CHRISTUS GEKRUIST

of

HET MERG DES EVANGELIES

TWEE EN DERTIG PREDIKATIES

over

JESAJA 53

door

JACOBUS DURHAM

In zijn leven bedienaar van het Heilig Evangelie
te Glasgow, en professor der heilige
godgeleerdheid aldaar

Onveranderd overgezet in nieuwe druk en huidige spelling en niet hertaald, door J. van Vulpen.

© Copyright 2025

Oude Wijn
Woudenberg

Inhoud

VOORREDE 6
INLEIDING TOT DE VOLGENDE PREDIKATIËN 28
EERSTE PREDIKATIE 42
JESAJA 53:1a 42
Wie heeft onze prediking geloofd? 42
TWEEDE PREDIKATIE 59
JESAJA 53:1a 59
Wie heeft onze prediking geloofd? 59
DERDE PREDIKATIE 82
JESAJA 53:1a 82
Wie heeft onze prediking geloofd? 82
VIERDE PREDIKATIE 105
JESAJA 53:1a 105
Wie heeft onze prediking geloofd? 105
VIJFDE PREDIKATIE 128
JESAJA 53:1a 128
Wie heeft onze prediking geloofd? 128
ZESDE PREDIKATIE 140
JESAJA 53:1b 140
En aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard? 140
ZEVENDE PREDIKATIE 161
JESAJA 53:1b 161
En aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard? 161
ACHTSTE PREDIKATIE 180
JESAJA 53:2,3 180
Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen, een Man van smarten, en verzocht in krankheid; en (een iegelijk) was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht. 180
NEGENDE PREDIKATIE 198
JESAJA 53:4,5 198
Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten, die heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. 198
TIENDE PREDIKATIE 215
JESAJA 53:4,5 215
Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten, die heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing

geworden. 215
ELFDE PREDIKATIE 234
JESAJA 53:5 234
Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. 234
TWAALFDE PREDIKATIE 254
JESAJA 53:6 254
Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. 254
DERTIENDE PREDIKATIE 272
JESAJA 53:6 272
Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. 272
VEERTIENDE PREDIKATIE 282
JESAJA 53:7 282
(Als) dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt; doch Hij deed Zijn mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open. 282
VIJFTIENDE PREDIKATIE 292
JESAJA 53:8 292
Hij is uit den angst en uit het gericht weggenomen; en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest. 292
ZESTIENDE PREDIKATIE 311
JESAJA 53:8 311
Hij is uit den angst en uit het gericht weggenomen; en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest. 311
ZEVENTIENDE PREDIKATIE 339
JESAJA 53:9 339
En men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is. 339
ACHTTIENDE PREDIKATIE 356
JESAJA 53:9b,10 356
Omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is. Doch het behaagde den HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft (Hem) krank gemaakt; als Zijn ziel Zich (tot) een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. 356
NEGENTIENDE PREDIKATIE 382
JESAJA 53:10b 382
Als Zijn ziel Zich (tot) een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. 382
TWINTIGSTE PREDIKATIE 399
JESAJA 52:10b 399
Zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. 399

EEN EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 421
JESAJA 53:11 421
Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, (en) verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. 421
TWEE EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 446
JESAJA 53:11 446
Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, (en) verzadigd worden, enz. 446
DRIE EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 469
JESAJA 53:11b 469
... Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. 469
VIER EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 485
JESAJA 53:11b 485
... Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. 485
VIJF EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 503
JESAJA 53:11b 503
... Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. 503
ZES EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 521
JESAJA 53:11b 521
... Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. 521
ZEVEN EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 544
JESAJA 53:11b 544
... Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, enz. 544
ACHT EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 571
JESAJA 53:11b 571
Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, enz. . . 571
NEGEN EN TWINTIGSTE PREDIKATIE 598
JESAJA 53:12 598
Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen, omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in den dood, en met de overtreders is geteld geweest; en Hij veler zonden gedragen heeft, en voor de overtreders gebeden heeft. 598
DERTIGSTE PREDIKATIE 624
JESAJA 53:12 624
... En voor de overtreders gebeden heeft. 624
EEN EN DERTIGSTE PREDIKATIE 642
JESAJA 53:12 642
… En voor de overtreders gebeden heeft. 642
TWEE EN DERTIGSTE PREDIKATIE 659
JESAJA 53:12 659
... En voor de overtreders gebeden heeft. 659

VOORREDE

Over de zeldzame bewegingen onder de godsdienst in onze dagen, waarin de onderscheiden grondbeginselen, en de rechte wijze van behandeling worden aangewezen, tot bevordering van waarheid en vrede.

Hier wordt u, waarde lezer, een zeer uitmuntend en wel doorwrocht bijbels werk ter hand gesteld van de heer J. DURHAM over Jesaja 53, dat in deze onze dagen, met des Heeren zegen zeer voordelig zou kunnen gebruikt worden, tot bevordering van ware kennis in de meest wezenlijke grondstukken, die de ziel van de ware godsdienst zijn, en van een gezonde daarop gebouwde praktijk van het Christendom. Stukken van het grootste gewicht, en daar ons zeer veel aan gelegen is om onszelf en anderen te bewaren voor allerlei listige omleidingen des duivels, waar men bij gebrek aan een gezonde bijbelkennis en praktijk, noodzakelijk in moet vallen; gelijk de droevige ondervinding van alle de eeuwen maar al te duidelijk geleerd heeft, en deze onze dagen daarvan ook bewijzen opleveren in zovelen, die wel onder de bediening van het Woord, onder merkelijke bewegingen nu of dan raken; maar bij gebrek aan gegronde bijbelkennis, en daarop gebouwde praktijk, in gevaarlijke stukken op meer dan enerlei wijze vervallen.

En dit heeft mij aanleiding gegeven, om, verzocht zijnde, voor dit werk een voorrede te voegen, wat nader te spreken van, en onderzoek te doen naar het werk van de meer dan gewone bewegingen en beroeringen in deze onze dagen onder de godsdienst.

Het is aan een ieder genoegzaam bekend, dat er in en omtrent deze tijd, op deze en gene plaats van Nederland, en ook in de stad Groningen een meer dan gewone beweging en beroering onder velerlei soort van mensen, onder de bediening van het Woord bespeurd is. Welke bij velen gepaard ging met sterke hartstochtelijke bewegingen niet alleen, maar zelfs met uitwendige aandoeningen in het lichaam, geweldige schuddingen, trekkingen, benauwde lichaamsfolteringen, benauwd uitroepen en uitschreeuwen, van te vallen, en wat dies meer is. Dingen die door hun zeldzaamheid en ongewoonheid niet alleen de aandacht van allerlei soort van mensen tot zich trokken; maar waarover ook al van het begin aan en nog op een geheel verschillende wijze geoordeeld wordt.

Vele oprechten en welmenenden in den lande schepten daaruit geen geringe hoop en verwachting, dat deze bewegingen, (na een langdurige grote onvruchtbaarheid van de genademiddelen in het midden van ons, daar grote mannen al van lange tijden heen bitter over geklaagd hebben) wellicht aangename bewijzen en voortekenen mochten zijn, dat de Heere op weg was om het werk der bekering door Zijn Geest in ons land met kracht door te zetten; ja, voorboden misschien van een heerlijke kerkstaat, die wij naar Gods beloften en de Godsspraken der profeten in het laatste der dagen op aarde verwachten, in welke de Geest der bekering algemener en in een rijkere mate zal worden uitgegoten. Verschillende redenen deden hun zulke gunstige gedachten aangaande die beroeringen opvatten. Er scheen een zichtbare hand Gods in door te stralen, wegens de ongewoonheid en zeldzame omstandigheden die dit werk vergezelden. Men bespeurde bij die bewogen en ontroerde mensen een schielijke en zichtbare levensverandering ten goede, ook in dezen en genen die voorheen geheel onheilig en ongodsdienstig geleefd hadden. Men zag in

de gemeenten, daar die bewegingen gebeurden, een ongewone toevloed en graagte tot het waarnemen van de godsdienst. Dit werk openbaarde zich op een gelijksoortige wijze op verschillende plaatsen, ook dezulken die geen of weinig gemeenschap met elkander hadden. En hetgeen vooral zijn opmerking verdient, men bespeurde deze bewegingen in een tijd, dat zoveel slagen en zegeningen, gevaren en uitreddingen tevergeefs schenen geweest te zijn, en dat de genademiddelen schenen krachteloos te zijn om enige indruk op het gemoed te maken. En dat mensen, die zich waarlijk over Jozefs verbreking bekommeren, met veel ernst en aanhouding zo in het verborgen gebeden hadden, daar alle middelen tot bekering vruchteloos schenen; de Heere wilde toch eens opstaan, en Zijn machtige hand in genade leggen aan een diep vervallen, verhard en onverbeterlijk volk. Van welke gebeden zij meenden in deze bewegingen, als gevolgen en bewijzen van hooggaande gemoedsaandoeningen over hun verloren staat, de verhoring in de beginselen te zien, die in het vervolg meerdere vruchten beloofden. Uit zulke en dergelijke grondbeginselen is geboren die grote ophef die men alom van dit werk maakte; het voorspreken of wettigen van deze en gene dingen die ermee gepaard gingen, welke anders wat vreemd en ongerijmd schenen, het verdenken en veroordelen van anderen, die er zoveel ophef niet van maakten, en vooral van zulken die dit werk tegenspraken uit onderscheiden grondbeginselen; het voortzetten en aankweken van die bewegingen met alle macht en op allerlei wijze; ja, het bidden, dat de Geest, Welke op die en gene plaatsen zo krachtdadig wrocht, ook tot ons mocht overkomen, en gelijksoortige bewegingen maken als in een vallei van doodsbeenderen. En ofschoon deze ophef en handelwijze misschien niet van al te grote voorbarigheid kan vrijgepleit worden, en de bovengenoemde redenen geen genoegzame bewijzen opleveren voor de echtheid van dit werk der beroering, als een wezenlijk werk der bekering, zo behoren ze nochtans zoveel gewicht te hebben op de gemoederen van bescheiden en gematigde lieden die enige eerbied hebben voor het werk Gods, om dezulken niet voorbarig te veroordelen, veel minder te verketteren en te bespotten; dat des te minder betaamt, omdat men naar de aard der liefde, die buiten dringende redenen geen kwaad denkt, moet oordelen dat die gunstige gedachten belangende dit werk bij hen, niet uit verkeerde gronden voortkomen, maar uit een oprechte zucht en liefde voor de bekering van hun medemensen, en voor de verheerlijking Gods daardoor; die hun dan doet blijde zijn, als ze maar enige blijken daarvan menen te ontdekken.

Anderen daarentegen hebben al vroeg in het begin kwade vermoedens omtrent dit werk opgevat, en zich met meer of minder hevigheid daartegen verzet; ja, sommigen hebben dat werk bespot, voor geestdrijverij en enthousiasterij gehouden, en zo maar onbepaald uitgemaakt voor fantasie, dweperij, ja, voor duivelswerk, daar allerlei nadelige gevolgen voor Kerk en burgerstaat uit te vrezen zijn. Gelijk men dan met niet minder hevigheid is uitgevaren tegen de voorstanders en voorsprekers van dat werk, deze op een geheel hatelijke wijze ten toon stellende als fantasten, dwepers, navolgers van *Knipperdolling en Jan van Leiden,* zich grondende op de zeldzame lichaamsaandoeningen, die zij met de ware bekering niet konden vereffenen. Anderen wederom hebben een middenweg tussen beide deze uitersten ingeslagen. Zij meenden, het was ten uiterste roekeloos en onvoorzichtig, een werk dat zich met zulke omstandigheden vertoonde, zo schielijk en zonder bedaard en nauwkeurig onderzoek, zo maar in het algemeen of af te keuren, of goed te keuren. Dit werk vereiste, dachten zij, een langzaam en bedaard onderzoek. Men moest daar eerst met behoorlijke bezadigdheid en oplettendheid bij stilstaan, om te zien wat ervan worden zou; de grondbeginselen waaruit die aandoeningen voort-

komen, nauwkeurig naspeuren; de vruchtgevolgen die men na enig verloop van tijd het best ontdekt, aandachtig gadeslaan, en ondertussen onder deze bewegingen alles aanwenden om het rechte werk der overtuiging, dat er onder mocht zijn, naar het Woord Gods en de leergronden van onze Hervormde Kerk, aan te kweken en voort te zetten, opdat het onder de zegen des Heeren en Zijn krachtdadige medewerking mocht doorbreken tot een onberouwelijke bekering tot zaligheid. En dit is naar mijn beste wetenschap genoegzaam de eenparige gezindheid geweest van al mijn waarde ambtgenoten in deze gemeente; alhoewel in de beginselen van dat werk, de ene misschien er wat voordeliger, de andere minder voordeliger verwachting van had. Hetwelk ook de reden is waarom er hier over die bewegingen die verdeeldheid niet vernomen is, als wel misschien op andere plaatsen. Tot zulk een handelwijze meenden zij zeer gewichtige redenen te hebben. Want aan de ene kant, zij wisten dat alle overtuiging en beweging onder de genademiddelen geen bekering is; dat de benauwdheden van het gemoed (indien die lichaamsaandoeningen daar al uit mochten voortkomen) zeer ver kunnen gaan met tranen en geschreeuw, gelijk in Ezau en Judas gebleken is, zonder ware zaligmakende hartsverandering. Zij bemerkten, dat er bij sommigen, ja zeer velen, zulke uitwendige lichaamsaandoeningen gevonden werden, die geheel ongewoon waren, en meer zweem hebben naar een vallende ziekte, of iets dergelijks, dan naar het werk der bekering; tenminste, die tot het werk der bekering in het geheel niet behoren; en daar men in de gehele Schriftuur, de enige regel daar alles naar beoordeeld moet worden, geen voorbeeld van vindt, zelfs niet in die zeldzame bekering op de pinksterdag. De ervaring had hun ook in vorige tijden geleerd, dat van zulke of dergelijke algemene beroeringen, die op deze of gene plaatsen vernomen waren, weinig of geen wezenlijke vrucht was voortgekomen, maar dat de meesten waren weergekeerd tot hun vorige goddeloze of zorgeloze levenstrein. Deze dingen weerhielden hen om niet aanstonds zo snel met deze bewegingen zover heen te lopen, en die voor beginselen van ware bekering te houden, maar liever hun oordeel op te schorten tot de tijd toe, dat men de beginselen en de uitkomst van die dingen wat klaarder kon bezien. Hierin werden zij te meer gesterkt, omdat ze bemerkten dat velen door die geweldige lichaamsaandoeningen onder de godsdienst zelfs onvatbaar werden voor de verkondiging van het Woord, het enige van God verordineerde middel der bekering; en dat anderen daardoor in hun aandacht niet weinig gestoord werden; ja, dat door deze weg de orde van de godsdienst werd verstoord. Terwijl het hun zeer bedenkelijk moest voorkomen, of de Heere, Die een God van orde is en niet van verwarring, door Zijn Geest tot zaligmakende bekering zulke bewegingen zou doen verwekken, waardoor de van Hem ingestelde godsdienst zou verstoord, en het van Hem geordineerde middel der bekering voor een groot deel zou verijdeld en onbruikbaar gemaakt worden. Gelijk dan ook de grote ophef met die aandoeningen hun vrij gevaarlijk voorkwam, als gevende aanleiding aan bewogen mensen, om zich daarop heimelijk vast te zetten als bewijzen van hun bekering.

Maar aan de andere kant durfden zij ook niet zo algemeen dat ganse werk af te keuren, en met kracht tegen te spreken, omdat er wegens de bovengemelde redenen wellicht wat goeds onder kon en mocht zijn. Men bespeurde, in deze gemeente althans, op dezelfde tijd en reeds vooraf, een ongemene verwakkering in het opkomen tot de godsdienst. Men hoorde en vernam van andere plaatsen (met of zonder genoegzame grond, dat bepaal ik niet) dat sommigen ook van die geweldig bewogenen tot een zaligmakende bekering en tot geloof in Christus zouden gebracht zijn, voorzoveel feilbare mensen

daarvan, naar waarschijnlijkheid kunnen en mogen oordelen. Ja, men bespeurde gelijktijdig met die uitwendige bewegingen onder de toehoorders, een meer dan gewone aandacht en toegekeerdheid tot het Woord der genade; en bij sommigen (hoewel het minst bij die uiterlijk bewogenen) zulke ontdekkingen van eigen ellende, die wat goeds beloofden, en die ook van achteren een gezegende uitwerking gehad hebben. Zij waren met reden te meer bekommert, om over dit zeldzame werk een haastig en beslissend oordeel te vellen, overwegende dat het ten uiterste gevaarlijk is; aan de ene kant om iets dat het werk Gods kon en mocht zijn, of daar een werk Gods kon bij zijn, te verdenken of te veroordelen, en voor een natuurlijk, of dat veel erger is, voor een duivels werk te houden en te verklaren. En aan de andere kant iets voor Gods werk te houden, en meer of minder openlijk te verklaren, dat of opzettelijke gemaaktheid, of natuurlijk en enkel hartstochtelijk kon zijn, of daar de vorst der duisternis op meer dan één wijze zijn hand in kon hebben. Gelijk het dan ook uit Gods Woord en de ondervinding van alle eeuwen bekend genoeg is, dat het ene zich dikwijls onder het andere mengt, en dat in de akker daar de Zoon des mensen het goede zaad zaait, de vijand komt en onkruid zaait onder de goede tarwe, dat het beste bij het opschieten onderkend wordt, Matth. 13. Of, gelijk het gemene spreekwoord zegt, daar de Heere een Kerk bouwt, dat de satan er een kapel bij sticht; om alle welke redenen het dezulken niet dan zeer onvoorzichtig en roekeloos kon voorkomen, dat men aan de ene kant zulk een grote ophef van dit werk maakte, en daarvan in het algemeen sprak als van grote wonderen Gods, van een buitengewoon bekeringswerk, enz. En aan de andere kant, dat men het zo maar algemeen afkeurde, als natuurlijk, fantastisch, dwepers, ja duivels; zonder aan de ene of aan de andere zijde behoorlijk onderscheid te maken, het werk te schiften, en onderscheiden blijken op te geven, waaraan het echte en verkeerde kon onderkend worden.

Zo nodig nu als deze onderscheiding is in zulke gelegenheden, zo moeilijk en bezwaarlijk is ook dezelve, omdat die voornamelijk, zo niet geheel, moet worden afgeleid zo uit de grondbeginselen, waar uit die zware lichaamsaandoeningen spruiten, die niet dan naar herhaalde onderhandelingen met die bewogenen, en nauwkeurig onderzoek van zaken, en dan nog zeer bezwaarlijk te ontdekken zijn; als uit de vruchtgevolgen, daar men na enig verloop van tijd het beste van kan oordelen. Al waarom het ons zeer bedenkelijk is voorgekomen hoe mensen, die geen of weinig gelegenheid of genegenheid gehad hebben om dat werk van nabij te beschouwen, zich hebben durven onderstaan, om alras zo meesterlijk tot voordeel of tot nadeel, daarover te oordelen.

Tot nadere opheldering van het gezegde zal ik enige zaken neerstellen, die bij geen rechtzinnig Christen-belijder onder enige twijfel of bedenking kunnen vallen.

1. Dat des Heeren Woord, de enige volmaakte en onfeilbare regel is van ons geloof en wandel, aan welke diensvolgens alle dingen die er in de Kerk voorvallen, moeten getoetst worden, of ze daarmee overeenkomen, dan of ze daarvan verschillen. Diensvolgens ook alle aandoeningen, bewegingen en ontroeringen, die men bespeurt bij de mensen; welke, voorzoveel het wezen der zaak aangaat, daaraan moeten beproefd worden. Ik zeg, wat het wezen der zaak aangaat; omdat het anders gelegen is met deze en gene toevallige omstandigheden, die, omdat ze tot het wezen der zaak niet geven nog nemen, bij de bekering van mensen zeer verschillend kunnen zijn, naar de toeleidende gelegenheden, de temperamenten, de besturingen die ze ontvangen, en wat dergelijke dingen meer

zijn; en waarvan men daarom de nette bepalingen niet vindt, noch behoeft te vinden in de Heilige Schrift.

2. Niet minder zeker is het, dat de waarachtige bekering des mensen naar het Woord Gods, en de daarop gebouwde leer van onze Kerk, niet alleen niet bestaat in zulke heftige lichaamsaandoeningen; maar dat die ook geen natuurlijke en noodzakelijke gevolgen, en bijgevolg door zichzelf ook geen blijken zijn van een zaligmakende bekering, ja, zelfs niet van levende gemoedsovertuigingen van zijn verloren staat, daar deze uit andere grondbeginselen kunnen voortvloeien. Gelijk zulks zeer klaar blijkt, omdat men diezelfde aandoeningen heeft bespeurd in mensen, bij welke geen rechte indrukken van zonden en ellende vernomen werden, en die binnen korte tijd tot hun vorige zorgeloosheid en zondige levenswijze zijn weergekeerd, zonder dat er van achteren een zweem zelfs van enige indrukken bij hen bespeurd wordt. Waaruit dan al verder noodzakelijk volgt, dat men die aandoeningen niet mag houden en opgeven voor tekenen en bewijzen van ware bekering; ja, zelfs niet van diepgaande cnsciëntieovertuigingen. Gelijk nochtans tenminste ingewikkeld geschiedt, wanneer men zulke dingen aanmerkt als een bijzondere zegen en vrucht op de bediening, daarvan spreekt als van zeldzame wonderen Gods, en de mensen, in welke men die aandoeningen bespeurt, om die reden houdt, zo al niet voor ware bekeerden, tenminste voor diep gewonden en overtuigden.

3. Ik ga nog een stap verder. Niet alleen zijn die uiterlijke aandoeningen geen noodzakelijke gevolgen en blijken van de ware bekering of van een diepgaande consciëntieovertuiging; maar men mag ze zelfs niet aanmerken als gewone toevallige omstandigheden, die doorgaans met de ware bekering, of met een diep treffende consciëntieovertuiging gepaard gaan. Hetgeen, om nu van de ondervinding niet te spreken, die wel een spiegel, maar nooit de regel is of kan worden, naar welke wij de zaken van geloof en godsdienst moeten afmeten, hieruit op het klaarste blijkt: omdat wij in de gehele Bijbel geen enkel voorbeeld vinden, dat ooit de bekering van enige bekeerling met zulke verregaande lichaamsbewegingen is gepaard gegaan. Het is wel zo, dat de waarachtige bekering altijd gepaard gaat met hartstochtelijke bewegingen van droefheid en blijdschap, die zich ook naar buiten in tekenen en gebaren openbaren, in den ene meer, in de andere minder, en op onderscheiden wijzen, naar de verschillende temperamenten en wijze van bekering; iets dat natuurlijk vloeit uit de nauwe vereniging van ziel en lichaam, en uit des Heeren Woord op het klaarste blijkt, in de voorbeelden van Efraïm, Jer. 31, van David, Ps. 51 en 32, van de tollenaar, Luk. 18, van Petrus, Luk. 22. Invoege zij, die alle hartstochtelijke bewegingen en aandoeningen van de bekering willen afgescheiden hebben, de mens ontmensen, en daarenboven des Heeren Woord in het aangezicht tegenspreken, ja, een bekommerlijk nadenken verwekken, door de manier van uitdrukking, alsof ze de bekering alleen stelden in een verstandig begrip der Goddelijke waarheden, met overgave van zichzelf tot een uiterlijk zedig en godsdienstig levensgedrag. Hoever nu de hartstochtelijke bewegingen kunnen gaan, ook met vertoning naar buiten in bekeerlingen, daar alle dingen samenlopen die de hartstochten gaande maken, daaromtrent kunnen of mogen wij geen vaste bepaling maken, omdat de Heilige Schrift die niet maakt. Echter verdient het zeker zijn opmerking, dat men in de gehele Schrift geen enkel voorbeeld vindt (zoveel ik weet) van mensen, wier bekering met zulke heftige lichaamsaandoeningen is vergezeld geweest, als men in onze dagen bij vele ontroerde mensen heeft bespeurd. Zelfs niet in die zeldzame bekering op de pinksterdag, die zo ongewoon is geweest en van zoveel mensen, op dezelfde plaats, op één dag tegelijk, als ooit te voren gezien is, en misschien

tot aan het einde van alle eeuwen niet weer gezien zal worden. Men leest wel, dat die mannen verslagen of doorpriemd werden in hun hart, en dat zij openlijk uitriepen in verlegenheid: Wat zullen wij doen, mannen broeders? En het is uit het gehele beloop van de geschiedenis, Hand. 2, duidelijk genoeg af te nemen dat dit werk niet zonder zeldzame ontroeringen en bewegingen is toegegaan. Maar men vind in dat gehele verhaal geen zweem of schaduw van die lichaamsbewegingen die men thans bespeurt. Integendeel dat ganse werk, zoals wij dat daar geboekt vinden, was alleszins een redelijk werk, hoe zwaar ook de verslagenheid moge geweest zijn. Redelijk, ten aanzien van het beginsel, waaruit die verslagenheid voortvloeide, een levendige overtuiging uit Petrus' predikatie, dat zij doodslagers en moordenaars van de beloofde en nu gekomen en verheerlijkte Messias waren. En ten aanzien van de gevolgen en blijken, waarin zich die verslagenheid uitliet, een verlegen en heilbegerige vraag, wat hun nu te doen stond om vergeving van hun zware zonden te ontvangen, en behouden te worden van de toekomende toorn? De meeste gelijkheid met de tegenwoordige uiterlijke aandoeningen zou men moeten vinden in de bezetene, daar de evangeliegeschiedenissen van gewagen, die op een jammerlijke wijze gefolterd, getrokken, gescheurd, geslingerd, nu ginds, dan daarheen geworpen werd. Maar wie zal uit de verhalen der evangelisten met enige grond kunnen tonen, dat de lichaamsfolteringen in de bezetene vruchtgevolgen en blijken waren van een inwendige, oprechte en door Gods Geest verwekte overtuiging van het gemoed, die zulk een invloed had op hun lichamen, dat er zulke schuddingen en folteringen uit voortvloeiden? Daar ze ons bij de Evangelisten worden opgegeven als blijken en gevolgen van bezetenheid met de duivel. Ja, ik heb tot hiertoe in de gehele evangeliegeschiedenis geen één waarschijnlijk, veel minder zeker bewijs kunnen vinden, dat in één enige van al de bezetenen zich blijken opdoen van gemoedelijke overtuiging van eigen zonden en strafwaardigheid; ofschoon er zich in de zaak geen tegenstrijdigheid van het een tegen het ander opdoet. Al dit gezegde, meen ik, moet tenminste zoveel gewicht hebben op het gemoed van allen, die waarlijk de Heilige Schrift voor de enige regel van geloof en wandel houden, om, indien ons dingen voorkomen daar wij in het gehele Woord van God geen voorbeeld van vinden, zomin als enig bevel of belofte, daaromtrent met dubbele omzichtigheid te werk te gaan, en zulke dingen niet te voorbarig voor gevolgen en blijken van overtuiging en bekering te houden en op te geven, of men moet buiten die optochtelijke lichaamsaandoeningen andere gronden of blijken hebben, waaruit men, redelijker wijze naar het Woord Gods, kan en mag opmaken dat in die uiterlijk bewogenen zich beginselen van ontdekking, overtuiging of bekering opdoen.

4. Echter zal niemand met goede gronden kunnen beweren, dat het onmogelijk en onbestaanbaar is, dat een klare overtuiging van zonde, vloek en toorn, vooral als die plaats heeft in mensen van een zwak lichaamstemperament, en in een tijd dat zulke heftige lichaamsaandoeningen onder de openbare middelen bij anderen gezien, gehoord en vernomen worden, bij toeval zou kunnen gepaard gaan met dergelijke aandoeningen, ofschoon die niet gewoon, niet noodzakelijk, niet begeerlijk, maar enkel toevallig zijn, en tot de echtheid van het werk der overtuiging niets geven of nemen. Anders zou men, hetgeen de ongerijmdheid zelf is, ook moeten beweren dat de bekering van mensen, die de vallende ziekte onderhevig zijn, niet echt of recht kon wezen.

5. Uit al het tot hiertoe beredeneerde menen wij, moet ten klaarste dit besluit worden opgemaakt, dat men in het rechtmatig beoordelen van het gemoedelijk bestaan van die mensen, in welke zulke bewegingen vallen als tevoren gemeld zijn, in het geheel

geen reflectie op die bewegingen moet maken, om daaruit iets tot voordeel of nadeel te besluiten. Alzo het aan de ene kant uit Gods Woord op het klaarst blijkt, dat die dingen tot een ware overtuiging of bekering in het minste niet behoren; en het aan de andere kant evenwel niet onmogelijk is dat deze toeval in waarlijk overtuigde mensen kunnen plaats hebben. Derhalve, dat men in het behandelen en beoordelen van zulke heftig bewogenen alleen veiligst doet, wanneer men al die lichamelijke bewegingen terzijde stelt, alsof ze er niet waren, en langs alle mogelijke wegen onderzoek doet, wat er eigenlijk in het gemoed van dezulken omgaat, en of dat overeenkomt met de weg der bekering, zoals ons die in de Bijbel wordt opgegeven. Zo ja, men heeft ze, afgezien van die verregaande lichaamsaandoeningen, voor ware overtuigden of bekeerden te houden. Zo neen, men moet ze, niettegenstaande zoveel benauwde lichaamstrekkingen, behandelen als dezulken, daar het ware wezen en de wortel der zaak aan ontbreekt.

Dewijl nu geen mens, hoe verstandig en ervaren ook in de weg die God naar Zijn Woord in de bekering der mensen houdt, onmiddellijk kennis kan hebben van de innerlijke gesteldheid van een andermans hart, en die uitwendige aandoeningen, door zichzelf en als zodanig ons daarvan geen zekere blijken uitleveren. Zo zal het er eigenlijk maar op aankomen, dat men tracht na te gaan de gronden, waaruit die aandoeningen spruiten, en de vruchten die ze nalaten. Het eerste leert men het beste kennen door middel van veelvoudige samenspraken en gemeenzame onderhandelingen met zulke mensen; waaruit men op zedelijke gronden, van waarschijnlijke zekerheid, enigszins te weten kan komen welke de eigenlijke grondbeginselen van hun aandoeningen zijn. Het tweede moet men opmaken uit een aandachtig gadeslaan van de vruchten die men in hun gedrag bespeurt, wordende de boom, naar des Heilands zeggen, het beste uit deszelfs vruchten gekend. Edoch, dewijl het beoordelen van het werk uit de vruchten enige tijd vereist, nademaal uit zware ontroeringen een zeer devote en ingetogen levenswijze voor een tijd kan vloeien, zonder dat het hart waarlijk door het geloof gereinigd is; zo moet men in de behandeling van zulk een ontroerde (zolang dat werk in zijn beginselen en grootste hevigheid is) eerst en meest letten op de grondbeginselen, waaruit hun benauwdheden of aandoeningen spruiten. Die beginselen nu kunnen vele en verschillend zijn, en in één en hetzelfde onderwerp kunnen verschillende van die tegelijk gepaard gaan. Hier is tijd, moeite, zorgvuldige oplettendheid, met ootmoedige zuchtingen tot God om licht en wijsheid nodig, om recht achter het stuk te komen.

Het beginsel van alle ware bekering, hoe verschillend ook in wijze, aanleidende gelegenheden en dergelijke dingen meer, is en moet *redelijk* zijn. Namelijk, een verlichte kennis en gemoed overredende overtuiging van zonde en vloekwaardigheid, of van zijn gans verloren ellendestaat, waarin een iegelijk mens van nature ligt. Dit is het eerste, daar de ware bekering van moet beginnen. Dat leert de natuur der zaak. Die niet ziet dat hij op een verkeerde en gevaarlijke weg is, zal om geen verandering van weg ernstig denken. Dat is onze leer en godsdienst; ik moet volgens de leergronden van onze Catechismus eerst weten, hoe groot mijn zonden en ellenden zijn; buiten dat zal ik mij nooit bekommeren, hoe ik er uit verlost zal worden, noch in verlegenheid vragen: Aangezien wij dan naar dat rechtvaardig oordeel Gods, tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel waardoor wij deze straf ontgaan mochten, en wederom tot genade komen? Zie Zondag 5, vraag 12. Dat is de eenstemmige leer van Gods Woord, daar God in de

weg der bekering nimmer zal van afwijken.

Als de Geest in het hart komt, overtuigt Hij eerst van zonde, Joh. 16:8. Dat leren de voorbeelden van bekeerlingen, in de Heilige Schrift voorkomende, voorzoveel hun bekering in deszelfs omstandigheden wat uitvoerig is aangetekend, ook van zulken die op een buitengewone wijze bekeerd werden. De verslagenen op de pinksterdag werden eerst ontdekt, uit Petrus' predikatie, dat ze moordenaars van Jezus waren. Hand. 2. De Samaritaanse vrouw werd door Jezus overtuigd, dat zij in gedurige hoererij leefde, Joh. 4:16-19. Paulus op de weg naar Damascus, dat hij een vervolger van Jezus was, Hand. 9:4. David in zijn tweede bekering, dat hij de man was die schuldig stond aan overspel en doodslag, 2Sam. 12:1-13. Vergelijk Ps. 51. Petrus aan verloochening van zijn eigen Meester, Luk. 22:61,62. Men vergelijke hiermee de gelijkenis van de verloren zoon, Luk. 15, het voorbeeld van Efraïm, Jer. 31:19, en meer andere plaatsen.

Uit de bijgebrachte plaatsen en voorbeelden zien wij ook, hetgeen bij alle rechtzinnige godgeleerden ook voor een aangenomen waarheid wordt gehouden, dat het Woord van de levende God, en wel het Woord dat iemand van zijn zonde en ellende overtuigt, het van God verordende middel is, of het eerste zaad, en dus het beginsel van wedergeboorte en bekering, als waardoor de overtuiging van zonde en ellende door de Geest Gods in het gemoed verwekt wordt. Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods, Rom. 10:17. De verslagenen op de pinksterdag werden in het hart getroffen door het woord van Petrus, hetgeen hen direct overtuigde van hun allergruwelijkste en enorme hoofdzonde, dat ze Jezus gedood hadden. Paulus op de weg naar Damascus, werd in het hart geraakt door een woord, dat wel op een buitengewone wijze tot hem gebracht werd, met een stem uit de hemel; maar dat hem direct overtuigde van zijn hoofdzonde, in welke hij thans bezig was, namelijk, dat hij een vervolger was van Jezus en Zijn gemeente: Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?

Als deze levendige overtuiging van zonde en ellende, uit en door het Woord, het beginsel is van grote gemoedsverlegenheden, die zich meer of min naar buiten openbaren, dan heeft de mens van die dingen een redelijke bewustheid. Hij weet waarover zijn gemoed eigenlijk benauwd en verlegen is; en indien hij onder het Woord dat verkondigd wordt, aandoeningen krijgt, hij weet te zeggen, welk woord of welke zaak hem onder de prediking van het Woord met nadruk op het hart gebracht werd, en daar hij zo onder werd bewogen en aangedaan. Indien men nu uit redenwisselingen met ontroerde mensen bespeurt dat het beginsel van hun aandoeningen waarlijk redelijk is, en die waarlijk vloeien uit een redelijke overtuiging van hun verloren staat, hetzij dat die overtuiging een gewrocht is van de gemene bewerking van de Heilige Geest, die ook in verworpelingen kan plaats hebben; hetzij van de zaligmakende verlichting van de Heilige Geest, dat van voren af in het begin bezwaarlijk te onderkennen is, en van achteren het best gekend wordt, uit de uitwerkingen van de overtuiging, namelijk, het geloof in Christus, in de vruchten der ware bekering waardig, in de ganse wandel uitblinkende, zal niemand die enige eerbied heeft voor Gods Woord, en Zijn werk in de bekering van zondaren, zulk een werk houden en uitmaken voor dweperijen, kwakerijen en fantasieën. Maar hij zal het aanzien en houden voor een gemeen of zaligmakend werk Gods, en het niet verwerpen, ofschoon het in de beginselen gepaard gaat met zeer verregaande hartstochtelijke bewegingen, ja, zelfs met de meest hooggaande lichaamsaandoeningen die men in deze

tijd bespeurd heeft. En zulks, omdat de eigenlijke wortel der zaak goed, redelijk, met des Heeren Woord en de bevinding der heiligen daarin beschreven overeenkomstig is; en men in zulk een geval die uiterlijke aandoeningen heeft aan te merken als toevallige omstandigheden, die wel volgens de voorheen gelegde gronden niet dienen tot bewijs van de echtheid van hun overtuiging en bekering; maar die deze ook niet omver stoten. En ofschoon ze geen eigenlijke en natuurlijke gevolgen alleen en doorgaans zijn van een diepe gemoedsovertuiging, die er nochtans kunnen bijkomen, uit verschillende bijkomende oorzaken, in het vervolg nader op te geven.

Maar indien men die hevige lichaamsaandoeningen onder de genademiddelen bespeurt in mensen, die over hun gemoedelijk bestaan, door vriendelijke en herhaalde samenspraken onderzocht zijnde, in hun redenen duidelijk genoeg tonen dat dit beginsel van overtuiging van zonden en ellende daarbij niet gevonden wordt, of dat die maar zeer algemeen en oppervlakkig is, zo vloeit daaruit, door een natuurlijk gevolg, dat men in dezulken die bewegingen niet kan of mag aanmerken als voornamelijk of alleen voortvloeiende uit dat redelijk beginsel van overtuiging; nademaal het ontegenzeglijk is, dat er in zulk een geval een proportie of evenredigheid moet gevonden worden tussen de inwendige zielsaandoeningen en de uitwendige lichaamsaandoeningen; indien men de laatste uit de eerste als een bron moet afleiden, uit kracht van de nauwe vereniging die er is tussen de ziel en het lichaam, waardoor de gemoedsaandoeningen evenredige aandoeningen in de lichamen maken, in wijze en mate onderscheiden, naar de verscheidenheid der lichaamstemperamenten. Maar dan moet men die aandoeningen alleen of voornamelijk afleiden uit andere beginselen en oorzaken, die verschillend kunnen zijn, en waarvan wij niet ondienstig achten enige van de voornaamste op te geven.

Het is niet onmogelijk, dat zulke lichaamsbewegingen bij sommigen zouden kunnen voortvloeien uit loutere en opzettelijke gemaaktheid en geveinsdheid, en een duivels naäpen van die bewegingen, die zij in anderen bespeuren, om langs die weg zekere einden, die zij daarin bedoelen, te bereiken. Al waarom ze daarmee in de openbare vergaderingen gaan pronken en zich zetten op zulke plaatsen, daar ze het beste van de meesten kunnen gezien en gehoord worden; en gaarne vernemen dat het oog en de aandacht van velen op hen valt. Zoiets buitensporigs mag men van niemand lichtvaardig vermoeden; maar dat moet besloten worden, of uit eigen afgeperste belijdenissen, of uit gehoorde afspraken en aanzettingen van elkander om bewegingen te maken, of uit omwraakbare tekenen, kort voor, of na, of onder die lichaamsaandoeningen, in bijzonderheden niet te melden. Zulke mensen, waar ze dan ook mogen gevonden worden, maken zich aan de allerschrikkelijkste zonde schuldig, en brengen zichzelf onder een zwaar oordeel Gods. Zij zijn oorzaak dat de Naam Gods en Zijn waarachtig werk in anderen van een goddeloze, zorgeloze en spotzieke wereld gelasterd wordt, en stellen zich in een ogenschijnlijk gevaar, om rechtvaardig aan een oordeel van verharding te worden overgegeven.

Bij andere kunnen die zware lichaamsaandoeningen enkel of meest natuurlijk, dierlijk of temperamenteel zijn. Zodat het eigenlijke beginsel daarvan niet in het gemoed is, en vandaar tot het lichaam overgaat; maar in het lichaam en deszelfs dierlijke bewegingen, die vervolgens enige benauwende indrukken op het gemoed maken. Bij dezulken worden die aandoeningen eigenlijk niet geboren uit het lezen en horen van dit of dat woord, of uit aanmerking van deze of die Goddelijke zaak en waarheid, die hun met nadruk op het gemoed gebracht wordt; maar uit het zien en horen van andere bewogenen,

hetwelk een sterke indruk op hun dierlijke gesteldheid maakt, en deze, of gelijksoortige aandoeningen, op hen als overdrukt. Het is nauwelijks te bepalen hoeveel indruk het zien en horen van die aandoeningen op de lichamen van anderen kunnen maken. Gelijk het geen wonder of ongehoorde zaak is, dat iemand ziende een ander in de stuipen van de vallende ziekte liggen, ook van de vallende ziekte wordt overvallen; zo is het ook niet onmogelijk dat iemand, die op herhaald zien en horen van zulke aandoeningen, bijzonder onder de godsdienst, als er meer of min geneigdheid tot devotie is, daardoor op gelijke wijze wordt aangedaan, voornamelijk als iemands temperament door het zenuwgestel wat zwak zijnde, daardoor licht onderhevig is aan ontsteltenissen en ontroerende bewegingen. Dit zullen dezulken uit eigen ondervinding het best kunnen getuigen, die, ofschoon over hun zielenstaat niet merkelijk bekommerd, maar daaromtrent in hun gemoed tamelijk gelovig staande, echter op het zien en horen van zulke aandoeningen, bijzonder als die van nabij en van verschillenden tegelijk werden vernomen, zodanig bewogen en ontsteld werden, dat ze gevaar liepen om van zichzelf te vallen, en van gelijksoortige aandoening te worden aangetast. Dit heb ik niet alleen uit de mond van meer dan één gehoord, maar ik weet ook uit eigen ondervinding hoe ontsteld en aangedaan ik was, toen ik die zware aandoeningen de eerste maal van nabij beschouwde. Zoiets heeft men van dezulken naast te denken, die onder de genademiddelen een en andermaal of meermaals heftig aangedaan, en met alle bescheidenheid, op een uitlokkende wijze daarover gevraagd zijnde, in hun redenwisselingen duidelijk genoeg doen blijken dat ze de minste overredende kennis niet hebben van hun ellenden en verloren staat, en zelfs in het geheel niet weten te zeggen welk woord zij hoorden, welke zaak hun met nadruk op het gemoed kwam, daar ze zo door aangedaan werden. En die onmiddellijk, nadat ze tot zichzelf gekomen zijn, geen blijken vertonen van verregaande gemoedsbenauwdheden, maar bij welke men alsdan veeleer een soort van gemoedigde vergenoegdheid bespeurt, waarschijnlijk spruitende uit een verkeerde vermakelijke inbeelding van nu mede bekeerd te zijn. Waarin ze niet weinig gestijfd worden, als ze vernemen dat mensen, die achting in het godsdienstige bij hen hebben, het daarvoor ook schijnen te houden, daarmee wonderlijk ingenomen schijnen, hen troostvol toespreken, enz. Gelijk men dit mede naast heeft te oordelen van zulken, die enige malen zeer bewogen zijnde, kort daarna tot allerlei ijdelheid en goddeloosheid uitspatten. Want indien bij hen die aandoeningen, in hun oorsprong, niet meest of enkel dierlijk geweest, maar uit gevoelige cnsciëntienepen (om nu het minste maar te noemen) waren voortgevloeid, zo was het naar de gewone loop en de aard der zaak niet wel mogelijk, dat ze zo schielijk tot hun vorige zondige, ijdele en zorgeloze levenstrein zouden weergekeerd zijn; overmits grievende consciëntieverwondingen niet zo schielijk te genezen zijn, maar enige tijd vereisen, en doorgaans geleidelijk afzakken en minder worden, totdat de kracht der verdorvenheid, over de aankloppingen van de consciëntie, in zoverre de overhand krijgt, dat die moet zwijgen, en hem vrijheid laten om weer als tevoren uit te spatten. En dan ziet men weleens, na verloop van tijd, dat hun laatste erger is dan het eerste, en dat ze met de hond weerkeren tot hun eigen uitbraaksel, en met de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk, 2Petr. 2:22.

Wij gaan over tot een derde soort van mensen, bij welke de grondbeginselen van hun aandoeningen gemengd zijn, of immers kunnen zijn. Ik heb het oog op de zodanigen, die wel onder enige aankloppingen en ontwakingen van hun gemoed leven; of onder een overredend gezicht van hun onbekeerde staat, en van hun ogenschijnlijk gevaar om vroeg

of laat naar een rampzalige eeuwigheid heen te gaan; dat al dikwijls bij velen de vrucht is van een ontdekkende en getrouwe bediening. Doch in welke die gemoedelijke overredingen en indrukken zo diep het gemoed niet treffen, dat er die zware lichaamsaandoeningen uit zouden kunnen voortvloeien; maar daar dan meer andere dingen van terzijde bijkomen, die het hartstochtelijke werk bij dezulken tot die hoogte opvoeren. Onder welke dingen wij tellen, het zien en horen van andere bewogenen; een verkeerd ingezogen begrip of inbeelding, alsof zulke bewegingen, in deze tijd, de weg zijn waarlangs God mensen tot bekering brengt; en daaruit een toegeven niet alleen aan zulke aandoeningen, maar ook een verpijnigen van zichzelf, met dringen en wringen, om zich benauwd te maken, en zulke aandoeningen in zich verwekt te krijgen, gepaard met biddingen en zuchtingen, om ook dus en zo bewogen te worden, gelijk deze en die. In hoeverre de vorst der duisternis ook omtrent dezulken zijn rol speelt met dat werk, dat kan en wil ik liefst niet bepalen; wie kent toch de diepten des satans? De zodanigen zijn buiten twijfel in gevaarlijker omstandigheden dan zij zelf weten en denken, voornamelijk wanneer er niet voorzichtig en naar de regel van Gods Woord met zulke mensen gehandeld wordt. Als de zodanigen, die nooit waarlijk armen van geest geworden zijn, nooit recht in de grond verlegen over hun verloren ellendestaat, behandeld worden, uit een al te gunstige vooronderstelling, als diep gewonde, verslagen en overtuigde mensen, met het aanprijzen en aanbieden van een volle en algenoegzame Heere Jezus, Wiens noodzakelijkheid voor hen zij tot nog toe niet recht kennen; met de toe-eigening van de aanbiedingen en beloften van het Evangelie, als op hen toepasselijk, daar zij er tot hiertoe geen gepaste voorwerpen van zijn. Zo lopen zij groot gevaar, door de verleiding des satans, die zich weleens verandert in een engel des lichts, en door de listige bedriegerijen van hun eigen hart, dat gaarne rust en troost heeft en zoekt, om in het midden van die droevige aandoeningen op een natuurlijke en optochtelijke wijze te werken met de Heere Jezus; en als de hartstochtelijke bewegingen daaronder sterk aan de gang raken, vervolgens tot een ongegronde inbeelding dat ze nu waarlijk met Christus door het geloof verenigd zijn, en deel hebben aan de beloften van het Evangelie. Waaruit dan in hen ontstaan kan een zeer grote tintelende blijdschap en opgetogenheid van het gemoeds, over een ingebeeld goed en heil; ja, ook dierlijke en fantasierijke werkzaamheden omtrent de Middelaar en Zijn bloed, daar ze lichamelijke verbeeldingen van maken. En dit kan zover gaan, dat ze als buiten zichzelf rakende, schijnen in de hemel opgetrokken te zijn, en daaronder, of achteraf, van zeldzame en wonderlijke dingen kunnen spreken; daar een ander, die op de eigenlijke grondbeginselen van die dingen niet nauwkeurig let, dan zeer verrukt en verbaasd over staat; en zij van zichzelf, en anderen van hen, denken alsof er zeldzame wonderen aan hen geschied zijn. Slaande zo de ene droevige hartstochtelijke beweging schielijk tot een andere dergelijke verblijdende aandoening over; doch waarvan het ene zo weinig wezenlijke grond heeft, als het andere.

En hoezeer dezulken bloot liggen voor allerlei dweperijen, fantasieën, geestdrijverijen, gezichten en profeteringen, en wat zulk soort van dingen meer zijn, behoef ik hier niet te melden, alzo een iegelijk verstandige dit uit de aard der zaak vanzelf kan opmaken. De beste merktekenen, daar men de onechtheid van zulk een werk, hoe hoog dat ook schijnt te gaan, aan onderkennen kan, zijn, dat hun de rechte ontdekking van zonde en ellende ontbreekt, zonder welke die hoge werkzaamheden van weinig waarde zijn; dat ze nooit in de grond des harten gestorven zijn aan zichzelf en hun eigen werkelijk grondbeginsel, om door eigen pogingen en werken zalig te willen worden; maar op optochtelijke

bewegingen genoegzaam alleen hun staat gronden; dat ze nooit ontdekt zijn aan hun verdoemelijk ongeloof, en de gekantheid van het hart, zowel tegen het Evangelie, als tegen de wet, daar de Geest in het hart komende, de mens eerst overtuigt van zonde, omdat hij in Christus niet heeft geloofd, maar de aanbieding van die grote Gave Gods tot hiertoe zo smadelijk heeft verworpen; verder, dat ze van het geloofswerk omtrent Christus doorgaans dierlijk, lichamelijk en verbeeldenderwijze spreken; en van achteren zich op hun hoge werkzaamheden en ondervindingen verhogen, menende wat groots te zijn, met kleinachting van anderen; zonder dat ze een zweem hebben of vertonen van de rechte Christelijke ootmoed en nederigheid, dat het grootste sieraad is van een Christen, en het beste blijk dat iemands werk in waarheid is; mogende een broeder, die waarlijk nederig is, roemen in zijn hoogheid, volgens Jakobus' taal, Jak. 1:9.

Vraagt mij nu iemand nader naar mijn gevoelen, uit welke van die vier opgegeven grondbeginselen die aandoeningen, die men heden ten dage heeft bespeurd, zijn voortgekomen, en tot welk voor soort men wel het grootste aantal van die heftig bewogenen moet brengen? Daarop wil ik liefst niet specifiek antwoorden, alzo dit een zaak is van weinig voordeel en moeilijk om te bepalen. Ik meen, dat ik door de opgegeven dingen enige aanleiding heb gegeven waaruit verstandigen, die gelegenheid en genegenheid hebben, om naar de grondbeginselen van die beroeringen in de onderwerpen nader onderzoek te doen, enig licht kunnen ontvangen, om er de toepassing zelf aan te maken. Behalve dat ik dit alleen met enig fundament zou kunnen doen van het werk hier, en niet van dat van andere plaatsen, omdat ik daar van nabij geen kennis van heb, hoewel het mij uit vergelijking van veel en velerlei berichten zeer waarschijnlijk voorkomt, dat die uiterlijke aandoeningen op andere plaatsen in het wezenlijke van dezelfde aard zijn, met die wij hier vernomen hebben. En van hetgeen hier gebeurd is, zou ik alleen van die bewogenen, die ik gesproken en behandeld heb, enig oordeel met fundament kunnen vellen, en niet zozeer van vele anderen, van welke ik die kennis niet heb. Waarbij nog komt, dat hier weinig nut of voordeel voor Gods Kerk in steekt, en men door die weg maar aanleiding geeft tot velerlei twisten en verdeeldheden in de Kerk, zelfs tussen de zodanigen, die het in de grond der zaak eens zijnde, nochtans in de bevatting min of meer gunstig omtrent die bewogenen verschillen; waaruit dan velerlei hatelijke twistgesprekken kunnen ontstaan, van welke ik een grote afkeer heb, en daar ik met mijn weten nooit aanleiding toe begeer te geven; gelovende, dat er over dit werk van weerskanten reeds maar alteveel water is vuil gemaakt.

Echter wil ik, hoewel schoorvoetende, er meer in het algemeen van zeggen, dat het mij, met betrekking op het werk alhier, voor zoveel het tot mijn kennis gekomen is, zo voorkomt, latende aan een ander de vrijheid om er anders van te denken, dat die aandoeningen bij al de onderwerpen niet van dezelfde aard zijn. Ik wens van harte, dat de waarheid die ik in dezen alleen wens dienstbaar te zijn, mij niet verplicht om te zeggen dat er grote redenen van vrees zijn (om niet sterker te spreken) dat er onder die heftig bewogenen alhier, dezen en genen mochten geweest zijn, bij welke die bewegingen enkel uit een goddeloos beginsel van gemaaktheid en geveinsdheid zijn voortgekomen. Waarvan ik de bijzondere blijken en redenen niet zal opgeven, om niet genoodzaakt te zijn tot het afrekenen van bijzondere personen te komen, dat ook van weinig nut kan zijn. Te meer, omdat het licht te vermoeden is, en ik gronden meen te hebben, om te geloven dat dezen onder de heftig bewogenen weinig in aantal zijn, althans in deze gemeente. Ik ge-

loof, dat er met betrekking tot anderen en zeer velen, in deze beroeringen een blijkbare hand Gods is te zien geweest; dat er onder, en gedurende deze bewegingen, buiten die geweldig beroerden, mensen zijn toegebracht; en dat sommigen van die heftig bewogenen waarlijk uit hun zorgeloze slaap ontwaakt zijn, en onder een blijvend gezicht en enige indrukken van hun ellende leven; van welke men dan in het vervolg nog wat goeds mag wensen en hopen. Maar het komt mij tevens meer dan waarschijnlijk voor, dat er, met betrekking tot dat werk hier, tenminste zeer veel optochtelijke en dierlijke bewegingen hebben onder gelopen; hetzij dat die de enige oorzaak bij velen, of tenminste mede een beginsel geweest zijn bij redelijke gemoedsoverredingen, om de aandoeningen tot die hoogte op te voeren. En dit laatste heb ik allernaast moeten besluiten, uit de volgende dingen samen genomen, die ik van tijd tot tijd heb waargenomen. Te weten, men heeft die heftige aandoeningen het meest bespeurd bij kinderen van meerder of minder jaren, weinigen bij mensen van een volwassen ouderdom, doorgaans meer in benauwde en volle, dan in ruime en meer ledige gehoorplaatsen; meer op avondtijden dan bij dag; dikwijls meer onder het verhandelen van zulke dingen, bijvoorbeeld, verschilstukken tegen de partijen, die zo direct op het gemoedelijke bestaan geen invloed hebben, dan wel onder het voorstellen van geestelijke, gemoedelijke en ontdekkende dingen, die meest geschikt zijn om aandoeningen op de gemoederen te maken. Ook is bij herhaling waargenomen, als er maar een onder het gehoor wat ruchtbaar aandoeningen begon te vertonen, er aanstonds 3, 4, 10, 20 of meer, evenzo gaande werden; een waarschijnlijk bewijs dat die aandoeningen een overzettende kracht op anderen hadden. Gelijk ik ook geen enkele onder alle hevig beroerden gesproken heb, daar evenredigheid was tussen hun gemoedelijke ontdekkingen, voor zoveel men uit woordelijke betuigingen daarvan kan oordelen; en tussen die uiterlijke bewegingen, tot een klare blijk dat ze daaruit niet alleen waren voortgekomen. Men voege hierbij de zaken, voorheen reeds als tekenen van hartstochtelijk werk opgegeven. En eindelijk, dat van die tijd af, dat men na die aandoeningen van nabij bekeken en onderzocht te hebben, openlijk gezegd, en met goede redenen getoond heeft, dat, en waarom men op die uiterlijke aandoeningen zoveel prijs of gewicht niet moest leggen; ja, dat men openlijk ging bidden, de Heere wilde genadig alle zodanige bewegingen verhoeden, waardoor de godsdienst meer of min gestoord, en die mensen zelf onvatbaar werden gemaakt voor het verordende middel van het Woord; dat (zeg ik) die uiterlijke aandoeningen, sindsdien van tijd tot tijd zo zijn afgenomen, dat men drie maanden daarna er nauwelijks een zweem of schaduw meer van bespeurde onder de godsdienst, gelijk dan deze al ruim een half jaar, naar mijn beste weten, hier hebben opgehouden.

Uit het tot dusver beredeneerde is nu lichtelijk en als vanzelf op te maken, hoe men dit werk en die bewogen mensen behandelen moet. Zijn de grondbeginselen waaruit die uitwendige aandoeningen voortvloeien, bij onderscheiden mensen verschillend, zij moeten dan ook onderscheiden behandeld worden. En het komt ons diensvolgens gans onbetamelijk, redeloos en liefdeloos voor, dit gehele werk zo maar met een gemene kwast te bestrijken, alles voor dweperijen, melancholie en fantasie uit te maken, en daartegen met bitterheid te razen en te tieren. Want behalve dat zulk een handelwijze niet geschikt is om de ontroerden tot bedaren te brengen, zo zou men ook het goede met het kwade tevens veroordelen. Aan de andere kant is het onvoorzichtig en voorbarig, dit werk te verklaren, of zich zo te gedragen, alsof men die beweging zo maar in het alge-

meen hield voor een werk Gods, of voor gevolgen van een goede overtuiging, hetzij een gemene of een zaligmakende. Maar men moet hier behoorlijk onderscheid maken, en naar de onderscheiden gesteldheid der mensen hen onderscheiden behandelen. Mensen, bij welke men beginselen van ware overtuiging vindt, ofschoon gepaard met heftige lichaamsaandoeningen, moet men op de rechte wijze, en naar de gronden van het Evangelie, naar Christus wijzen, en hen tot het geloof in Hem trachten op te leiden; en ze tegelijk beduiden, met alle bescheidenheid en klem van gezonde redenen, dat die uiterlijke aandoeningen tot het wezen der zaak niet behoren, hen vriendelijk vermanen zich daarin niet toe te geven, noch toe te verpijnigen, maar zoveel in hen is daartegen te waken. Ja, hun raden, dat ze God bidden, voordat ze zich tot de godsdienst begeven, dat Hij hen voor te verregaande lichaamsberoeringen genadig wil bewaren. Opzettelijk geveinsden, die gemaakte bewegingen vertonen, moet men scherp bestraffen en bedreigen. Mensen, bij welke die aandoeningen min of meer dierlijk en temperamenteel zijn, moet men getrouw en naakt voor ogen stellen dat die dingen de bekering niet zijn, noch blijken daarvan; hen trachten te ontdekken aan hun onbekeerde en gevaarlijke staat; te raden, om veel en aanhoudend te bidden om verlichtende genade. En allerlei soort van mensen, die aan zulke heftige lichaamsaandoeningen onderhevig zijn, mag en moet men vriendelijk raden, niet om uit de openbare vergaderingen te blijven, (veel minder hen daar met geweld uithouden) maar om zich wat achteraf te houden, of nabij de deur te plaatsen; daar zij, als de aandoeningen hun overkomen, de minste storing in de godsdienst maken; en desnoods, zonder veel opschudding er schielijk kunnen uitgebracht worden.

Ik heb het om meer dan één reden (niet nodig hier te melden) niet onvoegzaam geoordeeld, om hier in te voegen een gedeelte van een van mijn leerredenen over Rom. 3:23, 9 december 1750 alhier gedaan, toen hier de bewegingen op het allerhevigst waren, in welke ik daarover opzettelijk gehandeld heb; waaruit een ieder de manier van handeling die ik gehouden heb, kan zien; en tegelijk vernemen wat ik in die tijd reeds van die aandoeningen gedacht heb.

Ze luidt, voor zoveel ze die materie raakt, woordelijk als volgt::

Maar de verklaarde stof, en de tegenwoordige gelegenheid van zaken in het midden van ons, gebiedt mij om een woord van waarschuwing en besturing te spreken, tot overtuigde of immers beroerde gemoederen, welke enigszins schijnen uit hun zondenslaap ontwaakt te zijn.

a. Het eerste en het nodigste daar gij naar te staan hebt, is om die waarheid te leren verstaan en met overreding te geloven met betrekking tot uw eigen zelf. Ik, ik heb gezondigd, en ik derf de heerlijkheid Gods; en zulks meer of min in die uitgebreidheid zoals wij die verklaard hebben, wat het voorname wezen der zaak aangaat. Indien ik mij niet grotelijks bedrieg, dit is het stuk daar het zeer vele ontroerden in deze dagen aan hapert. Men ziet thans, onder de genademiddelen, vele mensen, bijzonder onder kinderen, die ongemene beroeringen schijnen te hebben over hun zielenstaat, met geweldige bewegingen en trekkingen van het lichaam, met luid roepen en benauwd uitschreeuwen, menigmaal tot storing van de aandacht en ontstichting van anderen. Als men oordeelde naar hetgeen men uiterlijk ziet en hoort, men zou denken dat er bergen van zonden op hun gemoed moesten liggen, of dat zij een allerlevendigst gezicht hadden van hun grote en ontelbare zonden, van hun verdoemelijkheid voor God, en van het rampzalig verderf dat zij, zo blijvende, te wachten hebben. Maar ik moet, of het nu wel of kwalijk wordt geno-

men, tot waarschuwing van dezulken zeggen, alsmede tot onderrichting van anderen, die er zo van nabij geen kennis aan hebben, dat ik bij zeer weinigen (ik zegge niet allen) van die hevig beroerden die naakte ontdekking vind, bij velen zelfs geen hooggaande gemoedsangsten en benauwdheden. Ja, sommigen weten niet eens wat het beginsel was van die hevige beroeringen, of welke zaak of waarheid hen onder het prediken, op het hart kwam, die hen zo geweldig verlegen en ontroerd maakte.

b. Niemand onzer bedriege zichzelf. Het werk der bekering bestaat niet in lichaamsberoeringen, in van zichzelf te laten vallen, in schuddingen en trekkingen van het lichaam. Ik ontken niet, dat een levendig gezicht van zonden, van hel en verdoemenis, geweldige beroeringen in het gemoed kan veroorzaken, die zich ook naar buiten in het lichaam openbaren. Maar als die uiterlijke bewegingen niet vloeien uit, of gepaard gaan met klare en ziel overredende overtuigingen van zonden en verdoemelijkheid, zijn ze of loutere gemaaktheid, of meest een dierlijk werk, uit verpijniging van zichzelf, uit het zien en horen van anderen veroorzaakt, alsmede uit een verkeerd begrip of inbeelding alsof zulks in deze tijd de weg was tot bekering. En ik vrees zeer, dat in deze tijd menige arme ziel zich op zulk een heftige lichaamsberoering zal gaan neerzetten, en zich inbeelden dat zij nu reeds beginselen van genade heeft; daar zij zelfs de allereerste voorbereiding daartoe niet heeft: overtuigingen van zonde en vloekwaardigheid.

c. Dit is het eerste stuk, daar een ware overtuiging van moet beginnen, dat is onze leer en godsdienst. Eerst moet ik weten hoe groot mijn zonde en ellende is, buiten dat zal ik mij nimmer bekommeren hoe ik er uit verlost word. Dat is de eenstemmige leer van Gods Woord, daar God in de weg der bekering nimmer van zal afwijken. Als de Geest in het hart komt, overtuigt Hij eerst van zonde. Dat leren de voorbeelden van bekeerlingen, die ons in de Heilige Schrift voorkomen; ook van zulken die op een extraordinaire of buitengewone wijze bekeerd werden. N.B. Zie die voorbeelden boven met name gemeld. En al wilde mij een engel uit de hemel een andere bekering prediken, die niet begint van overtuiging van zonde en verdoemelijkheid, ik zou hem nooit geloven, opdat ik spreke met Paulus, Gal. 1.

d. Wilt gij dan, die onder enige ontdekking of beroering leeft, uw arme zielen niet bedriegen met dingen die geen wezen hebben, zo staat daarnaar, om van die waarheid bij de stukken klaar en levendig, overreed te worden. Ik, ik heb gezondigd; gezondigd in Adam, mijn ganse natuur is niet dan zonde, ik sta aan ontelbare zware dadelijke zonden schuldig, die mij walgelijk en verdoemelijk maken voor God. Hierom derf ik de heerlijkheid Gods; ik ben een kind des toorns en des doods; blijf ik in die staat, niet dan hel en verdoemenis, en een eeuwig verderf staat mij te wachten. Dat was het beginsel van de bekering van Efraïm en de verloren zoon, Jer. 31, Luk. 15.

e. De wegen en hulpmiddelen om hiertoe te geraken, zijn deze. 1. Studeert of bevlijtigt u, om te kennen de geestelijkheid en uitgebreidheid van Gods wet; want die is een spiegel waarin gij uzelf zien kunt.

2. Let nauwkeurig op uw hart en al uw daden; sla al de goddeloosheid van uw hart en handelingen gade; overweeg al de ijdelheid van uw jeugd; al uw heimelijke zonden tegen licht en liefde, tegen bedreigingen en beloften; al die tijd waarin gij niets anders deed dan zondigen. Blijft daar zolang bij stilstaan, dat gij ten volle overreed wordt dat uw ganse leven tot hiertoe niet anders geweest is dan een aaneenschakeling van zonden.

3. Vooral gaat tot God, in Christus' Naam, om verlichting door Zijn Geest. Legt uw hart en handelingen voor de Heere open, met die bede: Dat ik niet weet Heere, leert

Gij mij dat. En staat naar gewilligheid om het licht van Gods Woord en wet in te nemen; het is door het Woord dat de Geest leert; maar zonder het onderwijs des Geestes zullen alle andere leringen vruchteloos zijn. Ofschoon het Evangelie rondom u scheen als de zon op de middag, en deze grote waarheid van uw ellende nog zo klaar gepredikt werd, gij zult nooit uzelf recht kennen, totdat de Geest des Heeren Zijn licht aansteekt in uw boezem. De volheid en heerlijkheid van Christus, de zondige verdorvenheid van onze natuur en handelingen, wordt nooit recht geleerd, dan wanneer de Geest van Christus de Leraar is.

Tot dus verre het gezegde in die genoemde leerrede.

En hiermee zou ik van deze stof afscheiden, ten ware nu nog een bedenking van aanbelang te overwegen was, hierin bestaande, of men (al voorondersteld zijnde dat die uiterlijke aandoeningen onder de godsdienst niet veel wezenlijkheid in zich mochten hebben, ten opzichte van het grootste gros van die bewogenen) deze evenwel niet mag aanmerken als bekwame middelen, geschikt tot overtuiging en bekering van anderen? Zo schijnen sommigen die aandoeningen te hebben aangezien als geschikte middelen om zorgeloze mensen uit hun slaap wakker te maken, ziende en horende de benauwdheden van anderen van hun medemensen, daar ze uit kunnen afnemen hoe schrikkelijk het gevoel van Gods toorn is, en hoe vreselijk het hun zal zijn, te vallen in de handen van de levende God, hetgeen hun dan op het krachtigste moet aanzetten om de toekomende toorn te ontvlieden. Ja, sommigen hebben gemeend, dat een heftig bewogene, onder de verkondiging van het Woord, meer nut kan doen tot bekering van mensen dan de beste predikanten met hun ernstige en welgeschikte leerredenen; ja, dat zelfs een, door het geroep van die beroerde, gestoorde predikatie of catechisatie meer nut doet, dan tien andere dergelijke kunnen teweeg brengen, die met orde en geschiktheid ten einde gebracht worden.

Welk een schone glimp zulke en dergelijke bevattingen in de eerste opslag ook mogen hebben voor ons vleselijk vernuft, zo heb ik mij met deze begrippen, die elk licht ziet, dat van een zeer ver en gevaarlijk uitzicht zijn, nooit kunnen verenigen. En om in deze delicate materie de uitersten aan de ene en aan de andere zijde te mijden, en de veilige middenweg te houden, zo moet men onderscheid maken tussen het eigenlijk van God verordende middel der bekering, en tussen uiterlijk aanleidende middelen en gelegenheden, die de Heere Zelf naar Zijn vrijmacht gebruikt, om de mens tot stilstaan te brengen, en vervolgens door middel van Zijn Woord tot bekering te leiden. Het eigenlijke van God ingestelde middel der bekering is (gelijk voorheen al met een woord is opgemerkt) het Woord van God, zo der wet, als des Evangelies, door en onder hetwelk de Heilige Geest de uitverkoren zondaar wederbaart, en het beginsel van geloof in het hart werkt. Dit is de leer van onze Kerk. Zie nu alleen de Catechismus, zondag 25 vraag 65, alwaar de vraag is: Aangezien dan het geloof ons Christus en al Zijn weldaden deelachtig maakt, vanwaar komt zulk een geloof? Er geantwoord wordt: Van de Heilige Geest, Die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het Heilig Evangelie, enz. Dat is de duidelijke leer van Gods Woord op ontelbare plaatsen, gelijk in het vervolg blijken zal.

Van dit ingestelde middel onderscheid ik de uiterlijke gelegenheden, toeleidende wegen, aanleidende gelegenheden of zonderlinge voorvallen, van welke God Zich, naar

Zijn onbepaalde vrijmacht bedient, om de mens tot bekering te leiden; als daar zijn: zware tegenspoeden, ogenschijnlijke doodsgevaren, schrikkelijke onweders van donder, bliksem, stormwinden, voorbeelden van anderen die bekeerd worden, en dergelijke, die men voor geen eigenlijke middelen van bekering moet houden, maar van toeleidende wegen, van welke God Zich bedient, om een mens uit zijn zorgeloosheid te doen ontwaken, tot het Woord te brengen, gedwee en vatbaar daarvoor te maken; en waarheden, die men gehoord heeft of nu hoort, enig vat te doen hebben op het gemoed. Deze onderscheiding, die van groot nut en noodzakelijk is, is niet van mijn uitvinding, maar wordt bij onze beste godgeleerden doorgaans zo waargenomen en opgegeven. Ik zal mij nu alleen beroepen op W. à Brakel, in zijn Redelijke Godsdienst, eerste deel, hoofdst. 31 § 6, daar hij handelende van het middel der wedergeboorte, aldus spreekt:

Het derde, dat in aanmerking komt, is het middel, waardoor de mens wedergeboren wordt. Dit is alleen het Woord Gods, hetzij gelezen, hetzij gehoord, hetzij op welke wijze hij ook komt tot kennis van de waarheden, alleen door het Woord geopenbaard, Jak. 1:18: Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard, door het Woord der waarheid. 1Petr. 1:23: Gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord Gods. God gebruikt wel uitwendige middelen, waardoor de mens ontsteld wordt, en tot inkeer komt; als armoede, buitengewone oordelen over land, huis, of personen, vrees en gevaar des doods, dromen, verbeeldingen in de fantasie, alsof ze gezichten zagen, zonderlinge uitreddingen en lichamelijke voorspoed, het zien van de godzaligheid van anderen, en hun onderlinge liefde en andere voorvallen. N.B. Doch die zijn geen middelen tot bekering, maar alleen middelen om hen tot het Woord te brengen, en ze gedwee te maken om hen daardoor te laten bewerken. Maar het Woord alleen is het middel. Die geen kennis van de weg der zaligheid bekomen, hun bekering is geen ware bekering.

Brengen wij nu deze onderscheiding over tot de voorgemelde lichamelijke aandoeningen onder de godsdienst, is dit dienaangaande ons gevoelen: Dat de Heere, naar Zijn vrijmacht, die aandoeningen zou kunnen gebruiken, en misschien bij deze en gene werkelijk gebruikt heeft, als middelen of aanleidende gelegenheden, om anderen daardoor tot het Woord te lokken, al was het uit enkele nieuwsgierigheid om die bewegingen te zien; of om hen schrik en vrees aan te jagen, bevreesd te maken voor Gods toorn en een eeuwig verderf, hen aan te zetten om de toekomende toorn te ontvlieden, en in zoverre als toeleidende middelen tot bevordering van hun bekering. Wie zal zich durven onderstaan, om de vrijmachtige God, in Zijn wegen en werkingen, wetten of palen te stellen? Maar wij mogen die beroerende aandoeningen niet aanmerken, noch aanprijzen, als eigenlijk geschikte en van God verordende middelen tot bekering van anderen. En dat, omdat ze ons in de Heilige Schrift, de enige regel waarnaar al onze bevattingen en gedragingen moeten geschikt zijn, nergens als middelen worden opgegeven en aangeprezen. Maar alleen het Woord van de levende God, dat zaad der wedergeboorte, die kracht Gods tot zaligheid, door welke God aan zondaars geeft de bekering ten leven. Die uiterlijke aandoeningen zijn ook in hun aard geen geschikte middelen daartoe. Indien het beginsel der bekering was, zekere dierlijke en optochtelijke aandoeningen van het lichaam, die dan vervolgens indruk op het gemoed moesten maken, zo zouden er zeker geen geschikter middelen, naar onze manier van denken, kunnen uitgedacht worden dan zulke verregaande bewegingen, als die een overzettende of overdrukkende kracht hebben op de

temperamenten van andere mensen, meer of min, naar dat ze zwakker of sterker zijn. Maar wij hebben voorheen getoond, dat het eerste beginsel der bekering is, een waarachtig en overredend gezicht, of kennis van zijn ellendige verloren toestand, zoals die in het Woord van God beschreven staat, en vervolgens van de verlossingsweg in het Woord geopenbaard; wordende dan ook de ware bekering, naar Gods ordonnantie, alleen door het Woord, als een middel, en door de Heilige Geest als uitwerkende Oorzaak, in het gemoed gewrocht. Maar hoe zijn die uiterlijke aandoeningen, of een onverstaanbaar gesteun en geluid, een geroep, weg duivel, en wat dies meer is, bekwaam om andere mensen tot een redelijk en gezond begrip van hun ellendige toestand, en vervolgens van de weg der verlossing te brengen? Ja, het is er zover vandaan, dat deze van ons (wat de Heere naar Zijn vrijmacht doen kan en wil, bepaal ik niet) mogen of behoren aangeprezen te worden, als door zichzelf geschikte middelen tot bekering van anderen, dat ze veeleer als verhinderende beletselen, in meer dan één opzicht mogen aangemerkt worden; zo omdat ze oorzaak zijn dat het gepredikte Woord, het van God ingestelde middel tot bekering, van anderen nabij die beroerd zittende, niet gehoord en verstaan wordt, of dat hun aandacht van het gepredikte Woord wordt afgetrokken, en bepaald tot het zien van de aandoening van die beroerde, of tot het luisteren naar hun geroep, zodat ze niet behoorlijk acht kunnen geven, met Lydia, op hetgeen van de leraar van Godswege tot hen gesproken wordt. Als ook, omdat die bewegingen (gelijk de ondervinding geleerd heeft) een overzettende kracht hebben om gelijksoortige aandoeningen in anderen te verwekken, die insgelijks van henzelf te doen vallen, en hen dus voor die tijd voor de verkondiging van het Woord geheel en al onvatbaar te maken. En indien men zulke verregaande bewegingen mag aanmerken als geschikte middelen tot bekering van anderen, nevens, ja zelfs in enig opzicht, boven het verkondigde Woord, zo moet daaruit notoir volgen, dat niemand, hij zij wie hij zij, op enigerlei wijze die beroerende bewegingen onder de godsdienst mag tegengaan, deze tegenspreken, de beroerde trachten te bedaren en tot stilte te vermanen; terwijl hij zo doende, tegen een allergeschiktst middel tot bekering van anderen, zou aanwerken. Integendeel, dat iedereen, die het heil en de bekering van zondaren waarlijk ter harte gaat, verplicht is naar zijn vermogen die beroerende aandoeningen te voeden, aan te kweken, aan te prijzen, en al zijn krachten in te spannen, door te werken op de temperamenten en hartstochten, om die verwekt te krijgen, alzo hij op die wijze het best de bekering van anderen bevordert; door hoedanige handelwijze deze dan naar de gewone loop meer en meer algemeen moesten worden. En hoe zou het dan met de openbare verkondiging van het Woord eindelijk gaan? Zou het door zulk een weg niet geheel of merendeels onnut en onbruikbaar gemaakt worden? Zou dan ook de openbare godsdienst, naar de ordonnantie Gods, met betamelijke orde, blijven waargenomen worden, en niet veeleer de openbare samenkomsten veranderd worden in een Babel van verwarring, daar in plaats van een deftige, eerbiedige en bezadigde verkondiging van Gods Woord, slaan met handen en voeten, en een verward geroep en geschreeuw zou gehoord worden? En zou het dan mettertijd niet best worden, dat, als een leraar het volk tot zulke bewegingen gebracht had, hij dan maar stil zweeg, en die bewegingen hun gang liet gaan, als de geschiktste middelen tot bekering van anderen? Een ieder, die enige eerbied en liefde heeft voor de Goddelijke ordonnanties, zal buiten twijfel beven voor de gevaarlijke gevolgen die daaruit, tot verwoesting van de godsdienst, ogenschijnlijk zouden moeten spruiten.

Het gewicht van dit stuk verplicht mij om nog een stap verder te gaan, en bij deze

ronduit te verklaren dat wij het aanprijzen van zulke aandoeningen als geschikte middelen tot bekering van anderen, nevens, ja, in sommige opzichten boven het Woord, houden en aanmerken als superstitie of bijgelovigheid, een vrucht van vleselijke eigenwijsheid, die ons allen van nature is aangeboren; willende altijd wat anders dan God in Zijn Heilig Woord, andere krachten en openbaringen, andere verschijningen en vertoningen, om naar onze verbeelding het gepredikte Woord meer kracht bij te zetten, dat het dieper ingang in de gemoederen van de mensen maakt. De waarheid van deze stelling zal ons klaar blijken uit dat leerzame schilderij, dat de Zaligmaker de Zijnen tot trouwhartige waarschuwing voor ogen stelt in die bekende, hetzij historie, hetzij gelijkenis, hetzij ten dele het een en het ander, (dat ik nu niet onderzoek) aangaande het leven en sterven van de rijke man en Lazarus, Lukas 16:19-31. Ik heb voornamelijk mijn oog op het laatste gedeelte van de gelijkenis, vers 27-31, in welke verzen ons voorkomt de redenwisseling tussen de rijke man en Abraham, over het ware beste en geschiktste middel om een zorgeloos mens tot bekering te brengen. Waaruit wij menen dat het op het klaarste zal blijken, wat ook de vleselijke wijsheid verzint, dat de bediening van Gods Woord het rechte en enige van God verordende middel is om de mens af te trekken van goddeloosheid, de godvruchtigheid in te boezemen, en zo te bevrijden van zijn eeuwige en rampzalige ondergang.

Twee middelen komen hier in aanmerking, een dat Abraham voorslaat, een ander middel dat de rijke man geschikter oordeelt; dat is, een dat God, en een dat het vleselijk vernuft beter keurt. Het een is Mozes en de Profeten, versta hun Schriften, bestaande in onfeilbare orakels, die de canon zijn van het Oude Testament, waarin begrepen is het onderwijs voor de mens aangaande het hoogste goed, de staat voor de eeuwigheid, onsterfelijkheid der ziel, hemelse vreugde, de weg des levens, enz. Het middel daar tegenover staande zou zijn, indien iemand uit de doden opstond, om aan de levenden uit eigen ondervinding te kunnen zeggen, wat er is van de eeuwige staat na dit leven. De vraag is, welke van die middelen het beste, het nadrukkelijkste, het meest geschikte is? Anders oordeelt de vleselijke wijsheid, in de persoon van de rijke man; anders de opperste Wijsheid, in de persoon van Abraham. De rijke man, en in zijn persoon het vleselijk vernuft, oordeelt dat het eerste middel niet toereikend, niet het geschiktste, niet het krachtigste is, maar dat het laatste van veel meer kracht is om een mens tot bekering te brengen, vers 30. Neen, vader Abraham; maar zo iemand uit de doden tot hen heenging, zij zouden zich bekeren. En waarlijk, indien wij ons vleselijk vernuft raadplegen, dat zou met de rijke man licht instemmen, en voor dat middel, niet zonder veel schijn van redenen, pleiten. Indien iemand uit de doden opstond, dat zou reeds een doorluchtig wonder wezen, waardoor een wereldling en sadduceeën zouden geloven dat er een Geest en verrijzenis is; zulkeen zou een gewisse getuige kunnen wezen wat er in de andere wereld omgaat, de levenden dat betuigende, opdat ook zij niet komen in de plaats der pijniging, vers 28, als oor- en ooggetuige uit de hel of uit de hemel, gelijk men tijdingen ontvangt uit andere landen, welke landaard, voedsel, kunsten, godsdienst, zeden, welvaren en rampen daar plaats hebben, van mensen die daar zelf in persoon geweest zijn. Het zou zijn *experto crede,* of *geloof dien die het ondervonden heeft*. En zodanig een, die het een of ander ondervonden had, zou dit het allerkrachtigst kunnen voordragen, om de Epicuristen te waarschuwen en te gezeggen. Maar vader Abraham keurt dat middel af, en blijft staan op de leer van Mozes en de Profeten. Niet iemand uit de doden. Niet alsof God het niet zou kunnen doen; Hij heeft het getoond in Lazarus, in de Zoon Zelf, in de verschijning van Mozes en Elia op de berg, ook tot versterking van het geloof der apostelen. Maar omdat

Hij dat middel daartoe niet belieft te gebruiken, om de zondaren terug te roepen. En daaruit moet een nederige ziel besluiten, dat dit middel niet is het dienstige, niet het krachtigste. Ten opzichte van de overledene, het moest wat buitengewoons zijn, indien God iemand weerbracht in het land der levenden voor de jongste dag. De zielen blijven, daar ze heengewezen zijn, de zaligen worden niet gehaald uit hun rust, de verdoemden niet uit hun ketenen. Ten opzichte van de libertijnen en zorgeloze wereldlingen, dat middel zou het niet zijn. Door gewoonheid zou het zo gewoon worden als Mozes en de Profeten. Duizenderlei bedriegerijen zouden de mens vervaren en misleiden. De duivel zou daaronder in zijn persoon spelen als een engel des lichts; maar het aanbrengen van opstandelingen zou aan het Woord getoetst moeten worden. Beproeft de geesten; want al kwam een engel uit de hemel om een evangelie te verkondigen buiten hetgeen de heilige mannen verkondigd hebben, die zij vervloekt, Gal. 1:8. De curieuze nieuwsgierigheid moet ergens afgepaald worden, door hetgeen geschreven is. Wij moeten wijs zijn tot matigheid, Rom. 13:3. Ja, het zou vruchteloos wezen, als bleek in de wonderen van Mozes in Egypte, van Jezus in Judea, in Chorazin. Lazarus opgewekt, loopt gevaar om wederom gedood te worden. Maar ook, zo vast is een mens aan zijn zonden, een Epicurist aan zijn wellusten, dat al zag hij de doden voor zijn ogen ontwaken, hij zou zich daardoor niet laten gezeggen. Gelijk een dief (zegt Chrysostomus) die dagelijks anderen ziet pijnigen, geselen, hangen, het stelen niet nalaat; ja, die zelfs op de rekbank geweest zijn, zijn uit de kerker uitgebroken, enz. Al stampt men een dwaas in een mortier, in het midden van het gestoten graan, zijn dwaasheid zal niet van hem wijken. Een Moorman kan zijn huid niet veranderen. En dat is nu gewis, zo iemand zich niet laat gezeggen door Mozes en de Profeten, alles is vruchteloos. Het Woord is het enige middel van God verordend, om een zondaar te bekeren, onder de medewerking van Gods krachtdadige en onweerstaanbare genade. Het geloof is uit het gehoor, Rom. 10:17. Een kracht Gods tot zaligheid, Rom. 1:16, en het zaad der wedergeboorte, 1Petr. 1:23, doordringend, Hebr. 4:12. Een vuur en hamer, de steenrotsen te morzel slaande, Jer. 23. Volmaakt, bekerende de ziel, Ps. 19:8; van ontwijfelbare zekerheid, zeer vast. Zo spreekt de Heere, van God verzegeld en bezworen, van bijzondere aantrekkelijkheid, om de zondaar te gezeggen; daar God Zelf Zich komt aanbieden als een Raadsman, Loon en Vriend, als met uitgebreide armen nodigt tot Zijn gemeenschap; en betuigt, zult gij nog niet rein worden, hoelang nog na dezen? En waarschuwt, zal niet het einde bitterheid zijn? Vriendelijk raadt, Openb. 3:18; zucht, och of Mijn volk hoorde! Bidt, wij bidden van Zijnentwege; belooft, die Mij vindt, vindt het Leven; zo wil Hij zielen vangen, zo lokt Hij ze, en spreekt naar het hart; en dat zijn die charmes en belezingen, om ons af te nemen het vergif van onze zonden, als de Heere daaronder krachtdadig met Zijn Geest in het hart werkt. En buiten dat is alles vruchteloos, al stonden de doden op onder onze voeten, om ons te prediken; ja, al kwam Mozes blinkende van Sinaï, en al omringde ons de aanzienlijke rij der heilige profeten, of al zagen wij nog zoveel benauwde mensen voor onze ogen, wij bleven die we waren, en stierven in onze zonden.

Uit dit alles trekken wij, tot ons oogmerk, dit rechtmatig besluit, dat niet de opstanding uit de doden, verschijning van afgestorven mensen of dergelijke dingen, hoe ook genaamd, of hoe geschikt ons, naar het vleselijk verstand, ook mogen toeschijnen; maar alleen het Woord van Mozes, de Profeten, Christus en de apostelen, is Gods heilige ordonnantie, om de mens te bekeren, van de satan tot God, van de zonde tot deugd en

heerlijkheid. Diensvolgens dat het loutere superstitie of bijgeloof is (dat altijd wat anders wil dan God in Zijn Heilig Woord, andere krachten en openbaringen) iets anders wat het ook moge zijn; en dus ook die uiterlijke beroeringen en bewegingen aan te merken en aan te prijzen, als geschikte middelen, nevens of zelfs boven het Woord, alsof ze van meerder kracht en nadruk waren tot bekering van zondaren. Zonder dat wij daar om willen betwisten, dat de Heere, naar Zijn onbepaalde vrijmacht, deze of gene meer gewone of buitengewone dingen, en dus ook die sterke bewegingen onder de godsdienst, zou kunnen gebruiken, en misschien ook in deze tijd gebruikt heeft, als aanleidende gelegenheden, om deze of gene mensen tot stilstaan en nadenken te brengen. Dat woord van Petrus moet altijd een betamelijk gewicht op ons gemoed hebben, 2Petr. 1:19: En wij hebben het profetische Woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en de Morgenster opga in uw harten. En wij mogen hier tot besluit de woorden van onze Catechismus wel met enige verandering overnemen, die op vraag 98, of men de beelden in de Kerk niet zou mogen lijden als boeken der leken, dat is, om eenvoudige mensen het een of ander te binnen te brengen, hun devotie op te wekken, en hun gemoederen, door het zien van Christus aan het kruis of iets dergelijks, te bewegen? dit antwoord geeft: Neen, want wij moeten niet wijzer zijn dan God; dewelke Zijn Christenen niet door stomme beelden, maar door de levende verkondiging van Zijn Woord wil onderwezen hebben. Zo moeten wij ook niet wijzer zijn dan God, met de nare en ontzettende vertoningen van ontroerde mensen, te willen aanprijzen als geschikte middelen tot beweging en bekering van mensen, nevens of boven de verkondiging van Zijn Woord.

En hiermee zal ik van deze materie afscheiden, en met korte woorden nog iets melden van het werk zelf, daar deze voorrede voor geplaatst is. De schrijver van dit werk is JACOBUS DURHAM, een zeer geleerd en godvruchtig man, een Phoenix in zijn tijd onder de Schotse godgeleerden, die onze lof niet nodig heeft, terwijl hij zich door menigvuldige geleerde en godvruchtige werken al voor lange tijd heeft bekend gemaakt, waarvan er verschillende in het Nederduits zijn overgezet; gelijk als zijn beknopte zakelijke en praktikale verklaring over het Hooglied. Zijn doorwrochte en geleerde verklaring over de Openbaring van Johannes, die men billijk voor een van de meest kapitale werken van onze geleerde schrijver mag aanmerken, en aan een iegelijk aanprijzen als een uitnemend hulpmiddel om tot de ware zin en mening van dat diepzinnig Goddelijk Boek door te dringen. Zijn werkje, genaamd De Hemel op Aarde, neergebracht in een stille, vredigde en goede consciëntie, hetwelk wij in het jaar 1747, toen het in het Nederduits vertaald uitkwam, in een voorrede gemoedelijk en ernstig hebben aangeprezen, als bijzonder dienstig, nuttig en nodig in onze dagen. In welke voorrede wij ook melding hebben gemaakt van deze zijn verklaring van Jes. 53, getiteld, Christus gekruist, of het Merg des Evangelies, in 72 predikatiën; doch die tot 32 zijn samengetrokken, zonder enige wezenlijke verandering, uitlating of bijvoeging (zoals mij door de drukkers bericht is) om de zaken des te beter in een achtereenvolgend verband te doen voorkomen.

De wijze van verhandeling is geschikt naar de gewone trant van schrijven over Bijbelse stoffen, bij de Schotse godgeleerden gebruikelijk. De zin der woorden wordt telkens over ieder vers, of gedeelte van ieder vers, beknopt, klaar, krachtig en zakelijk geopend. Dan worden er de voorname leringen, die in de zakelijke zin opgesloten liggen,

uit getrokken; welke dan voorgesteld, uitgebreid, opgehelderd, bewezen, tegen dwaalgeesten verdedigd, en op een uitnemende wijze tot praktikale gebruiken overgebracht worden. Onder meer andere wordt in dit werk uitvoerig gehandeld van het zaligmakend geloof, en het daar tegenoverstaande ongeloof, met de wortelen, takken, vruchten, hulpmiddelen, motieven, enz. van het borglijden; en zeer uitvoerig van het zielslijden van Christus; van het gewichtig leerstuk van de voldoening, van het hoofdartikel der rechtvaardigmaking. Welke, en meer andere gewichtige stukken in dit voortreffelijk werk in de grond worden behandeld, met zulk een gezonde en gefundeerde overbrenging der verhandelde stukken op de gemoederen, naar eis van een iegelijks onderscheiden toestand, als wij niet licht beter ergens over dergelijke materie vinden. Invoege dit werk niet alleen zeer nuttig kan zijn, onder des Heeren zegen, voor gemene Christenen, die hun zaligheid begeren uit te werken met vreze en beving; maar ook voor proponenten en jonge predikanten; die hier zullen vinden een rijke schatkamer, waaruit zij allerlei voorraad kunnen halen, tot nuttige besturing van allerlei soort van mensen; en tegelijk de rechte methode leren, hoe men de gewichtigste waarheden het beste kan en moet overbrengen op de gemoederen, zo zij anders waarlijk lust en toeleg hebben om de zielen der mensen getrouw en gemoedelijk, naar de regel van Gods Woord, te behandelen. En ik durf mij verzekerd te houden, dat iemand die de moeite wil nemen, om het boek zelf door te lezen, daar meer in zal vinden dan wij ervan hebben kunnen opgeven. De stijl en wijze van voorstelling is klaar, krachtig, bondig, ook zeer schriftuurlijk; wel eenvoudig en geschikt naar de vatbaarheid van de gemene man; doch niet laag en laf, maar deftig en overeenkomende met het gewicht van de Goddelijke zaken die behandeld worden. En het is alsof men de auteur met een levendige stem tot zijn gemoed hoorde spreken; waaruit men zien kan, dat zijn gezette toeleg is de verschillende toestanden der gemoederen onder het oog te houden, en die voor een zalige eeuwigheid te bereiden. Invoege wij met veel vrijmoedigheid dit werk, niet minder dan de andere werken van die voortreffelijke schrijver, gemoedelijk en ernstig durven aanprijzen; met toewensing, dat de Heere daarover schijnsel geve, en dit en meer zulke schriften gelieve te zegenen in deze geesteloze dagen, tot bekering van zondaren en tot opbouwing van Zijn volk. Dit is de oprecht zucht en hartgrondige wens van

Uw genegen dienaar in Christus,
MICHAËL BERTLING

Groningen, 20 December 1751.

INLEIDING TOT DE VOLGENDE PREDIKATIËN

Een aanspraak aan de gemeente van de stad Glasgow.

Ofschoon het ganse veld der Heilige en van God onfeilbaar ingegeven Schriftuur zeer verkwikkelijk en schoon is, dewijl daarin een geestelijk verkoelende en reinigende, een vruchtbaarmakende en verkwikkende, een frisse en gezondmakende lucht gedurig ingeademd wordt; indien wij nochtans enige delen daarvan met andere mogen vergelijken, zo zijn dezulke, waarin de kostelijke Schat Christus Jezus het klaarste voor onze ogen ligt, zeker de allervermakelijkste en schoonste. En onder deze hebben wederom dezulke die Zijn lijden en Hem als gekruist zijnde, klaarblijkelijk voor ogen stellen, een bijzondere vermakelijkheid en schoonheid in zich. Indien dit dan zo is, zo moet dit drie en vijftigste hoofdstuk van Jesaja zeker aangezien worden als een onovertreffelijk, vermakelijk, schoon welriekend en geurig gedeelte van het veld der Heilige Schriftuur, waarin de evangelische profeet zo bijzonder volkomen, zo duidelijk en zielroerende, en naar het leven handelt van het lijden van Christus, alsof hij een aanschouwer en ooggetuige daarvan was geweest. Desniettegenstaande wordt dit dierbare hoofdstuk van het begin tot het einde, als ook de drie laatste verzen van het voorgaande hoofdstuk, van de geleerde Grotius zeer ellendig verdraaid, dewijl hij het met voordacht van de Messias afkeert, en door het uit te strekken en te verminken naar zijn welgevallen (gelijk die wrede tiran Mazentius die mannen deed, welke hij op zijn bedde legde om ze van een gelijke lengte te maken) het geheel in de eerste plaats op de profeet Jeremia toepast, alleen niet ontkennende dat het enige overeenkomst met Christus heeft, van Welke hij nochtans weinig of geen melding doet in al zijn annotaties daarop. De ongerijmdheden en verdraaiing van deze toepassing zijn overtuigende klaar voorgesteld, door de beroemde doctor Owen (die dit hoofdstuk aanziet als de hoofdsom van hetgeen in het Oude Testament gesproken is van het voldoenend lijden en sterven van Christus Jezus) die grote tegenpartij der Socinianen, in zijn *Vindiciae Euangeliciae tegen Biddel en de Racoviaansche Catechismus* geschreven, welke een brandend en een schijnend licht in de Hervormde Kerk is geweest; doch nu helaas! tot haar groot verlies onlangs uitgeblust. En waarlijk, de handel van die hooggeleerde man, die zichzelf een Christen belijdt te wezen, omtrent dit klare en voor alle ware Christenen zeer troostvol gedeelte der Schriftuur, is te meer verwonderlijk en zelfs verbazende, wanneer wij aanmerken, (1) dat verschillende plaatsen daarvan in het Nieuwe Testament uitdrukkelijk op Christus worden toegepast, gelijk als Matth. 8:17, Mark. 15:28, Luk. 22:27, Hand. 8:28, enz., 1Petr. 2:22,24. Maar daar wordt niet één plaats, zelfs niet met zinspeling, op Jeremia aangehaald. (2) Dat de oude Joodse leraren, gelijk ook de Chaldeeuwse uitbreider (gelijk doctor Owen in zijn voornoemd boek ons bericht) het op de Messias toepassen. (3) Dat onlangs een leraar van groot aanzien en achting onder de Joden, te weten Abarbanel, betuigt, dat hij in waarheid niet ziet hoe één vers van het gehele hoofdstuk (van welke hij er verschillende aanhaalt) op Jeremia kan toegepast worden; en hij verwondert zich grotelijks, dat enig wijs mens zo dwaas kan zijn om zulk een uitlegging aan te prijzen, ik laat staan de auteur daarvan te zijn (gelijk een rabbi Gaon zulks geweest is) dewelke, zegt hij, zo gans vreemd, en in het minste niet uit de Schriftuur getrokken is. (4) Dat verschillende Joden belijden dat hun rabbijnen

zich gemakkelijk van alle andere plaatsen der profeten ontward en gered konden hebben (ofschoon dit een ijdele en ongegronde roem is) indien Jesaja maar in deze plaats gezwegen had; gelijk Hulsius onlangs, indien niet tegenwoordig professor der Hebreeuwse taal, verklaart dat enige Joden hem gedaan hebben. (5) Dat er een rabbi door het lezen van dit 53ste hoofdstuk van Jesaja van een Jood tot een Christen bekeerd geworden is, gelijk de uitnemende Mr. Boyl ons in zijn kostelijke en fraaie redevoering over de stijl der Heilige Schriftuur verzekert; ja, dat verschillende Joden overtuigd en bekeerd geworden zijn tot het Christelijk geloof, door de klaarblijkelijkheid van deze profetie, gelijk de geleerde en arbeidzame Mr. Pool bevestigt, in zijn onlangs uitgegeven Engelse Annotatiën over dit hoofdstuk. (6) Dat de Socinianen zelfs nooit hebben durven ondernemen om de dingen daar hier van gesproken wordt, op enig ander zeker en bijzonder persoon te voegen, dan op de Messias, hoezeer zij ook daardoor gepijnigd worden, ofschoon zij wel getoond hebben dat zij genoeg daartoe genegen waren. (7) Dat hij (te weten Grotius) zelf tevoren een geleerde verdediging van het Christelijk geloof, aangaande de voldoening van Christus, tegen Socinus geschreven, heeft, waarin hij tot dat einde van verschillende verzen van dit hoofdstuk gebruik maakt. Maar in deze latere annotatiën geheel stil zijnde, om tot dat einde enig gebruik daarvan te maken, zo tracht hij deze vertwijfelde en wanhopige mensen, en ook zijn discipelen, zoveel als hij kan, van een van de scherpste zwaarden te verlossen, welke aan de keel van hun zaak liggen; (want indien dit hoofdstuk op iemand anders dan op Christus mag toegepast worden, gelijk hij het geheel op Jeremia toepast, dan kan er geen bondig noch dringend argument uit getrokken worden, tot bevestiging van de voldoening van Christus) en hij schijnt ook door zijn niet verdedigen van de gemelde verdediging, tegen de aanval die de Sociniaanse Crellius daarop gedaan heeft, (ofschoon hij twintig jaar daarna heeft geleefd) deze, wat hem aangaat, geheel te verlaten, en in de handen van deze openbare vijanden van Christus' voldoening, en ook van Zijn Godheid, overgegeven te hebben. Het is wel waar, dat de geleerde Vossius die verdediging verdedigt tegen de aanval van Ravenspergerus, een Groninger godgeleerde; maar dat geschiedde uit een gans onderscheiden inzicht, als dat van Crellius. Doch hoeveel hij door deze zijn annotatiën, gelijk ook door verschillende andere schriftuurplaatsen, de grote Grotius door het misbruiken van zijn overzeldzaam verstand en diepe geleerdheid, de vervloekte zaak van de godslasterlijke Socinus, dienst gedaan, en de alrede, helaas! lang verharde Joden verder verhard heeft; als ook welk een kwade dienst hij gedaan heeft aan onze heerlijke Verlosser, en aan Zijn Kerk, die Hij door Zijn bloed gekocht, en daar Hij voor voldaan heeft door Zijn droevig lijden en zware arbeid van Zijn ziel, waarvan in dit hoofdstuk zeer klaar en troostvol gehandeld wordt, laat ik de Heere Zelf, en allen die Hem liefhebben in onverderfelijkheid, oordelen. Ik wenste wel, dat ik geen reden had om van deze wonderlijk geleerde persoon iets ergers te zeggen, dan *quandoque dormitat Homerus.*

Dit zeer menigvuldig en onderscheiden, zeer groot en machtig veel verzwaard lijden van Christus, is van Hem geleden, niet alleen in Zijn lichaam, of ook niet alleen in Zijn ziel, uit kracht van die medegevoeligheid, welke zij had met het lichaam, ontstaande uit die innige en nauwe vereniging tussen die beide. Maar ook en wel voornamelijk in Zijn gezegende menselijke ziel onmiddellijk; dewijl Hij de zielen van Zijn volk zowel verlost, daarvoor voldaan heeft, en zalig maakt, als hun lichamen. En de ziel voornamelijk gezondigd hebbende, als ook de oorzaak en springbron zijnde van de zonden, en de zondaren derhalve verdiend hebbende, om zowel in hun zielen gestraft te worden als in

hun lichamen, en tevens ook zonder de weldaad van Zijn middelaarschap voor eeuwig in ziel en in lichaam, en inzonderheid in de ziel, gestraft zullende worden; zo is er zeker dezelfde dringende reden voor het lijden van de Middelaar in beide delen van Zijn menselijke natuur, die er is voor het lijden van die natuur die gezondigd heeft. Hetwelk buiten alle tegenspraak wordt vastgesteld door die nare klachten over de uitnemende droefheid van Zijn ziel, welke Hem deze wonderlijke en verbazende woorden deed uiten: Nu is Mijn ziel ontroerd, en wat zal Ik zeggen? En van die grote angst en benauwdheid, zelfs tot de dood toe, die sterke roepingen en tranen, gepaard met die grote strijd en dat bloedig zweet, als ook Zijn conditionele afbidding van die bittere drinkbeker, en dat zelfs eer Hem enige pijn van het lichaam door mensen aangedaan was. Hier nu te denken of te zeggen, dat de vrees van Zijn lichamelijk lijden, dat zeer haast aanstaande was, deze nare indrukken op Hem gewrocht, en Hem die gans wonderlijke uitdrukkingen afgeperst heeft, dat zou de Heere en Meester van een grotere lafhartige geest doen zijn dan vele van Zijn knechten, de martelaren, en zeer ver tekort doen komen bij die heilige, heldhaftige en grootmoedige dapperheid en resolutie waarmee zij het uiterste lijden en de zwaarste pijnigingen ondergaan hebben; hetwelk zeker Hem onwaardig zou zijn, Die de dappere overste Leidsman der zaligheid zijnde, door lijden geheiligd is, en Die op de weg uit de beek gedronken hebbende, daarom het hoofd omhoog hief, Hebr. 2:10, Ps. 110:7. Maar de grote en waarachtige reden van het onderscheid tussen Zijn jammerlijke en droevige gesteldheid onder Zijn lijden, en tussen hun troostvol en blijmoedig gedrag onder het hunne, is, dat zij door Zijn lijden en voldoening verzekerd en gevoelig gemaakt werden dat God met hen bevredigd was; ook werden zij grotelijks verkwikt door Zijn genadige en vertroostende tegenwoordigheid; daar Hij integendeel Zichzelf aanzag als Een Die volgens de wet aan de straf onderworpen, en nu gesteld was voor de schrikkelijke vierschaar van een rechtvaardig God, Die grotelijks getergd was door, en zeer vertoornd over de zonden van Zijn volk, en Die nu op een gans aanmerkelijke wijze de fiolen van Zijn vloek en gramschap in Zijn ziel uitgoot, hetwelk Hem met luide stem zeer beklaaglijk over verlating deed uitroepen: Mijn God! Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Dit was niet ten aanzien van de personele vereniging, alsof die verbroken was, ook niet ten aanzien van verborgen ondersteuningen, maar ten aanzien van Gods gevoelige, vertroostende en verblijdende tegenwoordigheid; (hier was het geloof in zijn hoogste middagkracht, ofschoon het donker en nacht was ten aanzien van de blijdschap of troost) waarmee Zijn lichaam als zodanig niet onmiddellijk bewogen kon worden, dewijl de geestelijke verlating niet valt onder een lichamelijk gevoel. Hieruit kunnen wij dan zien, hoe billijk de leer der papisten te verwerpen is, welke alle onmiddellijk lijden in Zijn ziel ontkennen, om hun zotte en geliefde droom van Zijn plaatselijke nederdaling, ten aanzien van Zijn ziel, in het *Limbus Patrum,* terwijl zijn lichaam in het graf lag, om vandaar de zielen der verstorven vaderen te verlossen, en in de hemel te brengen. Welke zij dwaas menen, zonder enige reden te geven, of zonder enige oorzaak te noemen aan hun kant, dat na hun dood tot op die tijd toe daarin bewaard geworden zijn, ofschoon gerust en zonder enige straf van gevoel, nochtans beroofd van alle licht en gezicht van God; en zo onder de straf van gemis, hetwelk, volgens het gevoelen van sommige papisten zelf, de grootste straf is; waardoor zij dan die heilige en volmaakte zielen (dewijl zij zeggen dat daar geen zuivering meer van de zonden is, zijnde dat het eigenlijke werk van hun voordelig vagevuur) in een veel erger toestand stellen, gedurende al die tijd na hun dood, dan toen zij hier op aarde leefden, daar zij ongetwijfeld dikwijls veel zielsverkwik-

king, gemeenschap met God, en de verheffing van het licht van Zijn aanschijn over hen, genoten hebben.

Ook is dit Zijn lijden, in ziel en in lichaam, niet alleen geweest tot bevestiging van Zijn leer, (indien dit anders in het geheel als een einde van Zijn lijden door Hem bedoeld geworden is, waarover men nu zo grotelijks struikelt en zwarigheid maakt, (doch hetwelk ik niet bedisputeren, veel minder volstrekt ontkennen wil) zijnde Zijn leer veeleer bevestigd door Zijn wonderen en door Zijn opstanding) en om ons een voorbeeld na te laten, hoe wij te wandelen en te lijden hebben, gelijk de onchristelijke en godslasterlijke Socinianen staande houden. Dit zou Zijn lijden grotelijks verontwaardigen en verkorten, ja, ontzenuwen en geheel ontledigen, naardien men dan niet meer daaraan toeschrijft dan er aan het lijden van Zijn knechten, de martelaren, toegeëigend wordt. Het is waar, Zijn voorbeeld is een onfeilbare besturing, als zijnde het voorbeeld van alle voorbeelden, dat hun voorbeeld niet is; doch dit brengt geen verandering teweeg omtrent de natuur van een einde. Maar dit Zijn lijden dient voornamelijk tot een zoenofferande in Zijns volks plaats, Zichzelf overgevende om een waar en eigenlijk Slachtoffer te zijn, tot voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid voor hun zonden. En wie zou ook enige andere verklaring van deze volgende schriftuurlijke uitdrukkingen kunnen geven, zonder deze openlijk te verdraaien en te verkeren? Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, 2Kor. 5:21. Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, Gal. 3:13. Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, 1Petr. 2:24. (hetwelk hier van de apostel bijgevoegd wordt als een hoger einde van Zijn lijden, bij dat, van ons een voorbeeld na te laten, waarvan hij onmiddellijk tevoren gesproken had) Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem. Doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Om de ongerechtigheid van Mijn volks is de plaag op Hem geweest. Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien. Hij heeft veler zonden gedragen, Jes. 53:5,6,8,10,12. In Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed, Ef. 1:7. En Hij is een Verzoening voor onze zonden, 1Joh. 2:2, en dergelijke.

Verder heeft Hij ook dit zwaar en droevig lijden niet ondergaan voor alle mensen in de wereld, om Gods rechtvaardigheid voor hen te voldoen, en om hen met God te verzoenen; maar alleen voor de uitverkorenen, die Hem van de Vader gegeven zijn. Want:

1. De straf die de vrede aanbrengt, was op Hem, alleen voor degenen die door Zijn striemen genezen worden, gelijk er staat, Jes. 53:5. Om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest, zegt de Heere, vers 8. Dit is hetzelfde volk dat des Middelaars volk wordt genoemd, Ps. 110:3. (want al het Mijne is Uwe, en het Uwe is Mijne, zegt Christus, Joh. 17:10) En hetwelk ook zeker buiten alle mogelijkheid van te kunnen feilen, gewillig zal zijn op de dag van Zijn heirkracht. Hij heeft hun ongerechtigheden alleen gedragen, die door Zijn kennis gerechtvaardigd worden, vers 11. Want anders zou de redenering van de profeet geen kracht noch gevolg hebben. Hij heeft de zonden gedragen van zovelen als daar Hij voor bidt, vers 12, dat Hij nu niet bidt voor allen, maar alleen voor die welke Hem gegeven zijn, dat is voor al de uitverkorenen, is ontegenzeggelijk klaar uit Joh. 17:9. Alwaar Hijzelf uitdrukkelijk zegt: Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt. Nu is Gods eeuwige verkiezende liefde, en Zijn geven van de uitverkorenen aan de Middelaar, in het verbond der verlossing, om voor hen te voldoen en om ze te verlossen; en Zijn voorbidding voor hen, van een evenmatige

en gelijke uitgestrektheid; gelijk dat allerklaarst blijkt uit Joh. 17:6, alwaar Hij zegt: Zij waren Uwe, te weten door verkiezing, Gij hebt Mij dezelve gegeven, te weten, in en door het verbond der verlossing, dewijl Gods besluit der verkiezing in orde der natuur dit geven van de uitverkorenen en het verbond der verlossing voorgaat; vergelijk vers 9, daar Hij zegt: Ik bid voor hen, Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt; want zij zijn Uwe. Het is opmerkelijk, dat Hij tweemaal herhaalt, Ik bid voor hen, waardoor Hij klaar en krachtig deze Zijn voorbidding tot hen bepaalt, en alle anderen daarvan uitsluit. Waarom zou dan Zijn offerande, welke de prijs der verlossing is van deze uitverkorenen en gegevenen, waaromtrent deze twee grote Partijen in dat verbond zijn overeengekomen, niet gelijkmatig zijn met de drie voorgaande? Inzonderheid terwijl Hij uitdrukkelijk zegt, vers 19: Ik heilig Mijzelven voor hen, of, Ik zonder Mijzelven af om een offerande te zijn voor hen.

2. Christus' voldoening en Zijn voorbidding, de twee delen zijnde van Zijn priesterlijke bediening, en Zijn voorbidding op Zijn voldoening gegrond zijnde, als klaar blijkt uit vers 12 van Jes. 53; ja, dewijl een geleerd man beweert dat het verschijnen van Christus in de hemel en Zijn voorbidding geen eigenlijke priesterlijke handelingen zijn, dan in zoverre die gegrond zijn op Zijn volmaakte offerande; welke rechtvaardige, genoegzame of dringende reden kan er dan zijn om die twee delen van Zijn ambt vaneen te scheiden, en om het allerzwaarste, moeilijkste en kostelijkste gedeelte daarvan uit te breiden tot alle mensen, en het gemakkelijker gedeelte, waarin Hij alleen maar handelt omtrent de toepassing van hetgeen Hij door Zijn voldoening verworven heeft, en hetwelk Hem veel zware en droevige zielensmart en arbeid heeft gekost, te verkorten en te bepalen tot de uitverkorenen en gegevenen?

3. Stelt de Schriftuur Zijn dood en bloedstorting niet voor als het grote bewijs van Zijn bijzondere liefde tot Zijn uitverkoren volk? Gelijk dat uit vele plaatsen, en inzonderheid uit Joh. 15:13 klaar blijkt. Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven stelt voor zijn vrienden. Ja, de verworven verzoening door de dood van Christus wordt, in een zeker opzicht, door de Heilige Geest tot een groter blijk van de liefde Gods gesteld dan de heerlijkmaking der verzoenden, volgens hetgeen de apostel zegt, Rom. 5:10: Want indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood Zijn Zoons, veelmeer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden van den toorn.

4. Al de andere gaven Gods aan zondaren, zelfs de allergeestelijkste, zijn ver beneden het geven van Christus Jezus Zelf, die Gave Gods bij uitnemendheid, gelijk de apostel ontegenzeggelijk tot troost der gelovigen beweert, Rom. 8:32: Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven; hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? Zal Hij nu het grootste geven, en niet het mindere? Gelijk de rechtvaardigmaking, aanneming tot kinderen, heiligmaking en verheerlijking; welke, hoe groot die ook in zichzelf zijn, nochtans veel minder zijn dan de overgave van Christus Zelf tot de dood. En indien het nu onloochenbaar zeker is dat Hij die mindere gaven niet aan allen geeft, zal men dan wel kunnen denken dat Hij hun de grootste heeft gegeven?

5. Zal dat grote bewijs van de bijzondere liefde Gods gemeen gemaakt worden, door het uit te strekken tot de gehele wereld, de meest ongebonden atheïsten niet uitgezonderd, zelfs Farao, Achab, noch Judas de verrader, ja, ook al de verdoemden en verworpenen, niet die dadelijk in de hel waren toen Hij stierf en Zijn bloed uitstortte?

6. Indien Hij voor allen gestorven was, dan zou het nieuwe lied der verlosten,

Openb. 5:9, schijnen beter zo te moeten luiden: Gij hebt ons en alle mensen Gode gekocht met Uw bloed, van alle geslachten, en talen, en volkeren, en natiën; dan, gelijk het nu door ingeving van Gods Geest is neergesteld: Want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed uit alle geslachten, en talen, en volkeren, en natiën. Wie zal nu bestaan om door zulk een algemeenheid datgene uit te breiden dat Hij bepaalt, en om datgene gemeen te maken dat Hij bijzonder heeft gemaakt aan enige weinige gunstelingen? Doch omdat de auteur in deze predikatiën omtrent dit stuk veel uitnemender gehandeld heeft, zal ik hier niet meer daarvan zeggen.

Ik zal nu alleen maar verder zeggen van deze verbazende en als het ware overklimmend groot lijden van de gezegende Heere Jezus, dat gelijk dat evenwichtig is geweest met alles dat de uitverkorenen door hun zonden verdiend, en voor eeuwig in hun eigen personen geleden zouden hebben, als ook bestaanbaar met de heiligheid en uitnemendheid van Zijn Persoon, en met de waardigheid van Zijn middelaarsbedieningen, waarom er gezegd wordt, en men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij den rijken in Zijn dood geweest, Jes. 53:9. Of, gelijk er in de grondtekst staat, in Zijn doden, in het meervoudig getal, alsof Hij de dood van elke uitverkorene in het bijzonder gestorven was; dan of er een samenvoeging en combinatie van al hun doden in Zijn ene dood geweest was; en vers 6: Doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Daar is, als het ware, een plechtige samenroeping en samenkomst geweest van al de ongerechtigheden van al de uitverkorenen, meer bijzondere en meer gemene, in al derzelver onderscheiden verzwarende omstandigheden, welke bedreven zijn geworden, van Adams eerste overtreding af, of die bedreven zullen worden tot op de dag des oordeels toe, niet één enkele uitgezonderd, om op Hem aan te lopen en om in Zijn Persoon gestraft te worden. Geen wonder dat zulk een zware last van zoveel ontelbare duizenden en miljoenen van ongerechtigheden Hem zwaar deed zuchten, en dat de aanmerking hiervan de grote Luther deed zeggen, dat Christus de grootste zondaar geweest is van de gehele wereld, te weten, door toerekening van de schuld der zonden van de uitverkorenen, en door de oplegging van al hun straffen op Zijn Persoon, wij ook daaruit aangaande deze dingen onderwezen kunnen worden.

Eerst. Van die hoogte van heilig misnoegen, haat en afkeer, die de majesteit Gods tegen de zonden heeft; als zijnde de enige zaak in de wereld die Zijn ziel haat, en die in hun natuur een onoverwinnelijke vijandschap heeft tegen Zijn oneindig heilige en gelukzalige natuur; als ook een neiging, kon het mogelijk zijn, om zelfs het Wezen van God te verderven en te vernietigen; en dit is uitleggenderwijze, God-moord; zijnde deszelfs taal: Och of er geen God was! God heeft zulk een afkeer van de zonde, dat Hij deze in Zijn heilige, onzondige en eigen beminde Zoon, ofschoon Hij die maar had door toerekening, (want Hij was niet formeel de zondaar zelf, gelijk de antinomianen lasterlijk staande houden) niet dulden kan; maar moet noodwendig op een vreselijke wijze Zijn ongenoegen tegen, en afkeer daarvan tonen, en die ook schrikkelijk straffen in de Persoon van Zijn Zoon. O! wat is de natuur der zonde schrikkelijk, die God, Die te rein van ogen is, niet aanschouwen kan, waar deze is, zonder een volmaakte afgrijzing; doch die van weinigen recht verstaan of overwogen wordt. Zouden wij anders met de zonde durven spelen, of zoveel vrijheid nemen in deze te bedrijven, als wij nu doen? Ik heb dikwijls gedacht, dat het in vele belijders en voorstanders van de godsdienst een gronddwaling is, dat zij nooit enige gepaste bevattingen gehad hebben van de hatelijke, snode en gruwelijke natuur der zonde, (welke een grote invloed heeft op al dat oppervlakkig verrichten en overheen lo-

pen van de plichten en de praktijk van de godsdienst) en dat velen onzer nodig hebben om behandeld te worden, gelijk verstandige schoolmeesters gewoonlijk met hun leerlingen handelen, die in de eerste beginselen der geleerdheid hinken, hen terug brengen tot deze, ten einde zij niet al hun dagen maar waanwijzen mogen zijn, opdat wij deze eerste les van de godsdienst beter leren, en Gods heilige jaloersheid tegen deze vervloekte zaak, de zonde, grondiger verstaan mogen; over welke Hij, ofschoon Hij om dit lijden van Christus de schuld daarvan aan Zijn Volk vergeven, en hun gebeden verhoren wil, nochtans wraak doet, (Ps. 99:8) ofschoon zij nog zo ijverig in heiligheid en uitnemend dienstig zijn aan Hem en aan hun geslacht naar Zijn wil, waarvan Mozes, die uitnemende man Gods een aanmerkelijk voorbeeld is. De oudvader had een rechte bevatting van de zonde, welke zei, dat indien hij noodzakelijk de minste zonde moest bedrijven, of na de hel moest gaan, om daar voor eeuwig gepijnigd te worden, hij dan liever naar de hel zou begeren te gaan, indien hij daar kon zijn zonder zonden.

Ten tweede. Van de gestrengheid van de Goddelijke rechtvaardigheid in het straffen der zonden, waarvan het straffen daarvan in de Persoon des Zoons Gods, en dat op zulk een wijze, een van de grootste, klaarste en meest overtuigende blijk is die bedacht kan worden, van welke Hij niet één penning van de schuld der uitverkorenen wilde afkorten, maar die met een heilige en onbevlekte gestrengheid geheel ingevorderd heeft. En ofschoon Hij des Vaders Metgezel was, zo wilde Hij Hem nochtans met het ontwaakte zwaard van een zondenwrekende rechtvaardigheid en toorn geslagen hebben. Even alsof al de gerichtshandelingen die Hij op aarde met de mensenkinderen, vanwege de zonden, gehouden heeft; gelijk als het verdrinken van de oude goddeloze wereld in de zondvloed, het regenen van vuur en zwavel, ja, als het ware van de hel uit de hemel, (*Caelum pluebat Gehennam*) op de ongelovige inwoners van Sodom en Gomorra, en over die andere steden, waardoor zij levend zijn verbrandt geworden; het openen van de aarde, waardoor Korach, Dathan en Abiram en alle mensen die hun toebehoorden, mitsgaders hun have, verslonden werden op een zeer verbazende wijze, dewijl de anderen door vuur uit de hemel verteerd werden; het verslaan van die honderd vijf en tachtig duizend mensen door een engel in één nacht in het leger van Sanherib; het uitteren en verwoesten van de Israelieten door vele en onderscheiden plagen, waarom zij in de tijd van veertig jaar zesmaal honderd duizend strijdbare mannen verloren; uit aanmerking waarvan Mozes, die van alles een getuige was geweest, uit moest roepen, Wie kent de sterkte Uws toorns? enz. Ps. 90:11. Alsof, zeg ik, al deze vreselijke uitwerkingen der rechtvaardigheid geschied waren door een slapend zwaard, of dat in de schede was, in vergelijking van deszelfs uitwerking op Christus Jezus, de Borg der uitverkorenen, tegen Welke het ontwaakt, uit de schede getrokken, gescherpt en blinkende gemaakt was. Zodat wij zeggen mogen, ofschoon al de kinderen van Adam, niet één uitgezonderd, voor eeuwig verdorven waren geworden, dat zulk een grote blijk van de gestrengheid van Gods rechtvaardigheid, in het straffen der zonden, niet geweest zou zijn.

Ten derde. Van de grote, onbegrijpelijke en weergaloze liefde Gods tot de uitverkoren wereld, welke Hij alzo lief gehad heeft, (o! wonderlijk alzo, de eeuwigheid zal alleen genoegzaam zijn om te verklaren wat er in dit verborgene alzo is opgewonden; zijnde het een *alzo* dat geen *gelijk* heeft) dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, (Joh. 3:16) om al deze dingen te lijden, en om zo voor hen behandeld te worden; als ook van de liefde van Christus, de Middelaar, Die, hoewel Hij het geen roof behoefde te achten, Gode even gelijk te zijn, nochtans Zichzelven heeft willen vernietigen en de gestalte van

een dienstknecht aannemen, enz. Fil. 2:6-8, om een Man te worden van smart en verzocht in krankheid, om onze overtreding verwond, verbrijzeld en gestraft te worden, Jes. 53:3,5. Om af te treden van de troon van Zijn verklarende heerlijkheid, of van Zijn heerlijkheid als geopenbaard aan de schepselen, en om als het ware als een worm te kruipen op deszelfs voetbank, gehoorzaam wordende tot de dood, ja tot de schandelijke en vervloekte dood des kruises. Dit is waarlijk een wonderlijke en weergaloze liefde; want niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden, Joh. 15:13. Maar Hij, God en Mens zijnde, heeft Zijn leven afgelegd voor Zijn vijanden, opdat Hij hen tot vrienden maken mocht, Rom. 5:10. O! wat is er niet een breedte en een lengte, een diepte en een hoogte in de liefde van Christus, die, wanneer alles wat ervan gezegd kan worden, dan niet alleen alle uitdrukkingen, maar al de kennis te boven gaat, welker afmetingen geheel onmetelijk zijn. Zodat wij zeggen mogen, dat indien het de Heere goed gedacht en met Zijn vlekkeloze rechtvaardigheid en oneindige wijsheid overeengekomen had, om als de opperste Regeerder en Bestuurder van de wereld, Die aan Zijn Schepselen een wet gegeven heeft, de zonden der uitverkorenen in de volstrektheid van Zijn heerschappij, die geen palen kent dan die de andere Goddelijke volmaaktheden daaraan zetten, te vergeven zonder enige voldoening, (waarover men hier niet behoeft te twisten, inzonderheid niet dewijl God bepaald heeft, en in de Schriftuur die bepaling geopenbaard heeft, dat Hij de zonde niet vergeven wil zonder een voldoening, en wel inzonderheid niet zonder deze voldoening van Christus Jezus) het geen groter noch heerlijker bewijs van de vrijheid en de rijkdom van Zijn liefde geweest zou zijn, dan Hij nu gegeven heeft, in deze te vergeven door de tussenkomst van zulk een zware en moeilijke, zulk een kostelijke en dierbare voldoening, als het lijden en de droevige zielenangst en arbeid van Zijn geliefde Zoon is geweest. En Die het komen van zondaren, om het goede van Hem te ontvangen, een genoegzame verzadiging belieft te achten voor al die arbeid van Zijn ziel. En waarlijk, welke van deze het grootste wonder en het bewijs van Zijn liefde is, dat Hij zulk een zielenarbeid voor zondaren heeft willen ondergaan, dan of Hij hun verkrijgen van het goede daarvan een genoegzame verzadiging daarvoor heeft willen rekenen, is niet gemakkelijk om te bepalen; maar het is zeker dat die beide tezamen een overklimmend groot en wonderlijk bewijs is van Zijn liefde.

Ten vierde. Van die schrikkelijke mate van toorn die allen te verwachten hebben, welke van dit lijden van Christus gehoord hebbende, geen consciëntie maken om in Zijn weg het te gebruiken om met God verzoend te worden, en welker verbintenis aan Gods rechtvaardigheid in hun eigen naam nog open staat, als de eigen schuldenaren, zonder een Borg. Indien de onschuldige Zone Gods, Die geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is, Jes. 53:9, zijnde alleen maar Borg geweest voor de schuld der uitverkorenen, zo geweldig vervolgd en hard behandeld is geworden, zodat Hij vanwege de droefheid van Zijn ziel moest uitroepen: Wat zal ik zeggen? Joh. 12:27; en op Zijn aangezicht vallende, met tranen in Zijn ogen, in grote benauwdheid en zwaarmoedigheid in een zware strijd, welke Hem het bloedig zweet afperste, ofschoon in een koude nacht en liggende op de grond, conditioneel bad, dat die drinkbeker van Hem mocht worden weggenomen, en dat Hij verlost mocht worden uit die ure. (zo verschrikkelijk was deze voor Zijn heilige menselijke natuur, dat Hij een heilige afkeer had van, en een onzondige schrik voor hetgeen dat het verderf daarvan, blotelijk aangemerkt zijnde, dreigde; en Welke ook, indien die niet krachtig ondersteund geworden was geweest door de kracht van Zijn Godheid, Die met deze verenigd was, geheel ingekrompen en bezweken zou

zijn onder zulk een zware last, als ook geheel verslonden zijn geworden in zulk een afgrond van toorn als op Hem werd uitgestort) wat zullen dan de schuldige zondaren doen, die niet ernstig gezocht hebben naar, noch krachtdadig geraakt zijn geworden door de weldaad van Zijn borgtocht, wanneer zij eens zullen worstelen met deze toorn Gods, en Hij hen als een Machtige zal aanvallen, om al hun beenderen te verbreken, en als een brullende leeuw te verscheuren, wanneer niemand haar zal kunnen redden? Ps. 50:22. Zullen hun harten bestaan? Of hun handen sterk zijn, in de dag als de Heere met hen handelen zal? Ezech. 22:14. O! dan, dan, zullen zij verschrikt wezen, beving zal ze aangrijpen, zij zullen zeggen: Wie is er onder ons, die bij een verterend Vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwige Gloed wonen kan? Jes. 33:14; als ook uitroepen tot de bergen en de steenrotsen, valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen; en wie kan bestaan? Openb. 6:16,17. Dan zal het bevonden worden, dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God, Hebr. 10:31. Al de zodanigen kunnen in het grote lijden van Christus, als in een heldere spiegel zien, wat zij te verwachten hebben, en wat hun zeker ontmoeten zal; want indien dit aan het groene hout geschied is, wat zal dan aan het dorre geschieden? Luk. 23:31. O! het is een van de ernstigste voorwerpen der gedachten, te denken dat een redelijk schepsel voor eeuwig door de ene hand van Gods almacht ondersteund, en in zijn wezen bewaard zal worden, opdat het vatbaar is voor een eeuwige toorn; en dat door de andere hand van Zijn rechtvaardigheid die toorn op hetzelve uitgestort zal worden.

Ten vijfde. Van die zeer grote verbintenis die op alle gelovigen ligt, om de Heere Jezus lief te hebben, Die zo Zijn liefde tot hen bevestigd heeft, door het ondergaan van al dat droevig lijden om hunnentwil, ja, Die uit liefde tot hen een vloek geworden is, Zijn dierbaar leven uitgebloed, en Zijn ziel uitgestort heeft in de dood; en om welke te doen Hij onder geen noodzakelijkheid lag, of door hen in het minste niet verplicht was, als zijnde oneindig afgescheiden van alle mogelijkheid, om enigszins door Zijn schepselen verplicht te kunnen worden, welke Hij liefgehad heeft, en voor wie Hij deze grote uitdrukkingen daarvan beoogd heeft, namelijk het afleggen van Zijn leven voordat zij of de wereld een wezen hebben gehad. Neen, Hij was door hun zonden integendeel oneindig beledigd en benadeeld. Helaas! wat is het niet te beklagen dat de meesten, die Hij zozeer heeft liefgehad, Hem, Die gans begeerlijk is, hun plicht, Zijn vrienden en Zijn belang zo weinig liefhebben? Ja zelfs zo weinig, dat, bijaldien het mogelijk ware, dat Hij berouw kon hebben van hetgeen Hij gedaan en geleden heeft om Zijn liefde jegens hen te bevestigen, zij Hem daartoe noodzaken zouden. En waarlijk, er is niets dat de vrijheid van Zijn liefde meer ontdekt, dan juist dit, dat Hij hen zo hartelijk en aanhoudende, zelfs tot het einde toe, blijft liefhebben, die menigmaal zo koel zijn in hun liefde tot Hem. Gewis, dezulken kunnen niet anders, wanneer zij enigermate tot zichzelf gebracht worden, dan zichzelf des te minder liefhebben, en des te meer van zichzelf walgen, dat zij Hem zo weinig liefhebben; als ook ernstig verlangen naar die dag, wanneer Hij verheerlijkt zal worden in Zijn heiligen, en wonderlijk in allen die geloven; en wanneer zij Hem zo lief zullen hebben als zij Hem ooit begeerden lief te hebben, en ook zo volmaakt als Hij zal willen dat zij Hem lieven zullen, en wanneer zij in een eeuwige verrukking van verwondering zullen wezen over Zijn liefde.

Ten zesde. Wij worden hier ook onderwezen, hoe weinig reden de gelovigen hebben, om grote gedachten te hebben van hun gering lijden dat zij voor Hem ondergaan.

Want wat is al hun lijden, zelfs het grootste en zwaarste dat hun overkomt, in vergelijking bij Zijn lijden voor hen? Al hun lijden is maar als kleine spaantjes van het kruis, in vergelijking met het grote en zware eind daarvan, hetwelk op Hem gevallen is, en niet waardig om bij één dag van Zijn lijden gerekend te worden. Al de droevige en benauwde dagen en nachten, die al de heiligen op aarde gehad hebben, onder hun vele, onderscheiden en droevige kruiswegen en lijden, komen op geen duizenden graden nabij, ik laat staan dat die zouden evenaren kunnen met die ene droevige nacht welke Hij gehad heeft in Getsémané (behalve al het ander lijden dat Hij geleden heeft voor die tijd) alwaar Hij te worstelen had met het ontwaakte zwaard van een zonde-wrekende Rechtvaardigheid, hetwelk zeer verschrikkelijk op Hem aanviel, zonder de minste verschoning. Welke zware strijd al die nacht, tot de andere dag tot drie uur in de namiddag geduurd heeft; wanneer dat allerscherpste zwaard, nadat Hij vele wonden ontvangen had, Hem het leven benam, en dood liet liggen op de plaats. Hoezeer Hij overwonnen en geheel ten onder gebracht scheen te zijn, desniettegenstaande was Hij een grote en heerlijke Overwinnaar, hebbende door Zijn dood te niet gedaan degene die het geweld des doods had, dat is de duivel, Hebr. 11:14. En de overheden, en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toon gesteld, en over hen getriomfeerd aan het kruis, Kol. 2:15, de buit van welke overwinning de gelovigen nu delen, en voor eeuwig genieten zullen. Ach! dat ooit dat geringe en onaanmerkelijke lijden der heiligen van hen zoveel als maar eens gemeld zou worden, daar Zijn vreemd en verbazend lijden Zich aanbiedt om opgemerkt te worden.

Ten zevende. Van die onuitsprekelijke en grote verbintenis die op al gelovigen ligt, om bereidwillig en blijmoedig voor Christus niet alleen te werken, maar ook voor Hem te lijden, wanneer Hij hen daartoe roepen zal, om alles voor Hem te doen wat in hun macht is, en om alles wat anderen hun kunnen aandoen, om Zijnentwil te lijden, Die met blijdschap en gewilligheid voor hen zoveel gedaan en geleden heeft. Zij hebben zeker veel redenen om Hem hartelijk bescheid te doen in de drinkbeker van Zijn kruis, en om na Hem daaruit te drinken, inzonderheid dewijl er zulk een groot onderscheid is tussen de drinkbeker die Hij gedronken heeft, en tussen die welke zij te drinken hebben. Zijn beker was gevuld met de toorn Gods, zijnde de droesem daarvan, als het ware, voor Hem daarin uitgeperst, zodat het geen wonder is, dat het zien daarvan Hem het voorbijgaan daarvan conditioneel deed afbidden, en dat die te drinken Hem in een zware strijd bracht, en Hem druppelen bloed deed zweten; en nochtans zei Hij zakelijk, of zij zullen die drinkbeker moeten drinken, of Ik; zij kunnen hem niet drinken, want het drinken van die zou hen krankzinnig en dol maken, hen vergeven en voor eeuwig doden; maar Ik ben machtig om hem uit te drinken, en het venijn daarvan uit te werken. En schoon deze Mij zal doden, zo kan Ik echter Mijzelf wederom opwekken en levend maken. En daarom, Vader, geef hem Mij, Ik zal hem uitdrinken, tot de eeuwige welstand van die kostelijke zielen. Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede; want alzo zijn Wij in het verbond der verlossing overeengekomen. Maar hun beker is vervuld met liefde (welk inmengsel van Vaderlijke en huishoudelijke rechtvaardigheid, die aan Gods eigen huisgezin en familie eigen is, daarin mag zijn; en welke Hij, als het Hoofd en de Vader van het huisgezin, daarin mag oefenen) zijnde daar niet één druppeltje van wraakvorderende toorn in overgelaten. O! het is zowel een zonde als een schande, dat er zulk een afkeer zijn zou, om na Hem te drinken uit de drinkbeker van het kruis, inzonderheid wanneer wij die hoge trap van eer aanmerken, die de lijdende gelovigen voor Christus wordt aangedaan, boven een

andere, die maar blotelijk een gelovige is, zodat er van de lijdende gelovigen in de Schriftuur gezegd wordt, dat het hun uit genade gegeven is in de zaak van Christus niet alleen te geloven, maar ook voor Hem te lijden, Fil 1:29.

Ten achtste. Van die sterke verbintenis die er op de gelovigen ligt, om te treuren, te wenen en bedroefd te zijn over de zonden. Hoe kunnen zij Hem, Die zij zo verwond, verbrijzeld en doorstoken hebben door hun zonden, aanschouwen, zonder tranen in de ogen, en zonder over Hem te rouwklagen, als ook zonder bitter te kermen als over een enige zoon? Wanneer zij gedenken (gelijk zij allen door ernstige overwegingen veel redenen zullen vinden om te gedenken) dat, indien hun zonden de verzamelplaats bewaard hebben, toen al de zonden der uitverkorenen op Hem kwamen aanlopen, er dan gewis een groter en nog talrijker bende van zonden tot die plechtige vergaderplaats van al de verlosten is komen aanlopen, dan van hen; en dat Hij geen zwaardere last van zonden gehad heeft van iemand, dan van hen, waardoor Hij gedrukt geworden is, gelijk een wagen drukt die vol garven is; en kermen moet, gelijk een dodelijk verwonde kermt. Indien Hij dan om hun zonden verwond is, dan is Hij zeker door niemands zonden dieper noch zwaarder gewond, dan door de hunne. O! wat een rouwklagen en kermen moest dit niet voor hen veroorzaken? Ja, een rouwklagen, gelijk die van Hadadrimmon, in het dal van Meggiddon, bij gelegenheid van de dood van de vrome koning Josia. Dit is waarlijk een van drie eigenaardigste en oprechtste, een van de krachtigste en dringendste, en een van de zoetste en aangenaamste springbronnen van, en beweegredenen tot een ware evangelische bekering, droefheid en rouwklagen over de zonden.

Ten negende. Van die aanmerkelijke verbintenis der gelovigen, om de kruisiging en doding der zonden te betrachten. Waren het niet hun zonden, die de dierbare Christus Jezus, de Vorst des levens gekruist en gedood hebben? Waren het hun zonden niet, die met groot geweld de nagels door Zijn gezegende handen en voeten gedreven, en die de speer door Zijn zijde doorstoken hebben, totdat er bloed en water uitkwam? Zullen zij in hun brandende ijver en liefde tot Hem, en in de hoogte van een heilige verontwaardiging van zichzelf, zich niet wreken over datgene, hetwelk over Hem zulk een wraak heeft gebracht? Zullen zij niet ernstig datgene zoeken te doden, hetwelk Hem tot de dood gebracht heeft, en Welker dood en verderf een van Zijn grootste ontwerpen was, en waarop Hij zo gezet is geweest, dat Hij in het vervolgen daarvan, in het midden van Zijn doodsangsten en benauwdheden, Zijn ziel uitgeblazen heeft? O! laat het dan nooit gehoord worden, dat enigen van ulieden de minste zoetheid zou vinden in die vervloekte zaak, die Hem zo bitter is geweest, of dat gij ooit gevonden zou worden, die adder in uw boezem te koesteren, die Hem zo wreed tot de dood gewond heeft.

Doch dit het grote onderwerp zijnde van de volgende predikaties, waarin de prediker, die een goede mate van wijsheid heeft gehad, gezocht heeft aangename woorden uit te vinden, en ik hoop ook woorden van oprechtheid en waarheid (och! of deze voor de lezers gelijk prikkelen en nagelen waren, diep ingeslagen van Hem, Die de enige Meester der verzameling is) zo zal ik daar niet verder op blijven staan; alleen moet ik met ootmoedigheid zeggen, dat niemand, daar ik van weet, over dit gehele hoofdstuk in allerlei opzichten nuttiger gehandeld heeft dan deze auteur. Velen mogen in dezen deugdelijk gehandeld hebben, doch het is zeer waarschijnlijk, dat hij bevonden zal worden hen allen te boven te gaan; ja, indien ik zei dat dit boek, voorzoveel mij bekend is, onder de beste boeken is van die natuur, die de wereld ooit gezien heeft, zo denk ik, dat nauwelijks enig

verstandig Christen, die in godzaligheid geoefend is, nadat hij hetzelve doorlezen en overwogen zal hebben, oordelen zal dat ik hier te groot van opgegeven heb.

Er zijn in deze keurlijke en uitnemende predikaties diepten, als het ware, voor olifanten om in te zwemmen, (waarvan zijn verbazende, verheven geestelijke en zeer diepe Goddelijke redevoeringen over de natuur van Christus' voorbidding, en het rechte gebruik maken daarvan, in de laatste predikaties, een aanmerkelijk bewijs zijn) en ook ondiepten voor lammetjes, om in te waden; in deze is melk voor kleine kinderen in Christus, en vaste spijze voor de volwassenen, die door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben tot onderscheiding van goed en van kwaad, Hebr. 5:1-3,14. Ja, ik mag van deze predikaties merendeels zeggen, gelijk iemand van de geleerde redevoeringen onlangs van een geleerd man zei, dat men, in het leerstukkige gedeelte daarvan, de diepte van disputabele godgeleerdheid, en in zijn besluiten daaruit getrokken, de zoetheid van de praktikale godgeleerdheid vindt; enige dingen, die de allerdiepzinnigste geleerden kunnen oefenen; en wederom andere, die de allerzwakste Christenen kunnen stichten. Niets is er dat doorgaans bondiger of krachtiger is, dan zijn redeneringen; en niets dat aangenamer en meer bewegende is, dan zijn toepassingen. In deze is veel tot onderrichting van het oordeel, tot ontvonking der genegenheden, en tot besturing tot een Evangelie betamende wandel; veel tot opheldering en verdrijving van de twijfelingen en zwarigheden van zwakke en duistere Christenen, en ook veel tot stichting, versterking en bevestiging voor zulken die meer gevorderd zijn; veel tot overtuiging, bestraffing en waarschuwing, tot opwekking en aansporing tot een ernstige betrachting der godzaligheid; veel tot verkwikking en bemoediging van dezulken die vertroosting nodig hebben, en voor deze vatbaar zijn; veel tot ontdekking, ontwaking, verschrikking en beroering van vleselijke, zorgeloze, onoprechte harteloze en geveinsde belijders van de godsdienst; veel tot neerwerping van de hoogmoed van waanwijze en eigengerechtige belijders; veel tot opkweking voor eerstbeginnenden, en ook veel tot bevordering en voortzetting van een Christelijke wandel voor dezulken die op de weg getreden zijn en enige voortgang daarin gemaakt hebben. Kortom, hij heeft zichzelf in een goede mate Gode beproefd voorgesteld. Een arbeider, die niet beschaamd wordt, die het Woord der waarheid recht snijdt, 2Tim. 2::15, en die, als een ervaren en getrouwe uitdeler, een iegelijk zijn portie geeft in zijn behoorlijke soort, mate en tijd.

Wat nu u belangt, groot geachte, veel geëerde, en zeer geliefde inwoners van Glasgow, gun mij dat ik u zeg, dat ik sedert enige tijd zeer begeerd heb om enigszins in staat gesteld en daarin gehouden te worden, om voor mijn dood de Kerk van Christus, en ulieden in het bijzonder, deze dienst te doen, om deze aangename predikaties over dit uitgelezen gedeelte der Schriftuur tot de drukpers te vervaardigen. En waarlijk, nadat ik niet zonder aanmerkelijke moeite en arbeid een groot gedeelte daarvan overzien had, zo behaagde het de Heere mij zulks te beletten door een langdurige en scherpe verdrukking, die niet zonder enige kleine bedreiging van de dood is geweest. Maar Hij, bij Wie uitkomsten zijn tegen de dood, heeft Zich genadig neergebogen om mij te sparen, en een weinig krachten te verlenen, om ook de overige na te zien. Ik heb veel reden om te denken dat, bijaldien ik ellendige deze twintig jaar, waarin wij door de heilige voorzienigheid van elkander zijn afgescheiden geweest, bij u geweest waren, (hetwelk voor mij te smartelijker is geweest, dewijl gijlieden in mijn hart waart om met u te leven en te sterven; en zo het goed geweest was in des Heeren ogen zo zou het een van de aangenaamste en heuglijkste voorzienigheden geweest zijn, die ik in deze wereld begeerd zou hebben,

om door Zijn goede hand over mij, en Zijn genadige tegenwoordigheid met mij, u enige tijd het Evangelie verkondigd te hebben, voor mijn heengaan uit het land der levenden) ik in verre na zoveel niet tot uw stichting zou hebben toegebracht, dan deze weinige predikaties zullen kunnen doen, en als ik hoop dat ze ook door Gods zegen doen zullen. Velen uwer hebben hem deze horen prediken, toen hij onder u nog leefde en verkeerde; en nu hij gestorven is, zo predikt hij ze u nog eens; (o! dat dezulken onder u, die niet gewonnen zijn geworden door het prediken daarvan, nu nog gewonnen werden door deze te lezen) en hij spreekt ook tot u, die deze toen niet gehoord hebt, welke nu naar mijn gedachten verre het grootste gedeelte van de inwoners van deze stad zullen zijn. Gij zult uzelf wederom en wederom in die predikaties beschreven en uitgebeeld vinden, naar uw onderscheiden geestelijke staat, verschillende gevallen en toestanden, waardoor gij zulke wonderlijke ontdekkingen van uzelf zult kunnen ontvangen, dat ik grotelijks twijfel of er onder al de duizenden van mensen in Glasgow, wel één ziel gevonden zal worden, die door het lezen van deze predikaties niet bevinden zal, dat zij overeenkomstig hun staat en toestand wordt aangesproken, en wel zo onderscheiden alsof hij een bijzondere kennis had gehad van hun persoon en toestand (gelijk hij het ook waarlijk een bijzonder deel van zijn werk maakte, gelijk een opmerkende lezer terstond bemerken zal, om een grondige kennis te bekomen van de zielenstaat en toestand van zijn toehoorders, tenminste van dezulken, welke meer onmiddellijk onder zijn bijzonder opzicht waren) en hen bij de naam genoemd had. O! hoe onverschoonlijk zullen dezulken onder ulieden zijn, welker lotgeval is onder de bediening van zulk een bekwaam dienaar van het Nieuwe Testament, en van zulk een schriftgeleerde, die grotelijks onderwezen was in het Koninkrijk der hemelen, om als een heer des huizes uit zijn schat voort te brengen oude en nieuwe dingen? Matth. 13:52. Indien gij daardoor niet gebeterd zijt, of enig voordeel bekomen hebt; God, de engelen en uw eigen consciëntie zullen getuigen zijn, hoe menigmaal en hoe ernstig de Heere Jezus door hem tot u geroepen heeft, en dat gij niet hebt willen horen. En hoe onverschoonlijk zult gij ook zijn, die deze veracht en verzuimt te lezen (gelijk ik hoop, dat niemand onder u dat doen zal) want dewijl die predikaties eertijds gepredikt zijn in uw eigen stad, door die getrouwe dienstknecht van Christus, en die uw eigen leraar was, zo legt dat een bijzondere verbintenis op u, boven anderen, om die te lezen; en om consciëntie te maken, om ze te gebruiken tot stichting en voordeel van uw zielen; dewijl die meer zuiver, onvervalst, bondig en wezenlijk Evangelie in zich behelzen, dan mogelijk duizenden in een eeuw gehoord hebben, ofschoon zij niet zonder predikaties te horen geweest mogen zijn. Ja, zelfs zoveel, dat bijaldien enigen van u door de voorzienigheid van uw vrijheid, om het Evangelie te horen prediken, beroofd mochten worden, of geen toegang hebben tot enige andere predikaties of verklaringen der Schriftuur, zo zullen deze predikaties, door Gods zegen, u overvloedig verrijken kunnen in de kennis van die buiten alle twijfel grote verborgenheid der godzaligheid, God geopenbaard in het vlees, 1Tim. 3:16. En u volgens de Heilige Schriften wijs maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is, 2Tim. 3:15, Die daarin veel wordt voorgehouden. Ik zou u dan ootmoedig raden, dat een iegelijk uwer, die lezen kan, en daartoe machtig is om deze predikaties te kopen, tenminste dat elk huisgezin waarin iemand is die lezen kan, deze zocht te bekomen. Ik twijfel geenszins, of gij zult dat weinigje geld wel besteed achten, en ook bevinden dat uw oude leraar, de gewenste DURHAM, een aangenaam gezelschap is om met u te spreken in zijn predikaties, nu wanneer hij gestorven is, en gij zijn aangezicht niet meer zien, of zijn levendige stem, of liever de stem van Christus, door hem niet

meer horen kunt; welke stem ik overreed ben, dat voor velen die nu ontslapen zijn, en ook voor sommigen die nu nog leven, zeer dierbaar is geweest. Vergun uzelf dan niet om met enige vrijmoedigheid en troost de Heere Jezus in het aangezicht te zien, dan door een ernstige en oprechte betrachting om in Zijn gerechtigheid en alle heilige wandel gevonden te worden, welke hier zozeer verklaard, aangeprezen en krachtig aangedrongen wordt. Dat nu deze aangename en geurige evangelische predikaties tot allen, en inzonderheid tot u, mijn lieve vrienden te Glasgow, komen mogen met een volle zegen van het Evangelie van Christus, (Rom. 15:29) namelijk het Woord Zijner genade, dat machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder alle geheiligden, is de ernstige begeerte van uw dienaar in het Evangelie,
J. C.

EERSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:1a

Wie heeft onze prediking geloofd?

WIJ hopen dat het niet nodig zal zijn om ons in te laten in het openen van het oogmerk van dit hoofdstuk, of om u te verklaren Wie de profeet hier meent en van Wie hij spreekt. Het werd eens van de kamerling gevraagd toen hij dit hoofdstuk las: Van wien zegt de profeet dit? Van zichzelven of van iemand anders? Hand. 8:34. En het is zo klaar door Filippus beantwoord, die uit deze woorden hem Christus verkondigde, dat er nu geen twijfel meer omtrent behoeft te vallen. Dat Christus Jezus en de inhoud van het Evangelie hier kostelijk samengetrokken is, kunnen de Christenen uit deze twee dingen volkomen verzekerd zijn. 1. Wanneer wij de letter van dit hoofdstuk vergelijken met hetgeen in de vier evangelisten gevonden wordt, dan zullen wij zien dat het zo volkomen, en menigmaal zo letterlijk op Christus thuis gebracht wordt, dat zo iemand dit hoofdstuk maar lezen wil, en het daarmee vergelijken, hij dan bevinden zal dat de evangelisten hetzelfde uitleggen, en meer ten volle verklaren. 2. Dat er geen Schriftuur van het Oude Testament zo dikwijls, en zo overtuigende op Christus wordt toegepast, als deze, dewijl er nauwelijks een vers is, tenminste niet vele, of het wordt van de evangelisten of de apostelen gebruikt om Christus voor te stellen.

Zien wij op de inhoud van de woorden van dit hoofdstuk, die behelzen de hoofdsom van het Evangelie; want zij bevatten deze twee dingen.1. De rechte beschrijving en bekendmaking van Christus Jezus. En 2. de ontvouwing en openlegging van het verbond der verlossing. Daar deze twee dingen zijn, daar is de hoofdsom van het Evangelie; maar die twee dingen zijn hier, derhalve is hier de hoofdsom van het Evangelie. Want:

Vooreerst. Hier wordt Christus Jezus beschreven. 1. In Zijn Persoon en naturen, als God zijnde van eeuwigheid, en als Mens zijnde onder het lijden. 2. In al Zijn ambten; als een Priester Zichzelf tot een slachtoffer opofferende tot voldoening aan Gods rechtvaardigheid; als een Profeet door Welker kennis velen gerechtvaardigd worden; en als een Koning Die de machtige als een roof deelt. 3. In Zijn vernedering, in deszelfs oorzaak, einde, onderwerp, natuur en oorsprong van alles, te weten, Gods welbehagen. En 4. in Zijn verhoging en beloofde uitkomst op al Zijn lijden en vernedering.

Ten tweede. Hier wordt ook het verbond der verlossing beschreven en voorgesteld: 1. In deszelfs bijzondere Partijen, God en de Middelaar. 2. In de zaak of stof omtrent welke het verdrag gaat, namelijk het zaad dat aan Christus gegeven is, en welker ongerechtigheden op Hem zijn aangelopen. 3. In de wederzijdse verbintenissen der verbondmakende Partijen; de Zoon onderneemt aan Zijn zijde om Zijn ziel te stellen tot een schuldoffer voor de zonden; en de Vader belooft dat de kracht van deze Zijn offerande en voldoening de zondaren tot rechtvaardigmaking zal toegerekend en toegepast worden.

Als ook, 4. de voorwaarde op welke, of de wijze hoe deze toerekening en toepassing teweeg gebracht wordt, te weten, door Zijn kennis. Dit alles wordt hier klaar voorgesteld.

Dit is maar een korte schets van de uitnemendheid van deze schriftuurplaats, en van de zakelijkheden, als het ware, die daar in zijn, als behelzende de hoofdsom en het merg van het Evangelie. Wij zullen in het verdelen van het hoofdstuk niet bijzonder zijn, gemerkt dat deze dingen welke wij genoemd hebben, daarin doorvlochten zijn.

Het eerste vers is een korte inleiding, om ons te brengen tot hetgeen daarop volgt. De profeet had van vers 13 van het voorgaande hoofdstuk van Christus gesproken als Gods Knecht, Die verhoogd en verheven, ja, Die zeer hoog zou worden; en voordat hij nu verder gaat om deze verborgenheid van het Evangelie te verklaren, zo roept hij bij manier van klacht uit: Wie heeft onze prediking geloofd? Helaas! wil hij zeggen, hoe goed en uitnemend de tijding is die wij aanbrengen, zo zijn er nochtans maar weinigen die deze geloven; zodanig is de zorgeloosheid, ja, de boosheid en hardnekkigheid van de mensen, dat zij die verwerpen. En aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? Om aan te wijzen de noodzakelijkheid van de kracht Gods, om de prediking, en zelfs de allerlevendigste ordonnanties te vergezellen, om deze krachtdadig te maken. O! hoe weinigen zijn er, die door de kracht Gods overwonnen worden tot de gehoorzaamheid der waarheid?

Belangende het eerste deel van dit vers, wie heeft onze prediking geloofd? zullen wij, om het een weinig te openen, deze vijf aanmerkingen voorstellen, eer wij tot de leringen overgaan.

1. Merkt, dat de stof van deze prediking niet elke prediking is, maar het is de prediking van Christus, en van het verbond der verlossing en der genade. In de grondtekst staat: Wie heeft ons gehoor geloofd? in een dadelijke zin, dat is, hetgeen welke wij, om gehoord te worden, hebben voorgesteld. Het woord wordt ook door *geruchten* overgezet, Jer. 51:46 en Dan. 11:44. Het zijn de tijdingen of de geruchten van een lijdende Middelaar, Zichzelf stellende tussen God en zondaren. En mogelijk wordt hier *horen* gemeld, om de vrijmoedigheid aan te wijzen die de profeet had, om deze tijdingen of geruchten te verkondigen. Hij had deze eerst van God gehoord, en daarin was hij lijdelijk; en toen stelde hij die het volk dadelijk voor, om van hen gehoord te worden.

2. Merkt, dat de profeet hier van deze prediking niet spreekt in zijn persoon alleen, maar in de persoon van allen die dit Evangelie ooit gepredikt hebben, of hetzelve prediken zullen. Daarom wordt deze prediking niet van Jesaja, als hem bijzonder eigen voorgesteld; maar het is *onze* prediking, de prediking van de profeten voor hem, en van al degenen welke na hem waren, als ook van de apostelen en bedienaren van het Evangelie.

3. Merkt, dat Jesaja van deze prediking spreekt, niet alleen ten aanzien van hetgeen hem bejegende in zijn tijd, maar als voorziende wat het gedrag van het volk daaromtrent in volgende tijden zijn zou. En daarom wordt in Joh. 12:38 en Rom. 10:16 deze zelfde plaats bijgebracht, om reden te geven van het ongeloof der Joden, omdat Jesaja het lange tijd tevoren voorzegd had.

4. Merkt, dat wanneer de profeet klaagt over het gebrek aan geloof aan de prediking van het Evangelie, zulks niet is over het gebrek aan het historisch geloof, alsof het volk Christus geheel en al niet horen wilde; maar het is over het gebrek aan het zaligmakende geloof. Daarom wordt er in Joh. 12:37,38 gezegd: En hoewel Hij zovele tekenen voor hen gedaan had, nochtans geloofden zij in Hem niet; en daartoe wordt dan dit profetische getuigenis bijgebracht als een reden daarvan: Opdat het woord van Jesaja de pro-

feet, vervuld werd, dat hij gesproken heeft: Heere wie heeft onze prediking geloofd? En aan wien is de arm des Heeren geopenbaard? Het geloof daar van gesproken wordt, toepassende op dat zaligmakende geloof, waardoor men in Christus Jezus gelooft en op Hem berust.

5. Merkt ook, dat ofschoon hier geen uitgedrukte partij genoemd wordt, aan wie de profeet dit klaagt, het echter ongetwijfeld tot God geweest is. Daarom wordt er in Joh. 12:38 en Rom. 10:16, daar deze profetie wordt aangehaald, gezegd: Heere, wie heeft onze prediking geloofd? Dus is het een klagen van de profeet over de weinige vrucht die hijzelf had, en die de bedienaren van het Evangelie hebben zouden, in het prediken van het Evangelie, deze betreurende, en klagende aan God, als een jammerlijke zaak, dat het Evangelie tot zovelen komen zou, en dat zo weinigen daar enig voordeel van zouden hebben. Dat er zo weinigen zouden zijn die het geloven, en daardoor gezaligd zouden worden.

Ofschoon nu deze woorden weinige zijn, zo zijn er nochtans vier grote zaken in, tot welke wij deze, om er te klaarder van te spreken, brengen zullen.

I. Dat het grote Onderwerp van de prediking, en de grote boodschap van de predikers is, om Christus Jezus te prediken, en om de geruchten van Hem te brengen aan het volk.

II. Dat het de grote plicht van de toehoorders (hier ingesloten) is, deze prediking te geloven, en om uit kracht daarvan gebracht te worden om op Christus Jezus te berusten en te vertrouwen.

III. Dat de grote, doch de gewone zonde van de grote menigte der toehoorders van het Evangelie, het ongeloof is. Wie heeft onze prediking geloofd? Dat is, weinigen hebben die geloofd; het is een zeldzame zaak om iemand te zien die deze prediking gelooft.

IV. Dat het de grote klacht, het gewicht en de smart is van een vroom en getrouw leraar van het Evangelie, dat zijn boodschap niet ontvangen wordt, dat Christus niet wordt aangenomen, dat er niet in Hem geloofd, en op Hem berust wordt. Dit is de grote beschuldiging die de leraren hebben tegen de grote menigte van het volk, en ook de grond van hun klacht tot God, dat al wat zij omtrent Christus voordragen, Hij echter niet verwelkomd wordt, en dat Zijn Koninkrijk niet voorspoedig is.

Om dan een weinig te spreken van het *eerste hoofdstuk*, zo zullen wij uit aanmerking van de woorden, ten aanzien van het oogmerk, daaruit zes aanmerkingen trekken.

De eerste aanmerking is meer algemeen, namelijk dat de openbaring van Christus Jezus, en de bekendmaking van Hem, de grootste en heuglijkste tijding is, als ook de uitnemendste prediking die ooit tot een volk gekomen is, of komen kan. Er is geen dergelijke zaak die hun gezegd kan worden, noch zulk een tijding die zij kunnen horen. Dit is de prediking daar de profeet bij uitnemendheid van spreekt, zijnde dat een prediking, die alle andere predikingen overtreft en te boven gaat. Deze zijn die tijdingen of die blijde boodschap, die waardig is om van de engelen verkondigd te worden. Ziet, zegt een daarvan, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal. Wat zijn dit nu voor dingen, welke zo met een *ziet* tot een inleiding of voorrede verkondigd worden? Het is, dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere. Dit is die grote blijdschap en aangename tijding, dat Christus Jezus gekomen is; en dat Hij, uit hoofde van

Zijn ambt, de Zaligmaker is. Doch wij zullen hier niet op blijven staan; alleen zeggen wij: 1. Dat deze zaak of stof in de volgende woorden klaar wordt voorgedragen, in welke Hij duidelijk als God en Mens, Die volkomen bekwaam en uitnemend toegerust is tot uitvoering van Zijn ambten, wordt voorgesteld. 2. Het is ook klaar, wanneer wij die uitnemende uitwerkingen aanmerken, welke door deze Zijn toerusting worden teweeg gebracht; gelijk als Zijn voldoening aan Gods rechtvaardigheid, Zijn bevrijding der gevangenen, Zijn triomferen over de overheden en machten, Zijn verbreken van de werken des duivels, enz. Groter of uitnemender uitwerkingen kunnen er niet gemeld worden. 3. Het is ook klaar, wanneer wij zien op Hem van Wie deze prediking komt, en in wiens boezem of hart deze tijdingen als het ware geteeld geworden zijn. Zij zijn de uitwerking van Gods eeuwige raad; en gelijk daarom deze prediking gedaan wordt in des Heeren Naam, zo wordt het ook aan Hem geklaagd, wanneer die niet wordt aangenomen. En 4. het is ook klaar, wanneer wij op de verborgenheid van deze tijdingen zien; de engelen konden die niet uitgedacht hebben, indien deze prediking niet gekomen was. Deze dingen tonen dat het grote, heerlijke en goede tijdingen zijn, een blijde boodschap; want dewelken het niet verkondigd was, die zullen het zien; en welken het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan, gelijk er in het laatste vers van het voorgaande hoofdstuk gezegd wordt.

Uit deze aanmerking kunnen wij deze navolgende gebruiken trekken.

1. Om onze harten in liefde te ontvonken en uit te halen tot het Evangelie, als ook om onze hoogachting daarvoor te verwakkeren. De mensen zijn gedurig genegen om wat nieuws te horen, maar hun begeerte omtrent deze tijdingen is grotelijks afgenomen en vergaan; doch is er wel in enige tijding zoveel voordeel als in deze? Wanneer God aan de mensen tijding brengt, dan moet deze een grote tijding wezen; en zodanige zijn waarlijk deze tijdingen van het Evangelie.

2. Wees dan bekommerd en vervaard, om een walging te onderhouden van de klare en wezenlijke waarheden van het Evangelie. Indien gij deze tevoren nooit gehoord had, zo zoudt gij mogelijk een Atheense nieuwsgierigheid of begeerte hebben, om daarvan te horen en te spreken; maar zij moesten niet te minder gewaardeerd worden, omdat ze dikwijls worden gehoord en gesproken.

3. Waardeert daarom het Evangelie te meer, omdat het die blijde boodschap en goede tijding in zich behelst, en prijst ook de ordonnanties van het Evangelie zoveel te meer, waardoor die blijde boodschap zo menigmaal verkondigd en aan u verklaard wordt.

Ten tweede. Merkt meer bijzonder, dat Christus Jezus, en hetgeen Hem betreft, of de goede en blijde boodschap van een Zaligmaker, en de verkondiging daarvan, het eigenlijke werk van een leraar is; als ook het grote Onderwerp van zijn prediking. Zijn eigenlijke werk is om Hem bekend te maken. Of anders, Christus is het eigenlijke Onderwerp, waaromtrent al het prediken zijn moet; dit is de prediking daar de profeet hier van spreekt, ook was het zakelijk de prediking van Johannes en van alle andere apostelen; ook moest het die van alle leraren zijn. Christus Jezus, en wat Hem betreffende is, in Zijn Persoon, naturen en ambten, moesten zij gedurig voorstellen; Hem te kennen, en bekend te maken als God en Mens; Hem bekend te maken in Zijn ambten als Priester, Profeet en Koning. Als een Priester, in Zijn lijden en voldoening aan Gods gerechtigheid; als een Profeet, in de wil Gods te openbaren; als een Koning, in de ten onderbrenging van de begeerlijkheden en verdorvenheden van Zijn Volk. Hem te kennen en bekend te maken in de weg langs welke zondaren, zowel leraren als het volk, Hem voor zichzelf deelachtig

worden; dit is het grote Onderwerp van alle prediking, en het einde daar alle prediking op doelen moest. Hier was Paulus uitvoerig in, 1Kor. 2:2: Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruist. Alsof hij gezegd had, ik zal mij met geen andere zaak bemoeien, maar mij hier geheel in bezig houden. Hij zou zich niet alleen onthouden van burgerlijke bezigheden, maar ook zijn geleerdheid, welsprekendheid en menselijke wijsheid opzij leggen, en de prediking van Christus als gekruist, zijn groot werk en studie maken. De reden hiervan is, omdat Christus een viervoudige betrekking op de prediking heeft. 1. Hij is, als het ware, de Tekst van de prediking; alle prediking is maar om Hem te verklaren, Hand. 10:43: Dezen geven getuigenis al de profeten. Gelijk ook de vier evangelisten, en de apostolische Brieven, welke als zovele predikingen van Hem zijn. Ook wijkt die prediking, die op Hem geen betrekking heeft, geheel van de tekst af. 2. Hij is het Fundament van de prediking, zodat in het prediken zonder Hem, een fundament ontbreekt, en het is maar gelijk het bouwen van een kasteel in de lucht. Ik heb als een wijs bouwmeester het fundament gelegd, en een ander bouwt daarop. Maar een iegelijk zie toe hoe hij daar op bouwt. Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus, 1Kor. 3:10. Te kennen gevende, dat alle prediking geschikt moet worden naar, en overeenkomen met deze Grondsteen of dit Fundament. 3. Hij heeft betrekking op de prediking, als het grote Einde daarvan, niet alleen opdat de toehoorders Hem kennen mogen in hun oordeel, maar Hem hoog waarderen in hun harten en genegenheden. 2Kor. 4:5: Want wij prediken niet onszelven; dat is, wij prediken niet alleen onszelf niet, als het onderwerp, maar wij prediken onszelf ook niet als het einde van onze prediking. Ons einde is niet om groot en veel geacht te worden, maar ons einde is om Christus door onze prediking groot te maken. 4. Hij heeft betrekking op de prediking, als zijnde het Leven en de Kracht daarvan, en zonder Welke geen prediking krachtdadig kan zijn, of een ziel overwonnen en tot Hem gebracht kan worden. Hierom zei Paulus, 1Kor. 1:23: Wij prediken Christus den Gekruisigden, den Joden wel een ergernis, omdat zij van Hem niet horen mogen, en den Grieken een dwaasheid; maar hun die geroepen zijn, Christus, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods.

Hieruit hebben wij enige gebruiken.

a. Voor de leraars; doch hiervan zullen wij nu niet spreken. Alleen zeggen wij: 1. Indien Christus het Onderwerp en de Inhoud was van onze prediking, en waren wij meer ijverig om Hem voor te stellen, wij zouden waarschijnlijk meer voorspoedig zijn. 2. Er is veel voorzichtigheid nodig, opdat onze prediking overeenkomt met het Fundament. En 3. het verzuim in deze kan de oorzaak zijn van veel klacht en levenloze prediking. Christus wordt niet als het Onderwerp der stof en het Einde gepredikt; vele waarheden worden, helaas! zonder of met weinig opzicht op dit Einde verkondigd.

b. De gebruiken voor de toehoorders, zijn deze: Indien dit het grote Onderwerp van de prediking is, en ook hetgeen gij met grote blijdschap horen moest, als zijnde voor u zeer nuttig en profijtelijk, zo mogen wij voor u een weinig meer bijzonder zijn in enige weinige besturingen, welke als zovele takken van het gebruik zullen wezen.

1. Van alle waarheden die gij te verwelkomen en te betrachten hebt, zo hebt gij dezulke die Christus en het verbond der genade betreffen, het meest te verwelkomen en te betrachten, als fundamentele waarheden, en ook uit te zien dat die door de Geest bekrachtigd en achtervolgd mogen worden. Wij vrezen zeer dat dit een gebrek onder de Christenen is, dat de allerklaarste en meest wezenlijke waarheden van hen niet zozeer in acht genomen worden, maar zulke dingen die hen licht kunnen bevorderen, of hun gene-

genheden strelen, of een geval oplossen, worden gewoonlijk maar alleen gezegd; welke dingen wel goed zijn, maar indien de eenvoudige en wezenlijke waarheden van het Evangelie meer betracht en gebruikt werden, zo zouden wij daarin datgene vinden hetwelk alle gevallen beantwoorden zou. Het is een beklaaglijke zaak, wanneer de mensen meer met begrippen en speculaties opgenomen zijn, dan met deze zielzaligende waarheden; gelijk als dat Christus geboren is geworden, dat Hij een waar Mens is, dat Hij geweest is en nog is, een Koning, Priester en Profeet van Zijn Kerk, enz.; en dat andere dingen met zoveel graagheid worden gehoord. Doch indien Deze het grote Onderwerp is van der leraren prediking, dan moet het uw grote betrachting zijn om Christus te kennen in Zijn Persoon, naturen, ambten en verbond, wat Hij is voor u, en wat uw plicht is omtrent Hem, als ook hoe gij in en met Hem wandelen zult. Dit was Paulus' groot oogmerk en betrachting. Ik acht, zegt hij, alle dingen schade en drek te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere. Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende, enz. Fil. 3:8,10. Alsof hij zei, het is mijn oogmerk niet alleen om Hem bekend te maken, maar om Hem voor mijzelf te kennen. Er is maar weinig geloof in Christus, en onderscheiden licht om van Zijn ambten gebruik te maken; en nochtans doen de mensen geen moeite om deze dingen te mogen weten. Laat ik u derhalve aan de ene zijde vermanen om dit meer tot het onderwerp van uw onderzoek te maken; en u aan de andere zijde bestraffen wegens uw gereedheid om onvergenoegd te zijn, wanneer de eenvoudige waarheden verklaard, of wanneer deze niet op een vreemde of nieuwe wijze behandeld worden; dit toont dat wij uitnemend ondankbaar zijn aan God, Die ons de beste dingen om te spreken, te horen en te overdenken gegeven heeft.

2. Hebt toch hoge gedachten van de prediking van Christus, en dat u leraren gegeven worden om Hem te verkondigen. Hij is de beste Tijding Die gij horen kunt; ook heeft God u Zijn dienaren gezonden om u Deze bekend te maken; indien Hij hen gezonden had om u alle toekomende dingen die in Gods voornemen zijn, en al de verborgenheden der natuur te verkondigen, zo zou dat niet te vergelijken zijn geweest bij deze tijding. Wat zou het met u geweest zijn? Of wat zouden uw sabatten en andere dagen van godsdienst, uw opstaan en neerliggen, uw leven en sterven geweest zijn, indien deze tijding niet gehoord geworden was? Gij zoudt een zondig en een naar leven, een troosteloze en een verschrikkelijke dood gehad hebben. Waardeert dit Evangelie derhalve meer dan gij gewoonlijk doet, en laten ook de voeten op de bergen u lieflijk zijn, die deze goede boodschap en blijmare aanbrengen, gelijk er staat, Jes. 62. Die boodschap van vrede met God te maken, moest meer gewaardeerd, hoog geacht en voor een grotere genade aangezien worden, dan gewoonlijk geschiedt.

3. Hieruit kunnen wij ook weten, wie het meeste voordeel heeft onder het Evangelie, namelijk die het meest van Christus leert kennen; hetwelk niet bestaat in woorden te kunnen opzeggen; maar vooreerst, in een dadelijk gebruikmaken van Hem, gelijk er staat, Ef. 3:20: Gij hebt Christus alzo niet geleerd; zodat gij gebruik maakt van hetgeen dat in Hem is. Ten andere, in een bevindelijk gewaar worden van die vruchten, welke door tot Christus te komen genoten worden; waarvan Paulus spreekt, Fil. 3:10: Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende. Ik vrees dat er onder die velen die het Evangelie horen, maar weinigen zijn die Christus op deze wijze kennen. Doch indien Hij de grote Zaak is Die wij te prediken hebben, en Die gij te leren hebt; wat is dan 1. de reden waarom velen zo

onkundig van Hem zijn, dat zij meer naar heidenen of Turken gelijken dan naar Christenen? Helaas, wat zullen wij van de toestand van de meeste mensen zeggen, wanneer de prediking van het Evangelie zoveel op hen niet gewonnen heeft, om hen Christus te doen kennen in Zijn Persoon, naturen en ambten, en ook hun eigen nood niet, of welk gebruik zij van Hem te maken hebben? 2. Indien wij eens onderzoeken welk gebruik van Hem gemaakt wordt, dan is het te vrezen dat er nog veel minder zijn die Hem in dit opzicht kennen zullen. Leven niet de meesten alsof zij nooit van Hem gehoord hadden? Ofschoon zij gedurig horen dat de vergeving der zonden door Hem verkregen wordt, en dat de kracht om de zonden te doden en ten onder te brengen uit Hem alleen moet voortvloeien, zo leven zij nochtans alsof er niets van deze dingen in Hem te vinden was. Indien uw consciënties ondervraagd werden, zo zou dit, behalve de andere blijken van uw praktijk, een jammerlijke waarheid bevonden worden. En 3. indien wij verder onderzoeken, welke bevinding de meesten van Christus hebben, welke macht hun uit Zijn opstanding toegebracht wordt, welke gemeenschap aan Zijn lijden, en gelijkvormigheid aan Zijn dood, welke weldaden zij ontvangen uit Zijn ambten van Koning, Priester en Profeet, tot doding der zonden, en levendmaking tot heilige plichten, welke vrucht zij van Zijn dood hebben? Helaas! de meesten weten hier zo weinig van, alsof Hij niet gestorven ware; welk voordeel of waarachtige invloed bevinden de meesten tot een geestelijke verandering? Immers niets dat genoemd mag worden. Denkt gij dat dit maar blote woorden zijn? Zij hebben Hem nooit gekend, die niet iets van de kracht van Zijn dood en opstanding in zichzelf gevoelen.

Ten derde. Merkt dat de prediking van Christus het voorname Onderwerp en de boodschap is, die geweest is, die nu is, en die aan alle bedienaren van het Evangelie gemeen zijn zal, tot aan het einde van de wereld. Het is onze prediking, en het is de prediking van al de profeten geweest; want Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam, Hand. 10:43. Zij komen allen overeen, en hebben een eenparige getuigenis in deze dingen. 1. In één Onderwerp, namelijk Christus en de dingen die Hem betreffen, dat de vergeving der zonden door Hem, en wel door het geloof in Hem verkregen wordt, en op geen andere wijze, enz. 2. In één commissie; zij hebben allen één last, ofschoon zij niet allen even gelijk zijn; zij zijn allen geen apostelen, nochtans zijn ze allen gezanten; daar is dezelfde autoriteit voor ons om het Evangelie te prediken, en voor u om hetzelve te ontvangen, dan of Jesaja of Paulus het aan u verkondigde, dewijl de autoriteit van de commissie, en niet van de personen die deze brengen, afhangt. 3. In één gemeen einde die zij allen hebben, en in één gemeen voorwerp waartoe zij gezonden worden. 4. In dat ze allen van één Meester zijn, als zijnde gaven van één en dezelfde Middelaar, Ef. 4:8-11. Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den mensen gaven gegeven; sommigen tot apostelen, sommigen tot profeten, sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars, enz.

De gebruiken uit deze aanmerking zijn:

1. Om u te leren geen geringe gedachten te hebben van het getuigenis of van de zaak die getuigd wordt, uit oorzaak van de personen die het aan u getuigen. Indien Jesaja of Paulus u heden getuigden, gij zoudt geen andere tijding van hen ontvangen, ofschoon hun leven en manier van doen van een geheel andere soort zou zijn, dan helaas! het onze is. Wij hebben zowel een commissie om Christus aan u bekend te maken, als zij gehad

hebben; ziet derhalve toe, dat gij het getuigenis van deze Christus, hetwelk wij aan u getuigen, niet verwerpt; het is dezelfde Christus, daar de Wet en de Profeten van getuigd hebben. Ook is er geen andere naam die onder de mensen gegeven is, door welke wij moeten zalig worden, Hand. 4:12; en door Zijn Naam is het, dat een iegelijk die in Hem gelooft vergeving der zonden ontvangt, hoofdst. 10:43. Hierin hebt gij niet alleen met ons, maar met de profeten en de apostelen, ja, met Jezus Christus en met God Zelf te doen; en het verwerpen van ons, zal het verwerpen van hen bevonden worden. Het is hetzelfde getuigenis wat de zaak aangaat, dat het was in Jesaja's tijd; beeft en vreest derhalve gij allen die het Evangelie verachten; gij hebt ons niet tot uw partij, maar de profeten, en onder hen ook Jesaja, ja, zelfs onze Heere Jezus, Die gezegd heeft: Die u hoort, die hoort Mij, en die u verwerpt, die verwerpt Mij. Er zullen in de zonde en schuld van een ongelovige vele verzwaringen gevonden worden, en deze zal een van de voornaamste zijn, namelijk het getuigenis van al de profeten, welke allen overeenkomen en samenstemmen in deze waarheid, welke gij verworpen hebt. Geeft hier toch acht op, al gij atheïsten, die niet weten wat het is te gedenken aan de zonden; ook al gij geveinsden, die een godsdienst van uzelf vertoont; en alle gij wettische mensen, die op uw eigen gerechtigheid vertrouwt. Wat zult gij zeggen, wanneer het bevonden zal worden dat gij al deze getuigenissen verworpen hebt? Gij zult of moeten zeggen, dat gij ze voor valse getuigen gehouden hebt, hetwelk gij niet zult durven doen; of dat gij ze voor waarachtige getuigen hebt gehouden, maar dat gij hun getuigenis niet hebt willen aannemen; de beste van deze twee zal droevig genoeg bevonden worden, want indien gij ze voor waarachtig gehouden hebt, waarom hebt gij ze dan niet geloofd? Dit zal een klemmend dilemma of strik-reden zijn.

2. Tot vertroosting voor arme gelovigen. Zij hebben een genoegzame grond om Christus Jezus aan te nemen, en op Hem te berusten; want er is geen profeet, apostel of verkondiger van het Evangelie, of hij heeft deze waarheid aangaande Christus verzegeld; wat behoeft een zondaar dan afgeschrikt of bevreesd te zijn om met Hem te verenigen? Wilt gij het getuigenis van Jesaja, van Petrus, Hand. 10:43, van de andere profeten en apostelen geloven? Neemt dan hun prediking aan, en zet uzelf onder het getal der gelovigen, die op hun getuigenis aangaan en berusten. Wij zijn zeer wel verzekerd, dat een van deze twee dingen op deze leer zal moeten volgen, of een krachtige bemoediging tot, en een bevestiging van het geloof, en de stille berusting op Christus Jezus, tot vergeving der zonden; of een grote verzwaring van, en klagen over uw zonde aan de Heere, omdat gij u niet bekommerd hebt of gij deze prediking geloofd hebt of niet.

Ten vierde. Merkt ook, dat het einde van de leraren, in het prediken van Christus en van het Evangelie is, dat het volk tot Christus Jezus mag gewonnen worden door het gehoor van het Woord, dat zij in Hem geloven mogen met een zaligmakend geloof, en zo door Hem behouden worden.

Ten Vijfde. Merkt ook, dat Christus Jezus voorgesteld moet worden als het enige Voorwerp des geloofs om op te berusten door de toehoorders van het Evangelie, en ook als de enige Grond van hun vrede. Er is geen andere naam onder de mensen gegeven tot zaligheid van hun zielen, dan deze Naam alleen; en er is geen ander Evangelie dan dat, hetwelk Hem voorstelt aan de mensen.

Ten zesde. Merkt ook eindelijk, (hetwelk veel overeenkomt met de voorgaande aanmerking, en omtrent welke wij een weinig meer bijzonder spreken zullen) dat door de prediking van het Evangelie Christus Jezus de toehoorders als het Voorwerp des geloofs wordt voorgedragen, en aan hen wordt voorgesteld om in Hem te geloven, of anders zou

er geen grond zijn voor deze klacht tegen hen; maar alwaar dit Evangelie gepredikt wordt, daar wordt Christus, als het ware, gelegd voor de voeten of voor de deur van elke ziel die het hoort, om in Hem te geloven en te berusten. Dit is de grote boodschap van het Evangelie, om Christus Jezus als het Voorwerp en de Grond des geloofs aan het volk voor te stellen, en om Hem neer te leggen, ten einde om op Hem te berusten. Wanneer de apostel, Rom. 10:6-8, van de leer des geloofs spreekt, zegt hij, dat men nu niet zeggen moet: Wie zal in den hemel opklimmen? Of wie zal in den afgrond nederdalen? Nabij u is het Woord, in uw mond, en in uw hart. Welk Woord is dat nu? Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken. Nu is Christus, zegt hij, door de prediking des Evangelies het volk zo nabij gebracht, zelfs tot hun harten en monden, ja zo nabij, dat zij (om zo te spreken) maar neer te bukken hebben om Hem op te nemen, of om zichzelf op Hem te wentelen; ja, het brengt Hem in hun harten, zodat zij niet meer of anders te doen hebben dan hun harten op te beuren tot een bewilliging om het verdrag te sluiten, en om zulks met de mond te belijden. En deze woorden zijn te meer aanmerkelijk, omdat zij ontleend zijn uit Deut. 30:11,12, alwaar Mozes het volk het leven en de dood voorgesteld hebbende, gebood dat zij kiezen zouden. En ofschoon men nu denken mocht dat hij van de wet spreekt; wanneer wij nochtans het oogmerk overwegen, zo zullen wij bevinden dat hij zakelijk van Christus Jezus spreekt, Die aan dat volk onder ceremoniële ordonnantiën voorgesteld was, hun tonende dat er in Hem, langs die weg, leven te bekomen was, en dat nu volgens Gods oogmerk het leven of de dood in hun keuze gesteld werd.

Ik weet dat er tot de oefening des geloofs twee dingen noodzakelijk zijn. De eerste is voorwerpelijk, wanneer het voorwerp of de grond wordt voorgesteld in de prediking van het Evangelie. De andere is onderwerpelijk, wanneer er een inwendige geestelijke en krachtdadige levendmaking en bekwaam making des harten is, om het Voorwerp en de aanbieding aan te nemen en te gebruiken. Het is waar, dat allen die de aanbieding ontvangen, niet levend gemaakt worden; maar de leer van deze aanmerking zegt, dat Christus aan allen daar het Evangelie komt, wordt voorgesteld om in Hem te geloven, en hun ook nabij gebracht wordt; zodat wij zeggen mogen, gelijk als Christus tot Zijn toehoorders zei: Het Koninkrijk Gods is nabij u gekomen, Mark. 1:15. Christus en Johannes hadden beiden het Koninkrijk der hemelen de Joden nabij gebracht; en het wordt ook u niet minder in dit gepredikte Evangelie nabij gebracht. De leer van deze aanmerking is dan: 1. Dat het Evangelie Christus voorstelt als een genoegzame Grond des geloof om op te berusten. 2. Met een genoegzame recht geving aan allen die het horen, om Hem te gebruiken volgens de voorwaarden op welke Hij wordt aangeboden. En 3. het brengt Hem zo nabij, dat Hij aan de deur en het hart van zondaren wordt gelegd, die het Evangelie horen; invoege een iegelijk die de aanbieding heeft, noodzakelijk in Christus geloven en Hem aannemen moet, of hij moet Hem verwerpen, en het getuigenis dat van Hem gedaan wordt in het Evangelie, verachten.

Ik zal dan eerst deze leer bevestigen, en dan ten tweede daarvan enige gebruiken voorstellen.

Eerst. Ik zal deze bevestigen uit deze gronden:

1. Uit de klare aanbiedingen, die de Heere ons doet in Zijn Woord, en uit de last die Hij Zijn leraren gegeven heeft, om die aanbiedingen voor te stellen. Het is hun commissie, om hen, tot welke zij gezonden zijn, te bidden dat zij zich toch met God willen laten verzoenen, en om hun bekend te maken dat God in Christus de wereld met Zichzel-

ven verzoenende is, gelijk er staat, 2Kor. 5:19,20. En om hun van Christus' wege te smeken, om de aanbieding van verzoening te omhelzen; om hun te verkondigen dat Christus voor de zondaren gestorven is, die Hem omhelzen willen, en dat Hij hun Zijn gerechtigheid zal toerekenen. Ziet ook hoofdst. 6:1. Wij bidden u, zegt de apostel daar, dat gij de genade Gods niet tevergeefs moogt ontvangen hebben; hetwelk niet gemeend wordt van de zaligmakende genade, maar van de genadige aanbieding van genade en verzoening door Hem. Het is der leraren werk, dat zij het volk bidden om toch geen vergeefse of onnutte toehoorders van het Evangelie te zijn; want (zegt de apostel) Hij zegt: In den aangenamen tijd heb Ik u verhoord, en in den dag der zaligheid heb Ik u geholpen. Ziet, nu is het de welaangename tijd, ziet, nu is het de dag der zaligheid. De kracht van dit argument is deze, indien gij dit Evangelie verwelkomt en ontvangt, zo zult gij verhoord worden; want nu is het de dag der zaligheid, o! ontvangt die toch niet tevergeefs. Zo ook Ps. 81:11,12, daar God een ruime aanbieding van Zichzelf doet, zeggende: Doet uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Dit is een aanbieding van Hemzelf, gelijk de volgende woorden aanwijzen: Maar Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild. Hiervandaan zegt de Heere, Jes. 65:1,2: Ik ben gevonden van die naar Mij niet vraagden, Ik ben gevonden van degene die Mij niet zochten; tot het volk dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Ziet, hier ben Ik; ziet, hier ben Ik. Maar van de Joden zegt Hij: Ik heb Mijn handen uitgebreid den gansen dag tot een wederstrevig volk.

2. Wij kunnen het ook bevestigen en verklaren uit de gelijkenissen, door welke de aanbieding van het Evangelie als voor de deur van het volk gebracht wordt. De gelijkenissen die tot dat einde gebruikt worden, zijn verschillende; ik zal alleen deze vier maar voordragen. 1. Het wordt onder de gelijkenis van een vrije voorgesteld, 2Kor. 11:2: Want ik heb ulieden toebereid, om u als een reine maagd één Man voor te stellen, namelijk Christus. Dit is zeer gemeen, onderstellende dat er een huwelijk en een bruidegom is, die door zijn vrienden tot het huwelijk laat verzoeken en vrijen; zodat alwaar het Evangelie komt, daar is het een verzoeken of bespreken van zielen voor Hem, gelijk er Hoogl. 8:8 staat: Wat zullen wij onze zuster doen in dien dag als men van haar spreken zal? 2. Het wordt voorgesteld onder de gelijkenis van een nodiging tot een bruiloft, door welke de toehoorders van het Evangelie geroepen worden om tot Christus te komen, gelijk de gasten geroepen worden tot een bruiloftsfeest, Matth. 22:2-4: Alle dingen zijn gereed, komt tot de bruiloft, enz. Dus roept het Evangelie niet tot een lege tafel of huis, maar tot een huis der maaltijden, alwaar Christus als het Sieraad of de Spijze gereed gemaakt is, zodat er niet meer of anders nodig is, dan op Hem te leven en te weiden. Daarom komt het ook voor onder een eten en een drinken, Joh. 6:56: Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem. 3. Het wordt ook menigmaal voorgesteld onder de gelijkenis van een markt, daar alle waren vertoond worden, Jes. 55:1: O! Alle gij dorstigen, komt tot de wateren, enz. En opdat het niet gedacht of gezegd mocht worden, dat de verkondiging alleen gedaan wordt aan de dorstigen, of die zulke of zulke hoedanigheden hebben, zo ziet wat er volgt: En die geen geld hebt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk. Vergelijk dit ook met de aanbieding die aan de gemeente van Laodicea wordt gedaan, welke, zo het schijnt, een geveinsd en een sleurdienstig volk is geweest; en nochtans wordt het genodigd en geraden van de Heere Jezus, zeggende: Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd, komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte klederen, opdat gij moogt bekleed worden, enz. Openb.

3:18; waardoor te kennen wordt gegeven, dat deze waren hun aangeboden worden. 4. Het wordt ook voorgesteld onder de gelijkenis van een staan en kloppen aan de deur, omdat het Evangelie Christus aan de deur der zondaren doet kloppen, en met een luide stem doet roepen, Openb. 3:20: Ziet, Ik sta aan de deur, en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen, en de deur open doen, Ik zal tot hem inkomen, Ik zal avondmaal met hem houden, en hij met Mij. Zo ook Hoogl. 5:2, daar de slaapzieke bruid zegt: Ik sliep, maar mijn hart waakte. De stem mijns Liefsten Die klopte, was: Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, enz. En Ps. 24, in de vier laatste verzen, wordt geroepen: Heft uw hoofden op, gij poorten, en verheft u, gij eeuwige deuren; opdat de Koning der ere inga. Hetwelk een ernstige nodiging is, om de weg te banen voor Christus Jezus, Die niets begeert dan een ingang te hebben in het hart; waaruit wij dan zien kunnen, hoe nabij Christus door het Evangelie de mensen wordt gebracht.

3. Wij kunnen het ook bevestigen uit de natuur des geloofs, en van die gehoorzaamheid welke van ons gevorderd wordt van het gebod des geloofs. Alwaar het Evangelie komt, daar verbindt het allen die het horen, om in Christus te geloven, dat is, om Hem aan te nemen en te verwelkomen. Nu zou niemand Hem kunnen aannemen, indien Hij Zichzelf niet aangeboden had. Hierom lezen wij, Joh. 1:11,12: Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden. Hij is gekomen tot degenen die Hem aannamen, en tot degenen die Hem niet aangenomen hebben; maar Hij heeft de gelovigen alleen dit voorrecht van het kindschap gegeven. Zien wij op al de namen die het geloof ontvangt, gelijk als van een komen tot Christus, een eten en een drinken van Hem, een aannemen van Hem, een berusten op Hem, enz.; die alle onderstellen, dat Christus nabij is om aangegrepen te worden, en dat Hij allen die onder het Evangelie zijn, roept en nodigt.

4. Wij kunnen het bevestigen uit die menigvuldige klachten, die de Heere doet over het niet aannemen van Hem, en het niet geloven van Zijn Woord, als ook uit die vreselijke benamingen, door welke Hij de zonde van het ongeloof aan ons voorstelt; welke alle aanwijzen dat God Christus de zondaren nabij brengt, en aanbiedt in Zijn Woord. Hierom zegt Christus, Joh. 5:40: Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven moogt hebben; en Matth. 23:37: Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen, maar gij hebt niet gewild. Dit was het dat hun zonde verzwaarde, dat Hij ze vergaderen wilde, maar dat zij niet vergaderd wilden wezen. Zo ook Ps. 81:12: Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild; ziet ook Luk. 7:30, daar gezegd wordt: Maar de farizeeën en de wetgeleerden hebben de raad Gods tegen zichzelven verworpen. En in Hand. 13:54 wordt gezegd, wanneer de Joden Christus verwierpen, dat zij zichzelven het eeuwige leven niet waardig oordeelden; en daarom zeiden de apostelen tot hen: Ziet, wij keren ons tot de heidenen.

5. Wij kunnen het ook hieruit bevestigen, omdat Christus, ten aanzien van het Evangelie, en de aanbieding daarin gedaan, aan allen die hetzelve horen, even nabij komt; want indien Hij nabij sommigen is, dan is Hij nabij allen. Ik spreek van een voorwerpelijke nabijheid; in dit opzicht is er dezelfde macht om de aanbieding voor te stellen aan allen, eer er nog enige ontdekking gedaan wordt om de leer te bepalen voor sommigen. Het is waar, er is wel een onderscheid ten aanzien van de kracht die het Evangelie vergezelschapt, maar gelijk het de aanbieding van Christus en het leven door Hem aan-

biedt, zo komt het aan allen die het horen even nabij; de nodiging komt tot allen, en wel op dezelfde voorwaarden, zowel tot degenen die Hem verwerpen, als tot degenen die Hem aannemen; hetzelfde Evangelie wordt aan die beiden verkondigd.

6. Wij kunnen het ook bevestigen uit de natuur der bediening van Gods verbond, hetwelk in de Doop verzegeld wordt aan beide. Het is niet een verbond voor de ene, en een ander verbond voor andere, maar hetzelfde verbond, op voorwaarde van het geloof, voor beide. Ziet dan hoe nabij Christus u door het Evangelie wordt gebracht, zelfs tot uw deur, ten aanzien van de middellijke ordonnantiën. Ja zo nabij, als Hij tot Abraham en David gekomen is; en ofschoon God Zijn buitengewone weg gehad heeft, om Zichzelf aan hen te openbaren, die aan anderen niet gewoon was, zo wordt het Evangelie voorwerpelijk aan u veel klaarder verkondigd dan aan Abraham, die met verheuging verlangd heeft om de dag van Christus te zien, toen Hij nog bedekt was; ja, het Evangelie wordt aan u zo klaar verkondigd, als het verkondigd is geworden aan degenen die nu voor de troon Gods zijn, ofschoon wij geen gelijkheid willen stellen ten aanzien van de manier daarvan.

Nu komen wij:

Ten tweede tot de gebruiken.

A. Denkt toch veel hier aan, wanneer gij het Evangelie hoort prediken, als ook dat God u nog nodigen laat, en dat Christus u zo nabij gebracht wordt. Het Woord des geloofs legt Hem zo nabij, dat gij niet meer of anders te doen hebt, dan alleen de aanbieding van Hem aan te nemen, te geloven en met Hem te verenigen; tot Hem als levende stenen te komen, om op Hem als een vast Fundament gebouwd te worden.

Vraagt men, hoe komt dit Evangelie zo nabij? Of hoe brengt het Christus aan de zondaren zo nabij? Ik antwoord, langs deze vijf trappen.

1. Het Evangelie kondigt Christus aan, en brengt de tijding dat Hij geboren is, dat Hij geleden heeft, dat Hij gestorven is, en wel tot zulk een einde, opdat wij de weldaden daarvan zouden deelachtig worden, op zulke en zulke voorwaarden. Het maakt Hem bekend bij wege van verhaal, ons verhalende wat Hij gedaan heeft, welke goederen door Hem te bekomen zijn, en hoe wij die verkrijgen kunnen.

2. Het Evangelie doet een aanbieding van die goederen, op de voorwaarde op welke die verkregen worden, invoege het nooit zegt dat Christus gekomen is, of het zegt ook dat het leven in Hem voor u te bekomen is, indien gij de weg wilt inslaan, op welke het u wordt voorgesteld. Hierom is het, dat wanneer de aankondiging wordt gedaan: Alle dingen zijn gereed, er terstond bijgedaan wordt: Komt tot de bruiloft, Matth. 22:4; en wanneer Hij met het ene woord zegt: Zie Ik sta aan de deur, en Ik klop, zo zegt Hij met het andere woord: Indien iemand Mijn stem zal horen, en de deur open doen, Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal avondmaal met hem houden, en hij met Mij, Openb. 3:20. En wanneer er, Jes. 28:16, gezegd wordt: Zie, Ik leg een Grondsteen in Sion, een beproefde Steen, een kostelijke Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is; zo wordt er met het andere woord daar bijgedaan: Wie gelooft, die zal niet haasten; of gelijk de apostel het uitdrukt: Die zal niet beschaamd worden, 1Petr. 2:6. Dit doet het Evangelie een blijde boodschap zijn, omdat het altijd met een aanbieding van Christus komt, en van het leven in Hem.

3. Wanneer de aanbieding gedaan wordt, en de kostelijke waren voorgesteld zijn, om op deze markt der vrije genade gekocht te worden, zo komt er een gebod uit, zeggende: Komt, kiest het leven; komt, koopt deze waren; gelooft, en neemt de aanbieding aan, gelijk dat klaar blijkt uit al de plaatsen tevoren gemeld. Het Evangelie laat de mens niet

onverschillig om het aan te nemen of niet aan te nemen; maar het verbindt hem door een gebod, om Christus aan te nemen, 1Joh. 3:23. Dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus; dit is het grote bevel des Evangelies. Ook hebben de leraars niet alleen deze boodschap te doen, en de aanbieding voor te stellen, maar ook een commissie om de aanneming daarvan te gebieden; en daarom is het weigeren en het verachten van de aanbieding een overtreding van het gebod.

4. Het Evangelie stelt de aanbieding niet alleen voor, deze bekrachtigende met een gebod, maar het verzoet het gebod met vele genadige beloften, die daaraan vastgemaakt zijn, Jes. 55:3: Hoort, en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids. En wanneer maar het gebod om te geloven voorgesteld wordt, zo geschiedt dat altijd met een belofte; gelijk Paulus zo handelde met de stokbewaarder, Hand. 16:31: Geloof in den Heere Jezus, en gij zult zalig worden. Zo zegt ook de Heere, tot bemoediging om in Hem te geloven, Mark. 16:16: Die gelooft, zal zalig worden.

5. Het Evangelie dringt de aanbieding aan, en gebiedt ook de omhelzing daarvan, met een sterke bekrachtiging of verzekering; want de aanbieding is niet conditioneel, maar beurtwisselende. Maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden, Mark. 16:16. Zo wordt ook, Deut. 30:15, het leven en de dood de volken voorgesteld, en geboden dat zij het leven kiezen zouden. Indien het Evangelie niet krachtdadig is in deszelfs beloften en geboden, zo zal het krachtdadig zijn in deszelfs bedreigingen. Het Woord van God zal op de een of andere wijze triomferen, en niet ledig weerkeren, als blijkt, Jes. 55:11 en 2Kor. 2:15,16. In sommigen triomfeert het, doordien zij door de belofte gebracht worden om aan het gebod des geloofs te gehoorzamen, en voor hen is het een reuke des levens ten leven; en in anderen triomfeert het, ten aanzien van de uitvoering van de bedreiging over hen, wegens hun ongeloof; en voor dezen is het een reuke des doods ten dode. Kortom, Christus Jezus komt in het Evangelie de volken zo nabij, dat Hij en het leven in Hem van hen verkozen of verworpen moet worden, tot verderf van degenen die Hem verwerpen. Gij hebt dezelfde Christus, hetzelfde Woord, hetzelfde verbond, dezelfde verbintenis om te geloven aan u voorgesteld, die de gelovigen hebben gehad van het begin der wereld af, en een ander zal u nooit gegeven worden; wat kan het Evangelie nu meer doen om Christus u nabij te brengen, dan Hem aan te bieden, de autoriteit van God en Zijn beloften daar bij te stellen, om u te overreden om de aanbieding te omhelzen, als ook Zijn bedreiging, om u te verzekeren, dat bijaldien gij deze niet gelooft en aanneemt, gij dan verdoemd zult worden of verloren gaan? In dit opzicht mogen wij met de profeet wel vragen: Wat is er meer te doen aan Gods wijngaard, hetwelk Hij aan hem niet gedaan heeft, Jes. 5:4, ten aanzien van het voorstellen van het Voorwerp Christus Jezus, om van u omhelsd te worden, en om op Hem te berusten?

Doch sommigen zullen hier mogelijk tegenwerpen en zeggen: Indien er geen leven en kracht met de aanbieding gepaard gaat, zo zal die niets kunnen baten of uitwerken; wij kunnen de aanbieding niet geloven noch aannemen.

Ik antwoord, wiens schuld is het dat u macht ontbreekt? De Heere heeft immers niet de schuld, Hij heeft u een vaste grond gegeven om te geloven; Zijn Woord is grond genoeg, Zijn beloften vrij genoeg, en de drangredenen zijn aangenaam genoeg. Maar de grote schuld is uw boos en ongelovig hart, dat Christus niet geloven wil, noch Hem open doen, wanneer Hij tot uw deur wordt gebracht. Ik twijfel niet, ja, ik stel het buiten alle twijfel, dat wanneer allen, die ooit het Evangelie gehoord hebben, voor de troon zullen

staan, er niet één gevonden zal worden, die deze verschoning zal durven inbrengen, dat hij Christus niet heeft kunnen aannemen. Het Evangelie brengt Christus hun zo nabij, dat zij of ja, of neen moeten zeggen. Het is niet zozeer, ik kan niet, als, ik wil niet geloven; en dit zal een moedwillige en boosaardige verwerping bevonden worden.

Indien iemand hier verder mocht tegenwerpen en zeggen: Hoe kan het Evangelie tot allen even nabij komen, terwijl het niet wezen kan, dat degenen die nooit enig goed daardoor bekomen, het zo nabij hen hebben, als degenen die de zaligmakende vrucht daarvan ontvangen?

Ik antwoord, om nu niet te spreken van Gods voornemen, of wat Hij voorheeft om hetzelve te doen zijn, noch van de kracht en de vrucht die daarmee vergezelschapt gaat voor sommigen, en niet voor allen, dat het zeker is, dat het Evangelie en Christus, in de aanbieding daarvan, tot allen die het horen, even nabij komt. Het openbaart voorwerpelijk dezelfde blijde boodschap aan allen, met dezelfde conditionele aanbieding des levens, met hetzelfde bevel, en met dezelfde aanmoediging, zowel ten aanzien van de verzekering der beloften, als der bedreigingen. In deze opzichten wordt Christus aan allen even nabij gebracht; en wanneer God eens rekenschap zal komen afvorderen, zo zal Hij de zondaren op die dag doen weten, dat het Evangelie tot hun deur gebracht is geworden, en dat zij het verworpen hebben; ja het komt, en alwaar het komt, daar zal het sommigen aanslaan, om ze te rukken uit de strik, en om voor hen een grond des geloofs te zijn, en voor anderen zal het een grond van beschuldiging wezen, en dus een reuke des doods ter dood. Want ofschoon het ten aanzien van de beloften noch van de bedreigingen in allen stand grijpt, zo zal het nochtans, hetzij ten leven of ter dood, in allen en een iegelijk stand grijpen; zodat, indien het leven verworpen wordt, de dood in deszelfs plaats in zal treden.

Vraagt men nu, waarom wil God dat Christus, in de aanbieding van het Evangelie, de toehoorders zo nabij gebracht zal worden?

Zo antwoord ik: 1. Om de genade en liefde Gods in Christus Jezus openbaar te maken en te bevestigen. Want wanneer de nodiging zo uitgebreid is, dat deze aan allen geschiedt, zo bewijst dat de uitnemendheid van het bruiloftsfeest, op welke grond de aanbieding, wegens deszelfs uitgebreidheid, de genade Gods genaamd wordt, 2Kor. 6:1. 2. Omdat dit tot rechtgeving en bevestiging dient voor de uitverkorenen, in hun aannemen van de aanbieding van Christus; want niemand van de uitverkorenen zou Hem kunnen aannemen, indien Hij niet als tot hun deur werd gebracht. Dit is het, hetwelk ons recht geeft om hetgeen aan te nemen, hetwelk God aanbiedt. Het is niet omdat wij uitverkoren of van God bemind geworden zijn van eeuwigheid, of om dat Hij voorgenomen heeft om aan ons wel te doen, dat wij geloven; deze zijn geen gronden des geloofs, dewijl die Gods verborgen wil zijn. Maar wij geloven, omdat God ons roept, de aanbieding doet, ons nodigt en belooft; wetende dat Hij getrouw is, en dat wij veilig op Hem vertrouwen mogen. Hierom zei David: Uw Woord zal ik niet vergeten, Ps. 119:16. In God zal ik Zijn Woord prijzen, Ps. 56:5. Want het spreekt in deszelfs aanbieding gelijk tot allen, maar tot niemand in het bijzonder. Het is waar, wanneer het komt tot de toepassing der beloften tot vertroosting, dan moet het geschieden volgens de hoedanigheden in de mensen, maar de aanbieding is aan allen. 3. Omdat langs deze weg de Heere een gelegener toegang heeft, om Zijn twist tegen de ongelovigen te bevestigen, en om hun verdoemenis des te klaarder openbaar te maken in de dag des oordeels, wanneer het bevonden zal worden, dat zij nooit de aanbieding hebben aangenomen. Mijn Volk heeft Mijn stem niet gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild. Dies heb ik het overgegeven in het

goeddunken huns harten, dat ze wandelden in hun raadslagen, Ps. 81:12,13. Dit is een goedkeuring, die hier aan Gods rechtvaardigheid gegeven wordt; het is wel besteed, dewijl zij U niet hebben willen aannemen, dat zij iets ergers krijgen in Uw plaats.

2. Dewijl Christus u in het Evangelie zo nabij komt, en dit een van de marktdagen is, zo bid ik u om Hem aan te nemen; roept Hem aan terwijl Hij nabij is; of gelijk de apostel spreekt, doet Hem open, laat Hem inkomen, verwelkomt Hem, terwijl Hij Zichzelf aan u aanbiedt. Er is niemand die dit Evangelie hoort, of hij zal dit getuigenis van zijn consciëntie ontvangen, dat Hij hem nabij is geweest, binnen zijn gezicht en bereik, indien hij maar, als het ware, zijn hand had willen uitsteken om Hem aan te nemen. Dewijl dit nu zo is, o! ontvangt dan dit Evangelie, en geeft Hem plaats in uw hart; dewijl Hij tevreden is om avondmaal met u te houden, o! doet dan voor Hem open, maakt uw vereniging met Hem vast en zeker. Dit is het einde waarom deze prediking aan u geschiedt; ook wordt Christus aan u voorgehouden, opdat gij uzelf aan Hem mocht overdragen.

Dit gebruik zal ik bij wege van *vermaning*, en tegelijk ook bij wege van *beklag* een weinig achtervolgen, dewijl de leer dit beide meebrengt. Want wanneer Christus zo nabij komt, zelfs tot in de mond en in het hart, zo zal dat een sterke grond van bestraffing en van verwijt zijn, indien Hij van u verworpen wordt. En daarom vermaan ik u om toch in goede ernst te zijn, dewijl het:

1. Een zaak is van zoveel aangelegenheid voor u. Vele volkeren, koningen en koninkrijken hebben Christus niet zo nabij gehad als gij Hem hebt; verzuimt dan zulk een gelegenheid niet. Meent gij, dat alles wat er dienaangaande in het Evangelie gesproken wordt, tevergeefs is? Is het tevergeefs dat deze tijding u gebracht wordt, en dat de prediking zolang onder u volhardt? Indien deze dan van enig gebruik is, is het niet opdat gij die prediking geloven mocht, en door zulks te doen, uw ziel te behouden? Welk nut zal de prediking hebben kunnen, indien dit nut en dit einde daarvan gemist wordt? Zal uw horen van het Evangelie uw vrede met God maken, indien Christus niet wordt aangenomen?

2. Overweegt de voordelen eens welke gij door het aannemen van het Evangelie bekomt, en die anderen missen moeten; is het ook een kleine zaak, om tot de bruiloft geroepen te worden en met Christus getrouwd te zijn, Zijn vrienden gemaakt te worden en Hem voor eeuwig te genieten? De dag komt wanneer dit een zeer groot voordeel zal geacht worden. Zijn er ook wel beweegredenen om u tot enige zaak te overreden, gelijk deze om u tot deze zaak te bewegen?

3. Overweegt wat het is dat wij van u vorderen, het is geen vreemde of harde zaak, het is maar te geloven; en dat is anders niet, dan dat het getuigenis aangaande Christus aangenomen wordt, ja, dat Hij aangenomen wordt tot uw eigen welzijn. Dit is het daar het Evangelie u toe roept, om u te begeven tot een Medicijnmeester om genezen te worden, en om te komen tot een Borg om uw schuld te betalen. Indien gij de toorn langs een andere weg ontkomen kon, dan was het nog te verschonen; maar nu er geen andere weg is om vergeving der zonden en vrede te bekomen, of om de toorn te ontgaan en Gods gunst en vriendschap te verkrijgen, dan deze; en wanneer deze weg (om zo te spreken) zo gemakkelijk is gemaakt, dat gij maar neer te bukken hebt om Christus op te nemen, of om uzelf op Hem te wentelen, o! hoe onverantwoordelijk zult gij ongelovigen dan niet zijn, wanneer gij voor Zijn rechterstoel gesteld zult worden?

4. Ziet gij een weinig verder op hetgeen dat aanstaande is; indien gij altijd hier mocht leven, zo zou het droevig genoeg wezen om in vijandschap met God te leven;

maar gelooft gij dat er na de dood een oordeel is? Zo ja, hoe zult gij dan, die Christus nu verwerpt, Hem in die dag durven aanschouwen? Zal niet een vreselijke schaamte en verbijstering alsdan het deel zijn van velen? En zal er wel enige grond van schaamte zodanig zijn, als deze, van Christus te verachten? Wanneer Hij zal gezien worden om de verachters van Hem te komen oordelen, welk een schrik zal er dan niet in de consciënties ontstaan, als Hij verschijnen zal om wraak te doen over degenen die het Evangelie ongehoorzaam zijn geweest? Want Hij zal met vlammen vuur wraak doen over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus ongehoorzaam zijn, 2Thess. 1:8.

5. Overweegt dat u nu het leven of de dood in uw keus gegeven wordt, om te verkiezen of om te verwerpen. Ik spreek hier niet om te pleiten voor de vrije wil, maar van uw vrijwillige verkiezing van hetgeen dat u aangeboden wordt; want één van beide zal gewis geschieden, of gij zult gewillig het leven verkiezen, hetwelk een vrucht van de genade is, of gij zult het leven verwerpen en de dood verkiezen, hetwelk bevonden zal worden de natuurlijke vrucht te zijn van uw verdorvenheid. Nu kunt gij het leven hebben door Christus aan te nemen, Die als tot uw deur wordt gebracht; en indien gij Hem nu verwerpt, dan zal de dood daar zeker op volgen. Gelijk gij nu in het horen van dit Evangelie u in het verkiezen of in het verwerpen van hetzelve gedraagt, alzo zal het vonnis over u uitgesproken worden in die grote dag; ja, uw vonnis wordt u, als het ware, met uw eigen hand geschreven, gelijk er staat, Hand. 13:46: Gij oordeelt uzelven het eeuwige leven niet waardig; niet uit nederigheid, maar uit boosheid. Dewijl de zaak nu van zulk een aangelegenheid is, zo wacht u om niet daarmee te spelen; want indien gij vermetel en zorgeloos wilt blijven, en uw afgoden navolgen, wat zal de Heere anders zeggen, dan laat ze varen? U geschiedt geen ongelijk, wanneer gij uw eigen keus ontvangt; Hij bevestigt maar, als het ware, het vonnis dat gij tegen uzelf hebt uitgesproken.

6. Ik zal dit ene woord er nog maar bijvoegen, en u bidden dat gij dit ernstig ter harte mocht nemen, als een gewichtige zaak, gedenkende aan de verzekering die daarop volgt. Het is niet alleen de dood, maar een vreselijke dood; niet alleen een toorn, maar een toorn die grotelijks verzwaard geworden is op deze grond, gelijk die van Kapernaüm, welke in dit opzicht tot de hemel verhoogd was, als hebbende Christus hun zo nabij gebracht. Daar dit Evangelie geen reuke des levens is ten leven, daar zal het een reuke des doods zijn ter dood. Denkt niet dat dit een gewone drangreden is, ofschoon deze gewoonlijk gebruikt wordt, het zal toorn op toorn en vloek op vloek brengen over de toehoorders van het Evangelie, veel zwaarder dan die van Sodom, indien zij hetzelve blijven verwerpen. Niemand uwer zou het immers een lichte zaak oordelen om gestraft te worden gelijk Sodom, noch de vloek gemakkelijk dragen kunnen, welke hun is overkomen. Is er wel iemand onder u, die het niet vreemd en wonderlijk, ja, die het niet verbazend zou oordelen, om te moeten treden in hun oordeel, om uw land veranderd te hebben in een stinkende poel, en uzelf voor eeuwig gepijnigd te vinden met hen? Doch daar is een veel zwaardere vloek en toorn te verwachten over de zonde van het ongeloof, en van het verwerpen van Christus, nu Hij als tot uw deur gekomen is door het Evangelie. Om dan te besluiten, zo overweegt dat Christus u nabij is, en u lang genodigd heeft; gij weet niet hoeveel dagen of jaren gij nog leven zult, hoe ras dit Evangelie van u, of gij van het Evangelie genomen kunt worden, of hoe ras gij in de put van de afgrond kunt geworpen worden, alwaar gij uw tanden knersen, uw tongen kauwen, en God lasteren zult. Weest derhalve ernstig, terwijl Christus u aangeboden wordt, en werpt uzelf op Hem, nu Hij u zo nabij

gebracht is. Verwelkomt dit gehoor, of deze prediking, terwijl het in uw oren klinkt, opdat er geen rechtmatige grond van klacht over u mag zijn: Heere, wie heeft onze prediking geloofd? Wij zullen voor tegenwoordig niet meer zeggen; maar bidden, dat God het gesprokene aan uw ziel zegene!

TWEEDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:1a

Wie heeft onze prediking geloofd?

DE meeste mensen hebben niet veel op met de prediking van het Evangelie; doch indien het oogmerk Gods daarin overwogen werd, dan zou het de aangenaamste tijding zijn die zij zouden kunnen horen, namelijk, het gerucht van een Zaligmaker. Dit is en moest de volken een blijde boodschap zijn; ook moesten wij in het horen van zulk een tijding van God en van Zijn wil zo gesteld zijn, dat wij daarover behoorlijk bewogen waren. Het is een wonder dat God zulk een tijding tot de mensen gezonden, en daarin Christus zo nabij gebracht heeft, dat Hij Hem als voor hun voeten gelegd heeft. Maar het is niet minder te verwonderen, dat wanneer de Heere zulk een Zaligmaker gegeven, en Hem zo nabij gebracht heeft, Hij anders niets eist dan deze prediking te geloven, of liever het geloof in Hem, van Welke deze prediking wordt gedaan, hetwelk de tweede zaak is in de woorden. Derhalve gaan wij voort tot:

Het *tweede hoofdstuk* van ons voorgesteld, zijnde de plicht die op allen ligt daar de Heere het Evangelie, of deze prediking van Christus aan gezonden heeft, hetwelk wij in het algemeen zo voorstellen: Het is de plicht van allen die het Evangelie horen, om de boodschap die het van Christus brengt, te geloven; en om Hem, die hun daarin voorgesteld wordt, door het geloof aan te nemen. Dit wordt hier duidelijk ingesloten; want Jesaja en alle andere leraars worden gezonden om Hem te verkondigen, en om van Hem getuigenis te geven. Nu is het de plicht van alle toehoorders om deze prediking en dit getuigenis te geloven; en dit is ook de grond van zijn en van hun klacht, wanneer de mensen het niet geloven, gelijk wij uit vergelijking van deze tekst met Joh. 12:38 en Rom. 10:16 zien kunnen, als ook dat dit het zaligmakende geloof is dat hier genoemd wordt.

Ik zal deze lering in drie zaken uitbreiden, welke wij in de woorden ook zullen vinden, en die de weg zullen banen tot het gebruikmaken daarvan.

A. Dat een volk aan wie Christus in het Evangelie wordt aangeboden, recht heeft om Christus aan te nemen; of anders, dat de aanbieding van Christus in het Evangelie grond genoeg is om in Hem te geloven; dewijl er anders geen billijke grond van klacht of van verwijt geweest zou zijn wegens het ongeloof; want ofschoon de klacht niet bewijst dat zij macht hadden om te geloven, zo bewijst deze nochtans dat ze recht hadden om te geloven; want de klacht geschiedt wegens het verzuim van de plicht daar zij toe geroepen waren.

B. Dat zij, aan wie Christus in het Evangelie wordt aangeboden, geroepen worden om te geloven; het is hun plicht zulks te doen. Dus is het geloof voor allen die onder het Evangelie leven, noodzakelijk uit hoofde van een bevel, even gelijk de heiligheid, de bekering, enz. noodzakelijk zijn.

C. Dat het zaligmakende geloof de weg en het middel is door welke zij, aan welke

Christus in het Evangelie wordt aangeboden, een recht verkrijgen tot Hem, en tot al de weldaden die er gezegd worden in Hem te wezen. Dus is het geloof noodzakelijk als een middel tot verkrijging van het einde, te weten Christus met alles wat er in Hem is. Dit wordt hier ook in de klacht over het gemis van het geloof ingesloten, als zijnde datgene hetwelk de mens van Christus en van de weldaden van het Evangelie doet verstoken blijven.

A. De eerste zaak is, dat allen die het Evangelie horen prediken, een recht hebben om in Christus te geloven en om Hem aan te nemen tot hun eeuwige Vrede, en om die breuk die er tussen God en hen is te helen. Dit gepredikte Evangelie geeft u alle recht om Jezus Christus aan te nemen, zodat gij geen ander te zoeken of te begeren hebt.

Wij zullen deze zaak maar kort verklaren; en tot dit einde::

1. Zal ik twee onderscheidingen voorstellen om die op te helderen; en dan zal ik:

2. Deze bevestigen.

1. Belangende de onderscheidingen, zo zeggen wij vooreerst, dat men het Evangelie meer uitgebreid en samengevoegd kan aanmerken in vorm van een verband, Christus en Zijn weldaden *voorstellende op voorwaarde van het geloof*. Of wij kunnen hetzelve aanmerken als een belofte *zonder de bijzondere melding van enige voorwaarde*. Wanneer wij nu zeggen dat het Evangelie, allen die daaronder zijn, recht geeft en hun gebiedt om de aanbieding aan te nemen, dan bedoelen wij het laatste niet, dat allen die het Evangelie horen, recht gegeven wordt om de belofte aan te nemen zonder enige voorwaarde; maar dan bedoelen wij het eerste; dat is, dat al degenen die het Evangelie horen, geboden worden om Christus als aangeboden zijnde te omhelzen en aan te nemen. Er wordt door het verkondigen van het Evangelie een recht gegeven om daarmee te verenigen, en om dan de beloften en de beloofde dingen aan te nemen; zodat dit het Evangelie, conditioneel voorgesteld zijnde, is dat recht geeft om te geloven, gelijk het geloof op Christus berust tot verkrijging van het leven in Hem. De andere onderscheiding is, dat wij het geloof moeten aanmerken, voorzoveel het op Christus berust tot verkrijging van vereniging met Hem, en een recht tot de beloften; of voorzoveel het de weldaden, die in en door Christus verkregen worden, toepast en daar een gebruik van maakt. Nu geeft de aanbieding van het Evangelie niet aan allen het recht om de weldaden, die door Christus verkregen worden, terstond toe te passen; maar om eerst met Hem te verenigen, en om dan Zijn weldaden toe te passen.

2. Om deze waarheid nu te bevestigen, dat de prediking van het Evangelie een recht geeft om het geloof te oefenen op Christus Jezus, om met God bevredigd te worden, blijkt:

a. Uit de natuur van het Evangelie; het is het Woord Gods, hetwelk zo waarlijk nodigt om datgene te doen daar het toe roept, alsof God Zelf uit de hemel sprak. Het is Zijn Woord, en niet het woord van een mens, hebbende zulk een dadelijke autoriteit om gehoorzaamheid te vorderen, alsof de Heere onmiddellijk Zelf uit de hemel zulks deed. Ook is het Woord der belofte zo waarlijk Zijn Woord, als het Woord van Zijn bevel; en daarom hebben wij op Zijn belofte te berusten en deze te gebruiken, zowel als wij gehoorzaamheid hebben te betrachten aan Zijn gebod. Indien wij dan oordelen dat Gods getuigenis waarachtig is, en indien wij enig behoorlijk gewicht leggen op die drie Getuigen Die van de hemel getuigen, en op die andere drie die op de aarde getuigen, 1Joh. 5:7,8, dan mogen wij op Christus Jezus berusten, Die in dit Evangelie wordt aangeboden, en ook geloven dat degenen die op Hem berusten het leven zullen hebben; want het is

gelijk wij gezegd hebben, zo waarlijk Gods Woord, alsof Hij het met een hoorbare stem uit de hemel sprak.

b. Het kan bevestigd worden uit deze plechtige dingen, te weten het Woord en de eed Gods, waardoor Hij de uitwendige aanbieding van het Evangelie krachtig bevestigd heeft. Zijnde dat die twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liegen zou, dat degenen die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden, een sterke vertroosting zouden hebben, Hebr. 6:18. Dewijl God nu omtrent deze uitwendige bedeling van Zijn verbond gezegd en gezworen heeft, en wel tot dit eigenlijke einde, opdat de toehoorders van het Evangelie weten mochten, dat degenen die Christus, als daarin aangeboden, aannemen, het leven zullen hebben, zo is dat een genoegzame grond om in Hem te geloven om het leven te ontvangen. Het is ook tot dit einde dat Hij zegelen aan Zijn verbond gehangen heeft, te weten, de besnijdenis en het pascha onder het Oude Testament, en de Doop en het Avondmaal onder het Nieuwe Testament; welke niet alleen worden uitgebreid tot de uitverkorenen, maar ook tot de belijders in de zichtbare kerk, opdat een iegelijk die gedoopt is en tot het Avondmaal wordt toegelaten, hiervan verzekerd mocht worden, dat de aanbieding, die God van het leven door Christus doet, een waarachtige en een dadelijke aanbieding is, en dat die geschonken zal worden aan allen die deze aannemen en de conditie daarvan volbrengen zullen.

c. Het kan bevestigd worden uit het einde waarom God het Woord en de bediening in Zijn Kerk heeft ingesteld, namelijk, om de aanbieding van Christus en van het leven in Hem voor te stellen, Joh. 20:31: Deze dingen zijn geschreven opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zone Gods; en opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam. Het Woord is tot dit einde beide geschreven en gepredikt.

d. Het wordt ook eindelijk bevestigd uit de bevinding van al de heiligen, en uit de grond op welke zij geloofd hebben, zijnde die dezelfde welke wij hebben. Zij hadden geen andere grond dan hetzelfde Evangelie en Woord, hetwelk wij hebben; het was niet de verborgen werking of ingeving des Geestes. Het is waar, zulks is wel hetgeen dat het geloof werkt, maar het was het Woord dat de grond geweest is van hun geloof; want er is geen grond voor het geloof dan in het Woord; ook zijn zovele gelovigen als ons zijn voorgegaan zovele voorbeelden en bevindingen om deze waarheid aan ons te bevestigen.

Dit dient tot *gebruik* voor dezulken welke in twijfel mogen staan welk recht of grond zij hebben om te geloven. Tot dezen zeggen wij: Gij hebt al zulk een goede grond om te geloven als Abraham, David, Paulus, of enige andere godzaligen gehad hebben die voor u geweest zijn. Gij hebt hetzelfde Evangelie, hetzelfde verbond en dezelfde belofte; Gods gepredikte Woord is altijd de grond des geloofs geweest. En daarom behoeven wij hier niet te disputeren wat Gods besluit is, dewijl wij niet geroepen worden om in het stuk des geloofs daarop te zien, zomin als in het stuk van onze plicht; en gelijk het een kwade redenering zou zijn om te twisten wat Gods besluit mocht zijn in het stuk van onze plicht, wanneer wij daartoe geroepen worden, zo is het niet minder een kwade redenering om over Zijn besluit te disputeren in het stuk des geloofs. En daarom zullen wij dit gebruik met een woord van onderrichting besluiten.

Weet dan dat dit Evangelie, gelijk het u Christus voorstelt, het u daardoor grond geeft om Hem aan te nemen en op Hem te berusten, invoege wij met Paulus mogen zeggen, Hand. 13:38,39: Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt. En dat van alles daar gij niet van kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd

wordt. Dit is de weg die tot vergeving der zonden, en tot verkrijging van vrede voorgesteld wordt; de Heere biedt Zichzelf, en heeft een sterke brug gelegd over die grote kloof van afstand, die er is tussen Hem en zondaren, ofschoon gij nooit enig voordeel daardoor bekomen, of uw voeten op die brug zetten zou. Niemand behoeft hier te vrezen om toe te treden; want ziet, onze Heere Jezus heeft de gouden scepter toegereikt, Zijn roeping is grond genoeg om te komen, de verkondiging van dit Evangelie neemt alle dispuut omtrent deze zaak geheel weg; want het roept allen en een iegelijk, hun recht gevende om te komen, en het is zulk een recht als hen allen, die deze deur geopend is geworden en niet gekomen zijn, tot verachters zal stellen van de grote zaligheid die hun is aangeboden. Want ziet, nu is het de welaangename tijd; ziet, nu is het de dag der zaligheid, gelijk de apostel spreekt, 2Kor. 6:2. En in Hebr. 2:2,3 zegt hij: Indien het woord door de engelen gesproken, vast is geweest, en alle overtreding en ongehoorzaamheid een rechtvaardige vergelding ontvangen heeft; hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo groten zaligheid geen acht nemen? Dewelke begonnen is verkondigd te worden door den Heere, aan ons bevestigd is geworden door degenen die Hem gehoord hebben. Het is hetzelfde Evangelie dat van het begin de zondaren is verkondigd geworden; en dit is ook de reden waarom het Evangelie *genade* wordt genoemd, 2Kor. 6:1: En wij, als mede arbeidende, bidden u ook dat gij de genade Gods niet tevergeefs ontvangen moogt; en Gal. 2:21: Ik doe de genade Gods niet te niet. Velen ontvangen het recht en een paspoort om tot Christus te komen, die het als het ware in hun zak steken en er geen gebruik van maken; gelijk die dienstknecht die zijn talent in een zweetdoek weggelegd had. De huwelijksvoorwaarden worden afgekondigd, het recht om te komen wordt voorgesteld; en nochtans blijven velen staan, en willen niet komen tot de bruiloft.

B. De tweede zaak is, dat degenen aan welke Christus Jezus in het Evangelie wordt aangeboden, niet alleen recht hebben om te mogen, maar ook geboden en bevolen worden om te moeten komen. De grote plicht die het Evangelie vordert is het geloof; het laat het niet tussen beide of men het gelooft of niet, maar het vordert het geloof als een volstrekte plicht. Gij hoort vele predikaties en veel van Christus spreken; maar dit is de grote zaak die van u vereist wordt, namelijk het geloof in Christus; en zolang als dit niet volbracht wordt, zolang is er geen gehoorzaamheid aan het Evangelie.

Wij zullen dan eerst deze zaak bevestigen, en dan het gebruik daarvan voorstellen.

Tot bevestiging daarvan kunnen deze gronden dienen:

1. De wijze hoe het Evangelie het geloof voorstelt, namelijk bij manier van bevel in de gebiedende wijze: Geloof in de Heere Jezus Christus; komt tot Mij, die vermoeid en belast zijt; komt tot de bruiloft; doe Mij open, enz. Waarin iets van de natuur des geloofs wordt voorgesteld, zijnde die al hetzelfde met het geloof.

2. Het wordt niet alleen geboden gelijk alle andere dingen; maar het wordt op een bijzondere wijze geboden, en er wordt een veel groter gewicht gelegd op de gehoorzaamheid van dit gebod, dan op het doen van vele andere geboden plichten; het is de hoofdsom van Christus' gehele prediking, Mark. 1:15: Bekeert u, en gelooft het Evangelie. Het is het enige gebod dat Paulus aan de stokbewaarder voorstelde, Hand. 16:31: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden. En het is ook, als het ware, datgene hetwelk Christus Jezus aan Zijn volk gelaten heeft, 1Joh. 3:23: Dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam Zijns Zoons Jezus Christus. Ook is dit gebod van in Hem te geloven het bijzondere gebod dat de leraren gelaten en opgelegd is om op het volk aan te dringen.

3. Het zal ook verder blijken, indien wij overwegen dat de grote zonde en ongehoorzaamheid, daar Hij over twist, de zonde van het ongeloof is; wanneer de zondaren niet tot Hem komen willen, dan is dit Zijn twist tegen haar: Gij wilt niet tot Mij komen opdat gij het leven moogt hebben, Joh. 5:40. En hier in de tekst: Wie heeft onze prediking geloofd? Zo ook Matth. 23:37: Hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen gelijk een hen haar kiekens; maar gij hebt niet gewild. En Joh. 12:37: En hoewel Hij zovele tekenen voor hen gedaan had, nochtans geloofden zij Hem niet.

4. Zien wij op de natuur van de aanbieding door Christus gedaan, als ook op het einde daarvan, dan zullen wij bevinden dat de grote zaak die gevorderd wordt, het aannemen is daarvan, hetwelk anders niet is dan het geloof. Ook is al onze prediking van Christus en van Zijn weldaden zonder hetzelve ijdel en vruchteloos; zonder dit heeft Christus die verzadiging niet die Hij vordert voor de arbeid van Zijn ziel, en zonder hetzelve doet het horen van dit Evangelie geen nut, 1Petr. 1:9: Verkrijgende het einde uws geloofs, namelijk de zaligheid uwer zielen. Het ondergeschikte einde van het prediken, te weten de zaligheid der zielen, kan zonder het geloof niet verkregen worden.

Het gebruik hiervan dient tot een grond voor ons om deze grote evangelieplicht aan u voor te stellen, en om u te leren wat de voorname zaak is waartoe gij geroepen wordt, namelijk om in Christus Jezus te geloven, en om het geloof op Hem te oefenen. Het is niet dat uw leven burgerlijk en zedig zou zijn, dat gij lezen, bidden, de ordinantiën bijwonen, uw Catechismus leren, of dergelijke dingen doen zou; maar dit is het, dat gij in Christus Jezus gelooft tot verkrijging van het leven en de vergeving der zonden door Hem. Ook is dit geen zaak die gij doen of laten moogt, maar die u geboden wordt met deze verzekering, dat indien gij niet gelooft, gij nooit het leven noch de vergeving der zonden ontvangen zult. Gelijk wij u dan voorhouden dat u door Christus de vergeving der zonden verkondigd wordt, zo gebieden en bevelen wij u ook om in Hem te geloven, en om dit Evangelie aan te nemen waarin Hij tot vergeving der zonden wordt aangeboden.

C. Tot verdere opheldering van dit gebruik zullen wij eerst een weinig spreken van de verschillende soorten van een waar geloof, waarvan er drie niet zaligmakende zijn; of van de gewone onderscheiding van het geloof. Ten andere, van de schriftuurlijke uitdrukkingen die de natuur van het zaligmakende geloof voorstellen, waarin dan tevens het onderscheid tussen het zaligmakende geloof en het valse geloof, of van die daden van het ware geloof meer algemeen aangemerkt, welke nochtans niet Zaligmakende zijn, nader blijken zal.

A. Belangende de verschillende soorten geloof, zo zullen wij de gewone onderscheidingen niet veranderen of enige andere daarbij doen, maar alleen van deze vier spreken, ofschoon er meer zouden kunnen opgenoemd worden.

1. De eerste soort is het historisch geloof, hetwelk een waar geloof mag genoemd worden, dewijl het datgene is waardoor wij aan de waarheid van een zaak toestemming geven, wegens de onderstelde geloofwaardigheid van degene die ze getuigt. Gelijk als wanneer iemand een historie schrijft, zo geloven wij die op het gerucht dat hij een geloofwaardig man is geweest die deze beschreven heeft. Zo is het ook met het historisch geloof, wanneer de mensen het Woord horen prediken of hetzelve lezen, dat zij dan de waarheid daarvan toestemmem; en niet twijfelen of Christus is in de wereld gekomen, dat Hij God en Mens in één Persoon is, dat Hij gestorven en ten derde dage wederom opgestaan is, dat Hij opgevaren is ten hemel, dat allen die in Hem geloven zalig zullen wor-

den, enz.; en voor zoveel zij het Woord geloven Gods Woord te zijn, zo kunnen zij daar een veel grotere toestemming aan geven, dan aan enig ander menselijk woord, omdat God oneindig meer geloofwaardig is dan enig mens, ja, dan alle mensen of engelen tezamen. Er kan, zeg ik, in dit historisch geloof van de Goddelijke waarheden een grotere toestemming daaraan zijn, dan omtrent enige menselijke historie; hetwelk mogelijk de reden is waarom velen het historische geloof misvatten, daar het nochtans maar een toestemming is van dezelfde natuur, als ook een zaak die in vele verworpenen plaats heeft. Gelijk er zo staat, Joh. 2:23,24: Er geloofden velen in Zijn Naam, ziende Zijn tekenen die Hij deed. Maar Jezus Zelve betrouwde hun Zichzelven niet, omdat Hij ze allen kende. Zij waren door de tekenen die zij zagen, gebracht om te geloven dat Hij meer dan een bloot Mens was, en dat dit het Woord Gods was dat Hij sprak; en nochtans was het maar een historisch geloof. Ja, dit geloof kan zijn, en is ook in de duivelen, welke gezegd worden te geloven en te sidderen, Jak. 2:19. Er zijn velen, die wanneer zij geloven dat Christus God en Mens is, en dat het Woord waarachtig is, dan denken dat hun geloof genoeg is; doch Jakobus met zulke mensen te doen hebbende, zegt hun, dat de duivel zulks ook geloofd, en wel veel grondiger dan velen die dat historisch geloof hebben. Want hij weet dat God waarachtig is, Een Die niet liegen kan, gelijk hij dat bij droevige ervaring gewaar wordt. Hij weet dat degenen die geloven niet verderven kunnen, want hij kan er niet één van in de hel krijgen; hij weet dat er een gestelde tijd is wanneer Christus de wereld zal komen oordelen, en hem ook onder andere; waarom hij menigmaal tot Hem zei: Zijt Gij ook gekomen om ons te pijnigen voor de tijd? En gelijk de duivel dit geloof heeft, zo zijn er ook velen in de hel die hetzelfde hebben; de rijke man had het, en daarom zei hij tot Abraham: Ik bid u dan vader, dat gij hem zendt tot mijns vaders huis; want ik heb vijf broeders; dat hij hun dit betuige, opdat zij niet komen in deze plaats der pijniging. Maar Abraham zei tot hem: Zij hebben Mozes en de Profeten; dat zij die horen, enz. Luk. 16:27-29. Waardoor aangewezen wordt, dat hij nu de waarheid van vele dingen gevoelde, die hij in zijn leven niet geloofde. Dit zeg ik, opdat gij weten mocht dat dit historisch geloof de eerste trap van het geloof is; maar het kan in de hel zijn, en zo ook in velen die het zaligmakende geloof missen. Het is waarlijk te verwonderen, dat mensen die Christenen genoemd worden, dit voor het zaligmakende geloof houden, daar zij niet verder gekomen zijn dan de duivel, ja, er zijn er velen die nog zover niet gekomen zijn, of anders zouden zij meer sidderen dan zij nu doen.

2. Het tweede soort van geloof, is het geloof der wonderen waarvan in het Nieuwe Testament zeer dikwijls gesproken wordt, gelijk als wanneer de Heere Jezus zegt: Indien gij een geloof had als een mosterdzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: Gaat heen vanhier derwaarts, en hij zal heengaan; en niets zal u onmogelijk zijn, Matth. 17:20. Er was een dadelijk geloof, om wonderen te doen, en er was een lijdelijk geloof, om de bijzondere vrucht te ontvangen, die door het wonder voortgebracht werd. Sommigen hadden het geloof der wonderen, om te kunnen genezen, en anderen om genezen te worden. Dit is een buitengewone zaak, zonder welke men zalig worden kan, en ook naar de hel daarmee gaan; ofschoon niemand in de hemel kan gaan, zonder een historisch geloof. Hierom wordt er gezegd, Matth. 7:22: Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam duivelen uitgeworpen? Tot welken Hij nochtans zeggen zal: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt, vers 23. En de apostel zegt, 1Kor. 13:2: Al ware het dat ik al het geloof had, zodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zo ware ik niets. Dit geloof der won-

deren is alleen tot zaligheid niet genoeg, omdat het niet omtrent Christus werkzaam is, Die in de beloften als een Zaligmaker van de zonden voorgesteld wordt; maar het werkt omtrent Christus, als hebbende kracht en vermogen, om zulk een uitwerking teweeg te brengen; hetwelk zijn kan in iemand, daar geen verzaking is van eigen gerechtigheid. En indien er geen genade is in de persoon die dit geloof heeft, zo is het voor hem een gelegenheid van trotsheid en opgeblazenheid. Wij roepen u wel tot het historisch geloof, als zijnde dat noodzakelijk, ofschoon niet genoegzaam; maar niet tot het geloof der wonderen, als zijnde hetzelve noch noodzakelijk, noch genoegzaam.

3. Het derde soort van geloof is het tijdgeloof, waarvan gesproken wordt, Matth. 13:20,21, in de gelijkenis van het zaad dat in steenachtige plaatsen bezaaid wordt, en zeer ras opschiet; maar als de zon opgaat, dan verdort. Zo ontvangen sommigen het Woord terstond met vreugde; maar als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo worden zij terstond geërgerd. Het onderscheid tussen dit en het historisch geloof is, dat het historisch geloof als zodanig in het verstand of oordeel ligt; maar het raakt de genegenheden niet, tenminste niet de genegenheid van blijdschap. Want ofschoon de duivel siddert, zo is hij nochtans nooit blijde. Maar het tijdgeloof doet de genegenheden aan, en gelijk het een mens doet vrezen voor de bedreigingen, zo doet het hem zichzelf ook verblijden in de beloften van het Evangelie, wegens de zoete smaak die hij daarin vindt. Het gaat hiermee, gelijk men een gezond mens zegt dat er een verstandige medicijnmeester in de stad gekomen was; deze zal er niet in het minste door bewogen worden; maar zegt het aan een ziek mens, deze kan door een begrip van de mogelijkheid van zijn genezing bewogen worden; doch dat begrip van de mogelijkheid van zijn genezing doet hem de medicijnmeester niet halen, of de geneesmiddelen gebruiken.

4. Het vierde soort van geloof is het zaligmakend geloof, hetwelk al de andere te boven gaat, de zieken tot de medicijnmeester brengt, en hem het geneesmiddel doet gebruiken. Er kan een zekere mate van waar zaligmakend geloof wezen, daar niet veel tijdgeloof of aandoening der genegenheden is; en er kan ook een aanmerkelijke of grote mate van het tijdgeloof zijn, daar geen zaligmakend geloof is. Even gelijk een vallende ster meer glans van zich schijnt te geven, dan een vaste ster, die met wolken overdekt is, nochtans geeft die geen bestendig licht. Weet dan, dat het geloof van u vereist wordt; maar wilt toch elk soort van geloof niet voor het zaligmakende geloof houden. Het zou tedere harten doen bloeden, om te zien hoevelen zichzelf bedriegen in het stuk van hun geloof. Daar zijn er die zeggen, dat zij hun gehele leven het geloof gehad hebben; o! dat gij eens overtuigd waart van het beklaaglijk bedrog, daar gij onder zijt; en dat gij eens onderscheid wist te maken tussen geloof en vermetelheid, tussen het historisch en het tijdgeloof, en tussen het waar zaligmakende geloof. Want ofschoon de twee voorgaande geen bedrog zijn, zo zijt gij nochtans bedrogen, voor zoveel gij daarop rust, en die voor het zaligmakende geloof houdt; want het zaligmakend geloof doet u uit uzelf gaan, om op Christus Jezus te berusten.

B. Belangende de schriftuurlijke uitdrukkingen, waardoor de natuur des geloofs uitgedrukt wordt, om die gemakkelijker te verstaan, zullen wij enige dingen vooraf zeggen.

1. Wanneer wij hier van het geloof spreken, dan onderstellen wij enige dingen als noodzakelijk, om het Voorwerp des Geloofs te verklaren, en om ons bekwaam of vatbaar te maken voor het geloof, ofschoon deze niet zaligmakende zijn; gelijk als:

a. Dat het Evangelie tot een volk komen moet, hun het Voorwerp des geloofs

voorstellen, en hun bekend maken dat er een weg is tot rechtvaardigmaking der zondaren door Christus Jezus, en dat zij door Hem voor God aangenaam kunnen zijn.

b. Er moet een verstaan van deze dingen zijn, een begrijpen in het oordeel wat het is; men kan niet geloven, tenzij men hoort, en verstaat wat men hoort, in zoverre, dat men het geloof kan oefenen omtrent de gekende zaak; dus moet men kennis hebben van de volheid van de Middelaar, van de vrijheid van het verbond, en van de krachtdadigheid van het geloof, om Christus de onze te maken.

c. Het is ook noodzakelijk, dat er een kennis is van onze eigen staat; dat wij onder de zonden zijn, dat wij verloren en onder de vloek zijn, gans machteloos en onbekwaam om onszelf door iets, dat in ons is, of dat door ons gedaan kan worden, te verlossen; dat onze mond gestopt is, en dat wij voor eeuwig verloren zijn, indien wij geen Borg en Zaligmaker verkrijgen.

d. Niet alleen dat wij daar kennis aan hebben, maar het is ook noodzakelijk, dat wij daar een historisch geloof van hebben, om te geloven dat er een volheid en een algenoegzaamheid in Christus is, dat Hij machtig is om ons te helpen, en om de schuld der zonden weg te nemen in allen die op Hem berusten. Deze dingen moeten in het algemeen geloofd worden, voor en aleer de zondaren op Hem berusten kunnen tot hun eigen zaligheid; hetwelk dan ook onderstelt, dat er een historisch geloof kan zijn, daar geen zaligmakend geloof is. Wanneer men nu zover gekomen is, dan is dit het zaligmakende geloof, dat het Evangelie vordert, zijnde dat die oefening der ziel, volgens haar licht en overtuiging, dat zij ontvangen heeft omtrent Christus Jezus, zoals Hij in de belofte wordt voorgesteld, tot verkrijging van het leven en de zaligheid door Hem; zodat, wanneer de ziel onder overtuiging ligt, wetende dat zij geen leven kan hebben dan door op Christus te vertrouwen, en horende dat er in Hem een algenoegzaamheid is, om al haar noden te vervullen, dan overwint de Geest haar, om haarzelf op Hem te werpen, tot verkrijging van het leven, en van alle andere dingen die zij nodig heeft. Het brengt de ziel om Hem te omhelzen en aan te nemen, niet alleen als machtig zijnde om zondaren, maar ook om haar in het bijzonder zalig te maken. Dit is het eigenlijke werk des geloofs, dat de ziel met Christus verenigt, en haar over de weg van bedrog heenbrengt; het is gelijk het grijpen van iemand, in gevaar van te zullen verdrinken, naar een rotssteen, of naar een touw, dat hem toegeworpen wordt; het is het brengen van een verloren zondaar van de ernstige gedachte van zijn eigen nietigheid en verloren staat, om zich op Christus Jezus te werpen, tot verkrijging van het leven door Hem.

2. Wij zeggen ook, dat dit waar zaligmakende geloof, hetwelk niet alleen waar is in zijn soort, dat is, dat het een waar wezen heeft, maar ook zaligmakende is, ook aangemerkt kan worden in deszelfs onderscheiden werkzaamheden, omtrent deszelfs onderscheiden noden. Want ofschoon het verbond maar één is, zo zijn nochtans de daden des geloofs vele, dewijl wij te doen hebben met de vergeving der zonden, met de heiligmaking in deszelfs delen, van levendmaking en doding der zonden, met de vrede, vertroosting en dergelijke. Het geloof wordt, tot verkrijging van deze dingen, onderscheiden op Christus geoefend. Het geloof nu, daar wij van handelen zullen, is het geloof dat op Christus berust, tot verkrijging van de vergeving der zonden, van welke al de andere daden des geloofs afhangen; het is dat geloof, waardoor een zondaar Christus aanneemt, en zichzelf op Hem overdraagt; het is dat geloof, waardoor de ziel met Christus verenigd wordt.

3. Verder zeggen wij vooraf, dat er een groot onderscheid is tussen het geloof, en

tussen de vruchten daarvan, gelijk vrede, blijdschap, verzekering van Gods liefde, en die andere geestelijke voorrechten welke op het geloof volgen. Het is wat anders, dadelijk te geloven, en wat anders, die vrede en blijdschap te hebben, die op het geloof volgen, en daaruit voortvloeien. Het ene is als het uitsteken van de hand, om de spijze te ontvangen; en de andere is als het voeden daarop. Het is het eerste van deze twee, welke wij bedoelen, en daar wij van spreken zullen; namelijk dat geloof, waardoor wij Christus Jezus Zelf aangrijpen, en een recht ontvangen tot al die voorrechten in en door Hem.

4. Wij zeggen ook eindelijk vooraf, dat dit zaligmakende geloof, gelijk alle andere soorten van geloof, zijn trappen heeft; sommigen hebben een meer zwak, en anderen een meer sterk geloof, en sommigen hebben die volle verzekering, waarvan gesproken wordt, Hebr. 10:22, of een *Pleriphorie,* niet alleen ten aanzien van het Voorwerp, dat Hetzelve genoegzaam is; maar ten aanzien van het aangrijpen en verkrijgen van het leven door dat Voorwerp, invoege dat zij zeggen kunnen, dat noch hoogte, noch diepte, noch enig ander ding hen zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die in Christus Jezus is, Rom. 8:39. Wij zeggen dan, dat het zaligmakende geloof zijn trappen heeft, ofschoon het niet van deszelfs trappen is daar wij van spreken; maar het is het soort van dit geloof, hetzij het zwak of sterk is, waardoor een verloren zondaar zichzelf op Christus wentelt; het geloof dat een zondaar afzet van zijn eigen grond, en de ziel afbrengt van een verbond der werken, tot een nieuwe weg van het leven te hebben door Christus en Zijn gerechtigheid. Wij zullen u dan tonen: 1. Wat deze daad van het zaligmakende geloof niet is, tot voorkoming van alle misvattingen daaromtrent. En dan 2. hoe de Schriftuur deze uitdrukt. Wanneer wij dan zeggen, dat zulk een zaak het zaligmakende geloof *niet* is, dan moet gij weten dat het dat niet is, waarop gij vertrouwen moet; en wanneer wij zeggen, dat zulk een zaak het Zaligmakende geloof wel is, dan moet gij het geloof daaromtrent zoeken te oefenen.

1. Het *eerste*, *wat het zaligmakende geloof niet is.*

a. Het is niet het weten dat Christus God en Mens is, dat Hij geboren, gekruist, gestorven, begraven, en ten derde dage wederom opgestaan is. Vraag maar aan sommigen, wat het ware zaligmakende geloof is? Het is een ware kennis, zullen zij zeggen. Vraag hun verder, hoelang het geleden is dat zij geloofd hebben? Zolang, zullen zij zeggen, als wij geweten hebben wat goed of kwaad is. Weet dan, dat deze letterlijke of speculatieve kennis wel noodzakelijk is, maar het moet niet gehouden worden voor het zaligmakende geloof.

b. Het is geen natuurlijke aandoening of ontvonking van de genegenheden, hetwelk in onwedergeboren mensen vallen kan, ja, mogelijk ook in heidenen, gelijk in een Felix; die ondertussen zoveel niet hebben als een tijdgeloof, omdat het niet ontstaat uit het Woord, maar uit de bedeling der voorzienigheid of tijdelijke dingen; of indien het uit de belofte van het Woord ontstaat, en daar anders niet bij is, zo is het maar een tijdgeloof.

c. Het zijn geen overtuigingen, welke velen houden voor het geloof, vaststellende, indien zij van zonden overtuigd zijn, dat zij dan geloven, zeggende: In wie zouden wij anders geloven dan in Christus? En nochtans volgen zij nooit de overtuigingen op, om datgene te doen daar zij van overtuigd zijn.

d. Het is ook geen blote resolutie of besluit om te geloven, gelijk anderen denken dat het zaligmakende geloof is, welke overtuigd zijnde dat hun eigen gerechtigheid hen niet helpen kan, voornemen om in Christus te geloven tot gerechtigheid, maar zij zullen daar een gelegen tijd toe nemen; zo zoeken velen in deze weg hun vrede te onderhouden, ofschoon het geen ware vrede is; een bloot besluit om te geloven, is geen geloof; er lig-

gen er velen in de hel die goede voornemens hebben gehad. Ik herinner mij hier de woorden van een stervende man in deze stad, die tevoren meende dat hij geloofde; welke gevraagd zijnde welk onderscheid er was tussen het geloof dat hij tevoren had, en tussen het geloof daar hij nu toe gekomen was? antwoordde: Tevoren dacht of besloot ik te geloven, maar stelde het nooit in het werk; doch nu praktiseer ik hetzelve. Er is zulk een listigheid en bedrog in het hart, dat bijaldien het voorneemt te geloven, en het niet zichtbaar het geloof overdwarst, het daarop gaat rusten, alsof alles wel was. Hierom is het Woord: Heden, zo gij Zijn stem hoort; dat is, heden zo gij gelooft, verhardt uw harten niet, Ps. 95:8. Dit voornemen om te geloven, is gelijk als iemand die in gevaar van te verdrinken is, en hem een touw toegeworpen zijnde, wel voorneemt om hetzelve aan te grijpen, maar het niet doet. Zo denken ook velen, dat zij de beloften bij zich hebben, en besluiten om deze te gebruiken, maar zij doen dat niet terstond; en zo zinkt ondertussen het schip, en zij komen om, terwijl de beloften blijven en bovendrijven.

e. Het is niet het gebed; er zijn velen die denken dat zij geloven, wanneer zij zich enigszins bekeren, bidden en enige andere plichten verrichten, en verder weten zij niet wat het geloof is, dan iets van die natuur. Het is waar, het gebed is wel een hulpmiddel tot het geloof, maar het is niet altijd met het geloof gepaard; het is niet een iegelijk, die daar zegt Heere, Heere, die gelooft; want velen zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen. De mensen hebben gewoonlijk deze twee jammerlijke misvattingen omtrent het gebed; zij stellen het of in de plaats van Christus, of in de plaats van het geloof, niet gedenkende dat het onderscheiden zaken zijn; want het geloof oefent zichzelf omtrent Christus als Middelaar, en het gebed merkt Hem aan als God, het ware Voorwerp van aanbidding, alhoewel, indien het niet gegrond is op Christus als Middelaar, het geen toegang heeft. De oefening van het zaligmakende geloof is eigenlijk omtrent Christus, als voorgesteld zijnde in het Woord; en het gebed is een opzenden van begeerten, volgens dat Woord. Velen weten zo weinig wat het is, om gebruik van Christus te maken, alsof Hij nooit in het vlees gekomen was, of de betrekking van een Middelaar aangenomen had, maar stellen hun gebeden in de plaats van dat alles; daar het geloof niet alleen op Christus ziet als God, maar op Zijn verdiensten en ambten als Middelaar.

f. Ook is het geloof niet alleen een geloven, dat dit Woord van God de waarheid is, hoewel het te wensen was dat velen nog maar zover kwamen. Het zou iemand doen beven, om die lasterlijke woorden te horen, die sommigen gebruiken, wanneer zij ondervraagd worden omtrent hun geloof van de waarheid van de Bijbel. Doch ofschoon gij zover gekomen waart, zo zou dat nochtans niet genoeg zijn, want de duivel gelooft ook, en hij siddert. Het geloof daar wij u toe roepen, is meer dan een historisch geloof, het is tot een berusten in Christus, tot een hartelijk aannemen van de boodschap die Hij tot u zendt; gelijk als: stel dat een koning een gezantschap afzond tot iemand, om haar te verzoeken tot zijn vrouw; het zou wat anders zijn te geloven, dat er zulk een koning was, en wat anders te geloven dat hij ernstig is in zijn aanbieding, en dat die vrouw door haar toestemming, om hem te trouwen, gelukkig kan en zal zijn, en (dat meer is) om dat gezantschap dadelijk aan te nemen, en te bewilligen om met hem te trouwen. Het is hier gelijk als toen Abrahams knecht gezonden werd tot Rebekka, Gen. 14. Zij en haar vrienden geloven alles wat de knecht aangaande zijn heer en zijn zoon getuigde, dat het waar is; toen werd het in haar keuze gegeven, of zij met de man wilde heengaan, waarop zij bewilligt om te gaan, en ging ook dadelijk met hem. Dit is het dat wij aandringen, met ons te gaan, en het verdrag te sluiten, Hem aan te nemen, en het leven in Hem. Door deze

zelfde gelijkenis kunt gij weten wat het zaligmakende geloof is, als ook het onderscheid tussen hetzelve en het tijdgeloof. Wanneer die grote, rijke, en schone aanbieding wordt gedaan aan Rebekka, door een man met zoveel kemels, gouden voorhoofdsiersels en kleinodiën; wanneer zij de waarheid daarvan gelooft, en dat die aanbieding aan haar gedaan wordt, is zij bereid, en mogelijk al te bereid, indien ook niet enigszins wat dartel; dit is gelijk het tijdgeloof. Maar wanneer het tot de artikelen van het verdrag komt, en tot de zondaren gezegd wordt, gij moet aan Christus onderdanig zijn, en Zijn wil gehoorzamen, en niet uw eigen wil, dit, dit is het, dat het verdrag breekt. Zo is het met velen, wanneer zij horen dat er een mogelijkheid van leven te bekomen is in Christus, en nog veelmeer, wanneer zij horen dat het op goede, gemakkelijke, en vrije voorwaarden kan bekomen worden, dit doet hen verheugd zijn. Maar wanneer het komt tot hetgeen men leest, Ps. 45:11: Hoor o dochter, en ziet, vergeet uw volk en uws vaders huis, of de gewoonten van uws vaders huis; dan komen ze tot een staan, en tot een uitstel en dralen om het verdrag te sluiten. Maar het zaligmakende geloof gaat verder voort, en het sluit eindelijk met Rebekka het verdrag.

2. Belangende de *tweede zaak, wat het Zaligmakende geloof wel is,* of wat het is om in Christus te geloven? Gave God, dat gij zo gereed waart om te geloven, en om de nodiging daartoe in te willigen, als gij gereed zijt om de vraag te doen, en dat gij, in de vraag te doen, in goede ernst waart. Want velen hebben deze vraag gedaan: Wat zullen wij doen om zalig te worden? Daar, indien het hun ernst ware geweest, zij gemakkelijk de oplossing daarvan verkregen konden hebben; want het antwoord is gereed: Gelooft in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden. Doch voor degenen die verdere klaarheid of bevestiging begeren te hebben in deze gewichtige zaak, zullen wij nog een weinig daarvan zeggen; doch men heeft hier te weten, dat het zulk een zaak is, die onmogelijk klaar te maken is voor een trots en onverootmoedigd zondaar, het is alleen een arme ootmoedige ziel die het kan begrijpen; en voor zulk een ziel zal een half woord behulpzaam zijn om het te verstaan. De duidelijkste en eenvoudigste weg nu, om het naar onze gedachten voor te stellen, is, om enige schriftuurlijke uitdrukkingen en gelijkenissen te noemen, die het geloof uitdrukken.

a. De *eerste uitdrukking* is die van Matth. 11:28: Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt; en Joh. 6:35: Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal geenszins dorsten. Welke uitdrukkingen te kennen geven: 1. Een kwaad daar de mensen aan vastkleven. 2. Een goed dat hun aangeboden wordt. 3. Een overgaan van het kwaad tot het goed. En zo sluit dit woord, Komt tot Mij, deze drie dingen in: a. Een gevaar daar de ziel in is, door haar afzijn van Christus Jezus. b. Dat er tot Christus Jezus een toegang is, tot herstelling van dat kwaad, en tot wegneming van dat gevaar. c. Een overgaan van het een tot het ander; een overgaan van onze eigen gerechtigheid, tot de gerechtigheid van Christus; een overgaan uit onze natuurlijke staat, tot Christus Jezus; een waarlijk overgaan uit de dood in onszelf, tot het leven in Hem. De meeste mensen denken, dat het geloof maar een inbeelding, een opinie of een raadsel is, dat zij denken te kunnen hebben, zonder ooit te weten hoe zij daaraan gekomen zijn. Maar het is, gelijk ik gezegd heb, een dadelijke zaak, een afgaan van onze gerechtigheid, en een komen tot de Zijne; van een verbond der werken, om op Christus en Zijn gerechtigheid te berusten, die voorgesteld zijn in het verbond der genade. Dit wordt in Rom. 7:2. opgehelderd, daar van twee mannen wordt gesproken. Want een vrouw die onder de man staat, is aan de levende man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrij van de wet

des mans. Zo kan ook een zondaar, totdat hij aan de wet gestorven is, met Christus niet getrouwd worden; er moet een scheiding van de wet, of het verbond der werken zijn, of gij kunt met Christus niet verenigd worden.

b. De *tweede uitdrukking* is Joh. 1:12, alwaar het geloof voorgesteld wordt als een aannemen van Christus. Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods genaamd te worden. En het wordt ook wel in onze Catechismus uitgedrukt, een aannemen van Christus, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Dit onderstelt, dat Hij ons wordt aangeboden, en dat wij van nature zijn zonder Hem. het Evangelie zegt: Waarom wilt gij sterven, o huis Israëls? Komt, neemt een Zaligmaker aan. Nu is de daad van het geloof een aangrijpen van die aanbieding, een aannemen en omhelzen daarvan, een tevreden zijn, om een vrije kwijtschelding te ontvangen door Zijn bloed.

c. Een *derde uitdrukking* is Fil. 3:12, daar het geloof voorkomt als een grijpen van Christus; en in Hebr. 6:18 wordt het genoemd een vasthouden van de voorgestelde hoop; en in Jes. 56:4 een vasthouden aan Gods verbond. Welke benamingen alle onderstellen, dat het volk, als het ware, een keuze gegeven wordt, en dat Christus hun wordt voorgesteld als de Vrijstad, en als een Schuilplaats tegen het gevaar daar zij in zijn. Christus in het Evangelie als de Vrijstad voorgesteld zijnde, zo is de oefening des geloofs, om wegens het gevaar daar men in is, tot Hem te vluchten, gelijk een kind, dat door een vreemd iemand gejaagd zijnde, in des moeders armen vlucht; of gelijk de onverhoedse doodslager van de bloedwreker vluchtte naar de vrijstad. En het geloof zo tot Hem gelopen zijnde, werpt het zich neer op, en het verschuilt zich in Hem.

d. Een *vierde uitdrukking* is, een werpen of een wentelen van zichzelf op de Heere, Ps. 55:23: Werpt uw zorg op den Heere; en Ps. 37:5: Wentelt uw weg op den Heere, of rust op den Heere, als er in vers 7 staat. Het Evangelie legt Christus, als het ware, voor onze voeten, en het geloof wentelt ons op Hem over; het is de bevinding van de ziel, van haarzelf onder een ondraaglijke last, en een werpen van zichzelf, door het werk des Geestes, op Christus; gelijk een krank en zwak mens zich neerwerpt op een bed van dons om rust te genieten. Dit is een zeer nadrukkelijke, significante en dadelijke uitdrukking des geloofs, te kennen gevende dat een mens op zijn eigen benen niet meer staan kunnende, zichzelf op Christus werpt en neerlegt. Dit is het daar wij u toe roepen, tot een afgaan van uzelf en van uw eigen voeten, en een wentelen van uzelf op Christus.

e. Een *vijfde uitdrukking*, vinden wij in Rom. 10:3, daar het geloof genoemd wordt een onderwerping aan de rechtvaardigheid Gods; hetwelk zo in het Evangelie wordt voorgesteld, alsof een koning een pardon liet uitroepen voor rebellen, en tot hen zei: Hoe zwaar uw misdaden wezen mogen daar gij aan schuldig staat, indien gij deze nochtans erkennen en u tot mijn genade en goedertierenheid begeven wilt, en voortaan genegen zijt om getrouwe en gehoorzame onderdanen te zijn, zo zal ik u die genadig vergeven; welke genadige aanbieding zij blijmoedig omhelzen en er zich aan onderwerpen. Onderwerpen is een berusten op de voorwaarden van het Evangelie, gelijk deze zijn voorgesteld; het is als een zeggen, ik houd Mij aan het verdrag en ben met hetzelve zeer wel tevreden en voldaan. Kortom, het geloof schrijft aan God de weg van zaligheid niet voor, maar onderwerpt zich gewillig aan de weg die God heeft voorgeschreven.

f. Een *zesde uitdrukking* is een verbergen van onszelf in God of in Christus. Zo betekent het woord, betrouwt op de Heere, zich in Hem als in een schuilplaats te verbergen, volgens Spr. 18:10: De Naam des Heeren is een sterke Toren; de rechtvaardige zal

daarheen vlieden en in een hoog Vertrek gesteld worden, of verborgen worden. Of zij vliegen daarheen gelijk de duiven tot hun vensteren. Dit is het dat de apostel uitdrukt, Fil. 3:9: In Christus gevonden te worden, niet hebbende mijn gerechtigheid, enz. Indien gij nu vragen mocht, Wat is het geloof? Dan zeg ik: Het is het begeven van de ziel tot Christus, opdat zij geroepen zijnde, zou kunnen antwoorden: Heere ik ben in Christus, niet hebbende mijne rechtvaardigheid, enz. Het is niet het vertrouwen op zijn goede hoop, op zijn gebeden en goede mening, maar op de voldoening van Christus, en op Gods beloften. Wanneer het geloof recht geoefend wordt, dan verbergt zich een zondaar zo in Christus, dat er niets, om zo te spreken, meer van hem gezien kan worden. Dit wordt van God nadrukkelijk voorgesteld, Jes. 26:20: Gaat heen Mijn volk, gaat in uw binnenste kamers, en sluit uw deur toe. Verbergt u als een klein ogenblik, totdat de gramschap overga. Komt onder de vleugelen van de Middelaar, sluit uzelven door het geloof in Hem, en maakt zo dat alles veilig is.

g. Een *zevende uitdrukking* vindt men in 2Kron. 30:8, alwaar Hiskia, tot de ontaarde stammen schrijvende om tot Jeruzalem te komen, zegt: Geeft den Heere de hand; even gelijk twee mensen die met elkander in verschil gestaan hebben, of die de verbintenissen die onder hen geweest zijn verbroken hebbende, hun vriendschap wederom komen te venieuwen, door elkander de hand te geven. Nu wordt God, Jes. 65:2, als Zijn handen tot u uitbreidende voorgesteld: Komt, verenigt u met, en onderwerpt u aan Hem, geeft Hem de hand, en maakt zo het verdrag en de verbintenissen vast voor het toekomende. Al deze gelijkenissen van de mensen ontleend, zijn ten dele om de natuur des geloofs duidelijk en klaar te maken, en ten dele om het geloof der gelovigen te versterken en te bevestigen.

h. Een *achtste uitdrukking* is het open doen voor Christus, Hoogl. 5:2: Doe Mij open, Mijn zuster, enz. Openb. 3:20: Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen en de deur open doen, Ik zal tot hem inkomen, enz. En Hand. 16:14, wordt van Lydia gezegd dat de Heere haar hart geopend heeft. Wanneer het Woord komt, dan zijn de harten dicht voor God gesloten; maar Christus komt door Zijn Woord hard kloppen aan het hart, met bevel om voor Hem open te doen en de Zaligmaker te ontvangen; het geloof nu Zijn stem onderscheidende, doet Hem open, en het laat Hem in. Zo is het geloof een inlaten van het Woord, en een verwelkoming van Christus. Het is niet alleen een geloven dat het Woord waarachtig is, maar een aannemen van Hem Die het Woord aanbiedt, en wel tot die einden waartoe Hij aangeboden wordt; dat is, wanneer de Geest door het Woord van binnen in het hart een beroering verwekt, en het hart voor Christus doet openen om Hem in te laten. Alwaar Christus een voornemen van genade heeft, en met kracht tot de ziel komt, daar blijft Hij aanhoudende kloppen en hard of luid roepen, totdat de deuren en poorten van het hart voor Hem wijd open worden gezet.

i. Een *negende uitdrukking* of gelijkenis, door welke het geloof wordt voorgesteld, is die van een huwelijk of van een verbond making en bewilliging, hetzij in het huwelijk of anderszins, doch inzonderheid in het huwelijk. Wanneer Christus het werk van een vrijer op Zich neemt, dan zijn de leraren Zijn afgezanten; het Woord is hun instructie waarin Hij hun beveelt om tot de zondaren te zeggen dat alle dingen gereed zijn, en om hen te bidden om tot de bruiloft te komen, of om hen te verzoeken om met Hem te huwelijken. Nu is het geloof een komen tot deze Man, een aannemen van het Woord der nodiging, en een toestemming tot het huwelijk. Het is niet zozeer een verandering van plaats, als wel van hoedanigheid; wij veranderen onze gewoonten, wij onderschrijven het con-

tract op die voorwaarden, gelijk het ons wordt voorgesteld. In het verdrag der genade wordt er iets aan Gods zijde aangeboden, en dat is Christus en Zijn volheid; en daar wordt ook iets gedaan van onze kant, en dat is het aannemen van Hem door het geloof; dit is niet zozeer een belijden met de mond als wel een geloven met het hart. Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, Rom. 10:10. Het is de onderschrijving van de ziel van het huwelijkscontract, en haar heengaan met Christus, om met Hem te leven en samen te wonen; ofschoon er ook een belijdenis met de mond is, als Hij haar daartoe roept.

j. Eindelijk een *tiende uitdrukking* of gelijkenis is die van het kopen, Jes. 55:1: O! alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt, enz. En Openb. 3:18: Ik raad u. dat gij van Mij koopt ogenzalf, enz. Dit toont dat God in het Evangelie aan zondaren rijke en zeldzame waren als op een markt voorstelt, en dat zij die goedkoop en voor een lichte prijs bekomen kunnen; en dat het geloof als een opkopen is van die waren. Het eeuwige leven wordt op voorwaarde van het geloof in Christus voorgesteld, en een arme zondaar houdt dat voor een goed verdrag; want het is zonder geld of zonder prijs. Dit wordt in Openb. 22:17 een willen genoemd: Die wil, neme het water des levens om niet. De ziel heeft een goede genegenheid tot de zaak. Het wordt nog door verschillende andere uitdrukkingen in de Schriftuur voorgesteld. Het wordt een aanhangen aan de Heere genoemd, Joz. 23:8. En in Hand. 11:23 wordt het genoemd een voornemen des harten om bij de Heere te blijven. Het wordt genoemd een aandachtig horen, een neigen van de oren, en een horen, Jes. 55:2,3; een aandachtig, belang nemend, en een heilig genegen horen naar, en aannemen van deze aanbieding; het is een aanhangen of vastkleven aan de Heere, gelijk de kamperfoelie aan een eikenboom kleeft, omdat deszelfs leven daarvan afhangt. In Deut. 30 en Joz. 24 wordt het genoemd een verkiezen van de Heere, en dat op een rijpe overweging en beraad, als wetende dat wij Hem nodig hebben, dat Hij een Zaligmaker is, Die volkomen geschikt is naar al de noden van de ziel, en dat wij geboden worden om in Hem te geloven. Het is de natuurlijke daad en oefening van het geloof, om Christus, uit alle andere minnaars die de ziel vrijen, uit te kiezen. Zo wordt het ook een wentelen en een vertrouwen genoemd, Ps. 37:5: Wentelt uw weg op den Heere, en vertrouwt op Hem. En Paulus zegt: Ik weet Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, of toevertrouwd, te bewaren tot dien dag. Het is om Christus de eer van uw zaligheid toe te vertrouwen. Het is wat anders iemand te geloven dat hij waarachtig is, en het is wat anders hem onze grootste belangen toe te vertrouwen. Wij kunnen velen zo voor geloofwaardig houden, die wij nochtans onszelf, of onze belangen niet zullen toevertrouwen. Het is (wanneer het op de Heere wordt toegepast) het historische geloof; maar het laatste is het zaligmakende geloof, wanneer wij onszelf aan Hem en aan Zijn Woord durven toevertrouwen. Ook denken wij dat deze uitdrukking zoveel van de natuur van het zaligmakende geloof voorstelt, als enige van de voorgaande, indien wij deze maar recht begrepen en onszelf aan Hem durfden toevertrouwen, omdat Hij het Woord gesproken heeft. Zo is ook de oefening des geloofs op Hem tot verkrijging van tijdelijke of geestelijke dingen, de uitkomst van de zaak van God te verwachten; doch zo, dat wij die verwachten op deze grond, dat Christus deze verdiend heeft, en dat wij Hem op Zijn eigen aanbieding aangenomen hebben; hetwelk ons een recht geeft tot die dingen welke ons nodig, en door Hem verdiend zijn. Er wordt in Matth. 22:5 gezegd, dat toen de nodiging geschiedde, velen zulks niet achtten; maar het geloof stelt er integendeel een grote prijs op, en het stelt een vertrouwen op God, op

diezelfde grond. Hierom wordt het genoemd een overgeven van zichzelf aan het Woord, of het voorbeeld der leer, en aan de Heere in hetzelve, Rom. 6:17. Het is zelfs als een blank papier in Christus' hand te stellen, om hetzelve te vervullen met hetgeen dat Hem Zelf zal behagen.

Zo ziet gij dan waar gij toe geroepen wordt, namelijk, om voor Hem open te doen, tot Hem te komen, met Hem te huwelijken, uw weg op Hem op te wentelen, uzelf aan Hem toe te vertrouwen, Hem te geloven, enz. Zijn deze dingen nu onredelijk, of voor u nadelig? Indien deze dan zeer redelijk en voordelig zijn, (gelijk ze waarlijk zijn) dan vermanen wij u om tot Hem te komen, Hem aan te nemen, Hem te omhelzen, tot Hem de toevlucht te nemen, met Hem te treden in het huwelijk, enz. Gelooft in Hem, en wordt met Hem verenigd door het geloof, en verkrijgt zo een recht tot Hem en tot al Zijn verdiensten, geeft Hem de eer van uw zielen zalig te maken. Dit is het daar wij u toe roepen; en indien gij zulks niet doet, dan blijft deze klacht in de tekst tegen u staan: Wie heeft onze prediking geloofd?

Zo hebben wij getoond wat het geloof is, uit de verschillende benamingen die het in de Schriftuur ontvangt, en waarin de oefening van het zaligmakende geloof voorgesteld wordt, welke deze drie dingen insluit: 1. Een groot gevaar daar de toehoorders van het Evangelie in zijn, of zij daar gevoelig over zijn, tenminste in zulk een mate, of niet, daar spreken wij nu niet van; de zaak is nochtans in waarheid zo, gelijk die bewoordingen van toevlucht nemen, aannemen, aangrijpen, enz. te kennen geven. 2. Een volheid en algenoegzaamheid in Christus Jezus, Die hun voorgesteld wordt als het Voorwerp des geloofs, als Een Die hen verlossen kan uit dat gevaar, en Die al het verkeerde kan herstellen. 3. Een daad waarin voornamelijk de oefening des geloofs wordt voorgesteld, hetwelk is de werkzaamheid der ziel onder dat gevaar, zichzelf begevende tot Christus Jezus en Zijn volheid om hulp. Het is een vlieden van de vloek der wet tot Hem, als tot de Vrijstad. Zo stelt elke benaming die het geloof ontvangt, de ziel op de een of andere wijze omtrent Christus als werkzaam voor, tot herstelling van het kwaad, en tot wegneming van het gevaar daar zij in is.

Hebbende nu reeds een weinig daarvan gesproken, dat het geloof de voorname plicht is die gevorderd wordt, zo mogen wij nu de vermaning vervolgen om u daartoe aan te zetten, overmits het vruchteloos is om van Christus en van het geloof in Hem te spreken, indien Hij niet aangenomen wordt; zijnde het einde van het beschreven en gepredikte Woord, dat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zone Gods; en opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam, Joh. 20:31.

Dewijl dit dan de voornaamste plicht is, die het Evangelie vereist, namelijk dat gij hetzelve, en Christus Jezus Die daarin aangeboden wordt, door het geloof aanneemt, zo vermanen wij u ernstig tot oefening van het geloof. Het is niet zozeer tot deze of gene bijzondere plicht, ofschoon die hier ook wordt ingesloten; het is niet zozeer om de ordonnantiën bij te wonen, of om aan de discipline onderworpen te zijn, hoewel deze ook plichten zijn daar wij u toe vermanen; maar het is tot gehoorzaamheid aan dat grote gebod des geloofs, namelijk, te geloven in Hem Die de Vader gezonden heeft; het is om dit Evangelie aan te nemen, om onderworpen te zijn aan de gerechtigheid des geloofs, om voor Hem open te doen Die aan uw deur klopt, om u aan Hem te onderwerpen, en om Hem de hand te geven, opdat alle voorgaande verschil weggenomen en uit de weg geruimd wordt. Indien dit niet gevonden wordt, dan betuigen wij u in Christus' Naam, dat

gij de vrucht niet voortbrengt die dit Evangelie van u afeist, en dat ook niets minder dan dit voor God aangenaam zal zijn, of van u zal worden aangenomen. Dit leidt ons tot:

De *derde zaak* van de voorgaande lering, namelijk, dat niets dan het zaligmakende geloof u zal kunnen baten, als een noodzakelijk middel tot verkrijging van de belofte en van hetgeen dat beloofd is. Want:

1. Zien wij op alle beloften, hetzij van vergeving der zonden, van vrede met God, van blijdschap door de Heilige Geest, van heiligheid en gelijkvormigheid met God, dan is er tot deze dingen geen toegang dan door het geloof, zijnde het geloof de eigenlijke voorwaarde van het verbond der genade, en de deur door welke wij daarin komen. Indien gij dan de vergeving der zonde, de vrede met God, en de heiligheid noodzakelijk oordeelt, zo is deze grote evangelische plicht van het geloof niet minder noodzakelijk; want, zegt de Heere Jezus, die niet gelooft, is alrede veroordeeld.

2. Zien wij op de volbrenging van enige plicht, of de doding van enige zondige begeerlijkheid of afgod, dan is het geloof tot dat einde noodzakelijk; want het is het geloof dat de wereld overwint. Het is ook door het geloof, dat al die helden, daar in Hebr. 11 van gesproken wordt, gerechtigheid geoefend hebben, enz.

3. Wanneer er enige plicht verricht wordt, van welke natuur die ook zou mogen wezen, zo kan deze zonder het geloof niet aangenaam zijn. Het is niet ons bidden, of kerk gaan dat de plicht aangenaam zal maken, maar het is het geloof. Want het Woord der prediking deed hun geen nut, (zegt de apostel) dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen die het gehoord hebben. En dat nu om de plicht aangenaam te maken het geloof noodzakelijk is, ziet dat in Hebr. 11:6, daar uitdrukkelijk gezegd wordt, dat zonder het geloof het onmogelijk is Gode te behagen. Vanwaar komt het ook dat Abel een meerdere offerande Gode geofferd heeft? Het was immers niets dat in Kaïns offerande zelf gevonden werd, waarom deze is verworpen; en ook niets dat in Abels offerande was, waarom die Gode aangenaam en welbehaaglijk is geweest; maar het geloof in de toekomende Messias, dat Kaïn miste en dat Abel bezat, maakte alleen het onderscheid. Is er dan geen grote reden om de plicht aan te dringen, en om u te vermanen om toch niet te denken dat dit een gemene of gemakkelijke zaak is, ofschoon de meeste mensen zulks denken? Want indien wij op de weldaden zien die daaraan vast zijn, op de moeilijkheid en de zeldzaamheid daarvan in de wereld, zo is er geen plicht die nodiger is om aangedrongen te worden, dan deze, dat wij de last van onze onsterfelijke ziel op Christus Jezus werpen, door dit zaligmakende geloof. En daarom zal ik, om dit wat verder te vervolgen, aantonen: 1. Wat gij voornamelijk te vermijden hebt, en waarover de meeste mensen gewoonlijk struikelen. En dan 2. wat het is daar wij u toe vermanen.

Belangende het *eerste*. Ik weet dat het bedrog en de misvattingen der mensen omtrent de oefening des geloofs zovele zijn, dat ze niet gemakkelijk kunnen opgeteld worden; nochtans zullen wij uit enige algemene dingen, die tevoren genoemd zijn, enige weinige voorstellen. Want zolang gij in deze strikken blijft, zo moeten wij deze u aantonen, en arbeiden om u daar uit te ontwarren; en daarom zeggen wij:

1. *Wacht u van te rusten op een leerstukkig geloof*, welke ik tevoren noemde een historisch geloof. Ik weet dat het zeer moeilijk is om sommigen te overtuigen dat zij het geloof missen; nochtans willen wij dat gij eens overwegen zult dat het niet elke soort van geloof is dat u zal kunnen baten; het is het zaligmakende geloof alleen dat u zal kunnen helpen, en het is ook om het gebrek daaraan dat de profeet hier klaagt. Om dit een weinig te openen, zo moet gij weten, dat er waarlijk zulk een geloof zijn kan in een natuurlijk

mens, hetwelk toestemming geeft aan de waarheid van het Woord; maar dat geloof zal nooit met Christus verenigen, noch achtervolgd worden met de vergeving der zonden. Ik zeg hier niet: 1. Dat elk mens in de zichtbare Kerk dit leerstukkige geloof heeft, om een hemel en een hel te geloven, te geloven dat de Schriftuur Gods Woord is, en dat allen die in Christus geloven, vergeving der zonden en het leven zullen hebben. Het gedrag van de meesten toont, helaas! dat zij zover niet gekomen zijn, en welke oppervlakkige bevattingen zij van deze dingen mogen hebben, of welke achting zij ook mogen schijnen te leggen op het Evangelie, en welke belijdenis zij ook doen mogen dat zij de waarheid daarvan geloven, zo verloochenen zij het met hun werken. Want indien de mensen bevestigd waren in het leerstellige geloof van het Evangelie, zo zouden zij om hun zaligheid zo niet durven leven als zij doen. 2. Ook zeggen wij niet, dat allen die dit leerstellige geloof des Evangelies of iets daarvan hebben, elke waarheid daarvan even gelijk geloven; maar menigmaal geloven zij die naar dat hun deze aanstaan. Hierom geloven velen hetgeen dat het Woord van de barmhartigheid en van de vergeving der zonden spreekt, daar zullen zij geen twijfel over hebben; maar hetgeen het getuigt van de heiligheid, en van de gestrengheid van Gods oordeel omtrent de zonden der mensen, dat gedeelte van het Woord wordt zozeer niet van hen geloofd. Het is waar, daar het ene geloofd wordt, daar zal het andere ook enigszins geloofd worden; maar omdat het ene meer overeenkomt met hun verdorvenheid dan het andere, daarom wordt het ene zo niet aangenomen als het andere. En het is ook van dezulken zeer gemeen, dat zij van de ene plaats van Gods Woord afdoen, en tot de andere plaats toedoen. 3. Wij zeggen ook niet, dat alle mensen in een gelijke graad en trap de waarheid van het Woord geloven; er is in sommigen meer kennis, en in anderen minder; in sommigen meer overtuigingen, en in anderen minder overtuigingen; en ofschoon wij tot u allen prediken, zo zijn er sommigen die niet geloven dat dit Gods ordonnantie is. Nochtans zijn er velen die niet zalig zullen worden, die dit Woord voor Gods Woord houden en geloven; de reden hiervan is:

a. Omdat er niets is dat niet zaligmakende is, of een natuurlijk mens kan hetzelve bezitten. Nu is dit leerstellige geloof niet zaligmakend, en daarom kan hij hetzelve hebben, ja, de duivel gelooft ook, en hij siddert. Ook twist Jakobus niet met degenen aan welke hij schrijft, dat zij dit niet geloven; maar hij zegt hun, dat het historisch geloof niet genoegzaam is. Ook denken wij dat een natuurlijk mens een grote overreding hebben kan van de waarheid van Gods Woord, en dat hetgeen daarin getuigd wordt, zeker geschieden zal, en dat hij nochtans maar een natuurlijk mens blijft.

b. Omdat de Schriftuur van verschillende soorten van geloof spreekt die niet zaligmakende zijn; gelijk als Exod. 14:31, daar men leest: En het volk geloofde in den Heere; zo ook Ps. 106:13: Toen geloofden zij aan Zijn woorden; zij zongen Zijn lof; en in Joh. 2:23 geloofden velen in Zijn Naam, aan welke Jezus Zichzelven niet betrouwde. Er was een geloof in hen dat het zien van Zijn tekenen hun afgeperst had, doch hetwelk niet zaligmakende was. En in Matth. 13 wordt van twee of drie zulke daden des geloofs gesproken, in de gelijkenis van de zaadzaaier, die niet zaligmakende zijn, hoe goed ze ook mochten wezen in hun soort. Ook wordt er in 1Kor. 13 gesproken van zulk een geloof, dat iemand niet de waarheid van het Woord zou durven loochenen, al moest hij zijn lichaam overgeven om verbrand te worden in hetzelve te belijden.

c. Omdat men met recht zoveel geloof aan het Woord mag geven als aan enige andere historie die geloofd wordt. Op deze grond is het dat wij geloven dat er zulke mannen geweest zijn, gelijk als Julius Caesar, Pompejus, Wallace, enz. Dewijl het nu zeker is

dat er indrukken kunnen zijn op de consciënties der toehoorders, dat dit Gods Woord is; welke ook gesterkt kunnen worden met enige gemene werkingen des Geestes, en dat het algemeen als het Woord van God wordt aangenomen, in dat gedeelte van de wereld in welke wij leven; wat wonder is het dan, dat de mensen dit historisch geloof aan het Woord zo kunnen geloven, dat zij er zelfs om zouden durven sterven? En nochtans kunnen zij ondertussen het zaligmakende geloof missen, dewijl de duivel zo verzekerd is als enig natuurlijk mens zijn kan, dat God waarachtig is, en dat Zijn Woord geschieden zal; waarom hij tot Christus zei: Zijt gij hier gekomen om ons te pijnigen voor de tijd? De angst van een natuurlijke consciëntie in de mensen zal hen van een toekomend oordeel verzekeren, ofschoon zij beven om daaraan te denken.

Eer wij nu verder gaan, zo moeten wij uit het gezegde een woord van gebruik voordragen. Hieruit kunnen wij de grote en algemene misvatting zien van de meeste toehoorders van het Evangelie, in het rusten op dit leerstukkige geloof. Zegt men hun, dat zij geen geloof hebben, dat zullen ze in genen dele aannemen; want zij geloven dat er een Zaligmaker is, dat Hij God en Mens is, en dat degenen die in Hem geloven, zalig zullen worden; en hier blijven zij op rusten. Dezen zijn het welke denken, dat zij altijd geloofd hebben, zolang zij maar enige kennis gehad hebben, omdat het Woord altijd, of tenminste zeer lang, in de plaats daar zij leven, voor het Woord van God is aangenomen; en daarom geloven zij ook dat het zo is, zonder enig onderscheid te weten tussen het Woord te geloven, en tussen het geloof in Christus, Die daarin wordt voorgesteld; ofschoon velen, helaas! nog zoveel niet eens geloven. Want indien gij onder de Joden waart, zo zoudt gij ras gebracht kunnen worden om de waarheid van het Evangelie in twijfel te trekken. Doch al had gij waarlijk het geloof dat het Woord de waarheid is, denkt daarom niet, dat dit het zaligmakende geloof is; want gelijk er een ware droefheid is, welke die zaligmakende genade van bekering ten leven niet is, zo is er ook een soort van waar geloof, hetwelk een waar voorwerp, en een dadelijk wezen in het oordeel heeft, hetwelk nochtans geen ware vereniging met Christus is, en dus ook geen zaligmakend geloof. Want gelijk iemand door zijn vijand achtervolgd zijnde, de deur van een sterk kasteel open ziet; of iemand op zee in groot gevaar zijnde, het droge land ziet; wanneer deze stil zou staan, terwijl de vijand hem achtervolgt, of in het zinkend schip zou blijven, zo zou het zien van de open deur van het kasteel, noch van het droge land, hem geenszins behouden kunnen. Zo is het ook niet het geloven dat er een Zaligmaker in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken, dat iemand behouden zal, tenzij er een berusten is op Hem, gelijk Hij in het Woord des Evangelies wordt voorgesteld. Het historische geloof is alleen maar een zien op Christus, als het ware; maar het zaligmakende geloof grijpt Hem aan, en het berust op Hem. Het historische geloof ziet Christus maar aan, doch het is niet werkzaam omtrent Hem, en het verenigt zich niet met Hem. En daarom moeten degenen die dit geloof maar alleen hebben, verloren gaan, zonder enig voordeel door Hem te bekomen. Wij zouden het wat groots achten, om velen uwer maar zover in het geloof te kunnen krijgen als de duivel is, die gelooft, en hij siddert; dat weinige sidderen dat er is, toont dat er weinig van dit historisch geloof is; nochtans, gelijk ik dikwijls gezegd heb, is dit het niet alleen; want gij zoudt dit kunnen hebben, en daar bij blijvende, eeuwig verloren kunnen gaan, al waart gij nog zo sterk vertrouwende dat gij behouden zoudt worden. Deze dingen worden van de apostel zeer wel onderscheiden, Hebr. 11:6: Die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken. Daar worden deze twee dingen ondersteld: 1. Een geloven dat God is, of een aanwezen heeft. 2. Een geloven dat Zijn beloften

waar en zeker zijn, dat Hij Die het beloofd heeft, getrouw is, en dat Hij Zijn Woord zal waar maken. En dan volgt er 3. op die beide een komen tot Hem, als een Beloner dergenen die Hem zoeken. De twee eerste sluiten het historische geloof in; want te geloven dat God is, is natuurlijk, en te geloven dat Hij getrouw is in Zijn beloften, kan ook in natuurlijke mensen vallen; maar om tot Hem te komen, om het gevaar daar de ziel in is, weggenomen te krijgen door Christus Jezus, is een zaak die weinigen bekomen. Dit is dan de eerste zaak daar wij ons voor te wachten hebben, niet om de waarheid van het Woord niet te geloven, maar om daar niet op te rusten, alsof dat het zaligmakende geloof was. Het is niet genoeg om op Christus te zien, en toe te stemmen dat Hij het is; maar de ziel moet nooit voldaan wezen, totdat zij haarzelf op Christus geworpen, en het gewicht van haar zaligheid en vrede op Hem geladen heeft, in Zijn eigen weg.

2. *Wacht u ook, om niet te rusten op enig gemeen en voorbijgaand werk op de genegenheden, dat het historisch geloof vergezelschappen kan*; hetzij dat de gemoedsbeweging van droefheid, of die van blijdschap, daardoor opgewekt en gaande gemaakt wordt; beide zijn ze gevaarlijk om op te rusten. Wanneer gij niet op Christus berust, of wanneer gij geen genoegzame grond hebt om zulks te bewijzen, al waart gij dan met Felix bevreesd, en onder beroerende overtuigingen der consciëntie en vrees over uw gevaar, ofschoon gij met blijdschap en vreugde opgenomen waart, gelijk een tijdgelovige zo zijn kan, en somtijds ook zo is; wat zal u dat kunnen baten? Het is een grote misvatting, om enig gering werk op de genegenheden, hetwelk op zijn hoogst een vrucht of een gevolg is van het historisch geloof, voor het zaligmakende werk des Geestes te houden. Of indien het niet een gevolg is van het historisch geloof, dan is het de vrucht van een beschuldigende consciëntie, of het is een slaan van het hart; gelijk als in Saul, die tot David zeggen kon: Gij zijt rechtvaardiger dan ik, 1Sam. 24:18. Of het is enig gemeen werk des Geestes, hoedanig in Simon de tovenaar geweest is, van welke gezegd wordt dat hij geloofde, en die zelfs kon zeggen: Bidt voor mij. Dat nu de mensen op deze grond besluiten zouden dat zij uit de staat der natuur waren overgebracht in een staat der genade, zulks zou een gebouw zijn op een zandgrond. De apostel spreekt, 2Kor. 7:10, zowel van een droefheid naar de wereld, als van een droefheid naar God; en gelijk er nu een wereldse droefheid kan zijn, zo kan er ook een vleselijke blijdschap en vreugde wezen, een soort van graagheid in het gebed, of om het Woord te horen, of om het Avondmaal te gebruiken, hetwelk het zaligmakende geloof niet is. Sommigen horen het Woord met vreugde, die nochtans niet standvastig blijven; en de toehoorders van Johannes de Doper hebben zich een weinig tijds in zijn licht verheugd. Even gelijk een ziek mens, welke horende (gelijk wij tevoren reeds gezegd hebben) dat er een verstandige medicijnmeester in de stad gekomen is, die hem genezen kan, opgetogen wordt in de overdenking van de genezing van zijn kwaal. Maar hier ligt het gebrek, wanneer de medicijnmeester hem zegt, dat hij zo en zo matig en sober moet leven, en zichzelf onder zulk een strikte eetregel houden moet, dit mag hij niet horen, en zo verdwijnt al zijn blijdschap. Er is ook iets dergelijks in het tijdgeloof, dat enige verre verwachting van zaligheid een vleselijke blijdschap en vreugde veroorzaken zal; maar wanneer het komt, dat een mens zijn begeerlijkheden of zijn staat verlaten moet, of dat hij geroepen wordt om verdrukking en vervolging in de wereld te moeten ondergaan om des Woords wil, dan wordt hij terstond geërgerd, denkende dat het beter is om één vogel in de hand te hebben, dan twee in de lucht. En daarom is het, dat wanneer de storm hem in het aangezicht waait, hij dan zijn rug omkeert en heengaat. Inzonderheid zullen wij dit zo bevinden bij mensen op hun ziekbedden, dan zullen zij enige

stonden van ernst hebben, en ook somtijds enige vlagen van droefheid onder overtuigingen, of ook wel van blijdschap, die, wanneer zij gezond worden, wederom overgaan en verdwijnen. Wanneer wij van enig gemeen werk op de genegenheden spreken, dan sluiten wij daar ook in, vrijheid en ijver des Geestes in het gebed, hetwelk onvernieuwde mensen buiten twijfel op de ene tijd meer, en op de andere tijd minder, kunnen ondervinden en gewaar worden; gelijk als wanneer zij in enig groot gevaar zijn, zo kunnen zij meer dan gewoon ernstig zijn in deze plicht; en nochtans kan dit alles maar een vrucht wezen van de natuur. Dit is voor velen een struikelblok, daar zij de hals over breken, dat wanneer zij nu en dan enige opgewektheid en toevloed in het gebed verkrijgen, zij dan denken dat het wel genoeg met hen is; gelijk zij somtijds woorden kunnen krijgen, boven hetgeen zij verwachten. En wanneer zij door nadenking bevinden dat het hun ernst is geweest, ofschoon het maar een zedelijke ernst is geweest in het gebed, in plaats van het zaligmakende geloof, dit maakt ze opgeblazen. Zo menen zij dat ze geloven, wanneer zij met enige ernst en opgewektheid kunnen bidden, ofschoon zij ondertussen nooit geweten hebben, wat het is om in goede ernst zichzelf op Christus Jezus over te dragen. Wanneer wij u dan tot het geloof roepen, zo is dit een andere zaak, daar gij u voor te wachten hebt, dat gij geen vlaag van het gevoel in de plaats van het geloof stelt.

3. Er is nog een bedrieglijker misvatting, ofschoon niet minder gevaarlijk, daar gij u voor te wachten hebt; en die is, *wanneer het geloof vermengd wordt met de gehoorzaamheid, en in het stuk van rechtvaardigmaking wordt aangezien als een stuk van nieuwe gehoorzaamheid, met de liefde, de bekering en andere plichten der heiligheid.* Zo menen sommigen dat zij geloven, omdat zij enig natuurlijk ontzag voor God hebben in hun wandel, enige vrees voor de zonde, en omdat zij enige plichten van de godsdienst verrichten, en naar hun gedachten volgens de regel eerlijk wandelen. Dit is een vermengen van het verbond der werken met het verbond der genade, of een veranderen van het verbond der genade in een verbond der werken. Alleen met dit onderscheid, dat ofschoon hun werken niet volmaakt, maar gebrekkig zijn, zij nochtans denken dat er in hun geloof waardigheid genoeg is om dat gebrekkige te vervullen. En zo menen zij, dat zij door het geloof de veraangenaming van hun werken, en van hun personen om hun werken verkrijgen. Zij zien hun werken als Gode behaaglijk aan; maar omdat ze niet volmaakt zijn, zo zullen zij geloven, of het geloof oefenen, om hun gebreken te vervullen. Doch de weg der genade is hier gans tegen strijdende, die maakt eerst de boom goed, en dan zijn vrucht. Deze weg, die van velen ingeslagen wordt, is niet om uit de werken van de heiligheid van zijn geloof verzekerd te worden, hetwelk geoorloofd is; maar het gronden van hun geloof, of hun hoop van de hemel op de werken. En het gebruik dat zij van hun geloof maken, is om de beschuldigingen van de onvolmaaktheid van hun werken af te keren, en om door het geloof de veraangenaming van hun werken, en ook van hun personen om hunner werken wil te verkrijgen, gelijk wij zo even gezegd hebben.

4. *Wacht u ook voor datgene, hetwelk gij gewoonlijk een vaste verzekering, of een zekere kennis van uw zaligheid noemt, en dat al de beloften de uwe zijn, waardoor gij uzelf buiten alle gevaar oordeelt te zijn.* Hebbende een hoop en verzekering van de hemel, daar gij niet de minste grond voor hebt of enig bewijs van geven kunt. Alleen denkt gij van de vergeving der zonden verzekerd te zijn, en dat gij in de hemel zult komen, als ook dat gij verplicht zijt om die ongegronde hoop vast te houden; doch dat is het zaligmakende geloof niet, maar een hoop op de hemel, die u geen recht tot Christus geeft. Er moet eerst een toevlucht nemen zijn tot Hem, en een vereniging met Hem, eer gij enige

ware of gegronde verzekering en hoop op de hemel hebben kunt. Maar uw hoop en vertrouwen is, om de zaak niet in twijfel te trekken; gij zijt gelijk de gemeente van Laodicea, welke meende rijk en verrijkt te zijn, en geen ding gebrek te hebben, daar zij nochtans doodarm was; of gelijk diegenen, welke, wanneer hun God met Zijn oordelen kwam bedreigen, nochtans wilden steunen op de Heere, zeggende: Is de Heere niet in het midden van ons? Ons zal geen kwaad overkomen, Micha 3:11. Ik denk dat onder alle mensen, daar God op vertoornd is, het zonderling tegen deze mensen is, die dit soort van hoop hebben, en aan wie Hij de ongegrondheid daarvan ontdekkende, zij nochtans stout daaraan vast willen houden. Het zijn dezulken daar Hij tegen spreekt, Deut. 29:19, dewelke Gods bedreigingen van de hand wijzen en verachten, zeggende: Wij zullen vrede hebben, ofschoon wij naar onzes harten goeddunken zullen wandelen, om de dronkene te doen tot de dorstige. De Heere spreekt daar een vloek uit, en bij de vloek doet Hij daarenboven nog een eed, dat Hij zulke mensen niet sparen zal, maar hen ten kwade zal afscheiden, en al de vloeken der wet over hen brengen. Oordeelt dan eens in welke staat dezulken zijn, te geloven dat al de beloften hun toekomen, en nochtans in plaats daarvan, onder al de vloeken van Gods Woord te liggen. Dit is het dat wij een vermetel vertrouwen noemen, en een verwachting des huichelaars, die vergaan zal, Job 8:13. Het vertrouwen van dezulken zal weggevaagd worden, gelijk het huis der spinnenkoppen, en uit hun tenten uitgerukt, en hen doen treden tot de koning der verschrikking. Zij denken dat zij altijd geloven; wanneer zij niet beroerd of ontrust zijn, dan ontbreekt hun nooit het geloof, maar zij hebben er een groot deel van; hetwelk nochtans maar een gissing is, dat hen niet kan ondersteunen, wanneer zij onder enige engten komen. Wanneer zij zorgeloos zijn, dan kunnen zij wel geloven, maar wanneer zij onder enige ontwakingen zijn, dan denken zij dat zij minder geloven; en zo ontvalt ze hun ingebeeld geloof. Wanneer zij van enige oefening van het gemoed, of beroering der consciëntie in anderen horen, zo verwonderen zij zich dat zij maar niet geloven willen; en al dit werk is om hun diepe zorgeloosheid en grove verleiding te onderhouden.

Dit is dan de vierde zaak daar gij u voor te wachten hebt; want dit is het geloof niet, hetwelk de klacht, wie heeft onze prediking geloofd? zal afkeren. En hoevelen zijn er nochtans niet van dit soort, welke zeggen, wij zullen vrede hebben, en die zichzelf behagen in deze hun goede hoop; het Woord mag zeggen wat het wil. O! wordt eens overreed, dat dit niet anders is dan een vreselijk ongeloof en vermetelheid. Wij verkondigen u Gods vloek en toorn, ofschoon gij uzelf vrede toespreekt. Het zijn dezulken, daar de Heere over klaagt, Jer. 5:12, zeggende: Zij verloochenen den Heere, en zeggen, Hij is het niet, en ons zal geen kwaad overkomen. Hij had Zijn profeten gezonden, om in de dagen van Josia Zijn oordelen te verkondigen, toen er een schone belijdenis van de godsdienst en een reformatie was; nochtans geloofden en hoopten zij, dat hun geen kwaad zou overkomen. Hetgeen wij in dit alles beogen, is om een klare grond te banen voor de oefening des geloofs op Christus Jezus, wanneer al deze misvattingen uit de weg geruimd zijn.

En daarom vermanen wij u ten tweede, om uw hart nauwkeurig te onderzoeken, of gij enige van deze genoemde zaken gehouden hebt voor het zaligmakende geloof; want er zijn honderden, ja duizenden, die onder deze *pretexten* verloren gaan, en zichzelf bedriegen, en anderen verleiden, met een geloof waarmee zij geboren en in opgevoed zijn, en die geen andere grond hebben dan hun ongegronde hoop, om hun geloof te bewijzen, en dat zij hetzelve zullen vasthouden, men zegge hun wat men wil. Doch niemand bedriege hier zichzelf, want God zal u ontdekken; gij meent dat een sterke inbeel-

ding het geloof is, en dat gij door zulk een geloof de beloften indrinken, en u eigen maken kunt; doch God zal u deze wederom doen uitbraken, en u ledig van het geloof verklaren in de dag des oordeels. Weest derhalve meer achterdochtig over uw geloof, en zoekt uw aangrijpen van Christus vastgemaakt te krijgen, hetwelk gedaan wordt, wanneer gij uit het geloven van uw eigen gevaar en ledigheid, en van de volheid van Christus, tot Hem gaat, en met Hem verenigt, om al uw gebrek vervuld te krijgen; dit geloof nu wordt verhoedanigd uit de reden of grond, waarop wij tot Hem gaan, en op Hem berusten; even gelijk een consciëntieuze plicht datgene is, hetwelk uit gehoorzaamheid aan een gebod geoefend wordt. Zo is ook een van de voornaamste dingen die het geloof verhoedanigt, dat het een aannemen is van Christus als Christus, of gelijk Hij in het Evangelie is voorgesteld, hetwelk daarom in de beschrijving van het geloof in onze Catechismus zeer wel is ingevoegd; en ook genoemd wordt een geloven in Hem Die de Vader gezonden heeft, hetwelk niet blotelijk is in Christus te geloven, maar om in Hem te geloven, gelijk Hij in het Woord des Evangelies is voorgesteld. De vermetelheid kan op Christus en Zijn volheid zien, en weinigen of geen zullen licht rechtuit Hem durven verachten, of Hem openlijk verwerpen, wanneer zij horen dat er zulk een gelukzaligheid in Hem te bekomen is. Maar hetgeen wij zeggen dat het geloof verhoedanigt, is dat wij Hem begeren, aannemen en omhelzen zoals Hij in het Evangelie wordt voorgesteld tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, 1Kor. 1:30, wanneer men op Hem vertrouwt met een oog op de belofte, en wanneer datgene hetwelk ons op Hem doet berusten het Woord van God is. Want ofschoon Christus het stoffelijke Voorwerp des geloofs is, zo is het Woord nochtans het formele voorwerp daarvan, waardoor wij een recht krijgen op Hem. Ook kan er geen aannemen van Christus zijn, dan in en volgens het Woord; en daarom denken de meeste mensen (die in deze de Antinomianse weg inslaan) dat er anders niet te doen is dan maar Christus toe te passen, en Hem maar terstond voor hun eigendom te houden. Doch om dat zij geen geloof oefenen omtrent het Woord der belofte, zo blijven zij van Hem verstoken.

Dit is dan, gelijk ik gezegd heb, een voorname hoedanigheid van het zaligmakende geloof, namelijk dat het op Christus berust als voorgesteld zijnde in het Woord, en Hem aanneemt op grond van het Woord. Het zaligmakende geloof berust niet blotelijk op Christus, omdat Hij genadig is en al volheid in Zichzelf bezit, maar het berust op Hem en op Zijn volheid als aangenomen in het Woord, en van God daarin aangeboden. Het geloof vestigt zich op Gods getrouwheid in Zijn Woord, en het grijpt Hem daarin aan. Christus is de Zaak Die ons gelukkig maakt, maar Gods getrouwe belofte is de grond, waarop wij een recht verkrijgen tot die zaak. Wij moesten dat geloof nooit beminnen, hetwelk geen gebruik weet te maken van het Woord; of dat zich wel begeeft tot Christus, of tot de zaak die in het Woord voorkomt; maar met het Woord zelf, dat Christus voorstelt, niet opheeft; want het is alleen het Woord, hetwelk ons recht geeft om te mogen verwachten dat Zijn volheid, tot vervulling van onze noden, zal worden medegedeeld. Velen begeren en verwachten veel goeds van God, maar zij ontvangen het niet, omdat hun verwachting niet gegrond is op Zijn Woord, en omdat zij met Zijn getrouwheid in hetzelve niet verenigd zijn. Kortom, ik wilde u doen weten dat het geloof niet een gemakkelijke, ook niet een onoverkomelijke, onmogelijke en zware zaak is; maar dat het gemakkelijk is om verkeerd te gaan, en moeilijk om recht te handelen; en dat gij, zonder Gods bijzondere en krachtdadige besturing, het geloof niet oefenen, noch in den weg des geloofs gaan kunt, en ook niet van Hem afhangen om geholpen te worden, om een recht

gebruik van Christus te maken, ten einde gij op Hem gebouwd moogt worden, en niet struikelen noch vallen over de Steen des aanstoots, in Sion gelegd, op Welke zovelen alle dagen vallen, en zichzelf verpletteren.

DERDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:1a

Wie heeft onze prediking geloofd?

INDIEN het niet in het onfeilbaar Woord der waarheid getuigd werd, zo zouden wij nauwelijks kunnen geloven dat er zoveel krachtige en aangename prediking zou kunnen zijn, en dat er door de uitnemendste werktuigen die ooit zijn gebruikt geworden, en dat er desniettegenstaande zo weinig vrucht daarop volgen zou. Wie zou geloofd hebben dat Jesaja, die uitmuntende, aangename en evangelische profeet, zovele aangename, klare en krachtige predikaties uit des Heeren Naam tot een volk zou prediken, en dat hij nochtans zovele droevige klachten tot God zou hebben, als hij heeft in hoofdst. 6, 28 en 58? Dat hij genoodzaakt zou worden om de Heere sprekende in te voeren, zeggende: Ik heb Mijn handen uitgebreid, den gansen dag tot een wederstrevig volk, hoofdst. 65:2; en dat Hij hier Zelf te klagen zou hebben: Wie heeft onze prediking geloofd? Het is er hier en daar maar één die op een zaligmakende wijze in Christus gelooft. En dit is de derde zaak in de woorden daar wij nu een weinig nader van spreken zouden. Dit is een zeer droevige, doch evenwel een zeer klare waarheid.

Het *derde hoofdstuk* van ons voorgesteld, is, dat er veel krachtige prediking van het Evangelie kan zijn, en dat het ongeloof nochtans de algemene zonde is van de toehoorders. Of wij kunnen deze lering opnemen met betrekking op de twee voorgaande; te weten: Eerst, dat het grote werk van een leraar is om Christus Jezus aan een volk voor te stellen en bekend te maken. Ten andere, dat de grote plicht van een volk, aan welke Christus Jezus voorgesteld wordt, is om in Hem te geloven. Hierop volgt dan deze derde lering, dat Christus aan een volk kan voorgesteld, en tot hun hart en mond gebracht worden, en dat de meesten nochtans niet in Hem geloven. Deze evangelieplicht van te geloven, wordt menigmaal van de toehoorders van het Evangelie veronachtzaamd. Dit wordt hier klaar in deze klacht voorgesteld: Wie heeft onze prediking geloofd? Wij hebben om het geloof geroepen; maar het is een zeldzame zaak om er onder de menigte van toehoorders één te vinden die zaligmakend gelooft.

Om dit nu wat nader te verklaren en te bewijzen, zo zullen wij deze klacht met deze navolgende verzwaringen overwegen, waardoor deze des te klaarder en te wonderlijker voor zal komen; gelijk als:

1. Degenen waarover geklaagd wordt, zijn niet de heidenen, maar Gods eigen volk, gelijk de Heere Zelf klaagt, Ps. 81:12: Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild. En de Heere Jezus klaagt over Jeruzalem, Matth. 23:37: Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen? Maar gij hebt niet gewild. Dat nu des Heeren eigen volk het getuigenis dat van Hem gedaan wordt niet geloven noch aannemen wil, dit vergroot de klacht en het verzwaart hun schuld op een uit-

nemende wijze.

2. De klacht is niet maar ten aanzien van een predikatie, of die maar eens geschied is; maar het is een klacht die dikwijls herhaald is geworden ten aanzien van vele predikaties op verschillende tijden, ja, in verschillende geslachten. Jesaja heeft lang gepredikt onder de regering van verschillende koningen, en nochtans klaagt hij er over zijn gehele profetie door, gelijk in hoofdst. 6:11: Hoe lange Heere, zal het hart van dit volk vet, en hun oor zwaar zijn? enz. Hoofdst. 28:9: Wien zou Hij dan de kennis leren, en wien zou Hij het gehoorde te verstaan geven? Den gespeenden van de melk? Den afgetrokkenen van de borsten? Want het is gebod op gebod, regel op regel, hier een weinig en daar een weinig. En hoofdst. 65:2: Ik heb Mijn handen uitgebreid den gansen dag tot een wederstrevig volk. Ja, hier in de tekst wederom: Wie heeft onze prediking geloofd? Dus was er veel prediken lange jaren achtereen, ja, veel klare en krachtige prediking; en nochtans maar weinig vrucht. Zij gingen heen, vielen achterwaarts, en werden verbroken, zij werden verstrikt en gevangen; en dit was niet alleen ten tijde van Jesaja, maar ook in Christus' dagen, Joh. 12:37,38, en in Paulus' dagen, Rom. 10:16, alwaar dezelfde woorden van de tekst worden aangehaald. Ja, het is van de eerste verbreiding van het Evangelie af, tot op deze laatste dagen daar wij in leven, zo geweest; velen horen, maar weinigen geloven onze prediking.

3. Overweegt ook hoevelen er zijn die zo geklaagd hebben; het is er niet maar een of twee, of weinigen, maar al de verkondigers van het Evangelie. Het is niet, Heere, wie heeft mijn, maar wie heeft onze prediking geloofd? Hier en op verschillende andere plaatsen, tevoren aangehaald, klaagt Jesaja. Micha klaagt er over, hoofdst. 7:1: Ai mij! Want ik ben als wanneer de zomervruchten zijn ingezameld, als wanneer de nalezing in den wijnoogst geschied is. Er is geen druif om te eten; mijn ziel begeert vroegrijpe vrucht. De goedertierene is vergaan uit den lande, en er is niemand oprecht onder de mensen. Hosea klaagt er over, hoofdst. 11:7: Mijn volk blijft hangen aan de afkering van Mij. Zij roepen het wel tot den Allerhoogsten, maar niet één verhoogt Hem; dat is, niemand wilde Hem de heerlijkheid van Zijn genade geven door in Hem te geloven. O! droevig woord; gelijk ook dat, hetwelk wij lezen in Ps. 81:9,11,12. Mijn volk, zeide Ik, hoort toe, en Ik zal onder u getuigen. Doet uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Maar Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild. En welke profeet is er bijna (indien ik anders bijna mag zeggen) die niet op de ene of andere wijze deze klacht doet, dat ofschoon de Heere Zijn handen de ganse dag had uitgebreid, het echter een wederstrevig en een tegensprekend volk was? Ziet vervolgens wat de Heere Jezus van Johannes de Doper en van Zichzelf zegt, Matth. 11:16,17: Doch waarbij zal Ik dit geslacht vergelijken? Het is gelijk de kinderen die op de markten zitten en hun gezellen toeroepen, en zeggen: Wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst. Wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend. Dat is, er is veel gepredikt door mannen die met bijzondere gaven zijn begiftigd geweest, doch geen van allen heeft het volk veel goed kunnen doen. Johannes predikte met veel heilige gestrengheid, als een die klaagliederen zong; de Zoon des mensen wederom zeer lieflijk, gelijk een en die op de fluit speelt; maar noch de een noch de ander heeft kunnen vermogen. Er zijn sommige Boanergessen, zonen des donders, beroerende, donderende predikers; en sommige Barnabassen, zonen der vertroosting, aangename, vertroostende predikers; nochtans kunnen zij allen maar weinig op de toehoorders winnen. Onze Heere Jezus zei, Matth. 23:37: O Jeruzalem! Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen? Maar de

gewone klacht is, gij hebt niet gewild.

4. Overwegen wij eens wie het zijn, die zulk een onthaal van geloof en onvruchtbaarheid ontmoeten, van degenen aan welke zij gepredikt hebben; waren het arme koele predikers geweest, gelijk wij helaas! in een grote mate zijn? Of zulken gelijk de farizeeën en schriftgeleerden waren? Of indien het zulken waren geweest, die maar geleerdheid zonder godzaligheid bezaten, zo zou het zozeer niet te verwonderen zijn geweest, dat zij van hun toehoorders zoveel ongeloof en onvruchtbaarheid ontmoetten. Maar het waren zulken, die de Heere gezonden en gescherpt had, als pijlen uit Zijn pijlkoker, gelijk deze profeet was. Het is zelfs zijn prediking die voor een groot gedeelte onvruchtbaar was; en is er wel ooit een lieflijker, klaarder, krachtiger en aangenamer prediker geweest dan Jesaja? Het enkele lezen van zijn predikaties moet de lezers krachtig bewegen en aandoen; en is er nochtans wel een die meer of zoveel klaagt als hij doet in de voorgemelde hoofdstukken? Gij denkt mogelijk, indien Jesaja nu predikte, dat hij als een steen zou zijn die onbeweeglijk is; en nochtans had zijn prediking hetzelfde onthaal dat onze prediking ontvangt; ja, Hosea riep zijn toehoorders tot de Allerhoogste; maar niet één verhoogt Hem. Het was hun werk om hun handen de gehele dag uit te breiden, maar zij verhardden hun nekken, en weigerden weder te keren, Jer. 8 en Zach. 7.

5. Overwegen wij eens dat deze allen geweest zijn dienaren en profeten van het Oude Testament, zo zullen wij mogelijk genegen zijn te denken, dat het nu onder het Evangelie (wanneer het voorhangsel weggeschoven, en Christus Jezus hun Heere en Meester Zelf gekomen is, nevens Zijn apostelen, om het Evangelie te prediken) geheel anders zou zijn; en nochtans zien wij van Johannes de Doper, die Christus' voorloper en een brandend en schijnend licht is geweest, een standvastig onbeweeglijk man, en niet een riet (gelijk wij in vele opzichten zijn) dat van de wind gedreven wordt, die een profeet, ja meer dan een profeet was, dat zijn toehoorders de raad Gods tegen zichzelf verworpen hebben, Luk. 7:30. Johannes kwam zeer streng prediken, en zij zeiden: Hij heeft de duivel, Matth. 11:18. En indien er al enige verheuging in zijn licht was, zo is het maar voor een korte tijd geweest, Joh. 5:35. Ziet vervolgens hoe menigmaal Paulus, dat uitverkoren vat, vervolgd is; ook hij heeft dezelfde klachten, in dezelfde woorden die Jesaja hier in de tekst heeft tegen zijn toehoorders; en hij is gedrongen geweest om tegen de Joden te zeggen, dat hij en zijn medeapostelen hen verlaten en zich keren moesten tot de heidenen, Hand. 13:46, 28:28. En hoe heeft hij ook niet over de Korinthiërs en de Galaten geklaagd, dat zij zich lieten betoveren en verleiden, om afgetrokken te worden van de eenvoudigheid van het Evangelie, door enige zelfzoekende en baatzuchtige leraars, welke onder hen met een schoonschijnende vertoning gekomen waren.

6. Overweegt eindelijk, dat deze klacht plaats had bij onze Heere Jezus Zelf. Hij was een onvergelijkelijke Leraar, van Welke gezegd wordt, dat Hij leerde als macht hebbende, en niet als de schriftgeleerden, Matth. 7:29. En toen Hij die plaats van Jesaja, hoofdst. 61:1-3, uitlegde, zo wordt er gezegd dat zij zich verwonderden over Zijn aangename woorden die uit Zijn mond voortkwamen. Ook zeiden de dienaren, die Hem zouden vangen, dat nooit een mens gesproken heeft als Hij; en nochtans heeft Hij deze zelfde klacht moeten doen, Matth. 23:37: Hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen, maar gij hebt niet gewild. En in Joh. 1:11 wordt gezegd: Hij is gekomen tot de Zijnen, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Chorazin, Bethsaïda, en Kapernaüm zijn door de prediking van Christus, in eigen Persoon, verhoogd geweest; en nochtans werd er wee op wee tegen hen uitgesproken, omdat zij, niettegenstaande al Zijn prediken en Zijn wonde-

ren, niet in Hem geloofden. Indien wij de historie van het Evangelie lezen, en daar zien hoe menige dierbare predikatie Hij gedaan, en met welke kracht en gewicht Hij gesproken heeft, en somtijds ook met tranen Zijn woord bevestigende met zulke tekenen, waarover Zijn toehoorders gedrongen werden te erkennen dat het de vinger Gods was; dan zullen wij ons verwonderen moeten, dat er zo weinigen gebracht werden om in Hem te geloven; en dat Hij deze klacht van Jesaja heeft moeten opnemen, Joh. 12:38. Is het geen wonder dat Hij en Zijn apostelen zoveel en zolang gepredikt hebben, en dat de Kerk nochtans zulk een klein kuddeke is, en dat de gelovigen zo weinig in getal zijn, zelfs na Zijn hemelvaart? Is er wel enig verder bewijs van node, dat het Evangelie maar weinig geloofd wordt daar het komt? Het gedrag van velen onder ons is er een droevig bewijs van; want wij vrezen, dat velen uwer niet geloven tot op deze dag, ofschoon er lange jaren onder u gepredikt is, maar dat gij nog zonder het geloof leeft, en verloren gaat.

Indien dit niet genoeg mocht zijn om deze leer te bevestigen, ziet dan 1. hoe Christus daarvan spreekt in de parabel van de zaadzaaier, Matth. 13, alwaar van drie soorten van aarde gesproken wordt die nooit goede vruchten voortbrengen. En dit zegt Hij niet alleen ten aanzien van de tijd van Zijn eigen personele bediening, maar van alle tijden. 2. Zien wij op de gewone en dagelijkse vrucht van het gepredikte Evangelie, dan wordt deze waarheid klaar bewezen; gaan er niet vele mensen daaronder verloren? Wandelen niet velen op de brede weg die tot het verderf leidt? Komen er niet maar zeer weinige vruchten des geloofs tevoorschijn? Wordt er niet beklaaglijk weinig ware verandering in de weg en wandel van de meeste mensen gezien? 3. Om dit verder duidelijk te maken, hebben wij maar de bijzondere soorten van mensen, die in Gods achting ongelovigen zijn, te overwegen, en aan een zijde te stellen. O! wat zullen er dan weinig gelovigen in Christus gevonden worden? Legt dan aan een zijde: a. Alle profane goddeloze mensen, die niet de minste burgerlijkheid hebben. b. De onkundigen en zorgelozen, die nooit denken dat zij een ziel hebben, die nooit bevreesd worden voor Gods toorn, en dus nooit bedacht zijn om hun vrede met God te maken. c. Alle aardsgezinde mensen, die zich nergens over bekommeren dan over de dingen van de wereld. d. Alle burgerlijke mensen, die enige goede werken, en zoals zij menen, ook goede dagen hebben; maar die nooit tot Christus komen om met Hem te verenigen. e. De geveinsden van alle soorten; zowel de vermetele geveinsden, welke God danken dat zij beter zijn dan hun naasten, doch die niet op Christus noch op de vrije genade Gods door Hem betrouwen; maar hun eigen gerechtigheid, hoe grof deze ook wezen mag, zoeken op te richten. Als ook de wettische geveinsden, die nooit hun eigen gerechtigheid verloochend, noch zich aan de gerechtigheid van Christus onderworpen hebben. Leg deze allen, zeg ik, eens aan een zijde, en dan laten wij het aan uw eigen consciëntie over om te oordelen hoe weinig er gevonden zullen worden die het zaligmakende geloof hebben. En daarom verzeker ik mij, indien er een waarheid van God aan u verkondigd wordt, dat dit een waarheid is, namelijk dat ofschoon het Evangelie aan velen verkondigd wordt, er nochtans maar weinigen zijn onder degenen die het horen, die dadelijk in Christus Jezus geloven tot zaligheid van hun zielen.

Het eerste gebruik van deze leer is, om u te bidden om deze waarheid diep in uw harten te laten zinken, als de waarheid Gods, en wel:

1. Omdat het een zeer nuttige waarheid is, die wanneer zij geloofd werd, de mensen zeer waakzaam over zichzelf zouden doen zijn, als ook doen vrezen en beven om niet onder de menigte te wezen die niet geloven, en zich aanzetten om hun aandeel aan God

verzekerd te krijgen, en om niet te blijven rusten in een uiterlijke vorm en gedaante van de godsdienst, zonder acht te geven welke vrucht er op het Evangelie volgt. Onder de menigvuldige kwaden die de grote menigte bederven, oordelen wij dit kwaad geen van de minste te zijn, dat deze waarheid niet grondig en vast geloofd wordt. Zij denken dat er vele heidenen en Turken buiten de Kerk zijn, en dat er vele grove zweerders, dronkaards en anderen van dat soort binnen de Kerk zijn, die verloren zullen gaan; maar geen anderen, tenminste dat er maar zeer weinige belijders verloren gaan. Ook kunnen zij niet wel denken dat het zulk een grote zaak is, om een of weinige gelovigen te vinden in een vlek of plaats; zodat, indien Jesaja nu nog leefde, en uitriep: Wie heeft onze prediking geloofd? een iegelijk van hen gereed zou wezen om te antwoorden: Ik geloof!

2. Omdat hoe zeker en nuttig deze waarheid ook wezen mag, deze nochtans van de meesten niet geloofd wordt; de mensen kunnen niet denken dat er zo weinig zijn die geloven, en dat het geloof zulk een zware en een zeldzame zaak is. Ik vraag u dan, is het wel voor enigen van ulieden een zware zaak geweest om te geloven? Indien niet, wat is het dan dat het geloof zo zeldzaam doet gevonden worden? Wat zou de de profeet bewogen hebben om zo te klagen: Wie heeft onze prediking geloofd? Ik zal u kort eens enige blijken of bewijzen geven dat velen van ulieden deze waarheid niet geloven.

Het eerste bewijs is, dat er zo weinigen zijn die voor het Woord van God beven; dat historische geloof, dat de duivelen hebben, doet hen sidderen; doch velen uwer hebben nog zoveel niet. Het wordt als een eigenschap van een rechte hoorder van het Evangelie, daar de Heere op zien wil, opgegeven, dat hij er een is die voor Gods Woord beeft, Jes. 66:1. Maar de meesten die dit Evangelie horen, zijn gelijk de pilaren daar dit huis op staat, die nooit bewogen worden door het Woord. Gij houdt het geloof, of voor geen volstrekt noodzakelijke zaak, zonder welke gij voor eeuwig moet verloren gaan; of gij denkt, dat gij het met dat geloof, waarmee gij geboren zijt, wel zult kunnen stellen. Gij gelooft niet dat gij van nature onder de macht des duivels zijt, en van hem gevangen geleid wordt naar zijn wil, en dat gij zonder heiligmaking en een geestelijke of begenadigde gestalte en indruk op uw hart en wandel, nooit God zult zien; wat wonder is het dan dat gij nooit tot Christus komt om op Hem te berusten, daar gij de blote letter van het Evangelie niet gelooft?

Een tweede bewijs is, dat er zo weinig voorbereiding gemaakt wordt om uw eeuwig gevaar te voorkomen. Van Noach leest men dat hij door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde, de ark toebereid heeft; en dit wordt toegeschreven aan zijn geloof. Het is niet mogelijk dat gij zo zorgeloos zoudt leven, indien gij geloofde dat de vloek en toorn Gods u achtervolgden, dat gij geroepen zult worden om rekenschap te moeten geven van hetgeen in het lichaam is geschied, en dat God u als een vijand zal ontmoeten. Indien dit geloofd werd, zo zou het u doen beven, al waren uw harten nog harder dan ze zijn, en u ook brengen tot een ander soort van gedachten en ernst.

Een derde bewijs is, dat er geen vrucht des geloofs onder u gevonden wordt; want daar deze is, daar kan die niet geheel gesmoord worden, maar die moet zich op de een of andere wijze ontdekken en openbaar maken. En indien gij steeds uw geloof wilt staande houden, dan moet ik zeggen als Jakobus, toont mij uw geloof uit uw werken, Jak. 2:18. Zegt gij, God weet het; ik antwoord, dat gij het bevinden zult een waarheid te zijn dat Hij het weet, en dat Hij u zal doen weten dat het zo is. Maar helaas! die armhartige uitvlucht zal u niet mogen helpen, wanneer het tot het uiterste komt. O! beproeft uw geloof dan uit uw werken; beproeft wat doding van uw begeerlijkheden, wat bekering van dode werken,

en welke schijnende heiligheid in uw wandel gij bekomen hebt. Velen zijn zelfs ten aanzien van hun kennis, alsof zij onder de heidenen geleefd hadden, onder welke er velen geweest zijn die zo vrij van grove zonden, en nuttiger voor hun naasten waren, dan velen onder ulieden zijn, en die ook minder met de wereld opgehad hebben dan gij. Hoe komt het dan, dat gij leeft alsof gij het geloof had, daar gij nochtans geen vrucht hebt? Gij moet zeggen, of dat het geloof niet noodzakelijk is, of dat gij het geloof hebben kunt zonder vrucht; want wij zijn verzekerd dat uw vrucht de vrucht des geloofs niet is. Dat gij eerlijk leeft, gelijk gij het noemt, wat is dat? Vele heidenen hebben u daarin overtroffen; wij willen niet zeggen dat eerlijkheid niet met al is, maar het is zeker niet alles. Alle vruchten van een enkele zedelijke eerlijkheid zijn maar zure vruchten, die uw tanden stomp zullen maken; ook is het niet alleen uw horen van het Woord, maar uw geloof en doen daarvan, hetwelk u profijtelijk zal zijn. Het is zeer te beklagen dat de allerklaarste plichten niet worden opgevolgd, als het trachten naar kennis, de oefening van bekering, hetwelk een van de eerste plichten is, en die nooit van het geloof afgescheiden is; de vernedering der ziel voor God, het walgen van uzelf over al uw handelingen, de liefde tot God, enz. Want de heidenen kunnen over grove kwaden beschuldigingen hebben; ook is de vrees voor toorn geen bekering, maar het is de droefheid naar God die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt.

Een vierde bewijs is het gebrek aan het werk des Geestes, hetwelk het geloof vergezelschapt. Het geloof is het bijzondere werk van Gods Geest, als ook Gods genadige gave, hetwelk gewrocht wordt door de uitnemende grootheid van Gods kracht, waarmee Hij Christus uit de doden opgewekt heeft, en door diezelfde kracht werkt Hij in degenen die geloven. Weet gij nu wat dit voor een werk is? Weet gij wat het is de Geest Gods te hebben om uw harten te dringen tot het geloof? Ik spreek nu niet van enige buitengewone zaak; doch het is zeker dat het geloof niet natuurlijk is, ook niet van de blote natuur voortkomende; maar alwaar het is, daar ontdekt het zich door de werken, en het openbaart de kracht des Geestes in het te werken. Er zijn enige droevige blijken en bittere vruchten, die van dezen wortel voortkomen, namelijk van de onkunde van de bevindelijke kennis van het werk des geloofs; gelijk als: 1. Wanneer de mensen het niet moeilijker bevinden om in Christus te geloven en om op Hem te berusten, dan om een historie van Wallace of van Julius Caesar te geloven. 2. Wanneer zij zeggen dat zij al hun dagen geloofd hebben, van dat zij het onderscheid geweten hebben tussen goed en kwaad; en ofschoon hun geloof geen waar zaligmakend geloof, maar een blote gissing is, nochtans willen zij het niet laten varen; ja. het is onmogelijk om de mensen te overtuigen dat zij het geloof missen. 3. Wanneer zij niet weten wat het is, zonder het geloof te wezen; het is een van de grote werken des Geestes om de mens te overtuigen van ongeloof, Joh. 16:8. Het is gemakkelijk om iemand, bij wie het bijzondere werk des Geestes niet is, te overtuigen dat de sabbatschenderij, het stelen, valse getuigenis te geven, en dergelijke, zonden zijn. Maar hoevelen zijn er onder u die van ongeloof overtuigd geworden zijn? Wij worden genoodzaakt, wanneer wij op deze tekst zien, om dit nare woord te zeggen, dat het heden in uw oren en in deze gemeente beklaaglijk vervuld is. Denkt niet dat wij dezulken verongelijken die onder u onze prediking geloofd hebben; helaas! het zijn er maar weinigen, ja zeer weinigen onder u, die dit Evangelie geloven en aannemen.

Het tweede gebruik is tot overtuiging. Indien het een gewone zaak is, dat de meesten die het Evangelie horen niet geloven, laat dit dan diep in uw harten zinken, dat het geen buitengewone zaak is die u overkomt. Zijt gij niet zulke toehoorders, gelijk velen

van die geweest zijn, welke Jesaja en Christus Jezus hebben gehoord? Zo ja, dan zal immers moeten volgen dat velen, ja, dat de grote menigte die het Evangelie hoort, in Christus niet gelooft. En indien Christus door dit Evangelie eens zondaren kwam vergaderen, wie zou dan niet vergaderd worden? Indien velen daar dit Evangelie komt niet geloven, dan zijn er in deze stad, daar het Evangelie gepredikt wordt, onder een grote menigte van belijders in de zichtbare Kerk, zeer velen die niet geloven. Waarom sluit gij uzelf van deze klacht uit? Of deze waarheid gaat niet zo algemeen door, of velen uwer moeten daar onder vallen, of anders moet gij reden geven waarom gij daar niet onder valt. De waarheid die Jesaja gepredikt heeft is aan u verkondigd, en nochtans blijft gij ongelovig, verachtende de nodiging tot de bruiloft van des Konings Zoon, gelijk de Joden deden. Wij spreken nu niet van Joden, Turken en heidenen, noch van de Kerk in het algemeen, ook niet van andere gemeenten; maar van deze gemeente te Glasgow, daar het Evangelie aan verkondigd wordt. Van ulieden zeggen wij, dat er maar weinigen zijn die onze prediking geloven. Denkt niet dat het ons woord is, want de toepassing vloeit natuurlijk uit de tekst, niet uit de noodzakelijkheid van de zaak, maar uit de gemene koers van der mensen verdorvenheid. Zijn niet deze blijken van het geloof te missen, daar wij van gesproken hebben, onder u? Hoevelen zijn er niet die onheilig van leven zijn? Hoevelen rusten niet op hun burgerlijkheid en sleurdienst? Is er niet al zo weinig bekering als ten tijde van Jesaja? Zo weinig verloochening van eigen gerechtigheid en gebruik maken van Christus, ofschoon het Woord geleerd wordt regel op regel, hier een weinig en daar een weinig? Ofschoon gij mogelijk denkt dat het Woord in het algemeen waar is, zo kunt gij nochtans de toepassing daarvan, dat er onder zovele zichtbare belijders van het geloof maar zo weinige ware gelovigen zijn, niet ontkennen. En daarom zullen wij de overtuiging een weinig vervolgen, door u enige aanmerkingen voor te dragen, tot bewijs dat wij maar alteveel grond hebben om de toepassing van deze leer op u te maken; inzonderheid wanneer wij die toenemende verdorvenheid overwegen die er onder u gevonden wordt; opdat gij de toorn, die op de zonde volgt, mocht leren vrezen, en bijtijds tot Christus de toevlucht nemen. Overweegt dan:

1. Van Wie de profeet spreekt, en van welke tijd hij spreekt; is het niet van de dagen van het Evangelie? Heeft niet de Geest (in het ingeven van deze tekst) een oog op Schotland en op Glasgow? En passen de Heere Jezus en de apostel Paulus deze op hun dagen niet toe? Waarom zouden wij die dan op onze dagen ook niet mogen toepassen? En wanneer de Geest duidelijk zegt van de laatste dagen, dat het zware tijden zullen zijn, en dat velen zullen afvallen, moest dat ons niet te meer aan onszelf doen wantrouwen?

2. Zijn niet alle dingen onder ons gelijk die met hen geweest zijn? Is niet dit hetzelfde Evangelie? Is onze prediking beter dan de hunne? Ja, hadden zij niet veel krachtiger prediking?

En indien dan die prediking, die veel krachtiger is geweest, niet machtig was om velen tot het geloof te bewerken, wat kunnen wij verwachten dat onze prediking doen zal? Zijn niet uw harten al zo bedrieglijk, en uw verdorvenheden al zo sterk als de hunne? Zijt gij niet alzo genegen tot afwijking als zij waren? Welk soort van volk was het dat onder het Woord onvruchtbaar is geweest? Waren het geen leden van de zichtbare Kerk, gelijk als gij zijt; onder het Oude Testament besneden, gelijk gij gedoopt zijt onder het Nieuwe? Waren het niet degenen daar Christus en Zijn apostelen aan gepredikt hebben? Ja, het was het slechtste soort niet die niet geloofden, maar de farizeeën en schriftgeleerden; en onder deze ook niet van de onheiligste soort, maar die naar de kerk kwamen en de or-

donnanties bijwoonden, gelijk als gij doet. Ja, het waren dezulken die gaven hadden, die duivelen uitwierpen, en in Christus' Naam gepredikt hebben, zoals wij zien kunnen, Matth. 7:22 en Luk. 13:26. Indien er nu zovelen zijn, en van zo velerlei soort, die geen voordeel ontvangen door het Woord, en onder dezulken ook zovelen die zullen zoeken in te gaan, en niet kunnen, tot welke Christus zal zeggen: Gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt, Ik heb u nooit gekend. Wat is dan de reden dat velen hun geloof zo vast houden, daar er nauwelijks een merkteken is van ongeloof, of ze wordt in u gevonden? Of welk voordeel kunt gij hebben in uw vleselijke zorgeloosheid, daar de sterk gewapende ondertussen het huis bewaart? Of wat baat het u dat gij uw ogen sluit en uw nek verhardt, om niet alleen te blijven leven, maar om ook te sterven in uw ongeloof? Ik verzeker mij, dat velen uwer eerlang gebracht zullen worden, om u te verwonderen dat gij ooit gedacht hebt dat gij gelovigen waart; en het zal u tot een pijnlijke smart zijn, te gedenken dat gij, niettegenstaande alles wat u gezegd is, noodzakelijk uw vermetel geloof hebt willen vasthouden.

Wanneer wij dan zeggen, laat dit diep in uw hart zinken, zo moest niemand de overtuiging van zich afschuiven op een ander, maar een iegelijk moest die op zichzelf toepassen. Ofschoon wij niet willen dat gij los zult maken hetgeen waarlijk vast en wel bezorgd is, noch dat gij een klein en zwak gebouw, al was het maar, om zo te spreken, twee stenen hoog, omver zult werpen, indien het maar gebouwd en gegrond is op het rechte Fundament, op de Rotssteen Christus Jezus. Maar wij spreken tot ulieden, die niet gebracht kunt worden om uzelf te verdenken, wanneer gij billijke reden hebt om zulks te doen. Het is zeker, dat deze beschuldiging op sommigen, ja op velen toepasselijk is; welke reden hebt gij dan om deze te ontwijken? Hoe kunt gij uw geloof meer bewijzen dan anderen, die geen geloof hebben? Dat gij hoopt het geloof te hebben, kan u niets baten, en is ook geen bewijs; gij kunt tot Christus niet komen, tenzij gij behoorlijk gevoelig zijt van uw afstand van Hem; en daarvan zijt gij tot nog toe nooit overtuigd geweest. Meent gij uzelf op Christus te kunnen wentelen in de slaap, zonder te weten hoe? Wanneer de pinnen van uw tent eens losgemaakt zullen worden, dan zult gij gewis bevinden dat uw ingebeeld geloof u niet bestand zal maken tegen de beschuldiging. Gij hebt nooit kunnen denken dat gij Christus' vijanden waart, of dat gij het geloof miste; maar als de dood komt, dan zal uw consciëntie ontwaken, ja, dan zal de beschuldiging ingang hebben, of gij wilt of niet. Velen denken nu dat hun ongelijk geschiedt, wanneer hun geloof in twijfel getrokken, of bestraft wordt, alsof het een zeldzame zaak was genadeloos te zijn, of leden van de zichtbare Kerk te wezen, en nochtans het geloof te missen. En niets is er dat ze meer vergramt, dan dat zij in het verborgen bestraft worden over hun leven in het ongeloof. Doch ik bid u, om dit Woord niet van de hand te wijzen, maar laat het integendeel op u hechten. Kon gij eens tot deze gedachten bij uzelf gebracht worden: indien ik eens een van die velen ben die niet geloven, ik vrees dat ik in gevaar ben om omtrent mijn geloof te kunnen dwalen. En dat gij dan vervolgens daaruit gedrongen werd, om te zien hoe gij de beschuldiging zult kunnen afweren, en te bewijzen dat uw geloof oprecht is; dan zouden wij nog denken dat gij ver gekomen waart. O! dat gij deze waarheid mocht geloven, dat onder die grote menigte die het Evangelie hoort, er maar weinigen zijn die geloven. Er is geen waarheid die Christus meer aandringt, dan dat de poort eng, en de weg nauw is, die tot het leven leidt, en dat er weinigen zijn die dezelve vinden; dat er maar weinigen geloven en zalig worden. Indien gij maar eens met ernst gebracht werd om uzelf in gevaar te zien, en om na te denken hoe de zaken tussen God en uw ziel ston-

den, wie weet of de Heere deze overtuiging niet mocht achtervolgen door Zijn Geest.

Het oogmerk van de profeet is dan, gelijk ik zei, om de toehoorders van het Evangelie in volgende tijden te waarschuwen voor dit algemene kwaad, namelijk de overvloeiing van het ongeloof in degenen die hetzelve horen; ten einde hij: 1. De schande van de onvruchtbaarheid van het Woord, daar het komt, mocht voorkomen. 2. Opdat hij de toehoorders van het Evangelie mocht aansporen en opwekken, om er hun gebruik van te maken, en om niet te rusten op de middelen, hoe krachtig en levend deze ook wezen mogen; maar om zich uit te strekken tot het einde, dat deze bedoelen en aanwijzen. 3. Opdat hij de mensen tot onderzoek mocht brengen, en tot beproeving van zichzelf, of zij onder degenen zijn die deze prediking geloven, of niet. Ook denken wij, dat indien er iets is dat de mensen tot achterdocht over zichzelf moest brengen, en om hun eigen harten te onderzoeken, het dit moest zijn; inzonderheid wanneer zij overwegen hoezeer dit kwaad in alle tijden, en inzonderheid onder de tijden van het Evangelie, plaats heeft; als ook, dat het een kwaad is dat niet alleen de overhand heeft onder de onheiligen, maar onder de burgerlijken, en ook onder degenen die ijverig zijn voor de rechtvaardigheid der wet. Moest dit hen dan niet aanzetten om zichzelf te beproeven, en om niet elke zaak voor het geloof te houden, die zij zich verbeelden het geloof te zijn? Want, of deze leer is niet waarachtig, dat het Evangelie van de meesten daar het komt, niet geloofd wordt, en dus niet toepasselijk op dit geslacht; of dat er veel geloof in dit geslacht is, dat voor geen zaligmakend geloof gehouden zal worden. Indien gij allen gelovigen waart, dan zou er geen grond voor deze klacht zijn; doch zo wij de mensen op hun woord geloven willen, dan zullen wij nauwelijks iemand vinden die niet zeggen zal dat hij gelooft; en zo lopen de gedachten van de meeste mensen direct tegen deze waarheid in. En daarom zeggen wij, dat het oogmerk van deze en dergelijke leringen is, om de mensen op te wekken, om zichzelf verdacht te houden en te beproeven. Mijn mening is niet, dat iemand het werk des geloofs verwerpen moest, daar het waarlijk is; want ook dat is een gedeelte van ons ongeloof. Het gebeurt ook gewoonlijk, daar het ongeloof aan de ene zijde valt, dat de duivel het aan de andere zijde zoekt op te bouwen, om tedere zielen te doen twijfelen over hun geloof, alsof zij het ongeloof met het ongeloof konden verbeteren. Maar wij spreken nu tot dezulken, die niet gebracht kunnen worden om hun geloof te verdenken. Gij zult u gewis eens verwonderen, dat gij zulk een klare waarheid gehoord hebbende, uzelf niet eens afgevraagd hebt, of er geen reden was om uw gemis van het geloof te verdenken? En gelijk er van Christus gezegd werd, dat Hij Zich verwonderde over het ongeloof van degenen die Hem hoorden, zo mogen wij ons ook over uw ongeloof verwonderen, en gij zult ook eerlang om diezelfde reden over uzelf verwonderd staan.

Voordat wij nu verder gaan, zullen wij hier nog van een andere lering spreken, strekkende tot hetzelfde einde, om ons af te schrikken van het ongeloof, waarover de profeet hier zo grotelijks klaagt. De lering daar wij dan over spreken zullen, is: *Dat ofschoon er nog zovelen onder het ongeloof zijn, die Christus Jezus weigeren aan te nemen, het ongeloof nochtans een zonde, ja een bovenmatige zonde is, die de mensen, al hadden zij geen andere zonden, buiten de hemel sluiten zal.* Er zou voor deze klacht geen grond zijn, indien dit zo niet was; gelijk ook de profeet geen grond gehad zou hebben om over het ongeloof van het volk te klagen, indien er niet vele ongelovigen geweest waren. Zo is het ongeloof een zeer grote zonde, in elk daar hetzelve gevonden wordt, daar het bovenmate zondig wordt. Of neemt de lering op deze wijze op: Het is een zeer grote zonde in het

volk, aan welke Christus in het Evangelie aangeboden wordt, dat zij Hem niet aannemen, en op Hem alleen tot zaligheid berusten, gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Hieruit ontstaat het, dat daar Christus niet aangenomen wordt, de leraars grond hebben om te klagen. Want dit onderstelt een groot gebrek in hun plicht, dewijl het hun plicht is om te geloven; ja, het is de grote evangelieplicht, daar alle andere plichten van afhangen, en die door vele banden en verplichtingen gevorderd wordt. Dit is Zijn gebod, zegt Johannes, dat wij geloven in den Naam Zijns Zoons Jezus Christus, 1Joh. 3:23. En daarom moet het een grote zonde zijn, niet te geloven.

Er zijn in deze lering vier dingen, sprekende nu van het ongeloof, niet alleen gelijk het tegen het historisch geloof overstaat; maar gelijk het overstaat tegen het zaligmakend geloof, hetwelk wij getoond hebben dat hier gevorderd wordt, die wij maar kort noemen zullen.

1. Dat het ongeloof, of het niet aannemen van Christus, een zaak is die in haar eigen natuur zondig is. Het is zowel een zonde als overspel, doodslag, stelen, liegen, sabbatschenden en dergelijke zonden; ja, het is in deszelfs verzwaringen een zonde welke die alle te boven gaat. Het is zo strijdig tegen Gods Woord en wil, en ook tegen de Goddelijke Majesteit, als de zonde van dronkenschap, doodslag, overspel, of enige andere zonde zijn kan. Want dewijl het positieve gebod van het geloof zo volstrekt, zo klaar en zo bijzonder is, als die negatieve geboden zijn, zo moet de overtreding daarvan ook niet minder zondig wezen.

2. Dat er zulk een soort van zonde is, in onderscheiding van andere zonden; en dat er ook zulk een bijzondere plicht als het geloof is; invoege, dat ofschoon de mensen alle andere plichten konden verrichten, en in deze gebrekkig waren, zij steeds zondig zouden staan, en wij ook steeds over hen zouden moeten klagen. En indien het geloof een bijzondere plicht is, onderscheiden van alle andere plichten en genaden, gelijk het is, als klaar blijkt in Gal. 5:21, dan moet het ongeloof een zonde zijn, onderscheiden van alle andere zonden; ofschoon het op alle zonden invloed heeft, gelijk het geloof invloed heeft op alle plichten. Zo wordt het in Openb. 21:8 onder de allergruwelijkste zonden gesteld. De reden waarom wij dit aanmerken, is om dat er sommigen zijn, daar deze grove zonden van doodslag, hoererij en dergelijke, de overhand in hebben, en daarom doodslagers, hoereerders, enz. genoemd worden. En omdat anderen mogelijk van deze zonden vrij kunnen wezen, daar nochtans het ongeloof in heerst, en daarom de naam van ongelovigen ontvangen, en in één rang met de allergrootste zondaren gesteld worden.

3. Dat velen, ten tijde als de Schriftuur geschreven werd, en ook in alle andere eeuwen daarna, schuldig bevonden zijn aan deze zonde, die ook wegens deze veroordeeld zijn, en ten aanzien van vele andere dingen geprezen worden. Hierom lezen wij van de Joden, Rom. 10:2,3, dat zij een ijver tot God hadden, hetwelk in zichzelf goed was, maar niet met verstand. Hun voornaamste beletsel in de weg des levens was, dat zij de rechtvaardigheid Gods niet kennende, hun eigen gerechtigheid zochten op te richten. Hoe groot hun ijver voor de wet van Mozes was, dewijl zij Christus Jezus en Zijn gerechtigheid niet aannamen door het geloof, zo maakte dat alle andere goede dingen die zij hadden, voor God onaangenaam. De reden waarom wij dit aanmerken, is opdat de mensen zien mochten dat het niet alleen over grove zonden en zondaren is, daar het Evangelie over klaagt; maar om het niet onderwerpen aan, en niet aannemen van de gerechtigheid van Christus. En daarom zijt gij grotelijks misleid, wanneer gij denkt vrij te zijn van alle rechtmatige gronden van beschuldiging, omdat gij juist vrij zijt van doodslag, overspel,

dronkenschap en dergelijke. Of weet gij niet dat de ongelovigen in dezelfde rang en op dezelfde rol staan met gruwelijke hoereerders, tovenaars, afgodendienaars en honden? En is het ongeloof niet strijdig tegen het gebod van God, zowel als doodslag, overspel en die andere grove zonden? Hierom is het, dat de mensen weinig acht geven op het ongeloof, ofschoon het zulk een gemene zonde is, wanneer zij maar vrij zijn van andere grove zonden.

4. Dat het ongeloof, al was er geen andere zonde, uitnemend zondig is:

1. Omdat het de grote grond is, waarom God over de toehoorders van het Evangelie klaagt, en dat ze onder die klacht doet vallen, Joh. 5:40: Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven moogt hebben. En Matth. 23:37: Hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen? Maar gij hebt niet gewild. Het is zakelijk Gods grote klacht over de meesten van Zijn belijdenis doend volk, Ps. 81:11,12: Ik ben de Heere uw God; doet uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Maar Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild. En dan volgt er, vers 14: Och dat Mijn volk naar Mij gehoord had, enz. Er is geen zonde, daar de Heere meer over klaagt dan deze; en het is ook de grote klacht van al Zijn dienaren.

2. Ziet eens hoe de Heere deze zonde bedreigt en straft, Ps. 95:7, Hebr. 3:7 en 4:8; daar Hij zweert in Zijn toorn, dat de ongelovigen in Zijn rust niet zullen ingaan. De zonden van doodslag en hoererij zullen de mensen niet zekerder buiten de hemel houden, dan het ongeloof zulks doen zal; ja, zij worden bij elkander in één rang gesteld, Openb. 21:8. Ziet ook Luk. 12:47, alwaar de gestrengste oordelen geoefend worden over de ongelovigen; als ook Matth. 12:12,13, over die gast, aan welke Christus was aangeboden, maar Hem niet wilde aannemen, noch het bruiloftskleed aandoen. Ziet het ook in die woorden welke tegen Chorazin, Bethsaïda en Kapernaüm zijn uitgesproken, Matth. 11:21,23. Nu bemint onze Heere Jezus, om zo te spreken, het niet om weeën uit te spreken, maar om Zijn volk te zegenen; doch wanneer zij de aanbieding van het leven in Hem niet willen aannemen, dan spreekt Hij wee op wee tegen hen uit; en van welke soort zijn die? Veel groter dan die Tyrus en Sidon, Sodom en Gomorra zijn overkomen. Zulke bedreigingen moesten immers de mensen doen denken, dat het ongeloof geen lichte of kleine zonde is; of dat zij enige grond van gerustheid hebben kunnen, zolang zij in een staat van eigen gerechtigheid zijn, en hun vrede met God door Christus niet gemaakt hebben.

3. Ziet verder de grootheid van deze zonde, uit de wonderlijke namen die God deze geeft, 1Joh. 5:10: Die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt. Is er nu wel een zonde die een grotere naam of uitwerking heeft? Want het gelooft het getuigenis niet, dat God getuigd heeft van Zijn Zoon. God getuigt, dat de gelukzaligheid en het leven in Christus alleen gevonden wordt; doch de mensen denken gelukzalig te worden, ofschoon zij een andere weg inslaan. Zij geloven dat getuigenis niet; want indien zij het geloofden, zo zouden zij Christus aannemen als hun Leven.

4. Ziet verder welke namen daaraan gegeven worden, Hebr. 6:6 en 10:29. Want ofschoon deze met andere verzwaringen van willens te zondigen, van de Geest der genade smaadheid aan te doen, enz., met opzicht op de onvergeeflijke zonde gegeven worden; wie is er nochtans, die onder het Evangelie leeft, en die niet grotelijks vatbaar daarvoor is? Het wordt genoemd een wederom kruisigen van de Zone Gods, en Hem openlijk te schande maken; wie zijn het die dit doen, en op welke grond? Het zijn de ongelovigen door hun ongeloof, zij achten Christus het hebben niet waardig, verachten alles wat er

van Hem gesproken wordt, en roepen met de Joden: Weg met Deze. Hun bijzondere zonde is een kruisigen van Hem, want zij kunnen Hem niet weigeren aan te nemen, zonder Hem te schande te maken; en kan Hem ook wel grotere schande aangedaan worden, dan Hem te verachten, wanneer Hij Zich zo laag heeft willen neerbuigen?

5. Overweegt de uitdrukkingen eens, onder welke de Heere Jezus Zijn aandoeningen over deze zonde voorstelt. Hij was er zo over bewogen en aangedaan, dat er in Mark. 3:5 gezegd wordt, dat Hij bedroefd was over hun ongeloof. Hij had vele smarten en droefenissen, en moest vele dingen lijden, doch deze zonde bedroefde Hem enigszins meer dan dat alles. En in Mark. 6:6 lezen wij, dat Hij Zich verwonderde over hun ongeloof. Er staat niet, dat Hij Zich verwonderde over hun hoererij en andere grove zonden; maar dat, toen Hij op zulk een overtuigende wijze hun Zijn Godheid bewees, zij nochtans in Hem niet geloven wilden, daar verwonderde Hij Zich over. Zo wordt er ook gezegd, Luk. 19:41,42, dat als Hij nabij de stad kwam, en deze zag, Hij over haar weende; en waarom? Dat geven de volgende woorden te kennen, zeggende: Och! of gij ook bekende in deze uw dag hetgeen tot uw vrede dient; dat is, ach! of gij het Evangelie geloofd en aangenomen had, tenminste in dezen uw dag, (ofschoon gij het tevoren niet gedaan hebt) waarin gij zo duidelijk en zo krachtig tot deze plicht geroepen wordt. Het moet immers wat groots wezen dat Hem deed wenen, daar al wat de duivel, Pontius Pilatus en de Joden doen kon, Hem daar niet toe brengen konden. In Matth. 11:20 wordt gezegd, dat Hij de steden in welke Zijn krachten meest geschied waren, begon te verwijten, omdat zij zich niet bekeerd hadden; dat is, omdat zij niet in Hem geloofden. Wanneer Hij nu, Die mildelijk geeft en niet verwijt, om deze zonde zo grotelijks verwijt, dat toont zeker aan hoezeer Hij daarover bewogen is. In Luk. 14:21 lezen wij, dat Hij om deze zonde toornig is geworden. Nu wordt Hij niet licht tot toorn gebracht; de zondaren behoeven niet te vrezen dat zij Hem vertoornen zullen door tot Hem te komen; maar wanneer zij niet komen, dan wordt Hij vertoornd. Daarom staat er, Matth. 22:7, dat toen de genoden niet komen wilden tot de bruiloft, maar zijn dienstknechten smaadheid aandeden, de koning dit horende, toornig werd. En het is ook op deze grond dat er gezegd wordt: Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne; dat is, oefent het geloof op Hem; want indien wij dat niet doen, zo zal Zijn toorn ontbranden, en wij zullen op de weg vergaan, Ps. 2:12. Er zijn nog andere verzwaringen van deze zonde, die wij in het vervolg noemen zullen. Ondertussen vragen wij u:

1. Is het niet genoeg om de mensen, al hadden zij anders geen zonde dan hun ongeloof, te doen weten dat het een kwade en een bittere zaak is, om hen daarvan een afschrik te doen hebben, het te ontvlieden, en te vrezen om onder deszelfs schuld gevonden te worden, wanneer zij rekenschap zullen moeten geven; inzonderheid nu het ongeloof zo algemeen is, dat er weinigen gevonden worden die zichzelf verdenken, of daarvoor vrezen? Er is nauwelijks een kwaad, of gij zult daar gemakkelijker van overtuigd kunnen worden, dan van het ongeloof; en er is niet één plicht of genade, die gij gereder denkt volbracht te hebben en te bezitten, dan deze van het geloof. Ja, het is tot deze hoogte gekomen, dat de mensen denken dat zij altijd geloofd hebben, en weten dus niet wat het is, niet te geloven. Meent gij dat dit vermetel en ingebeeld geloof voor het geloof gehouden zal worden? Of dat Christus, Die het geloof zo nauwkeurig beproeft, het voor een zaligmakend geloof zal laten doorgaan? O! neen.

2. Is hier niet een grond tot waarschuwing, opwekking en overtuiging voor velen, die zichzelf van andere beschuldigingen en bestraffingen vrij denken te zijn? Indien de Geest eens krachtig van zonde kwam overtuigen, het zou wezen, omdat zij in Christus

niet geloven, Joh. 16:9. En wij zijn verzekerd dat velen, die hun geloof niet eens in twijfel trekken, of ook niet bekommerd zijn of ze het hebben of niet, deze overtuiging des Geestes nodig hebben. Legt deze twee leringen samen, te weten, dat het ongeloof een gruwelijke en een algemene zonde is, en laat deze eens diep in uw harten inzinken, dan zullen die u tot andere gedachten brengen. Indien deze klare waarheid van God op u niet kan vermogen, zo weten wij niet wat zulks doen zal; doch de tijd zal eens komen, wanneer gij onweersprekelijk overtuigd zult worden van die beide, dat het ongeloof een grote, en een zeer algemene zonde is, als ook dat het een zeer gruwelijke en walgelijke zaak is, dat u zeer schadelijk en verderfelijk is.

Het eerste gebruik zal zijn tot bestraffing. Indien dit zo is, hoe komt het, dat zovelen in het beproeven en vastmaken van hun staat, zo weinig gewicht leggen op het geloof, en zulke geringe gedachten hebben van het ongeloof? Ik spreek nu tot de grote menigte, doch laten anderen zichzelf niet verongelijken, en het oogmerk van deze tekst niet misvatten. Hoe komt het, zeg ik, dat de meesten uwer die dit Evangelie horen, onder deze algemene gestalte, of liever ongestalte blijven, om uw vrede en vertrouwen vast te houden, daar gij ondertussen zo weinig bewijs daarvoor geven kunt? Meent gij dat men het geloof niet missen of misvatten kan, of dat het een gemene zaak is, of dat het evenveel is of men het heeft of niet? Wij verzekeren ons, dat velen uwer denken een goed hart te hebben, (gelijk gij het noemt) en een goede burgerlijke wandel, en dus ook een goede hoop, dat alles wel met u zijn zal. Gij twijfelt niet, of gij Christus aangenomen hebt of niet, doch zo het ongeloof in uw boezem ligt, (ik meen geen wanhopige twijfeling, of een twijfelen of er een God is; maar het niet aannemen van Christus en Zijn gerechtigheid) al had gij dan veel meer dan andere geveinsden hebben, zo zult gij u om deze zonde onder de vloek bevinden. Want die niet gelooft, is alrede veroordeeld, en de toorn Gods blijft op hem, Joh. 3:18,36.

Ik zal, om dit gebruik verder aan te dringen, enige verzwaringen van deze zonde voordragen, en aantonen waarom de Heere daar zoveel gewicht op legt; en dat niet zozeer zoals het gesteld wordt tegen het geloof, als de voorwaarde van het verbond der genade, en het middel om ons met Christus te verenigen; maar voornamelijk, gelijk het een zonde is tegen Zijn gebod.

1. Het is een zonde die de wet en het Evangelie beide overdwarst; het overdwarst de geboden van de eerste tafel; en zo is het een grotere zonde dan doodslag, overspel, ja zelfs dan sodomie, ofschoon deze grote, snode, en gruwelijke zonden zijn. En ofschoon dit vreemd voor mag komen, zo is het nochtans waar, het maakt iemand die daar schuldig aan is, snoder voor God dan een heidense Sodomiet, omdat de natuur van de zonde zwaarder is, als zijnde tegen de eerste tafel van de wet in het eerste en tweede gebod daarvan, dewijl het door het geloof in God is, dat wij Hem als onze God aannemen, en Hem in Christus welbehaaglijk dienen. Het is niet alleen een zonde tegen de wet, maar ook tegen het Evangelie, en wel tegen de kracht en het wezen daarvan; het overdwarst het eigenlijk oogmerk van het Evangelie, hetwelk is de openbaar making van de heerlijkheid van Gods genade in het brengen van zondaren tot het geloof in Christus, en tot de zaligheid in Hem. Maar Hij kan geen grote dingen van dit soort doen onder een ongelovig volk, vanwege hun ongeloof. Het bindt (met eerbied gesproken) Zijn handen, dat Hij hun geen goed kan doen.

2. Het staat meer naar de eer Gods en van de Middelaar, het brengt meer nadeel toe aan de bediening van het Evangelie, en het veroorzaakt een groter bederf der zielen,

dan enige andere zonden. Christus kan, niettegenstaande andere zonden, om de arbeid Zijner ziel verzadigd worden, en er kan desniettegenstaande een betrekking tussen Hem en zondaren worden gemaakt. Maar indien deze zonde van het ongeloof volstrekt en algemeen was, zo zouden wij niet één ziel in de hemel brengen. De zaligheid der zielen wordt het welbehagen des Heeren genoemd, maar deze zonde verhindert dat, en zij sluit de deur van toegang tussen God en de zondaar; het slaat ook naar de voorname vrucht van de bediening, het doet de leraren klagen tot God, dat het Woord niet aangenomen wordt, het verijdelt het eigenlijke einde van de bediening, en het komt het naast aan het verderf der onsterfelijke zielen. Wij behoeven niet te zeggen dat het de toorn Gods aanbrengt, maar het doet de zondaren voor eeuwig daaronder blijven; want die niet gelooft, is alrede veroordeeld, en de toorn Gods blijft op Hem, gelijk wij tevoren getoond hebben uit Joh. 3:18,36.

3. Meer bijzonder, er is niets in God (zelfs het uitnemendste in Hem, indien wij zo spreken mogen, niet uitgezonderd) of het slaat daarnaar; het slaat naar Zijn genade en maakt die vruchteloos. Wanneer Christus niet aangenomen wordt, dan wordt de Geest der genade enigermate smaadheid aangedaan. Een ongelovige overdwarst Hem in de weg van Zijn genade, en hij wil geen geestelijk goed van Hem ontvangen. Het strijdt tegen Zijn goedheid, want daar het ongeloof heerst, daar heeft Hij, als het ware, geen toegang om deze mede te delen. Het slaat naar Zijn getrouwheid, daar wordt geen gewicht gelegd op Zijn beloften, en het maakt Hem tot een leugenaar. Kortom, het slaat naar al Zijn volmaaktheden.

4. Er is geen zonde die zulk een nasleep van droevige gevolgen heeft dan deze; het is datgene hetwelk alle andere zonden levend houdt. Want er is niemand die de overwinning heeft over één zonde, dan een gelovige. Een ongelovige is een gebonden slaaf aan elke zonde, en het is onmogelijk om één plicht welbehaaglijk te kunnen volbrengen zonder het geloof; want niemand kan enige plicht verrichten zonder een belofte. Kan nu wel iemand, dan een gelovige, zichzelf troosten in het gebruik maken van de beloften? Wij zullen dan een woord spreken, om u niet alleen de algemeenheid van het ongeloof, maar ook het grote gevaar dat daaruit volgt, en het schrikkelijke kwaad daarvan te doen zien. Indien wij maar alleen overtuigd zijn van deszelfs algemeenheid, zo zal ons dat niet zeer bewegen, tenzij wij ook van het gevaar daarvan zijn overtuigd; doch indien wij van beide overtuigd waren, dan mochten wij door Gods zegen meer bewogen worden, en genoodzaakt zijn om meer gebruik van Christus te maken. Gij die nog van Christus gescheiden zijt, kunt gij het verdragen onder deze grote schuld, en grond van twisting te leggen, die er is tussen Hem en u? Durft gij Zijn verwijten en weeën af te wachten, zelfs zulke weeën die onverdraaglijker zijn dan die, welke Sodom en Gomorra zijn overkomen, namelijk de zware vloek van God? En nochtans zeggen wij u, ofschoon gij burgerlijk, eerlijk, godsdienstig en onbesproken in uw wandel zijt, indien gij niet in ernst tot Christus de toevlucht neemt, en in Hem gelooft, dat de toorn Gods niet alleen u zal overkomen, maar dat Hij op u liggen blijft. O! beeft, wanneer gij daaraan denkt, het ware beter dat gij in het vuur verbrand werd, dan dat uw zielen en lichamen voor eeuwig onder de vloek en toorn Gods blijven liggen. Het zijn niet alleen de onwetenden en de onheiligen, de dronkaards en de zweerders, de hoereerders en de overspelers, daar wij over te klagen hebben; maar het zijn de ongelovigen, welke, ofschoon zij tot de hemel verhoogd mochten zijn, nochtans in de hel neergeworpen zullen worden. Vraagt gij wat het is dat wij hebben willen? Met een woord, wij willen maar alleen, dat gij in Christus gelooft. Indien gij oordeelt dat

het ongeloof een uitnemend groot kwaad is, en dat het een verschrikkelijke en gevaarlijke zaak is, om daar onder te liggen, zo moest gij er spoedig uit vluchten tot Christus. Haast u, o! haast u om er uit te vluchten tot Christus; kust de Zoon opdat Hij niet toorne, omhelst Hem, en onderwerpt u aan Hem; want er is geen andere weg om van het kwaad bevrijd te worden, noch om het gevaar te ontkomen.

Nu gaan wij over tot *een tweede gebruik* van vermaning, namelijk: Indien het ongeloof zulk een groot kwaad is, zo moest gij het door alle middelen zoeken te vermijden. En indien het geloof de enige weg is om Christus aan te nemen, en om het leven door Hem te verkrijgen, zo moest gij hetzelve zoeken te bekomen, om het kwaad van het ongeloof voor te komen. Dit is het oogmerk van de woorden, ja, van al onze prediking, dat wanneer Christus en de vergeving der zonden door Hem aan u verkondigd wordt, gij Hem dan door het geloof mocht aannemen, en op Hem berusten, tot verkrijging van een recht tot Hem en tot al de beloften, en tot voorkoming van al de bedreigingen en vloeken die de ongelovigen zullen overkomen. Wij zullen hier niet wederom herhalen wat het geloof is, het komt kort hier op uit, dat, dewijl Christus Gods rechtvaardigheid voor anderen voldaan heeft, en Zijn voldoening in het Evangelie wordt aangeboden aan allen die deze willen aannemen, namelijk aan allen die het Evangelie horen, de zondaren onder een gezicht en een gevoel van hun verloren staat tot Hem de toevlucht nemen, Hem aannemen, en op Hem en Zijn voldoening berusten, tot vergeving der zonden, en om met God bevredigd te worden. Hebben wij nu wel argumenten nodig, om u hiertoe te overreden? Indien gij van uw zondigheid en van uw verloren staat buiten Christus overtuigd zijt, en dat er een toekomend oordeel is, waarin zondaren voor Hem verschijnen moeten om geoordeeld te worden, naar dat zij gedaan hebben in het lichaam, hetzij goed of hetzij kwaad; en indien gij ook gelooft dat een zondaar, die niet in Christus gevonden wordt, niet zal kunnen bestaan, (gelijk wij in het voorbijgaan moeten zeggen) wee die mens die niet in Hem gevonden wordt, al was het zelfs een Paulus. Want zelfs hij is alleen gelukkig door gevonden te worden in Hem, niet hebbende zijn gerechtigheid, maar de gerechtigheid van Christus. En dat er tevens geen andere weg is om in Hem gevonden te worden dan door het geloof, gelijk Paulus dit tot zijn voorname doelwit heeft, Fil. 3:9,10, dan moest uw voorname werk en betrachting zijn, om in Hem gevonden te worden door het geloof. Dit is het dat wij beogen en betrachten moesten, en hiertoe hebben wij toegang door het Evangelie; en het is, om kort te zeggen, ontbloot te worden van, en verloochend te zijn aan onze eigen gerechtigheid, ten aanzien van enig vertrouwen daarop te hebben tot onze rechtvaardigmaking voor God, en om niets te hebben, dan de gerechtigheid van Christus, in het Evangelie aangeboden en door het geloof aangenomen om op te berusten tot rechtvaardigmaking voor God. Dit is het daar wij u de toevlucht toe gebieden te nemen, en daar gij door alle middelen een aandeel moest zoeken te verkrijgen; dat, wanneer het Evangelie Christus en Zijn gerechtigheid aanbiedt, door Zijn voldoening, en u gebiedt om in Hem te geloven, wanneer het Christus tot uw deur, tot uw mond en hart brengt, gij u dan op Hem moest wentelen en overdragen, tot uw bevrediging met God, en om u door te helpen, wanneer gij tot rekenschap gebracht zult worden voor Zijn vierschaar.

Om dit gebruik wat meer bijzonder en klaarder te behandelen, zo zullen wij u kort aantonen:

1. Welke grond een verloren zondaar heeft om Christus aan te nemen, en om op Hem te vertrouwen.

2. Welk recht en aanmoedigingen een zondaar heeft om op deze grond te rusten en te vertrouwen.

3. Wij zullen een zwarigheid of twee oplossen die de zondaar in de weg mocht staan, om niet op deze grond te berusten.

4. En dan zullen wij enige besturingen geven om u in dezen te bevorderen, welke meteen als zovele blijken zullen zijn van een ziel, die ootmoedig deze weg inslaat.

Omdat dit nu de weg van het Evangelie is, en wij verzekerd zijn dat er geen woord is dat gij nodiger hebt, noch dat u door Gods zegen meer nuttig zou kunnen zijn; ook is er geen woord dat minder tegenspraak lijdt, overmits gij al uw toestemming geeft aan de waarheid daarvan, te weten, dat er een groot goed is in het geloof, en een groot kwaad in het ongeloof; zo vermanen wij u te ernstiger om het ter harte te nemen. O! denkt niet dat ons komen om te spreken, en uw komen om te horen, maar om de gewoonte is; maar het is om vrucht en voordeel te doen. Geeft dan acht op de vermaning, en laat het Woord des geloofs diep in uw hart zinken, gedenkende dat er niets is dat gij nodiger hebt dan het geloof, en dat gij het niet veilig zult bevinden om uw ziel te wagen op u eigen gerechtigheid, of om voor God te verschijnen zonder de gerechtigheid van Christus; en dat de enige weg om ertoe te geraken het geloof is. Dit kan u de noodzakelijkheid van het geloof doen zien, en dat er u grotelijks aan gelegen is om te beproeven hoe het met u, ten aanzien van deze zaak, gelegen is. En daarom vermanen wij u wederom en wederom in de vreze Gods, dat gij zulk een grote zaligheid toch niet veracht, welke door het geloof kan verkregen worden; maar neemt het ter harte, indien gij anders niet hebben wil dat al de dienaren Gods, die ooit het Evangelie gepredikt hebben, over u klagen zullen. Het is ons verderf dat wij onszelf niet wantrouwen, en het is waarlijk een wonder dat degenen die een onsterfelijke ziel hebben, en het geloof in Christus belijden, zo zorgeloos zouden zijn, en zo weinig zorg en heilige bekommering zouden hebben om te weten of zij geloven, of niet, en dat zij ook met zo weinig ernstige aangelegenheid deze zaak beproeven. Doch wij zullen voortgaan tot de bijzonderheden die wij gemeld hebben.

Belangende het eerste, namelijk *welke grond een verloren zondaar heeft om in Christus te geloven, en om op Hem te betrouwen?* Om dit te verklaren zullen wij deze drie dingen tezamen voegen:

1. De volheid en algenoegzaamheid van de Middelaar Christus Jezus, in Wie al de rijkdommen van het Evangelie als een schat zijn opgesloten, in Wie en door Wie al onze gelukzaligheid voortkomt, en Die niets ontbreekt dat Hem bekwaam kan maken om een volkomen Zaligmaker te zijn. Want Hij kan volkomen zalig maken allen die door Hem tot God gaan, Hebr. 5:27.

2. De welgeschiktheid en volheid van het verbond der genade, in welke verhandeld en vastgesteld is, dat de volheid die in de Middelaar Christus Jezus is, zal voortgebracht en medegedeeld worden aan degenen die in Hem geloven, en door welke verloren zondaren, die door het geloof tot Hem de toevlucht nemen, een volkomen recht ontvangen tot Zijn voldoening, hetwelk hen voor God zal doen bestand zijn. Dewijl door die onderhandeling de voldoening van Christus, wanneer die door het geloof aangenomen wordt, zo waarlijk de hunne wordt gemaakt, alsof zijzelf voldaan en de prijs betaald hadden, 2Kor. 5:21: Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem. Deze aanmerking van de wettigheid en orde van het verbond is uitnemend dienstig om ons geloof te verklaren, ten aanzien van deszelfs grond, omdat het in dit verbond is vastgesteld dat Christus de

straf zal ondergaan, en dat een gelovige gehouden zal worden voor de rechtvaardige persoon. Indien er dan een dadelijkheid is in Christus' dood en voldoening aan Gods rechtvaardigheid, en indien Hij hun straf ondergaan en hun schuld betaald heeft, dan is er een dadelijkheid in deze onderhandeling ten aanzien van het overdragen van hetgeen Hij gedaan en geleden heeft, aan de gelovigen in Hem. En dewijl het verbond aan Zijn zijde vast en zeker is, hetzelve bevestigd hebbende door Zijn dood, zo is het ook vast en zeker ten aanzien van het voordeel daarvan voor degenen die in Hem geloven.

3. De natuur van de aanbieding van deze genade in het Evangelie, als ook de natuur van het Evangelie, dat uit kracht van het verbond de volheid die in Christus is, aanbiedt. Het is het Woord van God, en het heeft zo waarlijk zijn autoriteit, wanneer wij het volgens Zijn bevel prediken, als toen Hij het te Kapernaüm of ergens elders Zelf verkondigde; even gelijk de autoriteit van een koning in zijn afgezanten resideert, of zich onthoudt, volgens, 2Kor. 5:20: Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade: Wij bidden van Christus' wege, laat u met God verzoenen. Daar wordt eerst des Vaders volmacht en Naam voorgesteld, wij Zijn gezanten, enz., alsof God door ons bade; en dan volgt de volmacht van de Zoon: Wij bidden u van Christus' wege, laat u met God verzoenen. Doet hierbij, de natuur van de aanbieding en deszelfs voorwaarde. Daar wordt aan onze zijde geen voorwaarde als de eigenlijke voorwaarde van het verbond vereist, dan het geloof. Wanneer deze drie dingen nu tezamen gevoegd worden, dan vragen wij uw eigen consciëntie of gij niet een goede grond hebt om op te vertrouwen, en een genoegzaam fundament om op te bouwen? Zo ja, dan behoorde dit een krachtige en trekkende beweegreden te zijn om in Hem te geloven, en om u te brengen om gelovig op Hem te berusten.

Belangende het tweede, namelijk *welk recht en welke aanmoedigingen een zondaar heeft, om op deze grond te rusten en te vertrouwen?* De rechtgevingen en aanmoedigingen zijn vele om op toe te treden, dewijl Christus Zichzelf in Zijn volheid aan u voorstelt, om u op Hem te wentelen, en u aan Hem te onderwerpen. Indien wij recht daarvan konden spreken, zo zijn ze zodanig, dat zij alle zwarigheid kunnen wegnemen, die iemand mocht hebben in het komen tot Hem, en om anderen onverschoonlijk te laten, ja, om hen ter overtuigen van hun grote verantwoordgelijkheid, dat het grote beletsel in henzelf is, en dat zij niet tot Hem willen komen om het leven te hebben; dat Hij ze geroepen heeft, maar dat niemand Hem verhogen wilde.

1. Oordeelt gij niet, dat de aanbieding van dit Evangelie een genoegzame grond en een genoegzaam recht is om in Hem te geloven? En indien deze dat voor anderen is, moest die dan ook voor u geen genoegzaam recht en grond van aanmoediging zijn? Wanneer de Heere zegt: Doet uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen, Ps. 81:11. Welke verschoning kunt gij dan hebben, om de aanbieding af te slaan, of om die te weigeren? Indien gij oordeelt, dat Christus waarachtig is in Zijn geboden, is Hij dan ook niet waarachtig in Zijn aanbiedingen?

2. Hij heeft de bediening van Zijn Evangelie zo geschikt, dat Hij opzettelijk alle gronden van bezwaren die iemand hebben mocht om in Hem te geloven, voorgekomen heeft; en ook de voorwerpen van deze genade zo verhoedanigd, dat dezulken die alle mensen in de wereld zouden denken daarvan uitgesloten te zijn, daar deelgenoten van worden. Want het zijn zondaren, verloren zondaren, zulken die zichzelf bedorven hebben, goddelozen, dwalende schapen, nooddruftigen, naakten, gevangenen, gebondenen, blinden, enz. volgens Jes. 61:1,2: De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, enz. Hij

heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om den gevangenen vrijheid uit te roepen, en de gebondenen opening der gevangenis, enz. En degenen die in Jes. 55:1 tot de markt van vrije genade geroepen en genodigd worden, zijn de dorstigen, en die geen geld hebben, welke de mensen gewoon zijn uit te sluiten; doch die op de markt der genade alleen welkom zijn. Het is tot hen daar de genade toe roept: O! komt, enz. En Openb. 22:17: Die wil, neme het Water des levens om niet. Het is niet alleen (met eerbied gesproken) die Hij wil, maar die zelf willen. Die wil, die kome; indien gij nu komen wilt, zo stelt de genade u de aanbieding in handen, om die, als het ware, te fatsoeneren; om ons te laten weten dat Hij de gelovigen een sterke vertroosting vergunt, en dat degenen die dit Evangelie horen, of geloven zullen, of zonder alle verschoning gelaten worden, invoege Hij tot hen zal mogen zeggen: Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik niet aan hem gedaan heb? Jes. 5:4. Indien gij de aanbieding naar uw eigen schikking had, wat kon gij daar meer in begeren? Zij kan niet vrijer zijn dan zonder geld of zonder prijs; en zij kan niet ernstiger worden aangedrongen, dan met een O! Een uitroep om te komen. Somtijds klaagt de Heere: Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven moogt hebben; gelijk als Joh. 5:40. Somtijds weent en treurt Hij, omdat de zondaren niet vergaderd willen wezen, gelijk als Luk. 19:41,42 en Matth. 23:37. Kunnen er nu wel grotere blijken van dadelijkheid en ernst in enige aanbieding zijn?

3. Een derde grond van recht en aanmoediging is genomen van de vorm en manier van Christus' bediening. Hij heeft bewilligd om een verbond te maken, en om vele beloften te doen, om de mensen te trekken tot het geloof, bij welke Hij Zijn eed gevoegd heeft, zwerende bij Zichzelven, dewijl Hij bij niemand die meerder was, had te zweren, tot onze bevestiging en vertroosting, als er staat, Hebr. 6:16-18. Nu weet men, dat de eed onder de mensen een einde van alle tegenspreking maakt. Wat wil of kan men dan meer van God begeren, dan Zijn Woord, Zijn Schrift en Zijn eed? Dit heeft Hij alles gegeven, opdat de erfgenamen der beloftenissen een sterke vertroosting zouden hebben. Zij namelijk, die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden. O! zult gij dan God niet vertrouwen, en geloof geven wanneer Hij zweert? Onder andere verzwaringen van het ongeloof, zal ook deze geen van de minste zijn, dat gij God daardoor niet alleen tot een leugenaar, maar ook tot een meinedige maakt, hetwelk een zware en schrikkelijke zonde en schuld is, welke tot rekeninge ligt van alle ongelovigen aan het Evangelie.

4. Om alle tegenspraak weg te nemen, heeft Hij Zijn gebod daarbij gedaan, ja, het is het grote gebod; en, als het ware, het enige gebod des Evangelies, 1Joh. 3:23: En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam Zijns Zoons Jezus Christus. En daarom komt de aanbieding en verkondiging van het Evangelie bij manier van bevel: Komt, gelooft, enz. Waardoor de Heere te kennen geeft aan degenen die het Evangelie horen, dat het aan hun keuze niet gelaten wordt, of dat het geen onverschillige zaak is, of zij geloven of niet geloven, maar het wordt hun noodzakelijk gemaakt uit kracht van het gebod. Indien gij dan oordeelt dat gij bidden, de sabbat heiligen of enig ander gebod gehoorzamen moet, omdat Hij u dat gebiedt, zo is hier dezelfde autoriteit die u gebiedt te geloven; en er ligt geen mindere noodzakelijkheid op u om dit gebod te gehoorzamen, dan enig ander gebod. Denkt dan niet dat het nederigheid is, dat gij het niet doet, want gehoorzaamheid is beter dan offerande.

Tot uw verdere bemoediging om te geloven, zal ik nog drie dingen zeggen, welke gij als zovele rechtgevingen om te geloven moogt aanmerken, en daaruit ook zien dat het een grote zonde is om niet te geloven.

1. Gij hebt geen mindere grond of recht om te geloven, dan ooit iemand gehad heeft voor u. David, Mozes, Paulus, enz. hadden geen beter recht dan gij hebt. Mijn mening is, gij hebt hetzelfde verbond, hetzelfde Woord en beloften, Christus en Zijn volheid, God en Zijn getrouwheid, hetzelfde recht dat God aan al Zijn volk gegeven heeft, sedert Hij een Kerk op de wereld gehad heeft. Denkt gij dan niet dat het een zware grond van beschuldiging tegen u zal zijn, wanneer gij zien zult dat anderen, die op diezelfde gronden geloofd hebben die gij hebt, in het Koninkrijk der hemelen zullen aanzitten, maar uzelf als hoogmoedige rebellen daar buiten gesloten? Welk onderscheid het grote werk der genade, of van Gods Geest, in Zijn werken van het geloof in het hart ook maken mag, zo is nochtans de grond des geloofs dezelfde, zijnde het Woord, hetwelk allen die in de zichtbare Kerk zijn, horen. En dewijl hun dezelfde grond en hetzelfde Voorwerp des geloofs wordt aangeboden, zo is er niets dat hen zal kunnen verschonen, indien zij niet geloven.

2. De grond des geloofs is zo vast en goed, dat die nooit iemand begeven heeft die daarop heeft geleund; en zij mogen het Evangelie voor zo zwak en nutteloos aanzien, die dat zouden mogen willen, zo zal het echter dit getuigenis hebben, hetwelk verdoemde ongelovigen met hen naar de hel zullen nemen, dat het een kracht Gods geweest is, een iegelijk die geloofd heeft; en dat er niets geweest is in het Evangelie zelf, dat hun van het goede daarvan heeft doen verstoken blijven, maar dat zij zichzelf daarin benadeeld hebben, niet te geloven. Daarom wordt het Woord genoemd goud, komende uit het vuur. Al de beloften van Jehovah Zelf een wezen ontvangende, zo kan niet één jota of tittel daarvan op de aarde vallen.

3. Indien gij een recht of grond voor uzelf zou uitkiezen, gelijk ik tevoren heb aangemerkt, wat zoudt gij meer begeren kunnen? Wat wordt er in Christus gemist? Welk invoegsel kunt gij begeren dat er in het verbond wordt ingevoegd? Het behelst vergeving van zonden, genezing van uw afkerigheden, en wat niet al? Daarenboven heeft Hij het gesproken, verzegeld en gezworen; en wat kunt gij meer begeren? Derhalve vermanen wij u nogmaals in de Naam des Heeren Jezus, en in Zijn plaats, om toch zulk een grote zaligheid niet te verachten. O! ontvangt toch de genade Gods, en laat die niet tevergeefs zijn.

Laat ons nu ten derde een *tegenwerping* of twee oplossen, welke ten aanzien van hetgeen daar gezegd is zou kunnen ingebracht worden.

1. Iemand zal mogelijk zeggen, *dat het verbond der genade niet uitgebreid genoeg is, omdat alle mensen niet verkoren, niet verlost, noch tot erfgenamen der beloften gesteld zijn.* Op deze grond kan de verzoeking somtijds zozeer de overhand hebben, dat die een verborgen vijandschap tegen het Evangelie veroorzaakt. Maar:

a. Hoe ongerijmd is deze redenering niet? Is er iemand die met reden een verbond begeren kan, dat noodzakelijk alle mensen zou insluiten, om daardoor gezaligd te worden? Er is veel groter reden om verwonderd te zijn dat er iemand door gezaligd wordt, dan er zijn zou, indien alle mensen verloren gingen; behalve dat wij nu niet spreken van de uitwerkingen, maar van de natuur van het Evangelie, zodat allen die verloren gaan, niet verloren gaan omdat zij niet uitverkoren zijn, maar omdat zij niet geloofd hebben. Nu is het verbond niet minder waardig, noch minder vast, omdat sommigen niet geloven willen. Om nu te zeggen dat het verbond niet goed genoeg is, omdat er zovelen verloren gaan, is even zoveel alsof men zei, het is geen goede brug, omdat sommigen daar niet over gaan willen, maar zich wagen om over het water te gaan, en zichzelf zo verdrinken.

b. Ik vraag u, wilt gij het ganse beloop van Gods bediening en van het verbond van Zijn genade omkeren? Heeft Hij ooit *à priori*, of van voren, de mensen gezegd dat zij uitverkoren zijn? Wie heeft ooit zijn verkiezing ten eerste geopenbaard gekregen? Of wie is er nu voor de troon, die het verbergen van deze verborgenheid ooit tot een beletsel geweest is om niet te geloven? Gods eeuwig besluit of voornemen is de regel niet van onze plicht, noch de grond van ons geloof, maar Zijn geopenbaarde wil in Zijn Woord. Laat ons dan *à posteriori*, of van achteren, uit de vruchten tot kennis van Gods besluit zoeken te komen, hetwelk de zekerste weg van kennis is. Ons dwars drijven tegen het Woord, om Zijn besluit te weten, zal ons niet verschonen, maar veel schuldiger maken. Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is; en wat eist de Heere van u, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God? Micha 6:8. En indien iemand nu op deze grond wil schromen en dralen om het verbond te sluiten, die zie toe, dat hij de Heere niet tot toorn verwekke, om Zijn vreze over hem te brengen, door zich in die schromende en dralende toestand te laten blijven en omkomen. Het is niet mogelijk om het gevaar te ontgaan door hetzelve te beschouwen, zonder gebruik te maken van Christus. Wil dan uw eigen verderf niet door uw vrees op uzelf brengen, hetwelk door genade kan, en door deze weg van te geloven zal voorgekomen worden.

2. Sommigen mogen tegenwerpen en zeggen: *Ik ben waarlijk overreed dat het geloof mijn plicht is, doch dat een zaak zijnde die ik niet kan doen, waarom zou ik dan deze zoeken te betrachten?* Ik antwoord:

a. Dit is een zeer onredelijke en ongerijmde redenering, want indien die wordt opgevolgd, welke plicht zullen wij dan verrichten? Wij zijn uit of van onszelf niet bekwaam om te bidden, te danken, des Heeren dag te heiligen, of om enige andere geboden plicht te kunnen doen. Zullen wij dan daarom ons van alle plichten onttrekken? Onze macht of bekwaamheid is niet de regel van onze plicht, maar Gods gebod; en wij worden geroepen om in een gevoel van onze onmacht, en in een erkenning van Gods genoegzaamheid, onze handen aan de plicht te slaan, hetwelk wij, indien wij zulks deden, bevinden zouden dat het beter met ons zou gaan. Mag nu datzelfde ook niet verwacht worden in het stuk van te geloven, zowel als in andere plichten?

b. Er zal in de dag des oordeels niemand zijn die dit zal tegenwerpen, niemand zal durven zeggen dat hij gaarne had willen geloven, maar dat zwakheid en onmacht hem alleen zulks belet heeft. Want ofschoon onze onmacht onze zonde en schuld is, zo is nochtans, daar het Evangelie komt, dit de kwestie niet; maar dat de mensen niet tot Christus willen komen, en van Hem niet vergaderd willen worden, en wanneer Hij dat doen wilde, zij niet gewild hebben. Want daar er bij iemand een wil is om te willen, daar gaat het willen en het doen samen. Maar het is vijandschap tegen het geloof, vleselijke gerustheid, ongevoeligheid en zorgeloosheid, hoe het met de onsterfelijke ziel gaat, die de mensen bederven. Want die ziel die gaarne tot Christus zou willen komen, zal Zijn hulp vinden om haar te doen geloven. De reden hiervan is, omdat de natuur van het verbond der genade, en van deszelfs Middelaar zodanig is, dat allen die Hij het willen geeft, Hij die ook het werken geeft. Ook is Zijn getrouwheid verbonden om zulks te doen. Het moet dan op een van deze twee uitkomen, of dat gij Hem niet wilt aannemen, of dat gij anders wel gewillig zijt, maar zwak. Indien gij nu gewillig zijt, dan is Hij Die u roept getrouw, Die het ook doen zal, 1Thess. 5:24. Doch indien het aan uw weerspannigheid hapert, en aan uw moedwillig weigeren van de aanbieding, dan is het billijk dat gij in Gods rechtvaardigheid nooit enig goed door het Evangelie bekomt. Ja, er is niemand daar het

Evangelie aan voorgesteld wordt, of hij spreekt formeel het vonnis tegen zichzelf uit, wanneer hij niet gelooft, volgens Hand. 13:46: Nademaal gij uzelven des eeuwigen levens niet waardig oordeelt. Hetwelk de apostel uit deze grond opmaakt, omdat zij Christus Jezus, Die hun in het Evangelie werd aangeboden, niet wilden aannemen. Gelijk dan de uitkomst is, die op de aanbieding volgt, zo zal de Heere van uw aannemen, of niet aannemen, daarvan oordelen.

Wat nu *ten vierde de besturingen*, om u hierin tot het geloof te bevorderen, aanbelangt, die zijn niet gemakkelijk, maar zeer bezwaarlijk om te geven, dewijl het onmogelijk is om de weetgierigheid van de natuur te voldoen. Ook kunnen wij geen besturingen voorschrijven, welke iets goeds, zonder het bijzondere werk des Geestes, zullen uitwerken; want het vernieuwen van de wil, en het werken van het geloof, zijn beide vruchten en uitwerkingen van almachtige genade. Doch dewijl er iets als een plicht op allen die het Evangelie horen, ten laste ligt, en dewijl het veel gevoeglijker is dat het geloof verkregen zou worden in het gebruik der middelen dan wanneer de middelen verzuimd worden. En omdat menigmaal dezulken die deze vraag, te weten hoe zij tot het geloof komen zullen, begeren beantwoord te hebben, zodanigen zijn, welke enige beginselen van het werk der genade en des geloofs deelachtig zijn, zo zullen wij een woord spreken tot dezulken, die gaarne het geloof in Christus Jezus zouden wensen te oefenen.

1. Er is nodig, dat dezulken klaarheid zoeken te bekomen in de algemene fundamentele waarheden van het Evangelie, om kennis te hebben van hun natuurlijke staat, hoe groot hun zonde en ellende is, als ook hoe zij uit die staat verlost zullen worden. De onkunde is menigmaal een beletsel in de weg van het geloof. Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welke zij niet gehoord hebben? Rom. 10:14. Wanneer de mensen niet geloven, dan is het alsof zij nooit gehoord hadden.

2. Wanneer gij de kennis van de gemene waarheden van het Evangelie bekomen hebt, gelijk als van uw zonde en ellende, de natuur van het verbond, van de Middelaar en Zijn volheid enz., zo zoekt om het historische geloof daarvan vast in uw hart ingedrukt te krijgen. Want wij zijn verzekerd dat velen nooit zover komen, om de historie van het Evangelie te geloven, en totdat dit geschied is, kunnen zij niet verder vorderen. Want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken, Hebr. 11. Ik zeg, deze gemene eenvoudige waarheden van het Evangelie moesten vast in onze harten ingeprent zijn. En nochtans moest men hier niet blijven rusten, omdat deze, ofschoon zij uitnemende waarheden zijn, gekend en historisch geloofd kunnen worden, daar nochtans het zaligmakende geloof en de zaligheid niet op volgt.

3. Wees veel in het overdenken, mediteren en overleggen van deze dingen, en laat deze diep inzinken in uw harten, opdat de overdenking daarvan u in het geloof daarvan bevestige. En ten einde wij daardoor diep bewogen mogen worden, zo moesten wij een ernstig en zedelijk gevoel van die dingen zoeken te bekomen, gelijk wij van de gemene werkingen des Geestes hebben. Maar er zijn er velen die gelijk het zaad zijn dat bij de weg bezaaid is, zo ras zij het Woord horen, rukt de boze, gelijk een vogel, hetzelve uit hun harten weg. En daarom moest gij, om dit te voorkomen, het Woord Gods rijkelijk in u hebben wonen, gij moest het overdenken, totdat gij overtuigd zijt van uw gevaar, en totdat uw genegenheden enigszins overeenkomstig de natuur van het Woord, dat gij overdenkt, bewogen werden, hetzij het bedreigingen of beloften zijn. De meeste mensen zijn nergens over bewogen, zij weten niet, door hun niet overdenken van het Woord, wat het is te beven voor een bedreiging, noch om zich te verheugen over een belofte, hetwelk

de overdenking daarvan in hen teweeg zou brengen.

4. Wanneer dit gedaan is, dan moest men zoeken van de wet der rechtvaardigheid geheel af te zien, ten aanzien van onze rechtvaardigmaking daardoor, opdat, indien wij niet zo volstrekt tot Christus Jezus en Zijn gerechtigheid kunnen geraken, om daarop te berusten, wij echter het gewicht van onze vrede met God op geen andere zaak mogen leggen. Wij moesten dit als een vast besluit bij onszelf hebben, dat uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden, opdat wij met onze monden gestopt voor God mogen komen. Zo zullen tedere Christenen het somtijds gemakkelijker bevinden, om aan de wet verloochend te worden, dan om zich te verenigen met het Evangelie, ten aanzien van hun onderscheiden bevatting van de zaak.

5. Wanneer dit gedaan is, moest gij als op de berg Nebo gaan, en beschouwen vandaar het schone land der belofte, en Christus Die daarin voorgesteld wordt; en met uw ziel zeggen: O! dat ik het verbond eens sluiten mocht, en dat mijn hart eens opgewekt werd om Hem lief te hebben, en om op Hem te berusten; o! dat mij het geloof geschonken werd, en dat ik het eens in zijn werking onderscheiden kon. Want wanneer het leven des geloofs zo zwak is dat het niet kan spreken, dan zou het nochtans zuchten kunnen; en ofschoon gij het geloof niet oefenen kunt zoals gij wel zoudt willen, zodat gij niet geraken kunt om het Voorwerp aan te grijpen en vast te houden, tracht nochtans ernstig om zoveel te doen dat gij hetzelve hoogacht, liefhebt en krachtig begeert. In dit opzicht wordt de wil gezegd voor de daad te gaan. Ofschoon er ten aanzien van Gods werken van het geloof een gelijktijdigheid is van de wil en de daad, zo loopt nochtans, ten aanzien van ons gevoelen, de wil de daad vooruit, even gelijk de apostel in een andere zin zei: (hoewel het ook tot dit einde dienen kan) Het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet, Rom. 7:18. Onze wil moest naar Christus uitgaan, en naar het geloof in Hem, wanneer wij tot de onderscheiden oefening daarvan niet geraken kunnen. Indien iemand hier mocht vragen: Is dit geen vermetelheid? Zo antwoord ik: Indien dit vermetelheid is, dan is alles wat wij gezegd hebben aangaande het recht, dat het Evangelie geeft om te geloven, tevergeefs en vruchteloos. Christus heeft het nooit vermetelheid geacht, om in Zijn eigen weg te begeren en te trachten om in Hem te geloven, tot verkrijging van het leven door Hem. Maar om de hemel en vrede met God te begeren, zonder Christus te kennen, en met Hem voorbij te gaan; dit zou waarlijk vermetelheid zijn, doch niet om die dingen te begeren door Hem.

6. Wanneer gij dan tot deze hartelijke begeerte gekomen zijt, en gij niet onderscheiden tot uw voldoening het geloof op Christus oefenen kunt, zo moest gij vast besluiten om te geloven, en het zoeken te oefenen, zeggende: Dit is de weg, die ik wil en moet inslaan, en geen andere; gelijk David zei: O! mijn ziel, gij hebt tot de Heere gezegd, Gij zijt de Heere. Hierom wordt de oefening van het geloof een kiezen van God genoemd, Deut. 30:19 en Joz. 24:22. Nu is een ernstig, oprecht, en vast besluit onze plicht, wanneer wij niet verder kunnen komen; ook is het geen kleine vordering tot het geloof, wanneer zulk een voornemen om te geloven, voorzichtig en bedaard genomen wordt.

7. Wanneer men hiertoe gekomen is, zo moesten wij niet bij dat besluit blijven staan, want te besluiten zonder voorwaarts te gaan, zal maar een bloot en ledig besluit bevonden worden te zijn. En daarom besloten hebbende, (het besluit steeds aanmerkende als Zijn gave) moest men het geloof zoeken te oefenen zo goed als men kan. En wanneer men niet kon gaan, dan moest men kruipen; wanneer men geen woorden des geloofs kan spreken, dan moest met het geloof laten zuchten; en wanneer het noch spreken noch

zuchten kan, dan moest men het laten hijgen; kortom, wij moesten de oefening des geloofs ondernemen, en onze ondernemingen menigmaal vernieuwen; waardoor wij, indien wij zulks deden, meer voorspoedig zouden wezen in het geloven, dan wij nu zijn. Al was het dat gij overtuigd waart, dat gij hier niet meer toe doen kon dan iemand wiens arm verdord is, doen kan om deze uit te strekken; gelijk die mens nochtans die een dorre hand had, deze op Christus' bevel trachtte uit te strekken, en het hem wel gelukte; of gelijk de discipelen, die wanneer zij de gehele nacht over gearbeid en niets gevangen hadden, nochtans op Christus' bevel het net uitwierpen, en zo een grote menigte vissen besloten. Zo moest gij ook, ofschoon gij menigmaal het geloof ondernomen hebt, en niet voorspoedig zijt geweest, het op Christus' bevel en roeping vervolgens ondernemen, en zo zult gij door Zijn genade geholpen worden.

8. Wanneer gij desniettegenstaande nog zo voorspoedig niet zijt als gij wel wensen zou, zo moest uw tekort komen betreurd, en voor God beklaagd worden, uw hart voor Hem open leggende, Die het alleen veranderen kan; en het moest u tot een last zijn, dat uw hart niet tot het geloof komen, en daarbij blijven kan. Ik zou het een goede gestalte achten te zijn, dat het u tot een zware last was, wanneer uw hart niet gevestigd kon staan in het geloof.

9. Wanneer dit alles enigermate gedaan is, zo moest gij in deze weg blijven wachten en volharden, ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, om Zijn invloed, om u bekwaam te maken; op Hem te zien om hulp, is de weg om geholpen te worden; tot Hem te bidden, om het geloof geholpen en verbetert te krijgen, is de weg om daartoe te geraken. Zij hebben op Hem gezien, ja, Hem als een waterstroom aangelopen; en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden, Ps. 34:6. Indien men hier mocht zeggen, hoe kan iemand zien die blind is? Zo zeg ik, dat ofschoon een blinde niet kan zien, hij echter zulks ondernemen kan te doen; en ofschoon er maar een flikkeringetje mocht zijn, gelijk dan het zien het vermogen van het gezicht beter en sterker maakt, zo doet ook de oefening van het geloof het geloof vermeerderen. Dit is het dat de psalmist uitdrukt, Ps. 31:25: Zijt sterk, en Hij zal ulieder hart versterken, allen gij die op den Heere hoopt; dat is, indien gij zwak zijt, wacht maar op Hem, en Hij zal u versterken; gelooft, en geeft de moed niet op, ofschoon gij ten aanzien van uw gevoelen niet mocht vorderen. De eerstbeginnenden, die consciëntieus op hun weg acht geven, die zullen, ofschoon zij maar een flikkerend gezicht van Christus hebben, en die man gelijk zijn, die in het eerst de mensen als bomen zag wandelen, indien zij maar op de Heere wachten, tot een onderscheiden gezicht, en een vaster aangrijpen van Christus gebracht worden.

Wij zullen met dit woord van waarschuwing of bericht besluiten, dat gelijk wij van deze dingen niet spreken alsof die in des mensen macht waren om die te kunnen volbrengen, deze ook niet met enige vrucht ondernomen kunnen worden, dan van degenen die enig geloof en liefde reeds bezitten; doch wanneer wij deze eerst beschouwen, zo zijn ze enigszins meer binnen ons bereik dan de onderscheiden oefening van het geloofs, hetwelk een grote verborgenheid is. De Heere zegene Zijn Woord, en make het nuttig voor uw ziel.

VIERDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:1a

Wie heeft onze prediking geloofd?

INDIEN de mensen met ernst en bedaardheid overwogen van welke grote aangelegenheid het is om gebruik te maken van het Evangelie, en wat er al van het vruchtbaar of het onvruchtbaar horen daarvan afhangt, o! hoe ernstig zouden dan de sprekers en de toehoorders beide zijn? Ditzelfde zwakke en verachtelijke middel van spreken en van horen is de gewone weg, die God verkoren heeft om zielen zalig te maken, 1Kor. 1:21. Want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven. Daar de leraren teder zijn geweest, hoe na heeft het hun niet aan het hart gelegen, of het volk voordeel bekomen heeft of niet? Die Jesaja maar lezen willen, om te zien hoe gevoelig hij daarover geklaagd, en hoe zwaar het hem gewogen heeft, die zal gemakkelijk bewogen worden, om te denken dat hij in goede ernst is geweest, en dat het geen kleine zaak was die hem zo deed uitroepen: Wie heeft onze prediking geloofd?

Wij zeiden dat er vier zaken in deze woorden opgesloten waren. *Eerst*. Dat dit het grote werk van de leraars is, om de blijde boodschap van Christus Jezus de Zaligmaker te brengen tot zondaren. *Ten tweede*. Dat het de grote plicht is van het volk om de aanbieding van Christus Jezus in het Evangelie te geloven en aan te nemen. *Ten derde*. Dat het de grote, doch gewone zonde van het volk is, dat het Evangelie hoort, om in Christus Jezus niet te geloven noch Hem aan te nemen, wanneer Hij hun wordt aangeboden. Deze drie zaken reeds afgehandeld hebbende, zo komen wij nu tot:

Het vierde hoofdstuk, namelijk: *Dat het de grote en zware klacht is van een vroom en getrouw leraar van het Evangelie, wanneer deze blijde boodschap en goede tijding niet aangenomen* en verwelkomd wordt, en wanneer hij zeggen moet: Wie heeft onze prediking geloofd? Namelijk, wanneer er maar hier en daar één is die in Christus gelooft.

Deze woorden aanmerkende, gelijk deze het ongenoegen en de klacht van de profeet voorstellen, zoo zullen wij vier aanmerkingen daaruit trekken, die wij kort zullen voorstellen, en het gebruik of de toepassing tot het slot van alles bewaren.

1. Aanmerking. Het is betamelijk voor, en het is de plicht van een leraar des Evangelies, op te merken welke vrucht en voorspoed zijn bediening onder het volk heeft, en of zij gelooven of niet geloven. Jesaja spreekt hier niet onbedacht of in het wilde, maar uit aanmerking van de toestand van het volk, en als acht gevende welke vrucht zijn bediening onder hen had. Wij willen niet dat de leraren hierin al te nieuwsgierig zullen zijn ten aanzien van de staat van bijzondere personen, doch ook niet dat zij eigenzinnig of zorgvuldig zullen zijn om enige grond van roem in henzelf te zoeken; nochtans moesten zij in zoverre een klare en een onderscheiden kennis zoeken te bekomen van hun geeste-

lijke staat en toestand, dat zij weten mochten hoe zij gepast en overeenkomstig daarmee spreken zullen, en ook hoe zij die voor God zullen voordragen; ten einde zij tot Hem, naar dat zij grond daartoe hebben, zeggen mochten, dat in zulk een plaats, en onder zulk een volk, hun een krachtige deur geopend is, gelijk de apostel zei, 1Kor. 16:9; en in zulk een plaats, en onder zulk een volk wederom: Wie heeft onze prediking geloofd? gelijk hier de profeet spreekt. Er wordt in Luk. 10:17 en Mark. 6:30 gezegd, dat de discipelen weerkeerden, en met blijdschap aan Christus verhaalden alles wat zij gedaan hadden, en hoe de duivelen hun onderworpen waren in Zijn Naam; en zo gaven zij rekenschap welke voorspoed zij in hun bediening gehad hadden. Zo is het ook noodzakelijk voor een leraar, dat hij weet welke vrucht en welk voordeel hij onder een volk heeft, opdat hij: 1. Zich gepast mocht gedragen voor God ten aanzien van hen, wetende waar hij voor te danken, waar hij voor te treuren en te klagen, en waar hij voor te bidden heeft. 2. Het is noodzakelijk voor een volk, opdat hij zich recht omtrent hen zou kunnen gedragen, tot inwinning van onbekeerden, die van God vervreemd zijn, en tot bevordering van degenen die reeds bekeerd en op de weg zijn, en opdat hij weten mocht, welk getuigenis hij daarvan zelf geven zal. 3, Het is noodzakelijk voor een leraar zelf; ofschoon niet enkel ten aanzien van zijn vrede, want die hangt af van zijn getrouw uitvoeren van zijn plicht, maar ten aanzien van zijn blijdschap en verheuging, als hij weet wanneer hij tevergeefs arbeidt onder een volk, en wanneer niet.

Gij moest dan niet denken (om dit als een voorbijgaand gebruik te zeggen) dat het weetgierigheid is, ofschoon wij u nu en dan iets zeggen of vragen, hetwelk sommigen uwer mogelijk zullen oordelen onbescheiden en ongevoeglijk te zijn. Want het is de plicht van een medicijnmeester dat hij kennis zoekt te krijgen van de staat en toestand van degenen die onder zijn genezing zijn, en waarover hij gaat. Zo moet gij het ook niet kwalijk nemen, ofschoon wij nu en dan na onderzoek en kennisneming u zeggen, wat wij van uw staat en toestand oordelen.

2. Aanmerking. Het is voor een teder en getrouw leraar een smartelijke zaak, die hem zeer bewegen zal, wanneer hij het ongeloof en de onvruchtbaarheid van het volk, daar hij het Evangelie aan verkondigt, ziet en opmerkt. Dit moet een zekere en een klare waarheid zijn, wanneer wij overwegen wat het geweest is dat Jesaja zo deed uitroepen en klagen: Wie heeft onze prediking geloofd? Ofschoon een leraar nog zulke grote oefening van gaven, nog zoveel eer en achting onder een volk mocht hebben, indien hij teder is zo zal hij meer bezwaard en bedroefd zijn over hun ongeloof en onvruchtbaarheid, dan over geselingen en gevangenissen. Er zal geen lijden hem zo smartelijk zijn als dit, niets dat hem zulk een droevige grond van klacht zal wezen als dit. Dit deed de profeet Micha uitroepen: Ai mij! want ik ben als wanneer de zomervruchten zijn ingezameld, als wanneer de nalezing in de wijnoogst geschied is; er is geen druif om te eten. Mijn ziel begeert vroegrijpe vrucht. De goedertierene is vergaan uit den lande, en er is niemand oprecht onder de mensen, Micha 7:1,2; en dit breidt hij vervolgens verder uit. Hoe menigmaal werd de Heere Jezus, die uitnemende en teerhartige Leraar, Wiens gelijke nooit gepredikt heeft, niet tot deze klacht gebracht? Al de versmaadheid en lasteringen die Hem overkomen zijn, hebben Hem zo niet bedroeft dan het ongeloof en de hardheid des harten van het volk; waarom wij lezen Mark. 3:5: En als Hij ze met toorn rondom aangezien had, meteen bedroefd zijnde over de verharding van hun hart. En hoofdst. 6:6 staat er: En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof; ja, het bewoog en smartte Hem zodanig, dat er gezegd wordt Luk. 19:41,42: En als Hij nabij kwam, en de stad zag, weende Hij over

haar, zeggende: Och! of gij ook bekende in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient. Er is een viervoudige reden hiervoor, die ook een viervoudige invloed heeft, om een getrouwe en tedere leraar des Evangelies te bedroeven.

1. De achting die hij voor Christus Jezus zijn Meester heeft, in Wiens plaats hij de ziel komt verzoeken en vrijen. Welke achting zou een ambassadeur voor zijn eigen personele eer en achting hebben, indien zijn meester versmaad, en zijn boodschap veracht en verworpen werd? Zou dan een vroom en getrouw afgezant van Christus kunnen aanzien, dat het Evangelie vruchteloos, het welbehagen des Heeren, als het ware, bedorven, het werk van zielen te vergaderen verhinderd, en dat zijn Heere en Meester versmaad en verworpen werd, zonder dat zijn hart daarover doorwond zou worden?

2. De achting die een getrouwe leraar voor de ziel van het volk heeft, heeft hier ook invloed op. Een tedere herder zal naarstig zorg dragen voor, en de welstand begeren van de schapen, en ook zeer bewogen zijn wanneer zij in een kwade staat en toestand zijn. Daar nu de betrekking van een meer geestelijke natuur, en de kudde van een veel grotere waarde en aangelegenheid is, wat wonder is het, dat de herder dan ook meer bewogen zou worden? Gelijk Paulus zo tot de Galaten spreekt: Mijn kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijge, Gal. 4:19. Te arbeiden, en niet dan wind te baren, dat kan niet anders dan het hart van een vrome leraar smarten en doorwonden. Hierom zei Paulus, 2Kor. 11:29: Wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande? Het blote gevaar van een ziel zal als een brandend vuur zijn aan het hart van iemand die teder en ijverig is voor de geestelijke welstand der zielen.

3. De achting die een getrouwe leraar heeft voor de uitvoering van zijn eigen plicht, heeft hier ook invloed op. Zulkeen bemint de getrouwe waarneming van zijn plicht, en om die levendig en behendig te mogen doen. Maar het ongeloof en de onvruchtbaarheid van het volk verhindert hem in zijn plicht, en doet hem die zeer zwaar vallen. Hierom wordt er gezegd, Matth. 13:58 en Mark. 6:5, dat de Heere Jezus daar, of onder dat volk, niet vele krachten kon doen vanwege hun ongeloof. Het ongeloof sluit de deur van het Woord vast toe, en het doet de prediking tot een last zijn voor een getrouwe leraar; en daarom vermaant de apostel, Hebr. 13:17: Zijt uw voorgangers gehoorzaam, en zijt ze onderdanig; want zij waken voor uw zielen, als die rekenschap zullen geven; opdat zij dat doen mogen met vreugde, en niet al zuchtende, want dat is u niet nuttig. Er is de leraren een noodzakelijkheid opgelegd om hun werk te verrichten; maar wanneer het Woord de toehoorders niet anders doet dan verharden, zo doet dat ze wel uitroepen, gelijk deze zelfde profeet deed: Hoe lange, Heere? Jes. 6:11.

4. Ook heeft dit een grote invloed op hun eigen troost en blijdschap. Het is waar, gelijk wij tevoren gezegd hebben, dat noch de vrede, noch de genadige beloning van een getrouwe leraar daar enkel van afhangt. Ik heb mijn kracht onnut en ijdel toegebracht, zegt de profeet; nochtans is mijn recht bij den Heere, en mijn werkloon is bij mijn God. In dit opzicht is er geen noodzakelijke connectie of verbinding, en het is ook genade dat het zo niet is. Nochtans is er een verband ten aanzien van de voldoening en blijdschap van een leraar, zoals wij zien kunnen, Fil. 2:16, daar Paulus zegt: Voorhoudende het Woord des levens, mij tot een roem tegen den dag van Christus, dat ik niet tevergeefs heb gelopen, noch tevergeefs gearbeid. En daar hij zijn beklag doet aan de Galaten, Gal. 4:11, zeggende: Ik vrees voor u, dat ik niet enigszins tevergeefs aan u gearbeid heb.

Ik zal het gebruik van deze aanmerking ook niet vervolgen; alleen kunt gij hieruit

zien, dat het niet te verwonderen is, dat wij somtijds genoodzaakt zijn om over u te klagen, en om u te bestraffen. Want wanneer wij de toestand van het volk in het algemeen overwegen, zo zou die onze harten, indien deze behoorlijk teder waren, van droefheid doen bersten, om velen zo zorgeloos en ongevoelig in hun zonden te zien slapen, en om ze in die beklaaglijke gestalte te zien snellen naar het eeuwige verderf, indien het God niet voorkomt.

3. Aanmerking. *Een leraar kan, en hij wordt somtijds ook gedrongen, om aan God rekenschap te geven van de vrucht van zijn bediening, en om somtijds te klagen over het ongeloof en de onvruchtbaarheid van het volk, daar hij het Evangelie een lange tijd aan verkondigd heeft.* Het is zeker, dat Jesaja tot deze klacht niet gebracht wordt uit haat tegen het volk, noch uit enig vermaak dat hij daarin had, of ook niet omdat hij genoegen had om kwade vertellingen van hen te doen. De Heere heeft niet nodig dat men Hem onderricht, en nochtans klaagt hij hier, en wel tot de Heere, gelijk wij getoond hebben uit Rom. 10:16, alwaar gezegd wordt: Heere, wie heeft onze prediking geloofd? Zodat dan beide profeten en apostelen hierover klagen. Het is buiten twijfel Ezechiëls klacht tot God geweest, gelijk het ook des Heeren klacht was tot hem: Dit volk is een wederspannig huis, zij willen niet horen; en Jesaja spreekt hier in zijn eigen naam, en in de naam van andere bedienaren van het Evangelie, opdat zij met hem in deze klacht zich mochten verenigen; en daar zijn ook billijke redenen voor, indien wij aanmerken: 1. De betrekking waarin een leraar met God staat, zo moet hij rekenschap geven aan Hem wie gehoorzaamt en wie niet, en wat er door zijn gezantschap uitgevoerd is; want er wordt niet één talent gegeven, of daar zal rekenschap gevorderd worden, hoe het gebruikt en aangelegd geworden is. 2. De ondergeschiktheid daar een leraar in staat onder Christus, waardoor gevorderd wordt dat hij weet dat dit het werk des Heeren is, en niet zijn werk, vereist dit ook. 3. Opdat een leraar voor vleselijkheid en ijdelheid bewaard worde aan de ene zijde, en voor moedeloosheid aan de andere zijde, zo moest hij kennis hebben van de vruchtbaarheid en onvruchtbaarheid van het volk, en deze beide voor God brengen. 4. Het is ook nodig ten goede voor het volk, dat het zo is, niet om hen te vertoornen, maar om hen te bewegen, opdat wanneer hij tot God moet klagen, zij dan overtuigd mochten worden, dat zulks geschiedt, opdat het kwaad waarover geklaagd wordt, gebeterd mocht worden.

Dit klagen zal, vrees ik, de uitkomst zijn van veel prediking onder u; want er moet of meer geloof en vruchten daarvan zijn, of er zullen meer klagers en klachten moeten zijn over u.

4. Aanmerking. *Het is een zeer droevige en zware zaak voor een leraar, en ook voor het volk, wanneer hij gedrongen wordt om tot God te klagen over het ongeloof van degenen onder welke hij arbeidt.* Het is het laatste dat hij te doen heeft, en meer kan hij niet doen; ook is dit het grootste en het hoogste getuigenis tegen hen, wanneer een leraar lang gepredikt en de vrucht van zijn bediening opgemerkt heeft, en vermoeid geworden is van hun onvruchtbaarheid, en zo gedrongen wordt om uit te roepen: Heere, er is niemand, of maar weinigen, die de tijding die ik hun brengt, geloven wil. Het is het zwaarste en hardste woord dat Christus tot Jeruzalem heeft, Matth. 23:37 en Luk. 19:31, wanneer Hij over hun onvruchtbaarheid klaagt, zwaarder en harder dan al de weeën die Hij tegen de farizeeën om andere redenen uitgesproken heeft, en tenminste evenwichtig daarmee, die Hij om dezelfde reden tegen hen heeft uitgesproken. Want hetzelfde wee en dezelfde toorn volgt op beide. Och, zegt Hij, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen. Dit komt als het laatste

en droevigste woord van alle, om de dodelijkheid van hun toestand aan te tonen, wanneer de krachtige prediking van het Evangelie geen genadige kracht, noch zaligmakende uitwerking heeft, wanneer de besturingen geen vermogen hebben, wanneer geen soort van gaven een volk goed doen, en wanneer het hiertoe komt, dat wij vinden in Matth. 11:16,17: Doch waarbij zal Ik dit geslacht vergelijken? Het is gelijk de kinderkens die op de markten zitten, en hun gezellen toeroepen en zeggen: Wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend. Wanneer beide de lieflijke aanbiedingen van genade en de vreselijke bedreigingen van de wet tot een volk komen, en beide lange tijd zonder vrucht achtervolgd worden, dan komt dat woord: Waarbij zal Ik dit geslachte vergelijken? Johannes is gekomen, noch etende, noch drinkende, en zij zeggen, hij heeft de duivel. Zijn strenge levenswijze en prediking deed u geen goed, gij kon het niet verdragen. De Zoon des mensen is gekomen, etende en drinkende; dat is, op een gemeenzame wijze, en zij zeggen: Ziet daar een mens die een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaren en van zondaren. Zij ergerden zich geheel onterecht aan beiden; en zo is het nog tot op deze dag; velen stoten zich aan de gezanten, verwerpen hun prediking en commissie, en dan volgt de droevige klacht.

Nu zou het voegen om een woord van gebruik te spreken, maar wij belijden, niet wel te weten hoe wij dat zullen doen; er is zoveel grond van klacht, en wij zijn helaas! niet behoorlijk gevoelig van onze onbekwaamheid om de klacht te vervolgen, hetwelk ons doet denken dat het anderen beter voegen zou; doch wat zullen wij zeggen? Het is des Heeren Woord, en het was nodig dat gij en wij alle mensen vergaten, en onze ogen van hen aftrokken, en dat wij gedachten dat het de Heere God is, en enigen die van Hem gezonden zijn, met welke wij te doen hebben, opdat wij zo de boodschap mochten aannemen. Wij zeggen dan:

1. Dat het ons geen blijdschap is om op u te houden, en hard tot u te spreken, dat weet de Heere. Och, of het de Heere behagen mocht, dat er meer waren die genezende medicijnen nodig hadden, en dat er minder waren die nodig hadden om gehouwen en gewond te worden. Doch het is waarheid, de vleselijke zorgeloosheid, de geestelijke trotsheid, de geveinsdheid en sleurdienst zijn zo algemeen, en zijn zozeer de algemene plaag van dit geslacht geworden, dat de mensen hun gevaar niet geloven.

2. Ook is het onze begeerte en ons oogmerk niet, om tot u allen te spreken zonder onderscheid te maken, want de Heere zegt: Doch de wijsheid is gerechtvaardigd van haar kinderen, Matth. 11:19. Ofschoon de meesten dit Woord verachten, zoo zijn wij nochtans verzekerd, dat de Heere er sommigen heeft die Hij niet wil bedroefd hebben; en wij verzoeken dat dezulken zichzelf niet verongelijken noch onze vrijheid verhinderen om het Woord des Heeren te spreken tot anderen.

3. Wij begeren ook niet om volstrekt te spreken ten aanzien van de staat van bijzondere personen, ofschoon wij onze vrees en droevige gedachten omtrent velen van u niet willen verbergen. Alleen hebt gij te weten en verzekerd te zijn dat hetgeen wij te zeggen hebben van ons niet onbedacht gesproken wordt, maar als enige kennis hebbende van de toestand van velen uwer, waaruit wij dan waarschijnlijk kunnen opmaken wat de toestand van anderen is.

Hetgeen wij nu tot u zeggen wilden is, dat sommigen die dit Evangelie aan u verkondigd hebben, vertrokken zijn naar een ander gedeelte van de wijngaard, anderen naar een andere wereld, en sommigen blijven hetzelve nog aan u verkondigen; doch welke

vrucht is er door de dienst van hen allen voortgebracht? Indien wij gevorderd werden om een getuigenis van u te geven, gelijk wij daartoe gevorderd zullen worden, wat zouden wij van u moeten zeggen? Wij zijn bevreesd om onze gedachten te zeggen; o! hoe weinig is dit Evangelie, ten aanzien van deszelfs vrucht en voorspoed, aan de toenemende hand onder u? Wij zullen derhalve nalaten om te spreken van hetgeen wij oordelen diepe indrukken te hebben op onszelf aangaande u, maar wij willen dat gij acht zult geven hoe de zaken staan tussen God en u. En indien wij ootmoedig de Geest des onderscheids mogen aanmatigen, mogen wij u dan niet vragen, waar is er iemand onder ons die waardig aan dit Evangelie wandelt? Beginnen wij van de grote lieden, die de dingen dezer wereld in overvloed hebben, dezen maken voor het grootste gedeelte hun werk om niet godsdienstig te zijn, maar om rijkdommen te vergaderen en op te zamelen, en om enigszins een naam of een stukje achting te hebben in de wereld; dit is het meeste dat vele van dezulken beogen. Zien wij op de arme soort van mensen, dezen leven alsof zij niet geroepen werden tot de oefening der godzaligheid, en alsof God hun niet zou vorderen om rekenschap te geven. Zij zeggen, wij zijn arme, onkundige mensen, die geen geleerdheid hebben. Ja maar, hebt gij geen zielen om behouden te worden? En is er wel enige andere weg om daartoe te geraken dan de koninklijke weg in welke alle gelovigen gewandeld hebben? Doch indien wij nog een weinig nader u van nabij beschouwen zouden, hoevelen zijn er die zelfs geen gedaante der godzaligheid hebben, die nooit gezocht hebben om Christenen te zijn, hetzij in hun gemeenschap met anderen, hetzij wanneer zij alleen zijn, of ook niet in hun families? Daar zijn sommigen, och! of ik niet zeggen mocht velen, die in een geheel jaar niet eens tot God hun knieën buigen in hun families; vele brengen hun tijd door met drinken, spotten en ijdele praat die niet betamelijk is; ja, ik durf zeggen, dat er velen zijn die meer tijd in die gemelde dingen doorbrengen dan in de plichten van de godsdienst, hetzij openbare of verborgen. Welk getuigenis zullen wij van dezulken geven? Zullen wij zeggen, dezen hebben drie of vier uur alle dagen doorgebracht in op en neer te gaan over de straten, of in het drinken en spelen; maar zij hebben geen half uur op een dag voor God of Zijn dienst over gehad? Verder, hoevelen zijn er nog onkundig aan de eerste beginselen van de goddienst, een zonde daar menigmaal over wordt geklaagd, en daar wij ons schamen moesten dat er zulk een onkunde gevonden zou worden onder de verkondiging van een half jaar van het Evangelie, als er in deze plaats is onder de prediking van zovele jaren; en dat wel bij degenen die het ·hoofd lustig opsteken boven anderen, die hun eigen zaken regeren en besturen kunnen, en anderen ook goede raad geven in tijdelijke dingen; wanneer men met hen nochtans komt te spreken van de bekering, of van het geloof in deszelfs oefening, van overtuiging der zonden, van de gemeenschap met God, van de werking van Gods Geest in de wedergeborenen, of van de vruchten des Geestes, dan hebben zij geen mond om van deze dingen te spreken. En indien zij al iets zeggen, o! wat is het niet laf en smakeloos, en wat ziet het er het naar uit; laat hen van de godsdienst spreken, daar hebben zij niet de minste smaak in, zij verstaan deze niet, tenminste niet bevindelijk. Gelijkt dit nu naar een volk dat het Evangelie gehoord en aangenomen heeft? O! neen; ik moet u zeggen, dat de wijsheid dezer wereld, en de kennis van Christus geheel onderscheiden zaken zijn; en ofschoon sommigen al zover komen dat zij de vragen van de Catechismus al weten, hetwelk goed is in zichzelf, indien wij u deze nochtans met andere woorden voorstellen, zo verstaat gij die niet; hetwelk klaar bewijst dat gij geen meesters zijt van uw eigen kennis. En wat zullen wij van anderen zeggen, van welken wij niet ontkennen kunnen, of wij ontvangen er eer en achting genoeg van?

Doch hoeveel eigenzelfsheid en wereldsgezindheid heeft niet bij hen de overhand; en hoe genadeloos en van Christus vervreemd worden zij niet bevonden, wanneer zij onderzocht worden? Wij moeten ook tot u zeggen, dat er een groot onderscheid is tussen een burgerlijke beleefdheid en tussen een ware Christelijkheid; beminnelijke gedragingen zullen nooit in Christus' achting doorgaan voor gepaste vruchten des Evangelies, en zullen ons ook niet verhinderen om een billijke grond van klacht over u te hebben. Hoevelen hebben niet een gedaante der godzaligheid, die de kracht daarvan verloochenen? Welke menen iets te zijn, daar zij niets zijn; welker belijdenis zo dun en uitgehold is, om zo te spreken, dat hun verrotheid en geveinsdheid daar klaar door gezien kunnen worden.

Ofschoon deze dingen nu maar algemeen zijn, nochtans zullen de meesten die in deze vergadering zijn, daar onder begrepen worden; en indien dit zo is, is er dan geen billijke grond en reden van klacht over u, en van bestraffing van u, als een volk onder welke dit Woord geen behoorlijke vrucht heeft? En wat u aangaat, die onheilig en geveinsd leeft, wat zullen wij tot u zeggen? Of hoe zullen wij met u handelen? Wij brengen u het Woord, maar gij maakt er zo weinig gebruik van, alsof gij het nooit gehoord had; en er ontdekt zich in u zo weinig ware godsdienst, dan of gij geleefd had onder de heidenen. Zullen wij tot God zeggen, dat dit de vrucht van het Evangelie is? Zouden wij het voor God kunnen verantwoorden, of zouden wij aan uw zielen getrouw zijn om u te flatteren, alsof alles wel met u was? Moet dan onze klacht niet veeleer deze zijn: Heere, zij hebben onze prediking niet geloofd! Ofschoon wij zwak zijn, en er ook grond van klacht is over ons, nochtans is het Woord Gods Woord, en als zodanig zal het u aangrijpen. Ik weet wel, dat de mensen doorgaans in zulke leringen niet veel smaak hebben; en mogelijk denken sommigen, dat er maar weinig leraars zijn die van het volk beter behandeld worden dan wij. Maar wij zeggen, dat wij daar niet over klagen, wij belijden dat wanneer wij van het begin der wereld zien tot op deze tijd toe, er maar weinig leraren des Evangelies gevonden zullen worden, die ten aanzien van uitwendige en burgerlijke dingen beter behandeld zijn dan wij; maar helaas! zou dit onze monden stoppen? Ja, moest het voor ons niet veeleer des te smartelijker vallen dat wij zo wel behandeld worden, en dat wij in zoveel burgerlijke liefde met de mensen leven, die nochtans het Evangelie niet aannemen, en onze Meester niet vriendelijk onthalen of behandelen willen? Denkt niet, dat wij een uitwendige achting voor ons als een genoegzame vrucht van het Evangelie willen aanzien. Maar gelijk wij geen reden van klagen hebben omtrent andere dingen, zo laat ons ook hierover niet te klagen hebben, maar ontvangt Christus in uw harten, laat Hem en Zijn kostelijke waren toch aftrek hebben onder u, gebruikt Hem tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing; en gebruikt de middelen niet slechts uit gewoonte of uit sleur, die u tot Hem moesten brengen; maar wees in goede ernst, en dan zullen wij grotelijks voldaan worden, en vele klachten voorkomen. Eindelijk vraag ik waar het heen zal gaan, indien wij voortgaan in het prediken, en gijlieden in het horen, en indien gij evenwel in het ongeloof blijft volharden? Zal er van ons geen rekenschap gevorderd worden, en zullen wij geen getuigenis moeten geven? En zo gij dan denkt dat wij getuigen moeten, kunnen wij dan wel anders getuigen dan het waarlijk met u is? Of zullen wij ook durven zeggen, dat deze een fraai burgerlijk mens geweest is, en dat hij daarom niets te verantwoorden zal hebben, al heeft hij niet in Christus geloofd? O! neen, maar dit moet ons getuigenis zijn, dat zulk een mens, of zulk een soort van mensen, ofschoon Christus hen lang gevrijd heeft, Hem echter niet hebben willen aannemen, ofschoon Hij hen tot de bruiloft genodigd heeft, dat zij evenwel niet hebben willen komen, maar integendeel deze

bespot en daar tegen geworsteld hebben; dat zij het bloed des verbonds vertreden, en God in al Zijn aanbiedingen tot een leugenaar gemaakt hebben, zeggende door hun praktijk, dat zij evenwel behouden zullen worden, al slaan zij deze weg niet in. Velen uwer, die het gans kwalijk zouden nemen, wanneer wij deze dingen tot u in het bijzonder zeiden, zullen het echter ten gene dage een waarheid bevinden te zijn. Vraagt gij, wat wil de leraar van ons hebben? Het antwoord is gereed: Gelooft in de Heere Jezus, en gij zult zalig worden. Dit is het einde van het Evangelie, als ook het middel van uwe behoud; het is de grote en voorname zaak die wij van u eisen, en indien wij deze niet bekomen, dan blijft de grond van klacht tegen u. Denkt gij ook dat dit een vreemde of een harde zaak is, dat wanneer wij u de aanbieding van Christus in het Evangelie brengen, wij u dan gebieden deze aan te nemen, en tot Hem de toevlucht te nemen, om bewaard te worden van de toekomende toorn? En nochtans is dit alles wat wij van u begeren; het is noch uw schande noch uw schade, welke wij zoeken, maar dat gij uw zonden mocht belijden, dat uw mond voor God gestopt mocht worden, en dat gij tot Christus vlucht, en met Hem verenigen zou op Zijn eigen voorwaarden. Indien gij dan die grotelijks verzwaarde zonde, te weten het zondigen tegen het Evangelie, wilt voorkomen, als ook de klacht van de bedienaren daarvan, nevens de schrikkelijke toorn van de Middelaar, zo kust de Zoon, doet de eeuwige deuren van uw harten open, en laat het Evangelie en Christus, de Koning der ere, ingaan. Wij bidden u, staat toch niet in de weg van uw eigen gelukzaligheid, weigert toch niet om Hem dat genoegen en die verzadiging te geven voor de arbeid Zijner ziel, namelijk, dat gij Hem uw ziel geeft om deze zalig te maken.

Voordat wij van dit gedeelte van het vers afstappen, zal het niet ongevoeglijk zijn om een weinig te spreken van deze drie dingen.

I. Welke de oorzaken zijn, waarom er zo weinig gelovigen zijn, wanneer dit Evangelie krachtig gepredikt wordt?

II. Hoe het komt, dat dewijl er zo weinigen geloven, de meesten nochtans denken dat zij geloven, en dat er zo weinigen hun geloof verdenken?

III. De noodzakelijkheid die er ligt op allen die het Evangelie horen, om zichzelf te onderzoeken en hun geloof te beproeven, ten einde zij enige gegronde voldoening daaromtrent ontvangen mogen.

Ofschoon wij nu geen bijzondere leringen noemen, de leringen nochtans daar wij tevoren van gesproken hebben, aanmerkende, zo zullen deze dingen daar niet ongevoeglijk aan wezen, en ook voor u niet ongepast zijn.

I. Belangende het eerste, te weten: *De oorzaken waarom zo weinigen het Evangelie geloven?* Wij hebben reeds getoond dat de krachtige prediking van het Evangelie doorgaans met weinig vrucht geweest is; zodat Jesaja deze droevige klacht heeft: Heere wie heeft onze prediking geloofd? En de Heere Jezus heeft deze ook zakelijk gezegd, Matth: 11:17: Wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend. En in dezelfde woorden, Joh. 12:38. Wanneer het nu zo is met Jesaja onder het Oude, en met onze gezegende Heere Jezus onder het Nieuwe Testament, Die met zulk een kracht en gezag gesproken heeft, zo kunt gij licht zien dat er voor ons reden is om te onderzoeken welke de oorzaken zijn, waarom er zo weinigen geloven. Om hier dan van te spreken, zo zullen wij: 1. niet al de redenen of oorzaken ophalen, welke vergaderd zouden kunnen worden, waarom de mensen onder het Evangelie niet vruchtbaar zijn; maar alleen zulke, daar gij het meest op acht te geven hebt, en die het geloof het meest verhinderen. 2. Wij zouden ook wel oorzaken kunnen

noemen aan de kant van degenen die tot u prediken; want wie is tot deze dingen bekwaam? Ook kunnen wij niet ontkennen, of wij hebben een schuldige hand in uw onvruchtbaarheid; nochtans zou het niet zeer tot uwe stichting dienen, om op die oorzaken te blijven staan. 3. Ook zullen wij niet van die soevereine oorzaken spreken aan de zijde Gods, Die in Zijn heilige rechtvaardigheid een volk aan de onvruchtbaarheid overgeeft, wanneer hetzelve de waarheid niet aanneemt in de liefde. 4. Verder, wij zullen ook niet handelen van die oorzaken welke van de satan ontstaan mogen, die gedurig, daar het Woord gepredikt wordt, toelegt om de vrucht daarvan te verhinderen, gelijk wij zien kunnen, Matth. 13:19: Als iemand het Woord hoort, en niet verstaat, zo komt de boze, en rukt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was. En gij moet ook weten, dat gij nooit komt om het Woord te horen, of er zijn, als het ware, gehele troepen van duivelen die u vergezellen. Hiervandaan is het, dat sommigen in slaap gewiegd worden, sommigen worden vervuld met wereldse gedachten, en sommigen vergeten alles wat zij horen eer zij uit de kerk zijn. Zo is het met vele toehoorders van het Evangelie, hun harten zijn als een algemene weg, die van de duivelen betreden wordt, zodat geen woord daar indruk op maken kan; en ofschoon gij denken moogt, dat zulke uitdrukkingen vreemd en wonderlijk zijn, zo zijn ze nochtans maar al te droevig waar; de satan was op zijn wacht toen Christus predikte, nu zal hij immers niet vrezen om dat te doen wanneer wij prediken. En indien hij aan Jozua's rechterhand stond om hem te weerstaan, zo zal hij ook zeker aan de onze staan. Doch wij zullen, zeg ik, hier niet van handelen. Maar wij zullen 5. een weinig spreken van die oorzaken die in u algemeen zijn, welke gij in uzelf zou kunnen weten, indien gij deze wilde opmerken; en wij vermanen u om er acht op te geven, wanneer wij ze u zullen voorstellen.

1. *De eerste oorzaak is, het gebrek aan ernstige overweging wegens het grote aanbelang van het werk uwer zaligheid, en dat dit gepredikte Evangelie het Woord des Heeren is, door welke gij gezaligd moet worden.* Helaas! ofschoon gij onsterfelijke zielen hebt, en ofschoon dit Woord het middel van uw zaligheid is, zo zijn er nochtans honderden onder u, die het nooit ter harte nemen dat hun zielen in gevaar zijn, en dat het dit Woord is daar gij door leven moet, en op leven moet. Ik beroep mij op uw eigen conscientie, of gij hier wel ernstig aan denkt. Het gebrek aan deze overweging kweekt u in de zorgeloosheid op, verwekt luiheid, en maakt u gerust en vleselijk. Ik zal het gebrek hiervan in drie opzichten aantonen .

a. Ziet hoe gij gezind staat omtrent dit Woord, en omtrent uw eigen stichting daardoor, eer gij het komt horen. Hoe weinigen zijn ze niet die daarnaar hongeren en dorsten, of zich bereiden om vrucht daardoor te ontvangen, of om God daarin te ontmoeten? Kortom, gij komt niet met een oogmerk om voordeel met het Woord te doen; maar indien het geweten kon worden, men zou zich moeten verwonderen waarom gij het Woord komt horen; en gelijk Christus van sommigen zei: Gij zoekt mij, niet om dat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt, en verzadigd zijt, Joh. 6:26. Zo zeggen wij ook tot u, gij komt niet om voordeel door het Woord te ontvangen, maar uit het een of ander verkeerd en vleselijk einde.

b. Ziet hoe gij u gedraagt onder het Woord. Hoevelen slapen er niet een groot gedeelte van de predikatie door, zodat het een schande is om onze vergadering te zien, wanneer er in eIke hoek sommigen zijn die slapen, welker consciëntie God eerlang zal wakker maken, en de stenen en balken van dit huis tegen haar getuigen zullen. Waart gij in enige andere vergadering omtrent uw dagelijkse bezigheden, daar zou zulk een slapen

niet zijn; maar wanneer gij wakker zijt, wat is dan uw gedrag? Want gij kunt wakker zijn, dat uw hart nochtans ver weg of vast in slaap is; hoe zelden kunt gij rekenschap geven van hetgeen gesproken is? Ofschoon uw lichamen tegenwoordig zijn, zo dolen uw harten nochtans om; gij zijt gelijk degenen waarvan gesproken wordt, Ezech. 33:31: Zij komen tot u, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, en horen uw woorden, maar zij doen ze niet; want zij maken liefkozingen met hun mond, maar haar hart wandelt de gierigheid na. Hoe menigmaal zijn uw harten niet weg, terwijl gij hier zit om het Woord te horen? De gedachten van sommigen zijn werkzaam omtrent hun ambacht, anderen omtrent hun koopmanschap, de ene omtrent deze, de andere omtrent gene dingen. Een droevig bewijs hiervan is, dat er velen onder u zijn die veertig of vijftig jaren de prediking bijgewoond hebben, en echter nauwelijks een passage van alles wat zij gehoord hebben, zeggen kunnen; en geen wonder, zij waren niet aandachtig in het horen daarvan.

c. Ziet hoe gij u gedraagt, nadat gij het Woord gehoord hebt; in welk onstichtelijk gesprek geeft gij u zelf niet in, eer gij aan de deur van de kerk komt? Hoe vleselijk en zorgeloos lopen velen niet tot het Woord, en hoe onbekommerd gaan zij daar niet wederom vandaan? En wanneer gij al een woord hoort, dat op uw toestand toepasselijk is, gaat gij daarmee wel op uw knieën voor God, Hem biddende om het te beademen en levendig te houden? Of bemediteert gij het wel?

Legt deze drie dingen nu tezamen, te weten, uw gedrag voor, onder, en na uw horen van het Woord, en dan zult gij bevinden dat er billijke reden is om te zeggen dat het grootste gedeelte, hetwelk dit Evangelie hoort, niet ernstig is; wat wonder dan dat het hun geen nut doet? Op het einde van de parabel van de zaadzaaier, Matth. 13, Mark. 4 en Luk. 8, zegt de Heere Jezus: Ziet dan, hoe gij hoort; want zo wie heeft, dien zal gegeven worden, enz. Indien gij het horen wel gebruikt, zo zult gij meer ontvangen, maar zolang gij niet toeziet hoe gij hoort, zo kunt gij geen voordeel ontvangen.

2. *Een tweede oorzaak is, dat de meeste toehoorders nooit komen om dit Woord als het Woord van God aan te zien.* Zij komen bijna nooit om een historisch geloof daarvan te hebben.

In Hebr. 11:6. wordt gezegd: Die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken; maar wanneer de mensen niet waarlijk geloven dat God is, wat wonder dat zij Hem dan niet zoeken, dat zij geen vrees hebben voor het oordeel of voor de hel, en dat zij de heiligheid niet betrachten? Zij zeggen in hun harten: Wij zullen vrede hebben, ofschoon wij in onzer harten goeddunken wandelen; zij menen dat de weg naar de hemel zo nauw niet is, als de leraars zeggen dat ze is, en dat God arme gedoopte Christenen niet verdoemen zal. Dit is de taal van veler harten en van sommiger mond; behoeven wij wel enige bewijzen hiervan te geven? Indien gij geloofde dat de weg naar de hemel zo nauw was, en dat de heiligheid zo uitgebreid is, zoudt gij dan, ernstig uw harten en wegen overdenkende, niet bevreesd moeten worden? Maar de waarheid gaat tot uw harten als het Woord van God, en daarom zei de Heere Jezus tot Zijn discipelen: Legt gij deze woorden in uw oren, Luk. 9:44. Dit zijn de dingen, vrees ik, die gij niet gelooft; laat niemand denken dat ik mij onderwind om uw consciënties te beoordelen, daar er zovelen zijn die belijden dat zij God kennen, maar Hem verloochenen met de werken, gelijk er staat, Tit. 1:16. Wanneer wij zulke dingen in uw gedrag zien, dan weten wij dat er een beginsel van ongeloof is, daar deze uit voortvloeien; want:

a. Daar zijn er velen die waarlijk niet geloven dat er een God is, of dat Hij zodanig

is, als het Woord Hem openbaart te zijn, te weten, heilig, rechtvaardig, almachtig, enz., of anders zouden zij in vijandschap tegen Hem niet durven leven. De dwaas zegt in zijn hart, daar is geen God; zij verderven het, zij maken het gruwelijk, enz. Ps. 14:1. Uw praktikale atheïsterij en onheiligheid zeggen, dat gij niet gelooft dat er een God is.

b. Gij hebt nooit de boosheid van uw natuur geloofd; of meent gij, zegt Jakobus, dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? Jak. 4:5. Gij denkt niet dat uw hart bedrieglijk en dodelijk is; ofschoon wij nog zolang of nog zoveel van deze stof mochten prediken, zo neemt gij het nochtans niet ter harte, gij past het uzelf niet in het bijzonder toe.

c. Wij vrezen ook, dat velen uwer geen oordeel, noch uw bijzondere en personele verschijning voor hetzelve geloven; maar dat er onder u zijn, welke die spotters gelijk zijn daar Petrus van spreekt, 2Petr. 3:3,4, die daar zeiden: Waar is de belofte Zijner toekomst? En gelijk er ten tijde van Paulus sommigen waren, die de opstanding der doden loochenden, 1Kor. 15; zo zijn er nog velen die dat tenminste zakelijk doen, want gij hebt dezelfde verdorven natuur. Wij zouden denken veel op u gewonnen te hebben, indien gij gebracht waart om waarlijk te geloven dat er een God was, en dat er een toekomend leven en een dag des oordeels zal zijn; en indien gij dit deed, dan zoudt gij meer ernstig zijn in de plichten, en meer hongerig en dorstig tot het Woord komen.

d. Het middel en de weg der zaligheid wordt niet geloofd, te weten, dat de weg om tot vrede met God te geraken, het geloof in Christus Jezus is, en dat er geen weg tot de hemel is, dan de weg der heiligheid. Indien gij uw gedachten recht wilde uitspreken, dan zou het bevonden worden dat gij een ander middel hebt dan het geloof, en een andere weg dan de heiligheid; en om dit te tonen, behoeven wij niet verder te gaan dan tot uw praktijk. Wij zijn verzekerd dat velen uwer in losbandigheid en in onheiligheid leven; en nochtans hebt gij allen een hoop op de hemel; wat zegt dit nu anders, dan dat gij het geloof en de heiligheid niet noodzakelijk oordeelt, maar dat gij langs een andere weg in de hemel komen kunt? Dit is al een oud bedrog, dat al in Mozes' tijd plaats had, daar dezulken worden ingevoerd, welke zeiden: Ik zal vrede hebben, wanneer ik naar mijns harten goeddunken zal wandelen; om de dronkene te doen tot de dorstige; dat is, die daar zeggen, ofschoon wij dagelijks drinken en zuipen, ofschoon wij onze begeerlijkheden en vermaken opvolgen, en ons genoegen van de wereld nemen; wij kunnen allen geen heiligen zijn, enz. Doch waarvan gezegd wordt: De Heere zal hem niet willen vergeven, maar alsdan zal des Heeren toorn en ijver roken over denzelven man, en al de vloeken die in dit Boek geschreven zijn, zullen op hem liggen; en de Heere zal zijn naam van onder den hemel uitdelgen, Deut. 29:19,20. Ofschoon dit nu niet geloofd wordt, zo zal het nochtans bevonden worden een waarheid te zijn. Daar zijn er velen, die wanneer zij voor het oordeel komen, de waarheid van vele dingen bij ervaring zullen weten, welke zij nu niet hebben geloofd; gelijk wij in het voorbeeld van de rijke man kunnen zien, welke tot Abraham zei: Ik bid u, dat gij hem zendt tot mijns vaders huis; want ik heb vijf broeders; dat hij hun dit getuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats der pijniging, Luk. 16:27,28. Dit toont, dat hij in zijn leven niet geloofd heeft welk een vreselijke plaats van pijniging de hel was. Evenzo is het nu nog; ofschoon de mensen onsterfelijke zielen hebben, zo blijven ze echter hun zondige levenskoers behouden, en geloven niet dat hun enig kwaad zal overkomen, totdat de vloek en de toorn Gods ze overvallen.

3. *Een derde grond of oorzaak is, dat de meeste mensen nooit denken dat zij in gevaar zijn, noch toelaten dat hun gevaar hen zou bewegen, en daarom zoeken zij niet*

naar enig hulpmiddel. Zo verwierpen de Joden, de farizeeën en schriftgeleerden de Heere Jezus; en waarom? Zij waren rechtvaardig in hun ogen, en gezond, en hadden de medicijnmeester niet van node. Zo is het ook met velen uwer, gij wilt nog wel erkennen dat gij zondaren zijt, maar niet dat uw natuur goddeloos en genadeloos is; en hier komt het vandaan, wanneer het leven en de verzoening met God wordt aangeboden, dat bijna niemand deze wil aannemen; en waarom niet? Omdat gij in uw eigen achting alrede vrienden met God zijt. Er is bijna niemand onder u, die denkt dat hij haat en vijandschap tegen God heeft; en zo laat gij onbekommerd en zorgeloos de gelegenheid om vrede met God te maken, voorbij gaan; even gelijk die Joden, waarvan gesproken wordt, Joh. 8:44, die, wanneer Christus tot hen zei: Gij zijt uit den vader den duivel, tot Hem zeiden, dat Hij de duivel had, en dat zij niet uit hoererij geboren waren, maar één Vader hadden, namelijk God. Zo is het ook met velen uwer, gij hebt nooit uzelf helwaardig gekend, noch gezien dat gij erfgenamen des toorns waart, alsof gij met een andere natuur geboren waart geworden, van het gemene geslacht der mensen; en dit houdt u af van enig goed te ontvangen door het Evangelie; want het Evangelie zoekt zondaren om hen te vergeven, en vijanden om ze te verzoenen; en totdat men onze vijandschap erkent en belijdt, zo zullen wij nooit naar de vriendschap met God omzien, en deze zal niet begeerd worden. Doch wanneer wij onze vijandschap recht kennen en gevoelen, dan heeft het Evangelie veel zoete, vreedzame en troostvolle woorden naderhand tot de ziel te spreken.

4. *Een vierde oorzaak is, de geldgierigheid en de liefde der wereld, die een wortel is van alle kwaad,* 1Tim. 6:10. Dit wordt in Matth. 13:22 als een voorname reden en oorzaak opgegeven, waarom het Woord geen nut doet: En die in de doornen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort, en de zorgvuldigheden dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms verstikt het Woord, en het wordt onvruchtbaar. Hier wordt niet gesproken van onderdrukking noch van stelen, maar van een verstikt worden door, en van een geneigdheid tot de dingen van deze tegenwoordige wereld; wanneer de mensen zichzelf teveel voldoening vergunnen in hun rijkdommen en goederen, zichzelf gelukkig achtende wanneer zij deze bezitten, en bedroefd zijn wanneer zij die moeten missen, alsof er anders niets was dat hen gelukkig kon maken, geheel daarmee ingenomen zijnde, geen plaats overlatende voor de belangen van hun ziel, voor het gebed en het zoeken van God, noch voor de overtuigingen om op hen te werken, doordien zij geheel overgegeven zijn aan hun beroep en bezigheid. Want zij leggen dit voor een grond dat zij rijk moeten wezen, en dan geven zij zichzelf geheel over aan alle dingen die maar tot dat einde dienstig kunnen zijn, en dit verstikt het Woord, dat het nooit kan opkomen noch tot volkomenheid geraken. Hierom zegt Christus, Luk. 21:34: Wacht uzelven, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserij, en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezes levens. O! ik vrees dat er veelmeer burgerlijke mensen onder u, welke geacht worden deugdzaam en zuinig te zijn, in deze put van wereldgezindheid zullen omkomen, dan er verloren zullen gaan door dronkenschap, overdaad, hoererij of dergelijke; en nochtans is er niets dat in de Schriftuur algemener is dan dat de mensen afgeschrikt worden van de aardsgezindheid. Hoe bezwaarlijk (zegt Christus) zullen degenen die goed hebben in het Koninkrijk Gods inkomen? Mark. 10:23. Zulken zijn degenen die met hun rijkdommen zijn ingenomen, en hun geluk en vergenoeging daarin stellen, hetzij ze meer of minder daarvan bezitten. Wij zeggen dit niet om de luiheid in iemand te koesteren en aan te kweken, maar om de matigheid, in het gebruik van geoorloofde dingen, aan te dringen. Gij meent dat het al wel is, wanneer wij u niet van onderdrukking, dieverij, hoererij en

dergelijke beschuldigen kunnen; doch dit Evangelie beschuldigt van geldgierigheid, en zo gij de liefde der wereld in u bevindt, dan zal de liefde des Vaders niet in u gevonden worden. Leert u de bevinding niet, dat het geen gemakkelijke zaak is om veel met de wereld opgenomen te zijn, en om tevens tot een behoorlijke gestalte te geraken voor de plichten van de godsdienst, en om arbeidzaam daarin te wezen?

5. *Een vijfde oorzaak is, de weinige hoogachting voor het Evangelie, en de weldaden die daardoor worden aangebracht.* De mensen achten het hun gelukzaligheid niet om gemeenschap met God te hebben. Degenen die in Matth. 22. tot de bruiloft van des konings zoon genodigd waren, wilden niet komen; en de reden daarvan was, dat zij zulks niet achtten, vers 5. De aanbieding van het Evangelie heeft bij hen geen gewicht, zij hebben er geen smaak in. Indien er een verkoping van kostelijke dingen voor een geringe prijs afgekondigd werd, zo zoudt gij allen daar naar toe lopen; maar gij hebt geen lust in het Woord van God. Ook wordt het Evangelie, en de kostelijke waren die het onder u te koop stelt, niet gewaardeerd; en om dit te bewijzen, zal ik u deze weinige dingen vragen:

a. Hoe dikwijls, of liever hoe zeldzaam hebt gij opzettelijk en met ernst God gedankt, omdat Hij het Evangelie tot u gezonden heeft? Gij dankt wel voor uw spijze en drank, maar hoe dikwijls hebt gij Hem gedankt dat gij het Evangelie op sabbatdagen en op andere dagen van Hem ontvangen hebt?

b. Hoe weinigen nemen de prediking daarvan waar? Indien er maar van enig gewoon persoon een boodschap tot u gezonden werd, ik laat staan van enig groot persoon, zo zoudt gij uzelf schikken, en ook uw bezigheden, om deze te mogen horen. En nochtans, hoe beklaaglijk is het, dat sommigen in deze stad nauwelijks van het begin tot het einde van het jaar in de kerk gezien zullen worden, behalve op de rustdag.

c. Indien gij enige blijk van uw recht tot enig huis of landerijen opgesteld moest hebben, zoudt gij deze niet gewis en zeker zoeken beschreven te hebben? Maar nu hebben de meesten hun blijken op de hemel nooit zoeken vast te maken. Gij weet dat de verhinderingen of de bedreigingen, om de verkondiging van het Evangelies, u nooit bekommerd hebben. Uit dat geval van de aanbieding, boven gemeld, hebben wij een blijk, dat bijaldien gij uw gemak en de dingen van de wereld maar gebruiken moogt, gij dan niet bekommerd zijt hoe het met het Evangelie en met de voorrechten en vrijheden van Christus' Koninkrijk gaat; ja, wij mogen zeggen, dat het Evangelie nooit minder gewaardeerd geworden, nooit meer versmaad, veracht en vertreden is dan in deze tijd waarin wij leven; en wie is er nochtans die het ter harte neemt? Indien het eens recht onderzocht werd, dan zou men bevinden dat gij meer moeite besteedt aan geringe dingen in een week, dan voor uw ziel in een geheel jaar; en, dat tot veler schande moet gezegd worden, ook meer tijd in drinken en losbandigheid dan in het gebed, of enige andere godsdienstige plichten. Is dit nu geen onloochenbaar bewijs dat gij het Evangelie licht acht? Maar zij, zulks niet achtende, zijn heengegaan, enz.; zakelijk zeggende, zij mogen die nodiging aannemen die willen, maar wat ons aangaat, wij hebben wat anders te doen.

6. *Een zesde oorzaak*, ofschoon die mogelijk niet heel gemeen is, *is een tegengaan van de overtuigingen en beschuldigingen, een uitblussen van enig begonnen werk in de consciëntie.* Sommigen van u zijn somtijds met een Felix bevreesd geworden, maar gij hebt het zoeken te ontwijken tot op een andere tijd, heengaande tot enig gezelschap of uitspanning, om de overtuiging te smoren, en om deze uit uw gedachten te verdrijven. Is er wel iemand onder u, of hij heeft onder ziekten of enig ander zwaar kruis of onder het bedienen van het Heilig Avondmaal enige bijzondere overtuigingen, beschuldigingen of

bekommeringen gehad over de staat van zijn ziel? En nochtans hebt gij deze wederom versmoord en uitgeblust.

7. *Een zevende oorzaak* (die zo groot en uitgebreid is dan enige van de voorgaande) is *het rusten, zonder dat men een genoegzame grond heeft om op te rusten*; nemende een vals werk voor een waar werk op, gelijk die waarvan gesproken wordt Hos. 7:16: Zij keren zich, maar niet tot den Allerhoogsten. Sommigen geraken tot een soort van uitwendige reformatie, en daarom menen zij dat het wel met hen is, en dat zij bij God aangenaam zijn; en wanneer dezen geroepen worden om weer te keren, zo zeggen zij met degenen waarvan wij lezen, Mal. 3:7: Waarin zullen wij wederkeren? Zij menen dat zij al bekeerd zijn, en dat hun vrede alrede gemaakt is; kortom, zij menen met Laodicea dat zij rijk en verrijkt zijn, en aan geen ding gebrek hebben, daar zij nochtans ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt zijn. Maar dit weten zij niet, en zo vergenoegen zij zichzelf alsof ze begenadigde mensen waren; op deze of dergelijke gronden rustende, gelijk als: Zij bidden, en daar hebben zij grote gedachten van. Zij denken dat zij geloof genoeg hebben, wanneer zij een historisch geloof hebben bekomen. Zij hebben mogelijk enige voornemens en vlagen van tederheid gehad, en daarop gaan zij rusten. Wij zullen nu de zwakheid en verrotheid van deze steunsels niet aantonen, maar alleen zeggen dat het in een zeker opzicht goed zou zijn, indien gij die kleine brokjes van de belijdenis niet had. Er is onder ons een soort van burgerlijke, wettische en uitwendig welgeschikte mensen, wier wandel en verkeer voor niemand smakelijk is dan voor zichzelf; en laat dan het Woord gepredikt worden van wie het ook zou mogen wezen, zij denken dat ze buiten het bereik daarvan zijn. Doch ik moet dit droevig woord tot dezulken zeggen, dat zij zoveel geloof hebben als hen van het geloof in Christus afhoudt; dat is, zij hebben zoveel vermetelheid en zorgeloosheid, dat zij nooit ernstig met God worden om het gebeterd te krijgen, en om gebracht te worden om waarlijk te geloven. Zodat het een zwaarder werk is om u van die verrotte gronden af te drijven, dan het is om u terecht te brengen, ofschoon tot beide een almachtige kracht vereist wordt. Gij denkt dat gij altijd gelooft, ook hebt gij daaromtrent geen twijfeling; en daarom meent gij geloof genoeg te hebben om te kunnen bestaan. Ach! wanneer zult gij eens weten dat zorgeloosheid geen geloof is, en dat er een groot onderscheid is tussen vermetelheid, en tussen een gegronde berusting van het geloof op Christus?

8. *Een achtste oorzaak is, omdat velen niet onder de ergste soort zijn, en omdat anderen wat goeds van hen denken, zo menen zij dat zij wel goed genoeg zijn.* Dit doet ons ten aanzien van velen uwer verlegen staan, dat wij niet weten of wij meer gemeenzaam zullen zijn met u, dan of wij ons onttrekken zullen van u, omdat gij zo gereed zijt om op zulke geringe gronden te rusten. Het is niet de goedkeuring van mensen, maar de goedkeuring Gods die gij voornamelijk zoeken moest; en nochtans denkt gij, wanneer vrome mensen wel van u denken, dat het dan wel genoeg met u is. Dit was het dat de dwaze maagden zo zorgeloos en gerust maakte, dat de wijzen hen in hun gezelschap namen, en daarin hielden. Dit is voor velen een struikelblok daar zij de hals over breken, inzonderheid wanneer zij zien dat anderen in sommige zonden leven, daar zij zich van onthouden; alsof het voor Herodes genoeg was, en ook een genoegzaam bewijs van de waarheid en dadelijkheid van zijn godsdienst was geweest, dat hij Johannes vreesde, hem in waarde hield, en als hij hem hoorde, vele dingen deed, en hem gaarne hoorde, Mark. 6:20.

9. *Een negende grond* (doch die gans armhartig is) *is, het neerzitten en rusten op*

de middelen, wanneer men die bekomen heeft, alsof wanneer men het Evangelie bekomen had, er dan geen gevaar meer was, en dat zij geloven konden als ze maar wilden. Ik twijfel geenszins of velen zijn, daar het Evangelie enigermate in kracht gepredikt wordt, veel zorgelozer en onbevreesder dan dat zij hetzelve niet gehoord hadden; en het is ook zeer waarschijnlijk dat in Luk. 13:26 hier iets van aangewezen wordt, daar sommigen sprekende ingevoerd worden te zeggen: Wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en Gij hebt op onze straten geleerd; die het als het ware, wanneer de Heere Jezus hen op de grote dag zal weg doen gaan, nauwelijks geloven zullen kunnen dat het Hem ernst is; en zij geven er deze reden van, omdat zij Hem hebben horen prediken, en Hem in de straten en velden gevolgd zijn. Het ware goed, dat terwijl gij het Woord hebt, om te vrezen, opdat gij de vrucht daarvan niet mocht missen. Vergelijkt tot dat einde Hebr. 3:19 met hoofdst. 4:1, dan zullen wij bevinden dat ons dit wordt aangeprezen. En wij zien (zegt de apostel) dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof. Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn. Het is veel, ja zeer veel om de mensen behoorlijk te doen vrezen, om de vrucht en zegen van de ordonnantiën te missen, terwijl ze deze genieten. Het is goed dat men bevreesd is om in de kerk te komen, en om geen voordeel van de prediking te bekomen, of om in de Bijbel te lezen zonder vrucht daaruit te ontvangen, en om altijd een onderscheid te maken tussen de ordonnantiën en de zegen daarvan, en bevreesd te zijn om in het gebruik der middelen de zegen te missen.

Er kunnen vele andere oorzaken zijn, doch wij willen u niet tot deze alle bepalen; ook is het zeker dat deze, die wij genoemd hebben, oorzaken zijn waarom het Evangelie geen vrucht doet. Wij zullen er alleen deze nog bijvoegen:

1. Daar zijn er die zich stoten en ergeren aan de leraren, anderen ergeren zich aan de boodschap die zij brengen. Sommige zeiden dat Christus een vriend van tollenaren en van zondaren was, en dat Hij de duivel had, gelijk zij dat ook zeiden van Johannes de Doper. Er zijn sommigen die geen vrijmoedig noch getrouw spreken verdragen kunnen, denkende dat het niet het Woord, maar de spreker is waaraan zij zich ergeren; doch de vooroordelen tegen de verkondiging van het Woord hebben nooit goed gedaan, maar altijd veel kwaad; en daarom hebt gij daartegen te waken.

2. Somtijds ergeren zich velen aan de geestelijke waarheden van het Evangelie, zijnde gedurig genegen tot wat nieuws; waarom zij, dat niet kunnende bekomen, eindelijk afvallen. De toehoorders van Johannes hebben zich willen verheugen in zijn licht, doch het was maar voor een korte tijd, Joh. 5:35. Ook was hier iets van in degenen die Christus hoorden, maar zij keerden Hem wel haast de rug toe, toen Hij hun verkondigde dat zij Zijn vlees moesten eten en Zijn bloed drinken, of dat ze anders geen leven hadden in zichzelven. Deze rede is hard, zeiden ze, wie kan dezelve horen? Joh. 6:60. Indien wij deze dingen wilden overwegen, dan zouden wij overtuigende oorzaken zien van ons weinig vorderen door het Evangelie, en zulks kon ook door Gods zegen gebruikt worden tot besturing om voorspoedig te mogen zijn. Konden wij u maar eens brengen om eenvoudig en ernstig te zijn in het horen, en om geestelijk spaarzaam te wezen, om van elke predikatie en sabbatdag gebruik te maken tot uw stichting, dan zouden wij denken veel op u gewonnen te hebben.

II. Nu komen wij *in de tweede plaats, om te tonen, hoe het komt, dat dewijl er zo weinigen geloven, de meesten nochtans denken dat zij geloven.* En dan zullen wij een woord spreken van het laatste gebruik, hetwelk uit de stof ontstaat die wij tevoren over

deze woorden verhandeld hebben. Wij hebben u getoond, dat onder de menigte die het Evangelie horen, er maar zeer weinigen zijn die het geloven; en wanneer men die allen beziet, zo zal er onder velen niet één gevonden worden, of hij zal vaststellen dat hij gelooft, en niet weinig wrevelig en kwaadaardig worden, wanneer men hem zegt dat hij het geloof mist; en zo leven en sterven de meeste toehoorders in dit bedrog. Dit is een zaak die de bevinding, zowel als het Woord van God overvloedig bevestigt en verklaart, als ook een zaak die door de droevige bevinding ten gene dage verder openbaar worden zal; en daarom worden sommigen sprekende ingevoerd, zeggende: Wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en Gij hebt in onze straten geleerd; tot welke Christus zeggen zal: Ik ken u niet vanwaar gij zijt. Wijkt van mij af, al gij werkers der ongerechtigheid, Luk. 13:26,27. Hetwelk te kennen geeft, dat er sommigen als tot de poort des hemels zullen komen, geen twijfel hebbende over hun geloof en aandeel aan God, of over hun ingaan in de hemel, die daarom, als het ware, met Christus pleiten om er in te gaan, en die het nooit in twijfel wilden trekken of zij gelovigen waren, en in vriendschap met Hem stonden; ofschoon er na de dood, of op de dag des oordeels zulk een dispuut niet zijn zal. Zo toont dit nochtans, dat vele toehoorders van het Evangelie deze opvatting ingezogen hebben, die met hen in de dood gaat, en daar geen predikaties hen kunnen afbrengen, van niet te denken dat zij gelovigen zijn, en dat zij bij de Heere aangenaam zijn, en in Zijn gunst staan, totdat het vonnis van veroordeling zulks doet, en de vloek en toorn Gods hun overkomen. O, wat zullen dezulken niet een vreselijke teleurstelling ontmoeten op die dag? Mogen wij dan niet billijk onderzoeken wat de reden wel zijn mag, dat, dewijl het zo algemeen erkend wordt dat er zo weinig gelovigen zijn, er nochtans zo weinigen gevonden worden die hun geloof in twijfel trekken? Wij zullen u dan enige redenen hiervan voordragen, welke, indien gij ze wilt overwegen en in uw harten laten ingaan, u niet zouden doen verwonderen dat zovelen in deze misvatting en in dit bedrog leven; en ook velen van u tot andere gedachten zouden brengen van uw staat en toestand, dan gij tot hiertoe gehad hebt. Wij zullen alleen maar van zulke redenen spreken, die aan uw zijde zondig zijn; en deze zijn deze navolgende.

1. *De eerste reden is, de meesten denken nooit met ernst aan deze zaak, of zij geloven of niet, of zij brengen hun geloof nooit tot onderzoek*. Indien de dwaze maagden hun lampen aansteken, en niet zien of er olie in is; of een schone uitwendige belijdenis van de godsdienst hebben, zonder te zien hoe het van binnen gesteld is, wat wonder is het dan dat ze op en neer wandelen met hun lampen in de hand, zonder te weten of zij olie in hun vaten hebben of niet, terwijl ze nooit de zaak beproeven? Er wordt in Jes.. 44:9 en vervolgens over het volk geklaagd, wegens het maken van gegoten of gesneden beelden, dat men een boom afhouwt, en zich aan het ene gedeelte daarvan warmt, met het andere gedeelte zijn brood bakt, en het derde gedeelte tot een god maakt, en daarvoor neerbuigt. De reden hiervan wordt in vers 19 voorgesteld; zij weten niet, en verstaan niet; en niemand van hen brengt het in zijn hart, of gelijk er in de grondtekst staat, niemand van hen ziet naar zijn hart; zij overwegen niet dat het geen God zijn kan. Men zou mogen denken, dat de natuurlijke rede deze dwaasheid gemakkelijk ontdekken zou; maar wij zijn verzekerd dat velen hun geloof niet minder dwaasheid zullen oordelen, wanneer er al zulke klare bewijzen zullen zijn om de valsheid van uw geloof en hoop te bewijzen, als er volgens de gemene of natuurlijke rede geweest zijn, om te bewijzen dat het beeld, hetwelk van een boom was gemaakt, geen God kon zijn. Wanneer het klaar bevonden zal worden, dat ofschoon gij nooit van uw zonden en ellende, noch van uw verloren staat zijt over-

tuigd geworden, nooit vernederd en geraakt onder een gevoel daarvan, nooit tot Christus de toevlucht genomen, noch enige genade geoefend hebt, gij echter, dit alles missende, een goede gedachte van uw geloof en hoop hebt willen onderhouden. De reden, zeg ik, waarom gij deze gedachte en inbeelding onderhoudt, is, omdat gij nooit ernstig en bedaard voor de Heere deze zaak in overweging neemt, noch uzelf beproeft en onderzoekt. Laat ik derhalve uw consciënties afvragen, of gij, die deze gedachte van uw geloof hebt, voor God zou durven betuigen dat dit geloof de uitkomst is van een ernstige beproeving en onderzoek? Of is het niet veeleer een gissing of een inbeelding dat gij gelooft? Meent gij nu dat zulk een geloof voor God de toets zal uitstaan, dat uw eigen beproeving nooit heeft uitgestaan? Het zal voorzeker een jammerlijk bedrog zijn, om met zulk een inbeelding van geloof uit de wereld te gaan, en om de deur voor u gesloten te vinden. Helaas! er zal na de dood geen verbeteren van uw staat of toestand kunnen zijn; maar de dag nadert, waarin velen uwer, indien God het niet genadig voorkomt, zichzelf vervloeken zullen dat zij ooit zo dwaas geweest zijn om op hun hart te vertrouwen, of om zulke gedachten van hun geloof op te nemen zonder grond. Wij vermanen u derhalve ernstig, om uw geloof meer ernstig te beproeven en dat gij deze tekst menigmaal leest en overdenkt, 2Kor. 13:5: Onderzoekt uzelven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven. Of kent gij uzelven niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij gij enigszins verwerpelijk zijt. O! denkt niet, dat een zaak van zoveel gewicht en aangelegenheid, aan een enkele gissing en een uiterste onzekerheid gelaten is; wie zal er het meest bij verliezen, wanneer gij zo blijkbaar uw eigen bederf aanbrengt, door niet te arbeiden om uzelf ernstig te onderzoeken? Zegt hier niet tot uw verschoning, wij hebben niet meer genade dan God ons heeft verleend; dewijl gij nooit de uitwendige vorm van de plicht betracht hebt, en zover niet gekomen zijt als gij hebt kunnen doen om uzelf te onderzoeken. Dewijl dan het bedrog zo dodelijk en ongeneeslijk is, indien daarin volhard wordt, zo wilt toch om des Heeren wil, na alles wat u gezegd is, uzelvf niet blijven bedriegen.

2. *Een tweede reden is, dat de mensen zich gerust neerzetten op valse blijken en beginselen van vrede, die hen voor God niet bestand zullen doen zijn.* Ik zeg niet, dat zij niets te zeggen of in te brengen hebben voor zichzelf, maar al wat zij te zeggen hebben zal geen grond wezen om hun geloof te bewijzen, of om het voor God te doen gelden dat zij waarlijk geloven. Het zal op zijn best maar een leugen bevonden worden, gelijk er van die mens gezegd wordt, Jes. 44:20: Hij voedt zich met as, het bedrogen hart heeft hem terzijde afgeleid, zodat hij zijn ziel niet redden kan, noch zeggen: Is er niet een leugen in mijn rechterhand? Hij mag een schijnreden voor zijn geloof hebben, maar het is geen ware reden; indien velen uwer nu eens sterven moesten, welke reden zoudt gijlieden hebben om uw geloof te bewijzen? Sommigen zullen zeggen, de Heere is altijd goedertieren en ontfermende over mij geweest; ik ben in vele engten en zwarigheden geweest, ik heb de Heere gebeden, en Hij heeft mij verlost. Zo is de gehele grond van uw geloof maar tijdelijke weldaden of verlossingen; hetwelk even zoveel is, alsof Israël haar tijdelijke verlossingen, haar erkentenis daarvan, en hun hebben van een soort van geloof daaromtrent, tot een grond wilden stellen van hun zaligmakend geloof in, en aannemen van de Heere Jezus Christus. Wij vinden in Ps. 78:34-37 een droevig bewijs van de valsheid van deze grond. Als Hij ze doodde, zo vraagden zij Hem; en keerden weder, en zochten God vroeg, en gedachten dat God hun Rotssteen was; en God de Allerhoogste hun Verlosser. Zij overdachten des Heeren voorleden gunst aan hen bewezen, toen zij in de woestijn en aan de Rode Zee waren, en zij geloofden dat Hij hen nog verlossen kon; maar zij vleiden

Hem met hun mond, en logen Hem met hun tong; want hun hart was niet recht met Hem; en zij waren niet getrouw in Zijn verbond, waarop Hij ze verdierf, en zij gingen door hun ongeloof niet in Gods rust. Hierom lezen wij, vers 32, van de boven gemelde Psalm: Boven dit alles zondigden zij nog, en geloofden niet door Zijn wonderen. Er kunnen vele tijdelijke weldaden en verlossingen zijn, ook kunnen deze erkend worden, zonder dat er een aannemen van Christus is, om onze vrede met God te maken, en om die twist weg te nemen, die er is tussen ons en Hem, als ook om ons te doen ophouden van tegen Hem te zondigen. Overweegt eens, of dit een goede grond is om op te pleiten voor God, om tot Hem te zeggen: Heere, Gij moet mij in de hemel brengen, omdat ik krank geweest ben, en Gij mij herstelt; omdat ik in deze engte en onder dat kruis geweest ben, en Gij mij verlost hebt. De Heere zal tot dezulken, die niet anders in te brengen hebben, zeggen: Gij hebt zovele bewijzen van Mijn macht ondervonden, en evenwel hebt gij blijven zondigen. Nochtans zal dit al het pleiten en de reden zijn, die bij velen gevonden zal worden, als ook het droevig antwoord dat zij ontvangen zullen van God.

3. *Een derde reden is, der mensen uitwendige waarneming van de ordonnantiën, en hun sleurdienstig volbrengen van de plichten*. Zij vertrouwen geloof genoeg te hebben, omdat zij naarstig naar de kerk gaan, en geen openbare verachters en versmaders van de ordonnantiën zijn, gelijk sommige anderen, omdat zij bidden, lezen, horen, enz. Het schijnt dat het iets dergelijks geweest is, daar het vertrouwen van diegenen op gegrond was, waarvan men leest, Luk. 13:26. Heere, zeggen zij, wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en Gij hebt in onze straten geleerd. Het is niet dat zij Hem maar enkel hebben horen prediken, want velen hebben dat gehoord, die Hem echter gestenigd hebben; maar zij hebben Hem, terwijl anderen Hem stenigden, gevolgd, en waren niet openlijk onheilig, en geen openbare versmaders van Hem en van Zijn prediking, gelijk anderen waren. Zulke of dergelijke woorden vallen menigmaal uit uw monden; gij zegt dikwijls: Wat wil de leraar van ons hebben? Wij zijn immers niet onheilig, wij nemen de ordonnantiën waar, en wij leven zo goed als onze naasten, en daarop stelt gij uzelf gerust. Helaas! wat is dat niet een armhartige, ja, een beklaaglijke vrucht van de ordonnantiën, en van uw waarneming daarvan, wanneer er op deze grond meer zorgeloosheid, vermetelheid en het stout in gevaar begeven van de toorn Gods, en minder erkentenis van de twist, die er is tussen Hem en u, gevonden wordt?

4. *Een vierde reden is, der mensen ongegronde hoop; namelijk zulk een hoop, die de meesten uwer beschamen zal*. Gij verbeeldt u dat gij gelooft, omdat gij hoopt te geloven, en dat gij genade ontvangen zult, omdat gij meent te hopen op Gods genade; en er is niets dat u het tegendeel kan doen geloven, noch u brengen om enigszins te denken dat gij bedrogen zoudt kunnen worden. Die bevatting, welke de mensen hebben van genade te bekomen, en die op geen andere grond dan hun ijdele hoop gebouwd is, is het gemeenste, het onredelijkste en het gevaarlijkste kwaad dat er onder de belijders van het Evangelie is. Hierom is het, dat wanneer hun naar enige grond of blijk van hun vrede gevraagd wordt, zij dan antwoorden, wij geloven; vraagt men hun verder, hoe weet gij dat gij gelooft? Zo antwoorden zij, wij hopen en geloven dat het zo is; en zij kunnen verder daarvan geen grond geven. Velen zijn gelijk degenen, waarvan gesproken wordt, Jes. 57:10: Gij hebt het leven uwer hand gevonden, daarom wordt gij niet ziek. Zij hebben een geloof en hoop van hun eigen maaksel; en dit veroorzaakt dat het Woord van God geen vat heeft op hen. Wij verkondigen dat gij van nature in vijandschap met God staat, en wij bieden u de vrede en de verzoening door Christus Jezus aan; maar gij zijt in dezen doof,

want gij meent dat uw vrede alrede gemaakt is. Er zijn er maar zeer weinigen die onder een gevoel van hun vijandschap tegen God, tot dit Woord, als tot het Woord en de bediening der verzoening, komen. Hierover verwondert Zich, als het ware, de Heere Zelf, Micha 3:11, alwaar gesproken wordt van een volk, wiens handelingen gans ongelijkvormig zijn, hun hoofden rechten om geschenken, en hun priesters leren om loon, en hun profeten waarzeggen om geld; nog steunen zij op de Heere, zeggende: Is de Heere niet in het midden van ons? Ons zal geen kwaad overkomen. Zij worden niet beschuldigd, omdat zij waarlijk geloofden, maar om hun stout staande houden dat zij geloofden, wanneer zij daar geen grond voor hadden. Zo is het ook met velen; zij hopen, zeggen ze, de hel te ontwijken, hun zonden vergeven te krijgen, en in de hemel te komen, en zij geloven ook dat het zo zal zijn, wanneer er ondertussen geen grond voor is, maar wel voor het tegendeel.

5. *Een vijfde reden is, der mensen geestelijke en praktikale onkunde van de rechtvaardigheid Gods;* daar de apostel van spreekt Rom. 10:3: Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen. Hetgeen ik bedoel, is der mensen onkunde van hun eigen natuurlijke staat, van de geestelijkheid van Gods wet, wat die vereist, en van de weg en het gebod des geloofs, als ook van deszelfs natuur. Het is de onkunde van deze drie dingen, te weten, van de verdorvenheid van hun natuur, van de geestelijkheid der wet en van de geestelijkheid van het geloof en deszelfs oefening, dat zij in hun zorgeloosheid blijven leven, en het geloof menen te bezitten, wanneer zij het niet bezitten. En ofschoon zij somtijds zeggen dat hun geloof zwak is, zo kunnen zij nochtans daarvan niet afgebracht worden, dat zij niet waarlijk geloven; en zo rijst of daalt hun geloof, naar dat hun zorgeloosheid rijst of daalt. Dit toont de apostel uit zijn eigen bevinding, Rom. 7:9, daar hij van zichzelf, voor zijn bekering, zegt, dat hij leefde, maar na zijn bekering dacht hij zichzelf maar een dood en een verloren mens te zijn. De reden hiervan is, omdat hij voor zijn bekering zichzelf, noch de wet, noch de natuur van het verbond der genade kende. Zonder de wet leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde levend geworden, doch ik ben gestorven. Toen zag ik mij verloren en in alles schuldig; dat ik tevoren voor nederigheid opnam, zag ik nu dat hoogmoed was; dat ik tevoren voor geloof opnam, zag ik nu vermetelheid te wezen; en mijn heiligheid bevond ik maar geveinsdheid te zijn. Niet alsof zijn zonden meer en meer bij hem de overhand kregen; maar de zonden die tevoren bedekt en verborgen waren, werden hem nu ontdekt en openbaar gemaakt. Dit is wel een droevige, maar nochtans een allerzekerste waarheid; uw goed geloof, (gelijk gij het noemt) hetwelk gij hebt, is een veel vastere grond van uw vervreemding van God en van uw ongeloof, dan enig ding dat gij bezit, een grond zou zijn, waarop gij zou besluiten kunnen dat gij het geloof had, en met God in vriendschap stond. Gij leeft nog zonder de wet, vervreemd zijnde van God, van uzelf, van de geestelijkheid der wet, en van de oefening des geloofs. Indien gij deze ene zaak maar in ernstige overweging wilde nemen, zo zoudt gij enigszins hiervan overtuigd kunnen worden. Kent gij er niet velen, die meer van God kennen dan gij, die ook veel tederder zijn in hun wandel dan gij, en die nochtans meer ongenegen en veel bevreesder zijn om hun geloof en vertrouwen op God vast te stellen en staande te houden, dan gij zijt; ja, die ook menigmaal gebracht worden om hun geloof in twijfel te trekken? Overweegt eens, wat wel de reden mag zijn, dat gij zulk een sterk geloof hebt, dat gij nooit twijfelt; en dat zij somtijds, ja dikwijls met twijfelingen bezet worden, ofschoon zij meer bidden, naarstiger in

het gebruik van alle middelen, en veel heiliger in hun wandel zijn, dan gij zijt; waarom gij menigmaal moet zeggen, dat zij gelukkig zijn, die zulke mensen gelijk zijn. De reden hiervan is, zij zien hun zonden, de geestelijkheid van de wet, de natuur van het geloof, en zij zijn aan de wet gestorven; maar gij leeft nog in uw inbeelding. Denkt, of kunt gij wel denken, dat veel te bidden, te lezen, te mediteren, teder en omzichtig in de wandel te zijn, het geloof verzwakken, en de twijfeling veroorzaken zal? Of is het niet veeleer waarschijnlijk, dat het geloof door die dingen versterkt en bevestigd zal worden, dan door het nalaten en verzuimen daarvan? Hoe komt het dan dat gij zo sterk in uw geloof zijt, daar zij zichzelf zo zwak en twijfelachtig bevinden? Of hebt gij een ingestort geloof zonder de middelen? Of handelt God met u op een veel toegevender wijze, dan Hij gewoon is te handelen met Zijn volk? Hoe komt het dan dat dezulken, waarvan gij overtuigd zijt dat zij tederder van wandel zijn dan gij, hun geloof niet eens noemen, of hun vertrouwen op God niet durven vaststellen, zonder vrezen en beven voor vermetelheid; en dat gij zulks volmondig en stoutmoedig durft doen, zonder de minste schroom of twijfeling, ofschoon gij vleselijk leeft? Verwonderen zich niet velen uwer, hoe sommige mensen zo bedroefd en neerslachtig kunnen zijn, en dat zij nodig hebben dat sommigen met en voor hen bidden, en hun twijfelingen oplossen, en dat gij ondertussen zulks niet nodig hebt? Want uw enige hulpmiddel is, dat gij uzelf verzekert dat gij gelooft, denkende dat het in twijfel trekken van uw verzekering het verderf is van uw geloof. De Heere ontferme zich over u! Want gij zijt in een zeer jammerlijk bedrog.

6. *Een zesde reden is, der mensen inzuigen van enige vleselijke beginselen, die geen grond hebben in Gods Woord, en hun afmeten van alles wat hun voorkomt volgens die beginselen*. Namelijk:

a. Zij leggen het als een grond, dat zij niet twijfelen moeten aan Gods barmhartigheid en genade. Wij zeggen niet, dat de mensen twijfelen zullen aan Gods waarachtigheid in Zijn aanbieding van genade aan zondaren in het Evangelie; doch daaruit volgt niet, dat niemand zou behoeven te twijfelen aan Gods liefde jegens hem, en aan zijn komen in de hemel, of hij zich verenigt met de aanbieding of niet. Zijn er niet velen die God vervloekt? En moesten dezen dan niet twijfelen?

b. Een ander vleselijk beginsel is, dat er in Gods bedreigingen niet zoveel waarheid en dadelijkheid is, als in Zijn beloften; even alsof Hij geheel afkerig was om Zijn bedreigingen uit te voeren, en alsof het een zeldzame zaak was dat Hij iemand verdoemen zou. Is er nu wel iets, dat meer strijdig is tegen de Schriftuur, dan dit beginsel? Heeft Hij in diezelfde plaats, te weten Exod. 34:6,7, daar Hij Zijn Naam uitroept: Heere, HEERE, God, barmhartig en genadig, enz. niet gezegd, dat Hij de schuldige geenszins onschuldig zal houden? En zegt ook de Schrift niet, dat er maar een overblijfsel behouden zal worden, Rom. 9:27; hier en daar, als het ware, maar een, en dat er velen verloren gaan, tegen één die zalig wordt? Doch weet, dat Hij eenmaal dat ingezogen beginsel zal doen uitspuwen met een onuitsprekelijke benauwdheid, wanneer Hij u van uw dwaling uit uw eigen mond zal overtuigen.

c. Wanneer zij in vele dingen tekort komen, dan vervullen zij alles met een goed hart; dit vervult uw gebrek aan kennis, uw gebrek aan geloof, aan bekering en aan alle dingen daar gij in tekort komt; ofschoon gij vleselijk leven en sterven mocht, nochtans meent gij dat gij een goed en vroom hart hebt; en wat is uw goed hart toch anders, bid ik u, dan een verrot en onheilig hart, dat uw geveinsdheid onder een dekmantel van vroomheid verbergt? Zoudt gij ook denken dat die mens vroom was, waarvan gesproken wordt

Jes. 44:19, die bij de ene helft van een boom zich warmde, en van de andere helft een god maakte, en daarvoor neerboog? Deze moet, naar uw gedachten, een goed en een vroom hart hebben, want hij volgt zijn licht, hetwelk maar duisternis is, als ook de bedrieglijkheid van zijn eigen hart, die hem van God afleidt, ofschoon hij het niet zien kan; hij weet het niet, of hij verstaat het niet. Want zijn bedrogen hart heeft hem terzijde afgeleid, zodat hij zijn ziel niet kan redden, noch zeggen: Is er niet een leugen in mijn rechterhand? Zo is het ook met u gelegen; en indien velen uwer zien konden, wat er achter dat goede hart verborgen lag, dan zou er niets wezen, dat u meer een walg van uzelf zou doen hebben; doch nog een weinig tijd, en het zal u overtuigen dat hetgeen daar gij het meeste goed van verwachtte, uw grootste en gevaarlijkste vijand is geweest; want die op zijn hart vertrouwt, die is een zot, zegt Salomo, Spreuk, 28:26. Het onderstelt niet alleen, dat de mensen genegen zijn om op hun hart te vertrouwen, en om te luisteren naar hetgeen dat het van hun geestelijke staat opgeeft, maar ook dat zij dwaas zijn die zulks doen, want het bedriegt hen. Nu is er geen dwaasheid te vergelijken bij die, waardoor iemand zijn eigen onsterfelijke ziel bedriegt; dat doen nu allen op die hun harten vertrouwen.

7. *Een zevende reden is, de bedrieglijkheid van ons hart, en de natuurlijke verdorvenheid die ons aankleeft*. Wij zijn van nature hoogmoedig en eigenwijs, wij zijn verkleefd aan, en ingenomen met hetgeen dat het onze is; al was het maar enig schijngoed, dat waarderen wij zo hoog, als het ware goed van anderen. Wij denken, dat ons licht en onze kennis, onze gaven en bekwaamheden, zo goed zijn als die van iemand anders, wie zij ook zouden mogen zijn. En bij deze hoogmoed gaat ook de eigenliefde gepaard en vergezeld; wij kunnen niet gebracht worden om enig kwaad van onszelf te denken, of om in het minste achterdochtig over onszelf te zijn; ofschoon deze eigenliefde in der daad maar eigen haat, en liefde tot onze verdorvenheden is, ons doende denken, wanneer wij in haat tegen God leven, dat wij Hem liefhebben. Wij kunnen niet bewogen worden om te denken dat wij God niet liefhebben, want wij weten dat het goed is dat wij Hem beminnen; en wij hebben onszelf te lief, dan dat wij denken zouden dat wij Hem niet lief hadden. Hierom wordt er van sommigen in de laatste tijden gezegd, dat zij zullen zijn geldgierig, laatdunkende, hovaardig, lasteraars, den ouderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, enz.; hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht daarvan verloochend hebben. En de fontein daar dit alles uit voortkomt, is eigenliefde; want (zegt de apostel) de mensen zullen zijn liefhebbers van zichzelven. En gelijk nu de eigenliefde de fontein is van zoveel kwaad, zo is die ook de fontein van alle zelfbedrog; alles er buiten houdende, hetwelk de ziel mocht doen twijfelen aan haar eigen staat; zodat, indien er een woord tot hen komt, hetwelk zegt, gij hebt geen grond voor uw geloof, dan is het hart gereed om te antwoorden en te zeggen: Het kan niet zijn dat ik een zelfbedrieger ben. En zo zal de eigenliefde, als een eenzijdige rechter, de ziel zoeken te verdedigen, en haar op zulk een wijze de beschuldiging doen ontwijken.

Wanneer men nu al die redenen tezamen neemt, dan kunt gij licht zien hoevele gronden er zijn, op welke de mensen zich verkeerd neerzetten. En dewijl hun harten geschikt en genegen zijn om verkeerd te handelen, en zij ook weinig moeite doen om het bedrog daarvan te ontdekken of na te speuren, is het dan wel wonder dat zij zichzelf verbeelden te geloven, wanneer zij dat waarlijk niet doen, maar ledig en van alles ontbloot zijn, terwijl zij menen rijk en verrijkt te wezen, en aan geen ding gebrek te hebben? Deze dingen zijn niet versierd of ver gehaald, maar liggen klaar voor elks ogen, en kunnen ook

gemakkelijk uit uw dagelijkse praktijk worden opgemaakt. Ons oogmerk in dit alles is, om u te brengen om uw lang bij uzelf vastgestelde vrede te beproeven. Denkt niet dat het onmogelijk is om zo verzekerd te zijn, gelijk velen uwer verzekerd zijn, en evenwel nog bedrogen te wezen; (hetwelk ook een grond of reden van bedrog is) want Laodicea was zeer stout en vrijmoedig, om vast te stellen dat zij rijk en verrijkt was, en aan geen ding gebrek had, daar zij ondertussen ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt was, Openb. 3:17. En de Galaten hadden ook een gevoelen of overreding, die niet uit God was, Gal. 5:8. Gelijk er een gevoelen of overreding in het stuk der leer kan zijn, welke iemand meent dat rechtzinnig is, zo kan er ook een gevoelen zijn van iemands eigen geestelijke staat, dat hij meent rechtzinnig te wezen, en dat hij ook stout en vrijmoedig als zodanig beweren zal, daar dat gevoelen ondertussen niet uit God is, Die hem roept, maar een sterke inbeelding en verleiding. Indien dat alles geloof is, dat gij geloof noemt, dan is de weg naar de hemel zeker veel breder dan de Schriftuur die beschreven heeft, en dan behoeven de leraars ook niet te klagen: Wie heeft onze prediking geloofd? Want zo zoudt gij allen deze geloven. Het zal en moet dan hierop uitkomen, dat dit gevoelen niet is uit Hem Die roept; indien er dan een bedrog onder dit uw gevoelen kan verborgen liggen, zo hebt gij gewis te meer nodig om de zaak te onderzoeken. En dit is:

III. Het derde stuk dat wij voorgesteld hadden, doch hetwelk wij nu niet kunnen verhandelen. Alleen zeggen wij nu maar, dat dewijl er zovelen zijn die zich inbeelden te geloven, daar zij nochtans niet geloven; en dewijl er maar weinigen zijn die de prediking geloven, en waarlijk op Christus berusten tot hun zaligheid, zoals Hij hun wordt aangeboden in het Evangelie; zo is het van de allergrootste aangelegenheid om u toch te benaarstigen om u buiten het bereik van deze klacht te stellen, en om het vast en zeker te maken, dat gij de prediking geloofd en aangenomen hebt. Is er wel iets dat van groter aangelegenheid is, dan juist dit? Dat gij uw roeping en verkiezing zoekt vast te maken? En dat kunt gij van uw kant niet doen, totdat gij uw geloof vastgemaakt hebt. Indien wij maar eens zoveel op u winnen mochten, dat zouden wij voor een gezegende vrucht van deze en van vele andere predikaties aanzien, namelijk, dat sommige uwer, die nooit hun geloof in twijfel getrokken hebben, eens ernstig opgewekt mochten worden om eerst met Christus te verenigen, en om dan uzelf te beproeven, opdat gij op goede en vaste gronden mocht kunnen zeggen: Ik weet Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag, 2Tim. 1:12. Velen spreken van het geloof, die niet alleen niet onderscheiden hun aandeel aan Christus kunnen opmaken, maar ook niet één vaste grond van hun geloof kunnen geven; moest dit u dan niet aanzetten om het te beproeven? Nadert de dag niet, wanneer gij eens beproefd zult worden of het geloof, dat gij voorwendt, een waar of vermetel geloof geweest is? En waarin de consciëntie, die nu gerust en stil is, en u mogelijk nooit een uur slapen verhinderd heeft, ontwaken zal, haar prikkel uitsteken, u bijten en verwonden? En gij, die onder de macht van deze dwaling blijft volharden, zult alsdan uw tong kauwen van pijn en van benauwdheid, onder de knagingen van uw consciëntie. Gij die uw leven niet geweten hebt wat deze dingen zijn, hebt te meer nodig om in ontzag te staan, en te vrezen wanneer de dood tot u nadert. Ofschoon het een droevige zaak is, dat wanneer wij gaarne de leer des geloofs wilden prediken, het vanwege uw bedrieglijkheid een groot deel van ons werk zijn moet om u zo uit uw vermetelheid te brengen, en om uw vleselijke en ongegronde hoop om te keren; zo hebben wij nochtans te meer vrijmoedigheid en vrede om van deze waarheden te spreken, omdat deze zo na aan het grote oogmerk van het Evange-

lie, en aan de zaligheid van uw onsterfelijke zielen komen. En ofschoon wij in staat waren om veel aangenamer en genoeglijker dingen voor u te prediken, indien deze leringen nochtans u geen nut doen, zo zouden die dingen u ook geen nut doen. Dewijl deze dan zo nuttig zijn, zo moesten wij niet vertragen om deze te verkondigen, en gijlieden moest niet moede worden om ze te horen verkondigen. Geve God, dat gij eens ernstig en oprecht beogen mocht, om klaarheid en vastheid te hebben in het geloof, en dat gij meer genoeglijker waarheden nodig had, en vatbaar waart om deze te ontvangen; dan zouden wij, ofschoon geen nuttiger, nochtans veel troostvollere leringen hebben om voor u te prediken.

VIJFDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:1a

Wie heeft onze prediking geloofd?

WIJ hebben bij verschillende gelegenheden over het eerste deel van dit vers gesproken, en voordat wij daarvan afstappen, zo is er nog een gebruik daar wij grond toe hebben om van te spreken. Dewijl het oogmerk is van de woorden om aan te wijzen van welk een grote aangelegenheid het geloof is, als ook hoe bezwaarlijk het gevonden wordt, en hoevelen hun zielen bederven door verkeerde bevattingen daarvan te maken, zo hebben wij grond om dit gebruik van vermaning daaruit te trekken, te weten, *dat al de toehoorders van het Evangelie toch hier terdege acht op geven, dat zij het geloof vastmaken in zichzelf, en ook vast voor hen; dewijl, gelijk ik gezegd heb, zovelen daarin dwalen, en zichzelf bedriegen*. Hoe krachtiger het Evangelie het geloof in Christus vordert, en hoe zwaarder de Heere over de toehoorders van het Evangelie klaagt vanwege hun ongeloof, hoe zij zeker te meer belang hebben om hetzelve aan te nemen in deszelfs aanbieding, en om zich te wachten, dat zij zich niet vergenoegen met naar het geloof te moeten gissen, als ook, om nooit te denken dat de dingen wèl met hen zijn, tenzij dat ze grond en een goed bewijs hebben, dat het zo is, en dat zij het zaligmakend geloof hebben, dewijl er zovelen zijn die zichzelf vergenoegen alsof zij gelovigen waren, wanneer er nochtans zo weinigen zijn die het geloof waarlijk hebben. De droevige misvatting en teleurstelling van velen moest op ons zoveel invloed hebben, om ons tot meer waakzaamheid, en tot een nauwkeuriger beproeving van onze staat en toestand te brengen, opdat wij weten mochten hoe het met ons is. Alles wat wij van de leringen uit dit eerste gedeelte van het vers gezegd hebben, kunnen als zovele beweegredenen zijn om u tot die beide op te wekken; en geve God maar eens dat wij u, als de vrucht van zoveel prediking, konden overreden, dat het Gods waarheid is; en dat er een volstrekte noodzakelijkheid is om ons waarlijk op Christus Jezus te werpen door het geloof, om het leven te verkrijgen door Hem. Ofschoon dit nu een zeer gemene lering is, en gij ook mogelijk denkt dat het ook een zeer gemeen gebruik is daarvan, zo is het nochtans de grote zaak die God in het Evangelie vordert; en het verzuim hiervan, of het niet aannemen van Zijn Zoon, is de eigenlijke twist die God heeft met de toehoorders daarvan, als ook de grote oorzaak van het verderf van zovele zielen, die onder het Evangelie verloren gaan. Wij zullen u dan enige aanmerkingen voorstellen, tot opwekking om Christus door het geloof aan te nemen, en dan op elk deel van dit gebruik kort een vraag beantwoorden.

Het eerste deel van het gebruik is dan, om u op te wekken, om Christus aan te nemen door het geloof. Merkt derhalve:

1. *Of er niet een staande twist tussen God en u is vanwege uw zonden?* Zo ja, overweegt dan eens hoe deze weggenomen kan worden. Is er wel enige andere weg dan door het geloof in Christus Jezus? Indien wij voor dezulken predikten die nooit gezondigd hadden, en dus niet in gevaar waren van de toorn Gods, zo mocht er mogelijk enige zwarigheid zijn om u tot het aannemen van Christus op te wekken. Doch wanneer uw

eigen consciëntie getuigt dat er zonde is, als ook een vloek die op de zonde volgt, en dat die vloek langs geen andere weg, dan door Christus Jezus kan worden weggenomen, is er dan geen reden om te verwachten dat gij deze waarheid zult aannemen? Of denkt gij het tegen God te zullen uithouden? Zo niet, dan is er zeker een noodzakelijkheid om in Christus te geloven, of om onder de toorn Gods te liggen voor eeuwig.

2. Overweegt ook*, dat dit Evangelie of dit Woord der zaligheid, aan u in het bijzonder verkondigd wordt.* Wanneer wij van de zaligheid spreken, dan willen wij niet zeggen dat Christus voormaals aan de Joden is verkondigd geworden, of dat er voor een veraf gelegen volk een deur der zaligheid in het Evangelie geopend is; maar wij willen de woorden van de apostel op u toepassen, en tot u zeggen: Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt, Hand. 13:38, enz. En dit brengt u het Evangelie nabij, zelfs tot aan uw deur; het ontdekt u de weg van toegang tot God door Christus, en het dringt Deze zozeer op u aan, dat gij Christus noodzakelijk of verwerpen of aannemen moet. De eerste aanmerking van uw zondigheid en ellende moest u opwekken om naar een Zaligmaker om te zien, ofschoon Hij op een verre afstand zijn mocht; maar deze brengt Hem tot uw hart en tot uw mond; is het nu wel betamelijk om zulk een schone gelegenheid te verzuimen? Of zal het wijsheid zijn, wanneer de zaligheid u als volgt en toeroept, en de opperste Wijsheid Haar stem verheft op de straten, zeggende, O slechte, hoelang zult gij de slechtheid beminnen? enz. Om uw oren toe te stoppen, of om van Christus af te lopen tot uw eigen verderf? Of meent gij dat dit Evangelie altijd zwijgen zal, of dat uwe consciëntie altijd doof en sprakeloos zal wezen? Er zijn vele volkeren die het Evangelie niet zo nabij zich hebben; en het zou wel kunnen gebeuren dat de dag eens komen zou, dat gij een aanbieding van het Evangelie zoudt willen kopen voor een dure prijs. En wanneer er dan geen Gezant of Scheidsman zal wezen tussen God en u, zo zullen die dagen met schrik overdacht worden, die gij nu in zorgeloosheid laat voorbijgaan.

3. Overweegt *wat er van u geworden zal, indien gij het Evangelie niet gelooft.* Weet gij niet dat er velen onder het Evangelie verloren gaan, en wel om deze zelfde reden, dat zij Christus en de zaligheid door Hem Die daarin aangeboden wordt, niet aangenomen hebben, daar zij nu van beroofd zijn? Zijn er heden niet velen in de hel en onder de toorn Gods, die zichzelf vervloeken, omdat zij zoveel goede gelegenheden van het Evangelie hebben voorbij laten gaan, zonder gebruik daarvan te maken? En weet gij niet dat het met u ook zo gaan zal, indien gij het niet aanneemt? Leven de mensen ook voor eeuwig? Is er voor alle mensen niet een bestemde tijd op aarde? Indien wij voor Gods gericht worden gesteld, voordat wij het zaligmakende geloof geoefend hebben omtrent Christus, om vrede met God te maken, wat zal er dan van ons geworden? Onze kostelijke gelegenheden gaan vast voorbij; en wordt niet het werk des geloofs door het uitstellen hoe langer hoe zwaarder? Worden onze banden niet hoe langer hoe vaster? Wordt onze ongeschiktheid niet hoe langer hoe groter? En zien wij niet doorgaans dat degenen die het werk des geloofs in hun jeugd verzuimd hebben, ongevoelig leven en zorgeloos sterven?

4. Overweegt *welk een soort van volk het is, dat de Schriftuur ongelovigen noemt, en dat volgens Gods Woord voor eeuwig van Gods aangezicht verstoten zal worden om het ongeloof.* Velen denken, dat het maar de openbare goddelozen zijn, of dezulken die nooit een gedaante van godzaligheid gehad hebben, of dezulken daar zij een walg van hebben zouden om die maar te noemen, dat het, zeg ik, alleen dezulken zijn die voor on-

gelovigen gerekend worden. Maar de Schriftuur spreekt van sommigen die zullen zoeken in te gaan, en niet zullen kunnen, die in de hemel begeren te wezen, en enige moeite doen om er in te komen, en die er nochtans nooit zullen inkomen. En wat is hier de reden van? Zij hebben nooit de weg des geloofs ingeslagen, om het leven te verkrijgen, en om in de hemel te komen; maar zij sloegen de weg der werken in, de weg van het gebed, de weg van voornemens, van beloften en van besluiten om zich te verbeteren; Christus, en het geloof in Hem, geheel voorbij ziende. En zo sloegen zij de weg van vermetelheid in, zichzelf vrede belovende, wanneer er geen vrede, noch de minste grond daarvoor was.

5. Overweegt ook, (hetwelk veel overeenkomt met de voorgaande aanmerking) *dat de genen die om het ongeloof van Gods tegenwoordigheid uitgesloten zijn, ook mensen waren gelijk als wij zijn;* die in hetzelfde koninkrijk en in dezelfde stad met ons geleefd hebben, die in hetzelfde gezelschap met ons gebeden, en zichzelf de hemel zowel verzekerd hebben, als velen uit ons dat doen, die aan dezelfde zonden schuldig waren daar wij aan schuldig zijn, die vele van dezelfde predikaties gehoord hebben die wij hebben gehoord, en die nochtans verloren zijn gegaan, omdat zij niet geloofd hebben in de Zone Gods. Waarom zouden wij dan datgene ten aanzien van ons als onmogelijk aanzien, hetwelk ten aanzien van anderen zo gemeen is? Is niet dezelfde natuur in ons, die in anderen is, en zijn onze naturen niet zo bedrieglijk en verdorven als die van anderen? En kunnen wij dan niet zowel bedrogen worden, als zij? Is het niet dezelfde regel daar God ons naar oordelen zal, daar Hij hen naar geoordeeld heeft? Wat is de reden dat de mensen het Woord horen en lezen, en zichzelf de hemel beloven, wanneer datzelfde Woord duidelijk verklaart dat zij het verderf te wachten hebben van de Heere? Niet anders dan deze stoute en verwaande vermetelheid, die zij voor het geloof houden. Laat uw kostelijke gelegenheden dan niet voorbijgaan, en bedriegt toch uzelf niet in zulk een gewichtige zaak als het geloof is. Want gij zult dit verlies nooit kunnen goedmaken of herstellen, indien gij hier het geloof mist.

6. Overweegt ook eindelijk de grote noodzakelijkheid, die de Heere door een volstrekt gebod op alle mensen gelegd heeft, om te geloven in de Zone Gods. Hij heeft niet volstrekter het gebed, het afhangen van Hem, of enige andere plicht van ons vereist, dan deze plicht, 1Joh. 3:23: En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam Zijns Zoons Jezus Christus? Ja, het wordt als Zijn voornaam gebod uitgezonderd. Wanneer die grote vraag wordt gedaan, wat moet ik doen opdat ik zalig worde? Zo is het antwoord: Geloof in den Heere Jezus Christus. Denkt gij dat de Heere, Die dit gebod op zulk een bijzondere wijze uitgezonderd heeft, u nooit tot rekenschap zal vorderen wegens uw verachten daarvan? Of meent gij Hem te kunnen voldoen met uw andere plichten, zonder acht te geven op deze plicht? Och! neen, dat zal niet kunnen zijn; want genomen dat gij al uw leven treuren en wenen mocht, en al was uw leven een voorbeeld voor anderen, indien gij nochtans deze ene zaak, het geloof in Christus mist, zo zult gij overtreders bevonden worden, die het voorname werk verzuimd hebben.

Vraagt gij nu*, wat het is dat wij u gebieden, wanneer wij u gebieden te geloven*? Ik antwoord, wanneer wij u roepen tot het geloof, dan roepen wij u:

1. Om behoorlijk bewogen te zijn over het gevoel van uw eigen nietigheid, zondigheid en gevaar; totdat er iets hiervan gevonden wordt, zo zal het geloof in Christus Jezus niet geoefend worden, noch ooit enige ingang krijgen. Diepe indrukken van de toekomende toorn, en vrees om voor God te moeten verschijnen, zijn zonderling behulpzaam tot dat einde. Wij prediken u geen wanhoop, gelijk sommigen mompelen, maar wij

zoeken u de waarheid van Gods woord te doen geloven, hetwelk u verklaart wat gij zijt; als ook om u te brengen onder levendige indrukken daarvan, opdat gij niet mocht kunnen rusten, totdat gij waarlijk met Christus verenigd zijt. De meeste toehoorders komen nooit zover, en dit is de reden waarom er zovelen zich aan de dorpel stoten, en nooit enige voortgang kunnen maken.

2. Wij roepen u, *om u te benaarstigen om licht en klaarheid te ontvangen van het nut en de uitnemendheid van Christus Jezus, van de kracht van Zijn dood, van de voorwaarde van het verbond der genade, door welke een zondaar recht op Hem verkrijgt*. Wanneer iemand, zonder dit, gevoelig is van zijn zonden en van zijn gevaar, dan ligt hij open voor wanhoop; maar wanneer hem dit ontdekt wordt, zo opent het een deur voor de zondaar, door welke hem wordt aangewezen de toekomende toorn te ontvlieden. Ik meen niet dat gij al de vragen van de Catechismus, rakende de fundamentele gronden van de godsdienst, moest kunnen beantwoorden; maar dat gij trachten moest om het geloof van die dingen in uwe hart te bekomen, en om het geloof in God te hebben, opdat gij verzekerd moogt zijn dat Hij, Die God was en is, voor zondaren gestorven is; en dat door de toepassing van Zijn voldoening de zondaren het leven verkrijgen kunnen, en dat hun een genoegzame grond gegeven wordt om zichzelf op Hem te wagen. Het eerste toont de noodzakelijkheid van enig gevoel, het andere de noodzakelijkheid van een algemeen geloof, volgens dat woord, Hebr. 11:6: Die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken. Wij moeten weten dat er een recht is om te komen, en ook grond om te mogen verwachten dat wij Gode aangenaam zullen zijn, wanneer wij tot Hem komen, of anders zullen wij nooit tot Christus komen, noch ooit in Hem geloven.

3. Wanneer wij u tot het geloof roepen*, dan roepen wij u, om de hand des geloofs dadelijk uit te steken om Christus aan te nemen, en om Hem op uzelf toe te passen; uzelf werpende op Zijn voldoening, om uw zondigheid door Hem bedekt te krijgen; Hem als een volkomen Zaligmaker aangrijpende, om u te bewaren van niet te verzinken onder het gewicht van de zonden daar gij onder ligt.* Dit is de oefening en de praktijk des geloofs, wanneer die voortvloeit uit de algemene leer van de noodzakelijkheid van die dingen, als waarheden op zichzelf, te geloven. En wanneer die dan in praktijk gesteld worden, dat wij, die zeker gevoeglijk verloren zijn, noodzakelijk deel moeten hebben aan die zaligheid, welke wij geloven dat in Christus Jezus is, en wij ons dan tot dat einde op Hem werpen. Het eerste, namelijk gevoelig te zijn over de zonden, kan in de verworpenen plaats hebben; het tweede, dat er een genoegzame zaligheid in Christus is voor degenen die geloven, geloven de duivelen ook; maar dit derde, het dadelijk gebruik maken van de voldoening van Christus, tot betaling van onze schuld, en het werpen van onszelf op Hem, dat is het geloof en de oefening daarvan, hetwelk een ware gelovige alleen bijzonder eigen is, als ook de eigenlijke zaak die hem tot een gelovige maakt. Dit is het daar wij u toe roepen, opdat gij niet mocht staan, en uzelf vergenoegen met alleen op Christus te zien; maar opdat gij uzelf op Hem mocht werpen, en het gewicht van uw ziel, en van al uw bekommeringen en noden op Christus neerzetten, waartoe u de almachtige kracht van Gods genade alleen bekwaam moet maken; waarvan wij in het andere gedeelte van het vers moeten handelen.

Het tweede deel van het gebruik, hetwelk hierop volgt, is, dat wij u verzoeken om niet alleen deze weg, van vrede met God te maken, in te slaan, maar om deze te beproeven tot uw eigen voldoening, opdat gij op goede gronden verzekerd moogt zijn dat het zo

is. Want er is een groot onderscheid tussen in Christus te geloven, en tussen het klaar en onderscheiden weten dat wij geloven. Want gelijk er een noodzakelijkheid is van het eerste, zonder welke er geen vrede met God zijn kan; zo is er ook een noodzakelijkheid van het tweede; ofschoon niet alleen, alsof er geen vrede met God zou kunnen zijn zonder hetzelve; nochtans ten aanzien van onze eigen vrede, als kunnende zonder hetzelve niet in God getroost zijn. En dewijl er zovelen zijn die niet geloven, die nochtans denken dat zij gelovigen zijn; ja, dewijl er ook onder de toehoorders van het Evangelie niets gemener is dan Christus te verwerpen en niet te geloven, en nochtans ook niets gemener dan te vertrouwen dat zij geloven; zo is hier des te meer grond om u te vermanen om uw geloof te beproeven, opdat gij weten moogt of gij de toets uit kunt staan, en of gij met vrijmoedigheid op goede gronden uw geloof kunt staande houden, en daarbij blijven. Mij dunkt, indien het ernstig werd overwogen hoe weinig gelovigen er zijn, en wat een zeldzame zaak het is om iemand te vinden die Christus aanneemt, dat de mensen niet veel nodig zouden hebben, om sterk aangedrongen te worden om hun geloof te beproeven; en terwijl er onder velen niet één gevonden zal worden die bij Christus Jezus voor een ware gelovige zal kunnen doorgaan; moesten dan de meesten zichzelf niet verdenken? Overmits de grote menigte die het Evangelie hoort, het voorwerp is van deze klacht: Wie heeft onze prediking geloofd? dat is, zeer weinigen hebben die geloofd; zo moest gij u benaarstigen om enige welgegronde verzekerdheid te hebben dat gij in geen waan zijt, of op gronden bouwt die u in het laatst begeven zullen. Maar dat gij in staat moogt zijn, om op goede gronden met de apostel te kunnen zeggen: Ik weet Wien ik geloofd heb, enz. Er is een geloof en een hoop die velen zullen beschaamd maken; en wanneer Christus met dezulken in de dag des oordeels zal te doen hebben, die nooit dachten dat zij van Hem verstoten zouden worden, zo zullen dezen onder allen met de grootste schaamte gewis van Hem verstoten worden. O! wat zullen degenen die een belijdenis van Christus gehad, en de wortel der zaak nooit bezeten hebben, niet boven alle anderen met schande en schaamte vervuld worden? Durft gij, met al het vertrouwen dat gij hebt, de dood in het aangezicht zien? Het is geen grote zaak om te vertrouwen als gij gezond zijt; maar zult gij alsdan uzelf vertroosten kunnen met Gods beloften? Belooft uzelf toch de goederen van Gods verbond niet, tenzij gij ook in Gods weg uzelf zoekt te verzekeren dat gij waarlijk gelovigen zijt. Ons leven hangt van ons geloof af; maar onze vertroosting hangt veel af, dat wij klaarheid hebben dat wij het geloof bezitten, en dat wij in Christus zijn; en daarom is het nodig dat wij dit op uw consciënties aandringen, dewijl er geen andere weg is om u van de verschrikking Gods te bevrijden, en om u troostvol te verzekeren van uw bijzonder aandeel aan de beloften Gods, dan door verzekerd te wezen en klaarheid te hebben dat gij waarlijk gelovigen in Christus zijt.

Er zijn vier soorten van mensen, daar wij hier een weinig van spreken moeten.

1. Er zijn er sommigen die denken, indien zij andere plichten verrichten konden, ofschoon zij deze, te weten, hun roeping en verkiezing vast te maken, nooit verrichtten, dat het dan wel genoeg met hen zijn zou. Zijn er niet velen onder u, die nooit zichzelf eens beproefd hebben, of hun geloof de beproeving Gods zal kunnen uitstaan of niet? Helaas! wat heeft er niet een atheïstische onverschilligheid, en een verachting van de vertroosting Gods bij velen de overhand? Zij menen dat de beloften, en de vertroostingen die door de beloften verkregen worden, niet zoveel waard zijn, dan dat zij de moeite zouden nemen om te beproeven of deze hun toekomen of niet. Doch de dag nadert, waarin velen zichzelf vervloeken zullen, dat zij dit veracht en verzuimd hebben.

2. Een tweede soort zijn dezulken die, omdat ze nooit van hun eigen vrede met God verzekerd zijn geweest, en ook niet van hun eigen geloof, en niet getracht hebben om met ernst daarvan verzekerd te zijn, ook daarom denken dat het allemaal maar een inbeelding is wat er van de verzekering des geloofs en van vrede met God gesproken wordt; zij denken dat het op zijn best maar een raadsel is. Dit is een slag van volk welke denken, dat zij doen mogen zo goed als zij kunnen, en dat zij zich niet behoeven te bemoeien met zulke inbeeldingen of keurigheden; en als men hen vraagt wat er eindelijk van hen geworden zal? zo antwoorden zij, dat ze dat aan God toevertrouwen. Meent gij dat het tevergeefs is, dat God u zovele geboden gegeven heeft, om uw roeping en verkiezing vast te maken, en ook zovele kenmerken om deze daaraan te kunnen beproeven? En dat sommigen van Gods volk, op een heilige en een ootmoedige wijze, zich zozeer beroemen op hun gemeenschap met God, op hun verzekering van Zijn liefde tot hen, en op hun bijzonder aandeel aan Hem; toont dat alles niet dat er zulk een zaak te bekomen is?

3. Er is een derde soort, hetwelk zichzelf met blote gissingen omtrent deze zaak beklaagt; en hoe groter hun zorgeloosheid is, hoe meer zij zichzelf wijsmaken dat zij het geloof hebben. Dit is niet minder beklaaglijk dan enige van de voorgaande; want zij staan alles toe, zij erkennen dat men zijn roeping en verkiezing vast moet maken, dat men zich benaarstigen moet om van zijn geloof verzekerd te zijn; maar ondertussen houden zij de vrede met de satan en met hun begeerlijkheden, voor vrede met God; en een verbond met de hel en met de dood voor een waar verdrag met God. Het is zo zeker als het Woord van God waarachtig is, dat er velen zijn, die hierdoor alle overtuigingen en beschuldigingen wegwerken, en nooit hun geloof wantrouwen of verdenken. Zij hopen dat alles wel met hen zijn zal, en dat ze maar altijd geloven moeten; alsof de gehele plicht des geloofs niet anders was dan de beschuldigingen maar weg te weren en ten onder te houden.

4. Een vierde soort zijn zelfs dezulken, die iets van God in zich hebben; die, als het ware, vrezen om alles vast en zeker te maken, menende dat het nederigheid en tedere heiligheid is om de twijfelingen te onderhouden, even gelijk de anderen denken dat het geloof is, de vermetelheid te koesteren. Dezen klagen altijd alsof alles verkeerd, en geen ding recht was in hun toestand; en zo kweken en koesteren zij het ongeloof. Er is iets dergelijks in oprechte zielen, dat hen bederft in hun betrachting, of in hun roeping en verkiezing vast te maken; en zolang dit bij hen plaats heeft, zo kunnen zij niet geraken tot een gepaste ontdekking van deze uitnemende genade, tot welker oefening God hen roept, namelijk het geloof in Christus Jezus. Hebben wij wel nodig beweegredenen te gebruiken, om u tot deze beproeving des geloofs op te wekken, en om alle naarstigheid toe te brengen om het vast en zeker te maken, daar gij het inzonderheid tot hiertoe verzuimd hebt? Indien gij iets van de kwelling kende die het ongeloof teweeg brengt, en welk een schrik der consciëntie het gevoel van afgescheidenheid van God veroorzaakt, zo zoudt gij het een grote zaak achten om klaarheid in uw staat te hebben. En indien het ook gekend en geloofd werd, hoe dit bedrog en de onvastheid van het geloof, de meeste mensen in de wereld, ja, zelfs in de zichtbare Kerk bederft; zouden zij dan wel durven blijven in hun zorgeloosheid, gelijk zij nu doen, zonder ernstige betrachting om op goede gronden vast en zeker te maken dat zij waarlijk geloven? Zouden zij wel onder Gods vloek en toorn gerust durven blijven, indien zij geloofden dat zij er waarlijk onder waren, en zich niet dwaas verbeelden dat het anders met hen gesteld was? Zouden zij zichzelf wel toorn als een schat durven vergaderen, indien zij niet dachten dat de hoop die zij hadden, goed genoeg was? O! wat bederft de vermetelheid niet vele zielen? En inzonderheid heeft deze

vermetelheid, die iemand doet denken dat alles wel met hem is, wanneer alles verkeerd is, meer zielen in de zichtbare Kerk verdorven, en zal zulks ook blijven doen, dan de onheiligheid, dronkenschap, dieverij, wanhoop of enige andere dergelijke grove kwaden hebben gedaan of doen zullen. Dit is hetgeen dat de mensen onder hun zonden besloten houdt, namelijk hun vermetelheid, wanneer zij zakelijk zeggen: Wij zullen vrede hebben, wanneer wij schoon naar onzes harten goeddunken wandelen. Dit is het dat de mensen zonder vrees doet stelen, liegen en overspel bedrijven, enz.; dat zij zeggen: Is de Heere niet in het midden van ons? Micha 3:11. Is dit het niet dat velen van u afhoudt om niet voor het Woord te beven? Wij geloven en vertrouwen op God, zegt gij; doch dewijl de vermetelheid nu zo algemeen is, is het dan niet noodzakelijk om uw geloof te beproeven? Indien er eens zoveel kwaad geld in het land was, dat het iets zeldzaams was om een stuk goed geld te ontvangen, zoudt gij u niet grotelijks verplicht achten om het terdege te beproeven, opdat gij door kwade en valse munt niet mocht bedrogen worden? Is het dan niet oneindig meer noodzakelijk voor degenen die niet bedrogen willen worden omtrent de zaligheid van hun ziel, dat zij zichzelf beproeven, of hun geloof voor God de toets zal kunnen uitstaan of niet?

Nu zult gij mogelijk vragen: *Wat zijn de kenmerken en blijken van een vast en een oprecht geloof, dat de toets zal kunnen uitstaan, en daar het vermetele geloof, dat bij de meesten in deze dagen plaats heeft, aan beproefd kan worden?*

Ik zal eerst enige klare schriftuurteksten noemen, die enige dingen aanwijzen welke het geloof wezenlijk vergezelschappen; en dan zal ik enige andere teksten noemen, welke enige kenmerken voorstellen die op het geloof volgen, om de voorgaande te onderscheiden, en om behulpzaam te wezen tot beslissing van deze grote vraag.

Men kan het geloof beproeven uit de grond en oorsprong van hetzelve, of uit hetgeen daar het uit geboren en aangekweekt wordt. Het geloof komt uit het gehoor, zegt de apostel, Rom. 10:17. Het historisch geloof komt door de prediking van het Evangelie, en het zaligmakende geloof wordt instrumenteel gewrocht door hetzelfde Woord van God, overmits het een kracht Gods tot zaligheid is. Dewijl het nu dit Woord is, hetwelk de eigenlijke grond is van ons geloof, zo vraag ik u, vanwaar komt uw geloof, en welke hand heeft het Woord van God daarin? Er zijn er velen die een soort van geloof hebben, niet alleen buiten, maar ook tegen het Woord van God, waardoor zij geloven dat zij de hemel zullen verkrijgen, daar het Woord van God hen ondertussen direct uitsluit. Wordt uw geloof onderhouden, zonder dat gij tot dat einde de noodzakelijkheid kent van een belofte? Kunt gij uw vrede onderhouden, zonder enig fundament te hebben in de waarheid en getrouwheid Gods, om deze op te bouwen? Bemint zulk een geloof nooit, hetwelk niet hongert en dorst naar het Woord, hetwelk leven kan zonder dat het door het Woord gevoed wordt, en dat zijn begin en aanwas niet aan het Woord kan toeschrijven. Ik wil niet zeggen van dit of dat woord in het bijzonder, of op die en die tijd gelezen of gehoord; maar van het Woord van God. Het Woord is het eigenlijke fundament daar het geloof op bouwt; hetzij men hetgeen aanmerkt dat het geloof vergezelschapt, of hetgeen dat op het geloof volgt. Er zijn enige klare schriftuurteksten die zulks duidelijk aanwijzen, gelijk als:

1. Eerst*, Hand. 15:9: En heeft geen onderscheid gemaakt tussen ons en hen, gereinigd hebbende hun harten door het geloof.* Er is eertijds waarlijk een groot onderscheid geweest tussen Joden en heidenen; doch nu, wanneer God hen beide tot het geloof in Christus gebracht heeft, zo is dat onderscheid weggenomen. Er is in het geloof een

kracht om het hart te besnijden, om hetzelve te reinigen, en om de begeerlijkheden uit te bannen; want het verenigt met Christus, en doet Hem zo in het hart wonen. Daar Christus nu woont, daar heeft Hij de heerschappij; en zo wordt alles wat tegen Hem opstaat en tegenstand biedt, verbannen. Het geloof geeft Christus onthaal, en wil niets dat Hem onbehaaglijk is, of dat tegen Hem opstaat, toelaten om bij Hem te wonen. Het geloof gebruikt Christus tot het onder brengen van de begeerlijkheden, en tot doding van de verdorvenheden. Tevoren mocht er een schone uitwendige belijdenis zijn, en ook iets dat van buiten rein was, daar het van binnen nochtans besmet en geheel onrein was. Maar wanneer het geloof omtrent Christus geoefend wordt, dan reinigt het van alle besmetting des geestes, zowel als van die des vleses; het past de beloften tot dat einde op zichzelf toe, om het van binnen zowel gereinigd te krijgen als van buiten; ja, het voorname werk des geloofs is, om het hart van binnen gereinigd te hebben, dewijl het hart de fontein is van alle besmetting, die de gehele mens verontreinigt. Bemint zulk een geloof nooit, dat het hart als een varkenskot doet blijven voor de begeerlijkheden, dat het met allerlei onreine en ijdele gedachten doet bezet blijven, of dat het laat gelijk het tevoren was; of ook zulk een geloof niet, hetwelk alleen het buitenste reinigt, en niet meer teweeg brengt; zulk een geloof, hoezeer het ook van iemand mag geacht worden, zal nooit bij God voor een waar zaligmakend geloof gerekend worden. Ik zeg niet, ook durf ik niet te zeggen, dat een gelovige deze reinheid des harten altijd onderscheiden kan; maar dit zeg ik, dat het ware geloof de ziel aan zal zetten om het hart te reinigen en om Christus tot dat einde te gebruiken; niet alleen om de arm van de heerschappij der zonde gebroken te krijgen, maar om de gehele ziel meer en meer verlost te krijgen van de inwonende kracht daarvan. En dit zal haar voornaamste toeleg zijn, dat zij in oprechtheid zal arbeiden om het hart van binnen te reinigen, zowel als haar wandel naar buiten. De inwendige gruwelen van het hart zullen haar zo smartelijk en lastig vallen, als ergerlijke uitbrekingen.

2. De tweede plaats is *Gal. 2:20: Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, enz*. Indien gij weten wilt wat het geloof vergezelt, dit is het, namelijk een leven des geloofs; er is een leven dat gekruist en gedood is, en een ander leven dat opgewekt wordt. Het leven dat gedood is, is hetgeen dat een mens tevoren der wet leefde. Ik ben door de wet der wet gestorven, zegt de apostel, Gal. 2:19. Die goede gedachten die hij tevoren van zichzelf had, zijn nu gedood en weggenomen; hij moet nu verwonderd staan hoe het wezen kan dat hij zichzelf verbeelden kon dat hij een heilige of een gelovige was, of hoe hij zich de hemel durfde beloven in die staat, daar hij toen in gevonden werd. Het leven dat nu in deszelfs plaats komt, is een leven dat opgewekt en onderhouden wordt door en in Christus alleen, en niet door iets dat in de mens zelf is. Een gelovige heeft al zijn heiligheid en sterkte, om alle geboden plichten te kunnen verrichten, als ook al zijn troost, van Christus. En hij heeft daarbij zelfs zijn natuurlijk leven, zijn tegenwoordig zijn in de wereld, van Hem; hij is in Christus alles en in allen; zijn leven, sterkte en voorraad is niet in zichzelf, maar hij leeft door een gedurige handel van wisselbrieven, als het ware, tussen hem en Christus, welke in alles voldaan worden, zover hij die nodig heeft en voor hem nuttig is. Hij is een gestorvene, en hij is een levend mens; en alwaar het ware geloof is, daar is iemand gekruist en hij leeft. Ik bid, misvat de zaak toch niet, door te denken dat het ware geloof zich maar oefent omtrent deze of gene bijzonderheid, of alleen maar op zulk of zulk een tijd; o! neen, het geloof moet niet alleen bij vlagen geoefend worden, maar wij moeten het trachten te oefenen ons gehele leven

door; dat is, wij moeten door het geloof alles wat wij nodig hebben, van Christus verwachten, en altijd in deze weg zoeken te handelen. Wij moeten ons gewennen om vrede, sterkte, vertroosting, en alles wat wij nodig hebben, te ontvangen uit de volheid van Christus. Dit leven des geloofs is, om het gebrek aan alles in onszelf te zien, en om nochtans alles te hebben, door Christus tot alles te gebruiken; onszelf vergenoegende en vertroostende, dat er kracht en sterkte in Hem is, ofschoon wij zwak zijn in onszelf. En omdat Hij al Zijn en onze vijanden heeft overwonnen, en dat wij ook eindelijk in onze eigen persoon zullen overwinnen; ons vergenoegende en vertroostende dat Hij een volmaakte gerechtigheid heeft, ofschoon wij er geen van ons eigen hebben, ons alleen begevende tot die gerechtigheid, tot rechtvaardigmaking voor God. Dewijl wij nu op deze wijze in Hem leven, zo leeft Hij in ons door Zijn Geest, en wij leven in Hem door het geloof. O! aangenaam en begeerlijk, doch tevens ook verborgen leven.

De derde plaats is, *Gal. 5:6: Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende.* De apostel zegt niet enkel het geloof, maar het geloof door de liefde werkende. Want het geloof is een werkzame genade, en de zaak waardoor het werkt, is de liefde. Het geloof is de hand van het nieuwe schepsel, waardoor het alles werkt, hebbende daartoe leven van Christus ontvangen. En wij mogen zeggen, dat de liefde de hand van het geloof is, of liever de vingers aan de hand des geloofs, waardoor het alles teder behandelt uit liefde tot God en Christus, als ook tot anderen, om Christus' wil. Het geloof werkt, en het werkt door liefde. Dat is een goed en een oprecht geloof, hetwelk het hart ontvonkt met en tot Christus; en hoe nader het geloof de ziel tot Christus brengt, hoe meer het hart daardoor in liefde tot anderen ontvonkt wordt. Hierom wordt de liefde tot het volk Gods als een kenmerk opgegeven van iemand die uit God geboren is, 1Joh. 5:1; omdat, daar het ware geloof is, het niet anders zijn kan, of daar moet liefde tot Gods kinderen zijn, voortvloeiende uit liefde tot Hem Die hen geboren heeft. Dat geloof, hetwelk niet bewogen is over de ontering van God, uit liefde tot Hem, en dat de zwarigheden, het lijden, en de verdrukkingen van Gods volk kan aanzien zonder medelijden, en zonder gevoelig daarover bewogen te zijn, is niet oprecht, maar moet gehouden worden voor een vals geloof.

De vierde plaats is*, Jak. 2:8: Toon mij uw geloof uit uw werken, enz*. Het ware geloof heeft altijd de oprechte heiligheid tot een metgezel, dewelke van een gelovige in zijn gehele wandel betracht en beoogd wordt, en die ook door genade enigermate van hem bekomen wordt. Welke nuttigheid is het, indien iemand zegt dat hij een ander liefheeft, wanneer hij ondertussen naakt is, hebbende gebrek aan dagelijks voedsel, dat hij tot hem zegt: Gaat heen in vrede, wordt warm, en wordt verzadigt; en hem niet geeft de nooddruft voor het lichaam? Zou zulk een arm mens niet denken dat gij met hem spotte? Evenzo zal God u ook voor spot-gelovigen, of voor spotters van het geloof aanzien, wanneer gij uzelf voor gelovigen in Christus houdt, daar gij ondertussen geen reinheid des harten, en geen heiligheid in uw wandel naar buiten hebt. Dat is maar een geloof gelijk de duivelen bezitten, hetwelk u nooit enig voordeel toe zal brengen. Gij moest dit als een waarheid zoeken te geloven, dat gelijk er in Gods achting geen geloof voor goed zal doorgaan, er ook zo in uw achting geen geloof voor goed moest doorgaan, dan een geloof hetwelk de ziel aanzet tot de betrachting der heiligheid, een geloof dat door de liefde werkende is; een geloof dat het hart reinigt, en dat de mens, in welke het is, aanzet om zich te benaarstigen om Christus in hem te hebben leven, en om zelf in Christus te leven.

Ik zei, dat ik ook enige teksten zou noemen welke als gevolgen van het geloof daarvan merktekenen zijn.

1. Ik zou dit voor een goed teken van het geloof aanzien, *wanneer het de ziel doet vrezen dat zij van de belofte niet versteken of achter mocht blijven.* Dit kunnen wij opmaken uit *Hebr. 4:1: Laat ons dan vrezen dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn ruste in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.* Dat stoute vertrouwen, hetwelk denkt dat het onmogelijk is om de beloften te kunnen missen, is een zeer bedenkelijk en gevaarlijk geloof, hetwelk men niet beminnen moest. Het is een veel beter geloof dat vreest, dan dat zo stout is, tenzij er een aangenaam inmengsel van heilige vrijmoedigheid en van ware vreze onder elkander was. Wij lezen, Hebr. 11:7, dat Noach door het geloof bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid heeft, enz. Noach geloofde Gods belofte, dat hij en zijn huisgezin bewaard zouden worden, om niet door de zondvloed met de gehele wereld te verdrinken; en nochtans treurde en beefde hij in het toebereiden van de ark. Indien er meer geloof onder ulieden was, zo zou er ook meer heilige vrees onder u gevonden worden. Bemint dat geloof niet te minder, hetwelk u voor elke bedreiging doet beven, en hetwelk u doet geraakt worden.

2. Het is een goed teken van het zaligmakend geloof, *wanneer het ongeloof gedurig ontdekt wordt, en wanneer een heilige achterdocht hetzelve vergezelt, invoege de ziel haar eigen geloof zo niet durft vertrouwen, dat zij niet schrikken zou voor het ongeloof, en zulks ook aan Christus bekend maken.* In *Mark. 9:23,24* lezen wij van die vader van het kind, die tot Christus kwam, en tot welke de Heere zei: Zo gij kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft, waarop hij terstond uitriep: *Ik geloof Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp*. Er was geloof in hem, maar het ongeloof was daarin gemengd, zijn ongeloof was zo groot, dat het zijn geloof bijna overstelpte; doch hij stelt het in de handen van Christus, hij wil zijn geloof noch zijn ongeloof ontkennen, maar hij geeft de gehele zaak in oprechtheid aan Christus over, om zijn geloof te versterken, en om zijn ongelovigheid te verbeteren en te hulp te komen. Dat geloof mag men wel verdenken, hetwelk terstond tot het hoogste toppunt van volmaaktheid opstijgt eer men het gewaar wordt. Er zijn enige oprechte zielen, welke, omdat zij enig ongeloof bevinden, daarom denken dat ze geen geloof hebben; maar het ware geloof is zulk een geloof, dat gepaard gaat met een gevreesd of tegenwoordig gewaar worden van ongeloof. Dat geloof is het veiligste, daar de ziel het ongeloof vreest en ziet, en daar zij onder gebukt gaat, daar zij onder zucht en schreeuwt, en daar het ongeloof haar tot Christus drijft; dat is een teken van het geloof.

3. Het is een goed kenmerk van het geloof, *wanneer het Christus aankleeft, en wanneer het vreest voor vermetelheid in Hem aan te kleven.* Deze twee dingen zullen tegen elkander strijden, namelijk een gretigheid om bij Hem te zijn, en een vrees voor vermetelheid in zich met Hem te bemoeien, als ook een heilig beven, wanneer men daaraan denkt; nochtans zal en moet het gewaagd worden. De vrouw waarvan wij in Mark. 5:28 lezen, redeneerde dus bij haarzelf: Indien ik maar Zijn klederen mag aanraken, ik zal gezond worden. Dit gelooft zij niet alleen als een waarheid, maar dringt ook onder de schare in, om tot Hem te naderen. Doch wanneer zij nochtans, vers 33, voor Christus wordt gebracht, zoo vreesde en beefde zij, alsof ze in een groot kwaad betrapt geworden was, omdat zij niet openlijk tot Hem durfde komen, maar onder de schare van achteren. Zij moest Hem aanraken, maar zij durfde het, als het ware, niet te erkennen, totdat zij er onvermijdelijk toe genoodzaakt werd. Het is een onoprecht geloof, dat nooit gevreesd

heeft in het pogen om te geloven; daar is reden om te vrezen dat dit geloof niet van het rechte soort is, hetwelk nooit gewandeld heeft onder een indruk van de grote afstand die er is tussen Christus en de ziel, welker kennis en gevoel de zaak is, die de beving veroorzaakt. Ik zeg niet een wanhoop of wantrouwen van de goedertierenheid van Christus, maar een beving, ontstaande uit aanmerking van die grote afstand en onovereenkomst die er is tussen Hem en de ziel. Het geloof doet de zondaar tot Christus gaan, en het gevoel van zijn eigen zondigheid en onwaardigheid houdt hem onder een heilige vrees, en in de oefening van ootmoedigheid. Paulus dacht dat hij voor zijn bekering een gelukkig mens was, gelijk wij in Rom. 7:9 zien kunnen; maar toen hij tot het geloof in Christus gebracht werd, zo zag hij dat hij voormaals dood en verloren was. Ik zal u uit dit hoofdstuk drie kenmerken van het ware geloof voordragen.

1. Het ontdekt de mens zijn voorgaande zondigheid, en inzonderheid zijn voorgaand zelfbedrog, hoogmoed en vermetelheid. Zonder de wet leefde ik eertijds, zegt Paulus; toen was hij een man die in de gedachten van zijn heiligheid leefde; maar als het gebod gekomen is, ben ik gestorven; toen verviel hij geheel van die hoge gedachten.

2. Wanneer er een groter gewoel en rusteloosheid is van het lichaam des doods, zodat het in een zeker opzicht een bozere metgezel wordt, meer strijd voert, en ongemakkelijker wordt dan tevoren. Als het gebod gekomen is, zo is de zonde weer levend geworden, zegt Paulus. Ofschoon hij niet meer verdorvenheid in zich had dan tevoren, zo werd deze nochtans meer opgewekt en gaande gemaakt. Ik durf te zeggen, dat ofschoon er in een gelovige zoveel verdorvenheid niet is als in een natuurlijk mens, deze nochtans meer strijd voert, hem pijnlijker valt en meer ontrust, dan een natuurlijk mens. Want het is alsof de apostel hier zakelijk zeggen wilde: Toen God genadig licht en leven in mijn ziel instortte, zo nam de zonde die gelegenheid waar, om vergramd en woedende te worden, omdat zulk een gast nevens haar werd ingebracht; dat kon zij niet verdragen. Even gelijk een ongeregelde en kwaadaardige hond het allergeweldigst bast, wanneer enige vreemdeling in huis komt; zo bast ook de verdorvenheid, en maakt veelmeer geweld wanneer de genade in de ziel komt, dan zij ooit tevoren deed. Er zijn sommige mensen, welke menen dat zij te meer geloof hebben, omdat zij geen verdorvenheid in zich gevoelen; en er zijn anderen, die denken dat zij geheel geen geloof hebben, omdat zij de verdorvenheid meer werkzaam gevoelen, en meer en meer toenemen om haar te ontrusten. Doch de bewegingen en het woelen der verdorvenheid, wanneer men waarlijk daaronder bewogen en gebukt gaat, is veeleer een bewijs dat wij het geloof hebben, dan dat wij hetzelve missen. Bemint dat geloof te meer, hetwelk u gedurig doet worstelen en strijden met het lichaam des doods; want ofschoon het in zichzelf niet goed is dat de verdorvenheid zich beweegt, zo is de zonde nochtans van zulk een zondige aard, dat zij altijd meer in het aangezicht vliegt van dezulken, die naar God en hemelwaarts zien, dan van degenen die gerust en zorgeloos blijven slapen onder haar heerschappij.

3. Wanneer de ziel nooit enige vrede in haar strijd tegen de verdorvenheid bekomt, dan alleen wanneer zij het geloof oefent in Christus Jezus, gelijk het met Paulus in dit hoofdstuk was na zijn bekering. Dat is een oprecht geloof, hetwelk niet alleen in het eerst met Christus vrede maakt, maar dat ook, om zo te spreken, niet een slag in deze geestelijke strijdt slaan, noch de verdorvenheid onder de ogen zien kan, noch zichzelf enige uitkomst van enige aanval van de vijand beloven, dan door het geloof in Christus Jezus; gelijk het zo met de apostel was, die op het laatst van dit hoofdstuk zeer beklaaglijk uitroept, Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Doch

die ook terstond, het geloof in Christus triomferende, daar bijvoegt: Ik dank God door Jezus Christus. Voor zijn bekering dacht hij dat hij alles genoegzaam alleen doen kon, doch dat is nu zo niet, nu hij niets kan doen zonder Christus, inzonderheid niet in deze zware strijd met zijn verdorvenheden; dat is, een oprecht geloof, hetwelk de zondaar Christus doet gebruiken in alle dingen daar hij toe geroepen wordt; en hetwelk Hem, namelijk Christus, aan het werk zet, en inzonderheid wanneer het, als het ware, komt om te strijden en handgemeen te worden met deze verschrikkelijke vijand, het lichaam des doods, dit monster, hetwelk wanneer het een hoofd wordt afgeslagen, der terstond een ander hoofd in deszelfs plaats opkomt.

Tot een besluit van deze stof, zo bid en vermaan ik dezulken onder ulieden, die van het waar zaligmakend geloof vervreemd zijn, (welke ik vrees dat de meesten onder u zijn) dat gij toch alles wat ik van de natuur en deszelfs natuurlijke blijken gezegd heb, ernstig in overweging wilt nemen, op dat gij van uw zielbedervende misvatting daaromtrent ontdekt en bevrijd mocht worden; en laten de ware en oprechte gelovigen uit dit alles te meer opgeklaard, bevestigd en vertroost worden in hun geloof.

ZESDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:1b

En aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?

ER zijn vele misvattingen van de weg van de godsdienst, waarmee de meeste mensen bezet zijn, en onder andere is er een die de hoorders van het Evangelie algemeen bezet, namelijk dat zij denken dat het geloof een gemakkelijke zaak is, daar niet de minste zwarigheid of moeilijkheid in gevonden wordt. Zij zien het bidden, het houden van de sabbat en een heilig leven voor moeilijke en zware dingen aan; maar de meesten denken dat er om te geloven niet de minste zwarigheid is; en nochtans is het ongeloof zo algemeen, en het geloof zo zeldzaam, dat de profeet Jesaja hier in zijn eigen naam, en in de naam van al de bedienaren van het Evangelie, uitroept: Heere, wie heeft onze prediking geloofd? Hij klaagt dat er maar weinigen waren die het Woord geloven of aannemen wilden. En omdat het hem nu smartte en bezwaarde dat het zo was, en omdat hij gaarne had dat het Woord indruk mocht maken op zijn toehoorders, zo verdubbelt hij tot dat einde zijn uitdrukking, zeggende: En aan wien is de arm des Heeren geopenbaard? Hetwelk in een woord te zeggen is: Er wordt wel veel gepredikt, en er zijn er velen die het Evangelie horen, maar weinigen die hetzelve geloven, en in welker harten het geloof gewerkt wordt; het is er hier en daar maar één, daar dit Evangelie zijn kracht op doet, om hen met Christus te verenigen, en om een werk van zaligmakende genade in hen te werken. De krachtdadige werking van Gods genade komt maar tot het hart van zeer weinigen.

Om nu de woorden een weinig te openen, zo zullen wij een weinig spreken van deze drie dingen. 1. Wat er verstaan wordt door *de arm des Heeren*. 2. Wat er bedoeld wordt door *de openbaring* van de arm des Heeren. En dan zal ik 3. *het oogmerk en de samenhang* van deze woorden met de voorgaande aanwijzen.

Wat het eerste aangaat, zo weet dat *de arm des Heeren* hier niet eigenlijk te verstaan is, want dewijl de Heere een Geest is, zo heeft Hij geen armen, handen of voeten, gelijk wij mensen hebben. Maar wij moeten het figuurlijk of oneigenlijk verstaan, om enige eigenschap van God daardoor te betekenen. Door de arm des Heeren verstaan wij dan in het algemeen Gods macht; want gelijk de arm des mensen datgene is, door welke hij zijn macht oefent, zijn daden verricht, of enig werk doet, zo is ook de arm des Heeren Zijn macht, door welke Hij Zijn grote en machtige daden verricht; gelijk men zo leest, Ps. 118:16: De rechterhand des Heeren doet krachtige daden; en Ps. 98:1: Zijn rechterhand, en de arm Zijner heiligheid heeft Hem heil gegeven. Omdat nu de macht van God genomen wordt of meer algemeen, voor datgene hetwelk geoefend wordt in de werken van Zijn gemene voorzienigheid; of meer bijzonder, voor hetgeen hetwelk geoefend wordt in het werk der zaligmakende genade, zo verstaan wij er kort de genade Gods door, welker kracht in en door het Evangelie geoefend wordt tot bekering der zielen, en

om haar zaligmakende te doen geloven. Zo lezen wij, Rom. 1:16: Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft. Niet alleen, gelijk het in het spreken van goede, aangename en tijdige woorden bestaat; maar gelijk het met een onweerstaanbare macht der genade komt en achtervolgd wordt; gelijk er staat, 1Kor. 1:23,24: Doch wij prediken Christus den Gekruisigden, den Joden wel een ergernis, en den Grieken een dwaasheid; maar hen die geroepen zijn, Christus de kracht Gods, en de wijsheid Gods. En dat het hier zo moet genomen worden, zal uit de samenhang van deze woorden met de voorgaande klaar blijken. Want het is zeker, dat hij hier niet spreekt van Gods arm of macht in de werken der algemene voorzienigheid, maar van Zijn macht in het bekeren der zielen tot Christus, namelijk die macht, door welke Hij het geloof in de uitverkorene werkt.

Belangende het tweede, namelijk de *openbaring van de arm des Heeren*; hierdoor verstaan wij niet de openbaring daarvan voorwerpelijk, gelijk die aan het licht gebracht wordt door de verkondiging van het Evangelie; want zo wordt deze geopenbaard aan allen die het Evangelie horen. In dit opzicht is die niet verborgen, maar klaar in het Woord geopenbaard. Derhalve verstaan, en moeten wij door de openbaring van de arm of macht des Heeren verstaan, de onderwerpelijke inwendige openbaring daarvan, met kracht en leven aan het hart, door de krachtdadige werking van de Geest des Heeren; gelijk er zo gezegd wordt van de grote dingen die God bereid heeft voor degenen die Hem liefhebben, 1Kor. 2:10: Doch God heeft ons die geopenbaard door Zijn Geest. Het is hetgeen dat aldaar, vers 4, de betoning des Geestes en der kracht genoemd wordt; datgene klaar en krachtig aan de ziel openbaar makende, hetwelk het Woord uitwendig aan het gehoor brengt, zonder welke het Evangelie alleen maar gehoord zou worden, en altijd een verborgenheid blijven. Dit is de openbaring van de arm des Heeren, daar hier van gesproken wordt; omdat het datgene is, daar het geloof van afhangt, en over welker gemis de profeet zo jammerlijk klaagt, zelfs toen er veel gepredikt werd.

Wat nu het derde betreft, te weten *het oogmerk en de samenhang van deze woorden* met de voorgaande, wij oordelen dat zij voorkomen tot bevestiging, en tot verklaring van de voorgaande woorden.

1. Tot bevestiging. Er zijn (gelijk wij gezegd hebben) maar weinigen die geloven, omdat er maar weinigen zijn die dit zaligmakende en krachtdadige werk des Geestes op hun harten ontvangen hebben. Ofschoon hun het Woord gepredikt wordt, zo is hun nochtans de arm van Gods krachtige genade niet geopenbaard. En zo bevestigt hij zijn voorgaande leer, rakende de weinige gelovigen onder de prediking van het Evangelie. 1. Door te bevestigen dat er maar weinigen geloven, bekeerd en krachtdadig geroepen worden door het Evangelie; hetwelk geschiedt door hun eigen ongeloof. En 2. door weinigen te bevestigen, ten aanzien van Gods soevereine toepassing van Zijn genade in het Evangelie, hetwelk maar aan weinigen geschiedt. Het zijn er maar weinigen die geloven, omdat God Zijn genade maar aan weinigen krachtdadig toepast.

2. Wij zeiden ook, dat ze voorkomen tot verklaring van de voorgaande woorden, hetzij men die aanmerkt als een reden, of als een antwoord op een tegenwerping. Want indien men zeggen mocht, hoe kan het zijn, dat daar Jesaja, Paulus, ja ook onze Heere Jezus Zelf zo krachtig gepredikt hebben, er nochtans weinigen geloven? Zo wordt hier geantwoord, dat het niet te verwonderen is ten aanzien van God, alsof Hij van Zijn oogmerk verstoken ware. O! neen, het is omdat de kracht van Christus Jezus maar aan weinigen geopenbaard wordt. Dit geloven wij des te liever dat de zin der woorden is, omdat

wanneer Christus predikte, en velen aan Hem geërgerd werden, Hij tot hen zei: Murmureert niet onder elkander. Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke, Joh. 6:43,44. Er moet een werk van Gods krachtdadige genade aan het hart geschieden, of anders zal niemand in Mij geloven. Zo wordt er ook gezegd hoofdst. 12:37,38: Nochtans geloofden zij niet in Hem; opdat het woord van Jesaja de profeet vervuld werd, dat hij gesproken heeft: Heere, wie heeft onze prediking geloofd? En wien is de arm des Heeren geopenbaard? Daarom konden zij niet geloven dewijl Jesaja wederom gezegd heeft: Hij heeft hun ogen verblind, en hun harten verhard, enz. Dit zegt hij niet om hun ongeloof te verdedigen, of om het te verschonen; maar om de verbintenis aan te tonen, die er is tussen het niet openbaren van de arm des Heeren, en tussen hun niet geloven. Evenzo is het ook hier, de Heere toont het verband dat er is tussen de krachtdadigheid van het werk der genade, en tussen het geloven en de bekering tot God; zodat daar het krachtdadige werk van Zijn genade de prediking van het Evangelie niet vergezelt, dat daar geen geloof, noch bekering, noch zaligmakende verandering aan de ziel, uit de staat der natuur tot de staat der genade, plaats kan hebben.

Hetgeen wij uit deze woorden zullen voordragen, kan tot deze drie leringen gebracht worden, welke ik eerst zal voorstellen, dan verklaren, en eindelijk tot gebruik toepassen.

1. Dat er in het werk der bekering en van het zaligmakend geloof, behalve de prediking van het Woord, vereist wordt een onderscheiden, inwendig, bijzonder, waar, onmiddellijk en krachtdadig werk van Gods Geest op het hart van allen die door het Evangelie bekeerd worden.

2. Dat het maar weinige toehoorders zijn, in welke de Heere zo krachtdadig werkt door Zijn Geest en de kracht van Zijn genade, het is er maar hier een, en daar een, zeer weinigen worden zo bewerkt en bekeerd.

3. Dat er een noodzakelijke en onafscheidelijke verbintenis is tussen dit inwendig en krachtdadig werk des Geestes, en tussen het werk des geloofs en der bekering. Daar dit werk der genade niet is, daar kan het geloof niet zijn; en daar het werk des Geestes immers is, daar moet het geloof ook noodzakelijk wezen, of anders zouden deze twee niet gelijkmatig, van een gelijke uitgestrektheid en wederzijds kunnen zijn. Wie heeft onze prediking geloofd? En aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? Hij is of kan geen gelovige zijn, aan welke Hij niet geopenbaard is; en hij moet noodzakelijk een gelovige wezen, aan welke Hij immers is geopenbaard.

Belangende de eerste van deze leringen, wij zeggen, *dat er behalve de prediking van het Woord, tot het werk der bekering en van het zaligmakend geloof, een onderscheiden, bijzonder, waar, onmiddellijk en krachtdadig werk van Gods Geest vereist wordt*, om van zonde te overtuigen, en de ziel daarover te vernederen, om het verstand te verlichten in de kennis van Christus, om de wil en de genegenheden te vernieuwen, en om de zondaar te overreden en bekwaam te maken, om Christus aan te nemen gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Wij zullen l. op enige woorden van de lering acht geven en verklaren, en dan 2. deze bevestigen.

1. Om dan enige woorden van de lering te verklaren, zo zeggen wij:

a. Het is een onderscheiden werk des Geestes, dat onderscheiden en afzonderlijk is van het Woord; ofschoon dit werk, zoals het de Heere behaagt, met het Woord gepaard gaat, zo is het nochtans niet alsof er enige kracht ingestort wordt in het Woord, hetwelk het dwaze en ongegronde concept is van sommigen. Want ofschoon het met het Woord

vergezeld is, zo is het nochtans van een onderscheiden Werkmeester Die het voortbrengt, als ook een onderscheiden werk, afgezonderd van het Woord, ofschoon het in het hart van de zondaar, die het Woord hoort prediken, gewrocht wordt.

b. Het is een inwendig werk des Geestes; want er is behalve de uitwendige prediking en roeping van het Woord, een inwendig en krachtdadig werk en roeping des Geestes in de bekering van de zondaar, hetwelk tot zijn hart spreekt, zowel als het Woord spreekt tot zijn oren; zodat dit werk des Geestes in de bekering veelmeer is dan enige uitwendige overreding van het gepredikte Woord teweeg kan brengen.

c. Het is een bijzonder werk des Geestes, in onderscheiding van hetgeen dat gemeen is aan de hoorders van het Evangelie; want het is een werk dat bijzonder eigen is aan degene die God bekeert, en wordt aan niemand anders toegepast, dan aan degene in welke Hij het geloof werkt, en die Hij door Zijn genade krachtdadig roept. Het is dan een bijzonder, en geen gemeen werk; want indien het aan allen, die het Evangelie horen, gemeen was, en niet bijzonder aan sommigen, maar allen, dan konden deze twee niet tezamen gaan en gelijkmatig zijn, gelijk wij gezegd hebben. Wie heeft onze prediking geloofd? En aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?

d. Het is een waar, zowel als een krachtig werk des Geestes. Een waar werk, dat niet alleen machtig is om de bekering te kunnen voortbrengen, maar dat ook dadelijk en krachtig is in het waarlijk te doen, door een dadelijke invloed des Geestes, Die de wil vernieuwt, de hebbelijkheden der genade scheppende en instortende in de ziel, en onder andere ook inzonderheid de hebbelijkheid des geloofs; hetwelk een gehele andere zaak is dan te onderstellen en te zeggen dat een mens kracht heeft om te geloven en om zich te bekeren, en dat er niet meer nodig is tot zijn bekering, dan om hem te overreden om die kracht welke hij heeft, te oefenen en in praktijk te stellen. Het is een dadelijk werk des Geestes, en een krachtdadig teweeg brengen van het werk der bekering in de zondaar, op een *Fysicale* wijze, gelijk men in de scholen spreekt.

e. Het is ook een onmiddellijk werk des Geestes in het hart, om het van een middellijke of een redelijke overreding te onderscheiden, alsof er in de bekering niet meer vereist werd dan Gods verlichting van het verstand, en daardoor de wil aanradende om met Christus Jezus te verenigen, zonder enig onmiddellijk werk op de wil zelf. Wij sluiten, volgens de Schriftuur, dit alles in deze lering in, in tegenstelling van de onderscheiden dwalingen, welke door mensen van verdorven zinnen uitgevonden zijn, omtrent het werk der bekering en van het zaligmakend geloof. Gods arm moet geopenbaard worden, het werk en de kracht van Zijn krachtdadige genade moet voortgebracht worden, om het hart en de genegenheden te bewegen en te neigen, en om de wil zelf te bepalen.

Wij zouden al deze dingen verder verklaren en bevestigen kunnen uit dat beroemde voorbeeld van Lydia, Hand. 16:14, alwaar Paulus tot de vrouwen predikende, van haar, te weten Lydia, gezegd wordt: Welker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd; alwaar wij deze dingen onderscheiden vinden: 1. Gods krachtdadig werk op haar hart, onderscheiden van Paulus' prediking voor haar gehoor; want de Heere opende haar hart. 2. Het was een inwendig werk; want het was in haar hart. 3. Het was een bijzonder werk, het waren niet de harten van allen die Paulus hoorden prediken die geopend werden, maar het was het hart van een Lydia. 4. Het was ook een waar en dadelijk werk, hetwelk een ware inwendige verandering bij haar teweeg bracht. 5. Het was eindelijk ook een onmiddellijk werk; want de Heere verlicht niet alleen haar verstand en oordeel, maar Hij daalde neer tot haar hart om dat te

openen, en bracht daar een onmiddellijke verandering teweeg. Het is waar, Paulus opende door zijn prediking wel de weg der zaligheid voor allen die hem hoorden; en ofschoon velen daarvan afgingen met gesloten harten, zo werkte de Heere nochtans op een verborgen, inwendige en dadelijke wijze op haar hart, hetwelk door de uitkomst blijkbaar is. Want Hij verlichtte niet alleen haar verstand, maar Hij deed haar gewillig gehoorzamen aan de roeping van het Evangelie, door het openen van haar hart.

2. Om nu de leer te bevestigen, zullen wij deze vier redenen overwegen, om te tonen dat er zulk een werk des Geestes is bij allen daar het geloof voortgebracht wordt; en dat wel op een allerkennelijkste wijze bij hen, die tot jaren van onderscheid gekomen zijn.

a. Het blijkt uit al die plaatsen daar een uitdrukkelijk onderscheid gemaakt wordt tussen de uitwendige bediening van het Woord, en tussen dit inwendig en krachtdadig werk der genade in het hart. En waarin het grote gewicht der bekering op dit inwendig werk, en niet op de uitwendige bediening van het Woord gelegd wordt; gelijk als Deut. 29:4, alwaar de Heere, door de dienst van Mozes, aan het volk Israëls voorstelt hoevele dingen zij gezien en gehoord hadden; en nochtans zegt hij: De Heere heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan, noch ogen om te zien, noch oren om te horen, tot op deze dag. Zij hadden de uitwendige middelen in overvloed, dewijl zij ondertussen de inwendige kracht niet hadden; de genade van het geestelijke leven, en de geestelijke werkzaamheid om het te oefenen, werd hun onthouden; en daarom konden zij niet zaligmakende verstaan, zien, noch horen. Zie ook Joh. 6:43,44,45: Murmureert niet onder elkander. Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke. Er is geschreven in de Profeten: Zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij. Alwaar een klaar onderscheid gemaakt wordt tussen de uitwendige lering en des Vaders trekking, tussen het onderwijs der leraren, en de lering Gods. Het was wat anders om door Christus als de grote Profeet van Zijn Kerk uitwendig geleerd te worden, en wat anders om inwendig getrokken en geleerd te worden van de Vader. Dit inwendig leren wordt een trekken genoemd, om aan te tonen dat het geen uitwendige redenering of welsprekendheid is, bestaande in woorden van overreding, die de zaak teweeg kunnen brengen; maar dat het een krachtdadige trekking door de arm des Heeren moet zijn, die tot het hart komt. Er zijn nog verschillende andere Schriftuurteksten die tot dit einde klaar en volkomen zijn, Ps. 105:3, Hand. 11:21, enz.

b. Een tweede reden, die op de voorgaande betrekking heeft, is genomen van die veelvuldige en onderscheiden uitdrukkingen, die in de Schriftuur gebruikt worden, om dit werk van Gods Geest in de bekering voor te stellen, welke niet alleen een werkende hand, en een werk dat gewrocht wordt, aanwijzen; maar ook een inwendige, krachtdadige wijze van werken, en teweeg brengen van het werk vertonen; gelijk als Jer. 31:33: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en Ik zal die in haar hart schrijven. Ezech. 11:19: En Ik zal hun enerlei hart geven, en zal een nieuwe geest in het binnenste van hen geven; en Ik zal het stenen hart uit hun vlees wegnemen, en zal hun een vlesen hart geven. Hoofdst. 36:27: En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u, enz. Jer. 32:40: En Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Joh. 6:44, wordt het genoemd des Vaders trekking, gelijk ik gezegd heb. In de gebeden der heiligen wordt het zelfs, ten aanzien van de verdere trappen van dit werk, of ook ten aanzien van de herstelling van verloren trappen, genoemd een scheppen van een

rein hart, en een vernieuwen van een vaste geest in het binnenste, Ps. 51:12, en veel andere dergelijke plaatsen meer; welke niet alleen des mensen onmacht en onbekwaamheid aanwijzen, om zichzelf te bekeren, of zaligmakende te veranderen; maar ook dat er tot zijn bekering een inwendig, dadelijk, bijzonder en krachtdadig werk des Geestes en der genade Gods noodzakelijk is.

c. Het kan ook klaar bevestigd worden uit de macht van God, die Hij oefent en toepast in het werken van het geloof en de bekering. Het is geen middellijk werk, waardoor God alleen op een welvoeglijke wijze aanraadt, gelijk sommigen zo spreken; maar het is een onmiddellijk en krachtdadig werk, waardoor Hij met een sterke macht de bekering werkt. Het is God (zegt de apostel) die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. En gelijk Hij niet alleen aanraadt, maar krachtdadig werkt, zo werkt Hij ook niet alleen op het verstand om het te verlichten, maar ook op de wil, door die te heiligen en te bepalen, deze genezende van haar verkeerdheid, traagheid, hardnekkigheid en wederspannigheid. En de macht, door welke Hij dit grote werk verricht, wordt gezegd de uitnemende grootheid Zijn kracht te zijn. Zie Ef. 1:19,20. Opdat gij moogt weten, zegt de apostel, welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij, aan ons die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit den doden heeft opgewekt; en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in den hemel, enz. Het is zulk een kracht die het geloof werkt, en die zo in het geloof te werken geoefend wordt, gelijk deze geoefend werd, in Christus uit de doden op te wekken. Kon er nu wel voor zulk een kracht enig gebruik zijn, indien er niet meer tot de bekering vereist werd dan een voorwerpelijke aanrading, of een enkele voorstelling van het Voorwerp, met een uitwendige aanrading om hetzelve te omhelzen, waarin de ziel aan haarzelf gelaten wordt, om te verkiezen of te verwerpen naar haar welgevallen? Het is zeker, indien er anders niet was, dat dan de satan en onze verdorvenheid, gemerkt onze natuurlijke vijandschap tegen God en Zijn genade, veel grotere invloed zouden hebben, als ook een veel grotere macht om het hart onder het ongeloof te besluiten, dan enige uitwendige aanrading hebben kan om hetzelve te openen, en om het geloof te werken. En daarom is Zijn kracht noodzakelijk, en de Heere oefent die ook in de bekering der zondaren, of anders zou het werk voor eeuwig moeten achterblijven. En indien de mensen geestelijk dood zijn in de misdaden, gelijk alle mensen van nature zijn; zo moet er niet minder kracht geoefend worden om ze op te wekken en ook levend te maken, dan er geoefend wordt om de doden op te wekken en levend te maken.

d. Het kan ook bevestigd worden uit sommigen, daar deze kracht aan geoefend wordt; gelijk als aan sommige kinderen, dove mensen en anderen, welke wij niet ontkennen kunnen ook voor de genade Gods vatbaar te zijn. En nochtans is of kan er geen andere weg wezen door welke zij gewrocht worden, dan door deze krachtdadige en onmiddellijke werking van Gods Geest, dewijl zij niet vatbaar zijn voor de rede of voor overtuiging, uit kracht van bewijs of drangreden.

Nu zullen wij alleen nog maar twee redenen hier bijvoegen, om te tonen waarom de Heere zo onderscheiden, inwendig, dadelijk, bijzonder, onmiddellijk en krachtdadig werkt, en werken moet, in het werk des geloofs en der bekering van zondaren.

De eerste reden is genomen van de uitnemende grote dodigheid, ongesteldheid, afkerigheid, verkeerdheid, onmacht, en onbekwaamheid, die er in ons is van nature om het geloof te oefenen. Indien het verstand blind, de genegenheden geheel ongeregeld, en de wil geheel bedorven en verkeerd is, dan moet datgene, hetwelk deze bekeert, veran-

dert en vernieuwt, een dadelijk, inwendig, bijzonder, onmiddellijk en krachtdadig werk van Gods Geest zijn. Want dewijl er geen inwendig zaad van Gods genade in hen is om levend gemaakt te worden, zo moet dat zaad eerst aan hen medegedeeld en in hen gezaaid worden, eer zij geloven kunnen. Hetwelk door geen mindere kracht, dan die van Gods almachtige genade kan teweeg gebracht worden. Het is geen welsprekendheid, of kracht van redeneerkunde, die het verrichten zullen; maar het is zulk een werk, dat de ziel wederbaart en haar dadelijk vernieuwt.

De tweede reden is genomen van Gods einde en oogmerk in het geven van de genade, deze mededelende aan sommigen, en niet aan anderen. Indien Gods oogmerk nu, in aan sommigen genadig te zijn, en niet aan anderen, is, om alleen Zijn genade te verhogen en om hen, die deze ontvangen, enkele schuldenaars te maken aan de genade, dan moet het werk der genade, in de bekering, een bijzonder en onmiddellijk werk zijn, dat door de kracht van Gods Geest gewerkt wordt, niets overlatende aan des mensen vrije wil, om hem van anderen te onderscheiden of van welke deze uitwerking zou afhangen. Maar nu zullen wij, wanneer wij de Schriftuur maar inzien, bevinden dat Gods oogmerk in de gehele weg van het bestuur van Zijn genade, in de verkiezing, verlossing, roeping, rechtvaardigmaking, enz. is, om Zijn genade alleen te verhogen, om alle mond te stoppen, en om alle grond van roem in het schepsel weg te nemen; gelijk er staat 1Kor. 4:7: Wie onderscheidt u? En wat hebt gij dat gij niet ontvangen hebt? En indien gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen had? Dit is zeker, bijaldien het werk der genade in de bekering geen onderscheiden, inwendig, bijzonder, waar en onmiddellijk werk was, en deze alleen door haar eigen kracht die vrucht niet voortbracht, zonder iets dat in de mens was, dat de mens dan altijd ondersteld zou worden enige kracht in zichzelf te hebben, en dat hij zichzelf, op de een of andere wijze, van anderen te onderscheiden had. Doch de Heere heeft het geheel anders beoogd en voorgenomen, en daarom moet het werk der genade, in de bekering, overeenkomen met Zijn oogmerk.

Het gebruik van deze lering dient tot weerlegging van verschillende dwalingen in de leer, en tot bevestiging van een grote waarheid die wij belijden; als ook tot weerlegging van iets in de praktijk.

1. Het dient, zeg ik, tot weerlegging der dwalingen, welke wij op de predikstoel niet beminnen te behandelen; doch dewijl de grond zo klaar, en de roeping zoo dringend is, zo kunnen wij niet nalaten om er kort iets van te zeggen; te meer, omdat de satan verschillende wegen ingeslagen heeft om de hoogachting van Gods genade onder de mensen te verminderen, en om de trotse natuur te verheffen; en omdat hier een verzameling en aaneenschakeling is van die wegen welke tegen de waarheid opgeworpen worden, door mensen van verdorven zinnen. Gelijk als:

a. Zij willen dat er niets noodzakelijk is tot het werk der bekering, dan de verkondiging van het Woord; zij houden het voor toegestaan, dat alle mensen een gemene genade hebben, welke God (zeggen ze) door Zijn soevereinheid verplicht was hun te geven, of dat Hij anders niet betamelijk of redelijk het geloof van hen vorderen kon. Hiervandaan komt die macht der vrije wil, en des mensen vermogen om zich tot God te bekeren, daar zij zo voor pleiten. Anderen worden wederom, door het beweren van een licht in de mens, voorstanders en patronen van de trotse, dartele en bedorven natuur, alsof er niet meer nodig was tot verkrijging van het zaligmakende geloof, dan die gemene genade van binnen, en een mondelinge aanranding van buiten. En zo komen ze de vuilste dwalingen voor te staan, welke niet alleen door de Kerk Gods in alle eeuwen zijn veroordeeld, maar

die zelfs van vele papisten zijn verfoeid geworden. Van welke dwalingen nu in onze dagen wederom vele inkruipen, welker opzet en oogmerk is, om de mensen losbandig, ijdel en hoogmoedig te maken, en om de genade Gods in ontuchtigheid te veranderen, alsof ze in het geheel niet nodig hadden om van God en Zijn genade af te hangen, dewijl zij een genoegzame schat in zichzelf hebben om op te leven. Het zijn niet alleen de dwalingen der papisten, der Pelagianen, der Socinianen en Arminianen, of dwalingen in het oordeel, waarmee wij te doen hebben; maar met dezulke, die het gehele fundament van het werk der zaligheid omver werpen, en die, ofschoon zij veel hogere dingen voorwenden, deze nochtans overtreffen en te boven gaan. Doch indien het waar is dat er in het werk der bekering, behalve de prediking van het Woord, een onderscheiden, inwendig, waar, bijzonder, onmiddellijk en krachtdadig werk des Geestes nodig is, om zulk een werk teweeg te brengen; dan is er geen algemene genade, die allen bezitten welke het Evangelie horen. En dan heeft een mens geen macht of bekwaamheid om uit en van zichzelf te kunnen geloven, of anders is dit werk der genade, om de zondaar te bekeren, niet noodzakelijk. Dan had de profeet niet nodig om uit te roepen: Wie heeft onze prediking geloofd? En aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? En Christus behoefde niet te zeggen: Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke, Joh. 6:44. Want dan zouden de mensen kunnen komen zonder die trekking, en ook geloven kunnen zonder de openbaring van de arm des Heeren. Doch in tegenstelling hiervan zeggen wij, gelijk wij ook bewezen hebben, dat het werk der bekering teweeg gebracht wordt door een onderscheiden, inwendig, waar, bijzonder, onmiddellijk en krachtdadig werk des Geestes in de ziel, waardoor Hij niet alleen het verstand verlicht, maar de wil vernieuwt, en de genegenheden of hartstochten recht stelt.

b. Er is een andere dwaling, die door deze leer weerlegd wordt, welke meer subtiel schijnt te zijn. Want sommigen zullen nog wel toestaan, dat er een noodzakelijk verband is tussen de uitwerking en de genade Gods, welke nochtans zeggen dat het de aanrading is, die zo en zo veromstandigd is, die bij sommigen vermag om het werk der bekering teweeg te brengen, en niet in anderen, daar die aanrading niet zo veromstandigd is. Doch dit gevoelen legt het gewicht van de bekering niet op de arm des Heeren, maar op enige omstandigheden die het werk vergezelschappen, en het geeft ook grond van roem in het schepsel.

c. Een derde dwaling die door deze leer weerlegd wordt, is die van sommige anderen, die de genade noodzakelijk met het Woord gepaard willen doen gaan in het werken van het geloof; nochtans zo, dat die niet de wil bereikt, maar dat de wil zichzelf bepaalt; even alsof die niet verdorven was, en alsof die verdorvenheid die in de wil is, waarlijk geen verdorvenheid was; en alsof die verdorvenheid in de wil meer kon weggenomen worden zonder een onmiddellijk werk des Geestes daarop, dan de duisternis van het verstand zonder het onmiddellijk werk des Geestes daarop kon weggenomen worden. Doch nademaal de wil de voornaamste zitplaats is van des mensen verkeerdheid in de natuur, als ook het voornaamste vermogen van de ziel; zo is het een wonderlijke zaak, te zeggen dat in het werk der bekering de andere krachten en vermogens van de ziel vernieuwd moeten worden, en dat deze nochtans, die het naast aan het leven van de ziel komt, overgeslagen zou worden, of de vernieuwing niet nodig hebben. Doch het blijkt uit deze tekst, dat de arm des Heeren in de bekering geopenbaard moet worden, en dat er een krachtdadig werk der genade is, dat niet alleen uit het Woord de rede voorstelt om de wil te bewegen, maar die deze dadelijk wederbaart en vernieuwt. Hetgeen er nu tot weerlegging van

deze dwalingen kon opgebracht worden, dient ook om ons te bevestigen in de waarheid die daar tegenover staat.

2. Het dient ook tot weerlegging van iets in der mensen praktijk, en dat is hun weinig beseffen hoe nodig zij genade hebben. De meesten komen om het Woord te horen prediken, alsof ze de hebbelijkheid des geloofs bezaten, en alsof die hun natuurlijk was, voorgevende het geloof te oefenen, zonder eens hun gemis van het geloof te vermoeden, of te overwegen dat zij zulk een werk der genade nodig hebben om het te werken, en alsof het voor hen een onmogelijkheid was niet te geloven. Hierom is het, dat velen denken dat zij genade genoeg hebben; en zo zij al bidden, het is maar omdat zij wèl mogen doen, niet eens denkende aan de verdorvenheid der natuur die in hen is. En het is waarlijk niet te verwonderen dat zulke mensen tot dwaling vervallen, dewijl hun praktijk duidelijk verklaart dat zij alrede genade genoeg menen te hebben.

De tweede lering is, *dat dit onderscheiden, inwendig, waar, bijzonder, onmiddellijk en krachtdadig werk der genade Gods in de bekering, aan allen die het Evangelie horen, niet gemeen is; maar het is integendeel een zeldzame zaak, die maar aan weinigen toegepast wordt.* Alles wat wij nu gezegd hebben, om de zeldzaamheid van het geloof te tonen, dient ook om de zeldzaamheid van dit werk der genade in de bekering te bewijzen. Het is maar aan zovelen die gelovigen zijn, en die zalig worden, daar de arm des Heeren aan geopenbaard wordt, en meer niet, Jer. 3:14: Ik zal u aannemen, een uit een stad, en twee uit een geslacht; en zal u brengen te Sion, spreekt de Heere. Het zijn er, om zo te spreken, maar twee of drie in een hoek van een parochie, of aan het einde van de stad, die bekeerd worden; en al de anderen blijven in hun walgelijke natuur liggen. Indien iemand hiervan de reden mocht vragen, zo moest deze, die de Heere Jezus Zelf gegeven heeft, genoeg zijn om alle mond te stoppen, Matth. 11:26: Ja Vader, want alo is geweest het welbehagen voor U. Het is van de Heere, Die niemand iets schuldig is; en Die Zich ontfermt dien Hij wil, en Hij verhardt dien Hij wil, gelijk er staat, Rom. 9:18. Hier moesten wij allen zwijgen, en de hand op de mond leggen, zonder meer te antwoorden. Want dewijl wij allen schuldig zijn, zo is Hij rechtvaardig in hetgeen Hij doet, in het roepen, of niet krachtdadig roepen, naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Nochtans heeft het de Heere goed gedacht, uit velen maar weinigen krachtdadig te roepen, om heilige en wijze einden; gelijk als:

1. Om Zijn eigen soevereinheid te tonen, dat Hij vrij is, en ook vrij wil handelen in de uitdeling van Zijn eigen genade. Hierom verkiest Hij er niet alleen weinigen, maar ook gewoonlijk de allergeringsten, de meest verachtelijken en meest dwazen uit de menigte der toehoorders. Het zijn niet vele wijzen naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen, die God verkiest en bekeert; maar Hij verbergt doorgaans Zijn genade voor dezulken. Het is maar zeer zelden dat Hij de sterken, de machtigen of de geleerden roept en aanneemt; maar het zijn gewoonlijk de geringen, de wever, de schoenmaker, de eenvoudige ploeger of akkerman, enz. die God doorgaans roept, wanneer Hij anderen in hun zonde laat liggen.

2. Omdat Hij allen die het Evangelie horen, in ontzag en vreze voor Hem wil doen wandelen, zo openbaart Hij Zijn genade maar aan weinigen. Het is niet de menigte die gelooft; maar alleen hier een, en daar een; opdat allen die de aanbieding der genade hebben, vrezen mochten; opdat zij die niet missen, en deze tevergeefs ontvangen mogen. Als ook, om zorgvuldig te zijn, om een recht gebruik te maken van de middelen der genade, en om vooral de Geest in Zijn bewegingen op te volgen, en Hem niet te bedroeven. O!

indien gij wist en geloofde welk een zeldzame zaak het werk des Geestes was, zo zoudt gij vrezen om enige van Zijn bewegingen uit te blussen.

3. Ten aanzien van de godzaligen doet Hij dit, om hen over Zijn genade en de kracht daarvan zoveel te meer te doen verwonderen, deze te aanbidden en te prijzen.

De gebruiken hiervan zijn deze drie.

1. Gebruik. *Het dient om allen en een iegelijk op te wekken, om zich over Gods genade, en Zijn soevereinheid daarin, te verwonderen, deze te eerbiedigen en te aanbidden*. Verstout u niet om tegen Hem te twisten of te disputeren, omdat ze maar weinigen zijn die geloven, en ook maar weinigen daar Hij Zijn genade voor bepaald heeft. Het is een bewijs van Zijn grootheid, en een blijk van Zijn soevereinheid, voor welke wij ootmoedig zwijgen, eerbiedig aanbidden en niet disputeren moesten. Wij moesten al onze redeneringen binnen Zijn vrijmachtig welbehagen bepalen, Die velen kon aangenomen, en maar weinigen verlaten hebben, of ook niemand aangezien hebben, naar dat Hem zulks goed dacht. Ook moeten wij ons niet verwonderen, noch murmureren, dat het Evangelie maar aan weinigen krachtdadig is; hier is de reden die ons gerust moest stellen, de Heere heeft bepaald en voorgenomen om maar weinigen krachtdadig te roepen, en nochtans wil Hij niemand van de Zijnen missen. Al wat Mij de Vader geeft, zegt Christus, zal tot Mij komen; ofschoon niemand komt zonder dat hij getrokken wordt. Dit is een zaak daar wij wel gevoelig onder zijn moeten, maar nochtans stil en buigzaam, ons veeleer verwonderende dat Hij er enigen uitverkoren en geroepen heeft, dan te murmureren dat Hij er velen heeft voorbijgegaan.

2. Gebruik. *Het dient om zulke toehoorders van het Evangelie, die dit onderscheiden en krachtdadige werk der genade om het geloof in hen te werken, niet ondervonden hebben, te vermanen, om toch overreed te worden van deze waarheid, dat het geloof en het werk der genade geen gemene zaak is*. De meesten denken helaas! dat zij genade hebben, en dat niet één uit velen deze missen. Zij zeggen wel gewoonlijk: Het is waar, ik kan van mijzelf niet geloven; maar God heeft mij die genade gegeven. Doch ik moet u eens vragen: Meent gij dat de genade zulk een gemene zaak is, dat die tot u komt, zonder dat gij weet hoe; of zo gemeen, dat niemand deze mist? Zo niet, hoe komt het dan dat gij zo van de genade denkt en spreekt, als gij gewoonlijk doet? Wij zouden denken veel gewonnen te hebben, indien velen uwer van uw genadeloosheid konden overtuigd worden. Het is ons werk niet om de bijzondere personen aan te wijzen, ofschoon de daden van velen in het binnenste van ons hart zeggen, daar is geen vreze Gods voor hun ogen; en dat velen genade denken te bezitten, die deze nooit gehad hebben. En daarom zullen wij deze drie of vier zaken maar tot u zeggen.

a. Begint uzelf eens te verdenken, dat de zaken niet recht staan tussen God en tussen uw ziel. Wij zeggen niet, dat iemand wanhopen zou; maar dat de meesten hun staat verdenken. Denkt en weest verzekerd, dat geveinsdheid geen genade is, en dat uw vermetelheid geen geloof is. Want indien maar weinigen genade ontvangen, dan moesten velen zichzelf verdenken; en dewijl de genade zulk een zeldzame zaak is, denkt dan niet dat zij gemeen is.

b. Verzuimt toch geen middelen die u door genade tot het geloof zouden kunnen brengen, maar weest naarstig in het gebruik maken van die alle, van het Woord, van het gebed, van de Sacramenten, van de meditaties, enz. Het is door deze middelen dat de Heere de genade werkt; en door het verzuimen daarvan maakt gij u schuldig aan het verderf van uw ziel.

c. Wacht u om de Geest in enige van Zijn werkingen of bewegingen uit te blussen, en om de overtuigingen te versmoren. Indien uw consciëntie te eniger tijd geraakt wordt, of uw genegenheden gestreeld en bewogen worden, gaat dan niet met een tijdgeloof daarop rusten, zonder verder te gaan. Wilt toch vrezen om de eerste beginselen van het leven der genade te versmoren, want de genade kan dikwijls zeer kleine beginselen hebben; en wanneer gij dan enige beweging, overtuiging of beschuldiging uitblust, zo weet gij niet of gij wel ooit iets dergelijks wederom ontmoeten zult, omdat, wanneer Hij aan uw hart kwam kloppen, gij Hem buiten sloot, en voor de deur hebt laten staan. En zo zijt gij in gevaar van deze zware beschuldiging, Hand. 7:51: Gij hardnekkigen en onbesnedenen van harten en oren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uw vaders, alzo ook gij.

d. Aangezien dit werk der genade aan allen die het Evangelie horen, niet gemeen, maar bijzonder voor sommigen is, arbeidt dan om het voor uzelf verzekerd te krijgen, door het met alle ernst te beproeven en te onderzoeken.

3. Gebruik. Het dient om een weinig te spreken tot de gelovigen, (och! of het God gave, dat er velen zodanigen waren) tot welke wij ook drie of vier dingen te zeggen hebben.

a. Leert hieruit, om nederig en ootmoedig te zijn, Wat hebt gij dat gij niet ontvangen hebt? En zo gij het ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen had? 1Kor. 4:7. O! wat is het niet onbetamelijk voor de gelovigen, die schuldenaars zijn aan, en bedelaars van de vrije genade, (waarover zij zich nochtans niet behoeven te schamen) om trots te worden, en om zichzelf te vergeten? Gij hebt niets gelovigen, daar gij op te roemen hebt, dan dat de Heere u beschaamd gemaakt heeft door Zijn genade; en zult gij daarop hoogmoedig worden, alsof gij uzelf aldus gemaakt had? Wacht u dan zorgvuldig tegen alle opgeblazenheid, eigen inbeelding en hooggevoelendheid, en benaarstigt u om ootmoedig en nederig te zijn, of anders zoudt gij in enige ergerlijke zonde kunnen uitbreken, en zo tot smaad en schande van het Evangelie zijn. Wij prijzen u de ootmoedigheid aan boven vele andere dingen, omdat in deze dagen de hoogmoed velen bederft; want indien de inbeelding maar eens inkruipt, dan beginnen zij te denken dat zij al zover in heiligheid gevorderd zijn, dat ze met anderen geen gemeenschap moeten houden, en met hen niet verenigen in de godsdienst; en van hen gaan ze tot een tweede zaak, en vandaar wederom tot een derde; zodat het bezwaarlijk te zeggen is, waar zij halt zullen houden of eindigen. Zij worden eindelijk zo ijlhoofdig, dat ze nauwelijks zoveel plaats overlaten, daar zijzelf op staan kunnen. O! schaamt u voor de hoogmoed, het is een ondraaglijke zaak om trots te zijn op datgene hetwelk God u gegeven heeft, daar gij zo weinig toegedaan hebt, en waarover gij niet meer roemen kunt, dan degenen die het nooit ontvangen hebben.

b. Weest dankbaar, en geeft God alleen de lof voor hetgeen gij ontvangen hebt, want lof betaamt de oprechten, Ps. 33:1. Het is geen kleine zaak, dat Gods macht in het werken van het geloof, en in het mededelen van Zijn genade, geopenbaard wordt. Een aardse troon en koninkrijk, of grote dingen in de wereld, zijn bij dit niet te vergelijken. Het is maar alleen voor Gods eigen volk, en hun bijzonder eigen; maar niet gemeen aan allen. Velen krijgen, als het ware, hun genoegen van de wereld, die deze genade nooit ontvangen, of ook niet ontvangen zullen. De wereld wordt bij God, om zo te spreken, zo weinig gewaardeerd, dat Hij niet veel aanziet wie deze bezit, ofschoon Hij deze nauwkeurig uitdeelt, door Zijn gunstgenoten alleen en bijzonder eigen. Indien het dan klaar is

dat Hij Zijn genade aan u besteed heeft, o! hoe moest gij dan niet juichen en de Heere loven, (gelijk David deed, Ps. 16:7) Die u raad gegeven heeft om zulk een erfdeel te verkiezen, en voor Zijn krachtdadig bepalen van uw hart door Zijn genade, om hetzelve te omhelzen, waarvoor gij niet uzelf, maar God te danken hebt?

c. Zijt medelijdende en tederhartig omtrent anderen, gedenkende dat het alleen de genade is, die het onderscheid gemaakt heeft tussen u en haar, en niet iets goeds in uw natuur boven de hunne, gelijk sommigen dwaas menen; wees niet opgeblazen over de zonden en de vallen van anderen, maar betreurt deze veeleer, zowel als die van uw eigen, en wees te meer ootmoedig, wanneer gij gedenkt aan het onderscheid dat God door Zijn genade gemaakt heeft, opdat gij niet valt; en dewijl uw staan door de genade is, zo wees niet hooggevoelende, maar vreest. Onder alle mensen in de wereld past het u het minste, om over de val van anderen te juichen, veel minder daarmee te spotten, wanneer gij aanmerkt wie en wat het onderscheid gemaakt heeft.

d. Indien het zulk een bijzonder voorrecht is om deelgenoten te zijn van deze krachtdadige en bijzondere genade Gods, welke geoefend wordt in het grote werk der bekering, dan is het zeker, dat er iets bijzonders in uw wandel van u vereist wordt; namelijk, dat die in alles waardig zij aan het Evangelie, en ook overeenkomstig met die genade welke aan u besteed geworden is. O! hoedanigen behoort gij niet te zijn in heilige wandel en godzaligheid?

De derde lering (hetwelk ons waarlijk het oogmerk van alles voorstelt) is, *dat er een onafscheidelijk verband is tussen het werken van het geloof in het hart van degenen die het Evangelie horen, en tussen de toepassing van dit krachtdadig werk der genade Gods, om hetzelve te werken.* Zodat, alwaar dit krachtdadig werk der genade niet is, daar ook geen geloof noch bekering is. En alwaar dit krachtdadig werk der genade immers is, daar ook het geloof en de bekering gevonden worden. De profeet stelt deze wederzijds en gelijkmatig te wezen; wie is een gelovige? Hij, aan wie de arm des Heeren geopenbaard is. Deze twee zijn aan elkander zo vastgebonden en tezamen gevoegd, dat zij nooit van de andere gescheiden kunnen worden, en zo moeten zij samen staan of vallen.

Opdat wij voor u te klaarder mogen zijn, zullen wij deze lering in twee onderscheiden stukken opnemen. Het *eerste* is, dat tenzij de Geest het krachtdadige werk van Gods genade niet te hulp komt, de allerkrachtigste prediking van het Evangelie nooit het geloof zal kunnen werken in het hart van de hoorders. Het *tweede* is, dat alwaar dit krachtdadige werk der genade de prediking van het Evangelie vergezelt, of alwaar de Heere Zijn genade toepast bij het gepredikte Woord, daar wordt het geloof voortgebracht in het hart, en daar wordt de ziel krachtig met Christus verenigd en zaligmakend veranderd. Het *eerste van deze stukken* dient om de noodzakelijkheid van Gods genade aan te tonen, uit aanmerking van onze zondigheid en onmacht, als ook uit aanmerking van de ledigheid en krachteloosheid van alle uitwendige middelen in zichzelf, en om zo de mond van alle mensen te stoppen, als geheel onmachtig zijnde om iets toe te brengen tot hun eigen geestelijk goed of bekering, dewijl zulks de uitwerking is van de genade Gods. Het *andere stuk* dient grotelijks om de genade Gods te verheffen, terwijl het de krachtige arm des Heeren is, die het geloof werkt, en Die zulke en zulke personen roept en bekeert, achtereenvolgens een voorgaande verbintenis en onderhandeling tussen de Vader en de Zoon.

Rakende het *eerste stuk* van deze leer. Dat zal gemakkelijk geloofd worden van degenen die enig waar gevoel hebben van de verdorvenheid van hun natuur, en die dage-

lijks iets vinden van de wet der leden, strijd voerende tegen de wet des gemoeds. En wij zijn verzekerd, dat indien allen die het geloof ontvangen, eens gebracht werden om van deze zaak getuigenis te geven, zij allen verklaren zouden, dat er geen middel is dat zonder de krachtdadige kracht van Gods genade, een vervreemde zondaar brengen kan om met Christus te verenigen, of om in Hem te geloven. En indien allen die nu voor de troon Gods in de hemel zijn, geroepen werden om van deze waarheid getuigenis te geven, zo zouden zij dit allen moeten verzegelen, en zeggen: Niet ons, niet ons zij de eer dat wij geloofd hebben; wij zouden, indien het gelaten was geweest aan de kracht van onze vrije wil, nooit geloofd hebben, indien de kracht van Uw genade in ons niet gewerkt had het willen, zowel als de daad van het geloof. Omdat deze leer nochtans, gelijk wij gezegd hebben, dient om de zondigheid en onmacht der natuur te ontdekken, en hoe weinig wij gehouden zijn aan onszelf in dit grote werk, als ook om de volstrekte noodzakelijkheid te tonen van de genade Gods, en hoeveel wij daaraan verschuldigd zijn in het werk des geloofs en der bekering; en om ook de ledigheid en krachteloosheid te verklaren van alle uitwendige middelen, zonder deze genade, en omdat deze haar aanmerkelijke tegenstand heeft van de vijanden der waarheid, daarom zullen wij deze gronden tot bevestiging daarvan voordragen.

A. De eerste is genomen van die uitdrukkelijke voorbeelden in de Schriftuur, uit welke het klaar blijkt dat er veel krachtige prediking geweest is, en wel door de alleruitnemendste predikers die er ooit waren, en dat het volk doorgaans algemeen onvruchtbaar daaronder geweest is, en dat die onvruchtbaarheid gebracht wordt tot deze grond, namelijk dat het werk van Gods genade, en van Zijn uitgestrekte arm, daarmee niet gepaard geweest is.

1. Het eerste voorbeeld is in Mozes, Deut. 26:4. Dat Mozes een verstandige leraar is geweest, zal niemand ontkennen, dewijl hij getrouw is geweest in Gods gehele huis; en nochtans zegt hij na lang en veel prediken, en na vele wonderen en tekenen die gewrocht waren: Maar de Heere heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan, noch ogen om te zien, noch oren om te horen, tot op deze dag. Alwaar hij niet alleen een onderscheid stelt tussen de prediking van het Woord uitwendig, en tussen het werk der genade inwendig; maar hij toont ook de noodzakelijkheid van het werk der genade, dat daarmee gepaard moet gaan, en legt zo het gewicht van des volks vruchtbaarheid of onvruchtbaarheid op het hebben of niet hebben daarvan.

2. Een tweede voorbeeld is in onze profeet Jesaja. Is er wel iemand onder al de leraars, voor of na hem, die op een evangelischer wijze gepredikt heeft, dan hij gedaan heeft? En nochtans, wanneer hij over het kleine aantal der gelovigen geklaagd had, zeggende: Wie heeft onze prediking geloofd? zo vestigt hij hierop als de oorzaak: En aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? En hoofdst. 6:9,10, geeft hij ons een bericht van de droevige commissie, die hij van de Heere had, Welke tot hem zei: Gaat henen, en zegt tot dit volk: Horende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar merkt niet. Maakt het hart dezes volks vet, en maakt hun oren zwaar, en sluit hun ogen, opdat het niet zie met zijn ogen, noch met zijn oren horen, noch met zijn hart versta, noch zich bekere, en Hij het geneze. Alwaar ook een klaar onderscheid gemaakt wordt tussen het inwendige werk der genade, en tussen de uitwendige bediening.

3. Een derde voorbeel, welke buiten alle tegenspraak is, is in onze gezegende Heere Jezus Zelf, Welke sprak gelijk nooit mensen gesproken hebben, en Die met zulk een kracht en leven predikte, dat zelfs Zijn vleselijke toehoorders zich verwonderden over de

aangename woorden die uit Zijn mond voortkwamen, Luk. 4:22. Want Hij leerde als macht hebbende, en niet als de schriftgeleerden, Mark. 1:22. En nochtans, wanneer zij tegen Hem begonnen te murmureren, zo zei Hij tot hen: Murmureert niet onder elkander. Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke. Niemand kan geloven, tenzij de krachtdadige genade Gods het geloof in hem werkt; er moet een hogere hand zijn dan gij ziet of hoort, een krachtdadiger werk dan enige uitwendige prediking van Mij als profeet van Mijn Kerk, eer een ziel in Mij geloven kan. En ofschoon Zijn toehoorders niet vrij waren van de schuld van ongeloof, maar daar een zondige hand in gehad hebben, nochtans ziet onze Heere Jezus op de soevereine weg en het werk der genade, en daar blijft Hij staan, hun zeggende dat Zijn uitwendige bediening de zaak niet uitwerken zal, maar er moet een inwendig, onmiddellijk en krachtdadig werk der genade zijn om het geloof te werken.

4. Een vierde voorbeeld is van dat uitverkoren vat Paulus, die meer overvloedig gearbeid heeft dan al de apostelen, en die nochtans, wanneer hij predikte, en sommigen geloofden, en sommigen niet geloofden, eer hij de menigte liet scheiden, dit ene woord daarbij doet: Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesaja de profeet tot onze vaderen, zeggende: Gaat henen tot dit volk, en zegt, met het gehoor zult gij horen, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken, enz. Hand. 28:24,27. Alwaar hij zijn uitwendig prediken uitdrukkelijk onderscheidt van Gods inwendige werking, hun bekend makende dat zolang er een richterlijk oordeel op het hart van de mensen blijft liggen, geen uitwendige prediking het werk des geloofs en der bekering teweeg zal brengen; hetwelk hij ook doet om te waken tegen de ergernis die uit de onvruchtbaarheid van zijn bediening genomen mocht worden; invoege, indien iemand zeggen mocht, wat schort dat volk, dat zij het Evangelie niet willen aannemen? Hij daar op antwoordt, dat Jesaja al overlang de reden daarvan gezegd heeft, te weten, dat er een oordeel op het verstand en het hart ligt, hetwelk God moet wegnemen, eer zij het aannemen kunnen.

Bij deze klare voorbeelden zal ik nog enige redenen bijvoegen, gelijk als:

1. De uitnemende grootheid van het werk der bekering. O! hoe groot en hoe zwaar is dat werk niet? Hierom wordt het door de gelijkenissen en uitdrukkingen voorgesteld van een opwekken uit de doden, het scheppen van een nieuw hart, het wegnemen van het stenen hart, en dergelijke; welke alle daartoe strekken, om de noodzakelijkheid van een almachtige kracht, of van een krachtdadig werk der genade in het bekeren der ziel tot Christus, aan te wijzen. Indien het nu zulk een groot werk is, wat kan dan de uitwendige bediening doen, indien de macht van God daarmee niet gepaard gaat? Of wat kan den mens zelf hiertoe doen? Kan hij zichzelf levend maken, opwekken uit de doden, zichzelf scheppen of wederbaren? Het is waar, deze gelijkenissen moeten niet uitgestrekt of in alle opzichten toegepast worden; nochtans geven zij te kennen dat een mens, natuurlijk dood zijnde, niet meer kan toebrengen tot zijn levendmaking, en het verkrijgen van het geestelijke leven in zichzelf, dan een dode kan toebrengen tot zijn levendmaking, en opwekking tot het natuurlijke leven; om welke reden de Heilige Geest die uitdrukkingen verkozen heeft, om de uitnemende grootheid van het werk aan te wijzen.

2. Wanneer wij de staat van de mens aanmerken, daar hij in is wanneer dit werk aan hem gewrocht wordt, dan zullen wij bevinden dat hij niets daartoe doen kan, en dat hij daar geen vatbaarheid toe heeft, alleen dat hij een voorwerp is waarop gewerkt kan worden, zijnde dood door de zonden en de misdaden, gelijk er in Ef. 2:1. staat. Zijnde ten

aanzien van de staat van zijn ziel, en ten aanzien van zijn geestelijke toestand, gelijk Adams lichaam, eer de Heere de adem des levens daarin geblazen had, en hem tot een levende ziel had doen zijn; gelijk toen zijn lichaam zich niet bewegen noch werken kon, alzomin kan ook een natuurlijk mens zich bewegen of werkzaam zijn in de wegen Gods, totdat hem een nieuw beginsel van geestelijk leven geschonken wordt. Dit zal nader blijken, wanneer wij overwegen dat de Schriftuur van deze drie dingen in een natuurlijk mens spreekt:

a. Van een gehele onmacht en dodigheid ten goede, dood in de misdaden en de zonden, Ef. 2:1. Wij zijn van onszelven niet bekwaam iets te denken als uit onszelven, maar onze bekwaamheid is uit God, zegt de apostel, 2Kor. 3:5. Wij kunnen niet één goede gedachte hebben.

b. De Schrift stelt de mens niet alleen voor als onbekwaam ten goede, maar als verkeerd en genegen tot alle kwaad, Kol. 1:21, vervreemd en vijanden door het verstand, in de boze werken. Want het bedenken des vleses is vijandschap tegen God, Rom. 8:7. Het is allerklaarst gekant tegen al wat goed is, en zo ook tegen de weg des geloofs.

c. Des mensen verstand en gemoed is niet alleen verkeerd en vervuld met vijandschap van nature, maar ook buiten staat, om zolang ze zo blijven, genezen te kunnen worden; want het onderwerpt zich de wet Gods niet, want het kan ook niet, Rom. 8:7. En daarom wordt er in het werk der bekering niet alleen een verbetering, maar een gehele vernieuwing van onze natuur vereist. Er is meer nodig, dan het recht stellen van iets in de mens, namelijk het scheppen van nieuwe hebbelijkheden, en het instorten van de beginselen van geestelijk leven en bewegingen in de zie1. Het is waar, het gehele beeld van God is in een zeker opzicht niet volstrekt weggenomen; want de vermogens van de redelijke ziel blijven, de mens heeft nog een verstand en een wil, als ook een zekere soort van reden, doch zonder de minste neiging tot het geestelijk leven, of enige werkzaamheid tot God. Hij heeft een verstand, maar het is geheel verduisterd; hij heeft een wil, maar die is geheel bedorven en verkeerd, zonder de minste neiging tot het goede; hij heeft genegenheden, maar die zijn geheel ongeregeld en bedorven, en op verkeerde voorwerpen geplaatst. Zodat het met des mensen ziel is, ten opzichte van het goede, gelijk als met bedorven wijn; de wijn dient, wanneer hij goed is, tot verheuging en verkwikking; maar wanneer hij bedorven is, dan is het een geheel andere zaak, niet alleen niet dienstig voor de gezondheid, maar zelfs schadelijk en verderfelijk. Evenzo is het ook, zeggen wij, met des mensen ziel; die is geheel door de val bedorven; zij is niet vernietigd geworden, want zij blijft haar eigen vermogens steeds behouden; zij blijft, om zo te spreken, dezelfde in grootte; maar in hoedanigheid is zij geheel bedorven en strijdig tegen God, zij onderwerpt zich de wet Gods niet, zij kan ook niet. Nu is de vernieuwing door genade, de aanvankelijke wegneming van die verdorven hoedanigheden in dit leven, en de volmaakte wegneming daarvan in het toekomende, als ook een voortbrenging van nieuwe hoedanigheden, tot herstelling van de schoonheid van het beeld Gods, dat de mens verloren heeft.

3. Het blijkt ook uit het einde, dat God voorheeft in de bediening van Zijn genade, en uit de heerlijkheid die Hij hebben wil uit elk werk van Zijn genade, en wel inzonderheid uit het werk der bekering, als ook uit dat stilzwijgen, ten aanzien van enige roem, hetwelk Hij wil dat een iegelijk toegebracht zal worden, die deze deelachtig wordt. Zijn einde in de bediening van Zijn genade is, om de hoogmoed neer te werpen, om alle mond te stoppen, en om alle gronden van roem in het schepsel voor eeuwig te benemen, opdat Hij alleen de eer van de bekering hebben zou; opdat, wanneer deze vraag voorgesteld

wordt: Wat hebt gij dat gij niet ontvangen hebt? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen had? Wie onderscheid u? De ziel zou mogen antwoorden: Het was niet de uitwendige prediking, noch mijn vrije wil, noch iets in mijzelf, maar de kracht van Gods genade. Ik heb niets dan hetgeen ik ontvangen heb. Het is op deze grond, dat de apostel de Christenen vermaant en aanmoedigt tot hun groot werk, zeggende: Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven. Want het is God Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen, Fil. 2:12,13. De Heere laat de mens niet aan de werking van zijn eigen wil; maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing. Opdat het zij, gelijk geschreven is: Die roemt, roeme in de Heere, 1Kor. 1:30,31. En gelijk hij in vers 29 had gezegd: Opdat geen vlees zou roemen voor Hem. Er is een grond van roem die de Heere geheel wil wegnemen in de rechtvaardigmaking des zondaars, en in zijn verkrijging van de vergeving der zonde, door de toerekening van de gerechtigheid van Christus; maar er is een andere grond van roem die iemand zou kunnen hebben, indien hij de hand des geloofs kon uitsteken, om die gerechtigheid te geloven en aan te nemen, om zo een onderscheid te maken tussen zichzelf en een ander. Doch welke grond van roem de Heere in de krachtdadige roeping geheel wegneemt; opdat de ziel mocht zeggen: Ik heb niet alleen vergeving der zonden, maar ook genade om te kunnen geloven, om niet ontvangen; God alleen heeft mij doen onderscheiden zijn; Hij heeft mijn hart geopend, gelijk Hij dat van Lydia geopend heeft. Dus wil de Heere, dat wij het gewicht van onze gehele zaligheid zullen leggen op Zijn genade, opdat alle mond gestopt worde, en opdat Zijn genade heerlijk schijnen mocht, en wij met de psalmist mochten zeggen: Ik zal roepen tot God, den Allerhoogsten, tot God, Die het voor mij voleinden zal, Ps. 57:3. En met Paulus: Mij is barmhartigheid geschied, en de genade van onze Heeren Jezus is zeer overvloedig geweest, 1Tim. 1:13,14. De gebruiken zijn deze navolgende.

1. Gebruik. Dit schrijft ons met grote en leesbare letters voor, de grote ledigheid en zondigheid van alle vlees, hetwelk niet alleen geen goed doet, maar zichzelf ook uit alle vermogen gezondigd heeft om goed te kunnen doen. Alle mensen hebben zichzelf zo jammerlijk ellendig gemaakt, dat bijaldien de hemel nu door een oprechte wens bekomen kon worden, zij die conditie niet zouden kunnen volbrengen; en ofschoon deze nu afhangt van een uitstrekken van de hand des geloofs, om Christus Jezus aan te nemen, zo kunnen zij echter dat niet van zichzelf doen. Hoe moesten de zondaren dan niet diep vernederd zijn, die zichzelf tot deze staat gebracht hebben? O! ik vrees, dat velen uwer niet geloven dat zij zodanigen zijn die niet geloven, of enig goed kunnen doen, totdat Zijn genade krachtdadig in hen werkt.

2. Gebruik. Het leert u ook, om met geen instrument of middel der genade afgoderij te plegen, hoe dierbaar en veelbelovend die ook zijn mocht. Er is geen prediking, zelfs van een profeet of van een apostel, ja, ook niet van een engel uit de hemel, die de zaak kan uitwerken, tenzij de genade daarmee gepaard gaat. Er is een noodzakelijkheid van de openbaring van de arm des Heeren, en van de bijstand van Zijn genade, niet alleen tot de bekering, maar tot elke plicht die gij verrichten zult. Gij moest dan vrezen en beven wanneer gij de ordonnantiën bijwoont, dat misschien de arm des Heeren daarin niet geopenbaard mocht worden.

3. Gebruik. Het moest u meer ernstig maken om met God te handelen, om Zijn krachtdadige zegen over elk middel en ordonnantie, terwijl geen ordonnantie zonder deze zegen u enig voordeel doen kan.

4. Gebruik. Het dient ook om de hoogmoed te bestraffen en ten onder te brengen, en om de ootmoed te bevorderen in allen die enig goed door het Evangelie bekomen hebben. Hebt gij het geloof, of enige mate van heiligheid? Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt? Gij hebt die niet van uzelf; deze zijn geen vruchten welke aan de boom der natuur wassen, en ook niet in deszelfs gehele hof; maar zij wassen aan de boom en in de hof der vrije genade, en gij hebt uzelf daar niet voor te danken.

5. Gebruik, en dat het voornaamste van alle is, is tot bevestiging en versterking van het geloof der waarheid, die in deze lering is voorgesteld, en tot weerlegging en omverwerping van de tegengestelde dwaling, die, als het ware, tot verachting van de genade Gods de trotse natuur verheft, en des mensen vrije wil zulk een grote hand doet hebben in het werk der bekering, dat de voorname zaak, die het onderscheid zal maken, niet toegeschreven zal worden aan de genade Gods, maar aan de vrije wil van het schepsel, die uit zichzelf de genade Gods verkoos, wanneer anderen deze verwierpen. Het mag waarlijk vreemd schijnen, dat de satan zover bij Christenen, die de oorspronkelijke zonde, en de noodzakelijkheid van een Zaligmaker belijden, de overhand zou de krijgen, om ze de genade te doen aanzien als vruchteloos in dit voorname werk van bekering en vernieuwing van de zondaar; dat wanneer de genade Gods en des mensen vrije wil in vergelijking komen, des mensen wil dan de voorrang en de hoogste plaatse zou ontvangen in dit werk, en dat het grote gewicht daarvan daarin gelegen zou zijn; om zo de trotse natuur te stijven en op te vullen, dat die niets nodig heeft tot de bekering, dan een recht gebruik van hetgeen dat zij in haarzelf heeft. En nochtans is het niet te verwonderen dat de satan dit oogmerk met alle kracht voortzet, dewijl hij geen kortere weg kan inslaan om de ziel te bederven, dan dat hij haar deze dwaling doet indrinken, dat de natuur en de vrije wil genoegzaam zijn, om haar zo van alle afhangen en vertrouwen op de vrije genade Gods en van Christus af te brengen, en om haar een grond van roem in haarzelf te geven. Want wanneer het hiertoe komt, dan moeten zij noodzakelijk bederven en verloren gaan. Dit moest u deze dwaling te meer doen haten, en er een afkeer van doen hebben. Wij zijn verzekerd dat de dag nadert waarin de waarheid, die tegen deze dwaling overstaat, op de zielen en consciënties van alle tegenstanders daarvan zal bevestigd worden, en waarin de voorstand van deze dwaling bevonden zal worden een bevestiging van des mensen vijandschap tegen Gods genade, hetwelk Zijn wet niet onderworpen is, of ook niet zijn kan.

Doch nu zijn er drie vragen, welke hier gedaan zouden kunnen worden, en die wij kort zullen beantwoorden.

A. Vooreerst. Indien de prediking van het Evangelie het geloof niet kan voortbrengen, zonder het krachtdadige werk van Gods genade, van welk gebruik is dan het Evangelie, of waartoe dient hetzelve?

B. Ten tweede. Indien de mensen zonder het werk der genade, hetwelk de Heere op een soevereine wijze bedeelt, niet kunnen geloven, waarom beschuldigt en klaagt Hij dan over hen, om hun ongeloof?

C. Ten derde. Indien de genade alles doet, en de mens geen middel krachtig kan doen zijn, noch enig goed doen zonder dezelve, wat zal hij dan doen om tot het geloof, en tot dit werk van zijn genade, te geraken?

A. Belangende de eerste vraag, namelijk, *van welk gebruik het Evangelie is, of waartoe hetzelve dient?* Wij zullen daar niet veel van zeggen, alleen, terwijl de Heere het Evangelie verkozen heeft, om het gewone uitwendige middel te zijn van de genade, en om het geloof te werken, zo is er geen reden om te zeggen dat het vruchteloos is. Want

ofschoon het niet de voorname of enige zaak is die de zondaar bekeert, en de Heere het als Zijn voorrecht voor Zichzelf bewaard heeft, om het weerspannig hart van een zondaar te bekeren en te vernieuwen, zo heeft Hij het nochtans ingesteld om gebruikt te worden, gelijk Hij de Doop en het Avondmaal heeft ingesteld tot vele goede en aanmerkelijke einden, gebruiken en voordelen, die in de prediking en in het gebruiken daarvan, bekomen worden; gelijk als:

1. Daardoor wordt de rechtvaardigheid Gods geopenbaard, die tevoren verborgen lag. Gij kunt door het Evangelie tot kennis komen van het verbond der verlossing, en van het grote ontwerp, dat de Heere daarin voorheeft, om de zaligheid van verloren zondaren teweeg te brengen, Rom. 1;17: Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelve geopenbaard, uit geloof tot geloof.

2. Daardoor openbaart de Heere de plicht die Hij van de mens vordert, zowel als Zijn wil, aangaande hun rechtvaardigmaking en zaligheid. Hij laat hem daarin weten wat recht en wat verkeerd is, wat Hem behaaglijk, en wat Hem niet behaaglijk is.

3. Door de prediking van het Evangelie openbaart Hij wat des mensen macht, of liever wat hun onmacht is; en door Zijn uitwendige roeping geeft Hij hun gelegenheid om hun onmacht te kennen, in het niet gehoorzamen van Zijn roeping. En dit is geen klein voordeel, wanneer zij daardoor gelegenheid ontvangen om de noodzakelijkheid van een Middelaar te kennen, en om een andere weg van rechtvaardigmaking te zoeken, dan door hun eigen werken. En zo wordt het een uitnemend middel om hun mond te stoppen, en om zichzelf schuldig te verklaren voor God.

4. Het dient ook, voor zoverre het de Heere behaagt te gebruiken, om zovelen als Hij tot het eeuwige leven verordineerd heeft, te vergaderen en te roepen. Want ofschoon het Evangelie uit zichzelf niet machtig is om iemand te bekeren, wanneer nochtans de kracht Gods hetzelve vergezelt, zo is dit het middel van bekering. Ook gebruikt het de Heere doorgaans om het geloof te werken in degenen die geloven; gelijk er staat, Rom. 10:17: Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods. En in hoofdst. 1:16 wordt het genoemd een kracht Gods tot zaligheid. Zo lezen wij ook, 1Kor. 1:21, dat het God behaagd hart door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven. Want ofschoon God zonder hetzelve werken kan, zo heeft Hij het nochtans goed gedacht te gebruiken, om het oordeel te onderrichten, en om de genegenheden van de hoorders op te wekken. En zo dient het als een middel om het geloof in hen voort te brengen.

5. Ofschoon het niet de zaligheid bevordert van allen die het horen, zo bevordert het deze nochtans in al de uitverkorenen, en het dient om alle anderen te onverantwoordelijker te stellen. En in dit opzicht triomfeert het altijd. Want in sommigen is het een reuke des levens ten leven, en in anderen is het een reuke des doods ter dood, 2Kor. 2:15,16, hun des te onverantwoordelijker latende, en te meer onderhevig aan de toorn Gods, door hun verwerpen van de raad Gods tegen henzelf. Ik weet, dat men hier uitvluchten tegen in zal brengen, en daarom gaan wij tot:

B. De tweede vraag over, namelijk, *hoe de roeping van het Evangelie de mens onverantwoordelijk kan stellen, dewijl hij zonder de krachtdadige kracht van Gods genade niet geloven kan?* Gelijk Christus Zelf zegt, Joh. 6:44: Niemand kan tot Mij komen; dat is, niemand kan in Mij geloven, tenzij de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke. Ja, waarom klaagt God over het ongeloof der mensen? Ik antwoord:

1. Het is geen nieuwe zaak, dat de mensen tegenwerpingen ingebracht hebben

tegen de genade Gods, en getracht hebben om deze smaad en schande aan te doen. Zie Rom. 9:13,14, daar deze zelfde tegenwerping wordt ingebracht, en een en andermaal beantwoord wordt. Want wanneer de apostel in vers 13 gezegd had, Jakob heb ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat, zo wordt de tegenwerping opgenomen in vers 14: Is er onrechtvaardigheid bij God? De mensen zijn gewoon te denken, dat er een soort van onrechtvaardigheid bij God is, wanneer Hij de ene aanneemt, en de andere verlaat, inzonderheid wanneer wij aanmerken dat het verlaten van de andere, het verderf der ziel insluit, ofschoon het geen schuldige oorzaak daarvan is. Hierop antwoordt de apostel nu, eerst met verontwaardiging, zeggende: Dat zij verre. Alsof het een ongerijmde zaak was om zulks te stellen; en dan tracht hij het te beantwoorden uit Gods soevereinheid, als zijnde aan niemand iets schuldig. Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm, en Ik zal barmhartig zijn, dien Ik barmhartig ben. Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods. In Gods bedeling van Zijn genade is Hij niemand een schuldenaar; ook heeft Hij geen andere regel waarnaar Hij handelt dan Zijn eigen soevereine wil. Indien hieruit verder mocht gezegd worden, indien God naar Zijn eigen soevereine wil handelt in het schenken van Zijn genade, wat klaagt Hij dan nog? Want wie heeft Zijn wil wederstaan? vers 19. Waarom is God vertoornd, dat de mensen niet in Christus geloven willen, dewijl niemand tot Christus komen kan tegen de wil Gods? Tegen deze stoute en dartele vraag of tegenwerping zet zich de apostel als met ontsteking en verontwaardiging, zeggende: Maar toch, o mens, wie zijt gij die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot Degene Die het gemaakt heeft zeggen: Waarom hebt gij mij alzo gemaakt? Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp te maken, het ene een vat ter ere, en het andere een vat ter onere? Door des apostels verdubbeling van zijn antwoord, en het niet zetten van zichzelf, om de vleselijke rede en de nieuwsgierigheid te voldoen, zo wordt ons hier een grond van stilzwijgen gegeven. Het is de Heere, Hij is onze Pottenbakker, en wij zijn Zijn leem. Hij is het in Wiens hand wij zijn, Die ons geen ongelijk kan doen; en dit is genoegzaam, om alle redenering en disputeren tegen Hem te doen ophouden. Nochtans mogen wij daar nog een woord bijdoen, dewijl ook de apostel tot een andere reden overgaat; en daarom zeggen wij:

2. Overweegt eens, vanwaar deze onmacht om te geloven, of om u te bekeren, komt. Immers niet van God; want indien Hij de mens niet volmaakt geschapen had, zo mocht er enige grond voor deze tegenwerping geweest zijn; maar nu Hij de mens recht gemaakt heeft, en zij vele vonden gezocht hebben, wie is er nu te beschuldigen? Heeft de Heere Zijn recht verloren
om te eisen dat men Hem schuldig is, omdat de mens bankroet gegaan is, zichzelf bedorven en onmachtig gemaakt heeft om te betalen? Bewijst zelfs deze tegenwerping niet dat wij schuldig zijn, en dat wij datgene verloren hebben, hetwelk ons God gegeven heeft, en in het eerst mee geschapen had? Toen God Adam geschapen had, zo had hij macht om in God te geloven, en aan elk woord dat geopenbaard was, of geopenbaard zou worden; maar dat hij en al zijn nakomelingen nu na de val die macht missen; die beroving hebben zij niet uit Gods schepping, maar door hun val, dewijl zij daardoor zichzelf geheel buiten staat gesteld hebben voor alle plichten, en onder andere ook voor deze plicht van te geloven.

3. Indien er niet meer was dan een blote onmacht onder degenen die het Evangelie horen, zo mochten zij nog enig voorwendsel of grond van ontschuldiging hebben, ofschoon het, gelijk gezegd is, geen ware of rechtvaardige ontschuldiging zijn zou. Doch

hier komt het nooit toe, als de enige of voorname oorzaak van hun niet geloven. Er is altijd enige boosheid en verkeerdheid in de wil; het is niet, ik kan niet, maar ik wil niet. Het is een gewillige, en in een zeker opzicht, voorbedachte verwerping van het Evangelie, hetwelk de grond is van des mensen ongeloof. Welke grond van ontschuldiging zullen degenen dan kunnen hebben, die het Evangelie niet geloven, wanneer het bevonden zal worden, dat zij verkozen hebben om het vijandig en voorbedacht te verwerpen? Om dit verder te bewijzen, zo overweegt maar eens deze weinige dingen.

a. Des mensen verzuim, zelfs van de uitwendige middelen, die door Gods zegen als een middel gebruikt worden tot het geloof, gelijk als het horen, het lezen, het bidden, het mediteren, het zelfonderzoek, het opwekken van zichzelf tot bekering, en dergelijke; door welke de Heere gewoonlijk het geloof werkt en versterkt.

b. Overweegt die vleselijke, zorgeloze en luie waarneming van die middelen en plichten, waarvan de mensen overtuigd zijn, dat die binnen het bereik zijn van de macht die ze hebben. Gij zoudt vaker en aandachtiger kunnen horen, meer gezet en ernstiger kunnen bidden, dan gij gewoonlijk doet. U ontbreekt zelfs veel van die zedelijke ernst in het horen, bidden, lezen, enz., die gij in andere dingen van minder gewicht hebt. Gij zult met meer aandacht naar een afkondiging op de markt horen, dan naar een predikatie van het Evangelie in de kerk; gij zult de bedreiging van een mens met meer schrik en vrees aanhoren, dan een bedreiging uit Gods Woord; gij zult meer ernstig zijn in iets te verzoeken van de mens, dan in het zoeken van genade bij God. De reden hiervan is, omdat uw hart meer gezet is op het ene, dan op het andere. Kunt gij dan met reden denken dat gij te verontschuldigen zijt, wanneer het geloof een zaak is die gij niet zoekt, of daar uw hart niet op gezet is, en daar gij de middelen, die daartoe leiden, zo onverschillig, zorgeloos en onachtzaam waarneemt en gebruikt?

c. Overweegt, hoe menigmaal gij gewillig iets anders verkiest, om uw tijd daarin door te brengen, en om uw genegenheden daarop te vestigen; leggende zo beletsels en verhinderingen in de weg van Gods genade, drekgoden in uw hart oprichtende, en de plaats van Christus vooraf met zulke dingen vervullende, die onbestaanbaar zijn met Zijn gezelschap. En dit alles wordt gewillig en met voordacht gedaan. Gij zegt in uw hart, gelijk diegenen daar wij van lezen, Jer. 2:25: Wij hebben de vreemde lief, en die zullen wij nawandelen. Zult gij dan dit tot verschoning durven inbrengen, dat gij niet tot Christus komen kon, omdat uw harte zo vervuld en ingenomen was met uw begeerlijkheden en afgoden? Zo zal het dan hieraan niet liggen dat gij onmachtig waart, en geen kracht had om te geloven; maar het zal hiertoe moeten komen, dat uw consciëntie zal moeten zeggen, dat gij gewillig en met voordacht verkozen hebt om in uw ongeloof te blijven liggen, en dat gij uw afgoden gesteld hebt boven Christus Jezus.

d. Overweegt ook, dat gij somtijds meer dan gewoon geraakt, bewogen en overtuigd geworden zijt, en enig werk des Geestes ontvangen hebt, hetwelk gij verwaarloosd, licht geacht, indien niet uitgeblust hebt, hetwelk uw grote schuld voor God is. Is er wel iemand onder u, of hij heeft nu en dan onder een predikatie, in enig groot gevaar, op een ziekbed, of enig ander droevig kruis, enige overtuigingen van zonden, en enige schemeringen van het gevaar waarin hij was, van de toorn Gods gehad, meer dan op andere tijden? Nu vraag ik u, of gij die overtuigingen opgevolgd en gekoesterd hebt, dan of gij deze niet veeleer verwaarloosd en weggezondigd hebt? En moogt gij dan niet in dit opzicht beschuldigd worden met de zonde van de Geest Gods te weerstaan, en van het werk van uw bekering en zaligheid te bederven? Deze en vele andere dingen, welke ten gene

dage luid in uw consciëntie zullen roepen, zullen deze tegenwerping, dat gij niet beter kon, geheel oplossen en wegnemen; want gij hebt beter kunnen doen dan gij gedaan hebt. Gij hebt u kunnen onthouden van vele kwaden, die gij bedreven hebt; gij kon vele plichten gedaan hebben, die gij verzuimd hebt, als ook met veel meer zedelijke ernst deze verricht hebben, dan gij gedaan hebt; maar gij waart afkerig, en hebt gewillig en opzettelijk verkozen om in uw natuurlijke staat te blijven, Christus verwerpende, en de aanbieding van zaligheid door Hem. Dit dient ook om dat dwaze en onheilig beginsel of gevoelen, hetwelk velen in hun hart en mond hebben, te weerleggen en weg te nemen, namelijk dat zij niet meer genade hebben dan God hun gegeven heeft. Zult gij op de grote dag met zulke tegenwerpingen voor God durven komen? Gewis neen; of indien gij zulks doet, zo zal God daardoor uw schuld verzwaren, en u deze met schaamte weergeven. Dan, o! dan, zullen al zulke uitvluchten u niet kunnen beveiligen voor Hem, en in het minste niet in staat wezen om uw ziel te bebolwerken tegen de sterke batterijen van de toorn Gods, welke als een storm zullen zijn tegen de wal.

ZEVENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:1b

En aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?

DE leraren hebben hun werk niet gedaan, wanneer zij gepredikt hebben; en het volk het hunne niet, wanneer zij gehoord hebben. Maar het grootste, en daar het meest aan gelegen is, volgt daarna; hetwelk in het missen daarvan een grote invloed heeft, om beide leraren en het volk te bedroeven, of in het verkrijgen daarvan, om hen te vertroosten. Dit is het daar wij Jesaja hier in bezig vinden; die, wanneer hij het Evangelie gepredikt had, onderzoek doet welke vrucht zulks had in zijn eigen tijd, en wat het hebben zou in onze tijd; en zulks bemerkende, is hij zeer bezwaard. Het is waarlijk een droevige zaak, dat Jesaja zozeer bezwaard zou zijn, in het voorzien van de onvruchtbaarheid van het Evangelie in onze dagen, en dat wijzelf zo weinig bezwaard zouden wezen, en daaronder zo ongevoelig zijn. Hij voert dit woord in: Aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? Eensdeels om het voorgaande: Wie heeft onze prediking geloofd? te bevestigen; en anderdeels om de mensen te hulp te komen, om er een recht gebruik van te maken, door ze te brengen tot een gezicht van Gods soevereine hand in deze zaak, en van de noodzakelijkheid van Zijn genade, om het Evangelie krachtdadig te maken voor degenen die het horen zullen. Wie heeft onze prediking geloofd? zegt hij; aan wie is dit gepredikte Evangelie krachtdadig gemaakt tot geloof en zaligheid? Het is maar aan zeer weinigen, aan zovelen als de arm des Heeren, of de krachtdadige kracht van Zijn genade geopenbaard is, en niet meer.

De laatste lering die wij voorgesteld, en van begonnen hebben te spreken, was, dat het geloven en het aannemen van het Evangelie, en Gods oefenen van een krachtdadig werk van Zijn genade, altijd tezamen gaan. Deze zijn van een gelijke uitgestrektheid; er geloven er zovelen als God door Zijn machtige hand, en door Zijn Woord, het geloof in hen werkt; en er blijven er zoveel in hun ongeloof liggen, als de arm van Zijn macht niet aan geopenbaard wordt. Dit is het oogmerk van de profeet.

Deze lering namen wij in twee stukken. Eerst, dat de krachtigste middelen het geloof niet werken kunnen, tenzij er een inwendig en krachtdadig werk van genade op het hart daarmee gepaard gaat. Dit hebben wij verklaard, en ook in het gebruik maken daarvan op twee vragen iets geantwoord, en een derde overgelaten, te weten, *wat een zondaar doen zal, dewijl hij zonder het krachtdadige werk der genade Gods niet geloven kan?* Doch hetwelk wij niet beantwoorden zullen, totdat wij het tweede stuk van de lering geopend hebben, omdat deze vraag op beide betrekking heeft.

Het tweede stuk van de leer is, *dat alwaar de Heere het krachtdadige werk van Zijn genade toepast, het werk des geloofs en der bekering noodzakelijk volgen moet; of, de openbaring van de arm des Heeren heeft altijd het werk des geloofs en der bekering,*

als ook de vereniging van de ziel met Christus daarop volgende. En waarlijk, indien het waar is dat wij tevoren verklaard hebben, namelijk dat er zoveel ongelovigen zijn, als er personen gevonden worden daar de genade zo niet krachtig op werkt; of, dat zij allen zodanig zijn daar dit werk der genade niet aan wordt geopenbaard, dan is het werk des geloofs en der bekering gelijkmatig met dit werk der genade. Want de profeet toont dat deze van een gelijke uitgestrektheid zijn.Wie is hij die gelooft? Hij, aan wie de arm des Heeren geopenbaard is. En zo ook integendeel: Wie is hij die een ongelovige is? Hij, aan wie de arm des Heeren niet geopenbaard is. Waaruit wij dan zien, dat de profeet het geloven van het Evangelie vastmaakt aan de openbaring van de arm des Heeren. Zodat, alwaar deze niet geopenbaard is, daar is het werk des geloofs niet, en alwaar hij immers is geopenbaard, daar is het werk des geloofs voortgebracht.

Dit dan een leer zijnde, rakende de kracht van Gods genade, die voor des Heeren volk niet verborgen behoorde te blijven, zo zullen wij 1. deze verklaren, en dan 2. deze bevestigen.

Eerst, om deze te verklaren, zo moet gij het niet verstaan:

1. Alsof elk gemeen werk, hetwelk door levendige middelen gewrocht wordt op degenen die het Evangelie horen, de bekering was. De prediking van het Woord kan somtijds de mensen bevreesd maken, gelijk wij in Felix kunnen zien, en schrik en overtuiging in hen verwekken, ze verbaasd maken, en ze nochtans daar laten; want al die overtuigingen kunnen en worden dikwijls weerstaan, tenminste ten aanzien van enige zaligmakende vrucht. Dit is het, hetwelk Stefanus aanwijst, wanneer hij zegt, Hand. 7:51: Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest, gelijk uw vaders, alzo ook gij. Wat hij hierdoor nu verstaat, dat verklaart hij in de volgende woorden, vers 52: Wie van de profeten hebben uw vaders niet vervolgd? enz. Het was hun strijden tegen het Woord des Heeren in de mond van Zijn dienstknechten. En in vers 54, daar gezegd wordt: Als zij nu dit hoorden, berstten hun harten, en zij knersten op hun tanden tegen hem; daar wordt te kennen gegeven, dat zij over de kracht van die pijnigende overtuiging heen kwamen, die zijn prediking op hen veroorzaakt had.

2. Ook menen wij niet, dat elke gemene werking des Geestes, hetzij van verlichting op het verstand, of van aandoening op de genegenheden, (hoedanige in de tijdgelovigen en in afvalligen gevonden kan worden, als blijkt, Matth. 13:20,21, Hebr. 6:4, enz.) de bekering is. Er is een groot onderscheid tussen een gemeen werk of gave van de Geest, (hetwelk in een ruime zin genade mag genoemd worden, omdat het vrij geschonken wordt) en tussen het zaligmakende werk der genade, hetwelk wij tevoren een bijzonder werk hebben genoemd. Ook wordt die gemene werking des Geestes menigmaal uitgeblust; waarom de apostel vermaant: En blust den Geest niet uit, 1Thess. 5:19.

3. Wanneer wij van een krachtdadig voortbrengen van het geloof door deze genade Gods spreken, dan willen wij niet dat gij denken of onderstellen zult, dat er in de mens geen tegenstand gevonden wordt, in zoverre hij niet vernieuwd is; want ofschoon het waar is dat daar de genade krachtdadig werkt, het geloof daar noodzakelijk volgt, zo is de verdorvenheid, in de mens zijnde, nochtans genegen om de genade tegen te staan; en de wil heeft haar afkerigheid om te onderwerpen. Maar de zin van deze lering is, dat ofschoon er zulk een sterke kracht van verdorvenheid in de mens is, tot wie deze genade komt, of omtrent welke zij geoefend wordt, de kracht van genade nochtans zodanig is, dat zij die verdorvenheid krachtig overwint, en het hart bemachtigt, om in Christus te geloven en om met Hem te verenigen. Ofschoon er (om zo te spreken) iets van binnen is,

hetwelk de deur voor Christus gesloten zoekt te houden; wanneer het nochtans hiertoe komt, dat Hij Zijn hand steekt in het gat der deur, en de mirre laat druipen, dan wordt het hart dermate overwonnen, dat het krachtig geopend wordt, gelijk het hart van Lydia geopend werd, om acht te geven op hetgeen van Paulus werd gepredikt. Zo verkrijgt de genade, niettegenstaande de tegenstand der verdorvenheid, altijd haar einde; en de Heere past Zijn genade nooit toe, met het voornemen om een ziel te overreden, of Hij overwint ze ook.

4. Wanneer wij van de kracht der genade spreken, om het hart en de wil van de zondaar te overwinnen om in Christus te geloven, dan menen wij niet, dat de wil enig geweld wordt aangedaan, of dat er een bedwingende macht geoefend wordt, om de wil te overweldigen, die strijdig zijn zou tegen haar natuurlijke eigenschap van vrijheid, om met Christus te verenigen. Maar dit menen wij, dat ofschoon de verdorvenheid in het hart is, de genade nochtans ingestort, en door de Geest Gods werkzaam zijnde, de verdorvenheid van de wil genezen wordt. Ook wordt deze door de kracht des Geestes, welke die sterkte inneemt, bewogen om gewillig te willen en om te verkiezen. Dit werk wordt door een almachtige lieflijkheid gewrocht; en dit moet ook niemand vreemd voorkomen; want indien een mens in de natuur, door de kracht van zijn hebbelijke verdorvenheid, het kwaad noodzakelijk wil, ofschoon hij desniettegenstaande het kwaad gewillig en vrijwillig verkiest, waarom zou het dan vreemd voorkomen, of ongerijmd zijn om te zeggen, dat wanneer er een beginsel van Gods genade in de ziel ingestort, en door de Geest Gods werkzaam gemaakt wordt, het zoveel invloed en kracht zou hebben om de wil te overwinnen, om gewillig Christus Jezus te omhelzen; en dat zij nochtans haar eigen vrijheid zou behouden, zonder die wezenlijke eigenschap van de wil enigszins te krenken? Het is zeker, dat de genade niet minder krachtig is dan de verdorvenheid, en dat de Heere niet minder wijs en behendig is in Zijn werk, en ook zo overeenkomstig werken kan met de natuur van het schepsel in dit genadewerk, als het schepsel in zijn eigen zondige werkzaamheden. Wij zeggen dan, dat wanneer het de Heere behaagt om het werk van Zijn genade toe te passen, om een zondaar te bekeren, zulks nooit verijdeld wordt, maar dat het werk des geloofs, der vernieuwing en bekering daar altijd noodzakelijk op volgt. Nu zullen wij deze leer:

Ten tweede wat nader *bevestigen.* De gronden van bevestiging zijn deze navolgende.

1. Zij kan bevestigd worden uit klare teksten, waarin deze waarheid wordt uitgedrukt, gelijk als Joh. 6:44,45. In vers 44 wordt gezegd: Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke. En integendeel wordt het niet minder uitdrukkelijk gezegd, vers 45: Daar is geschreven in de Profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij. Dit nu van de uitwendige prediking onderscheiden zijnde, en ook datgene zijnde, hetwelk in vers 44 een *trekking* wordt genoemd, zo maakt Hij het geloof daaraan vast, stellende hetzelve in vers 45, daar het een *komen* genoemd wordt, tot een noodzakelijk gevolg daarvan, dat allen wie God zo inwendig leert, tot Christus komen zullen. Dit bevestigt dan de leer, dat een iegelijk die de Heere door Zijn genade onderwijst en krachtdadig roept, ook noodzakelijk geloven zal. Zo ook Fil. 2:12,13: Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven, want het is God Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Alwaar de apostel toont, dat de genade niet alleen een bekwaamheid werkt om te willen en te werken, maar om dadelijk het willen en het wer-

ken te werken. Nu werkt de genade nooit het willen, en dat zij de mens nochtans onwillig zou laten; maar het onderstelt noodzakelijk de gewillige vereniging der ziel, die zij zo bewerkt.

2. Deze kan ook bevestigd worden uit al die uitdrukkingen, door welke dit werk voorgesteld wordt, en uit de beloften, die hetzelve in zich behelzen in Gods verbond, waarin het genoemd wordt het geven van een nieuw hart, van een vlesen hart, het geven van Gods wet in het binnenste, en het schrijven daarvan in het hart, het geven van Zijn Geest in het binnenste, en het maken dat wij in Zijn inzettingen wandelen, Zijn rechten bewaren en doen, enz., Jer. 31:33, Ezech. 36:26,27. Nu is het onmogelijk om rechte bevattingen te hebben van de vervulling van deze beloften, zonder de uitwerking of vrucht daarvan in te sluiten; het geven van een nieuw hart, is niet alleen een aanrading om te geloven, maar een dadelijk geven van het nieuwe hart, waarvan het geloof een aanmerkelijk gedeelte is; welke belofte de uitverkorenen bijzonder eigen is, ofschoon de aanbieding daarvan zich verder uitstrekt. Wat kan nu de belofte van Gods schrijven van Zijn wet in het hart, anders zijn dan een krachtdadige neiging van het hart naar de wil Gods? Of een inwendige vernieuwing, die onderscheiden is van de uitwendige bediening, die Zijn wil alleen voorstellen kan in een boek, of die brengen tot aan het gehoor?

3. Deze kan verder bevestigd worden uit de natuur van het werk der genade, hetwelk zulk een krachtdadig werk is, dat het onmogelijk verijdeld of krachteloos gemaakt kan worden, tenzij men zeggen wilde dat de genade in God, of de genade van God, niet zo krachtig is als de verdorvenheid in ons, hetwelk een godslastering zijn zou. Tot dit einde bidt de apostel voor de gelovige Efeziërs, hoofdst. 1:19,20, dat zij weten moesten welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij, aan ons die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit den doden heeft opgewekt, en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in den hemel. Hij spreekt hier in zulk een verheven trant, om aan de ene zijde de uitnemende weerbarstigheid van onze natuur aan te tonen, die zulk een werk nodig had; en om aan de andere zijde de uitnemende grote kracht van Gods genade aan te wijzen, die onwederstandelijk werkt, niet alleen in de eerste bekering van de uitverkorenen, maar ook in al de volgende daden des geloofs. Hierom zegt diezelfde apostel, sprekende van het Evangelie, Ef. 3:7: Waarvan ik een dienaar geworden ben, naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is naar de werking Zijner kracht. En Kol. 1:29: Naar Zijn werking, die in mij werkt met kracht. De kracht die in de gelovigen werkt, is Gods almachtige kracht, die krachtig werkt met macht. Indien deze kracht nu in het onderhouden en in de bevordering van het geloof geoefend wordt, hoeveel te meer moet die dan niet geoefend worden in het voortbrengen daarvan; en welke noodzakelijkheid is er dat de Heere die oefenen zou, indien het niet is, opdat het overwinnen mocht daar het geoefend wordt?

4. Deze kan ook bevestigd worden uit Gods grote einde en oogmerk, hetwelk Hij Zichzelf in dit werk voorstelt, zijnde dat de verheerlijking van Zijn genade, waaraan het ganse werk der bekering toegeschreven wordt. Indien dit nu Zijn einde is, dan moet en zal Hij door Zijn genade ook vermogen in het werk tot dit einde te volmaken. Indien het aan de vrije wil van de mens gelaten was, om zich aan God te onderwerpen of niet te onderwerpen, zoals hem dat behagen mocht, dan zou het gehele gewicht van de bekering niet rusten op de genade, en des mensen mond zou niet gestopt worden. Maar wanneer die vraag voorgesteld werd: Wie onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt? Dan zou hij steeds wat hebben om op te roemen, en het werk van zijn bekering zou

op het best genomen, gehalveerd en verdeeld worden tussen de genade en zijn eigen vrije wil. Dit moet noodzakelijk volgen, indien de genade het werk niet volmaakte; en zo zou God Zijn oogmerk missen.

5. Deze kan ook bevestigd worden uit Gods besluit, uit het verbond der verlossing tussen Jehovah en de Middelaar, en uit de macht en wijsheid Gods in het bevorderen van dit werk, hetwelk wij kortheidshalve samentrekken zullen; uit welke het dan blijken zal, dat er een noodzakelijk verband is en zijn moet tussen het werk der genade in de gelovigen, en tussen het geloof, en dat het in de macht van de mens niet is om het te weerstaan, hetwelk waarlijk geen vrijheid, maar slavernij zou zijn. Wij zeggen dan:

a. Indien wij Gods besluit van verkiezing aanmerken, dat wij bevinden zullen dat daar de genade toegepast wordt, het geloof en de bekering daar volgen moeten; of anders, indien het werk der genade niet machtig was om te bekeren, zo zou Gods besluit moeten afhangen van de vrije wil van het schepsel, en ook krachtdadig of niet krachtdadig zijn, naar dat het zulks behaagde. Is dit nu een kleine zaak, om Zijn besluit te doen afhangen van, en krachtdadig of niet krachtdadig te doen zijn naar des mensen welgevallen? Hetgeen Zijn besluit vast doet zijn, en het een onvermijdelijke kracht doet hebben, is, dat Hij krachtdadige middelen heeft om Zijn besluit uit te voeren.

b. Overwegen wij het verbond der verlossing, tussen Jehovah en de Middelaar Christus Jezus, dan zullen wij aan de ene zijde bevinden dat de Middelaar, inzonderheid voor allen die Hem gegeven zijn, ondernomen heeft dat Hij niemand van hen verliezen zal; en aan de andere zijde, des Vaders verbintenis, (om zo met eerbied van de Majesteit Gods, naar de wijze der mensen te spreken) om al zulke personen te zijner tijd gelovigen te maken, opdat Christus, de Middelaar, de arbeid Zijner ziel mocht zien en verzadigd worden, achtereenvolgens de belofte aan Hem gedaan, Ps. 110:3: Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht. En Jes. 53:11: Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, enz. Waarom Hij ook Zelf zegt: Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, Joh. 6:37; waaruit het klaar blijkt dat degenen die Hem gegeven zijn, noodzakelijk komen moeten. Ook zegt Hij: Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn, dezen moet Ik ook toebrengen, Joh. 10:16. Nu kan het niet zonder schrik en lastering gedacht of ondersteld worden, dat deze bepaalde vaste en zekere onderhandeling, die al de middelen in zich besluit, en die ten aanzien van haar einde zo volstrekt is, dat die, zeg ik, ten aanzien van al die middelen en dat einde, als ook ten aanzien van haar vrucht en uitwerking, niet in Gods hand, maar in de hand van des mensen vrije wil zou de zijn. Indien het daarin gelegen was, o! hoe onvast en los zou dan het verbond niet zijn, als ook Gods oogmerk in het geloof te werken, en het brengen van de ziel door genade tot heerlijkheid?

c. Indien wij ook des Heeren macht in het beginnen en bevorderen, en Zijn wijsheid in het volmaken van dit werk overwegen; Zijn macht door welke Hij de doden opwekt, en Zijn wijsheid door welke Hij van de dood tot het leven overbrengt; is het dan wel mogelijk te begrijpen, dat de Heere deze in de bekering van een zondaar zou te werk stellen, zonder dat deze leer stand grijpt, namelijk dat het werk Zijner genade krachtdadig toegepast zijnde, het geloof en de bekering daar altijd op volgen moeten, en dat de Heere het niet aan de keuze van uitverkoren zielen gelaten heeft om te geloven of niet te geloven, zoals het hen behagen zal? Hij moet, ja, Hij kan in Zijn einde en oogmerk niet verijdeld of teleurgesteld worden, maar Hij moet hen allen tot een hartelijke vereniging met

Christus brengen, ten einde Hij hen zalig make.

Nu zullen wij hier enig gebruik van zoeken te maken.

1. Het eerste gebruik dient, *om u te bevestigen in het geloof van deze waarheid*. Ofschoon wij niet gewoon zijn, en het ook niet nodig is om u op te houden met lange kwesties en verschillen, wanneer zulk een leer als deze is, ons nochtans voorkomt, inzonderheid in zulk een tijd waarin de zuivere Goddelijke waarheden, en onder andere ook deze waarheid aangevallen en betwist wordt, zo is het nodig dat wij een woord tot uw bevestiging spreken. Hierom wilden wij, dat gij in het geloof van deze twee dingen bevestigd werd. 1. De onmacht der natuur om iets van het werk der genade te beginnen of voort te zetten, hetwelk tot het eerste stuk van de leer behoort. 2. Dan de krachtdadigheid en onwederstandelijkheid der genade; dat alwaar God een ziel bekeert en terecht brengt, Hij zulks doet door Zijn eigen genade, en dat alwaar Hij dat werk oefent, dat daar het geloof en de bekering noodzakelijk volgen; hetwelk tot het tweede stuk van de leer behoort. Wij zullen des te liever hier een woord van spreken, omdat er niets is hetwelk de vijanden der genade Gods meer betwisten, en daar zij zichzelf meer tegen zetten, om deze te verachten en van de troon te brengen, als ook om de natuur en de vrije wil te verhogen, alsof die op de troon zaten, en dat de genade hun moest komen smeken, en dat zij haar verzoek bewilligen of verwerpen mochten naar hun welgevallen, ten aanzien van de bekering van de zondaar. In tegenstelling van welke dwaling nu deze leer stand grijpt, namelijk dat alwaar de Heere Zijn genade toepast, Hij daar het werk des geloofs en der bekering krachtdadig teweeg brengt, en dat er geen ziel is die deze geheel kan tegenstaan. En dat alwaar de Heere deze genade toepast, die genade, welke de ene bekeert, door een ander niet verijdeld kan worden. Deze dingen houden wij staande, in tegenstelling van de directe stellingen van de vijanden der genade, door welke zij het werk der bekering niet tot Gods genade bepalen, maar tot de vrije wil van de mens. Doch hoe gevaarlijk en verdoemelijk deze dwaling is, kan gemakkelijk gezien worden; want:

a. Zij overdwarst en is strijdig tegen het gehele beloop van het Evangelie. Want indien wij deze ene pin maar losmaken, in het geloof en de bekering niet van de genade, maar van de vrije wil van de mens te doen afhangen, dan vervalt het gehele gebouw der genade vlak op de grond neer. Dan zou God ons verkiezen, omdat wij Hem verkiezen zouden, strijdig tegen de Schriftuur, die ons overal leert, dat God ons uitverkoren heeft, en niet dat wij Hem hebben uitverkoren, en dat onze vereniging met Hem door het geloof, van Zijn verkiezing van ons afhangt. Zij overdwarst onze vrije rechtvaardigmaking door genade; want ondersteld zijnde dat het geloof in de rechtvaardigmaking te pas komt, gelijk men moet, dewijl niemand gerechtvaardigd wordt dan door het geloof, en dat het geloof van onszelf is, en dat het in de macht van des mensen vrije wil is om het verbond te sluiten, zo is alles hier geen genade, en onze rechtvaardigmaking is niet vrij, maar hangt enigszins van de vrije wil des mensen af. Zij overdwarst de volharding der heiligen; want indien het geloof van de vrije wil afhangt, dan hangt onze volharding daar ook van af. Want indien de vrije wil eens verandert, dan kan een mens afvallen, en zijn hals als het ware breken op de dorpel van de hemel; daar indien dit het werk der genade is, (gelijk het waarlijk is) hetwelk het geloof voortbrengt en voortzet, en indien het werk der genade niet verijdeld of weerstaan kan worden door de boosheid en hardheid van iemands hart, waaraan het toegepast zal worden, omdat het die boosheid en hardheid geneest, dan kan deze dwaling zeker niet bestaan. En wij zijn verzekerd, wanneer wij zo voor de genade pleiten, dat wij het beste eind van het verschil hebben, en de zekerste

grond om op te gaan, hetwelk meest strekt tot verheerlijking van God, en tot vertroosting der gelovigen.

b. Deze dwaling strijdt ook tegen de heerlijkheid van Gods genade; want het is een dwaling die staat naar de rijkste en meest blinkende diamant van de kroon van Christus' heerlijkheid. Zij doet de verkiezing en de krachtdadigheid van Gods besluit, ten aanzien van de krachtdadige roeping, van het geloof, de rechtvaardigmaking en volharding, afhangen van de mens zelf, God en Christus stellende tot een schuldenaar van de mens, en onder zijn verplichting om Zijn besluit krachtdadig te maken; daar het de heerlijkheid der genade is, om alle vlees alleen aan Hen verschuldigd te doen zijn, als hebbende de verlosten vrijwillig uitverkoren, geroepen, gerechtvaardigd, geheiligd en het werk der genade tot de volmaaktheid voortgezet. Waarom zij dan ook zingen: Hem Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader. Hem zij de heerlijkheid, en de kracht, in alle eeuwigheid, Openb. 1:5,6. Indien de eeuwige liefde vrij is, dan is de uitdrukking of de openbaarmaking daarvan, in ons tot koningen en tot priesters Gode te maken, ook vrij.

c. Deze dwaling is ook uitnemend verderfelijk voor de vertroosting van Gods volk. Is dat geen troosteloze leer, die haar geloof en volharding grondt op haar eigen vrije wil? Indien gij het verdrag van genade zoudt aangaan, wat denkt gij dat vertroostender en zekerder zijn zou, dat de krachtdadigheid van het geloof en de volharding van Gods genade afhangen zouden, of van uw eigen vrije wil; inzonderheid wanneer gij de verdorvenheid daarvan overweegt? O! wat zou uw staat beklaaglijk zijn, indien de vrije wil de basis of het fundament was, en indien God niet meer dan een uitwendige aanrading gebruikte. Hoe schoonschijnende dit gevoelen ook zijn mocht, latende het in de mens zijn keuze om te geloven en zich te bekeren, of niet, zoals hem dat behaagt; zo keert het nochtans het gehele beloop van het Evangelie onderste boven. Het verdonkert de gehele heerlijkheid van Gods genade, en het verbreekt uw ganse vertroosting. Ook is het de eigenlijke grond van paperij, arminianerij en pelagianerij; waarom gij er des te meer acht op geven moest, en wij er des te liever van spreken, opdat gij ervoor bewaard, en in de tegengestelde waarheid bevestigd mocht worden. Inzonderheid dewijl dezelfde dwaling nu in onze dagen wederom herleeft in een andere gedaante, zoals in die dwaze gekkernij van de Quakers blijken kan, die van een licht binnen in zich spreken, en er zo van spreken, alsof dat licht genoegzaam was om zich te bekeren en te besturen, indien het niet wordt tegengestaan. Gelijk ook die andere inbeelding van boven de ordonnantiën te zijn, iets insluit van diezelfde dwaling; hetwelk gij dan, als datgene waarvan de satan wederom de zaden zoekt te zaaien onder ons, verfoeien moest, en in de waarheid trachten bevestigd te worden. Want indien er in het Christendom enige waarheid is, zo zijn het deze twee waarheden, de volstrekte onmacht die er in des mensen hart is van nature, om het geloof te oefenen, en de krachtdadige en onwederstandelijke macht van Gods genade, in het voortbrengen van het geloof daar het gewerkt wordt; welke beide, wanneer wij voor Gods vierschaar gebracht zullen worden, dan waarheid bevonden zullen worden; en niemand zal zijn mond durven open doen om deze tegen te spreken. Welke ongerijmdheid is er in, bid ik u, niettegenstaande al het geroep van bedorven mensen, dat God dit werk van de bekering der zondaren door Zijn genade, in Zijn eigen hand gehouden heeft, zonder dat te stellen in de hand van hun eigen vrije wil? Hetwelk hun onderstelt een schat te hebben in zichzelf, en ook vele vreselijke gevolgen insluit, strekkende tot vermindering van de genade Gods, om de mensen af te brengen van de afhanging van Christus, en om

hun grond van roemen in zichzelf te geven, als ook om hun ijdelheid en zorgeloosheid te koesteren; welke alle door deze leer der genade Gods omver geworpen worden, de mond van al het schepsel stoppende van alle ijdele roem, tot verheffing van Gods vrije, soevereine en krachtdadige genade, en tot grote vertroosting van Gods volk.

2. *Het tweede gebruik dient, tot aanprijzing van de genade Gods aan de toehoorders van het Evangelie, en inzonderheid aan de gelovigen.* Er kan geen grotere aanprijzing hun gegeven worden, dan deze, dat deze krachtdadig werkt. En waarlijk, men zou het geen genade, ik meen zaligmakende genade kunnen noemen, indien zij deze uitwerking niet had, namelijk, dat zij degenen aan welke zij wordt toegepast, zalig maakte. Doch dit verheft de genade grotelijks, dat indien er sterke verdorvenheid is in ons, er een sterke arm van genade uitgestrekt wordt door God, tot volmaking van alles wat ons betreft, niettegenstaande de grote kracht der verdorvenheid. Indien gij uzelf voor geen gelovigen aanziet, en dus meent dat deze leer hard is, dat gij zonder Zijn genade niet geloven kunt, en dat gij nochtans gaarne geloven wilde, zoo overweegt, dat gelijk niemand geloven of staande blijven kan zonder deze genade, de genade u ook helpen kan, om datgene te doen hetwelk gij van uzelf niet doen kunt; hetwelk de roem van de genade is, en hetwelk deze voor u des te beminnelijker moest maken. Dit dient tot bemoediging van arme zielen, die als in de kindergeboorte zijn, zich meer grond van vertrouwen gevende dat zij voorspoedig zullen zijn, dan of ze het in hun eigen hand hadden. Ook dient het om de grote tegenwerping van vele zielen op te lossen, die gaarne met Christus verenigd waren, en niet tot Hem komen kunnen; hier is een almachtige arm uitgestrekt om ze te trekken.

3. Het derde gebruik dient, *tot vernedering der gelovigen, die iets van het werk der genade ondervonden hebben, en om hen zo tot dankbaarheid te bewerken aan God, Die hun iets daarvan medegedeeld heeft.* Is er iemand onder u die genade ontvangen heeft; wie heeft u van anderen onderscheiden? Het is immers niet van uzelf geweest, maar de vrije genade die zulks heeft gedaan; en daarom hebt gij reden om het met dankbaarheid te erkennen, en te zeggen dat indien deze zelfde leer niet waarachtig was, gij alle dagen een vreemdeling van God geweest zoudt zijn, en gebleven zijn onder de heerschappij des satans en der zonden, met al degenen die in de natuur zijn; en ook met David uit te roepen: Ik zal den Heere loven, Die mij raad gegeven heeft; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijn nieren, Ps. 16:7. Deze raad was niet de algemene raad, die aan allen door de prediking van het Woord gegeven werd, maar het was de inwendige raad des Geestes, die zijn nieren hem deed onderwijzen, en hem inwendig die raad deed opvolgen, welke het Woord hem uitwendig gaf. Ook is het dit inwendige werk des Geestes, hetwelk het leven der genade bewaart, zowel als het hetzelve eerst voortbrengt, gelijk wij lezen Ps. 73:23-26: Ik zal dan geduriglijk bij U zijn; Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna in heerlijkheid opnemen. Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op der aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid. Hier roemt de psalmist in, dat het werk van zijn doorhelpen niet afhing van zijn eigen vlees of hart, maar van God, Die de Rotssteen was van zijn hart, en zijn Deel in eeuwigheid. Indien de gelovigen aanmerkten wat zij waren in hun natuurlijke staat, en hoezeer zij aan de genade Gods verplicht zijn, die met kracht in hun bekering is toegepast geworden, dat zou hun mond, ten aanzien van alle roem, voor eeuwig stoppen, zich over de genade doen verwonderen, en deze doen prijzen en verkondigen. Ook zouden zij de lieflijke wijze, hoe de genade overwint, niet

aanzien als een bedwingend geweld op hun wil, maar als hun voornaamste vrijheid. En het zou er zover van af zijn, dat zij het als een schending van de wil zouden aanzien, dat zij het voor zich de zekerste en grootste vrijheid zouden achten. Wij zijn verzekerd dat de heiligen in de hemel het geen slavernij rekenen, dat God hen zo ten volle van alle verdorvenheid verlost heeft, dat zij Hem met blijdschap dienen, en zulks ook noodzakelijk doen. En zullen dan enige heiligen, hier in een staat van vreemdelingschap, het een benadelen van hun wil achten, dat God zoveel moeite doet om hun verdorvenheid ten onder te brengen, en om hen enigermate gelijkvormig te maken aan degenen die boven in de hemel zijn? Dat zij verre!

4. Het vierde gebruik dient, om ons te doen zien *welke grond van aanmoediging hier is voor degenen die het Evangelie horen, om hen tot het geloof op te wekken; en ook welke grond van onverantwoordelijkheid voor allen die in hun ongeloof blijven leven*. Dit zal mogelijk wat vreemd voorkomen, omdat wij zeggen dat geen middelen krachtdadig kunnen zijn om het geloof te werken, zonder de toepassing van de krachtdadige genade. Doch laat deze twee zaken tezamen gevoegd worden:

a. Dat, ofschoon wij onmachtig zijn in onszelf, en ofschoon alle uitwendige middelen in zichzelf vruchteloos zijn, er evenwel een genoegzaamheid is in de genade Gods. En:

b. Dat deze genade krachtdadig zal zijn, om het geloof te werken in degenen die het Evangelie horen, indien zij zichzelf niet schuldig maken door deze genade in de aanbieding daarvan te verwerpen, gelijk zij dat doen kunnen. Dezen dan, die niet geloven willen, zullen de onverschoonlijksten zijn.

Doch om tot het voorname oogmerk van dit gebruik weer te keren, zo zeggen wij, dat de aanmoediging hierin gelegen is, dat ofschoon wij onmachtig zijn, wij een machtige Middelaar hebben, en dat de genade krachtdadig is. En daarom moesten wij met grotere aanmoediging ons tot dit werk begeven, gelijk de apostel zo redeneert, Fil. 2:12,13: Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven; want het is God Die in u werkt, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen. Gij zoudt mogelijk denken, dat het meer bemoedigend geweest zou zijn, dat hij gezegd had, dat gij van uzelf bekwaam waart om te willen en te werken; doch het is zeker, dat de genade een meer bemoedigende drangreden is, dan iets dat in het schepsel gevonden wordt. Zegt dan niet, dat gij niet willen of werken kunt, want die verschoning wordt weggenomen door Gods aanbieden aan u, om die beide door Zijn genade te werken. Maar laat ik allen vermanen, zowel die eerst gelovigen geworden zijn, als die nog geloven zullen, dat zij, in plaats van zichzelf daarvan af te schrikken, veeleer aangemoedigd worden om het werk hunner zaligheid uit te werken met vrezen en met beven, omdat Gods genade, die u aangeboden wordt, zo krachtig is om het werk te werken, dat die geen volkomen tegenstand van de verdorvenheid in u zal toelaten, indien gij anders de genade Gods, die u in het Evangelie wordt aangeboden, niet tevergeefs ontvangt. Indien de genade zo zwak was, dat wij die verwerpen konden naar ons welgevallen, en indien deze maar een hulp was in het werk des geloofs en der bekering, gelijk de Arminianen zo willen, welke aanmoediging zou zij ons dan geven kunnen? Is deze leer ook, ten aanzien van de praktijk, niet veel bemoedigender? Welk voordeel of vertroosting is het, om iets te ondernemen in onze eigen kracht, die toch geen is? Is het niet veel bemoedigender om alles te ondernemen in de kracht van Gods genade, als wetende dat hetzelfde werk der genade, dat het geloof werkt, ook krachtig is om het voort te zetten, en om ons daarin te doen volharden; als ook om ons tot alle goed werk en

woord bekwaam te maken. Laat de genade dan maar werken, en neemt er eens een proef van, zo zult gij deze krachtdadig bevinden. De Heere Zelf geve u wijsheid om zulks te doen tot uw vertroosting en zaligheid!

Alvorens wij op de derde vraag antwoorden, zo moeten wij dit in het algemeen vooraf zeggen, dat niemand de prediking, of het horen van Gods Woord, vruchteloos of onnut moet achten, ofschoon hij zonder het werk der genade de vrucht die het van hem vereist, niet kan voortbrengen. Want onze gezegende Heere Jezus, Jesaja en Paulus hebben deze leer der genade, en de noodzakelijkheid van de openbaring van de arm des Heeren in de bekering der zielen, gepredikt; en nochtans hebben zij het Woord tijdig en ontijdig verkondigd, en hebben sommigen vergaderd. En deze leer is voor sommigen een reuke des levens ten leven geweest, ofschoon zij voor anderen (door hun vijandschap en verdorvenheid) een reuke des doods ter dood geworden is. Doch dat men daarom de bestaanbaarheid van deze twee zaken ontkennen zou, namelijk de noodzakelijkheid van de leer der genade te prediken, en om in het verkondigen daarvan de noodzakelijkheid van de praktijk der heilige plichten, en het gebruik van de gewone ingestelde middelen, aan te dringen, zou tot deze vreselijke hoogte komen, om de profeten vanouds te veroordelen; ja, ook onze gezegende Heere Jezus Zelf, Die, nadat Hij lang gepredikt had, zei, Joh. 6:44: Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke. En vers 65: Daarom heb Ik u gezegd, dat niemand tot Mij komen kan, tenzij dat het hem gegeven zij van den Vader. Zal iemand nu kunnen denken dat Zijn toehoorders, die met sommige anderen deze reden als hard aanmerkten, en van toen af terug gingen, en niet meer met Hem wandelden, onschuldig waren in zo te doen? Of dat Zijn prediking vruchteloos, nodeloos en ongevoeglijk is geweest, als strekkende om de mensen te verzoeken, om alle gebruik der middelen op te geven, omdat Hij deze leer van de onmogelijkheid om in Hem te geloven, zonder de trekking door Zijn Vaders almachtige arm, gepredikt heeft? Doch om nu meer bijzonder op de vraag te antwoorden, zo zullen wij tonen: 1. Welk gebruik wij van deze leer niet te maken hebben; of welke dingen wij te vermijden hebben, die tot een kwaad gebruik daarvan strekken zouden. 2. Enige aanmerkingen om deze leer aan te dringen, tot wegneming van die uitlegging van hardheid, die wij gereed zijn daarvan te geven. 3. Wat het natuurlijke gebruik is, dat zij van ons vordert. En dan zullen wij 4. enige besturingen daaromtrent geven.

Vooreerst, wanneer wij zeggen, tot degenen die het Evangelie horen, *dat er een krachtig werk der genade noodzakelijk is, eer dit Woord hun nuttig of profijtelijk zijn kan, zo moesten zij zich wachten:*

1. Voor alle nieuwsgierigheid, in voldoenende antwoorden te zoeken op alle tegenwerpingen die daartegen ingebracht, en alle ongerijmheden, waarmee het bezwaard wordt van de satan en des mensen trotse natuur; en integendeel leren, voor de soevereine heerschappij Gods neerbuigen, om Zijn diepe en onnaspeurlijke wijsheid en kennis in Zijn soevereine weg van genade te eerbiedigen, gelijk de apostel zo doet, Rom. 11:33: O! diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen? Overweegt ook dat andere woord, hoofdst. 9:20: Maar toch, o! mens, wie zijt gij die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot Dengene Die het gemaakt heeft zeggen: Waarom hebt gij mij aldus gemaakt? Het is goed, om met matigheid te onderzoeken welk gebruik de Heere wil dat wij van deze leer zullen maken. Maar er is een onderzoek, om de nieuwsgierigheid te voldoen, welke de

Heere verfoeit, gelijk wij opmaken kunnen uit Exod. 19:21, alwaar de Heere, voornemens zijnde om Zijn wil bekend te maken, tot Mozes zegt: Gaat af, betuigt dit volk, (zijnde dit een woord van volstrekt bevel) dat zij niet doorbreken tot den Heere om te zien, en velen van hen vallen. De Heere is niet onvergenoegd dat Zijn volk Hem tracht te zien en recht te kennen; maar wanneer hun einde niet goed is, dienende maar om hun nieuwsgierigheid te voldoen, dan is het Hem onbehaaglijk. Dit is in vele dingen nuttig, en inzonderheid in dit geval, daar wij nu van handelen, om ons matigheid te leren in het zoeken van Gods weg van genade te kennen. Want gelijk de Heere in Exod. 19 wilde, dat Zijn volk wachten zou, om zoveel van Gods wil te weten, als Hem goed dacht aan hen bekend te maken, en te schrijven op de twee stenen tafelen; maar niet, dat zij over de bepaling zouden komen, die Hij hun gezet had, opdat Hij niet doorbreken zou, en zij verdorven werden; zo wil Hij ook, dat zij zich in het zoeken naar de kennis van Zijn wegen, en inzonderheid in de weg van Zijn genade, zullen houden binnen de bepaling die Hij hun gezet heeft.

2. Wacht u ook voor alle vleselijk morren tegen, en klagen over de weg van God; hetzij in de hoogste trap de genade verwijtende, of daartegen twistende, omdat gij de schat niet in uw eigen hand hebt; of in een mindere trap, inwendig in uw harten ontevreden zijnde, dat gij van uzelf niet meer in staat zijt om te geloven. Dit is een zaak welke de apostel tegengaat, Rom. 9:20,21: Zal ook het maaksel tot Dengene Die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt gij mij alzo gemaakt? Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem? enz. Inzonderheid, dewijl niemand die vraag beantwoorden kan met enige rechtmatige beschuldiging van God; wie is dan wegens die onmacht te beschuldigen? Of vanwaar heeft die onmacht, of dat gebrek in des mensen natuur, zijn oorsprong? God was genadig vrij en mild in de mens volmaakt te scheppen; wiens schuld is het nu dat het anders is?

3. Wacht u ook om geen verderfelijke besluiten te trekken uit deze weg van Gods genade, gelijk als om het gebruik der middelen na te laten, of om zorgeloos te worden in de plichten der heiligheid, en in de praktijk der godzaligheid. Maar weest in tegendeel des te naarstiger en te ernstiger, omdat gij de genade zozeer nodig hebt, dat gij zo weinig, of liever niets van uzelf doen kunt dat waarlijk goed is zonder deze. Ik weet wel, dat onheilige harten, of zorgeloze mensen zeer vruchtbaar zijn om argumenten te formeren, om voor het verzuim der middelen te pleiten, en te zeggen: Welk voordeel kan de naarstigheid, of welk nadeel kan het verzuim en luiheid toebrengen? De een zal ons geen goed doen, en het andere kan ons niet schaden, dewijl het de genade is die al het werk doet. Maar weet:

a. Dat gij door uw luiheid uw eigen vruchtbaarheid verhindert, en dat door uw eigen schuld, dat gij niet alleen onbegenadigd blijft, maar zulks gewillig doet door uw zonden.

b. Gij kunt bij uw natuurlijke onmacht daarenboven nog een hebbelijke en richterlijke verharding des harten, en verblinding van het gemoed op uzelf brengen. Het is om deze zelfde reden, dat veler oren zwaar, hun ogen duister en hun harten vet gemaakt worden. En is dat voor u een kleine zaak?

c. Ofschoon gij dit ook klein mocht achten, zo zal hetgeen dat het gewicht van uw veroordeling zal dragen op de dag des oordeels, uw natuurlijke onmacht niet zijn, noch dat de genade niet krachtdadig aan u gemaakt is tot bekering; maar dit zal het zijn, dat toen God Zijn Woord uitzond om u te overwinnen, en u Zijn genade aanbood om u be-

kwaam te maken tot onderwerping, gij deze vijandig en met voordacht verworpen hebt. Zodat gij niet zult kunnen zeggen, ik ben onmachtig; omdat gij het Woord gewillig verworpen hebt, eer het hiertoe kwam.

Ten tweede. Omdat er nu mogelijk sommige anderen zijn, *die in het gebruik der middelen meer ernst hebben; en die, ofschoon zij niet durven twisten tegen de genade, echter moedeloos worden dat zij zo weinig doen kunnen, en dus ook harteloos om iets te ondernemen, als ook hopeloos om voorspoedig te zullen zijn.* En dewijl dit ook zijn kan in sommigen, die de Heere niet wil dat zij zulke besluiten zullen trekken, maar veeleer dat zij aangemoedigd zullen worden, zo willen wij tot dezulken zeggen, dat zij zich toch wachten om niet mismoedig te worden, alsof het voor God en Zijn genade onmogelijk was, hetwelk voor hen onmogelijk is. Maar dat zij, integendeel, zich benaarstigen om de middelen waar te nemen, en om niet traag te worden in de plicht. Ik weet dat er sommigen zijn, die niet nodig hebben dat hun veel omtrent dit stuk tot voldoening gezegd wordt; maar er zijn anderen, die met deze leer bezwaard zijn, en die de Heere wil dat teder zullen behandeld worden, en niet dat zij mismoedig zullen worden. Opdat gij, die zodanig zijt, (indien er hier enigen mochten wezen) moet weten dat er grond is om dit aan te dringen; en om die verkeerde uitlegging van hardheid op de soevereine weg van Gods genade weg te nemen, waarin het Hem heeft goed gedacht om de mensen tot een afhanging te brengen van Hem, in de bedeling daarvan, zo zullen wij deze weinige aanmerkingen voordragen.

1. Overweegt dat er nooit iemand zal zijn, (gelijk wij tevoren gezegd hebben) die dit Evangelie gehoord heeft, wanneer hij aan God zal moeten rekenschap geven, die zal in te brengen hebben, dat de reden waarom hij het niet omhelsd en aangenomen heeft, zijn onmacht is geweest. Maar de ware reden zal bevonden worden, zijn gewillige verwerping daarvan geweest te zijn. En aan de andere zijde zal het ook bevonden worden, dat er nooit iemand geweest is die in de goede ernst kracht begeerd heeft om in Gods geboden te lopen, en ook het geloof om Christus Jezus aan te grijpen en te omhelzen, gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden, die om zijn onmacht daarin te kort gekomen is. Indien dit nu zo is, welke reden is er dan te klagen? Want niemand mist het geloof, dan die Hem niet heeft willen hebben; en niemand, die Hem heeft willen hebben, zal klagen dat hij Hem gemist heeft. Op deze twee dingen hebben wij een grote grond van aanmoediging voor dezulken, die een oprechte genegenheid hebben om bij Hem te zijn; dewijl er geen reden is om traag te zijn in het gebruik van de middelen, en in het najagen van vereniging en gemeenschap met Hem daardoor. Niemand zal reden hebben om te klagen over zijn gemis van Hem, dan dezulken die Hem gewillig hebben laten varen; en er zal niemand zijn die Hem gaarne heeft willen hebben, die Hem missen zal. Want deze oprechte gewilligheid, om met Christus te verenigen, een werk van Gods genade zijnde, en daar ook niet minder kracht vereist wordende om dit willen te werken, als tot het werken en het volmaken van het werk der bekering, zo zal Hij, Die het werk begonnen heeft, hetzelve ook voleindigen. En daarom behoorden de mensen in dit geval meer acht te geven op hun onwilligheid om Christus te willen hebben, en om met Hem te verenigen op Zijn eigen voorwaarden, dan te disputeren over hun onmacht en onbekwaamheid.

2. Overweegt wat zij geweest zijn, die de Heere overgebracht heeft; waren het niet dezulken die de genade zowel nodig hebben gehad als gij? Hadden zij niet diezelfde verdorven natuur die gij hebt? Waren zij ook niet al zo onmachtig en onbekwaam om iets

voor zichzelf te doen? Kon iemand uit of van zichzelf meer doen dan gij? Beschouwt ze allen die voor de troon zijn; was het niet deze zelfde genade Gods, en niet hun goede natuur of hun vrije wil die het werk verricht heeft? Ook werden zij niet uitdrukkelijk of bij name ingesloten in de belofte, meer dan gij; en gij zijt niet uitdrukkelijk uitgesloten, meer dan zij geweest zijn. De Heere heeft het werk der genade op diezelfde wijze in hen voortgebracht, als Hij nu met u handelt, namelijk door de prediking van Zijn Woord. Hij bracht ze eerst om hun zondigheid en onmacht te kennen, als ook dat zij een Zaligmaker nodig hadden, dat hun zaligheid niet in henzelf was, en dat het niet in hen was om een recht gebruik van deze Zaligmaker en zaligheid, die hun aangeboden werd, te maken, maar in de macht van Zijn genade. En zo kan Hij ook met u handelen. Indien die voorwaarde nu hard en hopeloos is, zo zou die ook hard en hopeloos geweest zijn voor al diegenen die nu voor de troon zijn.

3. Overweegt dat er geen twijfel aan is, of de genade is machtig om het werk voort te zetten en te volmaken; al de zwarigheid en het ongenoegen is maar omdat God de toepassing daarvan in Zijn eigen hand gehouden heeft, Die ook het hart in Zijn hand wilde hebben. Doch welke van die beide zoudt gij oordelen het veiligst en het meest tot bemoediging te zijn? Al uw bezwijken en moedeloosheden komen hierop uit, dat gij zo weinig doen kunt; indien gij in goede ernst begerig waart, dat de genade het werk des geloofs en der bekering ten einde bracht, zoudt gij dan een andere of betere hand verkiezen kunnen, om het in te stellen, dan in de hand van God? Is het niet alzo gevoeglijk en zeker, dat Zijn wijsheid de weg zou uitvinden en deze voorschrijven, als het voor Zijn macht is om die voort te zetten, en voor de vrijheid van Zijn genade om het toe te passen, en dat alles meer gevoeglijk en zeker, dan of het in uw eigen hand was? Moest gij u dan niet schamen om moedeloos te worden op deze grond, omdat gij alles wat gij doen zult, van God moet ontvangen, en dat datgene een beletsel in de weg der godzaligheid zou zijn hetwelk juist een voorname aanmoediging daartoe is? Is de Heere dan een verwijter? Is er iemand die Hem van karigheid in de bedeling van Zijn genade kan beschuldigen? Is Hij het niet die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt? En past het Hem niet zonderling wel, om de bestelling over Zijn eigen genade te hebben?

4. Overweegt ook, aan hoevelen de Heere alrede genade gegeven heeft; en hoe vrij, verbazende, en onverwacht Hij deze heeft gegeven. Indien gij enig bewijs kon voortbrengen, dat niemand ooit enig goed van God ontvangen heeft, zo mocht gij enig voorwendsel hebben voor uw moedeloosheid en vrees. Maar nu, wanneer zovelen als er voor de troon zijn, getuigen zijn dat God genadig is omtrent zondaren, wanneer zovelen voor u van God veel goeds ontvangen hebben, en wanneer er zovelen zijn die gij zeker weet dat nog dagelijks zo gevoelig, zo vrij en onverwacht veel goeds van Hem ontvangen, die alzo ongeschikt waren om te geloven, en alzo moedeloos geweest zijn als gij. En wanneer Hij gezegd heeft, dat Hij gevonden wordt van degenen die Hem niet zochten; is het dan niet waarschijnlijk dat een arme ziel, die naar Zijn genade verlangt, nu zowel als ooit verzadigd zal worden, volgens dat woord, Matth. 5:6: Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden? De ziel die de heiligheid gaarne had, zal die ontvangen. Ik weet, dat hier een nieuwe tegenwerping zal ingebracht worden, of dit hongeren en dorsten waar is, of niet? Maar indien uw hongeren en dorsten geen ware honger en dorst is, dan zal het u niet smartelijk vallen, ofschoon gij niet verzadigd wordt. Het is niet tot bemoediging of vertroosting voor zulken, die geen ware honger of dorst hebben, daar dit alles voor gesproken wordt; want wij weten dat het nodiger is om som-

migen die inbeelding van hun bekwaamheid te doen uitbraken, dan om ze aan te moedigen tegen enige onmacht, die zij zien of gevoelen zouden. Er zijn er velen, die helaas! weinig denken van de genade Gods, en bij wie de dwaling van de algemene genade beter ingang zou hebben, dewijl zij een vermetele inbeelding hebben van het geloof, en dat het zulk een zware zaak niet is, gelijk men daarvan opgeeft. Wij bekennen, dat wij tot bemoediging van dezulken niet veel te zeggen hebben, alleen moeten wij ze zeggen, dat er eens een tijd komen zal, wanneer God hun weerleggen en verstommen zal. Maar belangende degenen die hun onmacht zien, en tot enige gepaste ernst en verlangen naar het geloof zijn gebracht, dezen wil de Heere dat ze versterkt en aangemoedigd zullen worden, En tot dezen zeggen wij, dat indien hun gemis van Christus hen bezwaart, en zo het hun tot een last is dat zij niet geloven kunnen, en indien hun hongeren en dorsten hun een smartelijke oefening is, invoege andere dingen bij hen geen smaak kunnen vinden, omdat ze met deze zo zijn ingenomen; en indien zij de keuze van hun ziel mochten hebben, zij anders niet begeren zouden dan een voldoenend gezicht van vereniging en gemeenschap met Christus te hebben; dezen is hun hongeren en dorsten een ware honger en dorst. En wij mogen die bovengemelde tekst tot hun bemoediging toepassen: Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden. Deze honger en dorst is nooit zonder enige geestelijke medicijn, van Christus de grote Medicijnmeester verwekt geworden, Die voorraad heeft om deze te vervullen en te verzadigen. En gelijk wij van het natuurlijke leven zeggen, Hij zendt nooit een mond, of Hij zendt er de spijze bij. Zo mogen wij ook van deze honger zeggen: Hij, Die deze geestelijke mond gegeven heeft, zal ook de geestelijke spijze geven. Geve God, dat er vele uitgebreide begeerten waren om te ontvangen, zo zou de Heere zeker gereed bevonden worden om ze alle te verzadigen. Indien de mond wijd geopend was, de genegenheden uitgebreid waren, en de ziel van honger en dorst naar Christus en naar de heiligheid krank was, deze ziekte zou bevonden worden niet tot de dood, maar tot verheerlijking der genade te zijn van Hem, Die de grote Heelmeester is.

Ten derde. Nademaal er zovele wegen zijn, in welke de mensen verkeerd wandelen, en dat nochtans niemand de moed moet opgeven; *wat is dan het natuurlijk gebruik, dat deze leer van ons vordert?* Ik zal hier eerst in het algemeen, en dan in het bijzonder van spreken.

A. In het algemeen; tot dit einde zeggen wij, dat gij deze plaats, Fi1. 2:12,13, eens ernstig moest overwegen: Werkt uws zelfs zaligheid met vrezen en beven: want het is God Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Alwaar wij klaar zien, dat de vermaning die de apostel geeft, om zijns zelfs zaligheid te werken, getrokken wordt uit deze zelfde leer van de krachtdadigheid van het werk der genade Gods, Die in hen werkt het willen en het werken. Het is God (zegt hij) Die in u werkt het willen en het werken, werkt dan uws zelfs zaligheid.

Er zijn in deze algemene vermaning vier dingen ingesloten.

1. De eerste is het begin van het werk der zaligheid, dat is, de oefening van het geloof in Christus Jezus; het is uit God, werkt dan aan dat werk. Alsof hij had willen zeggen: Gelooft tot behoud van uw ziel, gelijk het uitgedrukt wordt, Hebr. 10: 39: Want het is God, Die in u het willen werkt.

2. De tweede zaak is het werk der bekering. Dit wordt hier ook ingesloten, want dat zij vermaand worden te werken met vrezen en beven, heeft opzicht op hun zondig-

heid, en sluit noodzakelijk de bekering in.

3. De derde zaak is het jagen naar de volmaakte heiligheid, het uitstrekken van zichzelf in het gebruiken van alle middelen, en in het oefenen van alle plichten tot dat einde; werkt uws zelfs zaligheid, zegt hij.

4. En de vierde zaak heeft betrekking op de wijze hoe, opdat het niet vleselijk is, of met vleselijk vertrouwen, maar met een vrezen en beven.

Indien men nu mocht vragen, hoe vloeit dit besluit uit deze leer, het is Gods werk, of, het is Hij Die in u werkt het willen en het werken; werkt daarom uws zelfs zaligheid? Men zou veeleer denken, dat het besluit dit moest zijn, dewijl het God is Die dit alles werkt, zo werkt gij niets. Maar neen, er wordt recht het tegendeel uit besloten; en het rust op deze twee gronden:

1. Op de krachtdadigheid der genade; het is God Die het willen en het werken werkt, het is Zijn genade Die u versterkt; daar Hij het willen werkt, daar werkt Hij ook het werken; daar Hij het werk begint, daar zal Hij hetzelve ook voortzetten en volmaken. Laat dit u derhalve bemoedigen om te werken; alsof hij gezegd had, Strijdt doch dapper, want gij hebt een goede hulp, ofschoon het niet gevoeglijk is om de genade een hulp te noemen; zet uzelf tot de ernstige oefening van heiligheid, en God zal het u doen gelukken.

2. Op de aanmerking van zondigheid en zwakheid in hen, welke hen met vrees en met beving moest doen werken; alsof hij had willen zeggen: Dewijl het God en de kracht van Zijn genade is die het werk doet, weest dan niet ijdel en vermetel. Het eerste zegt, dat het God is Die het werk doet, en niet gij; weest dan te meer heilig vrijmoedig. Het tweede zegt, dat God het is, en niet gij; en daarom moest gij werken met vrezen en met beven. En beide strekken ze tot dit einde, opdat de mensen ernstig zouden zijn in het acht geven op, en in het najagen van het werk van hun zaligheid, van eerst tot laatst, met vrezen en met beven; op deze grond, dat ofschoon zij niets hebben in zichzelf, er nochtans genoeg in God en in Zijn genade is, om het werk voor hen te doen. Hoe komt het dan, of welke reden is er, dat wij in onze harten recht het tegendeel besluiten van hetgeen de Geest van God hier uit deze grond getrokken heeft? Wanneer ons de genade aangeboden wordt, en wij van de krachtdadigheid daarvan horen, zo moest dat ons aan onze kant opwekken om meer werkzaam te zijn, en om ons zo bij onszelf te doen redeneren, dat ofschoon de verdorvenheid ons ras zal overwinnen, zo kan en zal deze nochtans de genade niet overwinnen; en ofschoon de oefening des geloofs boven ons bereik is, zo is die nochtans niet boven het bereik der genade; ofschoon wij zwak zijn, zo is nochtans de genade sterk; en daarom zullen wij onze zaligheid werken. En aan de andere zijde moesten wij ootmoedig blijven, en deze werken met vrezen en met beven, omdat niet wij, maar de genade het werk doet. Indien de genade recht werd overwogen, zo is er niets dat de handen meer sterken zou om te werken; en aan de andere kant ook niets, dat iemand meer waakzaam zou houden, en in heilige vrees doen wandelen, aanmerkende dat wij arme bedelaars zijn, en door onze onwaakzaamheid, of inbeelding en vermetelheid, de uitlatingen van Zijn genade verhinderen kunnen, inzonderheid indien wij zorgeloos worden, en ondankbaar vergeten wat wij van Hem ontvangen.

B. Nu komen wij tot enige bijzonderheden, die in dit gebruik liggen opgesloten, omdat er gevraagd zal worden: Wat zullen wij dan doen? Doch alvorens wij enige bijzonderheden noemen, zo moeten wij deze twee dingen tot waarschuwing vooraf zeggen *Vooreerst*, dat wij niets konden voorstellen om door u gedaan te worden, en dat gij niets

van uzelf doen kunt, dat een begenadigd werk of daad zou zijn. *Ten andere*, dat wij ook niet menen, dat er iets van de mens in zijn natuurlijke staat gedaan kan worden, hetwelk in zou sluiten of teweeg brengen, veel minder verdienen, dat aan iemand de genade gegeven wordt. Maar omdat God ons besturingen gegeven heeft, hoe wij ten aanzien van het uitwerken van onze zaligheid zullen wandelen, zo zeggen wij: 1. Dat het veilig is om te wandelen in de weg welke Hij ons aangewezen, en de middelen te gebruiken die Hij ons voorgeschreven heeft; veel veiliger dan dat men deze aan de kant legt. 2. Dat er een grotere overeenkomst en gepastheid is tussen het gebruik der middelen, en het vinden der genade, dan er is tussen het verzuim van de middelen, en het vinden daarvan. 3. Dat het met Gods weg in het bekeren der zondaren zeer wel overeenkomt, om ze van trap tot trap voorwaarts te brengen; hun somtijds tot het gebruik van de uitwendige middelen, en tot het volbrengen van de uitwendige plichten brengende; hun somtijds van zonden overtuigende, en ze ontdekkende hoe nodig zij Christus hebben; hun somtijds ontdekkende de waardij en de schoonheid die er in Christus is, ze brengende om op Hem verliefd te worden, eer zij dadelijk met Hem verenigen; en doende hen zo in de praktijk enig schemerlicht, dat aan hen uitgelaten wordt, opvolgen, om zover te gaan, als het licht hun de weg ontdekt, en hun plicht aanwijst.

Ten vierde. Wat nu de *bijzondere besturingen* aanbelangt, zo zeggen wij:

1. Benaarstigt u om bevestigd te worden in het geloof van die algemene waarheden, welke op des mensen zondigheid en ellendigheid, als ook op de ongenoegzaamheid in zichzelf betrekking hebben; dat in ons, dat is in ons vlees, geen goed woont; dat wij van nature dood in de zonden en misdaden liggen, en dat wij onszelf niet levend kunnen maken; als ook in het geloof van de noodzakelijkheid en krachtdadigheid der genade, en dat het Christus is, Die het geloof geven en werken moet, ja, dat het de genade is die overwinnen kan daar zij aan het werk wordt gesteld. Gij moest ook het grote gevaar van de genade te missen, overwegen en geloven, als ook het grote voordeel hetwelk zij aanbrengt. Deze dingen moest gij overdenken, als ook de Schriftuur die deze voorstelt, nevens de bevindingen der heiligen, die deze bevestigen; opdat gij niet alleen een voorbijgaand gezicht daarvan hebben, maar in het geloof der waarheid van die dingen bevestigd zijn mocht.

2. Vergenoegt uzelf niet met een algemeen geloof van de waarheid van deze leer, maar arbeidt om behoorlijk aangedaan en bewogen te worden met de dingen die gij gelooft. En ofschoon elke aandoening geen bijzondere genade is, zo spreek ik nochtans tot dezulken, die gereed zijn om de schuld op de genade Gods te leggen, en echter nooit bewogen zijn geweest over hun eigen genadeloosheid. Gij moest over uw onbegenadigde natuur aangedaan wezen, en met een heilige onrust en moeite daarover bewogen zijn, totdat gij met Efraïm op de heup klopt, en totdat gij tot een heilige beraadslaging en besluit kwam over uw eigen staat. Iemand die in gevaar van een burgerlijke straf is, zal daar gedurig aan denken, totdat hij daarover bewogen en aangedaan is, en hij zal niet rusten totdat hij buiten het bereik daarvan is. Veel meer moest gij zo zijn omtrent het gevaar daar uw ziel in is door de zonden; gij zijt niet te verschonen, zolang gij hier niet toe gekomen zijt.

3. Doet hierbij alle naarstigheid in het gebruik van alle uitwendige middelen en plichten, waarin en waardoor de Heere gewoon is Zijn genade mede te delen, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, gelijk de apostel vermaant, 1Kor. 15:58. Weest naarstig in het verborgen gebed, in het lezen, in mediteren, in het samenspreken, in zelf-

onderzoek, in horen, in goed gezelschap te houden, en dergelijke. Deze dingen kunnen de geveinsden waarlijk ook wel doen, maar nochtans houden zij niet op om plichten te zijn.

4. Weest oprecht en ernstig in het gebruik en in de waarneming van die middelen en plichten; ik meen een zedelijke oprechtheid en ernst, hoedanig iemand gewoonlijk heeft in een burgerlijk geval, welke hij heeft voor een burgerlijke rechter, of in het horen van nieuws, of dergelijke; hetwelk een zaak is die in iemand zijn kan, en ook menigmaal gevonden wordt in mensen die van een beginsel der genade verstoken zijn. En nochtans zijn de mensen dikwijls hierin zeer gebrekkig, zichzelf uitnemend schuldig makende voor God, omdat zij zover nog niet komen.

5. Wacht u om niets aan de hand te houden dat de genade verhindert en buiten sluit, of om iets te doen hetwelk de beweging of werking van enige genade bederft en uitblust. Indien gij Christus niet in uw hart onthalen kunt gelijk gij moest, zo draagt toch zorg om uw hart niet te geven aan een ander. Indien gij de verdorvenheid niet uit kunt werpen of doden, waakt dan tegen het opkomen of het huisvesten van datgene, hetwelk gij weet dat verdorvenheden zijn, als ook tegen al zulke kwaden die gij weet dat de beminden uit zullen houden. Wacht u ook voor het verzuim van zulke plichten, door welker verzuim gij Zijn Geest bedroeft.

6. Zoekt naar een bedaarde gestalte des geestes in uw gewone wandel, en inzonderheid in de plichten van de godsdienst. Vleselijke vrolijkheid en geneugten, los gezelschap en het hart te laten hoereren naar de dingen van de wereld, vertoornen Christus, niet alleen omdat zij zonden zijn, maar zij maken ons onbekwaam voor de plichten, zij bederven de oefening der genade daar zij is, en zij houden die terug daar zij niet is. Hierom zegt Salomo, Pred. 7:3: Het treuren is beter dan het lachen; want door de droefheid des aangezichts wordt het hart gebeterd. Een vleselijke of wereldse droefheid kan niet geprezen worden, maar een bezadigde droefheid, of een zedige en bedaarde gestalte des geestes is beter dan een lichte onbedaarde gestalte. Overmits het zeer bezwaarlijk, zo niet onmogelijk is, om het hart recht te houden, zelfs daar genade is, indien er het een of ander tegenwicht niet gevonden wordt, zo moet het dan noch veel onmogelijker zijn om hetzelve recht te houden daar het werk der genade niet is, of daar het maar in deszelfs eerste beginselen gevonden wordt. Ofschoon ik nu deze bezadigde gestalte geen genade noem, zo bewaart zij de ziel nochtans, als het ware, in enige vatbaarheid om de genade te ontvangen. Hierom wordt er in Klaagt. 3:27,28,29 gezegd: Het is goed voor een man dat hij het juk in zijn jeugd draagt. Hij zitte eenzaam, en zwijge stil, omdat Hij het hem opgelegd heeft. Hij steke zijn mond in het stof, zeggende: Misschien is er verwachting. Want ofschoon het kruis niet altijd wordt gezegend tot bekering, zo zien wij nochtans nu en dan dat droevige tijden, beginselen zijn van betere tijden, en zelfs in de geveinsden, dat hun droevige tijden gewoonlijk hun beste tijden zijn. Ik begeer of keur niet goed dat iemand enig kruis op zichzelf brengt, nochtans verzoek ik aan allen dat zij het beste gebruik maken van het kruis daar zij onder zijn, daar zij komen, en dat zij toch kennis zoeken te bekomen van hun zonden, van hun zwakheden en gevaar, als ook van enige andere zulke dingen, die hen mogen drukken en bezadigd doen zijn, zonder de moedeloosheid en angstvalligheid te koesteren; en om zowel van zulke dingen te mogen spreken en te horen spreken, die hen tot droefheid en tot zuchten opwekken, als van die, welke hen tot lachen dienen. Tot het lachen zeide ik, zegt Salomo: Gij zijt onzinnig; en tot de vreugde: Wat maakt deze? Pred. 2:2. En in Spreuk. 14:13. zegt hij: Het hart zal ook in het lachen smart hebben; en het laatste van die blijdschap is droefheid. Ofschoon ons lachen me-

nigmaal mogelijk zo zondig niet is, nochtans doet zij ons dikwijls meer ongeschikt zijn voor geestelijke plichten, dan de droefheid; ons hart is gelijk een klok, die wanneer de inwendige raderen aan het aflopen zijn, niet zo gemakkelijk wederom recht gesteld kunnen worden.

7. Ik wilde u ook het voorbeeld van Efraïm voorstellen, Jer. 31:18,19, en u bidden dat gij onder het gezicht en het gevoel dat gij van uw zondigheid en zwakheid hebt, uzelf voor God beklaagde, en tot Hem deze bede opzond: Bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn. Deze woorden, uit een recht gevoelen voortvloeiende, zijn goed; en dan volgt er: Nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad. Het is opmerkelijk, dat de Heere hem in het begin zelfs al genadig opmerkt, zeggende: Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklaagt. Zo gaat het met Gods volk, wanneer zij overwegen hoezeer zij van God vervreemd zijn, hoe zondig en hardnekkig zij zijn, en hoe onmogelijk het voor hen is om zichzelf te kunnen herstellen. Dan gaan zij zich in enige verborgen plaats of hoek afzonderen, om hun geval aldaar te beklagen, uitroepende: O! wat een zondige natuur draag ik niet om! Wanneer zal die genezen worden? enz. Gij hebt mij getuchtigd, zegt Efraïm, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. En de Heere zegt, dat Hij hem gehoord of opgemerkt had, wanneer hij mogelijk dacht dat hij nauwelijks tot Hem bad, maar veeleer een korte uitschieting tot God opzond: Och! of ik bekeerd werd. Zijn laatste woorden zijn: Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn. Hij zag, wanneer alles verricht was, dat hij zijn handen zuiveren moest, en de zaak aan God overgeven; ik kan niet, maar Gij kunt dat werk doen; en dat eindigt hij in deze aangename woorden des geloofs: Want gij zijt de Heere mijn God. Daar nu woorden des geloofs na een ernstige oefening zijn, daar is het geloof gewoonlijk met die oefening vergezeld geweest; hiervandaan die woorden, Klaagl. 3:9: Misschien is er verwachting; gelijk ook menigmaal in Psalm 119: Neig mijn hart, open mijn ogen, enz. En Luk. 11:13: Hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven dengenen die Hem bidden? Het is goed te bidden om de kracht der genade, en om onszelf als voorwerpen aan te bieden om bewrocht te worden, en als onderwerpen om die genade te ontvangen, welke Hij ons aanbiedt.

Gelijk wij nu deze besturingen met een woord van waarschuwing begonnen zijn, zo willen wij die ook eindigen. Denkt dan niet, dat deze dingen in een natuurlijk mens, die zijn zondig leven volgt, de genade zullen voortbrengen; en ook niet, dat daar deze dingen alleen in sommige mensen bespeurd en onderscheiden worden, dat daar de genade altijd ontbreken zou, dewijl het is om dezulke te bevorderen, dat wij voornamelijk tot hen spreken; alleen: l. Bewaar het licht, dat gij ontvangen hebt, zuiver. 2. Gebruik de kracht die gij ontvangen hebt. En 3. hetgeen gij niet hebt, geef dat aan de Heere over, en zoekt dat bij Hem, Die genade genoeg heeft om het in u te werken. Nu is het gans redelijk, dat gij geen van deze drie dingen zoudt weigeren. Wij zeggen dan:

a. Bewaar het licht, dat gij ontvangen hebt, zuiver; want indien gij de waarheid Gods in ongerechtigheid ten onder houdt, en deze als een gevangene opsluit, door een wacht van bedorven genegenheden daar rondom te zetten, zo kunt gij een oordeel van verblinding over uzelf brengen.

b. Gebruik die kracht welke gij hebt; want indien gij die kracht niet gebruikt, al waren het maar natuurlijke gaven en bekwaamheden, dat maakt u onverschoonlijk, wanneer u geestelijke en begenadigde hoedanigheden geweigerd worden, want dit hebt gij over uzelf gebracht. Zijn er niet vele dingen daar gij uzelf bekwaam toe oordeelde, welke gij nooit ernstig ondernomen hebt? Gij zoudt veel meer hebben kunnen doen met betrek-

king op de bekering, op de liefde tot God en de naasten, en dergelijke. En wanneer gij u niet tot het uiterste van uw vermogen tot deze dingen hebt uitgestrekt, zo zijn er zeker vele dingen ongedaan gebleven, die gij hebt kunnen doen.

c. Hetgeen gij niet doen kunt, geef dat aan de Heere over, om het voor u te doen, met alle ernst, ootmoed, eenvoudigheid en zelfverloochening; want indien gij niet tot God komt met datgene daar gij onmachtig toe zijt, zo komt gij steeds tekort in uw plicht, en zijt zonder verschoning. Neem dan deze dingen tezamen; gebruik uw kracht die gij ontvangen hebt, naar de mate van licht dat u gegeven is; en tot God door Christus Jezus komende, zo verzoekt van Hem alles wat u ontbreekt, de aanneming van uw personen en plichten op Hem verlatende. Dit is het besluit van alles wat wij van deze leer der genade gesproken hebben, opdat gij uit de weg van Gods bedeling van Zijn genade, geen gelegenheid mocht nemen om genadeloos te blijven, hetwelk, indien gij zulks doet, een grond van zware beschuldiging zijn zal tegen u. Maar opdat gij een uitnemende bestaanbaarheid mocht zien tussen de soevereinheid van de genade, en tussen uw waarnemen van Gods ingestelde middelen, tot verkrijging van het geloof en de bekering, en de betrachting van heiligheid; en opdat gij ook in het gebruik van die middelen zoudt voortgaan met een oog op de genade, onder een gevoel van uw eigen onbekwaamheid, om zelfs één goede gedachte voort te brengen als uit uzelf, al uw plichten neerleggende voor de voeten van Christus, en voor Hem wandelende met een mond die gestopt is. Wanneer u iets ontbreekt, staat dan aan Zijn deur, hetzelve van Hem verzoekende; en wanneer gij iets van Hem ontvangt, zo wast, om zo te spreken, uw eigen handen daarvan af, en geeft aan Hem alleen de dankzegging, de prijs en de heerlijkheid. Hem zij de lof tot in alle eeuwigheid!

ACHTSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:2,3

Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben.
Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen, een Man van smarten, en verzocht in krankheid; en (een iegelijk) was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht.

DE profeet had in het voorgaande vers getoond hoe weinig het Evangelie geloofd, en Christus Jezus, in hetzelve aangeboden, aangenomen werd: *Wie heeft onze prediking geloofd?* zegt hij; wie heeft Christus verwelkomd? *En aan wien is de arm des Heeren geopenbaard?* Aan wie is dit Evangelie krachtdadig gemaakt door de kracht Gods, om hun harten aan Hem te verbinden?
In deze twee verzen geeft hij er, als het ware, de reden van, rustende op deze twee dingen: (1) Op de lage en geringe verschijning van onze Heere Jezus Christus, ten aanzien van Zijn uitwendige toestand; deze had geen uitwendige schoonheid, luister of grootheid, om die aan te prijzen of aangenaam te maken; maar ging gepaard met veel geringheid en menigvuldige verdrukkingen. (2) Op het ketelachtige humeur en de gesteldheid der mensen, die met wereldse grootheid en heerlijkheid zo ingenomen zijn, dat zij weinig acht geven op iets dat hun ziel ontbreekt; alsof de profeet had willen zeggen: Het is geen wonder dat Christus zo weinig geloofd wordt, en dat zo weinigen dit Evangelie aannemen, want Hij zal niet met veel wereldse pracht en grootheid komen, daar de mensen van de wereld zo op gezet en mee ingenomen zijn.
Om dan de woorden een weinig te openen, zo zullen wij eerst de stof van deze reden overwegen, en dan het gevolg daarvan, of welke invloed deze heeft op der mensen ergernis aan Christus, en op hun blijven in het ongeloof. Alleen zullen wij drie dingen omtrent die beide vooraf zeggen.
1. Dat de Hij, daar hier van gesproken wordt, de Heere Jezus Christus is, daar deze tekst in het Nieuwe Testament op toegepast wordt; want ofschoon er in dit hoofdstuk geen *Hij* tevoren uitdrukkelijk genoemd is, zo wordt nochtans in het 13de vers van het voorgaande hoofdstuk, daar dit betrekking op heeft, de *Hij* daar hier van gesproken wordt, aldaar genoemd des Heeren Knecht. *Ziet, Mijn Knecht zal verstandiglijk handelen; Hij zal verhoogd en verheven, ja zeer hoog worden*. Ook is het niet ongewoon om op een bijzondere wijze van Christus te spreken, door een *relativus* of betrekkelijkheid, zonder een *anticedens*; gelijk als Hoogl. 1:2: *Hij kusse mij met de kussen van Zijn mond;* omdat Christus voor de gelovigen zulk een zonderlinge Persoon is, dat wanneer er maar van Hem bij wijze van uitnemendheid gesproken wordt, zij Hem niet misvatten kunnen, of een ander

door Hem verstaan.
2. Dit niet hebben van *gedaante of heerlijkheid* moet niet verstaan worden van enig personeel gebrek in de menselijke natuur van onze Heere Jezus, maar op de gehele loop van Zijn leven, en hetgeen met Zijn vernedering gepaard ging, te weten, dat die gering en laag geweest is, zonder die uitwendige grootheid, pracht en luister van uitwendige dingen, welke de wereld voor schoon en heerlijk aanziet.
3. Wanneer er gezegd wordt, Hij *is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten,* zulks heeft betrekking op degenen die de prediking van het Evangelie horen, of op degenen die de prediking, daar tevoren van gesproken wordt, niet geloven; en zo heeft het betrekking op de woorden van het eerste vers: *Wie heeft onze prediking geloofd*? Hetwelk zeker bedoeld wordt van een iegelijk die van Hem hoort, en bij wie Hij niet geacht wordt, vanwege Zijn uitwendig lage en geringe toestand. Want indien wij dit op God zouden toepassen, dan kunnen wij niet zien hoe het met het oogmerk overeenkomt, en hoe het de reden kan zijn van het ongeloof, hetwelk tevoren gesteld was, en tot welk einde het hier wordt bijgebracht.

Nu zullen wij de woorden een weinig openen. Men moet dan weten, dat in deze twee verzen de lage en geringe toestand van Christus tweezins wordt voorgesteld: Vooreerst, ten opzichte van Zijn gemis van de overvloed der dingen van deze wereld, in het 2de vers. Ten andere, ten opzichte van de bezitting van kruis en verdrukking, in het 3de vers. Hij zou niet alleen alle achting, eer en aanzien missen, maar alle verachting, smaad en oneer bezitten. Hem ontbreekt niet alleen grote rijkdommen, maar Hij bezit grote armoede, en is in een arme en lage toestand. Het 2de vers drukt Hem ontkennender wijze uit, als niet groot te zijn naar de wereld. Het 3de vers drukt Hem stellender wijze uit, dat Hij een gering en een veracht Mens zou wezen.
Het eerste deel dan van de woorden: *Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde*. Deze woorden worden verklaard door de volgende woorden: *Hij had geen gedaante noch heerlijkheid*. Want gelijk struiken, die uit een dorre aarde opschieten, verdorren en vergaan, daar bomen in een vette aarde geplant, fris, aangenaam en schoon zijn; evenzo zal het met Christus zijn, (zegt de profeet) wanneer Hij voorkomt, in de ogen van de wereld; Hij zal als een rijsje zijn in een moeras. Onze Heere Jezus had veel personele en Goddelijke schoonheid en heerlijkheid in Zich, gelijk wij zien kunnen, Joh. 1:14, daar van Hem gezegd wordt: *En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid.* Maar de heerlijkheid daar hier van gesproken wordt, is die uitwendige staat, pracht en luister, die de groten van deze wereld gewoonlijk hebben, en die Christus ontbroken heeft. Dit wordt uit de volgende woorden bevestigd: *Als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben.* Er is in de mens een natuurlijk vermaak en genoegen in datgene, hetwelk schoon is voor het natuurlijk oog; maar (zegt de profeet) er zal in de Heere Jezus, wanneer Hij komt, niets van die natuur gezien worden. En daarom is het niet zeer te verwonderen, dat er zo weinigen in Hem geloven. Wanneer nu de profeet zegt, wij, *als wij Hem aanzagen*, dat is, of volgens de gewone spreekwijze der Schriftuur, om enige harde zaken te meer ingang te doen hebben bij de toehoorders, waaraan de spreker niet schuldig is; of hij drukt hier uit wat de algemene gesteldheid is in alle mensen van nature. Alsof hij had willen zeggen: Hadden wij uitverkorenen en godzaligen niet

meer dan vleselijke ogen, zo zouden wij ook Christus niet meer achten dan andere mensen doen; want onze vleselijke reden zou geen voldoening ontvangen.
Het tweede deel van de woorden, welke Zijn lage toestand uitdrukken, is: *Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen, enz.* Hij zal niet alleen datgene missen, dat vleselijke harten zoeken, en daar vleselijke ogen naar zien, maar Hij zal zo gans laag en gering zijn, dat de mensen Hem verachten, bespotten en verwerpen zullen; wat wonder dat zij dan in Hem niet geloven? *Een Man van smarten*; Zijn gehele levensloop zal in smarten doorgebracht worden; *en verzocht in krankheid.* Hij zal geen man zijn die een vreemdeling is van kruis, droefheid en zwaarmoedigheid, maar Hij zal deze grondig kennen, en zij zullen Hem verzoeken. *En een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem*. Dit is een gevolg van het voorgaande, gelijk de mensen het aangezicht of hun gunst niet verlenen zullen aan degene die zij verachten; zo zegt de profeet, zullen wij ons schamen om Hem aan te zien. Hij zal het voorwerp zijn van des mensen smaad en bespotting, en wij zullen Hem niet zoveel als aanzien. Hij zal veracht en licht geacht worden van Herodes en van de Romeinse soldaten. *En wij hebben Hem niet geacht*; dat is, wij, het Joodse volk, die Hem meer achting schuldig waren, hebben Hem niet geacht; en hieruit besluit hij, dat het geen wonder is dat er maar weinigen in Hem geloven. En zo gaat hij in de volgende woorden Zijn vernedering beschrijven, om die ergernis weg te nemen, die daaruit genomen mocht worden: *Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen*, enz. Alsof hij had willen zeggen: Er is geen reden om zich aan Christus te ergeren, wegens Zijn laagheid en slechte uitwendige toestand; want het was niet voor Zichzelf, maar voor ons, dat Hij zo vernederd geworden is; en daarom past het ons niet om Hem zo te verachten. Zijn krankheden en smarten zijn menselijke zwakheden, daar Hij Zich aan onderworpen heeft om onzentwil; want van de toorn Gods die Hij gedragen heeft, wordt in het vervolg gesproken.
Omdat er nu een groot onderscheid is tussen Christus' dragen van onze zwakheden, en tussen ons dragen van zwakheden, *dewijl Hij ons in alles is gelijk geworden, uitgenomen de zonden*, zo zal ik, om dit te verklaren, drie onderscheidingen voordragen, die van de godgeleerden worden opgegeven, wanneer zij van deze stof handelen. Zij maken dan onderscheid:
1. Tussen het opnemen van zwakheden, en tussen het veroorzaken van zwakheden. Het *opnemen* van zwakheden, is het aannemen van de vrucht zonder de oorzaak van de zwakheid, dat is, zonder het zondig gebrek. Het *veroorzaken* van de zwakheden, is het aanbrengen van het gebrek met en door de oorzaak. Nu veroorzaken wij de oorzaak met de vrucht beide, maar Christus neemt de vrucht aan, doch Hij had geen zondig gebrek in Zich, om die zwakheden over Hem te brengen; Hij zou de menselijke natuur kunnen aangenomen hebben, zonder de zwakheden daarvan, indien het Hem zo behaagd had; maar Hij heeft onze natuur en zwakheden opgenomen, zonder derzelver oorzaak.
2. Zij maken onderscheid tussen zulke zwakheden, die enkel natuurlijk zijn, hoedanig een mens gehad zou kunnen hebben, al had hij nooit gezondigd; en tussen zulke zwakheden, welke van des mensen natuur als gevallen en bedorven zijnde, voortvloeien. De eerste soort mogen *lijdelijke* zwakheden worden genoemd, gelijk honger, dorst, vermoeidheid en gevoeligheid van hetgeen het lichaam kwetst. De andere soort mogen *dadelijke* zwakheden genoemd worden, en zijn zondig, als die voortvloeien van, en leiden tot de zonden; gelijk de geneigdheid tot het kwade, de ongeschiktheid tot het goede, traagheid om Gods wil te verstaan, enz. De Heere Jezus heeft de eerste soort van zwakheden op Zich geno-

men, die enkel natuurlijk en zonder zonden kunnen zijn; maar Hij was vrij van het laatste soort, die verdorvenheid vooronderstellen in de natuur. *Hij is in alle dingen verzocht geweest gelijk als wij, doch zonder zonde,* zegt de apostel, Hebr. 4:15.

3. Zij maken ook onderscheid tussen zulke zwakheden, die natuurlijk en aan alle mensen als mensen gemeen zijn; en tussen dezulke, die personeel en verkregen zijn, voortvloeiende uit enig gebrek in de voortteling, of die aangebracht worden door onmatigheid, woestheid des levens, en dergelijke; gelijk nu sommige families onderworpen zijn aan kwalen en gebreken, die door voortteling veroorzaakt worden; en zo halen anderen wederom kwalen over zichzelf door hoererij, dronkenschap en dergelijke. Van deze laatste is onze Heere Jezus vrij geweest; want dewijl Hij ontvangen is geworden door de Heilige Geest, in de baarmoeder van de maagd Maria, zo was er geen gebrek in Zijn voortteling; en onzondig in Zijn leven en wandel zijnde, kon Hij die andere zwakheden niet bekomen. Derhalve zijn de zwakheden, die Hij gedragen heeft, van het eerste soort geweest, namelijk zulke die natuurlijk, en alle mensen als mensen gemeen zijn. Hierom denken wij het ook waarschijnlijk te zijn, dat sommigen zeggen, dat gelijk onze Heere Jezus nooit ziek geweest is, Hij ook niet voor enige ziekte vatbaar is geweest; dewijl Hij zo volmaakt was in Zijn gesteldheid. Hetwelk ook de heerlijkheid der genade vergroot, en aanwijst dat onze Heere Jezus een gewelddadige dood moest sterven, overmits er geen beginsel in Hem geweest is dat tot een natuurlijke dood enigszins leidde; ofschoon Hij nochtans op de meest gewillige wijze gestorven is, om aan Gods rechtvaardigheid te voldoen voor zondaren. Dit is genoeg om die woorden, *Hij was een Man van smarten, en verzocht in krankheid*, te verklaren.

Nu komen wij om enige dingen uit de woorden aan te merken.

1. Uit de beschrijving van de toestand, in welke onze Heere Jezus in de wereld zou komen, mogen wij aanmerken: *Dat de Messias, des Heeren Knecht, Die Zijn volk zou verlossen, Mens zou worden.* Dit wordt hier voorondersteld en ook voorzegd, als de eerste trap van Zijn vernedering; en het is een vergroting daarvan, dat Hij *een Man van smarten* zou zijn. Of onze Heere Jezus, de Messias, beschouwende als alrede gekomen zijnde, dan mogen wij de aanmerking zo opnemen: *Dat de Heere Jezus Christus, de eeuwige Zoon des eeuwigen Vaders, ook een waar Mens is*. Dit is wel een gemene, maar nochtans ook een fundamentele waarheid des Evangelies, welke wij daarom niet minder waarderen moesten, omdat zij een gemene waarheid is. Wanneer de volheid des tijds gekomen is, (zegt de apostel) heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, Gal. 4:4. Die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn; maar heeft Zichzelven nochtans vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den mensen gelijk geworden. En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, enz., Fil. 2:6-8. Zo wordt er ook gezegd, Hebr. 2:14: Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelver deelachtig geworden, enz. En vers 11: Want èn Hij Die heiligt, èn zij die geheiligd worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen. En vers 16,17: *Want waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan; waarom Hij in alles den broederen moest gelijk worden,* enz. Zo is Hij in alle dingen ons gelijk geworden, uitgenomen de zonde.

Indien wij de weg van genade beschouwen, zo is er veel reden, waarom de Verlosser der zondaren Mens moest zijn. Want (1) wanneer wij de bijgevoegde bedreiging van het ver-

bond der werken aanmerken: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven,* Gen. 2:17, zo moet er een voldoening zijn aan Gods rechtvaardigheid, en de gedreigde vloek moet gedragen worden. (2) De vloek moet gedragen worden door een mens; de natuur, die gezondigd heeft, moet sterven. De partij, die overtreden heeft, moet voldoen in zijn eigen persoon, of in een borg. (3) Dat de Heere Jezus Mens geworden is, daardoor heeft Hij (a) een recht verkregen om zondaren te verlossen, als zijnde hun Nabestaande. (b) Hierdoor heeft de wet het recht ontvangen om Hem te vervolgen, en om de schuld van Hem te eisen. (c) Hierdoor heeft de genade een toegang, om de Verlosser der zondaren aan zondaren aan te prijzen, Hebr. 2:17,18. Waarom Hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn, enz. En hoofdst. 4:15,16: Want wij hebben geen hogepriester die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, enz. Dat wij zulk een Verlosser hebben, daardoor wordt God, om zo te spreken, genaakbaar, en de genade toegankelijk, 2Tim. 2:5: *Er is één God, en er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus;* en dit geeft de mens toegang om tot God te naderen. (d) Dit doet de verborgenheid der godzaligheid des te helderder schijnen, en de wijsheid en liefde Gods des te klaarder daarin doorstralen, 2Tim. 3:16: *En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees.* En Joh. 1:14: *Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid.*

1. *Gebruik.* Dit dient tot een steunsel en fundament van ons geloof. Wij mogen van deze waarheid zeggen, gelijk de apostel sprekende van de opstanding, zegt, 1Kor. 15:14: Indien Christus niet opgewekt is, dan is onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof; maar indien ook Christus geen Mens geworden is, zo is onze prediking, en ook ulieder horen, ijdel en tevergeefs. (1) Hierdoor hebben wij een blijk dat onze Heere Jezus de ware Messias is, welke een Mens worden moest. (2) Hierdoor zien wij ook klaar, hoe Hij aan onze schuld onderworpen is geweest, en hoe Zijn voldoening aan ons mededeelbaar is. (3) Hierin zien wij ook een voorname en een allerkrachtigste drangreden, om zondaren tot Christus te trekken, om de dadelijke toepassing van Zijn verdiensten. Onze Heere is een Mens, onze Broeder, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet. O! dit brengt een zoetheid en beminnelijkheid aan de Middelaar, om Hem aan zondaren aan te prijzen, om hun harten tot Hem over te halen, en om ze aan Hem te verbinden.

2. *Gebruik*. Dewijl de Middelaar Mens is, zo bidden wij u: (1) Om toch zulk een zaligheid niet te verachten, die door Zijn menswording te bekomen is; maar laat deze reden, dat Hij een waar Mens geworden is, op u vermogen, om gebruik van Hem te maken. En wij mogen ook zeggen dat wanneer deze Zoon des mensen komen zal op de wolken, om de wereld te oordelen, het een van de grootste verzwaringen van de zonden der ongelovigen zal zijn, dat Hij Zichzelf zo ten goede van de mensen tot een Mens vernederd hebbende, zij echter geen gebruik van Hem gemaakt hebben. (2) De zondaren die gaarne tot Hem komen wilden, mogen op deze grond vrijmoedig en verblijd zijn; de Uitdeler der genade is een Vriend, Hij is een Mens, hun Broeder; ja, Hij rekent Zich van hun maagschap te zijn, die oprecht de wil Zijns Vaders begeren te doen. *Want zo wie den wil Mijns Vaders doet, zegt Hij, dezelve is Mijn broeder, en zuster, en moeder*, Matth. 12:50. De zondaren verongelijken menigmaal Christus en zichzelf, wanneer zij zich van deze sterke vertroosting laten afschrikken, die hun door Christus' menswording vergund wordt. Indien wij onmiddellijk tot God moesten gaan, Die een verterend Vuur is, dan was

het niet te verwonderen, ofschoon wij van verre stonden. Maar nu God in de Middelaar Christus God en Mens is, om de wereld met Zichzelven te verzoenen, gelijk er staat, 2Kor. 5:19, *zo laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd,* Hebr. 4:16. O! maakt er dan dit gebruik van, omdat Hij, Die op de troon zit, u een Vriend is.

2. Verder mogen wij ook aanmerken, *dat onze Heere Jezus niet alleen Mens, maar een Mens in een uitnemende lage en verdrukte toestand geworden is*. Het zou wat groots geweest zijn, dat de Zone Gods in de gedaante van een Mens gekomen was, al was Hij keizer geweest van de gehele wereld; maar dit heeft Hem niet goed gedacht, omdat Hij in Zijn eerste komst niet gekomen is om de wereld te veroordelen, maar om deze te behouden. *Hij is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen;* en daarom waste Hij de voeten van Zijn discipelen, Joh. 13:12. Wij mogen beide takken van deze leer tezamen nemen. Onze Heere Jezus is niet alleen Mens geworden, maar Hij was een Mens zonder alle wereldse grootheid en pracht, in een lage en geringe toestand; en niet alleen zonder die wereldse grootheid en pracht, maar onder veel smart, droefheid en verdrukking. Behoeven wij dit nu wel te bewijzen? Die maar enige kennis hebben aan de historie van het Evangelie, weten dat het zo is. Hij is in de gehele loop van Zijn leven niet alleen in een lage en geringe toestand geweest, maar ook een Man van smarten, droefheid en verdrukkingen, onder veel vervolging, smaad en verachting. Dit zouden wij kunnen tonen in Zijn geboorte, in Zijn leven en in Zijn dood. In dat alles blijkt de laagheid en de geringheid van Zijn toestand, en de verdrukkingen die Hem overkomen zijn, op het allerklaarste; en daarin kunnen wij ook de heerlijkheid der genade en der waarheid zien; want hoe geringer Hij geworden is, hoe meer de heerlijkheid der genade daarin doorstraalt, als ook de heerlijkheid der waarheid, in het vervullen van alle gerechtigheid.

(a) Belangende Zijn *lage toestand*, die blijkt klaar, en wel:

(1) In *Zijn geboorte*. Hij is niet van een der grootste koninginnen van de wereld geboren; want ofschoon Maria van edele geboorte was, zo was zij nochtans in deze tijd in een lage en geringe staat, ondertrouwd aan een timmerman. Hij werd niet geboren in een groot paleis, maar in een gemene herberg, en welke ook met gasten vervuld zijnde, Zijn moeder gedrongen werd om zich tot een stalling te begeven, alwaar onze gezegende Heere Jezus voortgebracht, en in een beestenkribbe, in plaats van in een wieg, gelegd werd. Daar werd de Heere en Erfgenaam van alles ingelegd. Ook was de kamer niet behangen met rijke behangsels en kostelijke tapijten, gelijk de kamers van de groten gewoonlijk zo behangen zijn.

(2) Zijn geringheid blijkt ook in *Zijn leven*. Want zo ras werd Hij niet geboren, of Zijn moeder werd genoodzaakt om met Hem te vluchten naar Egypte; men durfde Hem niet te vertonen. En toen Hij uit Egypte weerkeerde, woonde Hij bij Zijn gemeende vader en bij Zijn moeder, hen dienende, was hun gehoorzaam, deed hun boodschappen, en werkte hun werk; hierom werd Hij genoemd de timmerman, Mark. 6:3. Immers is hier geen pracht noch grootheid; en zo was het dertig jaren lang. En toen Hij tot Zijn openbare bediening kwam, zo had Hij geen grote lieden tot Zijn navolgers en discipelen, maar een weinig geringe vissers, over welke Hij daarenboven zich niet grotelijks verhief, maar Zichzelf vernederde om hun voeten te wassen, en om hen te dienen. Om dit nu wat verder te tonen, moogt gij enige weinige schriftuurplaatsen tot dit einde overwegen, als Luk. 9:58: *De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels hebben nesten; maar de Zoon*

des mensen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge. Zo ook Joh. 1:10,11: *Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen*. Ofschoon Hij met één woord spreken duizend werelden gemaakt kon hebben, nochtans was Hij zo laag, dat Hij niet één voet grond had om Zijn gezegend hoofd op neer te leggen. En in Luk. 8:2,3 zien wij, dat Hij door enige vrouwen van het nodige verzorgd werd, gelijk als van Maria Magdalena, Johanna, Susanna en anderen, die Hem dienden van hun goederen; en nochtans heeft Hij door Zijn armoede velen rijk gemaakt, 2Kor. 8:9. En toen Hij van plaats tot plaats heenging, zo was Zijn maaltijd menigmaal te zoeken. Ook lezen wij niet, dat Hij enige grote sier of onthaal gehad heeft, dan alleen van enige gerstebroden en vissen; en de discipelen werden menigmaal uitgezonden om spijze voor Hem te zoeken.

(3) En wanneer het tot *Zijn dood* komt, o! hoe laag wordt Hij daar niet gebracht? Wanneer Hij gekruist werd, zo werd Hij tussen twee moordenaars opgehangen, alsof Hij de grootste booswicht was van allen; ook kon Hij onder geen grotere smaad en schande komen, dan Hem bij Zijn dood is aangedaan. En dood zijnde, is Hij begraven en in het graf gelegd, alsof de dood de overwinning over Hem behaald had. En zo stierf Hij een allerschandelijkste dood, nadat Hij een gering en veracht leven geleefd had.

(b) Wat nu *Zijn verdrukte toestand aangaat*, die is niet minder klaar, wanneer wij maar aanmerken welke verdrukkingen Hem vergezeld hebben in Zijn leven, en bij Zijn dood. Zo ras was Hij niet geboren, of Hij werd (gelijk ik gezegd heb) van Herodes vervolgd, zodat Hij met Zijn ouders genoodzaakt werd te vluchten naar Egypte. En overmits zij maar arme en geringe mensen waren, zo moesten zij noodzakelijk op zulk een lange reis moeilijkheden ontmoeten. Dat zij nu gering waren, blijkt uit Maria's offerande, na haar reiniging, Luk. 2:24. En toen Hij tot Zijn openbare bediening kwam, zo werd Hij in het eerste begin daarvan op een vreselijke wijze van de duivel verzocht, gelegenheid daartoe nemende uit Zijn honger na veertig dagen vasten. En wat heeft Hij, gedurende de gehele oefening daarvan, niet al tegenspraak moeten lijden van de farizeeën en schriftgeleerden? Hoe heeft Hij niet te voet van plaats tot plaats moeten reizen? Hoe menigmaal is Hij niet aan vermoeidheid en flauwheid onderworpen geweest? Somtijds wilde men Hem geen herberg geven, hetwelk Hij met lijdzaamheid verdroeg, en bestrafte zelfs Zijn discipelen over hun onlijdzaamheid en verkeerde ijver, Luk. 9:55. Vele lasteringen werden op Hem geworpen, Hij werd genoemd Beëlzebul, een bedrieger, een vriend van tollenaren en van zondaren. Hoe hebben sommigen van zijn vrienden naar het vlees niet tegen Hem te keer gegaan en gegrauwd, en Hem willen binden, alsof Hij een krankzinnige geweest ware? Welke beraadslagingen en samenrottingen zijn er niet tegen Hem geweest om Zijn leven te benemen? En toen het tot het uiterste kwam, heeft Petrus Hem schandelijk verloochend, en al de andere discipelen hebben Hem verlaten en zijn gevloden. Vele andere dingen hebben Hem bejegend, gelijk wij zien kunnen in de historie van Zijn lijden, door de evangelisten beschreven. Wij lezen dat Hij driemaal geweend heeft, om ons te laten weten, dat dit Zijn gewone oefening is geweest. En een weinig voor Zijn dood lezen wij, dat Hij in een zware strijd was, waarin Hij grote druppelen bloed zweette, en dat Hij met sterke roepingen en tranen Zijn gebeden en smekingen geofferd heeft. Maar wij lezen niet, dat Hij ooit gelachen heeft, of dat er enige wereldse vreugde bij Hem gevonden is geworden; hetwelk alles deze waarheid klaar bewijst, dat *Hij een Man van smarten, en verzocht in krankheid* is geweest.

Het *gebruik* van deze waarheid zou de tongen van mensen en van engelen nodig hebben

om daarvan te spreken, dewijl het de meest aanmerkelijke en zielverkwikkelijke stof is, daar ooit de wereld van gehoord heeft; namelijk die, van welke de engelen zingen, Luk. 2:10-12: *Ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn, gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.* Wij moesten gewis niet minder, maar veelmeer dan de engelen zingen, omdat wij mensen meer belang in deze dingen hebben dan de engelen. En daarom zeggen wij:

1. Ziet, gelooft en verwondert u, dat Hij Die rijk was, om uwentwil is arm geworden, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden, 2Kor. 8:9. Dat Hij, Die de Heere van alles was, een Dienaar van allen is geworden; dat Hij, Die de oneindige God, het uitgedrukte Beeld van des Vaders Zelfstandigheid was, en *Die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, Zichzelven nochtans vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, is den mensen gelijk geworden*, enz., Fil. 2:7,8. Ziet, gelooft en verwondert u hierover, (zeg ik) en wel:

(a) Ten aanzien van de oorzaak, uit welke het is voorgekomen, te weten, uit de eeuwige liefde. Hij deed en leed alles op de allergewilligste wijze, Hij werd hiertoe niet gedwongen, neen, maar Hij had lust om Zijns Vaders welbehagen te doen, Ps. 40:9. Hij had macht om Zijn leven af te leggen, en om hetzelve wederom aan te nemen, Joh. 10:18.

(b) Ten aanzien van het einde; het was niet om Zijn eigen heerlijkheid te vermeerderen, want als God was Zijn heerlijkheid oneindig, en dus kon het niet verminderd worden; maar Hij is arm geworden, opdat wij rijk zouden worden; Hij was een Man van smarten, opdat wij ons zouden verheugen mogen; Hij heeft geweend, opdat wij zouden lachen; Hij heeft gebrek gehad, opdat wij overvloed zouden hebben. Is dan deze liefde, die zich zo laag vernedert, niet te verwonderen? Is er wel ooit iets dergelijks gehoord, dat God, de grote Partij Die beledigd was, Zich zo laag vernederen zou, om de verachte beledigde partijen te herstellen, en dat terwijl zij volslagen vijanden waren tegen Hem? *Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren,* Rom. 5:9. En Hij Zelf zegt: *Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden,* Joh. 15:13. Maar Christus is voor ons gestorven als wij vijanden waren. Zou het dan wel een ongepast gebruik van deze leer zijn, om Zijn liefde te beschouwen, te geloven, en u daarover te verwonderen? Om veel te denken en te zeggen: Wat is de mens, dat God zijner zo gedenkt, dat Hij de Erfgenaam van alles, Zijn eigen Zoon, in de wereld zendt, als Zijn grote Ambassadeur en Afgezant, om vrede te bewerken tussen Hem en rebelse zondaren; welke vrede Hij moest verwerven door Zich zo laag te vernederen, en door zoveel te lijden?

2. Ziet hierin *het grote kwaad en het schadelijke van de zonde, als ook de moeilijkheid om vrede met God te maken, en met een zondaar die God vertoornd heeft*. Is het ook een kleine zaak, die de Heere Jezus zo laag heeft doen vernederd worden? O! dat de mensen eens het kwaad der zonden kenden; en dat, eer de rechtvaardigheid Gods voldaan kon worden, de Zone Gods Mens, ja zulk een diep vernederd Mens moest worden; het zwaard van Zijn wrekende rechtvaardigheid moest tegen Hem ontwaken, en de Man Die Zijn metgezel was, slaan, eer dat de zonden ongestraft zouden blijven, en dat Gods rechtvaardigheid niet voldaan werd. Wacht u dan om lichtvaardig te roemen op de genade, of om te denken dat het een gemakkelijke zaak is om uw vrede met God te maken; en gedenkt, dat het *vreselijk is te vallen in de handen van de levende God*, Hebr. 10:31.

3. Ziet hier *hoe groot de bewilliging van de Heere Jezus is geweest, en wat een beweegreden, zowel als een voorbeeld van lijdzaamheid ons in Hem gegeven wordt, Die bewilligt om te worden uit een vrouw, te worden onder de wet*; Die Zichzelven onderwerpt aan de wet, en een lage verdrukte toestand en staat van leven in de wereld aanneemt. Het is te verwonderen, dat Christus' leden zich zo kwalijk houden over een gering lijden en een zwaar lot, nademaal hun lot ver beneden die smaadheid, lasteringen, kwellingen, zwarigheden en smarten is, die hun Hoofd en Heere vergezelschapt hebben. En het is ook een schande, dat het hart der gelovigen zozeer gezet zou zijn op die dingen, daar Hij, Die hun Heere en Meester was en is, zo weinig van bezeten heeft; of dat zij hun heil geheel of ten dele stellen zouden in de genieting van die dingen, of hun ellende in het missen daarvan. Meer lijdzaamheid onder het kruis, onder smaadheden, moeilijkheden, lasteringen, enz. zou ons veel beter passen, want onze gezegende Heere Jezus heeft veelmeer daarvan geleden.
4. Ziet hier *niet alleen een beweegreden tot lijdzaamheid, ten aanzien van uitwendige dingen; maar ziet hier ook een sterke grond en fundament van bemoediging om met elk geestelijk en tijdelijk gebrek tot Christus te gaan*. Het is veel, dat onze Heere Jezus Mens geworden is, maar nog meer, dat Hij Mens is geweest onder vele smarten, verdrukkingen, kwellingen en verzoekingen, ja, dat Hij onderworpen is geweest zelfs aan de dood; en dat Hij ook ingewanden van ontferming en medelijden heeft, uit ondervinding van die verzoekingen, kwellingen en smarten, voor zoveel die onzondig zijn, als blijkt Hebr. 2:17,18 en 4:15. Hij weet wat honger, dorst, armoede, verachting, smaad, lastering en vervolging is; ook weet Hij wat het is door het geweld van een verzoeking aangevallen te worden, ofschoon er geen zonde in Hem was, om daarmee samen te spannen, of om daarin te bewilligen.
5. Ziet hier ook, dat *de Heere Jezus een allerwaarachtigste Zaligmaker is, omdat Hij is een lijdende Zaligmaker.* Waarom is de Heere Jezus zo vernederd geworden, dan omdat Hij onder de vloek in al derzelver trappen en omstandigheden mocht komen, om aan Gods rechtvaardigheid voor de zonden te voldoen? Ziet ook in elk deel van Christus' lijden een dadelijkheid in de liefde en genade Gods, een dadelijkheid in het verbond der verlossing, een dadelijkheid in Christus' voldoening aan Gods rechtvaardigheid, en in het volbrengen van Zijn verbintenis, volgens de inhoud van die onderhandeling. Dewijl er dan een dadelijkheid is in deze Zaligmaker, en in Zijn lijden en voldoen aan de Goddelijke rechtvaardigheid, en in de prijs die Hij ten volle heeft betaald; maakt deze Zaligmaker dan niet wederom openlijk te schande, gelijk het in Hebr. 6:6 wordt uitgedrukt. Vertreedt de Zone Gods niet, acht het bloed des Nieuwen Testaments niet onrein, en doet den Geest der genade geen smaadheid aan, hoofdst. 10:29. Hij heeft genoeg geleden, laat Hem toch niet wederom lijden; o! bedroeft Hem niet door uw ongeloof, maar geeft Hem eer, door uw zielen te wagen op Zijn voorwaarden; gij zult er het voordeel, en Hij de eer van hebben. Dit is de zuivere, eenvoudige waarheid des Evangelies; ontvangt deze niet alleen maar als een waarheid, maar ontvangt Hem, Die daarin wordt voorgesteld, laat uw hart met Hem verenigen, en uw geloof op Hem leven, Die om uwentwil arm is geworden, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden, 2Kor. 8:9. Gelukkig, ja voor eeuwig gelukkig zijn zij, die door Zijn armoede rijk gemaakt zijn; en ellendig zijn ze, en nog veel ellendiger zullen zij voor eeuwig zijn, wier praktijk aantoont dat zij een andere weg menen te hebben om gelukzalig te zijn, dan Zijn lijden en voldoening, en die dus met verachting beide Hem en Zijn voldoening verwerpen.

Er zijn de twee dingen daar hier van gesproken wordt, namelijk Zijn vernedering om een Mens, en wel om een gering Mens te worden; en dat nog meer is, om te worden *een Man van smarten, en verzocht in krankheid.* Indien wij dit geloofden, en waarlijk wisten wie Hij was, dat Hij het is door Welke alle dingen geschapen zijn, Die het Begin is der schepping Gods, de Eerstgeborene aller schepselen; ja Hij, voor of tot Wie alle dingen geschapen zijn, tot Wiens eer en heerlijkheid de wereld en alles wat er in is, geschapen is en onderhouden wordt; Hij, tot Wie alle dingen zijn als hun hoogste einde, door Welke zij in hun wezen bewaard en in hun werkingen bestuurd worden, en die op het einde van alles gezien zullen worden tot Zijn heerlijkheid leidende geweest te zijn; dan zouden wij ons waarlijk meer over deze Zijn vernedering verwonderen. En nochtans Hij is het, Die helaas! veracht en verworpen wordt, en daar wij ons aangezicht als voor verbergen. Hij is het, door Wie de wereld gemaakt is, Die veracht wordt, en Die wij niet geacht hebben. Dit is de tweede zaak in de woorden daar wij nu van spreken moeten, namelijk van die verfoeilijke bejegening die onze Heere Jezus van de mensen ontvangt, daar Hij Zich zover heeft vernederd, om enigszins Zijns Vaders heerlijkheid te verlaten, niet om een koninkrijk van deze wereld te ontvangen, maar om er in vertreden te worden als een worm. *Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen*; wij willen Hem niet onthalen, noch Hem welkom heten wanneer Hij komt; neen, *wij hebben Hem niet geacht*.

Alleen moeten wij deze *waarschuwing* doen, tot verklaring van de woorden, en om er de volgende leringen op te gronden, namelijk, dat hetgeen hier van Christus' vernedering, en van des mensen ergernis daaraan, gesproken wordt, niet bepaald gebonden moet worden tot Zijn vernedering in Zijn eigen Persoon alleen, en tot de ergernis der mensen aan die vernedering. Want het wordt hier als een reden gegeven, waarom de mensen zich te allen tijde aan Christus ergeren. Maar het moet uitgestrekt worden tot Christus in Zijn Evangelie en ordonnanties in alle eeuwen; en dus komt het als de reden waarom zo weinigen in Hem geloven. Vraagt gij dan, waarom de mensen niet in Christus geloven, en Hem in de aanbieding van het Evangelie niet aannemen? Hier is de reden: *Wij hebben Hem niet geacht, want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten.*

Dit zijn dan de voorname leringen, daar hier van gesproken moet worden:

I. Dat Christus Jezus, Die Zich zo vernederd heeft tot zaligheid van verloren zondaren, niet geacht, maar veracht en verworpen wordt; hetwelk ingesloten wordt in deze woorden: *Als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben.*

II. Dat *deze laagachting en verachting de grond is van der mensen ongeloof*, of de reden waarom zij niet in Hem geloven, is, omdat zij Hem niet oordelen waardig te zijn om aangenomen te worden. Dit zijn twee klare waarheden, beide in de woorden en in de bevinding, hoewel niet minder droevig in de gevolgen.

Belangende *de eerste lering*, namelijk: *Dat Christus Jezus gewoonlijk uitnemend veracht en niet gewaardeerd wordt van de mensen in de wereld, aan welke Hij in het Evangelie wordt aangeboden.* Hier worden twee dingen ingesloten en voorondersteld, welke de leer verklaren zullen, en als redenen daarvan zijn:

(1) *Dat Hij geen gedaante noch heerlijkheid had, en geen gestalte waarom Hij zou begeerd worden*. Dit toont dat de mensen doorgaans opgenomen zijn met, en begerig zijn naar wereldse grootheid, luister en schoonheid, en dat het die dingen zijn welke hun ogen vervullen; en deze heeft de Heere Jezus niet gehad. Dit, zeggen wij, is een reden, waarom Christus zo weinig geacht en gewaardeerd wordt, omdat Hij niet met uiterlijk gelaat, pracht en grootheid komt, noch met grote tijdelijke gaven voor Zijn navolgers. Hetgeen

voor natuurlijke mensen begeerlijk is, is datgene, hetwelk veel aardse schoonheid in zich heeft; een zeer bedrieglijke grond voorwaar! Doch zulk een grond, daar de mensen doorgaans mee weggevoerd worden; en daarom verachten en verwerpen zij de Zaligmaker.
(2) Dit is een reden van de lering, die ook klaar voorondersteld wordt, namelijk dat de *vernedering* van onze Heere Jezus, om der mensen wil, *Zijn nederbuiging tot hun beste*, de grote en voorname grond is van hun ergernis aan Hem. En daarom wordt Hij van hen veracht; zelfs de hoogte van Zijn genade, en de grote uitgebreidheid daarvan, dat de Zone Gods Zich zo vernederd heeft om een Mens, een gering Mens, ja, een Man van smarten te worden, is voor hen een grotere grond van ergernis, dan dat Hij nooit zo laag vernederd was geworden. Deze twee dingen nu voorondersteld en verklaard zijnde, zo is de lering klaar, te weten: *Dat Christus Jezus, Die Mens geworden is, en de voldoening aan Gods rechtvaardigheid voor onze zonden volbracht heeft, gewoonlijk veracht en niet gewaardeerd wordt van degene, aan welke Hij wordt aangeboden in het Evangelie.*
Zo is het geweest onder het Oude Testament, en zo is het ook onder het Nieuwe. Wat is de inhoud van het gehele Evangelie bijna niet anders, dan om aan de ene zijde de Heere Jezus voor te stellen als een Man van smarten, en om aan de andere zijde aan te tonen dat de mensen Hem niet hebben geacht? Hoe is Hij niet veracht geworden in Zijn geboorte, toen Zijn moeder uitgeworpen werd in een stal, en Hijzelf in een kribbe werd gelegd? En zo ras verschijnt Hij niet in de uitvoering van Zijn openbare bediening, of Zijn vrienden en nabestaanden ergeren zich aan Hem, en zeiden, Hij is buiten Zijn zinnen, Mark. 3:21. Ook werden Zijn eigen landgenoten aan Hem geërgerd, en smaadden Hem, zeggende: Is Deze niet de timmerman, de Zoon van Maria, en de Broeder van Jacobus en Joses, en Juda en Simon? En zijn Zijn zusters niet bij ons? hoofdst. 6:3. En hoe werd Hij geacht, of liever niet geacht, en op een lage prijs gesteld in Zijn dood? Zij hebben den Heilige en Rechtvaardige verloochend, en begeerd dat hun een man, die een doodslager was, gegeven zou worden, Hand. 3:14. Zij hebben de Vorst des levens verworpen, en Barabbas gekozen; en Hem het leven niet waardig oordelende, riepen zij: Weg met Deze. Hierom zei Hij, Matth. 11:6: *Zalig is hij, die aan Mij niet geërgerd zal worden*; hetwelk aantoont, dat er maar weinigen zijn voor welke Zijn vernedering niet tot een struikelblok is. Indien wij ook de bevinding raadplegen, dan zullen wij zien dat het een waarheid is. Hoe wordt Hij niet veracht bij de Turken? Bij welke Zijn dierbare Naam gelasterd wordt, ofschoon zij meer achting voor Hem voorwenden dan de blote heidenen. Hoe wordt Hij niet veracht bij de Joden, die Hem een bedrieger noemen? En komen wij wat nader tot de Christenkerk, en tot dezulken die belijdenis doen dat Hij de eeuwige Zone Gods is, gelijkwezig met de Vader; dat Hij een Rechter is van levenden en van doden, en dat zij door Hem de zaligheid verwachten. Indien het nochtans eens onderzocht wordt, o! hoe weinigen zijn er niet die Hem recht hoogachten? Omdat er maar weinigen zijn die de prediking van Hem geloven, weinigen die Hem aannemen, gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden, en weinigen die zoveel achting voor Hem hebben, dat zij Hem verheffen boven hun afgoden, en die Hem de eerste en hoogste plaats geven in hun harten. En indien wij aanmerken hoe weinig ernstig najagen er naar Hem is, opdat Hij genoten mocht worden, en hoe onverschillig de mensen zijn, of ze Hem genieten, dan of zij Hem missen; op hoeveel dingen zij verzot zijn, en hoe zij die verheffen boven Christus; gelijk de Heere Zelf klaagt, Jer. 2:13: *Mijn volk heeft twee boosheden gedaan, Mij, den Springader van levend water hebben zij verlaten, om zichzelven bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden.* Dan zal de zaak buiten alle tegenspraak zijn. Wij mogen hier ook

aanmerken, dat wanneer de profeet zegt, *en wij hebben Hem niet geacht*, de gelovigen zelf, voor zoveel zij onvernieuwd zijn, nog genegen zijn, en niet onschuldig staan aan deze grote zonde van Christus te verachten. Het is waar, de apostel Petrus zegt wel: U dan die gelooft, is Hij dierbaar, 1Petr. 2:7. Welke plaats, ofschoon die het eerste deel van de lering bevestigt, dat Christus voor degenen die niet geloven niet dierbaar, maar een Steen des aanstoots en een Rots der ergernis is. En ofschoon de gelovigen met de ongelovigen vergeleken zijnde, enige dierbare hoogachting voor Christus Jezus hebben; indien wij nochtans de verdorven natuur aanmerken, die hen aankleeft, de mate en trap van hun achting van Hem, dat die maar gering en klein is ten opzichte van hetgeen het wezen moest, hun menigvuldige onvergenoegde toestanden, hun ginds en herwaarts gaan, hun vallen en opstaan daar zij aan onderworpen zijn, hun veelvuldige achterdocht en jaloezie die zij van Hem hebben, ofschoon zij zo even in de levendige oefening des geloofs, en van hun hoogachting van Christus mochten zijn, zij in weinig tijd hun jaloezieën wederom toegeven; wanneer wij dit alles aanmerken, zeg ik, dan is deze leer ook van hen waarachtig: *en wij hebben Hem niet geacht*.

Nu gaan wij over tot *de tweede lering*, (en dan zullen wij van de gebruiken van beide tezamen spreken) namelijk, *dat er niets is dat meer zondig deel doet hebben aan het toenemende ongeloof, dan die kleinachting van Christus Jezus, welke bij de mensen gevonden wordt*. Deze laagachting van Hem is de grote reden waarom zij niet in Hem geloven; en integendeel, indien de toehoorders van het Evangelie hogere gedachten van Hem hadden, Hem dierbaarder achtten en meer waardeerden naar Zijn onwaardeerbare waarde, dan zou er meer geloof in Hem zijn dan er nu is. Wanneer het Evangelie de mensen komt nodigen tot de bruiloft, wanneer het Christus aanprijst, als ook hetgeen Hij verworven heeft, en wat Hij vrij aan zondaren aanbiedt, zo wordt er in Matth. 22:5 gezegd: *Maar zij zulks niet achtende, zijn heengegaan, deze tot zijn akker, gene tot zijn koopmanschap*. Toen er van Christus gesproken werd, en van het leven in en door Hem, zo verachtten zij dit, en verwierpen de aanbieding van Hem, en daarom keerden zij Hem de rug toe; want zij hadden meer achting voor hun huis, voor hun akker en voor de vrouw die zij getrouwd hadden, dan voor Hem. Wanneer Paulus te Athene predikte, Hand. 17, zo werd hij van de filosofen en redenaars, die geleerde hoofden, veracht, en uitgemaakt voor een verkondiger van vreemde goden. Wanneer wij dit nu bij tegenstelling vergelijken, zo zal het verder blijken, namelijk, dat gelijk een behoorlijke hoogachting voor Christus een zeer geschikt hulpmiddel is tot, en een grond van het geloof, alzo ook de kleinachting, de verachting en laagachting van Christus een grond is van deze drie dingen:

(1) Hierdoor worden de mensen koel gehouden in hun liefde en genegenheid tot Hem. Waar Hij licht geacht en veracht wordt, daar kan Hij niet bemind worden, en in dit geval zijn de mensen gelijk degenen die sprekende ingevoerd worden, Jer. 44:19: *Het was ons beter toen wij Melécheth des hemels rookten, en hun gebeelde koeken maakten*. Van hen wordt de Heere geacht als *een woestijn, en een land van uiterste duisternis*; en zij zeggen: *Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen.* Wanneer de mensen Christus niet achten, dan zoeken zij Hem niet, dan stellen ze geen prijs om aandeel aan Hem te hebben, en dan vertrouwen zij niet op Hem. Wanneer iemand een parel hoogacht, zo zal hij alles verkopen wat hij heeft, om deze te kopen; maar hetgeen niet geacht wordt, dat zal niet gezocht worden.

(2) Daar Hij licht geacht wordt, daar zullen de mensen Hem niet vertrouwen; hetwelk zelfs het wezen des geloofs is. Zo dan, daar Hij niet geacht wordt, daar wordt of daar kan

Hij niet geloofd worden. Het voorgaande toonde, dat wij met Hem niet wilden huwelijken; en dit, dat wij de waarheid van Zijn aanbieding niet vertrouwen durven; daar Hij niet geacht wordt, daar wordt Hij niet geloofd dat Hij in goede ernst is, noch getrouw in hetgeen Hij zegt. Zijn aanbiedingen worden niet aangezien als enige vastheid of dadelijkheid in zich te hebben. Hierom worden deze twee tezamen gevoegd, Openb. 19:9. Eerst wordt er gezegd: *Zalig zijn zij die geroepen worden tot het avondmaal van de bruiloft des Lams*; en dan wordt erbij gevoegd: *Deze zijn de waarachtige woorden Gods.* Zodat, wanneer Christus niet geacht wordt, dan wordt Hij niet waardig geacht om op te vertrouwen; en het is op deze grond, dat de Heere Zijn twist bouwt tegen een belijdenis doend volk, Jer. 2:5: *Wat voor onrecht hebben uw vaders aan Mij bevonden, dat ze verre van Mij geweken zijn? En hebben de ijdelheid nagewandeld, en zij zijn ijdel geworden?* Zij verachtten Zijn Woord, en hielden Hem niet voor geloofwaardig, en daarom keerden zij Hem de rug toe. Hetzelfde wordt ook te kennen gegeven van de Heere, Micha 6:3: *O Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? En waarmede heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij.*

(3) Deze kleinachting van Christus verzwakt ook de verwachting om enig goed van Hem te ontvangen. Wanneer wij Hem niet achten, dan is er geen verwachting dat onze noden door Hem vervuld zullen worden, of om die gelukzaligheid te verkrijgen in Hem, die wij gaarne hadden; en daarom worden er geen ernstige toenaderingen tot Hem om deze gedaan. Deze drie, de liefde tot Hem, het vertrouwen op Hem, en de verwachting van Hem, de voornaamste genaden in een Christen zijnde, zo moet het ongeloof, wanneer deze verzwakt worden, noodzakelijk in zoverre de overhand hebben. En dewijl het Christus' waardigheid, en de achting daarvoor is, welke grond geeft tot die alle, zo moeten, wanneer Hij niet geacht maar veracht wordt, die alle feilen in hun oefening, en geheel niet zijn, daar Hij geheel veracht wordt. Wanneer deze nu alle bij elkander worden gelegd, zo kan er niets meer deel hebben aan de toenemende ongelovigheid, dan een kleinachting van de dierbare Christus Jezus. Het is onmogelijk, dat Hij hartelijk verwelkomd kan worden, daar Hij niet hoog geacht en gewaardeerd wordt.

De *gebruiken van deze leringen* zijn van een grote uitgestrektheid, dienende om een wortel van bitterheid en een groot struikelblok te ontdekken, over welke duizenden de hals breken, en waarvan zij niet gemakkelijk overreed kunnen worden om het te geloven.

1. Gebruik. *Laat dit dan dienen om een groot kwaad te ontdekken onder de toehoorders van het Evangelie.* Onder vele andere dingen waarvan zij beschuldigd kunnen worden, is deze geen van de minste, namelijk de kleinachting van Christus Jezus, ja zelfs zo weinig, dat wanneer er van Hem gesproken wordt, zij het nauwelijks waardig achten om van Hem te horen. Hiervandaan komt al dat sluimeren en slapen van velen, wanneer Hij gepredikt wordt, hetwelk iets van de natuur van alle mensen te kennen geeft. Deze verachting en kleinachting van Christus is een zonde die de toehoorders van het Evangelie lange tijd kan aankleven, en ook velen aankleeft tot hun sterfdag toe. Dit zal u mogelijk vreemd voorkomen, dat gij hiervan beschuldigd wordt, omdat, wie Hem ook verachten mogen, gij nochtans denkt Hem zeker hoog te achten. Maar het ware u beter, dat gij ernstig en ootmoedig met de profeet zei, *Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht.* Er zijn er velen, die zichzelf niet eens verdenken aan dit kwaad schuldig te zijn; maar tot derzulker overtuiging moet ik eens vragen: Is er in u zulk een wortel van bitterheid niet? Indien het alle mensen natuurlijk is, hoe komt het dan dat gij daar vrij van zijt? Is er dan niets van het zaad der slang in u? Zo ja, zal er dan geen vijandschap in u zijn tegen het Zaad der vrouw? Zijt gij een ander soort van toehoorders dan die, waarvan hier gesproken wordt?

Waren zij zowel geen toehoorders van het Evangelie, als gij zijt? Ja, hij spreekt hier van de toehoorders van het Evangelie in alle eeuwen; en nochtans haat gij deze zonde te erkennen, en gij acht het een wonderlijke, indien niet een onrechtvaardige beschuldiging te zijn, wanneer men van u zegt, dat gij verachters van Christus zijt. En de reden hiervan is tweevoudig: (1) Omdat gij de waarde van Christus niet kent, daarom acht gij Hem niet, en gij weet niet dat gij Hem veracht; daar zij, die enige kennis van Zijn waarde bekomen hebben, altijd, of zeer dikwijls klagen dat zij Hem niet behoorlijk achten en waarderen kunnen. (2) Omdat gij uzelf niet kent, daarom houdt gij de liefde en de achting tot uzelf, voor liefde en achting tot Hem. Gij bemint uzelf zo wel, dat gij niet verdragen kunt te denken dat gij enige genade of goede zaak zoudt missen. De hoogachting voor Christus nu een goede zaak zijnde, en gij u verbeeldende dat gij het aangezicht niet zoudt durven opheffen, en de verachting van Hem te erkennen, zo kan dit bij u geen ingang vinden, dat gij deze genade en goede zaak zoudt missen, namelijk een hoogachting van Hem. Doch dit is een grote blijk dat gij onder de macht van verleiding van uw eigen hart ligt, en dat uw natuurlijke ongestalte niet genezen noch verkoeld is, maar dat gij nog steeds in de natuur omdoolt. En daarom is het, dat ofschoon gij in vijandschap tegen God en Christus leeft, gij echter daar niet gevoelig over gemaakt kunt worden. Wij denken het waarlijk iets wonderlijks te zijn, dat de mensen twintig, dertig, veertig of vijftig jaren onder het Evangelie kunnen leven, zonder ooit gebracht te worden om onder deze vijandschap te zuchten, of om deze zonde, van Christus licht te achten, ter harte te nemen. Doch indien het een waarheid is, dat niemand van nature Hem liefheeft of hoogacht, dan is het zeker, dat velen uwer jammerlijk bedrogen zijn, welke menen dat zij Hem liefhebben en hoog waarderen. Helaas! uw ingebeelde hoogachting voor Hem, zal een verachting van Hem bevonden worden.

Vraagt gij nu, *wat het is Christus licht te achten, of wanneer Hij licht geacht wordt?* Ik antwoord, Hij wordt licht geacht:

(a) Wanneer men zich niet met Hem in het huwelijk begeeft, wanneer het huwelijk met Hem, hetwelk Hij aanbiedt, niet op Zijn eigen voorwaarden gesloten wordt. Want wat is het, bid ik u, dat het sluiten van een verdrag of van een huwelijkscontract verhinderen kan, inzonderheid wanneer het zo volkomen, zo vrij en zo rijk is aan de zijde van hem die het voorstelt, dan dat de mensen het niet gepast oordelen voor zich, of dat zij dat in het geheel niet achten? Dit is het dat de vereniging met Christus verhindert, Matth. 22:6: *Maar zij zulks niet achtende, zijn heengegaan,* enz. Ps. 81:12: *Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild.*

(b) Wanneer er iets met Christus geëvenaard, veelmeer wanneer het boven Hem gesteld wordt, dan wordt Christus licht geacht en veracht; wanneer Hij maar weinig van der mensen zorg en arbeid, weinig van hun tijd, weinig van hun liefde en blijdschap ontvangt, of ook weinig van hun gedachten, enz.; maar wanneer die naar andere dingen uitgaan. Want waar iemands schat is, aldaar zal zijn hart wezen. Was Christus nu onze schat, en hadden wij hoogachting voor Hem, zo zouden onze harten meer op Hem gezet wezen; maar het is wonderlijk, droevig, ja verbazend om te denken, hoe weinig onze geesten geoefend zijn met de gedachten van Christus, hoe weinig die ingenomen zijn met verlangen naar Hem, en met verlustiging in Hem; en nochtans denken wij dat wij Hem hoogachten.

(c) De Heere Jezus wordt licht geacht, wanneer wij Hem niet gebruiken, en op Hem vertrouwen als een bekwame en algenoegzame Zaligmaker. Wanneer er een geleerde en

ervaren medicijnmeester in de stad was, die van alle kwalen kennis had, of ook een ervaren rechtsgeleerde, om alle gevallen te bepleiten; indien dan de mensen kwalen hebben om genezen, of gevallen om bepleit te worden, en zulk een medicijnmeester of rechtsgeleerde niet gebruiken, maar tot een ander gaan, die veel minder ervaren is, dan achten zij hem licht. Evenzo is het ook hier, wanneer de mensen vele zonden hebben, niet alleen lichamelijke, maar ook, en wel voornamelijk, vele geestelijke, en Hem daar niet in erkennen, of Hem niet zoeken om deze te vervullen; vele overheersende kwaden, en zij Hem niet zoeken om deze gedood te krijgen; vele strikken en verzoekingen, en zij Hem niet gebruiken om deze voor te komen, en om hen buiten deze te leiden; ook wanneer zij veel geestelijke gevallen hebben om voor de Goddelijke vierschaar bepleit te worden, en zij Hem niet als een Advocaat gebruiken om ze voor hen te bepleiten.

(d) De Heere Jezus wordt licht geacht, wanneer wij ons niet gelukkig genoeg achten in Hem, noch veilig genoeg in het onderhandelen met Hem, en wanneer Hij ons niet ten volle vergenoegt, alsof Hij ja en neen was, en alsof al de beloften niet in Hem ja, en in Hem Amen waren. Wanneer Hij niet ten volle geloofd en op Hem berust wordt, dan wordt Hij niet geacht. Hierom klaagt Hij, Joh. 5:40: *Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven hebben moogt*; en Matth. 23:37: *Hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen; maar gij hebt niet gewild*. Hij wilde ze gaarne, met eerbied gesproken, een goede dienst doen, maar zij wilden niet op Hem vertrouwen. O! hoeveel kleinachting van Christus is er zelfs niet bij de gelovigen, wanneer zij het met Hem houden en niet houden, wanneer zij zoveel achterdocht en jaloezie tegen Hem als onthaal geven, Hem nauwelijks geloven; en wanneer zij Hem te eniger tijd geloven, dan zijn ze, als het ware, gereed om hun woord wederom in te trekken. Hoe menigmaal zijn de vertroostingen van schepselen niet bij hen hoog geacht, en de vertroostingen Gods licht geacht? In deze en in vele andere dingen maken zij zich op een aanmerkelijke wijze schuldig aan de kleinachting van Christus.

2. Gebruik. *Wees gevoelig over deze zonde, erken deze, en zoek er vergeving over*. Het zou een goed teken van enige tederheid zijn, indien gij over uw vijandschap tegen Christus, en uw kleinachting van Hem, treurde en weende, niet minder dan over dronkenschap, hoererij, dieverij of enige andere grove kwaden. Alwaar ook dat begenadigd rouwklagen komt, daar in Zach. 12:10 van gesproken wordt; daar zal het op een zonderlinge wijze zijn over deze kleinachting van Christus, zelfs tot de hoogte van Hem doorstoken te hebben. Ook willen wij wel aan iemand van u, die zich verbeeldt berouw te hebben, vragen: Of deze zonde, van Hem te verachten, u verslagen heeft in het hart, gelijk degenen daar wij van lezen, Hand. 2:37. Mogelijk denken sommigen wel, dat ze zo rein en volmaakt zijn, dat zij niet vele zonden hebben om te betreuren. O! droevige misvatting. Doch al had gij geen andere zonden, is deze niet genoeg, dat gij vijandschap in uw boezem of hart draagt tegen Christus? En moest dit uw hart niet doorgrieven, dat gij Hem zo licht geacht hebt? Doch die de minste zonde in zichzelf zien, zullen deze zonde het minste zien of erkennen.

3. Gebruik. *Deze leer dient ook tot waarschuwing van alle natuurlijke mensen, om te overwegen wat hun staat is*. Weet gij die deze vijandschap in uw hart tegen Christus hebt, en die verachters zijt van Hem, wat er in uw hart is? En overweegt gij wel in welke gestalte gij op de dag van Christus zult bevonden worden, indien de genade u niet verandert? Gij zult onder die verachters en vijanden bevonden worden, die niet wilden dat Christus over hen Koning zou zijn. Hoe zult gij voor Hem durven verschijnen, of in wel-

ke gestalte zult gij voor Hem verschijnen, wanneer Hij, Wie gij veracht hebt, in de heerlijkheid Zijns Vaders met al de heilige engelen komen zal, zittende op de troon van Zijn heerlijkheid? En echter zult gij moeten verschijnen. O! hoe zal dan uwe consciëntie knagen, en uw hart beven? Hoe zullen dan de beschuldigingen niet ontwaken, ja doorgrieven en doorwonden, om deze reden, dat de Zone Gods, de Erfgenaam van alles, de Heere der heren, en de Koning der koningen, Die u het huwelijk voorgesteld heeft, van u veracht, het huwelijk licht geacht, en een nietig ding in deszelfs plaats gesteld is? Zal dit geen vreselijke beschuldiging zijn op die dag? Overweegt ook eens, wat de gestalte zal zijn van diegenen die Hem bespot, geslagen, zijn haar uitgeplukt, en de kop tegen Hem geschud hebben, uitroepende: Ha! ha! Die tot Hem zeiden: Indien gij Gods Zoon zijt, zo kom af van het kruis. Die Hem gegeseld, en Hem tussen twee moordenaars aan het kruis hebben opgehangen. In zulk een gestalte zult gij allen zijn, die Hem veracht en verworpen hebben, namelijk, gij zult datzelfde droevige vonnis ontvangen: *Deze Mijn vijanden, die niet gewild hebben dat Ik Koning over hen zijn zou, brengt hier, en slaat ze hier voor Mij dood,* Luk. 19:27. O! wat een wonderlijke straf meent gij dat dit wezen zal, wanneer de Zaligmaker der zondaren daarbij zal staan, en de wraak zal zien uitvoeren over zondaren die Hem veracht hebben. Gedenk daaraan, want er zal zeker zulk een dag komen wanneer gij eens voor Hem verschijnen zult, en wanneer gij rekenschap zult moeten geven. Bedriegt toch uzelf niet met zulk een gevoelen, dat het een kleine zonde gerekend zal worden, te liggen onder de schuld van Christus veracht te hebben; en laat ook niemand dit van zichzelf op een ander schuiven, want zij zullen allen verachters van Hem bevonden worden, die het nooit hebben willen geloven. Ja, zelfs velen die Hem gepredikt hebben, en die over de profaniteit in anderen vertoornd zouden geweest zijn, gelijk wij kunnen opmaken uit Matth. 7:22.

4. Gebruik. *Het dient ook om u dit als een gedeelte van uw plicht aan te prijzen, dat gij zoudt trachten kennis te krijgen van Christus, en om een behoorlijke indruk van Hem en van Zijn waardigheid te bekomen, als zijnde dat het grote middel, om tot het geloof in Hem te brengen; als ook tot wegneming van een grote verhindering, die in de weg van geloof staat, en die is uw kleinachting van Hem*. Want indien de kleinachting van Hem de grote oorzaak is van het ongeloof, als ook hetgeen hetwelk het geloof verhindert, dan is de hoogachting van Hem, vloeiende uit een behoorlijke indruk van Zijn waardigheid, een groot hulpmiddel tot het geloof; en hoe meer Hij gewaardeerd wordt, hoe meer er in Hem geloofd zal worden. De hoogachting heeft een trekkende kracht, om zondaren op Hem te doen verlieven; zij heeft een opvijzelende kracht, om de genegenheden tot Hem op te vijzelen; en tevens ook een vaststellende en een bevestigende kracht, om de ziel door het geloof op Hem te vestigen en vast te maken. De ziel die uit een rechte indruk van Zijn waardigheid Hem hoogacht, die weet dat zij op Hem vertrouwen mag, omdat Hij heilig en waarachtig is. Hierom is het dat de grote zaak, die de gelovigen gebruiken om hun gebeden op te gronden, altijd enige uitmuntendheid in God is, de ene en andere deugd of eigenschap in God, op welke zij zich neerzetten, om hen tegen de ene of andere zwarigheid, die hen hard drukt, te ondersteunen. Dit bevestigt ook hun hoop en verwachting van enig goed dat zij nodig hebben, door Hem te verkrijgen. En daarom prijzen wij u aan de ene zijde aan, de betrachting om kennis te krijgen van Christus' waardigheid, en om aan de andere zijde een hoogachting van Hem te bekomen, als zijnde datgene hetwelk uw geloof, uw liefde en hoop bevestigen zal. Dit zien wij dat in een hoge graad in Paulus is geweest, Fil. 3:8. *Ja gewisselijk*, (zegt hij) *ik acht ook alle dingen schade en drek te zijn,*

om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere, om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, enz., wegens Zijn overklimmende waardigheid. Gij zoudt geen verloren arbeid doen, om die plaatsen der Schriftuur te lezen en te bestuderen, welke tonen wat de Heere Jezus is in Zijn Persoon, naturen en ambten, opdat gij in het geloof van Zijn Godheid mocht bevestigd worden, en opdat gij klaarheid hebben mocht van de uitnemende volheid die in Hem is; gelijk als Jes. 9:5: *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vredevorst*. Om ook Zijn uitnemende eigenschappen te overwegen, Zijn eeuwigheid, almacht, getrouwheid, goedertierenheid, enz., die Hem met de Vader en de Heilige Geest gemeen zijn. Ook Zijn uitnemende hoedanigheden, daar Hij als Middelaar mee vervuld is, zijnde vol van *genade en waarheid*, opdat Hij in alles de Eerste zou zijn; ziet Kol. 1:15-20, Joh. 1:14 en Hebr. 1:2,3, enz. De reden waarom wij u hiertoe opwekken, is niet alleen opdat gij een klare theorie of beschouwende kennis mocht hebben, maar voornamelijk ook opdat uw genegenheden op Hem verliefd mochten worden, en opdat uw geloof zonder dralen of twijfeling Hem geloof mocht geven. De onkunde van Christus baart kleinachting, en de kleinachting veroorzaakt dat gij Hem geen geloof geeft; en zo blijft gij in een staat buiten Hem. Er is geen studie die meer aangenaam, kostelijk en voordelig is; hier is dan een taak voor degenen die vragen mochten, wat zullen wij doen? Leest en overdenkt de uitnemendheid van Christus Jezus, en arbeidt om deze gevestigd te krijgen in uw harten; dit zal u een aanmerkelijke besturing geven tot hetgeen dat gij te doen hebt, namelijk tot hetgeen dat voor God welbehaaglijk is, en dat door Zijn zegen voor u zeer nuttig en profijtelijk kan zijn.

5. Gebruik. *Ziet hier ook de noodzakelijkheid en de welvoeglijkheid, om zowel de kleinachting van Christus, die bij ons is, na te speuren, als de waardigheid die in Hem is, en wat Hij uit liefde voor ons geleden heeft*. Deze twee worden in de tekst samengevoegd, zijnde het voor ons niet minder nodig, om zowel kennis te hebben van het ene als van het andere. Wij zullen u dit gebruik kort in twee leringen voordragen.

(1) Dat het een noodzakelijke plicht is van de toehoorders van het Evangelie, om zowel hun kleinachting van Christus grondig te leren kennen, en om ervan overtuigd te zijn, als Zijn waardigheid en uitnemendheid; omdat zulks het berouw en de bekering verwekt en voortbrengt, de zondaar ook vernederende, wanneer hij deze schrikkelijke boosheid en verkeerdheid in zichzelf bevindt, en zichzelf doet verfoeien en van zichzelf walgen. En tenzij deze schrikkelijke boosheid gezien en gevoeld wordt, zo zal die grote en bittere rouwklacht daar in Zach. 12:10 van gesproken wordt, nooit gevonden worden.

(2) Dat, daar de mensen een behoorlijke hoogachting voor Christus en van Zijn waardigheid hebben, en gevoelig zijn over het kwaad van ongeloof, daar zullen zij ook gevoelig zijn over de zonde van Hem klein te achten. En hoe meer gevoel zij van de zonde van het ongeloof hebben, hoe gevoeliger zij ook zijn zullen voor hun kleinachting van Hem, en met de profeet hier uitroepen: *Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht*.

Uit beide deze leringen kunt gij de noodzakelijkheid zien van u te benaarstigen om deze verdorvenheid uit te vinden; welk onderzoek en ontdekking u een gezicht zal geven van de boosheid en de verkeerdheid van uw natuur, en u dus diep vernederen; en ook grotelijks dienstig zijn om Christus en Zijn genade u aan te prijzen. En zonder de ontdekking van deze verdorvenheid is het onmogelijk om ooit recht vernederd te worden, of om rechte gedachten van Christus en van Zijn genade te hebben.

6. Gebruik. *Het dient ook om ons de noodzakelijkheid van in Christus te geloven, en van het gebruik maken van Hem te doen zien,* omdat er geen andere weg is om van de beschuldiging van Hem veracht en klein geacht te hebben, bevrijd te worden, dan door Hem aan te nemen en in Hem te geloven.
7. Gebruik. *Hoe meer Christus veracht wordt, en hoe moeilijker het werk is om in Hem te geloven, hoe meer reden wij hebben om dankbaar te zijn, wanneer Hij enige rechte hoogachting voor Hem in onze harten werkt, en wanneer Hij ons brengt om in Hem te geloven.* Zij, die enig straaltje van Zijn heerlijkheid ontvangen hebben, om Hem in hun achting hoog te waarderen, en om hun geloof en liefde tot Hem uit te leiden, moesten Hem daarover loven. Hij is het alleen Die uw ogen geopend heeft om Hem te zien, Die u die hoogachting voor Hem gegeven heeft, en Die uw harten heeft besneden om Hem lief te hebben; laat Hem dan de eer en de heerlijkheid daarvan hebben. Dit is het woord van God; o! dat Hij het Zelf aan u door Christus Jezus mocht zegenen!

NEGENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:4,5

Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten, die heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.

DIT is een allerwonderlijkste stof daar de profeet hier van handelt, namelijk van het lijden van onze gezegende Heere Jezus, bij wege van voorzegging enige honderden van jaren voor Zijn menswording. Er was veel in, dat Hij *een Man van smarten*, en verzocht in krankheid zou zijn; maar dit was nog meer, *dat Hij veracht was, en wij Hem niet geacht hebben*. Er was een wonderlijke genade in, aan de ene zijde, dat onze Heere Hem zo laag vernederd heeft; en een wonderlijke verachting en vijandschap aan de andere zijde, dat wij Hem veracht en niet geacht hebben.
In de woorden, zo even voorgelezen, en vervolgens, zet de profeet zich, om de ergernis weg te nemen, die de mensen opnamen tegen de vernedering van de Heere Jezus, door aan hen te tonen, dat ofschoon Hij Zich zo laag vernederd heeft, Hij daarom niet minder geacht moest worden; en de grond, die hij tot wegneming van die ergernis neerlegt, wordt in de eerste woorden van de tekst gevonden. Welke in een hoofdsom hierop uitkomt, dat er niets was in Hemzelf, waarom Hij zo laag vernederd is; er was in Hem geen zonde, noch in Zijn mond. Maar het heeft Hem genadig behaagd, om datgene op Zich te nemen, hetwelk wij zouden gedragen moeten hebben. En daarom behoorde niemand zich te ergeren, dat Hij Zichzelf vernederd heeft om datgene te dragen, welker gewicht hen verpletterd zou hebben, en om daardoor hun vrede met God te maken. In het 6de vers toont de profeet om welke reden Hij Zichzelf zo laag vernederd heeft. *Wij dwaalden allen als schapen*, (zegt hij) *wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen*. Wij hadden onszelf verloren, maar God heeft in de diepte van Zijn eeuwige wijsheid, liefde en goedwilligheid de weg uitgevonden om ons te behouden; waarin (om zo te spreken) een verbond is vastgesteld tussen God en de Middelaar, Die om onze zonden en ongerechtigheden Borg is geworden, en welke op Hem zijn overgedragen. Van vers 7 tot vers 10 gaat hij voort, om de uitvoering van deze onderhandeling aan te tonen, en hoe de Borg alles volbracht heeft volgens Zijn verbintenis. En van vers 10 tot het einde van het hoofdstuk vinden wij de beloften, die aan Hem gedaan worden voor Zijn voldoening. Het oogmerk is, om aan de ene zijde de ergernis van het kruis weg te nemen, en om aan de andere zijde des Heeren Jezus vervolgen van het werk der voldoening aan de rechtvaardigheid Gods, voor de uitverkoren zondaren, en Zijn grote voorspoed die Hij daarin gehad heeft, voor te stellen.

In het 4de en 5de vers vinden wij drie dingen.
I. Wordt deze grond vastgesteld: *Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.*
II. Wordt des mensen vijandschap verzwaard: *Doch wij achtten Hem dat Hij geplaagd, van God geslagen, en verdrukt was,* juist toen Hij Zich zo laag vernederde voor ons, en datgene droeg hetwelk wij gedragen zouden hebben, hebben wij Hem niet geacht, wij zagen Hem aan als iemand die van God geplaagd werd.
III. Dit wordt meer ten volle verklaard, vers 5: *Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld;* het was om onze zonden dat Hij zo behandeld werd. *De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem*; datgene, hetwelk onze vrede met God gemaakt heeft, was op Hem. *En door Zijn striemen is ons genezing geworden;* de slagen die Hem gewond en gedood hebben, hebben ons genezen.
Wij hebben hier veeleer, als het ware, een droevig verhaal, dan een profetie van het Evangelie, ons een gedeelte van het lijden van de Heere Jezus voorstellende, hetwelk een klaar fundament van vertroosting is voor het volk Gods; zijnde hetzelve de grond van al ons geloof, van de vergeving der zonden, van onze vrede met God, en van onze vrijmoedige verschijning voor Hem, dat de Heere Jezus gewillig was om alzo behandeld te worden, en om Zijn rug te geven degenen die Hem sloegen, en Zijn wangen degenen die Hem het haar uitplukten.
Wij zullen dan het eerste, namelijk de woorden van de vaststelling, verklaren, hetwelk tevens ook dienen zal om de woorden van het gehele hoofdstuk, als ook van de leringen die daaruit getrokken zullen worden, te openen.
(1) Hetgeen dat Christus op Zich genomen en gedragen heeft, wordt genoemd krankheden en smarten. Hierdoor verstaan wij de uitwerkingen, die de zonde over de mensen gebracht heeft in de wereld. Want het is hetzelfde dat in vers 5 gezegd wordt: *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld.* Het is een verwonding die de ongerechtigheden veroorzaakt hebben, en verdienstelijk aanbrengen; het is niet de zonde zelf, maar het gevolg der zonde, namelijk de straf en smarten die de zonde meebrengt. Welke genoemd worden krankheden en smarten, ten dele om aan te tonen dat krankheid en smart noodzakelijk verbonden zijn aan de zonde; en ten dele ook, om de hoogte en de uitnemende grootheid van die krankheden en smarten aan te wijzen, als ook de bittere vruchten die de zonde meebrengt.
(2) Hoe heeft Christus die *krankheden en smarten op Zich genomen en die gedragen?* Hierdoor verstaan wij niet alleen Christus' wegneming van deze, gelijk Hij de krankheden en kwalen wegnam, zoals wij lezen Matth. 8:16,17, maar ook en wel voornamelijk, Zijn dadelijk dragen daarvan, gelijk die spreekwijze gewoonlijk in de Schriftuur gebruikt wordt. *Zo zal hij zijn ongerechtigheid dragen,* of *hij zal zijn zonde dragen,* Lev. 5:1,17, en op veel andere plaatsen. Het geeft een dadelijke uitvoering van de straf, die de zonde verdiend heeft, over Hem te kennen.
(3) Dat er nu gezegd wordt, *onze krankheden en onze smarten*, dat wordt er niet nodeloos of overtollig bijgedaan; maar om die ergernis te voorkomen, die de mensen uit Christus' lage vernedering opnemen; alsof hij had willen zeggen: Wat schort u, dat gij u aan Christus' vernedering en verdrukking ergert? Het was niet om Zijn, maar om onze zonden dat Hij zo behandeld werd. Dat ze onze krankheden en smarten worden genoemd, is: (a) Omdat wij deze door onze zonden teweeggebracht hebben, wij hadden deze verdiend, de schuld was onze, ofschoon Hij, als onze Borg, die op Zich genomen heeft. (b) Omdat,

ofschoon de uitverkorenen onderscheiden schulden en bijzondere zonden hebben, sommigen meer, sommigen minder, sommigen groter, sommigen kleiner, deze nochtans alle op Christus' rekening worden gesteld. Er is een samenkomen of een vergaderen van die alle op Hem, gelijk er staat in vers 6: *De Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.*

De zin en mening van deze vaststelling is deze: Waarlijk, dit is de oorzaak van Christus' vernedering, en dit doet Hem niet alleen een Mens, maar een arm gering Mens worden, en om een troosteloze en een verdrukte toestand en leven in de wereld te hebben, dat Hij die straf, die vloek en toorn op Zich genomen heeft, die wij door onze zonden verdiend hadden; en daarom moesten wij ons aan Hem niet ergeren.

Omdat nu de Socinianen, die grote vijanden van Christus' voldoening, en van Zijns volks vertroosting, arbeiden om deze plaats te verijdelen, en om Christus maar een Zaligmaker van navolging te maken, ontkennende dat Hij waarlijk en dadelijk die krankheden en smarten ondergaan heeft voor de zonden der uitverkorenen, zo zullen wij de uitlegging die wij gegeven hebben, een weinig verklaren en bevestigen. De kwestie is dan niet omtrent de wegneming van de zonden, maar omtrent de *manier* hoe deze weggenomen worden. Zij zeggen dat het geschiedt door Gods vergeven daarvan, zonder een voldoening; en wij zeggen, dat zulks geschiedt door de voldoening van Christus. Zodat de gehele zwarigheid in het uitleggen van de woorden deze is: Of wij ze uitleggen moeten van Christus' *wegnemen* van onze krankheden en smarten of van Zijn *dragen* daarvan voor onze zonden, en dus van Zijn dadelijk wegnemen daarvan? Dat deze tekst nu geen bloot wegnemen daarvan bedoelt, gelijk Hij de krankheden en kwalen wegnam, Matth. 8:17, maar een dadelijk *opnemen* en een *dragen* daarvan, tot voldoening aan Gods rechtvaardigheid voor onze zonden, daarvoor zullen wij deze redenen tot bevestiging geven.

1. Omdat deze woorden te verstaan zijn van zulk een dragen van krankheden en smarten, als Christus in de ogen van anderen verachtelijk maakte en versmaad deed worden. Dit blijkt klaar uit het oogmerk, want zij worden hier voorgesteld als een reden, waarom Christus veracht en verworpen wordt, als een Man van smarten en verzocht in krankheid, en waarom de mensen zich aan Hem desniettegenstaande niet ergeren moesten, omdat dit alles om hunnentwil was. Indien Hij nu de smarten van hen had weggenomen, gelijk Hij de kwalen deed, zo was zulks geen reden van Zijn krankheden en smarten geweest, of van iemands ergernis aan Hem; maar veeleer een oorzaak van Zijn verhoging in de achting der mensen. Maar het wordt hier als een reden of oorzaak gegeven van hetgeen tevoren in het eerste deel van het vers gezegd was, en ook als een reden waarom de mensen zich niet ergeren moesten aan Hem, en tegelijk ook als een verzwaring van hun schuld, die zich aan Hem geërgerd hebben. Nu is het klaar, dat de grond van der Joden verachting en bespotting niet geweest is Zijn wegnemen van de krankheden en kwalen, maar Zijn schijnen alsof Hij overgegeven was aan de macht des doods.

2. Omdat, hetgeen hetwelk hier het dragen van onze krankheden en smarten wordt genoemd, in de volgende woorden het verwond worden om onze overtredingen geheten wordt; hetwelk niet alleen te kennen geeft dat Hij verwond is geworden, maar dat onze overtredingen de oorzaak daarvan waren, en dat de verdiensten daarvan op Hem gelegd geworden zijn.

3. Deze verwonding wordt voorgesteld als de striemen door welke wij genezen worden, vers 5. En vers 6: *Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen*. Wij deden

het kwaad, maar Hij heeft het vergolden; het was zulk een verwonding, die ons de genezing aanbrengt, en de weg baant tot onze vrede en verzoening met God; en zonder welke er geen genezing voor ons is, want door *Zijn striemen is ons genezing geworden*. Het is door Zijn verzwelgen van de rivier en ruisende beek van Gods toorn, die ons in de weg was, en ons voor eeuwig verdronken zou hebben, dat wij ontkomen zijn.

4. Overwegen wij de gelijkluidende plaatsen in het Nieuwe Testament, dan zullen wij bevinden dat deze Christus' dadelijk dragen van onze krankheden en smarten te kennen geven. Ik zal alleen maar deze drie plaatsen noemen. De eerste is, 2Kor. 5:21: *Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Welke plaats niet anders kan verklaard worden, dan dat Christus een offerande voor onze zonden gemaakt is; want dewijl Hijzelf geen zondaar is geweest, maar Borg geworden zijnde voor ons, en ondernomen hebbende om onze schuld te betalen, en om de prijs op te brengen tot voldoening van de Goddelijke rechtvaardigheid, zo wordt Hij gerekend als de zondaar, en onze zonden worden aan Hem toegerekend, en Hij wordt als een zondaar behandeld. De tweede plaats is Gal. 3:13*: Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt*. De krankheden en smarten, die Jesaja hier zegt dat Hij opnemen en dragen zou, worden daar van de apostel verklaard, dat Hij een vloek geworden is, of dat Hij de vloek gedragen heeft, die wij gedragen zouden hebben. Het wordt niet enkel gemeend van Zijn wegnemen van de vloek van ons, maar het geeft ook de wijze te kennen, hoe Hij deze weggenomen heeft, namelijk door die vloek Zelf te dragen, zijnde aan het kruis genageld, volgens de bedreiging die tevoren gedaan was. De derde plaats is, 1Petr. 2:24: *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout*. In deze plaats is een directe betrekking op die van Jesaja, welke ook aangehaald wordt tot bevestiging van hetgeen de apostel zegt, en elk woord is volkomen, hebbende een bijzondere nadruk in zich. *Hijzelf heeft gedragen*, zijnde hetzelfde woord dat hier bij de profeet gebruikt wordt; en de woorden *onze zonden, in Zijn lichaam, op het hout,* geven de laagste trap van Zijn vernedering te kennen. Ook zegt de apostel, *door Wiens striemen gij genezen zijt; want gij waart als dwalende schapen, enz.* Door *Zijn dragen van onze zonden*, is de last der zonden van ons afgelicht, en wij zijn gesteld in vrijheid.

Ik weet, dat de plaats van Matth. 8:17. haar eigen zwarigheid heeft, en daarom zal ik een woord tot verklaring daarvan spreken. Mattheüs 8 vers 16 gezegd hebbende, *dat Christus allen die kwalijk gesteld waren genas,* zo voegt hij erbij, vers 17: *Opdat vervuld zou worden dat gesproken was door Jesaja den profeet, zeggende: Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze ziekten gedragen.* Waaruit dan deze vijanden van Christus willen besluiten, dat deze plaats geen andere of verdere zin heeft, dan van Christus' genezen van sommige zieke en kwalijk gestelde mensen, en van de aan Hem toebetrouwde macht, die Hij had om de zonden te vergeven. Doch wij menen, dat de redenen die wij alrede gegeven hebben, klaar tonen dat dit de zin van de plaats niet wezen kan. Wij zullen dan eerst nog een reden of twee daar bijdoen, en dan de ware mening van de plaats opgeven.

Belangende de reden, waarom dit de zin van de plaats niet zijn kan, is: (1) Omdat er van deze tekst, Hand. 8:32, gesproken wordt, als hebbende een dagelijkse vervulling door Christus; en daarom kon die in die weinige dagen, welke Hij in het vlees op de aarde zijn zou, niet vervuld worden. (2) Omdat dit opnemen en dragen van onze krankheden en smarten zulk een gedeelte van Christus' vernedering is, waardoor Hij de krankheden en

smarten van al de uitverkorenen op eenmaal op Zich genomen heeft, zowel van degenen die geleefd hebben in en voor de tijd van Jesaja, als van degenen die na zijn tijd leven zullen. En daarom kan het niet bepaald worden tot de genezing van lichamelijke kwalen, gedurende Zijn verblijf op aarde, ja, ook niet tot de vergeving van de zonden der uitverkorenen die toen in het leven waren, dewijl er vele uitverkorenen voor en na die tijd in deze Zijn voldoening ingesloten waren, welke zeker een voldoening is geweest voor de zonden der uitverkorenen, die toen gestorven waren, en nog geboren zouden worden, zowel als voor de zonden van degenen die toen leefden.
Wat nu de zin van de plaats betreft, wij zeggen:
(1) Dat wij Christus' genezen van de *krankheden en kwalen*, Matth. 8:16, niet als een eigenlijke vervulling van deze plaats Jes. 53:4. hebben aan te zien, maar gelijk vele schriftuurplaatsen bij wege van zinspeling in andere schriftuurplaatsen voorkomen, zo ook deze. Er is waarlijk wel enige vervulling van de ene in de andere, en ook enige overeenkomst en gelijkenis tussen de ene en de andere; en de gelijkenis en overeenkomst is deze, namelijk de teerhartigheid van Christus omtrent der mensen uitwendige toestand ten opzichte van hun lichamen, waardoor Hij Zijn teerhartigheid en achting toont ten aanzien van de inwendige droevige toestand van hun onsterfelijke zielen, waarin zij door de zonden gebracht waren; zijnde dit de zaak die de profeet bedoelt.
(2) Indien wij de *krankheden en smarten*, die Christus gedragen en geleden heeft, tezamen aanmerken in hun oorzaak en gevolgen, dan heeft Hij in het genezen van die kwalen en ziekten *onze krankheden op Zich genomen*, en onze smarten gedragen, omdat, wanneer Hij onze schuld opnam, Hij deze opgenomen heeft met al deszelfs gevolgen. En op deze wijze, ofschoon Christus geen kwalen opgenomen heeft in Zijn eigen Persoon, (want wij lezen niet dat Hij ooit ziek geweest is) zo heeft Hij nochtans in het opnemen van de schuld der uitverkorenen in het algemeen, al hun kwalen en krankheden in kracht ook op Zich genomen; of anders, hetgeen zij in die kwalen geleden hebben, of geleden zouden hebben, dat heeft Hij alles op Zich genomen. En hierdoor had Hij, om zo te spreken, een recht tot het dragen van al die kwalen, en in het dragen van deze had Hij zijn opzicht op derzelver oorzaak, te weten de zonden. En daarom zei Hij dikwijls tot degenen die Hij genas, *uw zonden zijn u vergeven*; Hij trachtte om die bij de meesten met welke Hij handelde, weg te nemen. En zo de Heere Jezus aanmerkende als onze zonden, tezamen met de oorzaak daarvan, op Zich nemende, en als een recht hebbende om alle vruchten en gevolgen der zonden weg te nemen, Zichzelf ontdekkende in het wegnemen van die kwalen, waarvan de zonde de oorzaak is, zo kunnen deze woorden aldus vervuld worden. En zo zijn ze klaar, gelijk ook de leer die wij bewijzen wilden, namelijk, dat wij geen blote Middelaar van navolging hebben, Die niet meer gedaan heeft dan Zijn leer bevestigd, en ons een voorbeeld nagelaten, hoe wij te werken en ons te gedragen hebben; maar Die waarlijk en dadelijk onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten gedragen heeft, en onze schuld weggenomen, door het ondergaan van de straf die wij door onze zonden hadden verdiend.
Merkt hieruit:
1. *Dat de zonde in niemand, zelfs niet in de uitverkorenen is, zonder droefheid en smart. Verdrukking en benauwdheid zijn daaraan verbonden, of zij zijn daarop volgende.* Of neemt de leer op deze wijze: Alwaar zonde is, daar is zij de oorzaak van veel droefheid en smarten; alzomin kan een natuurlijke oorzaak zonder het gewrocht zijn, dan de zonde wezen kan zonder droefheid en smarten. Dit is de duidelijke stelling der Schriftuur, Rom.

2:8,9: *Die der waarheid ongehoorzaam, doch der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, zal verbolgenheid en toorn vergolden worden; verdrukking en benauwdheid over alle ziel die het kwade werkt*. Welke ene plaats vier woorden bij elkander voegende, aanwijst: (1) Dat er op elke ziel die gezondigd heeft, noodzakelijk en onvermijdelijk droefheid en smart wezen moet. (2) Dat deze droefheid en smart uitnemend groot is; (hetwelk ook de reden zijn kan, waarom de smarten door twee woorden in de tekst worden voorgesteld) en daarom gebruikt de apostel vier woorden om deze uit te drukken. Het is ons oogmerk nu niet om te twisten, of God in Zijn rechtvaardigheid, uit hoofde van Zijn natuur, de zondaar komt te straffen. Doch deze drie dingen overwogen zijnde, zo zal dit de leer, namelijk dat er een noodzakelijke verbintenis is tussen de smarten en droefheid, en tussen de zonden, en dat deze droefheid en smarten noodzakelijk zeer groot moeten zijn, bevestigen:

(a) Wanneer wij de uitnemende tegenstelling der zonde met de heilige wet van God overwegen, en hoe deze een directe tegenstrijdigheid is met die allerheiligste en volmaakte wet.

(b) Wanneer wij de volmaakt heilige natuur van God Zelf overwegen. De *Heere is rechtvaardig*, zegt de psalmist, *Hij heeft gerechtigheden lief,* Ps. 11:7. En de profeet zegt, Hab. 1:13: *Gij zijt te rein van ogen, dan dat Gij het kwade zoudt zien.* En ofschoon wij Gods soevereinheid niet behoeven te betwisten, zo is het nochtans zeker, *dat Hij over de goddelozen alle dagen toornt,* Ps. 7:12; en *dat Hij de schuldige geenszins onschuldig houdt*, Exod. 34:7. Er is een grotere welvoeglijkheid in deze droefheid en smarten over een zondaar te brengen, die in tegenheid met Hem wandelt, dan er is om hem genade te bewijzen. Ook is er een grote welvoeglijkheid in het bewijzen van genade aan een verootmoedigde zondaar, die heilig voor Hem tracht te leven.

(c) Wanneer wij Gods geopenbaarde wil in de bedreiging overwegen, Die gezegd heeft: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven,* dan mogen wij zeggen, dat er een voorwaardelijke noodzakelijkheid is (gelijk men die in de scholen noemt) van droefheid en smarten, die op de zonde volgen, en dat er een noodzakelijke verbintenis is daartussen. En dit kan nu zeer wel bestaan met des Middelaars tussentreden, om die krankheden en smarten van ons af te nemen, en om die op Zichzelf te leggen; maar zij waren tevoren de onze, vanwege onze zonden.

Indien er nu gevraagd mocht worden, *welke droefheid en smarten deze zijn?* Wij zeiden dat die zeer groot waren, en er is grond en reden voor; want ofschoon onze daad van zonde, ten aanzien van het onderwerp die zondigt, namelijk de mens; en ten aanzien van de daad der zonde zelf, een zondige gedachte, woord, of werk, die zeer ras begaan wordt, eindig is. Indien wij de zonde nochtans aanmerken: (l) Ten aanzien van het Voorwerp, tegen Wie deze begaan wordt, namelijk *God*. En (2) ten aanzien van de volstrekte zuiverheid van Gods *wet*, welke een regel is die Gods beeld uitdrukt, en die door een oneindige wijsheid voorgeschreven is; ja, ook enigszins oneindig, heilig en zuiver mag genoemd worden; zo mag ook de zonde, als strijdig zijnde tegen deze zuivere regel, die de oneindige wijsheid voorgeschreven heeft, *oneindig* worden genoemd. En merken wij deze aan (3) ten aanzien van deszelfs natuur; elke zonde van die natuur zijnde, dat ofschoon deze de majesteit Gods niet benadelen kan, zij echter ten aanzien van de intentie van de zaak, en het oogmerk van de zondaar, Hem benadeelt. In deze opzichten mag de zonde oneindig worden genoemd; en het ongelijk dat de majesteit Gods daardoor wordt aangedaan, mag ook oneindig heten. Gelijk diegenen welke de toren van Babel bouwden,

in dat werk bedoelden een oneindig ongelijk aan God, als hebbende een directe toeleiding om zich van de afhankelijkheid van Hem af te brengen. Zo zou ook elke zonde, indien zij hun wil en oogmerk konden bereiken, God in een ondergeschiktheid onder hen brengen, en zichzelf in Zijn plaats te stellen. En daarom is de zonde, ten aanzien van het ongelijk dat zij aan God toebrengt, in een zeker opzicht oneindig.

2. Merkt ook, *dat de dadelijke en zeer grote droefheid en smarten, die de zonden der uitverkorenen verdiend hebben, waarlijk en dadelijk van de Heere Jezus gedragen en geleden zijn geworden.* Want gelijk wij de woorden verklaard, en die verklaring bevestigd hebben, zo wordt ook deze lering daaruit bevestigd. Want (1) krankheden en smarten in het meervoudige getal, geven een grote mate en trap daarvan te kennen. (2) Dat zij de onze worden genoemd, toont ons eigendom daaraan. (3) En dat er gezegd wordt, dat Christus die gedragen heeft, toont dat Hij deze smarten gedragen heeft, die de zonden der uitverkorenen verdiend hadden. Het toont niet alleen dat de Heere Jezus smarten en krankheden gedragen heeft, maar dat Hij diezelfde smarten en krankheden heeft gedragen, die de uitverkorenen om hun zonden gedragen zouden hebben; en zo was er een proportie of evenredigheid tussen de krankheden en smarten die Hij gedragen heeft, en tussen die, welke zij gedragen zouden hebben. Hij heeft de beker des toorns, die voor ons gevuld was, en die wij hadden moeten uitdrinken, opgenomen, en Zelf uitgedronken. Onderstelt, dat de Heere Jezus niet gestorven was, (doch gezegend zij Zijn Naam, dat er geen grond voor zulk een onderstelling is!) zo is het diezelfde drinkbeker van smarten, die de uitverkorenen voor eeuwig zouden hebben moeten drinken. Het is waar, wij moeten hier onderscheid maken tussen de dingen, welke *wezenlijk* als een straf aan de zonde eigen zijn, en tussen die dingen, welke bij *toeval* daaraan eigen zijn. De eerste heeft de Heere Jezus gedragen, maar niet de laatste; wij zullen die beide eens kort verklaren.

Vooreerst, die dingen welke *wezenlijk* aan de zonde eigen zijn, als noodzakelijk in de bedreiging: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven;* als ook in de vloek van de wet, volgens dat woord: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in alles wat er geschreven is in het boek der wet, om dat te doen,* opgesloten zijnde, zijn de dood en de vloek. Deze zijn de wezenlijke verdiensten der zonde. In dit opzicht was het niet alleen noodzakelijk dat Christus Mens zou worden en lijden, maar Hij moest ook lijden tot de dood toe, of Hij moest de dood sterven; en dat nog niet alleen, maar Hij moest de vervloekte dood des kruises sterven, gelijk zo de bedreiging en de vloek, tezamen genomen, hadden voorgesteld. Al die dingen nu die Hij ondergaan heeft, en die Hem zo voor als na Zijn dood zijn overkomen, zijn de vervulling geweest van de bedreiging, welke wij verdiend hadden, maar die in en door Hem in onze plaats zijn vervuld geworden. Waarom Hij Zelf zegt, Luk. 24:25,26: O! onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen dat de Profeten gesproken hebben. Moest de Christus niet al deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan? Daarom moest Hij in een zware strijd komen, en grote druppelen bloed zweten, gekruisigd worden, sterven, en in het graf gelegd worden.

Ten andere, die dingen, welke wij zeggen dat bij *toeval* aan de zonde eigen zijn, zijn voornamelijk deze twee:

(1) Die schrikkelijke *wanhoop* der verdoemden in de hel, daar zij hun tongen kauwen van pijn, en God lasteren. Dit is niet wezenlijk en eigenlijk de verdiensten der zonden, maar alleen toevallig: (a) Ten aanzien van de onmacht van het schepsel, om de toorn te dragen die de zonde heeft verdiend; en hieruit ontstaat niet alleen een onzondige schrik die natuurlijk is, maar een zondige desperatie of wanhoop. (b) Doet bij deze onmacht van het

schepsel, om de toorn Gods te kunnen dragen, zijn vijandschap; (waardoor het de wil Gods overdwarst en tegenspreekt) hiervandaan ontstaat niet alleen de wanhoop, maar zij wordt vermeerderd. Dewijl onze Heere Jezus nu geen bloot mens of schepsel was, maar God en Mens in één Persoon, zo was Hij machtig om die smarten en toorn te kunnen dragen, die de uitverkorenen door hun zonden verdiend hadden; ook was er geen twist, noch enige grond van twist, tussen God en Hem uit hoofde van Hemzelf. En ofschoon Hij een natuurlijke en onzondige afkeer had van de drinkbeker van Zijns Vaders toorn, toen Hij die moest drinken, zo had Hij nochtans geen zondige wanhoop.
(2) De andere zaak, die de zonde bij toeval verdient, is de *eeuwigdurendheid* van de toorn of de vloek, omdat de zondaar een bloot schepsel zijnde, de gehele toorn Gods op eenmaal niet dragen, en Zijn rechtvaardigheid niet voldoen kan; en daarom heeft de Heere in Zijn wijsheid en rechtvaardigheid een weg van het schepsel te ondersteunen in zijn wezen, en om het voor eeuwig te bewaren onder de toorn, omdat het eindig zijnde, een oneindige rechtvaardigheid niet voldoen kan. Maar onze Heere Jezus, God en Mens, van een oneindige kracht, heeft Gods rechtvaardigheid voldaan, en op eenmaal datgene gedragen, hetwelk al de uitverkorenen nooit gedragen konden hebben. En nochtans heeft Hij de wezenlijkheden van datgene moeten dragen, hetwelk de zonde verdiend had, namelijk de dood en de vloek; en Hij heeft die ook dadelijk gedragen, gelijk als de verberging van Zijns Vaders aangezicht, de intrekking van die vertroosting, welke uit kracht van de personele vereniging van de Godheid tot de mensheid voortvloeide, en ook het dadelijk gevoel van de toorn Gods, het ontwaakte zwaard van Gods rechtvaardigheid Hem dadelijk slaande, invoege de mensen zich verwonderden dat Hij alrede gestorven was.
Wij zullen nu maar alleen nog een woord of twee zeggen tot verklaring en bevestiging van deze lering. Tot bevestiging, daarvan komen deze drie dingen tezamen: (1) Dat de verdienste der zonde, volgens Gods ordonnantie, altijd droefheid en smarten tot een gevolg moet hebben. (2) Dat volgens Gods ordonnantie, in het verbond der verlossing, de Zone Gods diezelfde schuld op Zich genomen en gedragen heeft, die de uitverkorenen verdiend hadden. En (3) dat het Gods oogmerk is geweest, om niet één van hun zonden voorbij te gaan, zonder voldoening aan Zijn rechtvaardigheid; maar om die alle in de Borg te straffen, tot verheerlijking van de rijkdom van Zijn genade, wanneer de zondaar vrijgesteld wordt zonder te betalen. En ook tot verheerlijking van de heilige gestrengheid en rechtvaardigheid Gods, wanneer er niet één penninkje van de schuld wordt kwijt gescholden, maar dat de Borg die noodzakelijk betalen moet. En opdat die beide tezamen komende, er een staande en luisterrijke betoning mocht zijn voor alle geslachten van de onnaspeurlijke rijkdom, beide van Gods genade en van Zijn rechtvaardigheid.
Dit is een zeer aangename en dierbare *lering*, waarin vele gewichtige, wezenlijke en zielverkwikkende *gebruiken* zijn. Uit deze eter komt spijze, en uit deze sterke komt zoetheid, zijnde dit *het merg des Evangelies*, in welke niet alleen het lijden van Christus voorgesteld wordt, maar ook dat Hij niet bij gerucht of bij de gis geleden heeft, en dat Hij de krankheden en smarten heeft geleden en gedragen, die wij zouden geleden en gedragen hebben. En ofschoon een evenwaardige straf had kunnen aangenomen worden, zo wilde Hij nochtans datzelfde lijden, ten aanzien van het wezenlijke, ondergaan. Hetwelk dan ook uitnemend dient tot bevestiging van het geloof en de hoop der gelovigen, ten aanzien van hun bevrijding van Gods vloek en toorn, dewijl Hij hetzelfde geleden heeft, dat zij zouden moeten geleden hebben, indien Hij niet als hun Borg was ingetreden.

1. *Gebruik*. Hieruit kunnen wij zien, *welk een kwaad en een bittere zaak de zonde is, dewijl ze zulke gevolgen heeft*. Gave God, dat wij eens zoveel maar op u vermogen mochten, om u te doen geloven dat de droefheid en smarten noodzakelijk en onvermijdelijk aan de zonde vastgemaakt zijn, en dat een zondaar ellendig en onderworpen is aan de dood en aan de toorn Gods, als ook, dat dit maar het onderscheid is, dat zij ongevoelig daarvoor zijn, en dus in een veel grotere vatbaarheid gevonden worden, om aan die ellenden onderhevig gemaakt te worden. Gedenkt gij daar wel aan, o! zondaren, *dat God alle dagen op u toornt? Dat verbolgenheid en toorn, verdrukking en benauwdheid zal vergolden worden, aan alle ziel die het kwade werkt? En dat God de schuldigen geenszins onschuldig zal houden?* Beeft om hieraan te denken. Velen van u gaan nu voor vrome eerlijke lieden door, die op deze rol zullen gevonden worden. Wilt gij uw toestand weten, en het gevaar waarin gij zijt? Het is van de toorn en de vloek van God voor eeuwig, met wanhoop en met lastering; indien dit nu een ellende is, zo is de zonde een ellende, of zij brengt deze aan. En er zal ook eens een dag komen, wanneer er een storm van vuur en donder zal zijn, die de elementen boven u zal doen branden, en niet één steen op de andere laten van al die schone gebouwen op aarde rondom u. Op welke dag de zondaren in het geloof van deze waarheid, *dat het kwaad en bitter is de Heere hun God verlaten te hebben,* zullen bevestigd zijn.

Om dit gebruik wat nader aan te dringen, zo zeggen wij, dat er twee soorten van zondaren zijn, die, wanneer zij de waarheid van deze leer diep in hun harten wilden laten ingaan, hun dwaasheid zouden zien.

(1) De eerste soort zijn dezulken, die gerust blijven liggen onder de schuld van voorleden zonden, zonder zich daarvan te bekeren; even alsof de droefheid weg was, omdat de daad voorbij is. Maar hebt toch zulke gedachten niet; zou de rechtvaardige God de zonde in Zijn eigen Zoon straffen, en deze in u voorbijzien? Gij, die uzelf belijdt zondaren te zijn, en onder overtuiging van zonden heengaat, gij hebt nodig om acht te geven wat er op de zonden volgen zal; want gelijk gij de zonden vergadert, zo vergadert gij ook toorn als een schat in de dag des toorns. O! wat wordt de toorn niet voor u opgestapeld.

(2) De tweede soort zijn dezulken, die in de zonde voortgaan, niettegenstaande alles wat er van deszelfs gevolgen gezegd wordt. En die ook stoutmoedig hun hand daaraan slaan, alsof er geen prikkel in was, deze indrinkende als aangename dranken; doch die gestolen wateren, hoe zoet die in het verborgen schijnen mogen, zult gij wederom met pijn, kwelling en droefheid moeten uitbraken. En het zal u tot smart en droefheid zijn in de weg der bekering, of tot eeuwige smart en droefheid, wanneer u de drinkbeker van Gods toorn in de hand gegeven, en u aan de mond voor eeuwig gehouden zal worden.

2. *Gebruik*. Hieruit zien wij ook, *hoe noodzakelijk het is, gebruik te maken van de Middelaar Christus Jezus.* Het is Gods grote genade, dat Hij een Middelaar geschonken heeft, dat de Middelaar gekomen is, en dat Hij onze schuld op Zich genomen heeft. Wat zou ons eeuwig verloren gaan, en met de duivelen in de helse pijnen te liggen, bij Zijn lijden te vergelijken zijn? Hoe het ook zij, deze leer toont, dat er een noodzakelijkheid is om Hem te gebruiken en aan te nemen; en daarom moet gij u bedenken, of om deze smarten in uw eigen persoon te dragen, of om tot Hem de toevlucht te nemen, opdat Hij door Zijn intreden deze van u afkere. Overweegt deze twee dingen eens, namelijk dat de smarten, de dood en de vloek noodzakelijk op de zonden volgen; en dat Christus Jezus gestorven is, en die vloek gedragen heeft voor uitverkoren zondaren. En dan zult gij een noodzakelijkheid zien van in Hem gevonden te worden, opdat gij bevrijd mocht worden van de

vloek. Dit was het dat Paulus die keus deed doen, Fil. 3:8,9: *Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere, om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worden, niet hebbende mijn gerechtigheid, enz*. Menigmaal kunnen de lokkingen van het Evangelie op zondaren niet vermogen, om hen tot Christus te brengen; maar indien deszelfs lokkingen niet op u vermogen, zal dan de overweging van de toorn Gods u niet bewegen? Hoe het ook zij, in deze twee leringen worden hoofdzakelijk aan u voorgesteld de vloek en toorn Gods, die op de zonde volgen, en een vrije en volkomen Zaligmaker, Die u aangeboden wordt, door Wie gij de vloek ontgaan kunt. Tot Hem wordt gij genodigd, om Hem te verwelkomen en aan te nemen. Kiest nu, want de *dood* en het *leven* zijn u voorgesteld, en nu zijt gij gedrongen om u te bedenken, of gij het wagen durft om de vloek af te wachten, dan of gij Hem verwelkomen en omhelzen wilt? De Heere Zelf geve u wijsheid om de rechte keuze te doen!

Opdat wij nu mogen voortgaan om verder iets aan te merken, en om des te klaarder tot een andere lering te komen, zo zullen wij kort op een vraag antwoorden, die hier zou kunnen gedaan worden, namelijk wat er te verstaan is door de woorden *onze, onzer, wij, allen*, enz*. O n z e smarten heeft Hij gedragen; de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen, wij dwaalden, enz.?* En wij zullen des te liever hier een woord van spreken, omdat wij het gehele hoofdstuk door deze *voornamen* zeer gemeen vinden. Wij weten dat in de Schriftuur, *ons alle, en onze* somtijds uitgestrekt worden tot het gehele mensdom, zo zijn wij allen in Adam verloren, en de zonde heeft over ons allen de heerschappij; ook mag dat gedeelte van de woorden in vers 6: *Wij dwaalden allen als* schapen, tot alle mensen uitgestrekt worden. Somtijds wordt het bepaald tot Gods uitverkorenen, en zo begrijpt het woord *allen*, dezulken alleen, en ook die allen. En in dit opzicht worden *ons, onze, wij, allen*, van andere mensen in de wereld onderscheiden, en sluiten alle mensen niet in, gelijk als Gal. 4:26: *Maar Jeruzalem dat boven is, dat is vrij, welke is onzer aller moeder;* hetwelk gezegd wordt in tegenstelling van de dienstmaagd en haar kinderen, daar tevoren van gesproken was. Zodat dit *ons, onze, wij en allen,* niet tot elk ondeelbaar mens in de wereld moet uitgestrekt worden, alsof Christus Gods rechtvaardigheid voor allen voldaan had; maar het moet bepaald worden tot Gods uitverkorenen, die in Gods voornemen van anderen afgezonderd worden, en in Zijn besluit bepaald zijn om door Christus verlost te worden, door voor hen te voldoen. De woorden verklaard zijnde, leiden ons tot deze lering:

Dat de Heere Jezus in het dragen van de straf der zonden een bijzonder en onderscheiden opzicht heeft gehad op sommige bepaalde personen. Wij zullen, om dit te bevestigen, niet buiten dit hoofdstuk gaan, maar wij zullen deszelfs oogmerk een weinig verklaren. Wanneer wij nu het hoofdstuk doorzien, dan zullen wij vijf gronden vinden, om te bewijzen dat deze woorden zo te bepalen zijn.

1. Wij hebben die algemene woorden te verklaren met opzicht op Gods voornemen en verbond, de uitvinding van der uitverkorenen verlossing, en op de dood van Christus, de uitvoering daarvan; en zo moeten de woorden *ons, onze, wij en allen*, tot dezen bepaald worden, en wij moeten onderzoeken wie ze zijn. Wie dezen nu zijn, vinden wij klaar in Joh. 6:37: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen;* en in vers 39 zegt Hij*: En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze*. Met een woord, het zijn degenen die de Vader aan Christus gegeven heeft; en

zovelen Hem gegeven zijn, zullen in Hem geloven. Nu is het zeker, dat degenen die aan Christus gegeven zijn, om door Hem verlost te worden, dezelfden zijn wier ongerechtigheden de Vader op Hem heeft doen aanlopen. Dezen worden onderscheiden van degenen die Hem niet gegeven zijn, Joh. 17:6,11, en worden *Zijn schapen* genoemd, hoofdst. 10:15. En in vers 17 zegt de Heere Jezus: *Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits ik Mijn leven afleg,* te weten*, voor Mijn schapen.* En het ganse oogmerk en beloop van dit hoofdstuk daartoe zijnde, om de weg van Gods uitvinding en voortzetting van het werk der verlossing, en van Christus' uitvoering daarvan volgens het verbond der verlossing aan te tonen, zo moet al wat er van Christus' lijden gesproken wordt, verklaard worden volgens dat verbond.

2. Wanneer er gezegd wordt, vers 8: *Om de overtreding van Mijn Volk is de plaag op Hem geweest,* zo is het zeker, dat dit *ons, onze en wij*, voor wie Christus geslagen is, of de plaag gedragen heeft, bepaald moet worden tot Gods volk; dat is, tot Zijn bijzonder volk, dat het Zijne is door verkiezende liefde; gelijk Christus zegt, Joh. 17:6: *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.* Zij zijn niet de Zijnen, gelijk de gehele wereld zo is, maar zij worden van de wereld als Zijn eigen, bijzonder, uitverkoren en besloten volk, onderscheiden. Het is zeker, dat de gehele wereld in deze zin Gods volk niet is; en daarom worden zij Zijn schapen genoemd en onderscheiden van degenen die Zijn schapen niet zijn, Joh. 10:17. Wij moeten derhalve deze woorden, *ons, onze en wij*, als van een gelijke uitgestrektheid zijnde met het bijzondere volk van God, aanmerken. Hij heeft de straf der zonden van al Zijn volk, dat is van Zijn uitverkorenen, gedragen.

3. Merken wij vers 10 aan, daar gezegd wordt: *Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zo zal Hij zaad zien.* Daaruit kunnen wij dit opmaken, dat degenen wier ongerechtigheden Christus gedragen heeft, Zijn zaad zijn, die Hij verwacht dat zalig zouden worden, om Hem te verzadigen voor de arbeid Zijner ziel, en voor niemand anders. Dezen kunnen nu zeker de gehele wereld niet zijn, dewijl er zulk een onderscheid is tussen Christus' verborgen lichaam of Zijn zaad, de uitverkorenen in zich begrijpende, en tussen het zaad der slang, de verworpenen en de goddelozen in zich begrijpende, welke gezegd worden te zijn uit de vader de duivel. Dezen zijn het zaad van Christus, die geestelijk door Hem worden wedergeboren, (nu is het zeker, dat alle mensen dat niet zijn) en voor dezen alleen heeft Hij maar geleden; zodat *onze zonden*, hier de zonden zijn van al het *zaad.*

4. Zien wij verder op vers 11, daar gezegd wordt: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen*. Dan blijkt het klaar, wier zonden het zijn die Christus gedragen heeft, namelijk die door Zijn kennis, of door het geloof in Zijn bloed gerechtvaardigd worden. Nu is de rechtvaardigmaking door het geloof in Zijn bloed, en de verlossing door Zijn bloed, gelijkmatig, en van een gelijke uitgestrektheid. Dewijl het nu in de uitkomst zeker is, dat niet de gehele wereld, ook niet allen in de zichtbare kerk, door het geloof in Christus gerechtvaardigd worden, zo is het ook zeker, dat de zonden van anderen die niet gerechtvaardigd zijn, of niet gerechtvaardigd zullen worden, nooit van Christus gedragen zijn. En deze grond, gelijk ook al de andere, zal des te klaarder zijn, wanneer wij aanmerken dat die gegeven wordt als een reden, waarom zij gerechtvaardigd moeten worden, omdat Hij hun ongerechtigheden gedragen heeft.

5. Eindelijk kunnen wij nog een grond opmaken uit de laatste woorden van het hoofdstuk, vers 12*: En Hij heeft voor de overtreders gebeden.* Waaruit wij besluiten mogen,

dat Christus' voorbidding en Zijn voldoening zich even ver uitstrekken; Hij voldoet voor niemand meer dan Hij bidt. Nu is het niet voor de gehele wereld, ook niet onbepaald en bij de gis voor de gehele zichtbare kerk geweest, daar Christus voor gebeden heeft, maar voor degenen die de Vader Hem uit de wereld gegeven heeft. In Joh. 17:9 en vers 6 zegt Hij: *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven;* zo ook vers 10: *En al het Mijne is Uwe, en het Uwe is Mijne*. Christus' dood de grond zijnde van Zijn voorbidding, en het uit kracht van Zijn dood zijnde dat Hij voorbidt, zo moet Zijn dood en Zijn voorbidding van dezelfde uitgestrektheid zijn. Hij bidt voor zulke en zulke zondaren, omdat Hij een prijs voor hen betaald heeft, opdat er een goede rekening van hen gedaan mocht worden ten laatste dage. De gebruiken hiervan zijn deze volgende.

Het *eerste gebruik* dient, om *een grote en dierbare waarheid te verklaren, rakende Gods verbond en onderscheidende liefde, waardoor Hij een onderscheid gesteld heeft tussen sommigen en anderen.*

Het *tweede gebruik* dient, *om hen die zo zijn onderscheiden, op te wekken om zich over deze Zijn liefde te verwonderen, en om deze te prijzen, dewijl Hij hen zo genadig gedachtig is geweest, wanneer anderen voorbij gegaan zijn*.

Het *derde gebruik* dient ook, *om andere schriftuurteksten, en om zelfs dit hoofdstuk te verklaren, en om ons te leren datgene niet aan allen gemeen te maken, hetwelk de zonderlinge voorrechten zijn van enige bijzondere uitverkorenen*. Wij moeten ons ook wachten voor het verachten en ontheiligen van het lijden van de Heere Jezus, alsof Hij daarin geen bijzonder oogmerk had gehad, en alsof Hij in het oogmerk van Zijn lijden teleurgesteld had kunnen worden, strijdig tegen de beloften, die de Vader Hem gedaan had.

Hier wordt nu van sommigen uit vers 6 een *tegenwerping* ingebracht; wij *dwaalden allen als schapen;* waaruit zij besluiten willen dat het die allen zijn die gedwaald hebben, welker ongerechtigheden Christus gedragen heeft. Maar wij zeggen, dat deze allen niet bedoeld worden om die in te sluiten, wier ongerechtigheden Christus alleen gedragen heeft, maar om de uitgestrektheid van het dwalen te kennen te geven; of, de zin is niet om te tonen, dat Zijn lijden en voldoening aan de rechtvaardigheid Gods zich uitstrekt tot allen die *gedwaald* hebben, maar om te tonen dat de uitverkorenen, voor wie Hij geleden heeft, ook allen gedwaald hebben, zowel als alle anderen. En dit gelijkt wel naar de redenering van de apostel, 2Kor. 5:15: Indien *Een voor allen gestorven is, zij dan alle gestorven zijn.* Waarvan de mening niet is, dat Christus gestorven is voor allen die gestorven zijn; maar dit is de zin, dat allen voor wie Christus gestorven is, voormaals dood of gestorven waren. Zo ook hier, wanneer er gezegd wordt: *Wij dwaalden allen als schapen, zo geeft dat te kennen dat de uitverkorenen gedwaald en Hem niet geacht hebben*, zowel als de anderen; en ook Gods vloek rechtvaardig op zich hadden liggen, totdat Christus tussentrad om die van hen af te nemen.

Wanneer er dan gezegd wordt: *Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten die heeft Hij gedragen,* zo zijn dat de krankheden en smarten van ons, die Zijn uitverkorenen, Zijn volk en Zijn zaad zijn; die tot Hem de toevlucht nemen, en die door Zijn kennis, of door het geloof in Hem, gerechtvaardigd worden, en voor welke Hij bidt.

Merkt hieruit, *dat de gelovigen zich benaarstigen moesten om zichzelf te versterken in het geloof, dat Christus Jezus hun krankheden en smarten gedragen heeft, en dat Hij voor hen in het bijzonder voldaan heeft aan de rechtvaardigheid Gods*. Zij moesten zich benaarstigen, om op goede gronden te kunnen zeggen met de profeet: *Waarlijk, Hij heeft*

onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; om het vast en zeker te maken, dat zij op de rol staan van uitverkoren gelovigen en van gerechtvaardigde personen. Om met de apostel te zeggen, Gal. 3:13: *Hij is een vloek geworden voor ons;* en met diezelfde apostel, 2Kor. 5:21: *Hij is voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem;* als ook met de apostel Petrus, 1Petr. 1:24: *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout.* Dezen spreken altijd met toepassing op zichzelf; zo zijn ook al die plaatsen, waarmee wij de leer bevestigd hebben, dat Christus de zonden der uitverkorenen dadelijk gedragen heeft, uitdrukkelijk op een toepassende wijze voorgesteld. Ziet ook die aanmerkelijke plaats Gal. 2:20, daar Paulus, alsof het niet genoeg was te zeggen, *Die ons liefgehad en Zichzelven voor ons overgegeven heeft*, het nog nader toepast en thuisbrengt, zeggende: *Die mij liefgehad, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft.* Doch opdat gij dit stuk niet misvatten mocht, zo weet, dat mijn mening niet is, dat elk zich maar terstond de dood van Christus toepassen zal. Ook dit is de vermetelheid en de schrikkelijke zorgeloosheid, die duizenden van zielen bederft; alsof er geen zulk onderscheid was, zoals wij in de eerste lering getoond hebben, noch ook enig beletsel in de weg, van die ingebeelde algemene toepassing van Christus' dood voor alle zondaren. Daar wij integendeel getoond hebben, dat het alleen is voor Zijn schapen, en voor degenen die Hem van de Vader gegeven zijn, daar Hij voor gestorven is, en voor niemand anders. Maar mijn mening is deze, dat gij u, achtervolgens de vermaning van Petrus*, benaarstigt om uw roeping en verkiezing vast te maken*, 2Petr. 1:10; en dat gij u op een regelmatige wijze verzekert van uw aandeel aan Christus' dood. Niet om dit te stellen tot de eerste zaak, die gij begrijpt het fundament van uw geloof te zijn, dat Hij voor u in het bijzonder gestorven is; want dat zou een komen zijn tot de hoogste trap van de ladder, eer men zijn voet gezet had op de laagste sport. Maar de regelmatige weg is, om uw toevlucht nemen tot Christus onder een gevoel van uw zonden, en om uw vereniging met Hem, op Zijn eigen voorwaarden vast en zeker te maken, als ook om de kenmerken van Zijn volk op u gedrukt te hebben; en dan moogt gij op zulke voorstellingen dit besluit maken: *Waarlijk Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen*. Dan moogt gij hierin voldoende bevestigd zijn, dat Christus, toen Hij met de Vader omtrent de uitverkorenen in onderhandeling kwam, toen Hij bad, en de drinkbeker van de toorn uit Zijns Vaders hand nam, en deze voor hen uitdronk, uw namen bedoeld heeft, en een vloek geworden is in uw plaats. De reden hiervan is genomen uit het voordeel van zulk een lering, als hebbende de vertroosting van al de beloften Gods daarvan afhangende. Want wij kunnen nooit de beloften met enige vertroosting of blijdschap toepassen, totdat wij een bijzondere toepassing kunnen maken van Christus' voornemen en verdiensten in het werk der verlossing. Dit is het werk der verlossing. Dit is hetgeen dat het onderscheid stelt tussen ons en tussen verworpen goddeloze mensen, als ook hetgeen dat ons bevrijdt van de vrees voor de eeuwige dood, die hen achtervolgt. En het geeft enige grond om de verdiensten van Christus aan te grijpen als ons eigen. Ik weet wel, dat er niets is, daar de mensen meer voorzichtigheid en matigheid in hun onderzoek, om zichzelf hierin te verzekeren toe nodig hebben, dan in deze zaak; nochtans zijn wij daar aan datzelfde gebod, hetwelk ons gebiedt om onze staat in het verbond, en om onze roeping en verkiezing vast te maken, verbonden, om onze verlossing vast te maken. En dewijl wij nu in vers 1 in het brede van de weg om ons geloof vast te maken, gesproken hebben, zo behoeven wij ons hier des te minder in te laten, om onze verlossing door Christus vast te maken. De *gebruiken* van deze aanmerking zijn de volgende.

1. Gebruik. Dit dient tot uw onderrichting, *om u te doen weten dat er veel belijdenis doende Christenen zijn, die dit als een al te keurige, nieuwsgierige en verwaande zaak aanzien, zich te benaarstigen om verzekerd te zijn, en om het vast te maken dat Christus in Zijn dood en lijden hen in het bijzonder heeft beoogd; anderen denken mogelijk, dat het onmogelijk is, en allen mogen het aanzien als een zware en een moeilijke zaak, gelijk het ook waarlijk is*. Nochtans willen wij dat gij eens overwegen zult: (1) Dat het niet blotelijk onmogelijk is, of anders zouden wij moeten zeggen dat de vertroosting van Gods volk onmogelijk was. (2) Dat het geen nieuwsgierige zaak is; want de Heere legt niemand de verbintenis op om nieuwsgierig te zijn, alhoewel wij wel wensen zouden, dat velen een heilige nieuwsgierigheid hadden om Gods wil omtrent hen te mogen weten, opdat zij niet in het duister mochten leven in zulk een gewichtige zaak. (3) Dat de verborgenheid des Heeren is voor degenen die Hem vrezen, Ps. 25:14, zelfs ook deze verborgenheid van de verlossing; en Zijn verbond, om hun die bekend te maken. Het is waarlijk geen kleine zaak dat ons die bekend gemaakt wordt.
2. Gebruik. *Wij prijzen u het benaarstigen aan, om dit vast te maken, uit aanmerking van de veelvuldige en grote voordelen, die daarmee gepaard gaan*. Het zou u tot ootmoedigheid en dankbaarheid opwekken aan Hem Die ons heeft liefgehad, en ons gewassen heeft in Zijn bloed. Het zou ons een troostvol en een blijmoedig Christelijk leven doen hebben, en het zou het hart met liefde tot God en tot Christus Jezus ontvonken, Die ons zo liefgehad heeft, dat Hij Zichzelf voor ons heeft overgegeven. Wanneer wij u dit aanprijzen, zo denkt niet dat dit een vreemde, keurige, onnodige, of onverkrijgbare zaak is. Ook moest gij, wanneer gij die niet bekomen kunt, niet moedeloos gaan neerzitten, of enige buitengewone weg inslaan om die te verkrijgen; ook op geen ander nieuw licht wachten, dan hetgeen in de Bijbel is. Ook moet gij niet voornemen om iets anders te doen, voordat gij dit bekomen hebt. Maar dit moest gij doen, uw geloof in Christus vast te maken, door tot Hem de toevlucht te nemen, uw gehele last op Hem te werpen, Hem hartelijk aan te nemen, en op Hem te berusten; en dan maakt gij alles zeker. Het overgeven van uzelf aan Hem, om door Hem gezaligd te worden, door de prijs die Hij betaald heeft aan de Goddelijke rechtvaardigheid, en het berusten op Hem, gelijk Hij in het Evangelie voorgesteld wordt, is de weg om tot kennis te komen van uw aandeel in Zijn verlossing. En dit is hetgeen wij in Gal. 3:7 en vervolgens vinden, alwaar in het brede getoond wordt, dat wij Abrahams kinderen zijn door het geloof. En in hoofdst. 2:19-21 zegt de apostel: *Ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou. Ik ben met Christus gekruist, en ik leef; doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. En hetgeen ik in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods.* Hieruit besluit hij nu: *Die mij liefgehad, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft;* en dit bewijst hij in de laatste woorden: *Ik doe de genade Gods niet te niet,* ik verijdel die niet, en ik stel die niet teleur in haar einde en oogmerk. Het is alsof hij gezegd had: Zij zoekt een verloren zondaar om hem zalig te maken; en ik geef hun een zondaar om te zaligen. Want ofschoon Gods besluit de eerste trap is van de zaligheid, en het werk der verlossing daarop volgt, en dan daarna het geloof van die beide, zo moeten wij nochtans, om tot kennis te komen van Gods besluit der verkiezing, en van ons belang in het verbond der verlossing, nederwaarts zien, en eerst zoeken te weten, of wij een recht bekomen hebben om datgene toe te passen, hetwelk lang tevoren omtrent ons is voorgenomen. En dit geschiedt door de weg te overdenken, hoe wij tot het geloof gekomen zijn; of wij van onze zonden en verloren staat van nature overtuigd geworden zijn, of wij de overtuiging niet gesmoord, maar opgevolgd hebben, of wij niet

tot deze of gene plichten gelopen zijn, om de rechtvaardigheid Gods te voldoen, en om onze vrede daardoor te maken, maar genoodzaakt zijn geworden om tot Christus Jezus, Die in het Evangelie tot zaligheid der zondaren aangeboden is, de toevlucht te nemen, en of wij met Hem, zoals Hij aangeboden wordt, verenigd geworden zijn. Indien dit zo is, dan mogen wij besluiten, dat Hij ons liefgehad, en Zichzelven voor ons overgeven heeft om ons te zaligen. Omdat Hij mij vernederd heeft over mijn zonden, (mag een ernstige ziel zeggen) en mij dit geloof geschonken heeft om in Hem te geloven, daarom rust ik op deze Zijn belofte, dat Hij mij zal zalig maken.

Of gij moogt uw aandeel aan Zijn verlossing aldus beproeven. Ben ik een van Gods volk, of niet? Wandel ik als een daarvan? En gaat zo door al de merktekenen der heiligheid, uzelf afvragende: Welke oprechtheid is er in mij? Welke doding der zonden? Welke ootmoedigheid, liefde tot God en Zijn volk, en vruchten des geloofs in nieuwe gehoorzaamheid? Deze twee, te weten het geloof en de heiligheid, zijn de zuilen of pilaren, die het huis der verzekering ondersteunen; het werken en het niet berusten daarop, het geloven en niet zorgeloos worden uit hoofde daarvan, maar integendeel de heiligheid des te meer betrachtende; en zo voortgaande tussen en met die beide, totdat wij komen om Gods oogmerk en voornemen omtrent onze verkiezing en verlossing te zien. Want noch het geloof, noch de heiligheid, kunnen enige verandering brengen in het verbond der verlossing; nochtans kunnen zij ons recht geven om dat verbond toe te passen, en ons aandeel daaraan te verklaren. Gelijk de apostel Petrus klaar te kennen geeft, wanneer hij dus vermaant: *Broeders, benaarstig u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken*. Hoe! zal dan de naarstigheid God in Zijn besluit van verkiezing doen veranderen, of het vaster maken in zichzelf? Neen, geenszins; maar die zal ons verzekeren van hetzelve. *Want dat doende zult gij nimmermeer struikelen. Want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig Koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus*. Door alle naarstigheid toe te brengen, om de ene genade te voegen bij de andere, en om de ene trap van genade te voegen bij de andere, zal ons een wijde deur geopend worden om in de hemel te gaan. Er is geen gevaar om deze leer u allen aan te prijzen, namelijk, het betrachten van het geloof en de heiligheid, om daardoor tot kennis van Gods verborgen raad omtrent u te komen.

3. Gebruik. *Weet dat een iegelijk, die zichzelf van deze troost van zijn aandeel in Christus' verdiensten benadeelt, de schuld daarvan op zichzelf brengt.* Indien iemand profaan mocht tegenwerpen en zeggen: Indien God besloten en voorgenomen heeft, dat er maar zovelen en niet meer zullen zijn, die door Christus' lijden voordeel zullen hebben, wat zullen dan mijn geloof en heiligheid baten, indien ik niet uitverkoren ben? En wat kan mijn ongeloof en verzuim mij schaden, indien ik immers uitverkoren ben? Wij hebben in het voorgaande *gebruik* getoond, wat het geloof en de heiligheid deden; en hier zal ik u zeggen, wat uw ongeloof en verzuim doen zullen. Zij zullen u uitsluiten van al de zegeningen van het verbond, en u brengen onder het vonnis der verdoemenis. Want gelijk de conditionele belofte op gelovigen en ongelovigen ziet, en het dus de verdienste van Christus niet is, en ook het onderscheid niet dat God gemaakt heeft in Zijn voornemen of verkiezing, hetwelk de oorzaak is waarom gij niet gerechtvaardigd, maar veroordeeld wordt; zo wordt gij dan verdoemd en veroordeeld omdat gij Gods wet hebt overtreden, en omdat, wanneer de zaligheid in Christus u werd aangeboden, gij deze niet wilde aannemen. En gij wordt niet gerechtvaardigd, omdat gij u tot Hem niet om de gerechtigheid begeven hebt, maar in uw zonden, en in het zoeken van een rechtvaardigheid in de wet

hebt blijven volharden. Want ofschoon dit algemene niet waar is, dat *Christus voor alle mensen gestorven is,* zo is dat algemene nochtans waar, *dat allen die door het geloof tot Christus Jezus de toevlucht nemen, gerechtvaardigd zijn.* Hierom worden deze twee tezamen gevoegd, Joh. 6:37,38: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, en die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen. Want Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft*. Indien er nu gevraagd mocht worden, wat is de wil des Vaders? Zo antwoordt de Heere Jezus, vers 39: *Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze*, enz. Er zijn er die aan Mij zijn toebetrouwd om door Mij verlost te worden, en Ik wil geen daarvan verliezen. En ingeval er nog verder mocht tegengeworpen worden: Ik weet niet of ik aan Christus gegeven ben om door Hem verlost te worden; zo voegt Hij erbij, vers 40. *En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, enz*. In welke woorden wij, om zo te spreken, twee willen hebben, hebbende dezelfde belofte en dezelfde vrucht; de eerste heeft betrekking op het verborgen verbond der verlossing, vers 39, en de tweede is Zijn geopenbaarde wil, wijzende op onze plicht, vers 40. En indien iemand nu mocht zeggen, ik weet niet of ik aan Christus gegeven, en of ik uitverkoren ben; zo wordt hier geantwoord, wat hebt gij daarmee nodig? Dat hebt gij niet als eerste daad te onderzoeken, en daar terstond tegen in te druisen. Dat is Gods verborgen wil; maar Zijn geopenbaarde wil is voor u, en die is om te vernemen of gij wel gelooft; en indien gij gelooft, zo is dezelfde belofte die aan het geloof vastgemaakt is, ook aan de verkiezing vastgemaakt, invoege zij met elkander lieflijk overeenkomen, en zich even wijd uitstrekken, namelijk te geloven, en aan Christus gegeven te zijn. Laat ik dit dan aan u aanprijzen, om u te vergenoegen met Gods geopenbaarde wil. Want het is niet de grond van uw geloof, ik meen ten aanzien van deszelfs eerste vereniging met Christus, dat *al wat aan Christus gegeven is, Hij daaruit niet verlieze*; maar dit is de grond daarvan, dat *een iegelijk die de Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven zal hebben.* En wij mogen dit woord als een beweegreden tot geloof en heiligheid daar bijvoegen, dat gij door deze te benaarstigen, de woorden van de profeet hier op uzelf moogt overbrengen: *Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen*; en die van de apostel, Gal. 2:20: *Die mij liefgehad, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft*; als ook dat woord van Petrus, tevoren gemeld: *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout,* 1Petr. 2:24. O! wat een vertroosting ligt hier niet opgesloten?

4. Gebruik. Het dient ook *om een gelovige, die waarlijk tot Christus Jezus de toevlucht genomen heeft, op te wekken tot de praktijk hiervan, en om het grote voordeel aan te tonen van degenen die zodanig zijn.* De praktijk hiervan is, dat de gelovigen zich benaarstigen, om in de bijzondere toepassing van Christus' dood voor zich bevestigd te worden, niet alleen om te weten dat Hij voor de uitverkorenen en voor de gelovigen geleden heeft, maar voor hen in het bijzonder, opdat zij, gelijk er staat, Hebr. 4:16, *met vrijmoedigheid mogen toegaan tot den troon der genade,* en hun aandeel vrijmoedig vasthouden; en *opdat zij mogen opwassen tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe*. Wij geloven dat er vele gelovigen zijn, die hun aandeel aan het verbond en aan Christus niet zouden durven ontkennen, die nochtans vrezen om deze bijzondere toepassing te maken: Christus Jezus heeft mij liefgehad, en heeft Zichzelven voor mij overgegeven. Doch indien zij de uitwerkingen aan de oorzaak, uit welke zij zijn voortgekomen, konden vast-

maken, dan zouden zij daartoe kunnen geraken. Want die zeggen kan, ik heb tot Christus de toevlucht genomen, die mag ook zeggen, dat Hij met opzet Zijn leven afgelegd heeft om mijn schuld te betalen; en zulkeen wordt ook van Christus vergund om deze toepassing te maken van Zijn bijzonder oogmerk jegens hem. Hoe groter troost hier nu voor een gelovige in ligt, hoe groter grond van verschrikking integendeel voor ongelovigen, wegens het grote nadeel dat zij lijden door dit te missen. Zovelen dan het geloof en de heiligheid niet betrachten, liggen buiten het bereik van deze vertroosting, welke uit Christus' dragen van de krankheden en smarten van de Zijnen, voortvloeit. Dat dan de profane ongevoelige menigte, die niet weet wat het is om aan de wet te sterven, en der gerechtigheid en heiligheid te leven, hier van verre sta, indien zij geen heilloosheid wil bedrijven, en zij bemoeien zich toch niet met deze verlossing, totdat zij door deze deur van geloof en heiligheid inkomen. En laten ook zovelen als er in deze weg wandelen, deze vertroosting aannemen; want de Heere vergunt die aan hen. Maar alle anderen die zich vermeten om deze aan te grijpen, zal de Heere die uit de handen wringen, en ze ook tot hun smart doen weten, dat deze hun niet toekomt.

TIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:4,5

Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten, die heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.

DEZE woorden, gelijk ook het gehele hoofdstuk, gelijken veeleer naar een gedeelte van de historie van het Evangelie, dan naar een voorzegging van het Oude Testament; dewijl het lijden van de Messias daarin zo direct wordt aangewezen. Wij hebben getoond dat het eerste gedeelte van vers 4 de oorzaak van Zijn lijden voorstelt, gelijk het ook in Matth. 8:17 en 1Petr. 2:24 op de Heere Jezus wordt toegepast.
Het tweede gedeelte van het vers komt voor in deze woorden: Doch wij achtten Hem dat Hij geplaagd, van God geslagen, en verdrukt was. Die maar enige kennis heeft, die weet dat dit in Christus is vervuld geworden, en dat het een vergroting is van hun zonden, die Hem zo klein geacht en veracht hebben. Ofschoon Hij bewilligd heeft om voor ons tot zulk een laagte van vernedering te komen, zo hebben wij Hem nochtans veracht; en wij hebben zelfs, toen de grootste liefde uitgelaten en verklaard werd, deze misbruikt, en die gesteld tot een grond van onze grootste vijandschap. En wat het 5de vers aangaat, dat wordt van Petrus op Hem toegepast, 1Petr. 2:24. Dit gehele hoofdstuk dan zo evangelisch zijnde, en een directe vervulling in Christus hebbende, mogen wij deze algemene lering daaruit trekken:
Dat onze Heere Jezus, Die geboren is van de maagd Maria, Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, Die gekruist, gestorven en begraven, en ten derden dage wederom opgestaan is, dezelfde Messias is, waarvan geprofeteerd is onder het Oude Testament, Die beloofd was aan Abraham, Izak en Jakob, en Die de vaderen voor Zijn komst in het vlees verwacht hebben. Ofschoon dit nu als een zeer gemene en nutteloze lering aangezien mocht worden, zo is die nochtans de voorname grond en het fundament van ons geloof. Wij houden vele dingen voor toegestaan, omtrent welke wij, indien wij onderzocht werden, heel onvast bevonden zouden worden; en onder andere ook omtrent deze waarheid. Om dit nu te bevestigen, zo zal deze ene sluitrede het bewijzen; wij zullen het niet breedvoerig uithalen, maar ons in het vervolgen daarvan tot dit hoofdstuk bepalen. De sluitrede is dan deze:
Indien datgene, hetwelk van de Messias voorzegd en aan de vaderen beloofd was, zijn vervulling in Christus Jezus gehad heeft, dan moet Hij de Messias zijn Die voorzegd en Die aan hen beloofd was, want diezelfde dingen, welke van één enige Messias gezegd

worden, kunnen op geen ander worden toegepast. Maar al wat voorzegd, en van de Messias gesproken en beloofd was aan de vaderen, is tot de minste omstandigheid toe in Christus Jezus vervuld. Derhalve moet het besluit, in de lering neergesteld, volgen, namelijk dat onze gezegende Heere Jezus dezelfde Messias is, Die van de profeten voorzegd, en aan de vaderen beloofd was, en Die zij voor Zijn komst in het vlees verwachtten. Zodat die vraag nu niet behoeft voorgesteld te worden: *Zijt gij Degene Die komen zou, of verwachten wij een ander? Gaat heen* (zei Christus) *en boodschapt Johannes weder hetgeen gij hoort en ziet: De blinden worden ziende, en de kreupelen wandelen, de melaatsen worden gereinigd, en de doven horen, de doden worden opgewekt, en den armen wordt het Evangelie verkondigd. En zalig is hij die aan Mij niet zal geërgerd worden,* Matth. 11:4-6. Zalig is hij die over Mijn vernedering niet geërgerd wordt. Om nu al de algemene profetieën van de Schriftuur niet op te halen, welke hun nauwkeurige vervulling in Christus hebben, zo zullen wij maar alleen twee dingen tonen, om de voorgemelde sluitrede te bewijzen: (1) Dat dit hoofdstuk van de Messias spreekt. En (2) dat hetgeen daarin gezegd wordt, letterlijk in Christus is vervuld.

Vooreerst. Dat dit hoofdstuk van de Messias spreekt. Ofschoon de verblinde Joden het eertijds hebben toegestaan, zo zeggen zij nochtans nu, dat het van iemand anders spreekt. Doch dat het van Hem spreekt, zullen deze dingen openbaar maken:

(1) Indien wij vers 13 van het voorgaande hoofdstuk inzien, daar gezegd wordt: *Ziet, Mijn Knecht zal verstandiglijk handelen; Hij zal verhoogd en verheven, ja zeer hoog worden*. Hier wordt van de Heere Jezus gesproken als van des Vaders Knecht of grote Afgezant; en de Joden zelf erkennen dat dit bedoeld wordt van de Messias. Nu is er niets klaarder, dan dat hetgeen dat in dit hoofdstuk gesproken wordt, betrekkelijk is op Hem, Die in het voorgaande hoofdstuk genoemd was des Heeren Knecht, gelijk wij in het begin van onze verhandeling daarvan getoond hebben.

(2) Zien wij op de beschrijving van Zijn Persoon, dan kan die op geen ander worden toegepast; want er wordt van Hem gezegd, dat *Hij als een lam ter slachting werd geleid, en als een schaap, dat stom was voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open. Dat Hij geen onrecht heeft gedaan, noch bedrog in Zijn mond geweest is,* vers 7, 9. Hij had geen zonden van Zijn eigen, hetwelk van niemand anders kan gezegd worden; en daarom spreekt dit hoofdstuk van Hem.

(3) Indien wij het einde en de gevolgen van Zijn lijden aanmerken, dan zullen die het ook verklaren. Het einde van Zijn lijden is *voor de overtredingen van Zijn volk*; en gelijk het in Dan. 9:26 wordt uitgedrukt, *dat Hij uitgeroeid zou worden, maar het zou niet voor Hemzelf zij*n. De gevolgen zijn, *dat Hij zaad zal zien, en door Zijn kennis velen rechtvaardig maken*, vers 11. Ook is het Nieuwe Testament hier vol van, dewijl er geen schriftuurplaats in het gehele Oude Testament is, die meer gebruikt, of meer dikwijls op Christus toegepast wordt, dan deze.

Ten tweede. Hetgeen in dit hoofdstuk gesproken wordt, is waarlijk en letterlijk in Christus vervuld: Wij kunnen hetgeen dat er in is, kort tot deze vijf hoofden brengen. (1) Tot Zijn lijden. (2) Tot de grond van Zijn lijden. (3) Tot des mensen gedachten en achting van Hem. (4) Tot de beloften aan Hem gedaan. (5) Tot de vruchten die op Zijn lijden gevolgd zijn.

1. Belangende Zijn *lijden*. Er wordt gezegd, dat Hij een Man van smarten, en verzocht in krankheid zou zijn; dat Hij veracht, en de onwaardigste onder de mensen zou wezen, en niet geacht worden; dat men Hem zou aanzien als geplaagd, van God geslagen, en ver-

drukt; dat Hij onze krankheden op Zich nemen, en onze smarten dragen zou; dat Hij om onze overtredingen verwond en verbrijzeld zou worden; dat Hij als een lam ter slachting geleid, en met de overtreders gesteld zou worden; dat Hij sterven zou en begraven worden; dat men Zijn graf bij de goddelozen stellen zou, en dat Hij bij de rijken in Zijn dood zou wezen. Hetwelk alles in Hem vervuld is geworden; gelijk ook de verklaring van Zijn lijden, daar wij tevoren van gesproken hebben, dit verklaart, dat Hij niet alleen geleden heeft, maar dat Hij zo laag vernederd is geworden in Zijn lijden.

2. Belangende *de grond van Zijn lijden*, die wordt gezegd de zonden van Zijn eigen uitverkorenen te zijn. *Hij heeft onze krankheden en smarten gedragen, Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; want er is geen bedrog in Zijn mond geweest.* De grootste vijanden van de Heere Jezus konden Hem met niets beschuldigen, en Pilatus zelf werd gedrongen om te zeggen, dat hij geen schuld in Hem vond; hetwelk toont, dat het om de overtredingen van Zijn volk was dat Hij geleden heeft.

3. Belangende *de gedachten en achting der mensen*; dit is ook klaar, want *Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen, een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht*. De wereld had geringe gedachten van Hem, en wij, Zijn uitverkorenen, hadden ook lage gedachten van Hem. Wat is er nu klaarder in het Evangelie, dan juist dit? Daarin wordt verklaard hoe Hij versmaad, geslagen, bespogen en veracht is geworden; hoe zij geroepen hebben: *Weg met Dezen, kruist Hem, kruist Hem; Hij heeft op God betrouwd, dat Hij Hem nu verlosse!*

4. Belangende de *beloften aan Hem gedaan. Hij zal zaad zien, Hij zal de dagen verlengen, en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkig voortgaan; om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden, en door Zijn kennis zullen velen gerechtvaardigd worden,* enz. Wat wil dat alles anders zeggen, dan dat Hij sterven en wederom opstaan zal, en dat velen tot Hem bekeerd zullen worden; dat Gods werk door Zijn hand voorspoedig zal zijn; dat Hij een heerlijk Koninkrijk en vele onderdanen zal hebben? Hetwelk naderhand genoemd wordt, een deel hebben van velen, en Zijn delen van de machtigen als een roof. Dit alles is in Christus vervuld, toen er na Zijn opstanding velen gewonnen werden door het Evangelie om in Hem te geloven. En ofschoon de Joden en de heidenen samenspanden om alle Christenen uit te roeien, zo is Zijn Koninkrijk nochtans uitgebreid, en heeft nu al over de zeventienhonderd jaren geduurd.

5. Belangende *de vruchten en uitwerkingen die op Zijn lijden gevolgd zijn*, of de invloed die zij op Gods uitverkorenen hebben. Zoveel bekeerden als er in de wereld geweest zijn of nog zijn, zoveel getuigen zijn er dat Hij de Messias is. Elke ziel die bekeerd wordt, die vergeving ontvangt en verzoend wordt, verzegelt deze waarheid. Hierom wordt er in 1Joh. 5:7,8 gezegd: *Drie zijn er Die getuigen in den hemel, de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze Drie zijn Eén*. En drie zijn er die getuigen op de aarde, de Geest, in Zijn krachtdadigheid, het water, in deszelfs heiligende kracht, in het veranderen en reinigen van Zijn volk, en het bloed, in deszelfs voldoenende en rechtvaardigmakende kracht; en deze drie zijn tot één, namelijk, tot dit ene, dat Jezus Christus de Zone Gods is. En dan volgt er, vers 10: *Die in den Zoon gelooft, heeft het getuigenis in zichzelven*, omdat hij door Hem vergeving ontvangen heeft; en daarom kan hij deze waarheid verzegelen, en zeggen dat Christus waarlijk de Messias is.

Het *gebruik* hiervan is, *om u te vermanen om toch een grondige kennis te bekomen van die dingen, welke dienen om deze waarheid te bevestigen.* Het Boek van de Handelingen

der apostelen, en de Brief aan de Hebreeën, zijn voornamelijk daartoe ingericht, om te bewijzen dat Christus Jezus de ware Messias, en de Zaligmaker van Zijn volk is. Indien dit niet vast en zeker wordt gemaakt, zo hebben wij geen vaste grond voor ons geloof; en ofschoon deze vast is in zichzelf, indien die nochtans niet vast is voor ons, zo missen wij de vertroosting daarvan. En zo is er een tweevoudig nadeel, hetwelk uit gebrek aan volkomen klaarheid in, en verzekering van deze waarheid veroorzaakt wordt.

(1) Voor de grote menigte der toehoorders brengt het dit nadeel toe, dat zij zo zorgeloos en zo weinig bekommerd zijn om op Hem te berusten. En gelijk de Joden Hem verwierpen, en tot op de huidige dag toe zich op deze zelfde grond aan Hem ergeren, dat zij niet weten dat Hij de Messias is, de Christus, Gods Zoon, in Wie alles wat van de Messias voorzegd was, zijn vervulling heeft; zo verenigen ook de Christenen niet met Hem als de ware Messias, omdat zij geen volkomen klaarheid daarin hebben.

(2) Er is ook nadeel in voor de gelovigen, welke maar een schemerend licht van Christus' messiasschap hebbende, veel van die vertroosting missen, welke zij zouden kunnen hebben, indien zij in het geloof daarvan bevestigd waren. Er is onder de Christenen dit grote kwaad, dat zij zich niet benaarstigen om een grondige klaarheid in dit stuk te hebben, zodat, indien zij gedrongen werden om met een Jood te disputeren, en geen getuigenis van deze waarheid in zichzelf hebbende, zij in het geloof daarvan uitnemend geschud zouden worden.

Dewijl nu de profeet nooit van Christus' lijden spreekt, of hij maakt er toepassing van, zeggende: *Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, Hij heeft onze smarten gedragen, Hij is om onze overtredingen verwond, enz.*; zo merkt daaruit*: Dat de gelovigen het lijden van Christus moesten aanmerken als voor hen ondergaan in hun plaats.* Wij hebben tevoren getoond: (1) Dat Christus voor sommigen bijzonder, en niet voor allen geleden heeft. (2) Dat de gelovigen zich benaarstigen moesten, om hun eigen aandeel aan Zijn lijden te verzekeren, en dat zij een recht daartoe hebben. Nu zullen wij (3) kort dit, hetwelk veel gemeenschap heeft met het voorgaande, daar bijvoegen, namelijk dat de gelovigen die tot Christus de toevlucht genomen hebben, Zijn lijden moesten aanzien als voor hen geschied; en daartoe kunnen de schriftuurplaatsen, welke wij tot bevestiging daarvan opgebracht hebben, grotelijks dienstig zijn, om ze daarin te bevestigen.

De redenen, waarom wij willen dat zij hierin bevestigd zullen worden, zijn: (a) Omdat dit alleen hen recht dankbaar maken zal. Dit is de aanmerkelijke grond van die lofzang, daar wij van lezen, Openb. 1:5: *Hem Die ons heeft liefgehad, en ons gewassen heeft in Zijn bloed,* enz. (b) Omdat dit een grond is van ware, bestendige en sterke vertroosting, namelijk in het toepassend geloof van Christus' verdienste getroost te wezen. (c) Omdat de Heere dit aan Zijn volk vergunt, hetwelk zij dan eerbiedig en met dankbaarheid gebruiken moesten, namelijk op Christus Jezus te zien, als voor hen gewond, doorstoken en aan het kruis voor hen verhoogd zijnde. En door dit volgens Zijn vergunning te doen, zo is er een gebaande weg om van al Zijn weldaden toepassing te maken.

Uit het oogmerk, (de woorden gesproken zijnde om de ergernis van het kruis weg te nemen) hetwelk ook de reden van het voorgaande zijn kan, mogen wij aanmerken: *Dat niemand Christus in Zijn lijden recht beschouwen kan, tenzij hij Hem beschouwt als voor hem en in zijn plaats geleden te hebben.* Dit beschouwen van Christus zal iemand leiden:

(1) Om veel van de heerlijkheid der genade, en van Zijn nederbuigende liefde tot zondaren te spreken.

(2) Om veel van Christus' getrouwheid te zien, Die voor de zondaren in de wereld geko-

men is, volgens die eeuwige onderhandeling in het verbond der verlossing; gelijk Hij Zelf ook sprekende ingevoerd wordt, zeggende: *Ziet, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen*, Ps. 40:8,9.
(3) Het leidt tot een gevestigde beschouwing van Gods heiligheid, rechtvaardigheid en goedertierenheid, in het vorderen van een voldoening van Zijn eigen Zoon, en in het aannemen van die voldoening.
(4) Het leidt ook tot een recht inzicht van de weg der genade, dat die een allerwezenlijkste zaak is. God, de geschonden Partij, de prijs aannemende, en Christus die betalende. Zo ontvangt het geloof der gelovigen een gezicht van Christus' voldoening, alsof zij hun eigen schuld zagen voldaan door henzelf. Het ziet Hem de vloek en Gods rechtvaardigheid ondergaan, opdat zij bevrijd mochten worden.
Het *gebruik* hiervan is, *om de noodzakelijkheid van een welgegronde toepassing van Christus' lijden voor ons aan te tonen*. Want (1) een grote reden, waarom Christus niet meer geschat wordt, is hierin gelegen, dat Hij niet aangemerkt wordt als onze schuld voor ons betalende; want anders, indien de beschuldiging van de wet en van Gods rechtvaardigheid de ziel aangrijpen, en zij zien kon dat Christus ingetreden had, zeggende: *Gij hebt Mij het lichaam toebereid*; en indien wij Gods rechtvaardigheid zagen eisen, Christus zagen voldoen, en God die voldoening aannemen, en dat Hij, tot bewijs dat de rechtvaardigheid voldaan is, uit de doden is opgewekt, gerechtvaardigd is in de geest, en in de bezitting van de heerlijkheid ingegaan is, als de Voorloper der gelovigen en in hun plaats; zo zou dat kostelijke en liefhebbende gedachten van Christus Jezus, en nederige gedachten omtrent onszelf teweegbrengen. En daarom is er een noodzakelijkheid, indien wij Zijn lijden recht zullen aanmerken, liefhebben en waarderen, om daarvan op goede gronden een bijzondere toepassing te maken op onszelf. (2) Weet ook aan de andere zijde, gij die geen grond hebt om deze toepassing te maken, dat gij Hem, noch Zijn lijden, noch de genade die daarin afstraalt, recht waarderen kunt, omdat gij geen recht hebt tot, noch ook, zolang gij zo blijft, geen klaarheid van uw belang hebben kunt in Zijn lijden. (3) Wat u belangt, die gaarne een hoogachting van Christus hebben wilt, en die u nochtans al uw dagen aan dit fundament stoot, denkt nooit om tot een rechte hoogachting van Hem te komen, zolang gij vreest om toepassing te maken van Zijn verdiensten. Teneinde gij Hem derhalve moogt liefhebben, prijzen en hoogachten, zo arbeidt toch om op goede en vaste gronden tot deze toepassing te geraken.
Uit dit gedeelte van de verzwaring van des mensen vijandschap, *doch wij achtten Hem dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was,* hebben wij een viervoudige bevestiging der waarheid, of er worden vier waarheden bevestigd.
1. *Dat onze Heere Jezus in Zijn lijden waarlijk geleden heeft, en daarin waarlijk vernederd is geworden*, invoege de aanschouwers Hem aanzagen als de verachtelijkste onder de mensen, als een die geplaagd, van God geslagen, en verdrukt was. Hiervan hebben wij gesproken in het begin van vers 4.
2. Wij hebben hier een bewijs *van de uitnemende grote vrijheid der genade en van de liefde van Christus in Zijn lijden, in zoverre Hij de smarten gedragen, en de schuld betaald heeft van degenen die Hem zo achtten van God geslagen te zijn*. Er was niets goeds in ons, hetwelk dat lijden waardig was of verdiende; maar Hij onderging hetzelve gewillig, en Hij nam onze schuld op Zich uit enkele liefde, Rom. 5:8*: God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren*. En in vers 10 lezen wij: *Indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons;*

hoeveel temeer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven? Kan er nu wel een groter bewijs zijn van een oneindige en vrije liefde, dan die, welke zich ontdekt in het lijden van onze Heere Jezus? Er was niet alleen geen verdienste aan onze zijde, maar integendeel verachting, verwerping en een beschaamd zijn van Hem, als ook een versmaden, tegenstaan en een honen van Hem; Paulus en anderen hun handen heet gemaakt hebbende in Zijn bloed. Ziet hier:
(a) De wonderlijke vrije genade en liefde Gods, en die rijke nederbuigende liefde van Christus. Hij staat niet te bidden voor degenen welke Hem begeerden om voor hen te bidden, maar gelijk er in het slot van dit hoofdstuk staat, *Hij heeft voor de overtreders gebeden*. Het was zelfs voor sommigen die de Vorst des levens zochten te doden, en voor andere overtreders.
(b) Weet ook, dat er in hen, aan welke de weldaden van Christus' dood worden toegepast, niet meer waardigheid is dan in anderen, die aan die weldaden geen deel hebben. Het is het gevoelen van de ketters niet alleen, maar ook in een zeker opzicht van vele onkundige belijders, namelijk dat die, voor wie Christus gestorven is, beter waren dan anderen. Doch hier zien wij een bewijs van het tegendeel, Hij is gestorven voor degenen die Hem achtten van God geslagen te zijn. Dit doet Hij om twee redenen, *eerst*, om de rijkdom en vrijheid der genade te bewijzen, die des mensen boosheid kon overwinnen, en de hoogte van zijn dodelijke goddeloosheid te boven gaan, dewijl deze de grootste schuld der zonde en der vijandschap in het schepsel overweldigt. *Ten andere*, om Zijn navolgers, wanneer zij met Hem verenigd en aan Hem verbonden zijn, te troosten en aan te moedigen in hun grootste feilen en misdragingen. Zou Hij, Die hen liefgehad heeft toen zij Hem verachtten en verwierpen, en Hem als in het aangezicht spogen, hen nu verlaten om de een of de andere verdorvenheid die in hen uitbreekt, wanneer zij enige liefde tot Hem verkregen hebben? Zo redeneert de apostel, Rom. 5:10: *Indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veelmeer zullen wij behouden worden door Zijn leven.* Wij waren vijanden, toen Christus Zichzelf voor ons overgaf, maar door de genade zijn wij nu wat beter; toen was de vijandschap en de verachting in ons tot een hoogte, doch nu is deze verzwakt, bedwongen en enigermate gedood. En indien Hij, toen wij in de hoogte van vijandschap waren tegen Hem, voor ons gestorven is om ons met God te verzoenen; hoeveel temeer mogen wij nu, verzoend zijnde, vrede en behoud van Hem verwachten, als ook al de weldaden van Zijn verdiensten door Hem? Zo is er een grote vertroosting tegen deze geneigdheid van vijandschap, die er eertijds in ons geweest is, vergeleken met de overwinning, die de genade nu daarover bekomen heeft. En de toeneming daarvan is altijd troostvol, omdat die begeerlijkheden, die tevoren de heerschappij hadden, en zonder enige tegenstand dikwijls openlijk de overhand hadden, nu door genade tegengestaan en tegen geprotesteerd wordt. Indien Christus nu de meerdere dingen niet geweigerd heeft, zal Hij ons dan de mindere dingen weigeren? En de Heere vergunt dit soort van redeneren zoveel temeer, opdat Hij daardoor het hart van een gelovige sterk verbinden mocht tegen de zonden, en tot verwondering over de genade, en tevens hem ook opwekken tot een ernstige betrachting van heiligheid.
3. Het dient ook om de gelovigen te doen zien *hoeveel zij verbonden en verplicht zijn aan de genade, en welke dankbaarheid zij daarvoor schuldig zijn*. Ziet gij op hetgeen dat voor uw schuld voldoet? Daarvan betaalt gij niet één penninkje, maar de Heere Jezus betaalt die geheel en al. Ziet gij op de bewegende oorzaak? Die moet niet aan iets dat in u is worden toegeschreven, maar geheel en al aan de vrije genade. De een of de ander die

onmachtig was om zijn schuld te kunnen betalen, zou bij iemand die vermogen had en ontfermende was, door veel te smeken op hem vermogen kunnen om zijn schuld te betalen. Maar hier was in u geen zodanige uitwendige beweegreden om dit van Hem te verwerven, want Hij heeft vrijwillig uit liefde uw schuld betaald, toen gij in de hoogte van vijandschap en boze gekantheid waart tegen Hem, alles doende wat Hem daarvan afgehouden zou hebben. En indien het mogelijk was geweest dat des mensen boosheid, verachting en versmading Hem daarvan afgezet kon hebben, zo zou Hij nooit voor een zondaar gestorven zijn; maar Hij heeft in Zijn genade openlijk daarover getriomfeerd, en ook over alles wat Hem in de weg stond.

4. Wij hebben hier ook *een bevestiging van die waarheid, welke des mensen boosheid en dodelijke goddeloosheid aanwijst*. Kan er wel iets zijn dat des mensen boosheid en goddeloosheid meer bewijst, dan (1) dat hij vijandschap tegen Christus heeft en oefent? (2) Dat hij die in zulk een trap en mate heeft, dat hij Hem veracht, *Hem achtende geplaagd, en van God geslagen te zijn?* En (3) dat hij in de hoogte van boosheid was, zelfs toen Hij Zichzelf zo laag vernederde om te lijden, en om de rechtvaardigheid Gods voor hen te voldoen? Gij zult mogelijk denken, dat gij het niet waart die zulk een boosheid en vijandschap tegen Christus had; maar zegt de profeet hier niet: *Wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was?* Zichzelf met alle andere uitverkorenen insluitende; hetwelk ons moest doen zien dat er niets was, hetwelk meer goddeloos en met vijandschap tegen Christus vervuld is, in Zijn nederbuigende liefde, en tegen God in de openbaring van Zijn genade, dan dat zelfs uitverkoren zielen, voor wie Hij geleden heeft, Hem verachtten, en *Hem achtten als van God geslagen en verdrukt*. Het is waarlijk wel zeer bedroefd, maar nochtans ook zeer nuttig, om onder een diepe indruk en smart der ziel, van de vijandschap van ons hart tegen God en Christus te leven. Is er wel iemand onder u, welke ziet dat hij zulk een goddeloze en zondige natuur heeft, die u neigt om Christus weinig te achten, om Hem en Zijn genade te verwerpen? Gods uitverkorenen hebben deze vijandschap in hun natuur; en indien er zulke naturen in de uitverkorenen zijn, wat moet er dan niet in de verworpenen zijn, die in deze vijandschap leven en sterven? Indien dit ernstig overwogen en ter harte genomen werd, o! wat zouden wij niet ootmoedig zijn? Er zou niets wezen dat de ziel meer aandoen en het hart doorwonden zou, dan te denken, dat Christus voor mij, die een uitverkorene en gelovige ben, geleden heeft, en dat ik desniettegenstaande Hem zo veracht en verworpen zou hebben, achtende *dat Hij van God geslagen en verdrukt was*. Een iegelijk gedenke dan zijn vorige wandel, en hij neme deze vijandschap ter harte; want de dag komt, wanneer die voor velen een bijtende en een consciëntieknagende zonde bevonden zal worden.

Overmits nu de vijandschap hieruit vergroot en verzwaard wordt, zo kunnen wij zien dat er niets is dat de zonde van een diepere verwe doet zijn, dan dat deze begaan wordt tegen de genade en nederbuigende liefde, dat is, dat die begaan wordt tegen Christus, wanneer Hij voor ons geleden heeft en aan ons wordt aangeboden. O! dat doet de zonde bovenmate zondig, en uitnemend verfoeilijk zijn; zo wordt deze verzwaard als een zonde, die veel groter is dan de verachting van de wet van Mozes. In Hebr. 2:2,3, enz.; en hoofdst. 6:6 wordt die genoemd, *een wederom kruisigen, en een openlijk te schande maken van de Zone Gods;* en hoofdst. 10:29 *een onrein achten van het bloed des Testaments, en een smaadheid aandoen aan de Geest der genade*. Deze twee laatste teksten zien voornamelijk op de zonde tegen de Heilige Geest; nochtans zo, dat er iets van hetgeen dat in dezulken gezegd wordt te zijn, gevonden wordt in alle ongelovigen die Christus verachten. Het

is een zonde die in een zeker opzicht hatelijk is, zelfs voor de tollenaren en zondaren, om die te haten die ons liefhebben; om die kwaad te doen, die ons goed doen. Hoeveel temeer zondig en hatelijk moet het dan niet zijn, om Hem te verachten en te haten, Die ons zo liefgehad heeft, dat Hij Zichzelf voor ons heeft overgegeven, en dat wij zulks deden als Hij Zichzelf voor ons overgaf? Er zijn vele zonden tegen de wet, die groot en zwaar bevonden zullen worden, doch deze van tegen de genade, en het intreden van de Middelaar voor zondaren, en de openbaring van Zijn liefde aan hen, te zondigen, zal groter en zwaarder bevonden worden dan die alle. En zo zal de beschuldiging deze zijn: Christus is u in het Evangelie als de enige Remedie tegen de zonden geopenbaard, u als gekruist voor ogen gesteld en aangeboden; en nochtans hebt gij Hem niet geacht, maar verworpen. En laat ik ook tot de gelovigen zeggen, dat dit de grootste verzwaring is van hun zonde. Het is waar, de zonden der gelovigen zijn in een zeker opzicht zo groot niet als de zonden van anderen, omdat zij niet met zulk een voorbedachtzaamheid en volkomen neiging van de wil, noch van de heerschappij der zonde begaan worden; nochtans zijn ze in dit opzicht groter dan de zonden van anderen, omdat ze begaan worden tegen bijzondere genade en liefde, die dadelijk zijn medegedeeld. En daarom zal dit een gelovige, wanneer hij overweegt dat hij Christus zo vergolden heeft, het allermeest smarten aandoen, indien hij maar enigszins in een tedere gestalte gevonden wordt.

Uit aanmerking dat het de profeet is die deze verzwaring uitdrukt, mogen wij aanmerken *dat een gelovige die het allertederste is, en het beste recht tot Christus en Zijn voldoening heeft, en die zulks op de beste gronden toepassen mag, het allergevoeligste zijn zal over zijn vijandschap, en van de schrikkelijke schuld die er is in het verachten en in het verongelijken van Christus Jezus.* En daarom voert de profeet zichzelf hier in, als een die door Christus' striemen genezen is, belijdende zijn schuld. *Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht, wij achtten Hem dat Hij van God geslagen en verdrukt was*. De reden hiervan is, omdat een aandeel aan Christus te hebben, het hart teder maakt, en elk kwaad dat tegen Hem begaan wordt, het des te dieper doet verwonden, omdat de vereeltheid, die eertijds daarop lag, enigermate weggenomen is. Ook verwekt een aandeel aan Christus, een hoogachting voor Hem, en een medegevoeligheid met Hem, in al de belangen van Zijn heerlijkheid, even gelijk de leden van het lichaam een medegevoeligheid hebben met het hoofd. Onderstelt eens, dat iemand in zijn onzinnigheid zijn hoofd verwondde, of zijn vrouw, zijn vader, of zijn broeder beschadigd had; zo zal hij, wanneer die onzinnigheid over is, meer over dat ongeluk bewogen zijn, dan dat hij het gedaan had aan enig ander lid van zijn lichaam, of aan andere personen, die hem of geheel niet of zo na niet bestonden. Er wordt iets hiervan aangewezen, Zach. 12:10: *En zij zullen Hem aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben; en zij zullen over Hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enigen Zoon,* enz. Alsof hij gezegd had, de wonden die zij het Hoofd hebben toegebracht, zullen alsdan zeer zwaar en smartelijk vallen om gedragen te worden, en zullen dan wederom naar hun gevoel vers bloeden. Tevoren hebben zij dat verwonden en doorsteken van Hem niet geacht; maar zodra hun aandeel aan Hem klaar is, of als zij hartelijk in Hem geloven, zo worden zij oprecht bewogen over het ongelijk dat zij Hem hebben aangedaan.

Het *gebruik* hiervan is, *om uw aandeel aan Christus te beproeven*. Hetzelve blijkt klaar, (1) wanneer iemand zijn verachting van Christus de grootste smart is. Indien anderen Hem verachten, zo zal zulks hem grotelijks smart aandoen; maar zijn eigen verachting van Hem zal hem als doen bezwijken. Een niet gewond hart te hebben onder verongelij-

kingen van Christus, is een al te grote blijk dat er weinig of geen grond is om Zijn voldoening toe te passen; maar het is een oprechte blijk, wanneer de verongelijking van Christus het meeste smart. (2) Wanneer niet alleen de overtuiging van zonden tegen de wet, maar van zonden tegen Christus en Zijn genade, in het Evangelie aangeboden, een last, en wel de zwaarste last is. (3) Wanneer iemand de verborgen vijandschap tegen Christus ziet, en genegen is om zijn zondigheid te verzwaren, en zichzelf niet snood genoeg kan aanmerken; wanneer hij een heilige verontwaardiging van zichzelf heeft, en zichzelf met Paulus de grootste der zondaren rekent, ofschoon het kwaad in onwetendheid geschied is; hoeveel temeer, wanneer het met zijn kennis is? Het is geen kwaad teken, wanneer de ziel gedrongen wordt om vergroting van haar schuld op te hopen, wegens haar verongelijking van Christus, en wanneer zij geen gepaste uitdrukkingen kan vinden om zulks voor te stellen; even gelijk het een kwaad teken is om ras in dezen voldaan te zijn. Er zijn er velen die geen beschuldiging wegens hun verachting en verongelijking van Christus willen aannemen; maar ziet hoe de profeet zich uitdrukt in dezen, in de voorgaande en in de volgende woorden; en hij kan zo min afkomen van de gedachten daarvan, als hij af kan komen van de gedachten van Christus' lijden.
Terwijl de *profeet* zegt, dat Christus voor zijn en voor de zonden van al Zijn volk leed. *Wij hebben Hem niet geacht,* maar integendeel geoordeeld, *dat Hij van God geslagen en verdrukt was.* Zo merkt kort, *dat Christus Jezus menigmaal door de mensen uitnemend misduid wordt in Zijn allerheerlijkste en genadigste werken*. Kan er wel een grotere misduiding zijn dan deze, dat Christus voor onze zonde lijdende, geoordeeld *wordt geplaagd, van God geslagen en verdrukt te zijn?* Of om nader te komen. Christus Jezus wordt menigmaal schandelijk misduid in Zijn werk der genade, en in het bewijzen van Zijn liefde voor hen, welker goed Hij bevordert en wier zonden Hij op Zich neemt en draagt.

Het *gebruik* hier van dient: (1) *Om ons te leren, dat wanneer wij gereed zijn om over het werk van Christus te oordelen, wij dan stil te staan hebben om onszelf te bezien en de bestraffen*. Hij wordt grotelijks in Zijn openbaar werk verongelijkt, alsof Hij hard en wreed was, wanneer Hij waarlijk barmhartig is; alsof Hij onzer vergeten had, wanneer Hij waarlijk aan ons gedenkt. En ten aanzien van Zijn bijzonder werk omtrent bijzondere personen, alsof Hij in Zijn beloften feilde, wanneer Hij nochtans getrouw is, en deze vervult in Zijn eigen weg. (2) Het dient ook tot een waarschuwing voor ons, *om geen harde gedachten van Christus op te nemen, noch om Zijn werk te misduiden, opdat wij in zo te doen, Hem Zelf niet misduiden*. Hoevelen denken niet dat Hij verbreekt, wanneer Hij waarlijk verbindt? Dat Hij wondt, wanneer Hij heelt? Dat Hij verderft, wanneer Hij vernedert? En daarom moesten wij ons oordeel opschorten, totdat Hij aan het einde van Zijn werk komt en er niet ten halve van oordelen; en dan zullen wij zien dat voor zulk een misduiding niet de minste grond geweest is, dewijl Hij alle dagen aanhoudt in Zijn eigen weg, en datzelfde werk en einde voortzet, hetwelk Hij van het begin heeft gedaan. Laat Hem derhalve maar voortgaan in zulks te doen, en misduidt Hem niet, maar vertrouwt op Hem, Hij zal het *wel* maken.
Er zijn in de woorden van het 5de vers vier uitdrukkingen, welke ik een weinig zal verklaren.
(1) *Hij was verwond*, om de waarheid en dadelijkheid die er in Zijn lijden was aan te tonen. Hij werd dadelijk doorwond, of gelijk het woord op de kanttekening vertaald is, *ge-*

pijnigd; en de oorzaak daarvan was onze overtredingen. Dat er nu gezegd wordt, *Hij is om onze overtredingen verwond,* daardoor wordt te kennen gegeven: (a) Dat onze overtredingen Zijn verwonding teweeggebracht hebben. (b) Dat Zijn verwonding geweest is om deze weg te nemen, en om de vergeving voor ons te verwerven.
(2) *Hij is verbrijzeld geworden,* dat is, geperst of gedrukt gelijk druiven in een wijnpersbak. Hij onderging zulk een verwonding, die Hem verbrijzeld heeft, om de grote verdienste der zonden, en zwaarheid van de toorn Gods, die ons deswege zou overkomen zijn, indien Hij niet had tussen getreden. En de oorzaken daarvan zijn onze ongerechtigheden. Deze twee woorden, *overtredingen* en *ongerechtigheden*, tonen de uitnemende verfoeilijkheid der zonden; de *overtredingen* of *dwalingen* wijzen onze gemene zonden aan, de *ongerechtigheden* of *wederspannigheden* tonen een veel grotere schuld.
(3) *De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem.* Dit onderstelt vooreerst, dat wij van nature in vijandschap met God staan; ten andere, dat voordat onze vrede teweeggebracht kon worden, de Goddelijke rechtvaardigheid voldaan moest zijn, de Middelaar moest onder kastijding en straf komen.
(4) *En door Zijn striemen is ons genezing geworden*. Hij is dermate geslagen, dat de merktekenen van de roede, om zo te spreken, bij Hem gebleven zijn. De eerste weldaad ziet op de vergeving der zonden en vrede met God, in de drie eerste uitdrukkingen; de tweede, in deze laatste uitdrukking, ziet op onze heiligmaking en reiniging van de heerschappij en besmetting der zonden. Doordat Christus tot zonde voor ons gemaakt is, is er een weg gebaand om ons af te wassen van de schuld, en van al de vuile smetten en vlekken van de zonden die op ons lagen, en zo heeft Hij de heiligheid voor ons verworven. Wij komen er gemakkelijk aan, maar Christus heeft die duur, ja zeer duur moeten kopen.
Deze droevige, doch tevens ook zeer dierbare en zielverkwikkelijke woorden stellen ons een korte hoofdsom van de inhoud en het merg des Evangelies voor; en daarom zullen wij ook als in een hoofdsom met elkander daarvan spreken. En gij moest des temeer hier acht op geven, inzonderheid gijlieden, die meer onkundig zijt dan anderen, opdat gij door het lezen en het horen verklaren van dit vers gebracht mocht worden tot kennis van de voorname hoofdzaken van het Evangelie. Teneinde de zaken klaar mogen zijn, zo zal ik trachten om de *leringen* die daaruit getrokken kunnen worden, als zovele *antwoorden* op zeven *vragen* voor te stellen. Gelijk als: (1) Wat is des mensen staat van nature? Of wat is de staat van allen die door de dood van Christus geen voordeel bekomen? (2) Hoe wordt de mens uit die staat verlost en vrijgemaakt? (3) Door Wie wordt hij bevrijd? Of Wie is het Die voldoet? (4) Hoe volbrengt Christus die voldoening? (5) Wat zijn de weldaden die uit de volbrachte voldoening voortvloeien, en ons door deze toegebracht worden? (6) Wie zijn de personen voor wie Christus de voldoening volbracht, en die weldaden verworven heeft? (7) Hoe worden die weldaden tot die personen overgebracht? Wanneer wij nu deze zeven dingen bij elkander stellen, dan hebben wij een korte Catechismus in één vers.
Vooreerst dan. *Wat is des mensen staat van nature?* (1) Hij is onder overtredingen. (2) Onder ongerechtigheden. (3) In vijandschap met God. En (4) onder wonden en walgelijke kwalen van een zondige natuur. Kortom, de mens is van nature een zondaar, grotelijks schuldig, onder Gods vloek en toorn, in vijandschap tegen God, in een zeer zondige en verfoeilijke natuur, en walgelijk vanwege de zonde. Het eerste wordt ingesloten in dit woord: *Hij is om onze overtredingen verwond*; dat zijn onze gemene zonden. Het tweede wordt voorgesteld in het volgende woord: *Om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld*;

hetwelk onze grote schuld te kennen geeft. Het derde in dat woord: *De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem;* hetwelk onderstelt dat wij eertijds zonder vrede met God waren. En het laatste woord: *Door Zijn striemen is ons genezing geworden,* onderstelt, dat wij in die staat onrein en bevlekt blijven, onszelf meer en meer besmettende, de zonde gierig indrinkende, en door deze ons meer en meer verwondende en verzwakkende. Deze vier woorden bij elkander gelegd zijnde, verklaren deze waarheid aan ons oordeel, en dienen ook om de noodzakelijkheid van een Middelaar aan te wijzen. Merken wij deze wederom in een ander opzicht aan, dan tonen zij, dat de uitverkorenen zelf van nature in diezelfde zondige en wederspannige toestand zijn met alle andere mensen, in vijandschap met God, en onder Zijn vloek en toorn, als ook walgelijk en besmet, voordat ze gewassen en genezen zijn. Gelijk de apostel leert, Ef. 2:3: *En wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen;* en hier in de tekst wordt het ook duidelijk verklaard: *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld,* enz. Sommigen zijn gereed om te denken, (gelijk wij tevoren zeiden) dat de uitverkorenen van nature beter zijn dan anderen, of dat God voorzag dat zij beter zijn zouden, en dat Hij ze daarom uitverkoren heeft. Dit stuk van de arminianerij is natuurlijk in alle mensen; maar deze tekst spreekt uitdrukkelijk deze ongegronde inbeelding tegen, en stelt vast, dat de uitverkorenen van nature met alle andere mensen gelijk zijn, zoals de apostel toont, zeggende: *God heeft ze allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij ze allen zou barmhartig zijn*, Rom. 11:32. Al de uitverkorenen, zowel als anderen, zijn onder de zonde en de toorn besloten, opdat de weg van enig goed te ontvangen, alleen uit barmhartigheid en vrije genade zijn mocht.

Ten tweede. *Hoe wordt de mens uit deze zondige en ellendige staat verlost?* Ik antwoord: (1) In het algemeen, voordat de vijandschap weggenomen en de vrede gemaakt kan worden, zo moet er eerst een voldoening zijn, hetwelk ingesloten is in die woorden: *De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem.* Hetwelk de noodzakelijkheid van een voldoening onderstelt, ten aanzien van Gods besluit en bedreiging, Die gezegd heeft: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven,* Gen. 2:17. En Gal. 3:10: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al wat er geschreven is in het Boek der wet, om dat te doen.* (2) Doch meer bijzonder, er moet een voldoening zijn: (a) Omdat de rechtvaardigheid Gods die volgens de wet vereist. (b) Omdat de heiligheid Gods verdedigd moet worden. En (c) omdat de getrouwheid Gods volbracht moet worden in alles waartoe zij zichzelf verbonden heeft, zowel ten aanzien van de bedreiging, als ten aanzien van de belofte. Want deze woorden, *zou Hij het zeggen, en niet doen?* hebben zowel betrekking op het ene als op het andere. Het is in velen een groot gebrek, dat zij terstond tot de barmhartigheid lopen, zonder eens te denken aan de noodzakelijkheid van een voldoening aan de getergde rechtvaardigheid; en op deze grond, dat God barmhartig is, indien het een goed bewijs was, zouden zelfs de verworpenen genade kunnen ontvangen. Doch wij moesten de weg die God heeft voorgesteld, langs welke een zondaar tot genade komt, aanmerken; en hoe Hij, voordat de vrede gemaakt kan worden, aan Zijn rechtvaardigheid voldaan wil zijn.

Ten derde. *Wie is het Die voldoet?* De tekst zegt, *Hij* en *Hem*. *Hij is om onze overtredingen verwond, de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem.* Wie is nu deze *Hij en Hem?* Het is in het algemeen de Messias Die toen te komen stond; Hij Die ontvangen is door de Heilige Geest, geboren uit de Maagd Maria, Die geleden heeft, gekruist en gestorven is, en ten derde dage wederom opgestaan is uit de doden. Namelijk Hij, Die God en Mens in één Persoon is; *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het*

hout, als er staat, 1Petr. 2:24. *En Dien Die geen zonde gekend heeft, is voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem,* 2Kor. 5:21. Namelijk Hij, daar de apostel hier van spreekt, vers 20: *Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden u van Christus' wege: Laat u met God verzoenen.* Wanneer wij nu zeggen dat het Christus is Die bedoeld wordt, dan moeten wij het zowel ontkennender en uitsluitender wijze verstaan, alle anderen uitsluitende, als stellig en insluitender wijze. Als wij zeggen dat Hij alleen de Zaligmaker is, dan sluiten wij alles uit, dat de mensen kunnen doen met hun boetedoeningen, gebeden of goede werken, of ook alles wat de engelen kunnen doen. Mensen of engelen konden de Goddelijke rechtvaardigheid niet voldoen, en onze vrede met God maken; en daarom wordt er gezegd: *En de zaligheid is in geen anderen; want er is ook onder den hemel geen anderen naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden,* Hand. 4:12. Waaruit klaar blijkt, dat alle anderen worden uitgesloten, gelijk er ook staat, Ps. 40:7: *Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer,* enz. Boetedoeningen en werken, noch andere zaken, konden iets teweegbrengen; daarom zei Hij, vers 8,9: *Zie, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen,* enz. Ontvangt dit dan als een andere grond van zaligmakende kennis, dat het de gezegende Heere Jezus is Die de rechtvaardigheid Gods voldoet; namelijk Hij, Die God zijnde, bewilligd heeft om Mens te worden, en Die nu God en Mens is in één Persoon; Hij, ja Hij alleen is het, Die de schuld op Zich genomen, en Gods rechtvaardigheid voldaan heeft.

Ten vierde. *Hoe volbrengt Christus die voldoening?* Ik antwoord: *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.* In welke woorden wij drie dingen aanmerken:

(1) Er is in Christus' voldoening voor ons een dadelijke onderneming. Hij wordt onze Borg, en stelt Zichzelf in onze plaats. Wanneer alle andere dingen verworpen worden, engelen, mensen met hun offeranden, duizenden van rammen, tienduizenden van oliebeken, en de vrucht huns buiks, enz.; dan komt de Heere Jezus, en Hij onderneemt het werk, zeggende: *Zie, Ik kom,* Ps. 40:8. Hij voldoet voor onze overtredingen; hetwelk vooronderstelt, dat de rechtvaardigheid onze schuld niet van Hem gevorderd kon hebben, indien Hij deze niet op Zich genomen had. Hierom wordt Hij genoemd *de Borg van een zoveel beter verbond,* Hebr. 7:22. Want Hij komt in onze plaats, en neemt onze schuld op Zich om die te betalen. Even gelijk iemand om zijn schuld naar de gevangenis geleid werd, en een rijk man deze opnam om die te betalen. Ofschoon die schuld nu voor een tijd onbetaald mocht openstaan, zo kan de schuldheer echter, wanneer het hem behaagt, van de borg een brief van betaling ontvangen op die tijd welke daartoe bestemd is. Zo wordt ook de Heere Jezus Borg voor onze schuld, om die te betalen.

(2) Christus' betaling van de schuld volgens Zijn onderneming onderstelt een onderhandeling en verbond, op welke de toepassing gegrond is; hetwelk wij ook getoond hebben dat ingesloten was in de voorgaande woorden, vers 4: *Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.* God, Vader, Zoon en Heilige Geest, is de Partij, Die door de zonde verongelijkt is; en Christus Jezus, persoonlijk en als Middelaar aangemerkt, is de Partij Die Borg wordt. De voorwaarden zijn, dat Hij lijden zal, en voor ons voldoen aan Gods rechtvaardigheid; dat wij bevrijd zullen worden, dat Zijn betaling onze vrijheid zal zijn, en dat de schuld, die Hij voor ons betaalt, niet van ons geëist zal worden, 2Kor. 5:21: *Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij*

zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem. En hier in de tekst: *De straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem; zij is van ons op Hem overgedragen, opdat wij door Zijn striemen genezen werden.* Door Zijn striemen is de genezing verworven, en tot ons gebracht.
(3) Onze Heere Jezus heeft in het vervullen van het verbond, en in het voldoen van Gods rechtvaardigheid, een dure prijs betaald. Hij heeft onze vrijheid zeer duur gekocht, Hij is verwond en verbrijzeld geworden, Hij heeft striemen ontvangen, en straf geleden. Zodat het antwoord op deze vraag, in een hoofdsom deze is: Onze Heere Jezus heeft alles volbracht, en in alles voor ons voldaan, door onze schuld op Zich te nemen, en door het betalen van een dure prijs voor zondaren. Volgens het verbond der verlossing is Hij gekomen onder de wet, en de wet is op Hem als de Borg aangevallen; en zo heeft Hij alles wat de wet eiste, beantwoord, en de rechtvaardigheid Gods ten volle en evenredig voldaan.
Wat nu die vraag belangt: *Of Christus niet met één druppel van Zijn bloed voldaan kon hebben?* Al zulke of dergelijke vragen achten wij gans nutteloos, al te curieus of nieuwsgierig, en geheel niet stichtelijk. Maar vraagt men: *Waarom heeft Christus zoveel betaald?* Zo antwoorden wij:
(l) Omdat Christus een evenwaardige prijs moest betalen, of een evenredige voldoening aan Gods rechtvaardigheid opbrengen. (2) Het was betamelijk dat Hij alles betaalde, dat Hij betaald heeft.
Vooreerst. Wij zeggen dat het een evenredige voldoening moest wezen; want: (l) Het moest een prijs zijn, die evenwaardig was met alles wat de uitverkorenen zelf zouden geleden hebben, indien Hij niet voor hen had ingetreden. (2) Het moest ook evenredig zijn met de rechtvaardigheid Gods; want dewijl God zulk een weg van barmhartigheid heeft voorgesteld, opdat zijn rechtvaardigheid behouden mocht worden, zo moest er tot vergelding een evenredige voldoening zijn; hetwelk zeker ten volle is geschied door het lijden van Christus, wanneer wij aanmerken: (a) De uitnemendheid van de Persoon Die geleden heeft, God en Mens in één Persoon. (b) De natuur van Zijn lijden, dat het is geweest uitnemend groot, zwaar en drukkend. En (c) dat het tevens ook geweest is met grote gereedheid en blijmoedige gehoorzaamheid aan de wil van Zijn Vader. Dat nu zulk een uitnemend Persoon geleden, dat Hij zoveel geleden, en op zulk een wijze geleden heeft, dat moet zeker een evenwaardige voldoening zijn. En zo is de rechtvaardigheid daardoor ten volle voldaan, en zo verheerlijkt, alsof al de uitverkorenen eeuwig geleden hadden. En daarom zeggen wij, dat Zijn lijden een evenwaardige en evenredige voldoening is aan Gods rechtvaardigheid, voor degenen wier schuld Hij betaald heeft; hierdoor is de rechtvaardigheid ten volle voldaan en verheerlijkt.
Ten tweede. Wij zeiden ook dat het betamelijk was dat Hij alles betaalde wat Hij betaald heeft; en dat is ook zo: (1) Wanneer wij aanmerken de uitnemendheid van de onsterfelijke zielen, zo kon een kleine prijs (gelijk alles wat mensen of engelen betaald zouden kunnen hebben, of het fijnste goud, zilver en edele gesteenten geweest zou zijn) die niet verlossen; *want de verlossing van hun ziel is te kostelijk, en zal in eeuwigheid ophouden,* te weten onder alle schepselen, Ps. 49:9. (2) De gestrengheid van Gods rechtvaardigheid wegens de zonde vorderde zulk een prijs. (3) Het einde en oogmerk Gods, hetwelk is om Zijn genade en rechtvaardigheid te verheerlijken, vereiste en maakte het betamelijk dat de Heere Jezus evenredig lijden zou, en dat Hij in Zijn lijden veel, ja alles zou lijden dat Hij geleden heeft. Zo hebt gij dan een antwoord op deze vraag: *Waarom Christus zoveel heeft moeten lijden?* Namelijk, het missen van de openbaring van Zijn heerlijkheid voor

een tijd; uit- en inwendig lijden; ja, de verbrijzeling en persing daar Zijn ziel onder is geweest, hetwelk Hem deed zeggen: *Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe,* Matth. 26:38. Laten de zondaren dan niet denken, dat het een kleine of een lichte zaak is om een ziel zalig te maken, welker verlossing, ten aanzien van ons, of ten aanzien van hetgeen enig schepsel doen kan, voor eeuwig op moet houden. Doch ziet, hier schijnt de heerlijkheid der genade luisterrijk door, wanneer er zulk een prijs betaald wordt voor hetgeen in een zeker opzicht zo weinig waard is; als ook de heerlijkheid der rechtvaardigheid, wanneer er zulk een grote prijs gevorderd wordt en ook betaald is tot haar voldoening, door zulk een waardig en uitnemend Persoon. En laat niemand ook licht van de zonde denken, dewijl de schuld daarvan niet anders verzoend of uitgewist kon worden; want de straf, die ons de vrede aanbrengt, moest op Hem zijn.

Ten vijfde. *Wat zijn de weldaden, die ons door dat lijden worden toegebracht*? Ik antwoord: (1) De weldaden zijn zodanig, dat bijaldien Hij niet voor ons geleden had, wij alles wat Hij geleden heeft, zelf zouden hebben moeten lijden. (2) Meer in het bijzonder, hebben wij (a) vrede en vergeving der zonden, (b) genezing. Indien men dan vraagt: Wat heeft de vergeving der zonden en de vrede bij God verworven? Zo antwoorden wij, het lijden van de Heere Jezus. Of indien er gevraagd wordt: Wat is de oorzaak dat God de zondaren rechtvaardigt? Dan antwoorden wij, de voldoening of het lijden van Christus. Hier moeten wij in het voorbijgaan de onkunde van sommigen aanmerken, die wanneer hun iets onder verschillende bewoordingen of uitdrukkingen gevraagd wordt, gelijk alsof men hun vroeg: Waarom worden wij vergeven? Waarom worden wij gerechtvaardigd? Hetwelk één en hetzelfde is, zij niet weten wat te antwoorden. Hier wordt gij geroepen om te gedenken dat de verwonding van Christus, en Zijn dragen van de straf welke gij verdiend had, de verdienende oorzaak is van uw vergeving en rechtvaardigmaking; doch de genezing ziet op de heiligmaking, gelijk wij in de uitlegging der woorden gezegd hebben. Zodat, indien men vragen mocht, hoe het komt dat een zondaar geheiligd wordt? het hier beantwoord wordt, dat ofschoon het uitwerkender wijze door de Geest geschiedt, en het Zijn werk is, het nochtans verdienstelijk door Christus' lijden komt. Hij heeft deze gekocht, door Zijn striemen is ons genezing geworden. Onder deze twee woorden, vrede en genezing, worden alle dingen, welke tot het leven en de godzaligheid nodig zijn, begrepen. Want door vrede wordt de vijandschap weggenomen, en wij worden met God verzoend; dus wordt Hij gezegd onze Vrede te zijn, en ook dat *Hij gekomen is om vrede te verkondigen aan degenen die verre, en aan degenen die nabij waren,* Ef. 2:14,17. Door vrede verstaan wij ook al de uitwerkingen daarvan, als vergeving der zonden, rechtvaardigmaking, aanneming tot kinderen, gemeenschap met God hier en hiernamaals, vrede in onze eigen consciëntie met de schepselen, eeuwige vrede en heerlijkheid, en al de goederen en weldaden die door Christus' dood verdiend en aangebracht zijn. Want de Joden begrijpen onder het woord vrede alle goede dingen. En door de genezing verstaan wij de heiligmaking (als onderscheiden, ofschoon niet afgescheiden van de voorgemelde dingen) het sterven aan de zonden, en der gerechtigheid te leven, met derzelver bijzondere trappen van toeneming en voortgang, totdat wij worden voorgesteld zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks; zodat de ziel veel voordeel ontvangt door Christus' verdiensten, en ook groot nadeel door deze te missen. Door Zijn dood worden wij van de hel bevrijd, en toegelaten tot de vrede met God, tot alles wat goed en nuttig is. Wij hebben vrijheid om alles wat goed en nuttig is, van Hem te mogen bidden, en worden ook in Zijn eigen weg en op Zijn eigen tijd tot de bezitting daarvan gebracht. Het is door

het bloed der besprenging, dat ons een verse en levende weg is ingewijd tot het heiligdom, en dat ons de heiligheid gegeven wordt, door welke te betrachten wij in hetzelve kunnen ingaan.
Ten zesde. *Wie zijn de personen, voor welke Christus deze weldaden verworven heeft?* De tekst noemt ze *ons en onze. De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.* Merkt hier:
(1) Dat de weldaden van Christus' verdiensten tot de uitverkorenen keren. Er is een zeker uitgekipt getal, aan welke zij worden toegepast, en niet aan allen zonder onderscheid; het zijn maar alleen degenen die genezen worden, welker straffen Hij gedragen heeft. Het zijn maar alleen degenen die de Vader Hem gegeven heeft, aan welke Hij het eeuwige leven geeft. *Dezen zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid*, Joh. 10:28; want zij worden krachtdadig geroepen, gerechtvaardigd en geheiligd.
(2) Dat de weldaden van Christus' verdiensten geschonken worden aan degenen die aan zware en grote zonden schuldig zijn; aan hen die onder overtredingen en ongerechtigheden zijn, die in vijandschap met God staan, die onder veel besmettingen en veel walgelijke geestelijke kwalen zijn. Aan hen die Christus veracht en verworpen hebben, en die Hem achtten dat Hij geplaagd, van God geslagen, en verdrukt was, als uit de voorgaande woorden blijkt; en ook aan hen die als schapen dwaalden, gelijk wij uit de volgende woorden zien kunnen. Dit toont deze drie nuttige dingen: (1) Dat de uitverkorenen van nature, en voordat Christus hen verandert, niet beter zijn dan anderen. (2) Het toont de vrijheid der genade Gods, die zulks niet aanziet, maar hun vrij de vergeving der zonden, de vrede en de genezing geeft. En (3) het dient ook tot versterking van het geloof van de zondaar, die gevoelig is over zijn zondigheid en vijandschap; als ook een grond van aanmoediging voor hen om toe te gaan, en om Christus' verdiensten aan te grijpen, omdat het voor dezulken is daar Hij voor gestorven is. Hij mag met ootmoed, nochtans met vrijmoedigheid, zeggen: Christus is voor dezulken gestorven als ik ben, namelijk voor hen, die Hem door hun overtredingen verwond en doorstoken hebben, voor hen die in vijandschap met God waren, enz. Maar helaas! ik ben zodanig, en daarom wil ik op de roeping des Evangelies tot Hem komen, en mij op Zijn eigen voorwaarden trachten te werpen op Hem.
Ten zevende. *Hoe worden deze weldaden, de rechtvaardigmaking, de vrede en genezing, met alles wat daaronder begrepen is, van Christus tot de zondaar, die door het geloof tot Hem de toevlucht neemt, overgebracht?* Ik antwoord, dat zullen deze twee algemene dingen verder verklaren. (1) Zij worden ons toegebracht op een gerechtigde en wettige wijze. Christus komt in onze plaats, opdat wij in Zijn plaats zouden komen. (2) Zij worden ons toegebracht op een genadige wijze; Hij is verwond en verbrijzeld, opdat wij mochten vrij gaan; Hij heeft de striemen geleden, opdat wij genezen zouden worden; Hij heeft de slagen ontvangen en de last gedragen, en wij ontvangen de weldaden. Er wordt niet één greintje van op ons gelegd, om er de Goddelijke rechtvaardigheid door te voldoen. Om deze overbrenging van de weldaden, die Christus verdiend heeft, een weinig nader te verklaren, moeten wij acht geven: (1) Op het *verbond der verlossing, hetwelk de grond* is van Zijn lijden voor ons. (2) *Op het verbond der genade en der verzoening*, waarin dat lijden en de weldaden, die daardoor teweeggebracht zijn, ons aangeboden worden, en waarin de voorwaarde van beide wordt voorgesteld.
1. Wij moeten, zeg ik, acht geven op *het verbond der verlossing*, waarin het in de raad van de Goddelijke Personen besloten en vastgesteld is, dat de Zone Gods Mens zou wor-

den; dat Hij lijden, en de rechtvaardigheid Gods evenredig voldoen zou, en dat de prijs betaald zijnde, deze tot nut zou zijn voor degenen daar Hij ze voor betaald heeft, en dat die als de hunne zou toegerekend worden, en dat zij dadelijk in vrijheid zullen gesteld worden, wanneer zij er door het geloof de toevlucht toe nemen. Hier is een wettige grond om Christus' verdiensten tot ons over te brengen. Want dewijl de Borg voldoet, zo worden wij, de schuldenaren, om die reden ontslagen en vrijgesteld in Zijn eigen weg, en wij hebben een recht om de toepassing van die prijs te zoeken, als ook om de weldaden, die daardoor verworven zijn, te begeren. Christus staat in onze plaats voor de Goddelijke vierschaar, en het vonnis van onze schuld te moeten betalen, over Hem uitgesproken zijnde, zo heeft Hij die voldaan. En aan de andere zijde worden wij ook ingebracht, en ontvangen zo om die reden het vonnis van rechtvaardiging. *Dien Die geen zonde gekend heeft,* zegt de apostel, *is voor ons tot zonde gemaakt*, opdat wij rechtvaardig en vrijverklaard zouden worden uit kracht van Zijn voldoening.

Doch hier zou men nu kunnen tegenwerpen en zeggen: Hoe! zijn wij dan in de dood van Christus en vervolgens gerechtvaardigd? Maar ik antwoord, dat men onderscheid moet maken tussen een recht *tot* de zaak, en tussen een recht *in* de zaak, tussen *jus ad rem*, en *jus in re*, gelijk men in de scholen spreekt. De uitverkorenen hebben van Christus' dood af en vervolgens, en hadden ook voor Zijn dood een recht *tot* de zaak; maar niet *in* de zaak, ten aanzien van de toepassing daarvan op henzelf. Een uitverkorene heeft uit kracht van Christus' voldoening een wettig recht tot Zijn verdiensten voor het geloof; maar wanneer hij gelooft, dan wordt de verhindering weggenomen die Zijn toepassing daarvan belette; en dan heeft hij een nieuw recht niet alleen *tot*, maar *in* Christus' verdienste. Even gelijk iemand die minderjarig is, een recht kan hebben tot een grote bezitting, maar volgens de wet wordt hij van het gebruik daarvan uitgesloten, totdat hij tot meerderjarigheid, en tot gebruik van zijn reden gekomen is. Deze onderscheiding vinden wij als een van de slotredenen van het verbond, Joh. 6:39,40, alwaar Christus zegt, vers 39: *Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uitersten dage.* Het is de wil des Vaders, dat het eeuwige leven gegeven wordt aan zovelen, als er aan Christus op grond van Zijn voldoening gegeven zijn. Ook heeft Christus het door Zijn voldoening, ten aanzien van de uitkomst, volstrekt voor hen verdiend; en daarom hebben zij er een toegang toe en een recht op, en kunnen niet anders dan hetzelve deelachtig worden, doch niet blotelijk, maar in de weg die Hij voorgeschreven heeft. En daarom zegt Hij, vers 40: *Dit is de wil Desgenen Die mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.* Door het geloof komen zij tot de toepassing van datgene op zichzelf, daar zij tevoren door de dood van Christus een wettig recht toe hadden.

2. Wij moeten ook acht geven op het *verbond der genade*, hetwelk niet een geheel andere zaak is dan het verbond der verlossing; maar het is de aanbieding daarvan met al de weldaden die daarin begrepen zijn in een verkondigd Evangelie, wanneer Christus Zijn gezanten uitzendt, om zondaren te vrijen en te nodigen tot Hem, en om ze te brengen tot de toepassing van Zijn verdiensten. En het is ook door het aannemen van, en het verenigen met Christus in de aanbieding, dat wij dadelijk genezen, en dat door Christus' striemen onze wonden geheeld worden. Even gelijk een kind dat minderjarig was, maar nu tot meerderjarigheid gekomen zijnde, een recht ontvangt om diezelfde landerijen of sommen geld te bezitten, door dezelfde wet die hem tevoren een wettig of een bloot recht daartoe gaf; of hij komt om een recht te hebben in datgene, daar hij te voren een recht op had. Zo

is het dat uitverkoren zielen, die een recht hebben tot de verdiensten van Christus voor het geloof; zolang zij in de natuur zijn, onder de vloek en toorn liggen, die in Gods Woord bedreigd zijn over het ongeloof. Maar wanneer zij tot het geloof worden gebracht, dan ontvangen zij uit datzelfde Woord een extract van hun recht in de verdiensten van Christus, omdat het Woord zegt: *Dat die in Christus gelooft, niet in de verdoemenis komt, maar overgegaan is uit de dood in het leven,* Joh. 5:24. En dus spreekt datzelfde Woord, hetwelk een zondaar voor het geloof veroordeelde, hem nu op het geloof vrij. En wij komen tot deze vrijspreking door het aannemen van de aanbieding van Christus in het verbond der genade. Vraagt men nu, hoe het komt, dat de aanneming van de vrije aanbieding van Christus in het verbond der genade, een recht geeft tot de verdiensten van Christus? Ik antwoord, dat komt uit kracht van het verbond der verlossing, waarin het zo behandeld is tussen God en de Middelaar. Zodat het de aanneming van de aanbieding van het verbond, en het verbond zelf is, dat een volkomen recht geeft aan verloren zondaren in de verdiensten van Christus, en de weldaden tot hen overbrengt.

1. Gebruik. Laat dit dienen tot uw onderrichting; *want dit is het einde waarom wij gekozen hebben om u langs deze weg kort een inzicht te geven van de hoofdsom en het merg des Evangelies*. Indien gij deze weinige vragen onthoudt, zo kunt gij niet alleen bekwaam worden om ons te antwoorden, maar om door Gods genade ook het geloof te oefenen in Christus Jezus. Ook denk ik dat gij licht toe zult staan, dat degenen die ze in het geheel niet kunnen beantwoorden, niet behoorden te gaan aan des Heeren Tafel. En daarom zullen wij, opdat gij die met u nemen zou, deze eens kort herhalen.

(1) *In welke staat is de mens van nature?* Onder de zonde en ellende, ja, onder de toorn Gods. Of dus: Elk mens is een zondaar, en heeft een zondige natuur; of hij is onder overtredingen en ongerechtigheden, hij is van nature walgelijk, zonder vrede met God, en heeft de genezing nodig. Laat dit eerst diep in uw harten zinken.

(2) *Hoe wordt een mens van deze zondigheid en ellende verlost?* Hij kan er niet van verlost worden, totdat er een evenredige voldoening geschiedt aan de Goddelijke rechtvaardigheid. Er moet een verwonding en verbrijzeling zijn om vergeving te verwerven, er moeten striemen zijn om de genezing te verwerven, en er moet een straf zijn om de vrede aan te brengen. Men moest gedurig aan dat woord uit Exod. 34:7, *Die den schuldige niet onschuldig houdt*, gedenken, en het geloof moest uitzien naar een Middelaar om voldoening.

(3) *Wie is er die voldoen kan?* Noch mensen noch engelen, geen boetedoeningen, geen gebeden noch plichten, noch enig bloot schepsel kan dat doen; maar alleen Hij Die verwond en verbrijzeld was; Hij die de natuurlijke Zone Gods, en het uitgedrukte Beeld van des Vaders Zelfstandigheid is, en Die ten aanzien van Zijn menselijke natuur geboren is, ons in alles gelijk zijnde, uitgenomen de zonde. Hij is het Die Gods rechtvaardigheid voldoet, en wij kunnen langs geen andere weg vergeving der zonden, vrede met God en heiligmaking bekomen.

(4) *Hoe voldoet Christus aan de rechtvaardigheid Gods, en hoe maakt Hij de vrede tussen God en de zondaar?* Hij heeft Hem in onze plaats gesteld, en als Borg heeft Hij onze schuld op Zich genomen, de straf gedragen die onze zonden hebben verdiend, en de prijs betaald die wij zouden betaald moeten hebben. Hij heeft als het ware, de hemel verlaten, is een gering Mens geworden, heeft een arm leven geleid in de wereld, heeft de drinkbeker van Zijns Vaders toorn uitgedronken, is verwond, verbrijzeld, gestraft, en een vervloekte dood gestorven, waarvan Zijn hangen aan het kruis maar een teken was.

(5) *Welke weldaden worden ons door Zijn lijden toegebracht?* Vergeving der zonden, vrede met God en genezing; de consciëntie wordt door Zijn bloed gereinigd van de dode werken, de ziel vrijgemaakt, met God verzoend, genezen, en eindelijk gesteld zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks. En dit is niet, gelijk de papisten lasterlijk spreken, een gewaande vrucht, maar een dadelijke.
(6) *Wie worden deze vergeving, deze vrede en genezing deelachtig?* De uitverkorenen hebben daar een recht toe, en door het geloof eigenen zij zich dat alles toe. Daarom wordt hier gezegd *ons.* En wij mogen de profeet hier aanmerken als sprekende in de naam van alle uitverkorenen, of in de naam van de uitverkoren gelovigen, die op het geloof dadelijk genezen zijn geworden. Het zijn dan de uitverkorenen die genezen worden, en de weg hoe, is door een gelovige toepassing van Christus Jezus.
(7) *Hoe kan Hij, Die zonder zonden was, rechtvaardig veroordeeld, en wij, die schuldig zijn, vrijgesproken worden?* Hij is rechtvaardig veroordeeld, omdat Hij als onze Borg in onze plaats gekomen is, en ondernomen heeft om onze schuld te betalen. En op deze grond mogen wij ellendige zondaren in Zijn eigen weg van Zijn verdiensten gebruik maken en deze toepassen, omdat het op die voorwaarde was, dat Hij de schuld op Zich genomen heeft, opdat wij zouden vrijgesteld worden. En het is ook op die voorwaarde, dat deze in het Evangelie aangeboden wordt, dat nademaal Hij voor uitverkoren zondaren betaald heeft, zij op het horen van de aanbieding daarmee verenigen, en die aannemen mochten. Maar hoe moet de zondaar die toepassen? Niet alleen gelijk die vrij is en vrij aangeboden wordt, maar door die te omhelzen door het geloof, gelijk de profeet hier zo doet. Het is niet een blote toepassing, maar een komen tot, en een berusten in die voldoening, op die voorwaarde op welke deze aangeboden wordt. Zodat, gelijk de Heere Jezus aan de ene zijde waarlijk geleden en voldaan heeft voor onze zonden, toen Hij zei: *Zie, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen*; de gelovige zondaar ook zo aan de andere zijde die betaalde prijs toepast door deze te omhelzen, berustende in die voldoening, en deze aannemende als zijn eigen, door het geloof gebracht zijnde om te zeggen: Laat Zijn verwonding mijn vergeving, Zijn straf mijn vrede, en Zijn striemen mijn genezing zijn. En gelijk nu de wet een recht op Christus had, tot betaling van de schuld der uitverkorenen, zo ontvangen zij door het geloof ook een recht tot de belofte van vergeving en genezing. Want indien het verbond aan de ene zijde vast is geweest, dat Christus verwond zou worden, alsof Hij Zelf de zondaar was geweest; zo is het ook aan de andere zijde niet minder vast. Een gelovige wordt vrijgesproken, en hij mag zichzelf zo wel vertroosten, alsof hij een gerechtigheid had van zijn eigen, en alsof hij nooit gezondigd had.
2. *Gebruik*. Hier is een wonderlijke stof van vertroosting voor gelovigen. Want *hetgeen dat rechtvaardigheid was voor Christus, is genade en barmhartigheid voor ons; hetgeen dat smartelijk was voor Hem, is genoeglijk en aangenaam voor ons. Zijn droefheid is onze troost, Zijn verwonding onze vergeving, en Zijn striemen onze genezing.*
3. *Gebruik*. Indien gij uzelf niet versteken wilt van de weldaden die Christus verworven heeft, *maakt dan uw vrede met God door Christus.* Indien gij langs deze weg geen vergeving en vrede bekomt, dan zult gij die nooit bekomen, maar gij zult uw eigen schuld zelf betalen moeten, en zo zult gij voor eeuwig aan Gods toorn onderworpen zijn, vanwege uw onmacht om uw schuld ten volle te kunnen betalen. Treedt dan toe, hoe zondig en verloren gij ook wezen moogt, en omhelst toch de aanbieding van Christus en Zijn weldaden. Hoe meer gij over uw zonden gevoelig zijt, hoe aangenamer en meer welkom gij

zijn zult. Want dit is het bijzondere gebruik van deze leer. O! laat toch deze dingen een diepe indruk op uw harten hebben; dat gij zondaren, ja grote zondaren zijt, vijanden Gods, en liggende onder Zijn toorn; dat Christus Jezus de Zaligmaker is van verloren zondaren, en dat er geen weg is tot vergeving en vrede, dan door vereniging met Hem, en het aangrijpen van Zijn voldoening; en dat gij getrokken moogt worden, om uzelf te werpen op dit eeuwig verbond, tot verkrijging van de weldaden die Christus heeft verdiend.
Hij Zelf zegene nu hetgeen dat tot dit einde gesproken is!

ELFDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:5

Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.

HET zou geen kleine voortgang in het Christendom zijn, om de waarheden, die in dit vers ingesloten en vervat zijn, te kennen en te geloven. De Heere geeft hier door de profeet een kort begrip van het verbond der verlossing, bestaande in het zaligen van zondaren, en ze te bevrijden van de dood, door het verwonden van de Middelaar. Wij hebben in de voorgaande predikatie de woorden een weinig geopend, als ook een hoofdsom van de leringen, die daar in begrepen zijn, opgegeven, tenminste van enige daarvan, dienende tot dit einde. De profeet spreekt hier van het lijden van Christus ten aanzien van deszelfs oorzaak, en ten aanzien van de vruchten die daarop gevolgd zijn, en toont zo, dat dit waarlijk de misvatting en het lasterlijk verwijt was, dat wij gereed waren op Hem te leggen, namelijk, Hem te achten dat *Hij geplaagd, van God geslagen, en verdrukt was voor Zijn eigen zonde;* daar God een geheel ander oogmerk had. Hij was geheel zonder zonde, maar *Hij is om onze overtredingen verwond, en om onze ongerechtigheden verbrijzeld.* Wij waren in vijandschap met God, maar Hij ondernam de straf, die ons de vrede aanbrengt, op Zich te nemen; en de vrucht daarvan was, dat Hij ons daardoor de genezing verworven heeft.

Nu zullen wij, behalve hetgeen dat tevoren gezegd is, nog verder van drie leringen spreken. (1) Dat *er een eeuwig ontwerp en onderhandeling is geweest tussen God en de Middelaar,* aangaande het lijden van Christus, ter verlossing van uitverkoren zondaren, eer Hij dadelijk geleden heeft. Hiervan spreekt de profeet als van een zaak die bepaald en besloten was; want de oorzaak van Zijn lijden was ingewilligd, en het einde en de vrucht daarvan was besloten, hetwelk een voorafgaande onderhandeling tussen Hem en de Vader, om Hem in de plaats van zondaren te stellen, vooronderstelt. En door deze onderhandeling heeft de rechtvaardigheid een weg om de betaling van deze prijs te vorderen. Hij heeft Zich voor hen ingesteld, en dus eist de Vader van Hem de voldoening en de betaling van al hun schulden, om alles wat Hij voorbedongen heeft. (2) Dat dit ontwerp of deze onderhandeling aangaande de verlossing der uitverkoren zondaren, ten aanzien van Christus' lijden en de voldoening der rechtvaardigheid, ten volle en *dadelijk volbracht is*. Hij ondernam om verwond en verbrijzeld te worden, en Hij is ook *dadelijk verwond en verbrijzeld*. Deze onderhandeling heeft ten aanzien van de verbintenis en deszelfs krachtdadigheid plaats gehad ten tijde van Jesaja, en ook voor zijn tijd. Maar de dadelijke volbrenging van hetgeen waartoe de Middelaar Zich verbonden heeft om te

lijden, daarvan wordt profetischerwijze gesproken als van een zaak die reeds geschied was, omdat die zeker geschieden zou; doch die nu al overlang geschied is. (3) Dat de *voldoening* aan Gods rechtvaardigheid door het lijden van de Heere Jezus, volgens Zijn verbintenis, zo *krachtdadig* is, om zelfs de allergrootste zondaren, die onder dit verbond komen, te verlossen, te rechtvaardigen, en te genezen, alsof zij zelf dadelijk geleden, en voor hun eigen schuld betaald en voldaan hadden. Hun zonden worden door Zijn lijden vergeven, hun dodelijke wonden worden door Zijn striemen genezen, alsof ze nooit een wonde hadden gehad. Hun schulden zijn zo uitgewist, alsof zij nooit schuldig geweest waren; en zij worden zo ontslagen en vrijgesteld, alsof zij nooit misdaan hadden.
Deze *drie leringen* liggen na aan het leven des Evangelies, en de profeet is ook in dit hoofdstuk, en wel inzonderheid in dit vers, veel daarmee opgenomen. Ons voornemen is, om ze aan u, als een kort begrip van de onderhandeling van het verbond der verlossing, te verklaren. De eerste toont de *oorsprong* van het werk der verlossing; de tweede toont de *middelen*, door welke hetzelve uitgevoerd wordt; en de derde toont de *vrucht*, het gevolg en het einde van alles.
Belangende de *eerste* lering: *Er is* (zeiden wij) *een eeuwige onderhandeling tussen God en de Middelaar Christus Jezus, aangaande de verlossing der zondaren.* Dit wordt in Zijn dadelijke verlossing, als zijnde verwond en verbrijzeld, klaar voorondersteld. Want de Zoon is niet meer aan het lijden onderworpen, (om nu niet te spreken van Zijn gevoegelijkheid daartoe) dan enig ander Persoon van de gezegende Godheid, indien er geen voorafgaande onderhandeling geweest was. Er was op Hem geen verplichting om verwond te worden, en om als Borg in de plaats der zondaren te komen om hun schuld te betalen, indien er geen voorgaande verbintenis was geweest. Ook zouden Zijn verwonding en verbrijzeling voor ons van geen nut geweest zijn, indien er deze voorafgaande verbintenis niet geweest was. En dit is het, dat wij *het verbond der verlossing* noemen; hetwelk wij niet zover uitgestrekt willen hebben, om het aan al de eigenschappen van die verbonden en contracten onder de mensen uit te strekken, dewijl het in een zeker opzicht een uitdrukking is, die gebruikt wordt om de genade meer kennelijk te maken aan ons, die zo weinig van de weg der genade begrijpen kunnen. Deze onderhandeling, of dit verbond der verlossing, wordt somtijds des Vaders wil en Zijn wet genoemd. Gelijk Ps. 40:9: *Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands*. In Joh. 6:38 wordt het ook zo genoemd: *Want Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft*. En in Joh. 17:4 wordt het in een zeker opzicht des Vaders werk genoemd, en in een ander opzicht het werk des Zoons: *Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen;* hetwelk de uitvoering is van hetzelfde, dat gewoonlijk een verbond genoemd wordt, omdat het ten aanzien van de wezenlijkheden, de natuur van een verbond heeft, te weten twee partijen, die onderling overeenkomen, als ook de voorwaarden op welke zij overeenkomen. Zijnde hetzelve wel geordineerd tot voortzetting van het voornemen, om verloren zondaren zalig te maken; waarom het in Hand. 2:23 *de bepaalde raad en voorkennis Gods* genoemd wordt. Er was in Gods raad een besluit aangaande het lijden van Christus, waarvan Zijn lijden de uitvoering was.
Om dit nu wat nader te verklaren, moet men deze vijf dingen daarin overwegen: (1) De Partijen. (2) De zaak waaromtrent het gaat. (3) De oorsprong en gelegenheid daarvan. (4) De voorwaarden waarin deszelfs vorm bestaat, of de middelen door welke het volbracht wordt. (5) De eigenschappen daarvan.

I. De Partijen zijn aan de ene zijde God, wezenlijk aangemerkt, of alle drie de Personen van de heerlijke Drie-eenheid, Vader, Zoon, en Heilige Geest, Welke allen in dit verbond samenkomen, zijnde hetzelve het werk van de bepaalde raad Gods; en in dit opzicht is God de Partij, aan Wie de voldoening voor verloren zondaren opgebracht wordt; ook is Hij de Partij Die bewilligt om de voldoening aan te nemen. En aan de andere zijde is de Partij, Die Zich verbindt om voldoening te geven, de Heere Jezus Christus, de Tweede Persoon van de gezegende, hooggeduchte en aanbiddelijke Drie-eenheid, personeel aangemerkt, Die het Hoofd der uitverkorenen geworden is, opdat Hij ze allen tot een verborgen lichaam met Zichzelven zou hebben. In het eerste opzicht geven alle drie Personen, diezelfde ene God, het bevel, of zij vorderen een voldoening, en komen hier tezamen als de oneindig wijze Bestuurders van het besluit. En in het laatste opzicht onderneemt de Heere Jezus, als Middelaar, om die voldoening te geven, Ps. 40:7: *Brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist*. God doet hier, als het ware, een eis. Wat kan of zal Mij gegeven worden voor de verlossing der zondaren? *Brandoffer en zondoffer zullen Mij niet behagen*, noch aangenaam zijn. Dan volgt des Middelaars antwoord, vers, 8,9: *Zie, Ik kom; in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen*. Want ofschoon in het eerste opzicht al de Personen in de heilige Drie-eenheid aan de ene zijde zijn, en van één wil, zo komt in het tweede opzicht de Heere Jezus nochtans als Middelaar in, aan de andere zijde, om Hun wil te doen.
II. De *zaak* waaromtrent dit verbond gaat, is de voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid, en het maken van vrede tussen God en verloren zondaren; die is, dat wij vergeven, gerechtvaardigd, met God bevredigd en genezen zouden worden. Het is waar, er is nog een hoger einde dan dit alles, namelijk de heerlijkheid van Gods rijke genade en nederbuigende liefde, Die Zich zo laag neerbuigt om zondaren zalig te maken; maar de vergeving der zondaren, hun vrede met God, en hun genieting, is het onmiddellijke einde. Of zo wij wat nader komen, de zaak waaromtrent het verbond gaat, is de verlossing der uitverkorenen. Want de woorden *wij, ons, onze*, zijn van een gelijke uitgestrektheid met degenen die gerechtvaardigd en verzoend worden, en die Hij dadelijk door Zijn wonden en striemen geneest; zodat degenen die nooit gerechtvaardigd noch genezen worden, in dit verbond niet begrepen zijn.
III. De *oorsprong en gelegenheid* van dit verbond kan uit deze drie dingen opgemaakt worden: (1) De mens wordt voorondersteld gezondigd en gevallen te zijn; want wat ook de verkiezing doen mag, de verlossing onderstelt nochtans zeker dat de mens verloren en onder de zonde is. (2) Daar is Gods besluit, om de zonde niet te vergeven zonder een voldoening. (3) Daar is Gods verkiezing die voorafgaat, of Zijn voornemen om sommigen tot verheerlijking van Zijn genade zalig te maken, welke de uitverkorenen zijn, en welke gezegd worden aan Christus gegeven te zijn. Deze drie zijn de oorsprong en de gelegenheid van het verbond der verlossing. De mens heeft gezondigd, de bedreiging moet uitgevoerd, en de rechtvaardigheid moet voldaan worden; en nochtans heeft God, tot verheerlijking van Zijn genade, een zeker getal ten leven uitverkoren, hetwelk ook noodzakelijk vast moet staan. Deze drie nu, de een tegen de andere strijdig schijnende, geeft gelegenheid tot de opkomst van de uitnemende en wonderbaarlijke uitvinding van deze weg, hoe de verloren zondaar gezaligd zal worden; en nochtans zo, dat de rechtvaardigheid voldoening ontvangt, en in het minste niet geschonden wordt, en dat de rechtvaardigheid zo voldaan wordt, dat het besluit der verkiezing door genade staande blijft.

IV. Belangende *de voorwaarden, waarin de vorm van het verbond bestaat, en de middelen door welke die einden teweeggebracht worden;* namelijk hoe de verlossing van verloren zondaren bekomen, de rechtvaardigheid voldaan, en de heerlijkheid der genade luisterrijk verklaard zal worden; als ook hoe alles wat tegen deze dingen schijnt te strijden, zal beveiligd worden. Dit was het hetwelk God (met eerbied gesproken) als tot een raadslag deed komen daaromtrent, hetwelk de uitnemendheid van het verbond der verlossing, en de diepe raadslagen daarvan aanwijst; want anders behoeft God niet eigenlijk raad te plegen of te adviseren. Zij zijn kort deze: (1) Gods voorstel of aanbieding om de mens te verlossen, indien Zijn rechtvaardigheid voldaan, en enig bekwaam Persoon Borg wil worden, om der uitverkorenen schuld te betalen. (2) Des Zoons aanneming van die aanbieding, en Zijn verbintenis om hun schuld op Zich te nemen en om die te betalen, op voorwaarde dat Zijn betaling en voldoening de uitverkorenen toegerekend en voor hen zal aangenomen worden. (3) Des Vaders aannemen van deze verbintenis en onderneming, volgens Zijn voorstel en aanbieding. Zo houdt Hij Zich (om zo te spreken) bij het verdrag, en zo wordt het verbond gesloten. Het eerste is begrepen in deze woorden: *Brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist,* Ps. 40:7, te kennen gevende dat God iets geëist had. Het tweede in deze woorden: *Gij hebt Mij de oren doorboord. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen,* vers 8,9. Hetwelk zowel des Vaders aannemen van Christus' verbintenis, als de onderneming van de Middelaar insluit; en het toont ook tevens, hoe de voldoening krachtdadig wordt gemaakt. Inzonderheid wanneer wij deze woorden van de Psalm vergelijken met Hebr. 10:5,6; dan zullen wij bevinden, dat deze op Christus' vernedering in het algemeen betrekking hebben. Want in de Psalm staat: *Gij hebt Mij de oren doorboord*; maar bij de apostel staat: *Gij hebt Mij het lichaam toebereid*; en daar er in de Psalm gezegd wordt: *Ik heb lust om Uw welbehagen,* of *om Uw wil te doen;* daar zegt de apostel: *In Welker wil wij geheiligd zijn*. De Vader doet de aanbieding, op voorwaarde van voldoening aan Zijn rechtvaardigheid; de Zoon als Middelaar neemt die aanbieding aan, Borg wordende voor de uitverkorenen, zeggende: Hier ben Ik om Uw wil te doen, op die voorwaarden, welke Gij voorstelt. En zo neemt de Vader de verbintenis van de Zoon aan, volgens dat woord, Matth. 3:17: *Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb.* Hij biedt Zich als Borg voor zondaren aan, en de Vader is tevreden om Hem als hun Borg aan te nemen. Het wordt in dit hoofdstuk aan de ene zijde des Vaders welbehagen genoemd, vers 10: *Doch het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen,* enz., omdat de voorwaarden zo waren voorgesteld; en aan de andere zijde wordt het des Middelaars welbehagen, of verzadiging genoemd, vers 11, omdat de voorwaarden, aan Hem voorgesteld, Hem tot genoegen zijn: *Het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.* Hij onderneemt om de schuld te betalen, en God neemt die onderneming aan, Zichzelf verbindende om de zondaar te ontslaan. En de volgende woorden*: Hij zal zaad zien, om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden. Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken,* zijn beloften die aan Hem gedaan zijn op vooronderstelling van Zijn voldoening. Ziet ook 2Kor. 5:21. Daar is het eerste deel van de onderhandeling, in deze woorden: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt*; en het andere deel daarvan is in deze woorden: *Opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Hij het verbond aannemende, verkrijgt daardoor een recht tot een rechtvaardigend en vrijmakend vonnis uit kracht van Zijn lijden, om welke reden deze woorden, *in Hem,* of *door*

Hem, daar bijgedaan worden. Dit toont de luister van Gods rechtvaardigheid in het handelen met de Middelaar, de grond van des zondaars rechtvaardigmaking door Hem, en geeft ook tevens aan zondaren een recht, om van Christus' voldoening als hun eigen gebruik te maken, omdat het zo in de raad van God besloten en vastgesteld is.
V. Nu komen wij om een weinig te spreken van *enige eigenschappen van dit verbond*. Wij zullen alleen deze vier maar voorstellen, welke tot het oogmerk dienstig zijn; gelijk als: (1) De rechtvaardigheid daarvan. (2) De getrouwheid daarvan. (3) Deszelfs vrijheid. En (4) de wijsheid die daarin doorstraalt.
1. De rechtvaardigheid van dit verbond kan in deze drie opzichten blijken. (1) Hierin, dat de Vader voldaan wil zijn, en dat Hij, Die onteerd was, Zijn eer wederom hersteld wil hebben, dat de bedreiging van Zijn wet haar kracht hebbe, dat de ziel die zondigt in haar eigen persoon, of in de persoon van de Borg, de dood sterve, en dat er een behoorlijke vergelding gedaan worde aan de rechtvaardigheid, voor en aleer de zondaar vrijgelaten en ontslagen zal worden. (2) De rechtvaardigheid blijkt verder in dit opzicht, dat wanneer de Zone Gods, de Middelaar, Zich aanbiedt om Mens te worden, en om alles te lijden dat de uitverkorenen geleden zouden hebben, Zijn lijden dan als een voldoening aangenomen wordt; omdat de rechtvaardigheid, ja de heiligheid, de macht en de grootheid Gods alzo heerlijk in de voldoening van Christus geopenbaard worden, alsof de mens zelf geleden had. Ja, er zou zulk een voldoening aan Gods rechtvaardigheid niet gedaan zijn geworden, indien alle mensen geleden hadden. De rechtvaardigheid ontvangt in deze weg meer voldoening, dan zij anders gehad kon hebben; en hierdoor worden de heiligheid, de gestrengheid der rechtvaardigheid, zowel als de nederbuigende liefde Gods, temeer openbaar, dat Hij Zelf bewilligt om te voldoen. Daarom wordt er gezegd, Rom. 3:26: *Opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengenen, die uit het geloof van Jezus is.* God is rechtvaardig, omdat Hij niet alleen voldoening wil hebben, maar een evenredige voldoening, om Zijn rechtvaardigheid in deszelfs geopenbaarde heerlijkheid wederom te herstellen, daar de zonde van de mens deze in benadeeld had. (3) De rechtvaardigheid blijkt ook hierin, dat de Middelaar de gerechtigheid Gods voldaan hebbende, degenen voor welke Hij geleden heeft, ontslagen, en het vonnis van vrijspreking hun ten goede uitgesproken zou worden. Waarop wij des temeer moeten acht geven, teneinde wij weten mogen, dat de verlossing die door de Middelaar verdiend en geschonken wordt, door een volkom genoegdoening aan Gods rechtvaardigheid is, en niet door een blote wegneming van onze zonden, gelijk Hij de ziekten en kwalen wegnam, en ook niet door deze te vergeven door een autoriteit die Hem gegeven is. Maar gelijk ik zeg, door een dadelijke voldoening van Gods rechtvaardigheid voor hen. Daarom wordt er in Luk. 24:26 gezegd: *Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?* Er was een noodzakelijkheid voor, vanwege de rechtvaardigheid van dit verbond, dat de Zoon niet alleen Mens werd, en in een lage staat kwam, maar dat Hij een vloek werd, en de vervloekte dood des kruises stierf.

2. Het is een *getrouw v*erbond aan alle zijden. Er is getrouwheid, aan de zijde des Vaders, in Zijn woord en belofte aan de Zoon; al wat Hem de Vader geeft, dat zal tot Hem komen, en daaruit wordt niets verloren, enz. Joh. 6:37,38. Er is getrouwheid aan de zijde des Zoons, alles volbrengende wat Hij ondernomen heeft, *vervullende zo alle gerechtigheid,* Matth. 3:15. En hierom is het, dat wanneer Hij met het ene woord zegt: *Vader, verlos Mij uit deze ure,* Hij met het andere woord daar bijdoet: *Maar hierom ben Ik in deze*

ure gekomen. Het is Mijn boodschap en werk in deze wereld, en nu ga Ik het haast volbrengen; *Ik stel Mijn leven voor Mijn schapen. Niemand neemt hetzelve van Mij, maar Ik leg het van Mijzelven af; Ik heb macht hetzelve af te leggen, en heb macht hetzelve wederom te nemen,* Joh. 10:15,18. Zijn getrouwheid blijkt ook in het bewaren van die allen die Hem toevertrouwd zijn, zodat *niemand van hen verloren gaat, maar dat Hij ze opwekt ten uitersten dage;* en daarom wordt Hij de goede of getrouwe Herder genoemd, vers 11,14.

3. Het is een *vrij* verbond. Tussen God en de Middelaar is het een rechtvaardig verbond, maar ten aanzien van de uitverkorenen is het gans *vrij*. Door Zijn wonden hebben wij vergeving, en door Zijn striemen hebben wij de genezing; want *de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem;* er is niet één greintje dat door ons voldaan moet worden. *Hij is voor ons tot zonde gemaakt,* Hij is een vloek, ja tot een toorn stillende offerande gemaakt, *opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem*, niet door iets in onszelf, maar *in* of *door Hem*, 2Kor. 5:21.

4. Het is ook een *allerwijst* verbond. Want indien de Zoon geen Mens en Middelaar geworden was, hoe zou dan de rechtvaardigheid Gods voldaan, of de uitverkorenen vergeven en genezen zijn geworden? Zij konden voor zichzelf niet voldoen, en er was niet één schepsel dat voor hen voldoen kon; en daarom vindt de alleen wijze God een wijs middel uit tot zulk een einde, als daar is het zaligen der uitverkorenen in een weg, waarin de gerechtigheid en de goedertierenheid, of de vrije genade, elkander eendrachtig kussen, en zeer klaar en luisterrijk schijnen.

Hetgeen wij kort omtrent dit verbond willen zeggen, is, dat Christus Jezus de betaling van der uitverkorenen schuld op Zich genomen heeft, en in hun plaats gekomen is; dat God hun zonden aan Hem heeft toegerekend, en van Hem een voldoening voor hen aangenomen heeft. En dat alles op een wettige en rechtvaardige wijze, invoege zij toegang hebben tot de troon Gods, om te pleiten om de toepassing van Zijn gerechtigheid, uit kracht van dit verbond. Dat zo waarlijk en getrouw als Christus Zijn verbintenis en onderneming aan God volbracht heeft, en als Zijn voldoening voor hen is aangenomen, zij ook zo waarlijk op goede gronden de toepassing daarvan aan hen verwachten mogen. Want ofschoon het ten aanzien van ons alles genade is, zo is het nochtans tussen God en de Middelaar een verbond dat op wettige en rechtvaardige voorwaarden rust. En daarom hebben de uitverkorenen, wanneer zij tot Christus komen, een recht volgens Gods rechtvaardigheid, dat Zijn voldoening voor hen ten goede zal zijn, als leden zijnde van Zijn lichaam, en in wiens plaats Hij voldaan heeft. Hierom wordt er gezegd, 1Joh. 2:1: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige*. Waarop is deze rechtvaardigheid nu gegrond? Dat zeggen ons de volgende woorden: *En Hij is een Verzoening voor onze zonden.* Hij heeft de prijs betaald, die wij schuldig waren te betalen, en wij mogen de toepassing daarvan voor onszelf zoeken, volgens het verbond dat tussen Hem en de Vader is geweest, en dat nu volbracht is; gelijk dat in de volgende lering blijken zal.

De *tweede lering* is: *Dat dit verbond en ontwerp, rakende de verlossing van zondaren, nu niet alleen is ondernomen, maar ook dadelijk volbracht;* als klaar blijkt, Hand. 2:23: *Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen, en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht, en gedood*. Het eeuwig voornemen daaromtrent is nu ten uitvoer gebracht. Hij is ten aanzien van Zijn lijden wel het Lam dat geslacht is van de grondlegging der wereld, omdat noch des Zoons onder-

neming bij de Vader in twijfel getrokken wordt, noch des Vaders belofte bij de Zoon. Zo heeft de Vader aan Christus toevertrouwd, (om met eerbied van zulk een verborgenheid te spreken) op Zijn verbintenis, de zaligheid van zovele uitverkoren zielen, als Hij Hem gegeven had, voor Zijn komst. En de Zoon, als Middelaar aangemerkt, vertrouwt de Vader de rechtvaardiging daarvan toe, volgens Zijn belofte aan Hem gedaan, vers 11 van dit hoofdstuk. Maar de dadelijke volbrenging van die onderneming is niet geweest totdat Christus geleden heeft. Dit dadelijk volbrengen van het verbond begrijpt kort deze dingen in zich: (1) Dat gelijk dit oogmerk der verlossing is voorgesteld, het ook dadelijk zo volbracht is van al de verbondmakende Partijen; het wordt dadelijk volgens deszelfs voorwaarden volbracht. (2) Dat de dadelijke vruchten, waarover het beding gegaan is, waarlijk teweeggebracht worden. Het verbond heeft een waar en een krachtig gevolg, waarvan het dadelijk lijden van Christus een voornaam gedeelte is.

Het wordt volbracht, zeg ik, van al de *partijen* volgens deszelfs voorwaarden; en het heeft zijn dadelijke *vrucht* in deze opzichten:

(1) De Heere Jezus Christus heeft volgens dit verbond Zichzelf gesteld in de vierschaar van Gods rechtvaardigheid, en onze schuld op Zich genomen.

(2) De rechtvaardigheid Gods heeft Christus voor onze schuld achtervolgd, en de betaling daarvan is van Hem gevorderd, de drinkbeker die wij hadden moeten drinken, is in Zijn hand gesteld, en Hij heeft die moeten drinken; in welk opzicht er gezegd wordt, dat *Hij een vloek geworden is voor ons,* Gal. 3:13. Het zwaard van Gods rechtvaardigheid is tegen Hem ontwaakt, en heeft Hem geslagen.

(3) De Heere Jezus heeft volgens Zijn onderneming de eis aangenomen, de schuld ondergaan, en de rechtvaardigheid Gods daarvoor voldaan, toen Hij als Borg in onze plaats stond. En Hij heeft, even alsof Hij de schuldige Persoon was, Zijn mond niet geopend om Zichzelf te rechtvaardigen. Hij zei niet, deze zijn mijn zonden niet; *maar als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open*, omdat Hij onze Borg was. Het eeuwig verbond stond, als het ware op Zijn Naam aangeschreven, en Hij wordt ter rekenschap gevorderd, om alles wat wij schuldig waren te betalen.

(4) Het wordt volbracht in dit opzicht, dat de Vader de uitverkorenen niet vervolgt, om door hen voldaan te worden; maar die, wanneer zij het verbond aannemen, worden terstond dadelijk gerechtvaardigd en ontslagen. Het is waar, zolang zij in de natuur zijn, zo blijft het vonnis op hen liggen. *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in alles wat er geschreven is in het boek der wet, om dat te doen,* Gal. 3:10. *En die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden*, Mark. 16:16. Nochtans hebben zij, uit kracht van Zijn volbrenging van het verbond, een wettig recht tot de rechtvaardigmaking; en de belofte aan Hem gedaan, dat de uitverkorenen door Zijn kennis gerechtvaardigd zullen worden, blijft vast, en zij wordt ook dadelijk volbracht in allen die geloven. Zij worden zo waarlijk vrijgemaakt, als Hij waarlijk tot zonde gemaakt is.

(5) Ten aanzien van de wijze, wordt het volbracht (a) nauwkeurig volgens het verbond, evenzo als het bedongen was, dat Hij voor zovelen zou lijden en het eeuwige leven verwerven, en zo is het ook geschied. Het eeuwige leven wordt maar aan zovelen gegeven, volgens de voorwaarden van dit verbond. (b) Gelijk hetzelve een verbond is, waarin de rechtvaardigheid Gods voldaan moest worden, zo is hetzelve ook nauwkeurig en ten volle voldaan. Christus Jezus ontvangt niet het minste ontslag, niet één penning wordt Hem kwijtgescholden, maar Hij voldoet alles, Hij betaalt de volle prijs, Hij drinkt al de toorn

uit, die in één drinkbeker ingeschonken was, totdat het tot dat dierbaar woord kwam, hetwelk van Hem onder Zijn laatste woorden uitgedrukt werd op het kruis: *Het is volbracht.*

De derde *lering* is, *dat ofschoon de uitverkorenen van nature zondaren zijn, ja, al zulke grote zondaren als anderen, zij nochtans uit kracht van dit verbond, en op voorwaarde van hun aannemen van hetzelve, vrede met God, vergeving en genezing kunnen verkrijgen, en ook dadelijk deelachtig worden, alsof zij nooit gezondigd hadden, en alsof zij zelf de rechtvaardigheid Gods betaald hadden*. Dit is het eigenlijke einde van dit verbond, *Hij is om onze overtreding verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.* Zijn wonden, verbrijzeling en smarten hebben ons de rechtvaardigmaking en de genezing krachtig verworven. Dit is de grond van hetgeen men de *toegerekende gerechtigheid* noemt, tonende hoe het geschiedt, dat wij door de gerechtigheid van een Ander gerechtvaardigd worden. Hetwelk van de papisten spottenderwijze genoemd wordt, een *gemeende gerechtigheid*. Doch hetgeen in de voorgaande leringen, en ook in deze gezegd wordt, aangemerkt zijnde, zo zullen wij het een klare waarheid bevinden te zijn, op welke onze rechtvaardigmaking gegrond is, en daar het ganse gewicht van onze zaligheid aan hangt; namelijk, dat een gelovige zondaar met Christus' voldoening verenigd zijnde, zo krachtig van de zonde vrijgesproken wordt, alsof hij nooit gezondigd had. De voldoening van Christus wordt zo waarlijk de zijne, alsof hij zelf de schuld betaald had. Wanneer deze drie dingen worden aangemerkt: (a) Het grote *oogmerk* van het verbond der verlossing, tussen God en de Middelaar. (b) De *getrouwheid* van God in dit verbond, in het volbrengen van Zijn belofte op die voorwaarde, op welke de Middelaar een prijs betaald heeft voor de uitverkorenen. (c) De *uitnemendheid* en krachtdadigheid van de betaalde prijs, met betrekking op het verbond, dan zullen wij bevinden dat er een klare toegang is volgens de wet, of volgens Gods geopenbaard besluit, (want het besluit wordt een wet genoemd, Ps. 40:9: *Uw wet is in het midden Mijns ingewands*) voor de allergrootste zondaren, die onder dit verbond komen en zich daarmee verenigen, tot hun verkrijging van vrede, rechtvaardigmaking en genezing, alsof zij nooit gezondigd, en alsof zij door henzelf voldaan hadden, en om deze op deze grond met vrijmoedigheid te mogen verwachten.

1. Ik zeg: Indien wij het grote oogmerk en einde overwegen van het verbond der verlossing, tussen God en de Middelaar, dan zullen wij dat bevinden te zijn de rechtvaardigmaking der uitverkorenen. Christus heeft niet om enige zonde in Zichzelf geleden; want Hij had geen zonden, er is geen onrecht in Zijn handen, noch bedrog in Zijn mond geweest. Geen twist tussen God en Hem, om Zijns Zelfs wil; maar *Hij is om onze overtredingen verwond* en *de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem.* De vrede tussen God en ons door Zijn wonden teweeg te brengen, is het grote oogmerk van het verbond der verlossing; kan dat oogmerk nu wel bereikt worden, indien Zijn voldoening niet in onze plaats komt, en niet voor onze voldoening en betaling gehouden wordt? In de menselijke vierscharen wordt de betaling door een borg, in de plaats van de oorspronkelijke schuldenaar, voor genoegzaam gehouden; en wanneer dit nu het oogmerk Gods is in het verbond der verlossing, hoe de schuld van onmachtige zondaren betaald, en zij bevrijd zullen worden; en wanneer dit, *Gij hebt Mij het lichaam toebereid,* als het middel daartoe is uitgevonden, dan moet het verbond zo krachtig zijn aan de ene zijde, als aan de andere; dat is, zo krachtig om een gelovige in Christus te rechtvaardigen, als het krachtig was om

Christus als de zondaar te doen gerekend, en om als zodanig behandeld te worden. Dit kan uit deze twee dingen verder verklaard worden.
(1) Door op Christus te zien, als afgebeeld in de offeranden onder de wet. Wanneer een zondaar met zijn offerande kwam, dan legde hij zijn hand op het hooft van het beest, inzonderheid op het hoofd van de weggaande bok, om te tonen dat Christus Jezus, Die komen moest om beide Priester en Offerande te zijn, de zonden der uitverkorenen dragen zou, en dat zij in vrijheid gesteld zouden worden. Dat Hij Zijn hals zou neerleggen onder het slachtmes van Gods rechtvaardigheid, opdat wij de slag ontwijken mochten.
(2) Wij worden zo door Christus gerechtvaardigd, gelijkerwijs als Christus tot zonde gemaakt is voor ons. Nu zijn onze zonden waarlijk de zonden geworden van Christus; niet dat Hij inhangenderwijze tot een zondaar gemaakt is, dat ware lasterlijk om te denken of te zeggen. Maar Hij is voor de zondaar gehouden en gerekend, en is in de plaats der zondaren gesteld, alsof Hij Zelf de zondaar ware geweest; en Hij heeft voor de oorspronkelijke en voor de dadelijke zonden moeten voldoen, alsof Hij aan deze schuldig geweest was, en die bedreven had. Hierom wordt er gezegd, 2Kor. 5:21, dat *Hij voor ons tot zonde gemaakt is;* en Gal. 3:13, *dat Hij voor ons een vloek geworden is;* en 1Petr. 2:24, *dat Hij Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout*. Indien Hij nu geleden heeft, en wij Zijn gerechtigheid deelachtig worden, gelijk Hij onze zonden deelachtig geworden is; dan moet onze rechtvaardigmaking dadelijk volgen, en dan worden wij vrijgesproken en gerechtvaardigd door Zijn voldoening, door het geloof aangenomen, alsof wij nooit gezondigd hadden. De vergelijking is klaar, 2Kor. 5:21: *Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem*. Zodat Christus voor ons tot zonde gemaakt is, op dezelfde wijze als wij gerechtvaardigd worden. Zo wettelijk als Hij Die geen schuld had, aan onze schuld is onderworpen gemaakt, zo wettelijk krijgen wij ook deel aan Zijn gerechtigheid, en worden daarop vrij verklaard. Even gelijk een schuldenaar wettelijk bevrijd wordt van de schuld die zijn borg betaald heeft, en er niet meer aan onderworpen kan zijn. Zo wordt ook een gelovige door Christus' voldoening van de schuld der zonde ontslagen, en rechtvaardig verklaard. En ofschoon dit wat wonderlijk mag voorkomen, een zondaar te zijn, en nochtans in een zeker opzicht vrij te wezen van de zonden; onder schuld te wezen, en evenwel vrijgesproken te zijn, zo is nochtans de voldoening van Christus voor een gelovige zo zeker en krachtig, alsof hij zelf voldaan had, omdat zijn Borg voor hem voldaan heeft.
2. Indien wij Gods *getrouwheid* in dit verbond overwegen, die ook Zijn verbintenis volbrengt volgens de voorwaarden daarvan, dan blijkt de zaak ook klaar. Want gelijk de Middelaar Zijn verbintenis heeft volbracht, zo is het niet mogelijk, of God moet ook Zijn verbintenis volbrengen, en Christus' voldoening in naam van de uitverkorenen aannemen, en ze op hun geloof rechtvaardigen. Want gelijk het des Vaders wil was dat Hij Zijn leven zou afleggen voor Zijn schapen, zo was het ook de wil des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes, dat degenen die in Hem geloven, door Zijn voldoening het eeuwige leven hebben zouden, Joh. 6:39,40. Wanneer Christus tevoren gezegd had, dat *Hij gekomen was, niet opdat Hij Zijn wil zou doen, maar de wil Desgenen die Hem gezonden had,* zo doet Hij erbij: *Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uitersten dage.* Waarin de voldoening, die Christus teweeg zou brengen, is ingesloten. Welke verzadiging zal Hij daarvoor hebben? De zaligheid der uitverkorenen. *Dit is de wil Desgenen Die Mij gezon-*

den heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. En in vers 11 van dit hoofdstuk blijkt het, dat Hem geen verzadiging ontbreken zal, want *om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden.* En wat is die verzadiging? *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* Hij zal de Oorzaak zijn, dat velen dadelijk gerechtvaardigd zullen worden te zijner tijd. Wat is daar de grond van? *Want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* En daarom zal Hij, omdat God getrouw is, datgene toepassen, hetwelk Hij voor hen verdiend en verworven heeft.

3. Indien wij de uitnemende en evenwaardige *prijs* aanmerken, die Christus Jezus betaald heeft, met betrekking op dit verbond, dan zien wij een vaste grond waarop een gelovige vrijmoedig verwachten mag om gerechtvaardigd en vrijverklaard te worden. Het was geen geringe prijs, goud, zilver, of kostelijk gesteente, maar het bloed van Hem, Die de Zone Gods was, en is; hetwelk, zeg ik, moet aangemerkt worden niet blotelijk, maar met betrekking op het verbond, en op het einde waartoe Hij geleden en Zijn bloed gestort heeft. Want ofschoon het voor een zondaar geen troost is blotelijk dat Christus geleden heeft, wanneer men nochtans aanmerkt, dat het geschied is tot dit einde, opdat de rechtvaardigheid Gods voldaan, en dat degenen voor welke Hij voldaan heeft, gerechtvaardigd en vrijgesproken mochten worden, dan mag een gelovige zondaar daaruit aldus rekenen: Indien er een dadelijkheid is geweest in de rechtvaardigheid, die Hem als mijn Borg vervolgd heeft, als ook een dadelijkheid en kracht in Zijn voldoening; en indien die volkomen en volmaakt is geweest, zodat Gods rechtvaardigheid ten volle daardoor voldaan is, dan is er ook een dadelijkheid van genade, rechtvaardigmaking, vrede met God, en genezing voor mij, dewijl dat alles mij toegebracht zal worden wanneer ik in Hem geloof. En in dit opzicht, ofschoon het ten aanzien van ons genade is, zo is het nochtans rechtvaardig bij God, om Christus de voldoening of verzadiging te geven voor de arbeid Zijner ziel, zowel als Hij aan God voldoening gegeven heeft aan Zijn rechtvaardigheid. Het evenredige nu van datgene, hetwelk de uitverkorenen betaald zouden hebben, door Christus hun Borg aan de rechtvaardigheid Gods betaald zijnde, zo kan en wil de Heere de vergeving van een zondaar niet onthouden, volgens het verbond. De gebruiken zijn deze navolgende.

1. *Gebruik* tot opwekking. *Hier hebben wij een klaar schilderij van de wijze hoe God zondaren zalig maakt, en hoe de zondaren tot Hem komen, om de zaligheid van Hem te ontvangen door Christus Jezus.* Dit dient derhalve om ons op te wekken tot verwondering over de liefde Gods, Die zulk een weg van zaligheid voor verloren zondaren uitgevonden heeft; als daar is de liefde van God, in het geven van Zijn Zoon. En de liefde des Zoons, in het verbinden van Zichzelf om de schuld te komen voldoen, en in het dadelijk betalen daarvan. Dit geeft een aanmerkelijk recht aan het geloof van een zondaar, om Christus Jezus aan te grijpen, om met Hem te verenigen, en op Zijn voldoening te berusten, tot rechtvaardigmaking en genezing, omdat God en de Middelaar tot dit einde in onderhandeling zijn gekomen. De Middelaar Zich verbindende om te voldoen, en God Zich verbindende om die voldoening aan te nemen, en om allen, die deze aannemen en daarop berusten, te rechtvaardigen.

2. Het tweede *gebruik* dient derhalve op een uitnemende wijze *tot aanmoediging en vermaning, om Christus en Zijn voldoening te omhelzen.* De mensen moesten niet voor Hem vervaard zijn, maar Hem hun zaligheid toevertrouwen, want het verbond zal niet feilen. Gelijk het zeker is dat de Middelaar voldaan heeft, zo is het ook zeker dat Zijn voldoe-

ning tot voordeel der gelovigen is.
3. Het derde *gebruik* dient *tot bestraffing van de verachters van Christus Jezus, en van de aangeboden zaligheid door Hem.* Want nu Hij de bedreiging en de vloek van de wet op Zich genomen heeft, om de belofte aan hen te vervullen, zo moet het een grote verzwaring zijn van iemands schuld, om Hem te verachten. Het dient ook *tot vertroosting van een arme zondaar, die veel zonden en overtuigingen heeft, en niet weet hoe hij daarvan bevrijd zal worden.* Het verbond toont dat onze zonden op de Middelaar zijn overgebracht, opdat wij bevrijd zouden worden. Christus Jezus is op rechtvaardige voorwaarden in onderhandeling gekomen, opdat wij in het verbond zouden kunnen gaan op genadige voorwaarden. God kwam met Hem in een verbond, om onze zonden in Hem te vervolgen; en de Middelaar kwam in het verbond met God, om Zijn voldoening uit vrije genade aan ons toe te rekenen. Hiervandaan dat nooit genoeg opgemerkt zeggen van de apostel, 2Kor. 5:19: *God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende*. Het is aan de zijde van Christus geheel en al rechtvaardigheid, want Hij heeft voor hun vergeving der zonden en vrede met God voldaan; maar aan de zijde der uitverkorenen is het genade, God is met hen verzoend, hun zonden hun niet toerekenende; doch het is om Christus' voldoening dat Hij hun de zonde uit genade vergeeft. Zodat hetgeen hetwelk Christus duur heeft moeten betalen, dat wordt aan ons om niet geschonken. En dat is geen kleine grond van troost voor een consciëntie die met zonden bedrukt is.
4. *Gebruik* tot *onderrichting,* hetwelk van degenen die meer onkundig zijn, en zoveel licht niet hebben om de weg naar de hemel te ontdekken, inzonderheid moest opgemerkt worden, ofschoon het voor allen nuttig is.
1. Weet dan tot uw onderrichting, *dat alle mensen zonder onderscheid, onder overtredingen en ongerechtigheden liggen, onderworpen zijn aan de vloek, totdat deze weggenomen wordt*. Doch hiervan reeds gesproken hebbende, zo zullen wij er niet op blijven staan. Maar dit moet ik zeggen, dat noch wet noch Evangelie zoveel grond op u gewonnen hebben, dat zij u gebracht hebben om waarlijk te weten dat gij van nature dood zijt in zonden en in misdaden; en totdat men dit gelooft, zo kunnen geen andere waarheden enig recht nut hebben.
2. Gij moet ook weten, *dat de voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid noodzakelijk is, eer de zondaren van de zonden, van de vloek en van de toorn Gods, daar zij vanwege hun oorspronkelijke verdorvenheid en dadelijke overtredingen onder liggen, bevrijd en verlost kunnen worden.* Meent gij dat Christus Jezus tevergeefs gekomen is in het verbond der verlossing, Zich verbindende om te voldoen, en ook dadelijk geleden en aan Gods rechtvaardigheid voldaan hebbende? Indien men zo gemakkelijk in de hemel kon komen als velen denken, dan zou dat alles tevergeefs zijn. Denkt gij dat de Heere de Borg, Zijn eigen geliefde Zoon, verwond en verbrijzeld zou hebben, indien zij, die onder de zonde en de toorn liggen, Zijn rechtvaardigheid voldaan, en Zijn eer wederom hersteld konden hebben? O! neen; maar eer hun vrede gemaakt kon worden, zo moest de Heere Jezus dat alles ondergaan. En nochtans twijfel ik zeer, of er wel iemand is die denkt dat er zulk een afstand is tussen God en hen, die niet door een woord van gebed, of belijdenis, of door enige boeteweg genomen kan worden. Dit is helaas! de droevige onkunde van velen die onder het Evangelie leven. Doch gij moet weten dat er een voldoening moest zijn, en wel zulk een voldoening, die evenredig is met het gepleegde kwaad, en die gepast en voldoende is voor Hem Die door de zonde verongelijkt was, en dat die bij al de schepselen niet gevonden kan worden. Gij kunt hieruit ook de schrikkelijke gevolgen van

de zonde zien, en welk een vreselijke zaak het is om in uw eigen persoon aan God rekenschap te moeten geven voor al uw overtredingen. Want indien de zonde zulke zware dingen gebracht heeft over de Borg, wat zal zij dan niet brengen over de zondaar zelf, die al zijn dagen in vijandschap met God geleefd heeft, en geen vrede met Hem heeft willen maken, toen hij ernstig daartoe verzocht geworden is? Ook kunnen wij hieruit weten, wat dat schrikkelijk en verbaasd makend vonnis zal zijn, wat gij allen te verwachten hebt, die het nu tegen God uithoudt, en die door deze voldoening van de gezegende Heere Jezus geen vrede met Hem maken wilt, hoe gij voor eeuwig die toorn zult moeten dragen die de zonde verdiend heeft, welke nochtans ondraaglijk is.

3. Gij moest ook weten, en u benaarstigen, *om klaar en onderscheiden te zijn in uw kennis van deze dierbare waarheid, hoe een zondaar, die van nature onder de zonde en de toorn Gods ligt, en die grond heeft om deze alle dagen te verwachten, van die vloek en toorn zal bevrijd worden.* Om welke te voorkomen de Heere een verbond gemaakt heeft met de Zoon, Die Hij tot Middelaar heeft aangesteld, om vrede te maken tussen Hem en zondaren, door Zijn rechtvaardigheid voor hen te voldoen, en door diezelfde schuld te betalen, die zij betaald zouden moeten hebben; zodat deze toorn gestild, en hun vrede gemaakt is, uit kracht van dit verbond der verlossing; in welke die twee oneindig geloofwaardige Partijen overeengekomen zijn omtrent deze twee artikelen: (1) Dat Christus tot zonde zal gemaakt, en als een zondaar zal behandeld worden, ofschoon er geen zonde in Hem was. (2) Dat de uitverkoren zondaren, die van nature kinderen des toorns zijn, gelijk de anderen, uit kracht van Zijn voldoening, van de toekomende toorn verlost zullen worden. Dit zijn de twee zuilen of pilaren waarop onze zaligheid gebouwd is, en waaruit onze vrede en verzoening met God voortvloeien. Door Zijn verwonding en verbrijzeling krijgen wij vergeving; *de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden*. Om dit wat nader op te helderen, zo moet men dit verbond aanmerken: (1) Gelijk het ziet op de *Partijen* en Hun onderscheiden werkzaamheden. En (2) gelijk het ziet op de uitvoering daarvan in al deszelfs *trappen*.

Belangende het *eerste*. Er zijn drie bijzondere Partijen, Welke allen in Hun eigen plaats tezamen komen. (1) God is de Partij Die beledigd is, en Die hier de Middelaar verwondt en verbrijzelt. Hij is de Rechter, Die gereed staat om het vonnis der wet tegen zondaren uit te voeren, indien Hij geen evenwaardige voldoening ontvangt. (2) De Heere Jezus, de Middelaar, is de Partij Die verwond en verbrijzeld is; de plicht van de Middelaar is, om de rechtvaardigheid te voldoen, de prijs te betalen die in Gods raad besloten was, en een voldoening te geven van een genoegzame waarde voor de verlossing der uitverkorenen, volgens Zijn verbintenis. En zo werd Hij dadelijk verwond en verbrijzeld; God bepaalde hetgeen voldaan zou worden, de Middelaar neemt die bepaling op Zich, verbindt Zichzelf om te voldoen, en heeft ook dadelijk voor uitverkoren zondaren voldaan. (3) Wij arme zondaren zijn de derde partij. Hij is om *onze* overtredingen verwond, enz. Het zijn de uitverkoren zondaren, of de zondaren die te zijner tijd gevoelig over hun zonden, en bevreesd voor de toorn Gods gemaakt zijnde, en die met een ootmoedig besef daarover aangedaan, als ook ontdekt worden aan de vastheid en vrijheid van het verbond, en van de algenoegzaamheid van Christus' voldoening, de toevlucht nemen tot Christus Jezus, zich aan Zijn voldoening onderwerpen, en daar alleen op vertrouwen tot hun rechtvaardigmaking. Christus Jezus betaalt de prijs, en een gelovige zondaar pleit om aandeel daaraan en om het voordeel daarvan te mogen hebben, en door het geloof ontvangt hij ook een ontslag van zijn schuld. Indien men dan mocht vragen: *Wat is de zaak, door wel-*

ke een zondaar vergeven, met God verzoend, van Zijn toorn verlost, en genezen wordt? Zo antwoord ik, het is door het geloof in Christus Jezus. *Vraagt men: Wat is de grond of reden, waarom een gelovige zondaar die weldaden ontvangt?* Ik antwoord, omdat onze Heere Jezus volkomen genoeg gedaan heeft voor de schuld van zovelen, als er gebracht worden om in Hem te geloven. Vraagt men verder: *Hoe komt het dat de voldoening van Christus een rantsoen wordt, en als zodanig wordt aangenomen door degenen die geloven?* Ik antwoord, dat komt uit kracht van het eeuwige verbond der verlossing tussen de Vader en de Zoon, waarin het besloten is, dat Zijn lijden en voldoen aan de rechtvaardigheid door een gelovige zondaar zal aangenomen worden, alsof hij zelf voldaan had, volgens Joh. 6:39,40: *Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uitersten dage. En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.* Dus is ons geloof de eerste onmiddellijke trap, door welke wij de vergeving der zonden en vrede met God ontvangen. De gerechtigheid of de voldoening van Christus is datgene, waarop ons geloof zich vestigt; nochtans zo, dat het opzicht heeft op het eeuwige verbond der verlossing, uit welke beide de voldoening van Christus en ons geloof voortvloeien, en zonder welke wij geen grond konden hebben om een gerechtigheid door een middelaar te verwachten. Want tenzij wij weten dat Christus Gods rechtvaardigheid voor uitverkoren zondaren, die in Hem geloven zullen, voldaan heeft, zo kunnen wij niet op Hem vertrouwen om die gerechtigheid; en tenzij wij een oog hebben op het verbond der verlossing, zo kunnen wij niet verwachten dat deze voldoening voor ons bij God zal aangenomen worden. Indien wij deze trappen dan wederom naspeuren, zo is de eerste oorsprong van onze zaligheid in het besluit van God, het vervolg daarvan is in de voldoening van Christus, en de toepassing van Zijn voldoening is door ons toevlucht nemen tot, en aannemen van dezelve door het geloof. En daarom moesten wij in ons opklimmen naar de hemel op deze drie acht geven in deze orde; wij moesten eerst beginnen aan het geloof, en in het geloven moesten wij zien op Christus' voldoening, en vandaar moesten wij opklimmen tot de oorsprong daarvan, namelijk, het verbond der verlossing, en de voorwaarden daarvan. Welke alle tezamen een klare grond geven om gerechtigheid te verwachten door Christus Jezus.

Dit zal ik eens door een schriftuurlijke gelijkenis ophelderen, waarin ik tonen zal hoe deze *drie* dingen tezamen komen; nochtans zo, dat er een onderscheid is in hun samenkomst. Gij weet dat er onder de wet *vrijsteden* ingesteld waren, welke voorbeelden zijn geweest van Christus Jezus, in welke wij een schuilplaats vinden. In deze vrijsteden moeten wij deze *drie* dingen aanmerken, welke tot behoudenis van iemand, die een doodslag begaan had, tezamen komen: (1) Gods *bepaling*, die zulk een vrijstad ingesteld heeft, opdat de doodslager daarin zijnde, bevrijd zou zijn van de bloedwreker. Dit was de oorsprong van de twee volgende dingen. (2) De vrijstad zelf, als een plaats van toevlucht en veiligheid voor de doodslager. (3) De dadelijke toevluchtneming, of het lopen tot de stad, om in veiligheid gesteld te worden. Nu vloeide het behoud van de doodslager van al deze drie dingen tezamen. De wet, die zulk een vrijstad instelde, was de grond; de vrijstad zelf was de schuilplaats, en des doodslagers dadelijk lopen tot de stad, gaf hem een recht tot het voorrecht van de vrijstad. Want ofschoon de twee voorgaande er geweest mochten zijn, indien hij nochtans niet tot de vrijstad gevlucht was, zo zou hij de weldaad van behoud niet genoten hebben. Evenzo moet een gelovige, die zalig wil worden, deze *drie* dingen aanmerken: (a) Gods bepaling van zulk een weg der zaligheid voor uitverkoren

zondaren door een Middelaar. (b) De Middelaar Zelf, als het voorrecht van de Vrijstad tot dit einde. En (c) des zondaars toevlucht nemen tot Hem, hetwelk is zijn geloven in Hem, en het pleiten om de weldaad van Christus' voldoening, volgens de voorwaarden van het verbond. Onderstelt nu iemand, die tot de vrijstad zijn toevlucht neemt, die is, daar binnen zijnde, behouden, de bloedwreker kan hem niet verder dan tot de poorten van de stad achtervolgen. Nochtans heeft hij dat voorrecht alleen door Gods bepaling en vaststelling van die vrijstad tot zulk een einde; ook moet hij daarin gevlucht wezen, eer hij het voorrecht daarvan genieten kan. Onderstelt ook, dat een zondaar door het geloof tot Christus Jezus de toevlucht genomen heeft, deze mag om de bevrijding van de toorn Gods pleiten, wegens Gods bepalen en aanstellen van een Middelaar tot zulk een einde. Ook heeft de Middelaar Christus Jezus dit voorrecht verworven, dat een iegelijk die zo tot Hem de toevlucht neemt, behouden zal worden. Nochtans wordt ook ondersteld, dat zulk een zondaar tot Hem de toevlucht genomen heeft, of anders kon hij niet verwachten om door Hem behouden te worden, ofschoon God de Middelaar als de Vrijstad van behoud vastgesteld had. Wij moeten deze drie dingen dan bij elkander nemen; en nochtans zijn ze (gelijk wij gezegd hebben) van elkander onderscheiden. Want Gods bepaling is de uitwerkende oorzaak en de fontein van alles. De voldoening van Christus is de verdienende oorzaak, en ons geloof is de grond op welke wij een recht ontvangen, om te mogen pleiten om het voordeel van Zijn voldoening. Even gelijk de doodslager die tot de vrijstad vluchtte, zijn behoud lag niet in enige waardigheid die er in zijn lopen of vluchten was, maar in Gods bepaling van die plaats. Nochtans werd zijn lopen of vluchten tot de vrijstad vereist als het middel van zijn behoud; en tenzij hij tot dezelve heen vluchtte, zo kon hij niet op het voorrecht van de stad pleiten. Zo geeft ook ons geloof ons grond, om op het recht tot Christus en Zijn voldoening te pleiten, zonder welke wij dat recht niet konden hebben. Doch omdat de ene dit onder zulk een begrip beschouwen zal, en een ander wederom onder een ander begrip, zo zullen wij, teneinde het een weinig klaarder mocht zijn:

Ten tweede, in dit verbond deze *drie trappen* verder aanmerken. (l) Deszelfs bepaling gelijk het in de raad van God besloten en vastgesteld is, hetwelk hoofdzakelijk hierop uitkomt, dat voor zulke en zulke personen door de Middelaar voldaan zal worden, en dat Zijn voldoening voor hen zal aangenomen worden. (2) De uitvoering van dit verbond, waar wij insluiten al het lijden van onze Heere Jezus; al die slagen en wonden, daar Gods rechtvaardigheid Hem als de Borg der uitverkorenen mee vervolgde, als ook Gods aannemen en rechtvaardigen van Hem; Zijn aannemen van, en voldoening in Hem, en in hetgeen Hij geleden en gedaan heeft, verklarende door Hem op te wekken uit de doden. (3) De toepassing van Zijn verdiensten, door Zijn aangenomen voldoening, bestaande in deze dingen: (a) Dat degenen die aan Christus gegeven zijn, op voorwaarde dat Zijn voldoening voor hen ten goede zal zijn, gerechtvaardigd en gezaligd zullen worden; dat is, dat te zijner tijd de toepassing van Zijn voldoening gegeven wordt aan degenen die Hem gegeven zijn, om door Hem gezaligd te worden. Hetwelk insluit de voorbidding van Christus, dat aan zulke personen de vernieuwing, het geloof, enz. gegeven zal worden. (b) Dat het werk des Geestes, Die als een Heiligmaker het geloof werkt, en de ziel overreedt om Christus Jezus te omhelzen, hun gegeven zal worden. (c) En dan volgt het dadelijk komen van een gelovige tot Christus, zijnde lieflijk en krachtig getrokken, om op Hem en Zijn voldoening te berusten; waarop dan de toepassing van het vonnis der rechtvaardiging en vrijspreking volgt, als de uitslag van het voorgaande. Zodat, daar het tevo-

ren was: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het Boek der wet, om dat te doen;* daar is het nu: *Die in Christus gelooft, heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis.* Dit alles gaat tezamen, en komt met elkander overeen, namelijk het verbond als de grond, de voldoening van Christus als de verdienende oorzaak, en de toepassing van Zijn voldoening door het geloof, hetwelk een gelovige daar recht toe geeft.
De reden waarom wij hier zolang op blijven staan, is om u gelijk te leren acht geven op het verbond der verlossing, op Christus' lijden, en op uw geloof. Het is geen geloof dat u rechtvaardigen zal, hetwelk geen opzicht heeft op het verbond; ook zullen het verbond en Christus' voldoening u niet rechtvaardigen zonder het geloof. Nochtans moet gij deze zo tezamen voegen, dat de eer van de zaligheid uit vrije genade niet gegeven wordt aan het geloof, maar aan Gods eeuwige liefde, en aan de voldoening van Christus. En het is ook geen kleine zaak voor een ziel, die gevoelig is over haar zonden, om in de oefening des geloofs het gewicht van haar zaligheid zo op Christus en op het verbond te leggen, dat zij het vluchten tot Christus niet verzuimt; en om Christus door het geloof zo aan te nemen, dat zij het gewicht niet legt op het geloof, maar op Christus en het verbond; gelijk uit de voorgemelde gelijkenis blijkbaar is. Onderstelt dat iemand, die een ander onverhoeds had doodgeslagen, gegrepen was geworden eer hij in de vrijstad kwam; daarvan zou Gods instelling en bepaling de oorzaak niet zijn, maar zijn niet vluchten of komen tot de vrijstad. Zo kunnen ook sommigen door Gods rechtvaardigheid gegrepen worden, die minder zondig zijn dan anderen; doch de oorzaak hiervan ligt niet in Gods verbond, en ook niet in de voldoening van Christus, maar in hun niet vluchten tot Christus als de Vrijstad. En daarom worden zij niet gehoord te pleiten om bevrijding, uit kracht van die voldoening, voor de vierschaar Gods.
5. *Gebruik tot vermaning en aanmoediging* van zondaren, om tot Christus te komen. Hier wordt ons een klare grond voor ons geloof, en een duidelijke weg naar de hemel geopend, als ook een krachtige aanmoediging gegeven om zondaren te overreden om Christus aan te grijpen, en om deze weg in te slaan om het leven te verkrijgen. Deze tekst opent, als het ware, de poorten van de vrijstad, ons de weg aanwijzende om de toekomende toorn te ontvlieden. Hier wordt in Gods wijsheid, rechtvaardigheid, goedheid en genade een weg voorgesteld, die u in het Evangelie wordt aangeboden; en dewijl dit zo is, zo bidden wij u dat gij de genade Gods niet tevergeefs ontvangen moogt. Maar dewijl er een verbond is, dat in alles wel geordineerd en bewaard is, een Middelaar en een rantsoen verzorgd, en een weg, hoe men tot Christus door het geloof komen zal, voorgeschreven is, zo laat een iegelijk die onder overtuiging van zonden en besef van de toorn Gods is, toetreden tot Hem, en verenigen met Hem, uit kracht van Zijn wonden om vergeving pleiten, en uit kracht van Zijn striemen om genezing, met opzicht op dit verbond.

Er zijn vier dingen, welke dienen zullen om aan deze toepassing grond te geven. Indien wij aanmerken: (1) De grote *grond* des geloofs die hier is. (2) De grote *reden* die wij hebben, om van deze grond gebruik te maken. (3) De grote *aanmoediging* die ons gegeven wordt om zulks te doen. En dan (4) de grote *noodzakelijkheid* die wij hebben om deze toepassing te maken. Wij zullen van elk kort een woord spreken. Doch vooraf moeten wij dit zeggen, dat aangezien gij allen tot verzoening met God geroepen wordt, dit gebruik bij wege van vermaning dient voor dezulken, die in een afstand en vervreemding van Hem leven. Maar voor degenen die nader tot Hem gebracht zijn, onder het gevoel

van hun zonden, en die ernstig zijn in het zoeken van de Heere, dient het tot vertroosting. Kortom, wij vermanen allen en een iegelijk, en zo mag het dienen tot overtuiging van sommigen, en tot vertroosting van anderen. Maar om dan te komen tot:

Het *eerste* dat wij voorgesteld hebben. *Wij verklaren en verkondigen dit als een waarachtig en getrouw woord, dat er een eeuwig verbond is, in welke de zaligheid der uitverkorenen, door Christus' voldoening aan Gods rechtvaardigheid voor hen, besloten en vastgesteld is, en dat er ook een weg is voorgesteld, om vrede te maken tussen God en tussen allen die hun eigengerechtigheid willen verlaten, en deze voldoening aangrijpen, namelijk zulk een weg, die hun rechtvaardigmaking en genezing aanbrengt.* En tot uw bevestiging zo overweegt eens in het algemeen, of het wel mogelijk is dat dit verbond der verlossing, het lijden van de Middelaar, en de beloften die aan het geloof gedaan zijn, wel tevergeefs kunnen wezen. Heeft de Vader de Borg tevergeefs zo hittiglijk vervolgd? Of heeft de Borg zulk een rantsoen tevergeefs betaald? O! neen; indien het niet geweest ware om vergeving, vrede en genezing mede te delen door Zijn wonden en striemen, aan dezulken die onder de verdoemenis en onder de heerschappij der zonden lagen, zo zou geen van beide geschied zijn. Om dan enige bijzondere *gronden* van uw geloof voor te dragen, zo ziet hier:

(1) Een volle *voldoening*. God heeft de weg gebaand van des zondaars vrede met Hem, door Zichzelf ten volle in Christus de Middelaar te voldoen voor de zonden der uitverkorenen, zodat een zondaar, die onder een gevoel van zonde zich tot Hem begeeft, geen volgende rekenschap van zijn schuld te vrezen heeft. *Maar wij mogen met een heilige en nederige vrijmoedigheid zeggen, dat wij niet gekomen zijn tot de tastelijke berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onweder, en het geluid der bazuinen, en de stem der woorden; welke die ze hoorden, baden dat het woord tot hen niet meer zou gesproken worden, enz. Maar wij zijn gekomen tot de berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem, enz. En tot den Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel,* Hebr. 12:18-24. Onze nodiging is derhalve niet, dat gij komen zult om voor uw eigen schuld rekenschap te geven, maar om Christus' betaling daarvan, en om Zijn voldoening aan te nemen, door welke Gods rechtvaardigheid ten volle voldaan is.

(2) Ziet hier ook als een tweede grond des geloofs de rechtvaardigheid van God, niet ten aanzien van ons, maar ten aanzien van het verbond tussen de Vader en de Zoon, Die de principale Partijen daarin zijn, dewijl wij, om zo te spreken, maar toevallige partijen zijn in dit verbond, zijnde hetzelve eerst en voornamelijk tussen God en de Middelaar. De *rechtvaardigheid* daarvan blijkt hierin, dat deze opzicht heeft op een verbond dat aan alle zijden vervuld is, en daarom kan het geloven en het aannemen van de voldoening van de Middelaar niet anders dan aangenomen worden, alsof zij zelf de schuld betaald hadden. De Vader heeft het verbond en de voldoening, die Zijn rechtvaardigheid ontvangen moest, Zelf naar Zijn eigen genoegen, als het ware, geschikt; en gelijk het nu rechtvaardig was aan de zijde des Zoons, om volgens Zijn verbintenis te voldoen, zo is het ook rechtvaardig aan de zijde des Vaders, om een zondaar, die door het geloof tot Christus Jezus de toevlucht neemt, te rechtvaardigen, en om met Hem bevredigd te zijn.

(3) Ziet ook in dit verbond niet alleen rechtvaardigheid, maar ook *barmhartigheid*. Gelijk dit verbond rechtvaardig is, zo is het ook genadiglijk vrij, hetwelk gans wonderlijk is, en enigszins vreemd, indien niet paradox, mag voorkomen. Nochtans is er niets in dat met de weg der genade onbestaanbaar is; het is rechtvaardig dat de Borg de schuld betalen

moet, en nochtans wordt die schuld ons gans vrij en genadig vergeven. Het is rechtvaardigheid in de hoogste graad, ten aanzien van de Middelaar; maar ten aanzien van ons is het vrije genade in de hoogste trap; wij komen er vrij en zonder prijs aan, ofschoon het Hem zeer duur gestaan heeft. Ook is het een gedeelte van des Middelaars onderneming, dat het voor Zijn zaad vrij zou zijn, Joh. 6:40: *Dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.*

(4) Overweegt de dadelijkheid en *vastheid* eens van dit verbond. Het is zodanig, dat het niet feilen kan, dewijl het op zulke pilaren rust, als er is de getrouwheid van God, Die op zulke rechtvaardige voorwaarden verbonden is, en als hebbende ook de heerlijkheid Gods tot deszelfs einde, nevens een noodzakelijke en gewisse uitwerking, namelijk de genezing van allen, daar dit soevereine geneesmiddel aan wordt toegepast. Deze vastheid en zekerheid van het verbond vloeit voort van Gods verbintenis aan de Middelaar, en van des Middelaars voldoening, en van des Vaders aannemen van die voldoening, hetwelk door het bloed des Testamentmakers bevestigd zijnde, een testament wordt dat niet vernietigd of veranderd kan worden. Indien dit alles nu zo is, dan vraag ik, of er niet een genoegzame grond is om degenen die het Evangelie horen, te vermanen om in Christus te geloven, en gelovende, om het eeuwige leven te verwachten door Hem? En of er niet een vaste grond is neergelegd, om de hoop van het eeuwige leven op te bouwen? Dewijl dit dan het besluit van alles is, dat het leven uit vrije genade door Christus te bekomen is, gebruikt dan deze weg van zaligheid, om uw vrede met God te maken. Dit vermaan ik u onder ernstige betuigingen, want gij zult anders aan de Goddelijke rechtvaardigheid, in uw eigen persoon, voor de minste penning van uw schuld moeten rekenschap geven.

Zo iemand hier mocht tegenwerpen en zeggen: *Wij zijn in vijandschap met God, en kunnen niet voldoen.*

Ik antwoord: Deze tekst toont dat de voldoening niet van u gevorderd wordt, maar van de Middelaar, Die deze alrede gegeven heeft, en welke van de Vader aangenomen is voor allen, die om het voordeel daarvan door het geloof pleiten zullen.

Zegt gij: *Wij weten niet hoe wij tot God zullen komen, wij kunnen niet één stap voorwaarts doen, en wij zijn zo zondig en ellendig, dat wij geen zulke overtreders en ellendige schepselen kennen als wij zijn.*

Ik antwoord: Is het niet voor dezulken, daar de Middelaar voor in onderhandeling gekomen is voor overtreders, voor rebellen, voor verachters van Hem, voor dezulken die Hem achtten dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was? Indien Hij voor rechtvaardige mensen alleen Borg geweest was, dan zou er nog enige reden geweest zijn voor zulk een tegenwerping; maar het is voor zondaren, ja, voor grote zondaren geweest. En deze wijze van redenering zegt zakelijk, dat Christus niet nodig had om Zijn leven af te leggen.

Zegt gij: *Wij zijn zo zondig en afkerig, zo vuil en besmet, dat het ons toeschijnt buiten het bereik van de genezing te zijn.*

Ik antwoord: Deze redenering zou, indien deze doorging, in kracht hierop uitkomen, dat gij niet binnen het bereik van Gods genade en van de voldoening van Christus zijt; hetwelk niet alleen beledigend, maar ook lasterlijk is te denken van de genade Gods en van Christus' voldoening. Indien uw zonden groot en schrikkelijk zijn, zo heeft de Middelaar ook een grote en schrikkelijke toorn geleden; Hij is verwond, verbrijzeld, gestraft, enz.

Zo iemand nog verder mocht tegenwerpen: *Wij kunnen niets doen, wij kunnen niet tot Christus komen, wij weten niet wat het is te geloven; of indien wij al iets doen, zo is al onze goedheid als een morgenwolk en als een vroeg komende dauw, die zeer haast voorbij gaat.*

Ik antwoord: Het verbond is niet tussen God en u behandeld, maar tussen God en de Middelaar. En de grond van uw vrede, ten aanzien van de verwervende oorzaak, hangt af van des Middelaars volbrengen van Zijn verbintenis aan het verbond; en wat verder uw geloof aangaat, dat is een deel van des Vaders verbintenis aan de Middelaar, en het moet zekerlijk zo krachtdadig worden gemaakt, als Hij Zijn woord moet houden aan Zijn Zoon, volgens deze beloften van het verbond: *Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; zij zullen Mij allen kennen,* Jer. 31:33,34. *Zij zullen allen van den Heere geleerd zijn,* Jes. 54:13. *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht,* Ps. 110:3, en dergelijke. Al deze beloften zijn in het verbond tussen de Vader en de Zoon geweest, en de toepassing daarvan is maar Hun uitvoering ten aanzien van ons. Dewijl er nu zulk een vrijstad voor doodslagers en overtreders geopend is, treedt dan ootmoedig en vrijmoedig toe, en vlucht daarheen.

Maar er is nog een tegenwerping, die mogelijk bij sommigen gemaakt zal worden, namelijk deze: *Wij weten niet of wij geloven zullen of niet, omdat wij niet weten, of wij in het verbond zijn of niet.*

Ik antwoord: Zoudt gij denken dat de doodslager onder de wet wel geredeneerd zou hebben? Indien hij zo geredeneerd had: Ik weet niet of die vrijstad voor mij gebouwd of ingesteld is; en indien hij, wanneer de poorten daarvan voor hem geopend werden, om deze reden gevreesd had om daarin te gaan, daar het hem gezegd was dat die voor dezulken ingesteld was? Evenzo is het ook hiermee gelegen; wanneer iemand zegt, ik kan niet geloven, dat is zoveel of een doodslager gezegd had, ik kan niet naar de vrijstad lopen. Deze zou, al was hij kreupel geweest, nochtans tot deze gehinkt en gekropen hebben zo goed als hij kon. Zo moest men hier ook niet disputeren wiens naam in het verbond is, maar wij moesten tot de vrijstad en schuilplaats toetreden, gelijk de apostel redeneert, Hebr. 6:17,18: *Waarin God, willende den erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, is met een eed daar tussen gekomen; opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die den toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden.*

De mens in zijn natuurlijke staat wordt hier bij de doodslager vergeleken, liggende onder het vonnis van de wet, of in gevaar om door de bloedwreker achtervolgd te zullen worden. De Heere Jezus wordt vergeleken bij de vrijstad; en de erfgenamen der belofte achtervolgd zijnde, wat zullen die gaan doen? Zal de verkiezing ze blotelijk behouden? O! neen; maar zij moeten de toevlucht nemen tot Christus Jezus, als tot hun Vrijstad. Vliedt derhalve tot Hem, als hebbende deze vrees, opdat niet de bloedwreker u achtervolge en achterhale. En indien gij niet zo snel kunt lopen als gij wel zoudt willen, loopt nochtans zo spoedig als gij kunt. Ook hebt gij dit voordeel, dat de vrijstad niet veraf ligt, maar zij is nabij u, zelfs voor uw deur, gelijk de apostel spreekt, Rom. 10:8: *Nabij u is het woord, in uw mond en in uw hart.* De meest lamme ziel onder u allen heeft Christus nabij zich opdat zij tot Hem in mocht gaan als in een vrijstad, en opdat Hij tot haar mocht inkomen, en met haar avondmaal houden. Indien gij dan uw voeten niet zo vlug kunt oplichten in het lopen tot Hem, indien gij nochtans in goede ernst uzelf op Hem kunt overwentelen,

dan zult gij behouden zijn. Dewijl nu deze weg van zaligheid zo vol, zo vrij, zo rechtvaardig en zo krachtig is, zo draagt zorg, dat gij uzelf daarvan niet beroven mocht.
Ten tweede. Opdat wij dit nog nader aandringen mogen, zo overweegt, *welke grote redenen gij hebt om aldus te lopen.* Neemt dit ene woord maar, gij zijt zondaren, liggende onder de vloek en de toorn Gods. Is er nu wel enige andere weg om vergeving en vrede met God te verkrijgen? En indien gij gelooft dat gij zondaren zijt, liggende onder de vloek, is het dan niet noodzakelijk om tot een schuilplaats te vluchten, om ervan bevrijd te worden? Indien wij voor engelen predikten die nooit gezondigd hadden, zo mocht er enige reden zijn om weinig gewicht te leggen op zulk een woord van vermaning; maar nu gij zondaren zijt, onder de vloek en toorn Gods, waarom verwerpt gij nu een Zaligmaker, daar gij Hem zo nodig hebt?
Ten derde. Overweegt ook, *dat gij grotelijks aangemoedigd wordt om zo tot Hem te vluchten, en dat er niets is om u af te schrikken.* Welk nadeel is er om te geloven? Er is immers in deze weg niet het minste nadeel, maar groot voordeel; de zaligheid zal degenen die geloven gewis niet ontgaan. Ja, wij mogen uit de woorden van de tekst, om hiertoe aan te moedigen, daar bijdoen, dat degenen die onder een gevoel van zonde bevreesd zijn voor de toorn Gods, op het verbond te zien hebben, om het geloof met kracht in hen te volbrengen. Want indien het waar is, dat al de middelen in het verbond zijn, zowel als het einde, en indien wij het verbond mogen aangrijpen tot de vrucht en uitwerking daarvan, namelijk de vergeving der zonden, en de genezing, dan mogen wij ook het verbond aangrijpen, om ons tot zulk een vrucht en uitwerking te bevorderen. Dit zeg ik niet alsof iemand van zich het geloof kon oefenen omtrent het verbond, eer hem het geloof gegeven is; maar ik zeg dit tot aanmoediging van eerstbeginnenden, die mogelijk denken dat zij geen geloof hebben, opdat zij hetgeen zij ontvangen hebben mochten oefenen, en opdat zij meer en meer op het verbond mogen zien, om verlichting, verlevendiging en versterking, en opdat zij met de vader van het kind, daar men in het Evangelie van leest, mochten zeggen: *Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp*, Mark. 9:24. En met de bruid, Hoogl. 1:3. *Trek mij, wij zullen U nalopen.*
Ten vierde. Eindelijk, overweegt ook *de volstrekte noodzakelijkheid waaronder gij ligt, om van deze weg der zaligheid gebruik te maken, tot verkrijging van vrede met God, door de voldoening van Christus, en tot genezing van uw wonden door Zijn striemen*. Er is geen middelweg, gij moet het wagen om God op uw eigen rekening te betalen, of gij moet Zijn voldoening aannemen. God heeft nooit met de mens meer verbonden gemaakt dan twee; een verbond der werken voor volmaakte rechtvaardigen, door welk verbond geen zondaar ooit tot het leven geraken kon; en een verbond der genade, waarin Christus voor ons tot zonde gemaakt is. En zovelen er tot Hem door het geloof de toevlucht nemen, worden rechtvaardigheid Gods in Hem. En daarom moet gij of deze weg inslaan, of gij moet besluiten om in eigen persoon Gode rekenschap te geven, zonder een Borg en Middelaar. Of indien gij dit een vreselijke zaak oordeelt te zijn, om zo aan God te moeten rekenschap geven, en indien het zeker is, dat velen veroordeeld geworden zijn, die de weg der werken ingeslagen hebben; dan bid ik u om de gerechtigheid van Christus te verwelkomen, en om deze te gebruiken tot vergeving der zonden en verzoening met God. Deze weg zal u helpen, wanneer de andere u geheel begeven zal. Doch dezulken die deze weg inslaan, durf ik vrijmoedig in de Naam Gods aanzeggen, dat zo zeker als Christus verwond en verbrijzeld geworden is, zij ook zo zekerlijk vergeving en genezing erlangen zullen, wanneer zij maar tot Hem komen, en Hem door het geloof aangrijpen. En aan de

andere zijde zeg ik, in diezelfde Naam, tot allen die deze weg van zaligheid niet inslaan, dat zij zeker gebracht zullen worden om in eigen persoon aan God rekenschap te geven, en om Zijn vloek te ondergaan, volgens de inhoud van het verbond der werken. Zo stelt deze tekst u het leven en de dood, Gods zegen en de vloek voor ogen; het leven en Gods zegen, indien gij u begeeft tot Christus als uw enige Vrijstad; de dood en Gods schrikkelijke vloek, indien gij dat niet doet. De Heere Zelf nu geve u wijsheid om de rechte keuze te doen!

TWAALFDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:6

Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.

IN de voorgaande verzen is iets gesproken van het lijden van de Heere Jezus voor zondaren, dat Hij verwond en verbrijzeld was, enz. In dit vers gaat de profeet over, om te tonen hoe het kwam, dat Christus Jezus voor de uitverkorenen, het zaad dat Hem God gegeven had, heeft moeten lijden; hetwelk Hij doet door de *gelegenheid* en *oorzaak voor te stellen*, waaruit hetzelve is voortgekomen.
(1) De *gelegenheid* daarvan is in deze woorden: *Wij dwaalden allen als schapen*, de uitverkorenen zowel als de anderen; *wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg*; wij hadden onszelf van alle recht ten eeuwigen leven ontbloot, en onszelf gebracht onder Gods vloek en toorn door onze zonden.
(2) De *fontein-oorzaak* is in deze woorden: *Doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.* Toen wij allen waren afgedwaald, nam Jehovah onze Heere Jezus, gelijk de offeranden onder de wet genomen werden, en stelde Hem in onze plaats, Hij legde Hem de straf op, die wij door onze zonden verdiend hadden, en heeft Hem ook dadelijk voor onze schuld vervolgd.
Dus zijn deze woorden een antwoord op die vraag: Hoe komt het dat onze Heere Jezus zo voor zondaren geleden heeft? Hierop wordt geantwoord, de uitverkorenen hadden zichzelf onder de vloek en toorn Gods gebracht door hun afdwalingen; en om hen voor die toorn te behoeden, heeft God Zijn Zoon Christus Jezus verordend en verzorgd tot een Verlosser, en heeft ook, volgens het verbond der verlossing, onze ongerechtigheden op Hem gelegd en doen aanlopen. Kortom, hun zonden, en Gods aanstellen van Hem tot een Borg, heeft Hem onderworpen gemaakt, om voor al hun schulden te voldoen.
Het *eerste deel* der woorden toont onze natuurlijke krankheid; en het *tweede deel* toont Gods genadige genezing en remedie.
In het *eerste* vinden wij deze *drie* dingen: (1) De natuurlijke staat van alle mensen, zelfs van de uitverkorenen, die hier voornamelijk in het oog gehouden moet worden: wij dwaalden allen. (2) Dit wordt verder door een gelijkenis opgehelderd: wij dwaalden allen als schapen. En dan wordt het (3) uitgebreid: wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg. Er worden verschillende woorden samengevoegd, om de dodelijk zondige toestand aan te wijzen, waarin de uitverkorenen, zowel als anderen, zichzelf gebracht hebben.
1. Onze natuurlijke staat en toestand wordt voorgesteld in dit woord *dwalen*. Te *dwalen* is uit de weg te gaan, en verwilderd te wezen. Want God heeft de mens een regel gegeven, om daarnaar te wandelen in de weg des levens, namelijk de regel en de weg der hei-

ligheid. Die nu hierin niet wandelt, die dwaalt en is van de rechte weg afgeweken.
2. Dit wordt, gelijk ik gezegd heb, door een gelijkenis van *schapen* opgehelderd. Dat de uitverkorenen hier bij *schapen* vergeleken worden, geschiedt niet om de zondigheid van hun dwalen te verkleinen, ofschoon de onnozelheid van dat dier in sommige andere gelijkenissen te kennen wordt gegeven. Maar het geeft het onverstand, de geestelijke dwaasheid, en de onvernuftigheid van hun dwaling te kennen, dewijl de Schriftuur dat dier gewoonlijk voorstelt als tot dwalen genegen te zijn. Ook leert de natuur en de bevinding, dat zij in een woestijn, daar het grootste gevaar is, het gereedste zijn om in het gevaar te lopen; zodanig is hun slechte, en om zo te spreken, dwaze genegenheid. Evenzo zijn de uitverkorenen van nature.
3. Dit wordt nu vergroot of uitgebreid in deze woorden: *Wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg*. Tevoren werd het verzamelender wijze voorgesteld: *Wij dwaalden allen als schapen;* doch opdat niemand zichzelf mocht uitsluiten, zo wordt het nu uitdelender wijze voorgesteld, *een iegelijk van ons*, namelijk *Jesaja, Jeremia, en anderen*, niemand uitgezonderd. Dit *keren naar zijn eigen weg*, geeft twee dingen te kennen: (1) Het wordt *onze weg* genoemd, om het te onderscheiden van Gods weg; gelijk het in Ps. 81:12. uitgedrukt wordt: *Dies heb Ik het overgegeven naar het goeddunken hunner harten, dat zij wandelen in hun raadslagen,* dat is, in hun eigen uitvindingen, of naar hun eigen wil, zin en genegenheden. (2) Dat er gezegd wordt, een *iegelijk keert zich naar zijn weg*, toont, dat behalve de gemene weg van des zondaars afkering van God, elke zondaar zijn eigen bijzondere weg heeft, in welke hij onderscheiden is van een andere zondaar. Er is maar één weg naar de hemel, maar vele wegen naar de hel, en elk heeft zijn onderscheiden weg. De een heeft deze overheersende lust, en de ander heeft een andere overheersende lust; doch allen komen zij hierin tezamen, dat een iegelijk zich afkeert van Gods weg, en dat zij allen een weg inslaan van henzelf.
Nu zullen wij, uit aanmerking van het oogmerk, twee *algemene aanmerkingen* voordragen.
1. *Dat het veel toebrengt tot de rechte bevatting van het lijden van Christus, dat men een grondige kennis heeft van onze zondige natuur en geneigdheid.* Wij zullen het lijden van Christus nooit recht kennen, noch enige hoogachting voor Hem hebben, of ook de leer, die Hem en Zijn lijden voorstelt, niet hartelijk verwelkomen, totdat wij enig gevoel van onze zondige natuur en genegenheid hebben. Hierom was het dat velen uit de farizeeën en geveinsden, toen onze Heere Jezus Zijn bediening waarnam onder de Joden, Hem nooit aangenomen, noch Zijn lijden gewaardeerd hebben; daar velen uit de tollenaren en zondaren tot Hem gekomen zijn, en veel goeds van Hem ontvangen hebben.
Wij zullen op het gebruik van deze aanmerking niet blijven staan; met een woord maar. Ziet hier een voorname reden, waarom de Heere Jezus zo weinig geacht, en de prediking van Zijn lijden zo weinig gewaardeerd wordt, namelijk, omdat er zo weinigen zijn die onder een behoorlijk gevoel wandelen, dat zij als *schapen gedwaald* hebben.
2. De andere algemene aanmerking uit het oogmerk van deze plaats is, wanneer wij beide de delen van het vers tezamen nemen: *Dat wij nooit het lijden van Christus, dan met betrekking op het verbond der verlossing, en Gods onderhandeling met Hem als onze Borg, beschouwen moeten.* En daarom staat er in het laatste gedeelte van het vers: *Doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.* Want ofschoon wij al weten dat Christus veel geleden heeft, indien er nochtans geen oog is op, en enige kennis van het verbond, als ook van de oorzaak van Zijn lijden, en van Gods hand en oogmerk

daarin, zo zal het van geen nut zijn. Hierom is het, dat wanneer Petrus van het lijden van Christus spreken zal, dat hij dit woord vooraf laat gaan, Hand. 2:23: *Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde;* en dan laat hij Zijn kruisiging volgen, *hebt gij genomen, en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood.* Wanneer wij nu het lijden van Christus aanmerken met betrekking op het verbond, dan zien wij daaruit: (1) Dat het lijden van Christus niet bij geval komt, maar door Gods eeuwige raad, en uit kracht van die onderhandeling die er is tussen de Vader en de Zoon. En dit neemt de ergernis daarvan weg, daar ook de profeet zich hiertoe verledigt om die weg te nemen. (2) Daardoor ontvangt het geloof toegang, om van Zijn lijden gebruik te maken, wanneer het Hem beschouwt als opzettelijk tot dit einde verordineerd te zijn. (3) Daarin wordt ook de liefde Gods, Vader, Zoon en Heilige Geest, ontdekt jegens uitverkoren zondaren. Hoe vertoornd God ook op de Middelaar scheen, als verbeeldende hun personen, en vervullende hun plaats, dat Jehovah nochtans dit lijden uitgevonden en verordineerd heeft, als ook Zijn Zoon gezonden heeft om te lijden, daarin wordt een wonderlijke liefde ontdekt en geopenbaard.

Merkt nu meer *bijzonder* uit het *eerste deel* van de woorden, hetwelk het voornaamste is daar hier op gelet moet worden: *Dat alle mensen, zelfs de uitverkorenen niet uitgezonderd, van nature in een allerzondigste en meest wanhopige staat en toestand zijn.* Zodat, indien gij weten wilt wat zij van nature zijn, ziet hier dan een beschrijving van hun staat. *Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg.* Wanneer het nu *onze weg* genoemd wordt, zo is er geen andere benaming nodig om de dodelijkheid daarvan voor te stellen. Hetgeen ik meen, is, dat alle mensen onder deze twee zaken zijn:

(1) Zij zijn onder schuld voor God, Ef. 2:1,3, dood door de misdaden en de zonden, kinderen des toorns, en erfgenamen der hel, onderworpen aan Gods vloek, uit kracht van het verbroken verbond in Adam.

(2) Doch hetgeen hier voornamelijk bedoeld wordt, is, dat er in elk mens een zondige natuur is, een zondigende zondigheid, een geneigdheid tot zondigen; ieder heeft een dwalende natuur. Zodat, ofschoon de gelijkenis van schapen, voor zoveel het onnozele schepselen zijn, op hen niet past, zo past deze nochtans op hen in deze zin, dat zij slechte dwaze schepselen zijn. In dit opzicht wordt er gezegd, Gen. 6:5, *dat al het gedichtsel der gedachten van des mensen hart te allen dage alleenlijk boos is.* En in Ef. 2:1 wordt de mens gezegd *dood in de zonden te zijn*, niet alleen ten aanzien van de toorn Gods, waaraan hij onderworpen is; maar ook ten aanzien van de natuurlijke dodigheid van zijn zondige natuur, en gemis van het geestelijk leven. Zo ook Rom. 3:9,10, enz., daar de apostel des mensen natuur in het brede beschrijft, niet alleen ten aanzien van de schuld, maar ook ten aanzien van de geneigdheid tot de zonde, zeggende: *Hun keel is een geopend graf.* Te kennen gevende, dat een mens van nature als een graf is, dat het lijk, hetwelk daarin is, de dood en de zonde zijn, en dat al wat van hem voortkomt, daarnaar ruikt. *Hun voeten zijn snel om bloed te vergieten, met hun tong plegen zij bedrog, enz.;* elk lid van het lichaam, en ieder vermogen van de ziel is geneigd tot de zonde. Dit zal nader bevestigd worden uit deze drie dingen:

(a) Wanneer wij aanmerken hoe de Schriftuur van alle mensen in de natuur spreekt, Ef. 2:1-3, Rom. 3, en hoofdst. 5. *Zij zijn als een voortgedreven zee, welker wateren slijk en modder opwerpen,* Jes. 57:20. Zij is altijd in beweging, en op de een of andere wijze werkzaam, inzonderheid in een storm; zodat, ofschoon men met het ene getij de oever nog zo schoon wilde spoelen, deze nochtans met het ander getij al even modderig en vuil

zal zijn. Evenzo zijn onze harten hun eigen schande opschuimende, Jud. vers 23; ziet ook 2Petr. 2:17,18. En Jakobus zegt, hoofdst. 4:5: *De geest die in ons woont, heeft lust tot nijdigheid.* Hij heeft al zulk een groot jagen naar, en vermaak in de zonde, als een dronkaard heeft naar en in de drank.

(b) De bevinding bevestigt dit ook. Wanneer wij alle mensen, die ooit in de wereld zijn geweest, beschouwen, (de Heere Jezus alleen uitgezonderd, als zijnde Hij niet uit Adam door de gewone weg van voortteling voortgekomen) dan zullen wij bevinden dat het waarachtig is hetgeen de apostel zegt, Rom. 3:12: *Er is niemand die goed doet, er is ook niet tot één toe*. Als ook hetgeen gezegd wordt, Gen. 6:12: *Alle vlees heeft zijn weg verdorven*. En wat is anders de springbron van al de gruwelen die in de wereld zijn, als ook de oorsprong van die bijzondere kwaden in de heiligen, welke in de Schriftuur zijn aangetekend, dan deze zelfde verdorven natuur, of *lichaam des doods,* gelijk het in Rom. 7:24 wordt genoemd? Dit alles toont dat er een vuur van binnen is, wanneer er zulk een rook naar buiten zich ontdekt.

(c) Ook kunnen wij het bevestigen uit de welgegronde reden, want het kan niet anders zijn, indien de wortel van zulk een natuur is, kunnen dan de takken wel anders zijn? *Wie zal een reine geven uit de onreine?* Niet één, Job 14:4. Toen Adam gevallen was, is de wortel bedorven, en toen konden de takken niet goed zijn; toen is de fontein beroerd en bedorven; en nu kunnen de stromen niet zuiver en rein zijn. Hierom is het, dat toen Adam Seth gewon, zijnde een uitverkorene, in wie de Kerk Gods bewaard zou worden, dat er gezegd wordt, dat hij een zoon gewon *naar zijn gelijkenis*, Gen. 5:3. Hijzelf was wel naar het beeld Gods geschapen; maar hij gewon kinderen naar zijn beeld, en naar zijn gelijkenis.

Ofschoon dit nu een leer is, die algemeen is aangenomen, zo is het nochtans niet zonder reden, noch zonder nut, dat er hier en op andere plaatsen zoveel van gehandeld wordt, en daarom zullen wij dan deze *vier* gebruiken daaruit trekken.

Het 1. *gebruik* dient tot *onderrichting. Wij mogen dit als een spiegel gebruiken, waarin wij onze zondige staat en toestand klaar kunnen zien.* Wilt gij weten wat gij van nature zijt? Deze tekst toont u dat alle mensen niet alleen gedwaald hebben, maar dat wij ons gekeerd hebben een iegelijk naar zijn weg. Doch wetende hoe gereed wij zijn om de beschuldiging te ontwijken, zo moesten wij overreed wezen, dat wij van nature aan Gods vloek en toorn onderworpen zijn om Adams zonde, dood in de zonden, en geneigd tot alle kwaad. De schapen zijn niet meer genegen om van de rechte weg te dwalen als zij geen herder hebben, dan wij genegen zijn te dwalen. Er is een gemeen zeggen in veler monden, wij zijn alle zondaars van nature. Doch wanneer het onderzocht wordt, dan bespeurt men grote onkunde onder ulieden, wat zulks te kennen geeft. Velen rekenen zichzelf zondaren te zijn, alleen omdat zij schuldig staan aan Adams eerste zonde; en zo maken zij geen onderscheid tussen de eerste zonde, en tussen de oorspronkelijke zonde, welke een vrucht is die voortvloeit van, en die volgt op de eerste zonde. De eerste zonde was Adams daad, en is rechterlijk en volgens de wet de onze door toerekening, gelijk er staat Rom. 5:14: *De dood heeft geheerst van Adam tot Mozes toe, ook over degenen die niet gezondigd hebben in de gelijkheid der overtreding van Adam;* omdat Adam, in zijn staan en vallen, in onze plaats gestaan heeft, het gehele menselijke geslacht verbeeldende dat uit hem zou voortkomen. Maar de oorspronkelijke zonde is inklevende in ons, en is datgene waarin wij geboren zijn, en waarin wij leven en opwassen; en daarom moet gij die zonden onderscheiden, opdat gij weten moogt dat gij niet alleen schuldig zijt aan

Adams eerste zondige daad, maar dat gij een tegenwoordig zondige en verdorven natuur hebt, ofschoon deze niet altijd gelijkelijk werkzaam is. Anderen wederom beschouwen hun natuur als geneigd ten kwade, maar niet als aan Gods vloek en toorn onderworpen wegens de eerste zonde. En daarom moest gij die beide tezamen voegen, en weten, dat ofschoon uw zondigheid niet alleen in een genegenheid tot het kwade bestaat, deze nochtans voornamelijk daarin gelegen is, en dat het niet lang zal zijn of die zal verkeerd werken. Ook zijn het niet alleen uw dadelijke afdwalingen daar gij acht op te geven hebt, maar voornamelijk op uw zondige natuur, die u neigt, schikt en aanzet tot het dwalen. Het is uw verdorven natuur, het lichaam des doods, welke de dadelijke zonden voortbrengt.

Wij zullen dit eens door een gelijkenis of twee ophelderen. Wij zijn door deze oorspronkelijke zonde als jonge slangen, eer zij dadelijk kunnen steken of bijten; of gelijk roofvogels, eer zij uit hun nest komen. Nochtans noemen wij die slangen en roofvogels, omdat zij van zulk een aard zijn. Wij hebben in onze windsels en zwachtels een venijnige en roofgierige natuur, namelijk de oorspronkelijke zonde in ons. En in onze dadelijke zonden zijn wij gelijk de slangen die dadelijk bijten, of gelijk roofvogels, wanneer zij de roof halen; onze dadelijke zonden zijn de vrucht van onze oorspronkelijke zonde. Of neemt deze zelfde gelijkenis in de tekst. Er zijn vele schapen die nooit dadelijk gedwaald hebben, nochtans worden zij dwalende, onwijze schepselen genoemd, omdat zij tot dwalen genegen zijn. Of neemt deze gelijkenis, er zijn sommige kwalen, die aan deze en gene huisgezinnen of families eigen zijn; sommigen zijn genegen tot de tering, sommigen tot de steen, sommigen tot deze, en anderen tot gene kwaal, hetwelk uit enig gebrek in het lichaam voortkomt. Evenzo is het ook hier, want het is uit het gebrek van onze natuur, verdorven zijnde door de oorspronkelijke zonde, waaruit alle dadelijke zonden voortvloeien.

Het 2. *gebruik* dient tot *overtuiging en bestraffing*. Wij weten waarlijk hier nauwelijks waar wij beginnen zullen; nochtans zo is hetgeen dat hier bestraft wordt:

(1) Onze natuurlijke *trotsheid* en hoogmoed. Ofschoon dit nu de zondigheid is van onze kindsheid af, zo zijn wij nochtans gereed om onszelf aan te zien alsof wij wat groots waren. Het is een waarachtig zeggen, ofschoon het niet wel wordt toegepast, hetgeen men vindt, Job 11:12: *Zal een verstandeloos man kloekzinnig worden; hoewel de mens als het veulen van een woudezel geboren is?* Het veulen van een woudezel heeft een wilde natuur, en is een van de onverstandigste schepselen die er zijn. Dit wordt ook ingesloten in dat zeggen van Jakobus, hoofdst. 4:5: Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: *De geest die in ons woont, heeft lust tot nijdigheid;* waardoor te kennen gegeven wordt, dat de meesten niet denken dat zij zulk een geest in zich hebben, die tot alle kwaad geneigd is, vijandig tegen God, en tegen al wat goed is.

(2) Het dient ook tot *bestraffing* van die grote zorgeloosheid, die bij de meesten gevonden wordt. Indien dit een waarheid is, dat alle mensen onder de vloek van God geboren worden, tot alle kwaad genegen zijn, natuurlijk vijandig tegen God, en genegen om de twist meer en meer te vergroten, hoe komt het dan dat de grote menigte zo gerust en vast slapen, alsof er geen gevaar was? Indien gij allen eens onderzocht werd, hoe weinigen zouden er gevonden worden, die enig bewijs zouden kunnen geven, dat zij verzoend en bevredigd zijn, dat zij veranderd en vernieuwd waren, en dat de twist tussen God en hen is weggenomen? En wanneer wij nochtans de meesten beschouwen, zo zijn ze zo gerust en zorgeloos, alsof zij geboren vrienden waren van God. Er zijn er maar weinigen die

zich enige beschuldiging toe-eigenen, en zichzelf afvragen, is de leer ook van mij waarachtig? Even alsof de Schriftuur alles wat zij van de oorspronkelijke zonde zegt, tevergeefs gesproken had. Ach! zal dit nooit verbeterd worden? Zult gij uw zondigheid nooit ter harte nemen? Zult gij steeds geringe gedachten blijven houden van datgene, hetwelk de gelegenheid is geweest van het verbond der verlossing en van Christus' voldoening? Al het prediken dat gij dagelijks hoort, indien gij het nu niet ter harte neemt, zal u ten genen dage vreselijk en verschrikkelijk zijn; en de vrede die gij nu hebt, zal in een bloedige oorlog en in bitterheid eindigen.

(3) Het dient ook tot *bestraffing* van der mensen uitnemend grote *onwaakzaamheid* en het vertrouwen op hun eigen natuur, en het opvolgen van hun eigen raadslagen. Hierom is het dat de wijze Salomo zegt: *Die op zijn hart vertrouwt is een zot,* Spr. 28:26. Is dit geen jammerlijke zaak, dat een mens, die *zo onvernuftig is als de beesten die vergaan,* gelijk er in Psalm 49:21 staat, nochtans zo weinig waakzaam zou zijn, en dat hij zoveel op zichzelf vertrouwen zou, alsof er geen dwalende gesteldheid of geneigdheid in hem was? Wij mogen hier met zinspeling op die woorden van de Heere Jezus zeggen: *Indien de blinde den blinde leidt, zo zullen zij beiden in de gracht vallen,* Matth. 15:14. Velen uwer menen dat gij onderwezen zijt als schriftgeleerden in het Koninkrijk der hemelen, en zullen gereed wezen om te zeggen, dat zij verre dat wij van dit of dat onkundig zouden zijn; wat hebben wij al onze dagen gedaan, indien wij deze les nog te leren hebben? Doch ik zal u zeggen wat gij gedaan hebt, gij hebt als slechte onverstandige schapen al uw dagen gedwaald. En wij willen des te liever hiervan spreken, omdat het zo noodzakelijk is om geweten en geloofd te worden, en nochtans zo weinig gekend of geloofd wordt; want:

(a) Gij zult nooit echt vernederd worden, noch gebruik van Christus Jezus maken, noch waakzaam en omzichtig wandelen; kortom, gij zult nooit geloven of u bekeren, totdat gij overtuigd wordt, en gelooft dat dit uw natuurlijke geneigdheid en de zondigheid van uw natuur is.

(b) Ofschoon dit zo noodzakelijk is, en het gemis daarvan de vrucht van het Woord in u verhindert, en het prediken u, om zo te spreken, maar verhardt, hoevelen zijn er nochtans niet, die zo weinig gevoel daarvan hebben als de stenen in de muur, of als de banken daar zij op leunen, ten aanzien van hun eigen bijzondere staat en toestand? Indien gij waarlijk geloofde dat gij zulk een zondige natuur had, en aan Gods vloek en toorn onderworpen waart, zou het dan wel mogelijk zijn, dat gij zo gerust en voldaan met uw eigen staat zoudt kunnen leven, of dat gij uw zondige natuurlijke geneigdheid zoveel zoudt kunnen involgen, of ook zo vergenoegd wezen om Christus Jezus en de aanbieding van het Evangelie te verwerpen, als velen uwer doen? En nochtans zien wij onder hen, met welke wij verkeren, niet alleen zoveel zorgeloosheid, alsof zij zulke zondige naturen niet hadden, maar ook zoveel opschuimen van hun eigen schande. Wij vermanen u dan om overtuigd te worden, dat gij niet alleen zondaren zijt in het algemeen, maar dat een iegelijk van u zodanig is in het bijzonder.

Om dit wat klaarder te maken, zo zal ik u enige hoedanigheden voordragen, die vereist worden tot een rechte overtuiging van uw zondigheid. (1) Deze moet bijzonder zijn. (2) Zij moet gevoelig wezen; het moet niet alleen met blote woorden erkend worden dat gij zondaren zijt, maar gij moet zien en overtuigd wezen, dat gij hier en daarin, in dit en in dat gezondigd hebt, en daarover moet gij behoorlijk aangedaan zijn. (3) Het moet onderscheiden zijn, het moet geen blote gissing wezen, maar een zaak die door het zien en het

gevoelen daarvan bij u zeer klaar is. Doet hierbij, (4) het moet zulk een invloed hebben op uw genegenheden, en zulk een inwendige werking op uw harten, dat gij een walg van uzelf en van uw natuur daarover hebt. Wij kunnen dit alles in Paulus zien, Rom. 7:28, en vervolgens, die, hoewel hij grotelijks vernieuwd was, nochtans zegt: *Ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijd voert tegen de wet mijns gemoeds.* Hij ziet en is zeer gevoelig van hetgeen hem gevangen neemt onder de wet der zonde; en daarom roept hij er over uit: *Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Hetgeen ik doe, dat ken ik niet, enz. Ik ellendig mens! enz.* Indien gij dan gelooft dat dit een waarheid is, en dat Paulus in het geloof en in het gevoel daarvan geleefd heeft; oordeelt dan eens zelf, of wij geen billijke grond hebben om met de meesten van u te twisten, als zijnde zonder het geloof, en buiten het gevoel van deze allergewichtigste zaak.

Het 3. *gebruik* dient, *om op een wonderlijke wijze de heerlijkheid der vrije genade Gods te ontdekken, dewijl deze gehele zaak verricht is, dit verbond aangegaan wordt, en de Heere Jezus gekomen is om te voldoen, en ook dadelijk voldaan heeft aan de rechtvaardigheid Gods, voor zulk een getal van arme ellendelingen, die als schapen waren afgedwaald*. Dit komt hier als het oogmerk in; wij hebben gedwaald en de zonde bedreven, maar Hij heeft de schuld betaald, en voor de zonde voldaan. En wij mogen uit vergelijking van dit vers met de voorgaande deze vijf aanmerkingen trekken, welke dienen zullen om de heerlijkheid van Gods vrije genade en liefde te verhogen, en om de gelovigen te beschamen, die zich zo weinig daarover verwonderen.

(1) *Wie is het Die geslagen en verdrukt is?* Gods eigen Zoon. Wij hebben gezondigd, en Hij is geslagen en verdrukt geworden, zelfs Hij, Die des Vaders Metgezel was en is; tegen Hem ontwaakt het zwaard, en wij worden vrijgelaten.

(2) *Wat heeft de Heere Jezus geleden?* Hij is *verwond en verbrijzeld, de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.* Het was geen dienstplichtig lijden, maar Hij is voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid gedaagd geweest, en daar heeft Hij dadelijk onze schuld betaald, en de rechtvaardigheid voor onze zonden voldaan.

(3) *Wie is het Die deze schuld gevorderd, en Hem zo geslagen heeft?* Het is de Heere Jehovah, Zijn Vader. Dit doet de heerlijkheid der genade des te luisterrijker uitblinken; het was God de Vader, Wiens hart zo teder was omtrent de Zoon Zijner liefde, Die hier de gehele prijs van Hem gevorderd heeft. Zodat, gelijk Hij van Abraham zei: *Nu weet Ik dat gij Mij liefhebt, nu gij uw zoon, uw enige, van Mij niet hebt onthouden*, Gen. 22:12, wij ook alzo mogen zeggen: Hieruit weten wij Gods liefde tot de uitverkorenen, dat Hij hun Zijn eigen Zoon niet onthouden, doch Hem voor hen niet gespaard heeft, maar dat Hij hun aller ongerechtigheid op Hem heeft doen aanlopen.

(4) *Voor wie heeft Hij Hem geslagen?* Voor zondaren, voor dwalende schapen, voor verbondbrekers, voor dezulken die van God waren afgehoereerd, en die geneigd waren om tegen Hem te zondigen; ik meen de uitverkorenen.

(5) *Wanneer is het geweest dat Hij voor hen geleden heeft?* Even toen, wanneer zij dwaalden, Hem verachtten en verwierpen, hun hoofden schudden, in Zijn aangezicht spogen, en zeiden: Weg met Dezen, zelfs toen hij voor hen bad en voor hen stierf. Neemt dit alles nu eens bij elkander, dat zulk een prijs gevorderd wordt van zulk een Borg, voor zulke zondaren, en op zulk een tijd, en ziet daarin hoe *God Zijn liefde jegens ons bevestigt, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren,* gelijk de apostel spreekt, Rom. 5:8, toen wij in onze zonde waren, en Hem niet aanbaden, en ook niet in

staat waren om te bidden, of om Hem te danken voor iets dat Hij gedaan of geleden heeft, toen, zeg ik, is Hij voor ons gestorven. Is hier wel iets anders dan vrije genade? En bevestigt dit niet op een uitnemende hoge wijze de liefde Gods, dat Hij de schuld die wij gemaakt hebben, van Zijn eigen Zoon afvordert, als ook de krachtige liefde van Christus, de Middelaar en Borg, dat Hij op zulk een tijd, en voor zulke overtredingen, zulk een prijs betaald heeft?

4. *Gebruik*. Aangezien dit onze staat was dat wij zondaren waren, en dat God nochtans hierin Zijn liefde bevestigde, dat Hij onzer aller ongerechtigheid op Zijn Zoon heeft doen aanlopen; *is er dan geen billijke reden dat wij over onze zonden verootmoedigd worden, en dat wij de remedie omhelzen, onze zonden belijden, en met Christus verenigen?* Wij zouden hier gelegenheid kunnen nemen, om u te vermanen:

(1) Tot *waakzaamheid* en tot een ootmoedige wandel, en wel op deze grond, dat wij zulk een zondige natuur hebben.

(2) Tot *bekering*, omdat gij van nature in zulk een zondige staat en toestand zijt. Dit kan een grond van bekering zijn, na uw rechtvaardigmaking en bevrediging met God, gelijk wij zien dat het met David zo geweest is, Ps. 51.

(3) Maar dewijl gij van nature onder Gods vloek en toorn zijt, en in een staat van vijandschap tegen Hem, zo dient het voornamelijk, om u te vermanen *om tot Christus Jezus de toevlucht te nemen,* en om niet te rusten totdat de twist weggenomen is, en gij met God verzoend zijt. Men zou immers billijk denken mogen, dat de mensen gemakkelijk hiertoe bewogen zouden worden, om tot Christus de toevlucht te nemen, en om het Evangelie van ganser harte te omhelzen, om de vloek en toorn te voorkomen, die zij door hun zonden verdiend hebben, en om hun zondige natuur, en hun geneigdheid om van God en Zijn weg af te dwalen, ten onder te brengen en te genezen? Dewijl er dan een Fontein geopend is voor het huis van David, tegen de zonde en tegen de onreinheid; dewijl er een voldoening opgebracht is aan Gods rechtvaardigheid, tot wegneming van de schuld der zonde. En dewijl de Geest verworven is tot doding der zonden en tot heiligmaking, laten dan zovelen, als die zien dat zij afgedwaald en tot hun eigen weg gekeerd zijn, indien zij niet steeds in deze afstand van God gevonden willen worden, doch van Christus gebruik maken tot bevrediging met God. Dit is het woord dat Petrus gebruikt, 1Petr. 2:25: *Want gij waart als dwalende schapen; maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen*. O! houdt u nabij deze Herder, en maakt toch gebruik van Zijn gerechtigheid tot bevrediging en verzoening. Indien wij de woorden recht verstaan konden, dan zouden wij daarin zien:

(a) Een reden om in Christus te geloven. Kan er wel een grotere beweegreden zijn dan noodzakelijkheid? Wij hebben gezondigd, wij zijn afgedwaald; Hij is de enige Zaligmaker, en er is geen andere naam onder de hemel gegeven, door welke zondaren zalig moeten worden.

(b) Er is ook een *aanmoediging* in om te geloven. Want het is voor zondaren geweest, hoedanig wij zijn, daar Christus Jezus alles voor geleden heeft. Dit is een grond van hoop en van aanmoediging om toe te treden. Indien nu onze nood, noch Christus' gewilligheid om zondaren zalig te maken, op u vermogen kunnen, dan weten wij niet wat zulks doen zal. Het zal dan hiertoe komen, en gij zult gedrongen worden om te moeten antwoorden, of gij zondaren zijt? Zo ja, of het dan geen roekeloze en gevaarlijke zaak is, om onder de zonde en de toorn Gods te blijven liggen? Indien gij geen zondaren zijt, dan hebben wij geen recht om deze leer aan u voor te stellen, of om u te nodigen tot een Zaligmaker.

Maar indien gij erkent dat gij zondaren zijt, zult gij dan gerust onder de zonden blijven liggen? Zult gij machtig zijn om het tegen God uit te houden? Of meent gij dat het desniettegenstaande nochtans wel met u zijn zal? Of indien gij niet durft besluiten om onder de zonden te blijven liggen, dan vraag ik u, hoe zult gij daarvan verlost worden? Denkt gij dat het gemakkelijk is om er onder vandaan te komen? Moet niet Gods rechtvaardigheid voldaan wezen? Sommigen menen dat zij zichzelf van onder de zonden verlossen kunnen door bidden; maar waartoe is dan het lijden van Christus nodig geweest, indien Gods rechtvaardigheid op een andere wijze heeft kunnen voldaan worden? Indien dan niemand dan Christus heeft kunnen voldoen, zo moet het hiertoe komen, dat gij door alle middelen van Hem gebruik moet maken, of anders moet gij zeker verloren gaan, en in uw zonden sterven. Dit is dan de zaak die wij u vermanen en aanprijzen, dat gij onder een gevoel van zonden, en in het geloof van Gods nederbuigende liefde, tot Christus Jezus de toevlucht neemt, en Hem werk geeft om u met God te bevredigen, en om uw zonden weg te nemen en om u te heiligen. Indien gij nu uzelf oordeelt zondaren te zijn, berooft uzelf dan niet van de weldaad van een Zaligmaker.

Omdat de duivel, die allerwege de schoonheid van het Evangelie zoekt te verdonkeren, het allergeweldigst aanvalt, daar deszelfs meeste luister zich ontdekt, en tot dat einde verschillende soorten van vijanden verwekt heeft, om deze woorden te verdraaien, en om de schoonheid der genade, die klaar daarin gezien kan worden, te verdonkeren, zo zullen wij nu die weinige woorden, die in het laatste deel van de tekst zijn, wat nader openen. *Doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.*

In deze weinige woorden wordt vooreerst iets gesproken van de ongerechtigheid, omtrent welke drie partijen enige handelingen hebben, te weten: (1) De uitverkorenen, *onzer aller*. (2) De Middelaar, *Hem*. (3) De Heere, Jehovah. En dan vinden wij ten tweede de uitdrukkelijke daad van de Heere, *dat Hij onzer aller ongerechtigheid op de Middelaar heeft doen aanlopen.*

Vooreerst. Belangende dit woord *ongerechtigheid,* daardoor wordt somtijds verstaan:

(1) De *zonde,* formeel genomen, gelijk die een ongelijkvormigheid in zich heeft met de wet van God, onderstellende een bevlekking en gebrek. Zo wordt deze gewoonlijk genomen, wanneer wij bidden om vergeving der zonden; en zo verstaat het David, Ps. 51:5, wanneer hij zegt: *Ik ken mijn overtreding; en mijn zonde is steeds voor mij.* En Ps. 38:5: *Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd*. Zo is deze een overtreding van de wet.

(2) Somtijds wordt erdoor verstaan de *vrucht* die de zonde aanbrengt, en zo betekent het de *straf* der zonde; gelijk als Levit. 7:18, vergeleken met vers 20. In vers 18 staat: *En die ziel die daarvan eet, zal haar ongerechtigheid dragen*; hetwelk in vers 20 verklaard wordt: *Diezelve ziel zal uit haar volken uitgeroeid worden.* En zo wordt het duidelijk bedoeld van de straf der ongerechtigheid, want haar ongerechtigheid te dragen, en uitgeroeid te worden uit haar volken, is dezelfde zaak. Zo wordt ook dat woord van Kaïn verstaan, Gen. 4:13: *Mijn misdaad of straf is groter dan dat ze vergeven kan worden.* Hetwelk een klare betrekking heeft op de vloek van God, die over hem om zijn zonde gebracht was; alsof hij had willen zeggen: Ik zal niet kunnen leven onder de straf die mij opgelegd is, want al die mij vindt zal mij doden; en daarom kan het in die plaats Gen. 4:13, door straf overgezet worden. Nu is de vraag, welke van deze twee betekenissen hier in de tekst verstaan wordt, of de ongerechtigheid, genomen voor de zonde formeel aangemerkt, of voor ongerechtigheid, genomen voor de straf der zonde? De antinomianen pleiten sterk voor het eerste, dat men het verstaan moet van de zonde formeel aange-

merkt. Doch ofschoon dit hard is om het zelfs eens te melden, als zijnde zo godslasterlijk om te stellen, dat onze gezegende Heere Jezus formeel een zondaar geweest zou zijn, en dat Hij de vlekken en de besmettingen der zonden op Hem zou gehad hebben, dat wij ons verwonderen dat enig Christen zulks durft te stellen, of zich vermeten om het staande te houden. Omdat deze tekst nochtans daartoe bijgebracht wordt, zo zal ik tonen, dat door ongerechtigheid hier niet verstaan wordt de zonde formeel aangemerkt, maar de straf der zonden. De eerste reden is genomen uit het duidelijke oogmerk van de woorden. De profeet in het 5de vers gezegd hebbende, *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld,* zo is het oogmerk van dit vers om aan te tonen, waarom Christus zoveel geleden heeft; hetwelk hij doet door te verklaren, dat het niet anders zijn kon, omdat de straf van al de zonden der uitverkorenen op Hem gelegd of aangelopen zijn. En hetgeen dat in het voorgaande vers een verwonden en een verbrijzeling genoemd was, dat wordt hier zakelijk een dragen van de ongerechtigheid genoemd, (want indien zij op Hem gelegd of op Hem is aangelopen, dan heeft Hij ze ook zeker gedragen) de zonden van al de uitverkorenen zijn op Hem, ten aanzien van hun straf, bijeen vergaderd. Dit toont dat Christus alles wat Hij geleden heeft, heeft moeten lijden. Zo ook vers 8: *Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest.* Hetgeen in de tekst het dragen van de ongerechtigheid, of dat deze op Hem is aangelopen, genoemd wordt, dat wordt hier genoemd, *afgesneden te zijn uit het land der levenden, en de plaag op Hem te hebben om de overtreding van Zijn volk.* En dat kan een tweede reden zijn voor onze uitlegging, omdat wanneer er van ongerechtigheden gesproken wordt, deze niet gezegd wordt Christus' ongerechtigheden te zijn, alsof ze inhangende waren in Hem. Maar zij worden Zijns volks ongerechtigheden genoemd, omdat ze formeel de hunne zijn; doch maar alleen rechterlijk en wettelijk de Zijne. Even gelijk de schuld formeel de schuld is van de schuldenaar; maar rechterlijk en wettelijk is die de schuld van de borg. Een derde reden is genomen uit vergelijking van deze tekst met andere gelijkluidende plaatsen der Schriftuur. Hetgeen hier het dragen van onze ongerechtigheid, of dat deze op Hem is aangelopen, genoemd wordt, dat wordt in Gal. 3:13 genoemd, dat *Hij een vloek geworden is voor ons.* Zodat Zijn dragen van onze ongerechtigheid, is Zijn worden van een vloek voor ons, en Zijn dragen van de toorn Gods, die wij door onze zonden verdiend hebben. Dit zal ik door een gelijkenis opheldere-ren, hetwelk dan een vierde reden uit zal maken. Onze ongerechtigheid wordt de ongerechtigheid van Christus, gelijk de gerechtigheid van Christus onze gerechtigheid wordt, want deze twee zijn gelijkmatig, 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Waaruit klaar blijkt:

(1) Dat Christus Jezus zo tot zonde gemaakt is in onze plaats, gelijk wij rechtvaardig worden in Zijn plaats; en integendeel, wij zijn rechtvaardig in Zijn plaats, gelijk Hij tot zonde gemaakt is in onze plaats.

(2) Dat de rechtvaardigheid niet zo tot ons gebracht wordt, dat die formeel de onze wordt, en dat deze in ons inhangende is; maar zij wordt de onze alleen door toerekening, of de vrucht daarvan wordt aan ons door toerekening geschonken. Op deze grond wordt er in Rom. 4 dikwijls van een toegerekende gerechtigheid gewag gemaakt; dat is, wanneer God een mens voor rechtvaardig houdt, ofschoon hij een zondaar is in zichzelf. Evenzo worden onze zonden Christus toegerekend, en zij worden de Zijne gerekend, omdat Hij onze Borg geworden is. En ofschoon de antinomianen een ijdele verzinning hebben om

dit te verijdelen, zo is de Schriftuur nochtans klaar, dit voorstellende als een rechterlijke handeling. De schuld wordt de Zijne gerekend, wegens Zijn verbintenis om deze te betalen, en omdat Hij volgens de wet daaraan onderworpen is. En er is ook geen andere weg, die wij redelijk bedenken kunnen, hoe onze gezegende Heere Jezus onze ongerechtigheden dragen kan; want: (a) Het kan met Zijn volstrekte heiligheid niet bestaan, dat Hij enige besmetting der zonde hebben, of dat Hij formeel de zondaar wezen zou. (b) Ook is het niet noodzakelijk dat Christus een zondaar werd, maar alleen dat Hij de schuld betaalt, die wij gemaakt, en de straf dragen, die wij verdiend hebben. Want het is de eigen natuur van alle verbonden onder de mensen, dat wanneer de principale schuldenaar feilt, de borg in zijn plaats komt. Evenzo is het ook hier. Ja, (c) indien Christus formeel een zondaar was, dat zou Hem buiten staat gesteld hebben om onze Borg te zijn, om onze schuld te betalen, of om de rechtvaardigheid Gods te voldoen voor onze zonden. Wij zouden er zoveel niet van gesproken hebben, ware het niet dat deze plaats op een zeer smadelijke wijze van de verachters der genade Gods werd aangedrongen, om hun dwaling staande te houden. Kortom, wij verstaan dan door dit gedeelte van het vers, dat Christus Jezus de straf gedragen heeft, die wij om onze zonden verdiend hebben.

De drie partijen belangende, die enige handelingen hebben omtrent de ongerechtigheid, die zijn: (1) *Ons alle*. (2) *Hem*. (3) *De Heere Jehovah.*

1. *Ons alle*. Hier ontmoeten ons de Arminianen, een andere partij die deze plaats verdraait en bederft, alsof deze uitgestrekt moest worden tot alle mensen, die ooit gezondigd of gedwaald hebben. Want, zeggen zij, het is de ongerechtigheid van alle mensen die in de wereld gedwaald hebben, welke op Christus aangelopen is. Doch het oogmerk is (gelijk wij tevoren getoond hebben) niet om de algemeenheid van de zonde van alle mensen zozeer te tonen, als wel om aan te wijzen dat alle uitverkorenen, zowel als al de anderen, gedwaald hebben, en dat een iegelijk van hen zich keerde tot zijn weg, en daarom wordt het bepaald, *wij allen.* Nu is het woord *allen* niet uitgebreider dan het woord *ons*, of *wij*, nu is die *wij* of *ons* die hier bedoeld wordt, dezelfde die in het voorgaande vers gezegd worden *door Zijn striemen genezen te zijn*. Nu is het zeker, dat dit niet alle mensen zijn die gezondigd hebben, maar alleen de uitverkorenen. En in vers 11 zijn het degenen die door Zijn kennis, dat is, die door het geloof in Hem gerechtvaardigd worden. Dezen *allen* zijn het wier ongerechtigheid Hij gedragen heeft, en van niemand meer. Zodat *wij allen*, dan kort niet is, alle mensen blotelijk aangemerkt, maar *wij allen* die uitverkoren zijn. En zo moet het noodzakelijk tot het oogmerk van de profeet bepaald worden. De zin dan van beide delen van het vers tezamen genomen, is dan, *wij allen*, zelfs de uitverkorenen zowel als anderen, *dwaalden als schapen een iegelijk naar zijn weg;* en de Heere Jehovah heeft Hem de straf van al onze zonden doen dragen. Ook kon dat niet anders dan een machtig grote straf, en een allergeweldigst en verschrikkelijk lijden zijn, toen de Heere onzer aller ongerechtigheid op Hem heeft doen aanlopen. Er is omtrent de twee andere Partijen niet veel verschil.

2. De andere Partij is *Hem*, dat is de Middelaar Christus Jezus, de eeuwige Zone Gods, het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid, Die God blijvende, Mens geworden is, om het werk van onze verlossing, volgens Zijn verbintenis, te volbrengen en uit te voeren.

3. De derde Partij is *de Heere Jehovah,* de Rechter en de beledigde Partij. Gelijk wij de partij zijn die beledigt, en de Heere Jezus de Partij is Die voldoet; de Heere wordt hier wezenlijk aangemerkt voor Vader, Zoon en Heilige Geest, hebbende één gemeen Wezen

en rechtvaardigheid, en die alle drie één God zijnde, voldaan moeten worden, deze is de Heere Jehovah.
Ten tweede. Hoe wordt nu onzer aller ongerechtigheid op Hem gelegd? Hier maken de Socinianen een grote beweging en geraas, de duivel hierdoor beogende (indien het hem gelukken mocht) om het ganse fundament des Evangelies te ondermijnen en in de lucht te doen springen, spant al zijn kracht tezamen tegen zulke plaatsen, die hetzelve allerlevendigst voorstellen. Doch de woorden zijn klaar en zeer nadrukkelijk: *De Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.* De ongerechtigheden der uitverkorenen zijn als zovele beekjes of riviertjes, waarvan elkeen daarvan te moeilijk is om voor hen over te komen. Maar o! als Christus komt om daarvoor te voldoen, dan worden zij tezamen gebracht en vergaderd tot een groot meer, of liever tot een wijde zee en oceaan, daar zij tezamen gepakt en verenigd zijnde, op Hem zijn aangelopen, en Hij op ze met een zeer grote kracht aanvalt. En waarlijk, het kon niet anders dan een groot lijden zijn, hetwelk Hij geleden heeft, wanneer Hij zulk een oceaan moest doorgaan. Of de zonden der uitverkorenen waren als zovele compagnieën of regimenten van mensen, waarvan elkeen daarvan zij nooit zouden hebben kunnen overwinnen. Maar toen Christus kwam om Gods rechtvaardigheid te voldoen, zo zijn al de compagnieën en regimenten der zonden, tot een vreselijk heirleger of armee samengebracht zijnde, op Christus aangevallen. Zo wordt het woord hier zeer wel overgezet, zijnde het in de wortel hetzelfde woord, dat Saul gebruikte toen hij Doëg beval om des Heeren priesters aan te vallen, zeggende: *Valt aan op die priesters*, 1Sam. 22:18. Gelijk wanneer iemand toornig is op een ander, dan wel roept: Valt op hem aan. Dit toont de uitnemende grootheid van Christus' lijden, dewijl al de zonden van alle uitverkorenen tezamen vergadert zijnde, als een ontzaglijk groot heir op onze Heere Jezus aangevallen zijn, en derzelver straf over Hem is uitgevoerd geworden. Dit dan de zin der woorden zijnde, zo is de vraag: *Of de Heere Jehovah deze straf waarlijk op Christus gelegd heeft?* Dan of Hij, gelijk de Socinianen dwaas oordelen, maar alleen voor dezen gebeden heeft? Ik antwoord:
(1) Welke zin zouden de woorden hebben, indien dit de mening was: De Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen voorbidden? Daar de tekst zegt, dat ze op Hem *gelegd of aangelopen* zijn, en zakelijk, dat Hij ze gedragen heeft, gelijk het in vers 11 uitdrukkelijk zo gezegd wordt. Want *Hij zal hun ongerechtigheden dragen*.
(2) Ja, merken wij het oogmerk aan, dan wordt dit als een reden gegeven waarom Christus zoveel geleden heeft. Zou dit nu wel een goede reden kunnen zijn voor zulk een groot en zwaar lijden, als die Christus ondergaan heeft, dat God Hem voor de zonden van al de uitverkorenen heeft doen voorbidden? Doch zien wij de woorden in hun ware mening in, dan zijn ze een duidelijke reden waarom Hij zo verwond, verbrijzeld en gestraft is, en waarom Hij zovele striemen geleden heeft, namelijk, omdat de zonden van al Zijn uitverkorenen op Hem zijn aangelopen, en Hij de straf van die allen gedragen heeft. Gelijk dat de volgende woorden ook verklaren: *Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest,* vers 8. En Gal. 3:13: *Hij is een vloek geworden voor ons. Hij heeft voor onze zonden geleden, Hij, rechtvaardig, voor de onrechtvaardigen,* 1Petr. 3:18. Hij heeft waarlijk en dadelijk datgene geleden, hetwelk wij geleden zouden hebben.
Vraagt men, wat het is de ongerechtigheid op Christus te leggen? Of, hoe en in welk opzicht die gezegd wordt op Hem gelegd te zijn? Ik antwoord: (a) Ten opzichte van Gods eeuwig verbond; de straf die onze zonden verdiend hebben, zijn op Hem gelegd door een

eeuwig vrijwillig raadsbesluit van de Personen der Drie-eenheid, waarin Christus (gelijk wij tevoren getoond hebben) Borg wordt, onze schuld aanneemt, en Zich verbindt om die te betalen. (b) Ten opzichte van Gods dadelijk vervolgen van Christus, Die Zichzelf zo verbonden had, Hem de drinkbeker in Zijn hand stellende, om die uit te drinken, als ook onze rekening, om deze te betalen. (c) Ten opzichte van Gods aannemen van die voldoening, welke Christus volbracht en betaald heeft.

Dit dan de mening der woorden zijnde, zo komen wij nu om enige dingen daaruit aan te wijzen. De blote opening daarvan kan ons enig inzicht geven van de weg des Evangelies, en kan ook een aanmerkelijke grond zijn voor ons geloof. Indien wij een rechte bevatting hadden van God, dit verbond met de Middelaar makende, dan zouden wij niet alleen een grond des geloofs hebben, maar ook een grote aanmoediging om tot Christus te komen, en om te berusten op Hem, Die Zichzelf gesteld heeft in onze plaats voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid; en het zou ons geloof en onze liefde ook opwekken en ontvonken tot Hem. Doch leert hier meer bijzonder:

1. *Dat al Gods uitverkorenen onder de ongerechtigheid liggen, zowel als al de anderen.* Hiervan hebben wij tevoren gesproken, en daarom zullen wij niet herhalen hetgeen wij toen gezegd hebben. Het is met opzicht op de ongerechtigheid der uitverkorenen dat het gehele werk der verlossing behandeld is geworden; en vandaar, als de gelegenheid, heeft het zijn oorsprong, namelijk van dat God getergd en misdaan was, en van de noodzakelijkheid van een Middelaar. Want dit onderstelt onze schuld, en dat er deswege een staand vonnis tegen ons is, totdat Christus tussentreedt om hetzelve weg te nemen.

2. Dan dat er tevoren gezegd was, *wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg*; en hier: *Doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen*, mogen wij leren: Dat elke uitverkorene, behalve de gemene staat der zonde waarin zij allen liggen, zijn eigen bijzondere schuld en zonde heeft, die in zijn weg is. Dit wordt hier klaar te kennen gegeven, overmits er niet alleen gezegd wordt, *wij dwaalden allen als schapen*, maar dat *een iegelijk zich keerde naar zijn weg.* Gelijk dit nu een weg voorstelt in hen allen, die onderscheiden is van Gods weg, zo ook een weg in een iegelijk van hen, die onderscheiden is van de weg van een ander. Dit wordt genoemd *een wandelen in de raadslagen van ons eigen hart.* Ps. 81:13, *een kennen van zijn plaag, en zijn smart*, 2Kron. 6:29, *zijn eigen ongerechtigheid*, Ps. 18:24, omdat het op een bijzondere wijze de zijne is. Om dit wat nader te verklaren, zo overweegt dat de zonde in een gelovige bijzonder is, of dat deze zijn weg genoemd mag worden in deze twee opzichten:

(1) Ten opzichte dat hij meer geneigd is tot de ene zonde dan tot de andere, hetwelk doorgaans genoemd wordt iemands overheersende zonde. Twee mensen kunnen beide geldgierig en driftig zijn; maar de ene mag een geldgierig mens genoemd worden, omdat hij inzonderheid aan die zonde van geldgierigheid is overgegeven; en de ander mag een driftig mens genoemd worden, omdat hij inzonderheid aan de drift is overgegeven. (2) Ten opzichte van enige bijzondere verzwarende omstandigheden, ofschoon wij ons nu niet bepalen durven tot personen, indien wij nochtans alle mensen beschouwen, dan zullen wij bevinden dat er enige zonden zijn, die ten aanzien van sommige of van verschillende verzwaringen, in sommigen grotere zonden zijn dan in anderen. En hierdoor heeft God aan allen grond van verootmoediging gegeven. Er is niemand, (gelijk wij zo even zeiden) of hij heeft in zich een zonde, die bij hem tot een grotere hoogte is dan in anderen. Bijvoorbeeld, de een kan meer genegen zijn tot de zonde van dronkenschap, een andere meer tot de zonde van onreinheid, een andere meer tot de zonde van geveinsdheid,

enz. Ik spreek hier niet zozeer van de verschillende soorten van zonden, als wel van de bijzondere verzwaringen van deze of gene zonde, waartoe zij genegen zijn. Er kunnen in deze of gene mensen zulke verzwaringen zijn, die een overheersend kwaad in hem verzwaren zullen, boven datzelfde kwaad in anderen. Hiervandaan komt het dat een gelovige zichzelf niet op een dienstplichtige wijze, maar in waarheid en oprechtheid, de grootste der zondaren noemt, en ook acht te wezen, omdat er enige verzwaringen zijn, die zijn zonde vergroten boven de zonden van anderen, of ook boven diezelfde zonde in anderen. Gelijk een zwakgelovige de een of andere goede zaak kan hebben, die in hem prijzenswaardiger is, dan diezelfde zaak in een sterke gelovige. Zo kan ook een sterke gelovige de een of andere zonde hebben, die ten aanzien van deszelfs verzwaringen hem grond geven kan, om zichzelf aan te zien boven anderen zondig te zijn. Uit deze *lering* mogen wij deze *gebruiken* trekken.

Het *eerste gebruik* dient *tot onze vernedering, in zoverre dit onze zondigheid verzwaart*. Er is niemand onder ons, of hij heeft, behalve de gemene weg van zonde die allen gemeen is, nog iets dat hem bijzonder eigen is. Wij hebben onze eigen weg, daar wij aan schuldig zijn boven anderen; wij zullen geredelijk toestaan dat wij zondaren zijn, maar wie is er die bij zijn eigen bijzondere schuld en zonde, die ons zo licht omringt, bepaald is, en die deze erkent? Wie zijn ze onder velen, die als duiven der dalen zijn op de bergen, kermende een ieder om zijn ongerechtigheid, om zijn plaag en zijn smart, die uit verschillende omstandigheden, ten aanzien van deszelfs zondigheid, verzwaard kan worden boven de zonde van anderen?

Het *tweede gebruik*, hetwelk het oogmerk van de plaats is, dient *om de uitnemende grootheid van het lijden van Christus aan te wijzen.* O! wat werd Hij niet aangevallen, toen Hij niet alleen al de gemene zonden der uitverkorenen te voldoen had, maar ook toen al hun bijzondere zonden, met derzelver bijzondere verzwaringen tezamen vergaderd zijnde, op Hem aanvielen? Het dient ook om de vrije genade Gods, en de nederbuigende liefde van Christus te verhogen, die al de zonden tezamen genomen heeft, toen Hij voldoening voor dezelve gaf, en wanneer er verschillende soorten waren van dezelve, alsof elke uitverkorene gezet was om een nieuwe zonde uit te vinden. Welk een groot en wonderlijk lijden was dit niet, dat Hij bewilligd heeft om die drinkbeker uit te drinken, waarin al de wonderlijke vruchten van al de zonden der uitverkorenen uitgeperst waren? Toen Hij niet alleen in het gros de zonden der uitverkorenen op Zich nam, maar elk zijn bijzondere zonden, welke Hem toegerekend werden, en voor welke Hij heeft moeten voldoen; en waarin de rechtvaardigheid rechtmatig en evenwichtig gehandeld heeft. Dit bevestigt op een aanmerkelijke wijze de dadelijkheid van de voldoening van Christus, dewijl Hij alles geleden heeft, of het evenwichtige daarvan, hetwelk de uitverkorenen voor eeuwig geleden zouden hebben. Want indien er geen evenredige voldoening is in Zijn lijden, waartoe dient dan zulk een optelling van Zijn lijden?

Het *derde gebruik* dient om ons te doen zien *hoezeer wij aan Christus verschuldigd zijn, welk een grote aanmoediging wij hebben om te geloven, en tevens ook, welk een aanmerkelijke grond van vertroosting hier is voor een gelovige*. Het toont ons, zeg ik:

(1) Hoezeer wij aan Christus verschuldigd zijn, wanneer wij al onze zonden beschouwen, en aanmerken dat ze alle in het bijzonder in het verbond der verlossing in acht genomen zijn. Niet alleen onze gemene zonden, maar zelfs al de bijzondere zonden der gelovigen, zijn Christus de Borg toegerekend, en op Zijn rekening gesteld, en Hij heeft Zich verbonden om die alle te voldoen, en om de gehele rekening te betalen. Legt dat niet een

grote verbintenis op ons aan Hem, Die voor de minste penning van onze schuld heeft moeten rekenschap geven? Wij hebben als een hoop bankroetiers de schuld gemaakt, en de rekening is in Zijn hand gesteld, niet alleen van onze gemene zonden, (gelijk ik zo even zei) maar ook van deze en gene bijzondere zonden, met al derzelver bijzondere verzwaringen en zondige omstandigheden, die deze vergroot hebben; en Hij heeft voor die alle voldaan. Hier moeten wij zonderling acht op geven, want het zou ons nadelig zijn, om het verbond der verlossing aan te zien als een verdrag dat maar in het gros is; neen, er is een zonderlingheid of een onderscheidenheid in, om niet alleen de soevereinheid, maar ook om de striktheid der rechtvaardigheid te tonen, als ook de rijkdom van Gods genade, en de grote nederbuiging van de liefde van Christus jegens uitverkoren zondaren.
(2) Het is een grote aanmoediging voor het geloof, want zelfs die zonden, welke ernstige en geoefende zielen zouden afschrikken om niet tot de Christus te gaan, zijn alle op de rekening van Christus gesteld, en zijn alle door Hem voldaan.
(3) Het is een aanmerkelijke grond van vertroosting voor gelovigen, wanneer zij genegen en bereid zijn om te denken dat hun bijzondere zonden ondraaglijk en onvergeeflijk zijn. Zij denken dat er wel een weg is voor hun gemene zonden, maar deze zondige en schandelijke ondankbaarheid, dit verachten van Zijn genade, dit droevig ongeloof, enz., dat hun stijf in het aangezicht ziet, daar weten zij geen weg mee, hoe zij daarvan bevrijd zullen worden. Maar o! gelovigen in Christus, is dit uw weg, die is in dit verbond met al de andere op Christus' rekening gesteld: *Wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg, doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen*. O! krachtige grond van sterke vertroosting, welke als een tijding is uit een vergelegen land, er is geen zulk een versterking voor een amechtige ziel als deze!
3. Leert hier ook: *Dat een gelovige uitverkorene, of een uitverkoren gelovige, niet alleen gevoelig zal zijn voor de zonden in het algemeen, maar ook voor zijn eigen bijzondere weg, of anders, het is een goed teken, wanneer de mensen niet alleen gevoelig zijn voor de zonden in het algemeen, maar ook voor hun eigen bijzondere weg; of dus, de mensen moesten hun zonden niet alleen aanmerken in het algemeen, maar ook in het bijzonder in derzelver bijzondere verzwaringen.* De teksten, die wij tevoren aangehaald hebben, bevestigen dit ook, gelijk als Ps. 18:24. *Ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid.* 2Kron 6:29, daar Salomo zegt: *Als zij erkennen een ieder zijn plaag, en zijn smart*; of gelijk er staat 1Kon. 8:38: *Als zij erkennen een ieder de plaag zijns harten.* Dit sluit twee dingen in:
(1) Een onderscheiden verzwaring van de zonden; wanneer iemand zichzelf niet alleen aanmerkt als een zondaar, maar zijn zonden beschouwt wegens deszelfs bijzondere verzwarende omstandigheden, als zijnde boven de zonden van anderen, en zichzelf deswege verfoeit als de grootste der zondaren. Gelijk David zo deed, wanneer hij zei, Ps. 51:6: *Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd*. Hier verkleint hij zijn zonde niet, alsof die maar alleen tegen God begaan was, maar hij verzwaart deze, gelijk de volgende woorden tonen, *en gedaan dat kwaad is in Uw ogen*. Alsof hij gezegd had, Uw aanbelang in de zaak beweegt mij het meeste, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste; maar helaas! ik heb al deze tijd grotelijks gehuicheld, en dit doet mijn kwaad wonderlijk groot zijn in Uw ogen. Zo ook Ps. 65:4: *Ongerechtige dingen hadden de overhand over mij*. En Paulus noemt zichzelf de grootste of voornaamste der zondaren, 1Tim. 1:15.
(2) Dat de gelovigen voor hun bekering, ja, ook ten aanzien van hun natuurlijke neiging na hun bekering, zeer droevig genegen zijn tot hun eigen zondige wegen, hetwelk in

Pred. 11:9 genoemd wordt *te wandelen in de wegen zijns harten*. Hier moesten de gelovigen gevoelig zijn, niet alleen van hun zondigheid in het algemeen, maar ook van hun bijzondere zonden, en dat wel om deze einden of gebruiken:
a. Omdat het grotelijks dient tot hun vernedering, en om de bekering in hen te bevorderen. Wanneer wij onze eigen weg aanmerken zondig te zijn boven die van anderen, of wanneer de ziel overdenkt, die en die heeft wel gezondigd, maar hun zonden hebben die verzwaringen niet als de mijne, dit maakt dat zij schaamrood wordt, en uitroepen moet, gelijk er staat, Ps. 40:13: *Want kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven, mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien. Zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten*. De ziel moet verwonderd staan over zichzelf, hoe zij zo genegen kan zijn tot de zonden, en om dagelijks de ene nieuwe trap van zonde tot de andere te voegen, zonder ooit moede te worden of op te houden. Dit maakt ze beschaamd, gelijk er staat, Ez. 16:63. Het gedenken van gemene zonden, of van deze en gene bijzondere zonden, zal dit niet wel teweegbrengen; maar wanneer een zondaar gedenkt dat zulk een zonde in een bijzondere weg geweest is, dat vernedert en stopt op een uitnemende wijze zijn mond voor de Heere.
b. Omdat het in de achting van een gelovige een zonderlingheid bijzet aan de genade Gods, en deze voor hem des te verwonderlijker en des te beminnelijker maakt, gelijk het zo met Paulus was, toen hij zei, 1Tim. 1:13-16: *Ik die tevoren een godslasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetende gedaan heb in mijn ongelovigheid. Doch de genade van onze Heere is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die daar is in Christus Jezus. Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven.* Alsof hij wilde zeggen: Ik was uitnemend en zonderling in het zondigen, maar de genade was ook uitnemend en zonderling, in barmhartigheid te bewijzen, en daarom heeft ze ook in mij een zonderling en een uitnemend voorbeeld gegeven. Gelijk de zonderlingheid van de zonden der gelovigen, hun de bijzondere verzwaringen daarvan, boven die van anderen, doet kennen; zo doet die hun ook de vrije genade zoveel temeer waarderen en verhogen.
c. Het dient ook enigszins om een ware gelovige van een huichelaar te onderscheiden, alsmede om een recht gezicht van zonden te onderscheiden van hetgeen dat zo niet is. Het is niet iets bijzonders om te weten dat wij zondaren zijn, want dat leert het licht der consciëntie, inzonderheid wanneer het leven naar buiten ergerlijk is. Maar het komt verder, wanneer wij de zonderlingheid, die er in onze weg van te zondigen gevonden wordt, recht verstaan en begrijpen, om kennis te dragen van die menigvuldige keringen en wendingen van het bedrieglijk hart, in het opvolgen van zulk een zonde daar het toe genegen is. Dit doet een gelovige denken, dat niemands hart gelijk het zijne is. Wij zien gewoonlijk, dat er maar weinigen, indien enige natuurlijke mensen zijn, die met de zonderlingheid van hun weg van zondigen bewogen worden, en wanneer zij al erkennen dat zij zondaren zijn in het algemeen, zo willen zij toch niet weten dat zij tot zulk een zondige weg van hun eigen genegen zijn, en zij vermijden ook om van de bijzondere keringen en wendingen van hun harten tot die weg ontdekt te worden. Ook zullen maar weinigen toestaan dat zij genegen zijn om Christus te verachten en te verwerpen, tot geveinsdheid,

zelfzoeking, liegen of dergelijke. Ik wil hier niet peremptoir of volstrekt zeggen, dat elk mens weten moet welke zijn eigen enige bijzondere weg van zondigen is; want sommigen kunnen zovele overheersende zonden in zichzelf zien, dat zij nauwelijks op de ene, in onderscheiding van de andere, zich bepalen kunnen. Ook willen wij aan de andere zijde niet volstrekt zeggen, dat zij allen begenadigd zijn, die de ene zonde meer de heerschappij in hen zien hebben dan de andere. Maar dit zeg ik, dat dit grotelijks dient tot vernedering van de zondaar, en tot verhoging van de vrije genade; en dat een gelovige vele wendingen en keringen in en tot zijn eigen weg zal zien, die anderen, die geen gelovigen zijn, niet zullen zien. Ook zal hij de ene overheersende zonde zien na de andere; daar een natuurlijk mens, ofschoon hij op een dienstplichtige wijze zichzelf de voornaamste der zondaren noemt, hij zulks van zichzelf nochtans waarlijk niet gelooft. Maar indien hij tot dronkenschap of onreinheid genegen is, dan zal hij gereed zijn om *Lot* of *David* bij te brengen, om deze te verschonen of te verkleinen. Maar een gelovige kan niemand vinden om zichzelf in het stuk van zondigheid bij te vergelijken. *Ongerechtige dingen hadden de overhand over mij*, zegt David, Ps. 65:4, in het enkelvoudige getal. Maar wanneer hij spreekt van de vergeving en de verzoening der zonden, dan spreekt hij in het meervoudige getal, anderen met hem insluitende, zeggende aldaar: *Maar onze zonden verzoent Gij.*

4. Merken wij onze zondige weg aan als de gelegenheid van dit verbond, en van het leggen van onze ongerechtigheden op Christus, als de uitkomst daarvan, dan hebben wij deze aangename lering daaruit, namelijk: *Dat de uitverkorenen zo vuil, zo snood en zondig in het verbond der verlossing zijn aangemerkt, met al de verzwaringen van hun zonden en zondige wegen; invoege zij in de tijd niet snoder en zondiger zijn kunnen, dan zij aangemerkt werden toen zij aan Christus gegeven zijn, opdat Hij voor hen voldoen zou.* Hoe zijn ze aangemerkt? De tekst zegt, ons, als *dwalende schapen.* Maar dat is het nog niet alles, zij zijn aangemerkt geworden als dezulken, die hun eigen bijzondere weg van afdwalingen van God hadden, en die van Hem zijn afgekeerd, een iegelijk naar zijn weg. Zo werden de uitverkorenen van de Heere in het verbond der verlossing aangemerkt; en zo werden zij ook van de Heere Jezus aangemerkt, toen Hij Borg voor hen werd, zelfs met al de bijzondere verzwaringen van hun zondigheid, zodat zij in de tijd niet erger zijn, of kunnen zijn, dan zij voor de tijd zijn aangemerkt. Dit is zo van de Heere bestuurd tot deze einden:

(l) Opdat de rechtvaardigheid Gods onderscheiden, nauwkeurig, en ten volle voldaan mocht worden; en opdat het geweten mocht worden dat dit zo is. Zo wilde Hij Zijn eer wederom hersteld hebben, te weten Zijn geopenbaarde eer of heerlijkheid, die door des mensen afval, en door die menigvuldige, grote en onderscheiden verzwaarde zonden der uitverkorenen verdonkerd en verkort geworden was. En zo wilde Hij, gelijk ik zei, Zijn rechtvaardigheid ten volle voldaan hebben. Gelijk er nu een rol des Boeks is, waarin al de uitverkorenen geschreven zijn, voor welke Christus voldoen zou; zo is er ook een rol van hetgeen daar Hij voor voldoen zou, opdat er zo een evenredige voldoening gegeven, en een prijs betaald zou worden aan de Goddelijke rechtvaardigheid.

(2) Opdat de gelovigen een voller inzicht mochten hebben van de weg der genade, en van Christus' borgtocht voor hen. Toen de Heere Jezus onze schuld op Zich nam, zo had Hij een vol inzicht van de som die Hij te betalen zou hebben. Hij wist wat Hij te betalen had tot het minste penninkje toe, en wat de zonden van Zijn volk Hem al kosten zou, en nochtans werd Hij niet afgeschrikt van Zich te verbinden om voor hen te voldoen, maar

heeft dadelijk, volgens Zijn verbintenis, ten volle voldaan.
(3) Het is ook zo bestuurd tot bevestiging van het geloof der gelovigen, wanneer zij komen om Christus en het verbond aan te grijpen. En wanneer deze tegenwerping van binnen begint te ontstaan: Zou zulk een zondig en ellendig schepsel als ik ben, die zo en zo besmet is met zonde, zich verstouten om Christus aan te grijpen? Zo zegt de tekst: Ja, want die zonden, die zo en zo verzwaard zijn, waren de Vader en de Zoon niet onbekend, toen er daaromtrent een onderhandeling was; ja, die zonden, met al hun verzwaringen, zijn uitdrukkelijk in het verbond der verlossing aangemerkt, en er is geen één zonde die alrede bedreven is, of die van u in de tijd bedreven zal worden, die niet al van eeuwigheid is aangemerkt. Wat is toch uw gestalte geweest, gelovigen, toen *God u voorbijging, en Zijn vleugel over u uitbreidde?* Ez. 16:8. Waart gij niet *geworpen op het vlakke des velds, vertreden in uw bloed, uw navel niet afgesneden zijnde, en geen oog medelijden met u hebbende?* vers. 4,5. Tot welk einde wordt dit toch anders neergesteld, dan om te tonen dat gij in de tijd niet erger zijt, dan gij aangemerkt zijt geworden te zullen zijn, eer gij een wezen ontvangen had? Als ook om de liefde en genade Gods in Christus te vergroten, en om u tot Hem te trekken? Opdat, dewijl God en Christus, de Middelaar in het verbond, aangaande uw verlossing niet gestaan hebben op uw zondigheid, gij ook alzo daar niet op staan mocht, wanneer gij recht daarover aangedaan zijt. Maar opdat gij u onderwerpen zoudt aan Zijn rechtvaardigheid, en zeggen: Het zij zo Heere, ik ben tevreden om hetgeen dat Gij mij uit genade aanbiedt, te ontvangen. Hoe zondiger en meer verloren gij nu in uzelf zijt, wanneer gij maar recht daarover aangedaan en bewogen zijt, hoe wonderlijker de genade Gods in uw verlossing, hoe sterker uw vertroosting, en hoe groter de grond van uw geloof is. Uw zonden verbazen God of de Middelaar niet; het verbond is gemaakt eer uw zonden bedreven zijn, en daarom moet de prijs deze bereiken, zelfs dan, wanneer zij alle bij elkander opgeteld zijn. Hij heeft bewilligd om deze aan te nemen, en om er voldoening voor te geven. Gezegend zij Zijn Naam voor eeuwig, dat Hij het verbond heeft ingewilligd, en dat Hij, volgens Zijn onderneming, de schuld betaald heeft!

DERTIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:6

Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.

IN het voorgaande vers heeft de profeet de allerwonderlijkste waarheden, die voor het volk Gods van de grootste aangelegenheid zijn, voorgesteld, en nochtans ook zulke waarheden, die de natuurlijke rede niet gemakkelijk verduwen kan, gelijk als: (1) Dat onze Heere Jezus groot en zwaar lijden heeft ondergaan, *Hij is verwond en verbrijzeld geworden,* enz. (2) Dat dit zwaar en droevig lijden voor ons, Zijn uitverkorenen, geweest is, het was om onze zonden, en om hetgeen de uitverkorenen verdiend hebben, dat Hij zulks ondergaan heeft. *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld*. (3) Dat het einde van dat lijden, of de vrucht die daarop gevolgd is, vergeving der zonden, vrede met God, en genezing is geweest. *De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.*
Elk van deze zaken nu wonderlijker zijnde dan de andere, zo gaat de profeet vervolgens voort, om derzelver oorzaak aan te wijzen, die niet minder wonderlijk is; hoe het komt dat Hij zoveel geleden heeft, en dat wij zoveel voordeel door dat lijden ontvangen. Het kon niet anders zijn, wil hij zeggen, of de Heere Jezus moest zoveel lijden, en dat voor ons. Ook is het niet zonder reden dat het voor ons zou zijn, en dat wij er het voordeel van hadden; want *wij allen dwaalden als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg.* Er was geen andere weg om ons te verlossen, dan dat Christus in onze plaats kwam, en voor ons tussentrad, Zichzelf verbindende om onze schuld te betalen. Uit kracht nu van deze tussenstelling of contract, *heeft de Heere onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen*. Vraagt men dan naar de reden van dat groot en zwaar lijden van Christus? Hier is het antwoord, de uitverkorenen hadden vele en grote zonden, en Hij voor hen intredende, worden deze van hen afgenomen, en op Zijn rekening gesteld. Vraagt men, hoe het komt dat Christus voor ons zoveel geleden heeft? Hier wordt geantwoord, Hij heeft Zich verbonden om voor onze ongerechtigheden te voldoen, en God heeft deze aan Hem toegerekend; even alsof een schuldige vervolgd werd, en iemand voor hem als borg instond. En Hij als Borg vastgesteld zijnde, de schuld op Zich nemen zou, om deze te betalen; dat die nu van Hem gevorderd wordt, alsof men deze op Hem legde. Doch indien men vraagt, hoe komt het dat Zijn lijden onze genezing wordt, en ons de vrede aanbrengt? Zo wordt er geantwoord: Zo is het verhandeld en besloten, Hij heeft bewilligd om al onze schuld te betalen, en de Vader heeft Zijn betaling voor de onze aangenomen. Onze gezegende Heere Jezus, Zich als Borg verbindende en voldoenende, zo worden de uitverkorenen vrijgesteld, en de rechtvaardigheid geeft hen tot Hem als de aansprakelijke Partij.

Dit dan het oogmerk van de woorden zijnde, die ofschoon zij weinig zijn, nochtans uitnemend vol en nadrukkelijk zijn, als behelzende de fontein en fundamentele gronden van het Evangelie, zo zullen wij deze beschouwen in deze drie opzichten.
(1) Gelijk zij een *verbond* en onderhandeling insluiten, waardoor de zonden der uitverkorenen op Christus overgebracht zijn, en Zijn gerechtigheid aan hen wordt toegepast. Christus wordt Borg om hun schuld te betalen, en Jehovah die borgtocht aannemende, belooft dat Zijn voldoening voor de uitverkorenen hun zal worden toegepast.
(2) Ten opzichte van de *vruchtgevolgen*, welke *twee* zijn, die, hoewel zij tegen elkander schijnen te strijden, nochtans zeer wel met elkander overeenkomen, en de een aan de ander ondergeschikt is. (a) De *rechtvaardigheid* aan de zijde van Christus, Hij voldoet voor de schuld die de uitverkorenen hebben gemaakt. (b) *Barmhartigheid* en genade aan de zijde der uitverkorenen, hetwelk klaar blijkt uit vergelijking van deze woorden met de voorgaande. Hij is verwond en verbrijzeld, en zij worden genezen; de straf, die hun de vrede aanbrengt, is op Hem. De toerekening van hun schuld aan Hem, maakt dat deze hun niet toegerekend wordt. (3) Ten opzichte van de *invloed*, die het eeuwig verbond op die vruchtgevolgen heeft, hetzelve toont hoe die rechtvaardig worden teweeggebracht, zijnde dat het oogmerk van alles, te weten om te tonen hoe de Heere Jezus, de onschuldige Zone Gods, Die zonder zonden is, onderworpen is gemaakt aan de schuld van der uitverkorenen zonden. Hij is Borg voor hen geworden, en om die reden is Hij onderworpen om voor hen te voldoen. Het toont ook hoe Zijn lijden voor hun rekening stond, hetwelk onredelijk en onrechtvaardig schijnt onder de mensen, dat het lijden van een onschuldige partij op rekening van een schuldige gesteld zou worden. Doch het is in het verbond der verlossing alzo besloten, dat de Zoon, als Middelaar, Zich als Borg instellende om der uitverkorenen schuld te betalen, de Heere Jehovah, de Schuldheer, deze niet van hen, maar van de Middelaar zou eisen, en dat Hij ze betalen zou. De profeet handelt in dit vers van die aanmerkelijke raad en uitvinding Gods aangaande de verlossing van uitverkoren zondaren, genoemd het verbond der verlossing; hetwelk de woorden, ten aanzien van hun oogmerk aangemerkt, in al deszelfs delen klaar voorstellen. De verklaring hiervan, een verklaring zijnde van een voorname grond van ons geloof, met betrekking op het lijden van Christus, en op de weg hoe hetzelve tot ons gebracht wordt, als ook met betrekking op de weldaden die wij daardoor ontvangen; zo kunnen wij daar niet te veel of te dikwijls van spreken, indien wij maar wisten om er recht van te spreken naar de overklimmende uitnemendheid van de stof.
De eerste *lering*, die hier dan ingesloten en voorondersteld wordt, is dat er een eeuwig verbond en onderhandeling is tussen de Heere *Jehovah, en de Middelaar, waarin het ganse werk, rakende de verlossing en zaligheid der uitverkorenen, beraamd en toe gesteld is.* Er is een eeuwig verbond gesloten tussen God en de Middelaar, waarin alles wat er verricht is, of omtrent de uitverkorenen verricht zal worden tot de dag des oordeels toe, besloten was. Er is niets dat tot der uitverkorenen zaligheid betrekking heeft, of het is in deze onderhandeling nauwkeurig beraamd en voorgesteld, gelijk het in de tijd wordt uitgevoerd. Dit wordt in de Schriftuur een *verbond* genoemd, en wij noemen het zo, niet eigenlijk en bepaald, alsof alle dingen, die in verbonden onder de mensen plaats hebben, daarin waren; maar omdat het zakelijk en wezenlijk zo is, en omdat de gelijkenis merendeels daarmee overeenkomt. De Heere daar in het bestek van des mensen zaligheid op een rechterlijke wijze neergesteld hebbende opdat Zijn genade en barmhartigheid verheerlijkt, en Zijn rechtvaardigheid voldaan worde, zo heeft Hij het in deze vorm ge-

bracht, dat het de naam van een verbond mag dragen. Waarin ons voorkomt:
(1) De onderlinge Partijen, de *Heere Jehovah*, de beledigde Partij aan de ene zijde, en de Heere de *Middelaar, Hem*, de Partij Die Zich als Borg verbindt om te voldoen aan de andere zijde. Hetwelk de vrijheid van de verlossing der uitverkorenen aanwijst ten aanzien van hen, en tevens ook de onveranderlijkheid van Gods voornemen; want deze Partijen zijn geen veranderlijke schepselen. Maar aan de ene zijde Jehovah, en aan de andere zijde de Middelaar, ofschoon Hij als Mens, en als het Hoofd der uitverkorenen te zullen worden, is aangemerkt. Dit gehele werk is in de raad van God als voortgebracht tot bevordering van dat grote einde, de verheerlijking van Gods rechtvaardigheid en genade in de zaligheid der uitverkorenen.
(2) Dat *verbond* gaat omtrent deze *zaak*, hoe de uitverkorenen van de vloek bevrijd zullen worden, aan welke zij, op het voorzien van hun afval en zonde, onderworpen waren. Want de verlossing moet noodzakelijk des mensen val en het verbond der werken onderstellen, aan welke de bedreiging vastgemaakt is, *de ziel die zondigt die zal sterven;* en de uitverkorenen nu zowel als de anderen voorondersteld zijnde gevallen te zijn, zo zijn ze ook nu allen de vloek onderworpen, indien er geen voldoening voor hen tussenbeide komt. Zo worden de uitverkorenen als gezondigd te hebben, en in zichzelf verloren te zijn, aangemerkt. Wat doet nu de Heere Jehovah, en de Middelaar in dit verbond? Waaromtrent zijn Zij werkzaam? Het is omtrent de straf der uitverkorenen, hoe die van hen zal weggenomen worden. En deze personen in de tekst, *ons allen*, zijn de uitverkorenen, in welke ook een bijzondere aanmerking van hen die ten leven beoogd worden, wordt ingesloten, als ook een bijzondere aanmerking van al hun zonden en derzelver bijzondere verzwaringen, opdat er een evenredigheid mocht zijn tussen de prijs, en tussen het ongelijk dat God door hun zonden is aangedaan.
(3) De *gelegenheid* van dit *verbond*, en de reden waarom hetzelve heeft moeten zijn, wordt voorgesteld in de eerste woorden van de tekst: *Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg.* De uitverkorenen zowel als anderen, hadden zich door hun zonden aan Gods vloek en toorn onderworpen gemaakt, en waren voor het leven en de zaligheid onvatbaar, totdat de vloek van hen werd weggenomen. En dus is er een beletsel in de weg van de uitvoering van het besluit der verkiezing, (hetwelk staan moet tot verheerlijking van Gods genade en barmhartigheid, die voornamelijk in dit gehele werk beoogd wordt) en totdat dit beletsel uit de weg geruimd is, zo wordt de heerlijkheid van Gods genade verhinderd. Tot wegneming nu van dit beletsel is er een Middelaar noodzakelijk, want de uitverkorenen kunnen hun eigen schulden niet betalen. Opdat er nu een Verlosser zij, en opdat er een prijs der verlossing gegeven worde, zo is het ook noodzakelijk dat er een verbond is, of anders kan er geen verlosser zijn, indien er geen onderhandeling vooraf gaat, op welke de tussentreding van de Verlosser gegrond is.
(4) Wat is de prijs, wat is het *beding*, of wat is hetgeen daar de Middelaar Zich toe verbonden heeft, en dat de getergde rechtvaardigheid vorderde? Het is een voldoening voor al het ongelijk, dat de zonde der uitverkorenen gedaan heeft, of doen zou, aan de majesteit Gods. Hun zonden hebben verdiend dat zij gewond en verbrijzeld zouden worden, en nu is het verdrag zo, dat de rechtvaardigheid dat alles van de Borg ontvangen zal, opdat de uitverkorenen bevrijd mogen worden. En wanneer wij dit vers met het voorgaande vergelijken, zo geeft de Heere Jezus Zijn schouders om hun last te dragen, en om de straf, die zij verdiend hebben, te ondergaan. En aan de andere zijde neemt Jehovah deze aanbieding en verbintenis aan, en Hij legt de gehele last van hun schulden op Hem. Gelijk de

Middelaar Zichzelf in hun plaats stelt om hun schuld te betalen, zo legt de Heere die ook op Hem, en neemt die in hun plaats aan.
(5) Het *einde* van deze grote onderhandeling, te weten van de verbintenis aan de zijde van de Middelaar, en van de aanneming en goedkeuring daarvan aan de zijde des Vaders, is, opdat de uitverkorenen vergeving der zonden, vrede met God, en opdat zij door Zijn striemen genezing zouden hebben; opdat de rechtvaardigheid hen mocht sparen, en Hem vervolgen, en opdat de kwitantie van de schuld, die Hij verdiend heeft, aan hen gegeven wordt, alsof zij de schuld zelf betaald hadden, en alsof zij nooit iets aan de rechtvaardigheid schuldig waren geweest.
Hieruit zouden verschillende *besluiten* getrokken kunnen worden, die verschillende gewichtige waarheden in zich behelzen. Gelijk als: (1) Rakende het bepaald *getal* der uitverkorenen. (2) Rakende de *krachtdadigheid* van de prijs, die de Middelaar betaald heeft, en de volheid van Zijn voldoening. (3) Rakende Zijn *toegerekende* gerechtigheid, welke genoemd mag worden het leggen van Zijn gerechtigheid op ons, gelijk onze ongerechtigheden gelegd zijn op Hem. Hij wordt, door Borg te worden voor de schuld der uitverkorenen, voor de zondaar gerekend, en de uitverkorenen worden door het aannemen van de aangeboden rechtvaardigheid in het Evangelie, uit kracht van Zijn voldoening voor hun schuld, rechtvaardig gerekend. (4) Rakende de *grond* en stof van die wonderlijke zielsvoldoening die hierin is. Dat God dus de zaligheid der uitverkorenen gedachtig zou zijn, het werk hunner verlossing zo uitvindende en besturende, dat hun schuld betaald zal worden zonder dat het hun één penning kost; en dat door zulk een middel, als daar is de tussenkomst van de Middelaar, en dat die, niettegenstaande de dure prijs die door Hem betaald is, aan de uitverkorenen om niet geschonken zal worden.
1. Gebruik. *O! ziet toch de zaligheid van een zondaar, en dat hij in de hemel wordt gebracht, niet als een lichte zaak, of een klein werk aan, want het is het grootste en wonderlijkste werk daar ooit van gehoord is.*
Ja, het is in kracht het einde van alle dingen die God gemaakt heeft, en van Zijn regering en besturing van de wereld, in die orde waarin zij geregeerd wordt; namelijk, opdat Hij een Kerk daarin zou hebben, tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade. Wij staan uitnemend verkeerd en zondig, dat wij het werk der verlossing niet waarderen gelijk het betaamt, en dat wij niet trachten om die wonderlijke en diepe wijsheid Gods na te speuren, die zo luisterrijk doorstraalt in dit gehele werk; wie zou ooit deze weg kunnen uitgevonden hebben, dat, toen de uitverkorenen onder Gods vloek en toorn lagen, de Zoon Gods op Zich nemen zou om voor hen te voldoen? En dat de Majesteit Gods zover zou zijn van alle eenzijdigheid, of aanneming des persoons, dat Hij Zijn eigen geliefde Zoon vervolgen wil om de schuld der uitverkorenen, wanneer Hij deze op Zich neemt? Dit is de oorsprong van onze zaligheid, en het kanaal waarin deze loopt; o! wonderlijk en verrukkende, o! wonderlijke en beminnelijke, o! schone en nuttige uitvinding. Gezegend, gezegend zij voor eeuwig Hem, Die deze uitgevonden heeft!
Het 2de gebruik dient om ons *op te wekken, opdat wij trachten mogen meer kennis te bekomen van de weg der zaligheid, onder het begrip van Gods verbond maken met de Middelaar;* niet om daardoor God te bepalen aan menselijke wetten en vormen, maar om ons des te beter behulpzaam te zijn om die grote dingen te bevatten, en opdat wij zien mochten dat de zaligheid der uitverkorenen vast is, voor zoveel deze voorgesteld wordt als een verdrag, onderhandeling of verbond tussen Jehovah en de Middelaar. Nu zal de Heere zo min feilen in het volbrengen van Zijn belofte aan de Middelaar, als de Middelaar niet

gefeild heeft in het opbrengen van de voldoening aan Hem. Dit moest dan dienen om het geloof der gelovigen te verklaren en te bevestigen, en om de *hoop* van allen te versterken, die de toevlucht genomen hebben om Hem aan te grijpen, in de zekere verwachting van die dingen daar in het verbond over gehandeld is; dewijl er geen mindere reden is om te denken, dat Jehovah Zijn belofte aan de Middelaar volbrengen zal, dan er is om te denken, dat de Middelaar alles volbracht heeft, daar Hij Zich als Borg voor verbonden heeft.
De tweede *lering* behelst *de natuurlijke vruchtgevolgen van dit verbond, zijnde dit hetgeen de profeet bedoelt,* namelijk om te tonen waarom de Middelaar zoveel geleden heeft. De reden is, omdat het zo bedongen, vastgesteld en besloten was, als zijnde door een voorgaande schikking en contract, door Zijn eigen vrijwillige toestemming, in de plaats der uitverkorenen gesteld, die vele en grote zonden hadden om voor te voldoen. Waaruit wij dan als:
Een derde lering mogen aanmerken*, dat uit kracht van dit eeuwig verbond tussen God en de Middelaar, de ganse straf die al de uitverkorenen door hun zonden in derzelver grootste verzwaringen verdiend hebben, op Christus Jezus gelegd zijn;* want de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Dit wordt menigvuldig in dit hoofdstuk voorgesteld, inzonderheid in de voorgaande woorden, *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld, enz.* En het wordt ook overvloedig bevestigd, gelijk als in 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt.* Hij had geen zonde van Zichzelf, maar uit kracht van dit verbond is Hij tot een offerande voor de zonde gemaakt, en heeft de straf daarvan moeten dragen. Zo ook Gal. 3:13*: Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons.* Er zijn in deze lering twee dingen welke wij: (1) *Verklaren* zullen. Dan zullen wij (2) de *redenen* daarvan voordragen. En eindelijk (3) zullen wij enige *gebruiken* daaruit trekken.
1. Belangende de *twee* zaken die wij *verklaren* zullen, die zijn deze: *Vooreerst*, wat wij menen, als wij zeggen dat de ongerechtigheid op Christus gelegd of aangelopen is. *Ten andere*, hoe die op Christus gelegd of aangelopen is.
A. Wanneer wij zeggen, dat de *ongerechtigheid* op Christus gelegd of aangelopen is, dan menen wij kort deze dingen:
(1) Dat de Heere Jezus, uit kracht van dit verbond, waarlijk om die ongerechtigheid aan Gods rechtvaardigheid zo onderworpen en aansprakelijk is gemaakt, alsof die Zijn eigen was; want dewijl Hij volgens Gods rechtvaardigheid Zich verbonden heeft om der uitverkorenen schuld te betalen, zo maakt Zijn verbintenis Hem daaraan onderworpen.
(2) Wij menen ook, dat de Heere Jezus niet alleen aan onze schuld onderworpen is gemaakt, maar dat Hij dadelijk daarvoor voldoen moet. Kortom, wij hebben het onrecht bedreven, maar Hij doet er voldoening voor, alsof Hij Zelf het onrecht had bedreven; de Rechtvaardige voldoet voor ons onrechtvaardigen; Hij, in Wiens mond geen bedrog geweest is, heeft voor ons schuldige zondaren moeten voldoen, alsof Hij Zelf schuldig was geweest. Door de zonden der uitverkorenen is de openbaring van Gods heiligheid beledigd; de schepselen hebben moedwillig Zijn gebod verbroken, en Zijn rechtvaardigheid geschonden; zij hebben zich daartegen gekant, en dat zelfs nadat de vloek was uitgesproken, en nadat zij de duivel meer geloof gegeven hadden dan God. Maar onze Heere Jezus komt dat alles vergoeden, de heiligheid Gods verdedigd door Zijn gehoorzaamheid, en Zijn rechtvaardigheid door Zijn lijden. De uitverkorenen hadden verdiend verwond en verbrijzeld te worden; maar de Middelaar zegt, laten die wonden, welke zij verdiend

hebben, op Mij komen, laten die de Mijne worden; en dus wordt het ongelijk door Hem vergoed, omdat, ofschoon de uitverkorenen gespaard worden, de Heere nochtans hierdoor bekend wordt, dat Hij zo waarlijk de zonde haat, en dat Hij zo rechtvaardig is in het vervullen van Zijn bedreiging, alsof de uitverkorenen in hun eigen persoon geslagen waren geworden, omdat Hij de zonde in Zijn eigen Zoon gestraft heeft. Ja, hierdoor wordt Hij bekend nog meer heilig, gestreng zuiver en onbevlekt te zijn. Dat nu de Zone Gods Zich gewillig onderwerpt om Mens te worden, en om dit schrikkelijk lijden te ondergaan tot voldoening der rechtvaardigheid; hier, o! hier schijnt de onbevlektheid en gestrengheid van Gods rechtvaardigheid, als ook de grootheid en heerlijkheid der vrije genade, op een luisterrijke wijze door.

(3) Het sluit ook in, dat er waarlijk een afkeren is van die toorn en van dat lijden, hetwelk Gods rechtvaardigheid voor eeuwig gelegd zou hebben op de uitverkorenen, indien Hij voor hen niet tussen getreden had; en dat alles in een volle drinkbeker voor Hem is ingeschonken en in Zijn hand gesteld; hetwelk in zovele druppeltjes een eeuwige hel geweest zou zijn voor de uitverkorenen, dat doet de Heere in een grote zee op Hem aanlopen. Hij moet die drinkbeker met droesem en al geheel uitdrinken, in welk opzicht Hij in Gal. 3:13 gezegd wordt een vloek geworden te zijn voor ons. De Heere wil niet één penninkje van de schuld die wij gemaakt hebben, kwijtschelden, en wil met niets minder tevreden zijn, dan met een evenredige voldoening aan hetgeen de uitverkorenen zelf aan Zijn rechtvaardigheid schuldig waren, ofschoon de Borg Zijn eigen Zoon was. En daarom was het nodig dat Christus onder de vloek kwam, in welke zin er gezegd wordt, dat Hij een vloek geworden is voor ons; hetwelk onderstelt, dat Hij dezelfde vloek en straf in al deszelfs wezenlijke delen gedragen heeft, die de zonden der uitverkorenen verdiend hebben. Hij heeft moeten sterven, Zijn ziel en lichaam hebben voor een tijd van elkander gescheiden moeten worden, Hij heeft voor een tijd de troostvolle openbaringen van Gods gunst en tegenwoordigheid moeten missen, en Gods schrikkelijke toorn moeten dragen; ofschoon onze Heere Jezus onzondig en onbevlekt zijnde, en een goede consciëntie hebbende, niet vatbaar was voor die toevallige omstandigheden van ongeloof, zondige angstvalligheid, en wanhoop, daar zondige eindige schepselen aan onderworpen zijn, als zij onder toorn komen.

B. De tweede zaak die wij te verklaren hebben, is: *Hoe de ongerechtigheid op Hem gelegd of aangelopen is.* Zij wordt op Hem gelegd in drie opzichten: (1) Ten opzichte van het eeuwig verbond tussen Jehovah en Hem als Middelaar, de Persoon der uitverkorenen bekledende; even gelijk de schuld van de ene mens gelegd wordt op een ander, wanneer hij volgens het recht daaraan onderworpen is gemaakt; zo wordt ook Christus aan de ongerechtigheid der uitverkorenen onderworpen gemaakt, wanneer hun schuld wordt uitgewist, en deze als het ware op Zijn rekening wordt gesteld om er voor te voldoen. (2) Ten opzichte van Gods rechtvaardigheid, die Hem om deze vervolgt; wanneer Hij Borg en de volle Schuldenaar wordt voor de uitverkorenen, dan wordt Hij gedrongen om hun schuld te betalen tot de laatste penning toe; de Heere vergadert al Zijn verschrikkingen tegen Hem, Zijn zwaard gebiedende te ontwaken, en de Man die Zijn Metgezel is te slaan. (3) Maar voornamelijk ten opzichte van Zijn dadelijk ondergaan van de vloek en het lijden, hetwelk de uitverkorenen geleden zouden moeten hebben; het is het werk van een vierschaar niet alleen een vonnis te vellen, maar ook om toe te zien dat hetzelve uitgevoerd wordt; het zwaard wordt niet alleen bevolen te ontwaken en te slaan, maar het valt ook dadelijk op Hem aan en het slaat Hem. En ofschoon Hij als een Mens uit de be-

vatting van Gods toorn, en als zijnde buiten de gevoelige en troostvolle openbaring van Zijns Vaders liefde, Die Hem voor een tijd scheen verlaten te hebben, zei: *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan;* echter mocht het niet geschieden, en zo onderwerpt Hij Zich gewillig daaraan. En zo wordt de drinkbeker niet alleen in Zijn hand gesteld, maar de droesem van Gods toorn daar, als het ware in uitgewrongen zijnde, wordt Hij genoodzaakt deze geheel uit te drinken; hetwelk klaar blijkt in Zijn strijd in de hof, toen Hij grote druppelen bloed zweette, als ook in Zijn klacht: (indien men het zo noemen mag) *Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe,* Matth. 26:38. *Nu is Mijn ziel ontroerd; en wat zal ik zeggen?* Joh. 12:27. En in die wonderlijke woorden, die Hij aan het kruis hangende gesproken heeft, zeggende: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Uit dit alles blijkt klaar, dat Hij niet alleen tot Borg is aangesteld, en dat het vonnis over Hem is uitgesproken, maar dat Hij waarlijk voldaan heeft, en dat het vonnis over Hem is uitgevoerd; als ook, dat Hij in Zijn ziel waarlijk doorstoken en doorwond geworden is met veel dieper wonden, dan die de krijgsknechten met de speer en de nagels in Zijn lichaam hebben gemaakt, voordat de kwijtschelding van der uitverkorenen schuld verkregen kon worden. Wat Hij nu meer bijzonder geleden heeft, zullen de volgende woorden tonen. Maar het blijkt klaar, dat Hij waarlijk geleden, en veel geleden heeft; dat Hij niet alleen Borg werd om te betalen, maar dat Hij dadelijk vervolgd en gedrongen is geworden om de laatste penning te betalen, van hetgeen de uitverkorenen aan Gods rechtvaardigheid schuldig waren. En dit is de reden, waarom deze woorden ingevoerd worden als een reden, waarom de Heere Jezus zoveel geleden heeft, omdat zovele en zulke grote zonden met al derzelver verzwaringen op Hem gelegd zijn. Indien nu Zijn lijden niet groot, en tot dit einde ondergaan was, om voor de zonden der uitverkorenen te voldoen, opdat zij bevrijd mochten worden, dan zou de profeet zijn oogmerk niet bereiken, of er zou geen behoorlijke samenhang zijn tussen de laatste en de eerste woorden.

II. Wat nu de redenen aanbelangt van deze leer, waarom de zonden der uitverkorenen op Christus en op Zijn rekening gelegd zijn, en waarom Hij de volle straf van deze heeft moeten dragen, volgens het verbond der verlossing, die zijn kort deze drie.

(1) Omdat zulks grotelijks dient tot verheerlijking van God; want Hij had in Zijn eeuwige raad vastgesteld, dat Zijn genade verheerlijkt zou worden in de zaligheid der uitverkorenen; en dat Zijn rechtvaardigheid verheerlijkt zou worden in het straffen van de zonde, hetzij in hun persoon, of in hun Borg. Gelijk nu de vrije genade en barmhartigheid verheerlijkt moeten worden in de zaligheid der uitverkorenen, en ook Zijn rechtvaardigheid door voldoening te ontvangen; zo is het tot dat einde, dewijl de uitverkorenen hun eigen schuld niet betalen kunnen, dat hun Borg die ten volle betalen moet, opdat de Heere, in de voldoening van Hem in hun plaats te vorderen, bekend mocht worden rechtvaardig te zijn.

(2) Opdat het dienen mocht tot versterking van het geloof; want wat kan de rechtvaardigheid vorderen, dat zij niet ontvangen heeft? Zij is ten volle voldaan; en dan ook tot vertroosting, dewijl de Vader Zijn eigen Zoon tot zulk een groot lijden heeft overgegeven voor hen; wat is er nu dat zij niet met vrijmoedigheid van Hem verwachten mogen?

(3) Het dient ook om de grote en wonderlijke verbintenis of verplichting, die de uitverkorenen aan God en de Middelaar verschuldigd zijn, aan te wijzen. Want hoe groter hun zonden waren, hoe meer Hij geleden heeft; hoe groter hun schuld was, hoe meer Hij betaald heeft; hoe meer zij aan Hem verplicht en verschuldigd zijn, hoe meer zij Hem en

hun plicht om Zijnentwil behoorden lief te hebben. En gelijk er van de vrouw, Luk. 7:47, wordt gezegd, *haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren; want zij heeft veel liefgehad,* zo roept en dringt ook deze weg, van der uitverkorenen zonden te vergeven, tot tedere en brandende liefde tot de Heere Jezus.

III. Nu komen wij tot de *gebruiken* van deze lering; doch vooraf moet ik u verzoeken, dat gij deze dingen niet als smakeloos moet aanzien. Want hadden wij deze kostelijke waarheden niet om ze u te verklaren, zo zouden wij tot dit einde geen bijeenkomst hebben, geen grond om van het leven tot u te spreken, noch de minste hoop of verwachting van hetzelve kunnen hebben. En het is ook waarlijk droevig en zeer te beklagen, dat deze wezenlijke waarheden des Evangelies onder een belijdenis doende menigte zo weinig ingang ontvangen kunnen, en dat die hun zo smakeloos voorkomen; hetwelk maar al te klaar openbaar wordt uit die onverschillige, vermoeiende, en rondom kijkende gestalte van sommigen, en uit het slapen en sluimeren van anderen in onze openbare vergaderingen. Indien onze harten recht gesteld waren, zo zou een half woord, om zo te spreken, tot dit einde ons grotelijks opwekken en beroeren; niettemin, dit is evenwel een groot voorrecht in zichzelf. De heidenen zelfs weten ook dadelijk iets van zedelijke plichten, maar het is een voorrecht, hetwelk wij genieten, en zij missen; dat de fundamentele waarheden van het Evangelie onder ons zijn, en niet onder hen.

Het 1. *gebruik dient, om ons de luister van de heerlijkheid der genade en waarheid van de goedertierenheid en rechtvaardigheid, die hier klaar schijnt, te doen zien.* (1) Kan er wel groter en zuiverder genade en goedertierenheid zijn, dan dat de Heere aan zulke grote zondaren genadig wil zijn, die zich gekeerd hebben een iegelijk naar zijn weg? Dat Hij hun zulk een Middelaar verzorgt, dat Hij ze zulk een hulp beschikt, dat Hij die hulp bestelt bij een Held, en dat Hij dat alles doet uit eigen beweging, toen de uitverkorenen in hun zonden lagen, en wanneer er niets was om de bewegende of verdienende oorzaak daarvan te zijn? Dat de Vader het gewicht van al die straffen op Christus, de Zoon Zijner liefde legt, en Hem op zulk een heilige en gestrenge wijze om de schuld van zondaren vervolgt? (2) Hierin ontdekt zich ook de vlekkeloze rechtvaardigheid op een wonderlijke wijze. O! hoe stipt is deze rechtvaardigheid niet, dewijl zij niet één penning kwijt wil schelden, zelfs niet aan de Tweede Persoon van de Godheid, wanneer Hij Mens en Borg voor de mens geworden is? Maar Zichzelf in de plaats der zondaren gesteld hebbende, doet de Heere hun aller ongerechtigheid op Hem aanlopen. Dit is een stof van verwondering voor mensen en voor engelen, om te overwegen hoe de barmhartigheid en de rechtvaardigheid in één kanaal lopen, en in een verbond luisterrijk doorschijnen, zonder dat de een inloopt tegen de ander.

2. *Gebruik*. Wij kunnen hieruit ook enig *inzicht en klaarheid bekomen van dat grote lijden van onze Heere Jezus;* want deze dingen worden hier tezamen gevoegd: (l) Dat Hij geleden heeft voor al de uitverkorenen, *ons allen*. (2) Voor al de zonden van al de uitverkorenen in hun hoogste en grootste verzwaringen; de bijzondere optelling van die alle, als het ware, tezamen gebracht zijnde, worden op één rekening gesteld. (3) Deze alle vergaderen zich als in een grote zee, en lopen gelijkelijk op Hem aan, gelijk die van alle kanten als zovele rivieren kwamen om zich te ontlasten; of zij waren als zovele regimenten of liever legers van mensen, tezamen vergaderende en zich in orde schikkende, om eensklaps op Hem aan te vallen. Eén zonde is genoeg om te verdoemen; de menigvuldige zonden van een uitverkorene is meer, maar al de zonden van al de uitverkorenen is nog veelmeer; zij hebben verdiend om voor eeuwig in de hel te liggen; maar Hij, in hun plaats

komende, liepen al hun zonden als een geweldige drang van wateren op Hem aan. Wat moet dan Zijn lijden niet groot geweest zijn, toen Hij zo geperst geworden is met al de zonden van al de uitverkorenen, en dat gelijk op eenmaal?

3. *Gebruik.* Wij hebben hier ook een nauwkeurig bericht van *de waarheid van Christus' voldoening, alsmede een grond om de Sociniaanse dwaling te weerleggen;* zijnde die een godslastering, te gruwelijk dan dat die eens gemeld zou worden, alsof de Heere Jezus dit alles maar geleden had om ons een voorbeeld na te laten, en alsof er geen evenredige voldoening in Zijn lijden geweest is naar onze schuld, noch enige bedoeling om Gods rechtvaardigheid daardoor te voldoen. Elk vers bijna, om niet te zeggen elk woord in dit *hoofdstuk*, is genoeg om deze dwaling te weerleggen. Indien Hij voor onze zonden niet voldaan heeft, waarom wordt hier dan zakelijk gezegd dat Hij in onze plaats gesteld is? En indien Zijn lijden niet zeer groot geweest is, wat behoefde dan de profeet de grootheid van Zijn lijden aan te tonen in het aanlopen van al de zonden der uitverkorenen op Hem? Er wordt zeker hier op gezien, om te tonen dat het aanlopen van al de zonden van al de uitverkorenen op Christus, Hem groot en zwaar lijden veroorzaakt heeft; Hij heeft temeer moeten lijden, omdat zij zovele zonden hadden, dewijl hun veelvuldige zonden als een reden gegeven wordt van zijn zwaar lijden.

4. *Gebruik*. Hier is ook *een grond van vertroosting voor alle gelovige zondaren;* want uit deze Eter komt spijze, en uit deze Sterke komt zoetigheid; hoe scherper en bitterder dit lijden voor Christus is geweest, hoe aangenamer en verkwikkelijker de tijding van hetzelve in zeker opzicht voor een gelovige is, wiens krachtdadige roeping zijn verkiezing ontdekt. Ik weet bijna niet hoeveel gronden van troost een gelovige uit deze leer al heeft; maar: (1) Indien zij gezondigd hebben, hier is een Zaligmaker voor hen verzorgd. (2) Deze Zaligmaker heeft hun schuld op Zich genomen. (3) Hij heeft die op Zich genomen met bewilliging van de Vader. (4) Gelijk Hij die op Zich genomen heeft, zo heeft de Vader ook al hun ongerechtigheid op Hem gelegd en doen aanlopen. (5) Al de uitverkorenen komen hier in één rol tezamen, er is maar één verbond, en één Middelaar voor hen allen; de zonden van de allergeringste en zwakste zijn zowel op Hem overgedragen, als de zonden van Abraham, die grote vriend Gods, en vader der gelovigen, en de zaligheid van de ene is zowel vast als van de andere; alle gelovigen, van de zwakste tot de sterkste toe, hebben maar één recht op de hemel en de eeuwige erfenis. (6) De Heere heeft al de ongerechtigheden van al de uitverkorenen op Hem doen aanlopen, met een bijzonder opzicht op al hun verzwaringen, en op al de bijzondere wegen, daar zij zich toe gekeerd hebben om te zondigen; hun oorspronkelijke en dadelijke zonden met derzelver bijzondere overheersingen, zijn ten aanzien van derzelver straf op Hem gelegd; en er is ook reden voor, omdat de uitverkorenen niet voor de minste zonden voldoen kunnen. Ook is het noodzakelijk tot verheerlijking der genade, dat de eer van het werk hunner zaligheid niet verdeeld, maar dat die geheel en alleen aan God gegeven wordt; en daarom komt de gehele voldoening op rekening van de Middelaar, en niets daarvan op de hunne. (7) Dit alles wordt dadelijk volbracht door de Middelaar, zonder enig aanzoek van de uitverkorenen of gelovigen, tenminste als de verwervende oorzaak daarvan. Hij koopt en verwerft alles wat zij nodig hebben, en Hij betaalt voor hun kwijtschelding, en zij hebben niet meer te doen dan een kwitantie te eisen, en een verzegelde vergeving te ontvangen door Zijn bloed; de toepassing hiervan zal in de volgende gebruiken gezien kunnen worden.

5. Gebruik. Indien dit zo is, *dan moest niemand geringe gedachten hebben van de zonden.* Dit dient tot overtuiging van die grote vermetelheid, die er is onder de mensen, den-

kende dat de zonde een lichte zaak is, en dat men gemakkelijk tot de vergeving daarvan geraken kan. Zij denken dat er niet meer te doen is, dan maar enkel deze te belijden, en te zeggen, God is barmhartig; en hierop besluiten zij dan, dat God ze niet tot rekenschap zal vorderen. Maar heeft Hij de Middelaar tot rekenschap gevorderd, en dat zo heilig, zo stipt, en zo gestreng; en meent gij dat Hij u sparen zal? Indien Hij zo gehandeld heeft met het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden? Bedriegt uzelf niet, God laat Zich niet bespotten. En daarom tot besluit van alles, ziet hier als een laatste:

6. *Gebruik*, *de noodzakelijkheid van deel te hebben aan de voldoening van Christus, en dat uw aandeel daaraan u toegebracht wordt door dit verbond, of dat gij anders voor uw eigen zonden zult moeten rekenschap geven;* en dan moeten wij zeggen: Wee u, voor eeuwig! En daarom moet gij u begeven tot de Middelaar, opdat gij door Zijn ogenzalf ziende gemaakt, door Zijn goud verrijkt, en door Zijn klederen bedekt moogt worden, en men de schande uwer naaktheid niet zie. En opdat gij door Zijn kennis gerechtvaardigd geworden zijnde, bevrijd moogt worden van de toekomende toorn; of anders moet gij daar voor eeuwig onder liggen.

Zo is u de volheid van Gods verbond aan de ene zijde, en de gewichtigheid en vreselijkheid van Gods toorn aan de andere zijde voorgesteld. Indien gij wist welk een vreselijke zaak de toorn Gods is, zo zouden uw harten van vreugde opspringen om van een Zaligmaker te horen, en een ieder zou zich haasten om in Hem gevonden te worden, en om deel te hebben aan Zijn voldoening, als ook om verzekerd te zijn van de bevrijding, uit kracht van Zijn betaling van de schuld; en tot dit einde zouden zij alle naarstigheid toebrengen, om hun roeping en verkiezing vast te maken. De Heere Zelf overrede u krachtig om zulks te doen!

VEERTIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:7

(Als) dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt; doch Hij deed Zijn mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.

OFSCHOON de tijding van een lijdende Middelaar een droevige stof schijnt te zijn, zo is deze nochtans geweest, is nog, en zal vervolgens de grote stof van het Evangelie zijn, en de heuglijkste tijding die ooit van zondaren gehoord is; zijnde dit de zaak die zij op een bijzondere wijze te weten hebben, namelijk Jezus Christus, en Dien gekruist. De profeet neemt hier een zonderling vermaak om ervan te handelen, en daarom heeft hij in elk vers na de ander altijd enige nieuwe zaak van Zijn lijden.
De profeet in het voorgaande vers van de gelegenheid, van de grond en oorzaak van Zijn lijden gesproken hebbende, te weten der uitverkorenen dwalen als schapen, en hun keren van zich een iegelijk naar zijn weg, en dat de Heere hun aller ongerechtigheid op Hem heeft doen aanlopen; dewijl de uitverkorenen die aan Christus gegeven zijn, van nature in vijandschap met God staan, en in hun zondige wegen naar de koers van hun zondige natuur gewandeld hebben, tot terging van de Heere. En dewijl er geen weg was door welke zij de toorn, die hun zonden verdiend hebben, ontkomen konden, totdat de Heere dit middel uitvond, namelijk het tussentreden van de Tweede Persoon, als hun Borg en Middelaar, Zich verbindende om hun schuld te betalen; waarop de toerekening van al hun ongerechtigheden aan Hem gevolgd is, volgens de onderhandeling die er over gehouden is. Welke onderhandeling voorgesteld zijnde, gelijk wij gezien hebben, de profeet vervolgens voortgaat om de uitvoering en volbrenging van die onderhandeling aan te tonen. En omdat er nu gedacht mocht worden dat het zulk een grote zaak mocht zijn, daar zoveel groot en zwaar lijden op volgen zou, dat Hij al onze ongerechtigheden op Zich nam, zo toont hij dat Hij desniettegenstaande deze op Zich genomen heeft, en dat met gewilligheid en blijmoedigheid. Of omdat er gedacht zou mogen worden, dat de voorgaande woorden alleen maar schenen alsof God de straf van onze ongerechtigheid op Hem gelegd had, maar dat Hij deze niet op Zich genomen had, zo toont ons de profeet dat het zo niet is, maar dat er een wederzijds verbond was tussen God en de Middelaar. En dat de Middelaar zowel tevreden was om de ongerechtigheid der uitverkorenen te dragen, als de Vader was om Hem deze op te leggen. En dat, ofschoon deze van Hem geëist werd, en dat Hij verdrukt was, geslagen en veel geleden heeft, Hij Zich nochtans het verbond niet beklaagde, maar is onversaagd voortgegaan om de schuld der uitverkorenen te betalen, met zoveel eenvoudigheid, als ooit enig lam ter slachting is geleid, *of gelijk een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.*
Er worden hier drie dingen vastgesteld, welke tot het oogmerk dienen, ondersteld zijnde

dat het verbond vooraf gegaan is. (1) Des Vaders eisen van de schuld der uitverkorenen van de Middelaar. (2) Des Middelaars bewilligen en betalen daarvan. (3) De manier hoe Hij dat gedaan heeft, gewillig en blijmoedig. Wij zullen eerst de woorden openen, en dan zullen wij enige leringen daaruit trekken, de gebruiken bewarende tot het slot van alles.
Vooreerst. De verklaring der woorden belangende:
1. *Als dezelve geëist werd;* dit woord wordt in de Schriftuur driezins toegepast: (a) Op het eisen van schatting, gelijk 2Kon. 23:33, alwaar gezegd wordt *dat Farao Necho het land een boete oplegde van honderd talenten zilver, en een talent goud;* zijnde dat hetzelfde woord dat hier gebruikt wordt. (b) Somtijds wordt het toegepast op het manen of eisen van schulden, gelijk wanneer iemand daarover aangesproken wordt, en de gevangenis daarop volgt. Zo wordt het genomen, Deut. 15:2, wanneer de Heere tot Zijn volk zegt: *Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder schuldheer, die zijn naaste zal geleend hebben, vrij late; hij zal zijn naaste of zijn broeder niet manen; dewijl men den Heere een vrijlating heeft uitgeroepen.* (c) Somtijds wordt het toegepast op het eisen van arbeid, gelijk Jes. 58:3: *Gij eist strengelijk al uw arbeid;* en Exod. 1:11, komt het *woord oversten der schatting* van hetzelfde wortelwoord. Dit dan de gemene betekenis van het woord zijnde, zo hebben wij (te weten de Engelse) het figuurlijk overgezet voor *verdrukken of benauwen*, omdat zulke *eisers*, in hun gestrenge behandeling van degenen die zij behandelen, menigmaal benauwend zijn. Doch dewijl er voor de woorden in het Hebreeuws geen naamwoord gevoegd is, zo mogen zij wel overgezet worden, *zij werd van Hem geëist*. Of nemen wij de woorden gelijk wij ze (te weten te Engelse) overgezet hebben, *Hij is benauwd geworden*, dat is, gelijk wij gewoonlijk zeggen, gedrukt en gekneld om onze schuld of ongerechtigheid; dan is de zin, Hij heeft zich niet alleen verbonden, maar Hij is volgens Zijn verbintenis zeer hard aangevallen om te voldoen.
2. *Hij werd gedrukt*, hetwelk somtijds overgezet wordt, *te beantwoorden;* deze twee komen met elkander zeer wel overeen, deze werd *geëist*, en Hij heeft de schuld *beantwoord,* gelijk wanneer een wisselbrief van zulk een som geld op iemand getrokken wordt, en hij die voldoet of beantwoordt. Deze verklaring komt zeer wel overeen met de volgende woorden: *Doch Hij deed Zijn mond niet open.* Hij gebruikte geen verschoning of uitvluchten om de schuld te ontwijken; Hij zei niet, dat de schuld de Zijne niet was, maar Hij heeft ze *beantwoord*, en niets tot het tegendeel ingebracht. Of nemen wij de woorden gelijk ze hier zijn overgezet, *Hij werd gedrukt*, dan geven zij de vrucht te kennen, die op het voorgaande eisen gevolgd is. Ofschoon de ongerechtigheid Hem niet geheel ten onder bracht, wil de profeet zeggen, zo heeft zij Hem nochtans zeer vernederd, en tot een verdrukte toestand gebracht.
3. Ofschoon Hij zo verdrukt geworden is, en ofschoon het niet om Zijn eigen, maar om de schuld van anderen geweest is, (hetwelk de mensen doorgaans het meeste drukt) zo deed Hij nochtans Zijn mond niet open. Dit toont Zijn wonderlijke nederbuiging, als ook Zijn grote liefde, uit welke deze voortgekomen is. Hij heeft der uitverkorenen schuld betaald met zoveel gewilligheid en genoegen, alsof het Zijn eigen personele schuld geweest was. Want hoewel Hij de Zone Gods was, even gelijk met de Vader, en vele legioenen van engelen kon voortgebracht hebben om Zijn vijanden te verderven, nochtans werd Hij *als een lam ter slachting geleid, en als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.* Mogelijk wordt hier niet alleen op een schaap gezien, gelijk het een onnozel eenvoudig handelbaar dier is, zijnde hetzelve niet weerspannig en tegenspartelende, gelijk een stier of een os doorgaans is; maar op een

schaap, gelijk het gebruikt werd in de offerande. En dan is de zin, Hij heeft Zijn leven gewillig afgelegd, toen niemand hetzelve van Hem nemen kon, om de verdragsbrief, als het ware, te volbrengen, en om aan de onderhandeling te voldoen, die tussen Jehovah en Hem geweest is.
De profeet nu getoond hebbende waarom de Heere Jezus zoveel geleden heeft, en onder Zijn lijden zo laag vernederd is geworden; en ook aangewezen hebbende dat Hij verbonden is geweest om de schuld der uitverkorenen te betalen, en dat de Vader hun ongerechtigheden op Hem heeft doen aanlopen, zo toont hij nu dat de Vader Zijn eigen Zoon niet heeft willen sparen, maar dat Hij de ongerechtigheid van Hem geëist, Hem gedrukt en vernederd heeft. En opdat nu niet gedacht mocht worden dat de Heere Jehovah meer genegen was tot het verbond dan de Middelaar; zo toont hij verder dat de Middelaar de schuld zo gewillig voldaan heeft, als de Vader Hem die heeft opgelegd, gelijk de gelijkenissen, die hij gebruikt, klaar aantonen.
Nu kunnen wij *ten tweede* deze navolgende leringen daaruit trekken.
1. *Dat onze Heere Jezus Zichzelf als Borg aangegeven hebbende voor zondaren, waarlijk aangevallen is, en dat de rechtvaardigheid Gods de schuld van Hem geëist heeft, die Hij ondernomen heeft te betalen.* Leest de gehele historie van het Evangelie, en daarin zult gij deze waarheid bevestigd vinden. Hijzelf zegt, Luk. 24:26: *Moest de Christus niet al deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?* Hij moest naar Jeruzalem gaan om te lijden; en toen Hem de drinkbeker in handen gegeven werd, en Zijn heilige menselijke natuur daar een onzondige afkeer van hebbende, zodat Hij bad, zeggende: *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan!* Dewijl het nochtans noodzakelijk was dat Hij van die drinken moest, of dat de uitverkorenen verloren moesten gaan; zo laat Hij in de volgende woorden Zijn gewillige onderwerping horen: *Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt,* Matth. 26:39. Ja, zo hittiglijk werd Hij van de rechtvaardigheid vervolgd, dat Hij tot de vervloekte dood des kruises komen, en dadelijk sterven moest; en alsof de dood de heerschappij over de Heere des levens verkregen had, zo wordt Hij in het graf gelegd. Zo zegt de Heere ook, Zach. 13:7: *Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen den Man Die Mijn Metgezel is; slaat dien Herder:* Hier zien wij, dat wanneer de goede Herder en grote Opziener der zielen Borg geworden was voor de schuld der uitverkorenen, de rechtvaardigheid bevel geeft tot haar eigen heilige voldoening, om de Man Die Gods Metgezel is, te slaan, en om Hem te vervolgen om die schuld. Hetgeen wij door deze lering zoeken te bevestigen, is niet alleen dat onze Heere Jezus geleden heeft, maar dat Zijn lijden door Gods rechtvaardigheid van Hem geëist is tot betaling van de schuld der zonden van de uitverkorenen, volgens Zijn verbintenis daar Hij onder gekomen is aan de Vader. Want het oogmerk is niet alleen om te tonen dat Hij grote dingen geleden heeft, dat Hij gedrukt en zeer vernederd geworden is, maar ook dat Hij door Gods rechtvaardigheid genoodzaakt is geworden in dat zwaar lijden, om die schuld te betalen die Hij op Zich genomen heeft. Om dit wat op te helderen, zo overweegt:
(1) De Namen die Hij in de Schriftuur ontvangt. Hij wordt genoemd de *Borg van een zoveel beter verbond,* Hebr. 7:22. Deze Naam toont dat Hij in onze plaats gekomen is, en voor onze schuld ingestaan heeft. Ook wordt Hij genoemd *het Lam,* dat de schuld der zonden wegneemt door *Zijns Zelfs offerande;* Hij is in onze plaats getreden, en heeft de slag van het zwaard der rechtvaardigheid van ons afgeweerd, hetwelk ons getroffen zou hebben, als Hij voor ons niet was ingetreden.

(2) Overweegt ook de Namen, die Zijn lijden en dood dragen. Hij wordt gezegd, *een eeuwige verlossing teweeggebracht te hebben,* te weten voor ons, Hebr. 9:12. En in Rom. 3:24 worden wij gezegd *om niet gerechtvaardigd te worden uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is.* Wij waren slaven des satans, onderworpen aan de vloek, verwezen en gevonnist om te lijden voor het ongelijk dat wij de rechtvaardigheid Gods hebben aangedaan. Nu wordt Zijn lijden een *verlossing* genoemd, omdat, gelijk iemand die een gevangene verlost, hem vrijkoopt door een rantsoen voor hem te geven, Hij ook alzo voor ons een rantsoen gegeven en betaald heeft. Zo wordt het ook een *verzoening* genoemd, 1Joh. 2:2: *En Hij is een Verzoening voor onze zonden;* te weten, welbehaaglijk voor God, en van Hem in de plaats der uitverkorenen aangenomen. En gelijk dit woord *verzoening* aanwijst, dat God vertoornd was op de uitverkorenen voor Christus' voldoening, zo toont het ook klaar, dat Hij met hen bevredigd is om Zijn voldoening.
(3) Overweegt verder die teksten eens, welke niet alleen spreken van Christus' lijden, maar van deszelfs einde en oogmerk, Hem voorstellende in de plaats der uitverkorenen, gelijk vers 5 van dit hoofdstuk: *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld, enz.* Hij wordt geslagen, en wij worden genezen. 2Kor. 5:21: *Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Wij zijn zondaren, en Christus moet voor ons de gerechtigheid verwerven, en de weg langs welke Hij zulks doet, is door het komen in onze plaats, en Borg voor ons te worden; en Hij Zichzelf nu als Borg verbonden hebbende, valt ook de wet als zodanig op Hem. Ziet Gal. 3:13: *Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons.* Wij waren onder de vloek, onderhevig om erdoor vervolgd te worden; maar onze Heere Jezus wordt een vloek, om er ons van te verlossen. Wanneer wij dan het einde van Gods verbond overwegen, welke is om Zijn rechtvaardigheid en genade te verheerlijken, opdat zondaren weten mochten, dat het kwaad en bitter is om de Heere te verlaten, en dat de genade een dierbare zaak is, tot welke Hij door het voorhangsel van Zijn vlees een toegang heeft gemaakt, als ook dat zij zonder Christus' borgwording niet bevrijd konden worden, zo kon het niet anders zijn. Dit is een waarheid, waarin veel van het merg des Evangelies is, en die grotelijks dient om ons te vernederen, als ook niet weinig tot onze vertroosting. Wat wilde de rechtvaardigheid van Christus hebben, toen Hij leed en in een zware strijd was? Indien gij een gelovige of een uitverkoren zondaar zijt, zo eiste en vorderde ze uw schuld van Hem. Zou het hart van een rechtgeaarde schuldenaar niet bewogen zijn, wanneer hij zijn Borg zag voortgestuwd en gesleept worden naar het gevangenhuis om zijn schulden? Maar indien wij ook zo het lijden van Christus, als zovele dagvaardingen en Konings boden, die Hem arresteerden voor onze schuld, aanzagen, zo zou het niet anders kunnen zijn of zulks moest ons aandoen met grote droefheid over onze zonden, die Hem daartoe gebracht hebben, en ook met grote liefde tot Hem, Die bewilligd heeft om voor deze zo behandeld te worden. Dit is zeker een van de redenen, waarom Hij wil dat wij Zijn dood verkondigen zullen tot dat Hij komt, opdat wij onze verplichting aan Hem mogen zien, en er behoorlijk over bewogen zijn.
Leert hier ook, *dat de schuld der uitverkorenen met veel heilige gestrengheid van Christus geëist en gevorderd is tot het alleruiterste toe.* Deze handeling was ten aanzien van Christus in een weg van rechtvaardigheid, hetzij men aanmerkt hetgeen Hij verworven heeft, te weten, de zielen der uitverkorenen; Hij heeft zo goed in hun plaats gegeven. Of hetzij men aanmerkt het verbond dat vooraf gegaan is; Hij heeft alles wat daarin bedon-

gen was, ten volle betaald en voldaan, er is niets aan Hem kwijtgescholden. Of hetzij men de vloek aanmerkt, die de uitverkorenen verdiend hebben, die is op Hem geladen, en Hijzelf is een vloek voor ons geworden, de vloek enkel als een straf aangemerkt, met hetgeen dat smartelijk en bitter daarin was; hetwelk dan ook Zijn nederbuiging in Zijn lijden te meer aantoont.

Leert hier verder, *dat onze Heere Jezus, toen de schuld der uitverkorenen op Hem lag en van Hem geëist werd, uitnemend laag gebracht en vernederd geworden is.* Hij is uitnemend zeer gedrukt, gekneld en benauwd geworden door Gods rechtvaardigheid, die Hem de schuld, welke de uitverkorenen gemaakt hebben, afvorderde. Wij hebben tevoren enige uitdrukkingen verklaard die dit te kennen gaven, gelijk als dat Hij verwond, verbrijzeld en gestraft geworden is. En nu zien wij hier de vrucht, wanneer de rechtvaardigheid op Hem aanvalt, nadat Hij de schuld op Zich genomen heeft, is Hij beproefd, en, als het ware, naakt uitgestroopt, verdrukt en gekneld geworden, eer Hij deze betaald heeft kunnen krijgen. Indien wij onze Heere Jezus als God aanmerken, zo is Hij noch meer noch minder gekneld, maar is als zodanig daar geheel onvatbaar voor. Doch merken wij Hem aan als Middelaar, God en Mens, God van Hem voor het merendeel de invloed van Zijn troostvolle tegenwoordigheid onttrekkende, terwijl Hij de drinkbeker van toorn in Zijn hand heeft; dan is Hij in dit opzicht uitnemend vernederd en zeer verdrukt geworden. Hetwelk deze vier aanmerkingen (onder welke wij Hem onze schuld kunnen zien betalen) verklaren zullen.

(1) Dat Hij die heerlijkheid, welke Hij bij de Vader had eer de wereld was, voor een tijd heeft afgelegd, om welke wederom te mogen hebben, Hij in Joh. 17:5 gebeden heeft. Welke heerlijkheid, ten aanzien van deszelfs openbaring in Zijn Persoon, verdonkerd, verstoord en bewolkt is geweest. Hierom zegt de apostel, Fil. 2:7,8, dat Hij Zichzelf vernietigd en vernederd heeft; alsof Zijn heerlijkheid voor een tijd niet zichtbaar was geweest. Hij Die de Rechter is van levenden en van doden, wordt Zelf geoordeeld; Hij Die hemel en aarde geschapen heeft, heeft niets gehad daar Hij het hoofd op neerlegde; ofschoon al de koningen der aarde al hun schatten van Hem ontvangen hebben, zo had Hij nochtans niets, maar was zo arm, dat Hij op de aalmoezen van anderen leven moest. Vrouwen hebben Hem gediend uit hun goederen, Luk. 8:3.

(2) Hij is niet alleen vernederd en gering geweest, maar ook uitnemend verdrukt. Hij is hongerig geweest, en vervolgd geworden als een dief of moordenaar; een bende soldaten komt in de nacht om Hem te vangen, alsof Hij een boosdoener was geweest, Hem slepende voor de wereldlijke rechter; Zijn rug wordt geslagen, Zijn aangezichte bespogen, Zijn hoofd doorwond met doornen, het vonnis wordt tegen Hem uitgesproken, Hij wordt gegeseld en veroordeeld. En wanneer Hij niet machtig is om Zijn eigen kruis te dragen, (Zijn lichaam een waar lichaam zijnde, is zo afgemat en verzwakt geweest) zo wordt het Hem als een gunst gerekend, dat een Simon Hem dat helpt dragen. Hetwelk niet aangetekend wordt om te tonen dat zij Hem enige gunst deden boven anderen, maar om de lage en zwakke toestand aan te wijzen, dat Hij hetzelve niet kon dragen. En dat nog niet alleen, maar Hij moet ter dood gebracht worden, en wel tot de pijnlijkste, schandelijkste en meest vervloekte dood. Ook sterft Hij zeer schielijk, al mede om Zijn vernedering aan te wijzen, zijnde veel eerder gestorven dan de anderen, omdat Hij met andere dingen te worstelen had.

(3) Hij heeft ook moeten lijden in Zijn Naam; Hij is gelasterd, bespot, men schudde het hoofd tegen Hem, Hij is als een schouwspel gesleept van de ene plaats naar de andere,

van Pilatus naar Herodes, van Herodes naar Pilatus; men deed Hem een scharlaken kleed tot belaching en bespotting aan, ook bespotten Hem de hogepriesters, de Joden schudden het hoofd tegen Hem, Hem niet waardig achtende dat Hij leven zou, waarom zij een moordenaar en oproermaker verkiezen boven Hem.
(4) Overweegt ook Zijn inwendig lijden. O! dat was nog veelmeer doorgrievende. Gods rechtvaardigheid greep Zijn ziel aan, banden der hel omringden Hem, *Zijn ziel was geheel bedroefd tot de dood toe, Hij zweette grote druppelen bloed;* Hij bidt: *Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan!* En aan het kruis roept Hij met een erbarmelijke stem uit: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Hetwelk geen uitdrukking is van enige twistende klacht of moedeloosheid, maar van Zijn onzondige natuur, wanneer Hij gedaagd werd om voor Gods gericht te staan, bewogen zijnde met de schrik van de toorn Gods, als niet gemakkelijk kunnende dragen, dat er een wolk tussen God en Hem was. Doch van dit zielenlijden zal in het vervolg gesproken moeten worden; alleen zien wij hier, dat Hij verdrukt, en door lijden zeer vernederd geworden is. En waarlijk, wanneer wij overwegen dat al de zonden der uitverkorenen op Hem gelegd zijn, en dat de rechtvaardigheid Gods haar gehele schuld van Hem geëist en gevorderd heeft, zo kon het niet anders zijn, of Hij moest uitnemend verdrukt en benauwd wezen.
Leert hier ook, *dat hoeveel en zwaar de Heere Jezus geleden heeft, Hij nochtans dat alles gewillig en blijmoedig ondergaan heeft.* Hij heeft Zich daar niet tegen verzet, het heeft Hem niet berouwd, Hij heeft niet geaarzeld noch Zich onttrokken. Of, dat hetzelfde is, *onze Heere Jezus heeft in Zijn laagste vernedering, verdrukking en lijden, de grootste gewilligheid, begeerte en blijmoedigheid getoond.* Dat woord is altijd in Hem waar geweest: *Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* En de profeet stelt dit als een groot wonder voor, dat ofschoon Hij om de ongerechtigheid verdrukt geworden is, Hij nochtans Zijn mond niet open deed. Wij zullen, om deze gewilligheid te verklaren, deze aanmerkingen voorstellen:
(1) Zijn gewilligheid blijkt in het aanvaarden van het verbond; toen brandoffer en zondoffer niet geëist werden, en toen er geen verplichting op Hem was, om datgene te doen, hetwelk Hij gedaan heeft, zo komt Hij met Zijn vrije aanbieding en toestemming, en dat met blijdschap en vermaak. *Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des Boeks is van Mij geschreven; Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* Hier zien wij, dat er geen afpersing is van de toestemming van de Middelaar, tegen Zijn wil, maar dat Hij Zich gewillig aangeboden heeft. Tot dit einde is ook dat woord, Spreuk. 8:31: *Spelende in de wereld Zijns aardrijks; en Mijn vermakingen zijn met de mensenkinderen.* Het vooruitzicht van Zijn menswording en lijden voor de uitverkorenen was Hem, om zo te spreken, tot verheuging, en deed Hem als opspringen van blijdschap, eer de wereld was, of eer zij een wezen had.
(2) Het blijkt ook uit die grote dingen, welke Hij ondernomen heeft, niet alleen om een Mens, maar om een arm en veracht Mens te worden. Het zou wat groots geweest zijn, indien Hij Zich vernederd had om een monarch te worden van de gehele wereld; gelijk is de ijdele, verwaande en onheilige stedehouder, de paus van Rome, zich voorgeeft te wezen; nochtans heeft Hij dat niet alleen niet willen zijn, maar Hij heeft Zichzelven vernederd, en is een Worm, en geen Man geworden, en een smaad der volken. O! wat is dat niet een bewijs van Zijn grote liefde! En toen Hij die bittere drinkbeker nam, en zei: *Vader, indien het mogelijk is, laat hem voorbijgaan;* en opdat het niet gedacht zou worden, dat zulks een tegenstaan was van het werk der verlossing, en van Zijn wil in hetzelve, zo

zei Hij: Laat deze komen, Vader; *niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede.*
(3) Wanneer wij de wijze van Zijn lijden overwegen, dan zullen wij daarin een verdere blijk van Zijn gewilligheid vinden; hoe weinig arbeidde Hij om hetzelve te ontgaan! Ja, toen Petrus Hem hetzelve zocht af te raden, zo verachtte en verwierp Hij die ingeving met een zeer zware bestraffing, Matth. 16:23: Maar Hij Zich omkerende, zeide tot Petrus: *Ga achter Mij, satanas, gij zijt Mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der mensen zijn.* Toen de discipelen tot Hem zeiden, (wanneer Hij voornemens was om wederom naar Judea te gaan) *Rabbi, de Joden hebben u nu onlangs gezocht te stenigen, en gaat gij wederom derwaarts?* Zo wilde Hij desniettegenstaande daarheen gaan; *en toen zij waren op de weg, gaande op naar Jeruzalem, zo ging Jezus voor hen,* te weten, Hij spoedde Zich meer dan al de anderen. En in Luk. 12:50 zegt Hij: *Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij.* Nooit heeft iemand meer naar de dag van Zijn bruiloft, of naar de dag van Zijn zegepraal verlangd, dan onze Heere Jezus verlangd heeft om de schuld der uitverkorenen betaald, en om deze uitgewist te krijgen.
(4) Overweegt ook Zijn gewilligheid om gevangen genomen te worden; zo ging Hij uit om de bende krijgsknechten tegemoet te gaan, welke met de verrader Judas gekomen waren om Hem te vangen, hen vragende: *Wien zoekt gij?* En ze wederom zeggende: *Ik ben het*, Joh. 18:38. Hij wil niet dat Zijn discipelen een zwaard zullen trekken tot Zijn bescherming, maar gebiedt hun hetzelve in zijn plaats te keren, omdat *Hij Zijn Vader kon bidden, dat Hij Hem meer dan twaalf legioenen engelen bijzette. Maar Hij moest nu lijden, opdat de Schriften vervuld werden, die zeiden, dat het alzo geschieden moest,* Matth. 26:52-54. Hij was tot een ander einde gekomen, dan om Zijn lijden tegen te staan; en daarom zei Hij: *Niemand neemt Mijn leven van Mij, maar Ik leg het van Mijzelven af; Ik heb macht hetzelve af te leggen, en heb macht hetzelve wederom te nemen.* Het was noch Judas, noch Pilatus, die Zijn leven weggenomen hebben tegen Zijn wil, maar Hij legde hetzelve gewillig af; want of de uitverkorenen moesten sterven, of Hij moest sterven; en daarom is het alsof Hij zei: Ziet, hier ben Ik, neemt Mijn leven, Ik leg hetzelve af, opdat deze arme schapen mogen vrij gaan. *Daarom heeft Mij de Vader lief,* zegt Hij*, omdat Ik mijn leven afleg voor Mijn schapen;* niet omdat het weggenomen wordt tegen Mijn wil, maar omdat ik hetzelve gewillig en van Mijzelf afleg. En wanneer Hij voor Pilatus en Herodes gebracht, en van vele dingen beschuldigd werd, *zo antwoordde Hij niets;* waarom Pilatus zich verwonderde, Matth. 26:14, Mark. 15:5. Pilatus wist dat Hij vele dingen voor Zichzelf kon inbrengen, gelijk alle mensen in zulk een geval gewoonlijk doen, maar Hij antwoordde hem niets; of gelijk hier in de tekst staat, *doch Hij deed Zijn mond niet open.* De reden was, omdat Hij Gods rechtvaardigheid niet kon afwenden, en omdat Hij des Heeren oogmerk in het werk der verlossing door Zijn dood en lijden niet verijdelen wilde. Hij is niet in de wereld gekomen om Pilatus of de Joden te beschuldigen, en om Zichzelf te rechtvaardigen, ofschoon Hij nu en dan tot overtuiging der vijanden, en tot Zijn eigen noodzakelijke verdediging, een woord liet vallen; maar voor de uitverkorenen Borg geworden zijnde, wilde Hij alles volbrengen wat Gods rechtvaardigheid van Hem eiste of vorderen kon. In deze gewilligheid nu had Hij opzicht op twee dingen: (a) Op des Vaders voldoening, want Zijn gewillig lijden is hetgeen dat het een aangename en welbehaaglijke offerande doet zijn. (b) Op de vertroosting der uitverkorenen, opdat zij weten mochten, dat zij een gewillige Zaligmaker hebben, Die niet genoodzaakt was om te voldoen, maar die gewillig voldaan heeft. En uit deze twee ontstaat een (c) derde, namelijk,

de heerlijkheid van de voldoening van de Middelaar, want hierin blinkt Zijn liefde op een luisterrijke wijze door. *Ik stel Mijn leven voor Mijn schapen;* dit is die hart ontvonkende aanprijzing van Zijn lijden, dat Hij met vermaak en genoegen hetzelve ondernam, alsof Hij daardoor een Koninkrijk voor Zichzelf had willen verwerven of verkrijgen.
Om nu tot het *gebruik* van al deze leringen te komen, wanneer die alle met de dingen die daarin begrepen zijn, tezamen gelegd worden, zo bekennen wij dat wij u niet wel zeggen kunnen welke uitnemende gebruiken zij al opleveren. Gave God, dat gij allen in zulk een gestalte waart, als daar de kamerling in was toen hij deze tekst las, (waarvan de heilige historieschrijver Lukas een verhaal doet, Hand. 8:32 en vervolgens) die, wanneer Filippus voor hem over deze stof had beginnen te prediken, zo ingenomen was, dat hij, eer de predikatie geëindigd was, heilig onlijdzaam zijnde, tot Filippus zei: *Ziedaar water; wat verhindert mij gedoopt te worden?* Ik zeg nog eens, gave God dat wij allen in zulk een gestalte waren, en dat dit de vrucht van zulk een leer was voor velen, ja voor u allen!
1. Gebruik. *Verwondert u gelovigen over de nauwkeurigheid en oneindigheid van de genade Gods, en ook over de hartinnemende en zielbekorende liefde van Christus de Middelaar!* Over de genade in God, Die de schuldenaar gespaard, en de betaling gevorderd heeft van de Borg, de Zoon Zijner liefde. En over de liefde van Christus de Middelaar, Die zoveel betaald heeft, en dat zo gewillig en blijmoedig. Indien er enige stof is die wij welgevoegelijk overdenken mogen wanneer wij het Avondmaal des Heeren vieren, zo is deze stof zeker welgevoegelijk, namelijk, de gedachten van een gekruiste Christus, Zichzelf stellende in onze plaats, om onze schuld te betalen. En dat Hij dat doet uit eigener beweging, zonder daartoe van enig schepsel verzocht te worden; ja, dat Hij dat inzonderheid zo gewillig en blijmoedig doet. Is er wel ooit van zulk een liefde gehoord, dat iemand, en inzonderheid Zulkeen, zoveel geleden heeft met blijmoedigheid, zonder daartoe verzocht te zijn? Wij wilden dat gij in het geloof van deze grote en dierbare waarheid bevestigd werd, dat de Heere Jezus nooit met zoveel genoegen Zijn spijze gegeten heeft, als Hij geleden, en aan Gods rechtvaardigheid voor u voldaan heeft, ofschoon het Hem zeer zwaar gevallen is. *Mijn spijze is*, zegt Hij, *dat Ik doe de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbreng,* Joh. 6:34. Hebt gij wel betamelijke gedachten van Zijn liefde, wanneer gij het Evangelie leest? Hebt gij Hem in het Woord zien staan voor Pilatus in uw plaats, niet antwoordende wanneer Hij beschuldigd werd, en Pilatus zich verwonderende over Zijn stilzwijgen? Heeft Pilatus, Zijn onschuld wetende en daarvan overtuigd zijnde, zich verwonderd; en hebt gij u nooit of maar zelden verwonderd? Dat gij u maar zelden verwondert over Zijn stilzwijgen is waarlijk temeer verwonderlijk; dewijl de oorzaak van Zijn zwijgen toen Hij beschuldigd werd met uw ongerechtigheden, met zulk en zulk een stuk van uw misdragingen, met zulk een ijdel en omzwervend hart, met zulk een dartel oog of gezicht, met zulk een onheilige en ijdele woorden, en met de schrikkelijke zonde van uw verachten van God, enz.; dewijl de oorzaak van Zijn stilzwijgen, zeg ik, o! zulk een vreselijke beschuldiging, en het niet verdedigen van Zichzelf, door te zeggen, die misdaden, misdragingen en overtredingen zijn de Mijne niet, gelijk Hij dat gedaan zou kunnen hebben, uit zuivere liefde tot u geweest is. O! is dit niet wonderlijk, en nochtans waarachtig? Verwondert er u derhalve temeer over.
2. Gebruik. *Hier is ook een sterke vertroosting voor gelovigen, als ook een wonderlijke wijsheid in deszelfs opkomst en leiding in de rechtvaardigheid en de liefde te verenigen, uit welke deze vertroosting voortkomt.* Er was rechtvaardigheid, in de ongerechtigheid te eisen van de Zoon Gods, en Hem om dezelve te verdrukken. Hij heeft ook de rechtvaar-

digheid zo volkomen voldaan, dat al hadden al de uitverkorenen voor eeuwig in de hel moeten voldoen, zo zou deze daardoor zo luisterrijk en heerlijk niet uitgeblonken hebben, als zij nu doet. Er is ook rechtvaardigheid aan de zijde van de Middelaar, in Zijn bewilligen en in Zijn geven van voldoening, ofschoon Zijn ziel en lichaam daardoor verbroken zouden worden. Nochtans was er ook liefde in, beide aan de zijde des Vaders, en aan de zijde van de Middelaar. Aan de zijde des Vaders, in het uitvinden van deze weg van voldoening aan Zijn eigen rechtvaardigheid; en dat, toen er geen weg van herstelling was, dan door het verwonden van Zijn eigen Zoon, Hij liever Hem verwonden wilde, dan dat de uitverkorenen lijden en voor eeuwig verwond zouden worden. Aan de zijde van de Middelaar, Die hun schuld gewillig opneemt en deze betaalt, Zijn aangezicht niet willende verbergen voor smaad, schande en bespotting; wat mag een gelovige niet al van God verwachten, Die Zijn eigen Zoon niet voor hem gespaard heeft? En wat mag hij niet al van Christus verwachten, Die Zichzelf niet gespaard heeft om zijnentwil? Zal nu die goede Herder, Die Zijn leven afgelegd heeft voor Zijn schapen, Zijn mond niet open heeft gedaan, noch getwist heeft met degenen die Hem geslagen hebben, nu twisten met een arme zondaar die tot Hem komt, en die om het voordeel van Zijn voldoening pleit? O! neen, maar *Hij zal zwijgen in Zijn liefde,* zoals er staat Zef. 3:17. Hij zal u niets verwijten, en uw voorgaande misdragingen niet gedenken; Hij zal niet smadelijk tot u zeggen, hoe hebt gij zolang tegen Mij misdaan en wederspannig geweest? Hij is meer tevreden met uw herstelling, dan Hij ooit onvergenoegd geweest is met al het kwaad dat gij tegen Hem gedaan hebt.

3. Gebruik. *Deze leer legt ook de grond, waarop een zondaar, die over zijn zonden vernederd en verootmoedigd is, zijn verwachting van met God bevredigd te worden, bouwen mag.* Het verbond dat tussen God en de Middelaar gesloten is, is de grond van zijn komen; en dat de Heere de prijs geëist en gevorderd heeft volgens dat verbond, is de grond van zijn verwachting van de weldaden van Christus' verdiensten. En er is ook recht toe, gelijk de apostel te kennen geeft, Rom. 8:34,35: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is; ja dat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.* En hierop volgt de zegepraal van een gelovige ziel. O! wat is het niet noodzakelijk, om een grondige kennis te hebben van die onderlinge betrekkingen, welke er zijn tussen Christus en een gelovige ziel, en van de grond van hun nadering tot Hem, als ook van het goede dat zij van Hem te verwachten heeft?

4. Gebruik. *Het dient ook om ons een voorbeeld van lijdzaamheid te geven,* volgens 1Petr. 2:21: *Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen.* Hij verdroeg alle ongelijk met lijdzaamheid, en deed Zijn mond niet open. Hij kon Pilatus en Kajafas gezegd hebben wat zij waren, maar Hij sprak niet één woord meer dan één tegen de hogepriester, niettegenstaande al zijn tergend gedrag, en dat was ook een zeer zachtzinnig woord: *Indien Ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij Mij?* Onder andere voorbeelden die Christus ons nagelaten heeft, mogen wij ook dit ons voorstellen, dat Hij ons een voorbeeld van lijdzaamheid is; en het is zeer te beklagen, dat de mensen in dit opzicht aan Christus zo ongelijkvormig zijn. Zij zien het als een schandelijke zaak aan om enig ongelijk te dragen, zij haten het en spotten daarmee; doch wat zou het geweest zijn, indien Christus Jezus zulk een gesteldheid had gehad? (indien het anders gepast en geoorloofd is om zulk een onderstelling te maken) Dan zoudt gij

zonder een Verlosser geweest zijn, en voor eeuwig moeten verloren gaan, wanneer Hij u roept om Hem na te volgen, en om met lijdzaamheid te lijden, gelijk Hij gedaan heeft, ofschoon ook onrechtvaardig ten aanzien van de mensen, dat gij dan zegt of denkt, het is een schande om zo laag van geest te zijn. Wat is dat zakelijk anders dan te zeggen of te denken, dat de gezegende Heere Jezus, in Zijn lijdzaam en stil gedrag onder al het ongelijk dat Hij onrechtvaardig van de mensen geleden heeft, Zichzelf betoonde van een lage en slechte geest geweest te zijn, en dat gij van die weg een afkeer hebt? O! wat zijn dat niet ondraaglijke, trotse en godslasterlijke gedachten? Die menigvuldige twistingen, die hoge belgzucht over het ongelijk, en die grote murmureringen die er in de Christenen gevonden worden onder het lijden, tonen duidelijk dat er maar weinig van die zachtmoedige en lijdzame Geest van Christus in en onder ons gevonden wordt, en dat velen onzer niet weten van hoedanige geest zij gedreven worden.

VIJFTIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:8

Hij is uit den angst en uit het gericht weggenomen; en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest.

WIJ behoeven u niet te zeggen van Wie de profeet hier spreekt; elk woord toont bijna dat hij van Christus de Zaligmaker spreekt, en dat het op niemand anders toegepast kan worden. Het is ditzelfde vers daar Filippus van begint, om Christus aan de *kamerling* te prediken. De profeet heeft in de voorgaande verzen het lijden van Christus voorgesteld, doch nu neemt hij een keer, om te gaan spreken van Zijn verhoging, en van Zijn verlossing uit dat lijden. Het is alsof hij had willen zeggen, het is waar, Hij is in *angst* en in het *gericht* geweest, Hij is waarlijk bekneld, benauwd, en zeer vernederd geworden. Maar de angst en het gericht hebben Hem niet kunnen houden, Hij is er uit weggenomen; of, gelijk het woord betekent, *Hij is verhoogd geworden uit beide.* En hoe verachtelijk Hij ook in de ogen der mensen geweest is, zo was Hij dat nochtans niet in Zichzelf; want *wie zal Zijn leeftijd uitspreken?* Er is een wonderlijkheid in Hem Die geleden heeft, welke niet bereikt kan worden, maar die men met verwondering daar moet laten; als ook een wonderlijke heerlijkheid, daar Hij na Zijn vernedering toe verhoogd is. En om alle ergernis te voorkomen, wordt er hier reden voor gegeven; want indien iemand hier mocht zeggen: Indien Hij zulk een heerlijk Persoon geweest is, hoe kon Hij dan zo lijden en vernederd worden? Zo antwoordt de profeet: Hij is wel *afgesneden uit het land der levenden,* maar het was niet om enige misdaad van Hem Zelf, maar om *de overtreding van Zijn volk is de plaag op Hem geweest.* Ja, dit wordt (gelijk het ons voorkomt) als een reden van Zijn verhoging gegeven; omdat Hij in de laagste trappen van Zijn vernedering bewilligd heeft, om Zijn verbintenis aan de Vader te vervullen, aan Zijn rechtvaardigheid te voldoen voor de zonden der uitverkorenen, volgens het woord dat wij lezen, Joh. 10:17: *Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits ik Mijn leven afleg, opdat Ik hetzelve wederom neme.* Omdat Hij volgens Zijn verbintenis voor de zonden van Zijn uitverkoren volk geleden heeft, daarom kon het niet anders zijn, of Hij moest een troostvolle en een heerlijke verhoging hebben.

Er zijn in de woorden *drie* dingen. (1) Er wordt iets omtrent Christus Jezus vastgesteld: *Hij is uit de angst*, of de kerker, *en uit het gericht weggenomen.* (2) Er wordt iets gemeld, dat niet kan uitgedrukt worden: *En wie zal Zijn geslacht of leeftijd uitspreken?* (3) Er wordt een reden gegeven van die beide: *Want Hij is afgesneden uit het land der levenden, enz.*

De eerste zaak is, *Hij is uit de angst* (of *kerker*) *en uit het gericht weggenomen.* Wij oordelen, dat deze woorden opzicht hebben beide op Zijn vernedering en op Zijn verhoging,

zijnde het eerste klaar voorondersteld, dat Hij in angst en in het gericht geweest is, en het laatste wordt duidelijk uitgedrukt, *dat Hij uit de angst en uit het gericht weggenomen is.* (1) Het woord *angst* of *kerker* betekent in het gemeen alle engten, druk en benauwdheid, daar iemand in gebracht wordt, hetwelk de woorden en het oogmerk van de profeet verklaren zullen. Want Christus is nooit eigenlijk in een kerker geweest, tenminste voor geen aanmerkelijke tijd; maar wel in angst, druk en benauwdheid, en daaruit is Hij weggenomen; dewijl Hij in Zijn vernedering en lijden, in de plaats der uitverkorenen, vervolgd is geworden door de wet en de rechtvaardigheid Gods. (2) Het *gericht* wordt hier lijdelijk genomen voor het oordeel dat over Hem gebracht is, en zo ziet het niet alleen op de handelingen van Pilatus, van de hogepriester, en van de farizeeën en schriftgeleerden, maar ook op een rechterlijk proces, dat Gods rechtvaardigheid tegen Hem geleid heeft, in welk opzicht Hij voldaan heeft voor de zonden van Gods volk, gelijk de volgende woorden verklaren zullen. Het woord *weggenomen* betekent somtijds te verlossen, gelijk een gevangene verlost wordt, wanneer hij van hem, die hem gevangen genomen had, wordt weggenomen, gelijk in Jes. 49:24,25. *Zou ook een machtige den vang ontnomen worden? Of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen?* Hierop antwoordt de Heere: *Ja, de gevangenen des machtigen zullen Hem ontnomen worden, en de vang des tirans zal ontkomen,* enz. Dus is dat het oogmerk en de zin der woorden, dat de profeet een verhaal doet van de verhoging van Christus, onmiddellijk op Zijn vernedering, gelijk dat in de Schriftuur gebruikelijk is, dat die twee, en wel in deze orde, tezamen worden gevoegd, gelijk Fil. 2:7,8: *Maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is den mensen gelijk geworden. En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood des kruises. Daarom heeft Hem God uitermate zeer verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven boven allen naam, enz.* Hij is uitnemend benauwd en beangst geworden voor de zonden der uitverkorenen, maar de dood had geen macht meer over Hem, Hij is uit de angst waarin Hij was, en van dat oordeel, hetwelk over Hem uitgesproken is geworden, weggenomen. (3) De reden van deze uitlegging is genomen van de duidelijke mening der woorden, welke dus moet zijn: *Hij is uit het gericht weggenomen,* zijnde hetzelfde dat in de volgende uitdrukking staat: *Hij is afgesneden uit het land der levenden;* zijnde dit de gewone betekenis van het voorzetsel *uit* of *van.* Zo moet de zin zijn, dat Hij uit die staat en toestand weggenomen is daar Hij in was. Het komt ook best overeen met het oogmerk van de volgende woorden: *Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?* Waarin hij een wonderlijke vergroting van deze verlossing voorstelt.

De *tweede* zaak hangt aan de voorgaande. Wij zullen een woord of twee tot verklaring voordragen. Wat wij door *geslacht* of *leeftijd* hier te verstaan hebben, is niet gemakkelijk om te bepalen, omdat het woord in het Hebreeuws verschillende betekenissen heeft. Nochtans heeft het gewoonlijk, wanneer het op Christus toegepast wordt, op een van deze twee dingen zijn opzicht: (1) Op de voorleden tijd; en zo wordt het van velen gebruikt om Christus' Godheid uit te drukken en voor te stellen. En dan is de zin: Ofschoon Hij zeer laag vernederd geworden is, nochtans was en is Hij de Zone Gods. Of (2) (gelijk het gewoonlijk genomen wordt) het ziet op de toekomende tijd; en dan is de zin: *Wie zal Zijn duurzaamheid of leeftijd uitspreken?* En zo wordt het woord *geslacht* dikwijls in de Schriftuur genomen voor de duurzaamheid van een eeuw, of van de ene eeuw op de andere volgende; gelijk in Joz. 22:26,27: *Laat ons toch voor ons maken een altaar, niet ten brandoffer, noch ten offer; maar dat hij een getuige zij tussen ons en tussen ulieden, en*

tussen onze geslachten na ons. Dus is dan de zin: Hij is wel laag vernederd geweest, maar God heeft Hem verhoogd, en er Hem doorgeholpen; en wie zal nu de duurzaamheid van Zijn verhoging uitspreken? Gelijk er zo in Fil. 2:8,9 staat, *Hij heeft Zichzelven vernederd, enz. Daarom heeft Hem God uitermate verhoogd.* Gelijk Zijn vernedering zeer laag geweest is, zo is Zijn verhoging onuitsprekelijk, zij kan niet verklaard of de mate daarvan begrepen worden, dewijl deszelfs duurzaamheid voor eeuwig is. Er is tussen deze twee uitleggingen geen onbestaanlijkheid; dewijl Zijn duurzaamheid of leeftijd na Zijn lijden, noodzakelijk Zijn Godheid vooronderstelt; Welke hier ingebracht wordt, ten dele om de wonderlijkheid van Zijn lijden aan te tonen, dewijl het God was Die zo leed, want de Mens Die leed was God; en ten dele ook om Christus' heerlijkheid te tonen, Die niettegenstaande Zijn lijden, er uit verlost, en heerlijk verhoogd geworden is. En de redenen zijn deze:

(a) Wat ook die woorden, *wie zal Zijn leeftijd of geslacht uitspreken,* betekenen mogen, zo is het zeker, dat het iets is dat van niemand anders dan van Christus kan gezegd worden, en dat op Hem zo toepasselijk is, dat het op niemand anders toegepast kan worden. Indien wij nu enkel op de eeuwigheid van Zijn duurzaamheid of leeftijd zien, dat is op alle uitverkorenen toepasselijk, als ook op alle mensen na de opstanding; en daarom moet de profeet hier op Zijn duurzaamheid en leeftijd zien, gelijk Hij God is.

(b) Omdat dit, *wie zal Zijn geslacht of leeftijd uitspreken?* hier wordt ingevoerd, om de onuitsprekelijkheid daarvan aan te tonen, en om zo Zijn lijden des te wonderlijker te doen zijn; Hij is het Die geleden heeft, Wiens leeftijd niet kan uitgesproken worden!

(c) Het is zulk een duurzaamheid of leeftijd, die hier wordt bijgebracht als een reden om te tonen dat de dood geen macht kon hebben over Hem, en dat zij Hem niet houden kon, volgens Rom. 1:4: Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zone Gods, naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden.

Ook verklaart de *derde* zaak, namelijk de reden die hier in de tekst van die beide gegeven wordt, die nog verder; *want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest.* Daardoor te kennen gevende, dat vanwege het grote werk dat Hij te doen had, er iets zonderlings moest zijn in de Persoon Die het werk in handen had, Die niettegenstaande de grootheid en zwaarheid daarvan, er evenwel doorgebracht en grotelijks om verhoogd geworden is. Hoe het ook zij, het oogmerk van de profeet hier zijnde om Christus' vernedering en verhoging voor te stellen, eerst Zijn vernedering, en dan Zijn verhoging, welke, gelijk wij gezegd hebben, gewoonlijk zo in de Schriftuur geschiedt, zo achten wij de uitlegging die wij gegeven hebben, veilig te zijn, en overeen te komen met het oogmerk van de profeet.

Uit het *eerste* deel van deze woorden mogen wij twee dingen leren.

Vooreerst. *Dat onze Heere Jezus in het volbrengen van het werk der verlossing uitnemend beangst, benauwd, of ingehouden* (gelijk het woord elders overgezet wordt) *en opgesloten was, gelijk iemand in een kerker en gevangenhuis.* Door deze engten verstaan wij niet alleen dezulke, daar Hij door mensen ~~ingebracht~~ in gebracht is, (daar wij tevoren van gesproken hebben) maar inzonderheid dezulke, die meer inwendig zijn geweest. Deze nu onder de laatste trappen van Zijn vernedering zijnde, en meer onmiddellijk Zijn verhoging voorgaande, en daar als allerwonderlijkst van gesproken wordt, zo geloven wij dat er op deze angsten wordt gezien, die er op Zijn geest geweest zijn. Wij zullen om die voor te stellen, verschillende teksten bijbrengen. De *eerste* tekst is Joh. 12:27,28: *Nu is Mijn ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure.* Hier is onze

Heere Jezus in Zijn ziel ontroerd, en zo beangst en opgesloten als in een kerker, dat Hij tot een heilig staan gebracht wordt, niet wetende wat Hij zeggen zal. De *tweede* tekst is Matth. 26:38. *Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe;* zijnde deze uitdrukking gelijk die, welke de apostel gebruikt 2Kor. 1:8,9: *Wij zijn uitnemend zeer bezwaard geweest boven onze macht, alzo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven; ja, wij hadden al zelven in onszelven het vonnis des doods.* Er was naar mensen ogenschijn geen uitkomst. Zo ook hier; wij hebben niet alleen Zijn zielsangst aan te merken, maar dat Zijn zielsangst zeer groot, uitnemend benauwd en smartelijk is geweest, en ook voor Hem alsof Hij opgesloten was. De *derde* schriftuurplaats is Luk. 22:44: *En in een zware strijd zijnde, bad Hij te ernstiger; en Zijn zweet werd gelijk grote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen.* Er was zulk een strijd en worsteling niet met de mensen van buiten, maar met de inwendige angsten in Zijn ziel, dat Hij gelijk in een kampgevecht met een geweldige aanvaller zeer zwaar te strijden had, zeer ver boven alles wat wij begrijpen kunnen, zodat Hij grote druppelen bloed zweette, en zei: *Vader, of Gij wildet dezen drinkbeker van Mij wegnemen; doch niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede.* Bij Mattheüs staat, *indien het mogelijk is,* en daarna, *indien het niet mogelijk is;* hetwelk alles te kennen geeft, dat er geen ontkomen was uit de handen der wet en der rechtvaardigheid Gods, totdat zij ten volle voldaan waren; en die schrikkelijke woorden, welke Hij aan het kruis geuit heeft: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten,* tonen dat de troostvolle en heuglijke invloeden van de Godheid, voor de onzondige menselijke natuur, voor een tijd in een grote mate ingehouden werden, (ofschoon de ondersteunende kracht daarvan krachtig aan Hem verleend geworden is) zodat Hij Zichzelf aanzag als enigszins van God verlaten, en in de hand van de vloek te wezen.

Om dit nader te verklaren, moeten wij deze *angsten* die in Zijn ziel waren, overwegen: (1) Ten aanzien van derzelver oorzaak; en (2) ten aanzien van derzelver vruchten.

1. Ten aanzien van derzelver *oorzaak;* er is aan de ene zijde Zijn verbintenis voor de uitverkorenen als hun Borg, en Gods rechtvaardigheid aan de andere zijde, Hem vervolgende en vasthoudende, zodat Hij niet ontwijken kan, zijnde voor de vierschaar der rechtvaardigheid gesteld, omdat, gelijk er in vers 6 staat, de zonden van al de uitverkorenen *op Hem zijn aangelopen*; en Hem, volgens vers 7, de bittere drinkbeker in Zijn hand gegeven zijnde, welke Hij volgens Zijn verbintenis moet uitdrinken. Zo staat Hij door het besluit van God, en door het verbond der verlossing, Zich verbindende om te voldoen; en vervolgd zijnde door Gods toorn en Zijn rechtvaardigheid, zo komen er deze woorden uit: *Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.* Zijn verbintenis Hem omsingelende, en de toorn Gods Hem vervolgende, zo staat Hij tussen deze twee als een gevangene; en op deze twee, te weten, *de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen,* en dat Hij dezelve geëist, en Hij die beantwoord of voldaan heeft, volgt nu de derde, dat Hij *in de kerker* of *in angst* gebracht is; want in deze verzen worden de trappen van de vernedering van de Heere Jezus vervolgd op een rechterlijke wijze, als voor de balie van de vierschaar Gods.

2. Dit nu de toestand van de Heere Jezus zijnde, zo zullen wij de *vruchten* van deze zielsangst overwegen, welke wij tot deze vier hoofden brengen kunnen:

(1) Hij was onder een gevoel van grote zielensmart, droefheid en benauwdheid; want de beker van de toorn Gods, die Hij drinken moest, een bittere beker zijnde, zo kon deze niet

anders dan Zijn heilige menselijke natuur diep verwonden. Dit was de teweegbrengende oorzaak van Zijn zware strijd, en hetgeen Zijn ziel zo geheel bedroefd maakte, en het bloedige zweet voortbracht.
(2) Er was behalve deze smart en droefheid, ook een heilige schrik; want de Partij, met Welke Hij te doen had, aangemerkt zijnde, zo was het onmogelijk dat het anders zijn kon. Het was onmogelijk dat een eindig, ofschoon onzondig schepsel, een vertoornd God, en de drinkbeker des toorns, Die het drinken moest, kon aanzien zonder heilig daarvoor te schrikken. Het zou voor de onzondige menselijke natuur van onze gezegende Heere Jezus niet welgevoeglijk geweest zijn, om niet heilig en onzondig verschrikt geweest te zijn voor die meest bittere drinkbeker, welke Hem dat droevig geroep afperste: *Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan.* Hetwelk niet voortkwam uit enig ongenoegen om Zijn verbintenis te volbrengen, of uit enig berouw dat Hij Zichzelf verbonden had; maar uit een besef van een onzondige tegengestelde overeenkomst, om zo te spreken, in Zijn eindige onzondige natuur, om met de toorn van Zijn Vader te strijden; aan welke Hij Zich gewillig onderwerpende, echter in zichzelf vreselijk en verschrikkelijk was.
(3) Er was een angst en benauwdheid van heilige vrees, alsof er een onheilig dispuut in Hem geweest was: Wat zal hier toch van geworden? Zal een mens dit kunnen uitstaan? (ofschoon Hij zowel God als Mens was) Hoe zal dit gedragen kunnen worden? Dit ziet er uit alsof de dood de heerschappij zou krijgen. Zo wordt er gezegd, Hebr. 5:7, *dat Hij in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen, met sterke roeping en tranen opgeofferd heeft, en dat Hij verhoord is uit de vreze.* Hij offerde sterke roepingen en tranen om verlost te worden, niet van te sterven, maar om van de macht des doods verlost te worden, en is uit de vreze verhoord geworden, om een heilige zorg te tonen om de dood te voorkomen, indien zulks had kunnen zijn, als ook een onzondige vrees, dat deze Hem mocht verslinden.
(4) Daar was ook een angst en benauwdheid uit liefde tot Zijn Vader, en om Zijn wil te doen; en ook uit liefde tot de uitverkorenen en hun zaligheid, welke Hem aanzette om Zijn verbintenis te volbrengen en te vervullen; en ingevolge van die, zo zei Hij, Luk. 12:50: *Maar Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst totdat het volbracht zij?* En hier kwam het vandaan, dat Hij die woorden uitdrukte: *Vader, niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede*; en daarom, al had Hij macht om meer dan twaalf legioenen engelen tot Zijn hulp te gebieden, zo bindt de liefde nochtans, om zo te spreken, Zijn handen, dat Hij Zijn macht niet gebruiken wil tot Zijn bevrijding.
Doch om deze *leer* voor alle misvattingen te beveiligen, zo moet ik omtrent deze inwendige zielsangsten een viervoudige waarschuwing voordragen, welke tevens ook dienen zal om iets van Zijn zielslijden, dat nog volgen moet, te verklaren. (1) Denkt niet dat er enige zondige beroering of ongeschikte verwarring van het gemoed in de Heere Jezus plaats gehad heeft, gelijk als in ons gewoon is te wezen, dewijl er in Zijn verstand geen verdorvenheid geweest is, om Zijn heilige menselijke natuur te beroeren of te ontstellen.
(2) Wacht u om te denken, dat er in Hem enige verkniezing of ontevredenheid met het verbond geweest is; want Zijn uitdrukkingen tonen het tegendeel. *Ik kon mijn Vader bidden,* zegt Hij, *en Hij zal mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten;* maar Hij wilde niet. (3) Denkt ook niet dat er in Hem enige verdenking van Zijns Vaders liefde geweest is; want ofschoon er een inhouden van de troostvolle en verkwikkende gevoeligheid daarvan is geweest, zo is er nochtans bij Hem niet de minste losmaking van Zijn geloof

geweest daaromtrent, zoals uit het verdubbelen van deze woorden, *Mijn God, Mijn God*, klaar blijkt, en dat wanneer Hij in Zijn grootste engten uitriep als van Hem verlaten te zijn. (4) Gij moet dit niet aanzien als enig wantrouwen ten aanzien van de uitkomst; want Hij zegt: *Ik heb macht Mijn leven af te leggen, opdat ik hetzelve wederom aanneme,* Joh. 10:18. *Ik zal ten derden dage wederom opgewekt worden,* Matth. 16:21. Hij wist dat het verbond der verlossing tussen Hem en de Vader vast stond; maar het is de overweging dat God nu als Zijn Partij kwam, om der uitverkorenen schuld van Hem te eisen, en Zijn staan voor Zijn gericht, om daarvoor te antwoorden, dat Hem in deze strijd bracht. En ofschoon Christus, aangemerkt als een Mens, Die personeel met de Godheid verenigd is, waardoor Hij voor het bezwijken bewaard is, geen wantrouwen had om er doorgeholpen te worden; Hem nochtans aanmerkende als een Mens Die lijdt, en dat er, om zo te spreken met eerbied omtrent zulk een hoge en Goddelijke stof, een verdonkering van die gevoelige blijdschap, welke uit de vereniging van die twee naturen tezamen voortkwam, geweest is; zo is het niet mogelijk om Christus in deze toestand te begrijpen, of Gods toorn en gramschap moeten Hem enigszins verschrikkelijk geweest zijn. De *gebruiken* hiervan zijn deze navolgende.

Het 1. gebruik dient, *om de waarheid van het lijden van de Heere Jezus te bevestigen, en om ons te doen zien hoe gestreng Hij beangst en benauwd geworden is.* Het waren niet de schriftgeleerden en farizeeën die Hem vervolgden, noch de krijgsknechten die Hem sloegen en bespotten, noch hun heenleiden van Hem tot de zaal van de hogepriester, van Pilatus naar Herodes, en van Herodes wederom naar Pilatus, hetwelk Hem benauwde; maar er was een veel hogere hand daar Hij op zag, als ook een Rechter en een vierschaar daar Hij nu voor antwoordde, dan de hunne.

2. Gebruik. *Denkt niet, gelijk velen doen, dat het een gemakkelijke zaak is om aan de rechtvaardigheid Gods een rantsoen te geven, overmits gij hier ziet hoe zulks de Borg beangst, en als in een kerker opgesloten heeft.* Zij zijn onuitsprekelijk bedrogen, welke denken dat twee of drie woorden hun vrede met God zullen maken, en dat zij langs die weg in de hemel zullen sluipen. Bedriegt uzelf niet, maar overdenkt eens ernstig wat er van u geworden zal, indien gij voor uw eigen schuld zult moeten antwoorden, wanneer Hij zo gestreng met de Borg, Die Zijn eigen Zoon was, gehandeld heeft. Gij die nu zo zorgeloos zijt, en het een schande rekent dat enig woord u benauwen zou, zult door Gods rechtvaardigheid benauwd, en in zulke engten gebracht worden, uit welke gij uzelf niet ontwarren of verlossen zult kunnen. Ook zal Hij op de grote dag van Zijn toorn als een eeuwige Gloed verschijnen; en dan zult gij zeggen: Wie kan voor Hem bestaan? Het ware goed dat gij, die het meest atheïstisch zijt, en die met een soort van triomf en zwierigheid uzelf bederven wilt, dit ter harte nam, en eens gedenkt dat de dag komt, wanneer gij voor deze vierschaar zult gebracht worden. En dat gij ook eens ernstig overwegen wilt welk een hel dit zal zijn, om de volstrekte onmogelijkheid van verlost te zullen worden, in uw consciëntie verzegeld te hebben, als ook de blijken van Gods toorn met die vergrotingen daarvan, daar des Heeren Jezus' heilige natuur niet vatbaar voor was, in uw boezem; wanneer de toorn uw verdorvenheid ontmoet, en uw verdorvenheid de toorn, en wanneer die beide tezamen vermengen; o! hoe vreselijk zal dan uw staat niet zijn?

3. Gebruik. *O! gelovigen, ziet hier wat gij aan Christus verplicht zijt, overweegt wat Hij betaald heeft, en wat de voldoening aan Gods rechtvaardigheid voor u Hem al gekost heeft*. De mensen zijn gereed om te denken, dat het een gemakkelijke zaak geweest is om aan de rechtvaardigheid te voldoen, en om langs de weg uit de beek te drinken; maar in-

dien de zondaren gevoelig waren onder de overtuiging der zonden, en indien de vurige pijlen des Almachtigen hun geest uitdronken, dan zouden zij andere gedachten hebben van Christus' uitdrinken van de beker van Gods toorn voor hen. Het zijn maar de bedreigingen van enige druppeltjes van toorn, die iemand in zijn zielenstrijd ontmoet. O! gelovigen, zijt gij dan niet voor eeuwig verplicht aan Christus, Die deze drinkbeker van toorn voor u heeft uitgedronken?

4. Gebruik. *Hier is ook een aanmerkelijke vertroosting voor arme zielen, die gaarne gebruik van Christus wilden maken*.

(1) Het is troostvol voor hen, dat Christus voor hen door deze diepe zee getreden is, en dat, wanneer de drinkbeker hen in handen wordt gesteld, zij hem dan ledig vinden; de bevrijding van de toorn Gods is een grote vertroosting; en deze vertroosting hebben degenen die tot Christus de toevlucht nemen.

(2) Het is troostvol voor hen, in hun vergelijkende kleine engten en zwarigheden, wanneer zij niet weten wat zij doen zullen, wanneer de wet ze aanvalt, de rechtvaardigheid ze achtervolgt, en hun consciëntie ze beschuldigt. Wanneer zij dan overwegen, dat Christus voor hen in engten is geweest, en dat, ofschoon Hij niet beschuldigd is geworden voor Zijn eigen schuld, Hij nochtans beschuldigd geworden is voor onze schuld, opdat Hij een barmhartig en getrouw Hogepriester mocht zijn, Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde. Gods rechtvaardigheid vervolgde Hem, de wet arresteerde Hem, en de toorn greep Hem; zodat, wanneer wij daardoor worden aangevallen, Hij teder en ontfermende over ons zal zijn, want Hij kent onze gesteldheid, en dat wij niet veel kunnen dragen. En daarom mag een gelovige zondaar op deze grond met vrijmoedigheid gaan tot de troon der genade, omdat Christus, de Borg, Die zijn schuld betaald heeft, daar is. Het is een schande voor een gelovige zondaar om zo harteloos te wandelen, zelfs onder die dingen welke verschrikkelijk zijn, even alsof Christus niet eerst en voor hem deze had voorgegaan.

(3) Het is troostvol, wanneer zij onder enig angstig kruis en zwarigheid zijn; omdat er grond tot lijdzaam en blijmoedig dragen daarvan is, en omdat het een andere soort van angst en benauwdheid is, dan daar Christus ingebracht is geweest voor haar. Ik erken, dat gij wel klagen moogt over een lang gemis van Gods gevoelige tegenwoordigheid, dewijl het een gelovige eigen is om daarnaar te verlangen; maar gij moest niet harteloos zijn onder het gemis daarvan, noch ook met klagen, gelijk het volk Gods klaagt, Klaagl 1:12: *Schouwt het aan, en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart, die mij aangedaan is, waarmede de Heere mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid van Zijn toorn.* Maar het met onderwerping en gewilligheid dragen, zonder murmurering, overmits de Heere Jezus zoveel voor u geleden en gedragen heeft.

5. Gebruik. *Hier is ook een aanmerkelijke aanmoediging om te geloven, als ook een aanmerkelijke grond voor een gelovige, om bevrijding van zonden, en van de angstige benauwdheid die deze verdiend hebben, te verwachten, omdat Christus duur daarvoor betaald heeft.* Waartoe is al die angst anders geweest, dan om de schuld der uitverkorenen te betalen? Doch wanneer wij komen om van zijn verlossing te spreken, zo zal dit verder verklaard worden.

Ten tweede. Dewijl er gezegd wordt dat Hij uit het gericht weggenomen is, (welk onderstelt en insluit, dat Hij in het gericht is geweest, namelijk in het gericht Gods, Die in het gehele werk Zijn grote Partij is; Hij heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen, het heeft de Heere behaagd Hem te verbrijzelen, vers 6,10. Hij was de Schuldheer

Die Hem in arrest heeft doen nemen) zo mogen wij aanmerken: Dat de Heere Jezus in al Zijn zielsangst, en in al die benauwdheid van Zijn geest, welke Hij geleden heeft, rechterlijk gestaan heeft voor de vierschaar Gods, en daar rechterlijk behandeld is als de Borg der uitverkorenen. Er zou geen weg geweest zijn om Christus in het gericht gebracht te hebben, indien Hij Zich niet verbonden had om Borg te worden, en indien God onze ongerechtigheden niet op Hem had doen aanlopen. Want het waren geen schulden die Hij Zelf schuldig was, maar die, daar Hij door Zijn verbintenis, als de Borg der uitverkorenen, onder gekomen en aan onderworpen is. Hetgeen ik door Zijn komen in het gericht meen, is niet alleen dat Hij voor een menselijke vierschaar en juridisch geleden en veroordeeld is geworden, hetwelk waarlijk veeleer een oproerige bijeenkomst of gezelschap van mensen geleek dan een vierschaar; doch wat er ook voor de mens geweest is, voor God was er nochtans in dat alles een wettelijke en rechterlijke procedure.
Om dit een weinig te verklaren, zo hebben wij aan te merken:
(1) De grond of reden waarop of waarom Hij geleden heeft, en, om zo te spreken, gebracht is voor Gods vierschaar. Het was niet om iets dat de farizeeën en schriftgeleerden, of Pilatus Hem ten laste konden leggen; het was nijdigheid in hen, ten minste in het eerst, die hun bewoog in hetgeen dat zij deden. Maar de volgende woorden tonen ons waarom het geweest is: *Om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest.* De priesters noch het volk hadden hier gedachten van, nochtans is dit waarlijk de grond geweest van Zijn rechterlijke beschuldiging en dagvaarding voor het recht van God. De uitverkorenen waren in hun zonden, en Hij stond door het verbond der verlossing verbonden voor hun schuld, omdat Hij die als hun Borg op Zich genomen had.
(2) Overweegt ook wie Zijn grote Partij geweest is in Zijn lijden; het was niet Pilatus of de Joden; voor dezen had Hij zozeer geen vrees; maar het was God. En daarom roept Hij ook: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Gelijk Hij Zich ook tot God in het gebed wendt, zeggende: *Vader, indien het mogelijk is, zo laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan.* Hij bekreunde zich niet veel aan hen, maar Hij zag op een hogere hand, en ook op Zichzelf, als staande voor een ander gericht; daarom wordt er gezegd: *Doch het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen.* Hij zag niet op Pilatus, maar op God, Die Hem vervolgde.
(3) Overweegt verder des Heeren Jezus' bewilliging, om gebracht te willen worden in het gericht, niet alleen of voornamelijk voor de mensen, maar voor God. Hierom zei Hij, Joh. 12:27: *Vader, verlos Mij uit deze ure; maar hierom ben Ik in deze ure gekomen;* komt dan Vader, *laat Ons tezamen richten.* Hij ziet niet alleen op de tegenwoordige toestand, maar ook op de grond of reden waarom het kwam, en op het einde dat er God in voorhad: *Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen,* namelijk, opdat Mijn ziel ontroerd worde, en opdat Ik voor de schuld van Mijn uitverkorenen beantwoord, volgens Mijn verbintenis: *Zie, Ik kom,* zegt Hij in die menigmaal bijgebrachte Psalm, *in de rol des Boeks is van Mij geschreven; Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen.*
(4) Overweegt ook eindelijk de vruchtgevolgen van Zijn komen in het gericht. Er wordt een vonnis over Hem uitgesproken, (1Tim. 3:16: *En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot, God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest*) niet voor Pilatus, maar in Gods gericht; want Hij voor de schuld der uitverkorenen voldaan hebbende, volgens Zijn verbintenis, zo ontvangt Hij een vrijspraak, welke niet alleen voor Zichzelf is, maar voor allen voor wie Hij ingestaan, en welker personen Hij verbeeld heeft, als klaar blijkt, 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij*

zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem. Dat nu de uitverkorenen een eeuwige verlossing en vrijspraak door Zijn dood ontvangen, met de toerekening van Zijn voldoening tot hunner rechtvaardigmaking, zulks toont dat Hij rechterlijk gestaan heeft voor de vierschaar Gods in hun naam, om voor hen te antwoorden. In dit Zijn rechterlijk antwoord zijn drie trappen:
(a) Hem wordt de rekening van de schuld der uitverkorenen in handen gegeven, ofschoon *Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is;* zo heeft het nochtans *de Heere behaagd Hem te verbrijzelen. Hij heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen; om de overtreding van Zijn volk is de plaag op Hem geweest.* Deze zijn de personen daar Hij Borg voor geworden is, en voor welker schuld Hij antwoordt. Het feit ligt klaar, want zij zijn onder schuld; de eis der wet is ook klaar, want die is verbroken. Hierop wordt Hem de rekening in handen gesteld; hierom wordt er gezegd, dat Hij voor ons gestorven is, dat *Hij voor ons tot zonde gemaakt is*, en *dat Hij voor onze zonden gestorven is.*
(b) Gelijk Hem de rekening in handen is gesteld, zo wordt er ook deswege een vonnis tegen Hem uitgesproken; Hij wordt aan de schuld der uitverkorenen onderworpen bevonden, en daarom moet Hij die beantwoorden, gelijk het voorgaande woord te kennen geeft; *deze werd van Hem geëist*, vers 7. *Hij is voor ons tot zonde gemaakt,* 2Kor. 5:21. En Gal. 3:13: *Hij is een vloek geworden voor ons*, dat is, Hij is volgens de uitspraak der rechtvaardigheid bepaald om de vloek te dragen.
(c) Het vonnis wordt ook, gelijk het uitgesproken was over Hem, uitgevoerd; de drinkbeker wordt Hem in Zijn hand gegeven, en Hij wordt niet alleen tot de vloek bepaald en veroordeeld, maar Hij wordt dadelijk tot een vloek gemaakt; en dat alles op een rechterlijke wijze, vervullende de plaats der uitverkorenen, als hun Borg en Middelaar.
Hieruit mogen wij enige kostelijke en nuttige *gebruiken* trekken.
1. Gebruik. *Ziet hoe hier de weg van verlossing is ingesteld, gegrond zijnde op barmhartigheid en rechtvaardigheid;* het is barmhartigheid voor de uitverkorenen, en rechtvaardigheid voor de Borg, hun schuld ten volle van Hem geëist zijnde.
2. Gebruik. *Wij leren hier ook, hoe wij ons geloof bevestigen zullen, en hoe het ons ook een grond des geloofs geeft.* Om dit nu wat klaarder te maken, zo weet dat Gods rechtvaardigheid moest voldaan worden, zonder welke Hij geen barmhartigheid aan de zondaar bewijzen kon. Deze weg heeft Hij nu voorgesteld door het tussentreden van de Borg; even gelijk de gevangenneming en de voldoening van een Borg onder de mensen, de bevrijding is van de schuldenaar. En gelijk de Heere bewilligd heeft om bij wege van verbond met ons te handelen, zo heeft Hij ook bewilligd om in het verbond der verlossing rechterlijk met Christus te handelen, opdat wij een veel klaardere weg mochten hebben om hetzelve toe te passen.
3. Gebruik. *Zijn er hier enigen die de verlossing door Christus verwachten, en die hopen dat hun zonden op de rekening die Hem gegeven is, zijn gesteld?* O! hoe moest dit uw harten niet ontvonken, en hoe moest het deze niet doen versmelten in liefde en in droefheid naar God, om Christus te zien staan voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid, en dat voor u? O! wat een lieflijk gezicht zou Zijn lijden niet voor ons zijn, indien wij klaar waren aangaande ons aandeel aan Hem, en indien wij Hem in onze naam konden horen zeggen: Vader, hier ben Ik, indien Gij Mij neemt, zo laat dezen heengaan, Uw wil geschiede; hierom ben Ik gekomen, om voor de schuld van Mijn volk te antwoorden, om de beschuldigingen die tegen hen worden ingebracht, op Mij te nemen, en om Uw vonnis

te ondergaan voor hen. Ja maar, zegt de rechtvaardigheid, dan moet Gij hun schuld betalen. O! ja, zegt Hij, Ik heb lust om zulks te doen, hier ben Ik. En zo *geeft Hij Zijn rug dengenen die Hem slaan, en Zijn wangen dengenen die Hem het haar uitplukken; Zijn aangezicht verbergt Hij niet voor smaadheden en speeksel.* Indien wij klaar waren dat wij daar aandeel aan hadden, en dat onze ongerechtigheden onder andere ook ingekomen waren om de rekening vol te maken; en indien wij recht konden onderscheiden, en Hem zien als zo beangst en benauwd om voor ons te voldoen; zouden wij onszelf dan niet voor eeuwig aan Hem verplicht achten, om de zonden te haten, *en om Hem te verheerlijken in lichaam en in geest, welke Zijne zijn?* 1Kor. 6:20. Indien gij waarlijk van Christus zijt, (gelijk elk gereed is om zulks te belijden) zo heeft Hij duur voor u betaald; en indien Hij u zo duur gekocht heeft, zal dit dan niet als een rechtvaardige schuld op u liggen, om Hem met uw lichaam en met uw geest te verheerlijken? Want Hij heeft beide in lichaam en in geest voor u betaald.

4. Gebruik. Het is ook *een aanmerkelijke grond van vertroosting voor gelovigen tegen alle vrees, om voor de troon Gods te verschijnen, omdat de Heere Jezus daar voor ons geweest is en in onze naam, en voor ons ten volle beantwoord aan alles wat Gods rechtvaardigheid van ons kon vorderen.* Wat is het dat de vreze des doods verwekt, en de gedachten van Christus' verschijning voor ons vreselijk doet zijn, dan de gedachten van te moeten verschijnen voor de vierschaar Gods? Doch hier is troost daartegen, dat Christus onze Borg *in angst en in het gericht gebracht*, en *uit beide weggenomen* is; ja, dat nog meer is, en zonder welke de vertroosting maar half zou zijn, Hij is in die beide voor ons gekomen, en Hij is ook uit die beide als onze Borg weggenomen; Hij is Borg voor allen die door het geloof tot Hem de toevlucht nemen. Hij is in de angst en in het gericht gekomen als Borg voor de uitverkorenen, en Hij is als Borg vervolgd geworden; en daarom moet Zijn betaling van de schuld als Borg worden aangenomen in de naam van hen, wier schuld Hij betaald heeft. Onze Heere Jezus is niet alleen gestorven en in het graf gelegd, maar Hij is nog verder gekomen, Hij is voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid geweest, tot rekenschap gevorderd, veroordeeld, en het oordeel is dadelijk over Hem uitgevoerd, of anders hadden wij voor eeuwig moeten verloren gaan. Op deze grond is dat gejuich, Rom. 8:33*: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is,* enz. En hoofdst. 7:6 wordt gezegd: *Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij die gestorven zijn, onder welke wij gehouden waren.* De wet had ons als gevangen, en de deur als met ijzeren grendels toegesloten; maar onze Heere Jezus is (gelijk Simson in een ander geval) gekomen, en heeft de deuren en grendels gedragen op de hoogte van de berg. *De overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoon gesteld, en heeft door hetzelve over hen getriomfeerd,* Kol. 2:15; zodat nu *de overste dezer wereld geoordeeld is. Deze woorden zijn waarachtig en getrouw,* Op. 21:5. Wij hebben door Christus de toegang, en mogen met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, dewijl wij Hem tot een Hogepriester hebben, Die medelijden kan hebben met onze zwakheden, omdat Hij in alle dingen gelijk wij verzocht is geweest, doch zonder zonde. Hij weet niet alleen wat het is om hongerig en dorstig te zijn, vermoeid te wezen, te lijden en te sterven; maar ook wat het is om voor het verschrikkelijke gerecht van God te verschijnen, en om gedaagd te worden voor de zonden, ofschoon niet voor Zijn eigen zonden, wat het is om veroordeeld te worden, en de toorn Gods te dragen. Dit geeft de zondaren een verkwikkelijke schuilplaats onder

Hem, als onder de schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land. Dit is het grote ontwerp van het Evangelie, om de weldaden van dit lijden u aan te bieden, *en om u te bidden alsof Christus Zelf u bade, of gij wilde u met God laten verzoenen.*
Uit de eerste en tweede uitdrukking tezamen genomen, zullen wij drie leringen trekken, welke tot drie voorname artikelen des geloofs betrekkelijk zijn. Waarvan:
De *eerste* deze is: *Dat onze Heere Jezus verlost is uit, en een overwinning behaald heeft over de laagste en meest beangstigende delen van Zijn vernedering, zodat, ofschoon Hij in angst en in het gericht geweest is, Hij nochtans uit beide verhoogd is, en een heerlijke uitkomst ontvangen heeft.* Dit sluit drie dingen in, welke dezelfde gronden bevestigen zullen.
(1) Dat Hij in Zijn laagste staat en trappen van Zijn vernedering ondersteund en doorgeholpen is, daar al de aanvallen die Hij uitgestaan en waarmee Hij gestreden heeft, van al Zijn vijanden, de duivelen en goddeloze mensen, Hem niet overwonnen hebben.
(2) Dat gelijk Hij in Zichzelf ondersteund en doorgeholpen is, Hij ook zo ten aanzien van Gods gericht, waarvan Hij werd ontslagen en vrijgesteld is; Hij is zo door het betalen van de schuld vrijgesproken, dat Hem een kwitantie gegeven is, 1Tim. 3:16: *En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot, God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest.* Onze Heere Jezus door de kracht van Zijn Godheid ondersteund zijnde, is in al Zijn lijden doorgeholpen, heeft de schuld der uitverkorenen betaald, en het vonnis van vrijspraak ontvangen; even gelijk iemand (om met eerbied omtrent zulk een stof als deze is te spreken) die de schuld, om welke hij gevangen gehouden was, betaald hebbende, vrijgesproken en in vrijheid gesteld wordt.
(3) Het sluit ook in, dat de Heere Jezus dadelijk in vrijheid is gesteld. Hij heeft niet alleen het vonnis van vrijspraak ontvangen, maar Hij is dadelijk vrijgesteld; zodat, gelijk het Hem behaagd heeft Zichzelf in angst en in het gericht voor ons te stellen, Hij ook alzo uit elke trap van Zijn vernedering gebracht is, uit de angst, uit het gericht, uit de dood en uit het graf. Hij *heeft het handschrift dat tegen ons was, uitgewist en hetzelve aan het kruis genageld; en de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelve over hen getriomfeerd,* zoals de apostel spreekt, Kol. 2:14,15. En gelijk er in 1Kor. 15:55 te kennen wordt gegeven, zo *heeft Hij de prikkel des doods weggenomen, hem ontwapend en vertreden;* en dit was ook noodzakelijk. Ja zelfs zo noodzakelijk, dat het onmogelijk anders ~~kon de~~ kon zijn, gelijk er staat, Hand. 2:24: *Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzo het niet mogelijk was dat Hij van dezelve dood zou gehouden worden.* Dit zal verder klaar zijn, wanneer wij deze dingen aanmerken:
(a) De Persoon Die geleden heeft, Hij was geen gemeen, ja ook geen bloot mens, maar God en Mens in één Persoon, als blijkt uit Hand. 2:27; hetwelk uit Ps. 16:10 wordt aangehaald: *Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten, en zult Uw Heilige niet overgeven om verderving te zien.*
(b) Het einde van Christus' lijden, hetwelk was om voor de zonden van Zijn volk te voldoen. Want Hij had geen schuld op Zijn eigen rekening, maar is altijd in Gods gunst geweest, Zijn Heilige zijnde, in Welke Zijn ziel een welbehagen had door al Zijn lijden heen. Zijn lijden dan voor de zonden der uitverkorenen zijnde, en Hij Zijn voldoening, en hetgeen Hij daardoor verworven heeft, door Zijn voorbidding aan hen moetende toepassen, zo was er een noodzakelijkheid dat Hij er uit verlost werd, of anders zou Hij geen volkomen Zaligmaker zijn geweest, *Die volkomen kon zalig maken allen die door Hem*

tot God gaan, Hebr. 7:25. *Maar zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en die hoger dan de hemelen geworden is,* vers 26.
(c) Het zal ook klaar zijn, wanneer wij aanmerken de natuur van het verbond, en de beloften die daaraan Hem in hetzelve gedaan zijn, op Zijn onderneming als Borg voor de uitverkorenen, gelijk inzonderheid in ons teksthoofdstuk, vers 10: *Als Hij Zijn ziel zal gesteld hebben tot een schuldoffer, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.* En vers 12: *Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen.* De verhoging van de Heere Jezus en overwinning over de dood, van Gods zijde aan Hem als Middelaar beloofd zijnde, zo heeft Hij Zichzelf ook verbonden om te lijden. Hierom wordt er in Ps. 110:7 gezegd: *Hij zal op den weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd omhoog heffen.*
1. *Gebruik.* Deze leer dient om ons geloof te versterken omtrent een *fundamenteel artikel van het Christendom,* zonder welke het voor ons tevergeefs zou zijn om te prediken, en ook voor ulieden om te horen of om te geloven; en dat is: *Dat onze Heere Jezus geleden heeft, en in het lijden de overwinning heeft behaald, dat Hij krachtiglijk is bewezen de Zone Gods te zijn uit de opstanding der doden.* Hierdoor wordt te kennen gegeven, dat Gods rechtvaardigheid ten volle voldaan is, tot een blijk, van welke Hij vrij verklaard wordt. Dit is een voorname zaak, die een gelovige te geloven heeft, namelijk dat wij een verhoogde Christus, en een opgewekte Zaligmaker hebben, Die door al de schulden der uitverkorenen niet in de kerker gehouden kon worden.
2. *Gebruik.* Zij dient ook *tot een stof van sterke vertroosting.* Dit zet kracht en leven bij aan al de ambten van Christus, als ook aan al de beloften die aan de gelovigen gedaan zijn, namelijk, dat onze Heere Jezus een levende Christus is, over Wie de dood geen macht heeft, dewijl Hij deze heeft overwonnen, en Hij nu niet meer sterft, zodat *Hij volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden,* Hebr. 7:25. Er is niets dat een gelovige nodig heeft of begeren kan, of het is in Hem te vinden. Want indien wij op bijzonderheden zien, dan zullen wij veel vertroosting uit deze leer kunnen trekken, gelijk als:
(1) Heeft een gelovige met beschuldiging te doen voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid; is het dan niet troostvol dat zijn schuld betaald is? Hierom wordt er gezegd: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is,* Rom. 8:33,34. Dit is het dat een blijk geeft van volkomen betaling van de schuld der uitverkorenen, als ook een uitdaging van alle beschuldigingen, die tot nadeel van een gelovige kunnen ingebracht worden, omdat Christus niet alleen gestorven, maar ook opgewekt is; Gods rechtvaardigheid ten volle voldaan zijnde met Zijn voldoening, zo wordt Hij uit het gericht weggenomen.
(2) Indien een gelovige met de verdorvenheid, met de satan en met vele vijanden te doen heeft, is het dan geen sterke vertroosting dat onze Heere Jezus is opgestaan, dat de *overste dezer wereld veroordeeld is, dat de satan onder Zijn voeten verpletterd is, en dat Hij heersen zal, totdat Hij al Zijn vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Zijner voeten?* Joh. 16:11, 1Kor. 15:25.
(3) De opstanding van Christus geeft verder nog een tweevoudige vertroosting voor een gelovige. (a) Het dient tot een grond om het geloof op Hem te oefenen, opdat, gelijk Hij

opgestaan is, wij ook alzo de zonde geestelijk gestorven zijnde, *met Hem zullen opstaan in nieuwigheid des levens,* Rom. 6:4. (b) Het is ook een onderpand van der gelovigen verhoging en volkomen overwinning over de dood, over het graf en over alle vijanden. Want Christus als het Hoofd van alle gelovigen, die Zijn leden zijn, opgewekt zijnde, zo zullen zij uit kracht van Zijn opstanding ook opgewekt worden. En zo is het onmogelijk dat zij onder de verdorvenheid kunnen blijven liggen. Dit is onze grote vertroosting, dat wij, die onder het Evangelie leven, deze dingen niet als een profetie hebben van zaken die nog gebeuren zullen, maar als een klare historie van dingen die reeds gebeurd zijn, en die haast volkomen geschieden zullen.
(4) Het geeft ook troost tegen alle tijdelijke zwarigheden. Wat zijn die alle? Zij zijn immers niet zodanig als Christus' zwarigheden zijn geweest. De dag nadert, wanneer de gelovigen van die alle bevrijd zullen worden. Dewijl dan onze Heere Jezus is opgestaan, zo moesten de gelovigen niet voor enige verandering vrezen, hoe ook genaamd.
De *tweede* lering is: *Dat onze Heere Jezus uit de staat der vernedering verhoogd zijnde, nu gebracht is in een zeer uitnemende en heerlijke staat;* zelfs tot zulk een staat, die de profeet niet uitdrukken kan: *Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?* zegt hij. Wie zal zeggen kunnen hoe heerlijk Hij nu is? Ik zal, om dit te bevestigen, drie schriftuurplaatsen voordragen. De eerste is, Ef. 1:20,21: *Hij heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in den hemel, ver boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en alle naam die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende; en heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen, en heeft Hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen.* De troon van onze Heere Jezus is ver verheven boven alle engelen en archangels, zelfs boven alles wat gezien of genaamd kan worden. De tweede plaats is Fil. 2:9, alwaar de apostel van Zijn vernedering gesproken hebbende, daarop laat volgen: *Daarom heeft Hem God uitermate zeer verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is; opdat in den Naam van Jezus zich zouden buigen alle knieën dergenen die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,* enz. Zijn verhoging is zodanig, dat deze een heerschappij en overmacht in zich heeft over alle naam; zijnde Hij, gelijk er staat, in allen de eerste. De derde plaats is Hebr. 8:1: *De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand des troons der Majesteit in de hemelen.* Hier wordt Christus' verhoging gezegd zodanig te wezen, dat Hij daardoor verhoogd is aan de rechterhand der Majesteit in de hemelen.
Omdat dit nu een van de grote artikelen van ons geloof is, te weten, dat Christus ten derden dage van de doden is opgestaan, dat Hij ten hemel is gevaren, en gaan zitten is ter rechterhand Gods; zo zullen wij het een weinig verder verklaren. Wij moeten dan weten: (a) Dat deze verhoging van de Heere Jezus niet eigenlijk te verstaan is van Zijn verhoging gelijk Hij God is, in welk opzicht Hij niet verhoogd noch vernederd kan worden. Ofschoon de openbaring van Zijn heerlijkheid voor een tijd, gedurende Zijn vernedering, verborgen is geweest, zo was Hij nochtans in Zichzelf de heerlijke God, bovenal te prijzen in der eeuwigheid. (b.) Wanneer wij van Christus' verhoging als Middelaar en als Mens spreken, dan menen wij niet dat Zijn menselijke natuur de wezenlijke eigenschappen van een schepsel verloren heeft, alsof Hij nu, wanneer Hij verhoogd is, geheel of alleen God was, of dat de eigenschappen van de menselijke natuur in de Godheid verzwolgen waren; dat was onbestaanbaar met Zijn ware mensheid, en zou onze vertroosting uitnemend verderven. Maar Zijn verhoging bestaat:

(1) In de openbaring en verklaring, dat de Persoon Die vernederd is geweest, de almachtige, alomtegenwoordige, algenoegzame, oneindig wijze en rechtvaardige God is. Want ofschoon deze eigenschappen niet tot de menselijke natuur behoren, of daaraan eigen zijn, zo behoren zij nochtans tot Zijn Persoon, en worden openbaar in Hem te wezen.
(2) In de verhoging van de menselijke natuur van Christus tot die onbegrijpelijke hoogte van heerlijkheid, daar de menselijke natuur, met de Goddelijke natuur verenigd zijnde, vatbaar voor is; zeer ver boven alles daar de uitverkorenen, hetzij engelen of mensen, voor vatbaar zijn; dewijl de personele vereniging Hem voor veel grotere heerlijkheid bekwaam maakt, en Zijn uitnemende ambten zulks ook vereisen.
(3) Deze verhoging bestaat in Zijn absolute heerschappij en koninklijke macht, welke nu onder het Evangelie meer opmerkelijk, direct en klaar geopenbaard wordt, dan onder het Oude Testament. Zodat Hij nu, ten aanzien van Zijn koninklijk ambt klaar gekend wordt God te zijn in onze natuur, bekleed met ons vlees. En ook de Immanuël, God met ons te zijn, en dat deze Immanuël alle macht in hemel en op aarde heeft; dat Hij de sleutels heeft van de hel en de dood, en dat Hij is Koning der koningen, en Heere der heren, verhoogd zijnde boven alle overheden en machten; in welk opzicht het eigenlijk verstaan moet worden, wanneer er gezegd wordt, dat Hij gezeten is aan de rechterhand Gods. Zodat nu Christus Jezus, God en Mens in één Persoon, in de hoogste heerlijkheid en in de volstrekte heerschappij is naast bij God, ver boven hetgeen daar engelen of mensen vatbaar voor zijn. Even gelijk de koningen hun voornaamste hovelingen en gunstgenoten, die zij het meeste eren willen, gewoon zijn aan hun rechterhand te zetten; gelijk ook Salomo zijn moeder zette aan zijn rechterhand, zo is ook de Heere Jezus gezet aan de rechterhand Gods in de hoogste heerlijkheid. Het is waar, als God heeft Hij een volstrekt en onafhankelijk Koninkrijk, maar als Middelaar, God en Mens, heeft Hij een bedienend Koninkrijk, naast de Vader in heerlijkheid.
(4) Deze verhoging bestaat in voorzien te wezen met hoedanigheden, gepast naar die heerlijke staat waarmee Hij bekleed is. Ofschoon deze hoedanigheden nu van de Mens Christus Jezus niet oneindig zijn, zo zijn ze nochtans ver boven hetgeen wij begrijpen kunnen; doch de hoedanigheden van de Persoon God en Mens zijn oneindig, in welk opzicht Hij almachtig, alziende en alwijs is, om alles te verzorgen wat tot voordeel van Zijn Kerk en volk dienen kan, en om alles af te weren wat hun schadelijk is. De *gebruiken* van deze lering zijn drie.
1. Gebruik. *Dit moest onze ziel opwekken tot een heilige en eerbiedige hoogachting voor Christus.* Hij is een God boven alle goden, en Koning der koningen, Hij heeft een *Naam boven alle naam, opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knieën;* niet op een bijgelovige wijze, wanneer Zijn Naam genoemd wordt; maar door heilige en eerbiedige gedachten te hebben van Hem, Hem te dienen en te aanbidden. Wij zien onder vele kwaden in de gelovigen dit als een wortelkwaad, namelijk lage gedachten van de heerlijke Christus; Die, omdat Hij Zich zo laag vernederd heeft om hen te verhogen, zij des te gereder zijn om geringe gedachten van Hem te hebben. Maar o! konden wij eens die heerlijke staat beschouwen, tot welke Hij verhoogd is, en konden wij Hem eens zien, gelijk Hij eerlang eens komen zal op de wolken des hemels, met grote kracht en heerlijkheid, in de heerlijkheid Zijns Vaders, met Zijn engelen; wat zouden wij dan eerbiedige gedachten hebben van Hem, ofschoon niet tot krenking van het geloof en van onze vrijmoedigheid, nochtans tot verwekking van een heilig ontzag en eerbied voor Hem.
Het 2. gebruik dient, *om te ontdekken met welk een vreselijke Partij zij allen te strijden*

hebben, die onze Heere Jezus Christus verachten, wat zij al verliezen die Hem verliezen, en hoe zwaar hun zonde boven andere is, die tegen Hem zondigen. Gij die Hem verwerpt en tegenstaat, weet gij wel Wie gij verwerpt, en Wiens heerschappij gij tegenstaat, en hoe hard het u vallen zal de verzenen tegen de prikkels aan te slaan? Weet gij wat gij verliest, wanneer gij Hem verliest, en hoe uw schuld verzwaard zal worden die Hem verwerpt? Hoe heerlijker Christus is, hoe zwaarder de schuld van een ongelovige zijn zal. Ziet dan wel toe wat gij doet, gij hebt met een grote en machtige Partij te doen; en wanneer de dag van Zijn toorn komt, en wanneer Hij in Zijn heerlijkheid verschijnt, hoe zult gij dan voor het minste straaltje daarvan bestaan kunnen? Het zal uw schuld verzwaren en uw ellende vergroten, dat gij Hem, Die de Vader verhoogd heeft, verworpen hebt, dat gij geweigerd hebt om onderwijzing van Hem te ontvangen, of om u te onderwerpen aan een bestraffing in Zijn Naam, en dat gij tenminste in uw praktijk gezegd hebt: *Laat ons Zijn banden verscheuren, en Zijn touwen van ons werpen.* Doch de Heere heeft desniettegenstaande *Zijn Koning gezalfd over Sion, de berg Zijner heiligheid; Die in de hemel woont, zal lachen, de Heere zal u bespotten.* Gedenk hier dan ernstig aan, en weet dat Hij geen gering Persoon is Die gij veracht en verwerpt. En ofschoon dit nu een mindere zonde schijnen mag dan andere zonden, zo zal die nochtans ten genen dage zwaar op uw consciëntie liggen, boven vele, ja boven alle andere zonden.

Het 3. gebruik dient, om *een beweegreden en een aanmoediging te zijn voor degenen die het Evangelie horen om Christus aan te nemen; en tot vertroosting van gelovigen die Hem aangenomen hebben.*

(1) Tot aanmoediging van u allen om Hem aan te nemen. Hij is geen gering Persoon Die u vrijt, maar Hij is de Heere der heren, en de Koning der koningen. Indien gij het dan uw gelukzaligheid acht om voor eeuwig bij Hem te zijn, laat dit u dan bewegen om met Hem te verenigen. Indien gij zulks doet, dan zult gij met Hem verheerlijkt worden, mits er altijd een behoorlijke evenredigheid blijven moet tussen het Hoofd en de leden. Gij zult met Hem op een troon zitten, en Zijn heerlijkheid aanschouwen, gelijk Hij bidt, Joh. 17:24: *Vader, Ik wil dat daar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt*; dit moet zeker wat groots zijn. Indien Christus nu heerlijk is, zo roept Hij u om met Hem diezelfde heerlijkheid deelachtig te worden.

(2) Het dient tot vertroosting der gelovigen die Hem aangenomen hebben. O! gelovigen, gij hebt een uitnemende Middelaar, een allerheerlijkst Hoofd en Man, als ook een allerkostelijkst huwelijksgoed; en gij zult het ook tot uw overvloedige vertroosting en blijdschap weten op die dag, wanneer gij in gestikte klederen tot de Koning geleid zult worden, en wanneer gij met alle blijdschap en verheuging zult ingaan in des Konings paleis, Ps. 45:15,16. Wanneer gij Zijn heerlijkheid zult deelachtig worden, Hem van aangezicht tot aangezicht zien zult, en met Hem zitten op Zijn troon, gelijk Hij, overwonnen hebbende, gezeten is met Zijn Vader op Zijn troon. Arbeidt dan om bevestigd te worden in het geloof en in de hoop van deze goede, heerlijke en begeerlijke dag, welke haast zal komen, wanneer wij niet alleen zullen zien, maar genieten, en voor eeuwig in bezit gesteld worden van hetgeen geen oog heeft gezien, noch oor heeft gehoord, noch in het hart van enig mens is opgeklommen, 1Kor. 2:9.

De *derde* lering is: *Dat onze Heere Jezus, Die geleden heeft, en in Zijn lijden zeer laag vernederd geworden is, de waarachtige God is.* Wij vinden in de Schriftuur, en inzonderheid in het Nieuwe Testament, dat deze drie dingen tezamen gaan, namelijk: (1)

Christus' vernedering, (2) Zijn verhoging daarop volgende, en (3) Zijn Godheid. Er wordt gewoonlijk niet van Zijn vernedering gesproken, zonder Zijn verhoging, noch van Zijn verhoging, zonder Zijn Godheid; omdat het onmogelijk is Zijn verhoging af te scheiden van Zijn Godheid, zijnde Zijn verhoging het bewijs van Zijn Godheid. En dewijl dit het oogmerk is van de profeet om Christus' verhoging voor te stellen, en dewijl Filippus deze uit deze tekst aan de kamerling verkondigd heeft, zo is het zeker dat de beschouwing van Christus' Godheid de gelegenheid is geweest van deze uitroep van verwondering: *Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?* Hetwelk wij niet zozeer toepassen op de onuitsprekelijkheid van Zijn leeftijd, als wel dat het een bewijs is van Zijn Godheid. Er zijn drie of vier wegen, langs welke de Schriftuur dit komt te bevestigen. Doch ik verzoek ondertussen, dat gij dit niet aanziet als een geringe of gemene leer, daar weinig belang in is; en dewijl er zovele onkundigen zijn onder u, dat wij ons schamen zouden om al te verhalen wat wij van sommigen uwer horen omtrent de Godheid van Christus Jezus, zo moest gij er temeer acht op geven, als op een voorname grond van de Christelijke godsdienst, zonder welke onze prediking en ook uw geloof ijdel is. Want Hij wordt ganselijk niet geloofd, indien gij niet op Hem, als God zijnde, berust. Doch om nu hetgeen wij voorgesteld hebben, te vervolgen, te weten de bijzondere wegen langs welke de Schriftuur deze waarheid bevestigt, zo moet men acht geven:

1. Op de Namen en titels, die Hem in de Schriftuur gegeven worden, als ook op enige schriftuurlijke gezegden, die zulks te kennen geven, waarvan wij er *drie* zullen voorstellen. De *eerste* is Jes. 9:5,6, alwaar, wanneer er van Christus geprofeteerd wordt, gezegd wordt: *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder.* Wie is nu dit Kind en deze Zoon? *Men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst; de grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn op den troon Davids,* enz. Hier vinden wij deze drie dingen tezamen, te weten Zijn vernedering, Zijn verhoging en Zijn Godheid. Zijn vernedering: *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven.* Zijn verhoging: *De grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn op den troon Davids, en in Zijn Koninkrijk, om dat te bevestigen, en dat te sterken met gericht en met gerechtigheid.* En Zijn Godheid wordt tussen beide ingevoegd, in de Namen en titels die Hem gegeven worden: Men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, (niet personeel genomen, maar als oorzakelijk, uit Wie alle dingen hun wezen ontvangen hebben) *Vredevorst*. Hierom wordt Hij ook de *Immanuël, God met ons*, genoemd, hoofdst. 7:14. Een *tweede* plaats is Fil. 2:6-9: *Die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn;* (Hij deed daardoor God geen ongelijk) *maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestalte van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is den mensen gelijk geworden,* enz. *Daarom heeft Hem ook God uitermate zeer verhoogd en heeft Hem een Naam gegeven boven alle naam,* enz. De *derde* plaats is Hebr. 1:1-3: *God voortijds veelmaals en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon. Welke Hij gesteld heeft tot een Erfgenaam van alles, door Welken Hij ook de wereld gemaakt heeft.* Wie is Hij nu, door Welke Hij tot ons gesproken heeft? *Dewelke, a1zo Hij is het Afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord Zijner kracht, nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelven teweeggebracht hebbende, is gezeten aan de rechterhandt der Majesteit in de hoogste hemelen.* Hier wordt veel van Christus' uitnemendheid voorgesteld. Hij is *het Afschijnsel van des*

Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid; een straal van de zon is niet meer gelijk aan het licht der zon, en de indruk van een zegel op de was is niet meer gelijk aan het zegel, dan de Zoon is aan de Vader, (ja, de levendigste gelijkenissen vallen oneindig tekort, om een volle en nauwkeurige gelijkenis te kunnen geven) dewijl de Vader en Hij dezelfde God is, en Hij met de Vader vergeleken wordt, niet enkel als God, wezenlijk aangemerkt, maar als de Tweede Persoon van de gezegende Drieeenheid, vergeleken met Hem Die de eerste Persoon is. O! diepe en aanbiddelijke verborgenheid!

2. Het wordt ook bevestigd uit Zijn werken, die menigmaal gevoegd worden bij Zijn Namen. De werken der schepping, der voorzienigheid, der verlossing en regering van Zijn Kerk. Zo vinden wij het, Joh. 1:1: *In den beginne was het Woord,* het wezenlijke en zelfstandige Woord des Vaders, de Zoon Zijner liefde; het Woord genoemd, of om des Vaders beeld uit te drukken, gelijk iemands woord zijn gedachten uitdrukt; of omdat Hij als de Profeet der Kerk de wil des Vaders geopenbaard heeft. Van dit Woord wordt niet alleen gezegd dat het bij God was, maar dat het God Zelf was. En dan volgen Zijn werken in verschillende volgende verzen, te weten de werken der schepping: *Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.* De werken der voorzienigheid worden aan Hem toegeschreven, hoofdst. 5:17: *Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook.* Ook wordt Hem het werk der verlossing, en Zijn heerlijk uitvoeren daarvan toegekend, door welke Hij verklaard wordt de Zone Gods te zijn; want niemand dan God alleen kon Zijn Kerk verlossen.

3. Om deze waarheid te bevestigen, mogen wij ook de uitdrukkelijke belijdenissen der heiligen aanmerken, waarop veel gewicht gelegd wordt. Ik zal alleen maar zes van hun belijdenissen, welke tot dit einde uitdrukkelijk en ten volle beschreven zijn, bijbrengen. De eerste is Matth. 16:16, daar de Heere Jezus Zijn discipelen gevraagd hebbende: *Wie zeggen de mensen dat Ik, de Zoon des mensen ben?* Simon Petrus antwoordde: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods;* waarop de Heere Jezus vervolgens tot hem zegt: *Zalig zijt gij Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader Die in de hemelen is;* om ons te doen weten dat het zulk een gemakkelijke zaak niet is om Christus' Godheid te geloven, zoals velen wel denken dat het is. En dan noemt Hij Zichzelf *de Petra, op welke Zijn gemeente gebouwd is.* Christus' Godheid is het Fundament van het Christendom. Een *tweede* plaats is Joh. 1:50, in Nathanaëls woorden. Christus had tot hem gezegd: *Eer u Filippus riep, daar gij onder den vijgenboom waart, zag Ik u.* Nathanaël nu dit bewijs van Christus' alwetendheid ontvangen hebbende, berst terstond in deze woorden uit: *Rabbi, Gij zijt de Zone Gods, gij zijt de Koning Israëls.* En dit is de eerste zaak daar zijn geloof zich in openbaart. Een *derde* plaats is hoofdst. 6:67-69, alwaar Jezus tot de twaalven gezegd hebbende: *Wilt gijlieden ook niet weggaan? Simon Petrus hem antwoordde: Heere, tot wien zullen wij heengaan, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.* O! er is veel in deze woorden: *Wij hebben geloofd en bekend dat het zo is*. Een *vierde* plaats is hoofdst. 11:27, zijnde dit de belijdenis van Martha: *Zij dan zeide tot Hem: Ja Heere, ik heb geloofd dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods, Die in de wereld komen zou.* Een *vijfde* plaats is hoofdst. 20:28, alwaar, wanneer Christus tot Thomas zei: *Breng uw hand, en steek ze in Mijn zijde*, Zijn heerlijkheid hem zo klaar in zijn aangezicht schijnt, dat hij uit moet roepen: *Mijn Heere en mijn God;* in welke woorden zijn geloof opgewonden ligt. De *zesde* plaats die wij noe-

men zullen, is de belijdenis van de kamerling, Hand. 8:37: *Ik geloof dat Jezus Christus de Zone Gods is;* hetwelk de hoofdsom is van zijn geloof.
4. Deze waarheid wordt ook eindelijk bevestigd uit de eer die Hem toekomt, en welke Hem ook gegeven is geworden. Hij is het Voorwerp des geloofs, Joh. 14:1: *Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij.* Hij is ook het Voorwerp van aanbidding, Hand. 7:59: *En zij stenigden Stefanus, aanroepende en zeggende: Heere Jezus, ontvang mijn geest.* Ook wordt Hij overal in de Schriftuur aangebeden, ofschoon men deze twee niet al te nauwkeurig van elkander onderscheiden moet.
Het 1. *gebruik* van deze lering dient om u te versterken in het geloof van deze waarheid: *Dat onze Heere Jezus Christus, Die voor zondaren geleden heeft, en Die aan hen in het Evangelie aangeboden wordt, de waarachtige God is, met de Vader gelijk, en dat Hij als zodanig omhelsd en in Hem berust moet worden, als zijnde het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid.* De reden waarom wij willen dat gij in het geloof hiervan bevestigd zult zijn, is niet klein, want het is een allernoodzakelijkste zaak, zonder welke te geloven, het gehele werk der zaligheid op losse schroeven hangt, invoege wij recht hebben tot het eeuwige leven. En daarom bidden wij u, inzonderheid de onkundigen onder u, die wel dikwijls de Naam van Christus in uw mond hebt, en nochtans niet weet wat of Wie Hij is, dat gij toch gedenkt en gelooft, dat Hij, Die de Zoon van Maria is, ook de eeuwige Zone Gods is, Die God was eer Hij Mens geworden is, ja, eer dat de wereld geschapen was, als ook de Schepper van alles wat er gemaakt is.
Het 2. *gebruik* dient om te laten weten: *Dat ofschoon het een noodzakelijke zaak is om in het geloof bevestigd te zijn, dat de Heere Jezus God is, het nochtans een veel zwaardere zaak is om het te geloven, dan de meesten wel weten.* Er zijn veel jammerlijke bewijzen in der mensen woorden, en nog veelmeer in hun praktijk dat dit zo is. *Vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard,* zei Christus tot Petrus, Matth. 16:16,17. Het is te verwonderen waar het geloof van velen vandaan komt, die hier nooit de minste moeilijkheid hebben gevonden. Ook is het te verwonderen, dat er zo weinigen in het geloof van deze waarheid gefundeerd zijn, zodat, indien zij geroepen werden om belijdenis te doen, zij niet bevestigen zouden durven dat Hij God was. Ja, indien wij nog verder zien, dan zullen wij bevinden dat het geloof hiervan een zeldzame zaak is, om nu niet te spreken van de grote onkunde van velen, die wanneer ze daarnaar gevraagd wordt, antwoorden dat Hij niet gelijk is met de Vader, of dat Hij God gemaakt is, en andere dergelijke uitdrukkingen, die verfoeilijk zijn om onder de Christenen genoemd te worden. Zo vallen de mensen in verdoemelijke ketterijen, zonder eens te weten dat zij zulks doen, alsof onze gezegende Heere Jezus een geschapen God, en niet dezelfde God was met de Vader. Want als men Hem bewijst God te zijn, dan bewijst men dat Hij dezelfde God is met de Vader, omdat er maar één God is. Gij moest tot uw overtuiging overwegen, dat het zo met velen van u gesteld was; hetwelk openbaar wordt:
(1) Uit dat weinig ontzag dat bij de meeste mensen plaats heeft voor de majesteit van Christus als God. Gij zoudt met zo weinig vrees voor Hem niet wandelen durven, indien gij waarlijk geloofde dat Hij God was. Wat deed de Joden met de farizeeën en schriftgeleerden Hem bespuwen en verwerpen, anders dan dat zij Zijn Godheid niet geloofden; en hebt gij nu niet dezelfde natuur in u? Gij leeft in een plaats daar het geloof van Christus' Godheid beleden wordt als een onbetwistbare waarheid; maar uw praktijk toont aan allen die u zien, dat gij het niet gelooft, omdat gij Hem niet vreest.
(2) Het blijkt ook, omdat uw zielen de aanbieding van het Evangelie zo weinig verwel-

komen en waarderen. Zulks toont dat gij niet gelooft dat Hij God is.
(3) Het blijkt verder, omdat gij uw gelukzaligheid niet in het geloof in Hem, noch in de weg van heiligheid plaatst; maar dat gij zakelijk zegt: Waar is Christus nuttig voor? Hierom is het dat velen zo vergenoegd kunnen leven zonder Hem, en niet bezorgd zijn omtrent de genieting van Hem.
(4) Ook is er zelfs in de gelovigen veel ongeloof omtrent deze waarheid, hetwelk maar al te droevig openbaar is, omdat zij zichzelf zo niet in Hem zegenen, dat zij zichzelf in Hem gelukkig achten, gelijk David dat deed, wanneer hij met een heilige roem zei: *De snoeren zijn mij in een lieflijke plaats gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden,* Ps. 16:6. Als ook omdat zij zo menigmaal moedeloos zijn, alsof Christus niet over hen, en alles wat hun aangaat, het betuur had, en alsof Hij niet alles tot hun beste besturen kon. Indien het geloofd werd dat Christus God was, zulks zou alle verzoekingen doen verstuiven, alle moedeloosheden verbannen, ons onder alle kruis vertroosten, elke toestand verzoeten, ons tot heiligheid aanzetten, en ons van alle zonden afhouden. Kortom, het kan niet wel gezegd worden, wat er al in deze waarheid ligt opgewonden, wanneer deze vast geloofd wordt. Want wat kan een gelovige missen in Hem Die God is? Hij heeft de volheid der Godheid, om alles te vervullen wat hun ontbreekt, en Hij is der gelovigen Man, om alles voor hen te bezorgen. Ook is Hij met gepaste hoedanigheden voorzien, om dat alles aan hen toe te passen; wat zou er dan gemist kunnen worden, indien het recht geloofd werd dat Hij God was? Ik moet het u zeggen, het geloof hiervan zou u opwekken tot meer heiligheid, en u meer de kracht, dan de belijdenis der godzaligheid doen betrachten. Ook zou het behulpzaam zijn om u een meer troostvol leven te doen hebben in elke toestand.

ZESTIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:8

Hij is uit den angst en uit het gericht weggenomen; en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest.

DEZE woorden zijn een bewijs van datgene, hetwelk wij bij een andere gelegenheid verhandeld hebben van Christus' wonderlijke liefde tot Zijn volk, *overmits niemand meer liefde heeft dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden. Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.* Dit is de grote bevestiging van de liefde van Christus; wat zal Hij nu Zijn volk weigeren, wanneer Hij in Zijn liefde zover voor hen gekomen is?
In het voorgaande gedeelte van het vers hebben wij getoond dat er een schets gegeven is van de verhoging van Christus, van de verhoging en heerlijkheid van de Middelaar, welke op Zijn laagste lijden gevolgd is; een onuitsprekelijke heerlijkheid, welke de profeet veeleer met een soort van een verbazende stilzwijgendheid voorbijgaat, dan dat hij zich ophoudt om deze te verklaren. *Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?*
Nu komen wij tot het laatste deel van de woorden: *Want Hij is af gesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest.* Deze woorden worden er bijgevoegd als een reden van de voorgaande, en het ene gedeelte daarvan is een reden van het andere gedeelte. Hij had tevoren gezegd: *Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?* Wie kan genoegzaam verklaren en ontvouwen hoe heerlijk de Middelaar verhoogd is? En hij geeft er dit als de reden van: *Want Hij is afgesneden uit het land der levenden;* zijnde dit in kracht en zakelijkheid zoveel gezegd, als *Hij heeft Zichzelf vernederd, daarom heeft Hem God ook uitermate verhoogd,* gelijk de apostel redeneert, Fil. 2:9. Zodat dit er niet wordt bijgevoegd als zijnde na Zijn verhoging, maar als een reden om het verband van Zijn verhoging met Zijn vernedering aan te tonen. En opdat het nu voor niemand tot ergernis mocht zijn, dat deze heerlijke Persoon gestorven is, zo geeft ook daar de profeet reden van, hetwelk tevens de reden van Zijn verhoging bevestigt, zeggende: *Om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest.* Hij leed niet om enig kwaad van Zijn eigen, maar om de zonden van Zijn eigen uitverkoren volk. De eerste bijzonderheid ziet op Christus' dood, hetwelk ten tijde van Jesaja een voorzegging was, maar dat nu een historisch verhaal is voor ons, dewijl wij het Evangelie hebben als een uitlegging daarvan. *Afgesneden te zijn uit het land der levenden,* is dan een einde te maken van het natuurlijke leven, hetwelk geschiedt door de dood; doch afgesneden te worden, betekent hier weggenomen te worden, niet op een gewone, maar op een buitengewone wijze, door een gewelddadige dood weggenomen te worden door de slag van Gods rechtvaardigheid.

Wij mogen hier kort op deze twee aanmerkingen acht geven, tot bevestiging van twee artikelen van ons geloof.

1. Zien wij dit als een voorzegging aan, dan mogen wij aanmerken: *Dat onze Heere Jezus heeft moeten lijden en sterven,* omdat zulks van Hem voorzegd was, dat *Hij uit het land der levenden afgesneden zou worden.* En in Dan. 9:26 wordt duidelijk en klaar vastgesteld, dat *de Messias uitgeroeid zal worden;* hetwelk met de historie van het Evangelie vergeleken zijnde, wij als een klare waarheid vervuld zien hebben; want onze Heere Jezus is afgesneden. Hierom zegt Hij Zelf, dat *Hij al die dingen lijden moest, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan,* Luk. 24:26. En ondersteld zijnde dat de uitverkorenen zondaren zijn, en dat de vloek gehecht is aan het verbond der werken: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven;* en ook ondersteld zijnde, dat de Middelaar Zich als Borg verbonden heeft, om aan Gods rechtvaardigheid te voldoen, en om de vloek te ondergaan voor de uitverkorenen, zo is er een noodzakelijkheid dat Hij sterven zou. Gelijk er staat, Gal. 3:13: *Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons;* welke vloek in Zijn dood openbaar was, want er is geschreven: *Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt.*

2. Merkt ook, *dat onze Heere Jezus een gewelddadige dood moest sterven, en niet een gewone dood;* gelijk dat uit deze, en uit die andere woorden, Dan. 9:26, klaar blijkt. Want gemerkt Zijn onzondige natuur, als die de beginselen van de dood, welke Hem tot het sterven schikten, niet in Zich had, gelijk wij stervelingen die in ons hebben; en vooral ook, dat de Heere Jehovah Hem, om zo te spreken, vervolgde als de Borg der uitverkorenen voor de vierschaar van Zijn rechtvaardigheid; zo was het welgevoegelijk, ja noodzakelijk, dat onze gezegende Heere Jezus geen gewone dood zou sterven, gelijk de mensen gewoonlijk door zwakheid of ziekten op hun bedden sterven, maar een gewelddadige dood.

1. *Gebruik.* Dit dient tot een bevestiging van deze waarheid, *dat de Messias zo moest sterven.* En daarom zeggen wij in de artikelen des geloofs, dat *Hij geleden heeft onder Pontius Pilatus, dat Hij gekruist, gestorven en begraven is.* Hetwelk ons dan toont: (1) De dadelijkheid van Zijn voldoening, en de volkomenheid van de betaling, welke Hij opgebracht heeft aan de rechtvaardigheid Gods, toen Hij de prijs betaald heeft, die de zondaar zelf betaald zou moeten hebben. (2) Het toont ook de waarheid en dadelijkheid van des Heeren Jezus' lijden, en dat het niet in schijn geweest is; maar gelijk Hij een waar Mens geweest is, zo is ook Zijn lijden een waar en dadelijk lijden geweest. Zijn ziel is van Zijn lichaam gescheiden, ofschoon de vereniging beide van Zijn ziel en Zijn lichaam, met de Goddelijke natuur niet gebroken is geweest. (3) Het dient ook tot een bewijs en een bevestiging, dat onze Heere Jezus de voorzegde en de beloofde Messias is, in Welke al het lijden in ziel en in lichaam, hetwelk voorzegd is dat voor Zijn dood plaats zou hebben, vervuld is. En in Wie ook dit vervuld geworden is, dat *Hij afgesneden is uit het land der levenden.* Zodat, indien wij de Schriftuur recht inzien, dan zal het lijden van de Heere Jezus er zover van af zijn om een stof van ergernis te wezen, dat het integendeel een klaar en een overtuigend bewijs is, dat Jezus van Nazareth de ware Messias is, en dat alles wat van de Messias voorzegd is, in Hem zijn vervulling heeft.

2. *Gebruik.* Het is een stof van *grote vertroosting voor gelovigen, dat onze Heere Jezus, Die nu verhoogd is, gestorven is. Want nu is de dood overwonnen, en nu hebben zij geen reden om grotelijks te vrezen en om ermee te worstelen.* Dit land der levenden is hun rust niet, maar nog een weinig tijds, dan moeten zij vanhier gaan. Onze Heere Jezus is uit het-

zelve afgesneden, en wel door een schandelijke dood, ten behoeven en tot voordeel van anderen, en niet voor Zichzelf, en daarom kan het niet anders zijn, of Zijn dood moet krachtig zijn voor allen daar Hij voor gestorven is; en zo moest hun gering lijden ze niet veel kwellen. Deze eenvoudigste waarheden, welke het meest gemeen schijnen, hebben in zich het meeste geestelijke sap en leven tot versterking van het geloof, om de gelovigen met de meeste vertroosting te voorzien. En indien dit recht verstaan werd, en men door het geloof daarop weiden; o! wat zouden wij daar niet een leven in bevinden en genieten? En al waren er niet meer dan deze twee woorden in de tekst, wat zouden ze evenwel niet al een vertroosting verschaffen in leven en in sterven? Onze Heere Jezus is de gelovigen voorgegaan, en dus mogen zij grotelijks bemoedigd worden om Hem na te volgen.

De *laatste* zaak in de woorden schijnt wat meer duisterheid in zich te hebben, en daarom zullen wij er wat langer op staan om ze te verklaren.

Om de overtreding Mijn volks is de plaag, of de slag, *op Hem geweest*. Deze woorden zien niet op de reden, waarom Pilatus en de overpriesters Hem veroordeeld hebben; want zij hebben geen gedachten gehad aan de zonden van Gods volk, ofschoon Kajafas ten aanzien van Hem blindelings profeteerde, dat Hij voor hen sterven zou. Maar zij zijn een reden waarom *Hij afgesneden is uit het land der levenden*; en hebben dus hun opzicht op de vierschaar van Gods rechtvaardigheid, voor welke Hij stond, en door welke Hij om de overtredingen van Gods volk ter dood veroordeeld is geworden, en ook wederom ontslagen is. Zo is de *plaag* of de *slag* op Hem geweest, ten aanzien van Gods voornemen en oogmerk.

Om de woorden dan te verklaren, mogen wij onderzoeken: (1) Wat hier gemeend wordt door *mijn volk*. (2) Wat het is *om hen geplaagd of geslagen te worden.*

1. *Mijn volk* is een onderscheidende zaak, sommige van anderen onderscheidende; en daarom wordt hier door mijn volk niet verstaan:

(a) De gehele wereld, of alle mensen die ooit geleefd en een wezen gehad hebben, of hebben zullen; want wij vinden nergens in de Schriftuur dat deze Mijn volk of Gods volk genoemd worden; maar altijd wanneer er van Mijn volk gesproken wordt, zo geschiedt dat om onderscheid te maken tussen Zijn volk, en andere volkeren die Zijn volk niet zijn, gelijk als Joh. 10:26,27: *Maar gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van Mijn schapen. Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve;* te kennen gevende dat er sommigen de Zijnen zijn, in onderscheiding van anderen, die op die wijze de Zijnen niet zijn. En zo kan door Mijn volk de gehele wereld niet verstaan worden.

(b) Ook kan door Mijn volk de gehele zichtbare kerk niet verstaan worden; die ten aanzien van de uitwendige bediening van het verbond somtijds Zijn volk wordt genoemd, gelijk zo geheel Israël gezegd wordt Zijn volk te zijn. Doch in Joh. 10:26 wordt het veel nauwer bepaald, alwaar de Heere Jezus tot degenen die maar alleen uitwendig in het verbond met Hem stonden, zegt: *Gijlieden zijt Mijn schapen niet;* om te tonen dat Hij niet rekent naar iemands uitwendige belijdenis. En in vers 16 wordt gezegd van sommigen, die voor tegenwoordig zichzelf Zijn volk niet beleden te zijn, dat zij Zijn schapen waren, zeggende: *Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn; dezen moet Ik ook toebrengen.*

(c) Ook kan het niet bepaald worden tot degenen die dadelijk bekeerd en gelovigen zijn. Want Hij zegt Zelf, gelijk wij zo even hebben gemeld, *Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn; dezen moet Ik ook toebrengen.* En in Joh. 11:52 wordt gezegd, dat

Hij de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één vergaderen zou.
Zo moet dan door *Mijn volk* verstaan worden degenen die in Gods eeuwig besluit der verkiezing zijn afgezonderd als Zijn eigen; namelijk degenen die Hij verkoren heeft om Zichzelf in te verheerlijken, en om ook hen door Zijn genade te verheerlijken in Hem, te weten diegenen, waarvan gesproken wordt, Joh. 17:6: *Zij waren Uwe, en Gij hebt ze Mij gegeven.* Zij zijn het volk waarover gehandeld is in het verbond der verlossing, en die de Vader gegeven heeft aan de Zoon, om door Hem verlost te worden. Het was om hun overtredingen, namelijk om de overtredingen van de uitverkorenen, dat de Heere Jezus geslagen of geplaagd geworden is.
2. *Wat het nu is, dat de plaag of de slag op Hem geweest is* om de overtredingen van Gods volk. De zin is, dat de verdienende oorzaak van hun plaag op Hem geweest is; hetwelk ons dan te kennen geeft, dat Zijn lijden en dood veroorzaakt geworden zijn door de zonden der uitverkorenen Gods. De plaag die op Hem geweest is, is de voldoening die de rechtvaardigheid Gods ontvangen heeft voor hun zonden. Kortom, de slag of plaag die de zonden der uitverkorenen verdiend hebben, heeft *Hem afgesneden uit het land der levenden*, Hem in de *angst* en in het *gericht* gebracht, en *Zijn ziel gesteld tot een schuldoffer.* Anders kan het niet verstaan worden; want er wordt niet gezegd, dat het alleen hun ten goede is geweest, of om hun een voorbeeld van navolging na te laten, dat de plaag op Hem geweest is, gelijk sommige grof dwalende en onheilige mensen de woorden uitleggen. Maar om hun overtreding is de plaag op Hem geweest; dat is, het was hun schuld, hetwelk Hij opnam, en daar Hij Borg voor werd om die te betalen, welke Hem aan deze plaag onderworpen heeft gemaakt.
In dit deel der woorden, dus geopend zijnde, hebben wij twee aanmerkelijke punten of *leringen*, rakende het verbond der verlossing. 1. De partij voor wie het gemaakt en beoogd is, namelijk de uitverkorenen, of Gods volk. Het is niet de gehele wereld, noch de gehele zichtbare kerk, daar God om gehandeld heeft in het verbond der verlossing met de Middelaar; maar het zijn de uitverkorenen Gods. Dezen zijn als het volk Gods, beide in het verbond en in de uitvoering van hetzelve aangemerkt. 2. De grote prijs die vereist en bedongen is geworden voor de verlossing der uitverkorenen, namelijk de dood van de Middelaar, ja, de vervloekte dood des kruises. Dit is de hoofdsom: *Om de overtreding van Gods volk is de plaag op Hem geweest*. Gods bijzonder oogmerk is om Zijn genade in de zaligheid der uitverkorenen te verheerlijken, dewijl de zonde hen gebracht had onder de vloek. Er is aan de ene zijde Gods geven van hen aan de Middelaar, om door Hem verlost te worden; en aan de andere zijde des Middelaars aannemen van hen op de voorgestelde voorwaarden. Hij is tevreden om voor hen te voldoen, om de plaag die zij verdiend hebben, op Zich te nemen, opdat zij mogen vrij gaan. Een elk van deze leringen kan op verschillende wijzen aangemerkt worden.
Uit de *eerste lering* mogen wij aanmerken, *dat er sommigen in Gods voornemen van anderen onderscheiden zijn, die van God zijn uitverkoren uit al de anderen in de wereld.* Want hier zijn sommigen Gods volk aleer zij geboren zijn, en voordat Christus voor hen gestorven is, Joh. 17:6: *Zij waren de Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.* Zij worden ondersteld in een zeker opzicht *Gods volk* te wezen, eer zij aan Christus gegeven zijn om door Hem verlost te worden. Kortom, de Heere heeft een volk, dat Hij uit alle anderen in de wereld, die in dit opzicht Zijn volk niet zijn, ter zaligheid uitverkoren. Er zijn vier hoedanigheden of eigenschappen in deze lering, welke dienen zullen om deze te verklaren.

1. Wanneer wij zeggen dat er zulk een besluit der verkiezing is, dan zeggen wij dat hetzelve een *onderscheidend besluit* is, waarin of waardoor sommigen, en niet allen, worden aangenomen. Een aannemen van de ene, en een laten van de andere; een aannemen van *Izak*, en een laten van *Ismaël*; een aannemen van *Jakob*, en een laten van *Ezau*, zoals er in Rom. 9 geleerd wordt. Deze onderscheiding nu heeft deze *vier* trappen:
(a) Daar is een onderscheiding in Gods voornemen ten aanzien van het einde; overmits alle mensen voor Hem gelijk zijn, zo zijn sommigen tot het eeuwige leven verordend, en anderen niet. Hierom wordt in Matth. 25:34 gezegd: *Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is voor de grondlegging der wereld.* En in dit opzicht wordt het Boek des levens gezegd geopend te worden.
(b) Deze onderscheiding is ten aanzien van hen, om ze aan de Middelaar voor te stellen, en te geven in het verbond der verlossing. Waarin sommigen, en niet allen, aan Christus gegeven zijn, Joh. 17:2: *Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve.* Waaruit blijkt, dat Hij Zijn ambten uitvoert omtrent allen die Hem gegeven zijn.
(c) Er is een onderscheiding ten aanzien van Christus' borgwording en uitvoering van Zijn ambten voor hen, vers 19: *Ik heilig Mijzelven voor hen*; dat is, Ik heb Mij tot het ambt van de Middelaar afgezonderd, en ik offer Mijzelven voor hen, *opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid*. En vers 9: *Ik bid voor hen; ik bid niet voor de wereld*. Het is van hen daar Hij dat kostelijk bericht van geeft, hoofdst. 6:39: *Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uitersten dage.* En van welke Hij zegt, hoofdst. 10:28,29: *En Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen, en niemand kan ze uit de hand Mijns Vaders rukken.* Voor hen staat Hij in, en voor hen alleen; Hij wil voor niemand rekenschap geven, dan voor diegenen dewelke door Hem verlost, en die deelgenoten van Zijn heerlijkheid zullen worden.
(d) Deze onderscheiding is ook ten aanzien van de beloften, die van God gedaan zijn aan de Middelaar, ten behoeve van de uitverkorenen, en ten aanzien van de weldaden, die hun uit dat verbond worden toegebracht. Hij heeft niet beloofd dat Hij alle mensen rechtvaardigen zal, en ze allen doen geloven, maar alleen sommigen. Hij zegt als het ware tot de Middelaar: Dezen geef Ik U om door U verlost te worden; en op het afleggen van Uw leven en het voldoen voor hen, zo beloof Ik, dat Ik ze gelovig maken zal, en dat zij door het geloof aan u gerechtvaardigd zullen worden. Hierom zegt Christus, Joh. 6:43,44: *Murmureert niet onder elkander; niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke*. Wie zijn ze nu die in Hem geloven? Ziet dat in vers 37: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen,* maar ze integendeel zeer verwelkomen. En vers 45: *Een iegelijk dan die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij.* Zo ook hoofdst. 17:2: *Opdat wat Gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve.* Zo ziet gij wat er bedoeld wordt, wanneer wij dit *een onderscheidend besluit noemen.*
2. Wij zeggen dat het een *bepaald besluit is*, zowel ten aanzien van het getal dat geteld wordt, dat is, zovelen, en niet meer, en niet allen; als ten aanzien van het getal dat telt, zulk een man, en zulk een vrouw in het bijzonder, in zulk een plaats, en geen anderen. Zij zijn allen bijzonder genoemd, en daarom worden zij gezegd, *geschreven te zijn in het Boek des levens des Lams.* Het zijn niet allen die God voorzag dat geloven zouden, die

uitverkoren zijn, alsof de verkiezing het geloof volgde als de oorzaak van het besluit; maar het is zulk een getal, dat de Heere aan de Middelaar geeft om getrokken te worden, om te onderwijzen en om gelovig te maken.
3. Wij zeggen verder dat het een *vrij besluit* is, ten aanzien van alle verdiensten in hen, omtrent welken het gaat. Het is vrij in deze drie opzichten: (a) Ten aanzien van iets dat in de personen is die uitverkoren zijn, welke ondersteld worden met de gehele wereld te liggen in de zonde. Hierom wordt er van Jakob en Ezau gezegd, Rom. 9:11: *Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit de Roepende.* Dat is, God had geen opzicht op het goed of het kwaad in Zijn verkiezen van de een, en Zijn verwerpen van de ander. (b) Ten aanzien van Christus' voldoening en verlossing, welke dit verbond onderstellen te zijn, en ook de middelen zijn door welke het uitgevoerd wordt, zodat wij dan verlost worden, omdat wij uitverkoren zijn. De uitverkorenen waren Gods volk, toen Christus Borg voor hen werd; en in dit opzicht is de verkiezing een fonteingenade, zodat de dood van Christus de oorzaak van de verkiezing niet is, ofschoon deze de oorzaak is van al de weldaden die daarop volgen. (c) Het is ook *vrij* ten aanzien van Gods volstrekte soevereinheid, die hierin handelt naar het voornemen van Zijn wil, hebbende geen reden buiten Zichzelf, als klaar blijkt uit Matth. 11:26: *Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U.* En Ef. 1:11: *Wij die tevoren verordineerd waren, naar het voornemen Desgenen Die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil*. Gelijk de pottenbakker macht heeft over het leem, om uit dezelfde klomp te maken het ene een vat ter ere, en het andere een vat ter onere; zo handelt ook de Heere op een soevereine wijze in het besluit der verkiezing.
4. Wij zeggen ook dat dit besluit *peremptoir of volstrekt is;* hetwelk niet zo te verstaan is, alsof het geen middelen toeliet in de uitvoering van hetzelve; maar zo, dat de uitvoering daarvan van niets afhangt buiten God, en dus onmogelijk kan verijdeld worden. Zijn schapen kunnen nooit uit Zijn hand gerukt worden, en niet verloren gaan in der eeuwigheid, maar moeten noodzakelijk allen en een iegelijk dadelijk gebracht worden, om datgene te genieten hetwelk voor hen besloten is in het besluit, of anders konden zij Gods volk niet genoemd worden, indien het zou kunnen gebeuren dat zij de Zijnen niet zouden wezen. Zo ziet gij wat de zin is van die woorden, *Mijn volk*, dat is, Zijn uitverkoren volk, in en door Zijn besluit der verkiezing.
Nu zal ik eens enige weinige gronden uit de Schriftuur voordragen, om deze waarheid te verklaren en te bevestigen.
De eerste grond is genomen uit de namen die het volk Gods ontvangt, of uit de uitdrukkingen die gebruikt worden om ze te noemen in de Schriftuur, hetwelk alles wat gezegd is, bewijzen zal. Gelijk als, zij worden genoemd *Mijn schapen,* Joh. 10; Zijn schapen, die Hij gemerkt heeft, en bij naam en toenaam kent, en die daarom de Zijnen noodzakelijk zijn moeten. Zij worden de *verkiezing der genade genoemd*, Rom. 11:5: *Alzo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade.* En vers 7: *De uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.* Het kan niet anders zijn, of de uitverkorenen moeten het verkrijgen, omdat er een onafscheidelijk verband is tussen het besluit en deszelfs einde. Zij worden gezegd geschreven te zijn in het Boek des levens des Lams dat geslacht is van voor de grondlegging der wereld, eer er enige melding van hen was, of enige aanmerking van iets dat in hen was. Zij worden *de beminden des Heeren genoemd, die ten eeuwigen leven verordi-*

neerd zijn, Hand. 13:48: *En er geloofden zovelen, als er geordineerd waren ten eeuwigen leven;* waar wij zien dat het geloof gesteld wordt als een vrucht of gevolg van het besluit der verkiezing, zover is het er vandaan, dat het een oorzaak daarvan zou zijn. Zij worden genoemd *de gezegenden des Vaders,* Matth. 25:34: *Komt gij gezegenden Mijns Vaders;* die de Vader zegent, kunnen niet dan gezegend zijn. Zij worden de gegevenen aan Christus genoemd; waardoor een bijzondere onderscheiding van hen en van anderen te kennen wordt gegeven. Zij worden genoemd het volk *dat Hij tevoren gekend, en tevoren verordineerd heeft,* Rom. 8:29. *Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd,* enz. En hoofdst. 11:2: *God heeft Zijn volk niet verstoten, hetwelk Hij tevoren gekend heeft.* Nu zijn niet alle mensen op deze wijze voorgekend, want Christus zal tot velen zeggen op de grote dag: *Gaat weg van Mij, Ik heb u nooit gekend,* Matth. 7:23. Zulke en dergelijke namen zijn menigvuldig in de Schriftuur, door welke God sommigen van anderen onderscheidt; hetwelk zijn oorsprong neemt uit Gods voornemen en besluit der verkiezing.

Een *tweede* grond wordt genomen uit de tegenstelling die de Schriftuur maakt tussen de uitverkorenen, en anderen die niet uitverkoren zijn; hetwelk klaar aantoont dat de verkiezing niet van alle mensen kan verstaan worden, alsof er een algemene en conditionele verkiezing was. Hierom wordt er gezegd: *Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat.* De verkiezing van de ene wordt gesteld tegenover de verwerping van de andere. Zo zegt ook de Heere van sommigen, dat zij *Zijn schapen zijn*; en van anderen, dat *zij Zijn schapen niet zijn,* Joh. 1. En Rom. 9 spreekt de apostel van *vaten der barmhartigheid, die God tevoren bereid heeft tot heerlijkheid, en van vaten des toorns, tot het verderf toebereid.* Zo worden ook sommigen gezegd v*aten ter ere, en sommigen vaten ter onere te zijn,* 2Tim. 2:20. Sommigen zijn *geordineerd ten eeuwigen leven,* Hand. 13:48, en sommigen zijn *tot het oordeel tevoren opgeschreven*, Jud. vers 4. Sommige *zijn geschreven in het Boek des levens des Lams,* en sommigen niet, Op. 20:12,15. Waartoe wordt dit nu alles gezegd, dan om ons te laten weten dat God op een vrijmachtige en soevereine wijze in Zijn besluit een onderscheid gemaakt heeft tussen sommigen en anderen, welk onderscheid, gelijk dat in Gods voornemen, om zo te spreken, begonnen is, ook zo blijven zal in de uitkomst? Hetwelk dan ook:

Een *derde* grond van bevestiging is, welke klaar zijn zal, wanneer wij Gods voornemen en besluit vergelijken met deszelfs uitwerking en uitkomst. Want zoals een zaak is in de uitkomst, zo is die van God besloten in Zijn besluit dat ze zijn zou. Zo is Gods eindelijk vonnis op de dag des oordeels niet anders dan de uitkomst van Zijn eeuwig voornemen, dewijl het Boek des levens, dat al de namen der uitverkorenen in zich begrijpt, als het ware geschreven is eer de uitverkorenen een wezen ontvangen hadden. En gelijk er in Hand. 15:18 gezegd wordt: *Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend;* zo is ook inzonderheid dit grote werk der verlossing Hem bekend geweest. Ook zijn al degenen die verlost zouden worden, bijzonder gekend, en geschreven in het Boek des levens, of van Gods besluit der verkiezing. Hierom wordt er gezegd, Rom. 11:7: *Hetgeen Israël zocht, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben het verkregen.* En Joh. 6:37: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.* Zo ook hoofdst. 10:28: *Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid.* En in Rom. 8:30 vinden wij een aaneenschakeling van dingen, van Gods verkiezing af, tot de eeuwige heerlijkheid toe, welke de uitkomst is van de verkiezing. Dewijl het nu klaar is, dat er op de dag des oordeels sommigen van Christus erkend en aangenomen zullen worden, en anderen

wederom niet; zo is dit ook klaar, dat er een onderscheidend besluit is tussen diegenen, welke erkend geworden zijn voor de grondlegging der wereld, en tussen anderen, die op zulk een wijze niet erkend worden; inzonderheid wanneer wij aanmerken dat deze onderscheiding op de dag des oordeels afgeleid wordt uit het besluit der verkiezing, Matth. 25:34: *Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.* Alsof de Heere Jezus had willen zeggen, er is een besluit en voornemen geweest, om u in de hemel te brengen, voor de grondlegging der wereld.
Een *vierde* grond is uit de natuur van Gods verbond der verlossing, welke de waarheid van deze leer, rakende de verkiezing in al deszelfs trappen, zeer klaar voorstelt. Gelijk als blijkt: (1) In Gods aanbieden en geven van sommigen aan de Middelaar; het zijn alleen maar sommigen, en niet allen. (2) In Christus' aannemen van de aanbieding en gift; Hij bidt maar alleen voor sommigen, ook heiligt Hij Zich maar alleen voor sommigen, en niet voor allen. (3) Er is niet één belofte in het gehele verbond der verlossing, hetzij van genade of heerlijkheid, of die is voor de uitverkorenen alleen beoogd, en niet voor alle mensen. *Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid,* Joh. 10:28. *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht,* Ps. 110:3. *Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn, dezen moet ~~ik~~ Ik ook toebrengen,* Joh. 10:16. Er is een noodzakelijkheid om dezen toe te brengen, en niet voor anderen, omdat Hij zulks als Borg voor hen heeft ondernomen, en niet voor anderen. Wij geven op deze lering des te meer acht, en wij blijven er des te meer op staan, omdat zulks grotelijks dient om de volgende lering te verklaren, aangaande de verlossing der uitverkorenen. Want indien er een onderscheiding is van hen door het besluit der verkiezing, dan moet er ook een onderscheiding zijn van hen en van anderen, in het afleggen van Zijn leven voor hen, en niet voor anderen. De verkiezing is de sleutel van alles; er is zulk een volk, hetwelk het voorwerp is van het verbond der verlossing, welker goed gezocht en daarin vastgesteld is, en niet voor iemand anders.
Zo hebben wij dan deze gewichtige waarheid bevestigd. Wij zullen hier de listige bedillingen en redekavelingen der partijen tegen deze waarheid niet weerleggen; alleen, gelijk wij niet willen dat gij omtrent enig stuk der waarheid geringe gedachten zult hebben, zo willen wij dat gij inzonderheid bevestigd zult zijn in het geloof van deze waarheid, want:
1. Indien gij niet klaar en bevestigd zijt in het geloof van deze waarheid, zo zult gij in groot gevaar zijn om de gehele stroom en het beloop der genade niet alleen te bemorsen, maar om deze geheel toe te stoppen, invoege de genade een gemene zaak zal worden, de hemel en de gelukzaligheid maar een gissing zullen zijn, en de verlossing algemeen zal worden. Doch laat deze waarheid maar eens wel gevestigd zijn, dat God een bijzonder volk heeft, voor hetwelk de Middelaar Borg geworden is, dan zullen deze dwalingen te gronde vallen en verdwijnen. Want het is de verkiezende liefde, uit welke al de andere weldaden, die de uitverkorenen ontvangen, voortvloeien. Omdat deze liefde nu bijzonder is, daarom kan er geen gemene toepassing daarvan zijn; het is de zonderlingheid van de genade, die deze aan de ziel der gelovigen aanprijst, en die deze voor hen wonderlijk maakt. Dat de Heere op hen zou zien, die van nature van God waren afgescheiden zowel als anderen, en dat hun geval met alle anderen gemeen zijnde, Zijn liefde bijzonder is, is waarlijk een grote en billijke stof van verwondering. Hiervandaan komt die lofzang, Op. 5:9: *Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie.* Het zijn niet allen uit elk geslacht, taal, volk en natie, die verlost zijn; maar sommigen uit elk daarvan. Laat dit dan als een vaste waarheid aangenomen worden, dat de Heere in

Zijn eeuwig voornemen een onderscheid gemaakt heeft tussen sommigen en anderen, zijnde zulks de grote grond van recht, hetwelk God op die sommigen heeft.
2. Klaarheid in deze waarheid te hebben, dient om het hart van Gods volk in ontzag te houden, en om Hem te verhogen in hun achting, als de Soeverein over het ganse schepsel. En indien iemand met God wilde twisten en zeggen: Waarom heeft Hij alzo gedaan? Zo is het antwoord van de apostel hier van groot nut: *Wie zijt gij, o mens, die tegen God antwoordt?* Het is zo het welbehagen geweest van de opperste Pottenbakker, *Die macht heeft over het leem, om uit denzelven klomp te maken, het ene een vat ter ere, en het andere een vat ter onere,* Rom. 9:20,21. Wanneer de ziel God aldus beschouwt, als hebbende het gehele mensdom voor Hem als een klomp leem, en daaruit de ene verkiezende en opschrijvende, en de andere niet, zo moet zij noodzakelijk in een verrukkende verwondering zeggen: O! wat een groot en soeverein God moet de Heere zijn, Die de eeuwige staat en toestand van de mensen bepaald en opgeschreven heeft, voor de wereld was!
3. Dit verkondigt de gelovigen Gods wonderlijke genade, wanneer zij hun roeping en verkiezing vastgemaakt hebbende, hun namen komen lezen in Gods besluit der verkiezing, die daar stonden eer zij een wezen hadden. Ook is het voor hen een stof van grote en uitnemende vertroosting. (1) Ik zeg, het verkondigt hun Gods wonderlijke genade, Die ze vrijelijk uitverkoren heeft; en dat, wanneer duizenden van groten en edelen voorbijgegaan zijn, zulke arme ellendigen, die in vergelijking met hen maar dwazen waren, aangenomen en uitverkoren zouden worden, volgens 1Kor. 1:26,27: *Want gij ziet uw roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen; maar het dwaze, het zwakke, het onedele, het verachte en hetgeen niets is, heeft God uitverkoren,* om het tot koningen en priesters te maken, Gode en de Vader. (2) Het is een stof van grote en uitnemende vertroosting voor hen, dat deze vrij en vast is; ja, zo vrij, dat het alle grond van roem wegneemt. Want welke grond van roem, bid ik u, heeft een uitverkorene meer dan een heiden in Amerika, of als iemand die reeds in de hel is? *Wie onderscheidt u? En wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen had*? Het is de verkiezing die het onderscheid maakt. Het is ook vast, want hun zaligheid is op Gods voornemen en besluit gegrond, hetwelk de vaste rust is van een gelovige; de liefde is niet van onze kant, maar van de kant van God en van Christus begonnen, gelijk de Heere Jezus zegt: *Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren,* Joh. 15:16.
4. Deze waarheid toont ook, dat gij allen nodig hebt om uw roeping en verkiezing vast te maken. Dit is de eigenlijke grond daar de vertroosting van een gelovige op rust, dat hij het bewijs daarvan in zijn consciëntie heeft, dat hij hier is opgeschreven, en dat hij een afschrift van dit besluit ontvangt, opdat hij zijn naam daarin zien en lezen mag. Hieruit vloeien verschillende stromen van vertroosting; want indien dit zo is, dan zijt gij aan Christus gegeven; dan is Christus Borg geworden, om Gods rechtvaardigheid voor u te voldoen; dan zult gij het geloof en de toeneming daarin ontvangen, gij zult de bekering en de heiligmaking ontvangen, en op het einde van uw loop ook de hemel en de heerlijkheid. Indien iemand zeggen mocht, dit is een grote zaak, en hoe zal die bekomen worden? Zo antwoord ik, dat zulks niet onmogelijk is, en om zulks te tonen, zal ik maar deze twee dingen voordragen, welke beide besturingen en merktekenen zijn, en welker praktijk een vast bewijs zal opleveren, dat uw naam is opgeschreven in Gods Boek, vanwaar al die grote en heerlijke dingen hun oorsprong hebben.
(1) Daar een onderwerping is aan de roeping van Christus in het Evangelie, en een aan-

nemen van Hem, daar is een merkteken van de verkiezing; want het is zeker, dat niemand tot Christus zal of kan komen, en in Hem geloven, dan de uitverkorenen. En al wie uitverkoren is, moet en zal tot Christus komen, hetzij vroeger of later, Joh. 6:37: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.* En hoofdst. 10:4: *Zijn schapen volgen Hem, overmits zij Zijn stem kennen.* Zij verwelkomen en gehoorzamen Christus' roeping in het Evangelie. Nu zijn allen die deze aannemen en gehoorzamen, uitverkorenen; zodat er geen nieuwe openbaring nodig is tot deze zaak, ook is er geen pijnigende kwelling nodig, om te weten of uw naam in Gods Boek geschreven is. Beproeft zulks maar uit deze zaak, of gij de roeping van het Evangelie gehoorzaamd hebt, of gij onder een gevoel van een Zaligmaker nodig te hebben, tot Christus de toevlucht genomen hebt, en met Hem verenigd zijt geworden op Zijn eigen voorwaarden. Hierdoor is uw recht zeker, en hierdoor hebt gij ook een bewijs dat gij een uitverkorene zijt; want Zijn schapen komen tot Hem, en horen Zijn stem. Zovelen uwer nu als gij oprecht in Hem geloofd en u om leven en zaligheid tot Hem begeven hebt, hebt het zegel en het getuigenis in uzelf, dat uw namen in Gods Boek geschreven zijn voor de grondlegging der wereld. Doch indien dit niet is, twist, disputeert en twijfelt dan zoveel als gij wilt daarover, dan is het zeker dat gij, wat ook in het vervolg geschieden mag, voor tegenwoordig geen blijk van uw verkiezing hebt.

(2) Daar een ware heiligheid, of een ware betrachting is om heiliger en heiliger te worden, daar is een merkteken van de verkiezing, en dat zulkeen in het Boek van Gods besluit is opgeschreven; omdat de heiligheid een vrucht is van de verkiezing, als klaar blijkt, Ef. 1:4: *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden zijn heilig en onberispelijk voor Hem in de liefde.* Er is niemand die waarlijk heilig is, dan die God beoogd heeft dat heilig zijn zal. De apostel tot dit einde 2Tim. 2:19 gesproken hebbende van de verkiezing, en gezegd hebbende: *Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel, de Heere kent degenen die de Zijne zijn;* en dat er in een *groot huis niet alleen gouden en zilveren vaten zijn,* enz., zo voegt hij erbij, vers 21: *Indien iemand zichzelven van dezen reinigt, die zal een vat zijn ter ere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, enz.* Niet dat de verkiezing van iemands heiligheid afhangt; maar dat hij door zijn heiligheid zich openbaren zal een uitverkoren vat te zijn, en zo met recht besluiten mag zodanig te wezen. Zodat de heiligheid de mensen tot kennis brengt van dat grote geheim van de verkiezing, en zij geeft ze ook vrijmoedigheid om deze te mogen toepassen. Er is niets daar de mensen gewoonlijk meer begeerte toe hebben, dan om te weten of zij uitverkoren zijn of niet; doch hier is een zekere weg om tot kennis daarvan te geraken; namelijk, te arbeiden om te geloven en om heilig te zijn; en dan mogen wij verzekerd zijn dat onze namen in het Boek des levens geschreven zijn. Maar indien wij het geloof in Christus en de heiligheid verachten, wat dan ook in Gods voornemen omtrent ons zijn mag, zo hebben wij echter voor tegenwoordig geen grond om onze verkiezing te besluiten.

Er worden hier verschillende dingen, rakende de kracht van de prijs van Christus' dood, en van de uitgestrektheid daarvan, gelijk die als een prijs voor de zonden der uitverkorenen betaald geworden is, ingesloten; welke ik kort noemen zal, en dan tot de volgende lering, die meer direct in de woorden voorgesteld wordt, overgaan.

1. Er wordt hier ingesloten dat er een volk Gods is, hetwelk Hij uitverkoren, en van alle anderen afgezonderd heeft, en in hetwelk Hij, van voor de grondlegging der wereld, voorgenomen heeft Zijn genade te verheerlijken; gelijk dat uit de benaming, die zij hier

ontvangen, zelf verklaard wordt, te weten, Mijn volk, niet alleen uit de Joden, ook niet alleen uit de heidenen; maar Mijn volk uit Joden en heidenen tezamen; gelijk Christus zegt, Joh. 10:16: *Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn, dezen moet Ik ook toebrengen.*

2. Er wordt ingesloten, dat dit besluit der verkiezing in orde der natuur het verbond der verlossing voorgaat. Hetzelve vloeit niet uit de dood van Christus, als een gevolg of vrucht daarvan; maar is voor deze. Want indien de dood van Christus het middel of de prijs is, gelijk het waarlijk is, door welke Hij voor de zonden der uitverkorenen voldoet, dan moet het besluit der verkiezing deze voorgaan. Alleen moesten wij ons wachten, om aan God enige eerderheid of laterheid in Zijn besluiten toe te schrijven in orde van tijd; want Hij is oneindig in wijsheid en vooruitzicht, en dus machtig om met één gezicht alle dingen te beschouwen, als ook om alle dingen, die oneindig in getal zijn, op eenmaal te besluiten, die wij niet begrijpen of bevatten kunnen. Doch de orde der dingen aanmerkende, zo is het besluit der verkiezing geen vrucht of gevolg van de dood van Christus, maar gaat deze voor, en is een middel om hetzelve krachtdadig te maken. Hij is gesteld om de uitverkorenen van hun zonden zalig te maken, als ook van hetgeen dat hun zonden verdiend hadden; *om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest.* Zij waren Gods volk al door de verkiezing voor Christus' verbintenis, om voor hen te lijden of te voldoen, veelmeer voor Zijn dadelijk lijden; en zo kan hun verkiezing geen vrucht of gevolg zijn van Zijn lijden.

Dit dient *om deze waarheid te verdedigen tegen een dwaling der Arminianen, die, gelijk zij het oogmerk der genade in de zaligheid der zondaren in andere stukken overdwarsen, zulks ook in dit stuk doen, door de dood van Christus te stellen voor de verkiezing, en de verkiezing te doen volgen op de dood van Christus.* Doch het besluit der verkiezing is, gelijk wij tevoren gezegd hebben, soeverein, zijnde hetzelve een daad van volstrekte vrije genade, waarin de Heere sommigen benoemd hebbende, om aan hen de heerlijkheid van Zijn genade te openbaren als het einde, waartoe de dood van Christus en andere middelen besloten heeft om zulks te bevorderen.

3. Hier wordt ook ingesloten, dat zelfs Gods volk in het verbond der verlossing als zondig aangemerkt is. *Om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest.* Zij zijn, toen er over hen gehandeld is geworden, zowel als zondaren aangemerkt als anderen. Wij behoeven niet te twisten, of zij als zondig in het besluit der verkiezing zijn aangemerkt, omdat zulks in deze plaats niet noodzakelijk, noch voor u van enig nut is. Doch het is zeker, dat zij in Christus' borgwording voor hen als zondig aangemerkt zijn; want God heeft Christus niet gezonden, en is Zelf niet in de wereld gekomen om het leven en de zaligheid voor rechtvaardigen te verwerven; maar Hij is gezonden en gekomen, om Zijn leven te geven tot een rantsoen voor velen, te weten, voor vele zondaren. En daarom wordt dit gegeven als de reden van Zijn Naam, Matth. 1:21: *Gij zult Zijn Naam heten Jezus; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.*

1. *Gebruik.* Dit dient om *de uitverkorenen grotelijks te vernederen, die, wanneer zij genade ontvangen, zulks om niet ontvangen; want zij waren van nature niet beter dan anderen die God voorbij gaat.* Gelijk wij zien kunnen, Ef. 2:13. *Wij waren dood in de misdaden en de zonden, en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.* Petrus en Paulus waren van nature zowel kinderen des toorns als Judas; en David is van nature zowel een kind des toorns geweest als Saul, toen deze onderhandeling, rakende het werk der verlossing, tussen die twee geloofwaardige Partijen besloten is.

2. *Gebruik.* Het dient ook *tot aanmoediging van een gelovige, die gevoelig is over zijn zonde, bevreesd voor de toorn Gods, en in die gestalte zich tot Christus begeeft.* Ofschoon zijn ongeloof hem met Petrus mocht doen zeggen: *Heere, ga van mij uit, want ik ben een zondig mens*, zo mag deze aanmerking hem nochtans moed geven, dat Christus voor de zondaren, voor de overtredingen van Zijn volk geslagen is geworden. Ja, indien er geen zonden waren geweest, en indien het verbond der werken stand had blijven houden, dan was er geen Zaligmaker nodig geweest. En daarom hebben zondaren hier een vaste grond om aan vast te houden, om het leven en de zaligheid te verkrijgen. Derhalve is het als een:

3. *Gebruik,* een zeer gevaarlijke stelling die de *antinomianen* drijven, behalve deszelfs curieusheid, namelijk, *dat ofschoon de mens nooit gevallen was, Christus nochtans Mens zou geworden zijn.* Want wij zien hier, dat Christus' menswording, en dat de plaag die op Hem geweest is, voortvloeit uit Zijn borgwording voor uitverkoren zondaren; en Zijn borgwording is wederom voortgevloeid uit het verbond der verlossing, rakende uitverkoren zondaren. Derhalve is wijs te zijn buiten en boven hetgeen geschreven is in de Schriftuur, niet dan ijdele trotsheid en dwaasheid.

4. Hier wordt ingesloten, dat de zonde, overal waar zij gevonden wordt, plagen verdient, zelfs de zonde der uitverkorenen. Ja, wij mogen daar bijdoen, dat de zonde der uitverkorenen niet alleen in zichzelf plagen verdient, als zijnde deze een overtreding van de wet Gods, maar dat er een dadelijke vloek daartegen blijft staan, totdat zij weggenomen wordt. Gelijk zo Gods bedreiging, *ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven,* een noodzakelijkheid van plagen meebrengt. Dit, zeggen wij, wordt hier klaar ingesloten, omdat de Middelaar, Zich als Borg voor der uitverkorenen schuld aanstellende, heeft moeten geplaagd en geslagen worden. Wanneer Hij nu zo geplaagd is, zo moet de zonde zeker zulks verdienen. Wij spreken nu niet van een volstrekte noodzakelijkheid; maar God de mens zijn plicht geopenbaard, en een bedreiging gedaan hebbende: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven,* zo is er een noodzakelijkheid ten aanzien van Gods waarheid, getrouwheid en onveranderlijkheid, Die gezegd heeft, dat de plagen op de zonden volgen zouden. Want de zonde kan niet weggenomen worden, tenzij de bedreiging voldaan wordt.

Dit mag ons leren, *dat de zonde geen kleine zaak is, en ook, dat de vergeving zulk een gemakkelijk werk niet is als de mensen gewoonlijk denken.* Er zijn vele jammerlijke plagen die op de zonden volgen, welke op alle zondaren buiten Christus zwaar zullen aanvallen. O! denkt dan niet dat de zonde een lichte zaak is, die de oorsprong is van zoveel ellende voor de zondaar. Indien gij wist hoe uitnemend bitter Gods vloek en toorn is die op de zonde volgt, zo zoudt gij veel liever willen sterven, dan deze bedrijven. Indien gij dat woord geloofde waarheid te zijn, *Hij zal de schuldige geenszins onschuldig houden,* Ex. 34:7; en indien gij Gods getrouwheid en waarheid geloofde, die verbonden zijn om Zijn bedreigingen te vervullen, zo zouden de overtuigingen meer sterk en doordringende zijn.

5. Hier wordt ook ingesloten, dat ofschoon de zonden der uitverkorenen de vloek en toorn verdiend hebben, en ofschoon er een voldoening zijn moet, voordat deze weggenomen kan worden, de uitverkorenen nochtans voor zichzelf niet voldoen kunnen; *om de overtredingen van Gods volk is de plaag op Hem geweest.* De Heere Jezus heeft geslagen en geplaagd moeten worden, eer de zonden weggenomen konden worden. Indien de uitverkorenen voor zichzelf hadden kunnen betalen, zo hadden zij aan Christus zoveel niet

verschuldigd behoeven te zijn, noch Hem dankbaar behoeven te wezen voor Zijn onderneming. Doch dit wordt hier ingebracht om de nederbuiging van Zijn liefde aan te tonen, die, wanneer er niets was dat voor hen voldoen kon, Hij als Borg ingetreden is. De gruwelijkheid der zonden was zo groot, dat de Majesteit van God, Zijn oneindige heiligheid en vlekkeloze rechtvaardigheid geschonden, en het eindige schepsel niet machtig zijnde om deze te herstellen, zulks vorderden; want het gehele mensdom, ja al de geschapen engelen, konden niet voor het kwaad van een mens voldoen aan een oneindig God; en daarom zegt Hij: *Behalve Mij is er geen Heiland.* Waarom hij dan ook alle andere heilanden behalve Hem als uitdaagt. Ps. 49:8,9: Niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven, want de verlossing van hun ziel is te kostelijk, en zal in eeuwigheid ophouden onder de schepselen.
Zoekt dan om recht gevoelig hierover te zijn. Gij zult mogelijk denken dat dit maar een gemene lering is; maar helaas! gij wandelt niet onder een diepe overtuiging en gevoel daarvan. Hiervandaan komt het, dat er zo weinigen gevonden worden die zich aan Christus verplicht achten, en dat er zo weinigen zijn, die tot Hem de toevlucht nemen. Vraag de meesten hoe zij denken in de hemel te komen? Zij zullen vele dingen en wegen noemen, eer zij van Christus, en het geloof in Hem, enige melding zullen maken. Hebben zij enige misdaad bedreven, dan zullen zij het zoeken te verbeteren, of zij zullen om vergeving bidden, denkende dat het dan wel met hen zal zijn. Dezen zeggen zakelijk, of dat er geen voldoening voor de zonde nodig is, of dat zij voor zichzelf kunnen voldoen.
6. Hier wordt ook ingesloten, *dat ofschoon de uitverkorenen gezondigd hebben, en voor zichzelf niet kunnen voldoen, het nochtans noodzakelijk is dat er een voldoening voor hen verzorgd wordt.* Ik zeg niet blotelijk, dat er noodzakelijk een voldoening moet zijn voor allen die gezondigd hebben; want de Heere heeft miljoenen van engelen en verworpen mensen, zonder enige hoop van een Zaligmaker of een voldoening gelaten. Doch Gods voornemen, om vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden, Zijn besluit der verkiezing, hetwelk vast moet staan, en dat de namen der uitverkorenen in het Boek des levens geschreven zijn, aangemerkt zijnde, zo is het onmogelijk dat zij onder de vloek kunnen blijven liggen, maar zij moeten daarvan verlost, en er moet voor hen voldaan worden. *Om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest;* Mijn volk heeft gezondigd, en daarom moet het verlost worden. Op vooronderstelling van het besluit der verkiezing, en dat de Heere Jezus dat grote werk der verlossing ondernomen heeft, zo is het onmogelijk dat de uitverkorenen verloren kunnen gaan; de zonde kan hen niet geheel van God aftrekken. Niet alleen zullen hen geen uitwendige dingen, gelijk als duivelen en mensen, verdrukkingen, vervolgingen, enz. van het eeuwige leven kunnen beroven; maar zelfs de zonden niet die in hen zijn. Want dewijl Zijn besluit peremptoir of volstrekt is, zo moet hetzelve vast blijven, gelijk Hij Zelf zegt, Joh. 10:16: *Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn, dezen moet Ik ook toebrengen.* Gods voornemen kan niet verijdeld of veranderd worden, en daarom is het noodzakelijk, dat er een voldoening voor hun zonden verzorgd wordt.
7. Hier wordt ook ingesloten, dat de Heere Jezus tot dit einde, namelijk, dat de uitverkorenen van de zonden verlost, en dat Gods besluit der verkiezing vast mocht zijn, Borg geworden is, en ondernomen heeft om voor hun zonden te voldoen. Want anders kon de plaag niet op Hem geweest zijn, indien Hij voor hen geen Borg geweest was. Maar dat nu *om de overtredingen van Gods volk de plaag op Hem geweest is,* zulks toont klaar, dat Hij Borg voor hen geworden is, gelijk er ook staat, Hebr. 7:22: *Van een zoveel beter ver-*

bond is Jezus Borg geworden; en Psalm 40:8: Toen zeide Ik: *Zie, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* Deze dingen gesproken en ontleend zijnde van de wijze der mensen in hun verbondshandelingen, zo mogen wij deze aldus begrijpen: Er is des Vaders weigeren van iets, namelijk, *brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist;* en Zijn voorstellen van iets anders, namelijk dat de Middelaar voor de uitverkorenen Borg werd. En aan de andere zijde is daar des Middelaars aanbieden om Borg te worden, en Zijn dadelijke onderneming en inwilliging van des Vaders voorstel en eis, wanneer zondoffer, noch brandoffer, noch duizenden van rammen, en tienduizenden van oliebeken geëist werden; *zie, Ik kom,* zegt Hij. En om dan het verbond te sluiten, zo is daar des Vaders aannemen van Zijn onderneming, tevreden zijnde om Zijn lijden, als de prijs van der uitverkorenen schuld, te accepteren. Hierom zegt de Heere Jezus, Joh. 17:6: *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven;* dat is, zij waren Uwe door verkiezing, en Gij hebt Mij dezelve gegeven om ze te verlossen. En Hebr. 10:10: *In welke wil wij geheiligd zijn;* dat is, in de wil des Vaders, dat de Zoon Borg zou worden.

Men moest het werk der verlossing als een groot, als een genadig en heerlijk werk aanzien; want in deszelfs uitvinding is de Vader, Zoon en Heilige Geest van alle eeuwigheid werkzaam geweest. Hij kon met een woord spreken duizenden werelden met engelen en onzondige mensen geschapen hebben, en nochtans heeft Hij deze weg, van de arme uitverkorenen te verlossen, genadig willen houden. Wij zijn helaas! zondig genegen om geringe gedachten te hebben van de zaligheid en de verlossing van een ziel; maar in Gods achting is het een grote zaak, dewijl de diepste van Zijn raadslagen, om zo te spreken, daaromtrent zijn opgenomen; en omdat in deszelfs uitvinding de veelvuldige wijsheid Gods zeer luisterrijk doorstraalt. Gelijk in andere dingen van dat werk, zo ook hierin, dat er een eeuwige onderneming en verbintenis is geweest van de Heere Jezus, in de plaats van Zijn uitverkorenen, als hun Borg.

8. Dewijl hier gezegd wordt, *om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest,* zo sluit het in, dat de Heere Jezus in Zijn borgwording voor de uitverkorenen Zich verbonden heeft om al dat lijden te ondergaan, hetwelk zij verdiend hebben, ook zelfs het lijden van een vervloekte dood, hetwelk de vloek is die tegen de mens bedreigd is over de zonde: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.* En ofschoon nu, wanneer Christus Borg is geworden, de partij veranderd is, zo blijft de prijs nochtans dezelfde, als blijkt uit Gal. 3:13,14: *Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, enz. Opdat de zegening van Abraham tot de heidenen komen zou in Christus Jezus.* Waardoor dan de rechtvaardigheid Gods verdedigd wordt, zodat Hij barmhartigheid bewijzen kan aan de uitverkorenen, zonder die in het minste te benadelen. Ja, deze weg dient meer tot verdediging van Gods rechtvaardigheid, en om Zijn waarheid te verheerlijken, dat Christus Mens geworden, en voor de uitverkorenen gestorven is, dan dat de vloek gebracht was geworden over de uitverkorenen zelf. Ook legt dit een groter ontzag op zondaren tegen de zonden. Ik zeg nogmaals, dat daardoor de zuivere en vlekkeloze rechtvaardigheid Gods meer verdedigd, en Zijn waarheid meer verklaard geworden is, in zo heilig streng de schuld der uitverkorenen van de Borg te eisen, dan of zij zelf voor eeuwig geleden hadden. Ook wordt hier de veelvuldige wijsheid, en de rijkdom der vrije genade Gods verklaard; want dewijl er een besluit van verkiezing is, om velen te zaligen en tot de heerlijkheid te brengen; en zij nu onder de zonden zijnde, zo is er een ander besluit en bedreiging, welke de zondaar vervloekt. Deze twee nu tegen el-

kander strijdig schijnende, zo is aan de ene zijde de vraag: *Hoe is het mogelijk dat een zondaar, die onder de vloek is, zalig worden kan?* En aan de andere zijde: *Hoe is het mogelijk dat een uitverkorene verdoemd worden kan?* Hier komt de wijsheid Gods die knoop losmaken; de vlekkeloze rechtvaardigheid is voldaan geworden, door het nemen van, en het vallen op de Borg. De wonderlijke liefde en genade laten zichzelf uit in het vergeven van de zondaar, en in het aannemen van een rantsoen voor hem; en de veelvuldige wijsheid openbaart zich in het verenigen van die twee tezamen, zodat ze beide voldaan worden en hun werking doen; en alles keert zo in de uitkomst tot openbaarmaking van de heerlijkheid der genade. Het kan niet zijn dat de uitverkorenen verdoemd worden; en nochtans staat hier de bedreiging van een rechtvaardig God, Die gereed is om Zijn vloek uit te voeren. Doch hier is de verzoening, de vloek wordt uitgevoerd over de Middelaar; waardoor God Zichzelf betoont een Hater van de zonden, en een Wreker van het ongelijk, dat Zijn rechtvaardigheid aangedaan is; en de uitverkoren zondaar wordt vergeven, waardoor God de vrijheid van Zijn genade en wonderbare liefde openbaart.

Nu komen wij tot de *tweede lering,* die meer direct door de woorden wordt voorgesteld; deze heeft twee delen: (1) Dat de dood en het lijden van de Heere Jezus een evenredige prijs en voldoening is voor de zonden der uitverkorenen; en wel (2) voor hen alleen. Deze dingen liggen uitdrukkelijk in de woorden van de profeet. Want indien men vraagt, waarom heeft Christus dit alles geleden? Zo antwoordt hij, Hij heeft dit geleden als een prijs voor de overtredingen. Vraagt men verder, voor wiens overtredingen Hij geleden heeft? Zo antwoordt hij, niet voor alle mensen in de wereld, *maar om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest.*

Het *eerste deel* van de *lering* komt hierop uit, dat het lijden van Christus beoogd is, *om voor de overtredingen van Gods uitverkoren volk te voldoen; en dat Hij met opzicht op de voldoening voor hun zonden geleden heeft.* Indien wij nu die dingen als waarheden erkennen, die wij tevoren hebben aangemerkt als in de woorden ingesloten te zijn, dan moet dit noodzakelijk en natuurlijk volgen. Want indien Hij Zichzelf als Borg verbonden heeft voor de schuld der uitverkorenen, dan moet Zijn afleggen van Zijn leven tot datzelfde einde zijn. Wanneer wij nu zeggen, dat Christus een prijs betaald heeft tot voldoening voor de overtredingen der uitverkorenen, dan menen wij niet alleen dit, dat Zijn lijden en dood een waarde in zich hebben om voor hun zonden te voldoen; maar dat zij ook zo door Hem beoogd zijn in het ondergaan daarvan, als ook dat zij van God als zodanig, volgens Zijn voornemen, en volgens het verbond tussen Jehovah en de Middelaar, zijn aangenomen. Zij zijn niet alleen, gelijk de Socinianen zeggen, tot bevestiging van Zijn leer, en om ons een voorbeeld van lijdzaamheid en van gehoorzaam te zijn tot de dood, gelijk als Hij geweest is, na te laten; maar ook, en wel voornamelijk, om de rechtvaardigheid Gods voor onze zonden te voldoen. Derhalve doet dit goddeloze gevoelen der Socinianen uitnemend tekort aan het lijden van Christus, en aan die weergaloze liefde die daarin doorstraalt; ja, ook aan het gehele ontwerp der verlossing. Want indien het lijden van Christus geen voldoening is aan de Goddelijke rechtvaardigheid, dan zijn wij gelaten buiten alle rechtmatig pleiten en verdedigen voor de vierschaar Gods; en indien wij er geen hebben, dan ziet die vloek, *ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven,* de ontwaakte zondaar stijf in het aangezicht. Hoezeer nu de mensen zich in hun zorgeloosheid met zulke dromen mogen behagen, en denken dat de voldoening aan Gods rechtvaardigheid niet noodzakelijk is, wanneer de consciëntie nochtans ontwaakt wordt, zo zal zij zonder zulk een voldoening niet gerustgesteld kunnen worden; en indien de

mensen Gods bedreigingen niet geloven, zo zullen zij maar weinig, of liever geen troost kunnen hebben uit Zijn beloften, en daarom is er een voldoening nodig. Indien nu het lijden van de Heere Jezus de voldoening niet is, zo is er geen andere voldoening, en zo wordt dan het gehele werk der verlossing omgekeerd en omver geworpen. Al heeft dan Christus ons door Zijn lijden een voorbeeld van lijdzaamheid nagelaten, zo is dat nochtans niet het principale einde daarvan; maar het is in het verbond der verlossing bepaald, door de Middelaar beoogd, en tevens ook bewilligd door Jehovah, dat het de verdienende oorzaak van vergeving voor de uitverkorenen, en de prijs van hun verlossing zou zijn.
Dit mogen wij verder verklaren en bevestigen:
(1) Uit de spreekwijzen, die gewoonlijk gebruikt worden in de Schriftuur; gelijk als, *Hij heeft voor de zonden geleden,* te weten, van Zijn volk; en hier in de tekst, *om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest.* Hun zonden hadden een zonderlinge invloed in het brengen van de plaag op Hem; doch welke invloed konden zij anders hebben, dan dat zij Hem de plaag teweeggebracht hebben? Indien nu Zijn slagen en plagen door onze zonden teweeggebracht zijn, dan is de verdienste daarvan op Hem gelegd, en dan moet Zijn lijden de vloek zijn, die wij uitverkoren zondaars zouden hebben moeten lijden. Zo ook, dat Hij hun Borg wordt genoemd, zulks toont dat Hij hun schuld op Zich genomen heeft, en het afleggen van Zijn leven is de vervulling van Zijn opgenomen borgtocht. En wanneer wij aanmerken, dat hun schuld van Hem geëist is geworden; dat Hij gedagvaard is voor Gods gericht, als Borg in hun plaats, en dat dit nergens anders om zijn kon dan om als Borg voor hen te antwoorden, zo moet Zijn lijden beoogd zijn geworden als een voldoening voor hun zonden. Want de zonden der uitverkorenen waren niet de oorzaak, waarom Pilatus, de Joden, de farizeeën en schriftgeleerden Hem ter dood gebracht hebben; maar Hij is voor onze zonden voor de vierschaar Gods gesteld, en is als onze Borg daarvoor ter rekenschap gevorderd.
(2) Uit de namen die Zijn lijden in de Schriftuur ontvangt. Daar wordt het genoemd *de prijs van onze verlossing*, een *koping van ons*, een *verzoening voor onze zonden*, Rom. 3:25, 1Joh. 2:2. Ook menigmaal een *offerande* en een *rantsoen*, Matth. 20:28: *De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen;* dat is, voor al Zijn uitverkorenen, om ze te verlossen van de dienstbaarheid daar zij onder waren. Hetwelk klaar toont, welk opzicht Zijn lijden op onze zonden gehad heeft, namelijk, dat het een verzoening daarvoor is geweest bij God.
(3) Het is ook klaar, wanneer wij overwegen dat de dood van Christus, ten aanzien van deszelfs Voorwerp, geweest is voor de overtredingen van al Gods volk, van al de uitverkorenen, die geleefd hebben voordat Hij geleden heeft, hetzij ze gestorven zijn in hun kindsheid of bejaardheid, en voor allen die geleefd hebben, of leven en sterven zullen na Zijn lijden, tot aan het einde van de wereld. Welke weldaden konden diegenen nu hebben uit de dood van Christus, die gestorven zijn voordat Hij in het vlees gekomen is, indien het zo was als de *Socinianen* zeggen? Want het is zeker, dat Zijn dood voor hen geen voorbeeld van lijdzaamheid en gehoorzaamheid zijn kon; maar de krachtdadigheid van Zijn dood is van de grondlegging der wereld geweest; Hij is altijd in die zin het Lam geweest Dat geslacht is, zowel voor Zijn menswording, als daarna. En indien het niet verdienstelijk is om de zaligheid te verwerven voor uitverkoren kinderen, welke invloed of voordeel is er dan in ten aanzien van hen? Want zij worden of niet in de hemel gebracht, of zij worden er ingebracht zonder in het minste aan Christus verplicht te wezen, dat zij

daar ingebracht zijn; of indien zij aan Hem daarvoor verplicht zijn, zo is het zeker uit kracht van de verdienstelijkheid van Zijn lijden, tot verzoening voor de zonden van Zijn volk.
(4) Het blijkt verder uit dit hoofdstuk, en uit het gehele Evangelie, dat al het voordeel dat aan Gods volk wordt geschonken, gelijk als rechtvaardigmaking en vergeving der zonden, gedurig hieraan, als deszelfs oorzaak, wordt toegeschreven, gelijk vers 11: *Door Zijn kennis zal Mijn knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* Indien nu al de geestelijke weldaden die ons geschonken worden, door Zijn dood verdiend zijn, dan moet er zeker een kracht in zijn door welke zij verdiend worden; en zo moet Zijn dood een prijs en voldoening wezen, welke Hij betaald heeft door Zijn sterven, met betrekking op de verwerving daarvan.
(5) Het blijkt ook verder uit het einde dat God voorgehad heeft in het werk der verlossing en in het lijden van Christus, namelijk, zowel de verheerlijking van Zijn rechtvaardigheid, als van Zijn barmhartigheid, opdat geen van beide verdonkerd noch geschonden mochten worden. Nu wordt door de dood van Christus Gods rechtvaardigheid verheerlijkt, en Hij wordt gezien rechtvaardig te zijn, in het uitvoeren van Zijn bedreiging tegen de zonde, zelfs in de Persoon van Zijn eigen beminde Zoon, toen Hij Borg geworden is voor zondaren. Doch indien Zijn lijden geen voldoening in zich had aan de Goddelijke rechtvaardigheid, ofschoon er dan enige schijn van barmhartig te zijn in mocht wezen, zo is er nochtans niets in tot voldoening van de Goddelijke rechtvaardigheid. Doch de apostel zegt ons, Rom. 3:25, dat God Hem heeft voorgesteld tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid; opdat Hij rechtvaardig zij en rechtvaardigende dengenen die uit het geloof van Jezus is. Hierdoor heeft God verklaard dat Hij een rechtvaardig God is, opdat niemand verkeerd op de barmhartigheid ruste, of de zonde licht achten zou, dewijl deze zo streng vervolgd is in de Borg. Om nu enig gebruik en toepassing te maken, zo bidden wij u:
1. *Hebt toch geen kleine gedachten van deze waarheden, alsof deze van weinig aanbelang waren, gelijk deze en dergelijke waarheden helaas! van velen licht geacht worden, waarom zij dan ook smakeloos voor hen zijn, en een vermoeidheid om ervan te horen.* En nochtans is deze zelfde waarheid, daar wij nu van handelen, een grote grond van ons geloof. Want indien wij niet geloven dat Christus een Verzoening voor onze zonden is, dan hebben wij geen grond om op Hem te vertrouwen, of om in Hem te geloven. Maar deze waarheid kennende, en in het geloof daarvan bevestigd zijnde, zich hartelijk daarmee verenigende, zo hebben wij daaruit grond, om Gods gunst te verwachten, en om van de vloek verlost te worden, omdat Christus als onze Borg ondernomen heeft om voor ons te voldoen, en ook dadelijk voldaan heeft. Dit is het dat Zijn dood beminnelijk maakt. Dat Christus ons door Zijn dood een voorbeeld nagelaten heeft, is veel; doch indien wij er anders niet door ontvingen, dan zouden wij een kleine vertroosting hebben, indien deze ook niet een voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid was, om op te berusten. Ofschoon dit nu alleen als een leerstuk aangemerkt mag worden, zo komt het nochtans aan op onze praktijk, als wij deze wel gewaar worden. En ofschoon wij met geen Socinianen in de belijdenis te handelen hebben, zo zijn er nochtans twee soorten van mensen onder ons, die Socinianen in hun hart zijn.
(1) Dezulken die zorgeloos in de zonden blijven leven, en nochtans hopen dat zij barmhartigheid verkrijgen zullen; die wel belijden dat zij grote zondaren zijn, doch die, om zulks te vergoeden, gaan bidden, hun leven verbeteren, en van een aantal van die dingen

spreken, maar mogelijk niet één woord van Christus en van Zijn verdiensten, of van hun natuurlijke genegenheid, om Christus voorbij te zien en te verwerpen; alsof zij nergens naar te zien hadden dan naar een verbond der werken, zonder een Zaligmaker, en alsof God de gedreigde vloek had weggenomen, of wegnemen zou zonder een voldoening. En zo wordt de voldoening van Christus van de menigte der geveinsden in de zichtbare Kerk niet gekend, noch op vertrouwd. Dit blijkt hieruit, omdat er maar weinigen zijn die gebruik van Hem maken, of bevreesd zijn om te zondigen. Indien het geloofd werd dat Gods rechtvaardigheid een voldoening vorderde, hetzij door de zondaar zelf, of door een Borg in zijn plaats, en dat Christus de enige Borg is, zo zouden de mensen of hun hoop op de hemel verlaten, of meer aan Christus verschuldigd zijn. Maar dat nu zovelen hun hoop op de hemel vasthouden, zonder een behoorlijke overweging van een voldoening aan Gods rechtvaardigheid door Christus, en zonder enig gebruik van Hem te maken, zulks toont klaar, dat zij in deze dwaling als verdronken liggen.

(2) Een ander soort zijn dezulken, die in hun consciënties ontwaakt, en gevoelig zijnde over hun zonden, nochtans zo hartenloos en hopeloos zijn om vrede door Hem te verkrijgen, alsof Hij niet voldaan had. Wat wil anders die twijfelmoedigheid en moedeloosheid van dezulken zeggen, dan dat er geen volkomen voldoening is in de dood van Christus, en dat zij er daarom niet op vertrouwen durven? Anders zouden zij verwonderd staan, dat God zulk een remedie verzorgd heeft, en het wagen om er op te vertrouwen, dewijl God daar zulk een welbehagen in heeft, alsof zij Hem niet vertoornd, of dat zij Zijn rechtvaardigheid zelf voldaan hadden.

2. Dit dient ook, *om ons te doen zien hoezeer wij aan God verplicht, en ook hoezeer wij aan de Middelaar verschuldigd zijn,* dewijl er een noodzakelijkheid was, of dat Hij lijden moest, of dat wij verloren gingen; en omdat, ofschoon Zijn lijden zo diep ging, dat hetzelve Hem in de angst en in het gericht bracht, en Hem tot een heilige verbaasdheid en verslagenheid deed komen, Hij Zich nochtans daaraan onderwierp, en gedragen heeft om onzentwil. Dit is onze grote grond van vertrouwen, en de sterke ondersteuning voor het gemoed van een ontwaakte gelovige. Dit moest ons doen verwonderen over de liefde des Vaders, Die Zijn Zoon gegeven heeft; en over de liefde des Zoons, dat Hij Zich zo laag heeft willen neerbuigen. Ook moest het onze ziel in liefde tot Hem ontvonken, dewijl Hij, daar wij niet anders waardig waren dan om in de poel des vuurs geworpen te worden, bewilligd heeft om onze Borg te worden, en om onze schuld te betalen. Dit moet ook een drangreden zijn, om zielen tot Hem te drijven, als wetende dat alwaar zonde is, dat daar een voldoening wezen moet, en dat het daarom noodzakelijk is om tot Hem te vluchten, en om in Hem gevonden te worden, omdat er geen andere weg is om de rechtvaardigheid Gods te voldoen. De rechte overtuiging hiervan is datgene, hetwelk de ziel niet alleen door genade tot Christus drijft, maar haar ook verbindt om met Hem te verenigen, en om op Hem te berusten, als ook om Hem de eer van hun verlossing te geven, wanneer zij anders gereed is om te vergaan.

Het *tweede* deel van de voorgemelde lering is, *dat de dood van Christus beoogd is, om een prijs te zijn alleen voor de zonden van Gods uitverkoren volk; want dewijl Hij Zijn leven voor hen heeft afgelegd, zo moet Zijn dood en lijden aangezien en overwogen worden als een prijs en voldoening voor hun zonden, en voor de zonden van niemand anders.* Of dus: *Christus heeft in Zijn lijden, en in het afleggen van Zijn leven, een zonderling opzicht gehad op de uitverkorenen, en heeft de wegneming van hun zonden en overtredingen, en van niemand anders, alleen beoogd.* Wij weten niets van deze woorden, noch

van het oogmerk van de profeet daarin te maken, dan juist dit: die, gelijk hij het lijden van Christus in alle andere opzichten beschreven heeft, hij zulks ook doet in dit opzicht, te weten, ten opzichte van de personen voor wie Hij geleden heeft, en van de verdienende oorzaak en het einde van Zijn lijden. Want de tekst zegt duidelijk: *Om de overtreding Zijns volks, dat is van Gods uitverkoren volk, is de plaag op Hem geweest.*

Dit deel van de *lering* is van groot gewicht en aangelegenheid in het ganse werk der genade. Want indien deze scheidspaal weggenomen wordt, dan wordt de genade gemeen, of gelijk sommigen die noemen *algemeen*, en zo is zij zakelijk geen genade meer; de genade heeft haar eigen kanaal, in welke zij loopt, tot een bepaald uitverkoren getal, en niet tot allen. Ik meen niet de genade in een ruime zin; want zo mag men zeggen dat alle mensen, die enige weldaden of gemene gunstbewijzen ontvangen, ook genade ontvangen. Maar ik spreek van Gods bijzondere genade, gunst en goedwilligheid, welke zich alleen uitstrekken tot de uitverkorenen, voor wier zonden Christus geleden heeft. De rechte bepaling van deze leer verklaart ons beide Gods soevereinheid in de bedeling der genade, en ook de vrijheid daarvan in de mededeling en openbaring daarvan aan wie Hij wil. En die ook, zo aangemerkt zijnde, zonderling verbindende is op de harten van degenen aan welke het Hem behaagd heeft om deze te openbaren.

Voordat ik nu dit deel van de lering ga bevestigen, zo moet ik een woord of twee tot waarschuwing vooraf zeggen.

1. Dat de dood van Christus tweezins kan aangemerkt worden.

(l) Ten opzichte van Zichzelf, en afgetrokken van het verbond der verlossing, waarin deze is bedacht en toegesteld in al deszelfs omstandigheden. In welke zin, gelijk Zijn dood en lijden van een oneindige waardigheid zijn, deze ook alzo, gelijk de godgeleerden spreken, van een genoegzame waardigheid is om de gehele wereld te verlossen, indien God het zo beoogd, besloten en goed gedacht had, dat deze zich zover zou uitstrekken.

(2) Wij moeten de dood van Christus aanmerken als een prijs, die bedongen is in het verbond der verlossing, waarin deze dingen tezamen komen: (a) Gods voorstel. (b) Christus' aannemen daarvan, en Zijn oogmerk in het afleggen van Zijn leven. (c) Des Vaders berusten daarin, en Zijn verklaren van Zichzelf als vergenoegd daarmee. Nu spreken wij hier niet van Christus' dood in het eerste opzicht, dat is, als afgescheiden van het verbond der verlossing. Want in dit opzicht kon Hij Zijn leven afgelegd hebben voor velen of voor weinigen, voor sommigen of voor allen, indien het zo beoogd geweest was. Maar wij spreken hier van Zijn dood in het tweede opzicht, gelijk deze een prijs is die in Gods besluit, in Christus' oogmerk, en in Gods aannemen daarvan deze bedongen is. En zo zeggen wij, dat Zijn dood alleen bedoeld is, om een voldoening en vergelding te zijn voor de uitverkorenen, en dat Hij Zijn leven alleen voor hen heeft afgelegd.

2. Men kan de dood van Christus in deszelfs vruchtgevolgen aanmerken, zoals die opzicht heeft op gemene weldaden, gemene gaven, en middelen der genade, welke niet bijzonder en zaligmakende zijn, maar die de gelovigen met anderen gemeen hebben, dewijl deze aan belijders in de zichtbare Kerk besteed worden; of zoals die bijzonder en zaligmakende zijn, gelijk als geloof, rechtvaardigmaking, aanneming tot kinderen, en dergelijke.

Wanneer wij nu zeggen, dat Christus' dood een prijs is voor de uitverkorenen, dan sluiten wij de verworpenen niet blotelijk uit van tijdelijke en gemene weldaden, die uit Zijn dood voortvloeien. Zij kunnen gemene gaven en werkingen des Geestes, en de middelen der genade hebben, en hebben die ook dadelijk, welke in een zeker opzicht vruchten en ge-

volgen van hetzelfde verbond zijn. Maar wij zeggen, dat de verworpenen geen zaligmakende genade of weldaden ontvangen; dat de dood van Christus alleen een voldoening is voor de uitverkorenen, en dat niemand anders vergeving der zonden, geloof, bekering, enz. ontvangt, dan zij alleen, dewijl deze voor niemand anders beoogd is. Hetwelk wij nu uit deze volgende gronden en argumenten zullen gaan bevestigen.

Het *eerste* argument is genomen uit deze zelfde stelling van de profeet, aldus: Indien de dood van Christus alleen een voldoening is voor de zonden van Gods volk, dan is die niet een voldoening voor de zonden van alle mensen; maar deze is een voldoening voor de zonden van Gods volk, derhalve niet voor alle mensen. Want Zijn volk is niet alle mensen, en alle mensen zijn Zijn volk niet. Maar Zijn volk is een bijzonder volk, dat in Gods voornemen en besluit van alle anderen is afgezonderd, gelijk wij tevoren verklaard hebben uit Joh. 17:6: *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.* En de tekst zegt uitdrukkelijk: *Om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hem geweest.* Hij bedoelde de zonden van Gods volk, in het aannemen van het verdrag, en in het afleggen van Zijn leven, en voor hun zonden alleen heeft God Hem aangenomen; ja, het enkele melden van Gods volk alhier, sluit alle anderen uit. Ook moeten wij het uitsluitender wijze, als niemand anders insluitende, verklaren; en wij moeten de dingen die van hen gesproken worden, aanmerken als op niemand anders passende, even gelijk er zo gezegd wordt, Hebr. 4:9: *Daar blijft dan een rust over voor het volk Gods;* hetwelk zeker alle anderen uitsluit. En hierom is het, dat wanneer onze Heere Jezus van hen spreekt, Hij dan dezen stelt tegen, en onderscheidt van alle anderen, zeggende, Joh. 17:9: *Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt;* om ons te doen weten, dat de dingen die voor de een gebeden, aan alle anderen geweigerd worden, volgens de inhoud van het verbond.
Een *tweede* grond of argument is genomen uit het beloop en het ontwerp van het verbond der verlossing, in welke twee dingen klaar zijn.
a. Dat ten aanzien van deszelfs einde en besturing, de uitverkorenen de enige personen zijn, ten welker goede en behoeven hetzelve beoogd is. Indien het nu voor de uitverkorenen is, voor welke Hij in het verbond getreden is, dan moet het goede en het voordeel der uitverkorenen in dit voorname artikel van het verbond, hetwelk op de dood en het lijden van Christus betrekking heeft, beoogd worden; want:
(1) In het verbond der verlossing wordt het goede van de uitverkorenen van de Vader beoogd en voorgesteld, als klaar blijkt uit Joh. 6:39,40: *En dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uiterste dage. En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.* Dit zal nader blijken, wanneer wij overwegen op welke tijd dit gezegd is, het was op zulk een tijd, toen velen niet tot Hem komen, noch in Hem geloven wilden, gelijk wij zien kunnen, vers 36,37: *Maar Ik heb u gezegd dat gij Mij ook gezien hebt, en gij gelooft niet. Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen; want Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft.* En dan volgt de bovengemelde tekst, vers 39,40: *Dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft,* enz. En vers 43,44: *Murmureert niet onder elkander; niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke.*

(2) Zien wij aan de zijde van de Zoon in het verbond, dan is het ook klaar. Want Zijn onderneming moet overeenkomen met des Vaders voorstel. Indien Hem dan de Vader niet alle mensen, maar alleen sommigen heeft voorgesteld om die te verlossen, dan moet Zijn onderneming alleen maar voor die sommigen, en niet voor allen zijn, in overeenkomst met des Vaders voorstel, Ps. 40:8: *Toen zeide Ik: Zie ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* De wil des Vaders is, dat Hij Borg worden zal voor degenen die Hem gegeven zijn, en het is Zijn wil niet, dat Hij voor anderen Borg zal worden; en daarom heeft Hij ook voor hen niets ondernomen.
(3) Het lijden en de dood van Christus zijn de uitvoering van des Vaders wil, en daarom moeten die de uitvoering zijn van Zijn onderneming, volgens Zijn verbintenis voor de uitverkorenen, die Hem gegeven zijn. Hierom worden deze twee dingen tezamen gevoegd, Joh. 17:9,19: *Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt. En Ik heilig Mijzelven voor hen;* dat is, voor hen die Gij Mij gegeven hebt, en niet voor de wereld. Hij heiligt Zichzelven voor hen, voor welke Hij bidt, voor degenen die Hem gegeven zijn, en voor niemand anders.
b. Het is ook klaar in het verbond, dat de dood van Christus daarin beoogd is, gelijk alle andere weldaden daarin zijn beoogd; dat is te zeggen, voor wie het geloof, de krachtdadige roeping en de rechtvaardigmaking beoogd is; voor die is de dood van Christus beoogd, en voor niemand anders. Want het verbond onderling of wederzijds zijnde, zo moet de belofte aan de zijde des Vaders van een gelijke uitgestrektheid zijn met het beding des Zoons. Maar die alle zijn alleen bijzonder toepasselijk op de uitverkorenen, als weldaden zijnde, welke voortvloeien van, en volgen op de dood van Christus, en die daarom bijzonder beoogd zijn voor hen, zijnde die voor hen ondergaan. Hierom is het, dat wanneer Christus van het geloof en de krachtdadige roeping spreekt, Hij dan zegt, Joh. 6:37: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.* Alle anderen zullen, noch kunnen tot Hem komen. Zo zijn ook de rechtvaardigmaking, vergeving der zonden, enz. voor de uitverkorenen gekocht, en voor niemand anders. Wanneer nu de minste zegen of weldaad voor niemand anders dan voor de uitverkorenen bedongen is, zal dan Christus Jezus Zelf, die grote Gave Gods, of Zijn dood, hetwelk de voorname zaak is die in het verbond bedongen is, bedongen of toegepast worden aan iemand anders dan aan hen?
Een *derde* grond of argument is genomen van Christus' uitvoeren van Zijn ambten. Want dit stuk van Christus' uitvoering van Zijn ambten moet overeenkomen, en van een gelijke uitgestrektheid zijn met al de andere delen en stukken van Zijn ambten, gelijk als Zijn krachtdadige onderwijzing, voorbidding, overwinning, enz., welke zich niet verder dan tot de uitverkorenen uitstrekken. Want Hij oefent geen deel van Zijn ambten, dan ten behoeve en tot voordeel der uitverkorenen; Hij verlicht niemand anders op een zaligmakende wijze; Hij overwint niemand anders dan tot het geloof des Evangelies; Hij bidt voor niemand anders; Hij bidt niet voor de wereld, en daarom is ook Zijn dood voor hen, dewijl al deze dingen gelijkmatig, en van een gelijke uitgestrektheid zijn. Omdat nu Zijn voorbidding op Zijn dood en lijden gegrond is, daarom gaat Hij de wereld opzettelijk voorbij, als die, voor welke Hij niet bidden wil, en ziet dan wederom terug op het verbond, als de grond van Zijn onderneming voor de uitverkorenen, die Hem uit de wereld gegeven waren, en voor niemand anders. Indien Christus nu voor anderen niet bidden wil, welke reden kan er dan gegeven worden, waarom Hij voor anderen sterven zou? Wanneer Hij het mindere niet doen wil, namelijk voor hen te bidden, zo zou het zeer on-

gerijmd zijn, om te denken of te zeggen, dat Hij het meerdere doen zou, hetwelk is, Zijn leven voor hen af te leggen.
Een *vierde* grond of argument is deze: De dood van Christus is een van de zonderlingste blijken van Zijn tederste liefde, boven welke er geen groter zijn kan; als ook een vrucht daarvan. En daarom is zij niet gemeen aan allen, maar is alleen beoogd voor hen, die Hij zonderling liefheeft, en voorneemt tot de heerlijkheid te leiden. Hetwelk klaar blijkt, Ef. 5:25,26. *Gij mannen, hebt uw eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, en Zichzelven voor haar heeft overgegeven; opdat Hij ze heiligen zou, enz.* Rom. 5:8. *Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.* Zo ook Joh. 15:13: *Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden.* Daar is een wereld van verworpenen, die Christus nooit liefgehad heeft met een bijzondere liefde, en daarom is het zeker, dat Hij nooit voor hen gestorven is. *Jakob heb ik liefgehad, en Ezau heb ik gehaat, zegt de Heere,* Rom. 9:13. Hetwelk de apostel als een voorbeeld van Gods handeling in de verkiezing en verwerping, met betrekking op alle mensen voorstelt. Daar nu de Heere Zichzelf palen gesteld heeft, tussen die welke Hij liefheeft, en die welke Hij haat, daar is het een al te grote vrijheid, of liever vermetelheid voor iemand, onder welke schone voorwendsels het ook zijn mag, om deze Zijn bijzondere liefde uit te strekken tot degenen die Hij verwerpt.
Een *vijfde* grond of argument is genomen van de vrucht van Christus' dood, op deze wijze: Allen voor welke Christus gestorven is, worden gerechtvaardigd, en bevrijd van de schuld van hun zonden; maar Christus heeft niet verworven, dat alle mensen gerechtvaardigd en bevrijd zullen worden van de schuld van hun zonden, en daarom is Hij niet voor alle mensen gestorven. Want:
(1) Het kan niet gezegd worden dat Hij Zijn leven afgelegd heeft, om zulke en zulke dingen te kopen, en dat Hem nochtans die dingen niet gegeven zouden worden, welke Hij gekocht heeft. En dewijl nu de uitkomst leert, dat alle mensen niet gerechtvaardigd en in de hemel gebracht worden, zo kan het niet zijn, dat Hij Zijn leven gegeven heeft tot een rantsoen voor alle mensen; maar het moeten de uitverkorenen alleen zijn, voor welke Hij gestorven is.
(2) Te zeggen dat God tweemaal betaling zou vorderen van één en dezelfde schuld, dat Hij van de mensen nog eens zou eisen datgene, hetwelk Christus reeds voor hen betaald heeft, dat zou Gods rechtvaardigheid en wijsheid tekort doen. En te zeggen dat iemand die naar de hel gaat, zoveel aan Christus verschuldigd is, als een ander die naar de hemel gaat, is niet minder ongerijmd. Want, zegt de apostel, *indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veelmeer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.* Hier geeft hij klaar te kennen, dat indien iemand door de dood van Christus gekocht is, het dan onmogelijk is dat hij verloren kan gaan. Want indien de prijs betaald is door Zijn dood, en dus de grootste zaak gedaan is, zoveel temeer zal dan de minste zaak gedaan worden. Want wij zullen behouden worden door Zijn leven. Nu zou deze redenering geen kracht hebben, indien Christus voor iemand die verloren zal gaan, gestorven is. Ja, in ons teksthoofdstuk wordt gezegd: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Waaruit klaar blijkt, dat zovelen, en niet meer, welker ongerechtigheden Christus gedragen heeft, gerechtvaardigd zullen worden. Want de een wordt gegeven als een reden van de ander; en er zou geen gevolg zijn uit Zijn dragen van hun ongerechtig-

heden voor hun rechtvaardigmaking, indien Hij door Zijn dood de ongerechtigheden kon dragen van degenen die Hij nooit rechtvaardigt.
Een *zesde* grond of argument is genomen van het einde van het verbond, hetwelk is, om een onderscheid te stellen tussen de bijzondere genade aan sommigen, en Zijn strenge rechtvaardigheid aan anderen, en wel inzonderheid in de dood van Christus, hetwelk bewijst hetgeen wij beweren. Want indien, toen Christus gestorven is, velen dadelijk verdoemd waren, zo kan er niet gezegd worden dat Hij voor dezen gestorven is, noch dat het met hen geweest is als met de gelovigen voor Zijn dood. Want er kan niet gezegd worden dat het oogmerk van Zijn dood in het verbond zich verder uitgestrekt heeft dan het in Zijn dood was, dewijl de een de uitvoering is van de ander; en het is zeker, dat Zijn dood niet bedoeld kon zijn voor de reeds verdoemden. Want het zou zeer ongerijmd zijn om te zeggen, dat toen Christus heenging om te lijden en te sterven, Hij toen heenging om te lijden voor velen, die reeds voor hun eigen zonden leden in de hel, gelijk dat vele verworpenen deden eer Hij in het vlees kwam. Kan iemand zulk een zaak nu wel begrijpen mogelijk te zijn? Onze Heere Jezus was zo onverschillig niet in de bedeling van Zijn genade, om deze op zulk een wijze weg te werpen. Kan iemand ook met reden begrijpen, dat dezelfde straf op één en dezelfde tijd gevorderd zou worden van Christus, en van de personen zelf voor welke Hij zo leed? Is het wel mogelijk, dat dit in het verbond der verlossing bedoeld zou wezen? Of is er wel een vrije toegang voor de rechtvaardigheid, om Christus als Borg te vervolgen, wanneer de principale schuldenaar dadelijk wordt aangetast? Het is waar, wanneer de principale schuldenaar in vrijheid wordt gesteld, gelijk zo de uitverkorenen voor Zijn dood waren, dan is er een weg van toegang, om de Borg te vervolgen om de schuld. Doch er kan niets daarvan bijgebracht worden voor anderen die reeds verdoemd waren. Maar dat deze van Gods rechtvaardigheid aangegrepen worden, is een bewijs dat Hij voor hen niet ingestaan, of hun schuld betaald heeft.
Wij mogen *ten zevende* aldus besluiten: Indien Christus voor allen gestorven is, dan is Hij of zonder onderscheid voor allen gestorven, en dus zijn alle mensen evenzeer aan Christus verplicht; of voor sommigen meer absoluut, waarvoor voldaan moet worden, en voor anderen conditioneel, op vooronderstelling dat zij geloven zullen. Doch dit laatste is ongerijmd; want (1) de Schriftuur maakt geen twee onderscheidingen van Christus' dood. (2) Het ware ongerijmd te zeggen, dat het nu niet gezegd kon worden, of Christus voor zulkeen gestorven is of niet. (3) Of die conditie is voor hen gekocht of niet. Indien deze gekocht is, dan moet die ook vervuld worden. Indien die niet gekocht is, dan kan (a) die persoon ook niet gezegd worden gekocht te zijn, omdat alles wat tot zijn verlossing nodig is, niet gekocht en betaald is. (b) Of die conditie kan door henzelf volbracht worden of niet. Indien door henzelf, dan wordt de vrije wil bevestigd, dan zijn ze tot een ander einde bepaald, te weten, om deze niet te ontvangen. Welke wijsheid kan er nu in zulk een verlossing, als deze is, gevonden worden?
Het 1. *gebruik* dient *tot opheldering en bevestiging van een evangelische waarheid van het verbond der verlossing, en tot weerlegging van een tegengestelde dwaling.* Gelijk wij iets van elke dwaling praktikaal in onze harten hebben, zo hebben wij ook onder andere deze in ons hart, dat Christus voor alle mensen gestorven is, door welke des mensen zorgeloosheid, en hun ongegronde hoop op de hemel, aangekweekt wordt. Doch hier zien wij, dat de Heere Jezus in het afleggen van Zijn leven de voldoening van Gods rechtvaardigheid voor niemand beoogd heeft, dan voor de uitverkorenen. En indien dit zo is, dan zijn er velen daar het voordeel van Zijn dood nooit voor beoogd is. Er zijn *drie* bij-

zondere takken van deze dwaling, welke door deze leer worden weerlegd.
1. Het gevoelen van dezulken, die meer los en uitgebreid zijn, die alle zonden van alle mensen in de wereld insluiten, en deze een gelijk deel doen hebben in het lijden en in de dood van Christus; alsof het in het afleggen van zijn leven, en in Gods voornemen bedoeld was, dat Hij voor alle mensen lijden en sterven zou, zowel voor degenen die naar de hel, als voor degenen die naar de hemel gaan. Doch indien Christus alleen als Borg ingestaan heeft voor de uitverkorenen, dan moet dit gevoelen zeker vervallen. Want alle mensen zijn niet uitverkoren, en daarom zijn alle mensen niet zonder onderscheid verlost. En ofschoon mogelijk sommigen uwer nu zouden mogen denken, dat dit gevoelen meer naar genade gelijkt dan het andere, zo is het nochtans niet alleen ongerijmd, als strijdig tegen de waarheid; maar het is ook ongerijmd, zelfs met opzicht op de genade. Want:
(1) Het doet de genade een gemene zaak zijn, alsof iemand die in de hel was, zoveel aan Christus verschuldigd was, als iemand die in de hemel is. En ofschoon dit gevoelen onder een schone schijn voorgeeft om de genade wijd en uitgebreid te maken, zo neemt het echter de kracht van de genade weg. Want indien de genade zover wordt uitgebreid, zo is het niet de genade die de genade toepast, maar de vrije wil van het schepsel. Want de genade laat de mens, volgens dit gevoelen, om gezaligd of niet gezaligd te worden naar zijn welgevallen, en laat ook zichzelf overwonnen worden door des mensen wil. En daarom scheiden deze dwalingen niet, maar gaan hand aan hand tezamen; want daar de genade zo ruim gesteld wordt, daar wordt de vrije wil de heerschappij gegeven over de genade. En zo wordt het gewicht van de genade en van de verkiezing daarop gelegd.
(2) Het verkort en vermindert de hoogachting voor de genade in het gemoed van Gods volk. Want zo hebben zij geringe gedachten van de hemel, onderstellende dat het een gemakkelijke zaak is om daarin te komen. Ook verwekt het in hen een onbevreesdheid voor de hel en voor de toorn Gods. Indien velen uwer nu deze dwaling niet praktikaal hadden ingezogen, zo zouden zij zo hardnekkig hun hoop op de hemel niet staande houden zonder grond. Hierom is het, helaas! dat velen zeggen: God is barmhartig, Christus is voor alle zondaren gestorven, en ook voor mij; en zo brengen zij hun dagen door in zorgeloosheid. Ik houd mij verzekerd dat de meeste zorgeloosheid en vermetelheid, welke onder de vleselijke belijders de overhand heeft, uit deze grond voortkomt, dat zij zich verbeelden dat de genade zo ruim en uitgebreid is. Wij erkennen, dat deze ten aanzien van haar natuur en leiding zeer uitgebreid is; maar ten aanzien van de voorwerpen, aan welke zij besteed wordt, is zij nauw, ofschoon zij uit ruime ingewanden voortkomt.
(3) Het bederft en vermindert op een uitnemende wijze des mensen dankbaarheid. Want wanneer enige weldaad gemeen geacht wordt, wie zal daar zo dankbaar voor zijn, als zij wel doen zou, indien deze geacht werd iets bijzonders te wezen? De grote grond van dankbaarheid voor de verkiezing, voor de krachtdadige roeping, voor de rechtvaardigmaking, enz. is, dat deze genaden en weldaden bijzonder zijn. Evenzo is ook datgene, hetwelk de verlosten dankbaar maakt voor de verlossing, dat zij verlost en gekocht zijn, wanneer anderen voorbijgegaan worden. Hierom vinden wij dat lied van de verlosten, Openb. 5:9: *Gij zijt waardig dat Boek te nemen, en zijn zegelen te openen. Want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie.* Dit vermeerdert hun dankzegging; niet dat een iegelijk uit alle volkeren, geslachten en natiën gekocht waren; maar dit doet het, dat wanneer God de gehele wereld voor Zich had, Hij hun daaruit genadig heeft willen kopen en verlossen, en dat Hij, gelijk er in Joh. 11:52 staat, *de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één heeft willen vergaderen.* De-

zen, zeg ik, danken Hem, en moeten verwonderd zijn, wanneer zij overwegen dat zij juist uitgekipt geworden zijn, die van nature dezelfde zijn met degenen die voorbij gegaan worden. Het zou een wonderlijke zaak zijn om vast te stellen, dat degenen die in de hel zijn, zowel zulk een grote grond van lof en dankzegging zouden hebben, om te zeggen, *wij danken U dat Gij ons met Uw bloed gekocht hebt,* als degenen die in de hemel zijn.
(4) Dit stellen van de genade zo wijd, dat zij tot allen uitgestrekt wordt, laat het arme volk Gods geheel zonder troost. Men zou hier mogen zeggen: Hoe komt het dat het troostvoller is voor de gelovigen, dat de genade bijzonder is, en dat er maar weinigen zijn die verlost worden, in vergelijking van andere die niet verlost worden, dan dat men deze uitstrekt tot alle mensen? Of hoe is het voor de gelovigen een troosteloze leer, dat de genade algemeen gemaakt wordt? Ik antwoord: (a) Omdat, indien deze algemeen was, er dan velen in de hel zijn daar Christus voor gestorven is; welke troost kan iemand dan hieruit hebben? Iemand kan door Christus verlost zijn, en nochtans verloren gaan. Maar dit is vertroosting, wanneer wij zeggen kunnen: *Indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veelmeer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.* Indien Hij voor ons gestorven is toen wij vijanden waren, zal Hij ons nu niet veelmeer behouden nu wij vrienden zijn? (b) Onderstelt een mens in de natuur, welke troost zou hij ontvangen kunnen door de verlossing als algemeen aan te merken? Hij zou de hemel daar niet uit verwachten kunnen; want velen verwachten op deze grond de hemel, die deze nooit ontvangen. Maar het is een soort van vertroosting zelfs voor onbegenadigden, om te overwegen dat de verlossing bijzonder is voor sommigen; want ofschoon alle mensen niet behouden worden en in de hemel komen, die allen nochtans, die geloven, worden zeker behouden en komen in de hemel. En zo vloeit terstond op hun vereniging met Christus, de vertroosting tot hen uit; daar integendeel, wanneer zij tot een grond leggen dat de dood van Christus algemeen is, zij nooit een vaste grond van vertroosting kunnen hebben, door tot Hem de toevlucht te nemen, omdat zij zulks doende, evenwel verloren kunnen gaan.
(5) Deze dwaling ontzenuwt en werpt het gehele verbond der verlossing en der bijzondere liefde omver. Want (a) zij ontzenuwt en verdonkert de wijsheid die daarin doorstraalt, indien Christus velen door Zijn dood kan kopen en verlossen, die desniettegenstaande verloren zullen gaan. (b) Zij ontzenuwt en verdonkert de liefde en genade die daarin uitblinken; want zij doet Christus de liefde en genade van het verbond wegwerpen aan verworpenen; en zo doet ze de parels werpen voor de zwijnen. (c) Zij ontzenuwt en verdonkert de vrijheid daarvan, welke zich ontdekt in Zijn aannemen van de een, en in zijn verwerpen van de ander, gelijk er staat Rom. 9:11,12: *Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit den Roepende; zo werd tot hen gezegd: De meerdere zal den mindere dienen, gelijk geschreven is: Jakob heb ik liefgehad, en Ezau heb ik gehaat.* (d) Zij ontzenuwt en verdonkert de rechtvaardigheid van het verbond, indien Hij alle mensen kopen zou, en maar sommigen Hem gegeven worden. Gods oogmerk is geweest, om de vloek, die zondaren verdiend hebben, op Christus te laden, en om hen te sparen en te bevrijden. Indien dit nu de uitkomst daarvan was, dat velen, voor welke Hij gestorven is en de vloek gedragen heeft, verloren gingen, dan zouden Hem maar enigen gegeven worden van degenen die Hij gekocht heeft, en zo zou de rechtvaardigheid tweemaal voor één en dezelfde schuld betaling vorderen; eens van de Borg, en dan nog eens van de principale schuldenaar die verloren ging; daar integendeel,

wanneer Christus Borg wordt, die allen voor welke Hij Borg wordt, in vrijheid worden gesteld; en het is ook rechtvaardig dat zulks geschiedt.
Wij hebben des te langer op de weerlegging van deze dwaling willen blijven staan, omdat dit een tijd is, waarin de satan arbeidt om de zuivere stromen van het Evangelie te beroeren, en om onder andere ook deze dwaling te doen herleven. Er is ook iets van in die arme zielen, die zoveel spreken van een inwendig licht, alsof het met alle mensen even wel en goed gelegen stond, en dat zij iets hadden door welke, indien zij het wel gebruiken, zij het leven bekomen kunnen. Deze dwaling laat de mens, om zich meester van Gods besluit en van Christus' voornemen en oogmerk in het werk der verlossing te maken, en ook om de weldaad van Christus voornamelijk, indien niet alleen, te doen afhangen van des mensen vrije wil.
2. Het *tweede* stuk van de dwaling, dat door deze leer weerlegd wordt, is het gevoelen van sommigen die geen openlijke vijanden zijn, maar die in andere dingen lof verdienen van de Kerk van Christus; en daarom moet het ons des te meer tot smart zijn, zulks te melden. Zij zeggen dan, dat ofschoon Christus niet blotelijk de verlossing van de zonden voor alle mensen verdiend heeft, Hij nochtans van alle mensen weggenomen heeft de zonden van het eerste verbond der werken, alsof er nu, gelijk zij zeggen, geen zonden waren, om welke de mensen veroordeeld worden, dan om de zonde van het ongeloof; doch dit is zeer gevaarlijk. Want:
(l) Indien dit waar is, dat de dood van Christus alleen een prijs is voor de zonden der uitverkorenen, dan zijn er geen zonden van de anderen op deze rekening gesteld.
(2) Dit gevoelen verdeelt de verdiensten van Christus. Nu vinden wij nooit, dat de dood van Christus gehalveerd of verdeeld wordt; hetwelk zoveel is alsof men zei, dat Hij iemand ten dele of ten halve gekocht had van de toorn, en niet geheel. Zulk een verdeling van Christus, en halvering van Zijn dood, schijnt niet te kunnen bestaan met het beloop van het Evangelie; want gelijk er maar één offerande is, zo is er maar één reden, om welke deze opgeofferd is.
(3) Het schijnt ook een goede en een veilige toestand in te sluiten voor allen, die zonder tegen het Evangelie gezondigd te hebben, komen te sterven, en dus ook voor kinderen die buiten de Kerk geboren zijn, en die nooit gezondigd hebben tegen het verbond der genade. Ook pleit het sterk voor hen, die nooit het Evangelie gehoord hebben, ja mogelijk voor allen, indien zij niet verbonden zijn het Evangelie te geloven, gelijk het hard is om te zeggen, dat zij zijn zouden die het nooit gehoord hebben.
(4) Er zijn er tegenwoordig velen in de hel, die dit als een onwaarheid kennen en gevoelen, welke veroordeeld zijn om de zonden tegen het verbond der werken; en daarom heeft Hij hun schuld niet opgenomen, en deze niet voor hen betaald. En wanneer de boeken geopend zullen worden, dan zullen er vele andere zonden zijn om rekenschap van te geven, dan de zonden tegen het Evangelie. Zullen niet de hoereerders, overspelers, doodslagers, dieven, enz. voor hun zonden rekenschap moeten geven? Het is zeer te beklagen, dat zulke dingen beweerd zouden worden van mannen, die anderszins nuttig, doch in deze en in andere dingen schadelijk zijn; van welke wij niet spreken zouden, indien deze niet verspreid waren in hun boeken, door welke velen besmet kunnen worden.
3. Het *derde* stuk van de dwaling, dat door deze leer weerlegd wordt, is, dat Christus voor allen die het Evangelie horen en aan welke Hij conditioneel wordt aangeboden, conditioneel gestorven is. Dit wordt ook bij diezelfde auteurs vastgesteld, welke zeggen, dat ofschoon Hij niet absoluut voor alle mensen gestorven is, en het leven niet volstrekt

door Zijn dood voor hen gekocht heeft, Hij nochtans zulks conditioneel gedaan heeft, op vooronderstelling, dat zij naderhand in Hem geloven zouden. Doch hier kan zulk een conditionele voldoening niet beoogd zijn; want:
(1) Indien Christus maar alleen opzicht gehad heeft op de zonden der uitverkorenen, dan kan Hij geen opzicht gehad hebben op de zonden van allen.
(2) Indien des Vaders aannemen van de prijs absoluut is, dan kan er geen conditionele koping zijn.
(3) Indien deze conditioneel is, dan heeft Hij de vrucht van Zijn dood, de verzadiging voor de arbeid van Zijn ziel, doen afhangen van de wil des mensen. En indien deze conditie niet door de mens vervuld kon worden, dan is het een dwaas contract, waarvan het zou kunnen gebeuren, dat er niets van vervuld werd; en dan is het geloof ook geen vrucht van de genade.
(4) Hij heeft het geloof voor hen gekocht, gelijk als voor de uitverkorenen, of niet; indien Hij het gekocht heeft, dan verwerpen zij het, en dan is de genade niet krachtdadig; indien niet, dan heeft Hij het einde gekocht zonder de middelen die daartoe leiden. Of dus, indien het conditioneel is, dan moet het op een conditie zijn die zij vervullen kunnen, of op een conditie die zij niet vervullen. Indien het op een conditie is die zij vervullen kunnen, dan hangt de genade van des mensen vrije wil af, en het besluit der verkiezing van hun aannemen van Christus; indien het een conditie is die zij niet vervullen kunnen, dan heeft Christus die voor hen gekocht, of niet. En te zeggen dat Hij de conditie des geloofs niet gekocht heeft, geeft een vreemde stelling op, namelijk, dat Hij het leven gekocht heeft, en niet de conditie, het einde, en niet de middelen; en indien men zeggen mocht dat Hij de conditie immers gekocht heeft, zo kan dat niet volstrekt zijn, omdat ze die nooit verkrijgen; of indien deze volstrekt gekocht is, dan is het maar alleen voor de uitverkorenen, in welke deze te Zijner tijd vervuld zal worden. En zo komt het zakelijk hier op uit, dat Christus' voornemen bepaald moet worden tot uitverkorenen alleen.
Er zijn enige zwarigheden en tegenwerpingen, welke hiertegen ingebracht kunnen worden, doch daar wij ons niet inlaten zullen; alleen om alle misvattingen te voorkomen, het is voor sommigen een hinderpaal, zoals zij menen, in de weg van hun geloof, dat Christus voor sommigen, en niet voor allen gestorven is, omdat zij niet weten of zij van dat kleine getal wel zijn. Indien wij tot dezulken moesten spreken, zo zouden wij tot hen zeggen:
(1) God heeft niet alle mensen uitverkoren, en wie weet ook of Hij hen wel uitverkoren heeft? En hij wil alle mensen niet zalig maken, en wie weet of Hij hen wel zalig maken wil? En zo zullen zij nog met de zwarigheid blijven zitten, indien zij zo in Gods verborgen wil en voornemen willen indringen, daar zij niet toe gerechtigd zijn.
(2) Dat Christus voor u gestorven is, is niet de formele grond van uw geloof, en ook niet van de aanbieding des Evangelies, maar des Heeren wil u recht gevende om te geloven, u tot hetzelve roepende, en u gebiedende om op Christus te berusten, zoals Hij in het Evangelie aangeboden wordt tot verkrijging van gerechtigheid. Wij worden door Zijn gebod en belofte genodigd, en wij worden niet eerst geroepen om te geloven dat Christus voor ons gestorven is; maar wij worden geroepen om eerst te geloven in Hem, Die ons in het Evangelie wordt aangeboden; dit is onze plicht. Ook worden de mensen niet veroordeeld omdat Christus niet voor hen gestorven is, maar omdat zij, wanneer Hij hun het voordeel van Zijn dood en lijden aangeboden heeft, deze veracht en verworpen hebben. Wij hebben eerst acht te geven op hetgeen daar Christus ons toe roept, en ons niet te bemoeien

met het laatste, te weten, wie Christus beoogd heeft door Zijn dood, totdat wij het eerste hebben gedaan. Het Woord gebiedt een iegelijk te geloven, opdat zij zalig mogen worden, en al wie dit gebod verzuimt, zal ongehoorzaam bevonden worden.
(3) Ofschoon Christus voor allen niet gestorven is, zo zullen nochtans allen, die door het geloof tot Hem de toevlucht nemen, deelgenoten worden van Zijn dood; en hieruit moest men redeneren, en niet uit Zijn intentie in Zijn sterven. Indien gij niet tot Hem komt, zo kunt gij geen grond hebben om te denken dat Hij voor u gestorven is; maar indien gij door het geloof tot Hem komt, dan moogt gij verwachten, dat Hij voor u bidden, en u erkennen zal voor gelovigen. Hierom is het dat Christus zowel zegt: *Zij hebben Uw woord geloofd, als dat Hij zegt, zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.* En wanneer wij deze twee tezamen voegen, zo zal de een zulk een sterke grond van vertroosting bevonden worden als de ander. Maar het zou een armhartige troost zijn, te zeggen dat Christus voor allen gestorven is, en dat nochtans allen of velen verloren kunnen gaan.
Het 2. *gebruik* dient, *om degenen voor welke Christus voldaan heeft, en die tot Hem de toevlucht genomen hebben, tot dankbaarheid op te wekken.* Indien hier enigen zijn, aan welke Christus zulk een liefde geopenbaard heeft, dat zij zeggen kunnen, dat Hij hen heeft liefgehad, en Zichzelven voor hen overgegeven heeft; o! hoe zijn dezulken dan niet verplicht om zich te verwonderen, en om Hem te zegenen? Groter liefde dan deze kan er niet zijn, en het moest uw harten te meer tot Hem ontvonken in wederliefde, wanneer gij gedenkt, dat Gods oogmerk in het verbond der verlossing op u in het bijzonder is geweest.
3. *Gebruik. Indien Christus Zijn dood en lijden alleen tot voordeel der uitverkorenen bedoeld heeft, gelijk er dan maar weinigen in de hemel komen, zo moesten wij allen te meer zorgvuldig en naarstig zijn.* Omdat Christus niet voor allen gestorven is, zo moest een iegelijk zich in Gods weg benaarstigen, om het voor zichzelf te verzekeren, dat Christus voor hem gestorven was, en te naarstiger wezen om zijn roeping en verkiezing vast te maken, omdat, gelijk het niet allen zijn die uitverkoren zijn, het ook zo niet allen zijn, die door Christus' dood gekocht zijn. De verlossing is wel zeker en vast in zichzelf, en de vrije genade vertoont zich luisterrijk daarin, echter vertonen zich de wijsheid en de soevereinheid ook hierin, dat het niet voor allen is. Benaarstigt u dan om het vast en zeker te maken, door tot Christus de toevlucht te nemen door het geloof, en door de betrachting van heiligheid en doding der zonden in Zijn kracht, en door de kracht van Zijn dood; hetwelk dan een bewijs zal zijn van uw aandeel aan Hem en aan Zijn dood. Dit zou veelmeer gevoeglijk en gepast zijn, dan te twisten over Gods besluiten, gelijk sommigen zo ingevoerd worden te doen, Rom. 9:19: *Wat klaagt Hij dan nog, want wie heeft Zijn wil wederstaan?* Waarop de apostel antwoordt: *Maar toch, o mens, wie zijt gij die tegen God antwoordt?* Het past u niet om tegen God te disputeren, maar om met meer bekommering, heilige en ootmoedige bezorgdheid te trachten, om de zaak voor uzelf verzekerd te krijgen. Wij mogen door onze disputen veel onrust verwekken, maar zij zullen ons geen vrede geven; deze kan alleen verkregen worden door toevlucht te nemen tot de hoop die ons is voorgesteld.

ZEVENTIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:9

En men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is.

IEDERE stap van des Heeren weg, in het vervolgen van het werk der verlossing, heeft iets wonderlijks in zich. Wij hebben reeds veel daarvan gezien, inzonderheid in Zijn vernedering, hoe uitnemend laag de gezegende Borg Zich heeft willen vernederen tot verlossing van arme gevangenen; hoe Hij heeft moeten worstelen en strijden, en welke grote sterkten Hij heeft moeten innemen. Nu is er, als het ware, nog een sterkte, daar tot hiertoe nog niet van gesproken is, welke ook bestormd en omvergeworpen moet worden door de Middelaar, en dat is het *graf*. De profeet zegt ons, dat gelijk Hij de *dood* niet ontweken is, Hij ook alzo het graf niet heeft willen ontwijken; maar gelijk Hij in de achting der mensen als een goddeloze *afgesneden is uit het land der levenden*, zo is Hij ook in de achting der mensen met de moordenaars van het kruis afgenomen, als één daarvan in het graf begraven. Ik zal u niet met de verscheidenheid der uitleggingen ophouden, maar alleen, tot beter verstand der woorden, twee dingen melden, in welke de zwarigheid daarvan gelegen is.

De *eerste* zaak is deze: Of de woorden betrekkelijk zijn op Zijn vernedering alleen, of op Zijn verhoging alleen, of op die beide? Want het kan niet wel met reden gedacht worden, of Zijn begraving bij de goddelozen is een stuk van Zijn vernedering, en dat die alleen een bewijs van Zijn vernedering zou zijn, schijnt niet te kunnen bestaan met het andere deel der woorden, *omdat Hij geen onrecht gedaan heeft,* enz. Hetwelk een oorzakelijke reden is van hetgeen dat voorafgaat. Maar wij antwoorden, dat zij betrekking hebben op beide. De eerste woorden hebben opzicht op Zijn vernedering, deze vergelijkende met de waarheid van de historie, gelijk die beschreven is in Matth. 27, alwaar het klaar blijkt, dat Hij in de achting der mensen verordend was om met de goddelozen begraven te worden. Want zij hadden niet meer achting voor Hem, dan of Hij een goddeloze geweest was. De volgende woorden, *en Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest,* zien op Zijn verhoging; en de zin is, dat ofschoon Hij in de achting der mensen met de moordenaars begaven is geworden, en als een boosdoener in het graf gelegd, zo is het nochtans in Gods achting, en door Zijn bestelling en alles overheersende voorzienigheid anders geweest. Want Hij heeft een onderscheid gemaakt tussen Hem en anderen, en heeft Hem met de rijke een heerlijke begrafenis gegeven. Ofschoon de mensen Hem Zijn graf bedoelden te geven bij de moordenaars, nochtans kwam *Jozef van Arimathéa, en begeerde het lichaam van Jezus*, en hetzelve bekomen hebbende, wond hij hetzelve in een zuiver fijn lijnwaad, en legde dat in zijn nieuw graf, Matth. 27:57,59,60. Hetwelk in Gods voorzienigheid alzo

bestuurd is, beide om een onderscheid te maken tussen Hem en de moordenaars, en om te verklaren dat Hij onschuldig was; gelijk de bijgevoegde reden, *omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is,* zulks toont. En ook om de weg te banen tot verklaring van Zijn opstanding, dewijl Hij in zulk een aanmerkelijke plaats begraven geworden is, daar nooit iemand gelegen heeft. De inhoud der woorden komt hier op uit, Hij is in het komen tot het graf vernederd, en in des mensen achting en schikking als een goddeloze begraven geworden. Nochtans is het door Gods besluit en voorzienigheid alzo bestuurd, dat ofschoon Hij al Zijn dagen arm is geweest, Hij nochtans een eerlijke begrafenis heeft gehad, hoedanig de rijken gewoonlijk hebben, *omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is.* God wil niet dat het zo gaan zou, gelijk de mensen beoogd hadden, maar wil dat Hij eerlijk begraven zal worden, opdat wij daardoor een grotere blijk mochten hebben van Zijn onschuld, en ook een meer volle en klare bevestiging van de waarheid van Zijn opstanding.

De *tweede* zaak is, dat hetgeen in onze overzetting door *dood* vertaald is, in het Hebreeuws *doden* is, om de grootheid en verschrikkelijkheid van den dood, die Hij ondergaan heeft, aan te tonen, als ook die lichamelijke en geestelijke strijd, daar Hij bij en in Zijn dood mee te worstelen heeft gehad; zodat het een samenhoping van vele doden in-een en op eenmaal geweest is, welke Hij geleden heeft. Daar nu ook in onze overzetting staat: Men *heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld,* daar is het in het Hebreeuws, *Hij heeft Zijn graf gegeven bij de goddelozen*; zodat de voornaam Hij verstaan kan worden van des Vaders geven, of het kan verstaan worden van den Middelaar Zelf, dat Hij Zelf Zich Zijn graf gegeven heeft. En dan is de zin deze: Het is niet bij toeval gebeurd aan Gods zijde, maar het is van Hem alzo bestuurd; en aan de zijde van de Middelaar geeft het Zijn gewilligheid te kennen om naar het graf te gaan, en dat Hij als God een albesturende hand gehad heeft in Zijn eigen dood en begrafenis. Gelijk Hij Zelf zegt, Joh. 10:18: *Niemand neemt hetzelve van Mij, maar Ik leg het van Mijzelven af. Ik heb macht Mijn leven af te leggen, en heb macht hetzelve wederom aan te nemen.* Zijn dood en begrafenis zijn door een Goddelijk besluit en een alles besturende voorzienigheid bepaald en bestuurd geworden, ten aanzien van al de omstandigheden van beide; en dit komt ook overeen met de bijgevoegde reden, omdat Hij bewilligd heeft om te sterven. Zo heeft God een onderscheid gemaakt tussen Hem en anderen, als blijkt uit Joh. 11:17: *Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits ik Mijn leven afleg, opdat Ik hetzelve wederom neme.* Het vers heeft twee delen: (1) Er wordt iets van de Messias voorzegd, en dat is: *Hij zal Zijn graf geven bij de goddelozen, en Hij is bij de rijke in Zijn dood geweest.* (2) Er wordt een reden hiervan bijgevoegd, inzonderheid bij het laatste gedeelte, genomen van Zijn onschuld, *omdat Hij geen onrecht gedaan heeft,* enz. Omdat er tussen Hem en alle mensen in de wereld in Zijn leven een onderscheid geweest is, daarom heeft God tussen Hem en haar een onderscheid gemaakt in Zijn dood en begrafenis. Hieruit mogen wij dan leren:

I. *Dat het komen tot het graf een zaak is, die voor alle mensen gemeen en zeker is; ik meen, dat de dood, of een staat des doods en in het graf te komen, alle mensen gemeen is.* Zodat, al wie het voorrecht van begraving missen, hun toestand in dit opzicht juist daardoor des te erger is. Hier wordt voorondersteld, dat de goddelozen tot het graf komen, want de Heere wordt gezegd Zijn graf bij hen te geven; ook worden de rijken gezegd tot het graf te komen, want de Heere Jezus is bij de rijke in Zijn dood geweest. Hetgeen Salomo, Pred. 8:8, van de dood zegt, mag zeer wel op het graf worden toegepast: *Er is geen mens die heerschappij heeft over den geest, om den geest in te houden; en hij heeft geen*

heerschappij over den dag des doods, ook geen geweer in dezen strijd; ook zal de goddeloosheid haar meesters niet verlossen. De allergrootste en machtigste goddeloze zal daar geen heerschappij over hebben, en niet machtig zijn om deze te weerstaan. Zij die het meest van de wereld overwinnen, worden eindelijk gedrongen om met enige voeten land, en dat hun lichamen tot stof gebracht worden, tevreden te zijn. Job spreekt, in het derde hoofdstuk van zijn Boek, van het graf, als van iets dat aan alle mensen gemeen is; aan de rijken, en aan de armen; aan de hogen, en aan de lagen; aan de koning, en aan de bedelaar; die allen zijn elkander daarin gelijk. Indien iemand daarvan bevrijd zou worden, zo zouden het voornamelijk de rijken zijn; maar *aangaande degenen die op hun goed vertrouwen, en op de veelheid van hun rijkdom roemen; niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode Zijn rantsoen niet kunnen geven; want de verlossing hunner ziel is te kostelijk, en zal in eeuwigheid ophouden,* Ps. 49:7-9. Onder alle stervelingen is er niemand die zichzelf van het graf kan afkopen; maar al was hij nog zo rijk en heerlijk, zo moet hij echter in een hol, zowel als de allerminste; de kostelijkste en best vergulde tombe is niet meer of anders dan een graf. Dat vonnis, van God uitgesproken, Gen. 3:19: *Want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeren,* moet stand grijpen. De overvoering van Henoch en Elia, die de dood niet gezien hebben, verandert de gemene regel niet, ofschoon zulks de soevereinheid en macht Gods verklaart wat Hij doen kan.

1. Gebruik. *O! denkt meer aan de dood en aan het graf, deze zijn veel nuttiger voorwerpen voor uw gedachten, dan vele dingen daar gij gewoonlijk aan denkt. Het is den mens gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel,* Hebr. 9:27. Gelijk wij nu over de graven wandelen van anderen, zo zullen sommigen ook eerlang over onze graven wandelen, en binnen korte jaren zullen onze lichamen tot stof zijn weergekeerd, en ons stof zal niet onderscheiden kunnen worden van het stof van anderen, die voor ons geleefd hebben. Het ware goed dat het geloof hiervan diep in onze harten ingedrukt was, en dat wij meer ernstig en gezet daarop mediteerden.

Het 2. gebruik dient *tot bestraffing van de hoogmoed der mensen, en van hun begeerte naar aardse ijdelheden.* Wanneer de dood en het graf komt, waar zullen dan die prachtige huizen, die schone klederen en wel opgesierde bedden zijn? Wat zal er van uw zilver en goud worden? Deze dingen zullen u niet volgen in het graf; *want wij hebben niets in de wereld gebracht, en het is openbaar, dat wij ook niet kunnen iets daaruit dragen,* 1Tim. 6:7. De overweging hiervan moest de buitensporige begeerten der mensen beteugelen; de tijd nadert, wanneer zes of zeven voeten in de lengte, en twee of drie voet in de breedte, genoeg ~~zat~~ zal wezen voor de allerrijksten en meest verhevenen; ook zal binnen korte jaren het stof van de koning niet te onderscheiden zijn van de geringste bedelaar, want het stof van beiden zal elkander gelijk zijn. Gij moogt uw lichaam mesten en opsieren zoveel gij wilt, die schoonheid zal niet altijd duren. Waartoe dient dan al die trotsheid, ijdelheid en zwier, dewijl in een weinig tijds dat alles in het stof zal liggen, en onze voorslagen een einde zullen doen hebben? *Mijn dagen zijn voorbijgegaan,* zegt Job, *uitgerukt zijn mijn gedachten.* Wat was het nu dat deze uitrukte? *Tot de groeve roep ik*, zegt hij, *gij zijt mijn vader, tot het gewormte, mijn moeder, en mijn zuster,* Job 17:11,14; ik en zij zullen tezamen moeten liggen. Zij die nu hun bedden niet kostelijk noch zacht genoeg kunnen maken, zullen eerlang met de wormen tezamen in het graf moeten liggen; hun doodkist zal zo dicht niet kunnen gemaakt worden, of de wormen zullen daarin komen, ja, zij zullen in hun eigen lichamen voorttelen; zien wij dit niet dagelijks? Ware het dan niet goed, wanneer gij tot de begrafenissen en graven van anderen gaat, dat gij dan ge-

dachtig waart van uw eigen neerleggen in het graf? Wat zullen alsdan uw gedachten zijn van alle dingen in de wereld? Indien de dode lichamen uit hun graven konden spreken, o! wat zouden zij geen scherpe waarschuwingen geven aan de levenden, en tot hen zeggen: Wacht u, om toch de gedachten van de dood en het graf niet ver te stellen. Ofschoon dit nu een gemene waarheid is, zo wandelen velen nochtans niet overeenkomstig daarmee; maar wij zijn algemeen in onze praktijk zo gesteld, alsof het geen waarheid was, niet meer aan de dood en het graf denkende, dan of wij hier voor eeuwig leven zouden.

3. Gebruik. *Gelijk dit de mensen in voorspoed effenbaar en dankbaar houden moest, zo moest het ze ook lijdzaam houden in tegenspoed*. Want een weinig tijds zal ons allen even gelijk doen zijn. En wat is er dan aan gelegen wat onze toestand is geweest, indien onze vrede met God maar vastgemaakt en verzekerd is? De heidenen zullen tot beschaming zijn van velen die van zichzelf belijden Christenen te zijn, die door overweging van de dood gebracht zijn geworden, om veel zediger in gedrag te zijn, dan helaas! velen onder ons zijn.

II. Leert hieruit: *Dat het noodzakelijk was, dat de Messias tot het graf en de begraving komen moest.* Het is zo besloten en voorzegd, *Hij heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest.* Hierom is het dat de apostel, in Hand. 2:31 aanhalende Ps. 16:10, daaruit besluit, dat gelijk er een noodzakelijkheid was van Zijn komen in het graf, er ook alzo een noodzakelijkheid is geweest van Zijn opstanding daaruit, omdat Hij geen verderving daarin zien moest, zeggende dat David dit van de opstanding van Christus gesproken heeft: *Dat Zijn ziel niet is verlaten in de hel of in het graf, noch Zijn vlees verderving heeft gezien.* En het is uit al de evangelisten klaar, dat Hij na Zijn dood begraven is geworden, en daar wordt ook zonderling acht genomen omtrent deze zaak. Ik zal eens kort enige weinige redenen van deze noodzakelijkheid, volgens des Heeren vaststelling, voordragen.

(1) Het was noodzakelijk, opdat de onbevlekte zuiverheid der Goddelijke rechtvaardigheid openbaar mocht worden, en opdat daardoor de genoegzaamheid en volmaaktheid van Christus' voldoening als Middelaar aan de rechtvaardigheid Gods bevestigd mocht worden. Indien Hij niet begraven was geworden, zo zou men mogen twijfelen, of hetgeen dat de mensen na de dood lijden, een dadelijkheid is of niet. Maar dat Hij drie dagen in het graf gelegen heeft, is een groter bewijs van Gods zuivere en onbevlekte rechtvaardigheid, en van deszelfs zuiverheid, dan het opsluiten van vele schepselen voor vele duizenden van jaren geweest zou zijn. Dit toont Hem een rechtvaardig God te zijn, omdat Hij de Borg niet alleen vervolgd heeft tot de dood, maar zelfs tot het graf; en daarom wordt dit altijd voor de laagste trap van Zijn lijden gerekend; en in de artikelen van ons geloof wordt van Zijn nederdaling ter hel gesproken, hetwelk van onze uitnemende Catechismus verklaard wordt te wezen *Zijn blijven onder de macht des doods voor een tijd.*

(2) Het dient ook tot openbaarmaking van de grote liefde Gods, en van die rijke nederbuigende genade van de Middelaar, Die niet alleen bewilligd heeft om te sterven, maar om tot het graf te komen, en om toe te laten dat de dood een soort van macht en heerschappij over Hem zal hebben voor een tijd. Zodat, gelijk de dood macht had om Zijn ziel van Zijn lichaam te scheiden, zij ook alzo die macht behoudt gedurende Zijn verblijf in het graf. Zijn vijanden roepen, als het ware, *grijpt Hem, neemt Hem;* zij verzegelen de steen, en zij stellen een wacht om Hem in het graf te houden.

(3) Het is ook tot vertroosting van de gelovigen, en grotelijks dienende tot hun versterking tegen de vrees voor de dood en het graf. Een gelovige behoeft nu niet voor de dood

te vrezen, maar mag gerust neerliggen in het graf, omdat het Christus' bed geweest is, dat door Hem, om zo te spreken, verwarmd is. Hij is daar eerst in geweest, en zo is het graf nu voor een gelovige geen deel van de vloek, zomin als de dood zulks is; het graf zal hem niet met een soort van heerschappij en recht verslinden, gelijk het voor de verworpenen doet.

(4) Het dient om de waarheid van Christus' opstanding veelmeer te bevestigen, dan of Hij nooit in het graf was geweest, gelijk de apostel toont, 1Kor. 15, van het begin tot het einde, totdat hij hier toe komt, vers 55: *Dood, waar is uw prikkel? Hel, of graf, waar is uw overwinning*? Onze Heere Jezus heeft door Zijn dood en begrafenis Zijn volk van die beide verlost. Gelijk nu geen grote steen, noch het verzegelen van die, Hem in het graf kon houden, noch beletten, dat Hij ten derde dage zou opstaan; zo zal er ook niets zijn, dat de gelovigen zal kunnen ten onder houden. En gelijk Hij gestorven is om de dood te ontwapenen, zo is Zijn komen in het graf geweest om het graf te ontwapenen, en om een deur te openen voor de gelovigen, om er door te komen door Zijn kracht, Die gestorven en begraven is, doch Die nu is opgestaan, en in alle eeuwigheid leeft. De *gebruiken* hiervan zijn vele.

Het 1. *gebruik* dient, *om de volkomen gelijkvormigheid en overeenkomst tussen hetgeen voorzegd is van de Messias, en tussen hetgeen dat in Christus Jezus vervuld is, aan te tonen, en om zo ons geloof te versterken, dat Hij, Die gekruist, gestorven en begraven is, de ware Messias is.* Dit is een van de artikelen van ons geloof, die van Jesaja voorzegd is, en die nu vervuld en ons beschreven is in het Evangelie.

2. *Gebruik*. Dit toont *de gestrengheid van Gods rechtvaardigheid, zodat wanneer iemand daaraan onderworpen wordt, al was het maar als Borg, deze van Hem een voldoening zal vorderen tot het uiterste toe.* Hierom is het, dat wanneer Christus Zich tot onze Borg aangesteld heeft, zij Hem niet alleen vervolgt tot de dood, maar zelfs na de dood tot in het graf. Zij wil ten volle door de Middelaar voldaan wezen, en dus onderwerpt Hij Zich ook daaraan, door Zichzelf te laten behandelen als een dode. O! wat een wraakvorderende zaak is Gods rechtvaardigheid niet, wanneer een zondaar die beantwoorden moet? Indien de Middelaar daardoor zo vervolgd is geworden, wat zal zij anderen dan niet doen, die buiten Hem zijn? Hier mogen wij dat woord toepassen: *Gij dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij, maar weent over uzelven, en over uw kinderen; want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?* Luk. 23:28,31. Wanneer het vuur van Gods toorn die poel, die daar brandt van vuur en sulfer, aansteken zal, en de zondaren als zovele brandhouten daarin geworpen zullen worden, wat zal dan hun toestand zijn? Het ware goed bijtijds te vrezen, *om niet te vallen in de handen van de levende God,* Hebr. 10:31, hetwelk waarlijk een vreselijke zaak is.

3. *Gebruik*. Dit toont ook *hoezeer een gelovige aan God verplicht is, Die zulk een volkomen voldoening voor hem verzorgt, en hem zulk een grond van vertroosting geschonken heeft.* Behalve hetgeen gedaan is tot voldoening der rechtvaardigheid, hetwelk de grote vertroosting is, zo is hier grond van vertroosting tegen alle kruis, pijn, ziekte, dood en het graf. Er is niet één stap op de weg naar de hemel, of de Heere Jezus heeft die voor ons betreden. Wij hebben niet alleen een Middelaar Die gestorven, maar ook Die begraven is. O! dit is een grote zaak, wanneer een gelovige begint te denken aan zijn graf; zal het hem verslinden, of verteren tot in eeuwigheid? O! neen; de Heere Jezus heeft het, als het ware, gemuilband; de gelovigen rusten in hun graven als op hun slaapsteden, want hun lichamen zijn met Hem verenigd, en Hij moet voor hun stof instaan. Het is waar, de lichamen

der verworpenen moeten ook worden opgewekt, maar om een andere reden, en niet uit kracht van hun vereniging met Christus, en dat Christus de dood overwonnen heeft in hun plaats, gelijk de lichamen der gelovigen worden opgewekt. Kortom, zij hebben vele voordelen die Christus hebben; en zij hebben een ellendig leven, een troosteloos sterven, en een hard graf, die Hem missen. Om dan een gelukzalig leven, en een troostvol sterven en begraving te hebben, en dat uw graf geheiligd mag worden, zo arbeidt om aandeel aan Christus te hebben, dan is alles uwe, en in het bijzonder ook de dood en het graf, hetwelk als een doos zal zijn om uw stof te bewaren, totdat het dat met alle getrouwheid aan Christus weergeeft, aan Wie het graf zal moeten rekenschap geven. Maar wat u aangaat, die Christus verwerpt en versmaadt, gij hebt een gans ellendig lot, gij hebt geen aandeel aan Hem in het leven, noch vereniging met Hem in het graf, noch in de opstanding. Indien gij maar ernstig overwoog dat gij eens sterven zult, dan zoudt gij ook moeten bedenken, dat het goed te sterven en in het graf te liggen is met Christus, en dat het een gans ellendige zaak is om zonder Hem te leven, en zonder Hem te sterven en in het graf te zijn.

III. Leert hier ook: *Dat al het lijden van onze Heere Jezus Christus tot de minste omstandigheid toe, van God bepaald en bestuurd is, zodat Hem niets bij toeval is overkomen.* Dat Hij lijden en sterven zou, welke dood dat Hij sterven zou, en dat Hij begraven zou worden, dat alles is tevoren bepaald en besloten. Wanneer wij het Evangelie lezen, dan was het nuttig dat wij de beloften van het Oude Testament, rakende het verbond der verlossing, en van de aloude bepaling omtrent Hem beschouwden, gelijk Petrus doet, Hand. 2:23: *Dezen door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen, en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood.* Gods voorkennis en bepaalde raad hebben die onrechtvaardige handen de palen gesteld, en, als het ware, de regel voorgeschreven in het kruisigen van Hem, zonder de allerminste gemeenschap of deel te hebben aan hun zonden. Nu moesten wij in het beschouwen van Zijn lijden ons gedurig herinneren, dat dit en dat des Heeren voornemen en bepaling is geweest, en dat de Middelaar in al dat lijden, en elk stuk daarvan, de prijs betaalt, die Hij als Borg op Zich genomen heeft om te betalen; hetwelk alles de waarheid, dat de Heere Jezus de Messias is, klaar bewijst.

IV. Uit vergelijking van de *twee delen* van het *eerste* gedeelte van het vers, *dat Hij Zijn graf gesteld heeft bij de goddelozen,* ten aanzien van de achting der mensen, en dat *Hij bij den rijke in Zijn dood geweest is,* ten aanzien van Gods besturing daarin, mogen wij leren: *Dat God menigmaal een oogmerk heeft, en de mensen een ander oogmerk hebben, en dat God wil dat Zijn oogmerk en voornemen stand zal grijpen, en onbetwistbaar uitgevoerd zal worden.* Wanneer sommigen voorhebben om Zijn volk te verachten en te smaden, dan wil Hij dat zij geëerd zullen worden.

Het 1. gebruik dient *tot vertroosting van Gods volk in hun laagste toestand, en wanneer hun vijanden in de hoogste macht en autoriteit zijn*. Onze God zet Zijn voornemen voort, en doet Zijn vijanden hetzelve vervullen. Pilatus en de overpriesters, tezamen met de farizeeën en schriftgeleerden, brengen Christus ter dood, en de menigte roept: *Kruist Hem, kruist Hem*; een oproermaker en doodslager stellende boven Hem. Doch in dit alles hebben zij maar vervuld hetgeen *God tevoren bepaald heeft dat geschieden zou.* Dit, zeggen wij, is een stof van vertroosting, zowel ten aanzien van ons eigen bijzonder geval, als ten aanzien van Gods algemene regering van de wereld, en inzonderheid van Zijn Kerk daarin. Er is niets, daar de boosheid van de mens allergeweldigst en meest overmachtig

schijnt, of de Heere verkrijgt in en door hen Zijn einde; zij voeren in alles Gods bepaling uit tot hun eigen verderf.

2. Gebruik. Ziet hier ook *een nauwkeurige overeenkomst tussen al de omstandigheden van het lijden van de Heere Jezus en Gods bepaling, als ook een samenkomen van die alle, om deze te bevorderen, in het Evangelie.* Er wordt aan Hem geen been gebroken, wanneer de beenderen van de twee moordenaars, die met Hem gekruist werden, gebroken zijn geworden; en dit alles omdat er van Hem voorzegd was: *Geen been van Hem zal gebroken worden,* Joh. 19:36. En aan de andere zijde hebben de krijgsknechten Zijn zijde doorstoken met een speer, wanneer de anderen niet doorstoken zijn, opdat de Schrift vervuld werd: *Zij zullen zien Dien zij doorstoken hebben,* Zach. 12:10. En wanneer het tot Zijn begrafenis komt, zo weet Pilatus niet wat hij doet, terwijl hij nochtans Gods raad vervult, in het geven van Zijn lichaam aan Jozef van Arimathéa, een rijk man, die hetzelve van hem begeerde om het te begraven, waardoor de profetie van onze tekst vervuld wordt. De goddeloosheid van sommigen, de toevallige daden van anderen, en de onkunde van de meesten, komen alle tezamen, om Gods heilige en onveranderlijke raad en voornemen te vervullen.

3. Gebruik. *Laten wij dan ons geloof hier versterken, dat de Heere in alle verwarringen steeds werkzaam is, en dat Hij, wanneer de zaken naar menselijke ogenschijn onderstеboven zijn gekeerd, niet tot een staan gebracht is, gelijk als wij zijn.* Hij weet zeer wel wat Hij doet, en zal ook alle dingen onfeilbaar en zeker doen werken tot Zijn eigen heerlijkheid, en ten goede van Zijn volk.

V. Uit hetgeen er gezegd wordt: *Hij heeft Zijn graf gegeven bij de goddelozen,* te kennen gevende Christus' gewilligheid om begraven te worden, gelijk Hij zo van Zijn dood zegt: *Niemand neemt Mijn leven van Mij, maar Ik leg het van Mijzelven af,* mogen wij leren: *Dat in de volbrenging van het werk der verlossing, zelfs in de laagste trappen daarvan, de Heere Jezus allergewilligst is geweest; Hij heeft Zijn graf gegeven bij de goddelozen;* Hij is een allervrijwilligste Borg, Die wanneer er, als het ware, gevraagd werd: Wie zal voor de uitverkoren zondaren voldoen? Zichzelf aanbiedt, zeggende: *Ziet, Ik kom; in de rol des Boeks is van Mij geschreven; Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen,* gelijk er in Ps. 40:8,9 staat. Vader hier ben Ik; alsof Hij zei: Ik bied Mijzelven aan, Ik onderwerp Mij met blijmoedigheid aan de voorwaarden, welke Gij Mij voorstelt. *Ik was*, zegt Hij, *een Voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermaking, te allen tijde voor Zijn aangezicht spelende; spelende in de wereld Zijns aardrijks; en Mijn vermakingen zijn met de mensenkinderen*, Spr. 8:30,31. Dus kan het klaar getoond worden, dat Hij in al de delen van Zijn lijden, en in elke stap daarvan, zeer nauwkeurig en allergewilligst alles volbracht heeft, wat over Hem besloten is. Hij heeft gepredikt en wonderwerken gewrocht, en dat alles met vermaak en blijdschap, gelijk Hij Zelf zegt, Joh. 4:34: *Mijn spijze is dat Ik doe den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbreng.* Het was Hem tot verkwikking, wanneer Hij naar het lichaam hongerig en flauw was, om het werk der verlossing te bevorderen in het spreken met een arme afgedwaalde zondaar. Zien wij wat verder, dan zullen wij bevinden, dat Hij naar het allerzwaarste deel van Zijn lijden zo verlangd heeft, dat Hij als gepijnigd werd totdat het volbracht was, Luk. 12:50: *Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht is?* Zijn hart verlangde daar zozeer naar, dat Hij niets duldde, of toelaten wilde dat zulks verhinderen mocht; daarom verwierp Hij met een heilige verontwaardiging de raad van Petrus, zeggende: *Ga achter Mij satanas, gij zijt Mij een aanstoot,* Matth. 16:23. Hij wist

wel wat er in het hart van Judas was, en nochtans wilde Hij hem niet afwenden, maar zei tot Hem: *Hetgeen gij doet, doet dat haastelijk*; en zo ging Hij naar de hof, alwaar men wist dat Hij Zich vergaderde met Zijn discipelen, gaf Zijn vijanden gelegenheid om Hem te vangen, en Hij wilde niet toelaten dat Zijn discipelen een zwaard zouden trekken om ze tegen te staan. Toen Hij voor Pilatus stond, wilde Hij Zijn mond niet opendoen; wanneer Hij geslagen werd, zo gaf Hij *Zijn rug dengenen die Hem sloegen, en Zijn wangen dengenen die Hem het haar uitplukten. Zijn aangezicht verborg Hij niet voor smaadheid en speeksel,* omdat Hij wist wat er in dit alles bedoeld werd. Hierom zei Hij, Matth. 10:28: *De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en om Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.*

Toen Zijn heilige menselijke natuur een afschrik had van de drinkbeker, en daardoor gedrongen is geworden om te bidden: *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan,* zo liet Hij er dit op volgen: *Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen.* En hoe nader Hij aan Zijn dood kwam, hoe Hij meer Zijn verlangen daarnaar geuit heeft. *Ik heb grotelijks begeerd*, zegt Hij, *dit pascha met u te eten, eer dat Ik lijde.* Dit was zelfs Zijn laatste pascha, wanneer Hij Zijn laatste vaarwel van hen nemen zou. Wat kon nu het middel of de beweegreden zijn om dit teweeg te brengen, indien Hij niet gewillig was geweest? Het was deze gewilligheid daar Jehovah lust aan had, en die Zijn offerande welriekende maakte voor Zijn Vader, Die een blijmoedige gever liefheeft. Ook had Zijn offerande niet voldoende kunnen zijn, indien deze niet gewillig, maar gedrongen was geweest; en daarom zegt Hij Zelf: *Niemand neemt Mijn leven van Mij, maar Ik leg het van Mijzelven af,* Joh. 10:18. En Ps. 40:9: *Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen.*

1. Gebruik. *Ziet hier een groot bewijs van de liefde Gods en van de Middelaar*. Ziet wat een grote liefde dit is, dat wanneer het Hem niet gevergd werd, Hij echter Zichzelf aanbood en vrijwillig overgaf aan de dood en het graf. Dit is een liefde, die de liefde van een vriend te boven gaat, dat Hij Zijn Gemeente zo lief zou hebben, om Zich in de dood en in het graf voor hen over te geven. En daarom mag Hij wel zeggen: *Niemand heeft meerder liefde dan Deze*, enz. Joh. 15:13.

2. Gebruik. *Het toont welke grond van vertroosting en bemoediging een zondaar heeft, die gaarne tot Christus komen, in Hem geloven, en het leven en de zaligheid door Hem verwachten wil.* Onze Heere Jezus is allergewilligst geweest om Zijn leven af te leggen, en om tot dit einde tot het graf te komen; en is het nu wel mogelijk, dat Hij een zondaar die tot Hem komt, om deel te hebben aan de weldaad van Zijn lijden, hetwelk het grote einde van Zijn lijden is geweest, zou afslaan? Deze ene zaak, namelijk Zijn gewilligheid om te lijden, en het genoegen dat Hij daarin had, om de verlossing voor zondaren te verwerven, is een krachtige hartsterking, om het hart van een bezwijkend zondaar te versterken, als ook een grote drang of beweegreden om tot Hem te komen. Gij zult mogelijk zeggen: Ik weet niet of Christus mij liefheeft; maar o! gedenkt die dierbare woorden, Rom. 5:10: *Indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veelmeer zullen wij verzoend zijnde behouden worden door Zijn leven.*

Dit dient vooreerst tot *aanmoediging*. Indien hier iemand is die gaarne deel had aan Christus' liefde en dood, wees dan bemoedigd, dat dewijl de Heere Jezus, uit die grote begeerte welke Hij gehad heeft om de zaligheid der zondaren te bevorderen, Zichzelf in de dood en in het graf overgegeven heeft, Hij ook gewillig zal zijn om Zijn verdiensten aan hen toe te passen, wanneer zij deze van Hem begeren. Dat Hij nu gewillig is geweest

om dit alles te ondergaan, is een veel grotere zaak, dan om een zondaar te verwelkomen die tot Hem komt; en indien Hij nu alles wat Hij gedaan heeft, tot dit einde heeft gedaan, zal Hij dan onwillig zijn wanneer het op de toepassing aankomt?
Ten andere, dit is een grond van *overtuiging* voor al degenen die kleine gedachten hebben van de Heere Jezus en van Zijn liefde, en die om Zijnentwil niet scheiden willen van een vuile lust, die Hem niet begeren, maar verachten en verwerpen met alles wat Hij gedaan en geleden heeft. Dit zal op een bijzondere wijze uw verdoemenis verzwaren, dat wanneer Hij zo gewillig is geweest om ten goede der zondaren te sterven, gij niet gewillig waart om tot Zijn genoegen te leven. Gedenkt hieraan, o! gedenkt er ernstig aan; deze dingen zijn de waarheden Gods, en de voorname waarheden des Evangelies, welke strekken moeten om de ziel aan Christus te verbinden. En indien deze waarheden u geen voordeel doen, dan zullen het anderen niet geredelijk kunnen doen.
Het *tweede deel* der woorden, op zichzelf aangemerkt zijnde, stelt ons een kort begrip voor van een heilige wandel, welke allervolmaakst en volkomen vervuld is in de wandel van de Heere Jezus Christus. *Hij heeft geen onrecht gedaan*; er is geen geweld noch onrecht in Zijn handen geweest, dat is, er is geen zondige daad, die strijdig was tegen de wet van God, in Zijn ganse wandel en praktijk geweest; en *er is geen bedrog in Zijn mond geweest,* dat is, geen zondige noch bedrieglijke uitdrukkingen. Kortom, er is in daden en in woorden geen zonde in Hem geweest; Hij heeft niemand verongelijkt door Zijn daden, noch bedrogen met Zijn woorden. Dit bedrog, gelijk het opzicht heeft op de eerste tafel van de wet, geeft te kennen, dat er geen valsheid noch bedorven lering geweest is in Zijn bediening. Hij heeft niemands ziel bedrogen of verleid, door haar in een verkeerde weg te leiden; en gelijk het meer onmiddellijk ziet op de tweede tafel van de wet, zo geeft het te kennen, dat Hij oprecht, zonder geweld of veinzing geweest is in Zijn gedragingen. Zodat, hetzij men Hem als Gods openbare Knecht in de bediening aanmerkt, of hetzij men Hem aanmerkt in Zijn bijzondere wandel, Hij volmaakt oprecht en zonder zonde geweest is, gelijk het zo wordt uitgedrukt, 1Petr. 2:22: *Die geen zonde gedaan heeft, en er is geen bedrog in Zijn mond geweest.* Wat ook de mensen van Hem oordeelden, zo was Hij nochtans een heilige, onschuldige en onzondige Zaligmaker.
Merken wij de woorden aan gelijk zij betrekking hebben op de voorgaande, dan zijn ze een reden van dat onderscheid, hetwelk God in Zijn dood en begrafenis tussen Hem en anderen gemaakt heeft. Ofschoon Hij door goddelozen, en als een goddeloze ter dood gebracht is, zo heeft God door Zijn voorzienigheid de zaken nochtans zo bestuurd, dat Hij eerlijk begraven is geworden met de rijken; en waarom? Omdat, ofschoon zij Hem geacht hebben een valse profeet, een bedrieger, een vraat en wijnzuiper te zijn, zo heeft Hij nochtans niemand enig ongelijk gedaan door woorden of door werken; en daarom heeft God Hem na Zijn dood deze eer willen aandoen in Zijn begrafenis, om zo een aanmerkelijk onderscheid te maken tussen Hem en anderen. Leert hier uit:
Dat de Heere Jezus, de Hogepriester van onze belijdenis, Die Zijn leven voor zondaren afgelegd heeft, volmaakt heilig is. Dit getuigenis ontvangt Hij hier van de profeet, dat Hij geen onrecht gedaan heeft, en dat er geen bedrog geweest is in Zijn mond. Dit getuigenis ontvangt Hij van de apostelen, van Petrus, 1Petr. 2:22: *Die geen zonde gedaan heeft, en er is geen bedrog in Zijn mond gevonden.* Van Johannes, 1Joh. 3:5: *Hij is geopenbaard opdat Hij onze zonden zou wegnemen; en geen zonde is in Hem.* En van Paulus, Hebr. 7:26: *Hij is heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren.* In dit opzicht is er een onderscheid tussen Hem en alle mensen in de wereld. En het is ook noodzakelijk

tot vertroosting der gelovigen dat het zo is; want zodanig een Hogepriester betaamde ons, zegt de apostel. Het was noodzakelijk:
(1) Uit aanmerking van de uitnemendheid van Zijn Persoon; het kon niet anders zijn, omdat Hij God en Mens was in één Persoon, en omdat *de volheid der Godheid in Hem lichamelijk woonde.*
(2) Het was noodzakelijk uit aanmerking van het einde van Zijn ambten; want dewijl Hij Gode een aangename offerande moest opofferen, zo moest Hij heilig en onbesmet zijn, of anders zou de priester en de offerande niet aangenaam kunnen geweest zijn.
(3) Het was noodzakelijk uit aanmerking van de waardigheid van Zijn ambten; Hij moest onderscheiden zijn van al de voorgaande priesters onder de wet. Indien Hij nu niet zonder zonde was geweest, dan zou Hij zo van hen niet onderscheiden zijn geweest.
(4) Het was noodzakelijk ten aanzien van de personen voor welke Hij deze ambten ondernomen heeft; want zoodanig een Hogepriester betaamde hen, omdat een ander ze niet voordelig zou kunnen geweest zijn.
Al deze dingen vinden wij tezamen, Hebr. 7:26,27, alwaar de apostel tevoren in vers 25 gezegd hebbende, *dat Hij volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan,* daar bijvoegt: *Zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden; Dien het niet alle dagen nodig was, gelijk den hogepriester eerst voor zijn eigen zonden slachtoffers op te offeren, daarna voor de zonden des volks.* De allerheiligsten van al de priesters hadden zonden, voor welke zij slachtoffers moesten offeren, en zo had ook de heiligste uit het volk. Maar Christus was heilig en onbesmet, en had niet de minste zonde, en dat betaamde Hem ook dat het zo was; want, gelijk ik zo even gezegd heb, Zijn offerande zou nooit voor anderen kunnen aangenaam geweest zijn, bijaldien Hij nodig had gehad om slachtoffers te offeren voor Zichzelf.
Om nu niet te spreken hoe dit onze Heere Jezus verdedigt tegen alle bekladdingen, welke op Hem door goddeloze mensen zijn geworpen, die Hem noemden een vraat, een wijnzuiper, een vriend van tollenaren en zondaren, een bedrieger, enz.; Hij is heilig en onnozel geweest, en Hij zal eerlang Zich op een gans heerlijke wijze vertonen heilig te zijn, wanneer degenen die Hem doorstoken hebben, Hem zullen zien en beschaamd worden. Om hier niet van te spreken, zeg ik, zo zijn de gebruiken, met betrekking op de Kerk of het volk Gods, deze volgende.
Het 1. gebruik dient, *om de nederbuigende liefde Gods, en de uitvinding van de oneindige Wijsheid, ten behoeve van zondaren, aan te tonen.* Zulk een Hogepriester betaamde ons; de liefde bewilligde, en de oneindige Wijsheid bedacht dat Hij Mens zou worden en lijden, *Hij Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen.* De Wijsheid door genade werkzaam zijnde, heeft zulk een Hogepriester voor zondaren verzorgd als zij nodig hadden. En waarlijk, de zondaren hebben in dezen geen gebrek; want zij hebben een Hogepriester Die hun betaamt, en dit is er een bewijs van, *dat Hij heilig, onnozel, onbesmet, en afgescheiden van de zondaren is.*
Het 2. gebruik dient, *om een grond van aanmoediging te zijn voor zondaren, om toe te treden tot, en om gebruik te maken van de offerande van Christus.* Onze Heere Jezus heeft geen zonde gehad, en had niet nodig om voor Zichzelven te offeren; maar nu Hij een offerande der verzoening geofferd heeft, tot welk einde heeft Hij dat gedaan? Het moest of voor Zichzelf zijn, dat niet wezen kan, want Hij is heilig geweest; of Hij heeft het tevergeefs en tot geen einde gedaan, welk te stellen godslastering is; of het moet tot

een ware voldoening zijn voor uitverkoren zondaren, opdat zij van Hem gebruik zouden maken. En zo heeft het geloof een vaste grond om op te vertrouwen, namelijk, dat Zijn voldoening dadelijk is geweest, en dat die geweest is tot dit einde, om deze krachtig te doen zijn ten behoeve van degenen die in Hem geloven zullen. Ziet derhalve op het lijden van Christus, en op Zijn onschuld daarin, en dan zult gij bevinden, dat gij een gepaste Hogepriester hebt, Die een verzoening voor u gemaakt heeft. O! wat is dat niet een dierbaar woord, hetwelk men vindt in 2Kor. 5:21: *Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.*

3. Gebruik. *Het is een grond van sterke vertroosting voor degenen die tot Christus de toevlucht nemen;* en waarom? Omdat de offerande van de Heere Jezus niet anders dan aangenaam kan zijn. Want er is geen bedrog in Hem geweest, niets dat Zijn offerande niet welriekende zou maken. En gelijk dit de weg der genade voor een zondaar beminnelijk maakt, zo is het ook een grond van aanmoediging voor hem, om te mogen verwachten dat hij door Hem aangenaam zal zijn. Want indien de verzoeking mocht zeggen, gij zijt een zondaar, en wel zulk of zulk een groot zondaar, dit dient niet ter zake, want God heeft Christus en Zijn offerande aangenomen. En indien gij van Zijn offerande gebruik maakt, zo kan het niet anders zijn, of het zal voor u ook aangenomen worden. Hier is dan de vertroosting, dat wij zodanig een Hogepriester hebben als ons betaamt, *Die niet nodig had voor Zijn eigen zonden slachtoffers te offeren, maar alleen voor de zonden van het volk,* en wel van Zijn eigen volk.

4. Gebruik. *Het dient grotelijks tot onze navolging*. Hij is heilig geweest, en in Zijn heilige wandel heeft Hij ons een voorbeeld nagelaten om naar te wandelen. En daarom moeten wij in het spreken van Christus' heiligheid, of in het lezen daarvan, altijd gedenken dat Hij ons daardoor een voorbeeld heeft nagelaten, en dat *Hij gebiedt uzelf te reinigen, gelijk Hij rein is,* 1Joh. 3:3. En *heilig te zijn, gelijk Hij Die u geroepen heeft heilig is,* 1Petr. 1:15. Leert van Hem dat *Hij zachtmoedig is en nederig van hart,* Matth. 11:29. Weest dan ootmoedig en hemelsgezind, en in welk opzicht Zijn leven en wandel ons tot een voorbeeld wordt voorgesteld, tracht door Zijn genade om Hem daarin na te wandelen, *en weest navolgers van Hem als geliefde kinderen.* Wanneer gij dan leest van Zijn gehoorzaamheid tot de dood, van Zijn heiligheid in Zijn gehele wandel, en van Zijn vervullen van alle gerechtigheid, laat zulks u dan opwekken om met alle ernst en oprechtheid Hem daarin, in uw praktijk, gelijkvormig te zijn.

II. Uit het verband van deze twee dingen, dat Hij voor en in Zijn dood geacht is een zondaar te zijn, en dat God na Zijn dood Hem deze eer heeft aangedaan, *dat Hij bij de rijke begraven is geworden, omdat Hij geen onrecht heeft gedaan,* enz., maar heilig, onnozel en onbesmet is geweest in Zijn leven, mogen wij leren: *Dat hoe zeer ook de heiligheid lijden mag, zolang heilige personen leven, er nochtans in en na de dood altijd een getuigenis van des Heeren achting daarvan op gelegd wordt; of dus: Die heilig voor God gewandeld hebben, worden altijd in hun dood van anderen onderscheiden.* Het gaat hun altijd anders, wanneer de dood komt, dan anderen, hoe het ook met hen geweest mocht zijn in hun leven. *Men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, enz.* Dit is bevestigd geworden door de bevinding van allen die ooit geleefd hebben; de rijke vraat had ten aanzien van uitwendige dingen een beter leven dan Lazarus, die een arm verdrukt leven had; maar wanneer de dood komt, dan moet de rijke vraat naar de hel, en Lazarus gaat in Abrahams

schoot. Dit wordt als een vaste regel neergesteld, Pred. 8:12,13: *Hoewel een zondaar honderdmaal kwaad doet, en God Hem de dagen verlengt; zo weet ik toch dat het dien welgaan, die God vrezen, die voor Zijn aangezicht vrezen; maar den goddelozen zal het niet wel gaan, enz.;* er zal bij het sterven een verandering zijn. En het kan ook niet anders zijn, hetzij men aanmerkt, (1) Gods heilige natuur, Die een welbehagen heeft in heiligheid, gelijk er in Ps. 11:7 staat: *Want de Heere is rechtvaardig, Hij heeft gerechtigheden lief; Zijn aangezicht aanschouwt den oprechten.* Of hetzij men (2) aanmerkt het Woord van God, hetwelk gebiedt te zeggen *tot den rechtvaardigen, dat het hun wel zal gaan, dat zij de vrucht hunner werken zullen eten;* (want *zalig zijn de doden die in den Heere sterven, zij rusten van hun arbeid, en hun werken volgen met hen,* Openb. 14:13) maar *wee den goddelozen, het zal hem kwalijk gaan, want de vergelding zijner handen zal hem geschieden,* Jes. 3:10,11. Hetzelfde verband dat er tussen het leven van Christus (ofschoon het een lijdend leven is geweest) en Zijn dood is, zal er ook zijn tussen het leven van al Zijn leden en hun dood; *want zo wij met Hem lijden, dan zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden,* Rom. 8:17.

Het 1. *gebruik* dient, *om ons te doen zien welke de ware weg tot het eeuwig welzijn is, wanneer dit korte leven zal geëindigd zijn, te weten de weg van heiligheid.* En zo dient het ook om een grote vraag te beantwoorden: Wie zal er in de dood zalig zijn? Zij die heilig zijn geweest in hun leven; wier handen geen onrecht hebben gedaan, en in welker mond geen bedrog is geweest, te weten, met volle genoegen van hun wil, en zonder alle genadige tegenworsteling; want een volstrekte vrijheid van deze dingen in dit leven, is sedert de val alleen aan onze Heere Jezus eigen geweest. Dezen mogen dan Gods gunst verwachten, wanneer de dood hun ziel van het lichaam scheidt. Laat dit dan een merkteken tot uw beproeving zijn; beproeft en ziet wat uw gedrag is, en oordeelt vervolgens naar dat gij de zaken bevindt. En dewijl de Heere de heiligheid en de gelukzaligheid onafscheidelijk tezamen heeft gevoegd, wilt u dan niet vermeten om deze vaneen te scheiden.

2. *Gebruik*. Is het zo, dat de heiligheid een goed en een troostvol einde toebrengt aan des mensen leven, (hetwelk de inhoud van de lering is) *dan moest ons dat de betrachting van heiligheid, als de allerkostelijkste, voordeligste, heerlijkste en bestendigste levenskoers, die iemand inslaan kan, aanprijzen. Zegt den rechtvaardigen, dat het hem zal welgaan.* Het is niet, zegt de geachte, de rijke, of de wijze, enz.; want God heeft uit dezen niet velen uitverkoren, als blijkt 1Kor. 1:26; maar *zegt den rechtvaardigen, het zal hem welgaan.* Is er nu wel iets, dat op de mensen zoveel invloed moest hebben, en daar zij zoveel werk van moesten maken, als om gelukkig te zijn in de dood? Wij mogen hier een leven vol strijd hebben, veel lijden, en onder smaad en verachting liggen voor een tijd, gelijk de Heere Jezus is geweest; doch indien wij heilig zijn, zo zal het met onze ziel wel zijn, eer ons lichaam in het graf komt. Gij allen dan, die de weg der heiligheid verkoren hebt, tot u moeten wij zeggen, het zal u welgaan in de dood, na de dood, in het oordeel, en voor eeuwig; *dengene die het goede werkt, en met volharding in het goed doen, heerlijkheid, en eer, en onverderfelijkheid zoeken, zal het eeuwige leven vergolden worden,* Rom. 2:7. O, hoeveel grote en goede dingen hebben niet alle oprechte betrachters van de heiligheid te verwachten? *Geen oog heeft die gezien, en geen oor heeft die gehoord, en het is niet in het hart van enig mens opgeklommen wat die al zijn.*

3. Gebruik. *Ziet hier een grond van klacht en van verwijt voor allen die de heiligheid verachten en verzuimen.* Want gelijk het de rechtvaardigen zal welgaan, zo zullen die

allen een jammerlijk en een ellendig lot hebben, die de heiligheid veracht of verwaarloosd hebben. *Wee den goddelozen, het zal hem kwalijk gaan; want de vergelding zijner handen zal hem geschieden,* zegt Jesaja, hoofdst. 3:11. Sommigen van u mogen denken, dat gij rijk en heerlijk, dat gij sierlijk gekleed zijt, in prachtige huizen woont, en kostelijk gedekte tafels hebt, dewijl arme lieden als buitenshuis gesloten, en van deze dingen beroofd zijn. En zo moogt gij gereed wezen om uzelf te zegenen, alsof het wel met u was, ofschoon gij de heiligheid niet zoekt, of er enige achting voor hebt. Maar wee u, want gij zult sterven, en naar de afgrond moeten gaan, daar zult gij geen druppel koud water hebben, om uw tong te verkoelen in die pijnigende vlammen. Noch uw rijkdommen, noch uw eer, noch vermakelijkheden zullen alsdan de hitte en kracht van de toorn Gods kunnen afweren, noch uw ondraaglijke pijn in het minste kunnen verzachten; *maar verbolgenheid en toorn, verdrukking en benauwdheid,* (vier nare woorden voorwaar!) *zal vergolden worden over alle ziel die het kwade werkt.* O! gelooft gij dit dan niet? Het is de waarheid van God, als ook een zeer duidelijke waarheid, die niemand van u rechtuit zal durven ontkennen. De heiligheid zal een troostvol en een verkwikkelijk uiteinde hebben; maar het verzuim daarvan zal vreselijke gevolgen hebben. Wat is dan de reden dat de heiligheid zo licht geacht, en zo weinig gevolgd wordt? Gelooft gij wel dat gij sterven zult? Denkt gij ooit te zullen komen voor het oordeel, of om dat woord te zullen horen: *Komt gij gezegende Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk; want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik was naakt, en gij hebt Mij gekleed,* enz.? Matth. 25:34-36. O! wat zullen velen van u gaan doen, *wanneer de Heere Jezus van de hemel geopenbaard zal worden met de engelen Zijner kracht, en wanneer Hij met vlammend vuur wraak zal doen over degenen die Hem niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus ongehoorzaam zijn?* 2Thess. 1:8. En wanneer Hij tot u zal zeggen: *Gaat weg van Mij, gij vervloekte, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is; want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven,* enz.? Matth. 25:41,42.

Dit is wel een gemene waarheid, doch wanneer die niet wordt geloofd, dan weten wij niet welke waarheid geloofd zal worden; maar zo deze werd geloofd, dan zou de praktijk der heiligheid meer betracht worden; er zouden minder zonden zijn, en er zou meer bidden, lezen, mediteren, meer zoeken naar kennis, meer waakzaamheid en tederheid in des mensen wandel gevonden worden. Hoe het zij, hierin toont de Heere het verband dat er is tussen de heiligheid en de gelukzaligheid, en hier hebt gij ook een voorbeeld van een heilige wandel.

III. Dat de heiligheid en de onschuld van Christus, daar hier van gesproken wordt, als Hem bijzonder eigen te zijn wordt aangemerkt; invoege het Hem betaamde, en ook bewijst dat Hij alleen de Hogepriester kon zijn Die ons betaamde, en dat geen ander ons van enige nut kon zijn, gelijk de apostel toont Hebr. 7:26-28: *Want de wet stelt tot hogepriesters mensen die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de wet is gevolgd, stelt den Zoon, Die in der eeuwigheid geheiligd is.* Hieruit mogen wij leren: *Dat alle mensen, zelfs de allerheiligste, Christus uitgezonderd, Die God en Mens in één Persoon is, zondig zijn zolang zij hier op aarde leven. En de reden is, omdat indien iemand onzondig was, dan dit hetwelk hier van Christus Jezus getuigd wordt, dat Hij geen onrecht gedaan heeft, en dat er geen bedrog in Zijn mond is geweest, Hem niet bijzonder eigen zou zijn.* Dit is een zonderling kenmerk van onze Hogepriester, hetwelk niemand van al Zijn voorbeelden zich aanmatigen kon, dit is Hem alleen, met uitsluiting van alle

anderen, zonderling eigen. De Schriftuur is tot dit einde vol, om te tonen dat niet alleen alle mensen, als in hun natuurlijke staat aangemerkt, zondaren zijn; maar dat zelfs de gelovigen ten dele zondig zijn. Want diezelfde apostel Johannes, die gezegd heeft dat *onze gemeenschap is met den Vader, en met Zijn Zoon Jezus Christus,* 1Joh. 1:3, die zegt ook in vers 8: *Indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet.* En vers 10: *Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, zo maken wij Hem tot een leugenaar, en Zijn woord is niet in ons.* Zo ook 1Kon. 8:46 en Pred. 7:20. *Er is niemand die goed doet, en niet zondigt;* duidelijk te kennen gevende, dat alle mensen een Voorbidder nodig hebben. Wij zullen ons nu hier niet inlaten, alleen hebben wij uit deze woorden, vergeleken zijnde met derzelver oogmerk, welke het alleen aan Christus eigen doet zijn dat Hij zonder zonden is, en tevens insluitende dat niemand anders zodanig is, de noodzakelijkheid waarom zulks zo wezen moest, aan te merken.

(1) Het is noodzakelijk om Christus van alle anderen te onderscheiden, door deze waardigheid op Hem te leggen, dat *Hij heilig, onnozel, onbesmet, en afgescheiden van de zondaren is;* dit is Zijn voorrecht en het teken van Zijn eer boven anderen.

(2) Het is noodzakelijk, om te tonen hoe nodig het is dat Hij Zichzelf voor zondaren opofferen moest; dat het niet voor Zichzelf, maar voor zondaren is geweest dat Hij Zichzelf opgeofferd heeft, en dat er een gedurige noodzakelijkheid is om van deze offerande gebruik te maken; want indien er bij de gelovigen niet gedurig zonden waren, zolang zij buiten de hemel zijn, zo zou er geen noodzakelijkheid zijn voor dit gedeelte van Christus' ambt; indien wij zelf heilig, onnozel en onbewust waren, dan hadden wij zulk een Hogepriester niet nodig.

Het 1. *gebruik* dient, *om ons te bevestigen in deze waarheid, dat er onder alle mensen, die ook in de wereld geweest zijn sedert de val, niemand zonder zonden is geweest, behalve de Heere Jezus.* Zij blijven steeds met zonden besmet zolang zij in deze wereld zijn. Er kan van niemand hunner gezegd worden dat zij geen onrecht hebben gedaan, of dat er geen bedrog in hun mond is geweest; niemand van hen heeft ooit kunnen zeggen: *De overste dezer wereld komt, maar hij heeft aan mij niets.* Ja, dit is een bijzondere hoedanigheid van Christus als Hogepriester, dat Hij zonder zonden is geweest, en ook noodzakelijk zo moest zijn. Ik pleit niet voor zondaren, dat zij vrijheid zouden nemen om te zondigen, omdat er in dit leven geen volmaaktheid te bekomen is, dat zij verre; wee hen die zulk een gebruik van deze waarheid maken. Ook spreken wij dit niet, om iemand aanleiding te geven om zich toe te geven in de zonde; want wij hebben tevoren getoond, dat Christus ons hier als een Voorbeeld is voorgesteld, en dat ons bevolen is om onszelf te reinigen, gelijk Hij rein is. Maar dit zeggen wij, dat niemand hier op aarde zonder zonden is; de allerheiligsten die aan deze zijde van de eeuwigheid zijn, dragen steeds een lichaam des doods met zich om, hetwelk vijf- of zesmaal *zonde* wordt genoemd, Rom. 7, en hetwelk ook dadelijke begeerlijkheden, en als een wet der zonde, macht heeft om gevangen te leiden, en om de ziel schuldig te maken voor God.

Het 2. *gebruik* dient *tot bestraffing van twee soorten van vijanden tegen deze waarheid.*

De eerste soort zijn die verouderde en ingewortelde vijanden tegen de offerande van onze Heere Jezus, namelijk de papisten, dat rampzalig gevolg van de antichrist, welke een volmaakte onderhouding van de wet, als verkrijgbaar in dit leven, beweren en vaststellen; waartoe zij, om deze volmaaktheid te bewijzen, twee gronden neerstellen: (1) Dat de inwendige begeerlijkheden, of eerste opkomingen en bewegingen van het lichaam des doods, geen zonden zijn. (2) Zij verklaren de wet zo, dat die met hun begrip en gevoelen

overeen komt en toepasselijk gemaakt wordt; en wel op deze wijze, dat niet elke gelovige of godzalige, als zij zeggen, tot deze volmaaktheid van de gehele wet te onderhouden komt, maar alleen enigen van hun groten, of van hun heiligen. Dit heeft de Heere genadig uit de Hervormde Kerk uitgebannen als onbestaanbaar met de bevinding der heiligen, welke *een wet zien in hun leden, die strijd voert tegen de wet des gemoeds, en ze gevangen neemt onder de wet der zonde, die in hun leden is;* en als onbestaanbaar met de Schriftuur, die overal klaar aantoont dat niemand in dit leven de volmaaktheid bekomt, maar dat *wij integendeel allen dagelijks struikelen in vele.* Als ook onbestaanbaar met de genade, die zondaren steeds aan Christus doet verschuldigd blijven, als Zijn toegerekende gerechtigheid nodig hebbende. Deze volmaaktheid plaatsen zij in de inhangende heiligheid en hebbelijke genade; doch wij zullen ons voor tegenwoordig daar niet inlaten.

Een *ander* soort van vijanden die hier bestraft worden, zijn de oude Famelisten, welke gevolgd worden van degenen die men antinomianen noemt, en van welke ellendige personen er verschillenden op en neer wandelen onder ons, welke zeggen, dat het volk Gods geen zonde in zich hebben, en zo in dit opzicht erger zijn dan de papisten. Want de papisten willen maar dat het aan enige bijzondere heiligen eigen is; doch dezen maken het aan alle gelovigen gemeen. De papisten doen hun volmaaktheid bestaan in een inhangende heiligheid; maar dezen willen, dat de natuur der zonde veranderd wordt, zeggende, dat de zonde zodanig niet meer is in een gelovige, ofschoon dit zelfs strijdig is tegen de wet van God. Wij erkennen dat Gods volk vrij is van de zonden, in deze opzichten:

(1) Dat geen zonde hen verdoemen kan; *zij zijn niet onder de wet, maar onder de genade,* Rom. 6:13; waarom er ook in dit opzicht gezegd wordt, hoofdst. 8:1: *Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn.*

(2) In dit opzicht, dat zij niet vallen kunnen in die zonde, welke *tot de dood is*, als blijkt uit 1Joh. 5:17,18.

En (3) in dit opzicht, dat zij zo niet zondigen kunnen, dat zij zouden blijven liggen onder de *heerschappij* der zonden, als blijkt uit Rom. 6:14. *Een gelovige heeft een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens,* hoofdst. 7:22. Hij is niet in de zonde, en hij bedrijft de zonden niet gelijk een ongelovige doet; *want het zaad Gods blijft in hem,* en hij wordt bewaard dat hij niet ingewikkeld en verstrikt wordt in datgene, daar zijn bedorven natuur hem toe neigen zou.

Al wat nu de Schriftuur van der gelovigen vrij zijn van de zonden spreekt, dat moet in een van deze opzichten verstaan worden. Maar te zeggen, (a) dat een gelovige in het geheel niet zondigen kan, daarvan is de bevinding en de praktijk der heiligen een bewijs voor het tegendeel. (b) Of te zeggen, dat de zonde in de gelovigen geen zonde is, ter oorzake van zijn geloof in Christus, is niet minder strijdig tegen de Schriftuur. Want de wet van God is dezelfde voor een gelovige en een ongelovige, en de zonde is ook voor die beide een en dezelfde; overspel is overspel, en doodslag is doodslag, in David zowel als in anderen. Het is zeker, dat toen Christus Zijn discipelen beval te bidden om vergeving der zonden, Hij hun zulk een leer niet geleerd heeft, dat zij hun zonden voor geen zonden hadden aan te zien; want indien dat zo was, dan zouden zij geen berouw hebben over hun zonden, en geen vergeving daarvan zoeken, gelijk sommigen zich niet schamen te zeggen, dat zij ook niet doen moesten.

Hetgeen wij nu bedoelen, is om te tonen dat het een voorrecht van Christus was, dat Hij vrij is geweest van alle zonden, en dat zich niemand anders in dit leven zulks kan aanmatigen; als ook om de gelovigen te leren, alle dagen, zolang zij in dit sterfelijk leven zijn,

de levendige indrukken van datgene met zich om te dragen, hetwelk tot hun nut dient, namelijk, het gevoel van hun zonden. Ik weet wel, dat Gods volk en kinderen van enige gewaande *perfectionisten*, of *volmaaktheiddrijvers*, gesmaad en veracht worden, omdat zij denken en zeggen, dat zij zonden hebben, en niet volmaakt zijn; en dat wij van deze lieden antichristelijke priesters en Jezuïeten worden genoemd, omdat wij deze leer verkondigen. Doch men overwege eens bedaard, of het niet meer met de papisten en Jezuïeten overeenkomt, te zeggen dat de gelovigen zonder zonden zijn, dan te zeggen, dat zij zonden hebben? Zij die zeggen dat de gelovigen geen zonden hebben, komen in dezen met de papisten overeen, welke een volmaaktheid van heiligheid, of een gelijkvormigheid met de wet in dit leven in sommigen beweren, waartoe zij de begeerlijkheden van het lichaam des doods ontkennen zonden te zijn. Zonder welk gevoelen, ofschoon allergrofst, zij met de minste schaduw van reden hun leer van de rechtvaardigmaking uit de werken niet zouden kunnen of willen beweren; en nochtans willen dezen ons papisten noemen, omdat wij zeggen, dat wij zonden hebben, en dat niemand van Gods volk in dit leven zonder zonden is. Dit moet immers wonderlijk voorkomen; doch hetgeen dat sommige scherpziende en schrandere mannen onder ons gedacht hebben, sedert het begin van onze verwarringen, namelijk dat het pausdom als onder de grond en heimelijk werkte, wordt uit deze en vele andere dingen des te waarschijnlijker gemaakt. Is er wel iets dat het pausdom meer gelijkt, werkende in de verborgenheid, ja, is er wel iets dat meer paaps zijn kan, dan te zeggen dat de bewegingen der verdorvenheid in de gelovigen geen zonden zijn, dat iemand in dit leven tot een volmaakte heiligheid komen kan, en dat men dit nochtans met zulk een loosheid voortzet, dat men stout beweert en staande houdt, dat het tegendeel te zeggen paaps is? Ja, indien de schriftuurplaatsen, die zij in hun schriften gebruiken, overwogen worden, dan zullen wij bevinden, dat zij niet alleen een volmaaktheid in heiligheid en goede werken beweren, maar een mogelijkheid om de gehele wet en het verbond der werken te vervullen, gelijk als 1Petr. 1:15, 1Joh. 3:3 en hoofdst. 5:5, Matth. 5:48. Zult gij uzelf heiligen noemen, zeggen zij, die uzelf nog niet gereinigd hebt, gelijk Hij rein is? En zult gij u gelovigen noemen, die de wereld nog niet hebt overwonnen? enz. Alsof alles wat een geboden plicht is om dit leven volmaakt bekomen werd, of bekomen kon worden, en alsof men geen onderscheid tussen een begonnen, ja een aanmerkelijk gevorderde heiligheid, en tussen een geheel volkomen volmaaktheid mocht toelaten. De reden waarom ik dit aanmerk, is om aan te tonen dat het oogmerk van het pausdom nu schijnt aan de gang te zijn, dewijl de duivel in enige aanmerkelijke personen deze dingen verspreidt, daar de grote voorstanders en auteurs daarvan in het donker blijven en verborgen zijn. En het is opmerkelijk, dat wij onlangs gehoord hebben, dat enige belhamels in deze tijd zich openlijk verklaard hebben voor het pausdom. En ofschoon wij reden hebben om God te danken, dat het volk in deze plaats voor deze dingen bewaard geworden is, zo is deze waarheid nochtans waardig dat zij verdedigd wordt, en het gevaar voor het tegendeel moest van ons allen bewaakt worden, (inzonderheid nu) wanneer deze leugengeest zo geweldig voortdrijft, en op sommigen zover de overhand bekomt, dat zij deze dwaling openlijk in geschrift uitgeven, zoekende zo het volk in de strik te brengen. Laten deze twee beginselen die zo even gemeld zijn, maar eens terneer worden gesteld, te weten, dat degenen die het geloof hebben, geen zonden hebben, en dat degenen die geen genade hebben, niet bidden moeten; waar zal het dan niet al toe komen en waar zal zulks op uitkomen? Het oogmerk van de satan is zeker om allen los en onteder te doen worden, en het is beide droevig en wonderlijk, dat zulks niet gezien en opgemerkt wordt. Welk

een schrik en kwelling zou het niet voor een teder en geoefend Christen zijn; en hoe zou zijn consciëntie niet gepijnigd worden, wanneer men tot hem zei, wat is dat voor een geloof daar gij van spreekt, hetwelk u niet geheel van zonden bewaren kan, en dat de wereld niet geheel kan overwinnen? De Heere zij geloofd, dat Hij de arme gelovigen in het Evangelie andere en betere gronden gegeven heeft, door welke zij van hun geloof te oordelen hebben, zodat zij hun geloof voor oprecht mogen houden, ofschoon zij ook een inmengsel van ongeloof daarbij bevinden, en nochtans is het ongeloof altijd een zonde, invoege zij met de vader van het kind mogen zeggen: *Ik geloof Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp.*

IV. Leert hier, *dat er tot een heilige wandel beide een heiligheid in de praktijk, en een rechtzinnigheid in het oordeel noodzakelijk is, dat er geen onrecht zij in onze handen, en geen bedrog in onze mond.* Dit moet zoveel temeer in acht genomen worden, omdat velen gereed zijn te denken, dat iemand waarlijk heilig kan zijn, hij mag dan van oordeel of gevoelen zijn wat hij wil. Alsof God het verstand van de mens als een leeg of schoon papier gelaten had, om daar op te schrijven wat hij wilde. Maar de Heere Jezus wordt hier van de ergernis van bedorven lering verdedigd, zowel als van ergernissen in de praktijk. En daarom, gelijk wij aan de ene zijde tot ulieden zeggen die rechtzinnig zijt in uw oordeel, en de dwaling haat, indien gij ergerlijk en onteder zijt in uw praktijk, zo zal de rechtzinnigheid van uw oordeel u niet bewijzen heilig te zijn. Zo zeggen wij ook aan de andere zijde, ofschoon het mogelijk was dat gij zonder zonde waart in uw praktijk, indien gij nochtans vrijheid neemt ten aanzien van uw oordeel, dat dit bedorven wordt, en dat gij alles leert wat u behaagt, zo zult gij nooit Gods goedkeuring ontvangen dat gij heilige personen zijt. Laten die beide dan tezamen gevoegd worden, te weten, rechtzinnigheid in de leer, en tederheid in de wandel. De Heere geve u het rechte gebruik van deze dingen!

ACHTTIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:9b,10

Omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijn mond geweest is. Doch het behaagde den HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft (Hem) krank gemaakt; als Zijn ziel Zich (tot) een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.

WIJ hebben in de voorgaande predikatie van des Heeren Jezus' onschuld iets gesproken, hetwelk in deze twee dingen begrepen was: (1) Dat *Hij geen onrecht had gedaan*. En (2) dat er *geen bedrog geweest is in Zijn mond.* Hoezeer Hij ook van de mensen geteld mocht zijn geworden onder de overtreders, zo is Hij nochtans in der waarheid zo niet geweest voor God.

Nu gaat de profeet verder voort, om een tegenwerping te beantwoorden, welke men zou kunnen inbrengen, namelijk: Indien Hij zo onschuldig is geweest, hoe komt het dan dat Hij zo heeft moeten lijden, inzonderheid dat God Zijn lijden zo geschikt heeft, dat Hij gezegd wordt *Zijn graf gegeven te hebben bij de goddelozen?* Deze tegenwerping beantwoordt de profeet, en hij neemt de ergernis weg door drie gronden daarvan te geven, vers 10. De eerste reden is genomen van de Fonteinoorzaak, uit welke Zijn lijden voortgekomen is, namelijk Gods welbehagen heeft het genadig zo bestuurd. Jehova's welbehagen was dat het zo geschieden zou; *doch het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt.* De tweede reden is genomen van de natuur of het einde van Zijn lijden, in deze woorden, *als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben.* Ofschoon Hij voor de mensen als een zondaar geleden heeft, zo was het nochtans voor God een offerande voor de zonden; om te voldoen voor, en om de zonden weg te nemen van Zijn uitverkoren volk. Men kan het lezen, *wanneer Gij, of Hij Zijn ziel tot een schuldoffer zal gesteld hebben;* doch beide komt op één uit, namelijk, dat Zijn lijden niet zodanig is geweest als andere mensen overkomt, of ook niet als wel onschuldigen overkomt, maar het is tot een hoger einde geweest, namelijk om een voldoening te zijn voor zondaren, en om de weg te banen tot hun bevrijding. Een derde reden is deze, dat gelijk Zijn lijden voortgevloeid is uit Gods welbehagen, en het een voldoening geweest is voor de zonden van Zijn uitverkoren volk, het ook aanmerkelijke en edele vruchtgevolgen heeft, waarvan er drie in de tekst gemeld worden.

(1) *Hij zal zaad zien*, Hij zal een gans talrijk geslacht of nakomelingschap hebben; velen zullen het eeuwige leven van Hem verkrijgen. De mensen worden door hun lijden tot de dood buiten staat gesteld om hun geslacht te vermeerderen; doch dit is een levendmakend lijden, en een dood die een talrijk zaad en geslacht heeft.

(2) *Hij zal de dagen verlengen.* Dit schijnt een andere paradox of wonderspreuk te zijn;

want de dagen der mensen worden door hun dood en lijden verkort. Doch ofschoon Hij gestorven en begraven is, zo zal Hij nochtans wederom opstaan, ten hemel varen, gaan zitten aan de rechterhand Zijns Vaders, en altijd leven om voor ons te bidden.
(3) Het laatste vruchtgevolg, hetwelk de uitkomst is van alles, is, *het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voorgaan.* God heeft Hem tot een werk aangesteld, hetwelk het grote werk der verlossing is, namelijk, het leiden van vele kinderen tot de heerlijkheid. *Dit is de wil Desgenen Die Hem gezonden heeft, dat Hij het eeuwige leven zal geven aan allen die geloven.* Dit wordt genoemd *Gods welbehagen*, hetwelk *door Zijn hand gelukkiglijk zal voortgaan*. Hij zal de duivel vele vaten ontroven, en vele gevangenen vrijmaken; Hij zal door Zijn lijden de satan, de dood, het graf en alle vijanden overwinnen, en alle kinderen Gods vergaderen van de vier hoeken der wereld; en dat werk zal niet feilen noch verijdeld worden, maar *door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.* Dus hebben wij in deze tekst veel van het Evangelie in weinig woorden.
Eer wij tot vers 10 overgaan, moeten wij nog een weinig spreken over een aanmerking uit het slot van vers 9, alwaar de onzondigheid en onschuld van Christus Jezus wordt voorgesteld in deze twee zaken, *dat Hij geen onrecht heeft gedaan, en dat er geen bedrog geweest is in Zijn mond.* Er is in Hem geen zondige praktijk geweest, en geen bedrog in Zijn mond; hetwelk niet alleen ziet op Zijn onzondig gedrag voor de mensen, en dus dat Hij geen leugenaar noch veinzer is geweest in Zijn handel en verkeer met hen; maar ook op Zijn leer. En dan geeft het te kennen, dat er bij Hem geen bedrieglijke lering is geweest, hetwelk is van God te liegen tot de mensen, zijnde een grove soort van liegen en van zielen te bedriegen, doende ze voor waarheid aannemen, dat geen waarheid is; als ook een verkorten van de waarheid, hun datgene voor dwaling te doen aannemen, hetwelk de waarheid is; gelijk de apostel van dezulken spreekt, dat zij *door geveinsdheid de leugen spreken,* 1Tim. 4:2. Deze woorden, *er is geen bedrog in Zijn mond geweest,* zien op beide, doch inzonderheid op het laatste, dat is, op het bedrog in de leer, of op bedorven en valse lering, waarvan Hij geheel vrij geweest is. Ik zeg, het ziet daar voornamelijk op, omdat Hij gelasterd is geworden, en een *bedrieger* werd genoemd. Dat is (wil de profeet zeggen) van Hem geheel onwaarachtig, er is in Zijn gehele leer niet één vals of bedrieglijk woord geweest; ofschoon Hem zulks ten laste is gelegd, zo is Hij er nochtans ten ene male vrij van geweest. Waaruit wij dan aanmerken: *Dat een nauwkeurige heiligheid, zowel de heiligheid in iemands wandel en praktijk, als zijn rechtzinnigheid in zijn oordeel insluit, ten aanzien van de leer*. Want indien onze Heere Jezus een Voorbeeld van heiligheid is geweest, dan moet datgene dat in Hem als ons voorbeeld was, van ons worden nagevolgd, en wij moesten ons reinigen, gelijk Hij rein is. *Hij heeft geen onrecht gedaan;* Hij was (met eerbied gesproken) geen dief, geen rover en geen onderdrukker; en *er is geen bedrog geweest in Zijn mond*; het woord en de dienst van God is door Hem niet benadeeld; en Hij wordt ons als een Voorbeeld in die beide voorgesteld.
Hetgeen wij verder hiervan te zeggen hebben, zal een kort woord van gebruik zijn, in welke wij beide delen van de aanmerking verklaren mogen tot weerlegging van twee uitnemende schadelijke gevoelens onder de mensen.
1. Er zijn sommigen, die wanneer zij in hun oordeel niet dwalen, of geen *sektarissen* zijn, dan menen dat het wel genoeg met hen is; en zo triomferen zij over de zwakheden van anderen, die in deze dwaling vallen. Dezen zullen hoereren, dronken drinken, stelen, liegen, enz.; en nochtans met degenen daar men van leest in Micha 3:11 op de Heere steunen, zeggende: *Is de Heere niet in het midden van ons? Ons zal geen kwaad overkomen.*

Dezulken verdelen de godzaligheid, zij willen geen papisten, geen puriteinen en geen sektarissen zijn; maar er is veel onheiligheid in hun praktijk, veel zelfzoeking, hoogmoed, geveinsdheid, sleurdienst, bedrog en valsheid, en dit alles wordt van hen bedekt met te zeggen, dat zij rechtzinnig zijn in hun belijdenis, ofschoon zij alleen maar horen, en niet doen; belijden, en niet praktiseren. Doch dezen hebben te overwegen, dat Christus niet zegt, zalig zijn ze die maar alleen horen, maar zalig zijn ze die de wil Gods doen. O! wacht u toch voor dit grote bedrog. Het is een gedeelte van Christus' heiligheid, *dat Hij geen onrecht heeft gedaan;* er was niets zondig in Zijn praktijk, nooit kwam er een zondig woord uit Zijn mond. Gij zult nooit voor navolgers van Christus gerekend worden, al gaf gij uw lichaam over om verbrand te worden voor de waarheid, (gelijk het te vrezen is dat weinigen van u doen zouden) indien uw wandel niet daarmee overeenkomt; God zal nooit uw getuigenis aannemen. Verdeel dan deze dingen niet die God heeft samengevoegd; laat de heiligheid in uw praktijk gevonden worden, of anders zullen de papisten en quakers, ja, de grofste en verfoeilijkste ketters en gij ten enenmale verworpen worden.

2. Het andere deel van het *gebruik* is, dat ondersteld zijnde dat er nog zoveel gewaande tederheid was in iemands wandel, ofschoon zij nog zo ijverig in de plicht waren, en ofschoon zij alles wat zij hadden aan de armen gaven; indien er nochtans bedrog is in hun mond, indien zij de waarheid bederven, en anderen alzo ook leren doen, zo ontbreekt hun de helft van de heiligheid, ja, in een zeker opzicht de beste en de voornaamste helft daarvan. En de redenen hiervan zijn:

(1) Omdat het beeld Gods zowel en zoveel gelegen is in de waarheid als in de praktijk; ja, indien de praktijk niet overeenkomt met de waarheid, zo is die geen ware heiligheid. En daar de dwaling wordt ingezogen, daar is in zoverre een gehele ongeschiktheid en onovereenkomst met de heiligheid van Christus, zowel als daar onheiligheid zich ontdekt in de wandel, *want er is geen bedrog geweest in Zijn mond*.

(2) Omdat het Woord van God zowel de leer des geloofs voorschrijft om geloofd te worden, als het de plichten voorschrijft om betracht te worden. Nu is de rechte grondlering des geloofs de voornaamste zaak waarin het beeld van God bestaat, te weten, in *kennis.* Ook is de dwaling alzo onbestaanbaar met de kennis, als de onkunde, ja nog veelmeer, voor zoveel zij een tegengestelde indruk brengt op de ziel, hetwelk erger is dan een enkele onkunde.

(3) Omdat, wanneer iemand zich misdraagt, door af te wijken van de waarheid tot de dwaling, hij zich dan tevens ook misdraagt in zijn praktijk, tenminste in zoverre, dewijl de rechte bevatting van de waarheid zowel de grond is van ons geloof, als de regel van onze praktijk. Bijvoorbeeld, laat iemand zich maar eens verbeelden dat hij boven de ordonnanties is, alsdan zal er geen consciëntie gemaakt worden om de sabbat te heiligen, noch van enige andere plicht van de godsdienst; maar dan zullen dezulken bijna, indien niet geheel, atheïsten worden.

Ja, (4) het inkomen van de dwaling verwekt een soort van stoute en vermetele vrijmoedigheid. Hierom zegt Christus: *Zo wie een van deze minste geboden zal ontbonden, en de mensen alzo zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen.* Zulkeen ontbindt niet alleen zelfs het gebod, maar hij zoekt ook anderen te verbinden om het te ontbinden. Zodat de dwaling omtrent de waarheid een zonde is tegen de eerste tafel, en dus onder de grootste kwaden; en het leren en voortplanten van de dwaling is een zonde tegen de tweede tafel van de wet, omdat zulks de ziel van onze naasten in gevaar brengt, daar het geweld of het onrecht der handen maar alleen zijn lichaam of

goederen beschadigt.
(5) Wanneer wij op de oorsprong van de dwaling zien, dan zullen wij die bevinden een vrucht des vleses te zijn, vloeiende van onze verdorvenheid, en daarom wordt die op een lijst gezet met alle andere kwaden, Gal. 5:19,20: *De werken des vleses zijn openbaar; welke zijn overspel, hoererij, onreinheid, afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen,* enz.
(6) Zien wij waar de Schriftuur de dwaling, als ook degenen die deze voortplanten, voor houdt, dan zullen wij bevinden, dat zij genoemd worden *valse apostelen, bedrieglijke arbeiders, zich veranderende in apostelen van Christus,* (welke voorwaar geen kleine zonden zijn) en het is geen wonder; want *de satan zelf verandert zich in een engel des lichts*, 2Kor. 11:13,14. Want hun werk is om zielen voor de duivel te vergaderen, en om ze als in een net te slepen, om zijn discipelen te zijn.
(7) Zien wij op de gevolgen van de dwaling en deszelfs voortplanting, dan zullen wij die bevinden vreselijk te zijn. Die *verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren, brengende een haastig verderf over zichzelven,* 2Petr. 2:1; en hoofdst. 3:16: *Zij verdraaien de Schrift tot hun eigen verderf.* In al deze opzichten is de dwaling in het oordeel zo kwaad, indien niet erger, dan profaniteit in de wandel.
En het is ook zeker, dat wanneer wij de Kerk van Christus nagaan, wij dan bevinden zullen, dat er meer zielen verwoest en bedorven zijn geworden door de opkomst van de antichrist, en zijn dwaling en verdoemelijke ketterijen, dan door de zonden in de praktijk, omdat de mensen deze dingen niet goedkeuren, gelijk zij die verleidingen doen. Gedenkt hier dan ernstig aan, al wie rein wil zijn, gelijk Christus rein is, die heeft zich te benaarstigen om zowel rechtzinnig te zijn in zijn oordeel, als teder in zijn praktijk. Hoevelen zijn er niet die zich lichtelijk in dezen laten verleiden, wanneer zij er sommigen ontmoeten die enige schone woorden kunnen spreken, en enige vertoningen van een heilige wandel voorgeven? Ofschoon het tweede gebod door hen onteerd, en de Naam Gods door hen geschonden wordt; en ofschoon ook het vierde gebod door hen krachteloos wordt gemaakt, zo wordt dit nochtans alles licht geacht, en hiermee bedekt, dat het goede lieden zijn die teder wandelen. Maar o! kunnen die goed wezen, die datgene schenden, daar de Naam en het beeld Gods een allertederst aanbelang in hebben? En zal God datgene voor heiligheid aannemen, en als overeenkomstig met Zijn wet, hetwelk het beste deel van Zijn wet veracht, niet waardeert en licht acht? Laat ik u derhalve verzoeken, om de dwaling op dezelfde lijst en in dezelfde rang te stellen met andere zonden, en om de onrechtzinnigheid in de waarheid van God aan te zien als een vrucht des vleses; en om tevens te weten, dat een zuivere kennis in het verstand, en het voorbeeld der gezonde woorden in de mond te hebben, een geboden plicht is, die zowel van u gevorderd wordt, als alle andere plichten. Wij nemen des te liever gelegenheid om hiervan te spreken, omdat de duivel tegenwoordig maar arbeidt om de mensen atheïsten te maken; Gallio's omtrent de waarheid Gods, om zich geen van deze dingen aan te trekken, de achting voor de waarheid weg te nemen, en de mensen de dwaling te doen aanzien, alsof deze niet schaden kon. Het is zeer te beklagen, dat er niet meer vrees is voor, en onttrekking van zulk gezelschap, die wanneer zij maar enige goede woorden, en enig vertoningen van godzaligheid geven in deze lauwe en geesteloze tijd, men dan aanstonds gereed is om ze niet te verdenken. Wij hebben nodig om tegen deze gestalte, of liever ongestalte, te waken, en toe te zien dat wij het voorschrift, hetwelk ons God in Zijn Woord heeft voorgeschreven, niet halveren of verdelen. Wij moesten naar heiligheid en tederheid in onze wandel, en

naar toeneming en aanwas in rechte kennis zoeken te staan, en wij moesten ootmoedig wandelen onder indrukken van ons gevaar. Het is droevig, wanneer de mensen niet bevestigd zijn, en het nauwelijks weten; het is tegenwoordig een tijd van ziften, en sommigen zijn reeds overwonnen, die mogelijk enige jaren of maanden tevoren niet dachten, dat zij omtrent de waarheid zo gehandeld zouden hebben, als zij nu gedaan hebben. Het is Gods zonderlinge goedertierenheid over deze plaats, dat Hij ons tot hiertoe omtuind heeft, waarover de duivel niet weinig geraasd en gebulderd heeft. Weest dan ootmoedig, en hebt steeds een oog op Hem, die Zijn volk bewaren en in de waarheid bevestigen kan, en ze onstraffelijk in heiligheid kan maken tot de komst van de Heere Jezus.

Nu komen wij tot vers 10. Uit het eerste deel deszelfs: *Doch het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt,* ontstaan klaar deze drie dingen.

1. Dat ofschoon de Heere Jezus gans onschuldig was in Zijn eigen Persoon, Hij nochtans uitnemend beproefd is geworden, en zwaar geleden heeft; want:

(1) Hij is verbrijzeld geworden, te weten, als koren tussen de bovenste en onderste molensteen, of gelijk als druiven in een wijnpersbak. Hetwelk niet zozeer ziet op Zijn uitwendig lijden, ofschoon dat groot geweest is, (want *geen been is aan Hem gebroken*) als wel op de inwendige verdrukkingen van toorn, die er in Zijn menselijke ziel zijn geweest.

(2) *Hij is krank gemaakt*, Hij is zeer benauwd geworden; gelijk ook die uitdrukkingen, *Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe; nu is Mijn ziel ontroerd, en wat zal Ik zeggen? En Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* te kennen geven. De bijzonderheden van deze krankheid zijn tevoren reeds verklaard; ook hebben wij tevoren getoond in welk opzicht Hij zo vernederd is geworden, dat Hij gans onzondig is geweest, zonder de minste smet van vleselijke passie onder die uitdrukkingen, in welke het gevoel van smart zichzelven het meest in Hem heeft uitgelaten. Alleen, indien men hier mocht vragen, waarom de profeet zich zo breed ophoudt om het lijden van Christus aan te wijzen, als ook de zwaarheid daarvan, dat er bijna geen een vers is, of hij heeft de een of andere nieuwe verzwaring daarvan? Ik antwoord, dat de reden deze is:

(a) Omdat er niets is, waarin de grootheid van de liefde Gods, en de genadige nederbuiging van de Middelaar meer geopenbaard wordt, dan in het lijden; want hoe meer Hij geleden heeft, hoe meer de liefde Gods en Christus' nederbuiging doorstralen; dewijl dit het grote bewijs is van de liefde Gods, *dat Hij de wereld alzo liefgehad heeft, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft,* gelijk er in Joh. 3:16 staat. O! oneindig veel in zich bevattend *alzo,* de eeuwigheid zal alleen bekwaam zijn, om ten volle te verklaren wat er in begrepen is. Dit wordt ook voorgesteld als het grote bewijs van des Middelaars nederbuiging, en van het *bevestigen van Zijn liefde jegens hen, dat Hij voor hen gestorven is terwijl zij nog zondaars waren*, gelijk er in Rom. 5:8 staat. De Heere wil dat dit het onderwerp der stof van onze overdenking zal zijn, opdat wij daardoor zouden ingeleid worden in die zielvervoerende en voldoenende beschouwing van die liefde, uit welke dit is voortgekomen.

(b) Omdat er niets is dat van een groter aangelegenheid is voor een gelovige, dan dat hij een grondige en een rechte kennis heeft van het lijden van Christus, waarin de Heere Zijn volk geestelijk geoefend wil hebben. Het is hun van grote aangelegenheid in twee opzichten. *Vooreerst*, gelijk hetzelve een grond is van hun vrede; daarom wordt Hij onze Vrede en een Verzoening genoemd; want door de rechte kennis van Christus' lijden hebben de gelovigen een vaste grond voor hun geloof, door welke zij de weg tot vrede met God, tot rechtvaardigmaking en vergeving der zonden zien, dewijl de Middelaar dat lij-

den tot dit einde ondergaan heeft. *Ten andere,* gelijk het de grond is van hun vertroosting, overmits zij een lijdende Middelaar hebben, Die de prijs betaald heeft welke zij schuldig waren; namelijk Zulkeen, Die weet wat het is door toorn verbrijzeld te worden, en Die daarom tederhartig is over, en medelijdende met de zielen, die onder beschuldigingen en besef van toorn zijn. Het zijn dierbare woorden die wij tot dat einde hebben, 1Joh. 2:l: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige; en Hij is een Verzoening voor onze zonden.* Hij heeft daarvoor willen lijden en voldoen. O! overweegt toch wat gij doet, wanneer gij van Zijn lijden leest, want daarin ligt het merg van het Evangelie, en het leven van de vertroosting van Gods volk.

2. Dat het de Heere behaagd heeft *Hem te verbrijzelen en krank te maken,* daaruit zien wij, dat de Heere Jehovah de voornaamste hand gehad heeft in al het lijden van deze onschuldige Middelaar. Het waren niet de Joden, de farizeeën en schriftgeleerden, noch ook Pilatus; maar het was de Heere Die het behaagd heeft *Hem te verbrijzelen en krank te maken,* als klaar blijkt uit Hand. 6:27,28: *Want in der waarheid zijn vergaderd tegen Uw heilig Kind Jezus, Welken Gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus, met de heidenen en de volken Israëls, om te doen al wat Uw hand en Uw raad tevoren bepaald had dat geschieden zou.* Zij hebben in alles wat zij deden, niet anders gedaan, dan hetgeen tevoren in Gods eeuwige raad besloten was; en daarom zegt Petrus, Hand. 2:28: *Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen, en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood.* Des Heeren hand had in het gehele werk de heerschappij. En nu kunnen wij de opperste en soevereine invloed van des Heeren hand in het lijden van Christus opmaken uit deze drie opzichten:

(1) Ten opzichte van Zijn bepaling daarvan; het was in de raad van God besloten wat Hij lijden zou, wat de prijs was die Jehovah hebben wilde, als ook de offerande die Hij wilde aanzien en van Hem ontvangen.

(2) Ten opzichte van Zijn overheersing en besturing van Zijn lijden in deszelfs dadelijke uitvoering, overeenkomstig Zijn besluit. Hij Die al de raadslagen, gedachten en werken van alle mensen regeert, regeerde ook op bijzondere wijze het lijden van de Middelaar; want ofschoon de goddeloze mensen hun eigen voornemens en oogmerken volgden, en opgewekt en gaande gemaakt werden door de satan, welke gezegd wordt dat hij Judas in zijn hart gaf om Jezus te verraden, zo had God nochtans het bestuur van dat alles in handen, wie Hem verraden zou, welke dood Hij zou sterven, hoe Hij doorstoken zou worden, en dat geen been aan Hem zou worden gebroken.

(3) Ten opzichte dat Hij dadelijk een hand gehad heeft in Zijn lijden, en de voorname Partij was Die Christus vervolgde. Hij was het Die de schuld der uitverkorenen van Hem eiste. Hierom is het dat de Heere Jezus niet op Pilatus en Herodes, maar op God ziet; zeggende tot Pilatus: *Gij zoudt geen macht tegen Mij hebben, indien het u niet van Boven gegeven was,* Joh. 19:11. En tot Zijn Vader: *Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan,* Matth. 26:39. En ook: *Mijn God! Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* hoofdst. 27:46. Hij werd, als Borg zijnde, in onze plaats vervolgd; in welk opzicht er gezegd wordt: *Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft.* Hij heeft Hem niet gespaard, toen Hij tot Hem riep; maar wilde dat Hij de drinkbeker drinken zou. Zo ook Zach. 13:7: *Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen den Man Die Mijn metgezel is, spreekt de Heere der heirscharen, slaat dien Herder.* De commissie komt van Hem, en Hij geeft het zwaard bevel om Hem te slaan. In al deze opzichten wordt het

gezegd dat de Heere Hem verbrijzeld en krank gemaakt heeft. Dit was het, meer dan het zwaard, de nagelen, de speer of de gesel, dat Hem deed uitroepen; het was een andere en een hogere hand, hetwelk Zijn onzondige ziel tot meer bitterheid bracht, dan al het lijden dat Hij van de mensen geleden heeft.

Dit leidt ons tot *verdediging van de soevereine en heilige voorzienigheid Gods, in datgene daar de mensen een zondige hand in hebben, en daar zij alleronverantwoordelijkst in zijn.* Ofschoon Judas, die de onschuldige Zone Gods verraden, en Pilatus, die Hem veroordeeld heeft, allerzondigst gehandeld hebben, zo heeft nochtans de Heere Zelf een werkende en albesturende hand gehad in het voortzetten van Zijn eigen voornemen. En zo is hetgeen Judas en Pilatus met andere goddeloze mensen gedaan hebben, er zover van af, dat het bij de gis of bij geval geweest zou zijn, dat het integendeel de uitvoering is geweest van Zijn eeuwig Besluit. Ook is Hij allerheiligst en onbevlekt in het uitlaten en in de openbaring van Zijn genade, heiligheid en rechtvaardigheid, wanneer de mensen hun verdorvenheid, ongerechtigheid en goddeloosheid uitwerken. En daarom mengt de heilige voorzienigheid zich zo weinig in, ten aanzien van enig zondig aandeel aan der mensen zonden in hun zondige en goddeloze daden, als het verbond der verlossing zich ingemengd heeft met de zondigheid dergenen die Christus hebben gekruist. Ja, dit is de voornaamste parel aan Zijn kroon, dat Hij niet alleen al de natuurlijke tweede oorzaken die in de wereld zijn, in al derzelver bijzondere gangen en werkingen regeren kan, en deze besturen tot Zijn eigen heerlijkheid; maar zelfs ook de bedorven en goddeloze daden en werkzaamheden der duivelen en goddelozen, en die onvermijdelijk dienstig maken tot bevordering van Zijn eigen heilige einden en voornemens; en nochtans vrij zijn van hun zonden, om welke zij aan Hem zullen rekenschap moeten geven. En gelijk het voor Judas en voor Pilatus geen verschoning is geweest, dat zij gedaan hebben dat van God besloten was, zo zal het ook voor niemand in een zondige weg tot verschoning zijn, dat God een hand heeft in alles wat er geschiedt, en dat Hij nochtans in dat alles heilig en rechtvaardig is. Dit kan ook dienen om onze harten gerust te stellen, wanneer de duivel en zijn instrumenten als woedende zijn van boosheid, dat zij niet meer kunnen doen dan hun God toelaat, of daar Hij ze in een zeker opzicht commissie toe geeft. De duivel vermocht niet om zoveel als een staart van Jobs schapen te beschadigen, zonder verlof te vragen en hetzelve te ontvangen. *O! diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen?*

3. Wanneer wij hier de bewilliging zien van alle drie de Personen der heilige Drieeenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest; de bewilliging van Jehovah en de Middelaar, om hetzelfde oogmerk te bevorderen, namelijk het werk van des mensen verlossing, (want het heeft Hen allen behaagd) en wanneer wij hier ook zo Jehovah wezenlijk aanmerken, als alle drie de Personen insluitende, dan mogen wij aanmerken, dat de Heere gewillig is tot, en vermaak heeft in het bevorderen van het werk der verlossing, ofschoon zelfs de Tweede Persoon, als Mens en Middelaar aangemerkt, verbrijzeld heeft moeten worden. Niet alsof de Heere een behagen had in het lijden van Zijn onschuldige Zoon, het lijden als lijden aangemerkt, want Hij plaagt en bedroeft de mensenkinderen niet van harte. Maar het einde en de vruchtgevolgen aangemerkt zijnde namelijk, het zaad dat Hij tot het eeuwige leven brengen zou, en de gevangenen die Hij zal verlossen; in dit opzicht was het niet alleen niet tegen Zijn genoegen, maar het is Zijn behagen geweest, of gelijk het woord in het Nieuwe Testament gebruikt wordt, het is Zijn welbehagen geweest, zinspelende gelijk het schijnt, op dit van de profeet. Hierom is het, dat wanneer Christus van het

werk der verlossing spreekt, Hij het Zijns Vaders wil en werk noemt; des Vaders wil, wanneer Hij zegt: *Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft,* Joh. 6:38. Des Vaders werk, wanneer Hij zegt: *Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen;* en hier wordt het Zijn behagen genoemd, want er was niets buiten Hemzelf dat Hem daartoe bewoog. Wanneer Hij het ganse mensdom in zijn verloren staat had kunnen laten liggen, zo heeft het Hem behaagd uit Zijn vrije goedheid Zijn Zoon te geven, om enigen van hen te verlossen.

Wanneer wij deze drie dingen tezamen nemen, *dan geven zij ons een wonderlijke stof van vertroosting.* Gelijk als: (1) Dat wij een volkomen Zaligmaker hebben, Die een volkomen rantsoen voor ons gegeven heeft, een prijs die onwaardeerbaar is. (2) Een gewillige Middelaar, Die Zichzelven heeft overgegeven; niemand heeft Zijn leven van Hem genomen, maar Hij legde het van Zichzelven af, en heeft hetzelve wederom genomen. (3) Een gewillige Jehovah, Die in de uitvinding van des zondaars verlossing, door de dood van Zijn eigen Zoon, een behagen neemt. Hetwelk dan ook die wonderlijke en vreemde misvattingen bestraft, die menigmaal bij sommige arme zielen gevonden worden omtrent de weg des vredes; gelijk wij dikwijls van velen horen zeggen: Och of Christus zo gewillig was om mij te hebben, als ik gewillig ben om Hem te hebben; dat Hij zo gewillig was om mij te verwelkomen, als ik ben om tot Hem te komen. Maar is dit geen bewijs van Zijn gewilligheid, dat Hij tevreden is geweest om verbrijzeld en krank gemaakt te worden om het werk van onze verlossing? Anderen hebben verborgen gedachten, dat indien God zo gewillig was om hen aan te nemen en zalig te maken, als Christus is, zij dan meer vrijmoedigheid zouden hebben. Maar, zegt de profeet hier, *het heeft den Vader behaagd Hem te verbrijzelen*, uit Wiens hart de uitvinding van des mensen verlossing, als het ware, zijn oorsprong heeft. Het heeft Jehovah behaagd, Hij heeft de zaligheid der zondaren zozeer bemind, dat Hij, als het ware, voor een tijd geen acht nam op het roepen en de tranen van Zijn Zoon, opdat Hij de weg zou banen om die voldoening te bevorderen, die de rechtvaardigheid eiste, en dit deed Hij gewillig en blijmoedig.

Wij zullen ons niet in enige bijzondere gebruiken verder inlaten; maar is er, of kan er wel een grotere grond van vertroosting zijn dan deze? Of ontbreekt hier wel iets om de vertroosting te volmaken? Is er niet een wel toegeruste Zaligmaker, Die een commissie heeft om het leven te geven aan wie Hij wil? Die hetzelve verworven heeft, opdat Hij het geven mocht? Is er ook niet een goedwillige en liefhebbende God, Die gewillig is om Zijn Zoon te geven, als ook gewillig om Zijn dood als een rantsoen aan te nemen, en wat kunt gij meer begeren? De Partij Die beledigd is, is gewillig om in vriendschap te komen met de partij die beledigd heeft, en om een voldoening te geven en aan te nemen; wat kan de verzoeking hiertegen inbrengen, of welke grond is er hier voor wantrouwen? *Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven; hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?* Rom. 8:32. *En indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veelmeer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven,* gelijk er staat, hoofdst. 5:10. Er is een groot onderscheid tussen Christus en tussen andere gaven, ja, zelfs tussen Hem en de hemel zelf. Zal nu een arme zondaar, aan wie een lijdende Christus gegeven is, ook niet verwachten dat hem de vergeving der zonde, de rechtvaardigmaking, het geloof, de bekering en de hemel zal gegeven worden? Hier is derhalve een goede en een vaste grond van vertroosting voor degenen die daarop bouwen willen. Laat dan de liefde des Vaders, en die

van Christus, van u in deszelfs uitbieding verwelkomd worden, opdat Zijn groot einde, van *vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden,* door niemand van u verijdeld worde, in zoverre als het in uw macht is, ofschoon het waarlijk niet verijdeld kan worden. Want het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan; om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden.

Dit *vers* stelt ons het lijden van Christus voor, gelijk wij dat tevoren getoond hebben; doch opdat Gods oogmerk in het verbrijzelen van dit onschuldig Lam Gods des te beter verstaan mocht worden, zo wordt Zijn lijden voorgesteld:

(1) In derzelver oorsprong of fontein, uit welke zij zijn voortgekomen, namelijk het welbehagen Gods. *Doch het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt.* Hetwelk de profeet aanmerkt: (a) Om te tonen dat al het goede dat van Christus tot zondaren voortkomt, uit Gods eigen hart als voortgekomen is; daar is het besloten en uitgevonden, en dat met vermaak. Er was geen dwang of noodzakelijkheid bij de Heere om Zijn Zoon te geven, of om Hem te verzorgen om Borg te zijn voor verloren zondaren; maar het is Zijn eigen welbehagen geweest om zulks te doen. (b) Om de overeenstemming van al de Personen der heilige Drie-eenheid, in de bevordering van het werk der verlossing aan te tonen; hetwelk uitgevoerd is door de Zoon de Middelaar, om aan te wijzen dat de liefde des Zoons in het geven van Zijn leven, geen grotere liefde is dan de liefde des Vaders in het uitvinden en aannemen van hetzelve voor een rantsoen. De toehoorders van het Evangelie zijn natuurlijk geneigd om dit vooroordeel in hun harten te voeden, dat de Vader strenger en minder liefhebbend is dan de Zoon. Doch gemerkt zijnde, dat het de Vader, Zoon en Heilige Geest geweest is, Die het lijden van Christus bedacht en uitgevonden hebben, en dat het lijden van de Zoon de vrucht en het gevolg is geweest van deze uitvinding, zo moet deze verdorven inbeelding en dit vooroordeel geheel verdwijnen, als daarvoor geen plaats hebbende. Het dient ook op een aanmerkelijke wijze om ons aan God te verbinden, dat wij volkomen overreed zijn van des Heeren welbehagen in het lijden van de Middelaar, als ook van de gewilligheid van de Middelaar om te lijden; want Hij heeft de wil des Vaders in de laagste trappen van Zijn vernedering volbracht.

(2) Zijn lijden wordt uitgedrukt en voorgesteld in derzelver natuur en einde. Het was een offerande voor de zonde, of een schuldoffer; en dit voegt zeer wel op het voorgaande vers, omdat er gevraagd zou kunnen worden, hoe kon Hij, Die geen onrecht heeft gedaan en in Wiens mond geen bedrog geweest is, zo vernederd worden? Hierop antwoordt hij nu ten dele, door te zeggen, *het heeft den Vader behaagd Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt*. Doch omdat dit de tegenwerping niet ten volle beantwoordt, zo antwoordt hij verder, dat er een aanmerkelijk goed einde voor was. Want ofschoon Hij geen zonden in Zichzelven had, en wij Zijn lijden niet aan te zien hebben, alsof dat om enig kwaad in Hem geweest is, nochtans hebben wij hetzelve aan te merken als een voldoening aan Gods rechtvaardigheid voor de zonden van anderen. Even gelijk de runderen, de lammeren, de rammen en de weggaande bok niet geslacht werden voor hun eigen zonden, want zij waren voor de zonden niet vatbaar, nochtans waren zij in een zeker opzicht voorbeeldige offeranden en voldoeningen voor de zonden, in de plaats van anderen, voor welke zij geofferd werden. Zo is ook onze Heere Jezus de eigenlijke Offerande en het Slachtoffer voor de zonden van Zijn uitverkorenen, en zo moet ook Zijn lijden van ons worden aangezien, gelijk dit het oogmerk is van de plaats.

Doch om de woorden een weinig verder te verklaren.

(1) Men kan deze onderscheiden lezen; men kan ze lezen: *Als Gij Zijn ziel gesteld zult hebben tot een schuldoffer;* of: *Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben.* De reden van dit onderscheid is, omdat hetzelfde woord in de grondtekst, hetwelk de tweede persoon in het mannelijk geslacht betekent, Gij, menende de Vader, de derde persoon in het vrouwelijk geslacht betekent, te weten: *Als Zijn ziel haarzelf gesteld zal hebben*. Doch het is zakelijk hetzelfde, of wij het toepassen op de Vader of op Christus; het schijnt het meest gevoegelijk te zijn om het op Christus toe te passen. De voorgaande woorden, Gods overeenstemming en welbehagen tot het werk voorgesteld hebbende, zo stellen deze des Middelaars gewilligheid voor. Gelijk er in het laatste vers gezegd wordt, dat *Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood.* Ook is Christus eigenlijk de Priester Die Zichzelven heeft opgeofferd; nochtans zeggen wij, dat er in de zaak en in het oogmerk geen onderscheid is, dewijl de wil des Vaders en de wil van de Middelaar in het werk der verlossing beide één zijn, hoewel wij, gelijk gezegd is, overhellen om de woorden aan te zien als betrekking te hebben op Christus.
(2) Een *schuldoffer*; in de grondtekst staat maar schuld of zonde. *Als Zijn ziel Zich tot schuld of zonde gesteld zal hebben.* Het woord wordt in het Oude Testament gebruikt, en vandaar in het Nieuwe Testament ontleend om een zondoffer te betekenen; gelijk als Exod. 29:14, en Levit. 16:5, alwaar het zondoffer wordt ingesteld, zijnde hetzelfde woord dat hier gebruikt wordt. *En hij zal zijn hand op de zonde, of op het zondoffer leggen,* omdat het geofferde beest op een voorbeeldige wijze de zonden van het volk werd toegerekend, ofschoon eigenlijk genomen iemands zonden aan niemand worden toegerekend dan aan Christus. Dit zal verder blijken, wanneer wij Psalm 40:7 vergelijken met Hebr. 10:5,6. Hetgeen in deze Psalm door *slachtoffer* wordt vertaald, is in de grondtekst *zonde*; maar de apostel heeft in Hebr. 10:6 *offer voor de zonde*; en is hetzelfde woord, hetwelk hij gebruikt in 2Kor. 5:21: *Heeft Hij zonde voor ons gemaakt*, dat is, een offerande voor de zonde. Waaruit wij dan zien, hoe onrechtmatig sommigen Christus houden voor een formeel zondaar te zijn, omdat Hij zonde wordt genoemd, en omdat onze zonden op Hem gelegd zijn, hetwelk volgens de schriftuurlijke spreekwijzen niet anders zegt, dan dat Hij een Offerande is voor de zonde, in plaats van de zondaren.
(3) Zijn *ziel* kan hier blotelijk genomen worden voor Zijn gehele Persoon; want *Hij zou een Schuldoffer zijn;* zo wordt de ziel menigmaal voor de gehele persoon genomen. Of men kan Zijn ziel meer eigenlijk nemen met betrekking op Zijn lijden, genoemd *de arbeid Zijner ziel,* vers 11. Hoe het ook zij, het is de Persoon, de Mens Christus Jezus, naar ziel en naar lichaam, Die de Offerande is, en wel inzonderheid Zijn ziel, voor zoveel de toorn Gods daarover uitgestort is. Wanneer Hij geleden heeft, zo heeft Zijn ziel zowel de toorn Gods ondergaan, als Zijn lichaam, *hetwelk gegeven werd degenen die Hem sloegen, en Zijn wangen degenen die Hem het haar uitplukten.*
Nu zijn er verder nog *twee* dingen, welke wij te zeggen hebben tot verklaring dat Christus een Schuld- of Zondoffer wordt genoemd.
(1) Wij moeten een onderscheid maken tussen de zondoffers onder de wet, en tussen deze offerande, welke aan Christus toegeëigend wordt. De apostel zegt, Hebr. 10:4: *Het is onmogelijk dat het bloed van stieren en van bokken de zonde wegneemt.* Zij waren eigenlijk geen zondoffers, anders dan zij voorbeelden waren van die Offerande Die te komen stond. En zo wordt Christus, wanneer Hij een Offerande wordt genoemd, van alle offeranden onderscheiden, die voor Hem geofferd zijn door de priesters op de aarde; en wel hierin, dat Zijn offerande de zonde wegneemt uit kracht van Zichzelf, volgens het ver-

bond. Maar de offeranden der priesters onder de wet namen de zonden niet door zichzelf weg, maar alleen in zoverre als Christus, Die daardoor afgebeeld is, van hen gebruikt werd. Hieruit zien wij klaar: (a) Dat het door het bloed van Christus is geweest, dat de zonden der vaderen vergeven zijn geworden, en dat die vergeving hun een vrucht was van deze offerande, zowel als die voor ons is. (b) Dat al deze offeranden onder de wet voorbeelden waren van deze ene Offerande; en niet alleen de offerande op de Grote Verzoendag, die alleen door de hogepriester eenmaal des jaars geofferd moest worden. Hetwelk wij des te liever aanmerken, omdat Socinus, die grote vijand van de voldoening van Christus, die beide betwist, beogende daardoor om de zielen af te trekken, van niet op Zijn offerande te berusten.

(2) Hetgeen wij van Christus' offerande zeggen, heeft betrekking op hetgeen dat Hij op aarde volbracht heeft; want ofschoon Hij nog een Priester is, en altijd leeft om voor ons te bidden, zo heeft deze offerande nochtans opzicht op hetgeen Hij in deze wereld zijnde geofferd heeft, en inzonderheid op hetgeen Hij geofferd heeft aan het kruis, gelijk er zo staat, Ef. 5:2: *Gelijkerwijs Christus ons liefgehad heeft, en Zichzelven voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer, Gode tot een welriekende reuk.* En Hebr. 10:12: *Maar Dezen, een slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods.* En door deze Zijn offerande, eenmaal geofferd zijnde, is Hij in het heiligdom gegaan; *want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden,* vers 14. Hetwelk ook een waarheid is, die van diezelfde vijand Socinus betwist wordt; en welker verklaring niet alleen dient om de zin van deze plaats te openen, maar ook om ons de krachtdadigheid van het lijden van Christus te doen zien, en dat daarin Zijn offerande, gelijk die vergeving der zonden en vrede met God aanbrengt, bestaat. Zodat de zin van deze plaats dan kort deze is: Dat ofschoon onze Heere Jezus geen zonden heeft gehad, zo heeft het God nochtans in Zijn eeuwige raad behaagd om Hem tot het lijden te bepalen, en dat Zijn lijden een offerande zou zijn voor de zonden van anderen.

Vraagt men nu meer bijzonder: *Wat wordt hier gemeend door een schuldoffer?* Dit zullen wij verklaren uit het voorbeeld. (1) Hier wordt voorondersteld, dat er zonde is aan de zijde van de mens, en dat de toorn, die de zonde verdiend heeft, moet weggenomen worden. (2) Er wordt voorondersteld, dat er in de mens een onmacht is om de zonde weg te nemen, en dat er nochtans een noodzakelijkheid is dat die weggenomen wordt, of dat hij anders lijden moet. (3) Er wordt voorondersteld, dat er iets in de plaats van de persoon, die schuldig is aan de zonde, en onderworpen aan Gods toorn, tussen beide komt. (4) Er wordt ook voorondersteld, dat datgene hetwelk tussen beide komt, bij God, de beledigde Partij, wordt aangenomen. En zo onderstelt het een verbond, door welke de Heere bewilligd heeft om die offerande aan te nemen.

Laat ons dit nu eens zien in *de bok des zondoffers, en in de weggaande bok,* Levit. 16; welke een levendig voorbeeld was van Christus. Wanneer deze in de tent der samenkomst kwam, zo moest de priester:

(a) Beide zijn handen op zijn hoofd leggen, en de zonden en ongerechtigheden des volks over hem belijden; hetwelk hun erkentenis van hun zonden, en van hun onderworpen zijn aan de straf vanwege deze betekende.

(b) Het onderstelt hun voorstellen van die bok als een offerande om hun zonden te dragen, en om deze op zich te nemen. Hierom wordt er gezegd, dat de priester al de ongerechtigheden der kinderen Israëls, en al hun overtredingen op de bok zou leggen.

(c) Een van deze bokken moest in de woestijn uitgelaten, en de andere moest gedood worden; en in het gemeen moesten al de zondoffers gedood worden. Zodat er zonder bloedstorting geen vergeving was. Deze kwamen in de plaats der zondaren, hun zonden en hun straf, als het ware, dragende.
(d) Hierdoor werd een verzoening gedaan, te weten, een voorbeeldige verzoening. Langs deze weg moest het volk de toegang verkrijgen tot de voorrechten der Kerk; maar zij konden de consciëntie niet reinigen, ten ware zij gebruik van Christus maakten, Die toen zowel als nu de ware Verzoening voor de zonde was. En zo moesten zij uit kracht van Zijn offerande, volgens het verbond, om vergeving der zonden handelen, die Hij zou dragen.
Nu komen wij om enige dingen uit de woorden aan te merken.
I. Hier wordt voorondersteld: *Dat zelfs de uitverkorenen, en gevolglijk ook alle anderen, door hun zonden aan Gods oordeel en aan Zijn toorn onderworpen zijn; of anders zou er geen schuld- of zondoffer nodig zijn.* De Naam die Christus hier ontvangt, onderstelt dat er zonden waren, en dat de straf en toorn voor de deur lag van alle mensen. Sedert de mens gevallen is, en hij Gods gebod verbroken heeft, zo liggen alle mensen voor God, gelijk als Izak lag voor zijn vader, hebbende zijn hand uitgestrekt met het slachtmes, gereed zijnde om zijn leven weg te nemen. En onze Heere Jezus is als de Ram, Die in de verwarde struiken vast was, waardoor uitverkoren zondaren bevrijd worden, en Hij tot een offerande, die in hun plaats bezorgd is, geslacht wordt. Dus wordt in de Naam, die onze Heere Jezus hier ontvangt, aan ons voorgesteld de toestand daar wij allen van nature in zijn, indien Christus niet tussentreedt om de slag van ons af te nemen, en om Zichzelf bloot te stellen voor de slag van Gods rechtvaardigheid voor de zonden. Om dit wat nader te verklaren, zo overweegt deze drie dingen, welke ons zullen aanwijzen wat deze onze staat en toestand is.
(1) De natuurlijke zondigheid en schuld daar de mens onder ligt, welke hem naakt doet zijn, gelijk dat kind, hetwelk in Ez. 16 beschreven wordt, *liggende in zijn bloed, geworpen op het vlakke des velds, om de walgelijkheid zijner ziel*. Dit doet God en de mens in vijandschap staan, en de mens ook open liggen voor de slag van Zijn rechtvaardigheid.
(2) Overweegt ook het tussenkomen van de wet van God, Die de vloek over de zonde dreigt, overal waar zij gevonden wordt, en Die ook dit vonnis uitspreekt, dat de bezoldiging der zonde de dood is, zeggende tot de zondaar, gelijk er tot Kaïn gezegd werd: *Indien gij zondigt, de straf ligt aan de deur*. In deze zin zijn de zondaars niet alleen gelijk misdadigers, die gevangen en opgesloten zijn, maar gelijk de zodanigen, die ter dood veroordeeld zijn. Hierom staat er, Joh. 3:18: *Die niet gelooft, is alrede veroordeeld*.
(3) Overweegt eindelijk, dat de mensen in hun natuurlijke staat, en als het verbond der werken gebroken hebbende, in een zeker opzicht vervolgd worden door Gods rechtvaardigheid, tot uitvoering van het vonnis, hetwelk God tegen hen uitgesproken heeft. En dus zijn ze gelijk de doodslagers, die sterk vervolgd werden van de bloedwreker, voordat zij zich begeven hadden tot de vrijstad. In welke zin er gezegd wordt, Joh. 2:36: *Die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.* Er is een dadelijke bestelling of verordening van de vloek aan het vonnis van de wet vastgemaakt, totdat die door Christus wordt weggenomen, en die grijpt de zondaar als bij de keel aan. Door het eerste van deze dingen wordt de mens schuldig gevonden, en onderworpen aan de straf, door het tweede wordt hij gevonnist; maar door het derde hangt het vonnis boven zijn hoofd, gereed zijnde om uitgevoerd te worden, hem dus aansprekende:

Gij zijt vervloekt, en daarom zijt gij een man des doods. Gedenkt hier toch ernstig aan, en maakt er dit gebruik van:
1. *Gebruik. Ziet hier de staat van alle mensen van nature, en ook uw eigen staat in het bijzonder.* Dit is een zeer schrikkelijke en vreselijke staat, waarin alle mensen als gebonden liggen, om een offerande te zijn aan Gods toorn, des Heeren hand over hen uitgestrekt zijnde, en de toorn Gods op hen blijvende. Gelooft gij dat dit waarlijk uw staat en toestand is, totdat de offerande van Christus wordt toegepast, en totdat uw zonden door het geloof op Hem worden overgedragen, en dat gij tot die tijd toe onder het vonnis van de wet ligt, en dat de toorn Gods op u blijft? Dit is nochtans de staat en toestand van alle kinderen Adams die Christus niet in hun plaats hebben. Het was schaduwachtig, dat wanneer het volk geen offer bracht gelijk er geboden was, dat hun zonden bleven; maar hier is het waarlijk, de zonden en de toorn blijven, daar Christus, de ware Offerande, niet gebruikt wordt door het geloof.
Het 2. *gebruik* dient tot beklag over velen uwer, die steeds in de natuur zijn. (Ik wenste wel dat er minder waren daar in dit geval tegen gesproken moest worden). *Hoe komt het, daar dit uw staat van nature is, dat gij zo zorgeloos en gerust zijt, en dat gij zo weinig of geen besef hebt van de toorn Gods, en van het gevaar van uw onsterfelijke zielen?* O! zijn er hier geen die hun gevaar beseffen? Hebt gij u ooit onder de toorn Gods gevoeld? Zo ja; hoe zijt gij daaruit verlost? Of wie is in uw plaats gekomen? Oordeelt gij het niets te zijn, om onder de zonde en de vloek te wezen, ja, om de toorn Gods op u te hebben blijven liggen? Er zijn er velen die nu vast slapen, en zich schamen om op enige beschuldigingen acht te geven. Doch gelijk Salomo van degenen spreekt, die in het opperste van de mast slapen, en daarover klaagt, als ook over degenen die zich verleid hebben, zo zal het ook met u zijn, die zorgeloos in zonden blijven slapen, die de ene dag voor, en de andere dag na, uitstellen en geen gebruik maken van deze offerande. Al wat het Evangelie beoogt, is, dat gij u tot Christus begeeft, opdat de vijandschap worde weggenomen, en opdat de twist tussen God, en u niet mocht blijven duren; inzonderheid nu er een weg is voorgesteld om uw schuld betaald te krijgen. Doch wat zult gij doen, wanneer gij die verzuimt? Is er niet een dag van rekenschap voorhanden, wanneer de slag, die u boven het hoofd hangt, u treffen zal? Dewijl dit nu zo is, waarom blijft gij steeds die Heere Jezus Christus verachten? Indien het geloofd werd, welk een schrikkelijke toorn velen uwer te wachten hebben, (waarvan uw zorgeloze ongevoeligheid, en ongevoelige zorgeloosheid een gedeelte is) en welk een schrik die in uw consciënties verwekken zal ten genen dage, zo zoudt gij het zeker voor een goede tijding aanzien, dat er heden van het lijden van Christus tot u gesproken en de weldaad daarvan u aangeboden wordt.
Het 3. *gebruik* dient *om zondaren op te wekken tot dankbaarheid, inzonderheid dezulken, die gezegend zijn met een krachtdadige raad, om een recht gebruik te maken van deze offerande.* O! overweegt toch hoezeer gij aan God verplicht zijt. De verkondiging van het Evangelie wordt nu klein geacht, en is voor velen gans smakeloos; doch wisten zij wat hun staat en toestand is van nature, hoe nabij zij aan de hel waren, en hoe dicht de vloek en de toorn Gods ze op de hielen volgt, zijnde die gereed om hen aan te grijpen en te verslinden, zo zou het tussentreden van de Middelaar, om voor hen te voldoen, hun veel beminnelijker zijn. En gij die aandeel aan Hem ontvangen hebt, o wat moest gij uzelf niet aan Hem en aan Zijn genade verplicht achten? Dit was de staat daar de genade u in vond, namelijk, onderworpen aan de slag van Gods uitgetrokken zwaard van Zijn rechtvaardigheid; doch de Heere Jezus heeft aan de ene zijde willen intreden, en als het ware zeggen:

Houd af Heere, laat de slag op Mij zijn en laat deze vrij heengaan; en aan de andere zijde is er het welbehagen Gods, Die deze aanbieding van Christus heeft bewilligd, zeggende: Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder; slaat die Herder, en laat de schapen vrijgaan. O! welk een verbintenis moest dit niet op u leggen, om de Heere lief te hebben en te danken, als ook om de Middelaar lief te hebben en te danken, Die voor u heeft ingetreden om de slag van u af te keren, van u zondaren, die een recht besef gehad hebt van de toorn Gods? Dit is Christus' aanbieding; en indien gij tot Hem de toevlucht genomen hebt, dan is Hij in uw plaats gekomen. Gij zijt grotelijks (gelijk ik gezegd heb) aan Hem verschuldigd, Hij heeft u van al uw schulden bevrijd, een vergeving daarvan voor u verworven hebbende. *Zo is er nu geen verdoemenis* meer voor u, Rom. 8:1, daar gij tevoren *alrede veroordeeld waart.* Doch het is beklaaglijk, dat onze Heere Jezus niet alleen gering geacht wordt bij degenen die hun gevaar niet zien of beseffen, en dus geen gebruik van Hem maken; maar ook voor een groot gedeelte bij degenen die hun gevaar beseffen, in zoverre als zij het ongeloof toegeven, en nauwelijks op Zijn offerande durven vertrouwen.

II. Hier wordt ten andere ook ondersteld, *dat ofschoon een mens van nature onder de zonde is, en onderworpen aan Gods vloek en toorn vanwege zijn zonde, er nochtans niets is dat die zonde wegnemen, en hem van de toorn bevrijden kan, dan Christus Jezus, Zichzelven opofferende tot een offerande voor de zonden.* Hierom wordt Hij hier zulk een schuld- of zondoffer genoemd, dat alle andere dingen uitsluit. Er was niets anders dat het doen kon, gelijk er in Hebr. 10:14 staat: *Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.* En vers 4: *Het bloed van stieren en van bokken kon de zonde niet wegnemen*. En Hand. 4:12: *Er is ook onder den hemel geen anderen naam die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.* Ik zal hier nu niet van de natuur van Christus' offerande spreken; maar het is zeker, ofschoon alle mensen van nature onder de zonde en toorn zijn, dat er geen andere weg is om die weg te nemen, dan door deze offerande. *Duizenden van rammen, tienduizenden van oliebeken, de eerstgeborenen van het lichaam,* zullen de zonde der ziel niet wegnemen. Christus' opofferen van Zichzelven, is in Gods achting het enige schuld- of zondoffer, om de zonde en de toorn weg te nemen van zondaren. Is het wel nodig dat wij dit bewijzen? Wij wensten wel dat het niet nodig was; doch het is zeker, dat het van de mensen nauwelijks wordt geloofd. Overweegt dan kort maar deze drie dingen, en dan zult gij het bevinden een waarheid te zijn.

(1) De zekerheid en volstrektheid van de vloek die op de zonden volgt, gelijk wij zien kunnen, Gal. 3:10: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het Boek der wet, om dat te doen.* Wat er ook van Gods absolute soevereinheid gezegd kon worden, waarvan wij nu niet spreken willen, zo heeft God nochtans Zijn verbond zo geschikt, en Zijn wil in Zijn Woord geopenbaard, dat *de ziel die zondigt, sterven zal*, indien er geen offerande komt in zijn plaats.

(2) Overweegt de krachteloosheid van alle andere dingen, om de rechtvaardigheid Gods te voldoen. Want ofschoon wij de offeranden vermenigvuldigen, welk behagen kan de Heere daarin hebben? *Al het gedierte is Zijne, de beesten op duizend bergen. Zou Hij stierenvlees eten, of bokkenbloed drinken? Duizenden van rammen, tienduizenden van oliebeken worden hier verworpen.* Hetzij dan dat wij op boetedoeningen zien, (waarvan sommigen dwaas spreken) wat kunnen die bij God verrichten? Of hetzij men op der mensen uitwendige volbrenging van heilige plichten ziet, of op hun inwendige overtuigingen en droefheid over de zonde, er is in dat alles geen waardij om tussen hen en de

toorn Gods in te treden, al was het dat een mens na de val de plichten volbrengen kon zonder zonde. Hierom zegt de apostel, *dat het onmogelijk is dat het bloed van stieren en bokken de zonde kan wegnemen,* Hebr. 10:4. Er is geen evenredigheid tussen het bloed van een beest, en de ziel van een zondaar, veel minder tussen hetzelve en de Majesteit van God, Die door de zonde verongelijkt is. Hierom is het, dat wanneer het lijden van een zondaar tot twintigduizend miljoen jaren uitgestrekt is in de hel, de rechtvaardigheid niet voldaan is, en ook nooit ten volle zal voldaan worden; wat kunnen dan de andere dingen doen?

(3) Er is niets daar de belofte aan vastgemaakt is, ook is er geen ander middel voorgesteld tot wegneming van de zonden en van de toorn Gods dan Christus Jezus, Zichzelven tot een schuldoffer opofferende. Ik weet wel dat sommigen gereed zijn om te denken, dat ofschoon er geen waardigheid of verdiensten in de plichten is, dat God nochtans uit vrije genade deze wil aanzien. Doch is er wel een belofte, dat God iets anders dan een voldoening voor de zonden, of tot wegneming van de toorn zal aannemen, dan Christus' offerande alleen? En zullen of kunnen nu de mensen ook datgene verwachten, daar zij geen belofte voor hebben? Maar ten aanzien van Christus is de Schriftuur zeer klaar en peremptoir, gelijk als Hand. 4:12: *Er is onder de hemel geen anderen naam gegeven, door welken wij moeten zalig worden.* Hij is de *Deur*, Joh. 10:9. *De Weg, de Waarheid en het Leven*, hoofdst. 14:6. *In Hem zijn al de beloften ja, en zijn in Hem Amen,* 2Kor. 1:20. Er is een veel grotere noodzakelijkheid, om in deze, ofschoon het een gemene waarheid is, bevestigd te zijn, dan de mensen wel denken.

Hier uit hebben wij nu deze twee *gebruiken*: (1) Om aan de ene zijde alles te verwerpen, hetwelk voorgeeft om Gode te voldoen, of om een zondaar aangenaam te maken voor Hem, behalve deze offerande. Het gebed, de bekering, de overtuigingen, een onstraffelijk leven, enz., zijn geen schuldoffers; deze zijn maar ledige en krachteloze dingen, ten aanzien van de rechtvaardigmaking van de zondaar, of de verkrijging van zijn vergeving. (2) Aan de andere zijde toont het de volstrekte noodzakelijkheid van het gebruikmaken van Christus' offerande, en van ons toevlucht nemen tot dezelve, om Gods rechtvaardigheid te voldoen. Indien er een noodzakelijkheid is van de vergeving der zonden, en van de wegneming van de toorn Gods, dan is er zeker ook een noodzakelijkheid om met Christus en Zijn offerande te verenigen.

Het *eerste* van deze *gebruiken* dient tot ontdekking van twee soorten van mensen, bij welke het Woord van God geen gewicht heeft, en die zakelijk God menen te voldoen met niets.

(1) De ene soort is een onheilig, goddeloos en zorgeloos volk, hetwelk, omdat God zwijgt, gereed is om te denken dat Hij hun gelijk is, en dat Hij daarom nooit met hen twisten zal; veelszins gelijk zijnde aan die man, daar men van leest Deut. 29:19, *die zichzelven in zijn hart zegent, zeggende: Ik zal vrede hebben, ofschoon ik naar mijns harten goeddunken zal wandelen; om de dronkene te doen tot de dorstige.* Er is een geslacht van dit soort onder ons, hetwelk met alle bedreigingen de spot drijft, (ach! wat zijn dezulken niet ongelukkig; o! dat het God genadig behagen mocht om ze te veranderen; of indien zulks niet wezen mag, dat Hij er ons dan van verlossen wilde) en hetwelk maar wellustig naar hun genoegen leven wil, en maar spreken en doen naar hun zin, zonder te willen tegengesproken worden; en dat evenwel stout en vrijmoedig hun hoop op de hemel vast zal houden, alsof zij nooit gezondigd hadden. Waar komt dit vandaan? Van hun onder-

stellen dat er een andere weg is naar de hemel, dan die God voorgesteld heeft. Zij menen dat zij wel zalig kunnen worden, al nemen zij nooit tot Christus de toevlucht om met Hem verenigd te worden. Doch wiens vonnis zal bestaan, het vonnis Gods of het hunne? De dag nadert wanneer gij dit zult weten; gij zegt: *Ik zal vrede hebben;* maar God zegt: Neen; en waarom? Omdat gij nooit geweten hebt wat het is, gebruik van Christus te maken; gij hebt nooit de minste gedaante der godzaligheid gehad, maar zijt altijd geweest, en zijt nog zo ongevoelig als de stenen in de muur; wat meent gij dat hiervan geworden zal? God dringt, als het ware, u de aanbieding van Christus op, maar gij blijft Hem steeds verachten. Hij laat u weten dat er een noodzakelijkheid is om met Hem verenigd te zijn, of dat gij anders de hemel nooit zult zien; maar gij blijft van Hem gescheiden, en wilt nochtans op de hemel hopen. Maar helaas! het zal zo niet met u zijn; gij moet of op de rechte weg denken, hetwelk is door het geloof tot Christus te komen, en de godzaligheid ernstig ter harte te nemen; of geen gedachten hebben op de hemel.

(2) De *andere soort* zijn dezulken, die niet in alles zo onheilig zijn als de eersten, maar die ze zelfs veroordelen zullen, (gelijk de praktijk van velen ook waarlijk hatelijk is) zij zullen mogelijk met hun huisgezinnen bidden, niet dronken drinken, liegen, noch zweren, maar onbesproken wandelen; en op deze gronden beloven zij zichzelf met veel vrijmoedigheid de hemel. En nochtans komen zij niet uit een gevoel van hun zondige en vervloekte staat van nature, om door het geloof met Christus te verenigen, en om gebruik te maken van Zijn offerande; dezen dwalen aan de andere zijde. O! wanneer zullen wij hiertoe komen, om de plichten der heiligheid niet te verzuimen, en er nochtans niet op te rusten tot verkorting van deze ene offerande? Dit zou een praktijk zijn, dat de belijders van het Evangelie waardig en welgevoegelijk zou wezen, dat zij ernstig en oprecht al de geboden plichten zochten te volbrengen, en dat zij nochtans al hun verwachting van enig goed van God ontvangen, alleen bouwden op de offerande van Christus; invoege zij nooit tot God mochten komen, zonder die offerande mee te brengen, en steeds verwachtende om door deze aangenaam te zijn. Er is niet meer van node, en er is niets anders dat wij brengen willen, hetwelk ons enig voordeel kan toebrengen, of dat aangenaam bij God zal zijn, indien dit verzuimd wordt. De Heere Zelf lere ons deze weg gebruiken.

Het *tweede gebruik* dient, om de noodzakelijkheid van het gebruikmaken van deze ene offerande van Christus aan ons allen te betogen en aan te prijzen. Want indien Hij de enige Offerande is om de zonde weg te nemen, en indien geen andere Gode aangenaam kunnen zijn, dan is het noodzakelijk dat Hij in het opofferen van Zichzelven gebruikt wordt. Indien wij allen onder de zonde zijn, en indien door de wet de zonde en de dood onafscheidelijk tezamen verbonden zijn, (gelijk er gezegd wordt, Rom. 6:23: *De bezoldiging der zonde is de dood*) en indien de bevrijding van de zonde en de toorn, als ook het komen in een staat van vriendschap met God noodzakelijk is, dan is het ook noodzakelijk dat een zondaar in deze zaak ernstig is om een recht te krijgen tot, en om een aandeel te hebben aan deze ene offerande van Christus Jezus.

Om dit *gebruik* wat verder te behandelen, zo willen wij deze vier dingen kort overwegen: l. Enige gronden of redenen, om de noodzakelijkheid van het gebruikmaken van een zondaar van Christus aan te tonen. 2. Wat dit gebruikmaken van deze offerande is. 3. Wij zullen ook een woord van waarschuwing voordragen, rakende enige misslagen daaromtrent. En dan zullen wij 4. enige onderscheidende merktekenen opgeven, van iemand die een recht gebruik maakt van deze offerande, tot verkrijging van vergeving en van vrede met God.

Belangende het *eerste*, te weten, de redenen om de *noodzakelijkheid* van het *gebruikmaken* van deze *offerande* aan te tonen; die zijn deze:
(l) Wij hebben zo even gezegd, indien de mens niet onder de zonde lag, en aan de toorn onderworpen, of indien er enige andere offerande voor de zonde was, of enige andere weg of middel om Gods vloek en toorn wegens de zonde te ontgaan, dan zou er zulk een noodzakelijkheid niet zijn. Maar nu alle mensen onder de zonde, en onder Gods vloek en toorn zijn vanwege de zonde, en nu er niets anders is dat de zonde weg kan nemen, zo is er een volstrekte noodzakelijkheid, om ernstig gebruik te maken van, en om een aandeel te hebben aan deze offerande.
(2) Overweegt, dat het merendeel der mensen in de wereld, en zelfs ook van die, welke dit Evangelie horen, waarlijk geen gebruik maken van deze offerande, ofschoon zij enigszins overtuigd zijn dat zij zondaars zijn, en dat dit de enige offerande is om de zonden weg te nemen. Want wij vooronderstellen, dat indien gij allen gevraagd werd, gij niet ontkennen zoudt dat gij zondaars zijt, en dat niets de zonde weg kan nemen dan Christus, Zichzelven tot een schuldoffer opofferende, tot voldoening aan Gods rechtvaardigheid. Want ofschoon sommigen zo grof onkundig zijn, dat zij van wat anders spreken, zo zijn nochtans de menigte, die de waarheid des Evangelies erkennen en voorstaan, onder een overtuiging dat er niets anders is dat de zonde kan wegnemen; en onder dezen zijn er nochtans velen, die nooit enig gebruik van Christus en van Zijn offerande maken, om hun zonden weg te nemen, om Gods toorn te stillen, en om hun vrede met Hem te maken. Er waren vele Joden, die door de dagelijkse offeranden, welke deze ene offerande van Christus afschaduwden, onderwezen werden, dat er geen andere weg van vergeving en vrede met God te bekomen was, dan door daarvan gebruik te maken; en nochtans waren de meesten in het offeren van die offeranden, verachters van deze ene offerande van Christus. Hierom zegt de apostel van hen, Rom. 10:3: *Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn ze der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen.* Nu is het zeker, dat velen die het Evangelie horen, en Christus de enige Offerande voor de zonde belijden te zijn, ook om deze reden van Hem verworpen zullen worden. Hierom worden er velen sprekende ingevoerd, zeggende: *Wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en Gij hebt op onze straten geleerd.* Tot welke Christus nochtans zeggen zal: *Ik ken u niet vanwaar gij zijt; wijkt van Mij af, al gij werkers der ongerechtigheid,* Luk. 13:26,27. Alsof Hij zei, wat gij ook beleden hebt, zo hebt gij nochtans door Mij geen vrede met God gemaakt. Wat is de reden, bid ik u, dat zovelen onder het Evangelie verloren gaan, die in de belijdenis de ene offerande erkennen, en dat het die alleen is welke de zonde wegneemt, anders dan dat zij, niettegenstaande die overtuiging en erkentenis, nooit gebracht zijn om dadelijk gebruik van Christus en van deze Zijn offerande te maken. Indien gij nu erkent dat er velen naar de hel gaan, die deze waarheid erkennen, en daarvan overreed zijn, zo moet gij ook erkennen en toestaan, dat het is omdat ze geen consciëntie maken om deze te gebruiken.
(3) Overweegt, dat ofschoon er vele toehoorders des Evangelies zijn, die niet op Christus berusten, het nochtans zeer bezwaarlijk is om iemand van hen te overtuigen, dat zij gereed zijn om Christus' offerande te verachten. Ik houd mij verzekerd, dat beide voorgaande dingen toegestaan zullen worden: *Eerst*, dat niets dan de offerande van Christus Gods rechtvaardigheid voldoen kan. *Ten tweede*, dat velen daar niet op vertrouwen, en zo verloren gaan. Maar komen wij tot dit *derde*, dan zullen wij er nauwelijks een vinden,

(uitgenomen enige tedere zielen) die erkennen zal dat hij geen gebruik van Christus maakt.
De mensen zijn gemakkelijk te overtuigen dat overspel zonde is, en dat zij er schuldig aan zijn, indien het waarlijk zo is, dat dronkenschap en sabbatschenderij zonden zijn. Ja, (dat meer is) mogelijk dat de omzwerving der gedachten in de plichten van de godsdienst zonde is, en dat zij er schuldig aan zijn. Maar het is zo gemakkelijk niet om ze te overtuigen dat zij schuldig staan aan de zonde van Christus, en Zijn offerande niet te gebruiken; neen, zij zijn integendeel zo opgeblazen met een goede mening van zichzelf, dat zij zulk een beschuldiging belachen. En hier komt het vandaan, dat er zo weinigen zijn die gebruik maken van Christus' offerande en van Zijn gerechtigheid, omdat er zo weinigen overtuigd zijn dat zij niet in Hem geloven. Hierom wordt er gezegd, dat de Geest gekomen zijnde, de wereld overtuigen zal van zonde; niet dat zij gehoereerd, in dronkenschap geleefd, gevloekt en gezworen heeft, enz.; ofschoon ook de overtuigingen om deze zonden niet ontbreken zullen, maar omdat zij in Christus niet geloofd heeft. Hierom is het dat diegenen, daar wij in Luk. 13:25 van lezen, het eerste antwoord van Christus, *Ik ken u niet,* niet aannemen. Het is alsof zij zeggen willen: Hoe! kent gij ons niet? *Wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken,* wij hebben ons geloof in U beleden, als ook onze hoop om de hemel te ontvangen door Uw gerechtigheid. En nochtans zal Hij hun wederom peremptoir antwoorden: *Ik ken u niet vanwaar gij zijt; wijkt van Mij af, al gij werkers der ongerechtigheid.* Niet dat er zoveel te doen zal zijn, of enige grote moeilijkheid zal wezen, om de mensen op die dag te overtuigen, of dat er enige plaats zal overgelaten worden om het stuk te bepleiten; maar de Heere Jezus wil ons hier leren, dat er velen in dit bedrog sterven. Indien dit nu een zaak is, daar de mensen zo bezwaarlijk van te overtuigen zijn, hebben zij dan niet nodig om met grote ernst zorgvuldig te zijn, dat zij niet bedrogen en teleurgesteld worden?
(4) Overweegt hoe droevig de teleurstelling ten genen dage voor zondaren wezen zal, wanneer zij gebracht zullen worden om te moeten erkennen, dat zij geweten hebben dat er geen andere weg of naam onder de hemel gegeven was, door welke zondaars zalig moesten worden, dan de Naam van Jezus, en dat zij Hem nochtans versmaad en verworpen hebben. Gij, die nooit met ernst gedacht hebt om aan God te moeten rekenschap geven, denkt gij hier wel op, dat het uitspreken van het vonnis op deze grond zal zijn, te weten, of gij tot Christus de toevlucht genomen, en van Zijn offerande gebruik gemaakt hebt, of niet? Zal het niet een droevige teleurstelling zijn, om zulk een jammerlijk woord, *wijkt van Mij af*, te zullen ontmoeten, en dat op deze grond, dat ofschoon er enige overtuiging is geweest, dat dit het enige slacht- en zondoffer is om de zonde weg te nemen, het nochtans van u niet is gebruikt, en tot de grond van uw vrede met God niet is gesteld geworden?
Belangende het *tweede,* namelijk, *wat het gebruikmaken van deze offerande is?* Ik weet geen betere weg om het te verklaren, dan door de voorbeeldige offeranden onder de wet. En zo onderstelt het deze drie dingen:
(1) Een volkomen overtuiging van onze onderhevigheid aan Gods rechtvaardigheid vanwege de zonden, en van onze volkomen onbekwaamheid in onszelf, als ook van de ledigheid en onmacht van alle andere middelen, om voor de zonden te voldoen. Dus legden zij, die de offerande brachten tot de priester, hun handen op het hoofd van het beest, door welk doen zij beleden en erkenden des doods waardig te zijn. Zo moeten wij het levendig gevoel van de verdienste der zonden hebben, dat is, dat wij het vonnis des doods in onze

boezem dragen; dat wij grondig overtuigd zijn van de ledigheid en onmacht van alle andere middelen der verlossing, is noodzakelijk vereist tot een rechte gebruikmaking van Christus' offerande.
(2) Het sluit in, dat er een gelovig zien is op Gods instelling en ordonnantie, Die deze offerande ingesteld heeft, om het middel te zijn van de verlossing der zondaren. En daarom was er in die offeranden, die voor de zonden geofferd werden, een oog op Gods verbond, waarin niet alleen beloften waren met betrekking op de uitwendige wassingen en reinigingen, op de voorrechten der Kerk, maar ook beloften die betrekking hebben op de inwendige reiniging en vergeving der zonden, hetwelk het grote einde was van die offeranden. Nu is het zien op de instelling van deze offerande, de grond die ons leidt tot het rechte verstand van het einde van Christus' lijden, en is een rechtgeving voor ons geloof, in het gebruikmaken daarvan, zijnde dat de enige offerande die de zonde wegneemt, en de toorn afkeert. Indien dan deze twee dingen niet bij ons zijn in het gebruikmaken van deze offerande, te weten, een rechte overtuiging van zonde, en van ons onderhevig zijn aan de toorn; en Gods instelling van deze offerande, om de zonde weg te nemen, en om de toorn af te keren, zo is ons gebruikmaken daarvan maar een eigenwillige godsdienst.
(3) Het sluit in, wanneer een zondaar onder het gevoel van zijn zonde is, en van de ledigheid en krachteloosheid van alle andere dingen, om de zonde en de toorn weg te nemen, gelijk David zo spreekt, Ps. 51:18: *Gij hebt geen lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandoffers hebt Gij geen behagen;* dat er dan een gelovig zien moet zijn op de waardigheid van Christus en van Zijn offerande, die gesteld is om de zonde weg te nemen, en de toorn af te keren; als ook, dat de ziel deze Zijn offerande haarzelf dadelijk toepast, gelijk wij in Lev. 4, 5, 6 en 16 kunnen zien. Er waren verschillende offeranden ingesteld, om voor verschillende zonden opgeofferd te worden; maar inzonderheid die van de weggaande bok, op wiens hoofd de priester voor het volk zijn handen leggen moest. In welke niet alleen hun erkentenis van de zonde en hun doodwaardigheid, en dat God die offerande ingesteld heeft om een voorbeeldige offerande te wezen, om de zonde op een voorbeeldige wijze weg te nemen, ingesloten was. Maar er werden verder nog twee andere dingen ingesloten:
(a) Dat zij de last van hun zonden namen, welke zijzelf noch iemand anders dragen kon, en die op Christus legden. Wanneer Gods rechtvaardigheid op hen aandrong, zo trokken zij, als het ware, een wisselbrief op Christus als hun Borg, om die te beantwoorden. En gelijk zij Hem hun schuld in handen gaven om die te betalen, zo vertrouwden zij Hem ook het gewicht van hun ziel toe, en aan niemand anders. Zodat wanneer God hen om hun schuld vervolgde, en, als het ware, tot hen zei: Ik wil betaling hebben, of anders moet gij sterven; zo brachten zij de offerande tot de priester, om God op een voorbeeldige wijze te voldoen met een oog op Christus, Die daardoor afgebeeld was. Evenzo is eens zondaars gebruik maken van Christus' offerande, dat hij door een grondige overtuiging van zonde en van welverdiende straf, tot Christus Jezus de toevlucht neemt, en Hem in zijn plaats stelt; tevreden zijnde dat Hij zijn Borg is, om voor hem te voldoen, en zijn schuld te betalen; ja, Hem dadelijk gebruikende tot dat einde, zodat hij op alle beschuldigingen geen ander antwoord heeft dan deze: De Borg, tot Welke ik mij begeven heb, zal deze schuld betalen en voldoen.
(b) De andere daad des geloofs is deze, dat wanneer zij zich tot Hem en tot Zijn offerande begeven hebben, zij dan daarop alleen vertrouwen en in berusten, tot verkrijging van vergeving der zonden. Hetwelk ook te kennen gegeven werd door het leggen van de handen

van het volk op het hoofd van de bok door de priester. Want gelijk dit hun erkentenis, dat zij God niet behagen of voldoen konden door zichzelf, noch door enig ander middel, te kennen gaf; zo gaf het ook te kennen, dat zij volgens Gods verbond verwachtende waren, dat Hij hen om die offerande hun zonden vergeven zou. En ofschoon zij wanhoopten om door zichzelf te kunnen voldoen, zo geloofden zij nochtans dat die offerande, welke zij opofferden uit kracht van Gods verbond, Hem op een voorbeeldige wijze voldoen zou. Evenzo trekt ook een gelovige uit Christus' offerande het besluit, volgens de voorwaarden van het verbond, dat hij de vergeving der zonden heeft, en daar rust en vertrouwt hij op. Dit wordt in de Schriftuur een vertrouwen op Christus genoemd; wanneer de ziel zichzelf niet alleen op Hem werpt, maar vertrouwt dat de wisselbrief, die zij op Hem getrokken heeft, door Hem betaald zal worden, hetwelk gegrond is op het verbond, in welke gezegd wordt, dat Christus niemand die tot Hem komt, zal uitwerpen; gelijk er staat, Joh. 6:37: *Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.* En Zach. 13:1: *Te dien dage zal er een Fontein geopend worden voor het huis van David, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid.* Op welke grond de gelovigen de weldaad van de afwassing der zonden verwachten, op hun volbrengen van de voorwaarde van het verbond. Wanneer David, Ps. 51:9 bidt: *Ontzondig mij met hysop*, zo toont dat de daad des geloofs, die een wisselbrief op Christus trekt; en als hij zegt, *ik zal rein en witter zijn dan sneeuw,* zo toont dat zijn vertrouwen op, en berusten in Christus, tot reinigmaking. En dit is de reden, waarom sommigen het geloof uitdrukken door een aankleven aan Christus; en anderen wederom door een vertrouwend berusten op Hem, of door verzekering. En er is een waarheid in beide; omdat de eersten het geloof beschouwen volgens de eerste daad van aankleven aan Hem, en de laatsten beschouwen het volgens de andere daad van verzekerd vertrouwen of berusten op Hem, en op Zijn offerande, die Hij eenmaal voor de zonde opgeofferd heeft. Kortom, van deze offerande voor de zonde gebruik te maken, is Christus zo te gebruiken, dat wij Hem in onze plaats stellen, en onszelf enigszins in Zijn plaats; niet durvende met Gods rechtvaardigheid in rekenschap te komen, ja zelfs niet met Christus, maar Hem als in de strijd latende, van de rechtvaardigheid te beantwoorden, weglopen, en ons verbergen onder Christus, Die tot de laatste penning toe voldoen kan aan Gods rechtvaardigheid. Even gelijk als toen God Abraham beval om zijn zoon Izak op te offeren, en hij zijn hand uitstrekte om hem te slachten, er een stem uit de hemel kwam, die tot hem zei: *Strek uw hand niet uit aan den jongen!* Daar werd een ram verzorgd, Izak van het altaar afgenomen, en de ram geofferd in Izaks plaats. Alzo is hier ook een verwisselen van plaats met Christus, volgens dat dierbare woord, 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij*, die geen gerechtigheid kenden, *zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.*

Belangende het *derde*, indien het zo gans moeilijk, en nochtans zo volstrekt noodzakelijk is om van Christus gebruik te maken, inzonderheid in het opofferen van Zichzelf voor de zonden van Zijn volk; zo is hier grond van *waarschuwing*, om teder in deze zaak te handelen, opdat dit slachtoffer en deze ene offerande niet licht geacht noch verzuimd wordt, indien wij ons anders niet bezondigen willen. Hier zullen wij *drie* soorten van personen aanwijzen, welke voor versmaders en verachters van deze offerande mogen gehouden worden.

De *eerste soort* zijn dezulken, die hun vrede met God menen te maken, zonder eens te denken aan de noodzakelijkheid van iets dat tussen Hem en hen moet tussenkomen. De-

zen zijn wederom van verschillende soorten, en handelen op verschillende gronden. (1) Sommigen zijn geheel zorgeloos hoe hun vrede gemaakt wordt, en of die gemaakt wordt of niet. Zij hopen deze, en denken die te bekomen, maar kunnen daar geen reden voor geven, of zij die bekomen zullen of niet; ook zijn ze zorgeloos om de weg te weten. (2) Anderen handelen uit hun vermetelheid; zij denken dat God ze liefheeft, omdat zij zichzelf liefhebben. En ofschoon zij weten dat zij zonden hebben, zo denken zij nochtans dat God het zo kwalijk niet zal opnemen, dat Hij hen daarover straffen zal; zij menen verzekerd te zijn dat God ze liefheeft, maar zij kunnen er geen grond voor geven. (3) Anderen denken, God is barmhartig, en daarom besluiten zij dat ze vergeven zullen worden. Zij kunnen niet begrijpen, dat God in Zijn barmhartigheid minder zou zijn dan de mensen, maar ver boven hen, (gelijk Hij ook in een zeker opzicht oneindig boven hen is) en daarom, gelijk de mens somtijds barmhartig is, en geen voldoening vordert, zo denken zij dat God zulks ook niet zal doen; niet overwegende, dat ofschoon God barmhartig is, Hij nochtans geen barmhartigheid bewijzen wil tot nadeel van Zijn rechtvaardigheid, maar wil dat die voldaan wordt. Dezen denken, tenminste zakelijk, dat zij wel genade verkregen zouden hebben, al was Christus niet gestorven. Het is waar, indien God niet barmhartig was, dan had nooit enig zondaar genade ontvangen; nochtans is dat de grond niet waarop Hij barmhartigheid bewijst, of anders mocht de gehele wereld genade en barmhartigheid verwachten. Want Hij is altijd barmhartig geweest in Zichzelven, en daarom moet er enige andere grond en weg zijn om vergeving te ontvangen, of anders kan die niet verwacht worden uit hoofde van de enkele beschouwing van Zijn barmhartigheid in het afgetrokkene; en nochtans verwachten het velen op deze grond, zonder opzicht op de verdiensten der Middelaar.

Een *tweede soort* zijn dezulken, die een wettische weg inslaan om hun vrede met God te maken. Niet alsof zij zonder zonden, en zo heilig als het verbond der werken vereist, voor God meenden te verschijnen; maar indien zij zondigen, dan zoeken zij dat wederom te vergoeden. En zo is het iets *ontkennende,* dat zij niet gedaan hebben, of iets *stelligs*, dat zij immers hebben gedaan, of het zijn enige *inwendige* hoedanigheden, daar zij op rusten. (1) Iets ontkennende, zij zijn niet zo erg geweest als anderen, en daarom denken zij, indien zij naar de hel gaan, dat er dan weinig naar de hemel zullen gaan. Zij hebben niemand verongelijkt, en al moesten zij nu sterven, zo denken zij, en mogelijk zeggen zij het, dat zij een goede naam zullen nalaten uit hoofde van hun onbesproken wandel. Zij kunnen mogelijk met die farizeeër zeggen: *O! God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen, of ook niet gelijk deze tollenaar.* Zij zijn geen dronkaards, geen onderdrukkers, zij vloeken en zweren niet; en wanneer zij enige onheilige mensen zien, dan worden zij met een goede mening van zichzelf opgeblazen, omdat zij zo onheilig niet zijn als die. (2) Of komen zij nog verder, en doen positief vele goede plichten op welke zij rusten, en op welke zij gereed zijn te pochen met diezelfde farizeeër, die met groot gesnork zei: *Ik vast tweemaal per week, ik geef tienden van alles wat ik bezit.* Wanneer zij enige plicht volbrengen, of enig goed doen, dan zijn ze genegen om daarop te pochen en roem op te dragen. Maar (3) inzonderheid indien er enig inwendig werk gevonden wordt, enige beweging en aandoening der genegenheden in het gebed, indien er onder het gehoor van het Woord enige overtuigingen zijn, de ene tijd scherper, de andere tijd zachter, indien er enige soort van bekering is, een droefheid en berouw over de zonden, enz.; deze dingen, menen zij, zullen er hen doorhelpen. Maar het is zeker, en het zou uit het Woord van God en uit de bevinding betoogd kunnen worden, dat vele honderden van belijders

zich aan deze klip te barsten hebben gestoten, en verloren zijn gegaan. Ziet Jes. 48:1,2, alwaar de Heere van een volk spreekt, dat de Naam des Heeren, des Gods van Israël vermeldt, maar niet in waarheid, noch in gerechtigheid; en van welken gezegd wordt, dat zij van de heilige stad worden genoemd, en dat zij steunen op de God Israëls; en de grond hiervan is, hun vertrouwen op uitwendige plichten van vasten, bidden, en dergelijke. De verwachting van zaligheid, gegrond op enige zwakke volbrengingen, is het verderf van vele burgerlijke en zedige mensen, die niet grof onheilig zijn.

Een *derde soort* zijn dezulken, die Christus Zelf niet geheel verachten, maar Zijn offerande verwerpen; even alsof zij van Hem, maar niet van Zijn offerande, de zaligheid verwachten; gelijk er zo in Matth. 19 en Markus 10 van een mens gesproken wordt, die tot Christus komende, gaarne in de hemel wilde zijn, en daarom tot Hem zei: *Goede Meester, wat goeds zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?* En nochtans stond hij op de grond van zijn eigen gerechtigheid. Dit is uitnemend subtiel en bedrieglijk; en daarom moest gij er temeer acht op geven, hoe men daarin vervalt. Iemand zou tot Christus als God kunnen gaan om vergeving der zonden, (en sommigen denken in hun grote onkunde en dwaling, dat Christus de Zone Gods meer medelijdende en gereed is om te vergeven, dan de Vader) en die ook van Hem begeren, doch niet om Zijnentwil. Want er is een onderscheid tussen Christus te stellen tot het Voorwerp der aanbidding, en tussen Hem te gebruiken als Middelaar. Er zijn er velen die tot Christus als God gebeden, en de vergeving der zonden van Hem verzocht hebben, die nochtans nooit gebeden hebben om vergeving te verkrijgen uit kracht van Zijn offerande. De mensen kunnen ook hulp en sterkte van Christus begeren, om hen bekwaam te maken voor de plichten, opdat zij daardoor hun zaligheid mochten uitwerken, en om langs deze weg hun vrede met God te maken, zonder dat zij het maken van hun vrede met God gronden op Zijn offerande. Deze dingen zijn uitnemend algemeen in de praktijk der mensen, die menigmaal tot Christus om zulke en zulke dingen bidden, en nochtans hun verwachting daarvan niet gronden op Zijn offerande. Indien wij dan eenvoudig en oprecht van Christus' offerande gebruik willen maken, zo moesten wij deze en alle andere verkeerde wegen vermijden.

Indien men nu mocht vragen: (hetwelk het *vierde* stuk is dat wij voorgesteld hebben) *Welke zijn de blijken die iemand klaarheid kunnen geven, dat hij een recht gebruik van Christus' offerande maakt, en dat het niet zijn eigen gerechtigheid is, noch ook het gebruikmaken van Christus als God alleen, dat hem ondersteunt?* Ik antwoord, dat dit waarlijk een verborgenheid is, hetwelk veel onderzoek en wachthouding vereist om onze eigen toestand recht te kennen, en waartoe meer dan een of twee dingen vereist worden om die ten volle te ontdekken. Gelijk wij dan in het behandelen van dit stuk de vermetelheid van niemand wensen te versterken, zo wensen wij ook te arbeiden, om de verzwakking van het geloof van een ware gelovige te vermijden. Er zijn dan deze zeven onderscheidende merktekenen, van iemand die *een recht gebruik van Christus' offerande maakt,* welke hem van alle anderen onderscheidt.

1. Een die waarlijk gebruik van Christus' offerande maakt, *is niet alleen gebracht geworden om zijn noodzakelijkheid daarvan te zien, maar ook van zijn natuurlijke geneigdheid en gereedheid om deze niet te gebruiken, maar op andere dingen te berusten, om zijn vrede met God te maken.* Daar een ander, die er geen recht gebruik van maakt, ofschoon hij zijn zonde zien mocht, en dus ook dat hij die nodig heeft, nochtans zijn natuurlijke genegenheid en neiging niet ziet, om op iets anders dan de offerande van Christus te berusten; en dus is hij daarover ook niet vernederd. Ziet dit onderscheid in Paulus voor en

na zijn bekering, Fil. 3. Voor zijn bekering betrachtte hij, naar zijn gedachten, alle gerechtigheid; ook heeft hij buiten twijfel offeranden geofferd, in welke de erkentenis der zonden ingesloten was; en dus meende hij dat alles wel met hem was. Hierom zegt hij, vers 6: *Naar de rechtvaardigheid die in de wet is, zijnde onberispelijk;* en vers 7: *Maar hetgeen mij gewin was,* of hetgeen daar ik mijn rechtvaardigheid in plaatste, (Ik meende, hoe meer offeranden ik opofferde, hoe ik meer had om mijn vrede te kopen. Hij zag dat hij in het betrachten van de heiligheid een schat in zichzelf zocht te hebben. Maar na zijn bekering verwerpt hij dat alles, ten aanzien van enig vertrouwen daarop, of om die enigszins te stellen tot de grond van zijn vrede met God, of van zijn rechtvaardigheid voor Hem. En dus begeeft hij zich alleen tot Christus' gerechtigheid) *heb ik om Christus' wil schade geacht*. Ik zou het voor een goed teken aanzien, wanneer de mensen niet alleen de losheid van hun harten zagen in de plichten, en dat zulks hun zonde was; maar dat zij ook, wanneer de dingen wel met hen gaan, de neiging van hun harten zagen, om zulks gewin te achten, en daarop te berusten. Er is in ons allen zulk een neiging, en het is een goed teken wanneer die aan ons ontdekt wordt, als deze ons tot een last, en tot een grond van beschuldiging is; niet alleen dat wij in deze of gene plichten gezondigd hebben, maar dat wij onze zwakke volbrengingen hebben nagehoereerd, tot verachting en benadeling van Christus en Zijn gerechtigheid. *Zonder de wet leefde ik eertijds,* zegt Paulus, Rom. 7:9. Ik meende een schat te hebben, om voor mijzelf te kunnen zorgen; maar *als het gebod gekomen is, zo is de zonde wederom levend geworden, doch ik ben gestorven.* Er zijn er velen, die niet overtuigd willen wezen van zonden in hun plichten, en geenszins te overreden zijn van deze zondige neiging, om deze te stellen in de plaats van Christus.

2. Een die in oprechtheid van Christus' offerande zoekt gebruik te maken, *zal niet alleen te strijden hebben met zijn zonden, om over deze heen te komen tot Christus, maar ook met zijn genaden en plichten, om daar overheen te komen tot Hem.* Het zal hem niet alleen een strijd veroorzaken, om zulk een zonde in zijn plicht weggenomen te krijgen, maar ook om over de plicht zelf te geraken, opdat hij er zich niet aan stoot, tot benadeling van zijn vertrouwen op Christus alleen. Daar een ander, wanneer zijn plichten wel met hem gaan, het gemakkelijk vindt om naar zijn gedachten daar overheen te komen, omdat hij er als voldaan in berust. Paulus zag dat hij niet alleen voor zijn bekering iets behalve Christus voor gewin achtte, maar hij vond zelfs na zijn bekering een neiging om zulks te doen. En daarom moet hij, in tegenstelling van deze geneigdheid, alle dingen (zijn begenadigde werkzaamheden zowel als de andere) verwerpen, en deze maar *schade en drek rekenen, om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, zijn Heere,* Fil. 3:8. Want de tekst en zijn samenhang toont ons, dat hij van de plichten spreekt, die van hem volbracht werden na zijn bekering, en dat hij een noodzakelijkheid vond om in het stuk der rechtvaardigmaking zowel het goede als het kwade te verwerpen. Even gelijk iemand in een storm op zee veel groter weerzin zal vinden om de zijden, satijnen, fluwelen en andere dergelijke kostelijke waren overboord te werpen, dan hetgeen van minder belang is. Zo vond Paulus het ook bezwaarlijker, en was in veel grotere strijd om van zijn plichten verlost te worden, opdat die hem niet mochten aankleven, dan om van zijn zonden bevrijd te wezen. Is er wel enig zulk werk bij ulieden? Weet gij van zulk worstelen tegen uw plichten? Niet alsof gij er als zodanig op vergramd moest zijn; maar om ze, als het ware, overboord geworpen te krijgen; om jaloers te zijn over enig goed dat daarin wezen mocht, of dat er door gedaan is, opdat het uw achting voor Christus niet benadeelt; om de gehele dag in het weldoen bezig te zijn, en dat 's avonds maar schade te achten, en het geheel te

verloochenen, ten aanzien van alle verheffing daarop, of van uw vrede met God daardoor te maken.
3. Een die oprecht van Christus' offerande gebruik maakt, *zal geoefend en ontrust wezen wanneer hij zijn plichten verricht, totdat hij, om in dezen aangenaam te zijn, bevindt dat hij op Christus en Zijn gerechtigheid rust.* Er zijn hierin twee soorten, die hier gans feilen. (1) Sommigen die met de zonden tevreden zijn, en de leugen tot hun toevlucht stellen. (2) Anderen die met hun plicht geheel voldaan zijn, wanneer die wel naar hun zin verricht wordt, en welke zichzelf om deze reden alleen aangenaamheid bij God beloven, ofschoon zij Christus geheel voorbijzien en niet gebruiken. Maar een gelovige heeft (gelijk ik zo even zei) aan de ene zijde een strijd des geloofs, om van zijn zonde bevrijd te worden, en aan de andere zijde een andere strijd, hoe hij verlost zal worden om niet op zijn plichten te rusten, en om eenvoudig en oprecht verbonden te worden aan, en te berusten op Christus. Zijn gemoed is in al zijn plichten niet gerust, totdat hij hiertoe komt, dat hij in Christus gevonden wordt, niet hebbende zijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is. Het is een goed teken, wanneer de mensen niet alleen geoefend worden om de zonden en de plichten te doden, maar ook om hun vrede met God te verkrijgen, gegrond op Christus, en niet op de plicht. Hierom is het dat een Christen somtijds een gehele dag in de plicht kan opgenomen worden, en nochtans maar weinig of geen vrede hebben, omdat hij gaarne over en door alle plichten heen wil wezen, om op Christus te berusten, waartoe hij tot zijn voldoening niet geraken kan.
4. Een die oprecht van Christus' offerande gebruik maakt, *die zal een vreze hebben om deze offerande niet voorbij te zien, en dat iets anders in zijn plaats gesteld wordt, en dat Christus zo misvat of verwaarloosd wordt.* Hij zal niet alleen een vreze hebben dat hij zondigen mocht, en tekort komen in de behoorlijke volbrenging van zijn plicht, en zo onder toorn valt; maar ook een vreze en jaloezie, of hij mogelijk in zijn ongelovigheid en eigenliefde niet verkeerd te werk gaat in het gebruikmaken van Christus en van Zijn offerande. Gelijk dit wordt ingesloten in dat woord, Hebr. 4:1, alwaar de apostel in het voorgaande hoofdstuk van der Israëlieten ongelovigheid gesproken hebbende, in het begin van dit hoofdstuk zegt: *Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd de belofte van in Zijn rust in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijnt achtergebleven te zijn*, te weten, door het ongeloof. Wees heilig jaloers over uzelf, wil de apostel zeggen, *opdat niet te eniger tijd in iemand van u zij een boos ongelovig hart, om af te wijken van den levenden God*, gelijk het in Hebr. 3:12 verklaard wordt. Kortom, zulkeen zal de oefening van zijn geloof zoveel verdenken als iets anders. Een natuurlijk mens zal somtijds gebracht worden om zijn plichten te verdenken, maar zeer bezwaarlijk zal men hem zijn geloof kunnen doen verdenken, of anders zou hij de vrede die hij heeft, niet kunnen behouden. Dit kunnen wij ook bevestigen uit het gebed van die vader van het kind, daar wij van lezen, Mark. 9:24, welke tot Christus zei: *Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp*. Hij durft, als het ware, zijn eigen geloof niet te vertrouwen.
5. Een die oprecht van Christus' offerande gebruik maakt, *die ziet niet alleen dat hij een zondaar is, maar hij draagt een ontdekking bij zich om, van de nietigheid van alles, zelfs van het beste dat in hem is.* Wanneer hij datgene, daar anderen zozeer op vertrouwen, gans ongepast ziet, en dat hij zover af is van hetgeen daar hij wezen moest. Dan durft hij er niet op te vertrouwen, noch enigszins op roemen, maar het is hem tot een last, omdat hij er zoveel zonde in ziet. Het is niet iets bijzonders, om zonde te zien in enige uitwendige daden, en in zulke dingen die direct strijdig zijn tegen de wet; maar het is wat groots,

om zonde te zien in onze beste dingen, gelijk als in ons geloof in God, in onze liefde tot Hem, en in onze einden in de heilige plichten. Een wettisch mens zal mogelijk nog wel belijden dat hij in alles zondigt; doch dan bedekt hij het hiermee, dat hij een goed hart tot God, of een goed einde heeft. Maar een gelovige ziet integendeel dat zijn beste doen zo nietig is, dat het hem gans onsmakelijk voorkomt. Hij kan nooit iets vinden om op te berusten, of dat het gewicht van zijn ziel dragen kan, totdat hij tot Christus' offerande komt.
6. Een die oprecht van Christus' offerande gebruik maakt, *die heeft er uitnemend hoge gedachten van, en daarom waagt hij er de hemel en zijn eeuwige gelukzaligheid aan.* Dit is hetgeen hetwelk ze het meeste verblijdt en verheugt, dat Christus voor hen intreedt, en Zich verbonden heeft om datgene te doen, hetwelk zijzelf noch iemand anders doen kon. *Hetgeen ik nu in het vlees leef,* zegt Paulus, *dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft,* Gal. 2:20. En 1Tim. 1:15: *Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.* Ziet ook hoe blijmoedig Johannes daarvan spreekt, Op. 1:5: *Hem Die ons liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, enz.* Maar zij, die niet oprecht beogen noch betrachten om van Christus' offerande gebruik te maken, hebben er gans geringe gedachten van, en geen hoogachting voor; zij zijn er niet om verheugd, en hun zielen zijn niet met geestelijke blijdschap vervuld vanwege dezelve. De goede en heuglijke blijmare van een geslachte Zaligmaker, is niet de hoogste of uitnemendste grond van hun vertroosting, gelijk die zulks is voor een gelovige. Dit kenmerk is wel wat algemeen, nochtans zo vast en zeker als de voorgaande. O! wat is het niet een stof van verwondering voor een gelovige, wanneer hij aanmerkt dat wanneer de slag van Gods rechtvaardigheid gereed was om hem toegebracht te worden, Christus toen voor hem intreden zou, om die dodelijke slag van hem af te keren. Maar anderen hebben daar geen hoogachting voor, en kunnen er daarom ook geen gebruik van maken.
7. Een die oprecht van Christus' offerande gebruik maakt, *die bevindt zulks een zeer moeilijke zaak te zijn, iets dat hem veel strijd en worsteling veroorzaakt, om er een recht gebruik van te kunnen maken.* Hij hijgt en verlangt ernaar, en nochtans kan hij niet wel komen tot hetgeen hij gaarne had. Menigmaal moet hij met David bidden: *Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn, was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw,* Ps. 51:9. Hij weet niet hoe hij er tot zijn voldoening recht gebruik van zal maken, (zoveel gebruik wilde hij van die offerande hebben) noch hoe hij zijn geloof daarop oefenen zal. En wanneer hij tot de dadelijke geloofsoefening komt, dan bevindt hij zulks als een gladde steen te zijn, daar hij niet gemakkelijk op staan kan. Hierom zegt Paulus: *Ik heb alle dingen schade gerekend, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen; en in Hem gevonden worden,* enz. Fil. 3:8,9. Hij bekreunde zich niet wat hij overboord wierp, indien hij maar aan land tot Christus en Zijn gerechtigheid mocht komen; gelijk de zeelieden in groot gevaar alles overboord werpen om aan land te geraken. Evenzo is het met een gelovige, hij ziet dat er zulk een gevaar is om verkeerd te werken, en dat het zeer bezwaarlijk is om recht te handelen, om het hart onderworpen te krijgen aan de weg des geloofs, en eenvoudig daar te blijven staan, dat hij tevreden is om alle andere dingen te verliezen, indien hij hier maar recht staan mag. Integendeel, een die op zijn eigen gerechtigheid vertrouwt, wat hem ook zwaar en moeilijk valt, het geloof is hem niet zwaar noch moeilijk; hij mag somtijds eens vrezen en twijfelen of hij wel in de hemel komen zal, maar hij denkt dat hij altijd het geloof oefent. Kortom, een gelovige gelooft doorgaans het best, wanneer hij de

diepste indruk over zijn zonden draagt; doch een die uit eigen gerechtigheid werkt, kan wel geloven, zo hij meent, wanneer hij geen beschuldigingen van zonden heeft; maar als hij van zonden overtuigd wordt, dan begeeft hem zijn geloof.
Uit alles wat wij nu gezegd hebben, kunt gij de noodzakelijkheid van het gebruikmaken van deze offerande zien, als ook hoe voorzichtig men in dezen te werk heeft te gaan, opdat gij een rechte koers mocht varen tussen de grove onheiligheid en de vermetelheid, welke beide uw zielen bederven zullen. De Heere Jezus Zelf zij uw Loods en Stuurman, opdat gij door Zijn wijze leiding de rechte haven bekomen, en voor die klippen en zandbanken bewaard worden moogt, daar duizenden van zielen zich op te barsten stoten, en schipbreuk moeten lijden!

NEGENTIENDE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:10b

Als Zijn ziel Zich (tot) een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.

DE zonde is gemakkelijk in de wereld gekomen; het was een kleine zaak die deze teweegbracht, met Gods vloek en toorn daarbij; ook kunnen de mensen zonder enige grote moeilijkheid in de zonde, en onder Gods vloek en toorn blijven liggen. Maar de wegneming van de zonden, en het voldoen aan Gods rechtvaardigheid daarvoor, is zulk een gemakkelijke zaak niet; maar die heeft (indien ik zo spreken mag) hemel en aarde als bewogen; er is, opdat de zonden en de vloek mochten weggenomen worden, zulk een weg en middel uitgevonden, als nooit iets dergelijks gehoord is.
De bekendmaking van deze weg is in het eerste deel van dit vers: *Doch het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen,* enz. In Gods raad en door Zijn welbehagen is het besteld, en de weg uitgevonden; en het middel wordt in deze woorden voorgesteld: *Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben.* De Middelaar, zelfs Hij Die het onbevlekte Lam Gods was, *in Wiens mond geen bedrog gevonden werd, is verbrijzeld geworden,* en heeft vele en zware dingen moeten lijden om dit teweeg te brengen; opdat de vloek van zondaren weggenomen mocht worden, is Hij tot een Schuldoffer gemaakt.
Wij hebben reeds aangewezen, dat Christus Jezus het enige Schuld- of Zondoffer is, door Welke de zonde wordt weggenomen, en dat zulks hier zo is ingesloten, dat het aan alle andere middelen ontkend wordt, omdat die geen kracht noch verdiensten in zich hebben om de zonde, en de vloek die daardoor is teweeggebracht, weg te nemen. Dit wordt, zeg ik, zo bijzonder aan Christus en Zijn offerande toegepast, dat het aan alle andere dingen wordt ontkend. Hetwelk dan ook toont: (1) Hoezeer de zondaren aan Christus verschuldigd zijn, Die, wanneer niets anders het doen kon, Zichzelf heeft willen overgeven. (2) De noodzakelijkheid, om van deze ene offerande gebruik te maken, zonder welke niet één ziel volmaakt noch gezaligd kan worden. Hij alleen is het enige Fundament van der zondaren vrede, en van al de vertroosting die zij uit Gods beloften trekken kunnen.
Nu zullen wij verder uit de woorden enige weinige dingen melden, waarin het einde en de natuur van het lijden van Christus voorgesteld worden. Hij heeft in Zijn lijden en in het opofferen van Zichzelf Zich gesteld in de plaats van de zondige uitverkorenen, opdat de rechtvaardigheid Gods, van Hem de schuld vorderende die zij gemaakt hebben, voldaan mocht worden, en opdat zij in vrijheid mochten gesteld worden. Hieruit mogen wij aanmerken:
1. *Dat toen er geen andere zaak of middel was, hetwelk Gods rechtvaardigheid genoeg-*

zaam voldoen, of een offerande voor de zonde zijn kon, onze Heere Jezus is ingetreden, om een Offerande te worden voor de zonde, om die weg te nemen, volgens Ps. 40:6,7, nu al dikwijls aangehaald: *Brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist,* enz. Hier wordt niet gesproken van hetgeen God in de wet als een voorbeeld heeft geëist, want in dit opzicht heeft Hij zeker brand- en zondoffers gevorderd; maar niet om een verzoening te zijn voor de zonden der uitverkoren wereld, omdat zij daar niet genoegzaam toe waren. Dan volgt er: *Ziet Ik kom, Gij hebt Mij de oren doorboord*. In Hebr. 10:5 staat, *Gij hebt Mij het lichaam toebereid,* zijnde daardoor in staat gesteld om de Offerande te kunnen zijn. *Ik heb lust, o! mijn God, om Uw welbehagen te doen.* Hier worden deze vier dingen ingesloten:
(1) Dat de uitverkorenen wegens hun zonden onderworpen zijn aan de rechtvaardigheid Gods, en dat er door alle andere middelen en wegen, behalve deze offerande, een onmogelijkheid is om ervan verlost te worden. En zo kan uit aanmerking van het vonnis, dat God heeft uitgesproken, Gen. 2:17: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven*; en Gal. 3:10: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen,* geen andere offerande aangenaam zijn. *Duizenden van rammen, tienduizenden van oliebeken* kunnen hier niet gelden. Hij heeft in dit opzicht deze niet geëist, ook heeft Hij het verdrag op zulke voorwaarden niet willen aangaan.
(2) Dat wanneer geen andere offerande genoegzaam was, de Heere Jezus is ingetreden, bewilligende om een Offerande voor de zonde te zijn. *Ziet, Ik kom,* zegt Hij, Ik ben bereid om voor Mijn uitverkoren volk te voldoen. Want dit is al een oud besluit, en Hij had van eeuwigheid al ondernomen hetzelve uit te voeren.
(3) Daar wordt hier ook ingesloten een grote gewilligheid, en een blijmoedige nederbuiging in de Middelaar, om de Offerande te zijn; Hij treedt met grote genegenheid in de plaats der uitverkorenen, als een Offerande voor hen, om de slag van Gods rechtvaardigheid te ontvangen, opdat zij ontkomen en vrijgesteld mochten worden. *Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* Dit is Gods wil ten aanzien van het werk der verlossing, gelijk er staat, Joh. 6:38: Want *Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft.* En hoofdst. 17:4: *Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt.* Die wil en dit werk is één en dezelfde zaak; waarom er in Hebr. 10:9 staat: *In welken wil wij geheiligd zijn,* enz.
(4) Hier wordt ook des Vaders toelating en aanneming van Hem, om in hun plaats in te treden, ingesloten. Want indien het de Heere Jehovah niet behaagd had om in zoverre Zijn bedreiging en vloek te verzachten, met betrekking op de beledigde Partij, om een Borg toe te laten in de plaats van uitverkoren zondaren, om voor hen te voldoen, zo zou Zijn opofferen van Zichzelf geen voldoenende offerande geweest zijn aan Gods rechtvaardigheid. Al deze dingen tezamen genomen, maken Christus' tussenstellen van Zichzelf tot een Offerande en een Borg, volkomen. *Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen,* onderstelt niet alleen Gods welbehagen dat Hij Borg wezen zou, maar ook het aannemen van Zijn borgtocht; en dit is, om zo te spreken, het fundament van het werk der verlossing. Het vonnis staat en hangt de uitverkorenen als boven het hoofd, vervloekt zijn de schuldigen; doch Christus komt en treedt blijmoedig voor hen in, zeggende: Hier ben Ik, laat de vloek op Mij worden overgebracht, en laat er van Mij voldoening genomen worden. Dit nu volgens Gods wil aangeboden en voorgesteld zijnde, zo wordt het aangenomen, en Christus' voldoening wordt een offerande in hun plaats.
Ziet hier *in welk een jammerlijke staat wij allen van nature liggen.* Wanneer wij van de genade spreken, is het zeer welvoeglijk dat wij eens beschouwen wat wij eertijds waren.

Ook toont dit hoezeer wij aan Christus verschuldigd zijn, Die voor ons in deze staat heeft willen intreden. Konden wij behoorlijk ons geval zien in welke staat wij waren, te weten, onder de hand van Gods rechtvaardigheid, die gereed was om ons de slag toe te brengen; en konden wij ook onze Heere Jezus voor ons zien intreden, en het zwaard van Gods rechtvaardigheid tegen Hem zien ontwaken, en Hem om onzentwil slaan. Konden wij verder de Heere Jehovah deze Zijn borgwording, en het stellen van Zijn ziel tot een schuldoffer, zien aannemen, en Zichzelven gewillig en blijmoedig in onze plaats zien opofferen, dan zouden wij onze verbintenis aan God zien, Die het behaagd heeft om deze weg uit te vinden, toe te laten en aan te nemen, als de weg en het middel van onze verlossing. En konden wij ook eens recht zien en overwegen welke voordelen wij door deze verlossing bekomen, en wat het Christus al gekost heeft om deze te verwerven, dan zouden wij onszelf ook onuitsprekelijk veel aan Hem verschuldigd zien. De dag nadert, wanneer het als een onuitsprekelijke gunst zal gekend worden, en wanneer de dierbare vruchten daarvan ten volle zullen medegedeeld worden aan degenen die er nu van ganser harte mee verenigd geworden zijn; en wanneer integendeel de vrucht daarvan te verwerpen, bevonden zal worden zo bitter te zijn als gal en alsem.

2. Dat er gezegd wordt: *Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben*, hieruit mogen wij aanmerken: *Dat gelijk Christus ondernomen heeft in des zondaars plaats te komen, om voor hun zonden te voldoen, Zijn dood en lijden ook waarlijk zo de volbrenging is van die onderneming; en dat die van ons moet aangemerkt worden als een offerande voor de zonden.* Of dus: *De dood van Christus is het schuld- of zondoffer, dat aan Gods rechtvaardigheid voldoet in de plaats der uitverkoren zondaren.* Dit is de hoofdsom van alles wat er van Zijn lijden gesproken wordt. Vraagt men dan, waartoe al dat lijden heeft gediend? Zulks wordt hier geantwoord: Om een Offerande te zijn voor de zonden. Dit zullen wij nu in deze vier dingen wat nader gaan verklaren. I. Christus is een eigenlijk Schuldoffer of Offerande voor de zonden; Hij is eigenlijk het Zoenoffer voor de zonden, hetwelk Gods rechtvaardigheid voldoet voor de zonden der uitverkorenen. II. Deze offerande is van Hem geofferd in Zijn dood en lijden; het is Zijn lijden en vernedering, welke eigenlijk deze offerande is; want daarop wordt hier eigenlijk gezien. III. Dat door Christus' opofferen van Zichzelven, Hij niet alleen uitwendig gedrukt geworden is, maar dat Zijn ziel diep doorwond en beroerd is geweest. Hij is in het voldoen aan een zondenwrekende rechtvaardigheid Gods naar ziel en lichaam benauwd en gedrukt geworden. IV. Dat er door Zijn offerande een genoegzame Voldoening gegeven is aan Gods rechtvaardigheid, voor de zonden van Zijn volk. Dit is een offerande der verzoening, waardoor God omtrent uitverkoren zondaren verzoenbaar is gemaakt. Gelijk in het voldoen aan Gods rechtvaardigheid alle andere dingen ontkend worden daar een hand in gehad te hebben; zo is er ook een genoegzame kracht en waardij in deze offerande om zulks te doen, en is ook van God als zodanig aangenomen. En dus is er een gerede weg gebaand voor degenen voor welke Hij deze offerande opgeofferd heeft, om de zonde en de toorn Gods te ontwijken, en in vrijheid gesteld te worden.

Belangende het *eerste* van deze dingen, namelijk dat onze Heere Jezus in Zijn dood en lijden eigenlijk een Offerande der verzoening is tot wegneming van de zonden. Om dit wat nader te verklaren, zo moeten wij aanmerken, dat de offeranden verschillend in de Schriftuur genomen worden.

(1) Somtijds worden ze oneigenlijk genomen voor plichten; gelijk als aalmoezen, gebeden, dankzeggingen, enz.; ziet Ps. 51:19: *De offeranden Gods zijn een gebroken geest;*

een gebroken en verslagen hart zult Gij, o! God, niet verachten. Zo ook Hebr. 13:15,16: *Laat ons dan door Hem altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is de vrucht der lippen, die Zijn Naam belijden. En vergeet de mededeelzaamheid niet, want aan zodanige offeranden heeft God een welbehagen.*

(2) Zij worden ook meer eigenlijk genomen voor zulke offeranden, als er geofferd werden onder de wet; gelijk als van runderen, lammeren, rammen en bokken; doch geen van die alle is de ware zoenofferande geweest, als blijkt uit Hebr. 10:4: *Het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden kunnen wegnemen.* Maar Christus' offerande is eigenlijk een offerande van verzoening; het was uit kracht van deze offerande, dat de gelovigen onder het Oude Testament deelgenoten werden van de verlossing, en de vergeving der zonden ontvingen, zowel als de gelovigen nu onder het Nieuwe Testament.

Indien men vraagt, wat er dan vereist wordt tot een eigenlijk gezegde offerande? Zo antwoord ik: Deze vier dingen, welke wij alle in Christus' offerande vinden zullen. (a) Dat er iets wordt afgezonderd, om aan God, in de plaats van iets anders, opgeofferd te worden, gelijk het zo in de voorbeeldige offeranden is geweest. (b) Dat er iemand wordt afgezonderd om de offerande te offeren, en die tot dit einde ingesteld is. (c) Dat hetgeen geofferd wordt, verteerd wordt, hetwelk inzonderheid in de zondoffers noodzakelijk was, die geslacht of verteerd werden, gelijk wij zien kunnen, Exod. 29, en menigvuldig in Leviticus. Dit had zijn zonderlinge betekenis; de Heere heeft daardoor willen aanduiden des mensen grote schuld, en de noodzakelijkheid van een Middelaar, teneinde hij de vergeving verkrijgen mocht; *want zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving,* gelijk er staat Hebr. 9:22; en daarom moest de zondaar of zelf sterven, of er moest een ander komen in zijn plaats. (d) Dat die geofferd wordt volgens de wijze welke God heeft voorgeschreven, ten aanzien van al de plechtigheden en ceremoniën die bevolen zijn.

Dit alles kunnen wij nu in de offerande van Christus vinden; want:

(1) Hijzelf is de Offerande, Hebr. 7:26, 9:26, 10:10: *In Welke wil wij geheiligd zijn, door de offerande des lichaams van Jezus Christus;* en doorgaans in deze Brief. Zo ook 1Petr. 2:24: *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout.* Zie ook Hebr. 1:3: *Nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelven teweeggebracht heeft, is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen.* Hij alleen is de Offerande, Die eigenlijk komt in de plaats der uitverkoren zondaren.

(2) Gelijk er een Priester nodig was om de offerande te offeren, zo is ook Christus Jezus de Priester, Die de offerande van Zichzelf opgeofferd heeft. Hij is niet alleen de Offerande, maar ook de Priester; en hierin is Hij ook van alle andere priesters onderscheiden, Hebr. 7:26: *Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden.* En dan volgt er in vers 27: *Dien het niet alle dagen nodig was, gelijk de hogepriesters onder de wet, eerst voor zijn eigen zonden slachtoffers te offeren, daarna voor de zonden des volks; want dat heeft Hij eenmaal gedaan, als Hij Zichzelven opgeofferd heeft.* Er worden gewoonlijk aan Christus, ten aanzien van Zijn offerande, drie dingen toegeschreven; te weten, dat Hij de Offerande, het Altaar, en de Priester is. (a) Hij is de Offerande, ten aanzien van Zijn menselijke natuur, hetwelk wij nochtans niet moeten aanmerken als afgetrokken en afgescheiden van Zijn Goddelijke natuur. Want ofschoon Hij in het vlees geleden heeft, zo is het echter dezelfde Persoon Die God was, Welke geleden heeft. (b) Hij is het Altaar, door Welke Zijn offerande een bijzondere kracht en waardij ontvangen heeft. Hierom wordt er in Hebr. 9:14 gezegd, *dat Hij door den eeuwigen Geest Zichzelven Gode onstraffelijk*

opgeofferd heeft. Het is het lijden van de Persoon Die God was, hetwelk Zijn offerande aangenaam deed zijn. (c) Hij is de Priester, en wel naar beide Zijn naturen; elke natuur behulpzaam zijnde, en dat gezamenlijk als in één Persoon, om de opgeofferde offerande Gode aangenaam te maken.

(3) Wij vinden ook in Hem een ware vertering; doch hier moet men dit woord niet misvatten. Het is niet zo te verstaan, alsof Hij vernietigd of geheel verteerd was geworden. Maar de zin is deze, dat Hij gedood is geworden, en dat Zijn ziel van Zijn lichaam afgescheiden is geworden; in welk opzicht Hij voor een tijd ophield te zijn, hetgeen Hij tevoren was, zijnde waarlijk gestorven en begraven.

(4) En dit alles is geweest volgens Gods voorschrift en vaststelling in het verbond der verlossing. *Dit gebod,* zegt Hij, *heb Ik van Mijn Vader ontvangen,* Joh. 10:18; te weten, dat Hij Zijn leven aflegde voor Zijn schapen. En in hoofdst. 14:31 zegt Hij zeer nadrukkelijk: *Maar opdat de wereld wete dat ik den Vader liefheb, en alzo doe,* (let wel, *alzo doe*, allernauwkeurigst, in overeenkomst met het gebod) *gelijkerwijs Mij de Vader geboden heeft*. Het was in alles, tot de minste omstandigheid toe, geschikt geweest volgens het welbehagen Gods, Die het behaagd heeft om Hem zo te verbrijzelen en krank te maken.

1. Dit dient *om ons te leren, hoe wij de dood en het lijden van Christus hebben aan te merken, namelijk, als een offerande, die van God verordend is om in plaats der uitverkoren zondaren te komen*; en niet als de ordinaire dood van gewone of blote mensen, die uit een noodzakelijkheid der natuur sterven. Maar wij hebben zulks aan te zien als zijnde van God geschikt en ingesteld in een eigenlijk gezegde offerande te zijn voor de zonden van Zijn volk.

2. Dit dient *tot verklaring van enige waarheden, rakende de offerande van onze Heere Jezus.* Want wij moeten die aanmerken als aan Gods rechtvaardigheid voldoenende, en als verdienstelijk toebrengende de bevrijding van de toorn, en de zaligheid aanbrengende van degenen voor welke Hij Borg is geworden. Het is uit onkunde, of uit de boze ontkenning van deze grond, dat de verdoemelijke verloochenaars van Christus' voldoening, ook de eigenlijkheid van Zijn offerande op aarde loochenen, en die bepalen in de hemel. Daar het in de Schriftuur bepaald wordt tot Zijn dood; ofschoon Hij uit kracht van deze Zijn ene offerande steeds voor ons in de hemel blijft voorbidden.

3. Het leert ook *wat het natuurlijk gebruik is, dat zondaren van deze offerande te maken hebben.* Zij moesten het aanzien als de enige offerande, om de eeuwige dood en de vloek van God te ontkomen. En zo verklaart het ons, of dat Christus Jezus door het geloof aangenomen, en in Zijn offerande berust moet worden, of dat wij besluiten moeten om Gods vloek en toorn te ontmoeten in onze eigen personen.

4. Het dient ook *tot opheldering van de weg en het beloop der genade, te weten, hoe het geschied is, dat onze Heere Jezus, Die onschuldig en zonder zonden is geweest, zo verbrijzeld en krank gemaakt is.* Hij is gekomen om een Verzoening te zijn voor de zonden van Zijn volk, en Zichzelf te stellen in onze plaats als onze Borg, om een Schuldoffer te zijn. Dit zou vele bedenkingen en twijfelingen, die in het hart der gelovigen ontstaan, doen verstuiven, indien het recht verstaan werd. Zij mogen dan wel zeggen, wij zouden in zulk en in zulk een nare toestand zijn geweest, die en die vreselijke zaak zou ons zijn overkomen, indien Hij voor ons niet ingetreden was. Nooit kunnen deze woorden genoeg gesproken of overdacht worden, die wij lezen in 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.*

5. Het dient *tot een sterke vertroosting der gelovigen, die tot Christus de toevlucht genomen, en met vele beschuldigingen der zonden te worstelen hebben.* Want Zijn dood is eigenlijk een offerande voor de zonden, en bij God als zodanig in hun plaats aangenomen. Dus ziet gij dat een rechte bevatting van Christus' dood, een zaak is van grote aangelegenheid; Christus als gekruist zijnde, is het merg des Evangelies. De rechte bevatting hiervan dient grotelijks om de indruk van onze zondigheid en van Gods goedertierenheid levendig te houden, en om ons te besturen hoe wij de toorn Gods ontgaan zullen, door Christus te stellen in onze plaats. Er is niets daar de mensen gereder in dwalen in het maken van hun vrede met God, dan in het rechte gebruikmaken van Christus en Zijn offerande. Sommigen bidden om vergeving der zonden van Hem, maar niet door Hem of om Zijnentwil, terwijl zij niet weten wat zij bidden, gelijk wij tevoren zeiden. Andere bidden kracht van Hem tot de plichten, opdat zij hun eigen zaligheid mochten uitwerken; niet wetende dat wij gerechtvaardigd worden door Zijn intreden in onze plaats, en door geloofsvereniging met Hem, onder die aanmerking als Zichzelven stellende voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid, en des Heeren aannemen van Hem in de plaats van uitverkoren zondaren. Dit wel aangemerkt zijnde, geeft aan het geloof veel klaarheid hoe het Christus te begrijpen heeft, wanneer de ziel in oprechtheid beoogt om deel te ontvangen aan de weldaden van Zijn lijden.

Om dit wat nader op te helderen, zo moet men weten dat er (gelijk de godgeleerden spreken) vijf opzichten zijn hoe de dood van Christus aangemerkt kan worden; of hoe Christus in het verwerven van de verlossing, van de vrede, en de vergeving der zonden voor zondaren door Zijn dood, in de Schriftuur wordt voorgesteld.

(1) Hij verwerft de verlossing en de vergeving der zonden *verdienstelijk,* dat is, Hij verdient die door Zijn dood. Dit heeft opzicht op de waardij van Christus' lijden en voldoening. Zodat, indien men Christus in Zichzelf, en de uitverkorenen in zichzelf aanmerkt, dan is Zijn lijden en dood veelmeer dan of al de uitverkorenen zelf voor eeuwig in de hel geleden hadden.

(2) Zijn dood wordt aangemerkt als een *voldoening*. Dit ziet op het ongelijk dat God door des mensen zonde geleden heeft; dat het eindige en zwakke schepsel zo moedwillig stout heeft durven zijn, dat het Gods gebod heeft durven overtreden. Zulks vorderde een voldoening die evenwaardig is met het gepleegde kwaad, of het ongelijk dat aan God is toegebracht. Want ofschoon het woord voldoening niet in de Schrift gevonden wordt, zo is de zaak daar nochtans klaar te vinden. Want teneinde Gods eer hersteld wordt, die ten aanzien van deszelfs openbaring door des mensen zonden verongelijkt was, zo is de Heere Jezus gekomen om Gods wil te volbrengen, en te voldoen voor het ongelijk, dat Hem door de zonde van de mens is aangedaan, opdat het openbaar worde dat God heilig en rechtvaardig is, Die noodzakelijk de zonde straffen moet, al was het in Zijn eigen Zoon, de heilige en onschuldige Borg, wanneer Hij in de plaats van de zondaars komt treden. Hetwelk vlekkeloze heiligheid, rechtvaardigheid en soevereinheid zoveel, indien niet meer verdedigt, dan dat Hij de voldoening gevorderd had van de zondaar zelf, gelijk wij lezen, Rom. 3:26: *Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengenen die uit het geloof van Jezus is.*

(3) De dood van Christus wordt aangemerkt als een verlossing of koping, waardoor de mens verlost wordt van de zonde van de wet, en van Gods vloek, omdat hij aan een schuld onderworpen is, die hijzelf niet betalen kan. In dit opzicht is Zijn dood een betaling van de schuld, die de mens schuldig is, en een verlossen van de gevangen zondaar.

Even gelijk als wanneer een stuk land verpand is, en er komt iemand die datgene betaalt, om welke het verpand was; alzo komt Christus Jezus, en vraagt, als het ware: Wat zijn dezen schuldig? Wat hebben zij verdiend? En wanneer er geantwoord wordt: Zij zijn zondaren, zij hebben de dood en de vloek verdiend, zo zegt Hij: Ik neem hun schuld op Mij, Ik zal hun rantsoen en losgeld betalen, door alles te ondergaan wat zij verdiend hebben. *Hij heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, opdat de zegening Abrahams tot ons komen zou,* zegt de apostel, Gal. 3:13,14. En zo moet de dood van Christus in dit opzicht worden aangemerkt als een betalen van dezelfde prijs, die Gods rechtvaardigheid gevorderd zou hebben van de mensen. Zijn dood is de betaling van ons rantsoen, en de voldoening van de rekening die wij schuldig waren.

(4) Zijn dood wordt aangemerkt, gelijk die het werk der verlossing van uitverkoren zondaren bevordert door een *krachtige vernietiging* van de verbintenis die tegen ons was, en door een *krachtige overwinning* van alle vijanden die ons gevangen hielden. Hij heeft geworsteld en gestreden tegen de duivel, en wel in datgene, daar Hij het sterkste scheen te zijn, en ook dadelijk was, en heeft hem overwonnen. Hij heeft de schuldbrief aan stukken gescheurd, welke ten laste van zondaren ingebracht kon worden, gelijk wij zo lezen Kol. 2:14,15: *Uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende. En de overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelve over hen getriomfeerd.* In dit opzicht, ofschoon Zijn dood een van de laagste trappen van Zijn vernedering is, Hem nochtans aanmerkende als daarin de duivel en andere vijanden overwinnende, zo moet Hij aangezien worden als het werk der zaligheid krachtiglijk werkende en volmakende. In het voorgaande opzicht betaalt Hij aan God de schuld die de zondaren gemaakt hebben; in dit laatste opzicht, de duivel en de geestelijke vijanden als zovele cipiers aanmerkende, die de zondaren gevangen houden, zo wringt Hij hen door Zijn dood, als het ware, de sleutels uit de hand, en Hij laat de gevangenen los.

(5) De dood van Christus wordt ook aangemerkt als een *offerande* en wel als een *schuldoffer*, gelijk hier in de tekst. In dit opzicht ziet het op God, als op de mens vertoornd zijnde. Hierom komt de Heere Jezus Hem bevredigen en verzoenen, opdat door middel van Zijn dood Gods gunst, vrede en vriendschap tot arme zondige mensen hersteld mag worden. Al deze aanmerkingen van de dood van Christus zijn zakelijk maar één en dezelfde; nochtans dus onderscheiden zijnde, dienen deze om aan te tonen hoe onuitsprekelijk veel de zondaren aan Christus verschuldigd zijn, welke grote voordelen zij door Hem genieten, en in welk een beklaaglijke staat die allen liggen welke buiten Hem zijn; niets hebbende om aan Gods rechtvaardigheid te voldoen, noch om hun schuld te betalen.

Belangende de *tweede* zaak; wij zeiden, dat deze offerande voornamelijk door Hem geofferd is in Zijn *dood*. Hierom wordt Hij gezegd deze offerande geofferd te hebben aan het kruis, gelijk Petrus zo spreekt, 1Petr. 2:24: *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout.* En Paulus, Hebr. 9:28 en 10:14: *Alzo ook Christus eenmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen. Hebbende met één offerande in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.* Zodat deze offerande toegepast moet worden op hetgeen Hij geleden heeft op aarde voor Zijn hemelvaart; en in dit opzicht is het dat Hij een Zoenofferande is; ofschoon de kracht daarvan, gelijk ik gezegd heb, steeds van Hem wordt medegedeeld nu Hij in de hemel is.

Dit dient om *twee* dwalingen omtrent Christus' offerande te weerleggen. De *eerste* is die

van de *Socinianen*, welke Christus' offerande en priesterschap bepalen tot Zijn hemelvaart, om daardoor de kracht van Zijn lijden en dood te ontzenuwen; gans strijdig tegen de Schriftuur, waarin de profeet, Zijn lijden op aarde verklarende, hetzelve een *schuldoffer* noemt. De andere is dat godslasterlijk gevoelen van de *papisten*, achtende hun mis een offerande der verzoening te zijn, om de zonde weg te nemen van levenden en van doden. Want gelijk dit een schrikkelijke godslastering is, zo is het ook uitdrukkelijk tegen deze tekst; want indien Christus' offerande tot wegneming van de zonden, zonderling toegepast wordt op Zijn vernedering en dood, welke zulk een verandering meebracht, als die Hem voor een tijd deed ophouden wat Hij tevoren was, dan is het zeker, dat er niets van die natuur zijn kan, dewijl er niets is op welke de eigenschappen van een waar zoenoffer toepasselijk zijn, dan op de offerande van Christus alleen.

Ik zei ook *ten derde,* dat de opoffering van Christus zowel in Zijn ziel als in Zijn lichaam geweest is; en dat Hij in beide onderworpen is geweest aan de toorn Gods, dat is, Hij heeft als Borg voor de uitverkorenen niet alleen in Zijn lichaam geleden, maar ook, en wel voornamelijk in Zijn ziel, welke de Joden niet bereiken konden. Hier wordt Zijn ziel voornamelijk voorgesteld als een schuldoffer; ja, gemerkt zijnde dat het Gods vloek en toorn is geweest die de uitverkorenen verdiend hadden, daar Hij mee te doen gehad heeft, zo is Zijn ziel meer vatbaar geweest om er door bewogen te worden, dan Zijn lichaam. Hierom zei Hij, Joh. 12:27, toen geen mensenhand Hem aanraakte: *Nu is Mijn ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen?* En Matth. 26:38: *Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe.* Ziet ook Luk. 22:44: *En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger,* enz. Datgene, hetwelk Hem als machtige heirlegers voorkwam, die tegen Hem optrokken, waren niet de krijgsknechten die Hem kwamen vangen, en ook niet de lichamelijke dood, die daar haast op volgen zou. Maar het was des Vaders komst met Zijn ontwaakt zwaard, om van Hem de schuld te eisen die de uitverkorenen gemaakt hebben, en om wraak te doen over Hem vanwege hun zonden, en dat Hij nu als Borg in hun plaats moest intreden, en geslagen worden met dat ontwaakte en glad gemaakte zwaard, en om Zichzelven tot een offerande op te offeren, gelijk Hij Zich lang tevoren daartoe verbonden had. Hier, o! hier! was de hitte en de kracht van de strijd.

Dit toont ons: (1) Welk een dure prijs de Heere Jezus voor zondaren betaald heeft. (2) De gestrengheid van Gods rechtvaardigheid, in het vorderen van der uitverkorenen schuld van de Borg. (3) Hoezeer wij aan de Borg verschuldigd zijn, Die zo gewillig de schuld ondernomen heeft, en zo gereed is geweest om die te betalen, ofschoon het Hem niet alleen uitwendig en lichamelijk lijden, maar ook zielslijden gekost heeft, en Hem bracht om met Gods vloek en toorn te moeten strijden.

Wij zijn verzekerd dat dit een verborgenheid is; konden wij maar van dit lijden behoorlijk denken en spreken. En waarlijk, het is te verwonderen dat wij er niet meer mee ingenomen en over bewogen zijn, wanneer wij overwegen dat zulke ellendige schepselen vervolgd zouden worden, die niets kunnen doen om de slag daarvan af te weren, en dat zulk een groot en heerlijk Persoon, als de Zone Gods is, Zichzelven zou tussen stellen, en dat de Vader zulke arme zondige vijanden zou sparen, door het afwenden van Zijn rechtvaardigheid om ze te vervolgen, die doende keren op de Zoon Zijner liefde, de schuld zeer streng van Hem vorderende. O! wat is het niet een wonder dat de Heere de vijand spaart, en Zichzelven voldoet in Zijn Zoon; ja, dat God de plaats van een Middelaar aanneemt, en Zichzelven voldoet. Dat God in Christus de wereld met Zichzelven verzoenen zou, dit is een wonder. Hierin wordt de oneindige wijsheid, de zuivere en onbevlekte hei-

ligheid en rechtvaardigheid, de genade, goedertierenheid en getrouwheid Gods, tot verbazing en verwondering van engelen en mensen, geopenbaard en luisterrijk ten toon gesteld. Het is bezwaarlijk om te zeggen, in welke van deze eigenschappen, als werkzaam zijnde in dit grote en heerlijke werk der verlossing, de heerlijkheid Gods het meeste doorstraalt. Maar met betrekking op die alle, mogen wij tot u uitverkoren en gelovige zondaren zeggen: Wat kon de Heere Jezus meer doen tot uw zaligheid? Ik zeg, wat kon Hij meer doen, dan Zichzelven tot een Zoenoffer opofferen voor uw zonden? Hij roept u door het Evangelie, om er gebruik van te maken, opdat uw vrede met God uit kracht van Zijn offerande gemaakt mocht worden, gelijk er staat, 1Joh. 2:1,2: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige.* En dan volgt er: *En Hij is een Verzoening voor onze zonden.* Dit kan een zondaar overvloedige vrijmoedigheid geven in zijn nadering tot God om vergeving en vrede, namelijk dat Hij Zichzelven gesteld heeft tot een schuldoffer, opdat zondaren, voor welken Hij Zichzelven geofferd heeft, bevrijd zouden worden. O! zondaren, verwondert u over Hem, en gebruikt Hem als uw Voorspraak en Voorbidder in de hemel; gebruikt en verwelkomt deze blijde boodschap, en laat het nooit gehoord of gezegd worden dat Hij Zichzelven tot een Schuldoffer opgeofferd heeft, maar dat gij de weldaad van hetzelve niet hebt willen aannemen, dat gij Hem niet tot een Scheidsman wil hebben tussen God en u, om alle gronden van twist en onenigheid weg te nemen. O! ik bid u om Christus' wil en om uw onsterfelijke zielen wil, treedt toch toe, en smeekt om genade om een recht gebruik te mogen maken van Zijn offerande tot verkrijging van vergeving der zonden, en het maken van uw vrede met God. O! dat de Heere Zelf u krachtdadig overreden en overwinnen mocht, tot deze zaak van onvergelijkelijk grote aangelegenheid!

Nu volgt de *vierde* zaak die in deze uitdrukking ingesloten is; namelijk, dat ofschoon God niet door enige andere offerande verzoend of voldaan kan worden, zo kan er nochtans een verzoening en voldoening gemaakt worden door de offerande van Christus. Hierom wordt Hij een Offerande voor de zonden genoemd, niet alleen om daardoor te tonen dat alle andere offeranden uitgesloten zijn, maar ook dat Hij tot datzelve einde als een Verzoening voor de zonden van al degenen daar Hij Zichzelven voor opgeofferd heeft, is aangenomen. Gelijk dit aan alle andere dingen wordt ontkend, (gelijk wij zo even zeiden) alzo wordt het aan Hem en Zijn offerande toegeschreven, gelijk als in Hebr. 10:10: *In welken wil wij geheiligd zijn, door de offerande des lichaams van Jezus Christus, eenmaal geschied*. En vers 12: *Maar Deze een slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods.* Zo ook vers 14: *Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.* Dit is de grote zaak die de apostel beoogt in deze redenering, niet alleen om de Levitische offeranden ten aanzien van de wegneming van de zonde en de vloek, en het maken van des zondaars vrede met God, te verwerpen; maar ook om deze ene offerande aan te prijzen, dewijl Christus volkomen kan zalig maken, allen die door Hem tot God gaan. In overeenkomst hiermee wordt die grote vraag van zondaren beantwoord: *Waarmee zullen wij den Heere tegenkomen, en ons bukken voor den hogen God? Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is. En wat eist de Heere van u,* dan deze ene offerande van Christus, die alleen genoegzaam is; alle andere kunnen Gode niet behagen. Maar deze doet zulks onfeilbaar en ten volle; hierdoor heeft Hij vergeving der zonden en vrede bij God verdiend, zodat een zondaar door een recht gebruikmaken van deze offerande, zo waarlijk vergeving der zonden en vrede met God verwachten mag, alsof de zonde nooit geweest was.

Of anders kon Christus nooit een Schuldoffer, of een Offerande voor de zonden genoemd worden, indien Hij niet aangenomen was geworden in des zondaars plaats, die tot Hem komt.
Om dit wat nader op te helderen, zo zijn er vier dingen in en omtrent deze offerande, om te tonen dat een zondaar, die van deze offerande gebruik maakt, de vergeving der zonden en vrede met God verwachten mag.
De *eerste* zaak is de uitnemendheid van Zijn offerande; want Hij heeft Zichzelven opgeofferd, gelijk wij lezen, Hebr. 7:27 en Hebr. 10:10-14. Dit opofferen van Zichzelven en van Zijn gezegend lichaam op het hout is een ander soort van een offerande geweest dan al de stieren en bokken die onder de wet geofferd werden, welke maar schaduwen en voorbeelden waren van Hem.
De *tweede* zaak is de uitnemendheid van de Persoon Die deze offerande opgeofferd heeft; dit is de uitnemendheid van de Priester. Gelijk deze offerande boven alle offeranden uitnemend is geweest, zo is ook deze Priester boven alle andere priesters, Hebr. 7:26: *Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren.* Een Priester Die de Zoon is, en Die gesteld is over Zijn eigen huis als Erfgenaam; en ofschoon de menselijke natuur de offerande was, nochtans niet als afgescheiden van Zijn Goddelijke natuur, dewijl de Persoon maar Eén is. En zo zet de Priester Die de offerande offert, deze een oneindige waardij bij, en maakt zo dat die niet anders dan aangenaam kan zijn.
De *derde* zaak is Zijn gewillige nederbuiging om het Schuldoffer te zijn, om als Borg in te treden, en om deze Offerande te worden, uit achting voor de eer Gods, opdat Zijn rechtvaardigheid voldaan, en opdat daardoor de weg gebaand mocht worden om de erfgenamen der zaligheid barmhartigheid te bewijzen; hetwelk deze offerande dan uitnemend verheft, volgens Joh. 10:17,18: *Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg, opdat Ik hetzelve wederom neme. Niemand neemt hetzelve van Mij; maar Ik leg het van Mijzelven af; Ik heb macht hetzelve af te leggen, en heb macht hetzelve wederom te nemen.* Dit prijst en verheft Zijn offerande dat Hij er niet toe gedrongen is geworden, maar dat Hij zulks gewillig en blijmoedig heeft gedaan. Het is waar, wanneer wij Hem aanmerken als de eeuwige Zone Gods, en als de Tweede Persoon van de gezegende Drie-eenheid, zo kon Hij niet anders dan geliefd wezen van de Vader, zowel voor als na Zijn menswording. Maar dat Hij nu zegt: *Daarom heeft Mij de Vader lief,* dit is te verstaan wegens Zijn gewillige nederbuiging als Middelaar, om Zijns Vaders wil te doen; en wegens Zijn achting voor Zijns Vaders heerlijkheid in het verbinden van Zichzelven om Zijn rechtvaardigheid te voldoen voor de uitverkorenen. Dit moet noodzakelijk Zijn offerande aangenaam doen zijn, dat zulk een heerlijk Persoon, Die heilig, onnozel en onbesmet was, uit tederheid voor de eer Gods, (opdat het ongelijk dat de zondaren daaraan toegebracht hebben, hersteld zou worden) en uit liefde tot de uitverkorenen, Zich zo laag zou vernederen om Zichzelven te stellen tot een Schuldoffer. Deze achting voor de eer Gods, en gewillige nederbuiging om te lijden tot herstelling daarvan, is van een overvloedige waardigheid, en (ofschoon dit een groot woord is) Gode meer eer toebrengende dan de zondaren Hem oneer toegebracht hebben.
De *vierde* zaak is het verbond, hetwelk de grond is van deze offerande, als ook hetgeen daar deze door bestuurd is geworden. Het was geen onderneming als een stuk van eigenwillige godsdienst, maar het was volgens de bepaalde raad en voorkennis Gods, waarin het bepaald was dat de Zoon Borg zou worden, en onderworpen zou zijn voor de schuld

der uitverkorenen, en een Offerande worden voor hun zonden, waardoor zij van de zonde en van de toorn Gods bevrijd zouden worden. Dit alles nu in het verbond der verlossing besloten zijnde, zo kon Zijn offerande niet anders dan als aangenaam voor ons aangenomen worden; want de Heere heeft tot ditzelve einde de artikelen van het verbond ingewilligd.

Deze leer is van een zeer grote en aanmerkelijke aangelegenheid voor zondaren; en indien er onder ons wat meer ontwaking was, en dat vele zielen genoodzaakt werden om uit te roepen: *Wat zullen wij doen, opdat wij zalig worden?* Dan zou de opening van deze waarheid, dat Christus een Schuldoffer is voor zondaren, en dat door Zijn offerande de verzoening gemaakt is, veel aannemelijker en verkwikkelijker zijn. Laat dit dan het gebruik daarvan wezen:

1. Gebruik. *Ofschoon men niets bedenken kan, hetwelk voor God gebracht kan worden dat Hem aangenaam of een voldoening aan Zijn rechtvaardigheid kan zijn, zo wordt hier nochtans een rantsoen gevonden, door welker opoffering aan God, een ziel, die onder beschuldigingen van zonden en besef van Gods toorn ligt, vergeving van zonden verwachten mag.* Dit is zeker hetgeen Elihu zegt, Job 33:23,24: *Is er dan bij hem een Gezant, een Uitlegger, Een uit duizend, om den mens zijn rechte plicht te verkondigen; zo zal Hij hem genadig zijn, en zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden.* Hier is de verzoening, dat onze Heere Jezus intreedt in de plaats der zondaren en Zichzelven als een Offerande opoffert tot voldoening van Gods Rechtvaardigheid; zodat een zondaar in het gebruikmaken daarvan komen kan in een staat van verzoening met God. Is dit dan geen blijde boodschap, dat er een offerande verzorgd, een rantsoen betaald, en een weg uitgevonden is, hoe een zondaar, die onder de vloek ligt, verlossing verwachten mag? Het is geen kleine zaak dat God ons deze stof gegeven heeft om ervan te spreken, en aan ulieden om ervan te horen, opdat de pijnigende angst van een ziel die bijna tot wanhoop gedreven is, op alle beschuldigingen dit antwoord mocht hebben: Het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonden; het bloed der besprenging reinigt de consciëntie van dode werken. Welk bloed, gelijk het de rechtvaardigheid Gods voldoet, de consciëntie van een zondaar die daartoe zijn toevlucht neemt, en er een recht gebruik van maakt, ook gerust stelt. Het zou een betamelijke zaak zijn dat de zondaren deze blijde boodschap meer waarderen, en dat zij zich benaarstigen om die altijd levendig te· houden. Er zijn veel gewesten in de wereld daar de mensen beesten opofferen, sommigen lammeren, sommigen rammen, anderen wederom andere dieren, en sommigen mogelijk ook de vrucht van hun buik voor de zonde van hun ziel, (en hetgeen nog het allerbeklaaglijkst is, dat zij deze dingen, tenminste zakelijk, de duivel offeren, en niet aan God) en nochtans doet dat alles hun geen nut; want dezen nooit van deze Offerande gehoord hebbende, kunnen daar geen gebruik van maken, en hun consciënties kunnen nooit gerust gesteld worden. Doch onze Heere Jezus heeft ons deze gezegende tijding gezonden, en ons getoond wat het ware Zondoffer, de Verzoening en Zoenofferande is. Wij behoeven onze kinderen niet door het vuur te laten gaan, of enige andere offerande tot God te brengen om Zijn toorn te stillen; Hij heeft ons Zijn Zoon gegeven, Hem aannemende voor een Schuld- of Zondoffer, en ons gezegd dat dit zo genoegzaam en voldoenende zal zijn, alsof wijzelf de voldoening hadden gedaan. Hier, o! hier, is een wonder aller wonderen.

2. *Gebruik. Ziet hier de weg hoe wij door Christus tot het leven komen.* Deze leer toont dat het geschiedt door Christus' opofferen van Zichzelven voor ons; het is niet door ons

bidden tot Hem als God, noch door ons heilig leven, noch door Zijn werken van de heiligheid in ons, (ofschoon deze dingen er behoorden te zijn, en ook enigermate zullen zijn daar Hij recht gebruikt wordt) maar door Zijn opofferen van Zichzelven tot een Offerande voor ons, en door Gods toerekenen daarvan aan ons. En gemerkt dat Christus Jezus de Offerande is in onze plaats, en dat God daardoor bevredigd is, en de zonde en de vloek zijn weggenomen, zo kan er geen andere weg bedacht worden hoe wij deze zouden deelachtig worden, dan door toerekening. Dit zal nog verder blijken, wanneer wij overwegen dat op dezelfde wijze als onze zonden de Zijne worden, Zijn gerechtigheid ook zo de onze wordt; of zoals de rechtvaardigheid recht had om Hem aan te grijpen voor onze schuld, zo hebben wij ook recht om Hem aan te grijpen voor onze rechtvaardigheid. Nu is het godslasterlijk om te denken, dat onze zonden op enige andere wijze de Zijne zijn geworden, dan dat Hij van rechtswege onze Borg wordende, onze zonden Hem zijn toegerekend. Nu, evenzo wordt Zijn gerechtigheid de onze, namelijk door toerekening, gelijk de apostel ons zo zegt, 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem;* en dat Zijn gerechtigheid tot ons zou voortkomen. Het ware goed dat wij eens leerden hoe wij tot Zijn gerechtigheid geraken mochten, namelijk door Hem als Borg voor onze schuld aan Gods rechtvaardigheid voor te stellen, en door Zijn gerechtigheid aan te grijpen, om ons pleiten op te gronden, wanneer wij met God handelen omtrent onze zonden. Ook hebben wij hier een klare grond tot weerlegging van een rechtvaardigmaking door iets dat in onszelf is; want indien het alleen door Zijn offerande is dat wij gerechtvaardigd worden, dan kan het niet door iets in ons zijn. Dat Christus' lijden nu een schuldoffer wordt genoemd, geeft te kennen dat het dat alleen is hetwelk God voldoet, en ons vrijmaakt, als de enige verdienende en teweegbrengende oorzaak. En daarom is er geen andere zaak daar wij onze rechtvaardigmaking van ontvangen kunnen, dan van Zijn gerechtigheid alleen.

3. *Gebruik*. Aangezien er door Christus' offerande een verzoening te bekomen is, en u deze in het Evangelie aangeboden wordt, zo bidden wij u, in de Naam des Heeren, *omhelst en gebruikt toch deze offerande. Laat elk, die hoort dat Christus het Schuldoffer is, trachten om Hem te hebben voor hun Schuldoffer.* Er is niemand die een consciëntie der zonden heeft, of hij is genegen om vergoeding te doen; doch hiermee kan hij zulks doen, en wij hebben grond om u te vermanen om er gebruik van te maken, en om u daartoe aan te moedigen, omdat dit het eigenlijke einde is van Zijn lijden, en omdat Hij volkomen bekwaam is om het te volmaken. Indien het leven door deze Offerande niet te bekomen was, dan zou Hij geen Schuldofferande genoemd worden, in tegenstelling van alle andere offeranden. Er is dan grond om dit aan u te verklaren, dat het leven en de verzoening door Jezus Christus te bekomen zijn, en dat die door het aannemen van deze Offerande dadelijk verkregen worden. Zij die deze aannemen, en daarop berusten, zullen aangenaam bij God zijn, en uit kracht daarvan van de zonden en de toorn bevrijd worden. Het is een gewoon zeggen onder de mensen: Wat zullen wij doen, wij doen immers al wat wij kunnen? Doch wanneer wij lange tijd doorgebracht hadden om het u te zeggen, zo is het dit maar alleen, dat gij doen moet, namelijk gebruik maken van Christus' offerande; dit, en dit alleen, zal u volkomen kunnen helpen, en niets anders.

4. *Gebruik*. Dit dient *tot vertroosting voor allen die tot Christus Jezus de toevlucht nemen.* Hij is het Schuldoffer, Die de wegneming van de zonde en de toorn, als ook de vrede en vriendschap Gods verwerft; en dus *is er geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn,* Rom. 8:1. Hiervandaan komt dat gejuich, vers 33,34: *Wie zal be-*

schuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is, enz. Indien de rechtvaardigheid kwam om het vonnis over de zondaar uit te voeren, wat zou die tegen een gelovige kunnen inbrengen? Christus Jezus is tussen hem en de toorn ingetreden, en ten aanzien van Gods goedkeuring is Hij alleen het Schuldoffer. En gelijk diegenen die onder de wet de schaduwachtige offerande opofferden, toegang hadden tot de ordonnantiën, en geheiligd werden tot de reinheid des vleses; zo zal deze offerande nog veelmeer de consciëntie reinigen van de dode werken, en ze allen die deze gebruiken, zoveel recht en toegang geven tot de belofte van leven en de gunst Gods, alsof zij nooit gezondigd hadden. Ik weet wel dat het grote gewicht van deze vertroosting hierop liggen zal, of Christus' offerande gebruikt wordt, of niet. Want enigen zullen vragen: Hoe zullen wij van Christus' offerande gebruik maken? En anderen wederom zullen vragen: Hoe zullen wij weten of wij er een recht gebruik van maken? Maar o! dat God eens gave, dat de zielen der mensen van hun hoogmoed en zorgeloosheid afgeslagen, en onder een overtuiging van de noodzakelijkheid om Christus te moeten gebruiken, gebracht werden, dan zou Hij hun die beide leren en ontdekken. Doch eer wij nu die vragen beantwoorden, zo zijn er twee dingen die wij vooronderstellen:

(1) Dat een ziel gevoelig is gemaakt van deze offerande nodig te hebben, uit een recht besef van die twist die er is tussen God en hen, en uit de vrees voor Zijn toorn vanwege de zonden, of anders is het doen van zulk een vraag maar ijdel en van geen nut. Want gelijk wij gezegd hebben, het opofferen van een offerande sluit een belijdenis van schuld in, zo sluit ook het gebruikmaken van Christus' offerande een gevoel van zonde in. Eer een ziel van Zijn offerande gebruik kan maken, zo moet zij recht weten dat zij het eeuwige verderf verdiend heeft en waardig is.

(2) Wij onderstellen ook, dat de ziel recht begerig is naar God en naar vrede met Hem, tot welk einde Christus het middel is. Nu zal er nooit enige hoogachting voor het middel zijn, indien er geen hoogachting voor het einde is. *Want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken,* Hebr. 11:6. Hier wordt in degenen die tot God komen, een begeerte naar God en naar enige weldaad van Hem te ontvangen ingesloten; of gelijk het in Hebr. 7:25 wordt uitgedrukt: *Hij kan volkomen zalig maken allen die door Hem tot God gaan;* hetwelk onderstelt, dat een zondaar zijn verloren staat ziet en gevoelt, en ook een begeerte heeft om tot God te komen; en dan komt de offerande van Christus in als het middel om tot dat einde te geraken.

Deze dingen voorondersteld zijnde, zo schijnt de grote zaak, waarin het antwoord op de vraag gelegen is: Hoe men Christus' offerande gebruiken zal tot verkrijging van de vergeving der zonde en vrede met God, ons voorgesteld te worden in dat woord, Hebr. 7:25: *Hij kan volkomen zalig maken allen die door Hem tot God gaan.* Daarin kunnen wij de begeerte van een zondaar om tot God te gaan, en zijn gebruikmaken van Christus tot dat einde in deze drie dingen aanmerken: (1) Om de breuk geheeld te krijgen die er is tussen God en hem, ten aanzien van zijn staat. (2) Tot geruststelling van de consciëntie ten aanzien van bijzondere beschuldigingen. (3) Tot herstelling van de gebreken in de genade, zowel als tot wegneming van de zonden. Gelijk nu het gebruikmaken van Christus in deze drie dingen de weg van het komen van een zondaar tot Christus voorstelt, zo bewijst ook het handelen van een zondaar in deze weg zijn recht gebruikmaken van Hem. En zo kunnen die dienen om op beide vragen te antwoorden, te weten: *Hoe men Christus' offerande gebruiken zal? En hoe men weten kan of men die recht gebruikt heeft.*

De *eerste* zaak is: Het komen tot God door Christus om de breuk geheeld te krijgen, of om vrede met God te bekomen. En dit wordt gesteld (1) tegen het onmiddellijk gaan of komen tot Hem. (2) Tegen het gebruikmaken van enige andere zaak in ons gaan tot God om de breuk geheeld te krijgen. (3) Het sluit in, des zondaars begeven van zichzelf tot Christus als de Middelaar door Welke hij verwacht om in een staat van vrede en vriendschap met God gebracht te worden.

Er zijn verschillende schriftuurlijke gelijkenissen, welke, indien men ze recht begrijpen en toepassen kon, tot dit einde grotelijks zouden dienen om het te verklaren. Er is een grote afstand welke als een grote kloof is tussen God en ons; dus moet een ziel tot God door Christus gaan, gelijk iemand over een grote rivier gaat door middel van een brug. Dit wordt door de apostel te kennen gegeven, Hebr. 10:19,20: *Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een verse en levende weg, welken Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees.* De kracht van de gelijkenis is hierin gelegen, dat gelijk iemand die een voorhangsel heeft tussen hem en een ander die hij zoekt te benaderen, door het voorhangsel heen moet gaan eer hij tot die ander komen kan. Evenzo is het ook hier, Christus' vlees het voorhangsel zijnde, heeft dat door Zijn dood gescheurd, opdat zondaren door die scheur of opening gaan zouden tot God; dat is, wanneer alles tevoren tussen God en zondaren gesloten was, zo heeft Christus bewilligd dat Zijn lichaam gescheurd zou worden, door Welke zij tot God mochten gaan. Het komen tot God door Christus in deze zin, is om als het ware over het lijden van Christus, als over een brug, tot God te gaan, en geen andere plaats of grond te hebben om op te staan of om op te gaan, dan deze. Nog eens, de Heere Jezus noemt Zichzelf, Joh. 10:9, *de Deur;* en in Joh. 14:6 noemt Hij Zichzelf tot datzelfde einde, *de Weg*; om ons te leren, dat gelijk niemand in een huis kan komen, dan door de deur; en ook niet ten einde van zijn reis, dan door en langs de weg die daartoe leidt; de hemel ook zo voor zondaren toegesloten zijnde, zo moet een iegelijk die daar in wil gaan zich tot Christus Jezus begeven door het geloof. Want door het geloof in Hem wordt de deur geopend, en de weg gebaand tot de hemel. Het is een goed teken, wanneer de zondaar de weg naar de hemel als een hoge en harde muur, of als een zinkend moeras aanziet, en wanneer het geloof hem dan een kleine aanvatting geeft om over de muur te komen, en hem tot enige kleine heuveltjes of vaste stukjes land leidt, over welke hij door het moeras tot Christus gaat. Of wanneer een zondaar bepaald wordt om van Christus' voldoening gebruik te maken, tot betaling van zijn schuld; zodat indien hij voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid verschijnen moest, zijn antwoord niet zijn zou, dat indien hij overtreden heeft, hij het dan verbeteren zal, of dat hij gebeden, zich bekeerd, en genade gezocht heeft; maar dit, dat hij zijn schuld erkent en van Christus' offerande gebruik gemaakt heeft. Zo zegt Paulus, sprekende nu hij vernieuwd is, in tegenstelling van hetgeen hij geweest is toen hij een farizeeër was: *Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof,* Fil. 3:7-9. Wanneer de apostel zelfs aan de dag des oordeels denkt, en waar hij zich op die dag verbergen zal, wanneer hem (en ook alle mensen) zal gevraagd worden: Waar zijt gij? Zo is zijn begeerte en besluit om dit antwoord te geven: Heere, ik ben in Chris-

tus, ik heb geen gerechtigheid van mijzelf om op te vertrouwen; ik durf geen melding te doen van mijn arbeid in mijn bediening, van de tederheid van mijn wandel of iets anders van dit soort. Maar ik begeef mij tot Christus' gerechtigheid, en zal zeggen: Heere, hier is veel schuld voor mijn rekening, maar daar is een gerechtigheid tot welke ik door het geloof de toevlucht genomen heb, en hierop wil ik al mijn antwoord gronden. Deze gerechtigheid is in Christus, als hebbende deze verworven, en zij wordt de onze door het geloof, wanneer wij er de toevlucht toe nemen om die te stellen tot de grond van onze eis. Even gelijk alsof er een getal van mensen om hun schuld vervolgd werd door de rechter, en de een komen en zeggen zou: Ik heb al zoveel betaald; en een ander: Geef mij wat afslag, en ik zal de rest betalen; een derde wederom: Geef mij enige tijd uitstel, en dan zal ik u voldoen; maar daar komt eindelijk een vierde, en die zegt: Ik heb waarlijk van mijzelf niets om mijn schuld te betalen, en daarom begeef ik mij tot de gestelde borg, die volkomen alles betaald heeft voor allen die zichzelf tot hem begeven. Dit is het antwoord en de redenering des geloofs, het zal nooit de schuld ontwijken, en ook het uiteindelijke vonnis van verdoemenis niet toelaten, ofschoon het gereed erkent zulks verdiend te hebben; maar het stelt Christus' voldoening voor als datgene hetwelk alleen aangenaam is, ofschoon de zondaar niets doen kan van zichzelf. Kortom, deze weg van pleiten is aan de ene zijde een gehele verloochening van zichzelf, en van alles dat in ons is of zijn kan tot verkrijging van een gerechtigheid; en aan de andere zijde een toevertrouwen van zichzelf aan Christus tot bekoming van datgene hetwelk wij in onszelf missen. Het is niet alleen een geloof om onze eigen gerechtigheid te verloochenen, maar er moet door deszelfs oefening een overgang wezen in Christus en Zijn gerechtigheid tot God.

De *tweede* zaak, waarin de oefening des geloofs in het gebruikmaken van Christus' offerande bestaat, is *ten aanzien van bijzondere beschuldigingen.* Want een ziel zal zelfs nadat zij de toevlucht genomen heeft tot Christus, en van Zijn offerande gebruik gemaakt heeft tot vergeving der zonden en vrede met God, niet vrij zijn van nieuwe beschuldigingen. En daarom moet de oefening des geloofs worden aangehouden in het gebruikmaken van deze offerande met betrekking op die bijzonderheden, zowel als met betrekking op ons eerste gebruikmaken van deze tot vergeving en vrede met God. Hierom wordt het geloof een *schild* genoemd, Ef. 6:16. Wanneer nieuwe schuld bedreven is, en de verzoeking dan zegt: Is dit de goedheid van uw voornemens en besluiten, welke als vlas geweest zijn voor het vuur? Gij zijt niet zo ras beproefd en aangevallen, of gij zijt grotelijks bezweken, teruggedreven en overwonnen; zo loopt de ziel tot hetzelfde schild. En ofschoon elkeen van die beschuldigingen als een vurige pijl is die de consciëntie in vlam zoekt te zetten, zo wordt de pijl nochtans door het geloof uitgeblust, of deszelfs venijn zo uitgezogen, dat die de ziel niet in vlam zet, maar haar doet zeggen: Ofschoon ik niet voor de schuld voldoen kan, zo is er nochtans een gerechtigheid in Christus, die het doen kan, tot welke ik mij begeef. En wanneer wij op datgene zien hetwelk die kwellende oefeningen onderhoudt, en kwaad spreekt van de genade Gods, (want vernederende oefeningen worden vereist en zijn zeer nuttig) dan zullen wij bevinden dat het dit is, dat de mensen met de beschuldigingen komen te disputeren, en het schild des geloofs niet aangrijpen, en de gerechtigheid van Christus niet stellen tussen hen en de beschuldigingen. Want somtijds zal een ziel zich in het eerst begeven tot de gerechtigheid van Christus om bevrediging met God, en zichzelven verbonden achten om hun vrede te onderhouden, en bij zichzelf denken dat het een soort van ontheiliging is van de gerechtigheid van Christus, om er dagelijks gebruik van te maken, om nieuwe beschuldigingen te be-

antwoorden. En zulken zullen gereed zijn om te zeggen: Moet een gelovige niet heilig zijn? Maar wij zeggen: Ja, hij moet heilig wezen, en dat het een misbruik is van de geestelijke wapenrusting om een stuk daarvan te nemen en al het andere te laten liggen. Doch wij zeggen daarbij, wanneer iemand het zwaard des Geestes gebruikt, dat hij dan met recht ook het schild des geloofs gebruiken mag. Hierin te feilen, namelijk, de gerechtigheid van Christus niet te gebruiken met betrekking op bijzondere beschuldigingen, doet vele ernstige zielen gans onbekwaam zijn tot gebruikmaking van de andere wapentuigen van hun geestelijke strijd. En daarom gelijk dezen het geloof geoefend hebben in het algemeen om zich met God te verzoenen ten aanzien van hun staat, zo moeten zij ook het geloof omtrent Christus en Zijn offerande oefenen tot wegneming van bijzondere twistingen, en tot mondstopping van bijzondere beschuldigingen, dat is, tot dagelijkse wassingen in de geopende Fontein. Kortom, met betrekking op de andere vraag, dit mag tot een merkteken dienen van iemand die een recht gebruik van Christus' offerande maakt, wanneer hij die dagelijks gebruikt tot zijn bevrediging, wanneer hij een dagelijks gebruik maakt van deze offerande tot wegneming en beantwoording van bijzondere beschuldigingen.

De *derde* zaak waarin dit gebruikmaken van Christus' offerande bestaat, is *met betrekking op het gebrek in onze genade.* Wij hebben waarlijk Christus veel nodig, en er is in Hem een volheid tot vermeerdering van de genade, en tot versterking van het zwakke geloof, de liefde en andere genaden, zowel als tot verkrijging van de vergeving der zonde, vrede met God en beantwoording van de beschuldigingen. En nochtans zijn degenen die in de twee voorgaande opzichten van Christus gebruik maken, in gevaar om te denken, dat zij meer geloof, meer liefde en andere genaden moesten oefenen uit zichzelf; doch wij moeten Hem gebruiken om onze gebrekkige genaden, zowel als om andere dingen. Hierdoor meen ik niet alleen dat wij Christus verdienstelijk gebruiken, dat is, dat wij het geloof, de liefde, de bekering en alle andere genaden aanmerken zowel van Hem verdiend te zijn, als de vrede met God, en dat wij van Christus' offerande gebruik maken tot verkrijging daarvan; maar ook dat wij van Christus gebruik maken als een Priester, dat Hij Zijn eigen offerande krachtdadig make, tot verkrijging van al de weldaden van Zijn verdiensten. Wanneer wij aanmerken dat Hij volkomen kan zalig maken, allen die door Hem tot God gaan, zo zegt de apostel op deze grond, Hebr. 10:20,21: *Dewijl wij hebben een groten Priester, en dus ook een grote offerande, zo laat ons met vrijmoedigheid toegaan, in volle verzekerdheid des geloofs,* enz. Vraagt gij nu wat dit is? Het is van een zeer uitgebreid nut en gebruik; het is van Christus als een Priester gebruik te maken, niet alleen als het Voorwerp des geloofs, of als Die het geloof verdiend heeft en hetzelve werkt; maar ook als Die het zwakke geloof versterkt en bevestigt. Het is een gebruik maken van Hem, om het zwakke geloof, daar wij ons nauwelijks op vertrouwen durven, gesterkt te krijgen; als ook een toevertrouwen van ons zwakke geloof aan Hem, om er ons door te helpen, wanneer wij er niet op durven leunen. In het eerste opzicht vertrouwen wij door het geloof op de gerechtigheid van Christus; maar in dit laatste opzicht vertrouwen wij Hem ons geloof toe; op Hem ziende, niet alleen om de vergeving der zonden, maar op Hem vertrouwende om het geloof zijn greep aan Hem te doen vasthouden. Gelijk het zo was met de vader van het kind, waarvan gesproken wordt, Mark. 9:24, die zich aan de ene zijde tot Christus begeeft, zeggende: *Zo gij iets kunt, zijt met innerlijke ontferming bewogen over ons, en help ons;* en aan de andere zijde heilig onlijdzaam zijnde, bevindende dat zijn geloof begon te bezwijken, toen Christus tot hem zei: *Zo gij kunt geloven,*

alle dingen zijn mogelijk degene die geloofd; zo roept hij in die heilige onlijdzaamheid uit: *Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp.* Hij erkent zowel zijn ongelovigheid als zijn geloof, Christus het vermeerderen van hetzelve toevertrouwende, als ook het vasthouden van deszelfs scherven, wanneer het, als het ware, scheen te zullen kraken en aan stukken te breken. Dit bewijst een volkomen verloochening van onszelf, wanneer wij ons eigen geloof niet vertrouwen durven, maar het aan Christus overgeven en aanbevelen, en wanneer er toevertrouwen is aan, en een leunen op Hem, zowel om de weldaad die wij verwachten, als om de toepassing daarvan. Dat woord van de apostel is tot dit einde uitnemend gepast: *Ik jaag daarnaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus gegrepen ben,* Fil. 3:12. Als ook dat van Petrus, 1Petr. 1:5. *Gij die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof.*

Om dan op beide vragen te antwoorden, te weten, hoe men van Christus' offerande gebruik zal maken of gemaakt hebben? Wij zeggen kort met betrekking op de eerste vraag: (1) Er moet een leunen op Zijn verdiensten zijn, door welke Hij onze vrede verworven heeft, en een begeven van onszelf tot Zijn verdiensten, om dat einde te bekomen. (2) Wanneer de verzoekingen weerkeren, en nieuwe beschuldigingen opstaan, dan moet er een gedurig en dagelijks gebruikmaken zijn van Zijn offerande door het geloof, deze gebruikende als een schild of als een schathuis, hetwelk Hij Zelf noemt *een blijven in Hem,* Joh. 15:4. (3) Er moet een gebruikmaken zijn van Christus als Hogepriester, niet alleen om dagelijkse schuld weg te nemen, maar ook om de zwakheid van onze genaden te genezen, inzonderheid van ons geloof en onze liefde, Hem de volmaking van dezelve toevertrouwende. Het is een dierbaar woord hetwelk wij tot dat einde vinden, Ps. 103:3: *Die al uwe krankheden geneest.*

Belangende de tweede vraag, daarop zeggen wij, dat iemand zichzelf mag aanmerken een recht gebruik te maken van Christus' offerande en gerechtigheid, wanneer Hij in de voorgemelde opzichten een dagelijks gebruik daarvan maakt; en die, wanneer hij voor God verschijnen moest, alleen op de gerechtigheid van Christus zich vestigen zou. Zulkeen gebruikt Hem ook dagelijks om zijn nieuwe beschuldigingen te beantwoorden, en durft zelfs niet op zijn eigen geloof vertrouwen, maar hetzelve aan Christus toevertrouwende, omdat hij ziet dat het geloof, gelijk het in hem is, dagelijks in gevaar is om uitgeblust te worden. En wij mogen er bijvoegen, dat hij Christus zo gebruikt, dat hij niet tot God durft gaan zonder Hem; want Christus kan volkomen zalig maken, allen die door Hem tot God gaan, Hebr. 7:25. Zulk een ziel gaat door Christus tot God, in haar gebeden, in haar dankzeggingen, en in alle andere plichten van de godsdienst. Hierom zegt de apostel, Hebr. 13:15: *Laat ons dan door Hem altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is de vrucht der lippen, die Zijn Naam belijden.* Een gelovige ziel kan niet rusten, voordat zij het alles in Zijn hand gesteld heeft. Ofschoon al deze dingen nu niet onderscheiden en uitgewikkeld zijn in het gebruikmaken van de ziel van Christus' offerande, zo verwacht zij nochtans dat de weldaden, die Christus voor haar verdiend heeft, aan haar zullen toegepast worden, uit kracht van diezelfde verdiensten; en dat Hij, Die de overste Leidsman des geloofs is, ook de Voleinder daarvan zijn zal. De hoofdsom van dit alles is om aan te tonen, dat gelijk wij in en door Christus veel goeds hebben, indien wij er gebruik van maken konden, wij ook alzo van Hem geroepen worden, om blijmoedig en getroost te zijn in het gebruikmaken daarvan, en om onze eigen vertroosting niet te verminderen, wanneer Hij nu genadiglijk bewilligd heeft om die zo uitgebreid en ruim te maken, door Zijn eigen rijke, milddadige en gunstige hand.

TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 52:10b

Zo zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.

MEN zou mogen denken, en dat wel terecht, er moet enig groot en heerlijk ontwerp zijn in de uitvinding van het werk der verlossing, hetwelk is uitgewerkt door zulk een middel, als er is het lijden van de Zone Gods; als ook dat er enige edele en aanmerkelijke zaak daarop volgen moet, dewijl de Vader bewogen is geworden om Zijn Zoon te zenden, en de Zoon om te willen komen, om dit werk te verrichten. Dit deel van het vers toont ons wat het ontwerp is, *Hij zal zaad zien, Hij zal de dagen verlengen,* enz. Hij zal aan velen, die dood zijn, het leven mededelen, en een geslacht verwekken, dat het leven van Hem ontvangen zal, gelijk een zaad het leven van zijn ouders ontvangt. En dus is dit een *derde* antwoord, tot wegneming van die struikelende tegenwerping, voorgesteld in het begin van het vers, te weten: Hoe het komt dat de onschuldige Zone Gods, *Die geen onrecht heeft gedaan, en er geen bedrog geweest is in Zijn mond, zulk een zwaar lijden heeft ondergaan?*

Wij toonden dat er *drie* gronden neergesteld werden om dit te beantwoorden. (1) *Het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen*; het is des Vaders welbehagen geweest. (2) De natuur van Zijn lijden; Hij zou een *Schuldoffer* zijn, of een Offerande voor de zonden, niet voor Zijn eigen, maar voor de zonden van de uitverkorenen. (3) Dat Zijn lijden aanmerkelijke vruchten en gevolgen zou hebben, welke in deze drie dingen worden voorgesteld, en die ten dele voorzeggingen zijn, aanwijzende wat de vruchten van Zijn lijden wezen zouden, en ten dele beloften, aan de Middelaar tonende wat Zijn loon zou zijn voor Zijn lijden: (a) *Hij zal zaad zien,* dat is, velen zullen door Zijn lijden grotelijks bevoordeeld worden, en veel goeds ontvangen. (b) *Hij zal de dagen verlengen,* dat is, Hij zal deze Zijn smarten en lijden overleven, en een heerlijke uitkomst en heerschappij erlangen. (c) *Het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan;* dat is, het werk dat Hem te doen gegeven is om te voleindigen, zal wel gelukken en voorspoedig zijn, geen deel daarvan zal feilen of enigszins mislukken. In de eerste belofte aan Hem gedaan, of in de eerste vrucht die op Zijn lijden volgen zal, uitgedrukt in deze woorden, *zo zal Hij zaad zien*, zijn deze drie dingen ingesloten:

Vooreerst, een betrekking tussen Christus en de gelovigen, zij zijn *Zijn zaad*, dat in het volgende vers gezegd wordt *door Zijn kennis gerechtvaardigd te worden.* Het is kort gezegd, velen zullen door Zijn dood rechtvaardigmaking en vergeving der zonden ontvangen. In dit opzicht wordt het gezegd, Ps. 45:17: *In plaats van uw vaderen zullen uw zonen*

zijn; Gij zult ze tot vorsten zetten over de ganse aarde.
Ten andere, de voorzegging van de vrucht die op Zijn lijden volgen zal, is, dat onze Heere Jezus niet alleen een *zaad,* maar ook een talrijk zaad zal hebben, hetwelk Hem verzekerd zal worden. Het schijnt alsof hier gezinspeeld werd op hetgeen tot Abraham en anderen onder het Oude Testament gezegd geworden is, dat zij een zaad zouden hebben, dat is, velen zouden uit hen voortkomen. Doch hier ligt meer in; want daar anderen, terwijl zij leefden, een zaad gewonnen of voortteelden, en welke voortteling door de dood ophield; zo is het juist de dood van de Heere Jezus, die Zijn zaad voorbrengt, of, Zijn zaad wordt door Zijn dood gewonnen.
Ten derde, merken wij de woorden als een belofte aan, dan geven zij te kennen, dat ofschoon onze Heere Jezus lijden en sterven zal, Hij nochtans niet alleen een zaad zal hebben, maar Hij zal Zijn zaad zien; Hij zal Zijn lijden en dood overleven, en Zich verheugen in degenen te zien, die het goede van Zijn lijden genieten zullen. Gelijk er van Job gezegd wordt, dat *hij zag zijn kinderen, en zijn kindskinderen, tot in vier geslachten*, Job 42:16 dat is, hij heeft lang geleefd, om velen te zien die uit hem zijn voortgekomen. Ofschoon onze Heere Jezus gestorven en begraven is geworden, zo zal Hij niet alleen een talrijk zaad en vele kinderen hebben, maar ook leven om dezen te zien; en zulks niet alleen voor drie, vier, of tien, maar ook voor vele geslachten; en zo zou Zijn dood noch het verkrijgen van Zijn zaad, noch Zijn zien daarvan, verhinderen. Dit zien van Zijn zaad wordt gesteld tegen zulke ouders die gestorven zijn, en die, ofschoon hun nakomelingen in gebrek en nood zijn, het nochtans niet weten.
Dat nu de Heere Jezus *zaad zal zien,* zo merkt, dat de gelovigen het zaad zijn van onze Heere Jezus, en dat zij van Hem zijn voorgekomen, wat ook hun geringheid in de wereld zou mogen wezen. En ofschoon zij hun geslacht van geen uitwendige rang en hoedanigheid kunnen afleiden, zo zijn ze nochtans Zijn zaad. Tot dit einde herinnert de apostel de gelovige Korinthiërs wat zij waren, 1Kor. 1:26-29. *Want*, zegt hij, *gij ziet uw roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen; maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou. En het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen; en het onedele dezer wereld, en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is; opdat Hij hetgeen iets is, teniet zou maken; opdat geen vlees zou roemen voor Hem.* Ofschoon gij niet van hoge rang en hoedanigheid in de wereld zijt, *zo zijt gij nochtans uit Hem in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing,* aldaar in vers 30. In dit opzicht wordt Christus de *Vader der eeuwigheid, of de eeuwige Vader* genoemd, Jes. 9:5. Want Hij is de Vader aller gelovigen, die ooit leven gehad, of leven zullen hebben; en die daarom ook in Ps. 45:17 Zijn *kinderen* geheten worden.
Om dit wat nader te verklaren, zo worden de gelovigen het zaad van Christus genoemd in deze vijf opzichten.
1. Zij zijn Zijn zaad, omdat zij als gelovigen hun wezen van Hem ontvangen hebben. Gelijk kinderen hun natuurlijk wezen van hun ouders ontvangen, alzo zijn de gelovigen ten aanzien van hun geestelijk zijn van Hem afkomstig, en hebben hun wezen van Hem, zonder Welke zij nooit gelovigen geweest zouden zijn. En in dit opzicht zijn ze Zijn zaad: (a) Omdat Hij het leven voor hen verdiend heeft. Dit is de zaak die hier voornamelijk bedoeld wordt als onmiddellijk op Zijn lijden volgende. (b) Omdat zij het leven oorzakelijk van Hem ontvangen, gelijk Hij het in hen werkt, en ze door het Evangelie

wederbaart. Hierom wordt Hij gezegd *het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht te hebben door het Evangelie;* hetwelk in veel gewesten van de wereld niet bekend was, totdat Christus hetzelve voortbracht. En in dit opzicht zijn de gelovigen het zaad van Christus. Wij worden van onze ouders geen gelovigen geboren, en wij hebben het geloof niet van de leraars, noch van de ordonnantiën, als de uitwerkende oorzaken daarvan; maar wij hebben het van de Heere Jezus, Die der gelovigen Vader is. Dus hebben de gelovigen een nauwe betrekking op Christus, want zij zijn Zijn kinderen; en daarom moesten degenen die zich het geloof of het geestelijke leven aanmatigen, toezien, of zij het op deze wijze van Christus Jezus ontvangen hebben, en of zij er aan Christus om verschuldigd zijn.

2. Zij zijn Zijn zaad, ten aanzien van de gelijkenis die er is tussen Hem en hen, of ten aanzien van de hoedanigheden die in hen zijn. Zij worden gezegd de *grootste en dierbaarste beloften ontvangen te hebben,* door welke *zij der Goddelijke natuur deelachtig geworden zijn,* 2Petr. 1:4. Zij hebben dezelfde Geest ontvangen, die Hij als Middelaar in Zich heeft; en in dit opzicht wordt een gelovige des Prinsen dochter genoemd, Hoogl. 7:1; hetwelk inzonderheid ziet op de geestelijke edelmoedige hoedanigheden die de gelovigen van Christus ontvangen hebben. Zij worden ook gezegd de Geest der aanneming tot kinderen te hebben, daar alle anderen, al waren zij de grootsten in de wereld, maar een slaafse geest bezitten. Hun edelmoedigheid komt in geen vergelijking met die van de gelovigen, *welke der Goddelijke natuur deelachtig zijn*, 2Petr. 1:4. *God heeft ons niet gegeven een geest der vreesachtigheid, maar der kracht, en der liefde, en der matigheid,* zegt de apostel, 2Tim. 1:7. Helaas! velen die Christus gans ongelijkvormig zijn, matigen zich een betrekking op Hem toe.

3. Zij worden Christus' zaad genoemd, ten aanzien van de zorg die Hij over hen heeft. Nooit is enige moeder tederder over haar zuigeling geweest, dan Hij over Zijn gelovige kinderen is. Hierom zegt de Heere, Jes. 49:15: *Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon dezen vergate, zo zal Ik toch uwer niet vergeten.* Hiervandaan is ook dat zeggen, zelfs ten aanzien van zichtbare belijders der Kerk, die de roeping des Evangelies weigeren te horen, doch hetwelk meer uitnemend bewaarheid wordt in de gelovigen: *Hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeen vergadert onder haar vleugelen?* Zo teder is Hij over Zijn kinderen, als een moeder over haar zuigeling, of als een hen over hare jonge kuikens. Want zij zijn in een zeker opzicht uit Zijn ingewanden voortgekomen, dewijl Hij Zijn bloed gestort heeft om ze te kopen en te verwerven; *Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen, en in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtkens leiden,* Jes. 40:11. O! wat ligt er niet een sterke vertroosting in zulke woorden? En welk een vrijmoedigheid mogen de gelovigen daar niet uit nemen, om tot deze Middelaar te komen, Die hun een Broeder, een Moeder en een Vader is, Die ons uit Zijn eigen ingewanden voortgebracht, en ons in een zeker opzicht (voor zoveel wij gelovigen zijn) als een moeder in Zijn baarmoeder ontvangen heeft?

4. Zij worden Zijn zaad genoemd, ten aanzien van hun kinderdeel dat zij van Hem ontvangen. De apostel zegt ons, dat de ouders voor de kinderen zorgen, maar hier is het bij uitnemendheid zo. De gelovigen komen onder Zijn zorg en opzicht; en gelijk iemand voor de zijnen zorgt, opdat zijn kinderen en dienstboden spijze hebben te zijner tijd, (want indien iemand de zijnen, en voornamelijk zijn huisgenoten niet verzorgt, die is erger dan een ongelovige, 1Tim. 5:8). Evenzo zorgt ook de Heere Jezus voor de gelovigen;

want gelijk Hij hun het geestelijke leven geeft, zo onderhoudt Hij dat leven, en Hij brengt ze op, totdat Hij ze in de bezitting stelt van het eeuwige leven. Zij zijn van Hem tot vorsten gesteld, die recht hebben tot een Koninkrijk, Ps. 45:17. Ja, al Zijn kinderen zijn koningen, *en zitten met Hem op Zijn troon,* Openb. 3:21, en worden Zijn heerlijkheid deelachtig. Kortom, zij varen gelijk Hij vaart, zij wonen gelijk Hij woont, en zij aanschouwen Zijn heerlijkheid. O! is dit niet wat groots, dat een arme bankroetier, die niet één penning heeft na te laten, zo verhoogd wordt, om recht te hebben op Christus' Koninkrijk, om een erfgenaam Gods, en een mede-erfgenaam te zijn met Hem, Die de Erfgenaam van alles is? Dus worden wij, om zo te spreken, wederom terug gebracht, om erfgenamen van alles te worden, gelijk er in Openb. 21:7 staat: *Die overwint, zal alles beërven.* Het is op deze grond, dat de Middelaar gesteld is tot een Erfgenaam van alles, met Wien wij mede-erfgenamen gemaakt zijnde, ook erfgenamen zijn van alles.

5. Zij worden Zijn zaad genoemd, wegens de wijze van hun komen tot de bezitting van datgene, daar zij door Hem een recht toe hebben. Want zij hebben nergens recht toe, anders dan door erfgenamen te zijn met Hem, en door het geloof in Hem; zij zijn erfgenamen der beloftenis, gelijk Izak was. Om dan deze dingen kort te herhalen, wilt gij weten waarom de gelovigen Christus' zaad zijn? (1) Hij baart ze, en geeft hun het geestelijke leven. (2) Hij heeft een tedere zorg over hen, als over Zijn eigen kinderen. (3) Hij verzorgt ze met hoedanigheden en geschiktheden, die voor Hem gepast zijn. (4) Zij ontvangen een rijke positie of kinderdeel van Hem, en worden wel verzorgd. (5) Al het goed dat zij hebben, ontvangen zij om Zijnentwil, Die hun Vader is. Wij mogen hier zinspelen op dat woord, *zij zijn beminden om der vaderen wil,* Rom. 11:28. Door recht op Hem te hebben, ontvangen zij een rijk deel en een schone erfenis; zij matigen zich dat deel niet aan om deze of gene dingen in zichzelf; maar doordien zij erfgenamen met Christus zijn, en uit Hem zijn voortgekomen, zo hebben zij een recht verkregen tot hetgeen dat het Zijne is.

1. *Gelijk alle betrekkingen tussen Christus en de gelovigen een grote vertroosting in zich hebben, zo heeft ook deze een grote vertroosting in zich, indien wij maar recht in staat waren om die te kunnen toepassen.* Dit ene onderstelt een goede staat, en is een zeer uitgebreid voorrecht. Ziet hier dan hoezeer de gelovigen aan Christus verschuldigd zijn. Het is veel om tot een vriend gemaakt te zijn, bevrijd te wezen van de toorn Gods, en al onze schuld betaald te hebben; doch dit is nog meer, dat wij Zijn zaad zijn, dat wij Zijn eigen kinderen zijn, dat wij ons leven, onze voorraad en ons deel van Hem hebben. Het is waarlijk te beklagen, dat wij ons niet meer over deze en andere betrekkingen, die er tussen Hem en de gelovigen zijn, verwonderen; gelijk als, Hij is der gelovigen Vader, ze aannemende voor Zijn zonen en dochteren; Hij is der gelovigen Broeder, want Hij schaamt Zich niet hen broeders te noemen; Hij is der gelovigen Man, en zij de vrouw; Hij is hun Bruidegom, en zij de Bruid. Zulke betrekkingen worden uitgekipt, om het geloof van de gelovigen te vullen, (indien ik zo spreken mag) en opdat de gelovigen met verheuging en blijdschap daarop mochten weiden, totdat de tijd komt dat het voorhangsel van gelijkenissen zal weggenomen worden, en zij Hem zien zullen gelijk Hij is, namelijk, van aangezicht tot aangezicht. En opdat zij daardoor geholpen mochten worden, om hun voordelen en voorrechten te zien, welke zij in Hem hebben. Wat is dan de reden, dat er zo weinigen zijn, die gepaste en hoge gedachten hebben van de uitnemende en begeerlijke staat der gelovigen, en dat woorden van deze nature geen smaak of geur hebben? De reden is deze, omdat Hij, van Wie zij al deze voorrechten hebben, en door Wie zij in deze aan-

merkelijke en weergaloze staat gesteld zijn, niet behoorlijk gewaardeerd en dierbaar geacht wordt; daarom worden de gelovigen des te minder geacht. Onze harten moesten als wegsmelten in liefde tot Hem, en in droefheid over het misdoen tegen Hem, wanneer wij zulke uitdrukkingen horen of lezen, daar het Woord Gods vol van is.

2. *Wil iemand een kort begrip van een goede en gelukzalige staat zien?* Het is hierin gelegen: *Dat wij de Heere Jezus tot een Vader hebben, dat wij Zijn zaad zijn, en dat wij als zonen en dochteren tot Hem komen.* Ik beroep mij op uw aller consciënties, of er wel een staat is die met deze geëvenaard kan worden? Is er wel een eer of waardigheid die bij deze vergeleken kan worden? Wie kan zich aanmatigen van zulk een vader afkomstig te zijn als Deze is, *Die de Koning der koningen, en Heere der heren is, de Overste over de koningen der Aarde?* Die daar is het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid, Zijn oudste en eniggeboren Zoon, door een eeuwige en onuitsprekelijke generatie, en Die in alles de Eerste is. Wat is uw afkomst, die daar roept en snorkt dat gij van zulk een heer, van zulk een graaf, en van zulk een oud geslacht afkomstig zijt? Ja al waart gij van Koninklijke bloede, wat is dat bij dit te vergelijken? Wat zal er van des mensen edele geboorte en hoge afkomst geworden op die dag, wanneer Christus Zijn Troon zal zetten op de wolken des hemels? Deze betrekking op Christus te hebben, zal alsdan veel heerlijker en van meer waardij zijn, dan of men grote bevelhebbers, graven, markiezen, hertogen, prinsen en koningen waren geweest, welke allen op die dag gelijk zullen wezen met de geringste boer of landman. Dan zullen alle hoogheden en waardigheden in het stof gelegd worden. Leert dan dit als de edelste geboorte aanzien, welke door het geloof in Christus Jezus is; en weest in deze heilig eerzuchtig, om de hoedanigheden van Zijn kinderen te mogen bezitten. Beschouwt de hoedanigheden, gaven en bekwaamheden, welke gewoonlijk de huizen van natuurlijke mensen vergezellen of volgen. Zijn er wel enige daarvan die bij de hoedanigheden der gelovigen kunnen vergeleken worden? Is er wel een geslacht of afkomst van volk in de wereld, dat zo waarlijk edelmoedig en grootmoedig is, als de gelovigen die uit Christus voortgekomen zijn, en die, door de oefening des geloofs in Hem, dapper worden gemaakt tegen alle voorkomende zwarigheden; en die omtrent wereldse dingen onachtzaam zijnde, opgenomen zijn met hoge en edele projecten en ontwerpen, namelijk, de hemel, de heerlijkheid, en God Zelf; die met een heilige kleinachting en verachting aangedaan zijn omtrent de dingen van de tijd, daar arme aardwormen zozeer naar haken en verlangen? De hoedanigheden der gelovigen ontdekken zich zonderling hierin, dat hun oogmerken hemels, en dat hun genegenheden verheven zijn tot, en gezet zijn op de beste dingen, en dat zij die waarlijk op een grootmoedige en manhaftige wijze najagen, namelijk door de betrachting van de doding der zonden, en gelijkvormigheid met God, wanneer anderen niet verdragen kunnen om van een lust of begeerlijkheid te scheiden. Zij achten het op een heilige wijze voor schande, en ver beneden hun waardigheid, dat hun vrede staan of vallen zou, naar dat de schepseltroost staat of valt, en daar de mensen van de wereld hun geluk in stellen. Zij benaarstigen zich om rein te zijn, gelijk Hij rein is. O! is er wel enig deel gelijk het hunne? De meesten hebben er nu maar geringe gedachten van, doch zij zullen er betere gedachten van hebben op die dag, wanneer de aarde, met alles wat er op is, door vuur verbrand zal worden. Wat zal dan het aardse deel te beduiden hebben? En die nu een menigte van onderscheiden lekkernijen, en uw bier en wijn op elke maaltijd hebt, zult, wanneer gij buiten Christus gevonden wordt, geen druppel koud water hebben om uw tong te verkoelen in uw ondraaglijke en helse pijnen; wanneer een arme gelovige, die hier een moeilijk leven heeft gehad, in Abrahams schoot,

en met Christus aan Zijn tafel zal zijn, ja, ook met Hem op Zijn troon zal zitten. Nu is het uit hoofde dat zij een recht op Christus hebben, dat zij al die heerlijkheid en gelukzaligheid genieten. O! is er wel enig recht gelijk dat van een gelovige, welke gegrond is op het recht van Christus, en hetwelk het oorspronkelijk recht van een gelovige mag genoemd worden? *Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid,* 1Petr. 1:5. Indien deze de waarachtige woorden Gods zijn, wat is dan de reden dat de mensen die zo weinig achten? Waarom wordt een aandeel aan Christus te hebben zo weinig gewaardeerd? Gelooft gij dat er zoveel goeds verkregen wordt door Christus' zaad en kinderen te zijn? Zegt gij ja; hoe komt het dan dat gij zulks niet tracht te worden, en dat gij zo ingenomen zijt met deze tegenwoordige wereld? Hoe komt het dan dat dit zozeer veracht wordt; waarom stelt gij zoveel roem op andere dingen, en zo weinig roem op deze?
Er zijn hier *twee* of *drie* merktekenen in de woorden, welke behulpzaam kunnen zijn om te tonen wanneer deze toe-eigening recht geschiedt, en die ook tevens de ongegrondheid van de toe-eigening van velen verklaren zullen.
(1) Het zaad van Christus heeft een andere oorsprong dan die zij met zich meebrengen in de wereld; er is in hen een verandering van de grond van hun hoop, en wel om een nieuwe reden: De mensen komen zondig in de wereld, zijnde kinderen van zondige ouders; maar wanneer zij gelovigen worden, dan ontvangen zij een nieuw leven dat de mensen hun niet geven kunnen, en dat nieuwe leven heeft nieuwe werkzaamheden en vruchten. Ach! hoevelen dromen niet van een recht op Christus, die geen andere geboorte of wezen kennen dan die natuurlijk is?
(2) Zij die Christus' zaad zijn, hebben een indruk van hun verbintenis tot, en van hun erkentenis van Hem, wegens al het goede dat zij van Hem ontvangen hebben. Zij achten zich aan Christus zeer verplicht te wezen voor hun leven, gelijk in Mal. 1:6 wordt uitgedrukt: *Een zoon zal zijn vader eren; ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze?* Een rechtgeaard kind erkent zijn vader als zijn vader, hij eert en bemint zijn vader als zijn vader; maar er zijn er velen die voorgeven een nieuw leven van Christus te hebben, en die zich niet aan Hem daarvoor verschuldigd achten, en die niet weten wat het is, te wandelen onder een overtuiging van hun verbintenis aan Christus, voor hun ingebeeld geestelijke leven.
(3) Zij die Christus' zaad zijn, hebben een gelijkvormigheid met Hem; want gelijkerwijs zij het beeld des aardsen gedragen hebben, zo dragen zij nu het beeld des hemelsen; niet alsof zij in alles het Voorbeeld Christus volmaakt gelijk waren. Maar dit is hun voorname beoging, en alle andere dingen die hen ongelijkvormig met Hem zoeken te maken, zijn walgelijk in hun ogen; hun oude genegenheid is hun tot een last, en ook de gedurige grond van inwendige worsteling en strijd. Zij zijn als aan hun hart bedroefd en bang, wanneer zij niet alles kunnen ten onder brengen wat tegen Christus opstaat. En wanneer zij door hun verdorvenheden overweldigd worden, dan zijn zij grotelijks ontsteld en ontrust; zij zien iets in zichzelf dat met Christus niet gelijkvormig is, en dat haten zij, ofschoon het hun nog zo na en dierbaar mocht zijn, al was het hun eigen zelf; zij zien ook iets in zich dat naar Christus gelijkheid heeft, en dat beminnen zij, dat wilden zij gaarne vermeerderd hebben, en hun verlangen is dat Zijn beeld meer en meer op hun geest mocht ingedrukt worden, hetwelk zij hun grootste, ja haar enige schoonheid achten te zijn.
3. Het dient tot besturing der gelovigen. Indien gij Christus' zaad zijt, dan moet gij een ander soort van volk zijn in uw oogmerken en wandel. Het past geen koningskinderen dat

zij zich zo aanstellen zouden als anderen, het zou gans onbetamelijk, ja verfoeilijk zijn, dat men hen zo slecht en gemeen zag wandelen als geringe en kwalijk opgebrachte bedelaarskinderen. Niet minder ongepast en onbetamelijk is het ook voor de gelovigen, dat zij met deze en gene ijdelheden zouden opgenomen worden, daar de natuurlijke wereldlingen zo mee ingenomen zijn en enkel najagen.

4. *Het dient mede tot bemoediging der gelovigen, en om de grootheid van het voorrecht van Christus' zaad te zijn, voor te stellen.* Het is zeer bezwaarlijk om een arm zondaar, die gevoelig is over zijn zonden, te overreden om dit te geloven, of het de Heere ernst is wanneer Hij zo spreekt; namelijk, dat zulkeen die tot Christus de toevlucht genomen heeft om het leven, en zich ootmoedig op niets een recht durft aanmatigen, dan alleen uit kracht van het recht van Christus, (zijnde dat de voorname zaak daar onze vereniging met Hem op gegrond is) die gans gewillig is om aan Christus verschuldigd te zijn voor het leven, en die zijn eigen gerechtigheid niet zoekt op te richten, maar op de gerechtigheid van Christus vertrouwt om het leven en de zaligheid, Zijn zaad zou zijn, en dat al de voorrechten van Zijn kinderen hem geschonken zouden wezen. En nochtans is zulks het waarachtige woord van God. Ook heeft het geen oog gezien, noch oor gehoord, en het is in het hart des mensen niet opgeklommen wat er al voor dezulken is weggelegd, en wat er al opgewonden is in die uitdrukkingen van onze betrekking op Christus Jezus.

5. Het dient ook *tot geruststelling en vertroosting van enige gelovigen die in verdrukkingen, in armoede, in engten en benauwdheden in deze wereld zijn.* Dat onze Heere Jezus een teder en toegenegen Vader is, veel tederder en liefhebbender dan de tederste vader of moeder zijn kan, zulks mag ze waarlijk geruststellen. Zij hebben een tederhartige Opziener en Verzorger, Die ook een hartelijk medelijden met haar heeft in welke toestand zij ook mogen wezen; Hij zal Zijn zaad en afkomst niet verloochenen, daar Hij Zijn leven voor afgelegd heeft om die te verwerven.

6. Het dient verder *tot opwekking van allen die gelukkig willen zijn, om hun geluk hierin te stellen en te plaatsen;* een aandeel aan Christus Jezus te hebben door het geloof, geeft ons ook aandeel aan de genieting van Hem en van alles dat het Zijne is. Is er nu iets dat zij meer kunnen wensen of begeren? Is er wel iemand die dit niet voor een gelukkig leven zou achten om een aandeel aan Christus te hebben? Wie zijn ze van welke Hij zo spreekt? Het is niet van een wonderlijk soort van volk dat eertijds in de wereld is geweest, en dat er nu geheel uit is; het zijn niet dezulken die geen zonden hebben, of die hun leven ontvangen uit hun eigen werken; maar het zijn dezulken: (1) Die op zichzelf aangemerkt dood in de zonden en in de misdaden en zonder het geestelijke leven zijn; en die ook overtuigd zijn dat zij door al de moeite die zij kunnen aanwenden hetzelve niet bekomen kunnen; en die ook mogelijk somtijds naar hun eigen bevatting en gevoel geheel dood zijn, en die zichzelf veroordelen en het vonnis des doods in zichzelf hebben. (2) Het zijn dezulken die op Hem zien om het leven, en die Hem erkennen voor al het leven en de levendigheid die zij hebben, en die het uit kracht van Zijn verdienste verwachten en gebruiken; welke verdienste datgene is daar hun gans pleiten om het leven op gegrond is.

Ik weet wel dat dit alles voor sommigen niet genoeg zal zijn om hun klaarheid te geven, dewijl er zovele dingen zijn die hun verkeerd voorkomen. Doch ik spreek nu tot hen die enige beginseltjes van het geestelijke leven hebben, maar die nochtans niet zo geestelijk zijn dat zij die als bewegingen en werkingen van het leven kunnen onderscheiden. Zij hebben een lichaam des doods in zich, dat gereed is om dat leven in hen uit te blussen, en

zij denken ook menigmaal dat het alrede uitgeblust is. Zij hebben overtuigingen van hun dodigheid, dat de dingen gans verkeerd zijn in hun toestand; zij zijn geheel buiten hoop van enige gerechtigheid in zichzelf, of van iets dat zij gedaan hebben, of doen kunnen; zij hebben enige duistere gezichten van Christus, maar weten hun gangen niet te richten in het stuk van het geloof; ook gaan de plichten zo niet als zij verwachten en als zij gaarne wilden. Tot dezen zal ik een woord of twee spreken.

Ik vraag dan, vanwaar komt die beweging des levens, en dat gevoel van het lichaam des doods? Wat is daar de oorsprong van? Zal ook de natuur de verdorvenheid van de natuur ontdekken, en de mensen brengen om de verdorven natuur te haten? Gewis, daar dit gevonden wordt, daar gelijkt zulks niet naar de natuur, maar het is het leven van Christus; inzonderheid wanneer de mensen daardoor gebracht worden om hun eigen dodigheid te onderscheiden en te erkennen, om hun eigengerechtigheid te verlaten, om hun mond in het stof te leggen, en om zich te begeven tot de gerechtigheid van Christus, indien zij maar geraken konden om het onderscheiden te doen. Dit, zeg ik, is van Christus, Wiens Geest de wereld overtuigt van zonden, en wel van de zonde van het ongeloof in het bijzonder; van gerechtigheid, dat die alleen in Christus te bekomen is; en van oordeel, dat is van de redelijkheid en betamelijkheid dat Christus de heerschappij over hen hebben zal, en dat zij in alle heiligheid wandelen. Niettegenstaande dit alles, zo blijven zij nochtans in een soort van twijfel hangen, niet wetende of zij zichzelf voor gelovigen of ongelovigen zullen aanzien. Zij weten wel dat het niet recht met hen is, dat zij in zichzelf verloren zijn, en dat niets ze zal kunnen helpen, dan het geloof in de gerechtigheid van de Middelaar de zaak is, daar zij voor blijven zitten. Dat zij niet weten hoe zij hun toestemming, die zij gegeven hebben, zullen onderhouden; zij kunnen niet wel denken dat hun geloof een waar geloof is, omdat zij hetzelve niet brengen kunnen tot oefening, ofschoon zij hun eigen gerechtigheid verloochend hebben, en zich gans aan Christus verplicht achten voor Zijn gerechtigheid en het leven, indien zij die ooit bekomen. Hun gehele zwarigheid is maar, hoe zij geloven zullen. Nu, het is niet ten aanzien van het ontvangen van het leven daar wij van spreken, maar van de oefeningen van het leven, en van de onderkenning daarvan; en dus zeggen wij dat zulk een werkzaamheid leven vooronderstelt, ofschoon het niet in deszelfs oefening onderscheiden wordt van de ziel zelf. Er worden vele kinderen geboren en in de wereld gebracht, die noch spreken noch wandelen kunnen, maar die gedragen en teder bewaard moeten worden, even alsof zij eerst uit de baarmoeder voortgekomen waren. Zo is het ook met vele gelovigen; het ware goed om Christus te gebruiken, zowel om het leven tot oefening te brengen, als om het leven zelf; en om door naarstigheid en wachten op Hem, in het gebruik van Zijn eigen ingestelde middelen, te zoeken om tot de oefening van enig leven dat men ontvangen heeft te komen. Ook is dit geen kleine aanmoediging hiertoe, dat Christus Zijn zaad zien zal, dat Hij heiligen en gelovigen hebben moet. Dit moest een arme ziel, die geen leven heeft in zichzelf, temeer vrijmoedigheid geven om zichzelf aan Hem aan te bevelen, op deze zelfde grond dat de Vader Zich aan Christus verbonden heeft, dat Christus veel zulk zaad zien zal; welke belofte aan Hem vervuld wordt in het inzamelen van arme, verwarde en in het hart verslagen zondaren, om aan Hem verschuldigd te zijn voor het leven, en om het leven van Hem te hebben tot in eeuwigheid. Het zal zeker geen klein gedeelte van de grond van der heiligen lofzang in de hemel zijn, dat Hij niet alleen het leven gekocht, maar hetzelve aan hen toegepast heeft, en dat Hij ze bij trappen opgebracht heeft totdat Hij ze bekwaam gemaakt heeft om Zijn lof te kunnen uitspreken; daar het lichaam des doods veel droevi-

ge verhinderingen veroorzaakt, en de arme gelovigen doet stamelen, zolang zij hier zijn. Doch het is een goede tijding dat Christus Jezus het leven gekocht en hetzelve aan het licht gebracht heeft, en dat Hij door dit Evangelie daar toepassing van maakt, verklarende dat Hij gewillig is om hetzelve om niet te schenken, aan allen die aan Hem daarvoor verschuldigd willen zijn.

Er zijn nu nog *drie* dingen die wij uit de woorden zullen aanmerken: (1) Merken wij deze aan gelijk zij betrekking hebben op de voorgaande, dan leert het ons, dat Gods oogmerk en ontwerp in het zenden van Zijn Zoon in de wereld, en des Middelaars oogmerk in Zich zo laag te vernederen, dit is, *dat Hem een zaad geboren zou worden tot de hoop des eeuwigen levens; en opdat arme zielen, die in zichzelf dood zijn, het leven in en door Hem ontvangen mochten;* ja, opdat velen door Zijn dood het leven deelachtig gemaakt mag worden. (2) Merken wij de woorden aan als de vrucht van Christus' dood en lijden voorzeggende, dan hebben wij er deze aanmerking uit, namelijk dat *de dood van Christus zeker voor velen het leven verwerven zal;* of dus, *het kan niet anders zijn, of Zijn dood moet vrucht hebben om de zielen te bevrijden van de dood, en om ze deelgenoten te maken van het leven*. (3) Deze aanmerkende als een belofte aan de Middelaar gedaan, zo geven zij deze aanmerking op, *dat het zien van een z a a d door Christus Jezus zeer hoog gewaardeerd wordt, en dat Hij daar een wonderlijk genoegen in neemt;* daarom wordt Hem deze belofte van een zaad te zien gedaan, om Hem aan te moedigen om Zijn leven af te leggen.

Wij zullen van ieder van deze aanmerkingen een woord spreken; en de aanmerking van de woorden, gelijk die niet alleen des Heeren Jezus' leven en Zijn lijden voorstellen, maar ook het *zien* van een zaad op hetzelve, overlaten tot de tweede vrucht die daarop volgt, *Hij zal de dagen verlengen.*

Belangende de *eerste lering,* die zal klaar zijn wanneer wij aanmerken hoe het zien van Zijn zaad gevoegd is aan, en betrekking heeft op de voorgaande woorden, rakende het stellen van Zijn ziel tot een schuldoffer; hetwelk toont dat het grote ontwerp van God, en van Christus de Middelaar in Zijn lijden is, om een volk te verkrijgen ten eeuwigen leven, en om de weg te banen, opdat zondaren, die natuurlijk dood zijn in de zonden, deelgenoten mochten worden van een geestelijk en hemels leven, en opdat zij tot de hoop des eeuwigen levens mochten wedergeboren worden. Welk ander oogmerk, bid ik u, kon er anders zijn dan dit? De Heere had toch niet nodig om iets voor Zichzelf te verwerven; want om eenvoudig te spreken, daardoor kon aan de heerlijkheid Gods geen vermeerdering worden toegebracht. Hierom wordt er gezegd, Joh. 6:39,40: *En dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Mij den Vader gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uitersten dage. Dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.* Zo ook 1Tim. 1:15: *Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig;* en welk woord is dat? *Dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken.* Zie verder, Joh. 10:10: *Ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben, en overvloed hebben.*

Er zijn twee dingen daar wij een woord van zeggen moeten tot verklaring van de lering, en dan zullen wij er gebruik van maken. (1) Hoe dit Gods ontwerp kan zijn in de vernedering van Christus, dat Hij vele kinderen mocht voortbrengen tot het leven. (2) Hoe de dood van Christus tot dit ontwerp dienstig en behulpzaam is?

Eerst, wanneer wij hier van Gods oogmerk of ontwerp spreken, dan menen wij niet Zijn

hoogste of laatste oogmerk, maar Zijn onmiddellijk oogmerk in het Evangelie, hetwelk ondergeschikt is aan dat hoogste en laatste oogmerk, te weten, de verheerlijking van Zijn genade en rechtvaardigheid in het geven van de Middelaar, om voor verloren zondaren te voldoen, die niet machtig zijn om voor zichzelf te kunnen voldoen. Dewijl Hij dit nu als het middel tot dat hoogste einde uitverkoren heeft, zo mogen wij met recht zeggen, dat dit Zijn onmiddellijk oogmerk in het Evangelie is, opdat daardoor de heerlijkheid van Zijn genade en rechtvaardigheid geopenbaard mocht worden. Belangende het *tweede,* te weten, hoe de dood van Christus tot dit oogmerk behulpzaam is? Dit kan gemakkelijk verklaard worden, wanneer men aanmerkt dat er een tweevoudige hinderpaal is in de weg van des zondaars deel krijgen aan het leven, welke door de dood van Christus wordt weggenomen.

(1) De eerste hinderpaal is een staande twist tussen God en de uitverkorenen, dewijl zij gezondigd hebben en niets hebben om hun schuld te betalen. Deze twist neemt de Heere Jezus door Zijn dood weg, Hij betaalt de schuld, en scheurt het *handschrift dat tegen ons was, hetzelve nagelende aan het kruis,* Kol. 2:4; en in dit opzicht wordt Zijn dood genoemd *een rantsoen voor velen,* Matth. 20:28. En ook in de voorgaande woorden, een *schuldoffer,* om dezelfde reden, namelijk opdat de principale schuldenaar bevrijd zoude worden.

(2) De andere hinderpaal is des mensen ongeschiktheid om met God te wandelen; want ofschoon de schuld wordt weggenomen, zo hebben zij daarom nog geen leven. Maar Christus Jezus heeft door Zijn dood een grond gelegd, hoe een zondaar met God verzoend kan worden, en deel krijgen aan het leven der genade hier, om zo in staat gesteld te worden om met God te wandelen, terwijl zij als reizigers in de wereld verkeren, en aan het leven der heerlijkheid hiernamaals. Zijn dood is niet alleen een rantsoen voor hun schuld, maar ook, om zo te spreken, een brug om over die grote kloof van afstand, die er is tussen God en hen, heen te komen tot de heerlijkheid alwaar Hij als hun Voorloper voor hen is ingegaan. In deze zin hebben wij onze genaden als vruchten van Zijn dood; gelijk het leven der genade, het geloof, de liefde, de volharding, enz. ook onze bescherming, onze bewaring en leiding op de weg, totdat wij gebracht worden tot het eeuwige leven, gelijk dat woord tevoren aangehaald, Joh. 6:39,40: *Dit is de wil des Vaders, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze,* te kennen geeft. In het eerste opzicht is Christus Borg voor onze schuld; en in het andere opzicht is Hij Borg voor onze plicht; in het eerste opzicht worden wij in het verbond opgenomen; in het tweede opzicht worden wij daarin bewaard door Hem, Die altijd leeft om voor ons te bidden. Nu komen wij tot enige gebruiken van deze lering.

1. *Gebruik.* Ziet hier gelovigen, *wat gij aan de Vader verschuldigd zijt voor het zenden van Zijn Zoon, en wat gij aan de Zoon verschuldigd zijt omdat Hij voor u gestorven is.* Gij zoudt zelf de vloek moeten gedragen hebben indien Hij deze niet gedragen had; doch Hij heeft die op Zich willen nemen, opdat gij bevrijd zoudt worden. Zo was het met u gesteld, gij had verdiend om voor eeuwig van God verstoten te worden, en dat het zwaard van Zijn rechtvaardigheid tegen u ontwaakte. Maar *Hij heeft Zijn rug gegeven dengenen die Hem sloegen, en Zijn wangen dengenen die Hem het haar uitplukten,* Jer. 50:6; tevreden zijnde dat het zwaard van Gods rechtvaardigheid tegen Hem ontwaken en Hem slaan mocht, opdat Hij door Zijn striemen u genezen, en door Zijn dood voor u het leven verwerven mocht. Ja, zo was het met u gesteld, en het kon niet anders zijn; want Gods rechtvaardigheid getergd, en de uitverkorenen onder de vloek zijnde, gelijk er staat,

Gal. 3:10: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is het boek der wet om dat te doen.* En Ez. 18:4: *De ziel die zondigt die zal sterven;* zo moesten de uitverkorenen sterven, of de Borg in hun plaats. Maar onze Heere Jezus heeft een schuldoffer willen worden, opdat zondaren daardoor vrij mochten gaan. Hij heeft op het kruis willen verhoogd worden, opdat Hij ze allen tot Zich mocht trekken, en om hun schuld te betalen die al de schepselen nooit betaald zouden kunnen hebben. En daarom vragen wij u, of gij de hemel en de heerlijkheid voor wat groots acht, en of gij het ook een grote genade acht te zijn om van de toekomende toorn, en van de verdoemde staat en toestand der verworpen engelen en mensen verlost te wezen, en om toegelaten te worden, om met Abraham, Izak en Jakob in te gaan in het Koninkrijk Gods, in die hemelse woningen hierboven? Zijt gij dan niet grotelijks aan Christus verschuldigd Die dit op zulk een wijze voor u verworven heeft, opdat daardoor aan u, die dood waart in de misdaden en de zonden, het leven mocht medegedeeld worden? Wat ook de wereld daarvan denken mag, gij die wedergeboren zijt, behoorde immers op een zonderlinge wijze daar hoge gedachten van te hebben, gelijk gij ook enigermate zeker hebben zult. Want gij zijt grotelijks aan Christus verschuldigd, dewijl Hij bewilligd heeft dat arme zondaren aan Hem en aan het leven in Hem deel zouden hebben, om de dood voor u te smaken, en te zeggen: *Ik leef, en gij zult leven.* Zijn dood is op een wonderlijke wijze de prijs door welke het leven aan ons wordt medegedeeld; en daarom zou het de gelovigen zonderling passen om dikwijls te rekenen wat zij aan Hem verschuldigd zijn. Het is een van Gods grote einden in het werk der verlossing, dat zondaren Zijn genade en liefde, welke daarin doorstralen, hoog waarderen, en daarmee opgenomen zullen zijn; en nochtans wordt hierover minder consciëntie gemaakt dan van vele andere plichten. Wij zullen menigmaal ons oor lenen aan enig praktikaal leerstuk, en het ook enigszins trachten te praktiseren. Wordt ons geboden te bidden, dan zullen wij bidden; wordt ons geboden de zonden te doden, wij zullen het betrachten, en zo ook in andere plichten. Maar wie praktiseert dit als een plicht, wanneer wij van God geroepen worden om ons over Zijn genade en liefde te verwonderen, en om ons ootmoedig in Hem te beroemen, dat wij ons daar ernstig aan overgeven? En nochtans zou dit een allernatuurlijkste, eigenaardigste, en heuglijkste bezigheid zijn voor de gelovigen, namelijk, zulk een bezigheid als diegenen deden daar men van leest, Op. 7:10: *De zaligheid zij onzen God, Die op den troon zit, en het Lam*; en Op. 1:5: *Hem Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed*, enz. Opgenomen te zijn met zulke heuglijke alleenspraken bij onszelf omtrent deze stof, en met zulke lofzangen aan Hem Die ons zulk een edel leven gegeven heeft, hetwelk ons is medegedeeld door Zijn bloed, is zeker een welgevoeglijke gebruikmaking van deze leer. Want indien ons leven van grote waarde is, dan moet Hij oneindig meer waardig zijn in Zichzelf; en zo moest Hij ook voor ons zijn, Die het voor zulk een dure prijs gekocht heeft.

2. *Gebruik*. Dit dient tot vermaning van ulieden die de Heere veranderd en vernieuwd heeft, (gelijk sommigen die mij heden horen zulken zijt, och! of gij alle zodanig waart) *dat wanneer gij ooit denkt de hemel en de heerlijkheid te zullen genieten, gij dan ook denkt vanwaar het komt dat het nu zo met u gesteld is.* O! denkt veel aan de Rotssteen daar gij als gelovigen uitgehouwen zijt, en een recht ten leven van ontvangen hebt; dit zal de natuurlijke trotsheid ten onder houden, die de gelovigen, helaas! teveel met zich omdragen in hun hoop van het eeuwige leven, even alsof zij van nature beter waren dan anderen, omdat zij hopen in de hemel te komen. Doch denkt veel bij uzelf dat het niet uit u is, maar uit Hem Die u heeft liefgehad, en u gewassen heeft in Zijn bloed; dit moest u al

zachtjes doen wandelen met een gestopte mond. En dan zou in dit geval, elke gedachte van uw hoop en recht op de hemel zonderling aangenaam en profijtelijk zijn.
3. *Gebruik. Ziet hier ook wat het is dat de blijde boodschap van Christus' dood tot een wonderlijke vertroosting doet zijn.* Het is wat groots dat Christus gekomen is om te lijden en te sterven; maar wanneer men dit daarbij doet, dat Zijn oogmerk in Zijn lijden en sterven geweest is om zondaren te wederbaren tot een nieuw en geestelijk leven, om hen die dood waren in de misdaden en de zonden, op te wekken, hun schuld te betalen, en om hun verbintenis tot de straf te vernietigen, dan is het temeer wonderlijk. Helaas! wij moeten een groot gebrek aan geestelijke genegenheden hebben, dat wij niet meer bewogen zijn met deze zaak, dat de Vader Zijn Zoon gezonden heeft, en dat de Zoon in de wereld gekomen is, opdat Hij een zaad mocht hebben, opdat arme zielen, die dood waren, levend gemaakt mochten worden; en opdat dezulken die geen hoop op de hemel hadden, die verkrijgen mochten; dat nu de hemel op zulk een wijze voor zondaren te bekomen wordt gemaakt, dit is het allergrootste wonder. O! gelovigen, gelooft gij ook waarlijk dat des Heeren oogmerk in het gehele werk der verlossing geweest is om dode zondaren levend te maken? Hierom ontvangt de Heere Jezus de Naam van Zaligmaker, opdat de Herder geslagen zijnde, de Heere Zijn hand mocht wenden tot de kleinen.
4. *Gebruik.* Ziet hier ook *een goede grond om aan u door de dood van Christus de aanbieding van het leven en de vergeving der zonden te verkondigen,* gelijk de apostel ook ~~zoo~~ zo doet, Hand. 13:38,39: *Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt. En dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt.* En er is niet één tekst daar van het einde van Christus' lijden gesproken wordt, of daarin wordt een grond gelegd hoe een zondaar het leven bekomen kan, en is als het ware een verkondiging aan zondaren om het rechte gebruik te maken van hetgeen hun wordt aangeboden. Indien onze Heere Jezus niet geleden had, zo zouden wij geen grond gehad hebben om van het leven tot u te spreken; er zou geen onderhandeling geweest zijn met zondaren, geen deur van toegang tot de hemel, en geen grond voor iemand om God Vader te noemen. Maar nu Christus geleden en Gods rechtvaardigheid voldaan heeft, zo geeft zulks ons grond om deze aankondiging aan u te doen: *Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt.*

Deze twee dingen nu tezamen genomen: (1) Dat er een genoegzame prijs betaald is tot voldoening aan de rechtvaardigheid Gods voor de schuld der uitverkorenen. (2) Dat het oogmerk van de Heere Jezus, in het betalen van de prijs, geweest is om het leven te verwerven, en hetzelve aan hen mede te delen, volgens Joh. 3:16: *Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* En hoofdst. 12:32: *En Ik, zo wanneer Ik zal verhoogd zijn, zal ze allen tot Mij trekken.* Deze plaatsen tonen klaar, dat er een genoegzame grond is, om Christus te gebruiken tot vergeving der zonden, en tot verkrijging van het leven door Hem. Want gewoonlijk zal men een van deze twee zwarigheden inbrengen: (a) Of dat de prijs niet genoegzaam is; doch dat kan niet gezegd worden, want de dood van Christus is een volkomen en genoegzame prijs. Of (b) dat zondaren niet weten wat des Heeren oogmerk daarin is; doch dat geeft ons deze tekst te kennen, zeggende dat het is, *opdat Hij een zaad mocht hebben.* Dit is de hoofdsom van het verbond der verlossing, dat de Vader als tot de Zoon zegt: Zoon, indien Gij Uw leven

wilt afleggen, zo zult Gij een zaad zien, dat door Uw lijden het leven zal ontvangen. Nooit zou de Heere Zijn Zoon aan de dood overgegeven hebben, indien Hij de zaligheid der zondaren daardoor niet had beoogd, om het leven in hen voort te brengen en te bevorderen door Zijn lijden en sterven. Tot welk einde wordt het Evangelie, door welke het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht is, verkondigd, anders dan opdat hetgeen hetwelk Hij verworven heeft, aan zondaren mocht toegepast worden?

5. *Gebruik*. Indien dit dan zo is, *zo bidden wij u dat gij met Christus overeenstemt in het oogmerk van Zijn leven af te leggen.* Is dat geen grote ondankbaarheid aan Hem, en een grote wreedheid tegen uzelf, dat wanneer de Heere zulk een zaak door het afleggen van Zijn leven bedoeld heeft, dat gij zoveel als in u is dat oogmerk tegenstaat? Nu, Zijn oogmerk is om velen aan Hem verschuldigd te doen zijn om het leven, dat Hij een zaad heeft, en dat arme zondaren, die dood en levenloos in zichzelf zijn, hun zonden erkennen, en tot Hem komen zouden om de rechtvaardigheid Gods voldaan te krijgen, en een recht ten leven door Zijn offerande. Is dit oogmerk nu nadelig of onnut voor zondaren? Waarom zoudt gij hetzelve dan tegenstaan, dewijl de Heere Jezus het voordeel van zondaren beoogt, en tevreden is om Zijn leven af te leggen, om het leven voor hen te verwerven? Zijn ganse oogmerk in Zijn sterven is, opdat zondaren, door tot Hem de toevlucht te nemen, behouden mogen worden, en opdat zij door hun toevlucht nemen tot Hem, als de Tweede Adam, een recht ten leven ontvangen mogen. Is het dan geen dwaasheid en onzinnigheid dat zondaren, zoveel in hen is, dit Zijn oogmerk verhinderen? De apostel maakt ook van dit argument zijn gebruik, 2Kor. 5:19,20: *Want God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen.* En waarom? *Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem,* vers 21. Is dit nu niet hetzelfde argument dat in de tekst is, dat onze Heere Jezus gesteld is tot een schuldoffer, *opdat Hij zaad zou zien?* Zo ja, dan bidden wij u, indien de bloedende ingewanden van Christus enig gewicht bij u hebben, en indien gij Hem genoegen geven wilt, dat gij Zijn oogmerk toch niet, zoveel als in u is tegenstaat, (want Hij zal onfeilbaar en zeker Zijn oogmerk vervullen) hetwelk is, om zielen te vergaderen, des zondaars vrede met God te maken, en opdat zij tot dat einde van Zijn lijden en dood gebruik zouden maken. Hebben wij hier ook drangredenen nodig, om u tot datgene te bewegen, hetwelk zo grotelijks tot uw welzijn, en tot zaligheid uwer ziel nodig is, namelijk, te komen om met God verzoend te worden, om van Christus gebruik te maken om het leven, ten einde gij de toekomende toorn ontvlieden, en de hemel voor uzelf verzekerd krijgen mocht? Hetwelk u onmogelijk is oprecht te beogen, of God zal de eer van Zijn genade en wijsheid van u bekomen. Doch indien gij dit niet in oprechtheid beoogt en betracht, zo zal de Heere de heerlijkheid van Zijn genade van u niet bekomen, ofschoon Hij lijdelijk de heerlijkheid van Zijn rechtvaardigheid, in u voor eeuwig in de hel te straffen, verkrijgen zal. Doch dit is niet Zijn groot en eigenlijk oogmerk in het zenden van Zijn Zoon; want Hij zou op die wijze Zijn heerlijkheid bekomen hebben, ofschoon Hij Hem nooit in de wereld gezonden had. En daarom bidden wij u in Zijn Naam, en smeken u wederom en wederom, om de Heere Jezus in deze bijzonderheid voldoening te geven. Gij, die op de weg der hel, en in gevaar zijt om er in neergestoten te worden, komt tot Christus Jezus, de Vorst des levens, de Verwerver en Gever daarvan, om het leven van Hem te ontvangen. Komt als dode zonda-

ren in uzelf en door de wet, om een nieuwe gift des levens te verkrijgen door Zijn recht. Dit verzoek en deze bede doen wij in Zijn Naam, Die ons gezegd heeft, dat Hij Zijn leven heeft afgelegd om een *zaad* te verkrijgen. Dit Evangelie komt tot de deur van een ieder, zeggende: Wilt gij aan Christus verschuldigd zijn om het leven? Wilt gij Zijn kinderen zijn? Indien gij nu in oprechtheid kunt zeggen, *ja Heere,* en gij onder Zijn vleugelen wilt kruipen, om in Hem gevonden, en met Zijn gerechtigheid bedekt te worden, dan is er een goede grond om te hopen dat het verdrag gesloten zal worden. Want onze Heere Jezus is met opzet gestorven, opdat Hij een *zaad zou zien*. Hij roept u tot ditzelfde einde, en indien gij gewillig zijt om met Hem in een verbond te komen, zo zal Hij Zijn woord niet intrekken; en daarom zeg ik nog eens, verwerp toch Zijn roeping niet. Het is Zijn oogmerk om een *zaad* te hebben, en het moest uw oogmerk zijn om de zoeker van dat zaad te wezen! O! laat Hem Zijn oogmerk onder u bekomen; de aanbieding komt, gelijk ik zo even zei, tot de deur van een ieder, en nu moet uw antwoord *ja* of *neen* zijn; of dat gij tevreden zijt om Zijn kinderen te wezen, opdat Zijn genade in u verheerlijkt worde; of dat gij niet tevreden zijt om zulks te zijn, en dat *gij tot Hem niet wilt komen, opdat gij het leven moogt hebben,* gelijk er staat, Joh. 5:40; dat gij het u schaamt Zijn *zaad* te zijn, en Zijn kinderen te wezen. Maar helaas! de dag nadert, wanneer gij om zulk een aanbieding van blijdschap zoudt opspringen, maar die u dan niet gegeven zal worden.

Maar om dit *gebruik* wat nader toe te passen. (1) Zijn er niet velen, ja honderden van u zonder enig leven? Daar is er niet een onder velen die vernieuwd is; indien gij uzelf dan oordeelt dood te zijn, zo wordt dit woord des levens en der zaligheid tot u gezonden, en het is zeker dat gij hetzelve nodig hebt. (2) Er is in Christus leven te bekomen, Hij heeft hetzelve verdiend, en de weg voorgeschreven, om zondaren tot een recht des levens te brengen. Zijn nu deze twee dingen niet gepast bij elkander? Waarop is dit nu gegrond? Op een van deze twee dingen, of op die beide tezamen, welke in dat woord van Christus' *zaad* te zijn, is ingesloten: (a) Het sluit in, dat er een komen tot Christus moet zijn, als ontbloot van alle leven; als ook een dadelijk vertrouwen op Hem, tot verkrijging van het leven; dat een zondaar door vrees verschrikt, of uit een gevoel van toorn, Christus erkent als de Vader van zijn leven, en Hem de toepassing daarvan toevertrouwt. (b) Het sluit niet alleen in, de toepassing van het leven aan Hem toe te vertrouwen, maar dat wij onszelf aan Hem toevertrouwen, om aan Hem alleen om hetzelve verschuldigd te zijn, hetwelk in dat woord wordt ingesloten: *Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben,* Joh. 5:40. Het gebruikmaken van Christus, tot verkrijging van het leven, is ingesloten in het woord *komen;* dat is, dat dode zielen tot Christus komen om de vergeving en het leven, hetwelk in Hebr. 7:25 genoemd wordt een *gaan tot God door Hem.* Daar staat niet, *tot Mij komen, opdat gij het leven van Mij kope of verdiene, of opdat gij het voor uzelf uitwerke;* maar: *Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven moogt hebben;* gij wilt er aan Mij niet om verschuldigd zijn. Zodat het eerste uitdrukt waar wij het leven ontvangen, namelijk in Christus' dood; het tweede, hoe wij het leven ontvangen, namelijk, gelijk een kind het ontvangt van zijn ouders. Zo ontvangen wij het ook volkomen en vrij van Hem. Zodat dan de gelijkenis dit zegt: Komt tot Christus, Die het leven voor u verdiend heeft, en vertrouwt uw ontvangen van het leven aan Hem toe, op voorwaarde van de genade. Dewijl dit het dan alles is wat Christus van u begeert, namelijk, dat gij niet uw plichten, maar Zijn verdiensten stelt tot de grond van uw pleiten; en dewijl gij aan uw zijde gebrek en nood hebt, en er aan Zijn zijde een volheid is, dat gij tot Hem zoudt komen om alles te ontvangen, wat is er dan dat uw sluiten van het verdrag verhin-

dert?
Dit is de eigenlijke zaak daar uw zaligheid van afhangt, namelijk, uw bewilliging om tot Hem te komen, om aan Hem verschuldigd te zijn om het leven, en van uw vertrouwen op Zijn gerechtigheid, of niet; naar dat gij het geloof op Hem oefent, of niet; alzo zal uw vonnis van vrijspraak of veroordeling zijn ten laatsten dage. En daarom bid ik u nogmaals, arbeidt toch om dit boven alles verzekerd te krijgen. Wanneer ik zeg, zoekt toch om het verzekerd te krijgen, dan meen ik niet alleen om daar enige kennis van te hebben in uw verstand, gelijk velen hebben tot welker deur Christus komt, en die Hem nochtans buiten sluiten; ook meen ik niet alleen, om enige overtuiging te hebben in uw oordeel en consciëntie, van de redelijkheid en billijkheid van de zaak, gelijk velen uwer zoveel overtuiging van zonden, en van de noodzakelijkheid van het geloof hebt in uw oordeel, als u onverantwoordelijk zal stellen. Gij zijt overtuigd dat het zo wezen moet, en daar blijft het bij. De Heere trekt u door Zijn Woord, om uw toestemming te geven aan de redelijkheid van de aanbieding; maar gij smoort de overtuiging, gij komt zover als Agrippa deed in het toestemmen van de waarheid, en verder niet. Gij hebt mogelijk geoordeeld dat gij uzelf niet kunt behouden, en dat uw zaligheid alleen in Christus is, en dat houdt gij voor het geloof. Maar gelooft mij, er moet wat anders wezen dan dit alles, namelijk een overdragen van uzelf op Hem, en een komen tot Hem, om de ledigheid van uw ziel vervuld te krijgen. Mij heugt nog van iemand op zijn sterfbed, die tot dit einde een goed woord had, die, wanneer hem gevraagd werd, waarin zijn geloof nu onderscheiden was van hetgeen hij in zijn gezondheid had gehad, dit antwoordde: Toen ik gezond was, ben ik overtuigd geweest dat ik geloven moest, maar nu werpt mijn ziel zich dadelijk op Christus. De veelvuldige overtuigingen, die de mensen hebben dat zij geloven moeten, blijven ze bij, en gaan met hen mee naar de hel, en maken hen zoveel te onverantwoordelijker, dat zij daar hebben blijven staan, en niet verder gekomen zijn.
6. *Gebruik.* Het dient ook *tot een grond van beklag over vele toehoorders van het Evangelie, die van dit edele ontwerp gehoord hebben, en daarvan nochtans geen gebruik maken.* O! gij geveinsde, sleurdienstige en onheilige belijders, wat zult gij niet te verantwoorden hebben, wanneer dit tot uw rekening zal zijn; gij waart dood in de zonden en in de misdaden, en de Heere heeft een weg uitgevonden om zondaren zalig te maken, door het zenden van Zijn Zoon om een Schuldoffer te zijn, ook is de Zoon Zelf gekomen, en heeft Zijn leven afgelegd; gij zijt geroepen en genodigd geworden om tot Hem te komen, en om het leven van Hem te ontvangen; de blijde boodschap van verlossing is u verkondigd en aangeboden, doch gij hebt u met Christus niet willen verenigen, maar Hem integendeel, zoveel als het u doenlijk was, in Zijn oogmerk tegengestaan, ofschoon het Hem Zijn hartenbloed gekost heeft om het uit te voeren! Wat zal van dit alles worden? Of wat zult gij Hem daarop antwoorden? Gij zult mogelijk zeggen, dat gij gewillig zijt geweest om met Christus samen te stemmen, en dat gij Hem niet hebt tegengestaan; maar dan zal u gevraagd worden, waarom gij dan in uw zonden geleefd hebt en gestorven zijt? En zo uzelf dit vreselijk verlies hebt aangebracht! Dit zal God en uw eigen consciëntie op u aandringen, zodat gij het niet zult kunnen ontwijken, maar zult het moeten erkennen, dat uw verderf uit uzelf is, omdat gij niet behouden hebt willen wezen. Zal dit dan naar uw gedachten wel een gepast en voldoend antwoord kunnen zijn, dat ofschoon Christus uw ziel heeft willen behouden, gij nochtans door Hem niet hebt willen behouden zijn, en dat gij daarom naar de hel moet gaan? O! wat zal het niet een pijnigende zaak voor de consciëntie zijn, te gedenken dat u het leven is aangeboden op voorwaarde van in Christus te

geloven, maar dat gij geweigerd hebt om hetzelve op die voorwaarde aan te nemen? Overweegt toch wat het te zeggen zal zijn naar de hel gezonden te worden, omdat gij niet uit genade door Christus hebt willen behouden zijn; en verloren te gaan, omdat gij Christus' *zaad* niet hebt willen wezen, en uw schuld niet hebt willen erkennen, opdat gij het leven door Hem ontvangen mocht. Meent gij dan al dat gij het leven hebt, is er dan niemand die gevoelig is dat hij het leven van Christus nodig heeft? O! wat is dit niet een droevige zaak, dat wij genoodzaakt worden om deze woorden zo dikwijls te herhalen? Wij mogen bijna zowel tot de stenen spreken, met zoveel hoop van vrucht, als tot velen van uw consciënties, welke zo hebbelijk verhard en verblind zijn met vooroordeel door de god dezer eeuw, die uw ogen uitgestoken heeft. Doch de dag nadert, wanneer gij zien zult dat gij grotelijks bedrogen zijt. Ik zal mij nu niet verder daarover uitlaten, alleen dewijl gij van nature dood zijt in de zonden en de misdaden, en dewijl het Christus' oogmerk is geweest in Zijn leven af te leggen, opdat Hij een *zaad* mocht zien, indien gij uzelf niet van het leven beroven wilt, en geen verachters van Zijn lijden en dood wilt bevonden worden, zulke die het bloed des Nieuwen Testaments met voeten vertreden, zo benaarstigt u toch om het eeuwige leven, door tot Hem de toevlucht te nemen, voor uzelf te verzekeren; of anders moet gij staat maken, om aan deze schrikkelijke misdaad met al deszelfs verzwaringen schuldig bevonden te worden.

De *tweede lering* is: *Dat de dood van Christus zeker het leven voor velen verwerven zal.* Het is in het verbond der verlossing besloten, dat onze Heere Jezus een *zaad* zal en moet hebben. Dit is een vrucht, hetwelk hier wordt voorgesteld als een noodzakelijk gevolg van Zijn opofferen van Zichzelf tot een schuldoffer. Het is een bepaalde zaak, hetzij men aanmerkt:

(1) De zekerheid van de uitkomst. Onze Heere Jezus moet een *zaad* zien, dat zijn dezulken die in Hem geloven; zulks is in het verbond besloten, en aan Hem beloofd.

(2) Of hetzij men aanmerkt het *zaad* zelf, dat Hij hebben en zien zal. Het is bijzonder bepaald hoeveel kinderen Hij hebben zal, en wie deze zijn zullen. Dit is zowel een belofte van het verbond, als een voorzegging dat het zo zijn zal; gelijk wij lezen Ps. 22:31, alwaar de psalmist tevoren van Christus gesproken hebbende, zegt: *Het zaad zal Hem dienen; het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten.* Het wordt ook als een zeker en vast besluit neergesteld, Joh. 6:37: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen;* hetwelk beide een bepaald getal dat Hem gegeven is, en de zekerheid van hun komen tot Hem vooronderstelt. Wat er ook van de overige mensen in de wereld worden mag, dezen zullen ongetwijfeld tot Hem komen. En waarlijk, wanneer wij de natuur van dit verbond aanmerken, dan zullen wij bevinden dat het een belofte is, en wel een belofte van God aan de Middelaar, die niet veranderd of onvervuld kan blijven. Ja, het is een bedongen belofte, die op een voorwaarde aan Hem gedaan is, te weten, het afleggen van Zijn leven, als de belofte aan Zijn zijde; en hetgeen de Vader aan Zijn zijde daarvoor belooft, is, dat Hij *zaad* zien zal. Wanneer dit nu niet alleen een belofte is, maar zulk een belofte die op een onderhandeling gegrond is, in zich een conditie hebbende, die de Zoon volbracht heeft, gelijk Hij Zelf zegt, Joh. 17:4: *Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij te doen gegeven hebt;* zo is er ook een rechtvaardigheid en getrouwheid in de volbrenging van de belofte des Vaders aan Hem, dat Hij *zaad* zal zien.

(3) Het blijkt ook, wanneer wij het einde van deze onderhandeling aanmerken, hetwelk is de verheerlijking van Gods genade in de zaligheid van uitverkoren zondaren, door de verdiensten van Christus. Ten aanzien nu van dit einde, zo kan het niet missen of Chris-

tus moet een *zaad* hebben, opdat het einde verkregen mag worden. Dus moet en zal onze Heere Jezus zeker een *zaad* hebben, dat het eeuwige leven door Hem ontvangen zal.

1. *Gebruik*. Dit dient *om ons de onrechtzinnigheid te doen zien van die leer, welke de vrucht van Christus' dood, ten aanzien van het zien van een zaad, onzeker laat, het gewicht daarvan leggende op des mensen vrije wil, zijnde dit zeer aannemelijk voor de natuur en de gewaande vleselijke rede.* Doch indien dit aan des mensen verkiezing gelaten was, om Christus aan te nemen of niet, dan moet de uitvoering van het werk der verlossing, en de volbrenging van zulk een belofte als deze is, ten aanzien van deszelfs zekerheid, onderworpen gemaakt worden aan des mensen vrije wil; en zo zou deze krachtig of krachteloos zijn, zoals het hem behagen zal. Doch het is Gods grote goedertierenheid over ons, dat wij weten dat het zo niet is; en dat het in deze (om met eerbied van Gods Majesteit te spreken) billijk is, dat de Heere Jezus Zijn werk verricht hebbende, de belofte aan Hem vervuld wordt van een *zaad* te zullen zien.

2. *Gebruik*. Dit dient grotelijks *om ons gerust te stellen in beroerde tijden, wanneer de wereld dooreen geschud, en als onderstboven wordt gekeerd, en wanneer wij genegen zijn om ons te verwonderen wat er van de Kerk worden zal, die nu zozeer wordt aangevallen en geschud,* ten dele door haar oude vijand de antichrist, die zich heden krachtig beweegt, en ten dele door toenemende zorgeloosheid en sleurdienst, waardoor de satan velen zoekt af te trekken, sommigen tot dwaling, en sommigen tot onheiligheid. Doch hoezeer de antichrist en de satan, met al hun woelingen en agenten ook woelen en tegenstaan, zo zal onze Heere Jezus nochtans een *zaad* hebben en zien. Dat *zaad* zal wel het meeste van een koninkrijk, van een volk, van een stad, of van een gemeente niet wezen; maar het zullen er zovele zijn, als dienen zal om de belofte te vervullen. Hier maakt de Heere Jezus Zelf gebruik van, Joh. 6:37,44, alwaar een groot getal zich van Hem onttrokken hebbende, zo zegt Hij: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen. Murmureert niet onder elkander, niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke.* Alsof Hij had willen zeggen: Ik zal er zovelen hebben, als er geordineerd zijn om Mijn woord aan te nemen, of van Mijzelf, of van Mijn knechten, sprekende in Mijn Naam; wat anderen belangt, daar zie Ik niet naar om. Het is waar, wij moesten ons zorgvuldig wachten, om geen zondige hand te hebben in de loop van het Evangelie te stuiten, en daarover behoorlijk bewogen zijn over anderen; doch wij moeten vooral des Heeren soevereinheid eerbiedigen, Die in de meest boze tijden Zijn Kerk weet te bewaren. Laat dit dan onze harten gerust stellen onder al de verwarringen en beroeringen van deze tijd, dat onze Heere Jezus een *zaad* zal hebben, en dat Hem niets zal ontbreken van degenen *die Hem de Vader gegeven heeft, maar dat Hij ze zal opwekken ten uitersten dage,* Joh. 6:39.

3. *Gebruik*. Aangezien dit des Heeren oogmerk is, *zo roept dit de toehoorders van het Evangelie toe, zich te benaarstigen (indien wij zo spreken mogen) om dit oogmerk te bevorderen in die openbare en bijzondere standplaatsen, met betrekking omtrent zichzelf, en met betrekking omtrent anderen.* Want gelijk het des Heeren oogmerk is dat Christus een *zaad* zal zien, zo moest het ook ons oogmerk zijn. Wij mogen ons hier veilig voegen aan de zijde des Vaders, des Zoons, en des Heiligen Geestes, Welker oogmerk in deze, hierop uitkomt. Ook moeten en zullen al degenen een armhartig spel hebben, die de Heere in dit Zijn oogmerk tegenstaan; zij mogen dan zijn wie zij zijn, en in welke standplaats zij mogen wezen, hetzij openbaar of bijzonder; want gelijk het geen wijsheid is, zo zal het ook geen voordeel zijn om tegen God te strijden.

Doch hier is een stof van grote aanmoediging voor allen die het Evangelie gaarne voorspoedig zien, de godsdienst begunstigd, de dwalingen ten onder gebracht, de kracht der godzaligheid bevorderd, en de onheiligheid uitgeroeid zagen, dat de Heere Jezus met hen overeenstemt in hetzelfde oogmerk. Ik weet geen ander ontwerp, dat iemand zonder vrees van daarin verijdeld te worden, kan hebben, dan dit. En al wie deze weg inslaat, zal niet teleurgesteld worden, want Christus zal een *zaad* hebben. En ofschoon wij dit oogmerk niet volstrekt kunnen of mogen bepalen tot bijzondere personen, zo behoorden wij nochtans in het algemeen te arbeiden, opdat de belofte dat Christus een *zaad* zal zien, vervuld worde. En het is waarlijk geen klein voordeel en voorrecht, dat wij, zo door het gebed als anderszins, worden toegelaten om met Hem samen te spannen in hetzelfde oogmerk, volgens die merkwaardige belofte omtrent deze zaak: *Men zal geduriglijk voor Hem bidden, den gansen dag zal men Hem zegenen,* Ps. 72:15.

Het 4. *gebruik* dient *tot moedgeving aan zondaren, die in hun eigen besef van het leven verstoken zijn, en enig gevoelen hebben van hun dodigheid, en die gaarne tot Christus wilden komen om het leven, en om Hem voor hun Vader te hebben.* Dezen, zeg ik, worden door deze leer aangemoedigd om toe te treden; want het is een zaak die bepaald en beloofd is. En dewijl dit zo is, zo mogen en moeten wij betrachten dat Hij een *zaad* hebbe, en wij mogen verzekerd zijn dat het Hem niet onaangenaam zal wezen dat wij onszelf aanbieden om van Zijn *zaad* te zijn. Het is een dwaze, en nochtans menigmaal een zeer verbijsterende twijfeling die vele ernstige zielen in de weg staat, wanneer zij tot Christus willen komen, dat zij niet weten of zij vermetel handelen. Doch indien er maar enige kennis is van Gods en van Christus' oogmerk, geopenbaard in het Evangelie, zo is er geen grond voor deze twijfeling; en zulke zielen mogen zo wel twijfelen of God en de Middelaar behagen zullen hebben, dat de belofte aan Hem gedaan, van een *zaad* te zullen zien, vervuld wordt. Dit zal gewis voor geen van beiden onaangenaam, maar welbehaaglijk zijn; en daarom moest een zondaar op deze grond gesterkt worden, en het als een zekere zaak vaststellen in zijn nadering tot God, dat zulk een zaak bedoeld is, namelijk, dat Christus een *zaad zal zien*.

5. *Gebruik*. Dit toont ons *wat de staat van dezulken is die niet komen, en zichzelf aanbieden om Christus' zaad te zijn.* Dezen overdwarsen, zoveel in hen is, het oogmerk Gods; en dit zal op hun rekening komen, dat ofschoon Christus nooit een *zaad* zou zien, zij niet tot Hem komen wilden om van Zijn *zaad* te wezen, maar dat zij, zoveel zij konden, de vervulling van deze belofte aan Hem hebben zoeken tegen te staan. Dit zal ook een grond van zware beschuldiging voor God zijn; wanneer Hij zeggen zal: Ik heb beoogd dat Christus, Mijn Zoon, een *zaad* zou zien, en Ik heb Mij door belofte verbonden Hem hetzelve te geven; maar gij hebt met verontwaardiging geweigerd om Mij in zoverre te voldoen, dat gij u aan Christus onderwerpen wilde om van Zijn *zaad* te wezen, opdat de belofte in u haar vervulling mocht hebben. Nu volgt:

De *derde lering*, namelijk: *Dat Christus' verkrijgen en Zijn zien van een zaad, of dat vele zielen in Hem geloven, van Hem zeer hoog gewaardeerd wordt, en dat het een zeer aangename en beminnelijke zaak is, zowel voor Jehovah Die de belofte doet, als voor de Middelaar Die het beloofd is.* Er is niets dat God en de Middelaar meer behaagt, dan dat verloren zondaren de toevlucht nemen tot Christus en Zijn gerechtigheid om het leven; dit is de verzadiging die Hij heeft voor de arbeid Zijner ziel, en het loon dat Hem hier beloofd wordt. Het is, menselijkerwijze gesproken, alsof de Zoon zei: Wat zal Mij gegeven worden, indien Ik Mijn leven voor zondaren afleg? En de Vader hier beloofde: Gij

zult een *zaad* zien; dat is, velen zullen door Uw dood geloven en gerechtvaardigd worden. En dit is voor de Middelaar zo aangenaam, dat Hij zegt: *Ziet, Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* En de apostel zegt, dat wij *door deze wil, of dit welbehagen, geheiligd zijn,* Hebr. 10:10. Hij heeft niet meer begeerd voor al Zijn lijden en de arbeid van Zijn ziel, dan dit alleen. En dat het nu niet minder behaaglijk is voor Jehovah Die de belofte doet, is ook klaar uit het laatste gedeelte van het vers, daar gezegd wordt, *en het welbehagen* (dat is, de wil of het genoegen) *des Heeren zal door zijn hand gelukkiglijk voortgaan;* dat is, het brengen van zielen tot het geloof (hetwelk zowel Gods welbehagen is, als van de Middelaar) zal voorspoedig zijn en gelukkiglijk voortgaan. Dit is het dat Christus, Joh, 17:4 noemt, *het voleindigen van het werk dat Hem de Vader te doen gegeven had;* wat was dat voor werk? *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.* Het is Zijn intreden tussen Gods rechtvaardigheid en hen, om de weg te banen tot verzoening door Zijn bloed, en dat is voor Jehovah welbehaaglijk. Het is waar, dit welbehagen of genoegen moet niet verstaan worden alsof er in de Heere zulke hartstochten en bewegingen waren als in ons; maar het wordt Hem toegeschreven in deze opzichten:

(1) Het wordt Zijn *welbehagen* genoemd, voor zoveel het overeenkomt met Zijn geopenbaarde wil en gebod. En zo kan het niet anders dan welbehaaglijk voor Hem begrepen worden, dan datgene zijnde hetwelk Hij gebiedt, vordert, en goedkeurt. In welk opzicht de heiligheid van degenen die nooit heilig zullen zijn, en het geloof van degenen die nooit geloven zullen, Gods welbehagen mag genoemd worden.

(2) Het wordt Gods *welbehagen* genoemd, ten aanzien van het einde, en voor zoveel het een middel is tot verheerlijking van Zijn genade, en het volbrengen van Zijn belofte aan de Middelaar. Want hierdoor wordt Zijn genade verheerlijkt, en Hem gelegenheid gegeven om hetgeen Hij aan de Middelaar beloofd heeft, te vervullen.

(3) Het is Hem *welbehaaglijk*, omdat de Heere hierin een zonderling genoegen heeft, verklarende in Zijn Woord, dat Hij vergelijkenderwijze groter vermaak heeft in des zondaars vereniging met Christus, en zijn aannemen van het leven door Hem, dan in vele andere dingen; hierom is het dat Hij dit zo ernstig vordert. En wanneer Christus zo niet wordt gebruikt, dan verklaart Hij Zich bedroefd te zijn, en dat Hem een soort van smaadheid wordt aangedaan. Daar Hij het aan de andere zijde (indien ik het met eerbied zeggen mag) voor een eer rekent, wanneer een ziel zichzelf aan Hem overgeeft, en het gewicht van haar onsterfelijke ziel durft wagen op Zijn woord. In dit opzicht wordt Abraham gezegd Gode eer te geven, Rom. 4:20, als hij zichzelf, zijn ziel, en alle zijn belangen aan Hem toevertrouwde. En wij vinden, wanneer men Joh. 5:23, en 24 met elkander vergelijkt, dat het geloof wordt geacht een leven van de Vader en de Zoon te zijn.

1. *Gebruik*. Dit dient om ons te laten zien, *dat niet alleen de Vader en onze Heere Jezus de zondaren roepen tot het geloof, hun tot hetzelve recht geven, en hun gronden voorstellen, op welke zij hun geloof mogen vestigen; maar zij verklaren ook dat het voor Hen welbehaaglijk is, en dat Zij ze allen, die komen willen, verwelkomen zullen.* Het gedrag van de vader van de verloren zoon, Luk. 15, is maar een kleine schets van die verwelkoming, welke een weerkerende zondaar tot God door het geloof in Christus Jezus verwachten mag; ofschoon die parabel waarlijk toont, hoe hartelijk de weerkerende zondaren ontvangen zullen worden. *Men behoorde dan* (zegt de vader) *vrolijk en blijde te zijn; want deze uw broeder was dood, en is weer levend geworden; en hij was verloren, en is gevonden,* vers 32.

2. *Gebruik.* Het dient *om die onwaardige bevattingen, welke in het hart van een grote menigte is, te verbannen en uit te drijven, te weten, dat er een grotere gestrengheid en hardheid in God de Vader is omtrent arme zondaren, dan in de Middelaar Christus Jezus.* Want indien wij God als God aanmerken, dan is Zijn genade zo overvloedig in de Persoon des Vaders, gelijk die is in de Persoon des Zoons; en wanneer wij de Zoon als God aanmerken, dan is Hij dezelfde rechtvaardige God, Die de schuldige zomin onschuldig houdt als de Vader. Zodat er dan geen grond is voor deze bevatting, welke een soort van godslasterlijke bevatting in het gemoed aankweekt van de gezegende Drieeenheid, alsof Die van onderscheiden naturen en gesteldheden waren, hetwelk de Christenen gans onbetamelijk is. Hierom is het, dat velen die van God onkundig zijn, van Christus spreken, alsof men gemakkelijker met Hem handelen kon dan met de Vader; hetwelk een gans onbetamelijke bevatting is van de Goddelijke Majesteit, en voor Christenen geheel onwaardig. Het is waar, indien wij God van de Middelaar afscheiden, dan is er geen handelen met Hem; maar wanneer wij Hem aanzien, en tot Hem komen in de Middelaar, dan vinden wij Hem gemakkelijk om mee te handelen; en daarom wordt datgene, hetwelk in vers 11 *de verzadiging* van de Middelaar genoemd wordt, hier het welbehagen des Heeren genoemd, omdat Hij een welbehagen heeft in de volbrenging van Zijn belofte aan de Middelaar, met betrekking op Zijn hebben en zien van een *zaad*. Hiervandaan komt het ook, dat velen Christus aanbidden alsof Hij een onderscheiden Wezen was van God, willende eerst hun vrede maken met Christus, en dan door Zijn bemiddeling zichzelf in een goed verdrag brengen met God. Het is waar, de Middelaar als Middelaar aangemerkt, is onderscheiden van God, Die buiten Hem een verterend Vuur is; maar als God aangemerkt, heeft Hij dezelfde eigenschappen, en geeft ook de vergeving op dezelfde voorwaarde. En in dit opzicht moeten wij gebruik maken van Zijn gerechtigheid, om van Hemzelf de vergeving te verkrijgen, terwijl er maar één God is. Er is maar al te veel gelegenheid om deze dwaling te ontmoeten, en ik weet niet hoeveel ongelegenheden daaruit volgen. Sommige menen dat zij altijd van Christus' vriendschap verzekerd zijn, maar zij twijfelen aan de vriendschap Gods, alsof de Vader niet datzelfde genoegen had om zondaren te zaligen, dat Christus de Zoon heeft. Hieruit volgt een ander misbruik, namelijk, dat er van Christus geen ander gebruik gemaakt wordt dan in een woord van gebed tot Hem, zonder het geloof te oefenen omtrent Zijn Godheid. Indien er anders niet was om deze grove misvatting te verbeteren, zo zou het deze tekst alleen mogen doen. Indien gij van Christus' gerechtigheid gebruik maakt, dan moogt gij de vriendschap des Vaders en des Zoons beide verwachten; en indien gij zulks niet doet, dan hebt gij geen grond om vriendschap te verwachten van Eén van Beiden.

3. Gebruik. Hier is grond *van een blijde boodschap aan zondaren, als ook datgene, hetwelk het verbond der verlossing terecht het Evangelie doet genoemd worden.* Dat is het dat de engelen deed zingen: *Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in den mensen een welbehagen,* Omdat er zulk een verbond is, om het leven aan dode zondaren te geven, en dat de Vader en de Middelaar verheugd, voldaan en vergenoegd zijn met zondaren, die de Middelaar gebruiken om het leven. Is hier dan enig zondaar, wiens consciëntie hem het gevaar aanwijst, de vloek toepast, het vonnis des doods over zichzelf uitspreekt, en die enige begeerte heeft om bij Christus te zijn, maar die niet weet of Christus hem de gouden scepter zal toereiken? Ziet, deze tekst reikt die aan al dezulken toe, hun gebiedende met vrijmoedigheid te komen, omdat Christus en de Heere Jehovah

hen verwelkomen zal. Het is des Vaders en des Heeren Jezus' welbehagen dat zij zullen komen. Indien er in de ganse Schriftuur een leer is die verkwikkelijk en aangenaam is, zo is het deze, zonder welke geen waarheid of prediking aangenaam zou kunnen zijn; ik zeg, zonder deze leer, namelijk dat God niet alleen een prijs verzorgd heeft, en deze aanbiedt, maar dat het Zijn lust en welbehagen is dat deze gebruikt wordt, ja, dat het Zijn genoegen is dat een zondaar die in zichzelf dood is, zich aan de Middelaar toebetrouwt, om het leven door Hem te ontvangen. Kan iemand hieromtrent enige twijfel hebben? Want:
(1) Indien dit het welbehagen des Vaders niet was, waarom heeft Hij dan zulk een verbond gemaakt? Waarom heeft Hij dan, om zo te spreken, van de Zoon Zijner liefde willen scheiden? Waarom heeft Hij een Borg willen toelaten? Ja, waarom heeft Hij der uitverkorenen schuld op Zijn eigen Zoon willen overdragen, deze van Hem vorderen, en het zwaard van Zijn rechtvaardigheid tegen Hem doen ontwaken? Indien Hij geen welbehagen gehad had in de zaligheid der zondaren, zou Hij dan deze weg hebben ingeslagen om de Zoon Zijner liefde te slaan, opdat zondaren vrij mochten gaan? En indien dit het welbehagen des Zoons niet was geweest, zou Hij dan met zoveel blijmoedigheid ondernomen hebben om des Vaders wil te doen, met betrekking tot hun zaligheid? *Ziet, Ik kom, o! Mijn God, zegt Hij, om Uw welbehagen te doen.* Het was des Vaders wil, en daar had Hij lust in; en het was ook des Zoons wil en lust, en daarom is Hij volgens Zijn verbintenis gekomen, en heeft Zijn leven afgelegd.
(2) Waartoe zijn anders al de beloften en aanmoedigingen, die aan zondaren gegeven zijn om te geloven? Gelijk als die van Matth. 11:28: *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.* Ook die van 2Kor. 5:20, alwaar wij deze samen bij elkander vinden: *Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen.* De leraren bidden u in de Naam Gods, uit kracht van Zijn bevel, om u te laten verzoenen; ook hebben zij op een meer bijzondere wijze het bevel van Christus, als de grote Profeet van Zijn Kerk, om u aan te zeggen dat het een zaak is daar de Heere Jehovah en de Middelaar een welbehagen in hebben, dat gij u laat verzoenen.
(3) Waartoe zijn al die verwijten aan zondaren, dat zij tot Christus *niet willen komen, opdat zij het leven mogen hebben,* Joh. 5:40, dat *zij niet willen vergaderd wezen*, Matth. 23:37, en dat, wanneer Hij de gehele dag *Zijn handen uitbreidt, zij niet op Hem zien willen?* Jes. 65:2. Al die en meer andere plaatsen, bevestigen deze waarheid, dat er niets is daar Hij meer behagen in heeft, dan in des zondaars komen tot Christus om het leven.
Laat ik u dan bidden om de liefde die gij tot Christus voorgeeft, en u in Zijn en Jehovah's Naam smeken, dat gij u toch met God in Christus laat verzoenen. Laat de Heere Jezus *verzadigd* worden, en de Heere Jehovah in deze Zijn *welbehagen* hebben, dat gij het leven van Christus ontvangt. Dit is immers geen harde, schadelijke, onredelijke noch strenge bede of verzoek; al wat Hij van u eist, is dat gij tot Hem zoudt komen en het leven ontvangen. O! indien gij maar eens recht begrijpen kon, dat dit het oogmerk Gods was in dit verkondigde Evangelie, dat wij (met eerbied gesproken) Zijn Majesteit verplichten, om in deze Zijn weg de zaligheid van onze ziel vast te maken; en dat wij Hem geen groter dienst kunnen doen, dan deze, (doch ik verzoek, dat gij deze uitdrukkingen recht bevat, want wij kunnen Zijn liefde niet anders dan in onze eigen taal uitdrukken, welke oneindig tekort schiet bij de zaak zelf) zo zoudt gij het niet van uw harten kunnen verkrijgen om zulk een liefhebbende en ten hoogste redelijke bede of verzoek te weigeren. Gelijk het dan aan de ene zijde zeker is, dat wij niets kunnen doen dat Hem meer behagen

zal, zo is het ook aan de andere zijde zeker, dat wij niets kunnen doen hetgeen Hem meer mishagen zal, dan dat wij deze Zijn raad verwerpen. *Al gaven wij onze lichamen om verbrand te worden, en al onze goederen aan de armen,* dat zou Hem niet behaaglijk zijn, indien dit niet werd gedaan. En daarom moesten wij dit als een lage nederbuiging en een grote genade in God aanzien, dat Hij niet meer van ons vordert, dan het eeuwige leven voor onszelf vast te maken, als datgene hetwelk Hem alleraangenaamst is. Het is alsof een kind tot zijn vader zei: Vader, waarmee zal ik u behagen? En dat de vader tot zijn kind zei: Kind, heb toch zorg voor uzelf, en dat zal mij behagen. Omdat, wanneer wij zulks doen, Hij Zijn groot einde bereikt, namelijk de verheerlijking van Zijn genade en liefde, welke de zondaren door hun ongeloof, zoveel in hen is, tegenwerken. Indien wij ernstig van deze zaak tot u spreken konden, zo mocht dat een tekst zijn om alle dagen van te spreken. Hoe het dan zij, dewijl Hij de verlossing voor zondaren door zulk een dure prijs verworven heeft, en dewijl alles wat Hij van u vereist, niet anders is, dan dat gij u met Hem verenigt, en dat gij de toepassing van Zijn verdiensten ernstig zoekt, zo bidden wij u wederom dat gij u met God laat verzoenen, en dat gij zorg draagt dat gij Zijn genade niet tevergeefs ontvangen moogt. Wat kunt gij doen dat Gode behaaglijk, of voor uzelf nuttig is, zonder dit? Of wat vrucht des Evangelies kan er worden voortgebracht, wanneer deze vrucht ontbreekt? En wanneer Jezus Christus in Zijn ambten niet gebruikt, of tot Zijn offerande de toevlucht niet genomen wordt, om uw vrede met God te maken? Wij mogen, uit aanmerking van dit grote onderwerp uit de kerk gaan, ten dele verheugd, dat er zulk een leer is om van gesproken te worden, ofschoon wij helaas! daar niet behoorlijk van spreken kunnen; en ten dele bevreesd, opdat wij niet bevonden worden, zoveel in ons is, Gods wil en oogmerk daarin te overdwarsen, niettegenstaande al de liefde en genade die Hij ons aangeboden heeft. Het ware goed, dat wij de ernstige overdenking van deze stof met ons meedroegen.

EEN EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:11

Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, (en) verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.

AL *de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is; opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust,* 2Tim. 3:16,17, en opdat Zijn v*olk wijs gemaakt mag worden tot zaligheid,* vers 15. Nochtans is dat gedeelte van de Schrift, waarin onze Heere Jezus klaar wordt voorgesteld, uitnemend nuttig; zijnde Hij het Fundament van alles, waar de Wet en de Profeten getuigenis aan geven. Ook is deze ons in de staat daar wij in zijn, alleen maar nuttig, in zoverre zij op Hem betrekking heeft, en Hem aan ons voorstelt. En wij mogen verder zeggen, dat dit gedeelte, waarin Zijn lijden en dood worden voorgesteld, in derzelver dierbaarheid en nut zonderling zo is; zijnde die het leven van het verbond, en de deur door welke wij uit de dood in het leven overgaan. Wat die nu ook voor anderen mogen zijn, zo is het nochtans zeker dat ze een zonderlinge zoetheid in zich hebben voor gevoelig gemaakte en ootmoedige zondaren; en daarom wordt de hoofdsom van het Evangelie en der zaligmakende kennis van de apostel, 1Kor. 2:2 betrokken tot *de kennis van Christus en Dien gekruist,* door welke Zijn hart en ingewanden aan ons ontdekt worden.

De profeet had dit in verschillende verzen aangewezen; ook had hij de vruchten van Zijn lijden gemeld in het voorgaande vers. En nu geeft hij het in dit vers een nieuwe naam, hetzelve noemende *de arbeid Zijner ziel*; niet alleen om de uitnemende grootheid daarvan aan te tonen, maar ook met opzicht op de voorgaande woorden, waarin gezegd was *dat Hij zaad zou zien,* hetwelk hier herhaald wordt, *Hij zal verzadigd worden.* Zodat, gelijk een moeder in arbeid is om een kind voort te brengen, de Heere Jezus ook zulk een arbeid der ziel zal hebben, om het leven en de onverderfelijkheid, aan het zaad dat Hem om zalig te maken gegeven was, toe te brengen. Dewijl Hij nu gebracht is in de arbeid, zo moet Hij noodzakelijk voortbrengen en *zaad zien.* Wij mogen hier zinspelen op hetgeen er in Jes. 66:9 staat: *Zou Ik de baarmoeder openbreken, en niet genereren? zegt de Heere. Zou Ik, Die genereer, voortaan toesluiten? zegt uw God.*

In dit *vers* komen *drie* dingen voor: (1) Een belofte aan de Middelaar gedaan; dat, indien Hij het voorstel wil aannemen en Zijn leven afleggen, om de verloren uitverkorenen te verlossen, zulks niet tevergeefs zal zijn: *Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden.* (2) De wijze hoe die verzadiging teweeggebracht zal worden: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* Dat is, Zijn

verdiensten zullen, door het geloof in Hem, worden toegepast aan allen daar Hij voor geleden heeft, opdat die daardoor gerechtvaardigd zouden worden. (3) De grond van dit alles, hetwelk ook de wijze voorstelt hoe Hij er velen rechtvaardigen zal: *Want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Dat is, Hij zal door het opnemen en betalen van hun schuld verdienstelijk hun bevrijding teweegbrengen.

In het *eerste* deel der woorden worden deze *drie* dingen ingesloten:

(1) Een onderstelde voorwaarde of beding aan de zijde van de Middelaar, te weten, dat Zijn ziel tot zware *arbeid* zal gebracht worden. Hetwelk te kennen geeft èn de natuur van Zijn lijden, dat het niet alleen een lichamelijk, maar ook en wel voornamelijk, een zielslijden en strijd geweest is met de toorn Gods, die de uitverkorenen om hun zonden verdiend hadden, als zijnde dat de voorname zaak die bedongen was, en daar de prijs van hun verlossing in gelegen is; èn de grootheid en zwaarheid van Zijn lijden, hetwelk hier een *arbeid* wordt genoemd, door een gelijkenis van een barende vrouw, en wel de *arbeid Zijner ziel*. Ziet, zo wordt de weg voorzegd hoe Christus zou behandeld worden; Hij zou in Zijn lijden in arbeid zijn, om het leven voor Zijn volk te verwerven.

(2) Een belofte die aan Hem gedaan wordt: *Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien,* of *Hij zal de arbeid Zijner ziel zien;* dat is, Hij zal geen wind voortbrengen, maar een zeer uitgebreid geslacht hebben, hetwelk in het tweede deel van het vers genoemd wordt een *rechtvaardig maken van velen door Zijn kennis.* Dit is de vrucht, *Hij zal de arbeid Zijner ziel zien, of om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien.*

(3) De uitgebreidheid hiervan, hetwelk is Zijn verzadigd worden of gerust zijn, hetwelk op twee dingen ziet: (a) Op de zekere en onfeilbare vrucht van Zijn lijden; er zal niet één uitverkorene gemist worden, niemand zal het leven missen, daar Hij hetzelve voor gekocht heeft; er zullen er zovelen gerechtvaardigd en gezaligd worden, als er in het verbond bedongen zijn. (b) Op het grote genoegen dat de Heere Jezus heeft in het volbrengen van het werk der verlossing, en dat zondaren het voordeel daarvan genieten. Hij zal het alles wel besteed achten, wanneer zij de vrucht daarvan ontvangen, en zij door het geloof in Hem gerechtvaardigd worden.

Uit het eerste van deze dingen mogen wij leren, *dat de Middelaar in het volbrengen van het werk der verlossing, en in het voldoen aan Gods rechtvaardigheid voor de schuld der uitverkoren zondaren, niet alleen uitwendig en lichamelijk, maar ook en wel voornamelijk inwendig en naar de ziel heeft moeten lijden.* Of anders, *dat de verlossing der uitverkoren zondaren veel zielenarbeid en lijden heeft gekost.* Wij hebben tevoren menigmaal van Zijn lijden melding gedaan, doch deze plaats spreekt inzonderheid van Zijn zielenlijden, en van de inwendige angst en benauwdheid daar Hij in gebracht is geworden. Wij zullen dan een weinig hiervan spreken, dewijl het zeer nuttig en uitgebreid is in deszelfs vruchten en voordelen voor het volk Gods; en tot dit einde zullen wij het bevestigen:

(1) Uit enige plaatsen in het Evangelie, waarin de vervulling van deze profetie ons klaar wordt voorgesteld.

(2) Uit een viervoudige reden. Alleen moeten wij deze waarschuwing doen, dat wanneer wij van Christus' zielenlijden spreken, wij dan geen lijden menen na Zijn dood, (gelijk de papisten ons vals beschuldigen) maar van dat lijden, hetwelk inzonderheid geweest is omtrent de tijd van Zijn sterven, wanneer Hem de volle beker van Zijns Vaders toorn in handen werd gesteld, even voor Zijn kruisiging, en ook aan het kruis, toen Hij voor de schuld der uitverkorenen voor Gods gericht werd gesteld.

1. Om het te bevestigen uit het Evangelie, mogen wij deze schriftuurplaatsen overwegen. De eerste plaats is Joh. 12:27: *Nu is Mijn ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure!* Hier begint het lijden van Zijn ziel zich te openbaren; wanneer er geen kruis noch lijden in Zijn lichaam was, zo werd Hij nochtans, als Mens aangemerkt, tot een staan gebracht, *wat zal Ik zeggen?* De schrik van datgene hetwelk nu begon, en hetgeen verder Hem overkomen zou, was onuitsprekelijk; waarop dan dit gebed volgt: *Vader, verlos Mij uit deze ure!* Zijn onzondige natuur had in een zeker opzicht een vrees om er in te komen. De tweede plaats is Joh. 13:21, alwaar gezegd wordt, *dat Hij ontroerd werd in den geest, en betuigde,* enz. Doch laat ons eens verder gaan, en Mattheüs, Markus en Lukas met elkander vergelijken, en dan zullen wij een onbegrijpelijke en onuitsprekelijke hoogte van droefheid zien, daar de arbeid en de angst van Zijn ziel toe opgeklommen is. Mattheüs zegt, hoofdst. 26:37,38, *dat Hij droevig en zeer beangst begon te worden.* Wat was het nu dat Hem zo droevig deed zijn? De volgende woorden, *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan,* tonen dat het de drinkbeker van Zijns Vaders toorn en rechtvaardigheid was, die Hem in Zijn hand gegeven werd. Markus zegt, hoofdst. 14:33, *dat Hij verbaasd en zeer beangst begon te worden.* Een wonderlijke uitdrukking die van de Zone Gods gebruikt wordt, dat die Persoon, Die God was, verbaasd zou zijn; als Mens aangemerkt, was het zo. Lukas zegt, hoofdst. 22:44: *En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger.* Er is zeker een zware strijd en zielenarbeid, wanneer het zwaard van Gods rechtvaardigheid ontwaakt tegen de Man Die Gods Metgezel is, en wanneer Hij met de vloek, die de uitverkorenen verdiend hebben, te strijden had. Dit was zulk een strijd, welks gelijke nooit in de wereld geweest is, en de vrucht daarvan was, *Zijn zweet werd gelijk grote droppelen bloed, die op de aarde afliepen;* en dat toen er geen hand van enig mens Hem aanraakte, noch enig mens bij Hem was, maar God als een heilig gestreng Rechter Hem de schuld, die Hij ondernomen had te betalen, afvorderde, zo heeft de inwendige angst en strijd van Zijn ziel Hem grote druppelen bloed van Zijn lichaam afgeperst. Zien wij nog een weinig verder op Matth. 26:46, dan zullen wij Hem tot zulk een uiterste gebracht zien aan het kruis, dat Hij uitroept: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Hetwelk, ofschoon het aantoont dat er steeds geloof geweest is in de Middelaar, in de Vader aan te kleven als Zijn God, nochtans aanwijst de grote schrik waarmee Hij inwendig te worstelen had, dewijl Hij een inhouden van de troostvolle en gevoelige invloed der Goddelijke natuur gewaar werd. Wanneer nu al de evangelisten zo krachtig en nadrukkelijk overeenstemmen om dit uit te drukken, en zulke gewichtige woorden uitkippen om het voor te stellen, zo zien wij dat het opzettelijk wordt voorgehouden als een bijzondere waarheid, opdat het geloof van Gods volk daar krachtig in bevestigd zou worden.

2. Om dit nu verder te bevestigen, mogen wij deze vier dingen bij elkander nemen:

(1) De staat daar de uitverkorenen, voor wie Christus Borg geworden is, natuurlijk in liggen. Zij liggen van nature onder de zonde, onderhevig aan Gods vloek en toorn, wegens de overtreding van Zijn Wet, die gezegd heeft: *De ziel die zondigt, die zal sterven,* en *vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen,* Ezech. 18:4, Gal. 3:10.

(2) Doet hier bij, dat Christus ondernomen heeft om der uitverkorenen Borg te zijn, en om voor hen te voldoen, waardoor Hij in hun plaats komt, hun schuld op Zich neemt, en, gelijk er in 2Kor. 5:21 staat, *zonde voor hen wordt,* tevreden is om onderworpen te zijn aan, en om vervolgd te worden door Gods rechtvaardigheid voor hun schuld. En of-

schoon er ten aanzien van de personen der uitverkorenen, voor welke de Heere Jezus Borg werd, een verzachting is, er nochtans ten aanzien van de vloek en de dood geen verzachting, maar hetzelfde dat zij verdiend hadden, is op Hem gelegd, gelijk er staat, Gal. 3:13: *Hij heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons.* Hij heeft in alles het evenredige moeten betalen, om aan Gods rechtvaardigheid te voldoen. Deze twee dingen nu bij elkander gesteld zijnde, te weten, dat de uitverkoren zondaren onder de toorn lagen, en dat de Heere Jezus in hun plaats gekomen is, zo heeft Hij groot en zwaar zielslijden moeten ondergaan.

(3) Overweegt ook Gods einde in het werk der verlossing, hetwelk is, om de onbegrijpelijkheid van Zijn wonderlijke genade en goedertierenheid te openbaren, in het vorderen van een voldoening van de Borg, en in het ontslaan en vrijlaten van de zondaar, opdat Zijn genade zo verheerlijkt mocht worden, dat er een bewijs gegeven werd van Zijn rechtvaardigheid en soevereinheid. De oneindige wijsheid nu aan het werk gesteld zijnde, om de oneindige genade en rechtvaardigheid te verheerlijken, zo is er een noodzakelijkheid tot bevordering van dit einde, dat de Middelaar ons voldoen zal. Hoe volkomener nu de voldoening is, hoe luisterrijker de genade en rechtvaardigheid Gods doorstralen en verheerlijkt worden, volgens dat woord, Rom. 3:26: *Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengenen, die uit het geloof van Jezus is.* Dit is het einde, dat Christus een Verzoening geworden is, opdat geopenbaard mocht worden, dat God zowel vlekkeloos heilig is in Zijn rechtvaardigheid, als vrij en rijk in Zijn barmhartigheid en genade, die aan de mens een wet gegeven hebbende, de overtreding daarvan niet vergeven wil zonder een evenredige voldoening.

(4) Overweegt ook, dat het waarlijk een grote zaak is om Gods rechtvaardigheid te voldoen voor één zonde; maar nog veelmeer om Gods rechtvaardigheid te voldoen voor al de zonden van een persoon, hetwelk al de engelen in de hemel, en mensen op aarde niet kunnen doen; en daarom wordt de straf van de verdoemden in de hel uitgestrekt tot in alle eeuwigheid, en nochtans wordt daardoor nooit een volkomen evenredige voldoening gedaan aan Gods rechtvaardigheid. Maar het is allergrootst om voor al de zonden van alle uitverkorenen te voldoen, die, ofschoon zij in vergelijking met de verworpen wereld weinigen zijn, nochtans velen, ja een ontelbare menigte zijn. Onze Heere Jezus nu al hun zonden op Zich genomen hebbende, zo wordt Hij volstrekt genoodzaakt om voor deze alle te voldoen. En wanneer wij er dit nog bijdoen, dat Hij voor al de zonden van alle uitverkorenen op eenmaal en in een zeer korte tijd voldoen moest; als ook dat de vloek en toorn Gods die zij verdiend hebben, als een in orde gestelde krijgsbende, en als een groot heirleger op een zeer vreselijke wijze tegen Hem aan kwamen marcheren, en Hem hevig beschuldigen, en dat al de toorn, welke zij voor eeuwig zouden moeten drinken, (welke zij echter nooit zouden uitgedronken, of enigszins verminderd hebben) Hem in een beker ingeschonken is, gelijk het woord is, Ps. 110:7: *Hij zal op den weg uit de beek drinken*; de toorn Gods als een geweldige rivier op Hem aanlopende, moet op eenmaal van Hem uitgedronken worden. Deze dingen bij elkander genomen, tonen overtuigend aan dat het niet anders dan een onuitdrukkelijke en onbegrijpelijke zielenarbeid en lijden zijn moest, daar de Heere Jezus in gebracht geworden is. Het gebruik van deze lering is zeer uitgebreid.

1. Men moet dit voor een allerzekerste waarheid houden, overmits de Schriftuur ons deze zo krachtig en nadrukkelijk voorstelt, dat de Heere Jezus in het volbrengen van het werk der verlossing grote zielenarbeid heeft moeten lijden. Het geloof hiervan is zeer nuttig

om de grote liefde Gods en van de Middelaar te ontdekken; want het is zeker, hoe meer lijden de Middelaar ondergaan heeft, hoe meer liefde daarin tot de uitverkorenen ontdekt wordt.
2. Het dient om de soevereinheid en rechtvaardigheid Gods, en de schrikkelijkheid van de zonde te ontdekken.
3. Deze leer is ook nuttig voor Gods volk, opdat zij klaarheid mochten hebben van de dadelijkheid en waardigheid van de voldoening van Christus, dewijl Hij daar geen ander einde in voorgehad heeft, dan Gods rechtvaardigheid te voldoen voor hun zonden.
4. Het dient ook tot ontdekking van de ijdelheid en ledigheid van des mensen gewaande en ingebeelde verdiensten, en van alles wat een mens zou doen of lijden kunnen tot voldoening van Gods rechtvaardigheid, overmits het de Heere Jezus zo zwaar gevallen is. Hieruit worden nu twee dwalingen weerlegd en verworpen; een van de Socinianen, die de voldoening van Christus zoeken omver te werpen; en een ander van de papisten, welke Zijn voldoening verkleinen, en dat grote voorrecht van de vergeving der zonden verminderen en verkorten, alsof iets anders dan de voldoening van Christus door Zijn zielenarbeid, hetzelve teweeg kon brengen; welke beide overvloedig door deze tekst weerlegd worden.
Om nu nog een woord van het *eerste van deze gebruiken* te zeggen, omtrent welke gij mogelijk vragen zult: *Wat kon er zijn om de heilige menselijke ziel van de Heere Jezus aan te doen? Of waar heeft Zijn zielslijden in bestaan?* Eer wij hiervan spreken, moeten wij eerst dit woord van waarschuwing vooraf zeggen, dat er twee soorten van straffen, of straf oefenende gevolgen der zonden zijn. De eerste soort zijn blotelijk straf oefenende en voldoenende, voortkomende van enige uitwendige oorzaak. De andere soort zijn zondig, zodat in Gods rechtvaardigheid de ene zonde de andere meebrengt; dit vloeit niet blotelijk uit de natuur der rechtvaardigheid en strafoefening, maar uit de natuur van een bloot zondig schepsel, en dus uit een inwendige oorzaak van een zondig beginsel in het schepsel. Wanneer wij nu van Christus' zielenlijden spreken, dat Hij ondergaan heeft in het voldoen voor de uitverkorenen, dan menen wij dat Zijn lijden van de eerste soort is, namelijk, blotelijk straf opleggend; omdat er in Hem geen inwendig beginsel van een verdorven natuur, noch enige grond van beschuldiging geweest is, gelijk in zondige schepselen. En daarom moeten wij Zijn zielenlijden begrijpen als iets dat Hem van buiten aangebracht is; maar wij moeten het niet begrijpen gelijk dat in zondige schepselen plaats heeft, of in iemand die zonden heeft, waarvan Hij geheel vrij was.
Dit vooruit gezonden hebbende, zullen wij kort aantonen: (1) Waarin dit zielenlijden niet bestaan heeft. (2) Waarin het immers heeft bestaan.
Het *eerste* belangende, (1) wij moeten ons geen dadelijke afscheiding der Goddelijke van de menselijke natuur verbeelden, alsof er een ophouden van de personele vereniging was geweest. Maar dit is zo niet, want de vereniging van die twee naturen in één Persoon is steeds gebleven, Hij is altijd God en Mens geweest, ofschoon er een inhouden van de gevoelige vertroostende invloed der Goddelijke natuur aan de menselijke geweest is, die gewoonlijk daaraan uitgelaten is geworden. En nochtans is er juist toen een ondersteunende kracht van de Godheid voortgevloeid, die Hem ondersteund heeft, zodat Hij niet verslonden is geworden van datgene, hetwelk alle schepselen geheel en voor eeuwig verslonden zou hebben; als blijkt in Zijn uitroepen: *Mijn God! Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Hetwelk toont, dat ofschoon de vereniging vast bleef, er nochtans een inhouden van de gevoelige vertroosting geweest is.

(2) Er is in Zijn lijden geen zondig morren, onlijdzaamheid, noch vleselijke angstvalligheid geweest; want Hij heeft het alles met gewilligheid en onderwerping gedragen, als uit deze woorden blijkt: *Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen*; als ook uit deze woorden: *Niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede,* Joh. 12:27, Luk. 22:42.
(3) Er is in Hem geen mistrouwen van Gods liefde, noch enige ongelovigheid omtrent Zijn goedkeuring geweest, noch ook de minste twijfelmoedigheid aangaande de uitkomst. Want in Zijn hoogste strijd is Hij klaar geweest omtrent Zijns Vaders liefde, dat de betrekking op Hem vast stond, en dat Hij een troostvolle uitkomst zou hebben, gelijk Zijn gebed aanwijst, tevoren gemeld, waarin Hij God Zijn Vader noemt; gelijk ook die schijnbaar allerdroevigste woorden, welke Hij aan het kruis heeft uitgesproken: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* aantonen, waarin Hij tot tweemaal toe Zijn aandeel vaststelt, *Mijn God! Mijn God.* Ofschoon Hij vreselijk werd aangevallen, zo heeft de verzoeking nochtans over Hem de overhand niet gehad.
(4) Wij moeten ook niet denken, dat er in Hem enige inwendige verwarring, beschuldiging of knaging der consciëntie is geweest, gelijk zulks in wanhopende zondaren, die onder Gods toorn liggen, plaats heeft, omdat er in Hem geen inwendige oorzaak daarvan geweest is, noch iets dat zulks voortbrengen kon. Ja, Hij is in datgene, daar Hij Borg in was, verzekerd geweest dat Hij des Vaders wil deed, en dat werk voleindigde dat Hij Hem te doen gegeven had; en dat zelfs onder het grootste besef van Zijn toorn. En daarom moeten wij tegen al zulke dingen in onze gedachten waken, opdat wij anders geen nadenken brengen op onze onzondige en vlekkeloze Middelaar.
Ten *andere,* nu zullen wij kort tonen waarin het dan bestaan heeft. Het heeft bestaan:
(1) In de intrekking van Gods troostvolle invloed van de menselijke natuur; want ofschoon de Heere Jezus geen zondige angstvalligheid gehad heeft, zo heeft Hij nochtans als mens een onzondige vrees gehad. Is nu een oneindige God op Hem vertoornd geweest, (ofschoon Hij niet op Hem in Zichzelf aangemerkt vertoornd was, maar voor zoveel Hij in de plaats der uitverkorenen als hun Borg stond, en van Wie Hij de betaling van hun schuld moest vorderen) en heeft Hij in Zijn toorn het vonnis der wet over Hem uitgevoerd; zo kon Hij niet anders dan in een wonderlijke verbazing staan, gelijk het zo wordt uitgedrukt, Mark. 16:33: *Hij begon verbaasd en zeer beangst te worden*. En in Hebr. 5:7 wordt van Hem gezegd, dat *Hij in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen, tot Dengene Die Hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, verlost is uit de vreze;* hetwelk inzonderheid ziet op Zijn strijd in Gethsémané.
(2) Hij had ook een onuitsprekelijk gevoel van droefheid, niet alleen van die kleine uitwendige verdrukkingen daar Hij onder was, (welke klein mogen genoemd worden vergelijkenderwijze, ofschoon ze in zichzelf zeer groot waren) maar ook van die vloed van toorn, welke in Zijn ziel inbrak; die drinkbeker moest zeer bitter en onbegrijpelijk benauwd zijn toen Hij die moest uitdrinken, gelijk zulks ook bleek in Zijn zware strijd. O! wat is Hij in Zijn ziel niet benauwd en gepijnigd geworden? Want de ziel is inzonderheid gevoelig voor de toorn Gods.

(3) Het bestond in een soort van wonderlijke verschrikking, daar het optrekken van zovele machtige eskadrons van de grotelijks ontstoken toorn Gods, welke op een zeer verschrikkelijke wijze op de menselijke natuur van Christus (Die op Zichzelf aangemerkt maar een eindig schepsel was) zijn aangevallen, noodzakelijk mee gepaard moest gaan. Hierom bidt Hij ook: *Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voor-*

bijgaan! Te kennen gevende, dat er een onzondige afkeer in Hem was om die te drinken. Ofschoon wij nu geen harten hebben om dat alleruitnemendst lijden te begrijpen, en geen tongen om deze uit te drukken, nochtans tonen deze dingen, dat de Heere Jezus uitnemend benauwd geworden is in Zijn heilige ziel.

Het 2. *gebruik* dient, *om ons tot verwondering op te wekken over de liefde van God de Vader, Die Zijn eigen Zoon gegeven, der uitverkorenen schuld van Hem gevorderd heeft, en het zwaard van Zijn rechtvaardigheid heeft doen ontwaken tegen Hem;* als ook over de liefde des Zoons, Die Zich verbonden heeft om Borg te worden voor hen, en Zichzelf zo laag vernederd heeft, om hen te verhogen. Het is wonderlijk, dat Hij Zich vernederd heeft om Mens te worden, en wel om een arm gering Mens te worden, en dat Hij heeft willen sterven. Maar het is noch wonderlijker dat Hij in een zware zielenstrijd gekomen is, en zo door Gods vreselijke toorn heeft willen gedreven worden, ofschoon Hij niet vatbaar is geweest om zo gedreven te worden, als de blote schepselen daarvoor vatbaar zijn. Dit weloverwogen zijnde, zou de roem der uitnemende vrije genade in de Kerk verhogen, en het hart der zondaren in liefde tot Hem ontvonken. Om dit *gebruik* wat nader aan te dringen, en om u tot een heilige verwondering over deze liefde op te wekken, zo overweegt deze vier dingen:

(1) Wie het is Die zo geleden heeft; namelijk Hij, in Wiens mond geen bedrog gevonden is. Hij Die Gods vermaking was, Zijns Vaders Metgezel, het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid; Hij Die alles gemaakt heeft, en Die te genen dage de Rechter zal zijn over allen; Deze is het Die geleden heeft.

(2) Overweegt wat Hij geleden heeft, namelijk de toorn Gods, en dat wel in zulk een trap en mate, als evenredig was met hetgeen dat al de uitverkorenen zouden geleden moeten hebben in de hel; hetwelk Hem die uitdrukkingen hebben afgeperst, die tevoren genoemd zijn.

(3) Voor wie Hij dit alles geleden heeft. Dit doet het des te wonderlijker zijn, het is geweest voor verloren *dwalende schapen*, waarvan een *iegelijk zich keerde tot zijn weg,* gelijk er in vers 6 staat; voor moedwillige bankroetiers, die vijanden waren tegen Hem, waarvan sommigen Hem in het aangezicht spogen, en anderen hebben Zijn dood beraadslaagd, zoals wij kunnen opmaken uit Hand. 2. Ja, neemt de beste voor wie Hij geleden heeft, zelfs die, welke Hij met Zich nam in de hof, om getuigen te zijn van Zijn zware strijd, dan zullen wij ze vinden slapen, wanneer Hij in de zwaarte daarvan is, en grote druppelen bloed zweette, zodat zij buiten staat waren om één uur met Hem te waken. Het zou veel geweest zijn, indien Hij voor rechtvaardigen geleden had; maar nu *bevestigt God Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren,* Rom. 5:8.

(4) De manier hoe Hij geleden heeft, te weten, op de allergewilligste en lijdzaamste wijze. Want ofschoon Hij meer dan twaalf legioenen engelen geboden kon hebben om Hem te beschermen, zo wilde Hij nochtans niet; maar Hij heeft Zich laten gevangen nemen van een getal arme wormen, die ten genen dage nevens vele anderen voor Zijn voetbank zullen kruipen. Dit is het voorname woord van elk artikel van het verbond der verlossing aan de zijde van de Middelaar, zowel ten aanzien van de onderneming, als ten aanzien van de uitvoering daarvan: *Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* Tot welk einde wordt dit nu alles gesproken? Is het maar omdat wij daarvan spreken, en gijlieden daarvan horen zou, en anders niet? Gewis neen. Men kan zich niet genoeg verwonderen, dat dit, hetwelk ons zo zonderling raakt, ons niet meer beweegt. Zijn er hier

enigen, die enige hoop hebben om voordeel te zullen ontvangen door het lijden van Christus, of die vernederd geworden zijn om hetzelve tot hun troost te mogen toepassen? Ziet gij niet een diepte in de liefde van Christus, die niet gepeild kan worden? Meent gij het betamelijk te zijn dat zondaren, die door het lijden van Christus een hoop op de hemel hebben, zo weinig bewogen zouden worden over het horen en lezen daarvan? Hij lijdt veel van zondaren, wanneer Zijn liefde, die in Zijn lijden doorstraalt, niet in acht genomen wordt. Ik moet u eens vragen, wanneer is uw hart behoorlijk bewogen geweest met daaraan te denken? Of wanneer zijt gij met opzet tot God gegaan, om Hem daarvoor te danken, dat Hij Zijn Zoon gezonden heeft om te lijden, en omdat de Middelaar gekomen is om die dingen voor u, zondaren, te lijden? Dit is een gedeelte, en wel een aanmerkelijk gedeelte van uw plicht; nu moest de dankbaarheid u daartoe dringen, ook moest gij de rechte hoogachting voor Zijn liefde niet verminderen. Ofschoon gij door uw eigen schuld niet verzekerd zijt van uw aandeel daaraan, zo is nochtans Zijn nederbuigende genade niet te minder.

3. *Gebruik.* Ziet hier *aan de ene zijde de uitnemende gestrengheid der rechtvaardigheid, en de schrikkelijkheid van Gods toorn; en aan de andere zijde de uitnemende verfoeilijkheid en schrikkelijkheid der zonden.* Wilt gij weten wat de zonde is, wat de toorn is, en hoe gestreng de wet is? Dat kunt gij hier alles zien in hetgeen Gods rechtvaardigheid van de Borg gevorderd heeft voor de zonden der uitverkorenen. De meeste mensen geloven niet, helaas! hoe kwaad en bitter de zonde is, en daarom spelen zij daarmee; zij weten niet wat de toorn Gods is, en daarom durven zij zich in gevaar daarvan begeven; zij weten niet hoe strikt de wet is, en daarom *beloven zij zichzelf vrede, ofschoon zij naar het goeddunken van hun hart wandelen, om de dronkene te doen tot de dorstige,* Deut. 29:19. Maar o! zorgeloze zondaren, wat meent gij wel, hebt of kunt gij wel enige hoop hebben, dat God zachter met u zal handelen, dan Hij met Zijn eigen Zoon gehandeld heeft, toen Hij alleen maar Borg was, en de zonden maar door toerekening op Zich had? Gij zijt maar eindige schepselen, die de zonden indrinkt, gelijk een os het water indrinkt, hebbende een zondig beginsel in u, als ook een kwade consciëntie, die vervuld is met billijke gronden van vele beschuldigingen. Overweegt dan bij uzelf, welk een gans jammerlijke staat van onvermijdelijke en ondraaglijke toorn gij te wachten hebt, die geen andere grond hebt dan God als een vijand aan te zien. Indien Gods toorn zo verschrikkelijk is geweest voor de onschuldige Jezus Christus, Die geen zonde, geen beschuldiging, en geen twijfel van een aandeel te hebben aan God, gehad heeft, wat zal het dan voor u zijn? De dag nadert, wanneer velen uwer gewis bedrogen zullen wezen in uw gedachten, dat de rechtvaardigheid Gods zo gemakkelijk te voldoen geweest is. Dan, o! dan, zult gij de natuur van Gods toorn en rechtvaardigheid, als ook de natuur der zonde, tot uw onuitsprekelijke schade kennen, ofschoon gij deze dingen nooit tevoren ter harte hebt willen nemen. Het geval van die rijke man in de hel moest velen overreden, dat de wet strikt is, dat de zonde een kwade en een bittere zaak is, en dat Gods toorn zwaar is om te dragen. En daarom bid ik u, indien gij de toorn Gods en de slag van Zijn wraakvorderende rechtvaardigheid ontgaan wilt, zo wacht u toch om met de zonden te spelen, indien gij anders deze niet, door deze omstandigheid, boven vele andere verzwaren wilt, dat gij ze bedreven hebt uit aanmerking van Gods goedertierenheid, welke u integendeel geleid moest hebben tot bekering.

4. *Gebruik.* Ziet hier ook *de volstrekte noodzakelijkheid, die op alle zondaars ligt, welke dit Evangelie horen, om Christus door het geloof aan te nemen, en Zijn voldoening te*

gebruiken, om het leven te verkrijgen door Hem. Want men moet tot een van beide besluiten, of om aan Gods rechtvaardigheid rekenschap te geven in onze eigen persoon, of om de wegneming van Gods toorn te zoeken door de voldoening van Christus; terwijl er toch geen andere weg is om van de schuld en van de toorn, die de schuld aanbrengt, bevrijd te worden. Dat nu de Heere Jezus dus als Borg voor zondaren geleden heeft, zulks toont, dat God overal daar Hij de zonde vindt, voldoening vordert; en alwaar Hij die vordert, doet Hij dat streng, hoewel ook gans rechtvaardig. Indien Hij de voldoening nu zo gestreng van de Borg gevorderd heeft, wat zal Hij dan niet doen met de schuldenaar zelf, inzonderheid wanneer hij de Borg veracht, en de genade door Hem aangeboden, verworpen heeft? En daarom vermaan ik u niet alleen uit hoofde van het gebod, maar ook uit hoofde van het gevolg, dat op de ongehoorzaamheid daarvan zal volgen, om in Gods weg te arbeiden, om aandeel te krijgen aan deze voldoening, die de Borg heeft aangebracht en verzekerd, indien gij anders voor hebt het gevaar van toorn te ontgaan. Hier is een vaste grond voor het geloof, om te verwachten dat deze voldoening genoegzaam zal zijn voor allen die er gebruik van willen maken; als ook een zeer dringende beweegreden voor degenen die onder de zonde liggen, om deze aangeboden voldoening te omhelzen, aan te nemen, en er op te berusten, opdat deze genade niet tevergeefs ontvangen mag worden. Is er niet een getuigenis in uw consciënties van het eerste? Waarom maakt gij dan ook geen gebruik van het laatste? Konden wij maar eens zoveel op u vermogen, om u zover te overreden, dat gij uzelf afvroeg: Wat zal het zijn, indien ik eens voor mijn eigen zonden rekenschap zal moeten geven? Welk een schrikkelijke toorn zal mij overkomen, indien de Middelaar zulk een zware zielenarbeid heeft moeten ondergaan, zelfs toen Hij aan de verbondsbetrekking tussen Hem en Zijn Vader niet getwijfeld heeft, wanneer Zijn grimmigheid mij zondaar zichtbaar zal vervolgen, die geen verbondsbetrekking heb om mij te ondersteunen? Wij geven het niet in uw keus, of gij rekenschap zult geven, of niet zult geven; want dat zult gij moeten doen, of gij wilt of niet, want *het is de mensen gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel,* Hebr. 9:27. Ook *moeten wij allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus,* 2Kor. 5:10. Maar hetgeen wij u in uw keus willen geven, is de wijze hoe gij tot dit oordeel of tot deze rekenschap komen wilt. Nu zijn er maar twee wegen, gij moet daar komen op rekening van uw eigen gerechtigheid, of gij moet u begeven tot de gerechtigheid van Christus, als ten volle overtuigd zijnde dat die genoegzaam is. De dag des Heeren zal ontdekken, dat velen van hun geloof en bekering gesproken hebben, die deze nooit in waarheid geoefend hebben. Gedenkt, *dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God, Die, wanneer Zijn toorn maar een weinig ontbrandt,* die de allerstoutste en hoogmoed van Zijn vijanden kan doen vergaan, in het midden van al hun ontwerpen en voorslagen; maar zij zullen allen welgelukzalig bevonden worden, die op Hem vertrouwd hebben.

Voordat wij nu tot enige andere *leringen* overgaan, zo zullen wij verder nog een woord van *gebruik* voordragen van de *eerste lering*, zijnde die waarlijk een *Eter, uit Welke spijze uitgaat*, en een Sterke, uit Welke zoetheid uitgaat. Deze angsten hebben, om zo te spreken, de angsten en benauwdheden van vele in arbeid zijnde zielen gestild, en ze eindelijk doen baren. En daarom zal ik, behalve hetgeen wij reeds tot *gebruik* gesproken hebben, er dit nog bijvoegen: *Dat wij het vaste geloof van Zijn lijden diep op onze harten ingedrukt moesten zoeken te krijgen*. Dat wij, zeg ik, het lijden van een stervende en bloed zwetende Christus, worstelende en strijdende als in een zware strijd met de toorn Gods, en Die *sterke roepingen en tranen opgeofferd heeft,* op onze harten ingedrukt

moesten hebben. Opdat wij ten volle overreed mogen worden van de grootheid van het werk der verlossing, en dat het voor Christus een zeer kostbaar verbond geweest is. Want het was geen goud noch zilver, het waren geen koninkrijken noch zichtbare werelden, noch Engelen, die als een prijs voor uitverkoren zondaren gegeven zijn; maar het was het kostelijk bloed van de Zone Gods. Ja, het was de bittere en smartelijke zielenarbeid, droefheid, angst en strijd van onze Heere Jezus, hetwelk (om vergelijkenderwijze te spreken) het storten van Zijn bloed te boven ging. Want moet dit niet een kostelijke prijs geweest zijn, dat Hij, Die alle dingen geschapen, en in haar wezen onderhouden heeft en voor alle dingen geweest is, Zich zo laag heeft willen vernederen, om Mens, en wel een gering, zwaar lijdend, stervend, ja een vervloekte Mens te worden, en om uit dit leven te gaan, als zijnde onder de vloek; ofschoon Hij altijd Zijns Vaders geliefde Zoon is geweest, en Die juist toen Hij op het allerlaagste vernederd werd, de Overste der koningen der aarde was, heerlijk schijnende in de kracht, rijkdom en vrijheid van Zijn liefde en genade? Deze wonderlijke vernedering van Zichzelf, toont immers Zijn liefde klaar aan, die Hem gedrongen heeft om Zich in de dood over te geven, dewijl er niemand was die Hem Zijn leven kon afgenomen hebben, indien Hij hetzelve niet gewillig had afgelegd; hetwelk Hij ook met veel blijmoedigheid gedaan heeft. Indien wij hier gebruik van konden maken, zo zouden wij hier veel tot ons gebruik hebben aan te merken.
Hetgeen wij daarvan te zeggen hebben, zullen wij tot deze *vier* hoofdzaken brengen. I. Tot een gebruik van *onderrichting*. II Tot een gebruik van *vertroosting*. III. Tot een gebruik van *vermaning.* IV. Tot een gebruik van *bestraffing*.

Vooreerst, deze leer dient tot *onderrichting,* en daaruit kunt gij van verschillende dingen onderricht worden. Namelijk:
1. *Hoe men van de grote gestrengheid van Gods rechtvaardigheid, van de schrikkelijkheid van Zijn toorn, en van de vreselijke gevolgen der zonde recht oordelen zal.* Moest het uw ziel niet doen beven, om te denken dat de Heere Jezus tot zulk een staat gebracht geworden is, om in zulk een zware strijd te zijn, om zo geheel bedroefd, en om zelfs verbaasd te wezen? Om zo in Zijn ziel ontroerd te zijn, dat Hij grote druppelen bloed moest zweten, en met iets moest worstelen, daar Zijn heilige menselijke natuur een afschrik van had? O! wat is de bezoldiging en de verdienste der zonde niet verschrikkelijk, wanneer de wet haar twist vervolgt, en wanneer Gods rechtvaardigheid, hetgeen dat een verbroken verbond verdiend heeft, komt te vorderen? Helaas! dit wordt van de meeste mensen niet geloofd; doch hier is iets, dat ons overtuigen kan hoe kwaad en bitter de zonde is, en welk een vreselijke zaak het is, te vallen in de handen van een vertoornd God. O! dat gij dit gedachtig waart, opdat gij allerwege bewaard moogt worden van de zonden, en altijd gedenken aan dat woord van de Zaligmaker, Luk. 23:31: *Indien dit geschied is aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?* Indien Hij, Die in de daad (indien ik het zo noemen mag) Zijns Vaders wil volbracht, en een wonderlijk bewijs gaf van Zijn hoogachting voor de eer Gods, zo behandeld is geworden; wat zal Hij dan niet doen aan de dorre houten, aan de verdoemelijke verworpenen, die de aanbieding der genade, het lijden van een Middelaar, verworpen hebben, en die niet wilden weerkeren? Hoort dan, beeft, en weest verzekerd dat de schrik die de zonde op de zondaar brengen zal, wanneer God hem ter rekenschap zal vorderen, onuitsprekelijk is.
2. Ziet hier *hoe moeilijk en zwaar het is om vrede met God te maken, wanneer Zijn wet maar eens gebroken is.* Dit is een zaak die van de meesten weinig geloofd wordt, die ge-

negen zijn te denken, dat God gemakkelijker te bevredigen is dan hun naasten, of als hun heren en vrouwen; hetwelk toont, dat zij weinig of niets om Zijn toorn geven, dat zij die gemakkelijk stillen kunnen, of dat een woord spreken zulks zal kunnen doen. Hierom denken zij ook, dat er tot voldoening van Gods rechtvaardigheid, en tot voorkoming van Zijn toorn, geen evenredige prijs noodzakelijk is. Maar indien het zo gemakkelijk is om God te bevredigen, en om Zijn rechtvaardigheid te voldoen, waarom heeft dan de Heere Jezus de schuld op Zich genomen? Waarom heeft Hij Zich dan zo laag moeten vernederen, en zulk een dure prijs moeten betalen, om een bevrijding daarvan te verwerven? En waarom is Zijn ziel onder zulk een zware arbeid gebracht, daar geen smaad, noch schande, noch pijn in Zijn gezegend lichaam genoegzaam was, maar Zijn ziel moest in de arbeid daarvan tot een schuldoffer gesteld worden voor de zonden? Der zondaren grove onwetendheid en misvattingen van Gods rechtvaardigheid, worden hier duidelijk openbaar; er is nooit iemand geweest die geroepen is geworden, of die het ondernomen heeft om Gods toorn voor anderen te stillen dan onze Heere Jezus; en hier ziet gij wat het Hem gekost heeft. Wat meent gij dat dan het lot van anderen zijn zal, die voor eeuwig daaronder zullen liggen?

3. Ziet hier *de waardigheid en het gewicht van een ziel, als ook de grote aangelegenheid van de zaligheid van een ziel.* De onsterfelijke zielen zijn van grote waarde; en ofschoon de mensen die menigmaal voor een kleinigheid verkopen, zo heeft de Heere Jezus die nochtans duur gekocht. Het is waar, de zielen op zichzelf aangemerkt, zijn de prijs, die voor hen betaald is, niet waardig. Maar ten aanzien van het einde daar zij toe geschikt zijn, te weten de verheerlijking van de rijkdom der genade en barmhartigheid Gods, en hun genieting van Hem, zo zijn ze van grote waarde. Helaas! wat is dat niet een droevige zaak, dat de mensen hun zielen zo gans goedkoop verkopen, daar de Heere Jezus die zo duur heeft moeten kopen!

4. Ziet hier *de vastheid, de volheid en genoegzaamheid van de prijs, die de Heere Jezus aan Gods rechtvaardigheid gegeven heeft voor de zielen van Zijn volk.* Het moet noodzakelijk een volkomen genoeg doende prijs zijn, dat zulk een Persoon geleden, en wel zoveel geleden heeft, dat Hij onder zware zielenarbeid gekomen is, waarvoor geen andere reden was, noch einde zijn kon, dan de voldoening aan Gods rechtvaardigheid voor de zonden der uitverkorenen. En dit Zijn lijden in derzelver trap, die zeer hooggaande was, en derzelver oorsprong, namelijk, Zijn besluit en voornemen, als ook derzelver einde, te weten, de voldoening aan Gods rechtvaardigheid, en de verheerlijking van Zijn genade, aangemerkt zijnde, zo kunnen die niet anders dan een volkomen en een genoegzame prijs zijn. Zo heeft hier een ziel een genoegzame grond om haar zaligheid op te bouwen; hoe lager de Middelaar door Zijn lijden gebracht is, hoe vaster de grond van ons geloof is; ja, dit is het einde, waarom Hij Zich zo laag vernederd heeft.

5. Ziet hier ook *hoe grotelijks wij aan Christus verschuldigd zijn, die, wanneer Gods rechtvaardigheid getergd was, en de zondaren zichzelf verloren hadden, en wanneer niets kon aangenomen worden, maar alle andere offeranden verworpen werden, Zich genadig heeft willen overgeven om een offerande te zijn, door Zijn allerzwaarst en meest uitstekend lijden, met de allergrootste blijmoedigheid, zeggende, Ziet, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen; door welke wil, of welbehagen, wij geheiligd zijn,* Ps. 40:8,9, Hebr. 10:10, en door welke wij de toegang hebben tot het eeuwige leven. Het zou wat groots geweest zijn, indien Hij een nieuwe wereld geschapen had voor gelovigen, om daarin te wonen; ja, het zou wat

groots geweest zijn, indien Hij engelen verzorgd had om hun lijden te verzachten, en om ze druppelen water te geven tot verkoeling van hun tongen in de hel. Maar dat Hijzelf, behalve al Zijn lichamelijk lijden, geen zielenarbeid heeft willen ontgaan, om hen te verlossen van de vloek; o! hoeveel, hoe onuitsprekelijk veel, zijn ze dan niet aan Christus Jezus verplicht? Indien wij behoorlijk gevoelig waren over ons gevaar, en klaarheid hadden van ons aandeel in dit lijden, zo zou het niet anders kunnen zijn, of onze zielen zouden enigszins in ons van vreugde opspringen, (gelijk het kindeke opsprong in de buik van Elizabeth) uit aanmerking dat er een Borg en Zaligmaker gekomen is, om de prijs te betalen, die wij aan Gods rechtvaardigheid schuldig waren. Dit is een veel groter verplichting dan dat Hij een wereld gemaakt had voor zondaren om in te wonen; ja, veel groter, dan dat Hij ons de hemel gaf, indien die afgescheiden was van Christus. O! hoe betamelijk zou het niet zijn, wanneer wij deze woorden lezen, om stil te staan, en te vragen: Is het ook waarlijk zo, dat Christus Zichzelf zo voor zondaren, en voor mij heeft overgegeven? Dit is het, hetwelk de deur van toegang tot God geopend heeft, en een brug legt over die grote kloof, welke er is tussen God en zondaren. Hij is geslagen en verbrijzeld, opdat wij door Zijn striemen genezen zouden worden. Hij is tevreden geweest om zware zielenarbeid te ondergaan, om daardoor het leven voor ons te verwerven. Hetgeen wij voornamelijk hierdoor bedoelen, is, dat gij deze genade, welke Hij door de arbeid van Zijn ziel verworven heeft, als uw grootste verbintenis aan zoudt zien, en ook bemerken op welke grond u de aanbieding der genade, en de toegang tot de hemel aangeboden wordt. Toen Hij de hemel en de aarde, de zon, de maan en sterren voortbracht, zo gebood Hij maar, en het stond er; daar was niet meer nodig, dan maar te zeggen, daar zij zulks, en het was er. Maar het werk der verlossing was van een andere natuur en soort, waarom het ook op een veel hoger en kostbaarder wijze is uitgewerkt is. En daarom moest gij onder alle dingen, die het Evangelie voorstelt, een zonderlinge prijs stellen op die dingen welke de vruchten zijn van Christus' zielenarbeid. En overweegt ook, welk een verachting het zijn zou, en in welke schuld het uw ziel inwikkelen zal, dat Christus de verlossing zo duur gekocht, en u deze zo vrij aangeboden heeft, en dat gij er zo weinig of geen prijs op zoudt stellen.

6. Ziet hier ook *uw volstrekte noodzakelijkheid van aan Christus verschuldigd te zijn, tot gebruikmaking en toepassing van Zijn verdiensten.* Is er wel iemand die deze verdienen kan, of Hem een vergelding daarvoor geven? Zo niet, en indien er evenwel een noodzakelijkheid is van de hemel en de zaligheid, dan is het zeker dat er een noodzakelijkheid is om aan Christus verschuldigd te zijn, en om gebruik te maken van Zijn lijden, tot verkrijging van hetgeen Hij verdiend heeft. Ook worden de mensen niet hard behandeld, en het bekomt ze niet kwalijk, wanneer hun deze gezegende noodzakelijkheid wordt opgelegd, om niet voor zichzelf te voldoen, (want wat kunnen zij geven dat een evenredige prijs zou zijn?) maar om in Zijn voldoening, die Hij aan Gods rechtvaardigheid gedaan heeft, te berusten; en dat zoveel temeer, daar zij niets kunnen doen om Hem tot de toepassing daarvan te verbinden. De mensen zijn doorgaans tot een van deze twee dingen genegen, of om de Middelaar niet te kennen, en om dus een nieuw verdrag aan te gaan tot hun bevrediging, door hun aanbieding om zelf die drinkbeker te drinken die Christus gedronken heeft, welke alleen de prijs voor onsterfelijke zielen geweest is. Of, indien zij enige achting voor Christus' voldoening hebben, zo menen zij Hem te verplichten, en van Hem de toepassing van Zijn verdiensten te verwerven, door hun gebeden en goede levenswijze. Maar wat is dit beter dan het voorgaande; welke prijs is er die Hem gegeven kan worden, welke evenwaardig is met Zijn lijden? Het moet dan noodzakelijk hiertoe komen, dat

gelijk het vrij verdiend is, het ook zo vrij wordt toegepast. En het zou ook betamelijk zijn voor zondaren, dat zij het geloof hiervan in hun boezem omdroegen; want indien Hij door Zijn lijden en zielenarbeid de hemel verworven heeft, dan kunnen wij die niet voor onszelf verwerven. En daarom ligt er een noodzakelijkheid op allen die in de hemel willen komen, om aan Christus daarvoor verschuldigd te zijn. En dit is de uitslag van alles, opdat verloren onmachtige zondaren weten mochten, dat zij aan Hem verschuldigd zijn, gelijk om Zijn verdiensten, zo ook om de toepassing daarvan.

Ten tweede. Deze leer dient tot *vertroosting*, ook is zij de oorsprong en fontein daarvan. De arbeid Zijner ziel heeft alle vertroosting voor ons gekocht, en de weg gebaand om ons tot de bezitting daarvan te brengen. Onze vertroosting nu hangt in vele opzichten daarvan af. Wij zullen deze leer maar als de oorsprong daarvan in het algemeen aanmerken in deze volgende opzichten:

1. Het is een vertroosting in dit opzicht, *dat er voor een arme zondaar, die onder de vloek ligt, een mogelijkheid is om die te ontkomen;* dat de hoop op de hemel niet hopeloos, en de vrees om voor Gods rechtvaardig gericht te verschijnen, niet volstrekt is, want de Heere Jezus heeft Gods rechtvaardigheid voldaan. De prijs, die Hij betaald heeft, is niet tevergeefs geweest, maar heeft ditzelfde einde bedoeld, gelijk de apostel spreekt, 2Kor. 6:21: *Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Wat een sterke vertroosting is dit niet voor een zondaar, liggende onder Gods rechtvaardigheid en vloek, dat dit woord tot hem gesproken wordt. Ofschoon gij niet voor uzelf kunt voldoen, zo is er nochtans een weg uitgevonden, door welke deze voor u voldaan wordt. De prijs die daartoe vereist wordt, de Middelaar voorgesteld zijnde, is van Hem niet geweigerd, maar Hij heeft het verbond ingewilligd, en de prijs ook dadelijk betaald.

2. Het is een vertroosting in dit opzicht, *dat er niet alleen een volkomen voldoening aan de rechtvaardigheid is, maar ook een gewillige Zaligmaker, om deze voldoening zo genadiglijk mede te delen.* Kan er wel een groter bewijs van des Heeren Jezus' liefde tot zondaren zijn, dan dit, dat wanneer zij aangemerkt werden met al hun schuld, Hij deze zielenarbeid voor hen heeft ondernomen, om ze de bevrijding van Gods toorn en rechtvaardigheid te verwerven? Dit is meer, dan dat Hij hun Zijn Woord gaf, hoewel zulks genoeg geweest zou zijn. Het is ook meer, dan dat Hij hun Zijn eed gaf, dat Hij zo Zijn liefde jegens hen bevestigt, gelijk er staat, Joh. 15:13: *Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden*. *Maar God* (zegt de apostel) *bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaren waren.* Deze goede Herder heeft Zijn leven afgelegd voor Zijn schapen.

3. Het is een vertroosting in dit opzicht, *dat er ook een gewilligheid in de Heere Jehovah, de getergde Partij, is, om deze voldoening aan te nemen, en om de uitverkorenen uit hoofde van deze voldoening vrij te spreken.* Wat is al deze zielenarbeid, die de Heere Jezus ondergaan heeft, anders geweest dan Jehovah's overdragen van de schuld der uitverkorenen op Hem, volgens de onderhandeling van het verbond der verlossing? Hij zou nooit het zwaard van Zijn rechtvaardigheid hebben doen ontwaken tegen de Man Die Zijn Metgezel was, indien Hij niet gewillig ware geweest om Zijn voldoening aan te nemen voor hen, die daarvan gebruik zullen maken. Want wij hebben niet alleen de Middelaar en Zijn voldoening aan te merken in deze zielenarbeid, maar ook de uitvinding van het verbond, hetwelk in de voorgaande woorden genoemd wordt *het welbehagen des Heeren*, Die, wanneer wij vijanden waren, Zijn Zoon gegeven heeft, tevreden zijnde om

Hem (om zo te spreken) voor een tijd te missen, en om Hem als een onderscheiden Partij te vervolgen. Is dit dan geen goed verdrag, dat wij een gewillige Middelaar hebben, Die gewillig is om een prijs en voldoening te geven; en een genadige en gewillige God, Die tevreden is om deze voldoening aan te nemen, en Die beide gewillig zijn om deze aan ons toe te passen? Hier is dan een stof van sterke vertroosting, welke grond niet feilen zal, te weten, des Middelaars zielenarbeid. Ook zal de Heere Jehovah het verbond niet breken, wanneer een arme zondaar zegt: Ik heb niets om te betalen, maar er is in de voldoening van Christus een prijs, die in het Evangelie aangeboden wordt; hetwelk Hij dan als Rechter voor de zondaar, die deze omhelst, aanneemt, alsof hij nooit gezondigd, en de prijs zelf dadelijk betaald had.

4. Zien wij een weinig verder, dan zullen wij nog meer vertroosting vinden, ofschoon dit, hetwelk wij gezegd hebben, zeer veel is. Stelt een zondaar in een verzochte toestand, en onder zware zielenstrijd, niet wetende wat hij doen zal tegen het ongeloof, tegen de duivel en tegen de toorn Gods, welke alle hem schijnen te overweldigen, en zijn hart in moedeloosheid te doen bezwijken. *Hier is de natuurlijke en troostrijke fontein voor zulk een ziel om uit te drinken, dat onze Heere Jezus veel meer geleden heeft, en dat het een andere soort van een drinkbeker is geweest, die Hij gedronken en uitgedronken heeft;* en wel om deze einden: (1) Om de prikkel en bitterheid uit uw drinkbeker weg te nemen. (2) Om een bevrijding en verlossing van die verzoekingen voor u te verwerven. (3) Opdat Hij een barmhartig en medelijdend Hogepriester mocht zijn, en wel zoveel te medelijdender, naar dat de persoon verzocht wordt, volgens Hebr. 2:18: *Want in hetgeen Hij Zelf verzocht zijnde geleden heeft, kan Hij degenen die verzocht worden te hulp komen.* Hij is verzocht geworden, opdat Hij medelijden zou kunnen hebben; en daarom, wanneer dezulken gereed zijn om te bezwijken, dan troetelt Hij ze als op Zijn knieën, en wanneer zij in gevaar zijn om het in de strijd op te geven, zo komt Hij ze met nieuwe kracht en invloeden voor. Zoals wij lezen kunnen, Hebr. 4:15: *Wij hebben geen Hogepriester, Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest, doch zonder zonde.* Wij hebben zulk een Hogepriester, Die niet alleen bespot en veracht geworden is, en ook enigszins van God verlaten, maar Die ook verzocht geworden is, ofschoon niet van de zonde van binnen, (want Hij was zonder zonde) nochtans tot de zonde van buiten; want Hij is van de duivel aangevallen en verzocht geworden tot het ongeloof en andere zonden, als blijken kan Matth. 4; ofschoon (gelijk Hij Zelf zegt) de overste dezer wereld niets had aan Hem. Ook is Hij niet alleen tot de zonde verzocht, maar Hem is de toorn van al de zonden overkomen, alsof Hij dadelijk gezondigd had. Hieruit vloeit een ontfermend en sterk medelijden, gelijk de ene broeder omtrent de andere; ja, Zijn ingewanden zijn onbegrijpelijk tederder en ontfermender jegens ons, dan de tederste broeders in de gehele wereld jegens elkander kunnen zijn. En daarom weet Hij zeer wel, welke bevattingen de verzoekingen de arme ziel zullen zoeken in te boezemen; en Hij kan ook uit eigen ondervinding met hen medelijden hebben. Dit moet niet verstaan worden, alsof Zijn liefde, bekwaamheid en genade, voor zoveel Hij God is, vermeerderd waren, want als zodanig aangemerkt, zijn deze dingen in Hem oneindig. Doch Hij zowel Mens als God zijnde, of een menselijke natuur hebbende, zo heeft Hij door Zijn personele bevinding, op een menselijke wijze, hoewel oneindig boven onze bevatting, een teder medelijden met al de Zijnen, onder hun verzoekingen en zielenstrijd.

Dewijl nu de Schriftuur ons dit voorstelt, dat onze Hogepriester een Mens is, Die tedere

ingewanden van medelijden heeft, zo mag een gelovige hieruit veel goeds van Christus verwachten, omdat Hij als God oneindig genadig is, en als Mens een teder medelijden met hen heeft, om ze te begunstigen, en om die genade aan hen mede te delen en uit te - laten. Dit is een sterke grond van vertroosting voor een gelovige, onder elk kruis en zware oefening, dat wij weten dat wij een Middelaar hebben, Die uit eigen bevinding kennis heeft, ofschoon niet van de zondigheid, welke die zware oefening vergezelt in ons, nochtans wat die vrees is van voor Gods aangezicht uitgesloten te zijn, en welk een vreselijke zaak het is om met Hem in een twist te staan. En zo is Hij gelijk iemand, die zelf uit een zware strijd en beproeving gekomen zijnde, daardoor des te beter bekwaam is om met anderen, die daaronder zijn, medelijden te hebben.

5. Eindelijk kan dit ook tot *vertroosting der gelovigen dienen in hun uitwendige verdrukkingen, dat het een geheel ander soort van kruis en verdrukking geweest zou zijn, dat hun overkomen zou hebben, indien Hij deze drinkbeker van de toorn niet voor hen gedronken had.* En daarom moesten zij vertroost zijn, en God danken, dat Hij deze arbeid der ziel van hen weggenomen, en de weg van ontkoming voor hen gebaand heeft. Ook moest dit dienen tot beschaming der gelovigen, die gereed zijn om tegen elke kleine inwendige oefening, of uitwendige verdrukking op te zien, daar onze gezegende Heere Jezus niet alleen zoveel uitwendige en lichamelijke verdrukking, maar ook zoveel inwendige verdrukking en zware zielenarbeid geleden heeft, opdat daardoor hun last licht, en hun juk zacht gemaakt mocht worden.

Ten derde. Deze leer dient tot *vermaning*. Indien onze Heere Jezus tot zulk een zware arbeid der ziel is gebracht, zo moet dit gewis een grote verbintenis leggen op allen, voor welke Hij geleden heeft, om Hem enige dankbare vergelding te doen. Dewijl wij dan zozeer aan Hem verschuldigd zijn, zo worden wij tot deze vier dingen geroepen: (1) Om *Hem lief te hebben*, Die zulk een grote liefde voor ons gehad heeft. (2) Wij worden geroepen tot *het geloof*, dat nademaal Hij zulk een prijs voor ons betaald heeft, wij onze ziel aan Hem toevertrouwen. (3) Wij worden geroepen tot *heiligheid* en gehoorzaamheid, tot een leven voor, en verheerlijking van Hem, Die ons gekocht heeft. Deze drangreden zal gewis op dezulken vermogen, die op goede gronden zichzelf deze Zijn verdienste aanmatigen. (4) Wij worden geroepen tot *dankbaarheid en loven*, in het verheerlijken van Zijn genade en liefde, Die ons zo liefgehad heeft. Zijn al deze dingen niet betamelijk, dat zondaren Hem liefhebben, en dat die Hem niet liefhebben, een vervloeking zijn, *Maranatha*, een vervloeking als *de Heere komt,* dat zondaren in Hem geloven, Hem gehoorzamen, en dankbaar zijn? Wij zullen de twee *eerste* dingen wat nader open leggen.

1. Indien gij deze troostvolle en zielinnemende waarheid gelooft, zo vermanen wij u, en ach! of gij u liet vermanen en overreed werd, om onze Heere Jezus lief te hebben, en om Hem die behoorlijke hoogachting toe te brengen, die Hem toekomt. Indien wij iets van u mogen vorderen, zo is het zekerlijk dit. Want indien Hij Zich in zulk een verdrag verbonden heeft, zonder welke wij onvermijdelijk verloren gegaan zouden zijn; en indien Hij dadelijk de prijs betaald heeft, welke Hij ondernomen heeft te betalen, zo beroep ik mij op uw consciëntie, of het niet de harten van dezulken aan welke de weldaad en vrucht daarvan wordt aangeboden, in liefde tot Hem moest doen ontvonken en wegsmelten? En indien gij deze leer gelooft, kunt gij dan wel de verbintenis daartoe ontkennen? Vraagt het uw eigen consciëntie, of gij zulks wel ontwijken kunt; indien gij paleizen had om Hem in te onthalen, of gij niet verbonden waart om deze te openen, om Hem een openbare intrede daarin te laten nemen; en indien uw ogen springaders van wateren waren, of

het u niet passen zou om Zijn voeten daarmee te wassen, en om deze met uw haar wederom af te drogen? Och of het de Heere gave, dat gij onder een behoorlijke indruk hiervan waart, en dat gij door het Evangelie en deszelfs voorrechten gedrongen werd, om de Heere Jezus lief te hebben.
Mogelijk zullen sommigen denken, indien dit het alles is wat er vereist wordt, zo zal het hem niet geweigerd worden. Dat het vereist wordt is zeker; Mijn zoon, zegt Hij, geef Mij uw hart. Maar wij vrezen, dat ofschoon gij belijden zult dat het uw plicht is om Hem lief te hebben, de meesten nochtans deze liefde missen. Want wanneer wij van liefde tot Christus spreken, zo menen wij geen voorgewende liefde, die daarvoor aangenomen zal worden, maar zulk een liefde, die deze hoedanigheden heeft:
(1) Daar Christus geliefd wordt, daar zal Hij geacht worden als de uitnemendste zaak of Persoon, als de allerbeste Vriend, de allertederst beminde Man, en als volstrekt algenoegzaam; gelijk Hij zo beschreven en geacht wordt te zijn van de bruid, Hoogl. 5:15,16: *Zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen. Zijn gehemelte is enkel zoetigheid, en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk.* Het hart wordt gebracht om Hem te achten en te verheffen boven alles wat in de wereld is. Het zou waarlijk wat groots zijn, indien gij volkomen overtuigd waart, dat de Heere Jezus onvergelijkelijk de beste zaak was daar een zondaar recht of eigendom aan hebben kan; maar helaas! Hij wordt van de meesten veracht en verworpen, ofschoon Hij de banier draagt boven tienduizenden. En dus zijn de mensen uitnemend dwaas in het verheffen van andere dingen boven Hem, Die oneindig waardig is om boven alles verheven te worden.
(2) Daar de liefde tot Christus is, daar is een hijgen en verlangen naar Hem als het alleruitnemendste Voorwerp, dat alle andere voorwerpen overtreft. Ook zal het verlangen en het dorsten van de ziel zo naar Hem zijn, dat zij niet zonder Hem voldaan zal kunnen worden, dat is, *krank te zijn van liefde*, gelijk er staat in Hoogl. 2:5 en hoofdst. 5:8. Om in een zeker opzicht als te bezwijken van Zijn afwezigheid, en om te hunkeren naar Zijn tegenwoordigheid; invoege het oogmerk, de genegenheden en begeerten van de ziel daarop uit zijn, om die heerlijke overwinning te behalen, daar de apostel van spreekt, Fil. 3:8,9, *om alle dingen schade en drek te achten*, en om alle dingen als over boord te werpen, *om Christus te gewinnen, en om in Hem gevonden te worden;* om Hem te achten als de Parel van grote waarde, en als de Schat, verborgen in de akker, om welke te bekomen, zij gaarne alles willen verkopen.
(3) Deze liefde tot Christus Jezus heeft ook in zich een voldoenend vermaak in Hem; invoege de ziel zichzelf in Hem zegent en vergenoegt, zich verheugende in die zoetheid, die zij in Hem vindt, als zijnde Hij het enige verrukkende Voorwerp, dat zulk een beminnelijkheid in Zich heeft, dat vergenoeging geven kan. Welke vergenoeging wederom tot Hem ontvonkte genegenheden des harten verwekt, totdat de ziel als in een vlam van liefde tot Hem gezet wordt. Hadden wij meer van deze liefde, zo zou Christus en het Evangelie ons meer dierbaar en beminnelijk zijn; en dan zou elk woord, hetwelk Zijn liefde in Zijn lijden uitdrukt, als smeer en vettigheid zijn; en dan zouden de beloften ook als borsten der vertroosting zijn. Ook zou deze liefde veroorzaken, dat wij zulke misvattingen van Christus, noch zulke afhoereringen van Hem, noch zulk een verheffing van onze afgoden boven Hem zouden hebben, als er nu helaas! gevonden wordt. Daar deze liefde niet is, daar kan geen een zaak voor Hem aangenaam zijn. Wij beroepen ons op uw consciënties, of hier niet een uitmuntend Voorwerp van liefde is, en of hier niet veel reden is om dat Voorwerp lief te hebben? Een heiden zal zelfs liefde voor liefde vergelden; moes-

ten wij dan niet zoveel te meer zulks doen in dit geval? De Heere Zelf ontvonke deze liefde in ons, en doe ons de grote voordelen daarvan meer en meer kennen!
Wij zeiden tevoren, dat indien Christus tot zulk een zware zielenarbeid gebracht is voor zondaren, wij hen dan vermaanden om Hem *lief te hebben*. Ook hebben wij hier grond om zulks van u te vorderen, dewijl de liefde in Zijn boezem tot zulk een hoogte gekomen is, dat Hij Zijn leven gewillig afgelegd heeft; ja, dewijl Hij in zulk een vlam van liefde was, dat de drinkbeker van toorn deze niet kon uitblussen, maar dat Zijn liefde deze uitgedroogd en uitgedronken heeft. *Niemand heeft meerder liefde dan deze;* zijnde deze een allerwonderlijkste liefde, in al deszelfs omstandigheden die deze vergroten. Wij hebben ook grond om u op te wekken, om Zijn liefde met liefde te verwelkomen. Het zal gewis een schande zijn, indien des Heeren Jezus' liefde niets ontzien heeft, indien Hij maar des Vaders wil mocht doen, en Zijn werk voleindigen, zijnde dat het volbrengen van het werk van des zondaars verlossing, de verlossing van Zijn verloren schapen; en wanneer dan elke kleinigheid onze liefde tot Hem in onze harten uitblust. O! wat een schande zal het voor velen in de dag des oordeels niet bevonden worden, wanneer de ene voortgebracht zal worden, hebbende deze afgod liefgehad, en een andere, hebbende gene afgod liefgehad, meer dan Christus. Deze zijn begeerlijkheid, een ander zijn gemak, en een ander zijn rijkdom en eer verheffende boven Christus. En wanneer het bevonden zal worden, dat zij van hun rechteroog of rechterhand, welke de naam van leden niet verdienen, dewijl ze zo genoemd worden, omdat zij leden zijn van het lichaam des doods, uit liefde tot Hem niet hebben willen afscheiden? De mensen mogen denken wat zij willen, de natuurlijke indruk van de verbintenis die op hen ligt om Christus lief te hebben, als ook die Goddelijke en zielinnemende invloed, die Zijn liefde op hun harten hebben moest, die missen zij.
Het is waar, gij meent allen dat gij Hem liefhebt, uitgenomen enige weinigen die Hem waarlijk liefhebben. Doch indien gij uzelf kon nagaan, zo zoudt gij bevinden dat gij Hem weinig, of geheel niet liefhad. En daarom zal ik, behalve hetgeen in het voorgaande gezegd is, nog twee of drie kenmerken van een liefhebbende ziel voordragen.
(1) Daar deze liefde is, daar wordt ze nooit met enige mate, die zij ontvangen heeft, voldaan, om erbij neer te gaan zitten. Er zijn twee dingen in, een begeerte om meer en meer in de liefde toe te nemen, en een droefheid dat het niet in hem daarin op kan wassen. Een liefhebbende ziel is genegen te denken, dat haar liefde tot Christus de naam van liefde niet waardig is, zij hijgt en jaagt daarnaar, opdat zij daardoor ontvonkt mocht worden tot Hem, en ook gebracht mocht worden tot meer nabijheid met Hem. Gelijk wij dat zo doorgaans in het Hooglied zien kunnen, en wel inzonderheid hoofdst. 7:12: *Daar zal ik U mijn uitnemende liefde geven*. En hoofdst. 8:1: *Och, dat Gij mij als een Broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder.* De oprechte liefde tot Christus zet de ziel aan om naar een gelegenheid te verlangen, om haar liefde jegens Hem te kunnen uitlaten.
(2) Daar deze liefde is, daar zal de ziel ernstig zijn om er om te bidden, opdat zij die verkrijgen mocht, even alsof zij deze miste. Ook zal zij niet minder bewogen zijn over het gemis van de levendige oefening daarvan, en zowel beschuldigd worden van haar tekortkomingen daarin, als over enige andere zonden. Er is geen weldaad daar zij meer naar zoekt, dan dat haar hart besneden wordt om Hem lief te hebben; o! zij acht het een uitnemende weldaad, wanneer zij Christus lief mag hebben. En gelijk dit een van de zaken is die zij zoekt in het gebed, zo is het ook een van de dingen die zij bedoelt in de bekering; zij is gans zeer bewogen over het gemis daarvan, dat belijdt zij voor Hem, en zij

verzwaart de zonde daarvan tegen zichzelf, omdat zij Christus niet lief heeft gelijk zij moest. Ik vrees dat er niet veel van deze dingen onder ons gevonden wordt; velen zullen nog wel bedroefd zijn, wanneer zij in dronkenschap of in enige andere grove zonden vallen, maar o! hoe weinigen zijn er, die bedroefd zijn over hun gemis van liefde tot Christus, en dat Hij Zijn plaats niet bekomt in het hart.

(3) Daar deze liefde is, daar is zij altijd achterdochtig en jaloers, dat het hart enige andere dingen mocht aankleven, en deze plaats geven tot benadeling van Christus. Het is een droevige zaak, wanneer de mensen hun genegenheden in het wilde laten uitgaan, en niet bevreesd zijn dat zij haarzelf teveel zullen toegeven in de liefde der wereld, of hun vermakelijkheden, eer, enz., maar veeleer de hoer in de Spreuken gelijk zijn, zeggende: *Komt, laat ons dronken worden van minne.* De liefde tot Christus heeft een gespeendheid van deze dingen, en is jaloers, opdat die dingen geen plaats in het hart innemen, die ze niet toekomt; en omdat er een onbestaanlijkheid is tussen de liefde Gods en de liefde der wereld in het hart, daarom is het de waakzame zorg van een arme gelovige, om de ongeregelde liefde buiten te houden, als ook al die dingen welke het hart geneigd is om na te jagen. Hierom bidt David, Ps. 119:36,37: *Neig mijn hart tot Uw getuigenissen, en niet tot gierigheid; wend mijn ogen af, dat ze geen ijdelheid zien.* Er zijn er maar al te veel, die een soort van een ingeworteld vertrouwen hebben dat zij Christus liefhebben, zonder zichzelf ooit te verdenken van het tegendeel, wanneer nochtans iets anders zijn plaats heeft ingenomen.

2. Er is hier grond om u te vermanen, om in Hem te geloven als de Vorst des levens, en als een Zaligmaker, Die gerechtigd en bekwaam is om bekering en vergeving der zonden te geven. Dit is het natuurlijk gebruik, hetwelk uit deze leer vloeit, namelijk, om een vaste grond des geloofs te leggen voor een ziel, liggende onder een gevoel van zonde, om met vrijmoedigheid toe te treden tot de vierschaar Gods, en opdat zij Christus als gekruist, en onder zware zielenarbeid voor zondaren aanmerkende, tot Hem de toevlucht nemen zou; zonder Welke er nooit enige grond des geloofs geweest zou zijn. Hoe lager de Heere Jezus Zichzelf in Zijn lijden vernederd heeft, hoe wij uitgebreider en vaster grond des geloofs hebben, en des te krachtiger beweegreden om ons tot Hem te trekken, om Hem te omhelzen, en om ons geloof te vestigen op Zijn voldoening. Om dit gedeelte van het gebruik een weinig te verklaren, zo zullen wij: (1) Hier een grond des geloofs overwegen in een vierderlei opzicht. (2) De kracht der beweegredenen, welke uit deze gronden ontstaan, die een gevoelig gemaakte zondaar dringen, om het geloof daarop, of op Christus, door deze te oefenen. En (3) de noodzakelijkheid daar wij onder zijn om zulks te doen.

Belangende het *eerste,* er is hier grond:

(1) Om het hart te brengen om gevestigd te zijn in het historisch geloof, van hetgeen er gesproken is aangaande de waarheden van het verbond. Want deze zielenarbeid van de Heere Jezus toont klaar, dat de mensen van nature in een staat der zonden, en onder de toorn Gods liggen; dat er een verbond is tussen de Vader en de Zoon, tot verlossing van uitverkoren zondaren uit die staat, en dat door het lijden van de Middelaar; en dat wij, door tot Hem de toevlucht te nemen, bevrijd kunnen worden van de zonden en van de toorn Gods. Waartoe heeft de Middelaar Zich anders zo laag vernederd, indien de mens niet onder een schuld lag die hij niet betalen kon? En waarom heeft de Vader Zijn Zoon gezonden, indien Hij niet waarlijk bedoeld had dat Hij Zichzelf tot een zoenofferande aan God zou opofferen voor der mensen zonden? Ook toont Zijn aannemen van de voldoe-

ning ons duidelijk dat Hij bewilligd heeft, dat de betaling van de Borg staan zal voor de betaling van de principale schuldenaar. Dit alles onderstelt een verbond, dat zo waarlijk en dadelijk is, alsof wij al de artikelen daarvan gezien en horen lezen hadden. Wij wensen wel, dat velen zover gekomen waren, dat zij in het historische geloof omtrent de algemene waarheden des Evangelies, welke in het lijden van Christus opgesloten zijn, bevestigd waren. Er kan geen ernstig lezen of horen van het lijden van Christus zijn, of er moet ook enige overweging wezen van deszelfs oorsprong en einde; indien het anders is, dan lopen wij er maar oppervlakkig overheen.

(2) Gelijk dit des Heeren ernst aanwijst in het aandringen van de aanbieding der verlossing aan zondaren, zo roept het u ook om ernstig te zijn in het aannemen daarvan, volgens dat woord, Joh. 12:32: *En Ik, wanneer Ik zal verhoogd zijn, zal ze allen tot Mij trekken.* Alwaar de verhoging van Christus tot een drangreden gebruikt wordt om verloren zondaren tot Hem te trekken. Kan er nu wel een grotere grond des geloofs, of een sterkere drangreden zijn, om een zondaar te overreden om hem met God te laten verzoenen, en om tot dat einde te berusten op de voldoening van Christus, dan dat Christus Jezus met opzet Zijn leven afgelegd, en dat uitnemend zwaar lijden ondergaan heeft om zulks teweeg te brengen?

(3) Wanneer wij zeggen dat Christus' zielenarbeid het geloof vordert, zo is het dit dat gevorderd wordt, dat zij, die zichzelf tot Christus begeven hebben om rechtvaardigmaking voor God, zichzelf ook in alle andere dingen aan Zijn leiding mogen overgeven. Want zal Hij Zich niet in deze dingen over hen ontfermen, wanneer Hij uit liefde tot hen, toen er geen verbond was tussen Hem en haar, (ofschoon zij in het verbond der verlossing gemeld waren) Zijn leven voor hen afgelegd, en zulke dingen voor hen geleden heeft? Mogen wij hier dan met de apostel niet wel besluiten, Rom. 8:32: *Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Zich voor ons allen overgegeven; hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?* Kan er wel een grond voor zondaren zijn, die Hem met alle dingen, wat hen belangt, niet durven vertrouwen dan deze, dat Hij zoveel voor hen geleden heeft?

(4) Wanneer wij onszelf tot Hem begeven hebben, zo dient het om ons geloof in Hem te bevestigen, en om ons te brengen tot geruststelling, door op Hem te berusten. Want wat konden wij meer begeren tot onze geruststelling, dan dit, dat Hij Zichzelf zo laag voor arme zondaren vernederd heeft? En daarom vermaan ik u in al deze opzichten, en wij bidden u in Zijn Naam, *Die voor ons tot zonde gemaakt is, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem,* dat gij toch niet van Hem afblijft, maar dat gij uw zonden belijdt, en door het geloof tot Hem, en tot de kracht van Zijn bloed de toevlucht neemt. O! geeft uzelf aan Hem over door het geloof, om van Hem gebruik te maken tot uw rechtvaardigmaking. Laat ik hier een woord tot twee soorten van personen spreken; eerst tot dezulken, die nog van God vervreemd zijn; ten andere tot dezulken die tot Christus de toevlucht nemen.

(a) Gij die nog van God vervreemd zijt, en welker harten nooit door de overtuiging van de noodzakelijkheid van het geloof bewogen zijn geworden, die neerliggen en opstaan kunt, zonder ernstige gedachten van de staat en toestand van uw ziel, of van de noodzakelijkheid van uw vrede met God te maken. Wij bidden u, neemt toch uw staat ter harte, en wacht u om het bloed des Nieuwen Testaments met voeten te treden, en laat de genade Gods, die u in het Evangelie wordt aangeboden, niet tevergeefs gehoord of ontvangen worden. Maar wilt u integendeel, door een erkentenis van uw zonden en van Gods recht-

vaardigheid, aan welke gij onderworpen zijt, bijtijds begeven tot het lijden van Christus, om van Gods toorn bevrijd te worden, welke zijn zal als een storm tegen de wal. Dit dringen wij op u aan, als het grote gebruik van deze leer, dat gij van de drinkbeker des toorns, die de Middelaar uitgedronken heeft, gebruik maakt, tot uw bevrijding van de vloek, die gij verdiend hebt, en van die drinkbeker, die gij voor eeuwig zoudt hebben moeten drinken.

(b) Gij die onder overtuiging van zonde uitziende zijt naar Christus, och! wilt toch aan deze zijde van de vrijstad niet blijven staan, maar treedt toch toe, en maakt van deze zielenarbeid van de Heere Jezus uw gebruik, tot uw geestelijke geruststelling en vertroosting, zowel als tot uw bevrijding van de toorn Gods, of anders zal het op het einde bitterheid aanbrengen. Indien gij van het lijden van Christus geen gebruik maakt, indien gij uzelf niet tot Hem begeeft, en indien gij niet op Hem vertrouwt, tot rechtvaardigmaking en het leven, dan maakt gij u schuldig aan Zijn bloed, en zult bevonden worden hetzelve met voeten vertreden te hebben. En daarom zal ik in:

De *tweede* plaats hier een woord spreken van de gronden of beweegredenen, welke u dringen moesten om dit lijden en de *gronden* des geloofs, die hetzelve aan u voorstelt, te overdenken. Laat ik u:

(1) In het algemeen eens vragen: Is het niet noodzakelijk dat gij zulks doet? Is er bij u geen schuld, en gevaar van toorn wegens uw schuld? Zo ja, waarom blijft gij dan van Christus de Zaligmaker af? Indien het onzondige heiligen of engelen waren, die vermaand werden om Hem te gebruiken, zo zou het niet zozeer te verwonderen zijn, dat er weinig gedacht werd op een Middelaar. Maar nu het zondaren zijn die geroepen worden, en wel zondaren in zulk een groot gevaar, zo is het waarlijk te verwonderen dat zij niet meer tot Hem vergaderen. Indien er geen noodzakelijkheid geweest was, zou dan de Vader Zijn Zoon zo zwaar vervolgd hebben? Of meent gij dat het maar een blote dienstplicht geweest is, dat Christus Zijn leven afgelegd heeft? Dat zou Hij immers zeker niet gedaan hebben, indien de zaligheid op een andere wijze had kunnen verkregen worden.

Doch (2) meer bijzonder, gelijk gij de wonderlijke gronden moest overwegen, die Hij voor het geloof om op te berusten heeft voorgesteld, zo moest gij ook de menigvuldige beweegredenen overwegen, die u gegeven worden om op deze gronden te berusten, welke wij tot deze vier bijzondere zullen brengen:

(a) Tot de volheid en genoegzaamheid van de grond, die het geloof gegeven wordt in het lijden van Christus. Hoe dieper nu dat lijden van Christus wordt ingezien, hoe het geloof een betere en een vastere grond heeft om hetzelve te gebruiken.

(b) Tot de macht en de bekwaamheid, welke in Hem klaar doorstralen, om Zijn verdiensten te kunnen toepassen. Hij heeft met Gods toorn gestreden, en die overwonnen; Hij is van God vrijgesproken en gerechtvaardigd, *en verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden,* Hand. 5:31. Hebbende zo Gods rechtvaardigheid voldaan, de duivel overwonnen, en zijnde aldus verhoogd, zo kan Hij zulke zondaren, die tot Hem de toevlucht nemen, in veiligheid stellen. Gelijk deze twee dingen, te weten, de betaling van een genoegzame prijs voor de schuld der uitverkorenen, en een algenoegzame Vorst en Zaligmaker, Die volkomen kan zalig maken allen die door Hem tot God gaan, en Die aan Gods rechterhand verhoogd is om voor ons te bidden, een vaste grond des geloofs zijn, zo zijn ze ook een sterke drangreden tot het geloof.

(c) Tot de grote getrouwheid van God, die hier klaar schijnt, en op een wonderlijke wijze doorstraalt; overmits Hij, volgens Zijn verbond, Zijn Zoon zendt, en Zijn twist tegen

Hem getwist heeft, vervullende alzo Zijn belofte aan Abraham gedaan. En tot de grote getrouwheid van de Middelaar in Zijn komen, en in het volbrengen van alles, wat Hij voor de uitverkorenen ondernomen heeft. Beide zijn Zij getrouw in het volbrengen van hetgeen dat in het Verbond bedongen was, tot de minste jota en tittel toe, als uit dit zeggen van de Heere Jezus blijken kan: *Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen,* Joh. 17:4. Dewijl er nu zulk een nauwkeurige getrouwheid is in het vervullen van alles wat er in het verbond der verlossing bedongen, en van alles wat aan de vaderen beloofd is; en dewijl de Middelaar gezegd heeft: *Allen die tot Mij komen, zal Ik geenszins uitwerpen*; is hier dan geen sterke drangreden tot het geloof? Zal niet de Heere Jezus zo getrouw zijn in het houden van Zijn belofte aan degenen die tot Hem komen, als de Vader en Hij getrouw geweest zijn in het volbrengen van hetgeen in het verbond, aangaande hun verlossing, bedongen was?

(d) Tot de grote liefde Gods en des Middelaars, die hier uitnemend in Hun gewilligheid, om de toepassing van het lijden te doen doorstralen. Gelijk de Middelaar getrouw is, zo is Hij ook gewillig om gebruikt te worden; en welk groter bewijs van liefde zouden wij kunnen hebben, dan dit, dat onze Heere Jezus de zaligheid der zondaren zozeer bemint, dat Hij Zijn leven afgelegd, en zoveel zielenarbeid voor hen geleden heeft? *Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd*, zegt Johannes, *een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid*. In Zijn vernedering is Hij in die beide heerlijk geweest; heerlijk in Zijn waarheid, doende Zijn waarheid klaar schijnen in het nauwkeurig volbrengen van hetgeen bedongen en beloofd was; heerlijk in Zijn genade aan arme zondaren, in Zijn vrije en volkomen toepassing van Zijn verdiensten. Ja, hoe meer Hij door Zijn vernedering verdonkerd is geworden, hoe meer Zijn genade doorstraalde; hoeveel heerlijker zal Hij dan niet zijn in Zijn waarheid en genade, nu Hij verhoogd is?

Belangende de *derde* zaak. Indien deze twee, te weten *de gronden des geloofs* die Hij gegeven heeft, en *de krachtige drangredenen* om van deze gronden gebruik te maken, u niet kunnen bewegen om in Hem te geloven, zo overweegt dan de volstrekte noodzakelijkheid daar gij onder ligt, om van die gronden gebruik te maken, en zonder welke gij nooit de toorn Gods ontvlieden zult. Is er wel iemand die Gode het rantsoen geven kan? O neen, *de verlossing der ziel is te kostelijk, en moet voor eeuwig ophouden,* ten aanzien van iets dat gij doen kunt. Of indien iemand anders daar machtig toe geweest was, waarom heeft de Middelaar Zich dan zo laag vernederd? En waar zou dan de heerlijkheid der genade en waarheid zijn geweest, die zo luisterrijk in Zijn lijden doorstralen? En daarom vermanen wij u uit dit alles, om Hem de eer van uw zaligheid te geven, door gebruik te maken van Zijn gerechtigheid, en door uw pleiten voor God te gronden op Zijn lijden, indien gij anders uw ziel zalig gemaakt wilt hebben. Anders kunt gij niets verwachten, dan te zullen vallen onder Gods gestrenge rechtvaardigheid, en om voor uw eigen schuld te moeten voldoen tot de laatste penning toe, hetwelk gij in alle eeuwigheid niet betaald zult hebben. Durft de meest onschuldige van u allen wel toetreden om voor zichzelf te voldoen? Zo niet, is er dan geen noodzakelijkheid om tot dat einde van Zijn lijden gebruik te maken, hetwelk Hij door het scheuren van het voorhangsel van Zijn vlees doenlijk gemaakt heeft, opdat zondaren met een ootmoedige vrijmoedigheid mochten ingaan in het heilige der heiligen? Dit is het einde van al ons prediken en van al uw horen, hetwelk, wanneer het niet eenvoudig beoogd en betracht wordt, in die beide onnut en vruchteloos is. En daarom dient deze leer ook:

Ten *vierde* tot *bestraffing* van degenen die Zijn lijden horen verkondigen, en dat Hij in

een zware strijd geweest is, ten einde de zondaar een grond mocht hebben voor zijn geloof, en die nochtans tot heden toe niet dadelijk tot Hem de toevlucht genomen hebben om beveiligd te worden. Ik weet dat velen dit niet erkennen zullen, en daarom zullen wij in de toepassing van dit gebruik (omdat hier de grote schat des Evangelies gelegen is, dewelke niet gebruikt zijnde, niets tot enig voordeel zal gebruikt worden) een woord tot de menigte der toehoorders spreken, welke van het rechte gebruik maken van Christus' gerechtigheid vreemdelingen zijn. En ofschoon gij mogelijk denken zult dat dit een zware beschuldiging is, en ook niet wel verdragen kunt om als ongelovigen bestraft te worden, zo laat mij echter eens toe om u te vragen:

(1) Of gij dan denkt dat gij allen in de hemel komen zult? Zo niet, maar indien het integendeel een waarheid is, dat de meeste toehoorders verloren zullen gaan, dan is het zeker dat allen geen gelovigen zijn, want alleen gelovigen zullen in de hemel komen, en niet één van hen zal verloren gaan. En ofschoon gij dit nu niet geloven wilt, zo zal er nochtans eens een dag komen, wanneer gij het, indien de genade zulks niet voorkomt, geloven, zien en ondervinden zult. Wanneer de gelovigen met Christus in de hemel opgenomen, en anderen buitengesloten zullen worden. Velen uwer denken, dat deze leer nodeloos is, doch hoe nodelozer de meesten deze denken te zijn, hoe noodzakelijker en nuttiger het is, dat wij u die verklaren en openleggen.

(2) Zegt gij, dat gij het geloof hebt, dan vraag ik u, vanwaar het gekomen is, en hoe gij hetzelve ontvangen hebt? Ik weet wel dat velen zeggen zullen, wij hebben altijd geloofd, van dat wij het verstand gehad hebben om het goede van het kwade te kunnen onderscheiden; die nochtans, wanneer zij onderzocht worden, niet zeggen kunnen wat het is, noch de minste rekenschap daarvan geven; en evenwel twijfelen zij niet, of het zal wel met hen gaan, zonder eens te vrezen voor de hel. Maar meent gij dat dit het geloof is? O! neen; het is enkel bedrog en inbeelding. Anderen zullen zeggen, wij hebben niet altijd geloofd, nochtans geloven wij somtijds, te weten, wanneer wij enige plichten doen, en ons van grove zonden onthouden. Maar wanneer wij over het verzuim der plichten, of over het doen van de zonden beschuldigd worden, dan missen wij het, en hebben er niets van. En wanneer de dood komt, dan worden dezulken gedrongen om te zeggen: Wij vrezen dat wij onszelf bedrogen hebben. Waar komt dit vandaan, anders dan van deze grond, dat zij hebben willen vasthouden dat zij het geloof gehad hebben? Hetwelk nochtans nooit voor het geloof gehouden zal worden, omdat het de gerechtigheid van Christus niet tot een grond gehad heeft. En daarom is het, wanneer er beschuldigingen komen, daar het ware geloof het enigermate uithoudt, en de beproeving van een beschuldiging uit zal staan, op grond van de gerechtigheid van Christus, daar het de toevlucht toe neemt.

(3) Wij vragen ook, zijt gij van uw geloof verzekerd? Gij zult zeggen, wij hopen en geloven het; en dit is alles wat gij zeggen kunt, hetwelk zakelijk hierop uitkomt, wij beelden ons ongegrond in dat het zo met ons is. En het is opmerkelijk, dat wanneer wij u een andere vraag doen, te weten, welke grond hebt gij voor uw geloof? Dat gij dan in het geheel geen grond hebt. Vraagt men, zijt gij verzekerd dat gij gelovigen zijt? Uw antwoord is, dat kan niemand weten, dat weet de Heere alleen. Is dat niet wonderlijk? En is er niet een onbestaanbaarheid in, dat de mensen zo vrijmoedig hun geloof vasthouden en beweren het te hebben, en dat zij nochtans, wanneer zij het bewijzen moeten, zeggen dat zij het niet weten, en dat niemand daarvan verzekerd kan zijn? Laat het dan niet vreemd voorkomen, dat wij u zo beschuldigen, dat gij van Christus zolang gehoord hebt, en dat gij nog zo weinig, of liever geen geloof oefent in het gebruikmaken van Zijn gerechtigheid.

Doch om dit nog meer overtuigend klaar te maken, zo zullen wij vier kenmerken voordragen, waaruit het waar geloof beproefd en gekend kan worden, en die ook tevens dienen zullen om de valsheid van veler geloof te ontdekken.

1. Het kan beproefd worden *aan de grond daar het op vertrouwt en leunt.* Het waar geloof heeft tot zijn grond de gerechtigheid van Christus, Zijn lijden, en de prijs die Hij aan Gods rechtvaardigheid, tot voldoening voor der zondaren schuld, betaald heeft; *opdat Hij Die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons gemaakt mocht worden,* gelijk er in 2Kor. 5:21 staat. Gij die daar zegt, wij hopen in de hemel te komen, en die met alle kracht vasthoudt dat gij het geloof hebt, ik bid u, beproeft het toch aan deze grond. Wat is het dat u recht geeft om te geloven, of waarop is uw geloof gegrond? Is het de gerechtigheid van Christus die uw geloof grond geeft? Ja, zult gij zeggen, wie gelooft er anders? Is er ook wel iemand onder ons die het leven niet door Christus verwacht? Maar bedriegt uzelf hier niet; er zijn er velen die een soort van achting en eerbied voor Christus hebben, die nochtans Zijn lijden gans niet recht in acht nemen. Velen beschouwen Hem als een *Soeverein*, als Een Die hun zonden vergeven kan, en die daarom ook tot Hem om vergeving daarvan bidden, zonder het gewicht van hun verkrijging van de vergeving te leggen op Zijn dood, maar verwachten die onmiddellijk te bekomen zonder een tussenkomende voldoening. Ja, zij achten dat niet eens noodzakelijk te zijn. Anderen zien op Christus' *bekwaamheid* om zalig te maken, en dus zullen zij ook tot Hem als een bekwame Zaligmaker bidden; door deze worden ook Zijn gerechtigheid en verdiensten, als overtollig en niet noodzakelijk zijnde, uitgesloten. Een derde soort ziet op *Zijn barmhartigheid*, en denken dat Hij goedertieren en genadig is, en dat, gelijk de ene mens de andere vergeeft, Hij ook hen alzo vergeven zal; zonder Zijn gerechtigheid in acht te nemen, of om hun geloof en verwachting van de vergeving op Hem te gronden, als op Een Die door de arbeid van Zijn ziel Gods rechtvaardigheid voldaan heeft, opdat een iegelijk die tot Hem komt, de vergeving zou kunnen ontvangen. Maar daar het ware geloof is, daar begint de ziel haarzelf te zien als gedaagd voor Gods gericht, en als onmachtig om haar eigen schuld te betalen. Zij veroordeelt haarzelf, en is niet alleen bekommerd om van deze of gene beschuldiging bevrijd te zijn, (hetwelk al het geloof is dat velen hebben) maar is ernstig gezet om die beschuldiging beantwoord te krijgen, door zich te begeven tot de voldoening van Christus, op deze gronden, dat er een voldoening is, dat deze voldoening in het Evangelie aangeboden wordt, en zij gewillig is gemaakt om deze te gebruiken. En zo trekt zij het besluit omtrent de vergeving der zonden. Er is tussen de overweging van hun schuld, en hun toepassing van de vergeving, beide het verbond der verlossing aan Gods zijde, en het verbond der verzoening aan de zijde van de zondaar, welke de ziel als datgene beschouwt hetwelk haar recht geeft om het lijden van Christus aan te grijpen, hetwelk de anderen, die zich het geloof inbeelden, niet doen. Een gelovige ziel zegt: Indien deze voldoening niet geschied was, zo zou ik nooit genade verwacht kunnen hebben.

2. Gelijk er in het ware geloof een gebruikmaken van Christus is als gekruist, als de alleenverdienende Oorzaak der rechtvaardigmaking en van het leven, zo wordt het ook hierin geoefend, *dat het zich alleen op Hem als zodanig neerzet en berust.* Maar vermetele zielen, gelijk die het gemakkelijk bevinden om te geloven, zo bevinden zij het ook gemakkelijk om op Hem alleen te berusten. Een ware gelovige vindt aan de ene zijde een grote strijd om tot Christus te komen, en aan de andere zijde om op Hem alleen te berusten, en om Hem als gekruist gesteld te krijgen tot de grond van zijn geloof, gelijk de apostel te kennen geeft, wanneer hij zegt, 1Kor. 2:2: *Ik heb niet voorgenomen iets te we-*

ten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruist. Alhier vinden wij drie gronden van het zaligmakende geloof: (a) Jezus Christus; (b) Dien aangemerkt als gekruist; en (c) een voornemen om anders niet te weten, dan op Hem te rusten om het leven en de zaligheid. Het is in dit opzicht dat de apostel, Fil. 3:8,9, *alle dingen schade en drek acht*, en alles, als het ware, overboord werpt, *opdat hij Christus mocht gewinnen, en in Hem gevonden worden*. Het is voor velen geen zwaar werk om op Christus alleen te berusten, om alle andere dingen te verwerpen en buiten te houden, dat zij die met Hem niet vermengen; en daarom verdenken zij zichzelf in dezen nooit, zomin als in andere dingen. Maar een gelovige vindt hier (gelijk ik zo even zei) een grote strijd en een zware oefening om op Christus alleen te berusten, zodat hij op niets anders, behalve Hem, het minste vertrouwen stelt; omdat hij aan de ene zijde weet, dat er geen ander vast fundament is, en aan de andere zijde, dat het hem natuurlijk is om op andere dingen te vertrouwen behalve Christus.

3. Een ware gelovige arbeidt niet alleen om een vaste grond te hebben om op te bouwen, *maar ook om zijn eigen aangrijpen daarvan, en zijn bouwen daarop, verzekerd te krijgen.* Het is zijn grote bezigheid om het buiten alle bedenking te hebben, dat zijn geloof een waar geloof, en geen vermetelheid of een gissing is, en om de genade des geloofs dadelijk in oefening te hebben in het aangrijpen van Christus. Daar een ander, die maar een vermetelheid, een blote opinie of een gissing heeft, in plaats van het geloof, niet alleen in zijn verbeelding gemakkelijk tot Christus wordt gebracht, maar ook gemakkelijk het geloof in Christus oefenen kan. Zij zullen mogelijk licht toestaan, dat zij de sabbat niet kunnen heiligen, maar dat zij nochtans kunnen geloven, alsof het geloven minder moeilijk was dan de sabbat te heiligen. Zo zullen ook velen toestaan, dat zij niet kunnen bidden, en uit dien hoofde de dienst van God in hun huisgezinnen verzuimen, die nochtans stout zeggen dat zij geloven kunnen, en dat zij ook altijd geloven, alsof het geloven een lichtere zaak was, dan om een kwartier of een half kwartier te bidden. Maar daar het ware geloof is, daar is de oefening daarvan een zware zaak, en de ziel die het bezit, heeft een heilige argwaan omtrent hetzelve, terwijl de bevinding van vele anderen, en ook die van hun eigen, ze somtijds toont dat zij het misvatten kan. Zij is menigmaal bezig om het te beproeven, en nochtans vertrouwt zij het niet, ja, durft niet veel daarop te vertrouwen, zodat zij dikwijls met die man, daar van gesproken wordt in Mark. 9:24, met tranen moet uitroepen: *Ik geloof Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp.* Hij durft zijn eigen geloof niet veel te vertrouwen, en daarom roept hij tot Christus om het vastgesteld te krijgen, en ook opdat hij de greep van zijn aangrijpen mocht bewaren en vasthouden, gelijk het ook zo was met de apostel, Fil. 3:12.

4. Wanneer de gelovigen zich zo tot Christus hebben begeven, zo *is het hun een nieuwe oefening om te weten dat het in waarheid zo is.* Het is voor hen niet alleen een oefening, om te weten hoe zij hun geloof recht zullen gronden, hoe zij alle andere dingen zullen verzaken, om zich alleen tot Christus te begeven, en om hun last op Hem te werpen; maar ook om klaarheid te mogen hebben, dat het waarlijk Christus is daar zij in berusten. Het is geen goed teken, wanneer de mensen ras voldaan zijn met hun geloof, en het nooit tot onderzoek brengen. Dit is ook de reden, waarom velen al twijfelende en al gissende voortgaan tot hun dood toe, welke een scheiding maakt tussen hen en hun ingebeeld geloof, en hetzelve ontdekt maar een bedrog geweest te zijn; daar het integendeel het werk van een gelovige is, om te beproeven of hij gelooft, en om te weten dat hij gelooft, daar hij niet gemakkelijk toe komt. En de reden is, omdat het gevoel van de zonde en het besef

van de toorn Gods, als ook zijn liefde tot God en tot Christus de Middelaar, tegelijk met zijn begeerte om Hem te genieten, niet toelaten dat hij gerust zal zijn, totdat hij verzekerd is. Al deze vier dingen kunnen wij bij elkander vinden, Fil. 3:7-10, daar de apostel van zichzelf en van zijn geval spreekt, toen hij een bekeerd Christen was, in tegenstelling van hetgeen hij geweest is toen hij een farizeeër was, en van zichzelf dacht een sterke gelovige te zijn, zeggende: *Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worden, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is,* enz. Het Voorwerp daar hij bij wilde zijn, is *Christus Jezus;* de wijze hoe, is *niet hebbende mijn rechtvaardigheid*; het middel door welke, is *het geloof in Hem.* Dit is het dat hem tot vereniging met Christus brengt; en dan wilde hij zulks bevindelijk weten, dat hij Hem als een gelovige zaligmakend kende, zeggende: *Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.* Waardoor hij bewijzen wil, tot zijn eigen geruststelling en vertroosting, dat hij waarlijk een gelovige was. Een gelovige is nooit gerust totdat hij in Christus is; ook is het zijn gedurige strijd om van alle andere dingen afgebracht te worden, om op Christus alleen te berusten. Ook blijft hij hier niet rusten, maar hij moet ook klaarheid hebben dat hij in Hem is, en dat hij gemeenschap heeft aan Zijn lijden, en een gelijkvormigheid aan Zijn dood. Dit prijzen wij u aan als uw voorname studie en bezigheid, indien gij anders ooit tot troost voor uzelf bewijs wilt hebben dat gij in Hem gelooft.

TWEE EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:11

Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, (en) verzadigd worden, enz.

HET verdrag der verlossing is een groot verdrag, en wij mogen ook zeggen dat het een goed verdrag is, waarin de grootste dingen, die ooit bedacht waren, verhandeld zijn; waarvan deze twee de hoofdsom zijn: (1) Wat de voldoening zijn zal, die gegeven moet worden aan de oneindige rechtvaardigheid Gods; of welke vergelding er aan God gedaan moet worden, tot voldoening van Zijn rechtvaardigheid voor de zonden van al de uitverkorenen. Dat wordt begrepen in deze woorden, *de arbeid van Christus' ziel.* Dit is alleen de conditie of voorwaarde, op welke de Heere Jehovah handelen wil, en op geen andere. (2) Wat de voldoening of de verzadiging zijn zal, die de Middelaar zal hebben voor Zijn lijden en de arbeid Zijner ziel. Dit wordt begrepen in deze woorden, *om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien,* of, *Hij zal den arbeid Zijner ziel zien, en verzadigd worden.* Op welke twee dingen het verbond der verlossing gegrond is. En hierom is het, dat alles wat tot de zaligheid der uitverkorenen betrekkelijk is, zo vast en zeker staat, dat er geen mogelijkheid is dat er iets kan feilen van al hetgeen dat bedongen is.

Wij hebben reeds gesproken van de prijs, die de Middelaar heeft moeten geven, en van Zijn zware zielenarbeid, die Hij ondergaan heeft in het betalen daarvan.

Nu zullen wij in de *tweede* plaats van de woorden spreken, gelijk die de beloften voorstellen die aan de Middelaar gedaan zijn:

(1) *Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, of Hij zal den arbeid Zijner ziel zien.* Welke woorden een verklaring zijnde van de voorgaande, en ook betrekking hebbende op de volgende, zo wordt er een woord ingevuld, wat die beide insluiten zal, namelijk *vrucht; Hij zal de vrucht van de arbeid Zijner ziel zien;* dat is, het kan niet anders zijn of Hij moet een *zaad* hebben en een talrijke afkomst; en zo toont de belofte in dit opzicht de zekerheid van de vrucht, dat is, Hij zal zeker door Zijn arbeid vrucht voortbrengen.

(2) Hij zal de vrucht van de arbeid Zijner ziel *zien,* of Zijn *zaad* zien. Het is veel een *zaad* te hebben, maar het is nog meer om het te *zien*. Christus zal niet alleen een talrijke afkomst hebben, maar Hij zal de dood overleven, om het opzicht en de bestelling daarover te hebben, ofschoon Hij door Zijn dood het leven voor hen verwerven moest.

Wij zullen uit de eerste belofte *twee leringen* trekken:

A. *De Heere Jezus zal, door Zijn lijden en zielenarbeid, de vrucht die Hij daarin beoogd heeft, zeker bekomen.* Zijn dood en lijden zullen niet tevergeefs of vruchteloos zijn, maar zullen de beoogde vrucht zeker bekomen. Wat wij ook door de vrucht verstaan mogen, hetzij men die neemt voor hetgeen dat in de voorgaande woorden uitgedrukt is, dan zal het *een zaad wezen*, *dat Hij zien of hebben zal;* of voor hetgeen dat in de volgende woor-

den staat, dan is het dit: *het rechtvaardigen van velen;* welke beide op hetzelfde uitkomt, en zal ook zeker geschieden, en in de uitkomst krachtdadig worden gemaakt, gelijk de Heere Jezus Zelf zo zegt, Joh. 12:24: *Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelve alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort.* Alwaar Hij Zijn eigen dood vergelijkt bij het zaadje, of het zaad, hetwelk gezaaid zijnde, in de aarde verrot, en dan opschiet en vrucht voortbrengt. Alzo, wil de Heere Jezus zeggen, zal Mijn dood het zaad, of een zaaitijd zijn, waarop een overvloed van vrucht ten goede en ter zaligheid van velen volgen zal. Deze lering onderstelt:
(1) Dat onze Heere Jezus in het afleggen van Zijn leven, de zaligheid van Zijn uitverkoren volk bedoeld heeft; of anders, Hij heeft in het afleggen van Zijn leven voorgenomen de uitverkorenen zalig te maken. Gelijk Hij Zelf menigmaal zegt: *Ik stel Mijn leven voor Mijn schapen.* En hier worden zij genoemd een *zaad*, een *vrucht*, en die *te Zijner tijd gerechtvaardigd zullen worden.*
(2) Dat dit voornemen door Zijn lijden zeker krachtdadig zal gemaakt worden, want dit de belofte Zijns Vaders zijnde, *dat Hij zaad, of de arbeid Zijner ziel zien zal, en verzadigd worden,* zo kan het niet verijdeld worden. Dit kunnen wij verder uit deze gronden bevestigen:
(a) Omdat het een bedongen en een verhandelde zaak is tussen de Vader en de Zoon, en ook hier beloofd wordt. Indien dan het verbond niet verijdeld kan worden, zo moet dit zijn volle kracht hebben.
(b) Omdat de Middelaar aan Zijn zijde het verbond getrouw vervuld heeft, en daarom kan het niet anders zijn, of de Heere Jehovah, die daarin aan Hem *de verzadiging voor de arbeid Zijner ziel* beloofd heeft, zal ook aan Zijn zijde getrouw zijn. De Middelaar heeft Zijn belofte vervuld, totdat Hij deze dierbare woorden, aan het kruis hangende, uitsprak: *Het is volbracht!* En daarom, zeg ik, moet ook het andere deel van het verbond, dat Hij de vrucht van *de arbeid Zijner ziel zien zal,* insgelijks volbracht worden. (c) Het blijkt ook klaar uit het einde en oogmerk van het verbond der verlossing tussen de Vader en de Zoon, en uit Christus' afleggen van Zijn leven, hetwelk geweest is om het leven aan te brengen voor, en om hetzelve mede te delen aan allen die Hem van de Vader gegeven zijn, aan hen alleen, en aan hen allen. Hierom zegt Hij: *Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen,* Joh. 6:37. *En Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid,* hoofdst. 16:28. Dit nu het einde van het verbond en van de dood van Christus zijnde, als ook het middel waardoor de heerlijkheid der genade geopenbaard wordt, dat het leven niet alleen voor de uitverkorenen verdiend, maar ook dadelijk aan hen zal medegedeeld worden, volgens het oogmerk van de Vader en de Middelaar in het verbond, zo kan het niet anders zijn, of de belofte moet aan Christus Jezus vervuld worden, omdat er (om menselijkerwijze te spreken) een verbintenis is op de Godheid, van de dadelijkheid, de zekerheid en de vrucht van de volbrenging, en om de belofte te vervullen aan de Middelaar.
Het 1. *gebruik* dient *tot onderrichting en opheldering van verschillende dingen, welke door mensen van bedorven zinnen betwist worden.* Want indien dit een waarheid is, dat onze Heere Jezus om Zijn lijden en arbeid der ziel vrucht moet hebben, en wel diezelfde vrucht welke Hij daarin bedoeld heeft, dan is er:
(1) Een zeker, bepaald, en bijzonder getal uitverkorenen, om de vrucht van Christus' lijden deelachtig te worden; omdat er alleen zulk een bijzonder getal aan Hem gegeven is, om door Hem verlost te worden, en dat ook dadelijk deel krijgt aan de weldaad van Zijn

lijden, hetwelk niet feilen kan.
(2) Dat het lijden van Christus niet beoogd is als een prijs en een voldoening voor de zonden van allen en een iegelijk. Want dan zou Hij de vrucht van de arbeid Zijner ziel niet zien, maar voor een groot gedeelte die moeten missen en verliezen, indien Hij beoogd had dat de arbeid Zijner ziel ondergaan zou zijn geworden voor Judas zowel als voor Petrus.
(3) Hier is ook een grond voor de zekerheid en krachtdadigheid der genade Gods in de bekering van uitverkoren zondaren. Want de Heere Jezus kan degenen, die Hem om te verlossen toebetrouwd zijn, zomin verliezen, als Hij de vrucht van Zijn lijden verliezen kan; en dus kan het geloof niet aan des mensen vrije wil gelaten worden, maar is door Zijn borgwording verzekerd voor al de Zijnen. Want gelijk Hij Zelf zegt: *Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke,* Joh. 6:44; zo zegt Hij ook vers, 37: *Al wat Mij de Vader geeft, zal,* en moet, *tot Mij komen.* Er is een almachtige trekking des Geestes Gods, welke anders niet is dan de krachtdadigheid van Zijn genade, waardoor dit onvermijdelijk zeker wordt gemaakt, en niet aan toeval wordt gelaten.
(4) Ziet hier ook de waarheid van de volharding der uitverkoren en wedergeboren heiligen, welke gesteld zijn om de vrucht te wezen van de arbeid Zijner ziel, en om Zijn verzadiging te wezen daarvoor. Want indien dezen afvielen, en tot het einde toe niet volhardden, zo zou de belofte, aan de Middelaar gedaan, los zijn, en niet noodzakelijk volbracht en vervuld worden.
(5) Ziet hier ook hoe de zaligheid der uitverkoren zondaren afhangt van de onderhandeling tussen God en de Middelaar. Hun verlossing hangt af van des Middelaars betalen van de prijs, en hun verkrijgen van de vrucht en weldaad daarvan hangt af van Gods verbintenis aan de Middelaar. Hierom worden wij gezegd *bewaard te worden in de kracht Gods, door het geloof, tot de zaligheid,* 1Petr. 1:5.
(6) Het dient vooral tot opheldering van Gods soevereinheid en de vrijheid van Zijn genade, wanneer zondaren niet kunnen voorgeven enige hand gehad te hebben in het werk, om de schoonheid en de kracht der genade, die daarin doorstraalt, te bederven.
2. *Gebruik*. Hier is iets *tot aanmoediging van dezulken, die gaarne in Christus geloven wilden; en ook iets tot troost en bevestiging van degenen die zich door het geloof tot Christus hebben begeven.*
(1) Tot *aanmoediging* van dezulken die gaarne in Christus geloven wilden, en die, terwijl zij naar Hem verlangen, zoveel tegenstand op hun weg ontmoeten. Het is zeker beloofd, dat Hij een zaad zal hebben, en dat Hij de vrucht van de arbeid Zijner ziel zal zien. En daarom mogen dezulken verwachten dat zij voorspoedig zullen zijn, die gaarne datgene wilden hebben, hetwelk de vervulling is van Gods belofte aan de Middelaar. Want het is in het verbond der verlossing besloten, dat Zijn lijden ten goede van uitverkoren zondaren zijn zou, en dat de Vader Zijn verdiensten, die daardoor teweeggebracht zijn, aan hen zou toepassen.
(2) Ik zeg, het dient ook tot vertroosting en bevestiging van dezulken, die tot Christus de toevlucht hebben genomen, en ook hun zwarigheden ontmoeten om er door te komen. Zij hebben een goede Borg voor hun geloof, en voor alles wat hun zaligheid aanbelangt; Gods belofte aan de Middelaar zal niet tevergeefs of vruchteloos zijn, maar zeker haar vervulling hebben. Indien een arme zondaar gelaten werd aan zijn eigen leiding, zo zou het verbond nooit enige kracht hebben, noch zijn vervulling bekomen; maar nu mag het een arme gelovige tot aanmoediging en tot troost zijn, hoewel ook tot zijn vernedering,

dat het werk nu in een Ander, en in een betere hand is dan die van zijn eigen. Dit heeft tevoren de harten van vele twijfelende gelovigen vastgesteld en versterkt, dat het verbond aan weerszijde, ten aanzien van deszelfs volbrenging, afhangt van de Vader en de Middelaar. De Middelaar onderneemt de betaling van hun schuld, en de Heere Jehovah onderneemt om ze te trekken tot de Middelaar, en om ze door Zijn kracht te bewaren en door te helpen, totdat zij alles ontvangen wat de Middelaar voor hen verdiend heeft.

B. De andere lering is: *Dat al de weldaden en voorrechten, die ooit iemand ontvangen heeft, of ontvangen zal, welke tot het eeuwige leven leiden, of het werk der zaligheid bevorderen, de vruchten van Christus' verdiensten zijn, Die door de arbeid Zijner ziel zijn teweeggebracht.* Wordt een zondaar tot het geloof gebracht, het is de vrucht van Zijn lijden; wordt hij verheerlijkt, ook dat is een vrucht daarvan. En daarom is het dat wanneer er in het ene woord gezegd wordt, *zo zal Hij zaad zien,* dat er in de volgende woorden wordt gezegd, *Hij zal de vrucht van de arbeid Zijner ziel zien;* om te tonen dat de vereniging der ziel met Christus door het geloof, waardoor zij een van Zijn zaad wordt, voortvloeit uit Zijn lijden, en een vrucht is van de arbeid Zijner ziel. Gelijk er gezegd wordt, 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Alwaar onze gerechtigheid, en hetgeen dat tot onze rechtvaardigmaking dienstig is, afgeleid wordt van dat Hij tot zonde, of tot offerande voor de zonde, gemaakt is. En in Gal. 3:13 wordt gezegd: *Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; opdat de zegening Abrahams tot ons heidenen komen zou in Christus Jezus.* Al wat er onder die zegening begrepen is, zowel ten aanzien van het einde, als de middelen door welke wij tot het einde geraken, vloeit voort uit Zijn worden van een vloek voor ons, en van dat Hij gebracht is onder zwaar lijden en zielenarbeid voor ons. In deze lering moeten wij iets aanmerken tot verklaring daarvan; of liever, wij kunnen de lering op verschillende wijzen opnemen, en dan zal zij zichzelf verklaren.

(1) Wanneer wij van de vrucht van Christus' lijden spreken, dan menen wij niet alleen dat onze rechtvaardiging, de vergeving der zonden, en ons komen in de hemel daar vruchten van zijn; maar ook dat ons geloof, onze bekering en heiligheid, met alles wat daartoe leidende is, daar vruchten van zijn. Hierom is aan Christus beloofd: *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht.* En dat degenen die aan Christus gegeven zijn, tot Hem komen zullen, is zowel een belofte, als dat degenen die tot Hem komen, gerechtvaardigd zullen worden; de een volgt zowel op Christus' verbintenis en op Zijn volbrengen daarvan, als de andere.

(2) Wanneer wij de lering zo nemen, dat er niets is dat een zondaar ontvangt, hetwelk tot het leven en de zaligheid leidt, of dat het een vrucht is van Christus' verdiensten, dan ontvangen wij het geloof, de bekering, noch de heiligheid, of enige andere weldaad, dan alleen uit hoofde van de voldoening van Christus.

(3) Of neemt de lering zo, al wat tot volmaking dient van degenen die Christus' zaad zijn, die Hij gekocht heeft, al wat zij nodig hebben, hetzij gerechtigheid, heiligheid, bekering, geloof, hoop, enz., dat alles is door Hem verworven, en is de vrucht van Zijn dood en zielenarbeid. Die lering ontstaat klaar uit de woorden, *Hij zal de vrucht van den arbeid Zijner ziel zien;* dat is, Hij zal zien dat zondaren in Hem geloven, en dat zij zich van hun zonden bekeren zullen, zowel als dat Hij ze verheerlijkt zal zien. Dit zal nader blijken uit deze twee redenen:

Vooreerst, uit de natuur van het verbond, waarin al de beloften, rakende de zaligheid der

zondaren, begrepen zijn. Want dewijl er maar één verbond der verlossing is, en het zowel een belofte van dit verbond is om het hart te besnijden, om de Heere lief te hebben, en om Zijn wet daarin te schrijven, als de vergeving der zonden; en dewijl al de beloften van het verbond van het beding van Christus daarin afhangen, en al die dingen uit de beloften voortvloeien van het verbond dat tussen God en de Middelaar is, zo kunnen de zondaren geen recht hebben tot iets dat beloofd is, dan door het verbond, noch deze deelachtig worden dan door het lijden van Christus.

Ten andere, het blijkt ook uit het einde van het verbond, dat al wat zondaren nodig hebben, zij aan Christus daarvoor verschuldigd moeten zijn. Indien wij nu het geloof, de bekering, of enige andere genade van onszelf, of om ons zelfs wil hadden, dan zouden wij ze niet aan Hem verschuldigd zijn om alles wat wij nodig hebben, gelijk wij dat waarlijk zijn, volgens 1Kor. 1:30,31. *Hij is ons geworden wijsheid van God,* om onze Leraar en Leidsman te zijn; en *rechtvaardigheid,* om onze Rechtvaardiger en de verdienende Oorzaak daarvan te zijn; en *heiligmaking,* om de Verwerver en Werkmeester daarvan te zijn; en, met een woord, tot *verlossing.* En dan wordt er dit, als de reden van alles, bijgevoegd, *opdat het zij gelijk geschreven is, die roemt, roeme in de Heere;* dat is, opdat, hetzij men het geloof, de bekering of enige andere genade aanmerkt, daar geen reden of oorzaak zij voor hoogmoed; maar wetende dat deze dingen van Christus komen, en de vruchten van Zijn koping zijn, al de roem en dankzegging Hem alleen daarvoor mocht toegebracht worden.

Het 1. *gebruik* van deze lering is zeer uitgebreid, overmits hetzelve zou kunnen dienen om iets te spreken tot degenen die nog vreemdelingen van Christus zijn, en ook iets tot degenen die in Hem zijn. Het dient:

(1) Om datgene, hetwelk wij dikwijls gehoord hebben, (doch hetwelk wij niet te dikwijls horen kunnen) aan te wijzen, namelijk die grote blijmare, welke wij te verkondigen hebben door Christus Jezus, dat de verlossing door Hem verworven is voor zondaren, en dat er door Hem een weg van toegang geopend is tot het leven, de vrede en verzoening met God, van welke wij door onze zonden vervallen zijn, en welke wij voor eeuwig zouden blijven verbeurd hebben, indien Christus niet geleden had. Er was een middelmuur des afscheidsels tussen God en ons, welke door Zijn lijden verbroken is, en daardoor voor ons een deur van toegang tot God geopend is geworden, door het voorhangsel van Zijn vlees. Dit moest ons dagelijks tot verkwikking en blijdschap zijn, gelijk het zeker zijn zou, indien wij recht wisten en geloofden wat het voorrecht van de vriendschap Gods was, en wat het gevaar is van in de natuur te blijven liggen, en wat de prijs geweest is die Christus betaald heeft, om de vriendschap met God voor zondaren, en hun bevrijding van de vloek te kopen; dat het Hem veel en zware zielenarbeid gekost heeft, voordat er enige bijzondere genade kon besteed worden, en dat ditzelfde Evangelie, dat aan u verkondigd wordt, een vrucht is van de arbeid Zijner ziel, en dat in het maken van het verbond der verlossing, dit (om zo te spreken) een gedeelte van de verdragsbrief is geweest, dat deze goede tijding bekend gemaakt mocht worden in deze zelfde plaats, en dat die blijde boodschap onder u verkondigd zou worden.

(2) Stelt dan een grote prijs op de middelen, welke uw zaligheid bevorderen kunnen; op het geloof, op de bekering, op heiligheid, op de vrede met God, en dergelijke. Want zij zijn de vruchten van een zeer dure koping, en de uitkomst van een zeer grote strijd, die de Middelaar gehad heeft met de rechtvaardigheid Gods, voordat een zondaar enige daarvan kon deelachtig worden. Er werd zoveel niet gegeven om de wereld te scheppen, als er

betaald geworden is om het geloof, de bekering, toegang tot God, en een ingang in de hemel te kopen voor verloren zondaren. Voor het ene is niets gegeven, maar voor de andere een machtig grote prijs; en daarom vragen wij u:
(3) Hoe het komt dat velen uwer zulke lage gedachten van deze dingen hebben die Christus verworven heeft, dat gij het geloof in Hem zo licht acht, dat zovelen uwer een inbeelding daarvoor houden, zich niet beproeven of zij hetzelve bezitten, zichzelf niet bekommeren of zij het missen, en dat andere dingen zo hoog geacht en gewaardeerd worden? Is er wel iets dat vergeleken kan worden bij hetgeen daar Christus zulk een prijs op heeft gesteld, dat Hij Zijn leven daarvoor gegeven heeft; en daar God zulk een prijs op stelt, dat Hij het aan Christus beloofd heeft als een gedeelte van Zijn verzadiging voor de arbeid Zijner ziel? En nochtans wordt het van de meeste mensen klein geacht. Maar de dag nadert, wanneer gij het geloof van meer waardij zult oordelen, als ook de vergeving der zonden, en een aandeel aan het bloed van Christus, dan de gehele wereld, als gij geroepen zult worden om aan God rekenschap te moeten geven vanwege uw verachting daarvan.
(4) Aangezien dit een waarheid is, dat elke zaak die tot het eeuwige leven leidt, een vrucht is van de koping van Christus, zo vermanen wij u, om de rechte weg in te slaan om die te bekomen. Deze vermaning sluit twee dingen in: (a) Dat gij een rechte keus doet van, en een rechte prijs stelt op die dingen welke gij verkiezen en waarderen moet. (b) Dat gij toch de rechte weg inslaat om die dingen te verkrijgen.
a. Wilt gij weten, *wat gij te verkiezen en te waarderen hebt?* Het zijn die dingen, welke God en de Middelaar, en die de gemeente der eerstgeborenen verkiezen en waarderen; de dingen die Christus verworven heeft, en die de vruchten zijn van de arbeid Zijner ziel, die zijn de alleruitnemendste. Zoekt, betracht, en verkiest dan de dingen welke uw ziel leiden tot het eeuwige leven; zoekt naar het geloof en de bekering, naar vrede met God, om het hart gereinigd te krijgen, naar een zachtmoedige en stille geest, die kostelijk is voor God, zoals de apostel Petrus spreekt, naar vergeving der zonden en heiligheid, om het Evangelie Gods te versieren, en om verheerlijkt te worden, opdat gij God zien en Hem genieten moogt. Deze dingen zijn de beste dingen, en is ongetwijfeld dat beste Deel, hetwelk nooit van hen zal worden weggenomen, welke dat door Gods genade hebben uitverkoren. God deelt grote rijkdommen, staten, landen en koninkrijken uit aan mensen, die Hij niet zoveel geloof wil geven als een mosterdzaadje, en ook niet een druppeltje heiligheid, omdat Hij de een veel minder acht en waardeert dan de ander, en omdat de een Hem niet zo gelijkvormig is, en zulk een blijvende vrucht niet hebben zal dan de ander.
b. Vraagt gij: *Hoe zal men geraken om deze keuze te doen, en om die dierbare dingen te verkrijgen?* Langs geen andere weg, dan die deze lering voorstelt. Want indien alle dingen die tot het leven en de zaligheid leiden, vruchten zijn van de koping van Christus, dan is het zeker dat het uit kracht van Christus' verdiensten is dat gij die verkrijgen moet. De vergeving der zonden komt door het bloed der besprenging, de vrede met God, de genade en de toeneming daarin, de heiligheid en de wasdom daarin, het geloof in al deszelfs oefeningen en voordelen, en alle andere genaden met de heerlijkheid en zaligheid, die worden ons door Zijn lijden toegebracht, omdat Hij deze genaden des Geestes zowel verworven heeft, als de vergeving der zonden, en als de hemel. Christus wordt hier van velen voorbij gezien, menende dat zij de vergeving der zonden en de hemel verkrijgen zullen zonder Hem. Anderen wederom, ofschoon zij dit niet erkennen, vallen in een ander kwaad, en zouden wel van Hem gebruik willen maken tot vergeving der zonden en

tot betaling van hun schuld, indien zij zich bekeren en in Hem geloven konden. Maar totdat zij deze dingen in zichzelf vinden, durven zij niet tot Hem te komen; daar een zondaar, die van zijn zonden en van zijn gevaar overtuigd is, dit als de eerste trap van zijn komen tot Christus wilde neerleggen, en zeggen: Alle bekering en geloof, en het gewillig maken van het hart om met Hem te verenigen en Hem aan te kleven, is de vrucht van Christus' verdiensten; en daarom moet ik aan Hem daarvoor verschuldigd zijn, want er is geen andere mogelijke weg om het te ontvangen. De eerste weg daar een ontwaakte en gevoelig gemaakte zondaar zien moest om vergeving, vrede, bekering, en alle andere dingen, moest naar Christus en Zijn lijden zijn, door Welke die alleen verkregen worden. De zondaren zijn genegen om al te ver te zien, en misvatten zo de orde van alle dingen; en daarom is het, dat wanneer het gevoel van zonden hen treft en dringt, en zij zich tot het geloof begevende, hun harten daarvan afkerig vinden, en daar niet toe gebracht kunnen worden, zij dan moedeloos worden, wanneer zij overwegen en bevinden dat indien het maar een blote toestemming aan Christus was, die van hen gevorderd werd, zij zulks niet zouden kunnen doen. Maar in dit geval heeft de Heere voor, dat zij aan Hem verschuldigd zullen zijn om het geloof en de bekering, om een zacht en een ootmoedig hart, en dat zij die van Hem begeren zullen, zowel als de vergeving der zonden, omdat dit alles door Christus verworven is, en omdat er een mogelijkheid is om er langs deze weg toe te geraken, daar het langs alle andere wegen onmogelijk is. Indien gij deze weg insloeg, om op Christus te zien als de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, en om aan Hem om hetzelve verplicht te zijn, dan zou het door Zijn genade beter met u gaan. Dit is het daar de apostel toe roept, wanneer hij zegt: *Laat ons afleggen alle last, en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is.* Indien er nu gevraagd mocht worden, hoe zullen wij zulks doen? *Ziende,* zegt hij, *op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs Jezus;* en dan volgt er: *Dewelke voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis verdragen, en schande veracht heeft;* de mensen zo tot Zijn lijden leidende, als het vaste fundament van hun geloof.

2. *Gebruik.* Ziet hier ook een grond om de natuurlijke hoogmoed van de mens te doen verstuiven ten aanzien van geestelijke dingen. Hoezo? Waar is de grond daartoe? Hier is het, omdat Christus alles verworven heeft. Hetwelk ook tot bestraffing dienen kan van dezulken, die omdat zij in zichzelf niets hebben, menen dat zij op deze grond niet voorspoedig zullen zijn, gelijk het ook die anderen doen, die iets ontvangen hebbende, daar trots en hoogmoedig op zijn. Om dit wat nader te verklaren, zo moet men overwegen:

(1) Dat er natuurlijk in de mens een trotsheid is; zij willen niet om alles aan Christus verschuldigd zijn; zij willen wel de vergeving der zonden van Hem ontvangen, maar zij willen het geloof en de bekering van zichzelf hebben, als enig koopgeld, dat zij met zich meebrengen tot Hem om de vergeving te kopen. Maar ik bid u, waar zult gij het geloof of de bekering halen, indien gij deze niet van Hem ontvangt? Zijn ze niet Zijn gaven, en de vruchten van Zijn verwerving? Indien dit wel werd aangemerkt, dan zou er geen plaats zijn voor de redekavelingen van het ongeloof; zoudt gij wel anders durven zeggen, dan dat deze dingen de vruchten zijn van het lijden van Christus? En indien dit zo is, moet gij dan niet aan Hem daarvoor verschuldigd zijn? En gelijk dit de redekavelingen van het ongeloof de mond stopt, zo stopt het ook de mond van de zondaar, en het vernedert hem meer, dan of hij deze dingen in of van zichzelf had, en maar alleen aan Christus verplicht was voor de gerechtigheid en rechtvaardigmaking.

(2) Men moet ook overwegen, dat er menigmaal veel trotsheid en hoogmoed is in dege-

nen die het geloof hebben, en die zich neigen om te denken dat zij beter dan anderen zijn. Maar indien gij het geloof hebt, vanwaar hebt gij het ontvangen? Of wie heeft u onderscheiden? Is het niet een vrucht van Christus' koping of verdiensten? Zult gij dan hoogmoedig zijn op datgene, hetwelk de verdienste is van een Ander? Dit is een armhartige geestelijke trotsheid, en die een stank is in de heilige neusgaten des Heeren, om Zijn goedheid te misbruiken tot hoogmoed, omdat Hij datgene voor u gekocht en aan u besteed heeft, hetwelk gij zelf nooit gekocht of verkregen zoudt kunnen hebben. Indien de mensen dan niets hebben, zo is het goed dat zij dit gedachtig zijn, dat Christus alles verworven heeft wat zondaren nodig hebben, en dat het in en door Hem kan verkregen worden. En indien zij iets hebben, dat zij er niet hoogmoedig op worden, maar gedenken dat alles wat zij hebben, een vrucht van Christus' verdiensten is, en dat er daarom geen grond is om er hoogmoedig op te wezen.

Het 3de *gebruik* dient, om aan te tonen de grote verbintenis die op zondaren ligt, welke enig bijzonder goed of genade van God ontvangen. Het is Christus Die alles verworven heeft, en daarom behoorden zij alles wat zij ontvangen hebben, te gebruiken en aan te leggen voor Hem Die alles gekocht heeft; gelijk er staat, 1Kor. 6:19,20: *Gij zijt uws zelfs niet, maar gij zijt duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam, en in uw geest, welke Godes zijn.* Al wat gij hebt van het geloof, van de bekering, van de heiligheid, of van het vermogen om God te dienen en te verheerlijken in uw standplaats, dat alles is met een dure prijs gekocht, en daarom moest gij God verheerlijken in het recht gebruikmaken en aanleggen daarvan. Wij zouden het voor geen kleine voortgang en vordering in de godsdienst aanzien, indien gij gebracht waart om onder een behoorlijke indruk te wandelen van uw verbintenis aan Christus, als hebbende alles wat dienstig is tot uw zaligheid, van Hem. Wat doen wij, of wat kunnen wij doen? Het is Christus Die alles gekocht heeft, en Die alles schenkt. Wij kunnen niets van onszelf doen, dan Zijn verdiensten misbruiken; en was het niet dat de vastheid van onze verbondsonderhandeling afhing van het eerste verbond, namelijk het verbond der verlossing, dat tussen Jehovah en de Middelaar besloten is, zo zouden wij gans het verdrag tussen God en ons bederven, en alle dagen, indien niet elk ogenblik, verbreken.

De andere belofte is, *dat Hij het zaad zien zal*. Het is, gelijk wij tevoren gezegd hebben, wat anders een *zaad te hebben,* en wat anders *een zaad te zien.* De eerste belofte ziet op Zijn *hebben* van een *zaad;* deze op Zijn *zien* daarvan. Waaruit wij mogen leren, dat er niet alleen een *zaad* aan Christus beloofd is, maar ook het *zien van een zaad*; niet alleen de vrucht, maar ook de bestelling over, en het gebruikmaken daarvan. Of dus, er is niet alleen een *zaad* aan Christus beloofd, maar ook het *opzicht daarover;* Hij zal geen andere voogden (om zo te spreken) hebben, aan welke Hij Zijn kinderen laten zal, dan aan Zichzelf. Hij zal sterven, en door Zijn dood een zaad verwerven, en nochtans zal Hij ook door Zijn dood de Opziener worden van datzelfde zaad, hetwelk Hij door Zijn dood verkregen heeft. Hierin straalt de waardigheid van Christus' ambt, en de troost van een gelovige op een luisterrijke wijze door, dat Christus Jezus niet alleen de Verwerver is van ons leven, maar ook de Opziener daarvan. Hiervandaan dat besluit van de apostel, Hebr. 7:25: *Waarom Hij volkomenlijk kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Hij heeft niet alleen het leven en vele andere goede dingen voor de gelovigen verworven, maar Hij leeft om deze Zijn verdiensten aan hen toe te passen. Indien de dood Hem had overwonnen, zo zou er waarlijk een groot gevaar, indien niet een gehele wanhoop geweest zijn, van ooit Zijn verdiensten deelachtig te

worden, als ook een grote breuk in onze vertroosting. Maar nu Hij Zelf Executeur, of de Uitvoerder van Zijn eigen testament is, en door Zijn Geest de toepassing daarvan maakt; wat ontbreekt, of wat kan er nu ontbreken? Het is klaar, dat wij een levende Middelaar hebben, gelijk Hij Zelf zegt, Op. 1:18: *En Die leef, en Ik ben dood geweest; en ziet, Ik ben levend in alle eeuwigheid.* O! zondaren, treedt dan toe tot Zijn lijden, en zoekt de toepassing van Zijn verdiensten te verkrijgen, dewijl Hij toch leeft om die toe te passen. Het zal zeker een grond van zware beschuldiging zijn tegen ulieden, die Zijn lijden licht acht, en niet tot Hem komen wilt, dewijl Hij leeft. En dewijl gij, hetgeen Hij zo hoog waardeert, namelijk, de vrucht van Zijn lijden, verwerpt, veracht en licht acht; o! wat zal dit niet een verzwaring van uw schuld zijn, om, terwijl Hij als toeziet wat er van Zijn lijden en de arbeid Zijner ziel worden zal, bevonden te worden Hem te verachten en te versmaden? Hij neemt bijzonder acht op het ademen van het geloof, daar die gevonden wordt; en Hij heeft een welgevallen aan de minste beweging daarvan. Maar Hij weet ook wie Hem veracht, en weigert om in Hem te geloven; alles is bij Hem als in Zijn boek aangetekend. De Heere geve ons dan wijsheid, om de rechte keuze te doen!

Nu komen wij tot de *derde* zaak, welke in het eerste deel van de woorden begrepen is, namelijk, *Hij zal verzadigd worden.* Wij kunnen deze in drie opzichten aanmerken:

(l) Gelijk die ziet op Christus' oogmerk, Die gelijk iemand is in het lopen van een loopbaan, welke de prijs voor en onder zijn oog heeft. Hier wordt dan ingesloten, dat Hij Zichzelf in het afleggen van Zijn leven iets voorstelt, hetwelk Hem niet missen zal, maar dat Hij zeker zal bekomen, en daarin verzadigd worden. Er zijn aan Hem zovelen gegeven, voor welke Hij Borg wordt, op voorwaarde dat Zijn gerechtigheid aan hen zal medegedeeld worden, en dat niemand die zal missen.

(2) Gelijk die ziet op het getal en de zekerheid van de vruchten en uitwerkingen, ten aanzien van degenen die Hem gegeven zijn; *Hij zal verzadigd worden*. Hem zal, ofschoon niet alle mensen, nochtans een genoegzaam getal gegeven worden, namelijk zovelen als Hem verzadigen en vergenoegen zal. En al wat Hij beoogd heeft in het afleggen van Zijn leven, daarvan zal Hij niets missen, maar Hij zal er in verzadigd worden; en zo moeten de woorden in een dadelijke zin verstaan worden, te weten, van Gods dadelijk volbrengen van hetgeen de Middelaar verzadigen of voldoen zal.

(3) Gelijk die op de vrucht en het gevolg ziet van de voorgaande belofte. En zo moet deze in een lijdelijke zin genomen worden voor het genoegen dat Hij heeft in de vrucht van Zijn lijden, en in het zien dat zondaren het goede daarvan ontvangen. Zodat de zin is, Hij zal ten volle vergenoegd en verzadigd, ja, verheugd en (om zo te spreken) getroost zijn in dezen, voor al de arbeid Zijner ziel, wanneer velen gebracht worden om in Hem te geloven, en om veel goeds van Hem te ontvangen.

Om dit een weinig verder te verklaren, zo mogen wij de woorden opnemen als op verschillende gelijkenissen zinspelende; gelijk als:

(l) Op hongerige en dorstige personen, die gezegd worden verzadigd te zijn, wanneer hun honger en dorst door spijs en drank wordt weggenomen; hetwelk dan te kennen geeft, dat de Heere Jezus in het volbrengen van het werk der verlossing een heilige honger en dorst gehad heeft, en dat deze Zijn honger en dorst verzadigd zijn geworden in de zaligheid der uitverkorenen, en in alles wat daartoe leidt, gelijk Hij Zelf zegt, Joh. 4:32: (alwaar Hij deze zelfde gelijkenis gebruikt) *Ik heb een spijze om te eten, die gij niet weet.*

(2) Wij kunnen de woorden nemen als zinspelende op iemands arbeid in het planten van een hof of wijngaard, welke het tot genoegen en verzadiging is, wanneer al de bomen

groeien en vruchten dragen. En dan is de zin, dat onze Heere Jezus grote onkosten, moeite en arbeid zal doen, om de zondaren te doen worden bomen der gerechtigheid, en dat die allen voor welke Hij geleden, en zoveel moeite en arbeid gedaan heeft, wel mogen varen, en eindelijk zo vruchtbaar zijn, dat Hij in hen ten volle verzadigd en voldaan zal wezen, en alles wel besteed achten.
(3) Wij kunnen ze ook nemen met zinspeling op een vrouw in barensnood, welke in Joh. 16:21 gezegd wordt *droefheid te hebben, dewijl haar ure gekomen is; maar warmeer zij het kindeke gebaard heeft, zo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap dat een mens ter wereld geboren is.* Op deze gelijkenis wordt hier inzonderheid gezinspeeld; hierom wordt des Heeren Jezus' lijden een *arbeid* genoemd, wegens de angst en pijn die Hij daarin geleden heeft, en omdat het einde daarvan geweest is om kinderen voort te brengen, welke tevoren Zijn zaad genoemd werd. Het is alsof de profeet zei: Onze Heere Jezus zal grote droefheid in Zijn lijden hebben, maar Hij zal nochtans een zaad voortbrengen; en gelijk een vrouw blijdschap heeft in het kindeken dat geboren is, alzo zal de Heere Jezus meer troost en blijdschap hebben in het voortbrengen van gelovigen, dan Hij droefheid gehad heeft in voor hen het leven te verwerven, ofschoon die ook zeer groot geweest is.
Uit de woorden, dus aangemerkt en verklaard zijnde, mogen wij deze twee leringen ontvangen:
(1) Dat onze Heere Jezus uitnemend verheugd, verzadigd en weltevreden is, dat arme zondaren van Zijn lijden gebruik maken, en het goede daarvan genieten. Dit is een zaak daar Hij zonderling in voldaan is, en een groot genoegen in heeft.
(2) Dat dewijl onze Heere Jezus zulk een groot behagen heeft in der zondaren gebruik maken van Zijn lijden, zo is er alle reden en billijkheid dat Hem die verzading of voldoening gegeven wordt. Dit volgt niet alleen op het voorgaande, maar het ontstaat klaar uit de woorden; want deze verzading is Hem beloofd en toegelegd voor de arbeid Zijner ziel. En gelijk het recht en billijk is, dat degenen die arbeiden, van de vrucht van hun arbeid genieten, en dat de huurling zijn huur ontvangt; zo is het niet alleen tot verzadiging of voldoening voor Christus, dat zondaren het goede van Hem genieten, maar het is ook billijk en rechtvaardig, dewijl Hij het voor zulk een dure prijs heeft moeten kopen.
Belangende de *eerste* lering, namelijk: *Dat onze Heere Jezus uitnemend verheugd en verzadigd wordt, wanneer zondaren van Hem gebruik maken, en het goede van Hem genieten.* Al was er geen ander bewijs voor, zo zou deze tekst genoegzaam zijn om zulks te bevestigen. Wilt gij dan weten wat Christus in Zijn lijden bedoelt, wat Hem als een vergelding voor al de arbeid Zijner ziel vergenoegen en verzadigen zal? Dit is het, *dat Hij de vrucht zien mag van den arbeid Zijner ziel*, dat zondaren het goede van Hem ontvangen, en door Hem gezaligd worden. Er is niets dan dit alleen, hetwelk Hem vergenoegen of verzadigen zal. Het zou een grote zaak zijn om het geloof hiervan in onze harten gevestigd en geworteld te hebben, wanneer wij hetgeen Hij geleden heeft recht aanmerken; hoe laag Hij Zich vernederd heeft om een Mens, ja, om *een Man van smarten en verzocht in krankheid te worden, om versmaad en veracht te worden,* om de vloek op Zich te nemen, en om in angst en in arbeid te zijn. Wanneer wij ook recht begrijpen wat Hij in dit alles bedoelt, en wat Hij als een genoegzame vergelding voor dit alles houdt, namelijk dit, dat wanneer Zijn Evangelie verkondigd wordt, dat dan arme zondaren onder gevaar van toorn en beschuldiging der zonden gebracht zou worden, om door vereniging met Hem al hun beschuldiging hiermee te beantwoorden. Onze Heere Jezus heeft Gods rechtvaardig-

heid voor zondaren voldaan; en wanneer arme zondaren onder het gevoel van verharding des harten zijn, dat zij dan op diezelfde grond zouden zien, om van die kwaal genezen te worden, namelijk op Zijn lijden, hetwelk zowel de verzachting van het hart, als de rechtvaardigmaking en de vergeving der zonden verdiend heeft. En wanneer een zondaar mistroostig en neerslachtig is wegens de zonden en het mishagen Gods, dat hij zich dan vertroost en opbeurt in zijn lijden; dit, ja dit is Hem aangenaam en tot verzadiging. Ik zeg, het zou een grote zaak zijn om dit recht geloofd te krijgen, dat de zondaren niet half zo gewillig zijn om zich in Zijn lijden te verbergen en te verheugen, als de Heere Jezus (met eerbied gesproken) verheugd is om hen beveiligd, verblijd en welvarend te zien; de blote melding hiervan moest als merg voor onze beenderen zijn.

Maar om dit nog een weinig nader te verklaren, zo zullen wij (1) kort aantonen wat dit genoegen, of deze verzadiging is. En dan zullen wij (2) enige gronden aantonen, om de waarheid daarvan te bevestigen, dat onze Heere Jezus waarlijk verheugd is om arme zondaren tot Hem te zien komen, en om alle goeds van Hem te ontvangen.

1. Wij hebben, toen wij over die woorden spraken, in vers 10, *het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand voorspoedig of gelukkiglijk voortgaan,* aangewezen hoe het voor de Heere Jehovah een welbehaaglijke zaak is; en nu wij daar wederom van spreken in dit 11de vers, met betrekking op de Middelaar, zo zullen wij het opnemen in deze bijzonderheden:

(1) Er is in onze Heere Jezus niet alleen een genoegen, dat zondaren het goede van Hem ontvangen zullen, voor zoveel dit een zaak is die Hij vordert, en die overeenkomt met Zijn geopenbaarde wil, en die van hen als hun plicht vereist wordt; in welk opzicht dit aangenaam voor God is, en dus ook niet anders dan aangenaam kan zijn voor de Middelaar.

(2) Ook is dit genoegen niet alleen ten aanzien van het einde van Zijn lijden, hetwelk ondergaan is om een weg te banen en een deur te openen tot de troon der genade, door het voorhangsel van Zijn vlees, opdat arme zondaren zouden mogen komen tot een Fontein om in te wassen, en toegang hebben tot God door Hem. Hetwelk het einde zijnde, waartoe Hij Zijn leven afgelegd heeft, zo kan het niet anders dan welbehaaglijk zijn voor God, omdat het Zijn einde geweest is in het geven van Zijn Zoon om te sterven. En zo is het ook tot genoegen van de Middelaar. Maar:

(3) Het is Hem ook tot genoegen dat zondaren tot Hem komen, op Hem vertrouwen, en alle goeds van Hem ontvangen, in twee andere opzichten. (a) Ten aanzien van de eer die Hem aangedaan wordt. Wanneer een zondaar in Hem gelooft, dat acht Hij een zetten van de kroon op Zijn hoofd te zijn. Ziet tot dat einde Hoogl. 3:11 en Joh. 5:23,24. En ofschoon er een mogelijkheid geweest was om tevoren God te eren, zo kan er nochtans geen eren zijn van de Middelaar, totdat de mensen door het geloof gebruik maken van Zijn lijden. Ook is het op deze grond dat Christus klaagt, wanneer zij Hem niet gebruiken. En daarom is het, dat wanneer zondaren op Hem vertrouwen in het aanbevelen van de zaligheid van hun zielen, en zij tot dat einde van Zijn ambten gebruik maken, opdat Hij in hen volbrenge hetgeen waartoe zij verordineerd zijn. Dat kan niet anders dan aangenaam en welbehaaglijk voor Hem zijn. (b) Ten aanzien van dat medelijden, hetwelk de Heere Jezus heeft met Zijn eigen leden. Want ofschoon de Middelaar nu in de hemel verheerlijkt is, zo heeft Hij nochtans een menselijk hart en genegenheid op een onbegrijpelijk heerlijke wijze; en daarom heeft Hij een liefhebbend medelijden met hen, en dus is Hij ook enigszins bewogen over hun goed en hun kwaad. Hem nu alzo aanmerkende,

heeft Hij een genoegen en vermaak in het goede en in de welvaart van Zijn volk; ook is hun genoegen en vermaak in Hem, een genoegen en een verzadiging voor Hem.
2. Wat nu de verklaring en bevestiging van deze waarheid aangaat, deze zou uit vele gronden bevestigd kunnen worden; doch wij zullen er maar enige voorstellen, welke allerduidelijkst bewijzen zullen, dat het een alleraangenaamste zaak voor Christus Jezus is, om te zien dat zondaren gebruik van Hem maken, en veel goeds door Zijn lijden ontvangen. Dit Zijn genoegen kan al afgeleid worden van eeuwigheid, en beschouwd worden tot in eeuwigheid.
(1) In het oprichten van het verbond der verlossing is het Hem tot genoegen en vermaak geweest om er in te gaan, als blijkt Ps. 40:9: *Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen.* Het verbod werd zo ras niet voorgesteld, (indien wij zo spreken mogen van hetgeen dat eeuwig is) of Hij stemde dat gewillig en blijmoedig toe. Dit wordt ook bevestigd, Spr. 8:31,32, alwaar de zelfstandige Wijsheid des Vaders wordt ingevoerd, zeggende: *Toen was ik een Voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermakingen. Te allen tijde voor Zijn aangezicht spelende; spelende in de wereld Zijns aardrijks; en Mijn vermakingen zijn met de mensenkinderen.* Onze Heere Jezus was voor de grondlegging der wereld al verheugd in het vooruitzicht dat er zulk een zaak zou zijn, dat in zulke en zulke plaatsen der wereld, zulke en zulke zondaren geroepen zouden worden, om het goede van Zijn lijden te ontvangen. Even gelijk iemand op een lange reis zich verheugen kan in het vooruitzicht van het einde daarvan, eer hij aan het einde daarvan is.
(2) Zien wij verder op de uitvoering van Zijn ambt als Middelaar, en op Zijn uitvoeren van het werk der verlossing, dan zullen wij bevinden dat Hij het met groot genoegen en met vermaak doet. Hierom is het dat toen Hij aan de fontein Jakobs neerzat, vermoeid zijnde van de reis, en niet te eten of te drinken had, dat Hij voor een arme zondige vrouw gaat prediken. En toen de discipelen gaarne gehad wilden hebben dat Hij Zich verkwikt had met hetgeen zij gekocht hadden, zo zei Hij tot hen: *Ik heb een spijze om te eten, die gij niet weet.* En toen zij zich verwonderden wat voor een spijze dat wel wezen mocht, zo zei Hij verder tot hen: *Mijn spijze is, dat ik doe den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbreng.* En wat was dat? Een arme onkuise vrouw te onderwijzen, en om haar door Zijn spreken te brengen tot erkentenis dat Hij de Messias was, en om Hem als zodanig aan te nemen. En door dat gezegend werk werd Zijn honger en zijn dorst verzadigd. Ziet Joh. 4. Zo ook Luk. 22:15, alwaar Hij tot Zijn discipelen zei: *Ik heb grotelijks begeerd dit pascha met u te eten, eer dat Ik lijde*. En hoofdst. 12:50 zegt Hij: *Ik moet met een doop gedoopt worden, en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij!* Ofschoon het drinken van die drinkbeker verschrikkelijk was, en de bespottingen en lasteringen in zichzelf niet beminnelijk waren, zo heeft nochtans de liefde die Hij voor de zaligheid der zondaren had, al derzelver bitterheid overwonnen, en deze zoet gemaakt.
(3) Er is niets daar Hij meer over klaagt, niets dat Hem meer vertoornt en vergramt, dan dat Hij niet gebruikt wordt. *Gij wilt niet tot Mij komen,* (zegt Hij) *opdat gij het leven moogt hebben;* om te tonen, dat het beste onthaal dat zij Hem geven kunnen, was, dat zij tot Hem kwamen om het leven. Ook wordt er gezegd, dat *Hij vertoornd en bedroefd was over de verharding hunner harten,* Mark. 3:5. Ja, Hij weende over hen om deze oorzaak, zeggende: *Och! of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient,* Luk. 19:41,42. Hetwelk alles dat groot genoegen aantoont, dat Hij gehad heeft en nog heeft, dat zondaren het goede van Hem ontvangen. Zo wordt er ook gewoonlijk in het Hooglied van deze zaak gesproken, gelijk als hoofdst. 2:16, daar Hij gezegd wordt *te*

weiden onder de leliën. Al het onthaal dat Hij in deze wereld ontvangt, is dat Hij op de vruchten van Zijn eigen werk onthaald wordt, in degenen die Hem verwelkomen. Ik zal nog maar één plaats noemen, en die is Ps. 147:10,11: *Hij heeft geen lust aan de sterkte des paards. Hij heeft geen welgevallen aan de benen des mans. De Heere heeft een welgevallen aan die Hem vrezen.* Dit wordt in de volgende woorden nog nader verklaard, en getoond wat het is, daar Hij een welgevallen aan heeft, *aan degenen die op Zijn goedertierenheid hopen,* dat is, aan degenen die door het geloof tot Hem naderen; in dezen heeft Hij boven alle anderen in de wereld een welgevallen. Het was een wenselijke zaak indien dit geloofd werd; is iemand wel zo onheilig, of hij is gereed om te denken dat indien hij wist waarmee hij God of Christus behagen kon, dat hij het doen zou? Doch dat wordt Hem hier gezegd, dat dit Zijn welgevallen, ja, enkel Zijn welgevallen is; en wanneer dit ontbreekt, dan is er niets hetwelk Hem behagen zal, namelijk, dat gij van Christus' lijden gebruik maakt, en Hem in Zijn ambten gebruikt, om het goede te ontvangen dat daardoor verkregen kan worden. En daarom:

Hetwelk de *tweede* lering is, zo is er alle reden en billijkheid, om Hem in dezen die verzadiging en voldoening te geven. Dit is het waartoe gij geroepen wordt, en daar Hij een welgevallen aan heeft. En wanneer dit niet wordt gedaan, al wilde *gij Hem dan duizenden van rammen, of tienduizenden van oliebeken, ja, ook de vrucht van uw buik geven voor de zonde uwer ziel*, dat alles zal Hem niet te voldoen, en Hem niet aangenaam zijn, omdat dit alleen de verzadiging is, die Hij hebben wil voor de arbeid Zijner ziel.

Dit zal ik nu eerst een weinig *verklaren en aandringen,* en dan zal ik tot het *gebruik* daarvan overgaan. Vraagt gij dan: *Wat is de vrucht van de arbeid van Christus' ziel, die Hem verzadigen zal?* Het is niet alleen dat gij zoekt om in de hemel te komen, en ook niet alleen dat gij ernstig zijt in de plichten der heiligheid, alsof die Gode aangenaam waren, zonder opzicht op Christus' lijden; maar het is het gebruik maken van Zijn lijden, tot verkrijging van die dingen. Wanneer de mensen door dit middel, door deze verse en levende weg in de hemel zoeken te komen, en ernstig zoeken te zijn in de plichten der heiligheid; wanneer zij, die in de weg der heiligheid niet konden wandelen, daar nu in wandelen, *leunende op hun Liefste,* en zich benaarstigen om door het geloof in Hem te leven. Dit is het daar Hij voornamelijk Zijn welbehagen in heeft, en waarmee Hij verzadigd wordt, wanneer een arme zondaar wordt gebracht om Hem te gebruiken tot bevrediging en verzoening met God, tot kracht en sterkte in alle geboden plichten, tot zijn vertroosting en inleiding in de hemel. En dus feilen hier niet alleen alle onheilige mensen, welke in zorgeloosheid leven, zonder ooit op de hemel, op vrede met God, of op de betrachting der heiligheid te denken; en ook niet alleen die, welke de wet en haar bestraffingen achter hun rug werpen; (dezen zijn voor God en voor Christus Jezus hatelijk) maar hier worden ook bestraft al dezulken die het lijden van Christus niet gebruiken tot vrede en verzoening met God, tot gerechtigheid en sterkte, tot troost en bemoediging, en die op Zijn goedertierenheid niet hopen. De reden is, omdat, ofschoon het mogelijk was dat zij enige voortgang konden maken in de heiligheid, en in die weg tot troost en vrede konden geraken, het nochtans de vrucht van Christus zielenarbeid niet zou zijn, omdat Hij voorbij gegaan wordt, en zo kan het voor Hem geen verzadiging zijn. Maar wanneer een arme zondaar ziet dat hij uit zichzelf niet tot God kan komen, zijn eigen vrede niet maken kan, en niet welbehaaglijk in de weg der heiligheid kan wandelen, en zo tot Christus de toevlucht neemt, en van Zijn verdiensten gebruik maakt. Hierin ligt het genoegen van Christus, om zulk een zondaar te zien komen, om zichzelf te verbergen onder de schaduw van

Zijn lijden. En in dit opzicht is het, dat hoe benauwder een zondaar het heeft, het Hem des te meer verzadigt, dat Hij in Zijn dood en lijden gebruikt wordt, omdat langs deze weg des zondaars leven meer openbaar wordt geheel de vrucht te zijn van Zijn lijden. Dat nu zulk een mens enige kracht, troost of vrede heeft, en tot de hemel toegelaten wordt, dat alles is alleen door de arbeid Zijner ziel, en is Zijn grote voldoening en verzadiging.
En daarom vermanen wij u, indien gij, met eerbied gesproken, Christus een gunst wilt doen, (en o! wat is dit niet een krachtige beweegreden, dat snode zondaren, die het stof Zijner voeten zijn, bekwaam geacht zouden worden om Hem een gunst te kunnen doen) om dit inzonderheid te betrachten; dat Christus, ten aanzien van u, de arbeid Zijner ziel zien mag, en verzadigd worden, en opdat al Zijn goedertierenheid, die Hij u aanbiedt, niet tevergeefs mag zijn. Dit is de grote hoofdzaak van het Evangelie, ten aanzien van hetgeen dat op u wordt aangedrongen. En dit is de wonderlijke beweegreden, door welke het aangedrongen wordt, dat het voor Christus welbehaaglijk, en Hem tot verzadiging is; en daarom moest gij in Hem geloven. Het zou bemoediging genoeg zijn, dat het nuttig en voordelig is voor uzelf; maar al waren uw harten als steen, zo moest u dit daartoe bewegen, dat onze Heere Jezus niet meer voldoening of verzading van u begeert voor al de arbeid Zijner ziel, dan dat gij van Zijn lijden gebruik maakt, dat gij de aanbieding van Zijn genade niet tevergeefs ontvangt, en daaronder niet onvruchtbaar zijt. Kortom, hier wordt ons (ach of gij het ter harte nam!) het meest wonderlijk, onbegrijpelijk en onuitdrukkelijk verzoek voorgesteld, aan ons zondige schepselen, van Hem Die de Schepper is van hemel en van aarde; en wat is dat nu voor een verzoek? Het is zakelijk dit, alsof Hij zei: Ik ben in zware arbeid en pijn voor u geweest, nu bid Ik u, laat het toch niet tevergeefs zijn, maar laat Mij de vrucht daarvan zien. En (om met eerbied van de majesteit Gods te spreken) het wil ook dit zeggen: Laat onze Heere Jezus van Zijn lijden geen berouw hebben; want zovelen als deze aanbieding horen, en hun zielen aan Hem niet toevertrouwen, die doen al wat in hen is, om het Hem te doen berouwen dat Hij ooit Mens geworden is, en zoveel geleden heeft, wanneer Hij dus zo onvriendelijk van hen onthaald en vergolden wordt, aan welke Hij de aanbieding doet. Dit is nu een zeer dringende noodzakelijkheid van Hem te moeten gebruiken, wanneer zulk een drangreden wordt gebruikt. Want dan staat het zo met u, en Zijn aanbieding spreekt aldus: Of, maakt van Christus en de arbeid Zijner ziel gebruik tot zaligheid van uw ziel, opdat Hij verzadigd worde; of, indien gij Hem veracht, zo verderft gij niet alleen uw eigen ziel, en maakt dat die verloren moet gaan, maar gij weigert ook om Christus te verzadigen voor de arbeid Zijner ziel, en doet zo al wat in u is, om het einde en het oogmerk van Zijn lijden te verijdelen. Is dit dan geen sterk klemmende drangreden? De uitkomst van uw aannemen of verwerpen van Christus zal deze zijn: Indien gij Hem aanneemt, dan voldoet en verzadigt gij Hem; doch indien gij Hem verwerpt, zo zegt gij dat gij Hem geen verzadiging geven wilt. Wat kan men daar nu van verwachten, wanneer Christus zoveel geleden heeft, en wanneer al wat van u vereist werd, niet anders was dan dat gij van Hem gebruik maken zou, en wanneer het u gezegd werd dat gij Hem verzadigen zou, dat gij zulks hebt geweigerd? O! wat een schrikkelijke beschuldiging zal dit niet zijn op de grote dag? Om dit nu een weinig nader aan te dringen, zo zullen wij u hier tonen: (1) Waartoe wij u vermanen. (2) Wat de kracht van deze drangreden is.
a. Wij vermanen u in het algemeen:
(1) Dat gij u benaarstigt om uw eigen zaligheid uit te werken. Dit is het daar Hij u toe roept, Spr. 1:22,23: *Gij slechten, hoelang zult gij de slechtigheid beminnen? En de spot-*

ters voor zich de spotternij begeren? Keert u tot Mijn bestraffing. Ziet, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloediglijk uitstorten, Ik zal Mijn woorden u bekend maken. Zijn oogmerk is, dat gij uw ziel zoekt bevrijd te krijgen van de toorn. Gelijk dit nu niet schadelijk is, of onaangenaam voor u moest zijn, zo zal het tot genoegen en verzadiging zijn voor Hem.
(2) Het is niet dat gij u enkel benaarstigt om zalig te worden, maar dat gij zulks doet door Hem. Gij moest de vergeving der zonde en de rechtvaardigmaking zoeken door Zijn gerechtigheid en voldoening. Ook moest gij geen ander argument voor God brengen, om te pleiten om uw bevrediging, dan dit alleen. Gij moest de heiligheid zoeken als een vrucht van Zijn dood, dewijl Hij *Zichzelf overgegeven heeft, opdat Hij Zichzelven een eigen volk reinigen zou, ijverig in goede werken,* Tit. 2:14. Ja, gij moest de heilige plichten zoeken te doen door Zijn kracht, en door het geloof in Hem leven; dit zou uw overwinning over de wereld zijn, als ook de ziel van de praktijk van alle heilige plichten.
(3) Gij moest u ook benaarstigen om in Hem, en door hetgeen dat in Hem is, een troostvol en blijmoedig leven te hebben, alsof hetgeen dat in Hem is het uwe was, gelijk het zulks ook wettelijk zo is, door het geloof in Hem. Gij moest uw mond gestopt hebben, als niets in uzelf hebbende om op te roemen, en om (gelijk ik zo even zei) uzelf te vertroosten uit hetgeen dat in Hem is, namelijk te hopen op Zijn goedertierenheid. Kortom, het is vrede met God te zoeken door Hem, de heiligheid in Zijn kracht te verrichten, en om een troostvol en blijmoedig leven te leiden, door de gronden van blijdschap, welke u in Hem gegeven zijn, hetwelk immers zeer redelijk en betamelijk is. Wilt gij Hem dan een gunst doen, en Hem genoegen en verzadiging geven, doet alleen dit, geeft Hem uw ziel om zalig te maken in Zijn eigen weg; komt tot Hem onder een gevoel van uw zonde, uw vrede grondende op Hem. Want ofschoon gij zwak zijt in uzelf, zo is Hij nochtans de sterke Held, bij Wie God hulp besteld heeft. Zoekt ook de heiligheid in Zijn sterkte, kracht trekkende uit Hem, tot doding van uw begeerlijkheden; opdat het geweten mag worden dat Christus gestorven en ook opgestaan is, uit Zijn genade die in u werkzaam is. Wees in Hem getroost; *die roemt, roeme in de Heere;* alle schepseltroost en vertrouwen, uw eigen gaven, bekwaamheden, plichten, enz., verloochenende, en uzelf begevende tot de vrede, de sterkte en vertroosting, die in de Middelaar zijn, en die door het verbond der genade doorlopen, en uit Hem als de Fontein van alle genade en vertroosting voortvloeien, en tot ons gebracht worden.
b. De kracht van deze beweegreden zal blijken, wanneer gij maar overweegt of het niet een nijpende engte is waarin gij gebracht wordt. Indien het dit is, waarin de verzadiging van Christus Jezus, en de stichting en zaligheid van uw eigen ziel bestaat, zo vragen wij u, of het wel een zware of onredelijke zaak is die van u vereist wordt? En of de drangreden, door welke die wordt aangedrongen, niet allerbillijkst en allerredelijkst is, namelijk, dat zondaren aan Christus, voor al de arbeid Zijner ziel, die verzadiging geven, dat ze van Hem gebruik maken? En of het ook niet op de dag des oordeels een allerzwaarste, schandelijkste en gruwelijkste schuld zal zijn, dat, daar het werk uwer zaligheid hiervan afhing, namelijk van uw voldoen en verzadigen van Christus, door u aan Hem te onderwerpen, gij zulks geweigerd en versmaad hebt, Hem niet willende gebruiken tot uw bevrediging, en in Zijn kracht geen heiligheid hebt willen betrachten, ofschoon uw zielen nooit gezaligd zouden worden, noch Christus enige verzadiging zou ontvangen voor de arbeid Zijner ziel? Deze beschuldiging zal onder alle andere de scherpste en de smartelijkste zijn. En aan de andere zijde kan het ook dienen tot vertroosting van een arme ziel die gevoelig is over haar zonden, en bevreesd voor de toorn Gods. Is of kan er wel enig gevaar zijn in

aan Christus voldoening te geven, door in Hem te geloven? Het is een zaak die Hem alleraangenaamst is, en daarom moest dit een grote beweegreden zijn om het geloof in Christus aan te dringen. En ofschoon het recht strijdig is tegen het ongelovig hart, en als vermetelheid voor mag komen om een belofte als onder de ogen te zien, en dat een arme zondaar zich deze zou zoeken toe te passen; doch dewijl het echter een zaak is die voor Christus zo aangenaam is, dat het Hem voor al de arbeid Zijner ziel verzadigt, zo moest men het even om deze reden zoeken te betrachten, altijd gedenkende *dat Hij een welgevallen heeft aan degenen die op Zijn goedertierenheid hopen.*

Ik zal mij in het verklaren en bevestigen van deze zaak niet verder inlaten, maar tot het gebruik daarvan overgaan. Indien nu enig leerstuk nuttigheid en *gebruik* heeft, zo heeft het dit leerstuk, tot verheuging en verblijding van verloren zondaren, dat onze Heere Jezus zoveel geleden heeft, en geen andere voldoening voor dat alles begeert, dan dat Hij zondaren Zijn lijden ziet gebruiken tot hun eigen voordeel, dat Hem een zaad worde voortgebracht voor de arbeid Zijner ziel, en dat hetzelve het leven hebbe door Zijn dood, en de zegen genieten van Zijn dragen van de vloek. En nochtans dit is het, dat ons deze leer voorstelt. Wij mogen dan de gebruiken tot deze vier brengen, uit welke wij leren en enigermate weten kunnen hoe wij deze vraag beantwoorden zullen, namelijk, dewijl wij zo veel van Christus' lijden en zielenarbeid gehoord hebben: *Wat zullen wij Hem voor dat alles geven? Hoe zullen wij Hem daarvoor voldoen en verzadigen?*

1. *Gebruik.* Indien iemand behoorlijk, uit het horen dat Christus door Zijn zwaar lijden zo laag vernederd geworden is, met dankbaarheid was aangedaan, zo zou of kon hij niet anders dan deze vraag doen. Doch hier wordt die beantwoord, dat onze Heere Jezus geen andere voldoening voor al Zijn lijden begeert, dan dat gij hetzelve tot uw eigen voordeel gebruikt. Dit zal Hem tot genoegen en verzadiging zijn. Gij kunt Hem niet meer genoegen geven, en er is niets dat Hem aangenamer is, ja, er is niets dat aangenaam zal zijn dan dit, dat Hij u tot Hem ziet komen, en dat gij gebruik van Zijn lijden maakt tot uw eigen voordeel, opdat Zijn lijden ten aanzien van u in het bijzonder niet tevergeefs mocht zijn, maar dat gij hetzelve gebruikt, teneinde gij niet leven en sterven moogt in het geval daar gij in geweest zoudt zijn voor eeuwig, indien Hij niet geleden had, dat is, onder de heerschappij der zonde en des satans, onder Gods vloek en toorn, in een angstvallig hartenloos leven, zonder God en zonder hoop in de wereld. Kortom, het is opdat gij van Zijn zwaar lijden en het oogmerk daarvan horende, uw toevlucht nemen zou tot Hem om vergeving der zonde, om heiligmaking en vertroosting, teneinde gij ten laatste uw ziel gezaligd mag krijgen door Zijn lijden. Dus moest gij dan:

(1) Uit kracht daarvan zoeken om met God verzoend te worden, gelijk de apostel vermaant, 2Kor. 5:20,21: *Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen.* En de beweegreden door welke dit wordt aangedrongen, is dezelfde die deze lering voorstelt: *Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Hierom volgt er, hoofdst. 6:1: *En wij bidden u ook dat gij de genade Gods niet tevergeefs moogt ontvangen.* Zijn er dan enigen onder u die overreed zijn dat Christus verzadigd moest worden, en dat Hij al die arbeid niet tevergeefs geleden moest hebben, en dat gij Hem gaarne zoudt willen verzadigen en voldoen, indien het maar in uw macht was? Ziet hier toont de Heere Jezus u wat Hem verzadigen zal, het zijn geen duizenden van rammen, noch tienduizenden van oliebeken, maar dat gij Zijn lijden zo gebruikt dat deszelfs natuurlijke vruchten in u gevonden mogen worden. Als

ook opdat gij uw jammerlijke staat van nature aanmerkende, van Zijn voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid gebruik maken moogt als de enige verzoening, deze door het geloof omhelzende als de grond van uw vrede. Indien dit niet geschiedt, zo zal Christus voor u zijn alsof Hij niet geleden had.
(2) Het roept u ook tot heiligheid en doding der zonden. Dit wordt in Rom. 6, van vers 2 tot 14 aangedrongen, door ditzelfde argument, dat dewijl Christus voor de gelovigen gestorven is, zij ook met Hem moesten sterven; zijnde dat hetgeen daar de kracht van Zijn dood in openbaar wordt, namelijk in de doding van onze begeerlijkheden, om welke te verbreken Hij gekomen is. Maar wanneer de mensen in hun oude onheiligheid en losheid leven, dan is er niets van de vrucht van de arbeid van Christus' ziel in hen te zien.
(3) Christus heeft ook geleden om de vertroosting van Zijn volk. En dit is een andere vrucht van Zijn dood en lijden, dat degenen die tot Christus de toevlucht genomen hebben, zich op deze grond vertroosten mogen, dat zij eerlang de overwinning zullen hebben over het lichaam des doods, en dat hetzelve en de satan tezamen haast onder hun voeten verpletterd zullen worden door Hem, *Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking,* Rom. 4:25. *En Die het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, uitgewist heeft, en hetzelve aan het kruis genageld,* Kol. 2:14; opdat er door het voorhangsel van Zijn vlees een weg geopend mocht worden tot het heiligdom, en opdat wij met vrijmoedigheid tot God zouden naderen, en al onze beschuldigingen door Zijn lijden weggenomen krijgen. Ook benadelen de gelovigen, die tot Christus de toevlucht genomen hebben, zichzelf grotelijks, wanneer zij een angstvallig en ongetroost leven lijden, alsof zij geen geslachte Middelaar hadden om zich in te troosten, Die door Zijn lijden, zielenarbeid en dood, zulke grote dingen voor hen verworven heeft. Kortom, de uitslag van Zijn lijden is om de zielen der gelovigen in de hemel te brengen, en om ze daar volmaakt te bewaren totdat hun lichamen opgewekt, en zij daarmee in een volmaakte staat wederom verenigd worden op de grote dag, volgens hetgeen de apostel zegt, Ef. 5:26,27: *Christus heeft de gemeente liefgehad, en Zichzelven voor haar overgegeven; opdat Hij ze heiligen zou, ze gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord. Opdat Hij ze Zichzelven zou heerlijk voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk.* Wanneer nu de mensen de rechte weg naar de hemel niet inslaan, zo ziet Hij niets meer van de arbeid Zijner ziel in de zodanigen, alsof Hij die niet ondergaan, of in het geheel niet geleden had.
2. *Gebruik*. Indien dit Christus verzadigt voor al de arbeid Zijner ziel, dat Hij zondaren het goede van Zijn lijden ziet ontvangen, indien dan enige drangreden krachtig is om de mensen te bewegen, om Hem hun zielen te geven, om ze zalig te maken, zo moest deze inzonderheid gewicht bij hen hebben, dat zij daardoor *Hem verzadigen voor de arbeid Zijner ziel*. En daarom vermanen wij u, op deze grond, om Hem uw zielen te laten zalig maken, teneinde Hij verzadigd worde. Al wat nu in het algemeen gesproken wordt, dat moet gij nemen alsof het tot een iegelijk van u in het bijzonder gezegd was, mannen en vrouwen, ouden en jongen, rijken en armen; indien gij Christus een gunst wilde doen, dan moest gij Hem gebruiken tot vergeving der zonden, tot vrede met God, tot heiligmaking, tot vertroosting en om toegang tot de hemel. Of indien gij weten wilt welke beweegreden wij gebruiken zouden om u te overreden, om van dit Evangelie gebruik te maken om al die dingen te bekomen, zo is het deze, dat het Christus verzadigen, en Hem (met eerbied gesproken) troosten zal, voor al de arbeid Zijner ziel die Hij geleden heeft.

Even gelijk het een vrijer verzadigt voor al zijn moeite en geduld in het aanhouden na zovele weigeringen, wanneer hij na dat alles de toestemming van zijn vrijster bekomt, en het huwelijk gesloten wordt. Alzo zal het ook tot verzadiging van Christus zijn, wanneer Hij ziet dat de zielen uit kracht van Zijn lijden gebracht worden om in Hem te geloven, en om het gewicht van hun zaligheid op Hem te leggen. Want dan ziet Hij dat het niet tevergeefs geweest is dat Hij Zijn leven heeft afgelegd. En waarlijk, indien deze beweegreden niet vermag, dan weet ik niet welke op u vermogen zal.
Doch om dit een weinig nader te verklaren, zo overweegt deze dingen:
(1) *Wat het is dat Christus zoekt, wanneer Hij verzadiging begeert voor de arbeid Zijner ziel.* Het is niet anders dan uw eigen best en voordeel. Indien Hij iets van u gevorderd had dat zwaar en moeilijk voor u geweest zou zijn, zo zoudt gij immers uzelf verplicht geacht hebben om zulks te doen, al was het om door een vuur (gelijk men zegt) voor Hem te lopen. Maar nu dit alles is wat Hij van u begeert, dat gij door gebruik te maken van Zijn lijden gerechtvaardigd en geheiligd moogt worden, in uw leven getroost, en in uw dood zalig moogt worden, moest dat u niet zoveel te meer verbinden om Hem deze verzadiging of voldoening te geven?
(2) Overweegt *Wie deze verzadiging begeert, en aan Wie deze gegeven moet worden.* Is het niet aan onze Heere Jezus Christus? Er is een zeer groot gewicht in dit gedeelte van de drangreden, dat wij door te geloven en gebruik te maken van Zijn lijden, niet alleen onszelf verzadigen en behouden, maar ook het hart van de Heere Jezus verblijden, Die wel als God geen verzadiging behoeft, en ook niet vatbaar is om enige vermeerdering van genoegen van schepselen te ontvangen, dewijl Hij oneindig gelukzalig en ten volle verzadigd is in het genieten van Zijn eigen algenoegzaamheid; zodat Hem niets van buiten toegebracht kan worden; nochtans voor zoveel Hij Zich heeft willen nederbuigen om Mens en om Middelaar Gods en der mensen te worden om verloren zondaren met God te verzoenen, zo heeft het Hem genadig behaagd om dit voor een verzadiging te houden voor al die arbeid Zijner ziel, dat zondaren van Hem gebruik maken tot hun eigen voordeel. Indien er dan enig gewicht is in iemand te voldoen die machtig en goedertieren is aan ons, dan is hier gewicht in, dat wij door zo te doen Hem voldoening geven Die onvergelijkelijk machtig en goedertieren is omtrent zondaren.
(3) Overweegt ook *de grond op welke deze verzadiging gevorderd wordt,* en dan zal zulks aan deze drangreden nog meer gewicht geven. Het is een verzadiging voor de arbeid Zijner ziel. Kan iemand nu wel van zichzelf verkrijgen dat hij oordelen zou dat hem om deze reden die verzadiging niet gegeven moest worden? Is het niet ten hoogste redelijk en betamelijk? Want *wie dient ooit in de krijg (vraagt de apostel) op eigen bezoldiging? Wie plant een wijngaard en eet niet van zijn vrucht? Of wie weidt een kudde, en eet niet van de melk der kudde?* 1Kor. 9:7. O! zou dan onze Heere Jezus al deze arbeid en moeite tevergeefs gedaan hebben? Verder:
(4) *Wiens voldoening is het die gezocht wordt?* (deze aanmerking is enigszins onderscheiden van de tweede, en moet daarom niet aangezien worden als een herhaling van een en hetzelfde) Is het niet de Zijne Die de Heere van allen is, en Die ten genen dage de Rechter van levenden en van doden zijn zal, wanneer wij, indien wij de gehele wereld hadden, die gewillig zouden geven om Hem te behagen; en Die het meest troostvolle of het droevigste vonnis over ons zal uitspreken, naar dat wij Hem in dezen verzadigd hebben, of niet? Wanneer wij dan overwegen dat Hij het is Die deze verzadiging van ons begeert, moest er dan geen heilige ernst, naarstigheid en ijver zijn in ons, om datgene te

volbrengen hetwelk Hem behagen en verzadigen zal? Inzonderheid wanneer het gebruik maken van Zijn lijden zulks doen zal? Maar:
(5) Van wie begeert Hij deze verzadiging? Is het niet van hen die als schapen gedwaald hebben? Van hen die vele ongerechtigheden op zich hebben, en die van nature onder Gods vloek liggen? En van hen die, of door Zijn striemen genezen moeten worden, of die anders nooit enige genezing erlangen, maar in hun zonden sterven zullen? Maakt dit de drangreden niet des te krachtiger, dat Hij deze verzadiging niet van vreemden, maar van Zijn eigen volk begeert, niet van rechtvaardigen, maar van zondaren die onder de vloek liggen, en wier gelukzaligheid gelegen is in Hem deze verzadiging te geven? En wanneer het zo met u gesteld is, dat of uw zonden weggenomen moeten worden door Hem, of dat gij er onder moet blijven liggen voor eeuwig; dat Hij de vloek voor u moet dragen, of dat gij die voor eeuwig zelf zult moeten dragen? Indien deze dingen blijkbaar en klaar zijn, gelijk ze waarlijk zijn, o! geeft Hem dan die verzadiging die Hij van u vordert, en laat Hem niet te klagen hebben; gelijk er staat, Jes. 49:4: *Ik heb tevergeefs gearbeid, Ik heb Mijn kracht onnut en ijdel toegebracht.*
3. *Gebruik*. Om dit wat nader aan te dringen (alhoewel het niet nodig moest zijn om datgene zo sterk op ons aan te dringen, hetwelk zo profijtelijk is voor ons, en zo verzadigende is voor Hem) om van Hem gebruik te maken tot ons geestelijk Goed en voordeel, zo kunnen deze volgende overwegingen aan de drangreden gewicht geven; gelijk als:
a. *De achting die Christus daarvoor heeft.* Hij acht zulks als het ware een betaling, en een soort van vergelding te zijn voor al Zijn arbeid en lijden. De prijs die Hij voor zondaren gegeven heeft, was geen goud of zilver of iets dergelijks, maar die was Zijn eigen dierbaar bloed, en het leven van Hem Die de Vorst des levens, en de Overste der koningen der aarde was. O! wat is er niet een oneindig verschil tussen Zijn leven en het leven van ons allen? En nochtans acht Hij het een genoegzame vergelding te zijn, wanneer wij Hem maar onze zielen willen geven om ze zalig te maken in Zijn eigen weg, en als wij maar van Zijn dood en lijden tot dat einde gebruik willen maken. Indien het mogelijk was dat wij van onze eigen zaligheid gans geringe en van de verzadiging van Christus voor de arbeid Zijner ziel zeer hoge gedachten konden hebben; moesten wij echter geen hoge gedachten van onze eigen zaligheid hebben met betrekking tot de verzadiging van Hem? En wanneer Hij nu deze dingen tezamen gevoegd heeft, zodat wij Hem niet behagen noch verzadigen kunnen, tenzij men Hem onze zielen geve om te zaligen; moest dat ons dan niet bewegen om Hem tot dat einde te gebruiken, opdat wij door zo te doen, door Hem gezaligd worden? Indien Hij ons geboden had om hier en daar te gaan, om enige langdurige en moeilijke reis, of enige harde of zware dienst te doen, of om enige van onze middelen en bestaan te geven, ja, om alles te geven om Hem te behagen, zo was zulks ten hoogste redelijk geweest, aan Zijn zijde, om dit te mogen eisen; en ten hoogste onredelijk, aan onze zijde, om dit te weigeren. Doch onze Heere Jezus legt op geen van deze dingen enig gewicht, als afgescheiden van het gewicht van onze ziel te leggen op Zijn gerechtigheid. De reden is, omdat het gebruik maken van Zijn gerechtigheid en lijden, tot onze rechtvaardigmaking en zaligheid, bewijst dat Hij in Zijn lijden gewaardeerd wordt, en meer of anders begeert Hij niet.
b. *Overweegt hoe billijk het is dat gij Christus verzadigt, u aan Hem onderwerpt, en Zijn lijden gebruikt tot uw zaligheid.* Zegt het historische geloof niet dat het billijk is? Indien er enige liefde is tot Hem of tot uw eigen zielen, zal die dit niet vorderen? Indien gij ooit vergeving der zonden denkt te ontvangen, is er wel een andere naam gegeven door welke

gij die verwachten kunt? Is er wel enige heiligheid of troost, dan van Hem, of enige hoop op de hemel, dan door Hem? Zal dit niet de consciëntie verbinden van allen die niet verbijsterd zijn, om te oordelen dat Hij, van Wie dit alles komt, verzadigd en voldaan behoorde te worden?

c. Overweegt *op welke wijze Hij deze weldaden van vergeving der zonden, van vrede met God, van heiligmaking, en hoop van de hemel verworven heeft, en hoe Hij die teweeggebracht heeft.* Heeft Hij Zich niet verbonden in het verbond der verlossing? En heeft Hij niet alles volbracht daar Hij Zich toe verbonden heeft, in het aannemen van onze natuur, in het komen in een zware strijd, in Zijn zweten van grote druppelen bloed, in geslagen, bespot, gelasterd en gedood te worden, om het leven en de vrede voor zondaren te verwerven? Indien wij Zijn lijden recht konden zien en onderscheiden, als ook de weldaden die wij daardoor ontvangen, dan zouden wij moeten zeggen, dat het betamelijk is dat men Hem, Die zoveel geleden heeft om die voor ons te verdienen, met liefde tegenkomen moesten.

d. Overweegt ook *hoe blijmoedig Hij dat lijden ondergaan, en die prijs betaald heeft.* Wat heeft Hij niet met genoegen alles voor Zijn volk willen opnemen, zodat Hij zegt, Joh. 10:18: *Niemand neemt Mijn leven van Mij, maar Ik leg het van Mijzelven af; Ik heb macht hetzelve af te leggen, en hetzelve wederom te nemen.* Zo ook Ps. 40:9: *Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen.* En Luk. 12:50: *Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij?* Zie ook Luk. 22:15: *Ik heb grotelijks begeerd dit pascha met u te eten eer Ik lijde.* Hij had zulk een liefde tot de zaligheid der zondaren, dat Hij Zijn mond niet open deed tot verlossing uit Zijn lijden. Indien nu enig gemeen en bloot mens iets met gevaar voor zijn leven voor u gedaan had, zou zulks niet op de meest vleselijke mensen, die maar de minste natuurlijke of zedelijke edelmoedigheid hadden, vermogen om hem dit te vergelden? De heidenen zelfs hebben lief degenen die hen liefhebben; hoeveel temeer behoorde gij Hem te verzadigen en te voldoen in hetgeen Hij van u vordert, dewijl Hij zoveel voor zondaren heeft gedaan?

e. Overweegt ook datgene, waarvan wij tevoren al iets gemeld hebben, namelijk, *wat Hij als een verzadiging begeert.* Indien het enige zware zaak was, of iets tot uw nadeel strekkende, zo mocht er nog enige schijn van grond zijn om het te weigeren; maar nu het niet anders is, dan van Zijn lijden gebruik te maken tot uw eigen voordeel, hoe kan Hem dit geweigerd worden? Het is in dit geval alsof de gezondheid van een kranke de medicijnmeester zou verzadigen; alsof een rijke vriend verzadigd zou worden, wanneer een arm mens een som geld van hem wilde aannemen; en alsof iemand, die naakt is, een ander voldoen zou die hem klederen gaf, om die maar aan te trekken; welke reden kan er zijn om zulke aanbiedingen te weigeren? En nochtans is dit hetzelfde dat Christus vereist, even alsof een medicijnmeester tot zijn stervende patiënt zei: Ik zal grotelijks vergenoegd zijn, indien gij deze drank wilt innemen, die tot uw herstelling en genezing is, en ik zal mij gans onvergenoegd houden, indien gij hem niet wilt innemen, ofschoon de ingrediënten mij zeer duur komen te staan; behalve dat die tot uw nut zijn, en u herstellen zal. En alsof een vader tot zijn kind zei: Kind, gij zult mij niet vergenoegen, tenzij gij zulk een schoon kleed aantrekt dat mij zoveel geld gekost heeft. Kortom, datgene hetwelk een verloren zondaar gelukzalig maakt, is hetgeen de Heere Jezus verzadigt.

f. Overweegt ook, *indien Christus deze verzadiging niet ontvangt, wat daarvan geworden zal.* Want indien gij Hem in dezen niet behaagt, zo zal Hij grotelijks vertoornd wezen. Er is niets dat Hem verzadigen of vergenoegen zal, al weende en bad gij honderd jaren, en al

deed gij vele goede werken. Indien Hij deze vrucht van de arbeid Zijner ziel niet ontvangt, namelijk dat gij Zijn lijden gebruikt tot uwer zielen zaligheid, zo zal Hij gedurig vertoornd blijven. Hierom wordt er gezegd, Ps. 2:12: *Kust den Zoon opdat Hij niet toorne;* dat is anders niet, dan Hem te gebruiken in hetgeen Hij u aanbiedt. Ook toont het dat er geen andere weg is om Hem te behagen, en om Zijn toorn te ontvlieden, dan deze alleen. Nu is het zeker, dat wanneer gij Hem vertoornt, gij dan Hem vertoornt Die uw beste Vriend kan zijn, en ook uw grootste Vijand.

g. Overweegt verder, *hoe onze Heere Jezus deze verzadiging van u verzoekt, en om deze aan laat houden.* Hij zendt Zijn vrienden en gezanten om in Zijn Naam te vrijen, en om u te bidden of gij toch u wilde met God laten verzoenen. Ook heeft Hij u bekend gemaakt, dat het geen duizenden van rammen, geen tienduizenden van oliebeken zijn, en ook uw eerstgeborene niet is, die vereist worden, maar dat gij ootmoedig wandelt met God, hetwelk het gebruikmaken van Christus noodzakelijk vooronderstelt. Indien er in Zijn Naam niet met u gehandeld was, zo zou er zoveel zonde niet geweest zijn in het niet gebruiken van Zijn voldoening; maar nu Hij zoveel en zo dikwijls laat roepen, en een iegelijk in het bijzonder nodigt om Hem te voldoen, zeggende, als het ware: Laat Mij de arbeid Mijner ziel zien, laat Ik maar zoveel verzadigd worden voor al Mijn lijden, dat gij van Mijn gerechtigheid gebruik maakt. Wanneer Hij, zeg ik, nu zo ernstig bidt en nodigt, zo moest ons dat zeker te meer gewillig maken om Hem te geven hetgeen Hij begeert.

h. Gij moest dit ook aanmerken, *niet alleen als een redevoering tot zondaren in het algemeen, maar als een aanspraak aan een iegelijk in het bijzonder.* En daarom hebt gij te gedenken dat gij allen geroepen zult worden om van deze zaak rekenschap te geven, wanneer u gevraagd zal worden wat er van zulk en zulk een aanbieding geworden is, en of gij Hem die verzadiging die Hij gevorderd heeft, gegeven hebt, of niet? Volgens dat woord, Hand. 17:31: *Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welke Hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordelen, door een Man Die Hij daar toe geordineerd heeft, verzekering daarvan doende aan allen, dewijl Hij Hem uit den doden opgewekt heeft.* Hij zou de wereld geoordeeld hebben, ofschoon Christus niet gekomen was; maar nu heeft Hij een dag gesteld, op welke Hij allen die het Evangelie gehoord hebben, ter rekenschap zal vorderen, inzonderheid omtrent dit stuk, welk onthaal zij aan Christus gegeven hebben. Dewijl zulk een dag nu aanstaande is, op welke de mensen rekenschap zullen moeten geven, welk gebruik zij van Hem gemaakt hebben; o! hoe beschaamd zullen dan velen voor Hem komen, wanneer hun gezegd zal worden, dat Hij niet meer of anders van hen begeerde, om Hem te verzadigen voor al wat Hij geleden heeft, dan dat zij Zijn lijden gebruikten tot hun eigen voordeel, maar dat zij desniettegenstaande Hem die voldoening niet hebben willen geven? Toont dit niet dat het nodig is dat wij terdege acht geven welke vrucht er van Zijn lijden bij ons is, opdat er meer gevonden mag worden dan of Hij niet geleden had.

i. Overweegt ook *het groot gewicht dat op deze zonde, van te weigeren om in Hem te geloven, en Hem in dezen te verzadigen, door gebruik te maken van Zijn lijden, boven alle andere zonden zal gelegd worden.* Deze zonde zal bevonden worden tegen alle billijkheid, dankbaarheid en oprechtheid, dat dewijl Hij zoveel gedaan en geleden heeft, Hij zo kwalijk behandeld en vergolden wordt; ja, het zal bevonden worden een moedwillige en boosaardige zonde te zijn, dat daar uw zaligheid en Zijn verzadiging tezamen gevoegd waren, gij liever verkiezen wilde uzelf te verderven, dan Hem voldoening te geven in het behouden van uzelf, door uw gebruik maken van Zijn lijden. Er zijn tot dit einde twee

aanmerkelijke teksten, Hebr. 6 en hoofdst. 10. In het 6de hoofdstuk wordt van dezulken gezegd, *dat zij zichzelf de Zone Gods wederom kruisigen en openlijk te schande maken;* dat is, zij mishagen en vertoornen Hem, door Hem zoveel als in hen is te versmaden, alsof Hij geen Zaligmaker, of een ongenoegzame Zaligmaker was, om Hem wederom te kruisigen door Hem niet te verzadigen voor Zijn lijden. Gelijk het een grote smart is, wanneer een moeder in arbeid is, zo is het een andere en in een zeker opzicht een grotere smart, wanneer het kind in de geboorte sterft. In hoofdst. 10:29 wordt het genoemd *een vertreden van de Zone Gods, en een onrein achten van het bloed des Nieuwen Testaments.* En in vers 26 was tevoren, om deze zelfde reden, gezegd: *Zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden; maar een schrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.* Wij hebben bij een andere gelegenheid tot een dergelijk einde deze twee teksten gebruikt, en onze toepassing daarvan tegen misvatting beveiligd. Welk een grotere onwaardigheid zou men Hem kunnen aandoen, dan dat wij, daar Zijn verzadiging afhangt van het gebruik maken van Zijn lijden, van hetzelve geen gebruik wilden maken? Want gelijk er niets is dat Hem meer behaagt, dan dat men gebruik maakt van Zijn lijden, zo is er integendeel niets dat Hem meer mishaagt, dan dat Zijn lijden niet gebruikt wordt. En ofschoon gij dit nu niet als een waarheid geloven wilt, wanneer de Heere u nochtans rekenschap zal doen eisen, dan zult gij het een zekere en een beklaaglijke waarheid bevinden te zijn, dat Hij u tot het geloof geroepen heeft, en gij steeds in uw ongeloof hebt willen blijven, als ook in uw onkunde en onheiligheid. Dat gij uzelf bedorven hebt, en dat gij Zijn lijden, ten aanzien van u, zo vruchteloos doet zijn, alsof daardoor nooit een deur voor zondaars geopend was geworden. Zal er wel iemand van ulieden zijn, die deze beschuldiging zal kunnen beantwoorden? Zo niet, geeft Hem dan die voldoening, door gebruik te maken van Zijn lijden, opdat Hij (om zo te spreken) zien mag dat Zijn dood, ten aanzien van u, niet vruchteloos is. Benaarstig u om Hem hoog te waarderen, en om uw zielen gezaligd te krijgen, door de krachtdadigheid en het vermogen van Zijn lijden, of anders zal de beschuldiging niet te beantwoorden zijn, overmits Hij verklaard heeft, dat Hem dit verzadigen zou, en gij geweten hebt dat Hem dit behaagd zou hebben, invoege dat de twist weggenomen, en uw zielen gezaligd zouden zijn geworden; en tevens ook, dat er langs deze weg een troostvol vonnis voor u in de dag des oordeels te bekomen geweest zou zijn; maar dat gij dat alles hebt veracht. En daarom, dewijl het zo met u staat, zo bidden wij u om ernstig te zijn omtrent het geloof, en van het grote werk van uw zielen gezaligd te krijgen, daar Hij zoveel werk van gemaakt heeft; of anders was het u beter geweest dat gij nooit een aangenaam uur in de wereld had gehad. O! hoe zwaar zal die strijd zijn, die gij met Hem in uw consciëntie hebben zult, op die dag, wanneer u gezegd zal worden, dat gij nu niets goeds of enige gunst van de Rechter te verwachten hebt, omdat, wanneer Hij u zalig wilde maken, gij niet gewild hebt, maar in uw eigen verdoemenis hebt willen lopen. En daarom zeggen wij nogmaals: Of geeft Hem, door gebruik te maken van Zijn lijden, en door ernstig werk te maken van uw zaligheid, Zijn verzadiging; of stelt uzelf vast voor om een vreselijke vervolging van twist tegen u te ontmoeten. De toorn Gods is verschrikkelijk, doch de gramschap van de Middelaar is nog verschrikkelijker; Die, omdat gij Hem Zijn wil niet hebt willen geven in uw zaligheid, deze nemen zal in uw verderf en verdoemenis.

4. *Gebruik*. Hier is ook een aangenaam woord van vertroosting voor arme zielen, die gaarne van hun zonden verlost waren, en bevreesd zijn voor vermetelheid. Onze Heere

Jezus zal nooit toornig zijn, dat gij van Zijn lijden gebruik maakt tot uw eigen voordeel; ja, Hij rekent het Hem een verzadiging te zijn, dat gij hetzelve gebruikt. Dat, wanneer gij uzelf gearresteerd vindt vanwege uw zonden, gij deze op Zijn rekening stelt, en van Hem een wisselbrief ontvangt, om uw schuld te betalen. En dat wanneer gij uzelf onder datgene bevindt, hetwelk u voorkomt als de heerschappij der zonde, gij dan op Zijn dood ziet, om kracht, om deze te kruisigen, te doden en ten onder te brengen. Indien gij Hem dan (gelijk ik dikwijls gezegd heb) een gunst wilde doen, zo maakt van Hem gebruik. En weest verzekerd, hoe meer gewicht gij op Hem legt, hoe meer gij Hem genoegen geeft. En dit is al de vergoeding die Hij vordert voor al het ongelijk dat gij Hem gedaan hebt; en al de verzadiging die Hij eist voor al het goede dat Hij u gedaan heeft, dat gij tot Hem komt, en zo gebruik van Hem maakt; ook is het een allerbetamelijkste zaak, dat Hem deze vergoeding gegeven, en deze verzadiging toegestaan wordt. Hem zij de eer, en de dankzegging tot in der eeuwigheid!

DRIE EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

Over

JESAJA 53:11b

… Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.

ER zijn twee dingen van grote aangelegenheid om te weten, en daar inzonderheid zondige mensen aan gelegen is om die te weten, (indien er anders iets van aangelegenheid voor hen is) het ene is, hoe Gods rechtvaardigheid, die ontstoken is, voldaan zal worden; of, wat het is, door welke zij voldaan is. De andere zaak is, hoe wij die voldoening aan ons toegepast zullen krijgen? Of, langs welke weg de weldaad van de voldoening de onze wordt? Beide deze zaken worden in dit vers klaar en kort beantwoord. De eerste wordt ons voorgehouden in het eerste gedeelte van het vers: *Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien,* enz., hetwelk zonderling ziet op het verbond der verlossing, en op de voorwaarde op welke het vervuld is; dit is de arbeid Zijner ziel, onder welke al Zijn lijden begrepen is. De andere zaak komt voor in het laatste gedeelte van het vers: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Dit stelt ons in het kort het ganse Evangelie voor, en inzonderheid, hoe een zondaar gebracht wordt om de weldaad van Christus' voldoening te ontvangen. Deze twee zijn de hoofdsom van het Evangelie, namelijk de verdiensten van Christus, en de toepassing daarvan aan zondaren.

In dit laatste gedeelte van het vers zijn vijf zaken aan te merken, welke dit verklaren:

(1) De grote weldaad welke uit Christus' lijden voortvloeit, namelijk, *rechtvaardigmaking.* Hetwelk is, ontslagen, kwijtgescholden, en vrijgemaakt te worden van de schuld der zonden, en van de vloek van God, dewijl hier *rechtvaardigen* tegen *verdoemen* over staat. Zodat, wanneer er gezegd wordt dat ze *gerechtvaardigd* zullen worden, dan is de zin, dat zij, die tevoren onder de vloek waren, en door de wet veroordeeld moesten worden, (volgens dat woord: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al wat er geschreven is in het boek der wet om dat te doen,* Gal. 3:10) nu door de weldaad van Christus' lijden vrijverklaard zullen worden. Even gelijk een schuldenaar, door de tussenkomst van een genoegzame borg.

(2) De partijen die aan deze weldaad deel zullen hebben, deze worden genoemd *velen*; want ofschoon zij in vergelijking met de wereld weinigen zijn, zo zijn ze nochtans op zichzelf velen; want: *Velen zullen komen van het oosten en het westen, en van het noorden en het zuiden, en zullen met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen,* Matth. 8:11, en Luk. 23:29. En wanneer wij dit woord *velen*, met de laatste woorden van het vers vergelijken, dan blijkt het dat zij *zovelen* zijn, als zij zijn, welker ongerechtigheden Christus gedragen heeft, en voor wier schuld Hij Borg geworden is om die te betalen. Men moet dit niet in het algemeen van alle mensen, maar voor een bijzon-

der uitverkoren getal van mensen verstaan, wier ongerechtigheden Hij gedragen heeft.
(3) De *Fontein* uit welke, of van wie deze weldaad tot *velen* voortvloeit, namelijk des Heeren rechtvaardige Knecht. *Mijn Knecht, de Rechtvaardige, zal er velen rechtvaardig maken.* Deze vrucht wordt aan Hem alleen toegeschreven.
(4) De *wijze* hoe Christus rechtvaardigt, is niet blotelijk door *vergeving,* (gelijk Hij ook waarlijk macht heeft om de zonden te vergeven) maar *verdienstelijk*, te weten door Zijn voldoening voor hen. Daarom wordt er bijgevoegd, *want Hij zal hun ongerechtigheden dragen*. Hij zal hun zonden overnemen, en hun schuld betalen. En zo zal, wanneer zij voor Gods gericht komen, de schuld der zonden van hen weggenomen worden door Zijn verdiensten.
(5) Het grote *middel* door welke deze weldaad tot velen overgebracht wordt, het is door Zijn kennis. Hetwelk niet *onderwerpelijk* moet verstaan worden van de kennis die Hij heeft; maar *voorwerpelijk,* dat is, door de *kennis* die wij van Hem hebben zullen. Of het is door Zijn *kennis*, niet *dadelijk*, maar *lijdelijk* verstaan zijnde; dat is, niet door *Zijn kennis* waarmee Hij kent, maar die, met welke Hij gekend wordt. Kortom, dat is door het geloof, volgens Fil. 3:8-10: *Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere.* Wat de kennis nu is, dat verklaart Hij in de volgende woorden: *Opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worden, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, door het geloof,* enz. Deze dingen zullen in het vervolg meer ten volle verklaard worden, wanneer wij meer bijzonder daarvan spreken zullen.
Hier hebben wij dan een kort begrip van het Evangelie, en van de weg waardoor een zondaar met God verzoend wordt. Zodat, indien gij weten wilt (1) hoe een zondaar gerechtvaardigd wordt, of waarin deze bestaat? Hier wordt het getoond; het bestaat niet in de instorting van genade, noch in de heiligmaking, waardoor iemand van onheilig heilig wordt; alhoewel dit altijd de rechtvaardigmaking vergezelt en volgt. Maar in een vrijspreken van een zondaar van de schuld der zonde, of in een ontslaan van de schuldige. (2) Wilt gij weten op welke grond dit geschiedt, of hoe het komt dat een rechtvaardige God, een goddeloze zondaar rechtvaardigen kan? Het geschiedt om Christus' gerechtigheid, en voldoening aan Gods rechtvaardigheid, of om Zijn betaling van de schuld der zondaren. (3) Wilt gij weten, waarom deze en niet een ander deel krijgt aan Christus' voldoening, en dat zijn schuld daardoor weggenomen wordt? Dat komt door Zijn *kennis*, en door het geloof in Hem, (hetwelk hier een *kennis* genoemd wordt, omdat het noodzakelijk de kennis van Hem onderstelt) het komt door Hem te erkennen in Zijn ambten, en door ons tot Hem te begeven en aan Hem te onderwerpen door het geloof. Het is in het verbond der verlossing besloten, dat Zijn gerechtigheid zal medegedeeld worden aan allen die door het geloof tot Hem de toevlucht nemen. Zodat de goddelozen hierdoor rechtvaardig verklaard worden, omdat door de betaling en voldoening van de Borg hun zonden hun niet toegerekend worden; en zij worden vrij verklaard, omdat Hij voor hen de schuld betaald heeft. (4) Wilt gij weten hoe het komt dat het geloof, in zijn berusten op Christus, de ziel rechtvaardigt? Het is niet om enige waardigheid die er in is, en ook niet omdat het enige achting of waarde toegerekend wordt; maar omdat het op Christus' gerechtigheid berust, en de weldaad van Christus' verdiensten aanneemt. Hierom wordt er bijgevoegd: *Want Hij zal hun ongerechtigheden dragen,* omdat zij door het geloof Zijn lijden en voldoening omhelzen, waardoor hun zonden worden weggenomen, en God een welgevallen in hen heeft, om Zijnentwil. Dit is dan een zeer voorname schriftuurplaats,

om welke te verhandelen wij nodig hebben om op deze *rechtvaardige Knecht* des Heeren op te zien, opdat het Hem behagen mocht, om de mening daarvan aan ons bekend te maken, en ons het rechte verstand te geven van deze grote verborgenheid. Leert hier uit in het algemeen:

a. *In welke staat de mens van nature, en als van Christus afgescheiden is.* Zij zijn ongerechtvaardigd, liggende onder Gods vloek en toorn; dit wordt hier voorondersteld. De mensen liggen onder Gods vloek en toorn, die gereed is om over hen uitgestort te worden, wegens het verbreken van Gods verbond, en het tergen van Hem door hun zonden. Indien de mensen hier ernstig aan dachten, hoe zouden zij kunnen slapen of vrede hebben, dewijl zij niet weten wanneer zij gearresteerd en in de gevangenis kunnen geworpen worden, waar zij niet uit zullen komen totdat zij de laatste kwadrantpenning betaald zullen hebben, hetwelk nooit zal zijn? Ach! of gij dit wist en geloofde, die gereed zijt om iemand uit te dagen die maar een penning ten uwen laste weet in te brengen, en die zo op en neer wandelt zonder enige vrees voor gevaar; neemt uw staat maar eens ter harte, en dan zult gij gans andere gedachten van uzelf hebben.

b. Leert hier ook uit, *hoe men van deze schuld der zonde, en onderhevigheid aan de vloek bevrijd wordt.* Hiertoe komen vele dingen tezamen, waarvan elk zijn eigen plaats heeft; gelijk als:

(1) De Middelaar en Zijn voldoening; dit is de grond van de bevrijding.

(2) Het verbond der verlossing, en de belofte die daarin gedaan is aan de Middelaar: *Hij zal zaad zien; om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden. Door Zijn kennis zullen velen gerechtvaardigd worden,* enz. In welk verbond bedongen is, dat degenen voor wie Hij geleden heeft, vergeven en vrijgesteld zullen worden. Dit is het dat de zondaar vrijheid geeft om de weldaad van Christus' lijden te mogen verwachten; want anders, ofschoon Christus al geleden had, zo zou het hun niet gebaat hebben, indien dit verbond er niet geweest was, hetwelk ze recht geeft om hetzelve te omhelzen. Het geloof moet deze grond hebben eer het omtrent Christus' lijden werkzaam kan zijn, te weten, een recht uit kracht van het verbond, om hetzelve aan te grijpen.

(3) De kennis en aanbieding van deze verborgen uitvinding der genade is ook noodzakelijk en behulpzaam om deze vrijheid teweeg te brengen; dit moet geopenbaard worden, dat er zulk een Middelaar, zulk een voldoening en zulk een verbond is, waarin de grond gelegd, en een recht gegeven wordt uit kracht van dit verbond, om van Christus' voldoening gebruik te maken, om de weldaad daarvan deelachtig te worden. Dit wordt ingesloten in dat woord, *Zijn kennis;* zo ook Rom. 10:14: *Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben?* Waaruit klaar blijkt, dat er geen geloof zijn kan, zonder een voorgaande kennis. Dit merk ik des te liever aan, omdat velen in de hemel menen te komen zonder kennis, en die daarom in hun onkunde voortgaan. Doch eer er een oprecht geloof is, zo moet er noodzakelijk enige mate van kennis zijn, van die dingen welke nodig zijn om gekend te worden; namelijk, dat wij zondaren zijn, dat wij verloren zijn in onszelf, dat Jezus Christus de enige Verzoening is voor de zonden, en dat, volgens het verbond der genade, degenen die in Hem geloven, vergeven en bevrijd zullen worden.

(4) Er is ook een te hulp komen van het geloof, om deze weldaad van een aangeboden zaligheid door Christus aan te nemen. Hoe het geloof nu met de voldoening van Christus tezamen komt in onze bevrediging met God, daar zullen wij voor tegenwoordig niet van handelen; alleen zeggen wij nu in het algemeen, dat het door Zijn kennis is, dat het rechtvaardigt. Want ofschoon Hij een genoegzame kennis, en ofschoon het verbond een ge-

noegzaam recht geeft om die te mogen omhelzen, indien er nochtans geen dadelijk aangrijpen daarvan is, zo zal die ons van geen nut zijn. Hierom wordt ze genoemd, Rom. 3:22 en Rom. 9:30, *de rechtvaardigheid die door het geloof van Jezus Christus is.* En in hoofdst. 4:5 zegt de apostel: *Doch degene die niet werkt, maar gelooft in Hem Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.* Het is niet het geloof zonder zijn Voorwerp, noch ook het Voorwerp Christus zonder het geloof; maar het is het geloof, Christus als zijn Voorwerp aangrijpende, door Welke wij toegang hebben om te pleiten om de vergeving. Zonder Christus zal ons geloof ons geen voordeel doen, en zonder het geloof is Christus ons niet nut, want zonder het geloof hebben wij geen recht op Christus. Deze dingen nu moesten elk in hun eigen plaats gehouden worden; Christus in zijn plaats, en het geloof in zijn plaats, als de voorwaarde op welke Zijn verdiensten aan ons worden aangeboden.

Nu zal ik meer bijzonder de Naam overwegen, die Christus in deze woorden ontvangt. Hij wordt genoemd (1) des Heeren Knecht. (2) Zijn Knecht de Rechtvaardige, of Zijn rechtvaardige Knecht.

1. *Zijn Knecht*. Dit ziet op Hem als Middelaar, gelijk uit dit gehele hoofdstuk, als ook uit hoofdst. 42:1 en hoofdst. 52:13 overvloedig klaar is. Christus Jezus als Middelaar is des Heeren Knecht, of Hij is, in de uitvoering van het Middelaarsambt, Zijns Vaders Knecht. Zo noemt Hem de Heere, Ps. 89:20,21, wanneer Hij zegt: *Ik heb hulp besteld bij een Held, Ik heb Hem verkoren en uit het volk verhoogd. Ik heb David Mijn Knecht gevonden,* enz. Want hier spreekt Hij van Christus Jezus, met Wie het verbond der genade, als het Hoofd van de verbondmakende Partij, voornamelijk gemaakt is. Het geeft dan deze vier dingen te kennen, welke ook zovele redenen kunnen zijn van deze benaming.

(a) Een *vernedering* en *minderheid* ten aanzien van God, gelijk er gezegd wordt, Fil. 2:7: *Hij heeft Zichzelven vernietigd, de gestalte van een dienstknecht aangenomen hebbende, is den mensen gelijk geworden.* In welk opzicht Hij Zelf zegt: *Mijn Vader is meerder dan Ik,* Joh. 14:28. Gelijk ook dat Hij gezonden is, dat Hij gekomen is, *niet opdat Hij Zijn wil zou doen, maar de wil Desgenen Die Hem gezonden heeft,* Joh. 6:38. Dit stelt ons een groot wonder voor in de bedeling der genade, dat des Vaders Metgezel, Hij Die de Heere en Meester is van allen, een Knecht zou worden in het werk der verlossing, om zielen zalig te maken. Dit moet zeker een groot werk zijn, waarin de Zoon een Knecht wordt. Gelijk het een groot wonder moet zijn, dat de genade zich zo laag neerbuigt, dat zij Hem, Die de Vorst des levens is, een Knecht doet worden; zo moesten wij het ook als een veel groter en gewichtiger werk aanzien, om een ziel zalig te maken, dan wij gewoonlijk doen.

(b) Het geeft Zijn voorrecht te kennen, *als zijnde des Heeren Knecht bij uitnemendheid.* Gelijk Hij genoemd wordt, Heb. 13:20: *De grote Herder der schapen*, zo mag Hij ook genoemd worden de grote Rentmeester en Hofmeester over het huis Gods. Zo is Hij dan des Heeren bijzondere en uitverkoren Knecht, Die Zijns gelijke niet heeft. *Ziet Mijn Knecht* (zegt Jehovah) *Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Welken Mijn ziel een welbehagen heeft,* Jes. 42:1. Ofschoon alle mensen Gods knechten zijn, zo is Hij nochtans in dit opzicht alleen en zonderling een Knecht, gelijk Hij de grote Heere en Stedehouder is, Die de gemeente gegeven is tot een Hoofd, Die voor alle dingen is, en Die boven alle dingen verhoogd is. Dit is zeer troostvol voor een gelovige om te overwegen, dat ofschoon onze Heere Jezus een Knecht is, Hij nochtans een zonderlinge en een uitnemende Knecht en Bedienaar is, hun ten goede, dewijl het voor hen is, dat Hij een Knecht

geworden is.
(c) Het geeft te kennen *het bijzondere Werk dat Hem opgelegd, en de commissie die Hem gegeven is om dat werk te vervolgen en te volbrengen, hetwelk de voorname reden van deze benaming is van een Knecht, omdat Hem het volbrengen van het werk der verlossing van uitverkoren zondaren toevertrouwd is.* En daarom zegt Hij: *Ik ben niet gekomen om Mijn wil te doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, en om Zijn werk te volbrengen.* Zo ook Joh. 17:4: *Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt te doen;* omdat Hem het volbrengen van dat werk zonderling is toevertrouwd. Hem zijn zovelen gegeven om te verlossen en zalig te maken, over welke Hij besteld is als een Herder, Hoofd en Opziener. Hierom noemt Hij Zichzelf *de goede Herder,* Joh. 10:11, en de apostel noemt Hem *de Herder en Opziener der ziel*, 1Petr. 3:25. Ook zal Hij van die alle welke Hem gegeven zijn, niet verliezen, maar van hen allen rekenschap geven. Nochtans is die nog meer troostvol, wanneer wij aanmerken dat Christus niet enkel een Knecht is, maar een Knecht Die afgezonden is om zielen te vergaderen, om de verloren schapen van het huis Israëls in te zamelen. Dit is Zijn ambt en werk, om voor de zonden van dezulken te voldoen; om de macht die de duivel over hen heeft, te verbreken; en om de zonden in hen ten onder te brengen.
(d) Het geeft ook te kennen, dat het werk hetwelk Hij volbrengt, Gode zo aangenaam en zo krachtig medewerkende is, en te hulp komend tot Zijn oogmerk, dat Hij alles goedkeurt wat Hij verricht, omdat het van Hem volbracht wordt als Zijn grote Afgezant, als ook van Hem, Die de zaken van Zijn huis zijn toevertrouwd. Zodat onze Heere Jezus in het volbrengen van het werk der verlossing niet anders dan voor Jehovah welbehaaglijk kan zijn, omdat het een volbrengen is van datgene hetwelk Hij aan Hem toevertrouwd heeft. En daarom zegt Hij ook, *dat het Zijn spijze is om de wil Zijns Vaders te doen,* Joh. 4:34, *en om Zijn werk te volbrengen;* gelijk Hij zo tot Jozef, Zijn gewaande of gemeende vader, en Zijn moeder zegt: *En wist gij niet, dat Ik moest zijn in de dingen Mijns Vaders?* Luk. 2:49. Het waren de dingen, of het werk des Vaders, omdat het zakelijk zo is, en omdat het in de uitkomst zo is; en daarom wordt er in vers 10 van dit ons teksthoofdstuk gezegd: *Het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.*
2. Hij is Gods *rechtvaardige* Knecht. Hij is niet alleen een Knecht, maar een uitmuntende Knecht; Hij is rechtvaardig, niet enkel als God alleen, ook niet enkel als mens; maar rechtvaardig in de bediening van Zijn ambten, en in de uitvoering van het grote werk dat Hem toevertrouwd is. Waaruit wij dan zien, dat de Heere Jezus in de volbrenging van Zijn ambt, en het werk van het middelaarschap en verlossing het meest getrouw is. Hij is des Heeren knecht, Die Hem als Zijn Heere nooit verongelijkt, en in Zijn commissie nooit gefeild, of in het minste enig gebrek daarin gehad heeft. Hierom zegt Hij: *Ik heb voleindigd het werk dat Gij mij gegeven hebt om te doen,* Joh. 17:4. Dit blijkt klaar uit de hoedanigheden, welke in de bediening van Zijn ambt doorstralen, want Hij bedient hetzelve (l) met een wonderlijke wijsheid, (2) met een zeer grote tederhartigheid, (3) met de uiterste naarstigheid en krachtdadigheid, en (4) met alle getrouwheid.
Zo volbrengt Hij gans heilig en volkomen, zonder de minste vlek van ongerechtigheid, alles wat Hem toevertrouwd is, zowel omtrent God, als omtrent Zijn volk; dus is Hij bij uitnemendheid, volgens Gods eigen getuigenis, Zijn rechtvaardige Knecht, *in Welke Hij Zijn welbehagen heeft.*
Het zal niet nodig zijn, om deze hoedanigheden van Zijn Werk in de bediening van Zijn ambten, van elkander te scheiden; wij verzoeken u maar alleen om acht te geven op enige

schriftuurplaatsen die deze voorstellen; waarvan de eerste deze is, Jes. 40:11: *Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een Herder: Hij zal de lammekens in Zijn armen vergaderen, en in Zijn schoot dragen. De zogenden zal Hij zachtkens leiden.* Nooit is er een herder geweest, die zo zorgvuldig was over zijn kudde; want Hij weidt deze, en in hun te weiden past Hij naarstig op hen, ze voerende in zulke plaatsen daar het beste is om in te weiden. Het is waar, Hij vindt het somtijds weleens goed om op hen los te breken, nochtans is Hij zo teder omtrent hen, dat Hij ze in Zijn armen vergadert, ook is Hij zo behendig en ervaren in hen te leiden, dat Hij de zogenden zachtkens leidt. Dat zijn dezulken onder hen, die in de angst der wedergeboorte zijn; dezen zal Hij geenszins sterk drijven. Hij is, met eerbied gesproken, een ervaren Vroedmeester, om degenen die zwanger zijn, gelukkig te doen baren; en daarom mag Hij terecht deze naam van des Heeren rechtvaardige Knecht ontvangen.

Een tweede plaats is Jes. 42:14: *Ziet Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Denwelken Mijn ziel een welbehagen heeft. Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven, Hij zal het recht den heidenen voortbrengen. Hij zal niet schreeuwen, noch Zijn stem verheffen, noch Zijn stem op de straten horen laten. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen. Hij zal niet verdonkerd worden, en Hij zal niet verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld. En de eilanden zullen op Zijn leer wachten.* Is dit niet een wonderlijke aanprijzing die de Vader hier aan de Zoon geeft, en Die de genadige Heere aan Zijn rechtvaardige Knecht in de uitvoering van Zijn ambten geeft? *Hij is Zijn uitverkoren Knecht, in Denwelken Zijn ziel een welbehagen heeft;* Hij maakt geen geschreeuw, en Hij laat Zijn stem niet horen; Hij is te zeer in Zijn werk opgenomen, dan dat Hij enig geraas daarover maken zou. Hij is niet gemelijk of korzelig, maar zeer teder omtrent arme zielen, die als een gekrookt riet en een rokende vlaswiek zijn; de een zal Hij niet verbreken, en de andere niet uitblussen. Daar een ziel zwak of gewond is, daar zal Hij die niet verbreken noch verbrijzelen, door een harde aanraking, of een hard woord hun toespreken; en daar maar de minste zuchting van oprechte begeerten naar Hem zijn, daar zal Hij die niet uitblussen noch versmoren, En ofschoon het werk groot is dat Hij te verrichten heeft, zo verflauwt Hij niet in het volbrengen daarvan. Hij vertraagt het niet, en is er niet onder mismoedig, niettegenstaande al de toorn, die Hij op de weg te ontmoeten heeft. Hierom is het, dat wanneer de drinkbeker in Zijn hand gesteld werd, daar Zijn heilige menselijke natuur enigszins voor inkromp en schrok, Hij die nochtans gewillig ontving, zeggende: *Hierom ben ik in deze ure gekomen.* Hij zal Zijn werk kloekmoedig en standvastig vervolgen, totdat Hij het oordeel zal hebben uitgebracht tot overwinning, en totdat Hij Zijn einde bekomen heeft. Dit toont dat Hij een uitverkoren, een uitnemende en getrouwe Knecht is.

Een derde plaats is Jes. 52:13: *Ziet, Mijn Knecht zal verstandiglijk handelen,* enz. Het is niet om uit te denken wat een geestelijke, gelukkige en behendige handelwijze Hij heeft om zielen zalig te maken, en hoe wijs en verstandig Hij dat werk uitvoert.

Een vierde plaats is Ps. 89:20,21: *Ik heb hulp besteld bij een Held, Ik heb David Mijn Knecht gevonden. Met Mijn heilige olie heb Ik Hem gezalfd.* En vers 23: *De vijand zal Hem niet dringen,* enz. Hij is zo behendig en machtig, dat de duivel geen grond op Hem winnen zal, maar Hij integendeel wel van hem; ook zal Hij hem geheel verslaan, zodat wij maar achteraan komen om de roof te delen. *Want Hij kan volkomen zalig maken allen die door Hem tot God gaan,* Hebr. 7:25. En in vers 26 wordt gezegd: Zodanig een Hoge-

priester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden. Deze zijn Zijn hoedanigheden, is Hij een heilige en onnozele Hogepriester, een dierbare en goedgeaarde Middelaar, Die nooit iemand enig nadeel heeft gedaan. Nooit heeft men enig kwaad van Hem gehoord in de plaats daar Hij geweest is. Hij was ook onbesmet en vlekkeloos in de uitvoering van alles dat Hem toevertrouwd was; er werd nooit iets van Hem gedaan, van hetwelk men zeggen kon dat het beter had kunnen gedaan worden. Hij is ook afgescheiden van de zondaren, en zo een geheel ander soort van een Hogepriester dan degenen die voor Hem geweest zijn. En dit was Hij alles, en ten aanzien van God, invoege Hij zeggen kon, en er ook op sterven: *Het is volbracht.* En ten aanzien van hen die Hem toevertrouwd zijn, kon Hij ook zeggen: *Niemand uit hen is verloren gegaan.* Zo geeft Hij een volkomen en een getrouwe rekenschap van die allen die Hem gegeven zijn. Dit is dan een eenvoudige, doch tevens ook een gans nuttige waarheid.

1. *Gebruik. Ziet en verwondert u hier over de weg van vrije genade, die niet alleen een Middelaar, maar zulk een Middelaar geeft, Die getrouw is over Zijn huis.* Dit is het leven en de ziel van onze vertroosting, dat wij een bekwame en genoegzame Middelaar hebben, een goede Herder, Die wijs, voorzichtig, teder en getrouw is. En waarlijk, wij behoorden ons meer te verwonderen dat de Heere in Zijn genade zo laag heeft willen nederbuigen. Ook moest het ons uitnemend opwekken tot dankbaarheid, omdat er niet alleen een weg van genade is, maar omdat er zulk een weg van genade is uitgevonden en bevestigd, door welke wij zulk een Hogepriester hebben, Die alles zo wel en behendig uitvoert. O! hebt gij dit wel ooit behoorlijk gewaardeerd, dat God ons zulk een rechtvaardige en getrouwe Middelaar en Knecht geschonken heeft? Ik vrees dat velen deze aanmerkelijke bedeling van Gods genade niet behoorlijk opmerken; dat ofschoon de Heere Jehovah niet van Hem spreekt zonder Hem te prijzen, nochtans wij ellendigen en ondankbaren, helaas! van Hem spreken, en van Hem horen spreken, met harten die zeer weinig aangedaan zijn. O! gelovigen, moesten wij ons niet schamen, omdat wij zo beklaaglijk weinig hoge gedachten van Hem hebben, en Hem zo weinig recht waarderen. Als wij Hem aanzien, *zo is er nauwelijks enige gedaante of heerlijkheid in Hem te zien, dat wij Hem zouden begeren.* Wij verachten in een zeker opzicht deze weg der genade, welke voor ons op een zonderlinge wijze gans wonderlijk en innemend moest zijn, omdat wij daardoor onder zulk een bezorging gebracht zijn.

Het 2. *gebruik* dient tot vertroosting en bemoediging der gelovigen. O! wat zijn ze niet gelukkig, die zichzelf aan Hem, als aan een getrouwe Herder en Opziener, hebben aanbevolen? Zij mogen zich verzekerd houden dat Hij een weergaloze Opziener is; gelijk wij dat ten volle zouden kunnen verklaren, wanneer wij ons in de bijzondere noden der gelovigen wilden inlaten. Hebben zij maar weinig genade? Is die nauwelijks als een rokende vlaswiek? Hij is geen harde aandrijver, gelijk de Egyptenaren waren, of ook niet gelijk de wet. *Hij zal de rokende vlaswiek niet uitblussen.* Zijn ze twijfelmoedig wegens hun ware of gemeende zwakheid; of beven hun harten als de bomen des wouds, of liever als zovele strohalmen? Zij mogen het opzicht van deze, met troost en blijdschap Hem aanbevelen; want *het gekrookte riet zal Hij niet verbreken;* Hij zal het zwaarste eind van Zijn eigen last dragen. Hebben ze een dwaalzieke genegenheid? Zijn ze gelijk weelderige jonge lammeren, die van onder de anderen uitspringen? *Hij zal ze in Zijn armen vergaderen*. En wanneer Hij al eens een hardere weg met hen inslaat, zo straalt nochtans de genade daarin door. Zijn ze bezwijkende en afgemat? *Hij zal ze in Zijn schoot dragen, de*

blinde zal Hij leiden, en de zwakke zal Hij dragen. Zijn er enigen onder hen die (om zo te spreken) zwanger zijn, of is hun voortbrengen scherp en levendig? *Hij zal de zogenden zachtkens leiden,* en niet toelaten dat er onder hen een misdracht is; Hij zal geen nieuwe wijn in oude lederen zakken doen, noch de baarmoeder sluiten, en niet genereren. De Heere heeft de gelovigen zulk een Knecht gegeven als zij nodig hadden, namelijk, een rechtvaardige Knecht, Die allerwege gepast is voor hun staat en toestand, en Die niet zal nalaten om de allergeringste te bezorgen, die onder Zijn zorg en opzicht zijn.

3. *Gebruik*. Het dient ook *om alle verdenkingen en jaloezieën te bestraffen, die de gelovigen menigmaal van Christus hebben;* dewijl ze genegen zijn te zeggen: *Mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van den Heere,* Klaagl. 3:18. *Zal dan de Heere in eeuwigheid verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde van geslacht tot geslacht? Heeft God vergeten genadig te zijn?* Ps. 77:8,9,10. Ja, het ongeloof en de jaloezie van sommige ernstige zielen zullen somtijds op deze wijze spreken: Ik mag het nu maar geheel opgeven, het zal met mij toch nooit gaan, enz. O! wacht u toch voor deze zaak; want de taal daarvan is, dat onze Heere Jezus geen rechtvaardige Knecht is. Laat uw geest bedaard zijn, en bidt de Heere dat Hij die bedare, dewijl gij deze aan Hem hebt overgegeven. Spreek met uw ziel, gelijk David met de zijne deed: *Wat buigt gij u neder, o! mijn ziel, en zijt onrustig in mij? Hoopt op God,* enz. Ps. 42:6. Want Hij is getrouw Die het opzicht over u heeft. Tracht ook om met Paulus te kunnen zeggen: *Ik weet in Wien ik geloofd heb*, (en dus zal ik niet beschaamd worden) *en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag.* Ik weet dat Hij zulk een Christus is, aan Welke ik mij toebetrouw, Die wijs, behendig, teder en getrouw is in het bewaren van hetgeen dat Hem toevertrouwd is. Is dit dan geen troostvolle en aanmerkelijke grond van geruststelling, dat onze Heere Jezus zulk een Middelaar is Die niet feilen kan? En moet het niet tot schaamte zijn voor de gelovigen, wanneer zij zichzelf tot iets begeven zonder Hem, of wanneer zij zichzelf aan Hem toevertrouwen, dat zij niet volkomen op Hem betrouwen, maar verdenkingen en jaloezieën in hun harten voeden van Hem, denkende, omdat hun vonkje geen vlam is, en het alleen maar rookt, dat het daarom vergaan is, of geheel uitgeblust zal worden, alsof Hij het niet bewaren en vermeerderen kon. En omdat zij zichzelf niet leiden kunnen, dat zij geheel zullen afdwalen, alsof Hij geen armen had om ze te vergaderen? Het is waar, de vermetelheid moet verfoeid en gehaat worden; maar die tot Christus de toevlucht genomen hebben, moesten op Hem vertrouwen, en hun harten in Hem zoeken te verblijden, als ook in Zijn kracht zoeken te wandelen. Dit wordt zeker van u vereist; en daarom moest gij u door Hem laten dragen, daar gij zelf niet kunt gaan.

4. *Gebruik.* Is Hij zulk een rechtvaardige Knecht, dan vraag ik u: *Of er wel iemand is die behoeft te vrezen, of de minste schroom te hebben om zichzelf aan Hem toe te vertrouwen? En of dit niet een beweegreden behoorde te zijn om zulks te doen?* Want Hij Zelf zegt, Joh. 6:39,40, dat het Zijn commissie en dienst is, om degenen die Hem toevertrouwd zijn te bewaren, om ze ten uiterste dage op te wekken, en hun het eeuwige leven te geven. Nu is Hij rechtvaardig en getrouw, om deze commissie uit te voeren. Indien dit dan zo is, zo beveelt uw zielen aan Hem als de getrouwe Schepper met weldoen, 1Petr. 4:19. Rust niet, voordat gij onder Zijn opzicht en bezorging zijt; en ofschoon gij als jonge lammeren, als zwakke zuigelingen, of met jongen zwanger zijt, dat is al evenveel, als gij maar van Zijn kudde zijt, zo zult gij bewaard worden. Is het wel mogelijk dat het wel met u kan zijn, indien gij niet onder Zijn zorg en opzicht zijt? Neen, het is onmogelijk dat gij

anders, dan onder Zijn zorg veilig zijn kon; en niet minder onmogelijk is het ook, dat gij onder Zijn bezorging en opzicht niet veilig zoudt zijn. O! tracht dan om daar onder te komen, en acht uzelf gelukkig, wanneer gij Hem vertrouwen durft; en acht uzelf in het grootste gevaar te zijn, wanneer gij uzelf teveel vertrouwt. O! wat een schande zal het voor velen niet zijn, die gehoord hebben dat Christus zulk een Knecht was, en die nochtans Zijn dienst niet willen hebben, om hen in de hemel te brengen? Zo staat het met u, aan welke Hij in het Evangelie geopenbaard wordt, gij zult bevonden worden of Hem verworpen, of aangenomen te hebben, naar dat gij door het geloof uzelf aan Hem hebt toevertrouwd, of dat gij Hem door ongeloof geweigerd hebt aan te nemen.

Er zijn nog enige dingen, welke wij kort mogen aanmerken, en dan zullen wij meer bijzonder tot de woorden overgaan.

1. Merkt dan: *Dat het een voorrecht is om Gods knecht te zijn;* Hierom wordt het hier als een voornaam gedeelte van des Middelaars voorrecht gemeld. Het is waar, Hij is bij uitnemendheid en op een zonderlinge wijze een Knecht, ja, Gods uitverkoren Knecht, *in Welke Zijn ziel een welbehagen heeft,* boven alles wat iemand anders doen kan, of daar hij vatbaar voor is. Nochtans, een knecht Gods te zijn, besturing van Hem te ontvangen, Zijn wil te doen, Zijn eer te zoeken, en Hem te gehoorzamen in hetgeen Hij gebiedt, is zeker een voorrecht, en wel een groot voorrecht; ja, het wordt gemeld als een voorrecht van verheerlijkte heiligen in de hemel, Op. 22:3: *En Zijn dienstknechten zullen Hem dienen.* Indien het nu een voorrecht is in de hemel, dan moesten wij het immers hier op aarde daarvoor houden; en nochtans wanneer de taal van onze harten gekend en gehoord werd, dan zou er een verachten van, en een murmureren tegen de dienst van God bevonden worden; als ook een zakelijk zeggen: *Laat ons Zijn banden verscheuren, en Zijn touwen van ons werpen,* Ps. 2:3. Maar weet gij wel wat gij doet? Gij verwerpt en versmaadt datgene, hetwelk uw grootste voorrecht is. Allen die in de hemel zijn, en die op aarde in een rechte gestalte zijn, die achten het hun voorrecht te wezen om Zijn dienstknechten te zijn. Ook wordt ons bevolen te bidden: *Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alzo ook op de aarde;* of, wordt op de aarde gediend, gelijk als in de hemel. En daarom moest het geacht worden als een groot en heerlijk voorrecht, om Zijn dienstknechten te zijn.

2. Merkt ook: *Dat de Heere nauwkeurig en onfeilbaar zeggen kan, hoe elke dienstknecht zichzelf gedraagt.* Wie kwade en luie, en wie goede en getrouwe dienstknechten zijn; wie naar hun mate rechtvaardige dienstknechten zijn, en wie niet. Zal Hij zo nauwkeurig acht geven hoe Christus Zichzelf gedraagt in Zijn dienst en werk, en zal Hij dan op anderen geen acht geven? Ja, Hij zal gewis zulks doen; en daarom roept Hij, Matth. 25 en Luk. 19 de dienstknechten, welke de talenten gegeven waren, ter rekenschap. En naar dat zij die gebruikt en aangelegd hebben, of niet, zo worden ze geprezen en beloond, of niet. Er is niemand onder ons, of hij heeft het een of ander talent ontvangen, en daar zal ongetwijfeld veel rekenschap te geven zijn. O! ik vrees wanneer wij allen geroepen zullen worden, ofschoon er sommigen zullen zijn, tot welke gezegd zal worden: *Wel gij goede en getrouwe dienstknecht*, dat er nochtans velen zullen zijn, tot welke gezegd zal worden: *Gij boze en luie dienstknechten.* Ook zal een luie dienstknecht een boze dienstknecht bevonden worden; en onder andere verzwaring van zijn schuld, zal deze er een zijn, dat hij aan Christus, de rechtvaardige Knecht, zo ongelijkvormig is geweest.

3. Merkt ook*: Dat de rechte uitvoering van hetgeen ons is toevertrouwd, en van onze dienst aan God, een prijzenswaardige en een heerlijke zaak is.* Gelijk het hier tot roem

van Christus neergesteld wordt, dat Hij een rechtvaardige Knecht, ja, ook getrouw over Gods gehele huis geweest is in alle dingen; zo zal het ook evenredig tot roem zijn voor de gemene onderdienstknechten, wanneer zij in hun standplaatsen hun dienst vroom en getrouw uitvoeren, zodat zij bij God om Zijnentwil aangenaam zijn. De dag nadert, wanneer eens iegelijks werk vergolden zal worden, en wanneer wij maaien zullen, gelijk wij gezaaid hebben. Op die dag zouden wij wel, indien men de gehele wereld had, die willen geven, om dat woord uit Christus' mond tot ons te horen: *Wel gij goede en getrouwe dienstknecht;* doch weinigen zullen dat getuigenis ontvangen. Gij acht het nu wat groots, om de naam van getrouw te hebben onder de mensen, en om aangezien te worden als zulken die uw woord houdt, en uw belofte niet breken zult; (hetwelk in zoverre goed is, als het in waarheid zo is) doch velen zullen bevonden worden vele woorden voor God vervalst, en vele beloften voor Hem verbroken te hebben. O! gedenkt daaraan, en legt het ter harte, dat het beter zal zijn van God een getuigenis te ontvangen op die dag, en van Hem te mogen horen: Gij goede en getrouwe dienstknecht, gij hebt het weinigje dat Ik u gegeven heb, wel gebruikt; gij hebt het niet zozeer besteed om mooie klederen te kopen en aan te trekken, om prachtige huizen te kopen of te bouwen, als wel voor Mij en tot Mijn heerlijkheid. In welke standplaats, vermogen en beroep gij geweest zijt, daar hebt gij nuttig in zoeken te zijn; en wanneer gij niets in Mijn werk, voor Mijn volk, noch voor Mijn eer doen kon, zo hebt gij nochtans biddende geweest voor anderen; wanneer gij gelegenheid hebt gehad om Mijn Woord te horen, zo hebt gij het niet verzuimd om voorbij te laten gaan. Dit, zeg ik, zal beter zijn dan een goede naam en getuigenis van mensen. Maar helaas! wij vrezen dat er tot velen gezegd zal worden: Gij hebt vele gelegenheden gehad om goed te kunnen doen en te ontvangen. Maar welk gebruik hebt gij daarvan gemaakt? Het ware beter geweest dat gij die nooit gehad had; het ware beter geweest dat gij nooit een schelling of een dubbeltje had gehad, dan al die rijkdommen; en liever geen, dan zulk een gewin gevende en voordelige standplaats gehad te hebben, die niet voor God gebruikt geworden is. Het is een zeer beklaaglijke zaak, dat wij deze algemene waarheden des Evangelies gedurig prediken, en gijlieden die gedurig hoort, en dat deze nochtans niet diep in uw harten ingedrukt worden. Gij zult niet gereed ontkennen, dat er een dag van rekenschap aanstaande is, en dat het een grote genade zal zijn, om op die dag van Hem geprezen te worden. En hoe weinigen tonen nochtans met hun praktijk dat zij daar gewicht op leggen? Het is te betreuren dat de godsdienst zo licht geacht wordt; velen uwer komen tot de kerk, en schijnen daar, gelijk ook in hun andere gedragingen, alsof zij naar de hemel gingen, wanneer zij ondertussen weinig ernstige gedachten hebben van de hemel of van de hel. Maar ten genen dage, wanneer gij bevende zult staan voor Zijn gericht, en aldaar dit vonnis zult ontvangen, dat gij een boze en een luie dienstknecht zijt; dan zult gij tot uw smart weten dat er in deze waarheden, die gij nu zo weinig acht, een gewicht gelegen heeft.

4. Merkt verder ook in het algemeen: *Dat het aan de Heere Jezus alleen zonderling eigen is geweest, Gods goedgekeurde Knecht te zijn, zodat er geen grond van enige beschuldiging is in de uitvoering van Zijn plicht en last.* En waarlijk, er is in deze zin geen rechtvaardige Knecht te vinden, dan Hij alleen, Die zelfs naar de gestrengheid van de wet zodanig is geweest; de wet kon Hem niet beschuldigen voor de minste overtreding daarvan, of over de minste ongelijkvormigheid daaraan, want Hij heeft alle gerechtigheid vervuld. Hiervan hebben wij over vers 9 gesproken, en daarom zullen wij er ons hier niet inlaten. Alleen zeggen wij dat het zeer te beklagen is, dat deze waarheid in twijfel getrokken, en

in deze dagen een leugen wordt genoemd, en dat men integendeel zegt, dat deze benaming Christus niet alleen eigen, maar alle Christenen gemeen is, alsof zij allen vrij van zonden waren, en dat niet door toerekening van Christus' gerechtigheid aan hen, maar door hun eigen doen van gerechtigheid. O! wat is dit niet een zware belediging van de Zone Gods? En wat een grove onkunde blijkt hier ook niet van de verdorvenheid van des mensen natuur, die in de beste en heiligste der mensen nooit, in dit leven, geheel wordt weggenomen, gelijk dat de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament overtuigend klaar bevestigen? Ja, wat verongelijkt dit ook de Goddelijke waarheid niet, die ons de Heere Jezus voorstelt als met uitzondering des Heeren rechtvaardige Knecht te zijn, en Die ook daarom met deze Naam genoemd wordt? Indien er nu anderen waren die eigenlijk zo genoemd werden, dan konden wij niet zeggen dat het van Hem bedoeld werd. Doch het is niet nuttig om ons met deze dweperijen en gekkernijen in te laten.

Doch om meer bijzonder te komen tot de weldaden, welke voortvloeien van, en ons toegebracht worden door deze rechtvaardige Knecht, en door de dienst die Hem toevertrouwd, en zo getrouw verricht en uitgevoerd is door Hem. De tekst zegt: *Door Zijn kennis zal Hij velen rechtvaardig maken;* dat is, Zijn dienst is om zondaren vrij te maken van de schuld der zonden en van de vloek, daar zij natuurlijk onder zijn.

Deze woorden in haar verband met de voorgaande aanmerkende, zo zullen wij, eer wij tot de bijzondere overweging daarvan overgaan, nog enige dingen aanmerken.

Vooreerst, merkt hier: *Dat het rechtvaardigen van vele zondaren, namelijk van al de uitverkorenen, de bijzondere last is die Jehovah aan de Middelaar heeft toevertrouwd.* Hierin is het daar Zijn dienst zonderling in bestaat. Wilt gij dan weten wat het werk is van deze rechtvaardige Knecht? Dit is het, *Hij zal er velen rechtvaardig maken.* Hij zal hun bevrijding van de schuld der zonden en van Gods vloek verwerven, en ze ontslaan van het oordeel, dat de wet tegen hen heeft, door welke zij verbonden liggen aan de vloek, wegens hun overtreding daarvan. Dit kunnen wij aanmerken:

(1) Gelijk het betrekking heeft op God. En zo geeft het te kennen, dat de rechtvaardigmaking der zondaren voor Hem een welbehaaglijk werk is. Want het is datgene, waartoe Hij de Middelaar een commissie gegeven heeft. Nu moet de uitvoering van hetgeen waartoe Hij een commissie gegeven heeft, Hem noodzakelijk aangenaam zijn. Daarom wordt hetgeen dat hier *des Heeren dienst* genoemd wordt, vers 10, *des Heeren welbehagen geheten,* te weten, dat een arme zondaar door de Middelaar toegebracht, en op grond van Zijn voldoening gerechtvaardigd wordt; dit is Zijn welbehagen daar Hij een zonderlinge lust aan heeft.

(2) Men kan het aanmerken gelijk het betrekking heeft op de Middelaar; en dan geeft het Zijn oogmerk en werk te kennen. Dit is het waartoe Hij gebruikt wordt, en waarmee Hij ingenomen is, namelijk om uitverkoren zondaren van onder Gods vloek verlost te krijgen, en om ze vrij door Zichzelf te rechtvaardigen. Indien gij dan weten wilt, wat de inhoud en vrucht van de commissie van Christus en van Zijn werk in deze wereld is? Dit is het, Hij is gekomen om zondaren zalig te maken, volgens 1Tim. 1:15: *Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken;* om de verloren schapen op Zijn schouder thuis te brengen, om de verloren penning te zoeken en te vinden, en om verloren doorbrengers terecht te brengen, Luk. 15. Dit is Zijn spijze en drank, Zijn werk en bezigheid, gelijk Hij Zelf zegt, Joh. 6:34: *Mijn spijze is, dat Ik doe den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbreng.* En Luk. 2:49: *En wist gij niet, dat Ik moest zijn in de dingen Mijns Va-*

ders? Hetwelk is om arme zondaren van de duivel te verlossen, en om ze aan God te verbinden, opdat hun zonden vergeven worden.
(3) Het geeft te kennen, dat de Middelaar tot deze dienst bekwaam is, dat Hij verzorgd en toegerust is voor, zowel als ingenomen met de rechtvaardigmaking der zondaren, en hun bevrijding voor de toorn Gods. Hij bezit een grote rijkdom om hun schuld te betalen, en daarom roept Hij de zondaren, om *van Hem te kopen goud, komende uit het vuur, opdat zij rijk mogen worden, en witte klederen, opdat zij mogen bekleed worden,* Op. 3:18. Hij heeft ogenzalf voor de blinden, goud om de armen te verrijken, klederen om de naakten te bekleden; kortom, Hij heeft alles wat de zondaren nodig hebben. Het is tot troost, om te horen dat Christus een Knecht is; maar om te horen dat dit Zijn dienst is om zondaren te rechtvaardigen, en dat Hij daartoe zo bekwaam en toegerust is, dat doet het nog zoveel troostvoller zijn. Waren wij recht gevoelig over de zonden, en geloofden wij deze waarheid, zo zouden wij in onze harten verheugd zijn en lachen, (gelijk Abraham eens deed) omdat Christus een commissie gegeven is om zondaren te rechtvaardigen, en omdat Hij tot deze commissie zo wel is toegerust; inzonderheid nu, wanneer Hij zo bezig is in Zijn werk. Want ofschoon Hij *in de hoogte opgevaren is, zo heeft Hij nochtans gaven genomen, om uit te delen onder de mensen; ja ook de wederhorigen, om bij Hem te wonen,* gelijk er staat, Ps. 68:19, vergeleken met Ef. 4:8. Dit is het einde van de bediening en de ordonnantiën, namelijk de bevordering van des zondaars rechtvaardigmaking, opdat door hun erkentenis en gebruikmaking van Christus dit werk teweeggebracht, en deze vrucht volgen mocht. Dit is het einde van de vastendagen en avondmaalstijden, om zondaren een weinig te arresteren, opdat zij met Hem in onderhandeling komen omtrent de belangen van hun zielen. Deze zijn de bijzondere tijden, om Hem te gebruiken tot oefening van Zijn ambt, in u te rechtvaardigen. Ook wordt heden deze Schrift in uw oren vervuld, en gij moest het diep in uw harten laten zinken, dat onze Heere Jezus heden Zijn commissie vervolgt, en Zijn dienst volbrengt, de zondaren nodigende en overredende om tot Hem te komen, *opdat het welbehagen des Heeren door Zijn hand gelukkiglijk mag voortgaan.* Weet dan voorzeker dat het dit is, daar Christus in gebruikt wordt en mee opgenomen is, namelijk om zondaren te bevrijden van de schuld der zonden en van de toorn Gods door Zijn gerechtigheid. Het is niet alleen of voornamelijk om hen te brengen tot de kerk en tot het Avondmaal, of om ze burgerlijk en nauwgezet te maken, dat zij zich van vloeken, zweren, en alle onheiligheid onthouden, (ofschoon deze dingen vanzelf zullen volgen) maar om ze tot Hem Zelf te brengen, en om ze te rechtvaardigen.
Nu hebben wij verder nog deze twee woorden omtrent deze zaak tot u te zeggen:
(1) Dat hier een goede grond van bemoediging is voor een arme ziel, die gaarne van Christus tot vergeving der zonden gebruik wilde maken; dit is het dat aan Christus toebetrouwd is; het is tot dit einde dat Hij van de Vader gezonden en een commissie ontvangen heeft. Zal Hij dan datgene niet doen dat Hem toevertrouwd, en daar Hij voornamelijk toe gezonden is? *Dit is de wil des Vaders* (zegt Hij) *Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage,* Joh. 6:40. Hetwelk de hoofdsom is, *dat door Zijn kennis velen gerechtvaardigd zullen worden;* en er wordt bijgedaan, *want Hij zal hun ongerechtigheden dragen*, om een tegenwerping te voorkomen en te beantwoorden. Want een gevoelig gemaakte zondaar zou mogen zeggen: Hoe kan ik, die zoveel zonden heb, gerechtvaardigd worden? Dat wordt hier beantwoord, Hij zal voor deze voldoen. Al deze woorden zijn, als het ware, zwanger van vertroosting, dewijl deze de ziel en het leven zijn van

het Evangelie, en zo na komen aan Christus' commissie, en zoveel daarvan verklaren.
(2) Deze hebben gans verkeerde gedachten van Christus' werk en dienst, die Hem hiermee denken te voldoen, met Hem de Naam van een Zaligmaker te geven, en nochtans gaarne zichzelf willen behouden; Hem, als het ware, complimenterende met enige algemene dingen; maar die geen van Zijn geneesmiddelen begeren, noch hun eigen gerechtigheid verlaten, en van de Zijne gebruik maken willen tot hun rechtvaardigmaking. Hierdoor zegt gij in uw praktijk een van deze vier dingen: Of dat Hij tot dit einde geen commissie en last ontvangen heeft, of dat Hij tot die commissie niet bekwaam is, of dat Hij er niet getrouw in is, of dat gij het wel genoeg te stellen weet zonder Hem, en dat Zijn ambt niet noodzakelijk is. Welke van deze vier zal nu het oordeel Gods kannen uitstaan? En nochtans zal het om een van deze vier dingen zijn, dat gij bevonden zult worden Christus verworpen te hebben, en Hem, zoveel als in uw macht lag, belet hebt om het werk Zijns Vaders te doen. En indien gij hier de rekening niet met Hem vereffent, zo zal er een vreselijke rekening zijn tussen God en u.
Ten tweede, merkt ook: *Dat deze bijzondere last, aangaande de rechtvaardigmaking der zondaren, van onze Heere Jezus zeer rechtvaardig, naarstig, wijs, teerhartig en getrouw wordt uitgevoerd.* Het was de wil Zijns Vaders dat Hij gedoopt zou worden, en alle gerechtigheid vervullen; en meer bijzonder, dat Hij er velen rechtvaardigen zou. Hierin is Hij zeer wijs en getrouw; ook is het om deze reden, dat Hij genoemd wordt de goede Herder; dat Hij gezegd wordt Zijn leven af te leggen voor Zijn schapen; dat Hij geheten wordt een getrouwe Hogepriester, en ook gezegd wordt volkomen te kunnen zalig maken allen die door Hem tot God gaan; dat Hij heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren is; bekwaam om vrede te kunnen maken tussen God en zondaren, en ook een geheel ander soort van een Priester dan Aäron was, of dan iemand die voor Hem geweest is. Kortom, *Hij is zulk een Hogepriester als ons betaamde, en als wij nodig hadden, Die het niet alle dagen nodig was, gelijk de hogepriesters, eerst voor zijn eigen zonden te offeren.* Hij had niet meer, of anders te doen, dan voor ons te voldoen. De profeet Jesaja zegt ons, hoofdst. 40:11, hoe teder Hij is in het brengen van zielen in de hemel. *Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammekens in Zijn armen vergaderen, en in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtkens leiden.* En hoofdst. 42:3: *Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen.* En 1Joh. 2:1 wordt gezegd: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak hij den Vader.* En Wie is deze Voorspraak? *Jezus Christus den Rechtvaardige.* Hij is de Rechtvaardige in het getrouw uitvoeren van Zijn last en commissie, in het maken van des zondaars vrede met God. En wilt gij weten in welke opzichten Christus een rechtvaardige Knecht genoemd wordt? wij antwoorden, in deze drie opzichten:
(1) Ofschoon wij gefeild, en de wet gebroken hebben, zo heeft Hij dat nochtans niet gedaan; en dus is de Heere met Hem voldaan en vergenoegd.
(2) Omdat Hij voor geen vergeving voor een zondaar pleit, of Hij kan en heeft ook ten volle Zijn schuld betaald; indien Hij iets van God verzoekt, zo doet Hij dat op Zijn gehoorzaamheid, en zo handelt Hij stipt volgens het verbond der verlossing; want Hij is een Verzoening. Hij verzoekt niets, of Hij voldoet daarvoor, zonder Hem, Die Hem het werk heeft toevertrouwd, in het allerminste te verongelijken. De Heere Jehovah verliest er niet bij, maar Zijn eer wordt door Hem ten volle hersteld.
(3) Omdat Hij ook getrouw is aan de personen die Hem nodig hebben, en daar Hij Borg voor geworden is. Hij is niet alleen rechtvaardig en getrouw aan de meester en heer, maar

ook aan de kinderen en dienstboden; Hij erkent en ontvangt ze, wanneer zij met hun noden tot Hem komen, en Hij vervult deze; Hij is alleszins getrouw aan Zijn commissie en last, in zondaren goed te doen.
Hadden wij hier te doen met zondaren, die onder een lichaam des doods zuchten, en met verslagen harten uitriepen: Wat zullen wij doen vanwege al die verongelijkingen die wij aan God hebben toegebracht? Met zondaren die onder een heilige vrees waren om het verdrag te verderven, en hun eigen zielen in gevaar te stellen. Hadden wij, zeg ik, met zulke zondaren te doen, dan hadden wij hier een blijde boodschap voor hen, namelijk dat het werk van zielen zalig te maken, aan een getrouwe Herder toevertrouwd is. Het is niet aan u toevertrouwd, want dan was het een gans jammerlijke last geweest, maar het is Hem toevertrouwd, aan Welke de schapen met name gegeven zijn, om ze te bewaren. En dus zal Hij niet toelaten dat zij verloren zullen gaan; en wat kunt gij meer hebben of begeren? Een zaligheid en een prijs is veel, maar een Zaligmaker te hebben om Zijn verdiensten toe te passen, een Opziener der zielen om te rechtvaardigen en om er zondaren door te helpen, om alles voor God vast en zeker te maken, is nog veel meer. Een zondaar mag zijn hoofd gerust neerleggen om te slapen, die onder een recht gevoel van zonden tot Hem de toevlucht genomen heeft, om door Zijn gerechtigheid gerechtvaardigd te worden, en om aan Hem verschuldigd te zijn voor de vergeving der zonden, en om de toepassing voor hetgeen dat Hij door Zijn lijden verworven heeft. Wij kunnen hiervan niet veel tot ulieden zeggen, die geen bekommering hebt over uw eigen ziel, en geen gevoel hebt van uw zonden; alleen, Hij is gekomen om zondaren zalig te maken. En indien enigen daarvan Hem hun zaligheid willen toevertrouwen, Hij is getrouw, en zal niet toelaten dat dezulken verloren zullen gaan.
Ten derde. Uit vergelijking van deze woorden: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken,* met de voorgaande, *om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden,* mogen wij aanmerken: *Dat onze Heere Jezus nooit van een zondaar verzadigd of voldaan wordt, totdat Hij van hem gebruikt wordt in deze dienst, om hem door Zijn kennis, of door het geloof in Hem, te rechtvaardigen.* Hij ontvangt geen verzadiging voor de arbeid Zijner ziel, totdat dit volbracht is, en dit alleen is het dat Hem verzadigt en voldoet. Hij ziet geen dienstplichten aan, geen grote belijdenissen van achting voor de godsdienst, en geen Hosanna's zonder dit. Hij weende over Jeruzalem die al deze dingen had, doch dit ontbrak. Hij ziet Martha's bekommerlijke dienst en bezorging niet aan; maar is vergenoegd met Maria's neerzitten, om Zijn Woord te horen en te ontvangen. Indien Hem dit werk niet gegeven wordt, zo zal Hem geen ander werk verzadigen noch vergenoegen, gelijk wij in de drie parabels zien kunnen, Luk. 15. Wanneer het *verloren schaap* gemist wordt, zo is Hij niet vergenoegd totdat het gevonden en thuis gebracht is; het *omkeren van het huis met bezemen* vergenoegt Hem niet, indien *de verloren penning* niet gevonden wordt; maar het vinden van die, brengt dit gejuich voort: *Weest blijde met mij,* enz. En wanneer de *verloren zoon* weerkeert, dan, en niet eerder, worden die heuglijke woorden gehoord: *Deze mijn zoon was dood, en is weder levend geworden; en was verloren, en is gevonden;* dan begint de vreugde en de reizang. Al wilde gij het haar van uw hoofd onder Christus' voeten leggen, of Hem duizenden van rammen, en tienduizenden van oliebeken, of ook de vrucht uws buiks voor de zonde van uw ziel geven, dat alles zal Hem niet behagen, indien gij door Zijn kennis niet gerechtvaardigd wordt. Er is niets dat Hem vergenoegen of verzadigen zal, dan dit alleen. De redenen hier van zijn:

(1) Omdat anders het werk dat Hem toevertrouwd is, (indien ik zo spreken mag) niet bevorderd wordt. Want gelijk de Vader een behagen heeft om het werk dat Hij Hem heeft toevertrouwd, gelukkiglijk te zien voortgaan, zo heeft de Zoon daar ook een behagen in.
(2) Omdat Hij de eigenlijke eer van Zijn ambt niet bekomt, totdat Hij dit verkrijgt. Maar Hij acht Zich als een Gezant die een vrouw voor de Koning Zijn Meester komt verzoeken, en Die wel onthaald en behandeld wordt; maar die in hetgeen Hij verzoekt, wordt afgeslagen. Het wordt tot roem van de discipelen gezegd, dat zij Zijn woorden ontvangen hadden, Joh. 17:8. Ofschoon alle andere dingen geschieden konden; indien dit niet geschiedt, zo ontvangt Hij Zijn eer niet.
(3) Omdat de mensen zonder dit Christus nooit lief kunnen hebben. Want het is de weldaad der rechtvaardigmaking en vergeving der zonden, die de ziel krachtig tot liefde en dankbaarheid verbindt. *Gij hebt ons Gode gekocht* (zeggen en zingen de verlosten) *met Uw bloed, daarom zijt Gij waardig te ontvangen de kracht, en de rijkdom, en de wijsheid, en de sterkte, en de eer, en de heerlijkheid, en de dankzegging,* Op. 5:9,12. Het is onmogelijk, dat degenen die niet door Hem gerechtvaardigd zijn, Hem lief kunnen hebben, of Hem enige rechte hoogachting toedragen. En daarom worden degenen die niet tot rechtvaardigmaking in Hem geloven, gezegd Hem te versmaden, het bloed des Nieuwen Testaments onrein te achten; en vallen zo onder deze droevige klacht: *Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen,* Joh. 1:11. En in het voorgaande 10de vers, *Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt, en de wereld heeft Hem niet gekend*.
Er is dan een noodzakelijkheid op u gelegd, of om Hem in deze te gebruiken, of om onder Zijn ongenoegen te liggen, en zo om rekenschap te moeten geven van uw tegenstaan van Zijn voldoening en verzadiging. De Heere heeft de weg van Zijn genade zo geschikt, dat Hij niet alleen de zondaren lokt en nodigt, maar ze ook sterke banden oplegt, hun ten goede, het niet aan hun keus latende of zij Hem tot hun rechtvaardigmaking gebruiken willen, of niet. Zij moeten of deze weg inslaan, of God en de Middelaar in de hoogste trap tot hun Vijanden hebben. Kiest dan, of gij Christus verzadigen wilt, of niet. Vraagt gij, hoe zullen wij Hem verzadigen? Niet anders dan door uw toevlucht nemen tot Hem, en uw gebruik maken van Zijn gerechtigheid tot uw bevrediging met God, en uw rechtvaardigmaking voor Hem; uzelf ootmoedig voor Gods gericht schuldig erkennende, en vergeving op grond van Zijn voldoening smekende, en door het geloof uw ontslag en bevrijding daaruit trekkende. Opdat zo, de toepassing van Zijn verdiensten verkregen zijnde, uw consciëntie op die grond gerust gesteld mag worden. Meent gij nu, dat dit een zaak is om er met Christus over te twisten? Dat Hij u rechtvaardigen wil, en dat gij zulks weigert; dat Hij u van uw zonden wassen wil in Zijn bloed, en dat gij liever gerust daarin wilt blijven liggen; denkt gij dat dit redelijk is? En nochtans staat het zo met u, en wij verklaren u in Zijn Naam, dat Christus en gij nooit vrienden worden zult, anders dan op deze voorwaarden, dat gij uw zonden erkent, en uw natuurlijke vijandschap tegen God. Dat gij de tijding van een Middelaar verwelkomt, Zijn gerechtigheid omhelst, en uw eigen gerechtigheid als onder uw voeten vertreedt, ten aanzien van alle verwachting van rechtvaardigmaking daardoor. Kortom, dat gij door het geloof de aanbieding van zaligheid door Hem in het Evangelie aanneemt, uzelf onbepaald aan Hem overgeeft, en uw ootmoedig pleiten voor God daarop grondvest.
Dit is het schild des geloofs, waardoor de vurige pijlen des bozen uitgeblust worden, en dat aan de ziel vleugelen geeft om hemelwaarts te vliegen. En nu weten wij, dat dit geen

onvriendelijke boodschap, noch kwaad verdrag is, en dat gij het van Hem verkrijgen kunt. Hij is waarlijk een wijs en verstandig Behandelaar van zielen die tot Hem de toevlucht nemen, en zichzelf aan Hem toevertrouwen. Waarom waagt gij uw zielen dan op Hem niet in Zijn eigen weg? Wisten de zondaren in welk gevaar zij zijn, en wat een sterk vertrouwen zij hebben mogen door hun zielen te stellen in Christus' hand, zo zouden zij met menigten op Hem indringen, om Zijn aanbieding aan te grijpen, die als een ontrolde banier uitgespreid is in dit Evangelie, daar een iegelijk toe komen mag. Dit is de hoofdsom van het Evangelie, u te bidden om u met God te laten verzoenen, de Middelaar aan te nemen, en Hem (met eerbied gesproken) een commissie te geven, of liever Hem te smeken, om uw vrede met God te maken, dat is, om Hem de eer te geven van u zalig te maken. Opdat, indien de rechtvaardigheid Gods u vervolgde, gij in Hem gevonden mocht worden, niet hebbende uw gerechtigheid, maar de Zijne. En opdat gij, in Hem een antwoord hebbende op alle beschuldigingen, uzelf niet minder veilig achten zou, dat gij uw gerechtigheid verlaten, en tot de Zijne uw toevlucht genomen hebt. Wie weet of de ziel, wanneer dit zo voorgesteld wordt, niet veel goeds ontvangen mocht, indien het geloofd werd? O! wat is de Heere Jezus niet getrouw, Hij durft u Zijn Woord en zegel te geven dat Hij u bewaren zal. Ook is het Zijn einde en oogmerk in Zijn Woord en Sacramenten, dat zondaren gebracht worden om op Hem te vertrouwen, en Hem het werk van hun rechtvaardigmaking te geven. Dat zij, in zichzelf blind zijnde, tot Hem mogen komen om ogenzalf, opdat zij zien mogen; arm zijnde, zij tot Hem om beproefd goud mogen komen, om rijk te worden; naakt zijnde, zij tot Hem mogen komen om klederen, opdat de schande van hun naaktheid niet openbaar worde; en opdat zij ook, goddeloos zijnde, tot Hem mogen komen om gerechtvaardigd te worden. Maar helaas! de mensen zijn voor het grootste gedeelte ongevoelig en zorgeloos omtrent hun zonden en ellenden, en daarom bekomt Hij van hen geen werk. Velen zitten hier zeer fraai en opgesierd, en hebben geen uitwendig rechterlijk belet op zich, om hen van het Avondmaal te weren, die nochtans slaperige en ongevoelige zielen hebben, en zichzelf zo bederven. Wij kunnen u verzekeren, dat dit de staat van velen uwer is, die nooit geweten hebt van Christus te gebruiken, en nochtans pochen wilt op uw geloof en op uw goed hart voor God. Weg met uw vermetel geloof, erken uw ongeloof, en zeg niet onkundig, dat gij zoveel doet als gij kunt, ofschoon niet zo wel als gij wilde. Gij zijt onoprecht van hart, misleid omtrent uw staat, en gelooft dat het de duivel is, door uw bedrieglijk hart, die u zulk een taal doet spreken. Want het zijn vijanden daar wij toe gezonden worden om te verzoenen, en het zijn verloren zondaars, die Christus komt zoeken om zalig te maken. Nu ziet gij uzelf zulken niet te zijn, en daarom bekommert gij u niet over zulke aanbiedingen der genade. Maar ach! velen uwer zullen een vreselijke ontmoeting van Christus ontvangen op die dag, indien Zijn genade het niet voorkomt, en het zal u smartelijk vallen, dat gij zovele dierbare gelegenheden veracht en verwaarloosd hebt, die God u gegeven heeft, en die gij niet hebt willen gebruiken. De Heere drukke het op ulieder hart!

VIER EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:11b

… Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.

WIJ hebben over deze dierbare schriftuurplaats veel van het lijden van Christus gesproken, als ook iets van de belofte aan Hem gedaan, dat Zijn lijden niet tevergeefs zal zijn. In deze woorden hebben wij een korte verklaring van de vruchten die daar uit voortvloeien, door welke Hij verzadigd wordt door hetzelve. Wij betrekken dit tot deze vier dingen: (1) Tot de grote weldaad zelf, die hier wordt voorgesteld, te weten de rechtvaardigmaking. (2) Tot degenen die deze deelachtig zullen worden, het zijn velen; zodat Zijn zien van een zaad, daar in vers 10 van gesproken is, hier verklaard wordt, dat er velen gerechtvaardigd zullen worden. (3) Tot de weg hoe deze rechtvaardigmaking aan die velen toegebracht wordt; het is door Zijn kennis; hetwelk wij getoond hebben dat te verstaan is door het geloof in Hem. (4) Tot de grond daar dit uit voortvloeit, en op welke het gebouwd en bevestigd is; *want Hij zal hun ongerechtigheden dragen;* en gelijk het in het volgende vers wordt uitgedrukt, *Hij heeft veler zonden gedragen*. En daarom moeten zij gerechtvaardigd worden, dewijl het billijk is dat die velen, wier ongerechtigheden Hij gedragen, en wier schuld Hij betaald heeft gerechtvaardigd worden.

Wij zullen meer bijzonder tot verklaring van deze dingen op zichzelf spreken, als wij daartoe komen. Wij zullen nu eerst de mening van dit woord *rechtvaardigmaking* of *rechtvaardigen* verklaren, voordat wij tot de leringen overgaan, omdat zulks dienen zal om deze te verklaren, en er ook de weg toe te banen; en wel zoveel te meer, als dit het grote hoofdstuk des Evangelies is, daar onze ganse zaligheid van afhangt, ofschoon het van velen weinig of zeer kwalijk verstaan wordt. Er zijn er maar weinigen die weten wat het is, ofschoon er niet vele woorden zijn, die zo dikwijls in de Schriftuur gemeld worden, en ofschoon het datgene is, waardoor iemand uit een staat van vijandschap in een staat van vriendschap met God wordt overgebracht.

Belangende dit woord *rechtvaardigmaking* of *rechtvaardigen* ervan, worden drie verklaringen gegeven, waarvan twee daarvan dwalingen zijn, en de laatste alleen volgens de mening des Geestes in de Schriftuur is, welke wij verklaren en bevestigen zullen.

1. Sommigen nemen dit woord in een *fysische* of *natuurkundige* zin, alsof het iemand rechtvaardig te maken was door instorting van hebbelijke genade, of door een natuurlijke en ware verandering; en zo genomen zijnde, is het hetzelfde met hetgeen wij de heiligmaking noemen. Doch wij weten geen één plaats in de Schriftuur, daar het woord noodzakelijk zo verstaan wordt; ofschoon het woord, in deze zin genomen, de grond is van de paapse dwaling in het stuk der rechtvaardigmaking.

2. Anderen nemen het voor Gods verklaren en openbaren van de weg, hoe een schuldige zondaar rechtvaardig wordt. En zo is bij hen rechtvaardigen niet anders, dan dat de leraren het volk onderwijzen, hoe zij heilig zullen leven, gelijk er in Dan. 12:3 gezegd wordt, *die er velen rechtvaardigen,* enz.; door welke zin in uitlegging van het woord, sommigen goddeloos en godslasterlijk, Christus' voldoening verkorten en verloochenen, alsof Zijn rechtvaardigen niet anders was dan de zondaren te onderwijzen hoe zij gerechtvaardigd kunnen worden, namelijk, door heilig en rechtvaardig te leven. Doch het woord dat in de tekst volgt, *want Hij zal hun ongerechtigheden dragen,* geeft deze uitlegging de doodsteek. Want het is door Christus' dragen van de straf van de ongerechtigheden der uitverkorenen, dat zij gerechtvaardigd worden, daarom wordt de ene zaak gegeven, als de reden van de andere.
3. Wanneer wij het woord, volgens de mening des Geestes in de Schriftuur, aanmerken, dan nemen wij het voor een rechterlijk woord, dat van de *rechtbanken* onder de mensen wordt ontleend, waarin iemand om enige misdaad geroepen zijnde, veroordeeld of vrijgesproken wordt; en wanneer hij ontslagen en vrij verklaard wordt van hetgeen tot zijn last was ingebracht, dan wordt hij gezegd *gerechtvaardigd* te worden. Evenzo is het ook voor God, en in Zijn vierschaar. De *rechtvaardigmaking* is een bevrijding van een zondaar van de beschuldiging, die de wet tegen hem inbrengt, hem vrij verklarende van de schuld der zonde en deszelfs straf, die hem volgens de uitspraak der wet toekwam. De twee voorgaande uitleggingen van het woord strekken om de mens inwendig heilig, of zonder zonde te stellen; hetwelk is, alsof een doodschuldige voor een burgerlijke gerichtshandeling gesteld zijnde, voor onschuldig verklaard werd. Maar deze ware zin van het woord stelt iemand voor, die voor Gods gericht gedaagd, met schuld beschuldigd, en ook schuldig bevonden zijnde, daarvan ontslagen wordt, niet omdat hij geen schuld of zonde heeft, maar omdat zijn schuld betaald, en voor zijn zonde voldaan is door een Borg. Even gelijk iemand die om een som geld voor een burgerlijke vierschaar gedagvaard en schuldig bevonden wordt, maar zijn borg voor hem intredende, en voor hem de schuld betalende, zo is het volgens alle recht en reden billijk, dat zulk een mens ontslagen en van de schuld vrij verklaard wordt. Zo is het ook hier; Christus Jezus de schuld der uitverkorenen op Zich nemende, en voor deze voldoenende, en zo een ontslag voor hen verdienende, voor welke Hij de prijs betaald heeft, zo is er reden en grond, volgens de wet, dat zij gerechtvaardigd en vrijgesproken worden. Al deze gevoelens komen in deze twee dingen overeen: (1) Dat een mens natuurlijk zonde heeft, en dat hij er rekenschap voor geven moet. (2) Dat deze rechtvaardigmaking, wat deze ook wezen mag, daar zij is, de zondaar ten volle ontslaat en vrijmaakt van de zonde, ten aanzien van deszelfs schuld, de straf en gevolgen daarvan, te weten, de dood en de vloek, alsof hij nooit zonde gehad had. Doch het onderscheid is hierin gelegen, dat de laatste zin van het woord, een mens, door de tussenkomst van een Borg Die zijn schuld betaalt, en het vonnis van vrijspraak voor hem verwerft, vrij verklaart, ofschoon hij zonde in zichzelf heeft. En in deze zin is de rechtvaardigmaking, alsof iemand voor Gods gericht stond, hebbende een getuigenis van zijn schuld in zichzelf, en dat God, uit hoofde van de voldoening van de Middelaar, die hij door het geloof aangrijpt, die schuldige persoon vrijspreekt van de schuld en straf der zonde, en hem vervolgens om die reden ontslaat. Zodat de *rechtvaardigmaking* dan niet aangemerkt moet worden, alsof God nieuwe hebbelijkheden der genade in ons instort, maar als een vrijspreken en vrijmaken van de schuld en straf der zonde, op grond van Christus' betaling van onze schuld.

Dit zullen wij bevinden klaar te zijn, wanneer wij overwegen:
(1) Hoe het woord genomen wordt beide in het Oude en Nieuwe Testament, gelijk als Jes. 5:22,23: *Wee degenen die den goddelozen rechtvaardigen om een geschenk, en de gerechtigheid der rechtvaardigen van dezelve afwenden*. Zo ook Spr. 17:15: *Wie den goddelozen rechtvaardigt, en den rechtvaardigen verdoemt, zijn den Heere een gruwel, ja die beide.* Alwaar de klare mening van het woord geen andere zijn kan dan deze, dat het een gruwel is voor de Heere, wanneer een rechter iemand rechtvaardig verklaart, die schuldig en onrechtvaardig is. Zo ook Ps. 51:6: *Opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken*, dat is, opdat Gij daarvoor verklaard wordt. En Matth. 11:29: *Doch de Wijsheid wordt gerechtvaardigd van Haar kinderen.*
(2) Het zal klaar zijn wanneer wij de *rechtvaardigmaking* aanmerken als onderscheiden van de heiligmaking; want in die paapse zin worden zij beide tot één en dezelfde gemaakt. Maar zij worden in de Schriftuur van elkander onderscheiden, gelijk als in 1Kor. 6:11: *Dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd,* enz. Alwaar klaar blijkt, dat Paulus deze twee weldaden van *rechtvaardigmaking* en *heiligmaking* als onderscheiden aanmerkt, en de een ook van de andere onderscheidt. De heiligmaking nu die genade zijnde, die onze natuur vernieuwt, en een inwendige geestelijke verandering teweegbrengt; zo moet de *rechtvaardigmaking* noodzakelijk die daad van Gods genade zijn, die de schuld der zonde wegneemt, en de zondaren tot vrienden Gods maakt, door de gerechtigheid van Christus; en dus is deze een betrekkelijke verandering van hun staat.
(3) Het zal verder klaar zijn, wanneer wij aanmerken waar deze in de Schriftuur tegenover gesteld wordt. Zij wordt niet gesteld tegen het zondigen, gelijk de heiligmaking; maar tegen deze twee dingen:
(a) Tegen het beschuldigen van een zondaar met iets tot zijn veroordeling. Nu is het tegengestelde van de veroordeling de vrijspreking, als blijkt uit Rom. 8:33: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt?* enz.
(b) Gods rechtvaardigen wordt gesteld tegen het beschuldigen en veroordelen van de uitverkorenen, en daarom kunnen die dingen geen kracht hebben. En zo ziet het rechtvaardigen hier zowel op het werk van een advocaat, pleitende om een mens vrij te verklaren, als op het werk van een rechter, die hem vrijspreekt en rechtvaardigt; hetwelk zeer wel op onze Heere Jezus past, Die Zijn volk op die beide wijzen rechtvaardigt.
(4) Het is ook klaar uit gelijkluidende teksten der Schriftuur, alwaar de *rechtvaardigmaking* een verzoening wordt genoemd, gelijk als in 2Kor. 5:19-20. *God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd*, enz. En hoe dit nu geschiedt, wordt ons verklaard in vers 21: *Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Zodat rechtvaardigheid Gods te worden, is gerechtvaardigd te worden; en gerechtvaardigd te worden, is om vrienden te worden met God, en om met Hem verzoend te zijn. En dat niet door een zedelijke verandering te werken, maar uit hoofde van Christus' voldoening, ons brengende tot vriendschap met God. Zo ook Ef. 1:6,7, alwaar gerechtvaardigd te zijn, verklaard wordt door *begenadigd te wezen in de Geliefde:* wat is dit anders, dan wel bij God te staan, alle misdaden voorbijgaande, als niets tegen ons hebbende, maar ons aannemende als rechtvaardig door Christus? Zie ook Hand. 13:38,39: *Zo zij u dan bekend, mannen broeders,*

dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt; en dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt. Dit is een plaats die klaar aanwijst dat al de uitverkorenen natuurlijk door de wet beschuldigd worden, als schuldig zijnde aan de overtreding daarvan, en dat zij niet door iets, dat in henzelf is daarvan ontslagen kunnen worden, maar door het geloof in Christus Jezus worden zij daarvan bevrijd. Het is alsof de Heere zei: Gij zijt bevrijd van het vonnis der wet, omdat u door Christus vergeving der zonden verkondigd wordt, en u die gelooft, een weg is voorgesteld tot uw bevrijding van de schuld der zonden, en van al deszelfs gevolgen.

(5) Het blijkt ook uit de tekst, omdat het zulk een *rechtvaardigmaking* is, die de veroordeling van Christus in onze plaats tot een oorzaak heeft. Nu, Hij is in onze plaats veroordeeld, niet door enige zonde in Hem in te storten, hetwelk godslasterlijk zou zijn om te denken, maar om de toerekening van onze zonden aan Hem. En daarom moet onze *rechtvaardigmaking* onze vrijspreking zijn, door de toerekening van Zijn gerechtigheid aan ons, gelijk dat in dit gehele hoofdstuk klaar blijkt. Daarom wordt er gezegd: *Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen, Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; door Zijn striemen is ons genezing geworden; Hij heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.* En ook in deze woorden: Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. Het is een *rechtvaardigmaking*, die ons wordt toegebracht door Christus' borgwording voor onze schuld. Dit kunnen wij nu niet anders begrijpen te zijn, dan door een rechterlijke verandering van zaken, zodat, Hij als Borg komende in onze plaats, wij uit kracht van Zijn voldoening vrijgesproken worden. Zodat de zin der woorden dan kort deze is, alsof de profeet had willen zeggen: Wilt gij weten wat gij door het lijden van Christus bekomt? Dit bekomt gij daardoor, dat zovelen, of die allen, wier ongerechtigheden Hij gedragen en daar Hij voor voldaan heeft, van de schuld en straf van hun zonden zullen ontslagen en vrijgesproken worden, door Zijn voldoening. Zij zullen van het vonnis en de vloek der wet, die zij verdiend hebben, bevrijd, en door de gerechtigheid van hun Borg, Welke zij door het geloof omhelzen, rechtvaardig verklaard worden. Nu zullen wij tot enige leringen overgaan.

De *eerste* lering is: *Dat alle mensen, zelfs de uitverkorenen van nature, aan een dagvaarding voor Gods gericht onderworpen zijn.* Dat zij gerechtvaardigd worden, onderstelt een brengen van hen als voor Zijn rechterstoel, eer zij kunnen gerechtvaardigd, of het vonnis van vrijspraak, tot hun voordeel, uitgesproken wordt. Dit houdt de apostel als een gekende waarheid, Rom. 14:10: *Wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden.* En Hebr. 9:27: *Het is den mens gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel.* Er is een plechtig besluit, dat, gelijk alle mensen sterven zullen, zij ook alzo gebracht zullen worden tot het oordeel. In Hand. 17:31 lezen wij: *Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welken Hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordelen,* enz.; welk oordeel men niet zal kunnen ontgaan. Zie ook 2Kor. 5:10: *Wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus;* wij moeten, er is een onvermijdelijke noodzakelijkheid toe.

Om dit wat nader te verklaren en te bevestigen, zo moet gij weten, dat er een drieërlei vierschaar is, daar inzonderheid de toehoorders van het Evangelie aan onderworpen zijn, en daar wij ons voor moesten bereiden. Zij worden ons alle bij elkander voorgesteld,

Rom. 2:12,15,16. (1) Er is de vierschaar van het Woord; daar houdt God een gerichtshandeling in, de goddelozen verdoemende, en de rechtvaardigen vrij verklarende. Gelijk Christus zo spreekt, Joh. 12:48: *Het woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage.* Dit is ook hetgeen de apostel zegt in de zo even gemelde plaats, Rom. 2:12: *Zovelen als er zonder de wet gezondigd hebben, zullen zonder de wet verloren gaan; en zovelen als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden.* (2) Er is de vierschaar der consciëntie, deze is meer uitgebreid, en raakt alle mensen, zowel buiten als binnen de Kerk. Hier in heeft God Zijn eigen wijze van - dagvaarding, van veroordeling en vonnissen van de zondaar, gelijk wij lezen in vers 14,15: *Want wanneer de heidenen, die de wet niet hebben, van nature dingen doen die der wet zijn, dezen, de wet niet hebbende, zijn zichzelven een wet; als die betonen het werk der wet geschreven in hun harten, hun consciëntie mede getuigende, en de gedachten onder elkander hun beschuldigende, of ook ontschuldigende*. (3) Er is ook een vierschaar, die meer zichtbaar, onderscheiden en vreselijk is, en die is de rechterstoel van God, wanneer Hij allen en een iegelijk in een ogenblik voor Hem vergaderen, hen oordelen, en het vonnis over hen uitspreken zal; hetzij dit geschiedt omtrent een bijzondere persoon, of omtrent de gehele wereld, gelijk als in vers 16: *In den dag, wanneer God de verborgen dingen der mensen zal oordelen, door Jezus Christus, naar mijn Evangelie.*
Gij moest in het geloven van deze waarheid bevestigd zijn, dat er niemand onzer is, of hij is aan al deze vierscharen onderworpen; en daarom moest gij zo leven, dat gij in staat mocht zijn om er voor te kunnen verschijnen. Maar helaas! velen leven alsof zij tot rekenschap niet geroepen zouden worden; en alsof er geen gericht was, daar zij voor verschijnen moesten.
De *tweede* lering is: *Dat alle mensen, ook de uitverkorenen zelf, van nature en in zichzelf aangemerkt, aan de verdoemenis, en aan het vonnis daarvan voor Gods gericht onderworpen zijn.* Want dat Christus Jezus hun rechtvaardiging en vrijspraak verwerft, geeft klaar te kennen dat zij, in zichzelf aangemerkt, onderworpen zijn aan de verdoemenis, en geen ander vonnis ontvangen kunnen. Het toont niet alleen dat zij gezondigd hebben, maar dat zij om hun zonden onderworpen zijn aan de veroordeling; dat zij om hun zonden onder de vloek zijn, Joh. 3:18-36: *Die niet gelooft, is alrede veroordeeld. Maar die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op Hem.* Het vonnis staat in volle kracht tegen hem, namelijk dat vonnis, hetwelk wij lezen, Gal. 3:10: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen.* Een zondaar komt zo ras niet tot de vierschaar van het Woord, of tot die van zijn eigen consciëntie, of dat vonnis wordt hem voorgesteld. En wanneer hij voor God komt, zo kan hij ook niet anders verwachten, omdat de Heere volgens de regel van het Woord handelt, als wij zien kunnen, Rom. 3:19: *Wij weten nu dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij.* Hetwelk een onderhevigheid aan de vloek en het oordeel Gods onderstelt. Er is niemand in de staat der natuur, die een woord daartegen te zeggen heeft. Om dit een weinig op te helderen, moet gij in de wet, als een verbond der werken, daar alle mensen van nature onder zijn, twee dingen aanmerken:
(1) Deszelfs besturend of gebiedend gedeelte, dat des mensen plicht voorschrijft; en zo is zij de regel van gerechtigheid voor alle mensen. En al wat nu niet met de besturing en geboden daarvan overeenkomt, is zonde, en heeft een schuld in zich. Dit is zeker, dat de wet zelfs voor de gelovigen een regel der gerechtigheid is, waarnaar zij te wandelen heb-

ben.
(2) Er is ook een vloekvonnis in, waardoor degene die zondigt, niet alleen verklaard wordt zondig te zijn, maar ook onder Gods vloek en toorn te liggen. Dit kan van het voorgaande niet afgescheiden worden; de wet is ongetwijfeld een regel der gerechtigheid geweest voor de mens in de staat der rechtheid, en is ook nu nog zodanig voor de gelovigen, die van deszelfs vloek is vrijgesproken. Nochtans is een gelovige, in zijn natuurlijke staat aangemerkt, niet alleen schuldig, maar ook gesteld onder de vloek. Dit is dan de zin van deze lering, dat de mensen niet alleen schuldig, maar ook onder Gods vloek zijn; de wet zegt zakelijk, o! mens, gij zijt niet gebleven in hetgeen geschreven is, en daarom moet gij sterven, gij ligt onder de vloek, die u zeker zal overkomen, indien deze niet wordt voorkomen. Indien er enige redenen nodig waren om dit te bewijzen, zo zouden die niet ontbreken.
Dit is zo, opdat de Heere alle vlees vernederen zou, gelijk de apostel spreekt, opdat alle mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij. Het is zo geschikt, opdat de genade des te luisterrijker schijnen mocht. Wanneer een zondaar schuldig, en onder de vloek der wet bevonden wordt, dan toont de genade zich wonderlijk in het uitrukken van de zondaar van onder de vloek. Gelijk Izak bevrijd werd, en een offerande in zijn plaats aangenomen; zo wordt ook de zondaar vrijgesteld, en de Middelaar, door Zijn voldoening, in haar plaats aangenomen. Tot dit einde wordt er gezegd, Rom. 11:32: *God heeft ze allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij ze allen zou barmhartig zijn.* Niet dat Hij allen die in ongehoorzaamheid zijn, barmhartig is; maar de zin is, opdat het barmhartigheid mocht zijn aan allen, die het goede van de Middelaar genieten zouden; enkele barmhartigheid aan de uitverkorenen, zowel uit de Joden als uit de heidenen. Het is op deze grond dat de apostel niet alleen zegt, dat wij dood waren in de zonden en in de misdaden; maar dit op zichzelf omkerende, voegt hij erbij: En wij waren van nature kinderen des toorns gelijk ook de anderen; dat is, door de zonde onderworpen aan de vloek van God, indien deze niet genadiglijk ware weggenomen.
1. Gebruik. *Laat ons hier een gezicht nemen van onze natuurlijke staat en toestand, hetwelk voor ons gans nuttig zou zijn, indien wij deze wat veel beschouwden.* Vraagt gij, welke is die? Gij zijt allen onderworpen om voor Gods rechterstoel te moeten verschijnen; gij zijt schuldig, en door het vonnis der wet onder Gods vloek, en alrede veroordeeld, omdat God gezegd heeft: *De ziel die zondigt, die zal sterven.* Dit is, zeg ik, de staat van ons allen van nature.
2. Gebruik. *Dit dient tot verheffing van de genade Gods in Christus; dit maakt de genade op een wonderlijke wijze heerlijk, dewijl ze de zondaar voorkomt juist in deze engte.* Wij zullen hier niet disputeren, ook is het niet noodzakelijk noch stichtelijk, of God de zonden vergeven kon hebben zonder enige tussenkomende voldoening, dewijl Hij hieromtrent Zijn wil in Zijn Woord geopenbaard heeft, Exod. 23:7. *Ik zal den goddelozen niet rechtvaardigen;* en hoofdst. 34:7: *Die den schuldigen geenszins onschuldig houdt.* Zie ook Gen. 2:17: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.* Dit is het dat een mens, in zijn natuurlijke staat aangemerkt, als in de hel doet zijn, terwijl hij op de aarde is, en hem, om zo te spreken, in zulk een nauwe vatbaarheid voor de toorn Gods stelt, en om die dadelijk te ondergaan, dat er niet meer nodig is dan de uitblazing van zijn adem, om hem in de hel te stellen. Ja hij is, terwijl hij leeft, een gevangene in boeien, tot de dag der executie, indien de genade hem niet verlost. O! wat moest gij de genade dan niet hoog waarderen? Indien gij deze twee dingen ernstig overwoog, dat gij zo na aan de hel

zijt, en dat u nochtans een ladder voorgesteld wordt, door welke gij ten hemel op kon klimmen, en dat wel door Christus' worden van een vloek, dat zou u de genade doen waarderen. Zij zullen de genade Gods en de liefde van Christus nooit prijzen, zij zullen nooit hun eigen gevaar recht zien, noch enig ernstig gebruik van Christus' gerechtigheid maken, die niet een levende indruk hebben van hun staat van nature. En daarom, wanneer gij leeft, bidt of hoort, zo moest gij uzelf beschouwen als natuurlijk, gearresteerd voor de vierschaar Gods, en als onder Zijn toorn. Dit zou uw hoogmoed ten onder brengen, en de aanbieding van Christus in het Evangelie beminnelijk maken.

3. Gebruik. *Dit toont dat degenen die enig goed van Christus ontvangen, veel aan Christus verschuldigd zijn, en dat zij in zichzelf geen reden hebben om daarop te roemen.* Want indien dit waar is, zelfs van de uitverkorenen, dat zij allen, natuurlijk en onder het vonnis van veroordeling zijn, zonder welke zij niet gerechtvaardigd, noch door Christus vrijgesproken konden worden, wat roem kunnen zij dan in zichzelf hebben? Gij die uzelf iets meent te zijn, wat hebt gij om op te roemen? Wie onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt? Het past u derhalve om ootmoedig te zijn, en om Christus hoog te waarderen, gelijk de apostel om deze zelfde reden doet, wanneer hij zegt, Gal. 3:20. *Die mij liefgehad, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft.* Dit maakt Hem dierbaar voor de gelovigen; en dit is ook de grond van zijn gejuich, Rom. 8:33,34: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is,* enz. Deze weg van rechtvaardigmaking maakt de dood van Christus op een wonderlijke wijze beminnelijk, en hierop is ook het lied van de verlosten gegrond, Op. 1:5,6: *Hem Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed; en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader, Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid, en de kracht, in alle eeuwigheid. Amen.* Ook dat nieuwe lied, hoofdst. 5:9,10: *Gij zijt waardig dat Boek te nemen, en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed,* enz. Het is een kwaad teken, wanneer de mensen op een hoge trant van hun hoop, van gerechtvaardigd te zijn, kunnen spreken, en ondertussen zo weinig hoogachting voor Christus hebben, en hun harten zo weinig ontvonkt zijn met liefde tot Hem, die de gelovigen zo beminnelijk is. Of wanneer zij zo vrijmoedig Zijn verdiensten kunnen toe-eigenen, en nochtans niet zeggen kunnen wanneer hun harten ooit in de minste mate ingenomen zijn geweest met de overweging van de liefde van Christus, of dat het hun verkwikkelijk is, of dat hun harten om die reden aan Hem verbonden zijn geworden.

4. Gebruik. Gij allen die in deze natuurlijke staat ligt, en niet weet wat uw gevaar is, die in uw onheiligheid leeft, of op zijn hoogst, in uw geveinsdheid, burgerlijkheid en sleurdienst, zonder wedergeboren te zijn, en geen ander geloof of liefde hebt, dan die daar gij mee geboren zijt, wat is uw staat en toestand? Gij zijt niet in Christus, maar gij ligt bloot voor Gods vloek en toorn, en gij zijt alrede veroordeeld; wat zal het zijn, indien gij de adem geeft in deze jammerlijke staat? Indien u eens een geraaktheid of beroerte overkwam? Of u een grote steen op het hoofd viel, voordat gij uit deze plaats naar uw huis ging? Er is niet meer tussen u en de hel, dan juist dit. Gij zijt onderworpen om voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid gearresteerd te worden, en hoe zal het dan met u zijn, wanneer gij daar gesteld zult worden? En wanneer er gezegd zal worden: Deze heeft de wet overtreden, en daarom heeft hij Gods vloek verdiend; werpt hem uit in de buitenste duisternis! God zal een iegelijk oordelen en vergelden naar zijn werken. Is er dan

niemand die hier voor vreest? Gelooft gij niet dat dit een waarheid is? Ach! of gij, die wel tevreden en zorgeloos in uw natuurlijke staat blijft leven, dit eens geloofde; wilt gij in deze jammerlijke staat nog onbekommerd en wel tevreden blijven? Is het ook mogelijk, dat het in deze toestand wel met u zijn kan? Al kon gij rijkdommen ophopen als het zand der zee, zo kunt gij nochtans niet in de Bijbel, noch in uw eigen consciëntie zien, of gij wordt daarin vervloekt. Gij kunt niet aan de vierschaar van Gods rechtvaardigheid denken, of het vonnis: *Gaat weg van Mij, gij vervloekte,* ontmoet u. Dit is de waarheid van God, en indien er iemand hier is, die van zichzelf gelooft in de staat der natuur te zijn (want het is zeker, dat wij niet allen vernieuwd zijn) wilt toch ernstig aan uw staat gedenken; o! dat gij uw toestand zag. De vingers van eens mensen hand, welke voortkwamen, en op de kalk van de wand schreven, verschrikten Belsazar zozeer niet, als de vloek u zou verschrikken, indien deze geloofd werd. Indien dit dan uw natuurlijke staat is, en indien gij gelooft dat het waarlijk zo met u gesteld is, dan vragen wij u zelfs met verwondering:

(1) *Hoe komt het dat zovelen van u in uw natuurlijke staat blijven leven, zonder u te benaarstigen om deze veranderd te krijgen?* Het zal tot verwondering van de engelen en van al de uitverkorenen zijn, ja, zelfs ook van de verworpenen, die nooit van Christus hebben gehoord, dat zovelen het Evangelie en de aanbieding van Christus gehad hebben, en dat zij van Hem geen gebruik gemaakt hebben. Is het niet een wonder, dat de mensen zorgeloos kunnen slapen onder de vloek van God, en zichzelf vleien in hun ogen, als hun ongerechtigheid gevonden wordt, die te haten is? In deze toestand te zijn, en er zorgeloos in te slapen, zal een nare ontwaking hebben.

(2) *Hoe komt het, dat zo weinigen de moeite nemen om te beproeven hoe het met hen is?* Indien iemand van u onder een belasting van honderd pond Sterling lag, zo zoudt gij niet gerust zijn, voordat gij wist dat gij er van bevrijd was; maar nu dit uw staat is van nature, dat gij onder het vonnis van de wet, en onder de vloek van God ligt, hoe komt het dat gij niet poogt om uit die staat verlost te worden? Ik vraag zelfs de onheiligste van u allen, of gij niet onder dit vonnis ligt? Zegt gij neen, zo zal het Woord van God tegen u getuigen, en u zeggen dat gij vals liegt; en indien gij er immers onder zijt, is het dan niet gevaarlijk om er onder te blijven liggen? Doch ik vrees, dat de vloek van God met uw opwassen wegslijt.

(3) *Denkt gij nooit dat gij voor Gods oordeel zult moeten verschijnen, en dat Hij nooit in het gericht met u treden zal?* Denkt gij nooit dat gij sterven, en daarna voor het oordeel verschijnen zult, volgens die algemene vaststelling, die alle mensen gezet is? Hoe komt het, dat gij hier niet ernstig om denkt, als ook wat de gerichtshandelingen van de Rechter tegen u zijn zullen? Hij zal u oordelen naar uw werken, volgens Zijn Woord, en allen die buiten Christus, en niet in Hem gerechtvaardigd zijn, zullen in de hel geworpen worden. Er zal geen nieuw vonnis tegen u uitgebracht of uitgevoerd worden, maar hetzelfde, dat tevoren tegen u uitgesproken was.

(4) *Weet gij wel hoe lang Hij u nodigen zal, of hoe lang gij in een staat zult zijn, waarin uw toestand zal kunnen veranderd worden?* Worden er niet velen schielijk weggenomen, van welker staat wij nu niet oordelen zullen; en kan het met u ook zo niet zijn? Waarom zijt gij dan zo zorgeloos, en waarom ontwijkt gij het Woord, niet willende dat hetzelve u zal onderzoeken, terwijl gij niet weet of de vloek weggenomen, en of het vonnis veranderd of herroepen is? Sommigen zullen mogelijk zeggen, dat weet de Heere alleen, dat komt ons niet toe om te weten; doch dit toont klaar, dat gij nooit tracht te weten, of enige

klaarheid te hebben van uw staat. Anderen zullen mogelijk zeggen, dat zij hopen dat het alles wel zal zijn met hen, en nochtans is dat maar op zijn best een loutere gissing. Gij zoudt immers zeer bedroefd zijn, dat er een vonnis tegen u werd uitgesproken omtrent een som geld in enig aards gerichtshof; en zult gij dit vreselijk vonnis over uw hoofd laten hangen in de vierschaar van Gods rechtvaardigheid, en u niet benaarstigen, om op goede gronden verzekerd te zijn dat deze herroepen is? Indien gij eens waarlijk geloofde dat het zo met u gesteld was, en dat gij in gevaar zijt van dit vonnis, dan ben ik verzekerd, dat gij niet zoudt kunnen rusten totdat gij verzekerd waart dat hetzelve weggenomen was. Dat zou u in goede ernst aanzetten, om Christus tot uw vrede te gebruiken, en om een uittreksel van het herroepen vonnis, en van uw vrijspraak daarvan, in uw boezem verzegeld te krijgen. Dit is nu de zaak die wij in dit alles bedoelen, namelijk, dat indien gij geen vreselijke ontmoeting van God ontmoeten wilt voor Zijn vierschaar, gij u dan benaarstigt om de vloek, daar gij natuurlijk onder zijt, weggenomen te krijgen, en om uw vrede met God te maken, als ook enige klaarheid daarvan te mogen ontvangen, opdat gij troostvol leven, en met een vast vertrouwen en Christelijke vrijmoedigheid sterven moogt, zonder welke gij geen van beide doen kunt.

De *derde* lering, die bijna in de eigen woorden van de tekst ligt, is deze: *Dat ofschoon alle mensen van nature onder het vonnis van de wet en onder de vloek van God zijn, er nochtans een weg wordt voorgesteld, hoe een zondaar die daar onder ligt, van dat vonnis vrijgesproken en gerechtvaardigd kan worden, namelijk, door het geloof in Christus Jezus alleen.* Indien er een lering is die van belang is voor ons om te weten, en om een bevindelijke kennis daarvan te hebben, zo is het deze: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* Er worden in deze lering drie dingen ingesloten, welke met één en dezelfde moeite bewezen zullen worden, en daarom zullen wij die bij elkander doen. (l) Dat, ofschoon alle mensen van nature onder Gods vloek en toorn zijn, Hij nochtans een weg heeft vastgesteld hoe schuldige zondaren gerechtvaardigd en vrijgesproken kunnen worden. (2) Dat de weg om deze weldaad van de rechtvaardigmaking, en bevrijding van de vloek te bekomen, door het geloof in de gerechtigheid van Christus is; het is *door Zijn kennis*, zegt de tekst. (3) Dat er geen andere weg is, door welke een zondaar, die onder de vloek ligt, gerechtvaardigd kan worden, dan alleen door het geloof in de gerechtigheid van Christus. Deze laatste tak van de lering zegt niet alleen dat er geen ander middel is om Gods rechtvaardigheid te voldoen, dan alleen de voldoening en de verdienste van Christus; maar ook dat er geen andere weg, dan de weg des geloofs is, om tot de toepassing van Zijn voldoening te geraken. Waaruit dan vele vragen kunnen beantwoord, en vele dwalingen in de leer en in de praktijk kunnen weerlegd worden. Doch ons voornemen is, om te tonen hoe een schuldige zondaar gerechtvaardigd kan worden.

En daarom zullen wij u (1) een algemeen gezicht geven van de waarheid van deze lering, door deze te bevestigen uit de Schriftuur. (2) Wij zullen van de bijzondere delen daarvan een weinig spreken. En (3) van de weg hoe de rechtvaardigmaking verkregen wordt, in de bijzondere oorzaken daarvan.

Belangende het *eerste*, namelijk de *bevestiging* van de algemene lering, dit zullen wij eerst aantonen uit enige schriftuurplaatsen, en dan uit enige redenen.

1. Het wordt bevestigd uit de Schriftuur, want indien wij het ganse Evangelie doorzien, dan zullen wij bevinden dat het de eigen leer is van de Heere Jezus die Hij gepredikt heeft; en de weg die Hij daarin voorgesteld heeft, is tot rechtvaardigmaking en zaligheid

van een uitverkoren zondaar, gelijk als in Joh. 3, alwaar het drie- of viermaal herhaald wordt, als vers 16: *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* Zie verder vers 18: *Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld; maar die niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl Hij niet heeft geloofd in den Naam des eniggeboren Zone Gods.* En vers 36: *Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op Hem.* Zie ook vers 14,15: *En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden. Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* Dit is even zoveel alsof Hij zei: Die gelooft, zal gerechtvaardigd worden; *die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden,* Mark. 16:16. Deze zijn de voorwaarden, op welke de apostelen door Christus bevolen zijn te prediken, en de aanbieding van het leven aan alle schepselen voor te dragen. En daarom zullen wij bevinden dat zij in het vervolg ook zo gepredikt hebben, gelijk als in Hand. 13:38,39: (cursief?) *Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt, en dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes;* door Dezen, een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt. Alwaar Paulus zijn gehele commissie die hij te verkondigen had, samentrekkende, op die gronden bouwt, en waarin ons deze drie dingen klaar worden voorgesteld: (1) Dat alle mensen van nature onder Gods vloek liggen, en door de wet niet kunnen gerechtvaardigd worden. (2) Dat er door Christus Jezus een weg is voorgesteld, om de rechtvaardigmaking en de vergeving der zonden te bekomen. En (3) dat de weg, hoe zondaren die bekomen, het geloof in Christus Jezus is; een iegelijk die gelooft, wordt gerechtvaardigd.

Zien wij op zijn zendbrieven, inzonderheid die geschreven zijn aan de Romeinen en aan de Galaten, alwaar dit leerstuk van de rechtvaardigmaking uitdrukkelijk en met opzet verhandeld wordt, dan zullen wij bevinden dat dit de inhoud van die beide is. Gelijk Rom. 3, alwaar hij in vers 23 gezegd hebbende, *zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods,* in vers 24 er bijvoegt: *En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is.* Hetwelk het grote middel is van onze rechtvaardigmaking. En dan zegt hij verder in vers 25: *Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed.* Hetwelk het grote toepassende middel is, namelijk het geloof. En in hoofdst. 4:5 zegt hij: *Dengene die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.* Welke plaats klaar bewijst dat een goddeloze de gerechtigheid van Christus door het geloof aangrijpende, gerechtvaardigd en vrijgesproken wordt van de schuld der zonden, alsof hij nooit gezondigd had. Zo ook Gal. 2:15,16: *Wij zijn van nature Joden, en niet zondaars uit de heidenen,* of niet zonder het verbond, gelijk als zij zijn. *Doch wetende dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof in Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof in Christus, en niet uit de werken der wet. Daarom dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden.* Welke plaats niet alleen toont dat de rechtvaardigmaking en het leven door het geloof in Christus te bekomen is; maar zij toont ook, dat alle andere wegen van rechtvaardigmaking uitgesloten zijn; wetende dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar uit het geloof in Christus. Doch hetgeen waarvan wij nu spreken, is alleen het stellige gedeelte van deze leer, om te

tonen dat een schuldige zondaar, die onder de vloek der wet ligt, gerechtvaardigd, en van de schuld der zonde en van de vloek bevrijd kan worden door het geloof, alsof hij nooit gezondigd, of onder de vloek gelegen had.
2. Tot verdere *bevestiging van de lering* hebben wij deze vier *gronden* te overwegen, en dan zullen wij er veel redenen voor zien. Alleen hebben wij te gedenken, dat de rechtvaardigmaking altijd op een richterlijke handeling ziet, (gelijk wij tevoren gemeld hebben) waarin de Heere, als het ware, op de troon is, en de schuldige zondaar voor Zijn vierschaar staat, pleitende door de gerechtigheid en de voldoening van Christus om bevrijding. Hetwelk is, alsof een schuldenaar om zijn schuld gearresteerd zijnde, om zijn bevrijding pleit, niet omdat hij de schuld niet schuldig is, maar omdat zijn Borg die voor hem betaald heeft. Dit onderstelt en onthouden zijnde, zo hebben wij, zeg ik, deze vier gronden of redenen te overwegen:
(1) Het lijden dat Christus ondergaan, en de voldoening die Hij opgebracht heeft in de plaats der zondaren. Gelijk de volgende woorden te kennen geven, *want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* En vers 12: *Hij zal veler zonden dragen*. Ja, dit is het grote oogmerk van dit hoofdstuk; daarom wordt er gezegd dat *Hij onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten gedragen heeft, en dat de Heere onzer aller ongerechtigheid op Hem heeft doen aanlopen*; dit is een grond van bevestiging.
(2) Overweegt, dat er niet alleen een genoegzame prijs betaald is, maar dat er een verbond der verlossing is, Hem recht gevende om die prijs te betalen, en deze als een genoegzame betaling en voldoening aannemende voor de schuld der uitverkorenen. En tenzij men het verbond beschouwt, zo heeft het geloof geen genoegzame grond om op te berusten tot rechtvaardigmaking door de voldoening van Christus, omdat wij anders geen reden zien waarom Zijn lijden voor ons kan aangenomen worden. Want onderstelt, (indien men zulk een onderstelling maken mag) dat Christus geleden had, zo was God nochtans vrij, of Hij dat als een voldoening voor onze schuld wilde aannemen of niet. Maar de overweging van het verbond der verlossing neemt die zwarigheid weg, en geeft aan het geloof een grond om het lijden van Christus, als aan Gods rechtvaardigheid voldoenende, aan te grijpen; omdat het in het verbond der verlossing besloten en bedongen is tussen God en de Middelaar. Hierom is het dat de apostel, Hebr. 10:8,9, en tevoren volgens Ps. 40, van dit verbond sprekende, toont, dat wanneer slachtoffer en offeranden voor de zonden niet geëist werden, Christus toen zei: *Ziet, Ik kom om Uw wil te doen, o God.* En hij zegt in vers 10: *In welke wil wij geheiligd zijn.* Indien er zulk een wil niet geweest was, zo was Zijn lijden voor ons niet nuttig geweest.
(3) Overweegt de aanbieding der genade, die aan zondaren wordt gedaan in het Evangelie, welke het voorwerp des geloofs is. Want het verbond der verlossing is niet de grond of het voorwerp des geloofs, ofschoon het de grond en reden van ons geloof opheldert, maar het is de aanbieding Gods in het Evangelie, volgens Mark. 16:15,16: *Gaat henen in de gehele wereld, predikt het Evangelie alle creaturen. Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.* Hij beveelt ze om heen te gaan, en het aan allen bekend te maken, daar zij aan prediken zullen, dat er vergeving der zonden te bekomen is door het geloof in Christus. Dit is een grond des geloofs, wanneer God in het Evangelie de voldoening van Christus aanbiedt, op voorwaarde dat wij deze geloven en aannemen. Wanneer wij door het geloof ons met de aanbieding verenigen, dan ontvangen wij daar een recht toe, in een verwijzing naar de verdiensten van Christus. Het Evangelie zegt, gelijk Paulus spreekt: *Zo zij u dan bekend, dat door Dezen u vergeving der zonden ver-*

kondigd wordt; en door Hem wordt een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd, Hand. 13:38,39. En hier geeft het geloof toestemming aan, God gelovende, zich daarmee verenigende en op berustende, als de enige grond van deszelfs pleiten voor God; zodat, wanneer er gevraagd wordt: Wat hebt gij om de wet te beantwoorden, en om uw schuld te betalen? een gelovige zondaar dan antwoordt: Ik heb niets van mijzelf, maar er is, volgens het verbond der verlossing, een voldoening in Christus, welke mij in het Evangelie wordt voorgesteld en aangeboden, en die mij ook gegeven en vergund is, als een beschutting tegen alles wat de wet of Gods rechtvaardigheid in te brengen heeft. Daar is het daar ik mijn toevlucht toe neem. Dit is ook de eigenlijke en natuurlijke daad des geloofs in de rechtvaardigmaking, wanneer het deze beschutting gebruikt, en daar alleen op rust. Dit is het daar Paulus van spreekt, Fil. 3:9, vergeleken met vers 8: *Ik acht alle dingen schade te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde*; opdat, wanneer er gevraagd wordt: Paulus, waar zijt gij? ik dan antwoorden mag: Hier ben ik Heere, in Christus en in Zijn gerechtigheid. Dit is de grond van zijn pleiten, dat hij, zijn eigen gerechtigheid verloochend hebbende ten aanzien van zijn rechtvaardigmaking voor God, geen andere beschutting hebben wil, dan deze.

(4) Overweegt ook het einde van al deze dingen, te weten, van het lijden van Christus, van het verbond der verlossing, en van de aanbieding des Evangelies. Het is *tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade;* opdat God bekend worde dat Hij genadig is, ja vrijwillig genadig, zonder opzicht op iets dat in het schepsel is. Dit einde wordt in die twee plaatsen voorgesteld; de ene is Rom. 3:26: *Tot een betoning Zijner rechtvaardigheid, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengenen die uit het geloof van Jezus zijn; opdat Hij rechtvaardig zij.* Dat is, Een Die Zijn dreigementen vervullen wil, en daarom heeft Hij er Een verzorgd om Zijn rechtvaardigheid te voldoen; als ook Een Die getrouw is in het houden van Zijn beloften, en daarom is Hij de Rechtvaardiger dergenen, die in Christus geloven. De andere plaats is Ef. 1:6, alwaar de apostel van de verkiezing, voorverordinering en aanneming tot kinderen gesproken hebbende, dit als het einde van alles voorstelt: *Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door Welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde.* En dit is een grond die alles verzekert, want God kan niet feilen om de zondaar te rechtvaardigen, die in Christus gelooft, gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden, omdat dit het eigenlijke einde is van Zijn rechtvaardigen van zondaren, namelijk *de prijs der heerlijkheid Zijner genade,* welke Hij niet missen wil, maar die Hij zeker en onvermijdelijk bekomen moet.

Ziet hier: *Dat al de prediking van het Evangelie tevergeefs is, als ook dat al de hoop van het eeuwige leven ijdel zou zijn, indien er zulk een lering, dat een zondaar door het geloof in Christus gerechtvaardigd kan worden, in het Evangelie niet was.* Wil iemand dan weten hoe hij vrijgesproken kan worden? Dat wordt hem hier gezegd, namelijk door het geloof in Christus' gerechtigheid, en anders niet. En indien wij de twee voorgaande leringen grondig geloofden, te weten dat wij allen voor Gods vierschaar komen moeten, en dat wij allen onder de vloek zijn, dan zouden wij het als een zeer gewichtige zaak aanzien, hoe wij gerechtvaardigd en vrijgesproken zullen worden. En waarlijk, indien dit stuk niet klaar is, zo is het ten aanzien van enige vrucht voor ons tevergeefs om te prediken, en voor ulieden om te horen, of om te denken om in de hemel te komen. Het is dan met een woord, een zondaar wordt door het geloof in Christus' gerechtigheid, volgens het verbond der genade, van de schuld der zonde en van de vloek gerechtvaardigd en vrijgesproken, alsof hij nooit gezondigd, of onder de vloek gelegen had.

Nu zullen wij in de *tweede plaats* een weinig spreken van de bijzondere *delen van deze lering*, en tot dit einde hebben wij acht te geven: (1) Wat de rechtvaardigmaking is. (2) Wat wij door het geloof verstaan. En (3) wat de oorzaken zijn van deze rechtvaardigmaking, daar in de tekst van gesproken wordt.

A. Door de rechtvaardigmaking wordt in deze plaats niet verstaan het maken van iemand tot een volmaakte heilige, of het instorten van genade in hem, want dat is de heiligmaking. Maar het is iemand te ontslaan en vrij te verklaren ten aanzien van de schuld der zonde en van de vloek, alsof hij nooit gezondigd had, gelijk er zo gezegd wordt, Ef. 1 : 6. *Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade; door Welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde.* Het is een daad van Gods vrije genade, door welke onze zonden vergeven, en wij als rechtvaardig voor Hem worden aangenomen, enz. (gelijk onze Catechismus spreekt) alsof wij nooit gezondigd hadden.

B. Wanneer wij van het *geloof* spreken, dan menen wij geen algemeen historisch geloof, dat de duivelen of de verworpen mensen kunnen hebben, en door welke zij in hun oordeel toestemming geven aan de waarheden van het Woord, alhoewel het rechtvaardigend geloof zulks ook vooronderstelt. Ook verstaan wij zulk een geloof niet, waardoor iemand terstond gelooft dat hij vergeving ontvangt, hetwelk alle twijfelingen wegneemt, en hem in zijn eigen inbeelding opheft tot de hoogte van verzekering omtrent de verkrijging van de zaak. Dit is een antinomiaanse vermetelheid, om terstond te geloven dat ik gerechtvaardigd ben, en vergeving van zonden heb. Maar het is zulk een geloof, dat Christus' gerechtigheid, die in het Evangelie aangeboden wordt, aanneemt, opdat wij de rechtvaardigmaking en de vergeving der zonden door Hem ontvangen mogen. Volgens hetgeen gezegd wordt, Gal. 2:16: *Zo hebben wij in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus.* Het is een dadelijke vereniging met de aanbieding van Christus' gerechtigheid, en een onderwerpen van zich aan de voorwaarden daarvan tot rechtvaardigmaking. Het is het gronden van de ziel van al haar verdediging voor God, op Christus' gerechtigheid en verdiensten, Die haar in het Evangelie aangeboden wordt, en haar berusten daarop, om het leven en de zaligheid. Gelijk als onderstelt, er is een menigte van rebellen aan welke door een proclamatie pardon wordt aangeboden, op voorwaarde dat zij op zulk een tijd hun wapenen neer zullen leggen en aankomen. Wanneer nu enigen daarvan beschuldigd, en als zij gekomen zijn en tot rekenschap geroepen worden over hun rebellie, zo is de grond van hun pleiten niet, dat zij niet gerebelleerd hebben, maar dat zulk een aanbieding gedaan zijnde, zij hun leven daar op gewaagd hebben. Zo is het ook hiermee gelegen; een zondaar is van nature een rebel tegen God, en in rebellie zijnde, wordt hem de aanbieding van het leven en de vergeving gedaan, op voorwaarde dat hij door het geloof met Christus' gerechtigheid verenigt, waarop een zondaar dit gelovende, God vertrouwt, en zijn ziel daarop waagt. Daar integendeel het ongeloof (om de gelijkenis te vervolgen) is, alsof een rebel van zulk een aangeboden pardon horende, zulks niet als een veilige weg aanziet om te ontkomen, maar liever zijn onschuld wil inbrengen, of zich tot enig ander middel begeven. Dit is dan het geloof hetwelk ik bedoel, dat zich dadelijk verenigt met, en gebruik maakt van Gods aanbieding van de gerechtigheid van Christus tot rechtvaardigmaking.

C. Wat nu het *derde* stuk aanbelangt, namelijk de oorzaken der rechtvaardigmaking, deze zijn deze drie:

(a) De *verdienende Oorzaak* Die deze weldaad verworven en aangebracht heeft, is de

voldoening van Christus, Zijn dragen van hun ongerechtigheden. *Hij zal er velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.*
(b) De *middeloorzaak*, of de voorwaarde en weg hoe wij die weldaad deelachtig worden, is het geloof, hetwelk hier *Zijn kennis* genoemd wordt. Het is het geloof daar wij zo even van gesproken hebben; het geloof zulk een belofte aangrijpende, en op Gods getrouwheid om die te vervullen, berustende. Dit is het dat de ziel een recht geeft tot de gerechtigheid van Christus, die zij tevoren niet gehad heeft, en dat haar Zijn verdiensten, uit kracht van Gods aanbieding, eigen maakt, en gevolglijk dan ook de weldaad der rechtvaardigmaking, door haar aannemen van de aanbieding, welke zij anders niet deelachtig kon worden.
(c) De *formele oorzaak,* waarin de rechtvaardigmaking eigenlijk bestaat, is Gods ontslaan, of Zijn rechterlijke vrijverklaring van de zondaar, en zijn aannemen hem toegerekend, en door het geloof aangenomen. Waar dit vonnis uitgesproken wordt, behoeven wij niet nauwkeurig te onderzoeken, maar gelijk het vonnis van veroordeling in het Woord over de zondaar uitgesproken is, zolang hij in het ongeloof staat, zo heeft hij ook door het geloof in Christus zijn vrijspraak in het Woord, gelijk als Joh. 3:18: *Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld.* En dit vonnis van het Woord is alzo krachtig om de zondaar vrij - te spreken, alsof het op een onmiddellijke wijze, of met een hoorbare stem uit de hemel uitgesproken werd, met des zondaars naam en toenaam daarin. Laat ik derhalve deze, met de andere plaatsen die ik tevoren gemeld heb, u aanwijzen om daaruit te leren de wijze hoe een zondaar vrijgesproken en gerechtvaardigd wordt. Het is Christus' verdienste Die de voldoening doet, en de verdienende Oorzaak is; het is Gods Woord dat de aanbieding doet van die voldoening; en het is ons geloof, door Gods Geest gewrocht en levend gemaakt, dat deze omhelst en aanneemt. En de rechtvaardigmaking zelf is Gods vrijspraak en aanneming van de zondaar, als rechtvaardig voor Hem, die tot de gerechtigheid van Christus de toevlucht genomen heeft. En ofschoon dus Gods genade en barmhartigheid de uitwerkende oorzaak is die het rantsoen toelaat, zo is nochtans de genade in ons de formele oorzaak niet, en ook de genade in God de verdienende oorzaak niet; maar zij is datgene, hetwelk de weg voorstelt hoe er een voldoening verzorgd zal worden, en hetwelk die aanneemt wanneer deze verzorgd is, gelijk ook de zondaar om deze, wanneer hij door het geloof die omhelsd heeft.
Gebruik. Nademaal er zulk een weg van rechtvaardigmaking verzorgd, en door het Evangelie geopenbaard en aan het licht gebracht is, volgens Rom. 1:17 en hoofdst. 3:21. Nademaal, zeg ik, die verborgenheid, welke tevoren verborgen was, ontdekt is, en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht is door het Evangelie, *zo bid ik u ernstig dat gij toch van dit middel en van deze weg der rechtvaardigmaking gebruik maakt, tot verkrijging van de vrijspraak voor God, dat het einde van de prediking is, (gelijk wij gezegd hebben) om deze gerechtigheid te openbaren, en het einde van de openbaring daarvan is, om zondaren te verbinden om er gebruik van te maken.* Welke gerechtigheid, ofschoon wij die van het begin van het jaar tot het einde daarvan mochten prediken, u geen nut zou doen, indien gij uzelf daarheen niet begeeft, zodat gij u daaraan onderwerpt en mee verenigd wordt.
Om dit *gebruik* een weinig nader aan te dringen, zo overwege het grote aanbelang en het gewicht van deze toepassing, en hetgeen dat u aanzetten kan om er ernstig aan te denken. En tot dit einde vraag ik u:
(1) Of gij gelooft dat gij van nature onder Gods vloek ligt, en dat gij voor Zijn rechter-

stoel verschijnen moet, en dat, indien gij in de natuur gevonden wordt wanneer gij daar verschijnt, het een naar en een schrikkelijk vonnis zal zijn, dat gij van God ontvangen zult. En indien gij tevens ook gelooft, dat gij door de rechtvaardigmaking ontvangen kunt vergeving der zonden en verzoening met God, om u van de vloek te verlossen, en in een staat te stellen alsof gij nooit gezondigd had; ik zeg, indien gij deze dingen gelooft de waarheid Gods te zijn, is het dan niet van grote aangelegenheid voor u, of gij met God bevredigd zijt, en uw zonden u vergeven worden, of niet? Of gij Gods zegen ontvangt, dan of gij voor eeuwig onder Zijn vloek blijft liggen? En of gij voor eeuwig gelukkig, dan of gij voor eeuwig ellendig zult zijn? Indien deze dingen van grote aangelegenheid voor u zijn, dan is de gehoorzaamheid aan deze vermaning van grote aangelegenheid, omdat er geen andere weg is om tot vergeving en vrijspraak te geraken, dan deze alleen.
(2) Overweegt, dat het eigenlijke oogmerk van het Evangelie is, om u deze weldaad aan te bieden, welke al de volkeren die het Evangelie niet hebben, missen moeten, dewijl dit voorrecht hun geweigerd wordt. God biedt u een weg aan, hoe gij gerechtvaardigd kunt worden, indien gij belijdt dat gij een begeerte hebt om die te leren, en om die praktikaal te mogen gebruiken, teneinde gij *Christus moogt kennen, Hem gewinnen, en in Hem gevonden worden,* gelijk Paulus het uitdrukt, Fil. 3:8-10. Dit is de hoofdsom van het Evangelie, zoals wij zien kunnen, Hand. 13:38,39: *Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt, en dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen, een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt.* Juist nu is het de tijd dat de Heere deze aankondiging doet, welke tevoren door Jesaja voorzegd en bekend gemaakt was: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* Dit, ja juist dit is het, dat nu geopenbaard, verklaard en bekend gemaakt wordt, dat door Jezus Christus alleen de gerechtigheid te bekomen is. En indien het nu van zulk een aangelegenheid is, dat God juist tot dit einde Zijn Zoon gezonden heeft om te sterven, en dit Evangelie gegeven heeft om deze weldaad van Zijn dood aan u te verklaren en aan te bieden, zo is het ongetwijfeld ook van grote aangelegenheid voor u, om er nu gebruik van te maken wanneer het tot u komt.
(3) Overweegt ook, dat indien Gods bekend maken van deze zaak die kracht niet heeft, om u aan Christus Jezus te verbinden, tot verkrijging van gerechtigheid door Hem, deze u in een veel ergere toestand laten zal, dan daar zij u in gevonden heeft. Het is nu niet, wilt gij sterven of niet? ofschoon dat ook een gewichtige zaak is. (Want de meest woeste heidenen zullen zelfs wel begrijpen, dat het vreselijk is om Gods rechtvaardigheid te ontmoeten.) Maar deze twee worden tegen elkander gesteld; of een alleronuitdukkelijkste verdoemenis, boven hetgeen daar anderen, die het Evangelie nooit gehoord hebben, onder vallen zullen, indien de aanbieding veracht; of een eeuwige zaligheid, indien deze aangenomen wordt. *Wee u Chorazin, wee u Bethsaïda; want zo in Tyrus en Sidon de krachten waren geschied die in u geschied zijn, zij zouden zich eertijds in zak en as bekeerd hebben. Doch Ik zeg u, het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in de dag des oordeels, dan ulieden. En gij Kapernaüm, dat tot den hemel toe zijt verhoogd,* ten aanzien van een heerlijke bedeling van Evangelische ordonnantiën, en deze niet gebruikt hebt, *gij zult tot de hel toe nedergestoten worden.* Waarop wordt nu deze vreselijke uitspraak gegrond? Juist op deze grond die zo even genoemd is; het Evangelie was aan hen veel duidelijker en krachtiger gepredikt geworden, dan aan Tyrus en Sidon, of aan Sodom en Gomorra, die de prediking van Lot gehad hebben; maar die van Christus en Zijn

apostelen overtrof de zijne zeer verre, welke prediking zij veracht hebben. Vraagt nu uzelf eens af, of dit Evangelie niet luid in uw oren geklonken heeft? Hebt gij hetzelve niet gehoord? Ja toch; wij mogen hier zinspelen op dat woord, Rom. 10:18: *Het geluid daarvan is tot u gekomen*. En gij zult dit nooit in te brengen hebben, dat gij het niet gehoord hebt. Deze tekst, en deze zelfde predikatie daarover, en vele andere, zullen getuigen dat u door Christus Jezus een weg van vergeving der zonden en rechtvaardigmaking bekend gemaakt is; en wat zal daar nu op volgen? Gij zult tot Christus' gerechtigheid de toevlucht moeten nemen tot rechtvaardigmaking, en de heiligheid betrachten, of anders brengt gij uzelf onder een veel vreselijker oordeel dan de inwoners van Sodom en Gomorra overkomen is, die door vuur en zwavel uit de hemel levend verbrand en verteerd zijn. En daarom is hier een grond voor ons allen, om toe te zien welk gebruik wij van deze aangeboden weldaad maken, ten einde wij die niet weigeren, en onszelf onverantwoordelijk stellen wegens het verachten daarvan. Ik zal hier van enige bijzondere personen spreken, die dit bijzonder behoorden ter harte te nemen.

De *eerste* soort zijn dezulken, die geheel zorgeloos en onverschillig zijn in het maken van hun vrede met God, en die door alle waarschuwingen, bedreigingen en voorzienigheden, welke hun zijn overkomen, nog nooit tot op deze dag bewogen zijn geworden, om ernstig te vragen: *Wat zullen wij doen om zalig te worden?* Aan welke veel te prediken, maar een slaan van de lucht is, voor welke de verkondiging van het Evangelie vruchteloos, en Christus onnut is. Van dezen spreekt Hij in Matth. 22:5, *welken tot de bruiloft genodigd zijnde, zulks niet achtten, maar heengingen, deze tot zijn akker, gene tot zijn koopmanschap.* Er is onder ons een geslacht van zulke mensen, tot op deze dag, die nooit ernstig denken om het Evangelie, of om deze leer die de kracht en het leven is van het Evangelie, en zonder welke wij geen genade noch weldaad die in het Woord wordt aangeboden, genieten kunnen. Doch zij mogen de vergeving der zonden verachten, en de rechtvaardigmaking weinig waarderen wie dat wil; nochtans nadert de dag, wanneer die veel geacht zal worden, en wanneer velen uwer, indien het God niet genadig voorkomt, een gehele wereld wilde geven voor één aanbieding daarvan. En wanneer gij blijde zoudt zijn om met de wereld verbrand, of om onder een berg bedekt en gesmoord te worden, liever dan dat gij voor de Rechter zoudt willen komen om uw vreselijk vonnis te ontvangen, omdat u deze weldaad en gunst is aangeboden, en gij deze niet gebruikt hebt.

Een *tweede* soort zijn alle onheilige mensen, welker gedrag duidelijk zegt, ja openlijk verklaart, dat zij niet geloven dat er een toekomend oordeel zal zijn; want anders zouden zij om een gehele wereld zo niet durven leven als zij nu doen. Meent gij dat dit de weg is om gerechtvaardigd te worden, om lachende, spottende, spelende en drinkende uw tijd te verkwisten? Of deze door te brengen met uw lichamen op te schikken en op te pronken, om meer tijd daaraan te besteden op een dag, dan in acht of vele dagen aan uw ziel? Om lekker in de wereld te leven, de begeerlijkheden van uw harten, en de lust van uw ogen op te volgen? Hoe onheilig gij ook wezen moogt, gedenkt hier aan; want wij verklaren u dat er in het Evangelie een weg is voorgesteld en aangeboden, hoe de goddelozen gerechtvaardigd kunnen worden. En indien gij die versmaadt, zo zal God Zijn genade verdedigen, en uw verwerpen daarvan zal op uw eigen kop komen.

Een *derde* soort zijn dezulken, die nooit over hun zonden, noch over hun vijandschap en vervreemding van God bewogen zijn geworden. Wij nodigen de onreinen om te komen wassen, de zondaren om te komen om vergeving, en de goddelozen om gerechtvaardigd te worden. Maar helaas! wij kunnen geen zondaren krijgen, die onder een recht gevoel

van hun zonden wandelen, om aan te prediken. Ik durf te zeggen, dat de leer der rechtvaardigmaking voor velen uwer in een zeker opzicht nodeloos is; en voor tegenwoordig ben ik verzekerd dat dit nutteloos is, omdat gij nooit van uw zonden, noch van uw gevaar zijt overtuigd geweest. Maar gij hebt altijd gemeend, dat gij van uw rechtvaardigmaking verzekerd zijt geweest; gij hebt nooit van uzelf geloofd helwaardig te zijn, maar dat God u altijd liefgehad heeft. En daarom, wie ook verloren mag gaan, gij zult naar uw gedachten wel zalig worden. Ziet, deze en dergelijke dingen zijn uw gedachten geweest van uzelf en van uw staat; en daarom is het ons bezwaarlijker om u te overreden om ernstiger te denken om uw vrede met God te maken, dan om heidenen, overspelers en doodslagers te overreden, wier natuurlijke consciëntie veel gemakkelijker wakker te krijgen is, dan de uwe. De rechtvaardigmaking is voor de meesten geen ernstige zaak, gij meent het oordeel Gods te zullen ontwijken. Indien men u vraagt, of gij vergeving der zonden ontvangen hebt, of niet? Ja, zegt gij, ons is al overlang de zonden vergeven; maar helaas! hoe zijn ze u vergeven? Zijt gij ooit gedreven geworden tot de voorgestelde hoop? Zijt gij ooit door de wet achtervolgd om tot Christus de toevlucht te nemen, en hartelijk gewillig gemaakt om met Hem te verenigen, en om uw gans verweer te gronden op Zijn gerechtigheid? Het zal wat wonders wezen, indien er zoveel in de hemel zullen sluipen, zonder te weten hoe. Wij staan toe, dat er sommigen ingebracht kunnen worden, die niet heel onderscheiden de wijze *hoe* hebben kunnen vernemen. Maar dat gehele gemeenten en streken lands met God verzoend en tot Zijn vrienden gemaakt zouden worden, en nooit hun vijandschap kennen of daarover treuren, dat bekennen wij niet te kunnen begrijpen. Het is voor ons een onverstaanbaar raadsel en een paradox. En daarom bidden wij u om toe te zien; want ofschoon er een rechtvaardigmaking door het bloed van Christus te bekomen is, wees nochtans verzekerd, dat gij die niet bekomen kunt, zolang gij over uw zonden en gevaarlijke staat ongevoelig blijft.

Een *vierde* soort zijn dezulken, welke menen dat zij het met deze leer niet van node hebben. Zij zijn rijk en wijs, zijn van een deugdzaam geslacht afkomstig, zij hebben een goede naam en achting in de plaats daar zij wonen, zij hebben enige schoolkunst en geleerdheid, en daarom zijn zij wel overreed, dat hun de rechtvaardigmaking niet missen zal. Waar vindt men onder velen iemand, tenzij het de een of ander mens is, die erkent dat de gestrengheid van de wet of haar bedreiging hem raakt? Zijn er ook meer wegen naar de hemel dan één? Of is er een voor de rijken, en een ander voor de armen? Moeten zij niet allen door deze Deur inkomen? Is dit de weg niet, dat gij uw zonden erkent, en tot Christus om het leven de toevlucht neemt? En zijn er evenwel niet velen onder u, die om de hel niet denken of niet vrezen willen, omdat gij aangezien wordt uw eigen dingen te kunnen doen, en enige gaven en bekwaamheden ontvangen hebt? Maar er zijn er velen in de hel, die rijker, wijzer en geleerder zijn geweest dan gijlieden, die nooit hun zonden van God vergeven zijn, of vergeven zullen worden. Er is in rijke en begaafde lieden een geneigdheid om deze leer te verachten; doch dezen hebben in een zeker opzicht meer nodig om alle naarstigheid toe te brengen, om hun roeping en verkiezing vast te maken dan anderen, en evenwel komen zij zover niet als zij, die nochtans niet ver genoeg komen.

Een *vijfde* soort zijn dezulken, die nooit enig inwendig werk des Geestes op hun consciënties gekend of ondervonden hebben, maar die al hun dagen met een soort van een gezond hart geleefd hebben. Indien iemand geroepen wordt om op deze leer acht te geven, zo zijn het deze mensen. *Er is een geslacht dat rein in zijn ogen is,* (zegt Salomo) *en van*

zijn drek niet gewassen is, Spreuk 30:12. Zij besluiten dat zij vergeving van zonden hebben, maar zij keren nooit naar binnen, om te zien welke grond zij hebben om zulk een besluit te maken.

Eindelijk, er is nog een *zesde* soort, dat sleurdienstig en geveinsd is. Dezen zijn nooit onheilig geweest, maar alzomin ook waar godzalig. Gij hebt dan wel toe te zien waarop gij uw vrede grondvest, en u ook te wachten dat gij geen gedaante der godzaligheid neemt in de plaats van deszelfs kracht, inzonderheid wanneer deszelfs gedaante tot zulk een hoogte opgeklommen is. Dewijl nu deze weg van rechtvaardigmaking u door Christus voorgesteld en aangeboden wordt, zo vermanen en bidden wij u allen, en inzonderheid die van die soorten zijn, welke wij genoemd hebben, om toe te zien dat deze genade niet tevergeefs ontvangen wordt. Kortom, deze twee soorten moesten inzonderheid acht geven op deze leer: (1) Dezulken die de godsdienst in het geheel niet behartigen. (2) Dezulken die deze behartigen, doch niet in een weg van genade, maar als uit de werken der wet. Wij verklaren u, dat de rechtvaardigmaking door het geloof in Christus Jezus is, en door te berusten op Zijn gerechtigheid. Zovelen als deze weg inslaan, die mogen zich verzekeren dat zij voorspoedig zullen zijn; en zij die deze weg verzuimen en verachten, zullen nooit in de hemel komen. *Want er is ook onder de hemel geen andere naam gegeven, door welke wij moeten zalig worden,* dan door de Naam van de Heere Jezus alleen, Hand. 4:12. *Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven; niemand komt tot de Vader, dan door Hem,* Joh. 14:6.

VIJF EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:11b

… Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.

ER is, gelijk ik tevoren nog eens gezegd heb, niets van groter aangelegenheid voor een zondaar om te weten, dan deze twee dingen: (1) Wat het is dat de rechtvaardigheid Gods voldoet en een zondaar aangenaam maakt voor God. En (2) te weten hoe hij dat verkrijgen zal, of op welke wijze zulks toegepast wordt. Doch dit vers toont die beide kort aan: (a) Hetgeen dat Gods rechtvaardigheid voldoet, is de arbeid van Christus' ziel, of Zijn lijden. (b) De weg hoe dit wordt toegepast en medegedeeld, vinden wij in het laatste gedeelte van het vers: Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. Dit is de vrucht van Christus' lijden, dat velen daardoor van de schuld der zonden en van de vloek bevrijd zullen worden. En de weg, hoe deze velen dus bevrijd worden, is door het geloof in Hem; want zo wordt Zijn voldoening hun toegerekend, alsof zijzelf voldaan hadden.

Wij hebben in de voorgaande predikatie deze lering uit de woorden voorgesteld: *Dat er door het geloof in Christus, en het berusten in Zijn gerechtigheid, een weg is door welke een zondaar die onder Gods vloek ligt, gerechtvaardigd kan worden voor de troon Gods.* En dus onderstelt deze lering: (1) Dat er zulk een rechtvaardigmaking voor een schuldige zondaar te bekomen is. En (2) dat deze alleen door het geloof in Christus Jezus, berustende in Zijn gerechtigheid, te bekomen is. Want *door Zijn kennis zal Hij er velen rechtvaardig maken.* Gelijk er dan een noodzakelijkheid is om gerechtvaardigd te worden, zo is er ook een noodzakelijkheid om er deze weg toe in te slaan; omdat dit, en wel dit alleen, als de weg der rechtvaardigmaking wordt voorgesteld; het is door de kennis van Christus, hetwelk in het kort gezegd, door het geloof in Hem is.

Wij hebben ook iets van het stellige gedeelte van deze waarheid gesproken, hetwelk van grote aangelegenheid is, dewijl het rechte verstand daarvan, het voorname fundament is van het Evangelie, als ook hetgeen daar het Evangelie en het verbond der genade voornamelijk in onderscheiden zijn van de wet en het verbond der werken, een weg aanwijzende om gerechtigheid en leven te bekomen door Christus, in tegenstelling van de wet als een verbond der werken, welke een weg tot de gerechtigheid en het leven voorstelt door onze eigen volbrenging. Wij hebben ook een *gebruik* voorgedragen, om u te besturen tot een gelovig gebruikmaken van Christus, tot bevrediging met God. Nu zou het volgen dat wij een weinig spreken van een:

Gebruik tot *weerlegging, welke natuurlijk uit deze lering vloeit.* Want indien dit de weg, en wel de enige weg is, van de rechtvaardigmaking van een zondaar voor God, namelijk het geloof in Christus' gerechtigheid, dan moeten alle andere wegen, die de zondaar niet

tot het geloof alleen in de gerechtigheid van Christus leiden, om rechtvaardigmaking en vrede, onbestaanbaar zijn met het Evangelie, en dus ook te verwerpen en te verfoeien, hetzij ze in de leer of in de praktijk zijn. En wij verkiezen des te liever hier een woord van te spreken, omdat zulks dienen zal, aan de ene zijde, om de leer der rechtvaardigmaking door het geloof te meer op te helderen, wanneer wij die verdorvenheden en dwalingen zien, welke door ketterse mensen bedekt in deze grote waarheid worden ingestoken, om deze te bederven en omver te werpen; en om ons, aan de andere zijde, op te wekken tot dankbaarheid aan God, Die ons genadig verlost heeft van die dwalingen, strikken en verdorvenheden. Een dwaling omtrent het wezen van deze waarheid is zodanig, dat ofschoon wij alle andere waarheden zuiver behielden, zulks ons ten verderve zou brengen.
Er zijn inzonderheid *vier* soorten van dwalingen, die deze grote waarheid, rakende de rechtvaardigmaking door het geloof in Christus' gerechtigheid, tegenspreken.
De *eerste* is die oude ingewortelde dwaling der *papisten,* die in dit stuk de gehele weg des Evangelies ontzenuwt en omver werpt. Omdat het nu deze dwaling is, daar een groot gedeelte van de Christenwereld mee verleid geworden is, ofschoon het in deze dagen van velen weinig geacht wordt, en omdat die niet alleen een dwaling, maar als een schakel van zeer gewichtige en fundamentele dwalingen is, zo zullen wij een weinig daarop blijven staan, om die voor u open te leggen. Doch gij moest die niet zozeer als een betwistbare of een enkel speculatieve, als wel als een grove praktikale dwaling aanzien, die natuurlijk in alle mensen diep ingeworteld is. Gij moest deze ook aanzien met een heilige vrees en na-ijver omtrent uzelf, opdat gij niet ongemerkt daarin valt. En gij moest die ook tevens aanzien en gebruiken als een beweegreden, om u op te wekken om de waarheid des te meer liefhebben, en om, gelijk ik gezegd heb, God te danken, Die u verlost heeft van die duistere, zware en troosteloze weg van rechtvaardigmaking door de werken, die nu onmogelijk is.
Het zou mogelijk kunnen gebeuren, dat deze dwaling der *papisten* bij velen niet heel gevaarlijk zal worden aangezien, wanneer zij horen, dat zij van de rechtvaardigmaking spreken door Christus, door Zijn verdiensten, en door het geloof, gelijk wij Gereformeerden daarvan spreken. Doch het is juist daarom des te meer gevaarlijk. En daarom zal ik, voordat ik hun weg van rechtvaardigmaking, en de onbestaanbaarheid daarvan met het Evangelie aantoon, deze drie dingen zeggen:
(1) Dat ofschoon de papisten in deze zaak van de rechtvaardigmaking de naam daarvan noemen, zij echter de zaak zelf niet erkennen; en dus is zakelijk de kwestie niet zozeer, wat rechtvaardigmaking is, als wel of er zulk een zaak waarlijk is, in onderscheiding van de heiligmaking en wedergeboorte? Welke zij zakelijk ontkennen. Want indien de rechtvaardigmaking de instorting van hebbelijke genade in de ziel is, gelijk zij willen, dan is die niet onderscheiden van de wedergeboorte en heiligmaking. En daarom, wanneer zij van de rechtvaardigmaking spreken, dan spreken zij ervan in deze zin; want een gerechtvaardigd persoon, is bij hen een vernieuwd en een heilig gemaakt mens. Even gelijk het heet maken van water, een heet maken is van datgene hetwelk tevoren koud was. Zo is de rechtvaardigmaking bij hen niet anders dan een zondaar heilig te maken door een instorten van gerechtigheid; en zo is hij rechtvaardig door een inhangende gerechtigheid in zichzelf.
(2) Wanneer zij van de rechtvaardigmaking spreken, dan stellen zij een tweeërlei rechtvaardigmaking. De eerste is die, welke zij de rechtvaardigmaking van een goddeloze, of van een onbekeerde noemen, wanneer hem de genade eerst wordt ingestort, welke zij

erkennen dat een mens niet verdienen kan. De andere is, wanneer een mens toeneemt in de genade, als hij meer genade en meer heerlijkheid bekomt. De genade en de heerlijkheid van dezelfde natuur zijnde, (waarin zij en wij niet verschillen) en tot deze tweede rechtvaardigmaking stellen zij des mensen eigen verdiensten der werken noodzakelijk. Want zij zeggen, dat de eerste niet genoegzaam is voor iemand die tot jaren gekomen is, (ofschoon zij genoegzaam is voor kinderen) omdat de verkrijging van de heerlijkheid voor de bejaarden een eigenlijk loon voor hun werken is, hetwelk de heiligheid vooronderstelt. Wanneer zij dan zeggen, dat Christus' verdienste de rechtvaardigmaking verwerft, dan menen zij, dat die de eerste rechtvaardigmaking verwerft, maar niet de tweede. Zij zeggen zakelijk, dat Zijn verdienste de hebbelijke genade voor een mens als een schat koopt, om daarmee te handelen. Maar wanneer zij van de hemel en de heerlijkheid spreken, welke door de tweede rechtvaardigmaking verkregen worden, die bekomt hij door zijn handelen met die schat van hebbelijke genade; en zo komt zijn handelen met deze hebbelijke genade hierin, als hetgeen dat de hemel wint en verdient.
(3) Ofschoon zij diezelfde namen of woorden gebruiken die wij gebruiken, gelijk als van geloof en vergeving der zonden, zo is er in de zaak zelf nochtans een groot onderscheid tussen ons en hen; want zij houden niets voor het geloof, dan het historisch geloof, dat de duivelen kunnen hebben. En in de vergeving der zonden maken zij onderscheid tussen de vergeving van de smet, en tussen de vergeving van de straf der zonden. Door de eerste rechtvaardigmaking, zeggen zij, wordt de smet der zonden weggenomen door de instorting van hebbelijke genade, even gelijk de duisternis verdreven en weggenomen wordt door het inkomen van het licht. Maar belangende de straf der zonden, die moet een mens zelf ten dele voldoen na zijn rechtvaardigmaking.
Omdat er nu, gelijk wij gezegd hebben, niet een of twee dwalingen zijn, maar een ganse aaneenschakeling of keten van vele dwalingen bij elkander is, zo moet gij, tot verdere verklaring van de waarheid en meerder ontdekking van de dwaling overwegen, dat wanneer de kwestie wordt voorgesteld, de staat daarvan deze is: *Wat het is, daar een zondaar voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid zijn vrede op gronden mag, als een vaste beschutting tegen al de beschuldigingen van de wet, en daar hij de rechtvaardiging en de hemel op verwachten mag?* Zij zeggen, dat dit de inhangende heiligheid is, waarmee des mensen ziel geheiligd, vernieuwd en met het beeld Gods gelijkvormig gemaakt is; welke, zeggen zij, van zulk een natuur is, dat een mens daardoor niet anders dan Gode behaaglijk zijn kan. Zodat hij in zijn komen voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid datgene heeft in zichzelf, hetwelk al zijn beschuldigingen, of al de beschuldigingen die de wet tegen zijn inwendige hebbelijke genade en heiligmaking inbrengen kan, beantwoordt. Het is waar, zij erkennen wel dat God deze genade in hen werkt; dat de mens daarmee niet natuurlijk geboren wordt, en dat Christus de mededeling van deze genade verdiend heeft. Nochtans zeggen zij, ofschoon een mens deze eerste genade niet verdient, dat hij zichzelf nochtans daarvoor, door de oefening van zijn wil, geloof, aalmoezen en dergelijke, schikken moet. En zo maakt hij zich evenredig geschikt en bekwaam voor de heiligmaking en de hebbelijke genade, zonder welke God deze niet besteedt. En zien wij op de instrumentele oorzaak, dan brengen zij daartoe de Sacramenten van de Doop, de penitentie en het laatste oliesel, als middelen waardoor God die genade werkt, (en wel, gelijk zij spreken, uit kracht van het gedane werk zelf) indien het bejaarde mensen zijn. En indien er geen gelegenheid is voor het Sacrament, dan hebben zij dat in hun gelofte, welke in de plaats van het Sacrament komt. Door welke middelen zij deze twee vruchten

hebben; eerst, een positieve inbreng van genade in de ziel; ten andere, een wegneming van de smet of vlek der zonden, even gelijk de hitte de koude verdrijft, of het licht de duisternis wegneemt. En dit noemen zij de vergeving der zonden, wanneer de genade deze uitdrijft, zodat de ziel daardoor niet bevlekt wordt. Doch omdat alles maar de schuld der zonde insluit, welke zij zeggen dat in de eerste rechtvaardigmaking weggenomen wordt, zo hebben zij een tweede rechtvaardigmaking, door welke zij zeggen dat de straf der zonde wordt weggenomen, en waardoor zij de heerlijkheid verdienen. Hiertoe brengen zij bij, hun *dotaties, vasten, pelgrimages, bedevaarten,* enz., om God te voldoen. En omdat zij hier niet volkomen voldoen kunnen, zo hebben zij hun vagevuur en zielenmissen. En dus hebben zij niet alleen God te voldoen vanwege het ongelijk dat zij Hem gedaan hebben, maar ook de hemel te verwerven door hun eigen verdiensten. Want zij leggen dit tot een grond, dat de heerlijkheid in haar volle kracht een eigenlijke beloning van verdiensten is, welke zij zeggen dat niet gegrond is op Gods belofte, want dat zou maar een verdienste van welvoeglijkheid, en niet van evenredigheid zijn. Ook is die niet gegrond op Christus' verdiensten, want dat zou een beloning zijn van Zijn verdiensten, hetwelk, volgens hun gevoelen, ongerijmd is, ofschoon zij in beide een inwendige waardigheid erkennen. Maar het is door een verdienste in de striktste zin, en volgens een stipte rechtvaardigheid, dat zij de hemel en de heerlijkheid verwachten. Hebbende nu de hemel door hun verdiensten te verwerven, en zij deze zo niet kunnende verkrijgen, inzonderheid wanneer wij de verdorvenheid van des mensen natuur aanmerken, zo hebben zij twee dingen verzonnen, of twee listen gesmeed: (1) Dat de begeerlijkheid geen zonde is. (2) Een onderscheid tussen dodelijke en vergeeflijke zonden; welk laatste, zeggen zij, bestaanbaar is met de verdienste, in welke zij dan een wereld met dingen insluiten die niet dodelijk zijn. En wanneer nu een mens geen verdiensten genoeg van zichzelf heeft, zo hebben zij een schatkamer van verdiensten van vele heiligen, die meer voldaan hebben dan zij schuldig waren, en die meer dan de hemel voor zichzelf verdiend hebben. De paus nu bij hen erkend zijnde een recht en een macht te hebben om die verdiensten uit te delen, zo geeft hij aan degenen die geen verdiensten genoeg van hun eigen hebben, een recht tot de verdiensten van zulk of zulk een heilige. En wanneer dit alles nu gedaan is, dan erkennen zij nog dat deze weg van rechtvaardigmaking onzeker is; dat die geen vrede geven kan; dat die verloren, en niet weer hersteld kan worden, dan door nieuwe genade, die verkregen wordt door het Sacrament der penitentie. De blote herhaling van deze dingen mag u doen zien, hoe ongelijk hun rechtvaardigmaking aan het Evangelie is, en met de weg der rechtvaardigmaking, die hetzelve voorstelt; als ook welke grond van dankbaarheid wij aan God hebben, die niet alleen een vastere en troostvollere weg van rechtvaardigmaking uitgevonden, maar deze ook aan ons geopenbaard heeft. Ofschoon hun weg veel moeite en arbeid in zich heeft, zo ziet gij nochtans waar deze op uitkomt, en hoeveel onzekerheid, angst en schrik daarmee gepaard gaat; behalve dat zij nooit de rechtvaardigmaking voor God daardoor bekomen kunnen.

Nu zal ik ook tonen, dat deze weg van rechtvaardigmaking onbestaanbaar is met het Evangelie, en dat een ziel daarin geen vaste troost noch vrede hebben kan. Daarvan zullen wij spreken: (1) In het *algemeen.* En (2) meer *bijzonder.*

In het *algemeen,* zo is hun weg van rechtvaardigmaking de wederoprichting van het verbond der werken; want die leer onderstelt, dat God voor niemand het leven verzorgd heeft, dan op voorwaarde van hun werken, welke in hun waarde verdienstelijk zijn. Het is waar, zij schrijven aan Christus' verdiensten dit wel toe, dat Hij daardoor deze verdienste

van hun werken verworven heeft; als ook, dat Hij voor hen de hebbelijke genade verworven heeft om die werken te werken; ofschoon zij, gelijk wij gezegd hebben, zichzelf voor die genade schikken moeten. Doch dit verandert de natuur van een verbond der werken niet, dewijl de voorwaarden steeds dezelfde blijven. Want merken wij Adam voor de val aan, zo moest hij het leven verwachten volgens de voorwaarde van het verbond: *Doet dat, en gij zult leven*. En hier zijn de voorwaarden dezelfde, ofschoon hun gebruik onderscheiden is. En indien nu de Schriftuur deze twee dingen tegen elkander stelt, dat indien het door de genade is, het dan niet meer uit de werken is, en zo integendeel; dan is het zeker, dat deze weg der rechtvaardigmaking, die een mens brengt tot dezelfde voorwaarden van het verbond die Adam had, om het leven daardoor te verwachten, noodzakelijk onbestaanbaar is met het Evangelie. Dit zal nader blijken, wanneer wij overwegen:

(1) Hoe zij zelf hun verdiensten, door de werken der heiligen, ophelderen door Adams verdiensten van het leven in de staat der rechtheid. Welke verdienste voortvloeit uit een inwendige waardigheid in de werken zelf, zonder opzicht op de verdiensten van Christus. Indien nu het verbond der werken deze zelfde voorwaarden heeft, zo moet hun rechtvaardigmaking zeker een wederoprichting zijn van dat verbond.

(2) De Schriftuur spreekt van onze rechtvaardigmaking en ons verkrijgen van gerechtigheid altijd in deze zin, te weten, door Gods toerekenen van Christus' gerechtigheid aan ons, niet alleen tot verkrijging van de eerste genade, maar tot verkrijging van de hemel en de heerlijkheid. Dit is het daar Paulus op leunt, wanneer hij voor God komt, Fil. 3:9: *Opdat ik in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn gerechtigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is.* Dus verwerpt hij de een, en hij neemt de toevlucht tot de ander, als zijn enige beschutting, en als datgene daar hij voor God op pleit. Dit nu de weg der rechtvaardigmaking zijnde, die de Schriftuur voorstelt, en hun weg daarmee geheel strijdig zijnde, (want indien hun gevraagd werd, hoe zult gij voor God antwoorden? Zo zouden zij moeten antwoorden, door de verdiensten van onze werken) zo moet deze noodzakelijk onbestaanbaar zijn met de genade van het Evangelie, als ook met datgene, daar Paulus geenszins zijn vrede op wagen durfde. Wij vinden niets gemener in de Schriftuur gemeld, om onze vrede met God te maken, dan onze verbondmaking met Hem, de toerekening van Christus' gerechtigheid, en de rechtvaardigmaking door het geloof. Doch al deze drie worden hier in hun weg van rechtvaardigmaking uitgesloten. Zij weten niet wat verbond maken is, de toerekening van Christus' gerechtigheid bespotten zij, als ware die maar een gewaande of ingebeelde zaak, en de rechtvaardigmaking door het geloof kunnen zij niet verdragen. Maar:

2. Meer *bijzonder*, overweegt ook hoe algemeen hun leer de leer des Evangelies bederft, ja geheel vernietigt.

(1) Zij bederft en vernietigt de natuur der genade, doende deze afhangen van des mensen vrije wil; hij moet zichzelf daarvoor schikken, zij laat deze ook in zijn vrijheid om die te verkiezen of te verwerpen. Zij doet ook datgene van de mens voortkomen, hetwelk Gods rechtvaardigheid voldoet, alsof de vergeving der zonden niet vrij was. En in de tweede rechtvaardigmaking, met betrekking op de hemel en de heerlijkheid, daar sluit deze de genade geheel buiten, en zij brengt de verdienste in deszelfs plaats, doende de hemel de eigenlijke beloning zijn van des mensen verdiensten.

(2) Zij ontzenuwt de verdiensten en de verwerving van de Heere Jezus, ofschoon ze met woorden deze schijnt te erkennen, omdat deze de verdiensten van Christus als de voldoening aan Gods rechtvaardigheid, en als hetgeen de straf wegneemt, niet toelaat; ook laat

zij niet toe dat deze datgene zal zijn, waardoor het leven verworven wordt. Maar zij sluit de werken, de voldoening door penitentie, geselingen, pelgrimages, enz. in; en al wat zij voor de dood van Christus overlaat, is de verwerving van hebbelijke genade voor de mens, om voor hemzelf te werken; doch zij legt de wegneming van de straf niet op Christus als onze Borg, de rechtvaardigheid Gods voldoenende in onze plaats. Maar dat laat zij voor onszelf, en voor ons onderhouden van het verbond der werken, als datgene daar de belofte aan gedaan is.
(3) Zij verwoest de natuur van Gods verbond, hetzelve geheel wegnemende, of het veranderende van een verbond der genade, in een verbond der werken; doende ons het leven zoeken en verwachten door de verdiensten der werken. Want zij stellen, dat er geen belofte des levens gedaan is op voorwaarde van de verdiensten van Christus, door het geloof aan te nemen; maar alleen op voorwaarden van onze werken. Want ofschoon zij voorwenden dat het de verdienste van Christus mag genoemd worden, omdat Hij, gelijk zij zeggen, de genade verdiend heeft om die werken te werken; nochtans is hun weg van rechtvaardigmaking zakelijk niet anders, dan ons te herstellen tot dat verbond, hetwelk Adam had, en tot een vermogen om de voorwaarden daarvan te kunnen volbrengen, ofschoon, gelijk wij gezegd hebben, de oorsprong onderscheiden is.
(4) Zij is onbestaanbaar met onze natuurlijke staat; want zij onderstelt dat een mens voor zijn bekering een vrije wil heeft ten goede, en ook een vermogen om over zichzelf te beschikken of te schikken voor de genade, Hem zo een hand gevende in zijn bekering tot God, even alsof hij niet dood was in de zonden en de misdaden. En zo wordt de soevereinheid Gods gebonden en bepaald om op de mens te wachten, totdat hij zich zo geschikt heeft.
(5) Zij vernietigt de natuur van Gods wet, evenals of het met Zijn heilige wet bestaanbaar was, dat er zulke en zulke begeerlijkheden inwendig heersten, en dat zij geen rekenschap vorderde voor zulke uitbrekingen daarvan, die zij vergeeflijke zonden noemen.
(6) Zij werpt de leer der Schriftuur aangaande de zonde geheel omver; want zij doet vele zonden zakelijk geen zonden zijn.
(7) Zij keert de natuur der Sacramenten om, en stelt nieuwe Sacramenten in, die God nooit heeft ingesteld, ook geeft zij deze kracht om datgene te werken, dat God daaraan nooit gegeven heeft; even alsof zelfs het gedane werk de genade mededeelde.
(8) Zij is ook strijdig tegen de rechtvaardigheid van God; even alsof zulke beuzelingen die zij verzinnen, voldoende genoeg waren aan Zijn rechtvaardigheid; ja zelfs, of sommigen zelfs meer konden doen dan zijn rechtvaardigheid voldoen, en dus niet alleen de hemel voor zichzelf verdienen, maar hem ook helpen verdienen voor anderen. En alsof God ook eigenlijk door Zijn rechtvaardigheid aan het schepsel verbonden was, en dat niet alleen uit hoofde van Zijn belofte, maar ook, indien niet voornamelijk, uit hoofde van verdiensten en evenwaardigheid.
Al deze dingen liggen in de paapse weg van rechtvaardigmaking, welke onbestaanbaar zijn met de weg des Evangelies. Wij hebben deze willen voorstellen, om u te doen zien, dat het niet maar alleen één dwaling is, maar ook een ganse samenhoping van dwalingen, die wij hier vinden. En waarlijk, indien er geen afkeer van het pausdom is, wegens deze grove dwaling van de rechtvaardigmaking, zo is er maar weinig grond om te verwachten dat gij er u behoorlijk van afzonderen zult in andere dingen.
Uit hetgeen er gezegd is, mogen wij tot uw gebruik deze weinige besturingen daaromtrent voordragen. Indien wij recht teder waren, zo zou het ons goed doen om nu en dan

eens een korte schets van zulke dwalingen te ontvangen.
1. Ziet hier dan de noodzakelijkheid om meer klaar en onderscheiden licht te hebben in Gods weg van rechtvaardigmaking en in de weg hoe de vrede tussen Hem en een zondaar wordt gemaakt. Wanneer wij zien hoeveel dwalingen uit één dwaling volgen en voortkomen, en wanneer wij overwegen hoe de paapse priesters en Jezuïeten zich bewegen, en hoe deze dwaling, die zovele dwalingen tot een gevolg heeft, reeds inkruipt, zo is het zeer noodzakelijk om een grondige kennis te hebben van de waarheid en uzelf te wapenen tegen deze dwaling, inzonderheid nu, wanneer sommigen daar zo weinig gewicht op leggen, dat zij het maar een woordenstrijd noemen, waaruit dan openbaar wordt dat er maar weinig afkeer van de zaak is. Ik hen zeer gereed om te denken, dat de meesten die Christenen genoemd worden, niet wel zouden weten hoe zij de paapse, arminiaanse of antinomiaanse dwalingen zouden tegenstaan, indien zij eens verzocht werden om deze te omhelzen, en ook geen een andere dwaling of ketterij. En wanneer wij tevens ook aanmerken hoe natuurlijk wij genegen zijn om het verbond der genade aan een zijde te stellen, en aan het verbond der werken vast te kleven, of om het verbond der genade in een verbond der werken te veranderen, dan mogen wij ons wel beproeven waarin dit stuk naar toe helt, hetzij in ons oordeel, of in onze praktijk, opdat wij tenminste in onze praktijk, indien ook niet in ons oordeel afvallen van de rechte weg. Ik bid u, betracht dit toch als een voornaam stuk van de Christelijke godsdienst, om kennis te hebben en om onderscheiden en klaar in uw kennis te zijn, van de weg hoe God een zondaar aanneemt en rechtvaardigt.
2. Weet in het bijzonder, dat deze dwaling der papisten van zo weinig aanbelang niet is, als de meesten wel denken. Het is wonderlijk, dat de mensen de verschillen in de godsdienst voor zulk een geringe zaak aanzien, alsof het maar een verandering was van uitwendige ceremoniën of van woorden. Hiervan komt het, dat er zo weinig zorg en ijver is, om de opkomst en voortgang van de dwalingen te voorkomen. Wij zullen u maar alleen deze drie dingen aanprijzen, om u voor deze dwaling te behoeden.
(a) Vertegenwoordigt uzelf veel voor Gods gericht, totdat uw harten gebracht worden onder behoorlijke indrukken van Gods heiligheid en rechtvaardigheid, van de gestrengheid en striktheid van Gods wet, en van de noodzakelijkheid van die te moeten beantwoorden in uw eigen persoon, of in de Persoon van een Borg; en overweegt dan wat uw beschutting zijn zal in zulk een gestalte.
(b) Zoekt altijd een indruk met u om te dragen van uw oorspronkelijke zonden, van uw natuurlijke verdorvenheid, en van de zondigheid van uw praktijk. Dit zal u walgelijk en verfoeilijk in uw ogen houden, en Christus dierbaar maken voor uw ziel. Zulk een mens zal niet licht in gevaar zijn om zijn verdienste te stellen in de plaats van Christus.
(c) Denkt veel op datgene, hetwelk in Gods aanbieding u wordt voorgesteld, als de weg om uw vrede met Hem te maken. Want al wilde gij de heiligheid nog zozeer betrachten, omdat gij zo zondig zijt, en Gods rechtvaardigheid zo gestreng is, echter is dat de weg niet om vrede te bekomen. Maar wanneer wij Gods aanbiedingen in het Evangelie aanmerken, gelijk die wordt voorgesteld Hand. 13:38,39: *Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt, en dat van alles, waarvan gij niet kunt gerechtvaardigd worden door de wet Mozes; door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt.* Gelijk ook de nodiging die ons gedaan wordt, Jes. 55:1: *O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk.* En wanneer wij zien dat God Zijn

roeping op een geheel andere grond bouwt, dan uw heiligheid, en dat Hij ons Christus en Zijn gerechtigheid aanbiedt, dit wekt de ziel op om vergeving te verwachten voor Gods troon, op een veel vastere grond en fundament, dat hun gewicht wel dragen zal. Wij moesten ons wachten om die weg van rechtvaardigmaking en van onze vrede met God te maken, te omhelzen, die voor de verdorven natuur het redelijkste schijnt. Gelijk als de meesten zeggen, bedroefd te zijn over de zonden, zijn leven te beteren, en zijn best te doen; dit schijnt de redelijkste weg te zijn, en die het best met onze bedorven natuur overeenkomt. Doch dit is het niet dat genoeg zal zijn, maar alleen de weg die God heeft voorgesteld; en die is door Zijn kennis, dat is, door het geloof in *Zijn Knecht, de Rechtvaardige.*

3. Ziet hier hoezeer wij aan God verplicht zijn, omdat Hij ons de rechte weg des levens voorgesteld heeft. Zien wij op de meeste volkeren rondom, aan hen wordt de weg des levens voorgesteld op grond van hun eigen inhangende heiligheid, goede werken, het weggeven van een aanmerkelijk gedeelte van hun goederen, hun penitenties, enz.; door welke nochtans hun consciënties niet bevredigd, en Gods rechtvaardigheid niet voldaan wordt. Ja, onze eigen voorvaders in dit land zijn ook in dezelfde dwalingen verdronken geweest; en wij zijn niet minder dwaas en vleselijk bijgelovig geweest dan enige andere volkeren, eer het licht des Evangelies onder ons is doorgebroken, zulke en zulke zonden voor geen zonden rekenende, op onze eigen verdiensten, op die van de heiligen, op aflaten, op zielenmissen, geselingen, en op een menigte andere dingen van dat soort, vertrouwende. En nu God ons van die verkeerdheden en zotheden verlost heeft, wat zijn wij nu niet aan Hem verplicht? Is Schotland wel ooit zo dankbaar voor deze genade geweest, als haar betaamde? Wij verdonkeren door onze ondankbaarheid de vrijheid van deze genade, die door dit Evangelie aan ons verkondigd wordt, en er is geen ander bewijs voor nodig, dan dit, dat velen tot op deze dag zo onkundig zijn van de weg der rechtvaardigmaking van een zondaar, en ook zo vervreemd van de rechte weg van Christus' gerechtigheid te gebruiken, alsof die nooit aan hen geopenbaard geworden was. En indien zij er al iets van weten en van zeggen kunnen, zo is al het gebruik dat zij ervan maken kunnen, dat zij de genade Gods veranderen in ontuchtigheid. En omdat de heiligheid de grond niet is van hun vrede met God te maken, zo nemen zij vrijheid tot losbandigheid. Deze zijn niet de vruchten des Evangelies, er moeten andere vruchten voorgebracht worden, of het zal u te laat berouwen. Laat dit u dan bewegen, dat God zo weinig vergolden wordt voor Zijn goedertierenheid, en benaarstigt u om dankbaar te zijn aan Hem, dat wij van deze waarheden spreken mogen, en dat wij niet richterlijk verblind zijn, gelijk vele andere volkeren.

4. Ontfermt u over degenen die onder de duisternis van hun dwalingen en bedriegerijen liggen, en bidt voor haar. Het is een zeer jammerlijke en een beklaaglijke zaak, dat het grootste gedeelte van de Christenwereld de naam van Christenen dragen, en nochtans zulk een leer onderhouden en voorstaan, zoals hun afhouden van alle weldaden van Christus Jezus. Ja, die hen zakelijk doet loochenen dat Hij in het vlees gekomen is; want dit is waarlijk de geest van de antichrist en van de mens der zonde, die de ziel van Christus afhoudt. Hoe weinigen zijn er nochtans, die consciëntie maken om voor dit volk te bidden, dat God de hoer van Babel vervolgen wilde, en die koophandel verbreken en bederven, waarvan gesproken wordt, Op. 18. Dat Hij Zijn waarheid openbaren, en het Evangelie zuiver wilde laten verkondigen, aan degenen die in duisternis en in de schaduw des doods zijn. Gij moest met zulke zielen, die in de banden van deze dwaling ge-

bonden zitten, een innig medelijden hebben, en om hun verlossing bidden, en dat God inzonderheid dit land daarvoor bewaren wilde. Deze dwaling is een oude en ingewortelde dwaling, daar alle andere dwalingen maar beuzelingen bij zijn. Deze is het grote werktuig en de sterke legerplaats van de satan, en alle andere dwalingen zijn maar, om zo te spreken, als rook en damp. Waaruit wij dan kunnen zien, dat het niet tevergeefs of nutteloos is om daarvan te spreken of te horen. Wat zou het zijn, indien uw ogen die dag eens zien zouden, dat al onze Bijbels, en alle andere Engelse boeken, welke dienen om de waarheid voor te stellen, en om de dwaling te ontdekken, van u genomen werden, en bevolen werd om verbrand te worden, en dat er andere boeken, vervuld met hun dwalingen, in derzelver plaats kwamen? Nu wordt het licht en de vrijheid des Evangelies, die wij genieten, van velen weinig gewaardeerd; maar indien de hemel van een grote waarde is, zo is dit Evangelie van grote waardigheid voor u, en ook deze waarheid daarvan in het bijzonder.

5. Laat dit Evangelie niet tevergeefs gepredikt worden; ontvangt de genade, dat is, deze genade die u in het Evangelie wordt aangeboden en verklaard, toch niet tevergeefs. O! wat een verzwaring zal dit niet van onze schuld zijn, wanneer wij voor de troon komen? Wanneer vele andere volkeren veroordeeld zullen worden, omdat zij op hun eigen verdiensten vertrouwd en van Christus geen gebruik gemaakt hebben. En velen onzer zullen veroordeeld worden, omdat wij, ofschoon wij een afkeer beleden hebben van die dwaling, nochtans niet meer gebruik van Christus hebben gemaakt dan degenen die Hem in de leer verworpen hebben. Indien onze voorvaders opzagen en spreken konden, wat zouden zij zeggen? Zou het dit niet zijn: Het is rechtvaardig dat gij verloren gaat, want Christus en Zijn gerechtigheid is u klaar verkondigd, dat ons niet is geschied; en nochtans hebt gij Hem niet aangenomen, maar veracht. Gebruikt dan deze gelegenheid tot uw voordeel, God heeft deze waarheid aan dit land geopenbaard, en ook aan deze plaats; wandelt in het licht, terwijl gij het genieten moogt, of anders zal uw verdoemenis des te zwaarder zijn, volgens Joh. 3:19: *Dit is het oordeel, dat het Licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht,* enz.

6. Heeft God ons deze bijzondere genade geschonken, namelijk, de klare openbaring van de weg der rechtvaardigmaking door Christus' gerechtigheid en verdiensten, laat ons dan niet door onze kwade wandel gelegenheid geven, dat de waarheid Gods gelasterd wordt, en verandert de genade Gods niet in ontuchtigheid. Dit is een kwaad, dat al vroeg in de eerste Kerk ontstond, en daar de apostel tegen disputeert, Rom. 2, 3 en 6. Omdat hij de rechtvaardigmaking door genade predikte, en niet uit de werken der wet, zo waren sommigen gereed om deze dierbare waarheid te misbruiken, en te zeggen: *Laat ons zondigen, opdat de genade te meerder worde; welker verdoemenis rechtvaardig is,* zegt hij; welke tegenwerpingen hij verder voorstelt en beantwoordt. O! wat is dat niet een verdoemelijke zaak, om uit de overvloed van Gods genade des te meer vrijheid tot zondigen te nemen! En wat tonen evenwel de levenswijze en het gedrag van de meesten anders, dan juist dit? Omdat de rechtvaardigmaking en zaligheid niet gegrond zijn op onze werken, daarom mogen wij maar leven zoals het ons gelust; hoogmoedig en smadelijk handelende met de weg van rechtvaardigmaking door het geloof, en ook met God, Die deze uitgevonden heeft. Doch indien iemand Gods genade misbruiken en te meer daarom zondigen wil, zo zal God het op uw eigen kop thuis zoeken. Dit Evangelie zal u geen voordeel doen, en de Heere zal het van uw handen eisen. Uw zonden worden daardoor vermenigvuldigd; en daarom zullen ook uw plagen vermenigvuldigd worden, boven allen die ooit geleefd hebben onder de duisternis van het pausdom. Ja, ik durf te zeggen, dat velen uwer waar-

schijnlijk een groter bedwang van de zonden gehad zouden hebben, meer liefdadig en in uitwendige goede werken geweest zouden zijn, indien gij openbare papisten geweest waart, dan gij nu zijt, wanneer gij u belijdt protestanten te zijn. Hetwelk een rechterlijke plaag over u is, wegens uw misbruik van het Evangelie. Is dit nu de vrucht des Evangelies? O! neen, de genade is nooit gepredikt geworden, opdat de mensen koel en zorgeloos zouden worden in de oefening van goede werken; maar opdat zij door het aangrijpen van Christus' gerechtheid vrede met God mochten hebben, en opdat zij door de betrachting van heiligheid God zouden verheerlijken. Zoekt dan de oefening des geloofs zo te betrachten, dat gij de heiligheid niet uitsluit. En de heiligheid wederom zo, dat gij de vrijheid der genade niet wegneemt. Maar voegt die twee tezamen, welke een korte hoofdsom zijn van het Evangelie, wanneer zij recht gepraktiseerd worden.

Nu zijn er inzonderheid nog *drie* soorten, die hier uitnemend dwalen en verkeerd gaan. Degenen daar wij nu van spreken zullen, zijn niet zulken welke die dwalingen voorstaan, daarvoor disputeren en schrijven; maar zulken die zichzelf achten rechtzinnige protestantse Christenen te zijn, die de paapse grove dwalingen haten, daar wij reeds van gesproken hebben.

De *tweede* soort die hier dwalen, zijn dezulken die nooit enige overslag gemaakt hebben hoe zij hun vrede met God zullen maken, of hoe zij voor Hem gerechtvaardigd zullen worden. Deze mensen loochenen in hun praktijk, wat ook anders hun belijdenis zijn mag, dat er zulk een zaak is, als rekenschap aan God te moeten geven, of dat er een rechtvaardigmaking noodzakelijk is, om hun eeuwig verderf te voorkomen. Zij hebben van hun geboorte af geleefd met een hoop om in de hemel te komen, zonder te zien hoe zij deze grote stap van rechtvaardigmaking voor God zullen doen. Zij hebben nooit gezien, of het enigszins ter harte genomen, wat zij nodig hebben. Zijn er niet velen, welke mij heden horen, die van deze soort zijn? En die nochtans hun ingebeelde hoop op de hemel vrijmoedig willen vasthouden, ofschoon zij nooit geweten hebben wat het is, door Christus' gerechtigheid een beschuldiging over de zonden, of een bedreiging van de vloek, wegens de overtreding van Gods wet, te beantwoorden. Of ook nooit zichzelf als schuldig voor Gods vierschaar gesteld hebben, noch met ernst op hun dagvaarding daarvoor, of om hun vrede met God te maken, door Christus' gerechtigheid aan te grijpen, gedacht hebben.

De *derde* soort is de gemene hoop van wettische belijders. Ik zeg niet dat zij wettisch zijn in hun praktijk, dat is, dat zij het hun werk maken om de wet te onderhouden, want daar zijn ze zo zorgeloos in als iemand. Maar zij zijn wettisch in dit opzicht, dat wanneer het komt om hun vrede met God te maken, zij dan geen andere weg weten dan alleen de wet, waarmee zij handelen, gelijk die dienstknecht, waarvan gesproken wordt, Matth. 25, *welke het ene talent ontvangen had,* en geheel zorgeloos was om het te gebruiken, en die, wanneer het tot een afrekening kwam, nochtans vasthield aan de gestrengheid der wet, zeggende: *Ziet, gij hebt het uwe*. Evenzo zijn dezulken ook gereed om te zeggen: Wij hebben niet meer genade dan God ons gegeven heeft; wij hebben een goed hart jegens God, en wij doen zoveel als wij kunnen. Onder dit soort behoren onheilige goddeloze, geveinsde en burgerlijke mensen; doch inzonderheid de burgerlijke mensen, die nog vele plichten van de tweede tafel der wet doen, en die ook belijden een oordeel te geloven, en rekenschap te moeten geven. Maar die, alsof zij in een paapse school waren opgekweekt, een wettische gerechtigheid in de plaats van die van Christus, voortbrengen, als de grond van hun rechtvaardigmaking voor God. Dit soort van volk is heel gemeen, en komt in hun praktijk bijna in alles met de leer van het pausdom overeen, zoals uit deze voorbeel-

den blijken kan:

(l) Sommigen weten niets van de toerekening van Christus' gerechtigheid, die nochtans, wanneer wij daarvan spreken, in zulke of dergelijke uitdrukkingen uitvallen: Wij kunnen van onszelf niets doen, er is in ons niets goeds; het is Gods genade Die het alles voor ons doen moet. Maar ondertussen is het niet de gerechtigheid van Christus, die zij tot de grond van hun rechtvaardigmaking stellen, maar het goede dat zij gedaan hebben, zoals zij menen, door Christus' kracht en genade, die hun gegeven is om dat goede te kunnen werken; hetwelk dezelfde zaak is als de paapse rechtvaardigmaking. Even alsof Christus een vermogen voor ons verdiend had, om zelf de wet te onderhouden, ten einde wij daardoor gerechtvaardigd mogen worden. Hierdoor is het, dat zij geloven, bidden, het Woord horen, danken en andere plichten zullen doen, als ook belijden dat zij Christus in dat alles erkennen, en dat zij van Hem genade ontvangen om deze te volbrengen. Christus geeft hun de genade, en zij handelen daarmee, en dus zijn zij de verkrijging van het eeuwige leven aan hun eigen handel verschuldigd; hetwelk wel met woorden de genade voor te wenden is, maar in der daad onze eigen werken en gerechtigheid te stellen in de plaats van Christus' gerechtigheid, als de grond of verdienende oorzaak der rechtvaardigmaking. Want de genade die ons gegeven wordt om ons bekwaam te maken, is niet de gerechtigheid van Christus, maar onze eigen, omdat die ons gegeven is, en in ons werkt; en zo blijft het altijd onszelf en onze gerechtigheid, en niet Christus en Zijn gerechtigheid, daar wij op berusten.
(2) Sommigen spreken van Christus, en van het leven door Hem te verkrijgen, nochtans niet uit hoofde van Zijn verdiensten, maar uit hoofde van Zijn kracht. Dezen zullen gedurig zeggen: Wij hopen door Christus' kracht in de hemel te komen. Hun mening is, dat Hij hen zo zal helpen om zich te bekeren, om te geloven, om heilig te zijn, en om de verzoekingen tegen te staan, dat zij daardoor in de hemel zullen komen, als de verdienende oorzaak daarvan. Het is waar, er is hier wel iets dat recht is, wanneer het in zijn eigen plaats gesteld wordt, en wanneer er in de gehele Christus gerust werd. Indien men de rechtvaardigmaking stelde in de eerste plaats, en wij tot dat einde op Zijn verdiensten berusten, dan was het goed dat men op zijn kracht vertrouwde, en deze gebruikte tot volbrenging van de plichten der heiligmaking. Maar wanneer er op zijn kracht berust wordt als de enige zaak en wanneer wij niet op Christus' verdiensten zien, als de grond van onze aangenaamheid, maar alleen op Hem als ons bekwaam makende om de plichten te kunnen verrichten, ten einde wij God daardoor een vergelding mogen geven; dit is, op zijn best genomen, *Hij wat, en wij wat*, hetwelk zeker verkeerd is. Want hier wordt niets als een voldoening aan Gods gerechtigheid voorgesteld, dan hetgeen dat onmiddellijk van onszelf is.
De *vierde* soort zijn wat wijzer, deze zullen mogelijk datgene dat in henzelf is, niet waardig achten om genoemd te worden; maar zij hopen nochtans ten dele door Christus' verdiensten, en ten dele door hetgeen zij hebben en zelf doen kunnen, of door die beide tezamen gevoegd, zalig te worden. Dit was de dwaling van de Galatiërs in de leer, die de rechtvaardigmaking aan Christus' verdiensten en aan de werken der wet tezamen toeschreven. Deze weg schrijft aan Christus' gerechtigheid dit toe, dat deze onze eigen gerechtigheid doet aangenomen worden als de grond van onze rechtvaardigmaking voor God, hetwelk in een zeker opzicht nog erger is dan een verbond der werken. Want het verbond der werken vorderde een volmaakte gerechtigheid, maar deze weg komt met een

onvolkomen gerechtigheid; en om dezelve te vergoeden, en onze onvolmaakte gerechtigheid uit te meten, zo neemt die de gerechtigheid van Christus daarbij. Maar in de Schriftuur is zulk een verbond, of weg van rechtvaardigmaking, niet bekend. Want God heeft maar twee verbonden opgericht, door welke de mens het leven kon bekomen. Het ene is een verbond der werken, door welke het nu onmogelijk geworden is; het andere is een verbond der genade, door welke het leven en de rechtvaardigmaking nu maar alleen verkregen kunnen worden. Doch deze weg stelt een derde verbond of uitvinding, door een inmengsel ten dele van enige werken in ons, en ten dele door enige genade in Christus, om het gebrek van onze werken te vervullen. Deze weg is zeer aannemelijk voor onze natuur, dewijl wij geneigd zijn om er door gerechtvaardigd te worden; want alle mensen zijn genegen om te denken, dat zij Christus genoeg geven, wanneer zij Zijn gerechtigheid erkennen datgene te zijn, hetwelk het gebrek van hun eigen gerechtigheid vervult. Het is waar, dat Christus' verdiensten onze plichten wassen en reinigen moet; maar onze plichten worden nooit de grond van onze rechtvaardigmaking, noch in het geheel, noch ten dele; hetwelk hieruit blijkt, omdat Christus, eer Hij onze plichten aangenaam maakt, eerst onze personen aangenaam maakt. En dat eenmaal geschied zijnde, zo is alles wat door ons volbracht wordt door Christus' kracht en naar Gods wil, ook aangenaam.

Voordat wij nu verder tot de woorden van de tekst overgaan, en tot de oorzaken van onze rechtvaardigmaking komen, zullen wij kort deze dingen, die zich klaar opdoen, aanmerken:

Vooreerst: *Dat de rechtvaardigmaking van een zondaar, door de toerekening van Christus' gerechtigheid, de eigenlijke en natuurlijke vrucht, en het grote oogmerk is van Zijn verdiensten.* Zijn lijden en zielenarbeid is van Hem ondergaan om de rechtvaardigmaking van velen te verwerven; zodat, indien men weten wil wat de vrucht is van Christus' zielenarbeid, dat wordt ons hier gezegd: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* Hierom wordt dit in Rom. 5:9 aan *Zijn bloed* toegeschreven: *Veelmeer dan, zijnde gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van den toorn.* En 2Kor. 5:21 lezen wij, dat *Hij voor ons tot zonde gemaakt is, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Hetgeen ik bedoel, is dat Christus' oogmerk, in het afleggen van Zijn leven, geweest is om de rechtvaardigmaking te kopen, en om deze dadelijk teweeg te brengen voor God, voor zovelen als er in Hem geloven zullen. Of wij mogen het zo nemen, dat de zaak die Christus bedoeld heeft door Zijn dood, niet een enkele mogelijkheid geweest is dat zondaren gerechtvaardigd kunnen worden, noch ook niet om een voorwaardelijke weg van hun rechtvaardigmaking voor te stellen, door welke zij daartoe geraken of niet geraken mogen, en zo om deze maar alleen mogelijk te maken. Maar hetgeen Hij bedoeld heeft, is, dat hun rechtvaardigmaking volstrekt mocht volgen; ik meen niet terstond, en zonder de tussenkomst van enige voorwaarde; want hier wordt Zijn kennis gemeld als de voorwaarde. Maar mijn mening is, dat Hij gestorven is opdat hun rechtvaardigmaking dadelijk en zeker volgen zou, als een vrucht van Zijn verdiensten. Kortom, Zijn dood en lijden zijn niet om de rechtvaardigmaking mogelijk te maken voor allen, maar opdat zovelen als Hem in het verbond gegeven zijn, volstrekt gerechtvaardigd mochten worden, of dat velen, dat zijn al de uitverkorenen, die weldaad dadelijk genieten mochten; *omdat Hij hun ongerechtigheden dragen zou; daarom zullen zij door Zijn kennis gerechtvaardigd worden.*

Dit merken wij aan, om een antwoord te geven op die vraag: *Wat is de natuurlijke vrucht van Christus' dood voor Zijn volk?* Wij zeggen dat die is hun volstrekte en dadelijke

rechtvaardigmaking. Zij, die de genade Gods en de dood van Christus zo breed en wijd willen uitstrekken, dat niemand daarvan uitgesloten is, zeggen zakelijk, dat het oogmerk daarvan geweest is, om zulk een weg voor te stellen die de rechtvaardigmaking voor allen mogelijk maakt. En nochtans zulk een weg, die het mogelijk doet zijn dat niemand gerechtvaardigd zal worden, omdat zij de rechtvaardigmaking doen afhangen van de vrije wil van het schepsel. En door zo de genade uitgebreider te willen maken dan God die heeft gemaakt, zo vernietigen zij deze, omdat zij die laten aan des mensen vrije wil, of deze krachtdadig zal zijn of niet. Maar geloofd zij de Heere, dat Zijn verbond niet van zulk een voorwaarde afhangt; want hier wordt gezegd, *dat Hij er velen door Zijn kennis zal rechtvaardig maken.* Dit geeft ons deze twee praktikale *gebruiken* op:

1. *Het toont wat ons oogmerk moest zijn in onze gebruikmaking van Christus' dood, namelijk dat wij erdoor gerechtvaardigd en vrijgesproken mogen worden, tot vergeving der zonden, en verzoening met God.* Indien dit voorbijgezien en verzuimd wordt, zo zijn alle andere vruchten daarvan van geen nut; het zal u maar weinig baten, een lidmaat der zichtbare Kerk te zijn, gedoopt te wezen, ten Avondmaal te gaan, een letterlijke kennis te hebben van de beginselen der godsdienst, gaven te bezitten om te kunnen prediken of te bidden, enz. Dit alles zal niet kunnen rechtvaardigen. De bijzondere zaak, die Christus door Zijn dood bedoeld heeft, en die Zijn volk bedoelt, en er Zich in verheugen, is de rechtvaardigmaking door Zijn kennis; hetwelk altijd te verstaan is zonder benadeling van de betrachting der heiligheid.

2. *Al wie voor God gerechtvaardigd wil worden, moet weten dat dit de eigenlijke zaak is die Christus bedongen, en die Hij in Zijn dood bedoeld heeft; namelijk, dat zondaren in Hem gelovende, dadelijk gerechtvaardigd zouden worden.* Het was niet enkel om hun de rechtvaardigmaking voor te stellen, maar opdat zij volstrekt bevrijd mochten worden van Gods vloek, die zij door hun zonden verdiend hebben. Mag ik nu niet wel vragen, wat is meer tot aanmoediging van zondaren, dat Christus de rechtvaardigmaking voor hen voorwaardelijk verdient, of dat de zaak hun volstrekt geschonken wordt? Dit laatste is een grond, daar een gelovige zondaar zijn hoofd vrijmoedig op mag beuren, en de rechtvaardigmaking door Zijn gerechtigheid verwachten. Dit is het dat aan Christus beloofd, en de natuurlijke vrucht van Zijn dood is, zonder welke deze vruchteloos zou zijn. Dit mag dan dienen om dat grote beletsel weg te nemen, hetwelk een zondaar gewoonlijk wanneer hij ernstig is, in zijn weg vindt liggen, te weten, het missen van gerechtigheid, de vrees van geen vergeving te zullen ontvangen, en het gebrek van een inhangende gerechtigheid, welke hem onderworpen doet zijn aan de vloek van de wet, wanneer hij ziet op welke voorwaarden Christus gestorven is. (l) Om een gerechtigheid te verwerven voor hen die deze missen. En (2) opdat zondaren door het geloof in Hem gerechtvaardigd, en van de schuld der zonde bevrijd zouden worden, alsof ze zelf nooit gezondigd hadden. Dit nu overwegende als Zijn oogmerk, volgens de voorwaarden van het verbond der genade, wat is er of wat kan er dan zijn om ze af te schrikken om de vervulling van deze belofte niet te verwachten? Dewijl de uitvinding van het verbond der verlossing is om volstrekt de rechtvaardigmaking voor ons te kopen, en niet alleen de mogelijkheid daarvan. Niet om de genade voor ons te verwerven, waardoor wij onszelf rechtvaardigen; maar de rechtvaardigmaking zelf, opdat wij aan Hem alleen daarvoor verschuldigd zouden zijn.

Ten *tweede*. Wanneer wij zeggen dat de rechtvaardigmaking van een zondaar de eigenlijke vrucht is van Christus' dood, zo mogen wij het zo verstaan: *Dat de gerechtigheid*

waardoor een zondaar gerechtvaardigd wordt, onmiddellijk Christus' dood en verdiensten is, ten aanzien van de verdienende oorzaak daarvan. Zodat, wanneer wij vragen wat het is dat een zondaar rechtvaardigt, ten aanzien van deszelfs verdienende oorzaak? Zo is dat de dood en de verdiensten van Christus, gelijk dat het samenvoegen van deze twee, *om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden; en door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken,* te kennen geeft. De arbeid Zijner ziel is en moet de grond zijn, waarop een verloren zondaar gerechtvaardigd wordt voor God. Dit bevestigt hetgeen wij tevoren omtrent deze leer hebben voorgesteld, en het toont ook tevens dat de rechtvaardigmaking van een zondaar niet is door een inhangende gerechtigheid. Vanwaar komt het dat een zondaar aangenaam is voor God? Het is niet van zijn hebbelijke of dadelijke inhangende gerechtigheid, maar van de gerechtigheid van Christus, die het geloof aanneemt en vasthoudt. Doch wij zullen uit de laatste woorden meer bijzonder gelegenheid hebben om hier meer bijzonder van te spreken, alwaar deze twee tezamen worden gevoegd: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Nu komen wij tot:

De voorwerpen van deze weldaad, welke in de tekst worden uitgedrukt door het woordje *velen*. *Velen* geeft gewoonlijk in de Schriftuur deze twee dingen te kennen: (1) Een groot getal, en zo toont het de uitgestrektheid van het voorwerp; dat is, Christus zal er velen verlossen, of Hij zal door ~~zijn~~ Zijn dood de rechtvaardigmaking voor velen verdienen. (2) Een bepaling, en zo wordt *velen* gesteld tegen *allen;* en dan is de zin: Er zullen er velen door de dood van Christus gerechtvaardigd worden, maar niet allen. Gelijk dan niemand uit deze woorden voor een algemeenheid in de rechtvaardigmaking pleiten kan, zo ook niet in de verlossing, want Hij heeft alleen de ongerechtigheden gedragen van degenen die door Zijn kennis gerechtvaardigd worden.

Deze *velen,* in die beide opzichten aangemerkt zijnde, zo mogen wij deze leringen daaruit trekken:

(1) Dat de gerechtigheid van Christus uit zichzelf machtig is om velen te rechtvaardigen. Het is een gerechtigheid die voor de zonden van velen voldoen kan. Of dus: Het is in het verbond der verlossing bedoeld, dat de gerechtigheid en de verdiensten van Christus aan velen zullen toegepast worden.

(2) Dat er velen zijn, die waarlijk deelgenoten zullen zijn van, en gerechtvaardigd zullen worden door de gerechtigheid van Christus. Het is er niet een of twee, of duizend; maar gelijk die voor velen is bedoeld, zo zal deze ook dadelijk worden toegepast tot hun rechtvaardigmaking.

(3) Wanneer de voorgaande woorden, *om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden,* met deze woorden, *door Zijn kennis zal Zijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken,* vergeleken worden, dan leren zij ons, dat Christus niet verzadigd wordt voor de arbeid Zijner ziel, tenzij er velen door gerechtvaardigd worden. Of dus: Het is tot voldoening of verzadiging van Christus, dat velen van Hem gebruik maken, en door hun gebruik maken van Hem gerechtvaardigd worden; gelijk wij naderhand zullen zien. Deze velen zijn allen die geloven; die allen, welke deze zaligmakende kennis van Hem hebben, en Hem recht erkennen.

Het *bewijzen van een van deze leringen zal die alle bewijzen;* dat Christus' gerechtigheid machtig is om velen te rechtvaardigen. Dat velen daardoor gerechtvaardigd zullen worden; en dat het Hem tot verzadiging en genoegen is, dat er velen gerechtvaardigd worden,

en deze weldaad daardoor ontvangen. Er wordt in Matth. 20:28 gezegd, *dat Hij gekomen is om Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.* En Rom. 5:15, dat *de gave door de genade, die daar is van een Mens Jezus Christus, overvloedig is geweest over velen.* Zo ook vers 19: *Gelijk door de ongehoorzaamheid van dien enen mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van Een velen tot rechtvaardigen gesteld worden.* Laten deze vier dingen maar tezamen gesteld en overwogen worden, en dan zullen wij zien dat er geen billijke grond is om deze leringen tegen te spreken.

(1) De natuurlijke en inwendige waardij die er is in de voldoening van Christus. Het is het bloed van de Persoon Die God is; het is een offerande die van een gewillige en een blijmoedige Gever voortvloeit, waardoor deze te meer aangenaam is. Hij was gewillig om de prijs te betalen; er kan geen bepaling van deze waardij zijn, omdat de Persoon, Die de waardigheid daaraan geeft, niet bepaald kan worden.

(2) Overweegt de vrijheid van de aanbieding, die velen insluit. De Heere Jezus deelt datgene vrijwillig mede, hetwelk Hij zeer duur gekocht heeft. De vrijheid van Zijn aanbieding geschiedt met betrekking op de aanneming van velen, om alle uitvluchten weg te nemen van de armen en de nooddruftigen, en van hen die geen geld hebben.

(3) Gelijk de aanbieding vrij is, zo is deze ook zeer uitgebreid, gelijk wij zien kunnen, Jes. 55:1: *O alle gij dorstigen, komt tot de wateren;* en Op. 22:17: *Die wil, die kome, en neme het water des levens om niet.* Wij vinden dat doorgaans die uitdrukkingen, allen die geloven, die gelooft, enz., in de Schriftuur gebruikt worden; welke insluiten allen die zichzelf onderwerpen willen aan Hem op de voorwaarde van het verbond, om het verdrag met Hem te sluiten.

(4) Overweegt Gods einde in de rechtvaardigmaking der zondaren, welke is om Zijn genade luisterrijk te maken, en om deszelfs overwinning over des mensen zonde blijkbaar en heerlijk te doen zijn, als zijnde boven deze; niet ten aanzien van het getal der personen, maar in dit opzicht, dat gelijk Adams ene zonde de dood over velen gebracht heeft, de dood van Christus ook zo tot velen de rechtvaardigmaking heeft gebracht. Gelijk er staat, Rom. 5:16: *Want de schuld is wel uit één misdaad tot verdoemenis; maar de genadegift is uit vele misdaden tot rechtvaardigmaking.* Gelijk ook Adams ene misdaad de dood gebracht heeft over velen, zo is hier de verlossing van een zondaar, het verkrijgen van vrijheid voor vele, omdat Christus in dit opzicht een Voldoening is voor vele misdaden.

Doch men zou hier mogen tegenwerpen: *Wordt er niet gezegd dat de weg naar de hemel nauw is, en dat weinigen deze vinden?* Zij zijn immers, om zo te spreken, zeer dun gezaaid die erfgenamen zijn van deze erfenis. Ik antwoord: Ofschoon zij vergelijkenderwijze weinigen zijn, zo zijn ze nochtans, op zichzelf aangemerkt, velen; of zij zijn blotelijk velen, ofschoon zij vergelijkenderwijze weinigen zijn. Vergelijken wij die met de menigte van verworpenen, zelfs in de zichtbare Kerk, dan zijn ze weinigen; maar op zichzelf aangemerkt, zijn ze nochtans velen. Zo is het waarachtig hetgeen er gezegd wordt, Op. 7:9: *Ik zag een grote schare die niemand tellen kon.* Want indien men aanmerkt dat er van het begin der wereld sommigen in deze eeuw, en sommigen in een andere eeuw, sommigen van dit volk, en sommigen van een ander volk zijn geroepen; dan zullen ze wel bevonden worden weinigen te zijn, wanneer alle volkeren tezamen worden genomen; maar op zichzelf aangemerkt, zijn ze velen. De *gebruiken* hiervan zijn deze drie, welke tevens ook zovele redenen zijn, waarom die *velen* hier in de tekst gesteld worden.

1. Het dient *om ons te doen zien de wijde uitgestrektheid van de waardigheid van Christus, en van de overvloed der genade, welke vergund wordt met betrekking tot de rechtvaardigmaking der zondaren door Hem, welke ons moest doen stilstaan en verwonderd zijn.* Het zou veel geweest zijn, indien de genade er maar één had zalig gemaakt, en nog meer, indien zij er duizend of twintigduizend gezaligd had; maar o! wat een grond van verwondering is het nu niet, wanneer velen daardoor gezaligd worden? Dit is het natuurlijke einde waarom die hier genoemd worden, namelijk om te tonen, dat het niet tevergeefs is dat Christus gestorven is, maar dat het voor velen een zegen zal zijn. Dit merk ik aan, omdat, ofschoon de vermetele gedachten van velen ze leiden om de verdiensten van Christus uit te strekken tot de gehele zichtbare Kerk, het nochtans zijn kan, dat anderen al te nauwe en bepaalde gedachten hebben van de uitgestrektheid van Zijn verdiensten, en van de vereniging met Zijn genade, ten aanzien van het getal der uitverkorenen die zalig zullen worden. Het is zeker, dat gelijk wij gereed zijn om alles te misbruiken, wij ook zo gereed zijn dit te misbruiken. Wanneer er gezegd wordt dat er velen gerechtvaardigd worden, dan zijn wij gereed om niemand uit te sluiten; en wanneer er gezegd wordt dat er maar weinigen zijn, dan zijn wij gereed om te denken dat de genade schaars en vrekkig is, en om de toepassing daarvan te verkorten en te zeer te bepalen.
2. (Hetwelk een *tweede* reden is waarom dit woord *velen* hier voorkomt) mag het dienen *tot bemoediging van zondaren, en om ze op te wekken om deze weldaad van rechtvaardigmaking te zoeken deelachtig te worden.* Velen denken dat het een zeldzame en een zonderlinge zaak is om de rechtvaardigmaking te bekomen, (gelijk het in een zeker opzicht ook waarlijk zo is) en hierom besluiten zij, dat zij die nooit bekomen zullen. Doch indien de gedachten van deszelfs zeldzaamheid en zonderlingheid ze des te meer bezorgd maakte om de zaak te moeten hebben, dat was zeker een goed gebruik daarvan; maar wanneer zulks ze harteloos maakt om de zaak te genieten, dat is een verkeerd en een nadelig gebruik daarvan. Maar o! zondaren, hier is een grond van bemoediging en opwekking, om naar de rechtvaardigmaking te zoeken door Christus Jezus, omdat er velen zijn die de voorwerpen daarvan zijn. De gerechtigheid van Christus is een gerechtigheid die velen zalig zal maken; het is een artikel van het verbond der verlossing, dat er aan Christus velen gegeven zullen worden, de belofte zal aan velen recht geven, en Hij zal niet verzadigd worden, indien er niet velen gerechtvaardigd worden.
Deze dingen nu tezamen genomen, kunnen niet anders dan een grote aanmoediging zijn om de rechtvaardigmaking te zoeken, en een sterke grond om deze om deze reden te verwachten:
(1) Omdat hetgeen dat een gelovige zondaar ontvangt, de rechtvaardigmaking en de vergeving der zonden is, zowel de oorspronkelijke als dadelijke. Ook is het een volkomen dadelijke rechtvaardigmaking; niet alleen een verkrijging van deszelfs aanbieding, maar ook de toepassing daarvan. *Een rechtvaardigmaking van alles, waarvan wij door de wet van Mozes niet konden gerechtvaardigd worden;* en ook een rechtvaardigmaking, die nooit wederom herroepen wordt.
(2) Deze rechtvaardigmaking wordt voor velen beoogd, en aan velen besteed. Dat sommigen geroepen worden voor anderen, verongelijkt haar niet; ook behoeven wij hier niet te disputeren omtrent de verkiezing, want de tekst zegt, dat de vergunning der genade aan velen is.
(3) Het is tot verzadiging van Christus, dat Hij er velen krijgt om rechtvaardig te maken, en hoe meer er komen, en deze weldaad aannemen, hoe meer verzadiging Hij als het wa-

re bekomt. En indien een zondaar zeggen mocht, ik weet niet of ik wel in dat getal ben ingesloten; zo zeg ik, dat de aanbieding aan allen is die geloven. Indien er door het geloof een vluchten is tot Christus, dan behoeft er geen angstig disputeren te zijn, of hij voorspoedig zal wezen; er moest maar een komen wezen, want velen hebben veel goeds ontvangen, en velen zullen nog veel goeds ontvangen, en daar is plaats genoeg voor allen die zich aan Christus willen onderwerpen, en op Zijn gerechtigheid willen rusten. Het is een ruime mantel die duizenden bedekken kan; en de Heere wil dat er duizenden onder verborgen en door gerechtvaardigd zullen worden.

3. *Het dient tot een vreselijke grond van onverantwoordelijkheid voor dezulken aan wie de gerechtigheid van Christus verkondigd, en in het Evangelie aangeboden wordt, en die deze nochtans weigeren te gebruiken.* Hij heeft Zijn leven willen geven *tot een rantsoen voor velen*, en dus behoeft niemand te zeggen, ik wist niet of ik wel welkom en aangenaam zou geweest zijn, want Hij heeft gezegd dat het voor velen was. En ofschoon Hij niet gezegd heeft dat het voor allen was, nochtans is het voor allen die in Hem geloven willen; en daarom is het niet dat Hij de weldaad tot zodanigen bepaald heeft, dat gij uitgesloten wordt; maar omdat, ofschoon Hij de weldaad tot velen uitgestrekt heeft, gij uzelf uitgesloten hebt. Er zal niemand die dit Evangelie hoort, dit te zeggen hebben: Ik heb mij door het geloof tot Christus begeven, maar Hij heeft mij niet willen aannemen; of dat Hij er geen meer heeft willen hebben, dan Hij er reeds had. Er zijn er velen die zichzelf daarmee behagen, wanneer zij horen dat velen gerechtvaardigd en gezaligd zullen worden. Doch deze leer zal u duur komen te staan, en het zal u in een zeker opzicht beter geweest zijn dat gij gehoord had dat het er maar twee of drie waren die in de hemel zouden komen; of dat uw horen dat er velen in zullen komen, een grote verzwaring van schuld zal zijn voor allen die zulk een grote zaligheid verachten.

En daarom zullen wij u twee of drie verhoedingen omtrent deze leer voordragen.

(1) Wacht u om niet zorgeloos te zijn, omdat er velen zijn die gerechtvaardigd zullen worden. Want er zullen er nog veelmeer verloren gaan. Wanneer men dezen die verloren gaan, vergelijkt met degenen die zalig worden, dan zullen zij maar een hand vol zijn die zalig worden, en gehele zwermen en menigten zullen er verloren gaan. Wanneer gij dan hoort dat de deur voor velen geopend wordt, zo laat dat u bewegen en aanmoedigen om in te gaan; maar gedenkt altijd dat er meer buitengesloten zullen worden en verloren gaan, dan er zullen ingaan en behouden worden; want *velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren,* zegt de Schrift, Matth. 20:16. Zelfs ten aanzien van de geroepenen binnen de zichtbare Kerk.

(2) Overweegt, dat dewijl de genade deze weldaad tot velen uitbreidt, zulks uw grootste verzwaring en beschuldiging zijn zal, wanneer gij deze missen zult. *Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd de belofte van in Zijn rust in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn,* als er staat in Hebr. 4:1. Wanneer deze deur voor ons geopend wordt, zo moesten wij alleszins vrezen om achter te blijven, of om door het ongeloof niet in te gaan, want dan zal het veel erger zijn, dan of de deur nooit geopend was geweest. De mensen zullen doorgaans niet zoveel kwelling hebben over het missen van een voorrecht, daar maar een of twee toegang toe hebben; maar wanneer het zulk een voorrecht is, dat voor velen verkrijgbaar is, dan smart en pijnigt het gemis zoveel te meer. En wanneer dan velen zullen komen van het oosten en van het westen, van het zuiden en van het noorden, en aanzitten zullen met Abraham, Izak en Jakob in het Koninkrijk der Hemelen; o! welk een wening der ogen en knersing der tanden zal dit niet veroorzaken

voor degenen die buitengesloten zullen worden?
Wacht u dan (3) van te denken, dat er minder naarstigheid of vrees vereist wordt, omdat wij zeggen dat er velen gerechtvaardigd zullen worden. Want ofschoon er velen gerechtvaardigd en verlost zullen worden, nochtans worden ze allen gerechtvaardigd door Christus' kennis. En daarom kunnen dezulken die onkundig en onheilig zijn, maar weinig of geen troost daaruit trekken, zolang zij zodanig blijven. Ofschoon er velen gerechtvaardigd worden, zo wordt er echter niemand gerechtvaardigd dan de gelovigen; en niemand kan zichzelf met recht als een gelovige aanmerken, dan die in oprechtheid de heiligmaking betracht. Gij moest dan geen gewicht leggen dat er velen of weinigen gerechtvaardigd worden, dan alleen bij wijze van drang of beweegreden. Maar wel op de weg die gij inslaat, om tot het einde te geraken, al was het ook dat er veelmeer behouden zouden worden, dan er zijn zullen. Indien gij de weg van geloof en heiligmaking niet inslaat, om tot de zaligheid te geraken, zo zult gij in de menigte niet beveiligd worden; maar al gingen er dan nog zo weinig verloren, zo zult gij er een zijn die het getal zal uitmaken.
Met een woord, het is een grond van aanmoediging voor een arme zondaar, die gaarne gerechtvaardigd wilde worden in Gods eigen weg; en het is ook een grond van schaamte en schaamroodheid van het aangezicht voor een ongelovige, die de weldaad van Christus' verdiensten verwerpt, en zichzelf uitsluit, wanneer de genade zulke uitdrukkingen gebruikt, om hem in te doen komen. En het zal ook een grond van overtuiging zijn voor allen, daar zulk een wijde deur voor geopend is, en die niet strijden om in te gaan. Het kan zijn, dat velen uwer daar nu zeer geringe gedachten van hebben; maar wanneer velen zullen aanzitten in het Koninkrijk der hemelen, en anderen daar buiten gesloten zullen worden, dan zal het bekend worden een zaak van de allergrootste aangelegenheid te zijn. Indien gij maar opgewekt kon worden om ernstig te zijn in deze ene zaak, dan zou er veel gewonnen zijn op de toehoorders van het Evangelie; en totdat zulks zij, zo is er niets dat zij in de gehele godsdienst recht betrachten kunnen.

ZES EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:11b

… Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.

HET is een grote zaak, om een vaste indruk van de volheid van Christus op onze geest te hebben, en om volkomen overreed te zijn dat er in Hem een gerechtigheid te bekomen is; nochtans is de vertroosting niet volkomen, tenzij men klaarheid hebbe van de wijze hoe deze gerechtigheid toegepast en bekomen wordt. Want ofschoon wij al weten dat Christus gestorven, en dat er een gerechtigheid verworven is, nochtans zijn er velen die nooit gerechtvaardigd worden, en die nooit daardoor gezaligd zullen worden. En daarom zou het zoveel niet geweest zijn, dat men weet dat er zulk een zaak is, indien Hij niet een weg had voorgesteld, hoe wij deze deelachtig konden worden; welke weg zomin feilen of missen kan, dan de gerechtigheid van Christus zelf. Nu wijzen ons deze woorden de weg aan. *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken;* dat is, velen zullen door het geloof in Christus gerechtvaardigd worden. Zijn voldoening zal de gelovigen toegerekend worden, waardoor het geschieden zal, dat zij zo waarlijk gerechtvaardigd zullen worden, alsof zij hun eigen ongerechtigheden gedragen hadden, omdat Zijn dragen daarvan hun zal toegerekend worden.

Wij hebben reeds aangetoond: (1) In het algemeen dat er zulk een zaak is, als de rechtvaardigmaking, of Gods vrijspreking van een zondaar, die door zijn eigen ongerechtigheid onder de vloek lag. (2) Dat deze rechtvaardigmaking de eigenlijke vrucht is van Christus' dood. (3) Ook hebben wij het voorwerp daarvan gezien, dat zij velen waren, en niet allen die gerechtvaardigd worden; velen worden hier als een middelweg gesteld tussen twee uitersten, allen niet insluitende, of ook niet weinige in zich bevattende. Deze *leringen* verhandeld hebbende, zo zullen wij een weinig spreken van deze grote weldaad, met betrekking op de oorzaken daarvan, welke samenkomen tot verkrijging daarvan, en die ons leiden zullen tot een meer onderscheiden bevatting daarvan. Er is in de tekst grond voor die allen, en daarom zullen wij die tezamen opnemen, opdat gij van deze grote weldaad een korte schets mocht hebben.

Er worden gewoonlijk *zes oorzaken* toegeschreven aan, of noodzakelijk gesteld, om in de rechtvaardigmaking te hulp te komen, ofschoon wij niet wel weten hoe wij deze zullen uitdrukken, zodat gij die verstaan moogt, vanwege de onkunde van de meesten. I. Er is de *uitwerkende* Oorzaak, en die is God, de Partij Die rechtvaardigt. II. De *eindoorzaak,* en die is Zijn eigen heerlijkheid. III. De *verdienende* oorzaak, of de grond op welke God de zondaar rechtvaardigt, en die is de verdienste van Christus. IV. De *inwendige* instrumentele oorzaak, door welke wij een recht krijgen tot, en een aandeel aan die verdiensten van Christus, en die is het geloof. V. De *uitwendige* instrumentele oorzaak, en die is het

Woord van God, waarin deze rechtvaardigmaking geopenbaard wordt, en waarin God het vonnis verklaart en uitspreekt. VI. De *formele* oorzaak, of datgene daar de rechtvaardigmaking in bestaat, en die is de toerekening van Christus' gerechtigheid aan de zondaar, op zijn aannemen daarvan, en de vrijspreking van hem uit kracht van Christus' gerechtigheid.

Tot verklaring van het *eerste,* te weten de *uitwerkende oorzaak*, zo gedenkt, dat wij in het begin van deze stof gezegd hebben, dat dit woord rechtvaardigen of rechtvaardigmaking een rechterlijk woord is; en dus hebben wij God, de beledigde Partij, te begrijpen als de Rechter, en de zondaar die gedagvaard is en gebracht wordt voor Zijn gericht, als de misdadiger; de wet brengt haar aanklacht in, en zij bevestigt haar beschuldiging, des zondaars consciëntie en daden zijn als zovele getuigen, die de overtreding van de wet bewijzen, en tevens ook dat hij daarom onder de vloek ligt. In deze zeggen wij dat God de uitwerkende Oorzaak is, en zo mogen wij de woorden nemen, *door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* In een dadelijke en uitwerkende zin op Christus te zien, als deze macht bezittende als God; zijnde dit God alleen eigen, als blijkt uit Rom. 8:34: *God is het Die rechtvaardig maakt*. Zo ook 1Kor. 4:4: *Want ik ben mijzelven geen ding bewust; doch ik ben daardoor niet gerechtvaardigd, maar Die mij oordeelt is de Heere.* En dit is een reden van het voorgaande, te weten, dat niemand rechtvaardigen kan dan God, de beledigde Partij, Die Rechter is.

Dit merken wij aan om dit praktikale *gebruik,* dat de apostel daarvan maakt, namelijk, om geen gewicht te leggen op het oordeel van anderen, dat die wel van ons denken en ons vrijspreken, en ook niet op ons eigen vrijspreken van onszelf. Hierom beschuldigt de Heere Jezus sommigen aldus, Luk. 16:15: *Gij zijt het die uzelven rechtvaardigt voor de mensen; maar God kent uw harten.* Paulus wilde zichzelf niet rechtvaardigen, omdat dit Gods werk en voorrecht is. O! hoevelen zijn er niet, die eens anderen getuigenis nemen voor het getuigenis Gods, denkende, omdat anderen hen liefhebben, achten en eren, dat zij daarom in een goede staat zijn, en dat het wel met hen is. Maar helaas! zulk een Persoon is God niet; want tenzij des mensen getuigenis gegrond is op de gronden die in het Woord worden voorgesteld, (want dan is zulks het getuigenis Gods) zo zal het u niets kunnen baten; als God geen vonnis van vrijspraak over u uitspreekt, zo zal hun vonnis, en dat van uw eigen, herroepen worden. Ofschoon velen dit nu niet openlijk belijden, nochtans vallen er velen praktikaal in. Gedenkt dan altijd, dat het God is Die rechtvaardigt, en dat Zijn vrijspreken onderscheiden is van de vrijspreking van anderen, of van uzelf. Want velen kunnen goede gedachten van u hebben, en gij ook van uzelf, wanneer God nochtans andere gedachten van u heeft.

Belangende het *tweede,* te weten de *eindoorzaak,* die is hier ook klaar, door het voorgaande vers te vergelijken met het even voorgaande woord in dit vers. Waaruit wij zien, dat de eer van God en van de Middelaar het einde is, dat de Heere voorheeft in de zondaar te rechtvaardigen. Hierom wordt het genoemd het welbehagen des Heeren, en des Middelaars verzadiging. Omdat Hij daarin de heerlijkheid van Zijn genade, en Zijn andere eigenschappen, Zichzelf als Zijn Einde voorgesteld heeft, zo heeft Hij een soort van verlangende begeerte daarnaar. Wamt de Heere volstrekt heerlijk zijnde, zo kan Hij niet anders dan Zijn eigen heerlijkheid liefhebben; en oneindig heilig en algenoegzaam goed zijnde, zo kan Hij niet anders dan Zichzelf en Zijn eigen heerlijkheid liefhebben. Om dit einde nu te verkrijgen, zo rechtvaardigt Hij arme zondaren. Nu wordt God hierin tweezins verheerlijkt:

(1) Hierdoor ontvangt Hij de heerlijkheid van Zijn genade, die uitnemend daardoor verhoogd wordt, als blijkt Ef. 1:5,6: *Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade.* Het is des Heeren welbehagen geweest, om Zijn genade te verheerlijken; en zulks is de heerlijkheid van Zijn genade, wanneer Hij een zondaar, die onder Zijn vloek en toorn ligt, ten volle rechtvaardigt, en hem een recht tot de hemel geeft.
(2) Hierdoor ontvangt Hij de heerlijkheid van Zijn rechtvaardigheid, welke ook de heerlijkheid van Zijn heiligheid en wijsheid insluit. Hierin wordt Hij gezien een heilig God te zijn, Die Zijn haat tegen de zonde noodzakelijk tonen moet, alwaar zij gevonden wordt; een rechtvaardig God, Die deze straffen moet; een genadig God, Die ze vergeven wil; en een wijs God, Die de weg uitvindt, beide om deze te straffen en te vergeven, zonder de minste krenking van Zijn rechtvaardigheid, of van Zijn barmhartigheid en genade; en zo betoont Hij Zichzelf oneindig rechtvaardig, genadig, wijs en heilig te zijn in de rechtvaardigmaking der zondaren. Dit wordt ons vertoond in Rom. 3:24: *En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is.* Hier vertonen zich de rechtvaardigheid en de genade klaar, de rechtvaardigmaking is om niet, nochtans wordt er een prijs betaald, en een voldoening aan Zijn rechtvaardigheid gegeven. En in vers 26 wordt het einde aangetoond: *Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende ~~dengenen~~ dengene, die uit het geloof van Jezus is.* Hij heeft waarlijk een weg uitgevonden om de zonden te vergeven, nochtans zo, dat het door een verlossing is, of door het vorderen van een prijs, opdat het gezien worde dat Hij rechtvaardig is in de vergeving der zonden, alzo Hij deze niet vergeeft dan door een voldoening. Hierin blijkt Zijn rechtvaardigheid, dat Christus een grote prijs heeft moeten betalen; en opdat Hij gezien mocht worden genadig te zijn, zo heeft Hij een weg voorgesteld, hoe de prijs, die door Christus betaald is, de schuldige zondaar zal toegerekend worden, opdat hij daardoor gerechtvaardigd mocht worden. *En zo mogen de gerechtigheid en de goedertierenheid in deze wonderbare uitvinding elkander kussen.* En ofschoon niemand bijna, behalve de *Socinianen,* Gods rechtvaardigheid in de rechtvaardigmaking der zondaren loochent, gelijk deze nochtans zakelijk deze in de leer loochenen; zo wordt ze ook van velen onzer, die hun leer belijden te verfoeien, ook praktikaal verloochend. Laat ik tot *gebruik* hiervan een weinig spreken.
Het 1. gebruik dient *om een woord te spreken tot ongelovigen, en dus vraag ik u, wat gij denkt dat er van u geworden zal?* Gij moet u, of tot Christus' gerechtigheid begeven, of gij moet besluiten om voor uzelf te voldoen. Zorgeloze geveinsden denken nergens anders om, dan om genade en dat God altijd genadig zal zijn; zij willen niet om de noodzakelijkheid van een voldoening aan Gods rechtvaardigheid denken, en dus verachten, ja verloochenen zij zakelijk Zijn rechtvaardigheid, alsof Hij niet zowel in deze eigenschap, als in Zijn genade en barmhartigheid verheerlijkt moest worden. Daar er nochtans geen andere weg is, om te betonen dat God rechtvaardig is, in het rechtvaardigen van degenen die geloven, dan deze die haar brengt tot de voldoening van Christus.
2. Gebruik. *Het is een grond van aanmerkelijke vertroosting en aanmoediging voor een arme geoefende ziel, die gevoelig is over haar zonden, om de vergeving te mogen verwachten.* Gods einde in de rechtvaardigmaking der zondaren, is om de heerlijkheid van Zijn genade te verklaren. Is het niet wat groots, dat God zulk een weg, om Zichzelf te verheerlijken, zou uitvinden, daar ons goed en voordeel mee gepaard gaat? Ja, zulk een

weg, die in ons voordeel eindigt, en die als een ondergeschikt einde, tot verheerlijking van Zijn genade, als het hoogste einde, dienstig wordt gemaakt. Mag dit dan niet voor hen een aanmoediging zijn, om op die voorwaarde en tot dat einde de rechtvaardigmaking te zoeken?

3. Gebruik. *Het toont dat zovelen als zich aan deze weg van gerechtigheid en rechtvaardigmaking door genade niet onderwerpen, Gods einde tegenstaan.* Zij stellen zich, zoveel in hen is, om hetzelve te verhinderen en te beletten, opdat Hij niet verheerlijkt worde in Zijn rechtvaardigheid en genade. Zij doen al wat zij kunnen, dat God noch rechtvaardig noch barmhartig mocht zijn. Doch Hij zal rechtvaardig zijn in hen te verdoemen, of zij willen of niet; ofschoon Hij ten aanzien van hen in Zijn genade niet verheerlijkt wordt, overmits zij zich daartegen verzetten, zo zal Hij nochtans in Zijn rechtvaardigheid zeker verheerlijkt worden. Ach! dat de mensen eens geloofden hoe zwaar hun schuld voor God is, die zich stellen tegen de verheerlijking van Zijn genade. Haar schuld zal, in een zeker opzicht, ten gene dage veel zwaarder zijn, dan de schuld van zulke gruwelijke zonden van overspel, doodslag en dergelijke; en nochtans zullen velen uwer bevonden worden dit gedaan te hebben, als hebbende u aan Zijn rechtvaardigheid niet onderworpen.

Belangende het *derde,* te weten de *verdienende Oorzaak,* Die mogen wij uit deze lering opmaken: De verdienende Oorzaak, Die onze rechtvaardigmaking teweegbrengt, en ten aanzien van welke God een zondaar rechtvaardigt, is alleen de verdienste en de voldoening van Christus Jezus. En dit ontstaat uit de tekst, om deze twee redenen.

(l) Omdat deze rechtvaardigmaking voorkomt als een vrucht van Christus' lijden en zielsarbeid. Want indien de rechtvaardigmaking de eigenlijke en de onmiddellijke vrucht is van Christus' lijden, dan moet Zijn zielsarbeid de verdienende Oorzaak daarvan zijn, alzo wij geen andere bedenken kunnen. Hij heeft door Zijn lijden bedoeld, dat de uitverkorenen *door Zijn kennis gerechtvaardigd zullen worden,* en daarom moeten zij door Zijn aannemen en betalen van hun schuld gerechtvaardigd en vrijgesproken worden; en zo moet Zijn lijden de verdienende oorzaak daarvan wezen.

(2) De andere reden is genomen uit de volgende woorden, *Hij zal er velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Indien nu Christus' dragen van onze ongerechtigheden de grond is van onze rechtvaardigmaking, of datgene waardoor die teweeggebracht wordt, dan moet Zijn lijden de verdienende oorzaak van onze rechtvaardigmaking wezen, of datgene, om welke wij gerechtvaardigd worden; omdat Zijn dragen van onze ongerechtigheden niet anders de oorzaak van onze rechtvaardigmaking kan zijn, dan door Zijn intreden om deze voor ons te verdienen door Zijn lijden. Het is alsof de profeet zei: Wilt gij weten hoe het lijden van Christus de oorzaak van onze rechtvaardigmaking zal zijn? *Hij zal onze ongerechtigheden dragen;* en daarom vloeit onze rechtvaardigmaking daarvan. De Heere heeft deze twee dingen door de profeet zo tezamen verbonden, dat Zijn lijden voorgaat, en ook gevoegd wordt aan zijn rechtvaardigmaking van velen, opdat het buiten alle tegenspraak zou zijn, dat het lijden van de Middelaar de alleenverdienende oorzaak is van de uitspraak van het vonnis van rechtvaardiging, en van Zijn aannemen van ons als rechtvaardig voor Hem.

Dit wordt nu met woorden niet openlijk betwist en verloochend van de papisten, met welke wij hier te doen hebben; want zij staan toe dat Christus door Zijn lijden de genade verdiend heeft, en dat God onze goede werken aanneemt, in zoverre die beloond worden boven hun waardigheid. Maar om het onderscheid tussen ons en hen des te klaarder te doen zijn, zo zullen wij in de voorgemelde lering vier woorden stellen, en die dan een

weinig verklaren. Wij zeggen dan, dat het lijden of de voldoening van Christus niet alleen de verdienende oorzaak is van onze rechtvaardigmaking; maar ook: (1) Dat die de *naaste en onmiddellijke oorzaak* daarvan is. (2) De *alleenverdienende oorzaak.* (3) De *verdienende oorzaak,* als onderscheiden van, en als gesteld tegen onze *werken* en inhangende *gerechtigheid.* En (4) de *verdienende oorzaak,* als *inhangende* in Hem, en als *toegerekend* aan ons. Deze vier zaken liggen klaar in de tekst, en mogen wel in deze lering gevoegd worden.

1. Wij zeggen dan, dat Zijn gerechtigheid niet alleen de verdienende, maar ook de *naaste en onmiddellijke* oorzaak is (*causa propinqua,* gelijk men in de scholen spreekt) van onze rechtvaardigmaking; zodat indien men vraagt, welke is de oorzaak of grond om of op welke God een zondaar vrijspreekt, of de naast onmiddellijke zaak, daar Hij opzicht op heeft in hem te rechtvaardigen? Die is de verdiensten, het lijden en de zielenarbeid van Christus. Dit ontkennen de papisten, en willen dat de naast onmiddellijke oorzaak de ingestorte genade in ons is, hetwelk genoemd wordt *gratia gratum fadens.* Doch indien men de profeet vraagt wat de oorzaak is, ik meen de naast onmiddellijke oorzaak, om welke de rechtvaardigmaking tot velen gebracht wordt? Dan zal hij ons zeggen, dat die niet de inhangende gerechtigheid is van degenen die gerechtvaardigd worden; maar dat die Christus' zielenarbeid, en Zijn dragen van onze ongerechtigheden is. Hierom wordt Christus onze rechtvaardigheid genoemd. *Hij is ons geworden,* zegt de apostel, *wijsheid van God, rechtvaardigheid,* enz., 1Kor. 1:30. Wij hebben niet alleen door Christus een gerechtigheid die ons voor God aangenaam maakt; maar Zijn gerechtigheid is de onze, en dat God ons in of door deze aanziet, maakt ons aangenaam bij Hem.

2. Zijn gerechtigheid is niet alleen de verdienende oorzaak, maar de *alleen verdienende oorzaak.* En hierin verschillen wij wederom met de papisten. Zij staan toe dat Christus' voldoening de verdienende oorzaak is, doch alleen maar ver afgelegen, gelijk die de inwendige of inhangende genade verdient, door welke wij verdienen. Doch zij willen niet dat die de alleen verdienende oorzaak is, maar zij willen dat hun werken ook eigenlijk verdienen zullen. Daar de profeet nochtans van de rechtvaardigmaking spreekt, als de vrucht van Christus' zielenarbeid alleen. En indien dit dan zo is, zo kan er niets anders toegelaten worden, omdat er geen twee tezamen gevoegde oorzaken zijn kunnen. Hierom is het, dat wanneer de verdienende oorzaak der rechtvaardigmaking aan Christus in de Schriftuur wordt toegeschreven, zij dan alle andere dingen insluit, en gesteld wordt tegen onze eigen werken, hetwelk de *derde* zaak is.

3. Wij zeggen dat Christus' gerechtigheid de verdienende oorzaak is van onze rechtvaardigmaking, als onderscheiden van, en gesteld tegen onze *inhangende gerechtigheid of werken.* Ook hierin verschillen wij met de papisten. Het is waar, zij erkennen wel een verdienstelijke invloed aan Christus' gerechtigheid; maar die is, zeggen zij, voor zoveel die onze gerechtigheid verdienstelijk maakt, niet als onderscheiden van, en gesteld tegen onze gerechtigheid, maar als invloed daarop hebbende. Doch Christus' gerechtigheid en de onze worden direct tegenover elkander gesteld in de Schriftuur. Ik zal die ene duidelijke plaats maar noemen, Fil. 3:9: *En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijne rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is.* Alwaar Paulus voorkomt met zichzelf raadplegende en besluitende, waar hij zich naartoe begeven zal, als zijn beschutting voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid. (l) Zien wij dat het zijn toeleg en oogmerk is, om in de dag des oordeels gevonden te worden in zulk een toestand, waarin hij de proef kon uitstaan. (2) Hij spreekt van *twee* gerechtigheden; de

ene is die van zijn eigen, namelijk de inhangende genade die hij verkregen heeft, en de werken die hij gedaan heeft; en de andere is de gerechtigheid van Christus buiten hem, en die door het geloof is. Wanneer hij nu zijn rekening opmaakt, zo is het er zover af, dat hij die tezamen zou voegen als gezellige oorzaken, dat hij deze integendeel tegen elkander over stelt, zeggende: *Opdat ik in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn gerechtigheid.* In Hem, zonder de mijne, of niet hebbende mijn rechtvaardigheid, enz.; in Hem, al mijn eigen gerechtigheid afgaande en verloochenende. Hij wil die geenszins in meer of mindere trap toelaten, of in aanmerking nemen; zo duidelijk en klaar sluit hij zijn eigen gerechtigheid uit, ten aanzien van zijn rechtvaardigmaking voor God, zich alleen begevende tot de gerechtigheid van Christus, als onderscheiden van zijn eigen.

4. Wij zeggen dat de gerechtigheid van Christus, gelijk die in Hem is, en aan ons wordt *toegerekend*, de alleen verdienende oorzaak is van onze rechtvaardigmaking en zaligheid; invoege datgene, hetwelk Hij verdiend heeft, de zondaar toegerekend en eigen gemaakt wordt, alsof het inhangende en personeel zijn eigen was. Dit is ook klaar uit de woorden van de tekst: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Het is alsof de profeet gezegd had: Wilt gij weten hoe Christus de verdienende Oorzaak is van onze rechtvaardigmaking? Omdat Hij onze ongerechtigheden dragen zal; indien Hij de last van onze zonden gedragen heeft, en deze Hem zijn toegerekend, dan moet het ook evenredig volgen, dat wij gerechtvaardigd worden door de toerekening van Zijn gerechtigheid aan ons. Ook is er niets dat de Schriftuur meer instampt, dan juist dit, dat wij door de gerechtigheid van Christus, ons toegerekend, en door het geloof aangenomen, gerechtvaardigd worden; en nochtans is er niets daar wij meer praktikaal in dwalen en dat de papisten meer bespotten en beschimpen, de weg en uitvinding der genade geheel ontzenuwende, door de gerechtigheid van Christus daar uit te sluiten, (deze in schimp noemende een gewaande of een enkel ingebeelde gerechtigheid; alsof er geen waarheid of dadelijkheid in was) en door de inbrenging en oprichting van hun eigen gerechtigheid. Ofschoon het uit deze tekst, en uit andere schriftuurplaatsen klaar is, dat de gerechtigheid van Christus de onze moet zijn door toerekening, omdat Hij onze ongerechtigheden gedragen heeft. Hij is onze gerechtigheid geworden, door als Borg onze schuld te betalen, en langs geen andere weg. De Schriftuur zegt nooit dat Hij onze gerechtigheid is, door een vermogen voor ons te verdienen, om onze eigen schuld te betalen.

Dit *vierde* stuk zal ik nu nog een weinig nader verklaren, omdat zulks ook dienen zal om al de andere te verklaren, namelijk dat de gerechtigheid van Christus, gelijk die in Hem is, en aan ons toegerekend wordt, de alleen verdienende oorzaak is van onze rechtvaardigmaking. Dit zal nader blijken, wanneer wij overwegen:

a. De weg van rechtvaardigmaking, zoals die onder de mensen gebruikelijk is. Er zijn twee verbonden, het ene door welke het leven voormaals verkrijgbaar was, en het andere door welke het nu te bekomen is. (1) Het verbond der werken, dat een mens vrijspreekt die het nooit gebroken heeft; hetwelk is alsof iemand in een menselijke vierschaar vrij verklaard wordt, omdat hij nooit de schuld schuldig geweest is. (2) Het verbond der genade, dat een Borg verzorgt om des zondaars schuld te betalen, welke betaling door het geloof aangenomen, een zondaar toegang geeft om zijn vrijspraak te eisen. Even gelijk het in de menselijke vierscharen is, ofschoon de principale schuldenaar niets heeft om te betalen, wanneer nochtans de Borg de schuld betaalt, zo wordt de principale schuldenaar daardoor ontslagen. En indien hij naderhand wederom gevorderd werd om de schuld te

betalen, zo zou zijn onmiddellijke beschutting en verdediging zijn, dat de Borg die alrede betaald had. Zo is het ook hier; de Heere heeft deze weg, die onder de mensen gebruikelijk is, willen ontlenen en gebruiken, om de verborgenheid der rechtvaardigmaking, die in de vierschaar Gods geschiedt, des te klaarder aan ons voor te stellen. Het is alsof men stelde, dat iemand zoveel schuldig was, en dat Hij zeggen wilde, ik ben daar niet aansprakelijk voor; en waarom niet? Niet omdat ik de schuld niet schuldig ben, maar omdat zulkeen deze voor mij betaald heeft. Zo zegt ook de apostel, Rom. 8:34: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, enz. De bescherming die voor het gericht Gods wordt voorgesteld, is het sterven en de dood van Christus. Dat is zoveel alsof er gezegd werd, Hij heeft de prijs en de schuld betaald, wie zal die dan vorderen van de principale schuldenaar? Ook tonen de woorden, dat hier op een rechterlijke handeling gezien wordt; want zij onderstellen een beschuldiging en een vonnis. En de verdienende oorzaak van het vonnis der vrijspraak is, dat Christus gestorven is.

b. Het zal ook blijken, wanneer wij de naturen van de twee verbonden overwegen en tezamen vergelijken. De papisten vermengen de twee verbonden ondereen; want de werken zijn bij hen de conditie van beide de verbonden, als blijkt uit hun gebruik maken van die plaatsen, Matth. 19:17,21: *Doch wilt gij ten leven ingaan, onderhoudt de geboden. Zo gij wilt volmaakt zijn, gaat heen, verkoopt wat gij hebt, en geeft het den armen;* gans strijdig tegen derzelver oogmerk. Want Christus zet hier de jongeling aan tot een zaak, die geheel onmogelijk was voor hemzelf, om hem te brengen tot de noodzakelijkheid van een Middelaar, en om hem zijn onoprechtheid te ontdekken, wanneer hij om Zijnentwil niet van zijn grote bezittingen wilde afstaan. Doch de Schriftuur onderscheidt het verbond der werken klaar van het verbond der genade, zodat zij die tegenover elkander stelt. Want het verbond der werken zegt: *Doet dat, en gij zult leven.* En het verbond der genade zegt: *Indien gij met uw mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart geloven dat Hem God uit den doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden.* En daarom moet de reden, waarom iemand door het verbond der genade gerechtvaardigd wordt, onderscheiden zijn van de reden, waarom iemand gerechtvaardigd wordt door het verbond der werken; of anders konden zij niet tegenover elkander staan. Het verbond der werken ziet op de inhangende gerechtigheid als de conditie; en het verbond der genade ziet op het geloof, de gerechtigheid van Christus aannemende; en daarom moet Zijn gerechtigheid rechtvaardigen, als zijnde in Hem, en als toegerekend aan ons. Het kan onze inwendige gerechtigheid niet zijn die ons rechtvaardigt, want dan zou zulks hetzelfde zijn met het verbond der werken; want ofschoon Christus de inhangende genade voor ons verdiend heeft, zo maakt dat geen onderscheid in de conditie zelf, die toch de werken is.

c. Het zal blijken, wanneer wij overwegen hoe de Schriftuur spreekt van de gerechtigheid van Christus, dat die de onze wordt, even gelijk onze zonden de Zijne worden, en de oorzaak waren (indien wij zo spreken mogen) van Zijn veroordeling. Dat is, gelijk Hij onder de vloek gekomen is, en gelijk Hij onder de wet stond om onze plaats, zo is Hij verschuldigd geworden om onze schuld te betalen; want anders is het verfoeilijk om van Zijn veroordeling te spreken. Indien nu Zijn gerechtigheid de onze wordt, gelijk onze zonden de Zijne zijn geworden, dan is Zijn gerechtigheid zeker de oorzaak van onze rechtvaardigmaking, gelijk die inhangende is in Hem, en door toerekening aan ons; want de godslastering der antinomianen is allerverfoeilijkst, en wordt zelfs niet van de papisten voorgewend, en daarom blijven wij er hier niet op staan. Nu, onze zonden zijn op Christus over-

gebracht door toerekening, en daarom moet Zijn gerechtigheid de onze worden op diezelfde wijze. Indien men dan vraagt: Hoe worden wij gerechtvaardigd, zo antwoordt de tekst, *Hij zal er velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen*. De profeet stelt Zijn lijden als het voorafgaande, waarvan onze rechtvaardigmaking het gevolg is; Zijn dragen van onze ongerechtigheden wordt als de reden gegeven van onze rechtvaardigmaking. Dit is ook klaar uit 2Kor. 5:22: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem;* in welke woorden Gods Geest dit zo verklaart, bepaalt en aandringt, dat er geen redelijke uitvlucht tegen ingebracht kan worden. *Hij is zonde gemaakt,* dat is, een offerande voor de zonden, ofschoon er *geen bedrog gevonden werd in Zijn mond,* en ofschoon Hij geen zonden heeft gehad, of daar niet vatbaar voor geweest is, zo is Hij nochtans een Offerande voor de zonden geworden. Gelijk Hij tot zonde is gemaakt, alzo worden wij rechtvaardigheid Gods in Hem. Zo iemand dan vraagt, wat het is rechtvaardigheid te worden? Zo antwoordt de apostel: Dat gelijkerwijs Christus zonde is gemaakt, wij even op dezelfde wijze rechtvaardigheid worden gemaakt, en dat is door toerekening van Zijn rechtvaardigheid aan ons, en niet door onze eigen verdiensten. Wij hebben zomin verdiensten, als Hij zonden heeft gehad. Maar gelijk Hij voor de zondaar gehouden is, ofschoon Hij vrij van de zonde was in Zijn eigen Persoon, zo wordt een gelovig zondaar voor rechtvaardig gehouden, ofschoon hij geen gerechtigheid of verdiensten heeft in zichzelf, omdat God in Zijn verbond heeft vastgesteld, dat de gerechtigheid van Christus de gelovigen zal worden medegedeeld. Ofschoon dit genoeg was, zo voegt de Geest van God nog een ander woord daarbij, *in Hem,* om die vraag te beantwoorden, of Christus voor ons een inhangende gerechtigheid verdiend heeft, om daardoor gerechtvaardigd te worden? Neen, zegt Hij, dat is de weg niet; onze rechtvaardigheid is in Hem, en niet inhangende in ons; even gelijk de zonde, aan Christus toegerekend, inhangende is in ons, zo is de gerechtigheid, waardoor wij gerechtvaardigd worden inhangende in Hem.

d. Het blijkt ook hier uit, dat het gewoonlijk een gerechtigheid genoemd wordt, die door het geloof verkregen, en tegen onze eigen rechtvaardigheid en werken gesteld wordt. Nu kan het niet begrepen worden, hoe wij een gerechtigheid door het geloof kunnen bekomen, dan door te pleiten dat Zijn gerechtigheid aan ons mag toegerekend worden. Hierom wordt het genoemd, *de rechtvaardigheid die door het geloof is,* Rom. 3:22. Zo ook vers 25: *Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed.* En hoofdst. 4:5: *Doch degene die niet werkt, maar gelooft in Hem, die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.* Het geloof Zijn gerechtigheid aan zondaren in het Evangelie aangeboden, aannemende, wordt een verzoening, om God te bevredigen met de zondaar, alsof hij zelf in eigen persoon voldaan had. Even gelijk een maatschappij van mensen gerebelleerd had, en de koning een aankondiging van pardon liet uitgaan, omdat hij door de een of andere vriend voldaan was, die hun rantsoen betaald heeft. Welke aankondiging op deze voorwaarden geschiedt, al wie de wapenen wil neerleggen, en het pardon des konings, dat verworven en aangeboden is, wil komen aannemen, die zal van de schuld van zijn rebellie ontslagen, en in gunst aangenomen worden. Wanneer dezen nu beschuldigd worden, zo zullen zij hun bevrijding bepleiten, op grond van de verwerving daarvan door die vriend, en op de voorwaarden, in de aankondiging aangeboden. Onderstelt nu, (gelijk ik onlangs nog eens gezegd heb) dat wanneer deze rebellen zich onderworpen, en de voorwaarden aangenomen hebben, enige van dezen geroepen werden om te antwoorden voor de vierschaar, als beschuldigd we-

gens hun rebellie; dit hun antwoord zou zijn, dat hun zulk een aankondiging was gedaan, dat zij hun wapenen neergelegd, en het pardon aangenomen hadden. Dit zou in alle recht toegelaten, en als genoegzaam gehouden worden, omdat het verworven pardon de hunne wordt, volgens de voorwaarden van de gedane aankondiging. Evenzo is het ook hier; wij zijn rebellen tegen God. Christus Jezus komt als de grote Vriend der zondaren intreden, om Gods rechtvaardigheid te voldoen, en daarop geschiedt dan de proclamatie, gelijk er staat Hand. 13:38,39: *Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt. En dat van alles, waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt.* Wanneer een zondaar voor Gods gericht gedagvaard wordt, dan heeft hij twee daden des geloofs, een die aan God en aan Zijn weg van zondaren te rechtvaardigen onderwerpt; en een die om vergeving pleit, niet op de voorwaarden van zijn onschuld, maar op de voorwaarden op welke de voldoening van Christus hem aangeboden is. En zo rechtvaardigt het geloof, gelijk het de verdienende oorzaak aanneemt, en zijn verdediging houdt voor Gods vierschaar, op de gerechtigheid van Christus alleen. Het is op de verdiensten van de Middelaar daar het op pleit; en in dit opzicht is de toegerekende rechtvaardigheid van Christus, en de rechtvaardigheid des geloofs één en dezelfde; om dat het geloof de rechtvaardigheid aanneemt buiten ons, welke geen andere zijn kan dan de rechtvaardigheid van Christus.

e. Het blijkt ook uit de klare en directe uitdrukkingen der Schriftuur, die tot dit einde worden gebruikt. Neemt alleen maar deze weinige, gelijk als Rom. 4:3-22, vergeleken met Gen. 15:6: *Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid.* Hem was de belofte gegeven dat Christus komen zou, en die nam hij aan, en berustte daarop. Het was niet zijn geloof, maar de belofte van de Messias, door het geloof aangenomen, dat hem tot rechtvaardigheid toegerekend werd. En in vers 6. lezen wij: *Gelijk ook David den mens zalig spreekt, welke God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken.* Het is niet, *zalig is de mens die heilig is,* (ofschoon zulk een mens de heiligheid ernstig betracht, al is het niet om erdoor gerechtvaardigd te worden) maar *zalig is de mens, welke Hij de rechtvaardigheid toerekent zonder werken.* En dit bevestigt hij uit Ps. 32:1-2: *Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, en wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent.* Welgelukzalig is de mens, welke de Heere de gerechtigheid toerekent, ofschoon hij die niet in zichzelf heeft; en ook die, welken Hij de zonden niet toerekent, ofschoon hij die immers in zichzelf heeft. Zo ook 2Kor. 5:19: *God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende.* Christus Jezus verzoent de wereld met God door Zijn eigen verdiensten; want dewijl Hij God en Mens in één Persoon is, zo wordt de uitverkoren wereld door de kracht van Zijn lijden verzoend. Hoe wordt nu deze verworven verzoening toegepast? *Door hun misdaden hun niet toe te rekenen;* hetgeen hier *rechtvaardigmaking* wordt genoemd, wordt daar *de misdaden niet toerekenen* geheten, door de gerechtigheid die Christus verworven heeft, of door Zijn opofferen van Zichzelf tot een offerande aan God, tot voldoening van Zijn rechtvaardigheid.

f. Wij zeggen ook, dat deze weg van rechtvaardigmaking, door de toerekening van Christus' gerechtigheid, behoorden aangenomen en toegelaten te worden volgens der papisten eigen gronden; want:

(1) Zij staan toe, dat jonge kinderen, die niet verdienen kunnen, gerechtvaardigd en in de heerlijkheid opgenomen worden door de verdiensten van Christus, als de naast onmiddel-

lijke oorzaak van hun rechtvaardigmaking; en waarom dan ook niet van de bejaarden? Is Hij niet de gemene oorzaak? Welke ongerijmdheid is er meer in de een dan in de andere? Is niet de rechtvaardigmaking van beiden even vrij? Want ofschoon er een onderscheid is in de manier van toepassing, zo is er nochtans in de verdienende Oorzaak geen onderscheid; dewijl dan Christus de verdienende Oorzaak is van de rechtvaardigmaking der kinderen, waarom dan ook niet der gerechtigheid van de bejaarden?
(2) Zij erkennen een toerekening van andere heiligen, aan degenen die deze van hun eigen missen, ten aanzien der wegneming van tijdelijke plagen, als ook tot verlossing uit het vagevuur. Indien zij nu een toerekening van de verdiensten der heiligen erkennen, waarom loochenen zij dan de toerekening van de verdiensten van Christus, ten aanzien van de wegneming van de eeuwigen toorn? Is er ook enige waarschijnlijkheid, dat er een toerekening kan zijn van de een, en niet van de ander?
(3) Zij erkennen een toerekening van de verdiensten van Christus, tot verkrijging van de eerste genade, zonder het geloof dat Hem aangrijpt. Indien het dan volgens hun eigen leer niet ongerijmd is te zeggen, dat Christus de eerste genade, te weten de instorting van gerechtigheid, verworven heeft, waarom zou het dan ongerijmd zijn te zeggen, dat Zijn verdiensten de heerlijkheid verworven heeft?
(4) Zij erkennen dat er een toerekening is van Christus' gerechtigheid, tot verkrijging van een grotere trap van heerlijkheid, (ofschoon zij ook zeggen, dat het een veel beter leven is dat door onze werken verkregen wordt) en waarom dan ook niet ten aanzien van de heerlijkheid in een mindere trap? Ja, waarom niet beide de genade en de heerlijkheid, en alle goede dingen?
Wij hebben hier te langer op willen staan, (1) omdat het een voornaam fundament is van ons geloof, als ook het grote oogmerk des Evangelies. (2) Omdat hieromtrent zovele misvattingen zijn, en omdat een grove misvatting in deze onherstelbaar zal wezen, wanneer wij voor God verschijnen. Want wanneer wij zelfs voor een menselijke vierschaar een verkeerde verdediging aangrijpen, zo brengt dat onze zaak in gevaar. Zo is het ook hier; want een schuilplaats te hebben in Christus, en onder het dekkleed van Zijn gerechtigheid, is onze enige beschutting voor Gods ontzaglijke vierschaar. (3) Omdat het grotelijks dient om deze waarheid te verklaren. Want wij willen dat gij niet alleen zult weten, dat de verdienste van Christus de oorzaak is van onze vrede met God; dat zal een Papist ook zeggen, die nochtans niet alleen op Christus' verdiensten betrouwt, maar ook op zijn eigen, of tenminste ten dele, en in samenvoeging met de verdiensten van Christus. En daarom moeten wij nu en dan hiervan spreken, omdat er zulk een schrikkelijke onkunde van is, niettegenstaande het een fundamentele waarheid is. Hoeveel brave en vrome lieden (gelijk zij genoemd en geacht worden) zijn er niet onder ons, die wanneer zij sterven moesten, niet zouden kunnen zeggen hoe zij gerechtvaardigd zijn geworden, of wat de grond is daar zij op te betrouwen hebben? Is het niet ongerijmd, dat de mensen *Gereformeerd* genoemd zouden worden, en zolang onder het klare licht des Evangelies leven, en nochtans zo onkundig zijn van dit voorname punt van de Gereformeerde godsdienst? En daarom hebben wij er deze *gebruiken* van te maken:
1. Dit dient *om ons te onderwijzen van de oorzaken van onze rechtvaardigmaking, en om deze te brengen tot vragen en antwoorden tot onszelf.* Zodat, indien gij vraagt: Wat is de *uitwerkende Oorzaak* der rechtvaardigmaking? Het is God, de beledigde Partij. Wat is de eindoorzaak? Die is de verdienste van Christus, of Zijn gerechtigheid aan ons toegerekend. Wat is de inwendige instrumentele oorzaak? Die is het geloof, enz., volgens het

bondig antwoord van onze *Catechismus*, op de vraag: *Wat is de rechtvaardigmaking? De rechtvaardigmaking is een daad van Gods vrije genade, waardoor Hij al onze zonden vergeeft, en ons als rechtvaardig voor Hem aanneemt, alleen om de gerechtigheid van Christus, aan ons toegerekend, en door het geloof alleen aangenomen.* Alwaar wij zien, dat de uitwerkende oorzaak Gods vrije genade is; dat de gerechtigheid van Christus de verdienende oorzaak is; de enige inwendige instrumentele oorzaak is het geloof alleen; en de formele oorzaak is Gods vergeven van de zonden, en Zijn aannemen van ons als rechtvaardig. Gedenkt dat het niet de gerechtigheid van Christus is, als hebbende een verdienste in zich, om een inhangende gerechtigheid te verwerven; maar gelijk dezelve ons wordt toegerekend, en voor de onze gehouden wordt, die ons rechtvaardigt. Zo moet gij ook het onderscheid gedenken tussen de gerechtigheid van Christus en die van uw eigen. En wat de uitwendige instrumentele of middeloorzaak belangt, die wordt ons voorgehouden in deze woorden van onze Catechismus, in de beschrijving van het geloof, gelijk Hij ons wordt aangeboden in het Evangelie. Al deze oorzaken moeten in een gewone weg tezamen komen, tot onze rechtvaardigmaking en vergeving der zonden.

2. Dit dient *om ons te leren waken tegen de paapse dwaling der rechtvaardigmaking uit de werken.* Want ofschoon wij hier onder ons nog genadig bewaard zijn, zo zijn er nochtans verschillende gedeelten van ons land, daar de mensen verzocht worden om Christus' gerechtigheid aan een kant te schuiven, en om hun eigen gerechtigheid of heiligheid te brengen als de grond van hun aangenaamheid voor God; daar zijn ook, enige mijlen van deze plaats, enige beginselen van. Dewijl nu deze dwaling de ziel aftrekt van hetgeen dat haar rechte en enige beschutting is voor God, namelijk de gerechtigheid van Christus, zo kan zij niet anders dan zich bederven. En dit moest u allen wel doen toezien, en die dwaling juist daarom doen haten. Het is een van de grote verleidingen van de mens der zonde, welke maar eens toegelaten zijnde, u met uw eigen toestemming wederom brengen zal onder de dienstbaarheid van een verbond der werken.

3. Volgt in uw praktijk, in het zoeken naar rechtvaardigmaking, deze weg: *Verloochen uw eigen gerechtigheid, en vertrouw op de gerechtigheid van Christus alleen.* Wat zijn velen onder ons beter in hun praktijk dan de papisten? Vraagt men aan velen, wat is het dat de rechtvaardigheid Gods voldoet? Dan zullen sommigen antwoorden, hun goede gebeden of hun goede werken, en indien zij enige misdaad bedreven hebben, dat zij die verbeteren zullen. Anderen zullen zeggen, dat zij een goed hart jegens God hebben, en dat zij het wel menen, ofschoon zij maar weinig kunnen doen. Anderen danken God, dat zij van grove kwaden bevrijd zijn, en dat Hij ze geholpen heeft om te bidden, en om de ordonnantiën bij te wonen, en ofschoon zij geen gerechtigheid hebben van hun eigen, zo heeft God ze nochtans geholpen om vele goede dingen te doen. En zo is alles waar zij op vertrouwen, steeds in henzelf. Anderen zeggen, wij kunnen wel niets verdienen, maar wij hopen dat onze heiligheid en gebeden door Christus' gerechtigheid aangenaam zullen zijn; niet als plichten of vruchten des geloofs, maar zij denken dat deze twee als de grond van hun rechtvaardigmaking tezamen zullen komen, te weten, Christus' gerechtigheid, en hun eigen volbrenging tezamen. Wat is dit alles nu tezamen, dan vuile en gruwelijke paperij? En beziet men nochtans de meeste belijders, de grote en geringe lieden, zo zullen er maar weinig gevonden worden, die zichzelf niet langs de een of andere van deze wegen verleiden en bedriegen, en die Christus' gerechtigheid hebben als de grond van hun onmiddellijke rechtvaardigmaking en beschutting voor God. Schaamt u derhalve, dat gij zo onkundig zijt van deze zaak, en wordt toch vermaand, om deze als de voornaamste

zaak te behartigen, indien gij anders denkt om voor Gods gericht te zullen bestaan. Wees vermaand, zeg ik, om klaar te zijn in deze verdediging, welke alleen genoegzaam bevonden zal worden voor God, te weten, de voldoening van Christus, aangenomen door het geloof.

4. Dit dient *tot vertroosting van arme zondaren, die geen gerechtigheid hebben van hun eigen, en die zonder deze nooit vrede kunnen hebben.* Wat zouden velen van ulieden denken of zeggen, indien gij uw gebeden en goede werken moest brengen voor God, als de grond van uw rechtvaardigmaking? Doch hier is een weg voor de onheiligste en meest genadeloze om gerechtvaardigd te worden; hetwelk wij niet zeggen om de onheiligheid te voeden, of een onverschilligheid in te voeren, omtrent het hebben of niet hebben van een inhangende genade of heiligheid; dat zij verre! Maar om u de uitnemendheid van deze weg der rechtvaardigmaking door genade voor te stellen, door welke, indien gij u daaraan in oprechtheid onderwerpt, gij gerechtvaardigd kunt worden. Het is niet uw eigen gerechtigheid, hetzij gij min of meer daarvan bezit, die u rechtvaardigt. Want daaraan moet gij verloochend worden, en deze vast en zeker zoeken te maken. Laat dan deze genade u niet tevergeefs aangeboden worden; indien gij deze veracht, zo zal dat een vreselijke beschuldiging tegen u zijn, en u ten genen dage met een gesloten mond en ledige hand doen staan, wanneer gij aangeklaagd zult worden, omdat gij deze gerechtigheid niet omhelsd hebt, die alleen op alle beschuldigingen kan beantwoorden. Ook zult gij naakt voor God moeten staan, omdat u dit dekkleed van de toegerekende gerechtigheid is aangeboden, om uw naaktheid te bedekken, en gij hetzelve hebt geweigerd aan te doen. Dit is het dat David, Abraham en Paulus met al de gelovigen er doorgeholpen heeft; ja, dat (om zo te spreken) de Heere Jezus er doorgeholpen heeft, want Hij is gerechtvaardigd in de Geest, gelijk Hij in de plaats stond der uitverkoren zondaren. En nu mogen alle gelovigen van hun rechtvaardigmaking ten volle verzekerd zijn, door Zijn toegerekende gerechtigheid; niet die Hem wezenlijk eigen is, maar door Zijn gerechtigheid als Borg. Komt dan tot Hem, en maakt toch gebruik daarvan.

Nu volgt ten *vierde*, dat wij het middel overwegen, waardoor ons deze weldaad toegebracht wordt, en dat is *door Zijn kennis*, hetwelk de *instrumentele oorzaak* is van onze rechtvaardigmaking. Het wordt gewoonlijk zo genoemd, en wij zien geen dringende reden om deze benaming te veranderen. Het geloof wordt hier een kennis genoemd, niet alsof het een bloot speculatief begrip was, hoedanig de duivelen kunnen hebben; maar omdat de kennis een aanmerkelijke voorvereiste is tot het geloof, en omdat het geloof een gevolg is van de kennis, en deze als voorafgaande noodzakelijk ondersteld, gelijk wij in Rom. 10:14 zien kunnen. *Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben?* Zo wordt ook het geloof door kennis uitgedrukt, Joh. 17:3: *En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.* Nu kan dit niet het eeuwige leven zijn, om Deze te kennen met een blote speculatieve kennis, want verschillende verworpenen kunnen in deze vele ware gelovigen overtreffen; maar het is zo te kennen, dat wij in God geloven, en op de Middelaar rusten, om het leven door Hem, als er staat, 2Petr. 1:3: Gelijk ons Zijn Goddelijke kracht alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort, geschonken heeft, door de kennis Desgenen Die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd. Een blote speculatieve kennis kan de voorwaarde van de beloften niet zijn, want die worden gedaan aan degenen die geloven. Welk geloof niet alleen de daad van het verstand is, als kennende en toestemmende, maar ook

van de wil, als het voorwerp goedkeurende, en daarmee verenigende. En dit zal uit deze twee dingen nader blijken:
(1) Omdat door kennis datgene gemeend wordt, waardoor de rechtvaardigmaking ons wordt toegebracht, of ons een recht geeft tot deze. Dat doet nu een blote speculatieve kennis niet; maar het geloof, Hem omhelzende Die gekend wordt.
(2) Indien wij datgene, hetwelk hier aan de kennis wordt toegeschreven,vergelijken met hetgeen dat op andere plaatsen aan het geloof wordt toegeschreven, gelijk als Rom. 5:1: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, enz.* En hoofdst. 3:26: *Opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene, die uit het geloof van Jezus is.* Dan zullen wij bevinden, dat hetgeen hetwelk hier kennis heet, aldaar het geloof genoemd wordt. Zodat wij zonder de minste schroom de zin der woorden zo mogen nemen: *Mijn Knecht, de Rechtvaardige, zal door het geloof in Hem velen rechtvaardig maken, die door Zijn dragen van hun ongerechtigheden vrijgesproken zullen worden.* Hetgeen dan van de kennis gezegd wordt, mag aangemerkt worden als overeenkomende met, en gemeend te worden van het geloof.
Wij zullen hier een weinig spreken van deze lering, die in de woorden ingesloten is, namelijk: *Dat de rechtvaardigmaking door het geloof, of de verkrijging van de vergeving der zonden door de gerechtigheid van Christus, aangenomen door het geloof, de kennis noodzakelijk vooronderstelt in de persoon die deze verwachten mag.* Of dus: *Het geloof dat zaligmakende, of zodanig is dat het rechtvaardigt, heeft altijd de kennis die daarmee gepaard gaat, of anders zou het geloof geen kennis genoemd kunnen worden.* Er kan wel een kennis zijn daar geen geloof is, maar er kan geen geloof zijn zonder kennis. Om dit wat nader te verklaren, zo geeft op deze dingen acht:
(1) Het geloof is uit zichzelf niets, dan voor zoveel dat het een of ander voorwerp omhelst en aanneemt. Hoe kan nu het geloof een voorwerp aannemen, zonder hetzelve te kennen? Zoals wij lezen, Rom. 10:14: *Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben?* Kan ook iemand op een onbekende Middelaar berusten? Dat zou gewis geen geloof, maar een blinde gissing zijn. Het is even alsof gij zei, dat gij zulk of zulk een zaak geloofde, die gij niet weet of niet zeggen kan wat ze is; hetwelk geen geloof is, maar, gelijk ik zeg, een blinde gissing of vermetelheid.
(2) Het geloof als rechtvaardigende, wordt altijd voorgesteld als gebruik makende van, en geloof gevende aan hetgeen in het Woord geopenbaard is. Hierom is aan ons, die het Evangelie horen, datgene daarin geopenbaard, ons verbindende tot het geloof daarvan, dat de heidenen niet hebben, Rom. 1:16,17: *Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet, enz. Want in hetzelve wordt de rechtvaardigheid Gods geopenbaard uit het geloof tot geloof.* Alwaar noodzakelijk voorondersteld wordt, dat de openbaring van de gerechtigheid des Evangelies (hetwelk hier de kennis van hetzelve in zich begrijpt) voor het geloof gaat. En naarmate iemand in geloof toeneemt, naar die mate neemt hij ook toe in de kennis van hetzelve. Hierom worden diegenen gezegd sterk in het geloof te zijn, die sterk zijn in de kennis; en zij worden gezegd zwak in het geloof te zijn, die zwak zijn in de kennis, Rom. 14:1, en 15:1, omdat zij niet wisten dat de ceremoniële wet, en inzonderheid het onderscheid van spijs en drank, was weggenomen, en zich derhalve niet tot sommige dingen durfden overgeven, daar hun de Christelijke vrijheid toegang toe gaf.
(3) Overweegt dat God in de rechtvaardigmaking een zondaar wil doen handelen, gelijk iemand die zijn verdediging opstelt voor een aardse vierschaar, die wanneer hij wel pleit, en op goede gronden zulks doet, beter slaagt en voorspoedig is. En gelijk het gevaarlijk is

in een gewichtige zaak een onkundige advocaat te hebben, die een verkeerde verdediging inbrengt, zo is het ook hier. Hierom wordt dit als de reden gegeven van der Joden misslag in het stuk der rechtvaardigmaking, Rom. 10:3: *Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen.* Dat is, onkundig zijnde van datgene, hetwelk God als een rechtvaardigheid wilde aannemen, zo dachten zij er een op te flansen van hun eigen. En zo is dat nu nog; want sommigen hopen voorspoedig te zijn door hun gebeden; anderen door hun goed hart jegens God; een derde brengt zijn goede werken in, indien niet woordelijk, nochtans praktikaal; alles hetwelk ons kan doen zien hoe nodig de kennis is tot de rechtvaardigmaking.

(4) Overweegt ook, dat er bekering moet zijn, alvorens een zondaar gerechtvaardigd kan worden, welke de kennis onderstelt. Want hij moet noodzakelijk zijn zonden kennen, dat zijn eigen gerechtigheid hem niet helpen kan, en dat hij, zolang hij onkundig is, niet bekeerd kan worden, noch zijn eigen gerechtigheid verloochenen. Want zolang hij zo is, kan hij zijn zonden niet kennen, hij weet niet wat zonde en geen zonde is, noch wat geloof en wat vermetelheid is, dan alleen maar bij gissing. Nu zal een mens bij de gis nooit over de zonde bewogen zijn. Hierom zegt de apostel, Rom. 7:9: *Zonder de wet leefde ik eertijds,* dat is, eer deze tot hem kwam in de kennis van haar geestelijke zin en wijde uitgestrektheid. Toen hij een farizeeër was, zo leefde hij in zijn eigen achting; maar *als het gebod gekomen is,* zegt hij, *zo is de zonde weer levend geworden, doch ik ben gestorven.* Toen zag hij een andere gerechtigheid nodig te zijn dan zijn eigen. Wij prediken en verkondigen u somtijds de noodzakelijkheid van de bekering, van uw verootmoediging, dat gij uw eigen gerechtigheid verloochenen, en u tot de gerechtigheid van Christus begeven moet. Doch indien gij geen kennis hebt van uw ongerechtigheid, zo is dat alles alsof wij u geboden te wassen, daar geen vlek gezien wordt.

(5) Zien wij verder op de plichten der heiligheid, welke noodzakelijk zijn, ofschoon niet om er door gerechtvaardigd te worden, nochtans om te leven als gerechtvaardigde personen betaamt; ofschoon niet om uw vrede te maken, nochtans om God te verheerlijken, en om uw vriendschap met Hem te onderhouden, zo is de kennis nodig. Want hoe kan iemand de plichten weten of doen, die onkundig is? Hierom is het, dat sommigen zich tot een zonde overgeven, menende dat het een plicht is; en somtijds voor een plicht schrikken, denkende dat die zonde is.

(6) Zien wij op onze eigen vrede, ook daartoe is de kennis noodzakelijk; anders zal er altijd een twijfelen zijn, of wij recht, dan of wij verkeerd handelen. Hierom wordt er gezegd, Rom. 14:23: *Die twijfelt, is veroordeeld;* want hij heeft altijd een vonnis in zijn eigen consciëntie tegen zichzelf, ofschoon hij datgene doen mocht, dat in de zaak recht en goed is. Kortom:

(7) De onkunde stelt ons buiten staat, om veel aanmerkelijke gelegenheden en voorrechten te kunnen gebruiken. Wij weten geen gebruik te maken van het Woord, van de Sacramenten, noch van Christus Jezus. Hoevelen zijn er niet, die een aanmerkelijk getal van jaren als vreemdelingen geleefd hebben van de voordelen die door Hem te bekomen zijn, door hun gebrek aan kennis? Hierom zei Christus tot de Samaritaanse vrouw, Joh. 4:10: *Indien gij de Gave Gods kende, en Wie Hij is, Die tot u zegt, geeft Mij drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben.* Alwaar Hij te kennen geeft dat het haar onkunde was, die haar in zulk een afstand van Hem hield. Het zou niet mogelijk zijn, dat zoveel arme zielen van Christus zouden afblijven, indien zij

Hem kenden. Er is geen begeerte naar hetgeen dat niet gekend wordt, en daarom blijven velen in zulk een afstand van Christus, omdat zij zelfs geen letterlijke kennis of historisch geloof hebben van Zijn waardigheid. De *gebruiken* hiervan zijn *drie*.

1. *Gebruik.* Houdt het voor een zekere waarheid, *indien gij ooit het aangezicht Gods wilt zien, dat er een noodzakelijkheid is van kennis.* Want de kennis is zowel een gedeelte van Gods beeld, als de heiligheid; ook wordt de kennis zowel geboden, als de heiligheid. Zij is zowel in de eerste mens ingeschapen geweest, als de heiligheid; en wanneer wij naar het beeld van God vernieuwd worden, in gelijkvormigheid met de Tweede Adam, dan worden wij vernieuwd tot kennis. En dat nog niet alleen, maar de kennis is een middel tot oefening van het geloof, van de bekering en van de heiligheid. Indien dan iets noodzakelijk is als een middel tot het einde, of als een gehoorzaamheid aan een gebod; of indien de zaak zelf die gekend moet worden, noodzakelijk is, dan moet de kennis noodzakelijk zijn. Het is waar, wij hebben ons hier voor uitersten te wachten; om niet aan de ene zijde te zeggen, dat er zulk een hoge trap van kennis moet zijn; want in het speculatieve gedeelte van de kennis kunnen de verworpenen menigmaal de gelovigen overtreffen. Of om aan de andere zijde te denken, dat er niet meer dan een blote kennis nodig is, gelijk helaas! velen op hun kennis rusten; en daarom moesten wij ons wachten van deze twee, de kennis en het geloof niet van elkander te scheiden.

Indien hier gevraagd mocht worden: *Welke kennis er noodzakelijk is tot de rechtvaardigmaking?* Zo zal ik op deze vraag een kort woord antwoorden, niet om de nieuwsgierigheid te voldoen, maar tot uw onderrichting die meer onkundig zijt, als ook om de noodzakelijkheid van de zaak te tonen, en om u een vertoog te geven van de dingen, die daaromtrent gekend moeten worden.

(1) Gij moet God kennen Die rechtvaardigt, eer gij gerechtvaardigd kunt worden; gelijk er staat, Joh. 17:3: *Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.* Indien gij ooit voor zulk een vierschaar vrijgesproken wordt, zo moet gij uw Rechter kennen; dat er een God is, dat Hij Eén in Wezen, en Drie in Personen is. Nochtans zo, dat deze Drieheid der Personen de eenheid van de Godheid niet verhindert, 1Joh. 5:7: *Drie zijn er Die getuigen in den hemel, de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze Drie zijn Eén.* Zoekt dan God uw Rechter te kennen, niet zozeer uit nieuwsgierigheid, om te weten hoe de Personen onderscheiden zijn ten aanzien van Hun bestaan, als wel hoe wij het geloof zullen gevestigd krijgen in de zaak.

(2) Gij moet uzelf kennen, en waarmee gij beschuldigd kunt worden voor God; kan zich iemand ook wel gedragen voor een rechter of een gerichtshandel, die niet weet hoe het met hem staat? Dit zal u leiden om de staat te kennen, waarin gij eerst geschapen zijt, als ook het verbond der werken, hetwelk God in het begin met de mens gemaakt heeft, toen Hij hem de belofte des levens gaf, op voorwaarde van zijn gehoorzaamheid, en dat gij onder de vloek ligt, om uw overtreding van de wet en dat verbond; anders zult gij nooit uw gevaar kennen. En wanneer gij de overtreding van de wet en het verbond der werken recht kent, zo zal dat door Gods zegen u doen zoeken naar de rechtvaardigmaking, hetwelk gij anders nooit doen zult. En dus hebt gij dan te weten, dat het eerste verbond door Adam verbroken is, en dat dit hem en al zijn nakomelingen onder de vloek gebracht heeft, als schuldig zijnde aan zijn overtreding. En dit sluit in de kennis van uw oorspronkelijke zonde, namelijk de zondige staat waarin gij geboren zijt, en van uw dadelijke zonden.

(3) Gij moet weten hoe een zondaar in zulk een staat, onder de zonde en de vloek liggende, vrijgesproken kan worden. En dit leidt u tot de kennis dat er een nieuw verbond gemaakt is door een Middelaar, in Welke er een belofte is van leven en zaligheid, door het geloof in Hem, welke in Rom. 3:27 *de wet des geloofs* genoemd wordt, die een zondaar grond van hoop geeft, om gerechtvaardigd te worden door de gerechtigheid van een Borg, en hem leidt om de rechte verdediging te kennen, daar hij voor God op pleiten mag. En gelijk hier een kennis van uzelf voorondersteld wordt, zo ook een noodzakelijkheid van de wet en het verbond te kennen, (want indien wij ons van één enige zonde willen vrijpleiten, daar wij schuldig aan zijn, dat stelt onze eeuwige zaligheid in gevaar) als ook een noodzakelijkheid van Christus Jezus te kennen, Die de verdienende Oorzaak is van onze rechtvaardigmaking. Dat Hij Mens geworden is, een waar menselijk lichaam en een redelijke ziel aangenomen heeft, opdat Hij, door de vereniging van Zijn twee naturen, God en Mens mocht zijn in één Persoon, in welk opzicht wij Hem moeten kennen. Want indien wij Hem niet kennen als Mens, dan kunnen wij niet verstaan hoe de Goddelijke rechtvaardigheid voldaan is; en indien wij Hem niet kennen als God, dan kunnen wij niet verstaan hoe de menselijke natuur ondersteund geworden en doorgeholpen is in het voldoen van de Goddelijke rechtvaardigheid. Ook is het noodzakelijk te weten, hoe de Middelaar deze rechtvaardigmaking verwerft. En dit leidt ons in om Zijn ambten te kennen, hoe Hij een Priester was, en ingetreden heeft tussen God en zondaren, Zichzelven tot een schuldoffer opofferende voor onze zonden, en nog steeds voor ons bidt. Hoe Hij een Profeet is, Die wanneer de zaak verborgen was, deze voormaals door Zijn profeten in het Oude, en door Zijn apostelen en andere dienaren in het Nieuwe Testament geopenbaard heeft, en de ziel verlicht door Zijn Geest, om het onderscheid te verstaan tussen de rechtvaardigmaking door het geloof, en de rechtvaardigmaking uit de werken. En hoe Hij een Koning is, om de zonde in ons ten onder te brengen, om onze verdorven natuur te doden, die zolang zal roemen, totdat deze ten onder gebracht is; om ons te leiden in Zijn weg, om onze geestelijke strijd in ons en voor ons te strijden, tegen al onze en Zijn vijanden. Anders, indien men dit niet weet, al waren wij dan op dit ogenblik gerechtvaardigd, zo zouden wij binnen een uur door de zonden en de satan wederom tot ons verderf gevangen geleid worden. Maar Hem als Koning te kennen, dat geeft het geloof grond om een overwinning te mogen verwachten.

(4) Gelijk wij weten moeten wat Christus is, zo moeten wij ook weten wat er in Christus is, en wat er door Hem aan zondaren medegedeeld en toegepast wordt, en zo ook wat de voorwaarde is van het verbond der genade, welke het geloof is, waardoor wij met Christus verenigd worden. En dat dit geloof geen blote toestemming is van de waarheid, maar een vereniging met, en een berusten op Christus; want wij kunnen niet geloven, indien wij niet weten wat het geloof is.

(5) Het is ook noodzakelijk, dat wij weten welke plichten Hij van een gerechtvaardigde persoon vordert; te weten, de bekering en heiligheid; omdat, ofschoon Hij niemand om zijn bekering rechtvaardigt, Hij echter niemand dan boetvaardigen rechtvaardigt. Ook eist Hij de bekering in allen die Hij rechtvaardigt. *Indien gij u niet bekeert,* zegt Christus, *zo zult gij allen desgelijks vergaan,* Luk. 13:3. Want de vloek ligt voor de deur, en wij hebben ons zo te bekeren, dat wij door droefheid over, en haat tegen de zonde, ons daarvan afkeren tot God, met een volkomen voornemen des harten, en een betrachting van nieuwe gehoorzaamheid.

(6) Er is ook een noodzakelijkheid om Christus' ordonnantiën te kennen, (ofschoon niet

volstrekt tot onze rechtvaardigmaking) om de Sacramenten te kennen, en hoe zij Christus, en de weldaden die door Hem teweeggebracht en geschonken worden, afbeelden; en hoe zij der gelovigen recht tot Hem, en tot de weldaden die door Hem beloofd zijn, bevestigen. O! gelovigen, en allen die gerechtvaardigd zoeken te worden, laat ik u toch bidden om ernstig te zijn, om te mogen verstaan dat het noodzakelijk is om deze dingen te weten. Namelijk, om God en uzelf te kennen, als ook waarmee gij rechtvaardig beschuldigd kunt worden voor Hem, opdat uw mond gestopt mag worden, om Christus Jezus en Zijn ambten te kennen, (want gij kunt nooit met grond de rechtvaardigmaking verwachten, tenzij gij weet Wie deze ~~te~~ teweeggebracht heeft) en om te weten wat God van de gerechtvaardigden vordert. Kortom, zoekt zoveel te weten als u uw verloren staat, en de verlossing daaruit mag doen kennen, en hoe gij uw verdediging zult opmaken, wanneer gij voor God geroepen wordt, enz. Indien gij u zo benaarstigde, om God, uzelf en uw natuurlijke staat te kennen, om Christus Jezus, en de weg hoe gij door Hem gerechtvaardigd moet worden, als ook wat uw plicht is omtrent Hem, te mogen kennen; en zo uit deze weinige hoofdzaken een Catechismus voor uzelf opstelde, dat was een korte en een zekere weg om tot kennis te komen.

Het 2. *gebruik* dient tot *bestraffing en overtuiging van allen die in hun onkunde blijven leven, hetwelk een zeer zondige en gevaarlijke staat is.* Want indien de kennis een plicht, en de onkunde een zonde is, en wel zulk een zonde die de ziel in gevaar stelt, o! wat zijn dan velen die mij heden horen, niet in een jammerlijke staat? Hoe weinigen zijn er niet die een rechte rekenschap kunnen geven van hun Catechismus? Die hun natuurlijke staat, en de weg om tot vrede met God te geraken, niet weten, noch enige grond hebben voor hun geloof om op te berusten, noch Christus of Zijn ambten kennen. Helaas! indien dit zo is, wat zijt gij dan beter dan de heidenen? Gewis, het is met u veel erger, omdat gij de kennis versmaad hebt. Kan ook het Evangelie geloof geven, aan welken het nooit de kennis gegeven heeft? Er zijn hier verschillende soorten van mensen, tot welke ik een woord spreken zal.

a. Er zijn sommigen die nooit de noodzakelijkheid van kennis ter harte nemen, tussen welke en de Turken en de heidenen er in dit opzicht maar weinig onderscheid is; en nochtans zullen dezen gereed zijn om te zeggen, wij leven en doen zo goed als wij kunnen, opdat er tussen God en ons geen twist mocht zijn. Maar is het ook wel mogelijk of er moet een twist zijn, al was het maar om deze reden alleen, dat gij denkt dat er geen twist is? O! dat gij eens ernstig overwoog wat een zonde de onkunde is! Toen de duivel in de wereld verscheen, zo maakte hij het een groot deel van zijn werk, om het licht der kennis uit te blussen, en door dit middel arbeidt hij nog steeds om de mensen in onkunde te houden. Hierom zegt de apostel, 2Kor. 4:3: *Indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen die verloren gaan; in dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft, namelijk der ongelovigen,* enz. De onheiligheid en de dwaling zijn grote strikken, doch de onkunde brengt er meer in de hel dan die beide. Want de onkunde die voedt en koestert, indien zij de onheiligheid en de dwaling niet voortbrengt; gelijk de apostel Petrus te kennen geeft, wanneer hij zegt, dat de *onkundige of ongeleerde mensen de Schriften verdraaien tot hun eigen verderf,* 2Petr. 3:16. Veel onkunde en een verbeelde kennis zal de mensen zeer haast los doen worden, en een prooi doen zijn voor de dwaling en de onheiligheid. Moet de onkunde dan geen kwade zaak zijn, daar zij tot zoveel andere zonden leidt, en ten laatste ook tot de hel en het verderf? Hierom is het, tenminste voor een groot gedeelte, dat het koninkrijk des satans, het koninkrijk der duisternis wordt

genoemd; en het is ook zeker, dat de onkundigen zeer bekwame onderdanen van zijn koninkrijk zijn. Zou het ook naar uw gedachten mogelijk kunnen zijn, dat iemand recht van God of van zijn plicht zou kunnen oordelen, of enige bestendige vrede hebben, die in zulk een toestand is? Zij zijn gelijk iemand die in het opperste van de mast in groot gevaar, en nochtans geheel ongevoelig daarvan, ligt te slapen. Ziet maar eens op twee of drie uitdrukkingen, welke het gevaar van uw staat voorstellen. De eerste is, 2Thess. 2:8, dat *Christus met vlammend vuur wraak zal doen over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn.* De andere is, Hos. 4:6: *Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is.* De derde is, Jes. 27:11: *Het is geen volk van enig verstand, daarom zal Hij, Die het gemaakt heeft, Zich deszelven niet ontfermen.* Ziet dan de onkunde voor geen kleine zaak aan, en denkt ook niet dat het wel met u zijn zal, zolang gij daarin blijft.

b. Het tweede soort zijn dezulken, die geredelijk toestaan dat de onkunde kwaad, en dat de kennis goed en begeerlijk is. Doch zij die geen moeite doen om van hun onkunde genezen te worden, om tot kennis te geraken; zij zijn zorgeloos en stout, ofschoon zij ellendig, arm, blind en naakt zijn, ja, doen hun onkunde een dekmantel zijn om andere zonden te verschonen. Hierom zeggen sommigen, wij zijn arme onkundige schepselen, en daarom hopen wij dat God ons de zonden niet zal toerekenen. O! wat een bedrog en een dodelijk gevaar ligt hier niet in? Indien er gevraagd mocht worden, (o! hoe gevoeglijk zou het zijn dat er recht naar onderzocht werd) wat mag wel de reden zijn van die schrikkelijke grove onkunde die er in ons is? En die zodanig is, dat wij bijna wanhopen omtrent velen van ulieden, indien niet enig buitengewoon werk van Gods Geest op uw harten wordt gebracht. Dit gaat veeltijds tezamen, hoe onkundiger, hoe ongevoeliger; en de alleronkundigsten zijn gewoonlijk de allerstoutsten. De redenen hier van zijn verschillend, gelijk als:

(1) De kleinachting van de praktijk van de godsdienst. Laten de onkundigste mensen maar eens ernstig worden in de praktijk van de godsdienst, zo zullen zij door Gods zegen zoeken naar kennis, en die ook enigermate bekomen. Dit is de fontein van uw onkunde, dat gij geen ernst in de godsdienst hebt. *Dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen den Heere te kennen,* zegt de profeet, Hos. 6:3. Verschoont uw onkunde en gebrek aan kennis niet, omdat gij geen letterlijke kennis hebt, dat gij geen tijd en gelegenheid hebt, en dergelijke verschoningen meer; want indien gij in goede ernst waart, en ijverig was in het zoeken naar kennis, of naar de dingen van de godsdienst, zo zoudt gij ras tot enige kennis en verstand daarvan geraken. Maar nu komt gij om te horen, en gij zet u voor een uur in de kerk neer, doch gij geeft geen acht op hetgeen er gesproken wordt. Gij wilt uw Catechismus niet lezen, en niet vragen naar hetgeen waarvan gij onkundig zijt, noch ook acht nemen wat er gezegd wordt, wanneer anderen gevraagd wordt. Er is niemand van u, indien gij ernstig waart, of hij zou tot een goede mate van kennis kunnen geraken. Er zijn er die al zo onkundig zijn geweest dan gij, en ook al zo onvatbaar, die nochtans tot kennis zijn gekomen; en dezen zullen getuigen tegen u zijn, die hetzelfde Evangelie, dezelfde gelegenheden en middelen van kennis gehad hebt, die zij hadden, en die nochtans dezelfde zijt gebleven.

(2) Velen overwegen de zondigheid en het gevaar niet van de onkunde; want zij blijven al zo zorgeloos, alsof God die nooit tot hun last zou leggen. Zij zouden niet licht in de zonde van dronkenschap, van vloeken en zweren zonder beschuldigingen leven; maar zij kunnen gerust blijven liggen in hun onkunde, en in de zonde van door het Woord geen

nut te bekomen, en nochtans uzelf daarin vrijheid geven, en inwendig bij uzelf te zeggen, indien wij anders wel zijn, zo hopen wij dat de kennis van ons niet gevorderd zal worden. Maar zal dan het beeld van God niet gevorderd worden in u te zijn? Worden niet het geloof, de bekering en de heiligheid gevorderd? En kunnen deze wel zijn zonder kennis? Is er wel iemand die over zijn zonde en schuld geraakt is, of hij zoekt aanstonds om kennis te bekomen? En wie zijn ze die onkundig blijven, dan ongevoelige schepselen, die nooit hun gevaar gezien hebben, hetwelk een gewone metgezel is van de onkunde?

(3) Een andere reden is luiheid en verzuim. De wijze Salomo zegt, Spreuk. 10:4: *De hand des vlijtigen maakt rijk; maar de luiheid brengt armoede aan.* Vergelijkt de mens in alle dingen, dan zult gij bevinden dat als er iemand ernstig en naarstig is, dat God zulks zegenen zal; wij mogen iemands naarstigheid opmaken uit zijn kennis. Er zijn er hier velen die zeer onkundig zijn, doch ik vraag hun: Welke tijd hebben zij ooit besteed om kennis te bekomen? Gij hoort de predikatie, en gij leest nu en dan een hoofdstuk in de Bijbel; maar is dat genoeg? Gij kunt hier tegenwoordig zijn, en nochtans niet tot enig voordeel horen; hoevelen komen er niet wel tot het gehoor van het Woord, van welke de duivelen door hun eigen schuld, als zovele vogels op een eerst gezaaid land, het Woord komen wegnemen, zodat het nooit bemerkt wordt dat er zulk een zaad gezaaid is? De meesten zijn gans onachtzaam in het horen, of zij vergeten terstond alles wat zij gehoord hebben; zij spreken er nooit van in hun huisgezinnen, en zij nemen geen tijd om de Catechismus te lezen en te overleggen. Hoe weinige zijn er die enige dagen of uren hebben afgezonderd om kennis te bekomen? Gij maakt een groot geschreeuw tegen de dwaling der enthousiasten, en tegen de inspiraties of ingevingen, en dat niet zonder reden; maar hoe zult gij tot kennis geraken, indien gij daar geen moeite om doen wilt? Toont uw praktijk niet, dat gij die ook verwacht door onmiddellijke ingeving, zonder gebruik van de gewone ingestelde middelen?

(4) Anderen zeggen, dat zij wel lust tot de kennis hebben, maar dat zij zo stomp van verstand en zo onvatbaar zijn; en het is dikwijls ook waarlijk zo met hen gesteld. Maar trachten dezen wel ernstig, uit liefde van de kennis daartoe te mogen geraken? Er wordt in 2Thess. 2:11,12. van sommigen gezegd: *Daarvoor, dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden, daarom zal hun God zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven.* Er zijn velen die de kennis betrachten, maar niet uit een recht beginsel, noch uit een rechte beweegreden, mogelijk om tot het Avondmaal te mogen toegelaten worden, of om niet beschaamd uit te komen, wanneer zij tot dat einde naar hun kennis onderzocht worden, of omdat zij in staat mochten zijn om er maar van te praten. God is in dezen rechtvaardig, dat dezulken geen kennis bekomen.

(5) De mensen gebruiken de gewone middelen niet, als hebbende daarin nodig de zegen Gods, en de hulp van Zijn Geest, om hun Zijn verborgenheden te doen verstaan. Zij bidden niet om de kennis als een gave Gods. Hoe weinigen zijn er, die wanneer zij de Catechismus lezen, op hun knieën vallen, om Gods zegen over het lezen af te smeken? Wanneer Johannes spreekt van de weldaden, die de gelovigen door Christus worden toegebracht, zo noemt hij onder andere ook deze weldaad: *Hij heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen,* 1Joh. 5:20. Indien gij dan God recht wilt kennen, zo zoekt in het gebruik van Gods ingestelde middelen Zijn zegen. Velen betrachten de kennis Gods, alsof zij maar een gewone menselijke historie lazen; doch indien gij een zegen zoekt over uw spijs en drank, waarom dan niet over de middelen der kennis, welke zo

nodig zijn voor de ziel, als spijs en drank voor het lichaam? Hoe menigmaal bidt David niet tot God: *Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet. Leer mij Uw inzettingen; geef mij den weg Uwer bevelen te verstaan!* enz. Ps. 119:18,27,33. Hij schaamde zich niet om de kennis te bidden; indien wij er meer om baden, zo zouden wij meer voorspoedig zijn. Andere redenen zullen ons voorkomen, wanneer wij u enige besturing omtrent de kennis zullen voordragen.

Het 3. *gebruik* dient *om u de betrachting der kennis, als een noodzakelijke, prijzenswaardige en nuttige plicht aan te prijzen.* Zullen wij wel in enig ding iets op u winnen kunnen, totdat wij dit op u winnen, dat gij de noodzakelijkheid der kennis ter harte neemt? Zullen niet de uitnemendheid van deszelfs Voorwerp, de autoriteit van God, Die hetzelve gebiedt, de voordelen de erdoor verkregen worden, het nadeel dat het gemis daarvan vergezelt en daarop volgt, u deze aanprijzen? Zult gij ooit overreed kunnen worden om naar geloof en heiligheid te zoeken, die niet overreed kunt worden om de kennis te betrachten? Het is een wonder, dat velen uwer zo stout durven zijn om te zeggen, dat gij uw harten voor God bewaart, wanneer gij zo ledig zijt, zelfs van de gedaante der godzaligheid, die noodzakelijk in kennis moet bestaan. Want daarin moeten deze bewaard, en door genade geoefend worden. Gij die de gedaante der godzaligheid mist, kunt gewis de kracht daarvan niet bezitten. En daarom vermaan ik u allen, en inzonderheid dezulken die enige uitnemendheid boven anderen hebben, om de kennis te betrachten. Laten de bejaarden en de jongen die betrachten; indien dit in de jeugd verzuimd wordt, zo zal het honderd tegen één zijn, indien dat verlies ooit wederom hersteld wordt. Gij die dan lezen kunt, en tijd en bekwaamheid hebt, o! benaarstigt u toch om tot de kennis Gods te geraken. Velen uwer zullen droevige spektakels zijn in de dag des oordeels, wanneer zij beschuldigd zullen worden, dat zij de dierbare Christus zoveel niet waardig hebben geoordeeld, om Hem met enige ernst te zoeken of te leren kennen. Dit is geen fabel of verzinning, maar een ernstige waarheid. Wanneer de mensen enige kunst of wetenschap hoogachten of beminnen, zo zullen zij naarstig zijn, en de moeite doen om die te mogen kennen, opdat zij deze hoogachten en waarderen. En daarom zullen wij, om u tot de betrachting der kennis behulpzaam te zijn, enige besturingen voordragen, en dan zal ik een kort woord van waarschuwing tot besluit daarbij doen. Belangende de besturingen, zo zeggen wij:

1. Laat niemand zichzelf buiten het bereik van deze vermaning stellen. Niemand zegge hier, wij zijn te oud om te leren; want indien gij ooit zoekt om door Christus gerechtvaardigd te worden, zo is u aan de kennis grotelijks gelegen. Het zou een wenselijke en prijzenswaardige zaak zijn, indien oude lieden naarstig en consciëntieus waren in het lezen van de Catechismus. En konden wij u maar eens onder een indruk en overtuiging brengen dat dit uw plicht was, zo zouden wij oordelen veel gewonnen te hebben.
2. Zondert alle weken enige tijd in het verborgen hier toe af. Het zou immers betamelijk zijn, dat velen zulks dagelijks deden, want gij verdoet en brengt meer tijd onnuttig door. Indien gij het gevaar van de onkunde wist, dan zoudt gij enige tijd afzonderen, om kennis te bekomen, zonder te oordelen dat zulks inloopt tegen uw Christelijke vrijheid. En gelijk gij iets afzondert tot het gebed, kunt gij ook zo niet iets afzonderen tot het lezen van de Catechismus, of om tot het een of ander huisgezin te gaan, daar gij, die zelf niet kunt lezen, deze kunt horen lezen. En tot verschillenden mag ik ook zeggen, dat gij die tijd, welke in de herberg doorgebracht wordt, daartoe zoudt kunnen afzonderen. Is het niet openbaar, dat die het meest in de herberg zijn, doorgaans de allerdomste onwetenden

zijn? Zeg mij eens wat beter is, enige uren af te zonderen in twee of drie dagen, om te lezen in de Bijbel, of in enig ander goed en stichtelijk boek, waardoor gij tot kennis en aanwas daarin komen kunt; of om alle dagen bijna zovele uren door te brengen in de herberg, gelijk men wel weet dat velen dagelijks naar zulke plaatsen gaan, en daar van vier of vijf uur in de namiddag, tot acht of negen uur in de avond blijven? Hoeveel gij daar drinkt, spreek ik niet van, maar dit is zeker, gij verdoet veel kostelijke tijd, en gij bederft uw ziel. Door zo te doen, legt gij de grond voor deze beschuldiging, gij hebt op zulk een plaats, onder zulke en zulke middelen gewoond, en gij hebt uw tijd zo en zo doorgebracht; gij zoudt van de schuld van uw tijd misbruikt te hebben, en van uw onkunde bevrijd kunnen geworden zijn, indien gij een gedeelte of die gehele tijd, in de betrachting van de kennis besteed had. Zou dit niet beter voor uw families, voor uw zielen en lichamen geweest zijn? Zou het niet veel zonde, schande en lastering hebben voorkomen? Indien gij dan op het goede naar de ziel of naar het lichaam enig gewicht stelt, zo besteedt toch meer tijd om kennis te bekomen. Die zonde van drinken in de herberg brengt vele andere zonden voort, en zou het derhalve niet beter zijn om enige plicht, en wel deze plicht in deszelfs plaats te stellen? Anderen, die zoveel tijd niet doorbrengen in de herberg, weten nochtans hoeveel tijd zij verwandelen, en in ijdele en onstichtelijke discoursen, in spotten en gekscheren doorbrengen, of ook wel met stil in huis te zitten, zonder iets te doen. O! wanneer zult gij die tijd besteden om naar kennis te zoeken? Anderen, die uw beroep waarneemt, o! wilt toch op zaterdagavond wat vroeger uitscheiden, en neemt ook rust daags na de godsdienst tot dit werk. Gij kunt de kennis betrachten in uw winkels, en anderen kunnen dat doen in hun huizen, indien zij dat op en neer wandelen langs de straten maar willen nalaten.

3. Maakt ook consciëntie om de middelen van kennis te gebruiken die gij hebt. Leest inzonderheid de Bijbel, als ook de gronden van de godsdienst, die kort in de grote en kleine Catechismus begrepen zijn. De Heere heeft u een overvloed van predikaties en catechisaties geschonken; arbeid dan om uit elke gelegenheid iets te leren, en leg iedere dag lessen bij elkander, dit zal door Gods zegen uw kennis vermeerderen. Bijvoorbeeld, neemt vandaag deze les, dat gij door niets gerechtvaardigd kunt worden, dan alleen door de gerechtigheid van Christus, aangenomen door het geloof; en neemt morgen een ander, en laat zo de les van de ene dag de andere niet uitsluiten. Laat de man en de vrouw, de kinderen en de dienstboden hun aanmerkingen, of hetgeen zij van de predikaties onthouden hebben, met elkander vergelijken; spreek dikwijls in uw huisgezinnen van hetgeen gij gehoord hebt. Ook hebt gij mogelijk enige buren, die gaarne hadden dat gij tot hen inkwam, of mogelijk hebben zij enige kinderen, die u behulpzaam kunnen zijn. Maak dan van zulke middelen en personen uw gebruik, want zulks zal beide uw kennis bevorderen, en uw liefde (wanneer het in oprechtheid geschiedt) bewijzen tot de gemeenschap der heiligen.

4. Wees ook in het gebruik der middelen uitziende tot God om een zegen, bidt Hem dat Hij uw ogen opene, en dat Hij u het verstand geve om Hem te kennen. Er is een grote botheid in velen uwer, welke veroorzaakt dat alles wat gij hoort, u voorbijgaat of ontvalt, dat indien het gekend werd, sommigen zich verwonderen zouden hoe het wezen kon, dat er zulk een onkunde plaats kon hebben bij degenen die het Evangelie gewoonlijk horen.

5. Wees ook teder in uw praktijk omtrent enige geringe mate van licht dat gij ontvangen hebt. God weigert gewoonlijk om meer te geven, wanneer hetgeen Hij reeds gegeven heeft, niet wel gebruikt wordt. *Wanneer de mensen het niet goeddunken God in erkentenis te houden,* of wanneer *zij de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden,* daar ter-

gen zij God mee, om hen over te geven in een verkeerde zin, zoals de apostel ons leert, Rom. 1:18-28. *Indien gijlieden in Mijn woord blijft,* zegt Christus, *zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen; en gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken,* Joh. 8:31,32. En hoofdst. 7:17: *Zo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is, dan of Ik van Mijzelven spreek.* Die consciëntieus en standvastig de plichten der heiligheid betracht, die hij weet, (want hij moet consciëntie van alle maken, of hij zal in geen voorspoedig zijn) die zal in kennis toenemen.

Nu zijn er nog enige dingen die algemeen tot *kennis* leiden, namelijk als overheidspersonen, leraren, ouderlingen, ouders, schoolmeesters en huisvaders hun bijzondere plichten doen. Laat ik u dan bidden:

(1) Om toe te zien naar de stichting van de jeugd; ik meen van de kinderen van de geringste en slechtste soort, om ze te laten onderwezen worden in de scholen. Het is een zeer droevige zaak om te overwegen, dat zovele kinderen van genadeloze, zorgeloze en onwetende ouders voor de satan worden opgebracht. Zou het geen grote zaak zijn om diegenen te helpen, die hun kinderen niet naar de school konden opbrengen? O! dat wij allen gewillig waren om tot zulk een werk behulpzaam te zijn, dat zou grotelijks kunnen dienen om hun iets van God te doen kennen, of om ze tenminste burgerlijk te doen zijn; en het zou ook die verschoning welke wij gewoonlijk ontmoeten, namelijk, wij kunnen niet lezen, wegnemen. En indien de ouders zelf dit niet ernstig ter harte nemen, zo vordert God nochtans van ons, dat wij de een of andere weg inslaan, om hun kinderen op te brengen in de kennis Gods. En waarlijk, indien dit uitwendig en gemakkelijk middel veracht en verzuimd wordt, zo kunnen wij weinig verwachten van andere middelen. Indien dit werd waargenomen, zo zou zulks een sieraad voor de stad zijn; ook zou de last zo zwaar niet zijn, indien dit maar ondernomen werd. Wilt gij, die ouders zijt en middelen hebt, toch opgewekt worden om uw kinderen naar de school te brengen; en gij die geen middelen hebt, moest zulks te kennen geven. Ik weet dat er sommigen zijn, die meer op één dag verslempen en verdrinken, dan waarvan hun kinderen vele dagen voor naar de school zouden kunnen gaan; en ik stel vast, dat er maar weinigen zijn die zeggen kunnen, dat het een volstrekte noodzakelijkheid is die hun belet. Zijn er wel enigen onder u die zeggen kunnen, dat gij uw kinderen gaarne naar de school wilde brengen, en dat gij de overheden en de kerkenraad om hulp verzocht hebt, en dat zulks u geweigerd is? Het is de plicht van degenen die waarlijk onmachtig zijn, om hulp te verzoeken; en die middelen hebben om zelf daarvoor zorg te dragen. En dewijl gij zelf geen zorg draagt, en de hulp van anderen niet verzoekt, zo zijt gij ten ene male onverantwoordelijk.

(2) Ik wilde u ook de noodzakelijkheid van bijzondere middelen te gebruiken aanprijzen, en dat gij het gehele gewicht van uw vordering niet legt op uw komen tot de kerk, en op uw komen om gecatechiseerd te worden, of om anderen te horen catechiseren. Maar brengt toch alle naarstigheid toe, om in het verborgen tot kennis te geraken, of anders zal het lang zijn voordat gij voorspoedig zult zijn. Gij die in een huisgezin zijt, moest, wanneer gij uit de kerk komt, met elkander de dingen overwegen, en van hetgeen gij op sabbatdagen en op andere tijden hoort, met elkander spreken; en wanneer gij iemand vinden kon om u een zwarigheid of een vraag op te lossen, gebruikt toch die gelegenheid. Want ofschoon wij alle jaren u elk hoofd voor hoofd tweemaal konden catechiseren, zo zou zulks niet helpen, indien dit verzuimd werd. Doch gelijk gij zorgvuldig moest zijn om uw kinderen in de school te laten onderwijzen, zo moest gij ook in uw huisgezinnen ijverig zijn in alle huiselijke plichten. Dit is vanouds het gebruik geweest van het volk Gods, en

het zou ook de predikaties te horen uitnemend nuttig voor u maken.
(3) Weest ook zorgvuldig en consciëntieus in het waarnemen van de bediening van het Woord, hetwelk het grote ordinaire middel van de kennis is. Ook moesten degenen, die het grootste belang hebben, steeds gedachtig zijn van de welvoeglijkheid, indien niet van de volstrektheid van meer arbeiders. Indien het gekend werd welk een talrijk volk wij zijn, en hoeveel honderden een ieder die onder u arbeidt, onder zijn opzicht heeft, hoe weinig tijd wij hebben om elk in het bijzonder te onderzoeken, en wat een toenemende onkunde daar bij de meeste mensen gevonden wordt, dan verzeker ik mij, dat het geoordeeld zou worden dat de last van een ieder onzer van de twee vereisen zou, om deze behoorlijk af te leggen. Dit dringen wij niet aan, om onze eigen arbeid en moeite te sparen, maar om ulieden op te wekken tot een noodzakelijke plicht, welkers volbrenging niet onmogelijk is, ook is het een werk en plicht die u past en welvoeglijk is. De Heere Zelf overrede u om deze gedachtig te zijn!
Nu zullen wij deze redevoering besluiten met een kort woord van waarschuwing.
(1) Wacht u om niet teveel van de godsdienst te plaatsen in de kennis of om door uw kennis opgeblazen te worden, wanneer gij enigermate daarvan bekomen hebt.
(2) Wacht u van te denken, dat een blote kennis het geloof is; maar wanneer gij het Voorwerp leert kennen en onderscheiden, wees dan verzekerd, dat gij hetzelve aangrijpt en er op rust, zover het oog des geloofs dat onderscheidt. Het land is, om zo te spreken, ver en afgelegen, en binnen het voorhangsel. Werpt dan het anker binnen het voorhangsel.
(3) Wacht u ook van te denken, dat gij enkel van uzelf tot enige gezonde of zaligmakende kennis geraken kunt. Wij gebieden u de kennis Gods niet te betrachten, gelijk gij de kennis van andere gemene dingen betracht; maar hier wordt vereist ootmoed, vreze, eerbied, liefde tot de waarheid, afhanging van God, gebeden tot, en erkentenis van Hem. Laat mij dan nogmaals u de betrachting van kennis aanprijzen, en daardoor ook de kennis van Christus Jezus, Wie te kennen het eeuwige leven is. Hem zij de eer en de heerlijkheid, tot in der eeuwigheid!

ZEVEN EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:11b

… Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, enz.

INDIEN er iets met naarstigheid betracht moet worden, zo is het zeker dit, namelijk om klaarheid te hebben hoe wij met God verzoend, vrijgesproken en gerechtvaardigd zullen worden, wanneer wij voor Hem zullen rekenschap geven. Het is geen nieuwsgierigheid, om eenvoudig en oprecht in deze een naarstig onderzoek te doen, ofschoon de ontrouwheid en hoogmoed van sommige ongelukkige mensen, de betrachting daarvan onaangenaam gemaakt heeft, door Gods rechte weg van bevrijding met, en rechtvaardigmaking voor Hem, te bederven en krom te maken.

Wij hebben in de voorgaande predikatie een aanvang gemaakt, om te spreken van het grote *middel*, door welke deze gerechtigheid, die een zondaar voor God rechtvaardigt, bekomen wordt, of door welke wij een recht ontvangen tot, en aandeel aan de rechtvaardigmaking. En gelijk wij nodig hebben om klaar te zijn in die gerechtigheid, welke een genoegzame verdediging zal zijn voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid, opdat wij er geen mogen voorstellen die verworpen zal-worden, zo hebben wij ook nodig om klaarheid te hebben in de weg, hoe die gerechtigheid de onze wordt, terwijl er velen zijn, die, niettegenstaande de gerechtigheid van Christus, veroordeeld zullen worden, omdat zij die op zichzelf door het geloof niet hebben toegepast.

Wij hebben ook getoond, dat hier door *kennis* het *geloof* verstaan wordt, gelijk zo de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament (welke de *rechtvaardigmaking* voorstellen door het *geloof* te zijn) klaar bewijzen. Ofschoon het nu zeker is, dat een blote speculatieve kennis geen recht geeft tot de rechtvaardigmaking, nochtans wordt het *geloof* een *kennis* genoemd: (1) Omdat het geloof de kennis noodzakelijk onderstelt; indien deze geen deel is van het geloof, zo is zij nochtans een noodzakelijk voorvereiste daarvan. (2) Omdat, ofschoon er in alle dingen die wij geloven, voor de rede geen overtuigend bewijs is, zo is er nochtans een zekerheid in; en het geloof ontvangt deze naam, omdat het de mens verzekert van die dingen, welke het omhelst, alsof het een kennis of een wetenschap was. (3) Om deze te onderscheiden van alle andere soorten van kennis, en om die te bepalen tenminste binnen dit Voorwerp Christus, om zo te spreken, daarom wordt er gezegd, *door Zijn kennis van Hem, zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* Hetwelk toont, dat het niet de kennis is in een ruime zin, die hier gemeend wordt, maar de kennis met betrekking op Christus, het grote Voorwerp daarvan; gelijk er staat, 1Kor. 2:2: *Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruist.* En in Fil. 3:8 zegt de apostel: *Ik acht alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere.*

Gij zult dan vragen: *Waarin is de kennis en het geloof van elkander onderscheiden, terwijl, alwaar het geloof is, de kennis is, ofschoon niet in het tegendeel het geloof overal is, daar de kennis gevonden wordt?* Wij zullen hier niet breed op blijven staan, maar kort. Wij oordelen, dat de *kennis* het voorwerp *ontdekt*, en dat het *geloof* het voorwerp *omhelst*, en daar op berust. De kennis is het oog van het nieuwe schepsel, dat zulk of zulk een zaak ontdekt, en het geloof is de hand, die de ontdekte zaak aangrijpt. Of dus, de kennis is als het hoofd, dat zulk een zaak begrijpt, en het geloof is als het hart, dat daarmee verenigt. Hierom wordt er gezegd: *Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid,* Rom. 10:10. Ik weet wel, dat velen de kennis voor het geloof nemen, hetwelk op zijn best maar een historisch geloof is; en dus is dat maar gelijk alsof iemand in gevaar van te verdrinken, een ander hem een touw zag toewerpen, welke zaak hij wel ziet en weet, maar hij grijpt deze niet aan, en daarom moet hij verdrinken. Of gelijk een zeeman een goede grond bespeurende om zijn anker daarin te werpen, maar hetzelve daar niet inwerpende, is hij bloot voor het geweld van de storm, en moet zo schipbreuk lijden. De kennis ontdekt de grond, maar het geloof werpt zijn anker daarin. Het is veel om u tot kennis te brengen, maar nog veelmeer om u te brengen tot kennis van het onderscheid dat er is tussen het geloof en de kennis. Hierom is het dat velen zeggen, dat zij altijd geloofd hebben, zolang zij het onderscheid geweten hebben tussen goed en kwaad, omdat zij het geloof nooit anders begrepen hebben te zijn dan een weten, een belijden en een verklaren dat zulk een zaak de waarheid is. Maar het is wat anders een medicijnmeester te kennen, en het is wat anders hem en zijn medicijnen te gebruiken.

Wij hebben ook iets gezegd van deze *algemene lering*, dat de *kennis* een noodzakelijke zaak is, als voorondersteld zijnde, tot het *geloof*, en inzonderheid de kennis van Christus Jezus. Hierom wordt ze genoemd de kennis van Hem, omdat het Christus Jezus is, Die het Voorwerp is van het geloof: en daarom moest onze betrachting van de kennis inzonderheid zijn met betrekking op Hem. Er zijn twee soorten van personen die niet geheel onkundig zijn, welke nochtans hierin gebrekkig zijn:

(1) Er zijn sommigen die de geleerdheid liefhebben en betrachten, maar Christus is niet het Voorwerp van hun kennis. De kennis daar hier van gesproken wordt, is niet om wel geoefend te zijn in de filosofie, in de talen, in de mathesis, enz., ofschoon wij deze dingen niet verachten. Ook is het niet een vermogen te hebben, om beschouwender wijze van de godgeleerdheid te kunnen disputeren en redeneren; maar het is de kennis van Christus' gerechtigheid, en een praktikale en bevindelijke gebruikmaking van en een bekleed zijn daarmee. Daarom zei iemand zeer wel: Indien wij Hem kennen, dan kennen wij alles, en indien wij Hem niet kennen, al wisten wij dan alle dingen, zo weten wij nochtans niets. En daarom, ofschoon Paulus een geleerd man was, en een grote wetenschap had, zo zegt hij evenwel: Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruist.

(2) Een andere soort zijn dezulken, die wel geen genegenheid tot de waarheid, noch liefde tot de vroomheid ontbreken, maar daar de studie van deze leer, die Christus en Zijn ambten betreft, nochtans smakeloos en vermoeiend voor is. Zij willen liever van plichten, van kwesties en gevallen horen, ofschoon wij in een zeker opzicht mogen zeggen, dat geen van deze dingen eigenlijk voorwerpen des geloofs zijn, tenminste niet als rechtvaardigmaking, maar alleen middelen om u te besturen, om gebruik te maken van, en om waardig te wandelen naar de voorrechten die in het verbond zijn. Hiervan komt het, dat

velen nog al een goede genegenheid hebben, die gans onvernuftig zijn in hun kennis van Christus, weinig ophebbende met zulk een prediking en met zulke boeken, die de leer aangaande Christus voordragen, omdat zij niet zo nakomen tot praktikale dingen en gevallen, daar, indien zij meer en beter bevestigd waren in de kennis van Christus, zulks al hun gevallen, zwarigheden en twijfelingen zou oplossen. En daarom moest men daar wel terdege naar zien, maar dit geenszins verachten of klein achten. Ofschoon de kennis van de Goddelijke waarheden noodzakelijk is, zo is het nochtans de kennis van Christus, die inzonderheid noodzakelijk is.

Er is ten *vijfde* nog een andere zaak, die hier voorondersteld wordt, welke tot opheldering dient van de leer der rechtvaardigmaking, en die wij zullen opmerken eer wij van het geloof zelf in het bijzonder spreken, omdat deze het geloof voorgaat. En die is, dat het Woord van God, of het Evangelie, een noodzakelijk uitwendig middel is tot bevordering van de rechtvaardigmaking. Want het geloof onderstelt kennis, en de kennis onderstelt de openbaring van Gods wil in het Evangelie. Indien dan de kennis noodzakelijk is tot het geloof, dan moet het Evangelie ook noodzakelijk zijn, want er wordt gezegd, *dat de rechtvaardigheid Gods in hetzelve geopenbaard wordt uit geloof tot geloof,* Rom. 1:17. Het is nodig al de delen van deze lering wel op te merken, en onder andere ook dit: Dat het Evangelie geen zaak is die de natuur heeft voortgebracht, of daar een mens van nature kennis van heeft. O! neen, het is integendeel een dwaasheid voor de wijzen van deze wereld, zoals wij zien kunnen, 1Kor. 1:23: *Wij prediken Christus den Gekruisigde,* zegt de apostel, *den Joden wel een ergernis, en den Grieken een dwaasheid*. En Rom. 10:17: *Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.* Zie ook vers 14, 15: *Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun prediken? En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden?* Alwaar de apostel klaar en overtuigende de noodzakelijkheid van een wettig geroepen bezending toont, om het Evangelie te prediken, en om het werk der rechtvaardigmaking en van het zaligmakend geloof te bevorderen. De reden is, omdat, indien er een noodzakelijkheid voor het geloof is, en indien er geen geloof is zonder kennis, dan moet er noodzakelijk iets zijn om die te openbaren. Ik spreek hier van de gewone weg, waarin God Zichzelf openbaart; wat Hij op een buitengewone wijze omtrent stommen en doven, omtrent onzinnigen en jonge kinderen doet, laten wij ons niet voorstaan te bepalen, maar dat laten wij voor Hem Zelf, als een verborgenheid, die Hij niet goed gedacht heeft aan ons te openbaren.

Ik noem het Evangelie het uitwendig middel dat onze rechtvaardigmaking bevordert, om vier redenen. (1) Omdat dit het Voorwerp des geloofs aan ons voorstelt; *want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelve geopenbaard uit geloof tot geloof,* Rom. l:17. En Rom. 3:21,22 lezen wij: *Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard zonder de wet,* enz. Wij zouden nooit de weg, hoe een zondaar met God bevredigd en voor Hem gerechtvaardigd wordt, geweten hebben, zonder het Evangelie. (2) Omdat het niet alleen het Voorwerp des geloofs openbaart, maar hetzelve aanbiedt. Hierdoor ontvangt een zondaar, die het Evangelie hoort, een recht om Christus aan te nemen, en om op Hem te berusten; zodat, indien de verzoeking tot de zondaar zeggen mocht, ofschoon Christus gestorven is, wat baat dat u? het geloof dit mag antwoorden: Het Evangelie roept mij, en het geeft mij recht om tot Hem te komen, en gebruik te maken van Zijn dood. De belofte is tot zovelen als de Heere roept, Hand. 2:39, en in dit opzicht is de belofte ons recht, door welke wij een eis op Christus bekomen. (3) Omdat God gebruik maakt van het ge-

predikte Woord, om zondaren aan Christus te verbinden, en hen te brengen om Hem aan te nemen. Het is waar, het is niet krachtig in zichzelf zonder de Geest, nochtans is dit het gewone middel dat God gebruikt. Hierom zegt de apostel: *De wapenen onzes krijgs zijn niet vleselijk*, ofschoon zij zwak zijn in zichzelf, *maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten,* 2Kor. 10:4. En in dit opzicht biedt het Evangelie niet alleen het leven aan, maar het brengt door Gods zegen, als een middel, het leven voort; en door Gods Geest hetzelve vergezellende, worden de zondaren gebracht om Christus aan te nemen, en om op Hem te berusten tot zaligheid. (4) Omdat dit Woord van de zondaar aangenomen, zijn vrijsprekend vonnis in zich behelst. Wanneer het zegt, indien gij gelooft, dan zult gij gerechtvaardigd en gezaligd worden, zo wordt op onderstelling van het geloof, het vonnis tot voordeel van een gelovige uitgesproken. *Gij zijt overgegaan uit den dood in het leven; omdat er geen verdoemenis is voor degenen die in Christus Jezus zijn,* Rom. 8:1.

1. Dit dient *om datgene te verklaren, hetwelk wij tevoren gemeld hebben, in dit als een oorzaak van de rechtvaardigmaking te noemen*; want ofschoon het de uitwendige instrumentele oorzaak is, zo is het nochtans een oorzaak.

2. Dit dient *om u te leren prijs te stellen op het Evangelie*. Het is het verderf van onheilige en zorgeloze zondaren, als ook van een soort ijdele en wervelzieke mensen onder ons, dat zij de verkondiging van het Evangelie als het uitwendig instrumenteel middel, dat in de rechtvaardigmaking van de zondaar te hulp komt, niet hoogachten. Doch indien zij ooit gerechtvaardigd worden, zo zullen zij aan het Evangelie gehouden en verplicht zijn, ik wil niet zeggen, altijd aan de prediking, maar nochtans zeker aan het Evangelie dat gepredikt wordt. Dit dient om aan de ene zijde diegenen te bestraffen, die geredelijk zeggen dat zij het geloof hebben, ofschoon zij nooit het Evangelie hebben gekend tot hun voordeel, die zelden komen om hetzelve te horen, en voor het prediken geen achting hebben. En aan de andere zijde dezulken die, wanneer zij aan het wankelen en waggelen raken, en tot de dwaling beginnen over te hellen, de prediking van het Evangelie verwerpen, welke zij mogelijk tevoren al in hun hart veracht hebben. Wanneer de satan dezulken hier heeft, dan schokt hij ze merendeels op en neer daar hij ze hebben wil, en hij maakt ze door zijn menigvuldig heen en weer slingeren zo wervelziek, dat zij nauwelijks zichzelf een voet schriftuurlijke grond laten om op te staan. Doch indien gij enige achting hebt voor de eer van Christus, voor het goede van uw eigen ziel, en voor uw rechtvaardigmaking voor God, zo acht het Evangelie veel; *want het is een kracht Gods tot zaligheid,* Rom. 1:16. En indien gij ooit in de hemel komt, zo zal het door dit Evangelie zijn als het uitwendige middel; die volkeren die het Evangelie nooit gehoord hebben, zullen u uitnemend goddeloos en ellendig aanzien, die hetzelve gehad, en het nochtans zo onwaardig versmaad hebt.

Om dit *gebruik* wat nader aan te dringen, zo zullen wij u enige korte besturingen omtrent hetzelve voordragen.

(1) Leeft onder een overtuiging van de noodzakelijkheid van het Evangelie; want er is of kan geen rechtvaardigmaking zijn zonder hetzelve. Het is waar, God zou een andere weg kunnen gehouden hebben, doch ondersteld zijnde dat Hij het geloof verordend heeft als het middel der rechtvaardigmaking, en dat het geloof de kennis onderstelt, zo moet de kennis noodzakelijk het horen van het Evangelie vooronderstellen. Nooit zult gij de prediking noch enige andere ordonnantie van Christus waarderen, indien gij geen noodzakelijkheid daarvan ziet, en niet weet dat zij u ten goede zijn.

(2) Zoekt te mogen weten wat het voorname einde en oogmerk is van de ordonnanties, als ook welk voordeel daardoor bekomen wordt. Velen komen tot de prediking van het Woord, alsof ze een les kwamen horen en leren, tot onderrichting van hun oordeel; sommigen om besturing te ontvangen omtrent enige bijzondere plicht; anderen om de een of andere zwarigheid opgelost te krijgen. Welke dingen wij geenszins op zichzelf afkeuren, maar liever in zoverre prijzen; doch hoe weinigen komen er daartoe als tot een middel om hun rechtvaardigmaking te bevorderen en voort te brengen, en om ze te brengen uit de staat der natuur in een staat der genade? Dit is de hoofdsom van Paulus' prediking, als ook het einde daarvan, gelijk ons de Goddelijke historieschrijver Lukas aantoont, Hand. 26:18. Om hun ogen te openen, en ze te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God. Opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in Christus.
(3) Zoekt in uw praktijk om dit oogmerk te bevorderen, namelijk, om een vredehandel te sluiten tussen God en u omtrent de rechtvaardigmaking. Wanneer gij onder het gehoor van het Woord komt, en gij ons hoort verklaren in den Naam des Heeren, dat een gelovige zondaar toegang heeft om gerechtvaardigd te worden door de toerekening van Christus' gerechtigheid, zo moest gij op het horen van deze verklaring, door een van Christus' gezanten in Zijn Naam toetreden, Deze omhelzen, en hartelijk daarmee verenigen, al was het even nu, en bij deze gelegenheid.
(4) Dit moest het grote ontwerp, zowel van leraren, als van toehoorders zijn. Van de leraren, om die weg van prediking meest te volgen, die de verborgenheid van het geloof in Christus het meeste openlegt en verklaart, en van de toehoorders, om die prediking het meeste te beminnen, niet die het hoofd vervult met kennis en begrippen, maar die het meeste dient om een vredesverdrag te helpen sluiten tussen God en u. Dit was Paulus' oogmerk in het prediken, zoals wij zien kunnen, 1Kor. 1:23,24, en hoofdst. 2:2. Hij heeft ook buiten twijfel andere dingen geleerd, doch alles dienstig gemaakt aan dit grote einde; dit is zijn groot oogmerk geweest in al zijn prediken en aandringen van andere dingen.
3. Dit dient *tot ontdekking van velen uwer.* Is dit Evangelie het uitwendige middel der rechtvaardigmaking? Beproeft dan of gij enig voordeel daardoor bekomen hebt. Gij zijt toch genegen te zeggen, dat gij in vriendschap met God staat; maar ik bid u, hoe zijt gij daartoe gekomen? Er is immers weinig verandering in uw kennis ten goede, en nog al zo weinig in uw praktijk. Gij zijt nog al zozeer genegen tot gierigheid, drinken, liegen, zweren, hoogmoed en ijdelheid, als ooit; en zijn deze dingen, meent gij, de vruchten der rechtvaardigmaking? Meent gij datgene de rechtvaardigmaking te zijn, dat niet door het Woord is, of met hetzelve geen overeenkomst heeft? Indien de Heere dit op uw harten bracht, zo zou zulks u tot ernstige gedachten brengen van uw staat. Ik vraag uw eigen consciëntie, of gij wel enig onderscheid bespeuren kunt tussen u, en tussen degenen die nooit het Evangelie gehoord hebben? Gij zijt gedoopt, en gij hoort het Evangelie verkondigen, maar helaas! deze dingen kunnen u niet rechtvaardigen, zij zijn alleen maar nuttig voor zoveel zij u leiden tot gebruikmaking van Christus Jezus. Ik vraag verder, welke uitwerking heeft het prediken op u gehad? Heeft het u van zonden overtuigd? Zo niet, hoe heeft het u dan kunnen overtuigen van gerechtigheid? Indien gij dan uw rechtvaardigmaking waarlijk vast wilt maken, zo beproeft deze bij het Woord.
(1) Wat is het geweest dat u naar de rechtvaardigmaking heeft doen zoeken? Zijt gij ooit overtuigd geweest van zonde, en dat gij deze nodig hebt gehad? En indien gij overtuigd geworden zijt, is het door het Woord geweest?

(2) Indien gij van uw zonden en ellenden overtuigd geweest zijt, waar hebt gij verlossing gezocht? Zijt gij tot het Woord gebracht, om aldaar genezing te zoeken voor uw wonden? Wat is het geweest dat u vrijheid of recht gaf om dat Woord aan te nemen? Ik weet wel, dat gij zeggen zult dat het Christus is Die in het Woord was voorgesteld, daar gij uzelf toe begeven hebt; maar welk gewicht hebt gij gelegd op Gods roeping in het Evangelie, u recht gevende om de belofte van gerechtigheid en vergeving der zonden door Christus Jezus aan te nemen? Ik weet dat er velen zijn, die ofschoon er geen roeping Gods was, evenwel stoutmoedig tot de beloften toegetreden zouden hebben. Maar zijt gij ooit, gelijk de toehoorders van Petrus, *verslagen geworden in uw harten*, zodat gij moest zeggen: *Wat zullen wij doen, mannen broeders?* En verslagen zijnde, is het wel Gods roeping, *de belofte aan u en aan uw kinderen, en aan zovelen als er de Heere onze God toe roepen zal,* voorstellende, die u gebracht heeft om op de belofte te rusten? God heeft de prediking tot dit einde ingesteld, en daarom moest gij u beproeven of gij ooit gebracht geworden zijt om naar Gods roeping om te zien, om u recht te geven om te geloven; want er is niets zekerder dan dit, namelijk dat alwaar het geloof vast en welgegrond is, hetzelve gegrond is op Gods roeping, Zijn getrouwheid vasthoudende.

Nu komen wij om meer bijzonder te spreken van het inwendige middel, of de *inwendige instrumentele oorzaak* van de rechtvaardigmaking, welke door het geloof is; want daarin is deze orde: (1) Een zondaar wordt overtuigd en gevoelig gemaakt van de zonden, en gebracht om in zijn consciëntie rekenschap te geven voor God. (2) Dan wordt Christus voorgesteld, Zichzelf stellende om des zondaars schuld op Zich te nemen, en om Gods rechtvaardigheid daarvoor te voldoen, Welke is de verdienende Oorzaak. (3) Daar is Gods aanbieding in het Evangelie, Christus' gerechtigheid aan verloren zondaren voorstellende, en ze roepende om daarvan gebruik te maken. (4) Hierop volgt het aannemen door geloof van de aanbieding, op Christus en Zijn gerechtigheid berustende, om het leven; hetwelk, om zo te spreken, de *inwendige instrumentele oorzaak* is, de uitwendige aangrijpende, en gelijk ik zei, Christus in dezelve. En dan volgt eindelijk (5) Gods toerekenen van Christus' gerechtigheid aan de zondaar, en Zijn vrijspreken van hem, uit kracht van die gerechtigheid, van de schuld van zijn zonden, alsof hij nooit gezondigd had.

Om nu van deze *inwendige instrumentele oorzaak* wat nader te spreken, moeten wij vijf dingen verklaren, welke wij geloven in de woorden ingesloten te zijn. (I) De *noodzakelijkheid* van het geloof, welke voorgesteld wordt als een middel om de rechtvaardigmaking te bekomen. (II) Het onmiddellijke *voorwerp* van het rechtvaardigmakende geloof, hetwelk is het lijden van Christus, of Christus Jezus Zelf in Zijn lijden en zielenarbeid onze schuld betalende. (III) De *daad* van het geloof omtrent dit voorwerp; hetwelk niet is een blote speculatieve kennis, of een bloot historisch geloof, maar iets dat waarlijk omtrent Christus werkzaam is, met opzicht op Zijn lijden. (IV) De vrucht of het gevolg van dit geloof, Christus en Zijn lijden aannemende, en dat is de rechtvaardigmaking. Welke niet is een zondaar rechtvaardig te maken door een inhangende gerechtigheid, maar een dadelijk ontslaan van de schuld der zonde en van Gods vloek; de verandering van deze staat hem brengende van onder de vloek, in een staat van vrede met God. (V) De *manier* hoe het geloof te hulp komt in de voortbrenging van deze weldaad; waarin wij dit algemeen zien, dat het geloof een bijzondere invloed heeft in de rechtvaardigmaking van een zondaar, die geen goed werk of enige andere genade heeft. Er is niet één van deze dingen, of het wordt in dit afvallig geslacht (waarin de satan zich krachtig opmaakt om de

waarheid te verdonkeren, gelijk de Heere die door het Evangelie zoekt te verklaren) betwist en tegengesproken. Ik zal alleen maar trachten het stellige te verklaren, om u te laten zien wat de waarheid is in deze dingen, waardoor gij ook gebracht kunt worden om die dwalingen te zien, en te verfoeien die daartegen strijden.

A. Dat alvorens iemand gerechtvaardigd en vrijgesproken wordt van de vloek, die hij door de zonde verdiend heeft, het geloof in Christus Jezus noodzakelijk is, blijkt klaar uit de woorden, en uit hetgeen wij tot verklaring daarvan gezegd hebben. Want indien het door Zijn *kennis*, of door de kennis van Hem is, dat velen gerechtvaardigd worden, dan kan het niet zijn dat zij gerechtvaardigd worden, voordat zij tot de kennis van Hem komen, en dus ook niet van eeuwigheid. Wij zullen u in het voorbijgaan twee of drie waarschuwingen voordragen, en dan zullen wij de leer bevestigen. (1) Wanneer wij van de rechtvaardigmaking spreken, zo geschiedt zulks niet ten aanzien van onze bevrijding van de smet, maar van de schuld der zonde, gelijk die ons onderworpen doet zijn aan de vloek; dit zal in het verklaren van de vrucht nader blijken. (2) Wanneer wij van het geloof spreken, zo is dat niet te verstaan, alsof dat een verklaring of bekendmaking was van onze rechtvaardigmaking; ook moest men het niet verstaan van het geloof in de hoogte van een volle verzekerdheid, en gelijk het een *Plerophorie* is; maar van het geloof, gelijk het een omhelzen van Christus Jezus is. (3) Wanneer wij van de noodzakelijkheid van het geloof spreken, met betrekking op de rechtvaardigmaking, dan is onze mening niet, alsof er zulk een volstrekte noodzakelijkheid van was in zichzelf, dat God zonder hetzelve niet zou kunnen rechtvaardigen; maar dan menen wij een noodzakelijkheid ten aanzien van de orde die God gesteld en in het Evangelie voorgedragen heeft, hetwelk is om door de kennis van Zijn Zoon velen te rechtvaardigen. Door deze aanmerkingen worden vele argumenten van onze tegenpartijders van weinig kracht, ja gans ijdel en vruchteloos gemaakt.

Om nu de leer te bevestigen, zo overweegt:

(1) Deze schriftuurplaatsen, die de rechtvaardigmaking en de vergeving der zonden uitdrukkelijk bepalen tot degenen die geloven; gelijk als Rom. 1:17: *De rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelve geopenbaard, uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.* En hoofdst. 3:24,25: *En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is; Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed,* enz. Gal. 3:22: *Maar de Schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus gegeven zou worden.* Hand. 13:38,39: *Zo zij u dan bekend, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt; en dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet Mozes; door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt.* Onderzoekt de Schrift maar, en dan zult gij bevinden dat Paulus beide deze vragen verklaart: (a) Wie wordt er gerechtvaardigd? Allen die geloven. (b) Wanneer worden zij gerechtvaardigd? Dan als zij geloven.

(2) Overweegt ook die schriftuurplaatsen, welke alle mensen voor het geloof in een staat van vloek en toorn verklaren te zijn; die zullen ons dan een tweede grond van bewijs opgeven. Gelijk als Joh. 3:18: *Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld; maar die niet gelooft, is alrede veroordeeld.* Die ligt onder het verbond der werken, en is in zichzelf veroordeeld, ofschoon God een voornemen mocht hebben om zijn staat te veranderen. Ziet ook Ef. 2:1,3: *En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden; in welken gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer we-*

reld, enz. *En wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.* En vers 8,9: *Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme.* Het is het geloof dat ons een recht geeft, hetwelk wij tevoren niet hadden. En vers 12,13. *Gedenkt dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld; maar nu in Christus Jezus, gij die eertijds verre waart, zijt nabij geworden door het bloed van Christus.*

(3) Overweegt ook, dat de Schriftuur uitdrukkelijk toont, dat het geloof de rechtvaardigmaking voorgaat, deze stellende tot een vrucht of een gevolg van het geloof, en tot welke het geloof noodzakelijk te hulp komt; gelijk al die plaatsen verklaren, welke zeggen dat wij door het geloof in Christus gerechtvaardigd worden. Als Rom. 5:1: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.* Welke plaats ziet op het te hulp komen van het geloof in de rechtvaardigmaking, met een soort van oorzakelijkheid. En Rom. 3:22: *Namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus tot allen, en over allen die geloven.* Ef. 2:8: *Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof.* Ziet dit stuk ten volle behandeld, Gal. 2:16, alwaar de apostel opzettelijk, als het ware, zichzelf zet om deze waarheid te bevestigen; want sprekende van de weg hoe een zondaar gerechtvaardigd wordt, en zich als in het dispuut begevende, zo zegt hij: *Doch wetende dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof in Christus*. In welke plaats wij drie aanmerkelijke dingen vinden om dit stuk te bewijzen:

(a) De apostel vergelijkt het te hulp komen van het geloof tot de rechtvaardigmaking in het verbond der genade, bij het te hulp komen der werken tot de rechtvaardigmaking, of de verkrijging van het leven in het verbond der werken. Gelijk de werken iemand in het verbond der werken rechtvaardigden, alzo rechtvaardigt het geloof in het verbond der genade. Nu is het zeker, dat de volbrenging der werken in het eerste verbond vooraf moest gaan, voordat iemand daardoor gerechtvaardigd kon worden; en daarom deed het gebrek van de werken Adam de rechtvaardigmaking uit de werken missen.

(b) Hij merkt het geloof aan, en hij spreekt daarvan als in de rechtvaardigmaking te hulp komende, met betrekking op Christus. En in deze zaak merkt hij het nooit aan als een genade in en op zichzelf aangemerkt; maar als op een bijzondere wijze omtrent Christus werkzaam zijnde.

(c) Hij zegt met uitgedrukte woorden: *Zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof in Christus.* Hetwelk klaar te kennen geeft, dat zij niet konden gerechtvaardigd worden eer zij geloofden. Nu kunnen wij licht zien dat de rechtvaardigmaking, die hier bedoeld wordt, die is, welke waarlijk en dadelijk is, en niet de verklaring dat iemand gerechtvaardigd is; of anders zouden ook de werken, zowel als het geloof, verklaren dat iemand gerechtvaardigd was; maar de apostel onderscheidt hier het geloof en de werken, en stelt het een tegen de andere over.

1. Dit dient tot verklaring van deze waarheid, *dat er een noodzakelijkheid is dat het geloof Christus aanneemt, en op Hem berust, eer wij gerechtvaardigd en vrijgesproken kunnen worden.* En dus vervallen beide deze dwalingen der antinomianen: (1) Dat degenen die gerechtvaardigd zijn, van eeuwigheid gerechtvaardigd zijn, en dat die nooit onder de vloek geweest zijn. (2) Dat het geloof niet noodzakelijk is tot de verkrijging van de rechtvaardigmaking, maar alleen om te weten dat men gerechtvaardigd is; en dus, zeggen

zij, dat het geloof datgene niet is, dat ons in het verbond doet ingaan, hetwelk vals is, dewijl het de voorwaarde is, op welke God in Zijn verbond de vergeving der zonden voorstelt en belooft; als blijken kan uit Joh. 3:18: *Die in Hem gelooft, wordt niet geoordeeld, maar heeft het eeuwige leven.* En Mark. 16:16: *Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden;* het geloof datgene zijnde, welk ons doet ingaan in het verbond. Want of een zondaar wordt, voordat hij in het verbond met God komt, gerechtvaardigd, hetwelk een ongerijmdheid is, en ook onbestaanbaar met Gods verbond; of het is door het geloof, dat hij in het verbond ingaat. En zo ziet men nog een derde dwaling der antinomianen omtrent de natuur des geloofs, welke hier ook ontdekt en weerlegd wordt, dat die zou wezen te geloven dat men gerechtvaardigd is. Maar dat is zo niet, zegt de apostel, *want wij hebben in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden,* Ga1. 2:16. Wij geloven, teneinde wij gerechtvaardigd zouden worden; en om te spreken gelijk de antinomianen, dat zou zeer daarop uitlopen, om zowel een algemene rechtvaardigmaking, als een algemene verlossing te drijven. Het is Gods goedertierenheid dat deze dwaling ontdekt is, en dat wij Zijn waarheid hebben, die ons aanwijst dat het geloof de rechtvaardigmaking voor moet gaan en vergezellen.

2. Dit dient *om de absolute noodzakelijkheid van het geloof en het aannemen van Christus aan te tonen.* Want indien de rechtvaardigmaking noodzakelijk is, dan is ook het geloof noodzakelijk. Indien u Christus dan gepredikt wordt, en indien door Hem allen die geloven gerechtvaardigd worden, grijpt dan, bid ik u, de aanbieding aan, ontvangt, omhelst en verenigt u daarmee, en laten uw harten zich daarvoor openen, zonder welke gij nooit verwachten kunt om gerechtvaardigd te worden voor de vierschaar Gods.

3. Dit dient *om u de noodzakelijkheid te laten zien van in Christus Jezus te geloven, en dat het alzo nodig is tot onze rechtvaardigmaking, als de dood van Christus.* Want onze rechtvaardigmaking is een vrucht, die uit verschillende oorzaken voortvloeit, en wanneer maar een enige daarvan ontbreekt, zo wordt ze verhinderd en bedorven. Er moet noodzakelijk een te hulp komen van die alle zijn, om de rechtvaardigmaking teweeg te brengen, en daarom, ofschoon er een uitnemende waardigheid in Christus' gerechtigheid is, zo is er nochtans een noodzakelijkheid des geloofs om die aan te grijpen, en om ze ons eigen te maken. Dit brengt de orde van Gods verbond mee, waarin Hij de belofte van vergeving der zonden, en van de rechtvaardigmaking, aan het geloof en de berusting op Christus verbonden heeft, en wel om deze redenen:

(1) Omdat de Heere wil, dat een zondaar weten zal hoezeer hij aan Christus verschuldigd is, daar het geloof veel aan toebrengt. Want het geloof staat niet in de weg van de vrijheid der rechtvaardigmaking, maar verheft die veeleer; want de Heere wil dat wij weten zullen, dat wij het leven van Hem ontvangen. Hem nu door het geloof niet aan te nemen, is een bewijs van de hoogste vermetelheid; daarom wordt er gezegd, Rom. 4:16: *Daarom is het uit het geloof, opdat het zij naar genade.* God heeft deze weg uitverkoren, opdat de vrijheid van Zijn genade, in het vergeven van de zonden, gezien zou worden.

(2) Omdat de Heere hierdoor een ongelovige wil laten weten, dat de reden van zijn verderf uit hemzelf is. Er zal niet één ongelovige gevonden worden, die in te brengen zal hebben, dat de schuld bij God of bij Christus gelegen heeft, omdat de rechtvaardigmaking haar is aangeboden, op voorwaarde van deze aan te nemen door het geloof. Wanneer zij nu de voorwaarde niet aannemen, zo wordt haar schuld verzwaard, door hun verwerpen van de aanbieding. Het is waar, wij handelen nu niet met degenen die de

waarheid van deze leer rechtuit ontkennen; maar helaas! wat zijn zij beter, die deze in hun praktijk loochenen, en die zorgeloos en ongevoelig leven onder het Evangelie?
Er zijn hier inzonderheid drie soorten van mensen, daar wij een woord tegen te spreken hebben.
(1) Dezulken, die gerust en zorgeloos leven, (gelijk wij zo even zeiden) alsof God niets van hen vorderde. Gelijk dezen niet weten hoe zij geboren zijn, zo weten zij ook niet hoe zij leven; en wanneer zij tot een verandering van staat en weg worden aangezet, zo hebben zij vele verschoningen, ten dele van de zondigheid van hun natuur, en ten dele van de overvloed van Gods genade, dat Hij het alles moet doen. Doch het zal u niet verschonen dat gij een zondige natuur hebt gehad, en ook genade hebt ontbroken; wie kunt gij het zulks wijten? Gij die de genade tot zorgeloosheid gebruikt, zult, indien gij zulks blijft doen, er nooit enig voordeel door ontvangen; want Hij heeft gezegd, dat Hij niemand rechtvaardigen en zaligen wil, dan een gelovige. Er is niemand anders, die de belofte van vergeving heeft; zij is niet gedaan aan iets, dat van u door uw eigen kracht, door de kracht der natuur of van de vrije wil gedaan of volbracht wordt. Maar God heeft die orde voorgesteld, en u bekend gemaakt dat gij in Christus geloven, en de aanbieding van Hem in het Evangelie aannemen moet. Verloochent dan uw eigen gerechtigheid, en begeeft u tot de gerechtigheid van Christus, anders kunt gij op geen goede gronden verwachten om gerechtvaardigd te worden.
(2) Andere begeven zich tot vele dingen, die in zichzelf goed zijn, maar tot het werk des geloofs kunnen zij nooit gebracht worden. Zij maken een soort van consciëntie van het gebed, van naar de kerk te gaan, van de Schriftuur te lezen, enz.; maar om aan het gebod van het geloof te gehoorzamen, daar geven zij geen acht op, maar kunnen zonder het geloof leven en sterven. Dit was de droevige en zielbedervende praktijk van de Joden vanouds, gelijk ons bericht wordt, Rom. 9:31,32: *Maar Israël, dat de wet der rechtvaardigheid zocht, is tot de wet der rechtvaardigheid niet gekomen. Waarom? Omdat zij die zochten niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet, want zij hebben zich gestoten aan den Steen des aanstoots.* Toen zij, als het ware, een gedeelte van de weg gegaan hadden, en tot aan de steen van het geloof kwamen, toen vielen en stieten zij zich te bersten. Hierom is het dat velen zichzelf de hemel beloven, en ook menen dat zij er iets om gedaan hebben, die nochtans nooit Christus omhelsd hebben tot rechtvaardigmaking. Maar ik moet u zeggen, al kwam gij zover in de heiligheid, als ooit iemand sedert de val van Adam, zo zou zulks u geenszins kunnen baten, indien gij het geloof in Christus verzuimt. Dit zeg ik niet om u van de plichten der heiligheid af te schrikken, dat zij verre; maar om u af te wenden van erdoor te zoeken gerechtvaardigd te worden. Betracht vrij de plichten der heiligheid, maar zoekt toch door alle middelen om in Christus en in Zijn gerechtigheid gevonden te worden, maar niet in de gerechtigheid van uw plichten, ten aanzien van uw rechtvaardigmaking. Het is waar, niemand, die maar enige kennis heeft, zal dit rechtuit belijden, dat hij op zijn plichten betrouwt; nochtans zijn er velen die zo onkundig zijn, dat zij geen onderscheid weten tussen het geloof en de werken; en er zijn er niet weinigen die een hoop hebben op de hemel, die nooit iets geweten hebben van de oefening des geloofs.
(3) Een derde soort zijn dezulken, die, omdat zij enige gemene zegeningen als blijken van Gods zorg en goedertierenheid ontvangen hebben, hun rechtvaardigmaking opmaken. Mogelijk hebben sommigen nu en dan zware overtuigingen gehad, of weleens tranen kunnen storten in het gebed of onder de predikatie; anderen hebben mogelijk enige

blijdschap gehad; en anderen dromen mogelijk van zulke en zulke hemelse dingen, en hebben daarvan, zo zij menen, in de slaap een gezicht gehad, daar enige blijdschap op gevolgd is, toen zij wakker zijn geworden; andere hebben vele verlossingen genoten, hetzij ter zee of te land, God heeft omtrent hen en hun kinderen goedertieren gehandeld in uitwendige dingen. Maar helaas! dit alles kan een ongelovige overkomen, niet een van deze dingen, noch die alle tezamen, indien er niet meer is, zullen u kunnen rechtvaardigen. Gij moest deze dingen dan liever beproeven, of zij oprecht, en blijken zijn van Gods bijzondere liefde door uw geloof. Indien het geloof in Christus daarmee gepaard gaat, dan is het wel; indien gij zeggen kunt, nadat ik geloofd heb, ben ik verzegeld met de Heilige Geest der belofte; en dat uw blijdschap gevolgd is op uw vereniging met, en uw berusten op Christus, dan hebt gij geen reden om zulks in twijfel te trekken. Maar daar zulke genietingen voor en zonder het geloof zijn, daar zijn ze gans te verdenken. Er zijn er velen van u die een menigte van dingen hebben, daar gij op vertrouwt, zonder Christus, en die u zelf nooit ernstig beproefd hebt, of gij wel waarlijk tot Hem de toevlucht genomen hebt.

4. *Wij prijzen u dit als een grond van beproeving van uzelf aan, of gij gerechtvaardigd zijt, of gij ernstig over uw zonden bedroefd geweest zijt, deze beleden, en de aanbieding van Christus' gerechtigheid omhelsd, en daar op berust hebt.* Maakt dit maar eens vast en zeker, dat gij gevoelig zijt geweest over uw zonden, dat gij van uw eigen gerechtigheid zijt afgestoten, dat gij tot Christus Jezus de toevlucht genomen hebt, en met Zijn gerechtigheid, in het Evangelie aangeboden, verenigd geworden zijt. Dan zal dit natuurlijk volgen, dat gij door Zijn kennis gerechtvaardigd zijt; dit spreekt het Woord klaar over u uit. Sommigen zullen mogelijk denken, dat dit een ruim kenmerk is; en anderen, dat het nauw is; maar het is een vast kenmerk, invoege geen andere dingen een kenmerk zijn, of zijn kunnen, dan in zoverre zij dit insluiten. Sommigen mogen er een ruim besluit uit opmaken, nochtans zal het zulk een nauw en beproevend merkteken bevonden worden, zoals andere merktekenen zijn, die wij in het eerst zo gemakkelijk niet kunnen toeeigenen; en daarom zeggen wij, dat het niet een iegelijk is die zich inbeeldt dat hij gelooft, maar die waarlijk gelooft, die dit merkteken heeft. Om dan alle misvattingen te voorkomen, zo zullen wij dit kenmerk der rechtvaardigmaking, namelijk het geloof, wat verder voorstellen.

(1) Het onderstelt een dagvaarding van iemand, om voor God te verschijnen; als ook dat er een vonnis ontdekt wordt, dat over hem wordt uitgesproken door het verbond der werken. Wat weet gij nu van deze dingen? Ik bid u, om in dezen niet zozeer naar uw licht en oordeel te antwoorden, als wel naar uw praktijk en bevinding. Welke dagvaarding en beschuldiging is u aangezegd? Hebt gij het register van uw zonden gelezen, en hebt gij uw overtredingen van de wet gezien, als ook uw verbintenis aan de vloek vanwege deze? Zo ja, wat wil dan die goede gedachte, die velen van zichzelf hebben? Juist dit is de zaak die de apostel van zichzelf zegt voor zijn bekering, Rom. 7:9: *Zonder de wet leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven.* Dat is, eer ik beschuldigd werd, en voor Gods vierschaar gedaagd was, had ik goede gedachten van mijzelf, en ik meende dat alles wel met mij stond; maar toen ik de geestelijke mening van de wet, en deszelfs wijde uitgestrektheid zag en bemerkte, toen zag ik mijzelf verloren, en toen vervielen mij die gedachten. Deze *drie* dingen gaan dan het geloof gewoonlijk voor: (a) Dat iemand een goede mening van zichzelf heeft. (b) Dat zulkeen gebracht wordt om voor Gods vierschaar te antwoorden. (c) Dat hij gebracht

wordt om het vonnis over zichzelf uit te spreken, als veroordeeld en verloren vanwege het vonnis der wet, en de vloek die hem onherroepelijk boven het hoofd hangt. Hoe is het nu met ulieden geweest ten aanzien van deze dingen? De meesten zijn van een geheel andere gesteldheid dan Paulus was, maar zij denken dat het wel genoeg met hen is, omdat zij hun verloren staat nooit gezien hebben. Doch beproeft u wel hoe het met u gesteld is, keert naar binnen, en ziet of in uzelf ooit ontdekt is een sterke genegenheid om uw eigen gerechtigheid op te richten; of gij ooit een vernederend werk der wet hebt ondervonden, of gij ooit in uw bevinding verloren zijt geweest. Zo ja, dan zijt gij de zodanige, die Christus heeft komen roepen.

(2) Overweegt ook waar gij u toe begeven hebt, om die beschuldiging te ontgaan en te beantwoorden, en waar gij heengelopen zijt, om uit die verloren staat verlost te worden? Er is geen andere remedie, dan de aanbieding van Christus' gerechtigheid in het Evangelie. Wanneer sommigen met schuld beschuldigd worden, dan begeven zij zich tot het gebed, en dat is in zoverre wel gedaan; doch indien gij hier blijft staan, en niet verder gaat, zo is het niet recht. Het is hier gelijk het met diegenen die onder de wet waren, die, wanneer zij gezondigd hadden, de offerande gebruikten, daarin berustten, en niet verder gingen; daar de ware gelovigen door de offeranden heen zagen op Christus. Maar indien gij ook zo bij het gebed en bij andere plichten blijft staan, en niet verder gaat, zo zullen deze u geen nut doen; maar weet gij wat het is tot het gebed te gaan, en op Zijn offerande te berusten, om daarin aangenaam te zijn? Ik vrees dat hier een grove onkunde van is; de meesten weten niet wat zij gedaan hebben toen zij beschuldigd werden; of indien zij iets gedaan hebben, zo hebben zij gebeden, en zo zij verder zijn gegaan, dan hebben zij op de belofte van Gods barmhartigheid gezien; doch dit is niet ver genoeg. Hoevelen zijn er niet, die hun gebed tot hun enige voorspraak hebben gesteld, en zich verstout hebben om tot Gods barmhartigheid in te dringen zonder een Middelaar?

(3) Onderstelt dat gij u tot Christus als de remedie begeven hebt; komt, beproeft u dan hoe gij met Hem verenigd zijt geworden? Waar hebt gij Hem gezocht en gevonden? Christus wordt gevonden in het Evangelie, in de bediening van het Woord; en daarom wordt dat terecht in de beschrijving van het geloof in onze Catechismus ingevoegd, dat het een berusten is op Christus, gelijk Hij ons wordt aangeboden in het Evangelie. Maar ik vrees dat velen een andere Christus hebben, (om zo te spreken) Die zij gekregen hebben zonder te weten hoe, of zonder enig gebruik te maken van het Woord of de aanbieding van het Evangelie, welke is een kracht Gods tot zaligheid, een iegelijk die gelooft, Rom. 1:16.

(4) Waarmee hebt gij Hem aangegrepen? Of hoe hebt gij omtrent Hem gehandeld? Was het door het geloof, of niet? Er zijn er velen die omtrent Hem handelen, zoals zij menen, door het gebed, niet als de verdienende oorzaak, maar als de uitwerkende oorzaak der rechtvaardigmaking; Hem biddende om genade en vergeving; maar dit is niet een aangrijpen van Christus' gerechtigheid door het geloof. Anderen denken, indien zij Hem liefhebben, dienen en behagen kunnen in de plichten, dat zij Hem dan wel bewegen zullen om hun de vergeving te geven. Hierin hebben zij als onder de hand een verbond der werken; zij willen iets doen om de Middelaar te behagen, en daar zij in tekort komen, hopen zij dat Hij het wel volmaken zal. Dit is heel gemeen in de praktijk; want vraagt de meesten, welke hoop hebt gij van de rechtvaardigmaking? Zo zullen zij antwoorden, wij verwachten die door Christus' gerechtigheid; en dat is ook in zoverre goed. Maar vraagt hun verder, hoe zij die bekomen zullen? Dan zullen zij antwoorden, dat zij alles zullen

doen wat zij kunnen, en dan hopen zij dat Hij ze genadig zal zijn. En daarom moest gij naar binnen keren, en onderzoeken of er niet heimelijk iets in uw hart is, dat deze dingen tot de grond van uw rechtvaardigmaking en aandeel aan Christus stelt. Dit alles kan en wordt ook dikwijls gevonden in degenen die niet buigen willen voor de weg der genade, noch zich onderwerpen aan de rechtvaardigheid Gods. Zij willen wel spreken van Christus' gerechtigheid, maar zij willen altijd enige vergelding doen; en zo komen zij nooit tot een verloochening van hun eigen gerechtigheid, en tot een toevlucht nemen tot de Zijne, en om deze voor te stellen als hun verdediging voor God. Blijft maar onpartijdig bij deze dingen staan, en dan zullen velen, die nu denken dat zij gelovigen zijn, bevinden dat het zo niet is, en dat zij niet gerechtvaardigd zijn door God, omdat zij die niet aannemen daar het geloof, maar als uit de werken der wet.

5. *Hier is grond voor allen die Christus verwerpen, en Hem niet door het geloof aannemen, om een gans vreselijk vonnis te verwachten, als ook een grond voor anderen, die de rechtvaardigheid zoeken door het geloof, om een gans troostvol vonnis te verwachten.*

(1) Is dit dan een waarheid, dat de rechtvaardigmaking door het geloof in Christus is? Dan zijn velen uwer niet gerechtvaardigd, en zullen ook, indien de Heere het niet genadig voorkomt, nooit gerechtvaardigd worden. Indien dit dan zo is, zo moet het een vreselijke zaak zijn niet te geloven. Indien gij weten wilt wat uw staat is, die kunt gij lezen in Joh. 3:18,36: *Die niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den Naam des eniggeboren Zone Gods. Die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar den toorn Gods blijft op hem.* Zo ook, Gal. 3:10: *Want zovelen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek; want daar is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.* Indien gij dit waarlijk geloofde, zo zouden velen moeten schrikken om te horen in welk een droevige staat zij zijn, namelijk alrede veroordeeld, en als hebbende Gods vloek en toorn op u blijvende; omdat het Woord die allen verdoemt, die niet in Christus zijn door het geloof. Dit, vrees ik, dat de staat van velen is, die geheel gerust en zorgeloos, en nochtans in achting onder ons zijn. Is het niet een droevige zaak om een schone belijdenis, en de aanbieding des levens te hebben, als ook dat er omtrent uw vrede met God gearbeid wordt, en om nochtans in een staat van vijandschap te staan met Hem? Zodat, indien u de dood binnen enige uren kwam aanvallen, gij anders niet te wachten zoudt hebben, dan de bevestiging van dit vonnis van Gods vloek over u. Wij zijn verzekerd, dat dit genoeg is om u door alle middelen op te wekken, (a) om toch te zoeken gelovigen te worden, want zonder het geloof kunt gij niet over de grenzen van de vloek komen, hetwelk u moest doen haasten, en u een noodzakelijkheid opleggen om tot Christus de toevlucht te nemen. (b) Om enige moeite te nemen, om te beproeven of gij in het geloof zijt, gelijk de apostel vermaant, 2Kor. 13:5: *Onderzoekt uzelven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven. Of kent gij uzelven niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt.* Zijn mening is, weet gij niet dat dit een waarheid is, dat gij in een verwerpelijke of onaangename staat zijt, indien Christus niet in u is; nu is Christus in niemand dan in een gelovige; moest gij dan uzelf niet beproeven of gij in het geloof, en dus ware gelovigen zijt? Er is geen andere gemene weg, om tot de zekere en troostvolle kennis daarvan te geraken, dan door zelfbeproeving; en indien gij geen gelovigen zijt, is er dan geen reden van grote aangelegenheid, om door de beproeving van uzelf tot kennis daarvan te geraken?

(2) Gelijk dit nu een grond van schrik is voor een ongelovige, zo is het ook een grond van

aanmerkelijke vertroosting voor een gelovige, die, al werd hij zelfs met Paulus ter rekenschap gevorderd als *een godslasteraar, een vervolger en een verdrukker, nochtans verwachten mag dat hij in Christus gevonden zal worden, niet hebbende zijn rechtvaardigheid, maar de rechtvaardigheid van Christus.* Het geloof in Christus zal de rechtvaardigmaking voor zulk een mens teweegbrengen; zijn gerechtigheid, door het geloof aangenomen, is Gode zo aangenaam en welbehaaglijk, als de ongerechtigheid van de zondaar Hem onbehaaglijk is. Dit is het dat David zo verheugd deed zingen, Ps. 32:1,2: *Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens dien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent.* Namelijk, door hem de gerechtigheid van Christus toe te rekenen; gelijk de Apostel dat verklaart, Rom. 4. Gelijk nu het eerste lid van dit gebruik de noodzakelijkheid van het geloof toont, om zondaren tot Christus te drijven, zo is dit lid van hetzelve een aangename drangreden, om ze tot Hem te trekken. En indien er meer gevoelige zondaren waren onder ons, wier eigen gerechtigheid ze ontviel, en die gebracht waren tot die staat, daar de stokbewaarder in was, uitroepende: *Wat zullen wij doen om zalig te worden?* Zo zou dit woord, *geloof in den Heere Jezus, en gij zult zalig worden,* velen alzo blijmoedig doen komen, als Hij kwam, niet alleen van het tipje van de tijdelijke, maar ook van de eeuwige dood. Het is door dit geloof, waardoor wij de toeleiding hebben om te staan voor God; en daarom bidden wij u ernstig, begeeft u daartoe, en tot Christus Jezus door hetzelve, tot uw rechtvaardigmaking voor God!

B. Nu komen wij om de woorden aan te merken, voor zoveel zij het onmiddellijke Voorwerp van het rechtvaardigmakende geloof voorstellen, zijnde dit de grote zaak die daarin voorkomt, namelijk, om het rechtvaardigmakende geloof, ten aanzien van deszelfs Voorwerp en vrucht, te beschrijven, als ook in deszelfs te hulp komen, om die vrucht teweeg te brengen. Hieromtrent zijn vele misvattingen en dwalingen, zowel in de leer, als in de praktijk. Het Voorwerp van dit geloof is Hem, te weten Christus Jezus, door Zijn kennis, of door de kennis van Hem, of door het geloof in Hem, gelijk andere Schriftuurplaatsen dat verklaren. Of wanneer wij de woorden wat nader inzien, zo is dit het geloof in Hem als lijdende, als voldoenende voor de zonde, als in zielenarbeid, dragende onze ongerechtigheden. Merkt of leert hier uit: *Dat de gerechtigheid van Christus Jezus, voorgesteld in de belofte van Gods vrije genade, het eigenlijke en natuurlijke voorwerp is, dat het zaligmakende en rechtvaardigmakende geloof aangrijpt, en daar het op berust.* Of, dat hetzelfde is, de zaligmakende genade des geloofs, dat de ziel rechtvaardigt, is dat geloof, hetwelk Christus Jezus, voorgesteld in Gods belofte in het Evangelie, als de gerechtigheid van een zondaar, zichzelf in het bijzonder toepast en op Hem berust. Hierom noemt de profeet het hier niet blotelijk kennis in het algemeen, maar de kennis van Hem, en wel zoals Hij in dit hoofdstuk u voorgesteld wordt, te weten als Borg voor zondaren, en als lijdende voor hun schuld. Dit zal blijken, wanneer wij die Schriftuurteksten overwegen, welke de vergeving der zonden aanbieden; want die wordt niet aangeboden dan op voorwaarde van het geloof in Hem. Ziet tot dit einde Rom. 3:22,24,25. *Namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen, en over allen die geloven. En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is; welken God voorgesteld heeft tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid,* enz.; en in hoofdst. 5:1: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.* Joh. 1:12: *Zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kin-*

deren Gods te worden, namelijk, die in Zijn Naam geloven. Alwaar wij zien dat het geloof, hetwelk de belofte van rechtvaardigmaking, en het voorrecht van de aanneming tot kinderen daar aan vastgemaakt heeft, een aannemen van Christus, en een geloven in Zijn Naam genoemd wordt.
Het kan ook verklaard en bevestigd worden uit de rede: (1) Het geloof rechtvaardigt niet, gelijk het in zichzelf aangemerkt wordt als een daad of werk, maar gelijk het betrekking heeft tot, en verenigt met Christus, als de verdienende Oorzaak der rechtvaardigmaking. (2) Ook rechtvaardigt het geloof niet gelijk het elk voorwerp beschouwt dat het Woord voorstelt; maar gelijk het opzicht heeft op Christus, aangeboden in het Evangelie, Wie het omhelst en aanneemt, omdat er niets anders is dat het gewicht van de ziel dragen kan. Daarom moet Hij als aangeboden in het Evangelie, het Voorwerp des geloofs zijn, gelijk het zaligmakende en rechtvaardigende is. (3) De voorwaarde van het verbond en van Gods aanbieding verklaart dit ook; want Gods aanbieding van de rechtvaardigmaking is niet op voorwaarde dat een zondaar Zijn Woord in het algemeen gelooft, maar dat hij in Zijn Zoon gelooft, Die Hij gezonden heeft, en Hem aanneemt; gelijk die teksten, tevoren gemeld, Joh. 3:16,18 en Mark. 16:16 aantonen, alwaar de voorwaarde voorgesteld wordt, op welke God het leven de zondaren aanbiedt. (4) Indien wij ons konden verbeelden, dat iemand alle kennis en alle geloof had, indien het geloof nochtans niet op Christus, als een Verlosser en Borg voor allen die tot Hem komen, geoefend werd, zo zou het hem niets baten, en hem niet toegerekend worden tot rechtvaardigheid; hetwelk dan ook deze waarheid bevestigt.
Het *gebruik* van deze leer dient om de natuur van het geloof te verklaren, en om ons te besturen in de praktijk. Want gelijk de papisten vele waarheden bederven, zo bederven zij ook deze waarheid, rakende de natuur van het rechtvaardigmakende geloof in deze drie dingen, in het Voorwerp, in het Onderwerp, en in de daad of oefening daarvan. Nu maar van het voorwerp van dit geloof; dat, zeggen zij, is alles wat God geopenbaard heeft, en somtijds voegen zij hun eigen overleveringen daarbij. De reden is, omdat zij het geloof geen oorzakelijkheid toeschrijven in het stuk van de rechtvaardigmaking, noch hetzelve een vermogen of plaats willen geven, als een zaak die zonderling omtrent Christus werkzaam is; maar aanzien als een gemene genade, of op zijn hoogst als een wortel of oorspronkelijke genade, die aan alle andere genaden leven geeft, maar dat Christus' gerechtigheid nooit aanneemt, hetwelk dan de weg van rechtvaardigmaking door het geloof in Hem geheel omver werpt. Want het geloof, dat Christus' gerechtigheid niet aanneemt, dat kan niet rechtvaardigen. En dat zij nu het voorwerp des geloofs zo uitgebreid stellen, daardoor ontzenuwen zij beide de onmiddellijke verdienste van Christus' gerechtigheid, en de oefening van het geloof daar op. Wij erkennen, dat er een historisch geloof van het gehele Woord van God vereist wordt; nochtans zeggen wij, dat het geloof, hetwelk rechtvaardigt, dat geloof is, hetwelk de gerechtigheid van Christus uitkipt, en dat deze aanneemt; zodat het niet ons geloven is dat de wereld gemaakt is, dat er een dag des oordeels zal zijn, dat wij geloven dat er een Zaligmaker der zondaren in de wereld gekomen is, dat Hij geleden heeft, enz., hetwelk ons rechtvaardigt. Maar het is een verenigen met, een aannemen van, en een berusten op die Zaligmaker, en een uitkippen van de belofte die Hem aanbiedt. Bijvoorbeeld, daar gezegd wordt: *Gelooft in den Heere Jezus, en gij zult zalig worden,* daar bepaalt zich het geloof bij, berustende op Hem, Die in de belofte voorgesteld wordt; hier vindt het geloof grond, daar het tevoren gans wanhopig was.
Wij mogen hetgeen wij als het voorwerp van het rechtvaardigmakende en zaligmakende

geloof hebben aan te zien, verklaren door deze drie woorden, die wij in de lering ingevoegd hebben, namelijk, *de gerechtigheid van Christus Jezus, voorgesteld in de belofte van Gods vrije genade in het Evangelie;* welke gans nodig zijn dat die hier gesteld worden, ofschoon het niet altijd noodzakelijk is dat wij uitgewikkeld zijn in onze bevatting daarvan.

(1) Het is nodig dat *Christus' gerechtigheid* hier aangetrokken wordt omdat die onze verdediging is voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid; even gelijk een schuldenaar wiens schuld door een Borg betaald is, dit heeft in te brengen, wanneer hij daarover beschuldigd wordt, dat zijn borg die betaald heeft.

(2) Het is nodig om ook dit in te voegen, voorgesteld in Gods belofte in het Evangelie; omdat, ofschoon Christus het Voorwerp van het rechtvaardigmakende geloof is, en Zijn gerechtigheid de grond is van des zondaars verdediging voor God, Gods belofte nochtans door het geloof moet aangemerkt worden, tot gebruikmaking van Christus en Zijn gerechtigheid, en als een recht geven om op Hem te berusten, en om de rechtvaardigmaking door Hem te verwachten. En zo heeft het geloof Christus' volheid, of Zijn volle en volmaakte voldoening tot zijn gerechtigheid; en Gods getrouwheid is als verbonden, dat een gelovige daardoor aangenaam zal zijn. Hierom is het dat het geloof somtijds God aanmerkt als machtig en bekwaam, en somtijds als getrouw; daarom staat er in Hebr. 7:25, dat Hij *volkomen kan zalig maken,* enz.; en in hoofdst. 11:11, *dat Sara Hem getrouw heeft geacht, Die het beloofd heeft;* waarop dan een verenigen is met de belofte, en een verwachten om datgene te ontvangen hetwelk beloofd is, alsof men een gerechtigheid had van zijn eigen. Dit is het dat de apostel noemt *de wet des geloofs,* Rom. 3:27, omdat er in de rechtvaardigmaking, behalve het betalen van de schuld, een wet vereist wordt, die de zondaar vrij verklaart. De zondaar nu Gods aanbieding en belofte hebbende, dat hij op het aannemen van Christus' gerechtigheid gerechtvaardigd zal worden, geeft te kennen, dat zijn schuld betaald is door zijn Borg, en dat hij daarom behoorde gerechtvaardigd te worden, en ook gerechtvaardigd is. En ofschoon Gods belofte nu zo eigenlijk geen wet is, nochtans noemt de apostel die zo; en die is een vaste verdediging voor de ziel, die tot Christus de toevlucht genomen heeft, invoege zij dus mag redeneren: Ik heb geen gerechtigheid van mijzelf, maar de gerechtigheid van Christus wordt mij in het Evangelie aangeboden, welke ik aangenomen heb, en nu is God getrouw om Zijn belofte aan mij te vervullen. Zo merkt het geloof Christus aan, gelijk Hij in het Evangelie wordt geopenbaard.

(3) Het is noodzakelijk dat wij er dit woord invoegen, *de belofte van Gods vrije genade,* omdat de zondaar hierdoor ziet vanwaar de belofte komt, en van welke natuur die is, hem grond gevende om de belofte en hetgeen dat daarin aangeboden wordt, aan te nemen. De belofte is uit vrije genade, en daarom wordt die altijd het verbond der genade genoemd, ziet Rom. 4:16. *Daarom is ze uit het geloof, opdat ze zij naar genade, teneinde de belofte vast zij aan al het zaad.* Want indien het niet naar genade was, zo zou een zondaar zichzelf nooit vast noch veilig kunnen achten, ook zou hij niet weten of zulk een zondaar zulk een belofte zou mogen omhelzen. Maar merkende dat de belofte uit genade, en dat zijn aangenaamheid uit genade is, gelijk dat menigmaal herhaald wordt, Ef. 1, 2, 3, zo zijn deze drie dingen het grote recht dat een zondaar heeft, om op te berusten; namelijk een volmaakte Borg en Middelaar; een getrouwe God, belovende om alle gronden van vrees en twijfeling weg te nemen; en vrije genade, die al de beschuldigingen beantwoorden, welke daar mogen inkomen om zijn vereniging met, en zijn berusten op de belofte te

verhinderen. Want indien er gevraagd mocht worden, hoe durft gij de belofte aan te nemen? Zo is het antwoord, omdat die vrij en uit genade is. Het is niet de tastelijke berg, maar het is de Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus, daar wij toe komen, enz. De genade is de oorsprong, het einde, en de voorwaarde daarvan; deze drie dingen zijn het, daar het geloof zich aan onderwerpt, en welke het voorwerp daarvan zijn, op welke het zich wagen durft, en zich ook dadelijk waagt; en deze drie dingen zijn ook geopenbaard in het Evangelie der genade Gods, Die getrouw is, en Zichzelven niet verloochenen kan. O! zondaren, mogen wij dan niet zeggen, dat indien gij gelooft, gij een goede rustplaats hebt? *Een beproefde Steen, een kostelijke Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is; wie gelooft, die zal niet haasten,* gelijk er in Jes. 48 staat; welke woorden de apostel in Rom. 9:33 aanhalende, zegt: *Een iegelijk die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.* Want daar is een algenoegzame Borg, een volle Middelaar, een getrouwe God, Die Zijn woord zal houden, een vrij verbonden belofte, die zachter is voor een verwonde ziel om zich op neer te werpen, dan enig bed van het fijnste dons is voor een vermoeid en krank lichaam. Dit is een koets, welker binnenste bespreid is met de liefde van de dochteren van Jeruzalem. Kiest dan Christus uit het Woord, zonder enig deel daarvan te verwerpen, gelooft en vertrouwt op Hem; laat het gewicht van uw ziel geheel op Hem neerkomen, dan op iets anders. Hij is machtig om hetzelve te kunnen dragen, en de Heere zal u nooit deswege beschuldigen, maar Hij zal Zijn woord gewis houden, aan allen die tot Hem de toevlucht nemen, of genomen hebben; want die in Hem gelooft wordt niet veroordeeld. O! weet dan welk een grond gij hebt om op te rusten, namelijk, het merg en de inhoud van het gehele Woord van God; Christus en Zijn volheid, God en Zijn getrouwheid, en de genade met deszelfs vrijheid. Zijn er nu wel zulke drie andere dingen? Of is het wel mogelijk dat hier enig bedrog of teleurstelling plaats kan hebben? Draalt dan niet, om het gewicht van uw ziel daarop neer te zetten, laten die het fundament van uw vrede zijn, en laten deze alle beschuldigingen die er zijn mogen wegens uw vele, of grotelijks verzwaarde zonden, beantwoorden. Omhelst alleen deze gerechtigheid door het geloof, berust op Gods getrouwheid, en op Zijn vrije belofte, om deze aan u te schenken en mede te delen. Maar o! wat zal het aan de andere zijde uw schuld niet verzwaren, die zulk een remedie, zulk een beproefde Steen, Die uitverkoren en dierbaar is, is aangeboden om op te berusten, en die er nochtans geen gebruik van hebt willen maken. Ik vermaan, ja, ik bid u derhalve, dat gij deze genade niet tevergeefs ontvangen moogt; maar dat, gelijk Christus gelegd is tot een vast Fundament, gij ook zo tot Hem komen moogt om op Hem te bouwen, teneinde gij in de dag des Heeren niet beschaamd moogt worden, wanneer allen, die niet in Hem geloofd hebben, hoe vermetel zij nu ook hun hoofden mogen opsteken, voor eeuwig beschaamd zullen worden. O! hoe gelukzalig, ja driemaal gelukzalig, zullen die allen alsdan bevonden worden, die op Hem betrouwd hebben.

Nu zullen wij een woord voordragen tot verklaring van een nieuwe kwestie, namelijk: *Of het rechtvaardigmakende geloof Christus als Zaligmaker en Priester aanneemt, dan of het Hem aanneemt niet alleen als een Priester om ons zalig te maken, maar ook als een Koning om te gebieden?* Ofschoon dit nu in de eerste opslag niet van groot gewicht schijnt, als ook geen aanmerkelijk verschil om daarop te blijven staan, zo zullen wij nochtans bevinden dat het laatste een aanmerkelijke invloed heeft om de gemene, en gelijk wij geloven de op goede gronden aangenomen leer, rakende de weg der rechtvaardigmaking, te veranderen, indien wij hetzelve zouden toelaten. En daarom zullen wij uit de tekst daar op antwoorden: Dat Christus als lijdende onze zonden dragende, en zo ook

als Zichzelf tot een offerande opofferende aangemerkt, het Voorwerp is, dat het rechtvaardigmakende geloof als zodanig aangrijpt. En daarom is het verband van deze twee dingen klaar in de tekst: *Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden*; en, *door Zijn kennis zullen velen gerechtvaardigd worden.* En het wordt nog eens daarbij gevoegd, als de reden waarom velen door Hem gerechtvaardigd zullen worden, want *Hij zal hun ongerechtigheden dragen*. Door de kennis van Hem, Die Zichzelf tot een offerande opgeofferd heeft, worden velen gerechtvaardigd, en velen worden gerechtvaardigd, omdat Hij hun ongerechtigheden draagt. Hetwelk dit bewijst, dat het geloof in zijn oefening omtrent Hem, tot rechtvaardigmaking en vergeving der zonden, Christus aanmerkt als voldoenende voor de zonden van Zijn volk. Het is waar, de ambten van Christus zijn niet verdeeld, ook is het geen waar geloof, indien het Hem niet aanneemt en gebruikt in al Zijn ambten. Maar gelijk er in ons verschillende kwaden zijn, daar Zijn ambten voor gevoegd zijn, zo moest het geloof deze aangrijpen tot genezing en wegneming van die kwaden. Hij is een Koning, een Priester en een Profeet; en het geloof grijpt Hem aan als Koning, om te gebieden, en om ons onderdanig te maken aan Hem; als een Profeet, om ons te verlichten, en onze blindheid te genezen; en als een Priester, om de Goddelijke rechtvaardigheid te voldoen, en om de vergeving der zonden te verwerven. Gelijk wij nu deze ambten niet van elkander moeten scheiden, zo moeten wij deze ook niet vermengen. Wij zijn niet gewoon te zeggen, dat ons Christus als een Profeet rechtvaardigt, noch dat Hij ons als een Priester verlicht; en daarom moeten wij ook niet zeggen, dat Hij als een Koning voor ons Gods rechtvaardigheid voldaan heeft. Dezelfde gezegende God is wijs, rechtvaardig, heilig, getrouw, barmhartig, enz., nochtans wordt Hij onderscheiden aangemerkt ten aanzien van onze bevatting en gebruikmaken van Hem naar onze noden. Zo is het ook hier; om welk te verklaren wij deze gronden zullen voordragen:

(1) De Schriftuur spreekt van Christus, en wijst ons Christus aan in Zijn lijden, als het Voorwerp van het rechtvaardigmakende geloof, gelijk als in Rom. 3:25: *Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed;* alwaar het bloed van Christus, en Hij Zelf in Zijn lijden wordt voorgesteld als het Voorwerp des geloofs. Zo ook 1Kor. 1:23: *Wij prediken Christus den Gekruiste.* 1Joh. 2:1: *Wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den Rechtvaardige. En Hij is een Verzoening voor onze zonden;* alwaar Hij voorgesteld wordt in Zijn lijden als de Verzoening, Die het geloof omhelst. Ziet ook Joh. 3:14: *En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden; opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* Alwaar Christus, als verhoogd en stervende aan het kruis, gesteld wordt als het Voorwerp van het rechtvaardigmakende geloof. Even gelijk de koperen slang, als verhoogd aan de stang het voorwerp was daar de Israëlieten op zagen, toen zij gebeten en genezen werden.

(2) Het blijkt ook uit de beschuldiging die de wet doet vanwege onze zonden, welke ons veroordeelt. Het geloof nu het middel onzer rechtvaardigmaking zijnde, en van onze vrijspraak van de schuld, zo moet het noodzakelijk zien op het betalen van de Borg van onze schuld, en dus op Zijn voldoen van alle beschuldiging, hetwelk geschied is in Zijn dood. Want Hij heeft onze schuld betaald, de straf van de wet voldaan, en is gekomen onder de vloek in het lijden van de dood, zoals klaar blijkt, Gal. 3:10, vergeleken met vers 13. Ziet ook Rom. 8:34: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is.* Dit wordt niet ingebracht als het antwoord des geloofs op de beschuldiging; de beschuldiging

kan niet geloochend worden, want wij zijn aan zovele zonden schuldig, en daarom ook aan de verdoemenis onderworpen. Maar, zegt het geloof, Christus is gestorven; het stelt Hem als tot een voldoening de dood stervende voor, tot beantwoording van de beschuldiging, en tot verkrijging van de vrijspraak.
(3) Christus is als stervende, en voldoenende aan Gods rechtvaardigheid, onze gerechtigheid; en daarom moet Hij als zodanig ook het Voorwerp des geloofs zijn, gelijk het rechtvaardigende is, en waarop het om een vrijspraak pleit voor de troon Gods. Zodat, wanneer wij komen om te pleiten, en om onze verdediging in te brengen voor de vierschaar Gods, zo is het niet dat Christus een Koning is, en ons overwonnen heeft, maar het is op deze grond, dat Hij onze Priester is, en Gods rechtvaardigheid voor ons voldaan heeft, dat Hij onze schuld betaald, en een vrijspraak voor ons verworven heeft. Hierom is het dat de apostel, sprekende van Christus' lijden, zegt: *Uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende,* Kol. 2:14. Het is Christus, als lijdende aangemerkt, Die de grond van onze vrede is, en daarom moet het geloof, gelijk het rechtvaardigt, Hem zo aanmerken. Ofschoon wij nu niet wensen beweging te maken omtrent een nodeloze zaak; wanneer wij dit nochtans maar eens tot een grond stellen, dat het rechtvaardigmakende geloof Christus als een Koning omhelst, zo zal dit moeten volgen als een reden, dat onze gehoorzaamheid aan Christus als een Koning, dezelfde invloed en oorzakelijkheid heeft in onze rechtvaardigmaking, die het geloof op Christus' voldoening als Priester berust heeft; omdat, gelijk Christus' priesterlijke bediening ons recht geeft om op Hem te berusten tot rechtvaardigmaking, Zijn koninklijk ambt, (indien het als zodanig het Voorwerp was van het rechtvaardigmakende geloof) wanneer het tot onze gehoorzaamheid omhelsd werd, zulks ook doen zou. Deze kwestie hebben wij willen melden:

(a) Opdat gij de billijkheid van deze leer mocht zien, welke in de Kerk van Christus is aangenomen, teneinde gij ook Christus moogt aanmerken als de Hogepriester van onze belijdenis, en de rechtvaardigmaking bepleiten op grond van Zijn offerande, ja, opdat gij het geloof op Hem tot dat einde oefenen zou.
(b) Opdat wij de invoering van een rechtvaardigmaking door de werken, onder wat voor een schone schijn zulks ook zou mogen geschieden, mochten stuiten; overmits de Schrift het geloof en de werken, in het stuk van onze rechtvaardigmaking, zo direct tegen elkander stelt. Want indien maar eens wordt toegelaten dat Christus als Koning het Voorwerp is van het rechtvaardigmakende geloof als zodanig, zo werpt dat de onderscheiden weg van de oefening des geloofs op Christus' gerechtigheid, ter beantwoording van de beschuldiging der wet, die een zondaar aanvalt, geheel omver. En het zou, wanneer de ziel wegens zonden beschuldigd werd, doen zoeken welke gehoorzaamheid zij Christus gegeven heeft als Koning, om die beschuldiging te beantwoorden, en haar aanzetten om op dezelfde manier de grond van haar vrede op te maken, van de een zowel als van de ander, dat is, beide van Christus' gerechtigheid, en van haar eigen gehoorzaamheid; niet alleen als een bewijs, maar als een nevengaande oorzaak; ook niet alleen naar haar eigen gevoel, maar ten aanzien van het gewrochte. Doch wij laten dit als een zaak die te beklagen is, dat daar er reeds grond genoeg is om te struikelen, vanwege onze onkunde en blindheid, men zulk een nieuwe struikelblok zou werpen in den weg van het geloof. Nu komen wij:
C. Om van *de rechtvaardigmakende daad des geloofs* te spreken, welke hier *kennis* ge-

noemd wordt, en wel de kennis van Hem, om te tonen dat het op het rechtvaardigende geloof ziet. Want indien dat zo niet was, dan zou zulks hetzelfde zijn met de gemene kennis, door welke wij elke historie van de Bijbel geloven; maar deze een rechtvaardigende kennis zijnde, moet die van een andere soort zijn. Wij zullen hier dan verklaren: (1) Waarin de rechtvaardigmakende daad des geloofs bestaat. (2) Enige misslagen daaromtrent wegnemen. En dan zullen wij tot besluit een kort woord van gebruik voordragen.
Belangende het *eerste*, zo onderstellen wij, dat er tot het rechtvaardigmakende geloof vier dingen vereist worden:
(1) Dat er een onderscheiden *kennis* is van het Voorwerp. Dit is een voorvereiste dat het geloof onderstelt, en om welke reden het geloof hier en elders de naam van kennis ontvangt, het voorvereiste gesteld voor het gevolg. Want het geloof heeft altijd kennis met zich, ofschoon de kennis niet altijd geloof heeft.
(2) Dat er een *toestemming* is aan de gekende zaak; gelijk als wanneer wij weten dat wij zondaren zijn, en dat het het bloed van Christus is dat ons van alle zonden reinigen moet, zo moeten wij de waarheid van die dingen toestemmen, gelijk de Heere Jezus zo zegt, Joh. 5:47: Indien gij Mozes' Schriften niet gelooft, hoe zult gij Mijn woorden geloven? Indien gij aan de waarheid van hetgeen hij geschreven heeft geen toestemming geeft, hoe zult gij Mijn woorden geloven? Deze beide zijn in het verstand, en indien er niet meer is, zo is er maar een historisch geloof.
(3) Wanneer de ziel weet dat zij een zondaar is, en onder de vloek ligt, dat Christus een Zaligmaker is, en dat zij door Hem de zaligheid verkrijgen kan, omdat Hij volkomen kan zalig maken, en zij deze waarheden toestemt, dan is er een goedkeuring des harten van die waarheid, welke conditioneel wordt voorgesteld en aangeboden, dat is, om Christus aan te nemen gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Dit wordt in de Schriftuur een aannemen van Hem genoemd, Joh. 1:12: *Zovelen Hem aangenomen hebben,* enz. Dit is een daad van de wil, opzicht hebbende op Christus als aangeboden; zijnde dit een voorgesteld verdrag, hetwelk de ziel zal zalig maken, daar het geloof hetzelve aanneemt.
(4) Er is ook een berusten op Christus, als een goed verdrag aangenomen zijnde; hetwelk ook een daad van de wil is, en wordt in de Schriftuur genoemd, *zich te wentelen op de Heere*, een leunen op Hem, enz. Hetwelk wij achten hetzelfde te zijn, dat Paulus zegt, Fil. 3:9: *Opdat ik in Hem gevonden worde*, enz. wanneer de ziel hier haar veiligheid plaatst, en op Christus' gerechtigheid alleen betrouwt, in onderscheiding van haar eigen.
Deze twee laatste daden zijn eigenlijk het wezen van het geloof als rechtvaardigmakende, en worden in onze Catechismus, in de beschrijving van het geloof, zeer wel uitgedrukt, wanneer zij zegt: *Het geloof is een zaligmakende genade, door welke wij Christus aannemen, en op Hem alleen berusten, gelijk Hij ons wordt aangeboden in het Evangelie.*
Dit zullen wij nu door een gelijkenis, tevoren nog eens gebruikt, ophelderen. Onderstelt een gezelschap van rebellen, die in ongenade van hun vorst vervallen, en volgens de wet aan verraad schuldig zijn. Stelt daarbij, dat des konings zoon, of enige andere hoveling, voor hen voldaan, en hun pardon en vrede verworven had, waarop dan een proclamatie uitgaat, dat indien zij hun wapenen willen afleggen en onderdanig zijn, zij dan pardon zullen ontvangen, en tot vriendschap toegelaten worden, alsof zij nooit gerebelleerd hadden. Deze rebellen moeten weten: (a) Dat er een daad van gunst besloten, en een proclamatie op zulke voorwaarden uitgegaan is. (b) Zij moeten een algemeen geloof en toestemming aan de zaak hebben, en dat het zeker is dat er zulk een zaak is. (c) Er is dan een beraadslaging van het verstand met de wil, of zij die zaak willen aannemen, en daarop

vertrouwen. En dan is er (d) een bewilliging van het hart, om de aanbieding van genade, op de voorwaarden van de proclamatie aan te nemen, en een berusten daarop; hetwelk een wagen is van hun verdediging daarop, invoege, indien zij ooit tot rekenschap gevorderd worden, zij dan van die daad van genade en gunst gebruik zullen maken, als ook van de proclamatie, tot hun verdediging en veiligheid, zich geheel vertrouwende op de getrouwheid van hem, die de proclamatie gedaan heeft, en gelovende dat hij zijn woord en belofte vervullen zal. Evenzo is het hier in de oefening van het geloof van de zondaar tot rechtvaardigmaking. Wij kunnen dit ook ophelderen in het voorbeeld van de verloren zoon, waarin wij iets van dit alles vinden. Wanneer hij in de hoogte van zijn dwaasheid en onzinnigheid was geweest in zijn natuurlijke staat, zo wordt er gezegd, *dat hij tot zichzelf kwam. Hij wist en geloofde, dat er overvloed van brood was in zijns vaders huis*, waarop hij voorneemt weer te keren. Op zijn kennis volgt zijn besluit, en zijn wil keurt zulks goed, *ik zal opstaan, en tot mijn vader gaan;* hetwelk zijn geloof van brood te zullen hebben, op voorwaarde van zijn heengaan, onderstelt. En dan volgt hetgeen daar hij zijn verdediging op grondt, *en ik zal tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd,* ik wil alles afstaan, en mij enkel tot uw genade begeven. Hetwelk ingesloten is in het woord *vader;* hij besluit om zijn verdediging hierop te gronden, en hierop keert hij weer naar huis. Doch meer bijzonder, er is nodig:

1. Een kennis van het Voorwerp daar op berust wordt, Rom. 10:14. *Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben?* Het is niet mogelijk, dat wij hetgeen geloven kunnen, hetwelk wij niet weten. Gelijk nu elke andere zaak enige dwaling in de leer en in de praktijk onderworpen is, zo is ook deze zaak. De misslag in de leer is de dwaling der papisten, welke hun weerlegging niet waardig is. Zij zeggen dan, dat de kennis tot het geloof niet noodzakelijk is; ja, sommige van hun voornaamste mannen hebben gezegd, dat het geloof beter door onkunde, dan door kennis beschreven wordt. Maar dan is het zeker, dat het geloof geen kennis zou heten, indien het liever onkunde moest genoemd worden. Doch dit beweren zij om het volk in onkunde van het Evangelie te houden, en het is ook de grond van vele andere dwalingen en van veel bedrog. Het is al eveneens, alsof een blinde wel genoeg te gaan wist in een gladde plaats, daar vele putten en strikken waren; want de kennis is niet minder nodig voor het geloof, dan ogen voor zulk een mens. De praktikale dwalingen zijn in dezen dezulke, die men in velen van ulieden vindt, welke denken dat gij wel geloven kunt, maar wanneer men u ondervraagt, dan weet gij niet wat gij geloven zult. De meesten drijven hardnekkig een ingewikkeld geloof, terwijl gij zegt dat gij het geloof hebt, en niet zeggen kunt wat het is, noch waar het op gegrond is. Maar wij zeggen, dat de kennis zo noodzakelijk is tot het geloof, dat indien die niet een gedeelte is van hetzelve, zij nochtans een noodzakelijk voorvereiste is die vooronderstelt wordt. Indien gij dan ooit voor gelovigen gehouden wilt worden, zo betracht de kennis van Christus als gekruist, tenminste in zoverre om er uw geloof op te gronden. Het is een gans jammerlijke zaak, dat zovelen de waarheid van hun geloof willen beweren en staande houden, die nochtans onkundig zijn van de fundamenten van de godsdienst. De kennis is zelfs de oorsprong en de eerste trap van het geloof, en nochtans is het nauwelijks mogelijk, om het ijdel vertrouwen van velen weg te nemen, gelijk het niet minder mogelijk is om ze tot kennis te brengen.

2. Daar wordt ook een *toestemming* van het gekende voorwerp vereist, hetwelk datgene is, dat wij het historisch geloof noemen. Namelijk, bevestigd te zijn in de algemene waarheden van het Evangelie, gelijk als dat Adam naar Gods beeld geschapen was, dat

hij gevallen is, het verbond der werken gebroken, zichzelf en al zijn nakomelingen onder de vloek gebracht heeft; dat wij door dat verbond onder de vloek zijn; dat Christus Jezus, de Zone Gods, Zichzelven volgens het verbond der verlossing tot Borg heeft aangesteld voor de uitverkorenen, dat Hij waarlijk gestorven is, en hun schuld betaald heeft; dat Zijn verdiensten in het Evangelie aangeboden worden, en dat er volgens het verbond der genade een ware bevrijding van de zonde, en een eeuwige gelukzaligheid te bekomen is in de hemel, door Hem te omhelzen. Er moet een toestemming zijn van de waarheid van deze dingen; want het is onmogelijk, dat degenen die zichzelf niet achten zondaren te zijn, en de dag des oordeels niet geloven, of dat zij aan God rekenschap zullen moeten geven, zich ooit met Christus verenigen, of op Christus' gerechtigheid vertrouwen zullen. O! ik vrees dat er maar weinig toehoorders zijn van het Evangelie, die zover in het geloof komen als de duivel, en nochtans willen zij allen Christenen zijn. Wij moesten hier aan de ene zijde de dwaling der papisten verwerpen, die het gehele wezen des geloofs in het verstand plaatsen, hetwelk nochtans wat wonders is, dewijl zij nauwelijks de kennis van de geloofde zaak noodzakelijk achten. De reden is, omdat zij geen ander te hulp komen van het geloof in de rechtvaardigmaking erkennen, dan dat hetzelve de gehoorzaamheid is aan een gebod. Zij denken dat het een plicht is, en een gehoorzamen van een gebod, om enige waarheid toe te stemmen; en daarom houden zij dit algemeen historische geloof voor het enige geloof te zijn, gelijk zij de heiligheid houden voor de enige grond van hun vrede, wanneer zij ter rekenschap gevorderd zullen worden. Dus komt het geloof als een gedeelte van hun heiligheid, maar zij erkennen geen bijzonder opzicht aan het geloof, dat de gerechtigheid van Christus aanneemt, als de onmiddellijke grond van hun vrede. Aan de andere zijde moesten wij ook dat ijdel geloof van vele belijders uitsluiten, die wel enigszins geloven al wat in de Bijbel is, zodat zij niets in twijfel trekken van hetgeen daarin gevonden wordt, maar zij weten van geen ander geloof dan dit. Doch indien dit het rechtvaardigmakende geloof is, dan hebben de duivelen hetzelve ook, want zij geloven en sidderen, zij geloven dat Christus is de Zone Gods, dat degenen die geloven niet verderven zullen, dat God getrouw is, enz. Maar dit historisch geloof is niet genoeg: (1) Omdat, gelijk ik zo even zei, het de verworpenen en duivelen kunnen hebben. (2) Omdat de Schriftuur dit soort van geloof uitdrukkelijk van het zaligmakende geloof onderscheidt. Velen werden gelovigen genoemd, *aan welke Jezus Zichzelf niet betrouwde,* gelijk er staat Joh. 2:23,24. Want ofschoon zij hetgeen Hij sprak, geloofden een waarheid te zijn, zo berustten zij niet op Hem. Zo leest men ook in de parabel, Matth. 13, van drieërlei aarde die het zaad ontvangt, hetwelk tenminste in twee soorten een soort van geloof te kennen geeft, maar de vierde soort van aarde was alleen maar goed. (3) Omdat dit geloof omtrent elke geopenbaarde waarheid op dezelfde wijze werkzaam is; gelijk als omtrent die waarheid, dat Paulus zijn reismantel te Troas gelaten heeft, en dergelijke. En op deze waarheid: *Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken,* enz., en dergelijke. Maar volgens de gronden, tevoren gemeld, zo is het geloof, gelijk het rechtvaardigt, alleen omtrent Christus werkzaam. En daarom kan deze blote toestemming van de waarheid van het Woord, het rechtvaardigmakende geloof niet zijn, omdat dit niet anders omtrent Christus werkzaam is, dan omtrent andere dingen. En daarom moet gij in uw praktijk onderscheid maken tussen de waarheid van een zaak te geloven, en tussen uw dadelijk aannemen van, en berusten op dezelve. Bijvoorbeeld, iemand stelt aan een vrouw het huwelijk voor, en de vrouw gelooft dat het ernst is, zo is er nochtans een groot onderscheid tussen dat te gelo-

ven, en haar dadelijke bewilliging om met hem te trouwen. Zo is het hier ook gelegen; iemand zou geloven kunnen dat Christus waarlijk Zichzelf aanbiedt, en dat hij nochtans ver is van Hem hartelijk aan te nemen. Of neemt het in het tevoren gemelde voorbeeld, dat enigen van die rebellen (daar wij van gesproken hebben) de proclamatie geloofden een waarheid te zijn, maar dat zij nochtans het een harde zaak oordelende om onder de banden van de heerschappij te staan, deze niet omhelzen. Indien men hier mocht tegenwerpen, dat de Schriftuur het rechtvaardigmakende geloof menigmaal noemt een geloven dat Christus de Zone Gods is, hetwelk niet anders is dan deze toestemming des geloofs, of het historisch geloof. Ik antwoord, dat wij aan te merken hebben van wie de Schriftuur daar spreekt. (a) Het waren Joden, die in het algemeen het geloof van de Messias onder zich hadden; en er is niet aan te twijfelen, of de gelovigen onder hen, gelijk als de kamerling, Martha, Maria, en anderen, hebben het geloof gehad van de voldoening van de Messias, en van hun rechtvaardigmaking door Zijn voldoening. Maar de grote kwestie onder de Joden was, of Jezus, de Zoon van Maria, de Messias was, of niet; en zulks geopenbaard en geloofd zijnde, zo volgde het andere, namelijk zij berustten op Hem als de Messias. (b) Te geloven dat Christus de Zone Gods is, sluit hun bewilliging om Christus aan te nemen niet uit, maar in; als ook hun toestemming tot, en hun overreding van die waarheid, welke toenmaals betwist werd, dat Hij waarlijk de beloofde Messias en de Zone Gods was, dan in des duivels geloven daarvan, die nooit tot zaligheid geloofd hebben, gelijk als zij deden. (4) Overweegt, dat gelijk somtijds de kennis gesteld wordt voor het geloof, deze toestemming zo ook voor hetzelve gesteld kan worden, daar nochtans meer is ingesloten, inzonderheid wanneer wij overwegen dat het geloof het geloven met het hart genoemd wordt, Rom. 10:10: *Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid.* Het geloven nu met het hart een daad zijnde van de wil, zo moeten die getuigenissen, welken het geloof voorstellen als een geloven dat Christus de Zone Gods is, noodzakelijk een vertrouwen insluiten dat daarop volgt. En daarom hebben wij zulke plaatsen nooit aan te zien, als behelsden die maar een blote toestemming, maar als een hartelijke aanneming van, en een berusten op Christus, insluitende.

3. Wat nu de *aannemende daad* des geloofs belangt, welke van de voorgaande onderscheiden is, gelijk wij in de voorbeelden, tevoren gemeld, getoond hebben, die ziet op het verbond der verlossing tussen Jehovah en de Middelaar. Die neemt de voorwaarden van het verbond aan, gelijk die voorgesteld zijn in het Evangelie, en willigt het verbond in. En gelijk God de gerechtigheid van Christus voorstelt, zo onderwerpt het zich daar aan, zeggende met Paulus, 1Tim. 1:15. *Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig*, om verwelkomd, en als zodanig te worden; waarom dan ook de gelovigen gezegd worden *de beloften niet verkregen te hebben, maar zij hebben dezelve van verre gezien, geloofd en omhelsd*, Hebr. 11:13. Dit aannemen is geen natuurlijke daad, alsof zulk een zaak ontvangen werd met de mond, of de hand van het lichaam; maar het is een daad des geloofs in het hart, geëvenaard en geschikt naar dit geestelijk verdrag of huwelijk in het verbond der genade. Het is gelijk de goedkeuring van een burgerlijk verdrag, of de bewilliging van een vrouw om een man te trouwen; gelijk als wanneer er tot zondaren gezegd wordt, gij zijt van nature dood in de zonden en misdaden, en onder Gods vloek en toorn; maar het zij u bekend, dat wij u vergeving der zonden verkondigen door het bloed van Christus. Zo merkt het geloof deze aanbieding op, en het omhelst en verwelkomt deze.

4. De vierde en laatste daad is *een berusten op Hem;* hetwelk nochtans hetzelfde geloof is, maar een andere daad daarvan. Niet alsof er een aannemen kon zijn zonder een berus-

ten, of een berusten zonder een aannemen, en alsof wij ze onderscheiden moesten ten aanzien van de tijd. Maar het geloof wordt gezegd een aannemen te zijn, gelijk het opzicht heeft op de evangelische aanbieding van Christus en Zijn voldoening; en het wordt een berusten genoemd, gelijk het opzicht heeft op Christus en Zijn voldoening, de zaak zelf die aangeboden en aangenomen wordt, ten aanzien van de beschuldiging waaronder de ziel ligt. Hier rust het geloof, en hier begeeft het zich als tot zijn enige verdediging onder beschuldiging. Het is heel bezwaarlijk om deze twee dingen te kunnen onderscheiden, of om volstrekt te zeggen, of Christus' gerechtigheid aangenomen, dan of er op berust wordt. Nochtans is dit onze verdediging, omdat wij ermee verenigen, en wij zeggen dat die twee daden van hetzelfde geloof zijn, ofschoon het hard is om te zeggen, dat de ene een vrucht is van de andere, of dat de een de ander voorgaat, tenminste ten aanzien van de tijd. Gelijk een aankondiging van vergeving aan rebellen geschiedende, zo zeggen zij, deze proclamatie bevrijdt ons van de vervolging der wet, als wij deze aannemen. En dit stellen zij tot de grond van hun verdediging, wanneer zij beschuldigd worden; dit hebben zij om op te betrouwen, en daar rusten zij op, ofschoon geen van deze daden gezegd kan worden voor of na de ander te zijn, ten aanzien van de tijd. Om dit nu wat nader te verklaren, zo merkt, dat dit rusten *lijdelijk* of *dadelijk* kan aangemerkt worden. *Lijdelijk,* ten aanzien van het berusten van een gelovige in Christus, en zijn verzekeren van zichzelf dat alles wel zal zijn; dit is niet de daad des geloofs, die vereist wordt tot rechtvaardigmaking, maar die een mens onderstelt gerechtvaardigd te zijn; want hij moet eerst gerechtvaardigd wezen, zal Hij daarin berusten kunnen. *Dadelijk,* ten aanzien van ons berusten op Hem, teneinde wij gerechtvaardigd mogen worden, gelijk de apostel zo spreekt, Gal. 2:16. Dit wordt in Jes. 56:4 *een vasthouden aan Gods verbond* genoemd. Het is een dadelijk overgeven van onszelf aan Hem, teneinde wij tot vrede, of een leunen op Hem geraken mogen. Gelijk alsof iemand op een staf willende rusten, zulks niet alleen de vrucht, namelijk zijn genieten van de rust insluit, maar ook, en wel eerst zijn leunen daarop, om rust te bekomen. Daarom wordt er gezegd, Matth. 11:28: *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.* De daad die rechtvaardigt, is deze laatste dadelijke daad, de daad van komen of leunen; en de lijdelijke daad van berusten is dat, hetwelk volgt als een vrucht daarvan. En dus oordelen wij ootmoedig het niet veilig om te zeggen, dat alwaar het geloof is, dat daar ook de verzekering is; het is veeleer een rusten op Christus, teneinde wij rust mogen hebben, als ook een grond van verdediging, wanneer wij beschuldigd mochten worden met de schuld der zonde.

Nu zullen wij, *ten tweede,* enige zwarigheden uit de weg zoeken te ruimen, gelijk als: Hier zou gevraagd kunnen worden, of er dan geen verzekering en vertrouwen is in deze dadelijke daad, of oefening des geloofs, welke deszelfs wezen is? Wij antwoorden: (a) Dat er drie soorten van vertrouwen zijn, welke verre zijn van de natuur des geloofs. En (b) dat het geloof zijn vertrouwen en verzekering niet ontbreekt, wanneer het in een rechte zin genomen wordt.

~~2.~~ a. Er zijn *drie* soorten van vertrouwen, welke verre van het geloof zijn:

(1) Dat iemand terstond gelooft dat Christus voor Hem in het bijzonder gestorven is, en dat hij daarom niet meer of anders te doen heeft, dan maar te geloven dat Christus voor hem gestorven is, en dat hij daarop gerechtvaardigd is. Want dit legt een grond voor een algemene verlossing, strijdig tegen de gehele Schriftuur, en het kan nooit een grond van aandeel zijn aan de gerechtigheid van Christus. Het onderstelt dat zulks alrede geschied

is, en het laat niet toe, dat de ziel door het geloof te hulp komt in het komen tot de toepassing. En nochtans is dit zeer gemeen onder het volk, ik geloof dat Christus voor mij gestorven is, en Zijn kostelijk bloed voor mij gestort heeft. En zolang zij deze vermetelheid kunnen vasthouden, en zich niet inlaten om te twijfelen, of zij er grond voor hebben of niet, dan denken zij dat zij geloof genoeg hebben. Doch dit is geen daad des geloofs, en het heeft geen gemeenschap met de natuur van het ware rechtvaardigmakende geloof, welke een aannemen is van Christus, als aangeboden, teneinde wij gerechtvaardigd mogen worden door Hem. Wanneer dan de Schriftuur ons tot het geloof roept, dan gebiedt zij ons om Christus aan te nemen, gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden, maar niet om terstond te geloven dat Hij voor ons in het bijzonder gestorven is. Velen worden door deze vermetelheid vervoerd, welke tot hun schade ondervinden zullen dat het anders is.

(2) Anderen menen dat het gehele geloof hierin bestaat, dat zij maar geloven dat God ze van eeuwigheid liefgehad heeft, en dat zij alrede gerechtvaardigd zijn. Dit is het antinomiaans gevoelen; dezen geloven niet opdat zij gerechtvaardigd mogen worden, gelijk als Paulus, Gal. 2:16, maar zij geloven dat zij gerechtvaardigd zijn. Dit onderstelt ook insgelijks een algemene verlossing. Dit nu aan te dringen, zou zoveel zijn, alsof wij u allen geboden om te geloven dat God u van eeuwigheid heeft liefgehad, en u van eeuwigheid gerechtvaardigd had. En dan zouden wij u gebieden om een leugen te geloven, want wij weten zeer wel uit de Heilige Schriftuur, dat God alle mensen van eeuwigheid niet liefgehad heeft; en nochtans is dit het geloof, dat velen uwer vermetel praktiseren. Wij zijn van nature in een zeker opzicht allen antinomianen, papisten en arminianen in onze praktijk, en de weg der dwaling is voor onze natuur meer aannemelijk, dan de weg der waarheid. Maar o! gij stoute en vermetele geveinsden, zult gij zo stout, zonder enige grond, Gods liefde tot u geloven? God zal u dat vertrouwen uitschudden, in hetzelve blazen, en het doen verdwijnen; gij maakt een groot geschreeuw tegen degenen die in de dwaling leven, en nochtans praktiseert gij deze om zo te spreken, met al uw macht. Wij kunnen u, door al ons prediken, niet brengen tot de kennis der waarheid, maar gij drinkt de dwaling in, eer gij deze hoort; en dat zal uw ziel bederven, indien de genade het niet voorkomt; en velen uwer zullen bevinden dat gij uzelf bedorven hebt.

(3) Een derde soort van ijdel vertrouwen is dat, hetwelk sommigen hebben, die wel niet zeggen kunnen dat zij voor tegenwoordig gerechtvaardigd zijn, maar die nochtans vertrouwen in de hemel te zullen komen, en gerechtvaardigd te worden eer zij sterven, of dat zij er bij de dood van verzekerd zullen zijn, menende wel te weten dat zij niet wanhopen zullen. Dit is ook een verfoeilijke vermetelheid, die, wanneer men daarin volhardt, al zo gevaarlijk is als een gehele wanhoop, en meer zielen verderft dan de wanhoop. Want deze zijn stil gerust in hun hoop van bevrijd te wezen van de toorn, en van verzoend met God te zijn, maar gaan nooit tot Christus om zulks te bekomen. Dit is gelijk de vermetelheid van hem, die zichzelf zegent in zijn hart, zeggende: Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen. God is genadig en barmhartig, en ik hoop dat Hij zo gestreng niet zal zijn, als men zegt dat Hij is. Dit is een verloochenen van de Heere, want Hij zegt in Zijn Woord, dat de goddelozen geen vrede zullen hebben; maar een vermetele dwaas zegt in zijn hart, ik zal immers vrede hebben. Zal nu Gods Woord gestand zijn, of het hunne? *Zij verloochenen de Heere, en zeggen, Hij is het niet, en ons zal geen kwaad overkomen,* Jer. 7:12. *Zij zeggen, des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel zijn deze.* Zij maken een schone vertoning van de ordonnanti-

en waar te nemen, *maar zij stelen, zij slaan dood, zij bedrijven overspel, en wandelen andere goden na, zeggende: Wij zijn verlost om al deze gruwelen te doen,* hoofdst. 7:4,9,10. Is dit nu geen grove verloochening van de Heere? God zal al uw ijdel vertrouwen terug drijven in uw aangezicht, en uw aangezicht doen verbleken, wanneer Hij uw beschuldiging en dagvaarding, om tot het oordeel te komen, in uw oren zal doen klinken. Deze en dergelijke soorten van vertrouwen zullen er u nooit doorhelpen; ook zijn het deze niet daar wij van spreken.

b. Nochtans zeggen wij, dat de rechte oefening des geloofs zijn eigen vertrouwen, troost en verzekering niet ontbreekt, wanneer het recht verstaan wordt; waarvan van sommigen in de beschrijving des geloofs veel wordt toegekend. Sommigen misvatten het geloof, en anderen worden misvat in hun spreken van het geloof. Sommige godgeleerden, van het geloof sprekende, noemen het een verzekering, hetzelve beschrijvende in zijn hoogte; nochtans sluiten zij gewoonlijk in de dadelijke daad des geloofs, van op Christus te rusten, en vooronderstellen die. Anderen beschrijven het door twee daden, namelijk, door een aannemen van, en een berusten op Christus; en daarom moeten wij nooit van hen denken, tenminste van velen van hen, dat zij deze verzekering ten aanzien van ons gevoel wezenlijk en volstrekt noodzakelijk stellen tot het wezen van het rechtvaardigmakende geloof. Veel minder moeten wij denken, dat zij de ware daden, van Christus aan te nemen en op Hem te rusten, ontkennen of voorbijgaan. Alleen sommigen van hen, met de papisten te doen hebbende, die het geloof in het verstand plaatsen, voegen bij de voorgaande daden een verzekerdheid des geloofs; doch wij denken ootmoedig dat dit hun misslag is; want:

(1) In die voorgaande daden is een grond van verzekering; en op de onderstelling dat de ziel Christus aanneemt en op Hem berust, zo mag zij vertrouwen dat dit een grond is die haar niet begeven zal. Een verzekering en vertrouwen, dat zij toe mag treden, of op Christus mag leunen, zonder vrees dat Hij haar begeven zal; of dat zij, zonder al vrees van gevaar, zich op Christus mogen werpen. Daarom wordt Hij genoemd een *beproefde, een uitverkoren en een dierbare Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is,* Jes. 28:16, 1Petr. 2:6. En waarlijk, dit is geen kleine grond van vertrouwen, dat wanneer een ziel tot Christus komt door het geloof, zij verzekerd mag zijn dat Hij haar niet begeven zal.

(2) Verzekerd zijnde dat wij ons aan Christus hebben overgegeven, (hetwelk onderstelt dat het geloof geoefend wordt) dan mag er in dit opzicht een vertrouwen zijn, dat Hij ons in het bijzonder niet begeven zal, 2Tim. 1:12. *Want ik weet in Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren.* Hij voegt die twee dingen tezamen, ik weet dat Hij machtig is, en dat Hij mij niet begeven zal; daarom zal ik niet beschaamd worden. Zo ook Rom. 8:38: *Ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, enz. ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere.* Indien een ziel de aanbieding aangenomen heeft, dan mag zij verzekerd zijn, dat die haar niet begeven zal.

(3) Doet hier bij, dat dit dadelijk berusten op Christus kan afgescheiden zijn van het gevoel daarvan, of van de lijdelijke daad des geloofs, of van die gerustheid welke op het berusten op Christus volgt; want er is een rusten op Christus, dat eigenlijk het geloof zelf is, en niet de vrucht daarvan. *Komt tot Mij,* zegt Christus, *en gij zult rust vinden voor uw ziel,* Matth. 11:28,29. Het komen gaat voor het vinden van rust, tenminste voor ons gevoelen daarvan. Wij moeten dit lijdelijk rusten niet vastmaken aan die andere dadelijke daad van rusten, alsof het onmogelijk was om op Christus te berusten, zonder een tegen-

woordig gevoelen van rust te genieten. Behalve dat het dit dadelijk berusten is, hetwelk ons recht tot Christus geeft, en niet het lijdelijke, Gal. 2:16: *Wij hebben in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden*; dit gaat noodzakelijk voor ons geloven dat wij gerechtvaardigd zijn.

Om dan met een woord van gebruik te sluiten, zo vermanen wij u, om minder gewicht te leggen op uw bloot denken dat gij gelooft, en op uw tegenwoordige ongegronde hoop en vrede; maar zoekt toch om dadelijk het geloof in Christus te oefenen, Hem aannemende en op Hem berustende, om tot vrede te geraken. Deze praktijk des geloofs is, om zo te spreken, het over een woord van de leer der rechtvaardigmaking, dewijl er zulk een grond van rechtvaardigmaking is voorgesteld, namelijk de gerechtigheid van Christus, en dat die u voorgesteld en aangeboden wordt. En dewijl Christus aan te nemen en op Hem te berusten, gelijk Hij voorgesteld en aangeboden is, de eigenlijke daad des geloofs is die rechtvaardigt, zodat, wanneer deze aanbieding u wordt voorgesteld, uw geloof dit verdrag aangrijpe; en wilt dan uw verdediging hierop gronden, om al de beschuldigingen die de wet en Gods rechtvaardigheid u kunnen voorstellen, te beantwoorden. Dat u een Zaligmaker voorgesteld en aangeboden is, en dat gij Hem hebt aangenomen en op Hem berust, zal een goede grond zijn om er u door te helpen, wanneer gij voor God komt; en tenzij dit niet vastgemaakt wordt, zo zal al ons prediken, en uw horen van het geloof, tot geen nut zijn.

ACHT EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:11b

Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, enz.

HET is een zaak van de grootste aangelegenheid, te weten waarom aan de kennis van Christus de rechtvaardigmaking van velen wordt toegeschreven. En waarlijk, indien wij wisten wat het voor een voorrecht en weldaad was, zo zou er niets meer betracht worden, dan te weten hoe men die bekomen zou; want dit is de eigenlijke ingang tot de heerlijkheid. Indien nu gelukzalig te zijn in de genieting van God, een voorrecht is van grote aangelegenheid, dan moet deze weldaad van de rechtvaardigmaking ook zo zijn.
Wij hebben voorgesteld om van de wijze te spreken, hoe deze weldaad toegepast wordt, namelijk door het geloof, voorgesteld onder deze uitdrukking, Zijn *kennis*, of de *kennis* van Hem. En tot dit einde hebben wij (1) gesproken van deszelfs noodzakelijkheid, tot verkrijging van de rechtvaardigmaking, dewijl God het in Zijn verbond zo geordend heeft, dat niemand gerechtvaardigd zal worden dan degenen die geloven. (2) Wij hebben ook gesproken van het Voorwerp van dit geloof, te weten, Christus Jezus, als onze Gerechtigheid en Vrede, zodat Christus inzonderheid het Voorwerp des geloofs is boven alle dingen, omdat het alleen in Christus is, daar het veiligheid vinden kan. Daarom vlucht het ook alleen tot Hem, wanneer het vervolgd wordt. (3) Wij hebben ook gehandeld van de natuur van dit geloof, of van deszelfs rechtvaardigmakende daad, zijnde zulks een toebetrouwen van de ziel van zichzelf op Christus' gerechtigheid, waarop zij het gewicht van haar vrede waagt, en hier op berust. En gelijk al de woorden van de rechtvaardigmaking van de rechten of rechtbanken ontleend zijn, waarin een beschuldiging, een vierschaar en een rechter ondersteld wordt; zo wordt ook dit berusten insgelijks daarvan ontleend. Het is zakelijk niet anders, dan dat een gedagvaarde persoon de gerechtigheid van Christus stelt tot zijn richterlijke verdediging tegen alle beschuldigingen. De inhoud van het woord, of de spreekwijze, is begrepen in Fil. 3:9: *En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid,* enz., alwaar een beschuldiging en dagvaarding ondersteld zijnde, de apostel zijn toevlucht neemt tot Christus en Zijn gerechtigheid, om in Hem gevonden te worden. Even alsof aan Paulus was gevraagd geworden: Wat zult gij in de dag des oordeels doen? Waar zult gij in die dag op vertrouwen? En hij daar op geantwoord had: Niet op mijn gerechtigheid, maar hierop, dat ik in Hem gevonden worde. Hetwelk hij verklaart door het hebben van de gerechtigheid van Christus door het geloof; welk geloof Paulus, als het ware, in deze gerechtigheid zo omringt en verbergt, alsof er geen ongerechtigheid in hem gevonden werd. Nu volgt:
D. *De vrucht of het gevolg* van dit geloof. Wanneer een ziel gejaagd geworden is, tot Christus de toevlucht genomen, en Hem omhelsd heeft, dan is de vrucht en het gevolg

daarvan, dat zij gerechtvaardigd wordt. Dit zouden wij op verschillende wijzen kunnen overwegen, van welke wij kort enige zullen voorstellen, om de zaak te verklaren. Wij mogen dan, volgens de verklaring der woorden, aanmerken:

1. *Dat er zulk een zaak is als de rechtvaardigmaking, onderscheiden van de heiligmaking*. Die weldaad van de rechtvaardigmaking volgt op het gelovig aannemen van Christus, omdat het zulk een weldaad is, die op Christus' aannemen van onze zonden volgt. *Door Zijn kennis zal Hij er velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Dat is nu de heiligmaking niet, maar die is een instorten van heiligheid in ons, en het werk van Gods Geest, Die een inwendige verandering werkt in de ziel. Wij hebben dit enigszins verklaard en bevestigd in de uitlegging van de woorden, en u getoond hoe de heiligmaking van de rechtvaardigmaking onderscheiden is; *maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd,* zegt de apostel, 1Kor. 6:11, alwaar hij die als twee onderscheiden weldaden aanmerkt. Om dit wat nader te verklaren, moeten wij twee dingen in de zonde aanmerken, welke beide door Christus moeten weggenomen worden, doch op een onderscheiden wijze. (1) Iets dat ons besmet, onrein maakt, en ongelijkvormig doet zijn met Gods beeld. Hiervandaan wordt de zonde in Gods Woord vergeleken bij *striemen, wonden, etterbuilen, maanstondige klederen en onreinheid.*

(2) Hierop volgt een schuld, waardoor wij niet alleen ondersteld worden onrein te zijn, maar onderworpen te wezen aan de bedreiging van de wet, welke zegt: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al wat er geschreven is in het Boek der wet, om dat te doen,* Gal. 3:10. Wanneer wij nu van de wegneming van deze twee dingen spreken, zo neemt de rechtvaardigmaking de schuld der zonde weg. Wanneer een zondaar vervolgd wordt door de vierschaar Gods, zo wordt hij door de toerekening van Christus' gerechtigheid, tot welke hij de toevlucht genomen heeft, vrijgesproken. De wet spreekt hem vrij, niet omdat hij zonder zonden is, maar omdat de Middelaar voor zijn zonden geleden en voldaan heeft, en hij die voldoening door het geloof aanneemt. Daarentegen neemt de heiligmaking de smet en het vuil der zonden weg, de ziel die de wonden en etterbuilen heeft, wordt gereinigd en genezen, in dit leven aanvankelijk, omdat hier op aarde geen volkomen genezing is. Het is gelijk alsof iemand, door het overtreden van de wet, zichzelf door het wonden van een ander gewond had; hier is beide schuld en mismaaktheid; schuld in het overtreden van de wet, en in zijn naaste te kwetsen en te wonden; en mismaaktheid, in het verwonden van zichzelf. Nu is de rechtvaardigmaking gelijk alsof de straf wegens de overtreding van zulk een wet niet gevorderd wordt, door de tussenkomst van een Borg in zijn plaats. En de heiligmaking is gelijk de genezing van zijn wonden, door hem enig medicijn te geven, of een pleister daarop te leggen. Zo is het hier, de rechtvaardigmaking bevrijdt ons van de schuld, en de heiligmaking geneest ons van de wonde der zonde. De val van de mens was een schuld, en door die val heeft hij zichzelf verwond; nu worden die beide van een gelovige door Christus weggenomen. Hij rechtvaardigt hem door Zijn voldoening, en Hij heiligt hem door Zijn Geest en genade.

Dit merken wij maar kort aan, *omdat het dient om alles te verklaren, wat de rechtvaardigmaking betreft.* En daarom, wanneer wij van de rechtvaardigmaking spreken door Christus' gerechtigheid, dan menen wij niet: (1) Dat ons een gerechtigheid wordt medegedeeld, en dat wij dadelijk heilig worden gemaakt; maar ons wordt de gerechtigheid van Christus toegerekend. Het vermengen van deze twee weldaden doet veel kwaad, en is niet alleen schadelijk voor de papisten, maar ook voor anderen, welke denken dat zij gerechtvaardigd zijn, wanneer zij menen een goede gestalte te hebben, welke missende, zij

hun rechtvaardigmaking in twijfel trekken en verdacht houden. (2) Wij menen ook niet, dat de gerechtigheid van Christus onze heiligmaking is, hetwelk de dwaling is van de antinomianen, die alle heiligmaking rechtvaardigmaking doen zijn; gelijk de papisten alle rechtvaardigmaking de heiligmaking noemen. En daarom moeten wij deze twee weldaden leren onderscheiden; nochtans niet zo, om ze van elkander af te scheiden.

2. Merkt ook*, dat deze vrucht, de rechtvaardigmaking, niet alleen of voornamelijk het gevoelen is, dat men gerechtvaardigd en vrijgesproken is; maar het is de dadelijke vrijspreking en vergeving zelf,* omdat deze rechtvaardigmaking, die het geloof volgt, datgene is hetwelk Christus door de arbeid van Zijn ziel, en in het dragen van onze ongerechtigheden verworven heeft, en de gerechtvaardigde persoon een recht geeft tot Hem, en hem Zijn zaad doet worden. Dit is nu niet het gevoelen dat men gerechtvaardigd is, maar dadelijk gerechtvaardigd te worden. Dus hebben wij dan een andere dwaling te vermijden, namelijk te denken dat de rechtvaardigmaking het gevoelen, of het openbaar worden is van datgene, hetwelk geschied is eer wij geboren waren; ja, van hetgeen dat al geschied is van eeuwigheid. De rechtvaardigmaking daar hier van gesproken wordt, en ons voor God doet staan, wordt gesteld tegen de werken en tegen de vloek, en bevrijdt ons daarvan. Maar het gevoelen dat men gerechtvaardigd is, is datgene niet door welke wij voor God bestaan, en dat gesteld wordt tegen de werken en tegen de vloek. En daarom moet ik deze waarschuwing doen, dat de rechtvaardigmaking niet is het gevoelen dat men gerechtvaardigd is, maar het is waarlijk zo te wezen, hetzij men het gevoelt of niet, en dat uit kracht van de gerechtigheid van Christus, door het geloof aangenomen.

3. Merkt hier voornamelijk, als de grootste zaak in deze *vrucht, dat het aangrijpen van Christus, gelijk Hij in het Evangelie aangeboden wordt, teweegbrengt, dat een zondaar voor God gerechtvaardigd, en van de schuld der zonde vrijgesproken wordt.* Dat is, wanneer een zondaar onder het gevoelen van zijn zonden gebracht wordt om Christus' gerechtigheid aan te grijpen, dan volgt er Gods vrijspreken van hem, alsof hij nooit gezondigd, en alsof hij zelf voor zijn zonden voldaan had. Hetwelk niet alleen hier wordt voorgesteld, maar ook doorgaans in de Brieven van Paulus, en is ook die rechtvaardigmaking, die tegen de werken overstaat; namelijk, wanneer een arme zondaar onder het gevoel van zijn zonden, door Gods Geest overreed wordt om de toevlucht te nemen tot, en om te berusten op de gerechtigheid van Christus, hem in het Evangelie aangeboden, waarop Gods vrijspraak van hem volgt. Deze leer is de inhoud van de tekst: *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.*

Er zullen ons, in het vervolg van deze aanmerking, verschillende dingen voorkomen, welke wij tot verklaring van die vraag uit onze Catechismus, *wat is de rechtvaardigmaking?* kort zullen openen; omdat deze leer of aanmerking van deszelfs vorm voorstelt, en die tot deze orde brengt:

(1) Een zondaar wordt hier voorondersteld onder Gods vloek te zijn, volgens Gal. 3:10: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al wat er geschreven is in het Boek der wet, om dat te doen;* dit is des mensen staat van nature.

(2) Hier wordt voorondersteld, dat Christus Borg geworden is voor uitverkoren zondaren, dat Hij hun schuld opneemt, en voor hen voldoet; en dat zij, op voorwaarde van in Hem te geloven, gerechtvaardigd, en Zijn voldoening hun toegerekend zal worden, als ook, dat de Heere Jehovah des Middelaars voldoening aanneemt, en Zich verbindt om de voorwaarde te vervullen.

(3) De Heere heeft in het Woord des Evangelies dit geopenbaard, en de weg van de

rechtvaardigmaking van een zondaar in het verbond des Evangelies en der belofte begrepen, deze aanbiedende aan allen die het horen, zeggende: *Die in den Zoon gelooft, zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben*, Joh. 3:16. *Door Dezen wordt u vergeving der zonden verkondigd, en dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes; door Dezen, een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt,* Hand. 13:38,39. Dit is de uitwendige middeloorzaak der rechtvaardigmaking, welke de weg des levens voorstelt, en ook de voorgaande onderstelt.

(4) Wanneer dit in het Evangelie geopenbaard en aangeboden wordt, dan komt Gods Geest tot de ziel van een zondaar, verlicht zijn verstand, hem overtuigende van zijn gevaar, hem drijvende tot Christus, en hem krachtig overredende om Zijn gerechtigheid, welke hem aangeboden wordt, aan te nemen; waarop dan de ziel het geloof oefent, en op Zijn gerechtigheid rust. Gelijk als wanneer Filippus tot de kamerling zei: *Indien gij van ganser harte gelooft, dan kunt gij gerechtvaardigd worden,* Hand. 8:37; zo antwoordt de ziel: *Ik geloof dat Jezus Christus de Zone Gods is*; waarop dan het verdrag gesloten wordt. En dit is de inwendige instrumentele of middeloorzaak der rechtvaardigmaking.

(5) Wanneer een zondaar Christus Jezus, gelijk Hij aangeboden is, heeft aangenomen, en op Hem berust door het geloof, dan rekent God hem de gerechtigheid van Christus toe, dan wordt de betaling van Christus en Zijn voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid, als de zijne gerekend. En uit kracht daarvan worden zijn zonden vergeven, om de verdiensten van die gerechtigheid, en hijzelf wordt als rechtvaardig gerekend en aangenomen, alsof hij nooit gezondigd hadt. En daar wordt over hem zulk een vonnis uitgesproken, als er in die woorden staat, Ps. 32:1,2: *Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, die de Heere de ongerechtigheid niet toerekent.* Als ook in deze woorden, Rom. 8:1: *Zo is er dan nu geen verdoemenis meer voor dengenen die in Christus Jezus zijn,* enz. Even gelijk er tevoren, eer hij tot Christus de toevlucht nam, een vloek tegen hem uitgesproken werd. En dit is een daad van God, de soevereine en uitwerkende Oorzaak, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid; *opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene die uit het geloof van Jezus is,* gelijk er staat in Rom. 3:26, hetwelk de eindoorzaak is.

Dit zouden wij kunnen bevestigen, ten aanzien van het stellige gedeelte, dat een zondaar door het geloof gerechtvaardigd wordt; of ten aanzien van het ontkennende gedeelte, dat er geen andere weg mogelijk is, door welke een zondaar gerechtvaardigd kan worden dan door het geloof. Zodat deze grote vrucht, op het aangrijpen van een gevoelig gemaakte zondaar van Christus' gerechtigheid, door het geloof wordt aangenomen. Ziet tot dit einde deze weinige schriftuurplaatsen maar eens in, gelijk Gal. 2:16, alwaar de apostel, in het verschil tredende, dit besluit neerstelt: *Doch wetende dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus,* enz. Alsof hij had willen zeggen: Wij zijn deze weg ingeslagen, tot verkrijging van dit einde, gelovende, *opdat wij gerechtvaardigd zouden worden.*

De apostel spreekt hier (1) van een rechtvaardigmaking door het *geloof*, die gesteld wordt tegen de *werken*; en gelijk hij die aan het geloof toeschrijft, zo ontkent hij het aan de werken. (2) Hij stelt dit uitsluitende voor, en wil niet dat er iets nevens het geloof, tenminste in de manier, in de rechtvaardigmaking te hulp komt. *Doch wetende,* zegt hij, *dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus*. (3) Hij stelt zijn eigen praktijk en dat van andere gelovigen voor: *Zo heb-*

ben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus. Alsof hij wilde zeggen: Wij zijn deze weg des geloofs ingeslagen, om voor God gerechtvaardigd te worden, hetwelk door de wet, of door de werken der wet, nooit zou kunnen geschied hebben. Ziet ook tot dit einde de vijf eerste hoofdstuken van de Brief aan de Romeinen, inzonderheid hoofdst. 3:25, alwaar hij de leer der rechtvaardigmaking in een korte schets ~~te~~ samentrekt, zeggende: *Welken God voorgesteld heeft tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden,* enz. Hier wordt de gerechtigheid van Christus een verzoening door het geloof genoemd, en het geloof komt voor als het kanaal waardoor de rechtvaardigmaking heenloopt; en in de volgende woorden worden de gelovigen voorgesteld als het voorwerp daarvan. Zo wordt dit ook in hoofdst. 4 in het voorbeeld van Abraham voorgesteld, en inzonderheid in vers 5: *Doch degene die niet werkt, maar gelooft in Hem Die de goddelozen rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.* Alwaar de apostel twee wegen voorstelt, door welke iemand zoekt gerechtvaardigd te worden. De ene is, wanneer iemand *werkt*, en om die reden zoekt gerechtvaardigd te worden; en deze weg wordt verworpen. De andere weg is, wanneer iemand geen werken heeft, of niet werkt om erdoor gerechtvaardigd te worden, maar door het *geloof* de toevlucht neemt tot de voldoening van Christus; deze weg wordt goedgekeurd, overmits het geloof van zulkeen hem gerekend wordt tot rechtvaardigheid, en de grond is van zijn vrede voor God. Dit hebben wij tevoren uit de Schriftuur verklaard, en daarom blijven wij er nu niet op staan.

Er zijn ook redenen waarom het niet anders zijn kan, wanneer wij aanmerken:

(1) Wat de mens is in zichzelf, goddeloos, weerspannig, en niets hebbende waarmee hij voor God kan komen. Wanneer deze nu een gerechtigheid bij manier van aanbieding wordt voorgesteld, en hij door genade gebracht wordt om de aanbieding van eens Anderen gerechtigheid aan te nemen, zo kan er niets bedacht worden, dat er gebracht wordt om deze aan te nemen, dan zijn geloof. Indien dan Christus' voldoening zijn rechtvaardigmaking is, en indien het het geloof is dat die voldoening aangrijpt, dan hebben wij een klare reden waarom de rechtvaardigmaking aan het geloof wordt toegeschreven.

~~2.~~ (2) Overweegt verder, dat dit het meest bevorderlijk is tot Gods einde, hetwelk is de verheerlijking van Zichzelf, inzonderheid van Zijn genade, in de rechtvaardigmaking der zondaren, in de verheerlijking van de veelvuldige rijkdom van Zijn genade. En nu is er niets dat daar meer bevorderlijk toe is, dan hetgeen dat de zondaar uitledigt; en niets ledigt de zondaar meer uit, dan het geloof; omdat dit het grote werk des geloofs is, de ziel van haar eigen grond af te brengen, en alle roem uit te sluiten, haar uit zichzelf te drijven, om in Hem gevonden te worden. Hierom staat er in Rom. 4:16: *Daarom is het uit het geloof, opdat het zij naar genade;* alsof hij zei: Indien het door iets anders was, zo kon het niet door genade zijn, maar het geloof eigent zich niets anders toe dan de gerechtigheid van Christus om op te rusten. Hij heeft de prijs betaald, en de voldoening opgebracht, en die voldoening is mijne, zegt het geloof, omdat deze mij is aangeboden, en ik gebracht ben om die aan te grijpen. En dus wordt door zulk een manier van redekaveling de mond van het schepsel gestopt, en openlijk verklaard dat de rechtvaardigmaking een vrucht is van Gods genade, en van de verdiensten van Christus.

(3) Overweegt ook, dat indien onze rechtvaardigmaking van iets anders afhing, deze niet volkomen zou kunnen zijn. Wanneer wij van de rechtvaardigmaking spreken, en die volkomen noemen, dan moeten wij dat niet verstaan alsof het geloof volkomen was, maar

dat de voldoening van Christus, welke onze gerechtigheid is, en die het geloof aangrijpt, volkomen is, ofschoon de greep van ons geloof zwak mocht wezen. Hierom is het, dat een zwakgelovige zowel gerechtvaardigd wordt als een sterkgelovige; allen die op Christus zien, al was het maar met een zwak gezicht, worden door Hem zowel gezaligd, als Abraham, omdat Zijn gerechtigheid volkomen is, welke gerechtigheid een zwakgelovige zowel omhelst als een sterke. Indien nu de rechtvaardigmaking gegrond was op iets dat in ons is, zo kon deze niet volkomen zijn; maar door Christus wordt de vergeving der zonden verkondigd, *en dat van alles waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de wet Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt.* En de een wordt zowel vrijgemaakt als de ander. Het is hier niet alsof het ene gedeelte van de schuld uitgewist werd, en niet het andere, die voor Gods gericht voorgesteld en ons toegerekend wordt, en welke het geloof als een verdediging inbrengt, volkomen is. Wij mogen het zwak en het sterk geloof bij twee advocaten vergelijken, waarvan de een machtiger en bekwamer is dan de andere; maar die nochtans beiden dezelfde zaak bepleiten voor een rechtvaardige rechter. Het sterke geloof pleit veel krachtiger, volkomener, en meer onderscheiden, maar het zwakke geloof pleit zo volkomen en onderscheiden niet; doch dewijl ze beide op dezelfde grond pleiten, zo oordeelt God de Rechter niet zozeer naar de onderscheidenheid of niet onderscheidenheid van het pleiten, maar naar de verdediging of reden die ingebracht wordt. En zo spreekt Hij die beiden gelijkelijk vrij, en de zwakgelovige wordt zo volkomen gerechtvaardigd, als de sterkgelovige.

De *gebruiken* van deze leer zijn gans vertroostende.

1. *Gebruik*. Dit dient tot onze *besturing*. Indien iemand hier mocht vragen, hoe hij gerechtvaardigd zal worden? Zo antwoordt deze leer, door het geloof in Christus Jezus; door uw zonden te belijden, en door Christus' gerechtigheid, u in het Evangelie aangeboden, aan te nemen; en die te stellen tot uw verdediging voor God. Is dit niet een les die waardig is geleerd te worden? Dit is het dat het gehele Woord van God bedoelt, namelijk, om u te onderwijzen hoe gij uw vrede met Hem zult maken; het is door de kennis van Christus, of door het geloof in, en het berusten op Hem, gelijk Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Dit kan nu niet anders dan een vaste en een zekere weg van rechtvaardigmaking zijn, omdat wij er Gods Woord voor hebben. Zij is gegrond op Gods rechtvaardigheid, en op het verbond, dat tussen God en de Middelaar is. Ook hebben wij de bevinding van al de heiligen, die dit bevestigen: Abraham voor de wet, David onder de wet, en Paulus na deze onder het Evangelie; zij werden allen op één en dezelfde weg geleid. Hier moest gij acht op geven, niet alleen als de grote kwestie in het catechiseren, maar als de grond daar gij uw vrede op bouwt indien gij sterven moest. Er is een volmaakte gerechtigheid in Christus, welke u wordt aangeboden in het Evangelie, op voorwaarde dat gij Hem aanneemt gelijk Hij u wordt aangeboden; en indien gij Hem zo aanneemt, dan zal deze de uwe zijn, en dan zult gij voor het gericht Gods vrijgesproken worden. De gerechtigheid van Christus zal zo krachtdadig zijn tot uw rechtvaardigmaking, alsof die inhangende was in uzelf; het geloof zal u met Hem verenigen, en u met Hem één maken. Kortom, gij moet allen voor Gods gericht komen, en er zijn maar twee verdedigingen, welke daar kunnen voorgesteld worden; of iets in uzelven, gelijk uw liefde, goed gedrag en plichten; of om uw zonden te belijden, uzelf te veroordelen, tot Christus de toevlucht te nemen, en om Zijn gerechtigheid voor te stellen als de gerechtigheid van de Borg, Die uw schuld betaald heeft. Naar dat gij nu de ene of de andere weg inslaat, zo moogt gij verwachten om gerechtvaardigd te worden, of niet; en deze leer verwerpt de een, en zij

omhelst en bevestigt de andere, die door het geloof is.
2. *Gebruik*. (Hetwelk het grote gebruik is van deze gehele leer) Hier wordt een grond voorgesteld, voor allen die gerechtvaardigd willen worden, hoe zij daartoe geraken zullen; als ook een *recht,* om de rechtvaardigmaking voor te stellen als een zaak die verkrijgbaar is door het geloof in Hem. Deze wordt u op deze voorwaarde aangeboden, en daarom bid ik u om de aanbieding toch te omhelzen. Indien dit de weg van rechtvaardigmaking is, zo slaat die weg dan in; dewijl er een volstrekte noodzakelijkheid is van het geloof, in allen die gerechtvaardigd willen worden, zo zoekt het toch vast en zeker te maken, dat gij waarlijk tot Christus de toevlucht genomen hebt, en dat het Zijn gerechtigheid is, welke gij tot uw verdediging brengt voor de vierschaar van Gods rechtvaardigheid. Wij zullen dit gebruik in deze twee dingen uitbrengen:
(1) Wanneer er van Christus in het Evangelie gesproken wordt, zo wilt Hem toch door het geloof aannemen. En indien gij weten wilt wat dit is, zo arbeidt: (a) Om het onderscheid te weten tussen de eigen gerechtigheid, en de gerechtigheid die door het geloof is. Want velen zijn zo onkundig, dat zij noch de ene, noch de andere kennen, of tenminste het onderscheid niet tussen de ene en de andere. (b) Wanneer gij het onderscheid hebt leren kennen tussen die twee, en ernstig overweegt waar gij u op vertrouwen wilt als gij voor God komt, verwerpt en verloochent dan met verontwaardiging uw eigen gerechtigheid, en grijpt de gerechtigheid van Christus aan. Hier zal het geloof een tweevoudig werk hebben, om aan de ene zijde de eigen gerechtigheid te verwerpen, en om aan de andere zijde op de gerechtigheid van Christus alleen te berusten, volgens Fil. 3:9: *En in Hem gevonden worden, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof.* (c) Wanneer gij bekwaam gemaakt zijt om uw eigen gerechtigheid te verwerpen, en om die van Christus aan te nemen, dan is er een noodzakelijkheid om uzelf daarin te verbergen, zodat gij zelfs niet in uw omzwervende gedachten daar buiten gevonden wordt. Dit zinspeelt op de vrijstad, waarin iemand gekomen zijnde, en daarin blijvende, veilig was; maar wanneer hij te eniger tijd daarbuiten gevonden werd, dan was hij in gevaar om door de bloedwreker gedood te worden; waardoor niet alleen de daad des geloofs, die tot Christus de toevlucht neemt, wordt voorgesteld, maar ook het blijven in Hem, zijnde in Hem verborgen, en zichzelf in Hem verwerende, zijn verdediging bepleitende op die grond. Er kan in een vlaag van zware overtuiging een soort van verloochening van onze eigen gerechtigheid zijn, maar wanneer die over is, dan beginnen wij enig behagen te krijgen in hetgeen wij gedaan hebben; en zo vergeten wij de gerechtigheid van Christus, en vertrouwen op onszelf. Dat is in een zeker opzicht een komen uit Christus onze Vrijstad, indien wij anders ooit in Hem geweest zijn. Het geloof, gelijk dat tot Christus de toevlucht neemt, zo bevestigt het zich in Christus, daar het alleen de beproeving durft uitstaan.
(2) Wij prijzen u ook dit aan als de grote grond van uw vrede en hoop, namelijk om te beproeven of gij in het geloof zijt, of niet. Het is waar, er worden er velen in deze bedrogen, denkende dat zij in het geloof zijn, wanneer zij daar niet in zijn; en anderen trekken wederom hun geloof in twijfel, als ook hun rechtvaardigmaking, zonder enige gegronde reden. Nochtans is het niet onmogelijk, om tot klaarheid van ons aandeel aan Christus te geraken, of tot enige vaste en troostvolle hoop en verzekering van God te zullen genieten, tenzij men in het geloof is, en waarlijk tot Christus de toevlucht genomen heeft; hetwelk niet bekomen kan worden zonder onderzoek en beproeving. De kenmerken die ons ge-

loof verklaren, verklaren ook onze rechtvaardigmaking, en ook de beloofde verlossing. Indien dan het geloof zulk een bewijs is van de rechtvaardigmaking, en van een welgegronde hoop op de hemel, is er dan geen reden om deze ernstig en dikwijls te beproeven, opdat gij weten mocht of gij in het geloof zijt, of niet? Hierom is het dat de apostel deze vermaning verdubbelt, zeggende: *Onderzoekt uzelven, of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven; of kent gij uzelven niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij gij enigszins verwerpelijk zijt*, 2Kor. 13:5. Dit dringen wij des te liever aan, omdat, indien gij meer ernstig waart in de beproeving, er dan door Gods zegen meer geloof zijn zou in sommigen, en minder vermetelheid in anderen. En die het geloof hadden, zouden meer vrede en vertroosting daarin hebben. Doch hetgeen dat velen zich met een inbeelding doet vergenoegen, in plaats van het geloof, is dat zij het niet beproeven; en hetgeen dat anderen, die het geloof hebben, de vrede doet missen en in veel angst en bekommering doet leven, is, dat zij hun geloof niet meer beproeven. Deze zijn dan de twee voorname stukken van de plicht van een gelovige, dat hij door het geloof Christus *aanneemt* en op Hem berust; en om door *zelfbeproeving* het klaar te maken dat hij een gelovige is. Ook zijn deze twee stukken de grote uitslag van deze gehele leer, dat die ons overreden om te geloven, en om ons te overreden dat wij ons benaarstigen om verzekerd en klaar te zijn dat wij geloven, opdat wij daardoor vertroost mogen worden.

E. De laatste zaak, die wij voorgesteld hebben van het middel der rechtvaardigmaking, namelijk het geloof, is de manier hoe het in de voortbrenging van deze weldaad te hulp komt. Weinigen of geen hebben ooit ontkend dat het geloof niet noodzakelijk is tot verkrijging van de rechtvaardigmaking; ook moeten allen die het Woord van God met enige aandacht lezen, er zulk een indruk van hebben. Maar de grote zaak, waarin het onderscheid gelegen is, en waarin de mensen zich misdragen, is in de toeschrijving aan het geloof, en in de rechte of verkeerde manier van deszelfs invloed of te hulp komen in het verkrijgen van de rechtvaardigmaking. Ofschoon nu deze dingen in de eerste opslag enkel speculatieve kundigheden schijnen, en de praktijk van een Christen niet te raken, zo is er nochtans geen dwaling in de leer, of er is ook iets van in de praktijk, dat zijn invloed daardoor ontvangt. Ook is het der mensen genegenheid om in de praktijk te dwalen, die hun de dwaling in de leer doet omhelzen. Wij zullen hieromtrent twee algemene dingen voordragen.

1. Dat het *geloof* een bijzondere wijze van invloed of te hulp komen heeft in het verkrijgen van de rechtvaardigmaking, welke aan geen andere genade of werk, ja ook aan het geloof zelf niet, als een werk aangemerkt, eigen is. En daarom wordt de rechtvaardigmaking van velen hun toegebracht door de kennis, of door het geloof in Hem, dat is, door het geloof in Christus, als alle andere dingen uitsluitende. Het is door het geloof dat de rechtvaardigmaking bekomen en toegepast wordt, en het is door het geloof dat wij een recht tot, en een aandeel daaraan bekomen.

2. Dat, hoewel het *geloof in de rechtvaardigmaking* te hulp komt, het nochtans niet is wegens het geloof zelf, of uit hoofde van enige kracht die het in zichzelf heeft, dat het rechtvaardigt; maar gelijk het Christus, het Voorwerp daarvan, aangrijpt. Daarom wordt het gezegd te zijn door de *kennis* van Hem, of door het geloof in Hem. Het is door het aannemen van Hem, door het verenigen met Hem, en het berusten op Hem, dat wij gerechtvaardigd worden.

Wij zullen beide deze dingen kort verklaren, en dan van die beide tezamen enig praktikaal gebruik maken.

A. Wij zeggen dan, dat er in de rechtvaardigmaking iets aan het geloof wordt toegeschreven, hetwelk aan niets anders toegeëigend kan worden, gelijk dat in vele schriftuurlijke spreekwijzen, en ook in deze tekst te kennen wordt gegeven, in zoverre er gezegd wordt, dat door *Zijn kennis,* of door *het geloof in Hem*, velen gerechtvaardigd worden. En daarom, wanneer wij gezegd worden door het geloof gerechtvaardigd te zijn, dan zeggen wij dat het geloof een bijzondere wijze van te hulp komen heeft tot verkrijging der rechtvaardigmaking, die aan geen andere genade, gelijk als de bekering, de liefde, de zachtmoedigheid, de lijdzaamheid, enz. kan toegeschreven worden; gelijk ook aan geen ander werk, van het gebed, aalmoezen geven, of enige andere goede werken, hoe ook genaamd. Om dit te bevestigen, zo merkt:

a. Dat wij gezegd worden gerechtvaardigd te zijn door het geloof, in tegenstelling van de werken; en er wordt aan het geloof iets toegeschreven, dat aan de werken ontkend wordt. Dit is in het algemeen klaar in de Brieven aan de Romeinen en de Galaten, inzonderheid Rom. 4:1-5: *Wat zullen wij dan zeggen, dat Abraham onze vader verkregen heeft naar het vlees? Want indien Abraham uit de werken gerechtvaardigd is, zo heeft hij roem, maar niet bij God; want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend. Nu, dengene die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld. Doch dengene die niet werkt, maar gelooft in Hem Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.* Alwaar de apostel op de allerklaarste en meest overtuigende wijze het geloven en het werken tegen elkander over stelt. En Gal. 2:16: *Doch wetende dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof in Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof in Christus, en niet uit de werken der wet.* Alwaar de apostel geen opzettelijker noch krachtiger onderscheid tussen twee dingen maken kan, dan hij doet tussen de rechtvaardigmaking door de werken, en tussen de rechtvaardigmaking door het geloof. Ook kan er niet gezegd worden, dat de apostel in deze redenering de werken alleen uitsluit ten aanzien van verdienstelijkheid, of dat hij alleen op de werken van de ceremoniële wet zien zou. Neen, hij stelt het geloof tegen alle werken over, en ook tegen de werken in allerlei opzichten, hoe ook genaamd, als met elkander onbestaanbaar. Het zijn geen een of twee soorten van werken, maar alle soorten van werken der wet, welke uitgesloten worden. Nu kunnen er geen andere werken zijn, dan die in de wet geboden zijn, die uitgesloten worden; indien de apostel die dan alle uitsluit, door welke werken worden wij dan gerechtvaardigd?

b. Overweegt de bijzondere spreekwijze, die de Schriftuur tot dit einde gebruikt; want daar er gezegd wordt dat wij door het geloof gerechtvaardigd worden, daar wordt aan het geloof een soort van oorzakelijkheid toegeschreven, die aan geen andere genade of werk toegeëigend kan worden. Hierom wordt de gerechtigheid van Christus *de rechtvaardigheid des geloofs genoemd*, Rom. 5:9; en wij worden gezegd gerechtvaardigd te worden *door het geloof in Zijn bloed*, hoofdst. 4:13. Zie ook Fil. 3:8,9: *Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere, om Wiens wil ik alle dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worden, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof.* En Rom. 3:25: *Welken God voorgesteld heeft tot een*

Verzoening door het geloof in Zijn bloed. Er zijn vele zulke plaatsen en spreekwijzen in de Schriftuur, welke waarlijk wonderlijk zouden voorkomen, wanneer die van een gerechtigheid der werken, of door de werken verklaard werden.
c. Merkt ook hoe de apostel de twee verbonden tegen elkander over stelt, het verbond der werken, dat met Adam, en het verbond der genade, dat met de gelovigen in Christus gemaakt is, gelijk als Rom. 10:5,6. *Want Mozes beschrijft de rechtvaardigheid die uit de wet is, zeggende: De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven.* De rechtvaardigheid der wet spreekt van een doen, door welke wij gerechtvaardigd worden. *Maar de rechtvaardigheid die uit het geloof is, spreekt aldus: Zegt niet in uw hart, wie zal in den hemel opklimmen, enz.; maar wat zegt ze? Nabij u is het woord, in uw mond, en in uw hart. Dit is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken, namelijk indien gij met uw mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart geloven, dat Hem God uit den doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden.* Alwaar de apostel de twee verbonden tegen elkander over stelt, niet alleen ten aanzien van verdienste, alsof het ene onbestaanbaar was met genade, en het andere niet; maar hij stelt ze tegen elkander over in dit opzicht, dat de gerechtigheid van het ene verbond in doen of in werken bestaat, en dat de gerechtigheid van het andere door geloven is. En daarom zo is, volgens deze tegenstelling, al wat een mens doet of werkt, de grond van zijn vrede of rechtvaardigmaking voor God niet, omdat de rechtvaardigheid van zijn werken de conditie is van het verbond der werken; maar de rechtvaardigheid van het verbond der genade is van een geheel andere natuur, namelijk een *geloven in Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt.*
d. Overweegt ook dat de zaak, die de grond is van onze rechtvaardigmaking voor God, de gerechtigheid van Christus is, inhangende in Zichzelven, en aan ons toegerekend door het geloof, tot bedekking van onze naaktheid, omdat Hij als onze Borg de schuld betaald heeft. Hieruit volgt nu, dat het geloof een andere invloed heeft op de rechtvaardigmaking, dan enig ander ding hebben kan; omdat het het geloof is, hetwelk die gerechtigheid aanneemt en aandoet, hetwelk geen ander ding doen kan. *Opdat ik in Hem gevonden worde*, zegt de apostel, niet hebbende mijn gerechtigheid, maar de rechtvaardigheid die door het geloof van Christus is; zodat in Hem te zijn, is zijn rechtvaardigheid te hebben, en deze rechtvaardigheid wordt door het geloof aangedaan.

Ontvangt nu kort deze *twee waarschuwingen,* eer wij tot de tweede zaak van de leer overgaan.
(1) Wanneer wij van de zonderlingheid van de *tehulpkoming* van het geloof in de rechtvaardigmaking spreken, zoals geen andere genade of werk zulks doet, dan bedoelen wij daardoor niet om de noodzakelijkheid der bekering, of van andere genaden en goede werken te verzwakken of te verwerpen, welke gedachte, om zulks te doen, wij haten en verfoeien; maar om elk haar eigen en rechte plaats te geven. En daarom is het een snode lastering om te zeggen, dat wij leren en vaststellen dat de oefening en de praktijk der heiligheid en goede werken niet noodzakelijk is; want wij verwerpen deze maar alleen in dit opzicht, dat wanneer wij voor God komen, onze heiligheid of goede werken Hem niet voorgesteld moeten worden als de grond van onze rechtvaardigmaking en vrijspraak, maar alleen de gerechtigheid van Christus, die het geloof aanneemt. En hierin zeggen wij dat het geloof zonderling te hulp komt, zoals geen andere genaden zulks doen, omdat het geschikt is met een welvoeglijkheid om de gerechtigheid van Christus aan te nemen en toe te passen, dat geen andere genade heeft. Even gelijk wij zeggen dat een mens alleen

met zijn ogen ziet, hetwelk hij nochtans niet zou kunnen doen, indien hij geen hoofd, hersenen, enz. had. Ofschoon nu ook zo het geloof en de heiligheid niet van elkander afgescheiden zijn, zo is nochtans het geloof alleen het oog der ziel, dat de gerechtigheid van Christus ziet en omhelst.
(2) Wanneer wij van de goede werken spreken, dan spreken wij er zo van, gelijk de apostel doet, Tit. 3:5, daar hij zegt: *Niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid heeft Hij ons zalig gemaakt.* En wij verstaan door goede werken, die in het stuk der rechtvaardigmaking ontkend wordt, alles wat door ons gedaan wordt; niet maar alleen enige dingen uitsluitende, die in onze blindheid voor de bekering daarvoor gehouden werden, gelijk als aalmoezen en dergelijke, maar gelijk wij gezegd hebben, al wat ons eigen doen is.
B. De tweede zaak is, dat deze bijzondere tehulpkoming van het geloof in de rechtvaardigmaking niet is wegens enige kracht in het geloof zelf, of van het geloof gelijk het onze daad is; maar gelijk het omtrent Christus, deszelfs Voorwerp, geoefend wordt. En daarom, wanneer er in Rom. 4:3 gezegd wordt: *Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid,* zo is de mening niet, alsof God zijn geloof als een daad of werk voor zijn rechtvaardigheid gehouden heeft, en dat het als een volmaakte genade gerekend werd. Maar de zin is, dat Christus Jezus, het beloofde Zaad, door het geloof aangenomen, of zijn begeven van zichzelf tot de gerechtigheid van Christus, voorgesteld in de belofte, hem gerekend is tot rechtvaardigheid, alsof hij een inhangende gerechtigheid gehad had van zijn eigen. En zo wordt het geloof toegerekend, niet ten aanzien van deszelfs daad, maar ten aanzien van deszelfs Voorwerp. Door zijn vereniging met Christus door het geloof, werd de voldoening van Christus de zijne. Om dit wat op te helderen, zo overweegt:
(1) Dat het geloof, als een genade in ons aangemerkt, ons niet tot rechtvaardigheid kan toegerekend worden, want in dit opzicht is het een werk, en wordt als zodanig, door des apostels tegenstelling van genade en werken uitgesloten. Het moet derhalve het geloof zijn, als werkzaam zijnde omtrent deszelfs voorwerp.
(2) Overweegt verder, dat door Christus gerechtvaardigd te worden, of door Zijn bloed of door het geloof gerechtvaardigd te worden, in de Schriftuur één en hetzelfde is; omdat, wanneer wij door Christus, of door Zijn bloed gezegd worden gerechtvaardigd te worden, het dan Christus en Zijn bloed door het geloof aangenomen, insluit. En daarom wordt somtijds *Christus,* somtijds het *geloof* onze rechtvaardigheid genoemd; want gelijk Christus, als lijdende en voldoenende, de verdienende Oorzaak is van onze rechtvaardigmaking, zo is ook het geloof, de voldoening van Christus, die onze gerechtigheid is, aannemende, de instrumentele oorzaak. Beide zijn ze noodzakelijk, elk in zijn eigen weg; Christus' gerechtigheid sluit het geloof in, en het geloof sluit Christus en Zijn gerechtigheid in, en beide sluiten zij elkander noodzakelijk in.
(3) Overweegt ook de spreekwijzen, die tot dit einde in de Schriftuur gebruikt worden. Gelijk als daar wij gezegd worden door het geloof gerechtvaardigd te worden, daar heeft het altijd zijn opzicht op Christus. En als wij gezegd worden Christus Jezus door het geloof aan te doen, zo is dat niet het geloof, aangemerkt als een gerechtigheid in zichzelf, maar als werkzaam omtrent Christus en Zijn gerechtigheid. En daarom is de rechtvaardigheid die door het geloof is, de rechtvaardigheid die in Christus is, en die, van ons door het geloof aangenomen zijnde, de onze wordt.

1. Dit dient tot *onderrichting. Weest dan onderricht, en verstaat toch de ware mening van deze leer wel.* Wanneer wij zeggen dat het geloof noodzakelijk is tot rechtvaardigmaking, en te hulp komt in de verkrijging daarvan, gelijk geen andere zaak dat doet, zo geschiedt zulks, opdat gij hetzelve zijn rechte plaats mocht geven, en die dingen niet ondereen mocht mengen, die van elkander onderscheiden zijn.

(1) Wij verwerpen, niettegenstaande alles wat wij gezegd hebben, de werken niet als niet noodzakelijk, zomin als wij het geloof doen; maar het grote verschil is, omtrent het plaatsen van het geloof en de werken, of het geloof zelf als een werk, een gelijke plaats van oorzakelijkheid in onze rechtvaardigmaking heeft? En daarom moesten wij ons wachten, om niet met de papisten een soort van verdienstelijkheid aan het geloof toe te schrijven, alsof het geloof het eeuwige leven verdiende, hetwelk uit hun onkunde van Gods verbond voortvloeit. Want zij menen, dat dewijl Hij ons gebiedt te geloven, en het leven op het geloof belooft, dat er een verdienstelijkheid in het geloof is; gelijk zij zich ook verbeelden dat er in het gebed, in aalmoezen te geven, en in andere plichten of goede werken is. Maar in dit opzicht, gelijk het een werk in ons is, zo sluit de apostel het geloof uit, en maakt onze rechtvaardigmaking vrij; daar, indien het geloof in de rechtvaardigmaking als een werk dat onze rechtvaardigmaking verdiende, aangemerkt werd, dan zou deze niet vrij zijn. En ofschoon er onder ons geen papisten in de belijdenis zijn, zo zullen er mogelijk nochtans hier niet weinigen zijn die denken dat God aan hen verplicht is, omdat zij geloven, en die de hemel en het eeuwige leven op die grond verwachten. Even gelijk als wanneer zij bidden, zij ook denken dat zij verhoord moeten worden om hun bidden; en wanneer zij aalmoezen geven, dat zij er om beloond moeten worden als een verdienstelijk werk.

(2) Wanneer wij zeggen dat het geloof noodzakelijk is tot rechtvaardigmaking, en tot verkrijging daarvan te hulp komt, dan menen wij niet, dat wij door het geloof geschikt worden om heilig te zijn, en zo meer bekwaam om onszelf te rechtvaardigen, hetwelk ook een paapse dwaling is, waarin ik vrees dat vele belijders van het Evangelie gevonden worden. Welke denken dat zij aan hun geloof verplicht zijn, omdat het hen disponeert en schikt om te horen, te lezen, te bidden, en dergelijke, en ze dus bekwaam maakt om een gerechtigheid uit te werken voor zichzelf, waardoor zij verwachten gerechtvaardigd te worden. Dit is een andere fout en dwaling, daar men tegen te waken heeft. Want ofschoon wij het geloof een oorspronkelijke kracht toeschrijven, om het leven te bewaren in andere genaden, nochtans is het, als zodanig aangemerkt, een stuk van de inhangende heiligheid, behorende tot de heiligmaking, en niet tot de rechtvaardigmaking.

(3) Wanneer wij zeggen dat het geloof tot verkrijging van de rechtvaardigmaking te hulp komt, dan zeggen wij niet dat het op dezelfde wijze te hulp komt gelijk de bekering, het gebed en de goede werken dat doen. Maar dan zal iemand mogelijk vragen, dewijl wij toestaan dat de plichten en goede werken noodzakelijk zijn, waar is dan het onderscheid in gelegen? Ik antwoord, in deze twee dingen: (a) Het geloof is de eigenlijke conditie van het verbond der genade, en niet onze werken of heiligheid, waarvan het geloof, aangemerkt als een werk, een gedeelte is. Werken zijn de conditie van het verbond der werken, want het spreekt aldus: *De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven,* Ez. 18. Maar het verbond der genade zegt daarentegen: *Indien gij met uw mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart geloven, dat Hem God uit den doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden,* gelijk er staat in Rom. 10:9. Hetgeen in het ene verbond *werken* is, is in het andere verbond *geloof*, en wel gelijk het gesteld is tegen de werken, en ook tegen het

geloof zelf, gelijk het een werk in ons is. (b) Er is in die tehulpkoming van het geloof, tot verkrijging van de rechtvaardigmaking, een zonderlingheid ten aanzien van deszelfs instrumenteelheid, in Christus aan te grijpen tot rechtvaardigmaking, of in Hem aan te nemen en op Hem te berusten (gelijk wij gezegd hebben) tot dat einde. Want wanneer Christus in het Evangelie aangeboden wordt, dan vlucht het geloof tot Hem, het neemt Hem aan, en het berust op Hem. Noch het gebed, noch de bekering, noch enige goede werken hebben die welvoeglijkheid en vermogen om Christus aan te nemen, noch om Zijn voldoening aan God voor te stellen als de grond van des zondaars verdediging, gelijk het geloof dat heeft en doen kan. En daarom wordt er zo dikwijls van de godgeleerden, volgens de Schriftuur, gezegd dat het geloof de instrumentele oorzaak is van onze rechtvaardigmaking; hetwelk wij door drie gelijkenissen, die de Schriftuur gebruikt, zullen opheldеren.

a. Christus vergelijkt Zichzelf bij de *koperen slang*, die door Mozes in de woestijn verhoogd is geworden, Joh. 3:14. De mensen zijn door de zonde zo dodelijk gewond en gebeten, als de Israëlieten door de vurige slangen. Nu wordt Christus Jezus in Zijn lijden, en als aan het kruis verhoogd, het geloof voorgesteld, om op gezien te worden, gelijk de koperen slang voorgesteld geworden is voor degenen die gebeten waren; en tot dat einde op een stang was gesteld. En gelijk er voor de gebeten Israëlieten geen genezing was, tenzij ze daarop zagen, en de genezing niemand toegebracht werd dan diegene welke ze aanschouwde; zo rechtvaardigt ook Christus Jezus, Die als het Voorwerp en de verdienende Oorzaak der rechtvaardigmaking voorgesteld wordt, niemand dan degene die op Hem ziet door het geloof. Ofschoon nu de Israëlieten op de koperen slang zien moesten, zo gaf hun zien geen kracht tot hun genezing, maar zulks vloeide voort van Gods ordonneren daarvan, tot het middel van hun genezing. Evenzo is het ook niet uit enige kracht van het geloof, in zichzelf aangemerkt, dat een zondaar gerechtvaardigd wordt, maar het is van Christus Jezus, het Voorwerp daarvan; het geloof Hem als de Zaligmaker der uitverkorenen verhoogd ziende, en Zijn voldoening als van God tot dat einde geordend en ingesteld, beschouwende, rechtvaardigt een zondaar. En daarom mag het wel een instrumentele oorzaak genoemd worden, omdat het niet Christus in het afgetrokkene is die rechtvaardigt, zomin als het de slang was in het afgetrokkene, zonder dat daarop gezien werd, die de genezing aanbracht, maar Christus beschouwd en aangenomen door het geloof. En in dit opzicht wordt het geloof gezegd te rechtvaardigen, gelijk het oog, ziende op de koperen slang, de Israëlieten vatbaar maakte voor de genezing, ofschoon de genezing zelf voortkwam van de Goddelijke instelling, en niet van hun zien; zo is het ook in de tehulpkoming van het geloof in de rechtvaardigmaking.

b. Een tweede gelijkenis vindt men in het miraculeuze geloof, of in het geloof der wonderen. Wij vinden menigmaal, dat de Heere Jezus in het werken van de genezing zei, *uw geloof heeft u behouden*. Er was in het geloof zelf geen kracht om de genezing voort te brengen, maar het was het middel waardoor de genezing tot de persoon, die onder deze of gene kwalen lag, gebracht werd. Zo is het ook in het geloven tot rechtvaardigmaking; het is door het geloof in Christus, dat onze geestelijke genezing in de rechtvaardigmaking ons toegebracht wordt; en wij worden gezegd door het geloof gerechtvaardigd te worden, omdat deze ons door het geloof toegebracht wordt.

c. Een derde gelijkenis, om te verklaren dat het geloof de instrumentele oorzaak der rechtvaardigmaking genoemd mag worden, is deze, dat die zo geheten mag worden gelijk het pleiten van een advocaat de instrumentele oorzaak mag genoemd worden van de

bevrijding van zijn beschermeling. Onderstelt eens dat iemand, wiens schuld betaald is door zijn borg, geciteerd werd om voor zijn schuld te antwoorden, deze zijn advocaat bepleit zijn bevrijding en ontslag van zijn schuld, omdat zijn borg die betaald heeft. Ofschoon nu de schuld betaald was, zo zou die schuldenaar nochtans niet vrijgesproken zijn geworden, indien er zo tot zijn behoeve niet gepleit was geworden. Zo is ook de tehulpkoming van het geloof, in des zondaars rechtvaardigmaking, het voorstellen van Christus' voldoening tot zijn verdediging voor God, en om zijn bevrijding te bepleiten op die grond. Het geloof van een zondaar zegt, het is waar, ik ben zulk een grote schuld van zonde schuldig, maar Christus Jezus mijn Borg, tot Welke ik de toevlucht genomen heb, heeft daarvoor voldaan, en daarom behoorde ik vrij verklaard te worden. Ook laat de wet zulk een soort van pleiten toe op zulk een grond; in welk opzicht het geloof te hulp komt, en mag daarom wel de instrumentele oorzaak genoemd worden van onze rechtvaardigmaking.

Ik zal van dit gebruik niet meer zeggen, dan dat wij ten dele onze grote onkunde mogen beklagen, dat wij zo weinig van het gebruik des geloofs weten in onze rechtvaardigmaking; en ten dele, dat wij die grote verwarring mogen betreuren, die er tegenwoordig gevonden wordt, waarin de mensen gezet zijn om zulk een klare waarheid omver te werpen, alsof het geloof geen instrumenteelheid had in onze rechtvaardigmaking; maar alsof het met andere plichten en werken daarin gelijk was; waardoor dan:
(1) De natuur van Gods genadeverbond omgekeerd wordt, dewijl zulks de werken stelt tot de conditie daarvan, alsof er geen onderscheid was tussen de twee verbonden, het verbond der werken, en dat van genade.
(2) Ook heeft het dit ellendig kwaad nog tot een gevolg, dat het de gerechtigheid van Christus uitwerpt, en een inhangende gerechtigheid van ons eigen invoert, als onze verdediging, wanneer wij onmiddellijk komen voor de troon Gods; daar het Evangelie ons brengt tot een gerechtigheid buiten ons, en die aan ons wordt toegerekend. Deze weg leidt ons om een gerechtigheid te zoeken in onszelf, hetzij dan dat de werken, of het geloof als een werk aangemerkt, tot de grond van onze rechtvaardigmaking gesteld wordt, dat is al hetzelfde. Want indien het geloof, aangemerkt als een werk in ons, ons neigende en schikkende tot de heiligheid, en als een deel van de oprechte gehoorzaamheid, de zaak is die aan God wordt voorgesteld, als de grond van uw rechtvaardigmaking, zo is en blijft dat altijd iets in ons, en wel zoiets, dat altijd onvolmaakt is, hetwelk dan de troost van een arme ziel bederft; daar anders de gerechtigheid van Christus, door het geloof aangenomen, tot een grond van onze rechtvaardigmaking gesteld zijnde, ons een sterke vertroosting geeft. Want ofschoon het geloof in ons zwak en onvolkomen is, zo is nochtans Zijn gerechtigheid volkomen; en gelijk het zien van de Israëlieten de grond niet was van hun genezing, gelijk wij gezegd hebben, maar Gods instelling van zulk een middel, waarop zij zagen tot hun genezing; want anders mochten die, welke zwak van gezicht waren, zichzelf niet zo vatbaar voor de genezing geoordeeld hebben, dan die een sterker en een klaarder gezicht hadden, daar zij nochtans allen gelijkelijk genezen werden, indien zij maar op de slang zagen; evenzo is het ook hier.
2. Dit dient tot besturing. Wil iemand weten hoe men door Christus gerechtvaardigd wordt? Het is door het geloof in Christus. Wanneer Christus Jezus en Zijn voldoening in het Evangelie aangeboden wordt, tot rechtvaardigmaking van al zichzelf veroordeelde zondaren die Hem aannemen, zo ontvangen alle zondaren, die door het geloof de toe-

vlucht tot Hem nemen, een recht tot Zijn gerechtigheid, dat ze noodzakelijk behouden moet. Zodat, indien er gevraagd mocht worden: (1) Wat is het dat een mens, voor Gods gericht verschijnende, Hem durft voorstellen als de Grond van zijn verdediging? Er wordt geantwoord, Christus' gerechtigheid of voldoening. (2) Vraagt men, hoe bekomt iemand een recht tot die voldoening, zodat hij die zichzelf mag toe-eigenen, en deze tot zijn verdediging voorstellen? Er wordt geantwoord, door het geloof in Hem. (3) Vraagt men verder, hoe komt het dat het geloof een recht ontvangt tot die gerechtigheid? Is het wegens enige kracht, die het geloof heeft als een werk in ons? Zo wordt er geantwoord, neen; maar het ontvangt een recht daartoe, door uit zichzelf te gaan, en door het aannemen en gebruikmaken van de waardigheid die er in Christus' gerechtigheid is, welke als een kleed machtig is om de naaktheid van een zondaar te dekken, en om al zijn vlekken te verbergen; en als een volkomen rantsoen, om al zijn schuld te betalen. En dus zien wij hier, aan de ene zijde, een noodzakelijkheid des geloofs tot de rechtvaardigmaking, en aan de andere zijde, een waarschuwing, om de genade en de gerechtigheid van Christus niet te minder vrij te achten, ofschoon het geloof een instrumenteelheid heeft in de toepassing daarvan. Want het geloof heeft twee dingen daar het op pleit: (a) Ledigheid en nood in zichzelf, waarvandaan het niets toeschrijft aan zijn eigen pleiten; maar (b) het vestigt zijn verdediging met ernst op de goede grond die het heeft. En daarom, gelijk wij aan de ene zijde moeten weten dat er een weg is om de rechtvaardigmaking te bekomen, door het aangrijpen van Christus' gerechtigheid door het geloof, zo moesten wij ook aan de andere zijde vrezen, om ons iets te laten aanleunen wegens ons geloof, alsof wij een verdienende of uitwerkende hand gehad hadden in, of te danken waren voor onze rechtvaardigmaking. Want gelijk een bedelaar in zijn aannemen van een aalmoes geen verdienste daaraan toeschrijven kan, alzomin wordt de vrijheid van onze rechtvaardigmaking weggenomen door het gelovig aannemen daarvan, wegens enige verdienste die daarin zou zijn.

3. Aangezien het geloof instrumenteel in de verkrijging van de rechtvaardigmaking te hulp komt, *zo hebben wij hier grond, om u te vermanen om Christus door het geloof aan te nemen, en om de oefening van hetzelve aan te prijzen, omdat gij zonder hetzelve niet gerechtvaardigd kunt worden, en omdat gij door hetzelve de rechtvaardigmaking niet kunt missen.*

4. *Hier, o! hier is een grond van vertroosting voor alle arme zondaren, die gevoelig zijn over hun zonde, en bevend staan voor Gods gericht, als zijnde onder de vloek, omdat zij door Christus Jezus ontslagen kunnen worden van de schuld der zonde, en bevrijd worden van de vloek.* Indien er dan enige van de zodanigen hier tegenwoordig mochten zijn, zo vermanen wij hen om de handen uit te steken, om datgene te ontvangen dat hun aangeboden wordt. Doet de mond van uw ziel wijd open, opdat Christus daar inkome, en Hij zal hem vervullen; dewijl het geloof, ten aanzien van het geestelijke leven, dezelfde plaats heeft, die de mond heeft aan het lichaam, tot onderhouding van het natuurlijke leven. Het opent zich, en het ontvangt hetgeen nodig is om het leven van het lichaam te onderhouden. Zijn dit dan geen blijde tijdingen voor een arme ziel, die beladen is met zonden, en een afkeer heeft van haarzelf en haar eigengerechtigheid, ziende dat die maar een wegwerpelijk kleed is, en die uitroept: *Wat zal ik doen opdat ik zalig worde?* Tot dezulken zou Paulus zeggen, en wij zeggen het in de Naam des Heeren ook: *Gelooft in den Heere Jezus, en gij zult zalig worden;* want de rechtvaardigmaking wordt door het geloof in Hem tot de zondaar gebracht.

5. Dit dient op een uitnemende wijze *om een zondaar te vernederen, hetzij het een zondaar is die gerechtvaardigd zoekt te worden, of dat het een zondaar is die de rechtvaardigmaking reeds deelachtig is; in zoverre, dat hier geen grond van roem zijn kan.* Indien gij gerechtvaardigd zoekt te worden, zo mag het u vernederen, want wat kunt gij daaraan toebrengen? Wanneer gij bekwaam gemaakt wordt, dan kunt gij wel hetgeen u aangeboden wordt aannemen; maar dat is het ook alles; doch zonder dat gij bekwaam gemaakt wordt, kunt gij het niet doen, gelijk gezegd is. Het dient ook tot vernedering van dezulken die gerechtvaardigd zijn. Hebt gij een gerechtigheid? Die is uw eigen niet, maar zij behoort Christus toe, Hij alleen heeft die uitgewerkt. Zo gij zeggen mocht, ik heb geloofd, en daar heb ik op te roemen; dan vraag ik, wat deed gij toen gij geloofde? Hebt gij wel iets anders gedaan, dan dat gij uzelf schuldig verklaarde, en bewilligde om de gerechtigheid van Christus, en de vergeving door Hem om niet te ontvangen? En welke stof van roem, bid ik u, kan hier dan zijn? Immers geen. Zo dient van deze leer, zowel om degenen die de vergeving zoeken, als ook die de vergeving reeds verkregen hebben, nederig te doen zijn. *Waar is dan de roem?* (vraagt de apostel) *Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs,* Rom. 3:27. Een gelovige zondaar doet niets, of hij heeft niets gedaan tot zijn rechtvaardigmaking, maar hij ontvangt alles om niet. Wij kunnen nooit recht van de rechtvaardigmaking denken of spreken, of het vernedert onze dartele natuur, en doet onze mond gestopt zijn van alle roem. *Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen had?* 1Kor. 4:7.

Nu zullen wij nog enige aanmerkingen uit deze leer voorstellen.
(1) Ziet hier een noodzakelijkheid om kennis te hebben van de waarheid van het Evangelie, en van deze waarheid van de rechtvaardigmaking in het bijzonder; (waarvan helaas! velen zeer onkundig zijn) want dewijl er zovele wegen zijn om af te dwalen, en zovelen ook dadelijk daaromtrent afdwalen, zo hebben wij des te meer nodig om de rechte weg klaar te kennen. Indien er meer kennis was van deze en van andere waarheden, zo mochten wij met meer vrucht daarvan spreken en horen; en indien gij uzelf niet behaagde met blote en winderige speculaties en begrippen, maar in hetgeen gij van andere waarheden, en van deze in het bijzonder hoort, bevestigd zocht te worden, zo zou zulks veel toebrengen tot uw vrede, en u ook van vele twijfelingen en zwarigheden ontheffen.
(2) Overweegt ook, dat het grotelijks noodzakelijk is om in een heilige vreze te wandelen, deze en andere waarheden te betrachten; er zijn zovele dwaalwegen, en in deze verkeerd te gaan, is heel gevaarlijk. Het zou uitnemend nuttig zijn, zich meer in de studie van de rechtvaardigmaking bezig te houden, want die is het merg van het Evangelie, en wordt terecht genaamd, *Articulus stantis, aut cadentis Ecclesia,* een artikel daar de Kerk bij staat of valt. Maar gij moest er ook toe komen met vreze, uw eigen onkunde en klein begrip, om het recht te verstaan wantrouwende, inzonderheid wanneer er nieuwe kwesties daaromtrent opkomen en voortgebracht worden. En gelijk David en Paulus deze weg gepraktiseerd en aan anderen voorgesteld hebben, als de weg langs welke zij naar de hemel gingen, en langs welke ook anderen daar inkomen moeten, zo vermanen wij u om haar na te volgen.
(3) Indien het geloof tot de rechtvaardigmaking zo noodzakelijk is, dat gij zonder hetzelve niet gerechtvaardigd kunt worden, is er dan geen reden om u te benaarstigen, om een onderscheiden klaarheid te hebben dat gij het geloof hebt, en dat gij waarlijk gelovigen

zijt? Dit is een van de grote gebruiken van deze leer; indien er geen andere weg is dan het geloof, en indien er velen zijn die deze enige weg bezijden lopen, dan moest gij, indien gij anders uw roeping en verkiezing vast wilt maken, u benaarstigen om dit vast te maken, door uzelf te beproeven, gelijk de apostel ons op een zeer beweeglijke wijze vermaant, 2Kor. 13:5: *Onderzoekt uzelven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven, enz.* Het is waarlijk te verwonderen, dat zoveel mensen zo ras voldaan zijn in het stuk van hun geloof, hetwelk nochtans zulk een zwaar en moeilijk werk is. Wij hebben niet voor om iemand te verwarren, die ernstig begeert te zijn in de zaak; nochtans willen wij dat een iegelijk opgewekt wordt tot naarstigheid. Velen hebben grote moeite genomen, om in dit stuk van de rechtvaardigmaking verkeerd te gaan, maar hoe weinigen zijn er onder u, die gearbeid hebben om er recht in te gaan? En hoe komt het, dat velen uwer er zo gemakkelijk aangekomen zijn, nademaal de apostel het voor velen noemt *een steen des aanstoots, en een rots der ergernis?* Indien dit zo is, dan is uw onwetend komen daartoe, of bij de gis, waarlijk te vermoeden; en daarom moest gij uit aanmerking hiervan opgewekt worden, om het ernstig te betrachten, en om uzelf te beproeven of gij er toe gekomen zijt, want het is de voorname, ja de enige grond van uw vrede voor God. Er zijn velen uwer, die het bijna onmogelijk achten om in deze verkeerd te handelen; want gij weet dat er geen andere weg is om gerechtvaardigd te worden dan door het geloof; en wanneer gij nochtans onderzocht wordt, dan weet gij de wijze of de manier niet hoe het geloof rechtvaardigt, hetwelk toont dat het zulk een gemakkelijke zaak niet is als gij u wel verbeeldt.

(4) Wanneer wij van de rechtvaardigmaking spreken, en van het te hulp komen daarin, zo moest gij u wachten om de noodzakelijkheid en het nut der werken in hun eigen plaats niet te verwerpen. Dit is een dwaling die al zeer vroeg in de Kerk ingeslopen was; zo ras als Paulus de leer der rechtvaardigmaking door het geloof verklaard en aangedrongen had, zo stonden er sommigen op, die, gelijk Jakobus in het tweede hoofdstuk van zijn Brief aantoont, vaststelden dat de werken niet nodig waren, maar dat het geloof hen alleen behouden zou. Neen, zegt Jakobus, *het geloof zonder de werken, is een ijdel en een dood geloof.* En daarom zo gedenkt: (a) Dat ofschoon wij zeggen dat de werken niet eigenlijk het verbond der genade zijn, wij nochtans ook zeggen, dat het geloof en de werken nooit van elkander gescheiden zijn in een gerechtvaardigde persoon; het oprechte geloof kan niet anders dan werkzaam zijn, en de heiligheid betrachten. (b) Wij zeggen ook, dat ofschoon de werken niet te hulp komen tot verkrijging van de vergeving der zonden, deze nochtans nodig zijn tot de zaligheid, en om in de hemel te komen. Want de apostel zegt ons, *dat zonder heiligmaking niemand den Heere zien zal,* Hebr. 12:14. Ofschoon het het geloof is dat onze vriendschap met God maakt, zo wordt die nochtans door de heiligheid onderhouden, en het is door de heiligheid dat onze gemeenschap met God bewaard wordt. Daarom staat er, Kol. 1:12, dat wij daardoor bekwaam gemaakt worden *om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht*; want zij verandert ons naar het beeld van God. (c) De werken zijn noodzakelijk, ofschoon niet om onze vrede te verwerven, nochtans tot onderhouding daarvan; en tenzij men werken heeft, zo kunnen wij geen vast bewijs hebben, dat onze rechtvaardigmaking door het geloof oprecht is. In dit opzicht zegt Jakobus, dat *Abraham uit de werken gerechtvaardigd is geworden,* Jak. 2:21; dat is, hij is door zijn werken verklaard geworden dat hij een gerechtvaardigde persoon was. Hij was al door het geloof gerechtvaardigd voordat Izak geboren was, maar door zijn opofferen van Izak, en door andere vruchten van zijn geloof, is hij voor rechtvaardig verklaard geworden, en gelijkvormig gemaakt aan dat verbond, in welke hij met

God stond. Weest dan, als de hoofdsom van alles, toch vermaand, om het geloof en de heiligheid te betrachten, zodat elk zijn rechte plaats bekomt; want dit zal uw voordeel zijn, en zonder dit, zal geen andere zaak u enig voordeel kunnen geven.
Het is een zaak die niet gemakkelijk geloofd noch verstaan kan worden, hoe door de kennis van Christus, of door het geloof in Hem, velen gerechtvaardigd zullen worden; maar in deze woorden geeft er ons de profeet de reden van, die zulks beide verklaart en bevestigt, daar zullen er velen gerechtvaardigd worden (zegt hij) door het geloof in Hem, want *Hij zal hun ongerechtigheden dragen.* Hij zal hun schuld op Zich nemen, en die voor hen betalen; en zo zijn deze woorden een reden om de voorgaande waarheid te bevestigen, en om te tonen dat het niet anders zijn kan, of deze velen moeten door het geloof in Hem gerechtvaardigd worden, omdat Hij de straf draagt, die zij door hun zonden verdiend hebben. Het dient ook om te tonen hoe de rechtvaardigmaking door het geloof verkregen wordt, te weten, niet door enige kracht die er in het geloof is, in het afgetrokkene aangemerkt, alsof het geloof zelf de zaak uitwerkte; maar uit kracht van Christus' dragen van hun ongerechtigheden, en Zijn voldoening voor hun zonden, hetwelk het geloof aanneemt. En dus, wanneer er gezegd wordt, *door Zijn kennis zullen er velen gerechtvaardigd worden*, zo is dat niet door enige kracht die aan hun geloof wordt toegeschreven, maar alleen uit kracht van Christus' gerechtigheid en voldoening, daar het geloof alleen een recht toe geeft, en de weg en het middel is waardoor een gelovige daartoe komt; en dus dient het, zeg ik, tot verklaring van de voorgaande waarheid.
Belangende het *zesde* stuk, namelijk, de formele oorzaak van onze rechtvaardigmaking, indien daarvan gevraagd wordt: Hoe kan een zondaar door het geloof gerechtvaardigd worden? Zo wordt dat hier beantwoord: Omdat Christus zijn schuld op Zich neemt, en omdat de gerechtigheid die Hij verdiend heeft, hem zal geschonken en toegerekend worden. Het is zakelijk hetzelfde, dat wij lezen in 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Hetwelk toont, dat deze weg der rechtvaardigmaking, die het Evangelie voorstelt, niet is (gelijk ik zo even zei) door enige kracht of waardigheid die er is in het geloof zelf, noch ook door enige inhangende hoedanigheden in de persoon die het geloof oefent; maar dit is de grond daarvan, te weten, *Christus' dragen van onze ongerechtigheden*. De uitverkorenen waren zondaren, maar Christus heeft hun ongerechtigheden op Zich genomen, en daarom kunnen zij niet anders dan op hun komen tot Hem door het geloof, gerechtvaardigd worden. Wanneer zij Zijn voldoening als hun verdediging voor God bepleiten, zo moet hun vrijspraak noodzakelijk volgen. Dit is het oogmerk van deze woorden, welke als de band zijn die al het andere tezamen bindt, en die het fundament behelzen daar onze rechtvaardigmaking op gebouwd is.

Er zijn hier alleen drie woorden, welke een weinig verklaring nodig hebben.
(1) Door *ongerechtigheid* wordt niet de zonde gemeend, formeel genomen. Wij hebben in vers 6 getoond, dat Christus, formeel aangemerkt, geen zondaar was, dewijl zulks met Zijn heilige natuur, en met de personele vereniging van de menselijke natuur met de Goddelijke, onbestaanbaar was. Maar de mening is, dat Hij de straf die onze ongerechtigheden verdiend hebben, op Zich genomen heeft.
(2) Wanneer Hij gezegd wordt hun ongerechtigheden te dragen, zo geeft dat de zwaarheid van het dragen te kennen, dat er een groot gewicht in is geweest, gelijk er in vers 3 en 4 gezegd wordt: *Hij is geweest een Man van smarten, en verzocht in krankheid, enz.*

Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen. En daarom zegt de apostel, 1Petr. 2:24: *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, toen Hij een vloek geworden is voor ons,* zoals er staat, Gal. 3:13. Hij heeft onze zonden gedragen, door te komen onder de vloek, die wij wegens deze verdiend hadden. Kortom, Zijn dragen van onze ongerechtigheden is een dadelijke voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid daarvoor, door Zijn geven van Zijn eigen gezegende rug, en het ontvangen van de slagen die wij verdiend hadden.

(3) Wanneer er gezegd wordt, *hun* ongerechtigheden, zo heeft zulks betrekking op die velen daar in de voorgaande woorden van gesproken was, en die gezegd werden *door Zijn kennis gerechtvaardigd te worden*. Het wordt gemeend van de uitverkorenen en gelovigen, die door Christus met God bevredigd zijn geworden. Dezen dan die velen zijnde, zo kunnen zij niet anders dan gerechtvaardigd worden, omdat Christus hun schuld betaald heeft, volgens Zijn verbintenis. Deze woorden behelzen, gelijk bijna elk vers van dit hoofdstuk, de ganse inhoud van het Evangelie. Wij zullen nu alleen maar zes aanmerkingen daaruit trekken, welke wij kort tezamen zullen voordragen.

De eerste is, *dat de persoon die door het geloof in Christus gerechtvaardigd wordt, van nature onder de ongerechtigheden ligt*. Dit wordt hier vooropgesteld, dewijl er gezegd wordt, dat Christus hun ongerechtigheden dragen zal, namelijk, de ongerechtigheden van degenen die door het geloof in Hem gerechtvaardigd zullen worden. Zo was er tevoren gezegd, vers 6: *Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.* Deze en andere schriftuurplaatsen, ja de gehele Schriftuur bevestigt deze zaak, en stelt deze buiten alle verschil.

Dit merken wij om deze einden aan, welke ook tonen zullen, waarom het zo menigmaal voorkomt.

(1) Opdat de vrijheid van Gods genade te meer openbaar worde in hun rechtvaardigmaking. Zij zijn van nature gelijk de andere zondaren, en het is de genade alleen die het onderscheid maakt; en daarom moet hun rechtvaardigmaking vrij zijn. Indien dan iemand enig goed door het Evangelie ontvangen wil, of door hetzelve enig goed ontvangen heeft, die wete dat het vrije genade is.

(2) Opdat een gelovige, die gerechtvaardigd is, ootmoedig zou zijn, want hij was zowel een zondaar als alle anderen, en is ook nog ten dele een zondaar. En daarom past het hem ootmoedig te wandelen met een gesloten mond voor God, en om tederhartig en medelijdende te zijn omtrent andere zondaren. Er is niet één gelovige, of het gewicht van zijn ongerechtigheden zouden hem ter helle neergedrukt hebben, indien Christus niet ingetreden was, en deze op Zich genomen had, en daarom moest hij beide ootmoedig en dankbaar zijn.

(3) Opdat zondaren, aan welke de gerechtigheid van Christus in het Evangelie wordt aangeboden, niet wanhopen zouden, hoe groot ook hun zonden wezen mogen. Het is waar, indien zij besluiten om in de zonden te blijven, of om te zondigen opdat de genade te meerder mocht worden, dan hebben zij geen grond om vergeving te verwachten. De apostel verwerpt met verontwaardiging zulke gevolgtrekkingen uit de leer der der vrije genade Gods, Rom. 3, maar dat een schuldige zondaar (die niets goeds in zichzelf heeft, om hem voor Christus aangenaam te maken, daar hij op vertrouwen kan) in Hem gelooft, Die de goddeloze rechtvaardigt, is een leer die diezelfde apostel goedkeurt, gevende aan degenen die de zonden begeren te verlaten, een vaste grond om de rechtvaardigmaking te

verwachten door de voldoening van Christus. Zo wordt u een deur open gezet, om te geloven in Hem Die de goddeloze rechtvaardigt, en om u te begeven tot Hem, Die de Zaligmaker der zondaren is.
(4) Opdat de mond van alle eigen zelfrechtvaardige mensen gestopt mocht worden, als hebbende niets met Christus te doen. Hij is gekomen om de ongerechtigheden op Zich te nemen, en om deze te dragen. Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was, en Hij heeft geen commissie om zelfrechtvaardige mensen zalig te maken; want *Hij is niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering, Matth. 9:13.* En zolang zij in die staat blijven, kunnen zij zichzelf niet aanmerken als zulken die Christus is komen roepen, ook kunnen zij geen troost hebben in en van Zijn komst.
De tweede aanmerking is, *dat alwaar ongerechtigheid is, zij daar een zware last is*. Er is niets zwaarder dan de zonde, dewijl ze datgene is, hetwelk de schuldige persoon tot in de onderste hel neerdrukt. Zij heeft de gevallen engelen uit de hemel neergestort in de afgrond. Ziet eens een voorbeeld of twee van deszelfs gewicht op een zondaar, wanneer hij daarvoor gevoelig wordt. Ps. 38:5: *Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn ze mij te zwaar geworden.* Het is waar, de zonden zijn niet altijd zwaar ten aanzien van der mensen gevoel, nochtans zijn ze zwaar in zichzelf, en zullen ook somtijds zo bevonden worden van de zondaar. Ziet ook Ps. 40:13: *Want kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven, mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten.* Kortom, indien de toorn Gods zwaar is, dan moet de zonde zwaar zijn; is dat niet zwaar, hetwelk de eerste wereld verdoemd en verdronken heeft, en dat deze wereld verbranden en in de as leggen zal? Is dat niet zwaar, hetwelk over de schepselen zo menige zware vloek gebracht, en zich der ijdelheid onderworpen heeft? Is dat niet zwaar, hetwelk zoveel duizenden miljoenen door deszelfs gewicht in de hel brengt, en onze gezegende Zaligmaker bracht om uit te roepen, hoewel zonder enige angstvalligheid: *Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?* En ook: *Nu is Mijn ziel geheel bedroefd tot de dood toe.* En is dat hetgeen ook niet, hetwelk de Heere doet zeggen, dat Hij met de zonde van Zijn belijdenisdoend volk gedrukt werd, *gelijk een wagen drukt, die vol garven is?* Al de smaad en tegenstand van de mensen in de wereld, is als niets voor Hem, in vergelijking bij de zonden van Zijn volk; Hij kan door distelen en doornen doorbreken, en die gelijkelijk verbranden, maar de ongerechtigheden van Zijn volk worden gezegd Hem te drukken, om de gruwelijke walgelijkheid en zwaarheid van deze aan te tonen.
1. *Dit mag ons doen verwonderd staan, dat de mensen de zonden zo licht achten*. Er zijn er velen die de bedreiging wegens hetzelve als in de wind slaan; maar ik moet u zeggen, dat ofschoon bergen van lood, ja deze gehele wereld in een enkel stuk lood veranderde, deze zo zwaar niet voor u zijn zou, als de zonde voor u zal zijn; uw dronkenschap, gierigheid, onreinheid, liegen, het omzwerven van uw gemoed, in de bijzondere plichten van de godsdienst in de week, en in de openbare plichten op de sabbat, uw verzuim van het gebed in het verborgen, uw spotten met de godzaligheid enz., zullen ten gene dage (hoe licht gij zulks nu ook achten moogt) gewichtig en zwaar bevonden worden, wanneer gij tot de bergen en tot de steenrotsen roepen zult: *Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, en van den toorn des Lams,* Op. 6:16. Een berg zal op die dag een lichte zaak geacht worden, maar het aangezicht en de toorn des Lams zal vreselijk zijn. Gij moet derhalve de zonde verlaten, en de heiligheid betrachten; of u bereiden voor deze vreselijke staat, dat gij verlangen zult dat een berg op u mocht vallen,

ofschoon deze wens u nog niet gegeven zal worden. O! atheïsten en stoute behagers van uzelf met uw afgoden, wat meent gij dat gij zo zorgeloos onder deze last durft leven? Zult gij voor God daarmee kunnen bestaan? De zonde is zulk een last, dat zij u in de hel zal doen neerzinken, indien gij in Gods weg deze niet bijtijds zoekt af te schudden.
2. Indien de zonde zulk een zware last is, zoekt dan de zonde niet als een last langer op u te houden, maar belijdt deze, zoekt erover vernederd te worden, neemt uw toevlucht tot Christus, en werpt uzelf met uw gehele last op Hem. Het is om deze reden, dat het geloof een leunen op Christus genoemd wordt, omdat, wanneer de last der zonden de zondaar als schijnt te zullen verbrijzelen, het geloof alsdan zichzelf en zijn last op Christus werpt. Zoekt ook in het vervolg de heiligheid te betrachten, en neemt niet meer van deze last op u, altijd gedenkende dat wanneer gij de minste schuld van de zonde op u neemt, of de consciëntie, als het ware, zoekt te blinddoeken, en haar ogen uit te steken, opdat gij des te zorgelozer en met meer vrijheid zoudt mogen zondigen, gij dan maar uw last vergroot, en deszelfs gewicht te ondraaglijker maakt. Meent gij dat het wijsheid is om een last op u te nemen, welke u onder deszelfs ondraaglijk gewicht voor eeuwig vergruizen en verpletteren zal?
De derde aanmerking is, dat hoe zwaar de last der zonde ook is, de Heere Jezus nochtans deze op Zich genomen heeft, Joh. 1:29: *Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt,* of wegdraagt. 1Petr. 2:24: *Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout*. Hoofdst. 3:18: *Want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden, Hij Rechtvaardige, voor ons onrechtvaardigen.* En Hebr. 9:28: *Alzo is Christus eenmaal geofferd, om veler zonden weg te nemen.* Of dit nu hetzelfde gewicht geweest is dat de uitverkorenen geleden zouden hebben, dan of het een last geweest is, evenredig met deze, zullen wij nu niet betwisten, dewijl wij tevoren daar iets van gesproken hebben; en elk volgens de voorwaarde van het verbond der verlossing zijnde, wordt van de principale Schuldheer aangenomen. Nochtans schijnt het dat Hij de vloek ten aanzien van de wezenlijkheden gedragen heeft, en dus gekomen is onder dezelfde last. Hij is gestorven, omdat er gedreigd was: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven,* Gen. 2:17. En *de ziel die zondigt, die zal sterven;* Hij is een vervloekte dood gestorven, omdat er een vervloekte dood gedreigd was, gelijk er in Gal. 3:10 vergeleken met vers 13 kan gezien worden; waarom Hij dan ook een vloek voor ons geworden is. Hier is waarlijk liefde, dat wanneer de zonde zulk een zware last was, Christus voor de uitverkorenen is ingetreden, en die op Zich genomen hebbende, heeft Hij met onze schuld gestaan voor het Goddelijke gericht, alwaar deze waarlijk van Hem gevorderd is geworden, gelijk er staat, Jes. 50:6: *Ik geef Mijn rug dengenen die Mij slaan, en Mijn wangen dengenen die Mij het haar uitplukken. Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel.* Al die vuistslagen van de goddeloze en wrede krijgsknechten, waren maar weinig bij dat gewicht van toorn, hetwelk op Hem gelegd werd, waaronder Hij moest uitroepen; en of Hij die drinkbeker, welke Hij in de hof Gethsémané moest uitdrinken, die Hem het bloedig zweet uitperste, en deed uitroepen: *Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe!* Als ook: *Mijn Vader! indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt,* Matth. 26:38,39. O! wat moest dat niet een zwaar gewicht zijn, hetwelk Hem zo deed uitroepen? Er is niet meer nodig, om te bewijzen, dat Hij onze zonden gedragen heeft; en dat hetgeen wij schuldig waren, van Hem gevorderd werd; als ook, dat Zijn lijden waarlijk een voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid is voor de uitverkorenen, dan even dit.

1. Dit dient om deze waarheid te verklaren en te bevestigen: *Dat het lijden van de Heere Jezus een ware voldoening is aan de Goddelijke rechtvaardigheid, voor de zonden der uitverkorenen, en dat Hij door Zijn lijden hun ongerechtigheden waarlijk gedragen heeft; als ook, dat Zijn lijden niet alleen of voornamelijk geweest is om ons een voorbeeld na te laten, ofschoon wij het ook tot dat einde gebruiken mogen.* Maar Hij is Borg geworden voor onze schuld; wij hebben gezondigd, maar Hij heeft geleden en voldaan voor onze zonden; wij hebben ons kapitaal doorgebracht, en zijn als bankroet gegaan, maar Hij heeft onze schuld betaald.
2. Het dient ook grotelijks om *de liefde Gods, Die Zijn Zoon gegeven heeft, en om de liefde van de Middelaar, Die gekomen is om uitverkoren zondaren te kopen en te verlossen voor zulk een dure prijs, en om zulk een zware last op Zich te nemen, opdat zij daarvan bevrijd mochten wezen, bij uitnemendheid te verheffen.* Zijn er hier enigen (gelijk wij hopen dat er zijn zullen) die het gewicht van de zonde kennen? O! wat moesten die geen hoogachting hiervoor hebben, namelijk, dat Christus de last der zonde op Zich genomen, de rechtvaardigheid Gods daarvoor voldaan, de band der wet, en de vloek die deze aan hen gebonden had, losgemaakt heeft? Dat Hij Mens werd, was veel; maar dat Hij de last van onze zonden gedragen heeft, is nog veel meer. Hierover hebben de engelen zich verwonderd, dat Hij, Die hun Hoofd is, Zich zo laag vernederd heeft, om Zich te stellen voor Gods gericht, om het lijden des doods te ondergaan, om de gewichtige last van de zonden der uitverkorenen op Zich te nemen, en om daarvoor te voldoen. Indien wij recht gesteld waren, zo zouden wij dit woord niet kunnen horen, zonder dat onze harten als vervoerd, en tot een heilig stilstaan gebracht werden; maar helaas! de meesten wandelen gans weltevreden onder de last der zonden, zonder ooit ernstig te overwegen, wat Christus gedaan heeft om deze van Zijn volk weg te nemen; ja, ik vrees dat de gelovigen zelf, die grond hebben om verlicht te worden door Christus' vernederen van Zichzelf, om hun last te dragen, Hem nochtans niet behoorlijk erkennen en danken, voordat Hij die van hen heeft weggenomen.
Ten vierde, wanneer wij deze woorden met de voorgaande vergelijken, *velen zullen gerechtvaardigd worden, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen, zo merkt, dat Christus' dragen van onze ongerechtigheden, en Zijn voldoen voor onze zonden, ons als de onmiddellijke grond van onze rechtvaardigmaking voor God toegerekend wordt.* Zodat, indien er gevraagd wordt: Wat is de grond op welke een zondaar voor God gerechtvaardigd wordt? Het is omdat Christus gelijk de tekst zegt, *zijn ongerechtigheden gedragen heeft*; Hij heeft voor hem de schuld betaald. Gelijk als wanneer een schuldenaar, die vervolgd wordt, en niets te betalen heeft, nochtans pleit dat de schuld van hem niet gevorderd kan worden, omdat zijn borg die betaald heeft. Nu is de grond, op welke zulk een schuldenaar ontslagen wordt, zijn bewijzen dat de borg de schuld betaald heeft, waarop hij dan vrijgesproken wordt, evenzo is het ook hier. Een gelovige is Gods schuldenaar, Christus Jezus is zijn Borg Die de schuld betaald heeft, en die, wanneer hij voor de vierschaar Gods gebracht, en daar beschuldigd wordt, daar pleit op grond van Christus' voldoening voor zijn schuld, en dat hij daarom niet gevorderd kan worden om voor zichzelf te betalen, volgens dat woord, Rom. 8:34: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is.* Dit is dan de grond van bevrijding, Christus is gestorven, Hij

heeft de schuld betaald. Hieruit moeten onder andere *twee* dingen volgen, die tot verklaring van de leer der rechtvaardigmaking dienstig zijn.
a. *Dat de gerechtigheid, door welke wij gerechtvaardigd worden, ons wordt toegerekend, en bij God zo aangenaam is, alsof die ons eigen was.* Gij hoort dikwijls van een toegerekende gerechtigheid, en zij is van grote aangelegenheid om die wel te verstaan. Nochtans vrees ik, dat de meesten daarvan zeer onkundig zijn; en daarom zal ik met een woord of twee deze verklaren, door de twee verbonden met elkander te vergelijken. De rechtvaardigheid van het verbond der werken is een inhangende rechtvaardigheid, zoals wij opmaken kunnen uit Tit. 3:5: *Hij heeft ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden.* Het is een rechtvaardigheid van onze eigen werken, die opgemaakt en tezamen gebracht wordt door ons bidden, horen, en andere plichten, gelijk die daden zijn van ons. De rechtvaardigheid van het verbond der genade is een toegerekende rechtvaardigheid; dat is, wanneer de gehoorzaamheid en het lijden van Christus de onze wordt gerekend. Wij mogen die beide onder deze gelijkenis voordragen. De rechtvaardigheid van het verbond der werken is gelijk een schuldenaar die zijn eigen schuld betaalt, door het behandelen van zijn zaken op een voorzichtige en een verstandige wijze, zonder dat iemand anders daardoor gemoeid wordt. Maar de rechtvaardigheid van het verbond der genade, is gelijk iemand die alles verteerd en doorgebracht heeft, niet één penning hebbende om zijn schuld te betalen, maar die een bekwame sufficiënte borg heeft, die alles voor hem betaalt. Deze beide nu vervolgd, en voor de rechter gebracht zijnde, zo wordt de eerste ontslagen, omdat hij hetgeen hij schuldig was, ter bestemder tijd betaald heeft; de andere erkent dat hij de schuld schuldig is geweest, maar dat zijn borg die betaald heeft; hier ontvangt nu de wet of het gericht de betaling van de borg, en de schuldenaar wordt niet verder vervolgd, maar is vrijgesproken. Zo is het ook hier. Wanneer een gelovige voor Gods gericht komt te staan; het is niet op iets in zichzelf daar hij op pleit, maar het is op het lijden van Christus, Die op het kruis zei: Het is volbracht; de schuld van Mijn volk is volkomen betaald. Een gelovige nu op deze grond om vergeving pleitende, wordt volgens de wet des geloofs ontslagen en vrijgesproken, alsof hij de schuld zelf betaald, of geen schulden gehad heeft. Indien gij dan vraagt: Gelovige, welke grond hebt gij om de rechtvaardigmaking te verwachten? Zo wordt hier van de profeet geantwoord, *omdat Christus onze ongerechtigheden gedragen heeft.* Dit is de verdediging die een gelovige heeft; en daarom kunnen wij hier een mogelijkheid zien, om deze twee dingen overeen te brengen, daar sommige mensen mee spotten, als met elkander onbestaanbaar, te weten, hoe iemand een zondaar kan zijn, en nochtans een rechtvaardige wezen; hij kan een zondaar zijn in zichzelf, en een rechtvaardige door de toerekening van Christus' gerechtigheid. Ziet tot dit einde 2Kor. 5:21: *Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.* Zo ook Rom. 4:5. *Doch dengene die niet werkt, maar gelooft in Hem Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.* Dus wordt iemand, die in zichzelf een goddeloze is, gerechtvaardigd, door hem de voldoening van Christus toe te rekenen tot rechtvaardigheid, en door die aan te nemen door het geloof; even alsof hij niet gezondigd, of dat hij dadelijk voor zichzelf voldaan had.
b. De andere zaak, die hier uit volgt, *dient om te verklaren hoe het geloof rechtvaardigt.* Gelijk als wanneer wij zeggen, dat het geloof onze gerechtigheid is, en ons tot rechtvaardigheid toegerekend wordt, dan moeten wij het geloof niet eigenlijk aanzien als een genade in ons, en als gescheiden of afgetrokken van zijn voorwerp, ganselijk niet; maar

gelijk het zijn voorwerp aanneemt. Het is het geloof in Hem dat rechtvaardigt, en *door Zijn kennis zal Hij velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen*. Het geloof rechtvaardigt uit kracht van Christus' voldoening, en als deze aannemende. Het geloof rechtvaardigt niet gelijk het een daad van genade is in de zondaar; maar gelijk het een verenigen is met Christus, deszelfs Voorwerp. Even gelijk het is in de gelijkenis die wij tevoren gebruikt hebben; het is niet genoeg dat de borg zulk een schuld betaald heeft, maar de schuldenaar moet het tonen door de kwitantie voort te brengen, welk voortbrengen van de kwitantie de oorzaak is van zijn ontslag in het recht. De kracht nochtans, welke die kwitantie zo behulpzaam doet zijn, is niet de kwitantie zelf, maar de betaling en voldoening van de borg, die daarin begrepen is. Evenzo is het ook hier; het is de gerechtigheid van Christus die als de verdienende Oorzaak van des zondaars rechtvaardigmaking te hulp komt, en het geloof komt als de instrumentele oorzaak te hulp, in het bepleiten van die verdediging, waarop dan de rechtvaardigmaking volgt, als een vrucht van die oorzaken. Wij weten niet wanneer, of ook niet of wij wel ooit hierna gelegenheid zullen hebben, om zoveel van de leer der rechtvaardigmaking te spreken; en daarom wil ik de betrachting daarvan wederom aandringen. Zoekt dan te weten wat deze toegerekende gerechtigheid is, en hoe die onderscheiden is van die, welke in uzelf is; zij is het voorname hoofdpunt van het Evangelie, zonder welke het verbond der genade nooit recht verstaan kan worden. Het is de onkunde hiervan, die aan de ene zijde velen in zorgeloosheid doet leven, en die aan de andere zijde velen in grote angstvalligheid houdt.

De vijfde aanmerking is: *Dat ofschoon de Heere Jezus de ongerechtigheden van velen, namelijk van Zijn eigen volk, gedragen heeft, nochtans niet van alle mensen, maar alleen van degenen die gerechtvaardigd, en tot de dadelijke bezitting worden gebracht van hetgeen Hij verworven heeft.* Dit kan uit drie dingen in de tekst bewezen worden: (1) Uit het betrekkelijk woordje *hun;* het zijn *hun* ongerechtigheden die Christus gedragen heeft, die gerechtvaardigd worden. Wie nu dezen zijn, tonen ons de voorgaande woorden, *door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* (2) Het blijkt ook uit de samenbinding, die de profeet maakt tussen deze twee, *velen zullen gerechtvaardigd worden, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen;* allen wier ongerechtigheden Christus draagt, die zullen gerechtvaardigd worden. Het zou geen bewijs kunnen zijn om hun rechtvaardigmaking te tonen, indien Christus de ongerechtigheden van anderen, of van alle mensen gedragen had, van welke nochtans gehele scharen niet gerechtvaardigd worden; want dan zouden wij mogen tegenwerpen dat Christus wel de ongerechtigheden van die velen gedragen heeft, die nooit gerechtvaardigd worden. Hetwelk gans strijdig zou zijn met Gods verbond, en ook de vertroosting van een gelovige geheel bederven; behalve dat zulks de redenering van de profeet alhier gans krachteloos en ongerijmd zou maken. (3) Merken wij de woorden aan, niet alleen gelijk ze met de voorgaande verbonden zijn, maar gelijk zij een reden zijn, waarom dezulken volgens Gods rechtvaardigheid vrijgesproken moeten worden, dan zullen zij deze leer ook verklaren. Want zo aangemerkt, geven ze te kennen dat het rechtvaardig is dat de principale schuldenaar ontslagen wordt; en dat het aan de andere zijde niet rechtvaardig is, dat de schuldenaar, voor wie de Borg niet betaald heeft, ontslagen zou worden. Dit tweevoudig besluit geven de woorden te kennen, want de profeet bindt deze twee tezamen, hun rechtvaardigmaking, en Christus' dragen van hun ongerechtigheden, en Zijn betalen van hun schuld. En gevolglijk moet Hij dan ook deze twee van elkander losmaken en afscheiden, te weten, Christus' niet dragen van de ongerechtigheden van anderen, en dat zij daarom

niet gerechtvaardigd worden. En hierom is het, dat ofschoon Christus de ongerechtigheden gedragen heeft van velen, dat is, van de uitverkorenen, en voor hen geleden en voldaan heeft, zo heeft Hij dat nochtans niet gedaan voor allen, maar alleen voor die velen, die te Zijner tijd door Zijn kennis, dat is door het geloof in Hem, gerechtvaardigd zullen worden; en die gelaten worden om hun eigen schuld te betalen, daar is Christus nooit voor gestorven. Het zou gans niet overeenkomen met de redenering van de profeet, te zeggen dat velen in de hel zijn, welker ongerechtigheden Christus nochtans gedragen heeft.

1. Dit dient *om de voorgaande leer te bevestigen.* Wilt gij weten wier ongerechtigheden Christus gedragen heeft? De ongerechtigheden van zovelen als er gerechtvaardigd worden, en meer niet.
2. Dit dient *om degenen die dit voorrecht in Christus ontvangen hebben, tot dankbaarheid op te wekken.* Dit is het dat de lofzang der gekochten hartelijk en blijmoedig maakt, Op. 5:9: *Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie,* omdat het geen gemene, maar een bijzondere genade is, indien iemand zo gekocht is.

De *zesde* aanmerking is: *Dat ofschoon Christus de ongerechtigheden van alle mensen niet gedragen heeft, Hij nochtans de ongerechtigheden gedragen heeft van allen die in Hem geloven;* en dat er niemand is die ooit geloofd heeft, of hij mag met recht besluiten dat Christus zijn ongerechtigheden heeft gedragen, en daarop zijn rechtvaardigmaking bepleiten door Zijn voldoening. Ofschoon er een bepaling is aan de ene zijde, zo is er nochtans geen bepaling aan de andere zijde; alle mensen worden niet gerechtvaardigd, maar alleen diegenen, wier ongerechtigheden Hij gedragen heeft. Nochtans zijn de zonden van allen, die door Zijn kennis, of door het geloof in Hem, gerechtvaardigd worden, van Hem gedragen. Hieruit moet nu volgen, dat er nooit iemand is geweest die in Christus geloofd heeft, of Christus heeft zijn ongerechtigheden gedragen; niet dat het geloof de oorzaak is, waarom Christus die gedragen heeft, want Zijn dragen daarvan is de oorzaak van het geloof. Maar het is om het verband aan te tonen tussen Zijn dragen van de ongerechtigheid, en des mensen geloof, en dit zijn geloof het bewijs is dat Christus zijn ongerechtigheden gedragen heeft. Dit is nu veel troostvoller dan de leer van een algemene verlossing; omdat dit de dood van Christus, en de rechtvaardigmaking van allen die in Hem geloven, onafscheidelijk tezamen vastmaakt. Zodat er niemand is, die door het geloof tot Hem de toevlucht neemt, of hij mag met grond de bevrijding van de vloek en de rechtvaardigmaking voor God verwachten. Daar de leer van een algemene verlossing integendeel zegt, dat Christus voor allen gestorven is, maar dat allen nochtans niet zalig zullen worden, en dus moet een ziel gedurig zeggen, ik weet niet of ik zalig worden zal, of niet. O! wat is dit nu geen grond van angstvalligheid en vrees? Maar deze leer heeft een sterke vertroosting in zich; Christus is niet volstrekt voor allen gestorven, maar voor alle gelovigen heeft Hij de ongerechtigheden gedragen, maar ik heb mij door het geloof tot Hem begeven, daarom is Hij voor mij gestorven, Hij heeft mijn ongerechtigheden gedragen, en daarom zal ik die zelf nooit dragen, maar gerechtvaardigd worden.

Ik hoop dat het niet nodig zal zijn, om op de bevestiging hiervan breed te blijven staan, het wordt krachtig bewezen: (1) Uit de redenering van de profeet in deze plaats. Alle gelovigen kunnen niet anders dan verlost en gerechtvaardigd wezen omdat Hij de ongerechtigheden gedragen heeft van allen, die door het geloof tot Hem de toevlucht nemen. (2)

Indien het geloof in Christus een zaligmakende vrucht is van zijn dood, en indien niemand geloven kan, dan degenen wier ongerechtigheden Hij gedragen heeft, alwaar het geloof dan is, daar mag de ziel besluiten dat Christus haar ongerechtigheden gedragen heeft, en dat zij gerechtvaardigd zal worden. Maar het geloof in Christus is een zaligmakende vrucht van Zijn dood, want Hij heeft het onder de andere geestelijke zegeningen, daar in Ef. 1:3. van gesproken wordt, verdiend: *Gezegend zij den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in den hemel in Christus.* En dewijl het een belofte is van het verbond der genade, zo kan het niet anders zijn, of het moet verdiend wezen door de dood van de Testamentmaker Jezus Christus, enz. (3) Het blijkt ook uit de redenering van de apostel, Rom. 5:10: *Want indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.* Zal Hij, Die zulk een dure prijs betaald heeft om de verzoening voor ons te kopen, deze ook niet aan ons schenken, door de vrucht van Zijn koping aan ons te besteden?

1. Dit dient *om deze onze leer, rakende de dood van Christus, en Zijn dragen van de ongerechtigheden der uitverkorenen alleen, te verdedigen, welke gans onrechtvaardig met lasteringen bezwaard en betwist wordt, door de redekavelingen der verdorven mensen, alsof dit een troosteloze leer was.* Doch deze is gewis meer vertroostende, meer vast en zeker, en meer overeenkomende met Gods wijsheid en genade, dan de leer van een algemene verlossing. Want legt deze dingen tezamen, dat alle gelovigen verlost en gerechtvaardigd zijn; dat Christus hun ongerechtigheden gedragen heeft; dat het geloof een zaligmakende genade, en een vrucht van Christus' dood is; dat dezulken die geloven, hun rechtvaardigmaking mogen vaststellen, en dat Christus de weldaden van Zijn koping aan hen besteden zal, wat ontbreekt een gelovige dan, dat tot zijn vertroosting zou kunnen verstrekken? Doch integendeel, wanneer wij dit tot een grond leggen, dat Christus voor allen gestorven is, wat voor troost is daarin? Want alle mensen worden niet gerechtvaardigd en gezaligd, maar alleen de gelovigen; ja, ofschoon gij, volgens de leer der algemene genade, reeds gelovigen zijt, zo zoudt gij niet kunnen besluiten dat gij zalig zoudt worden, omdat gij daar wederom van kunt afvallen. Maar onze leer der rechtvaardigmaking heeft een sterke vertroosting in zich; want *het is een kracht Gods tot zaligheid, een iegelijk die gelooft,* Rom. 1:16. En in hoofdst. 3:22 staat, dat *de rechtvaardigheid Gods, door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen is die geloven.* En zo maakt ze de gelovige zeker van zijn volharding, dewijl dit een uitdrukkelijk artikel is van het verbond. Wij zullen nu maar alleen dit zeggen, dat gij bevinden zult dat allen die de weg naar de hemel, hetzij in de leer, of in de praktijk, het ruimste maken, dat die deze het meest onzeker maken, en dat zij in de grootste verwarringen zijn. En waarlijk, het kan ook niet anders zijn; want indien de mensen maar eens van Gods weg afwijken, die een nauwe weg is, zo kunnen zij nooit vast noch zeker zijn, omdat er geen vaste grond van vrijmoedigheid in is.

2. Dit dient om *een vraag te beantwoorden*, waarmee sommigen uit nieuwsgierigheid zichzelf verwarren, en die, wanneer zij matig en met wijsheid onderzocht werd, geen nieuwsgierigheid zijn zou. Zij is dan deze: *Hoe zal ik weten of Christus voor mij gestorven is?* Ik antwoord: *Maakt het vast en zeker dat gij gelooft, en dan zult gij ook zeker zijn van de weldaden van Zijn dood.* Want indien Hij de ongerechtigheden gedragen heeft van allen die geloven, en indien er geen andere weg is om het zeker te maken dat Hij onze ongerechtigheden gedragen heeft, dan door het geloof, zo is het een onnodige bewe-

ging en geraas dat er gemaakt wordt omtrent de kennis van de verkiezing, en van het oogmerk van Christus in het afleggen van Zijn leven. Want ofschoon wij al stelden, dat Christus voor allen gestorven was, zo zou zulks niemand kunnen troosten, tenzij men ook stelde dat alle mensen naar de hemel gingen. Maar zijt gij met uw zonden belast, hebt gij door het geloof tot Christus de toevlucht genomen, en berust gij dadelijk op Hem? Dan moogt gij ook op die grond uw aandeel aan Zijn dood opmaken, en vandaar opklimmen tot de verkiezing. De reden waarom velen zo in twijfel staan, is, dat zij het nog nooit recht klaar gemaakt hebben voor zichzelf, of zij geloven of niet. Indien gij dan uw verkiezing en aandeel in de dood van Christus wilt zien en weten, zo arbeidt om het geloof eens grondig en welverzekerd te krijgen; want het is de deur, door welke gij inkomt tot de andere verborgenheden Gods, hoedanig ook de verkiezing is, en er is geen andere weg om daartoe te geraken. Daarom worden deze twee tezamen gevoegd, Joh. 6:39,40: *Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze.* En indien er gevraagd mocht worden: Hoe zal ik weten wie aan Christus gegeven zijn, om door Hem verlost te worden? Dat toont het volgende vers: *En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.* Wilt gij dan weten wie Hem gegeven en van Hem verlost zijn? Het zijn gelovigen, ik meen dezulken, die tot jaren van onderscheid gekomen zijn, want niemand zal hier twisten omtrent jonge kinderen. En daarom, indien gij de weg wilt weten om tot kennis van uw rechtvaardigmaking te komen, zo moet gij aan de laagste trap beginnen, en die vast en zeker maken; dan zal het andere vanzelf volgen. Doch indien gij dit overslaat, en maar terstond op de bovenste sport van de ladder wilt zijn, zo is het bij God rechtvaardig, dat gij nooit tot kennis komt van die verborgenheden, welke in Zijn hart zijn geweest van eeuwigheid.

3. Het is een stof *van vertroosting voor een gelovige die alzo zeker zijn aandeel in Christus' dood besluiten mag, alsof hij het verbond der verlossing had horen lezen, en zijn naam in het Boek des levens had zien staan. Want alzo lief* (zegt Christus) *heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe,* Joh. 3:16. Indien gij een gelovige zijt, dan is uw naam daarin, en Christus heeft uw ongerechtigheden gedragen. Wat is dit nu geen troost voor degenen die klaar zijn omtrent hun geloof? Maar helaas! het toont ook dat er veel verrot en ongezond geloof is onder ons, en ook veel geloof dat maar weinig levendig is, omdat er zo weinig vaste troost op volgt.

4. Dit dient om *de noodzakelijkheid van het geloof, de voordelen van hetzelve, en ook hoe nodig het is om te trachten naar verzekering dat men gelooft, aan te tonen.* Want indien deze twee tezamen gaan, de rechtvaardigmaking en het geloof, dan is er een noodzakelijkheid van te geloven. En indien deze twee tezamen gaan, klaarheid te hebben dat men gelooft, en te weten dat Christus onze ongerechtigheden gedragen heeft, dan is het in een zeker opzicht noodzakelijk, dat wij geloven, of anders kunnen wij maar weinig of geen troost hebben in Christus' dragen van onze ongerechtigheden, en van dat wij aan Hem gegeven zijn, om door Hem verlost te worden. Uit deze twee zaken blijken de voordelen van een gelovige; om dan alles zeker te maken, te weten uw rechtvaardigmaking, Christus' dragen van uw ongerechtigheden, en dat gij aan Christus gegeven zijt, zo zoekt verzekerd te worden dat gij in het geloof zijt; en brengt hierin alle naarstigheid toe om uw roeping en verkiezing vast te maken. De Heere Zelf overrede u om zulks te doen!

NEGEN EN TWINTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:12

Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen, omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in den dood, en met de overtreders is geteld geweest; en Hij veler zonden gedragen heeft, en voor de overtreders gebeden heeft.

DE profeet heeft in dit hoofdstuk een kort begrip van het verbond der verlossing voorgesteld, waarin hetgeen dat van de Middelaar als een prijs voor de uitverkoren zondaren wordt gevorderd aan de ene zijde wordt voorgedragen, in een brede beschrijving van Zijn lijden; en ook aan de andere zijde, welke de vrucht is die daarop volgen zou, als de verzadiging die de Middelaar voor Zijn lijden zou genieten; gelijk als, *Hij zou zaad zien, de dagen verlengen, het welbehagen des Heeren zou door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan; om de arbeid Zijner ziel zou Hij het zien, en verzadigd worden; en door Zijn kennis zouden er velen gerechtvaardigd worden.* In dit vers hebben wij een korte herhaling van dit onderlinge verbond, alleen wordt het op een onderscheiden manier voorgesteld; want hetgeen dat tevoren vereist en ondernomen is geworden van de Middelaar, is eerst voorgesteld; en de beloften, die aan Hem gedaan waren, werden daarna voorgesteld. Doch hier wordt die orde veranderd, en de beloften aan de Middelaar gedaan, worden eerst, en de condities die van Hem gevorderd zijn, worden laatst voorgesteld; waarschijnlijk om de eenheid van het verbond, en de onderlinge voorwaarden van hetzelve aan te tonen; en dat, ofschoon er ten aanzien van onze bevatting iets eerst en iets laatst is, er nochtans bij God zo niets is, maar dat het bij Hem een tegenwoordige daad is.

De beloften aan de Middelaar gedaan, zijn in twee uitdrukkingen voorgesteld, met een gevolgtrekking in het woord *daarom*; dit vastmakende aan hetgeen vooraf gegaan was. *Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen.* Kortom, de gelijkenissen die hier gebruikt worden, zijn genomen van overwinnaars, die in de oorlog en strijd geweest zijnde, en die al hun vijanden op de vlucht gejaagd en uit het veld geslagen hebbende, een heerlijke overwinning, zegepraal en een grote roof behalen, als een vrucht van de oorlog. En dan is de zin, dat de Middelaar door Zijn onderneming, om voor de uitverkorenen te voldoen, een grote strijd zou hebben met vele vijanden, doch dat Hij er niet bij verliezen, maar een heerlijke overwinning en zegepraal daarover behalen zou, en ook een grote buit en eer ontvangen; zodat, gelijk er nooit een oorlog is geweest, als die daar Hij ingewikkeld was, en ook geen vijanden gelijk Hij te overwinnen had, zo zou er ook nooit een overwinning, zegepraal, noch roof zijn, gelijk de Zijne. Het woord *deel* wordt niet in het Hebreeuws gevonden, doch het wordt echter zeer gevoeglijk ingevuld. Daar staat maar alleen, *Ik zal Hem velen geven,* gelijk het

woord dikwijls zo gebruikt wordt, *en Hij zal de machtigen als een roof delen,* dat is, Hij zal in het delen van de roof boven de machtigen zijn.
De woorden geven deze drie dingen te kennen:
(1) Een grote nederlaag van, en een heerlijke overwinning over al des Middelaars vijanden, de duivel, de dood en de vloek. Hij behaalt over die alle een grote overwinning, en Hij geeft ze een grote nederlaag, zodat zij geheel uit het veld geslagen worden, gelijk dat het delen van de roof te kennen geeft; ziet dat in Ps. 68:13: *En zij die thuis bleven, deelde den roof uit*. En Jes. 9:2: *Gelijk men verheugd is wanneer men de buit uitdeelt.*
(2) Het grote getal van gevangenen, die de Heere in Zijn overwinning behaalt en gevangen neemt, dat is, Hij behaalt een grote buit, hetwelk datgene is, daar in de voorgaande woorden van gesproken is, door Zijn kennis zullen er velen gerechtvaardigd worden; als ook dat er staat Ps. 68:19. *Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd;* dat is, Gij hebt degenen die eertijds gevangen waren, van hun gevangenis verlost, en degenen die anderen gevangen hielden, hebt Gij gevangen geleid. Gelijk zo het volk Gods biddende voorkomt, Ps. 126:4: *O! Heere, wend onze gevangenis af.*
(3) Het geeft ook de uitnemende overwinning, de grote zegepraal en heerlijkheid te kennen, die de Middelaar langs deze weg bekomen zou, Fil. 2:9,10: *Daarom heeft Hem God uitermate zeer verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is; opdat in den Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn.*
Tot verdere verklaring hiervan, zullen wij uw aandacht twee of drie plaatsen ter overweging voordragen, in welke het schijnt alsof hier op gezinspeeld wordt. De eerste plaats is Kol. 2:14,15: *Uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis nagelende;* de verbintenis die de wet op de uitverkorenen had, als in stukken scheurende, door Zijn betalen van haar schuld. *En de overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld; en heeft over hetzelve getriomfeerd.* Dit is Zijn overwinning en zegepraal; Hij bestrijdt, overwint en vertreedt al Zijn en Zijns volks vijanden, door Gods rechtvaardigheid te voldoen voor de uitverkorenen, hun van vele zielen berovende, die zij gevankelijk hadden weggevoerd; over deze heeft Hij openlijk getriomfeerd, en Zichzelf als Overwinnaar vertoond op een gans majestueuze wijze. Een tweede plaats is Fil. 2:8,10: *En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja den dood des kruises. Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is; opdat in den Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn. En alle tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid Gods des Vaders.* Deze is Zijn overwinning, zegepraal en heerlijkheid, hoedanig niemand in hemel of op aarde ooit gehoord heeft, of immermeer bezitten zal. Een derde plaats is Ef. 2:20-22: *Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit den doden opgewekt heeft; en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in den hemel, ver boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en alle naam die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende; en heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen, en heeft Hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen;* hetzij het duivelen, of goede engelen, of mensen, strijdende of triomferende heiligen zijn, Hij is boven die allen; die allen zijn Hem onderworpen gemaakt, en Hij is het Hoofd der gemeente.

De uitdrukkingen worden in onderscheiden personen voorgesteld. De eerste uitdrukking komt voor in de eerste persoon. *Ik zal Hem een deel geven van velen.* Dit is een belofte van God de Vader aan de Middelaar, wegens Zijn behalen van de overwinning, gelijk er staat Ef. 1:20: *God heeft Hem uit den doden opgewekt.* De tweede uitdrukking komt voor in de derde persoon, *Hij zal de machtigen als een roof delen;* om te tonen, dat de Middelaar God en Mens in het verkrijgen van de overwinning te hulp is gekomen. Daarom wordt Hij gezegd, Rom. 1:4, *Zichzelven uit den doden opgewekt te hebben.* En wanneer er gezegd wordt, *Ik zal geven, en Hij zal delen,* zo geeft dat te kennen, dat de Middelaar datgene verkregen en in bezit heeft, hetwelk Hem beloofd was, en het toont ook, dat er niets aan de Middelaar beloofd is, of Hij is en zal dadelijk in de bezitting daarvan gesteld worden.
Het laatste deel van de woorden stellen de voorwaarden voor aan de zijde van de Middelaar, in vier uitdrukkingen.
(1) *Omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in den dood;* dat is, omdat Hij Zich gewillig vernederd heeft om te sterven, heeft Hij Zijn ziel uitgestort in de dood.
(2) *En is met de overtreders geteld geweest;* Hij heeft een smadelijk en veracht leven, en ook een smadelijke en een vervloekte dood gehad. Hij is als de ergste van alle mensen geacht geweest, zodat Barábbas, een doodslager, boven Hem gesteld geworden is. Het geeft ook het opzicht te kennen, dat Zijn dood gehad heeft op de voldoening voor de uitverkorenen; Hij is rechterlijk gerekend en geteld geweest onder de overtreders ofschoon Hij geen overtreder was.
(3) *En Hij veler zonden gedragen heeft*. Dit is een verklaring van het voorgaande, en het zegt zoveel, dat Hij niet alleen gestorven, en een schandelijke dood gestorven is, maar dat Hij tot dit einde gestorven is, om de zonden der uitverkorenen te dragen, en om deze door het dragen weg te nemen. Want dit heeft betrekking op die velen, welke in de voorgaande woorden gezegd worden *door Zijn kennis gerechtvaardigd te worden.* En het kan ook niet anders zijn, of die velen zullen gerechtvaardigd worden, omdat Hij hun zonden, ten aanzien van derzelver straf, gedragen heeft. Allen wier zonden Christus gedragen heeft, die zijn, of die zullen gerechtvaardigd worden; en daarom moet Hij een heerlijke overwinning hebben, omdat Hij Zijn leven aflegt voor Zijn schapen, gelijk er staat, Joh. 10:17: *Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg voor Mijn schapen, en hetzelve wederom aanneem.* Wij moeten hier in het voorbijgaan zeggen, dat het een wonderlijke zaak is, dat de eniggeboren Zone Gods om deze reden geliefd, aangenomen en verheerlijkt zou worden, omdat Hij uit ijver tot Zijns Vaders heerlijkheid, in het vervolgen van het werk van des zondaars verlossing, *Zijn ziel uitgestort heeft in de dood.*
(4) *En voor de overtreders gebeden heeft*. Dit wijst de toepassing van Zijn dood aan, als ook het voordeel daarvan voor die *velen,* wier *zonden Hij gedragen heeft*. Hij is gestorven om hun zonden weg te nemen, en Hij bidt dat Zijn verdienste krachtdadig gemaakt mag worden. Want ofschoon dit gewoonlijk op Zijn bidden aan het kruis wordt toegepast, zo is dat nochtans maar een bijzonderheid van Zijn voorbidding, welke zich echter verder uitstrekt; en daarom wordt dit hier als een voorwaarde in de Middelaar vereist, dat Hij niet alleen sterven, maar ook voorbidden moet, opdat de weldaden van Zijn dood mochten toegebracht worden aan degenen voor welke Hij gestorven is.
Zo ziet gij dan, dat wij hier een hoofdsom hebben van Gods verbond; alsof de Heere aan Zijn Zoon de Middelaar voorstelde, en tot Hem zei: *Mijn Zoon, indien Gij Uw ziel wilt uitstorten in de dood, en daardoor de zonden van Mijn uitverkoren volk dragen, en voor*

hen ook bidden, zo zult gij daardoor niets verliezen; maar een heerlijke overwinning en zegepraal behalen, en een grote roof delen. In de voorgaande woorden, de Middelaar de voorwaarden van het verbond aangenomen en volbracht hebbende, ofschoon niet dadelijk op die tijd, maar in het besluit en voornemen Gods, welke nu dadelijk zijn volbracht, zo worden de beloften tot een gesloten verbond gebracht, en tot een volstrekt recht voor Hem.

Hetgeen verder tot verklaring nodig is, zullen wij trachten te bereiken wanneer wij van de aanmerkingen zullen spreken; en omdat deze woorden merendeels dezelfde leringen uitleveren, daar wij tevoren van gesproken hebben, zo zullen wij daar niet op blijven staan. Merkt in het algemeen uit de herhaling van deze dingen aan:

I. *Dat de natuur en de voorwaarden van het verbond der verlossing, tussen God en de Middelaar, een zeer nuttige leer is, en ook nodig om gekend en geloofd te worden van het volk Gods.* Daarom wordt deze zo klaar voorgesteld, en wederom herhaald, en hun voor ogen gesteld; gelijk die dan ook hier in dit vers zo samengetrokken en herhaald worden, om ze dezelve te doen gedachtig zijn. Zij die het verbond der verlossing kennen, als datgene hetwelk de hoofdsom in zich heeft van al de fundamenten van ons geloof, als ook de grond van onze toegang tot God, en van onze verzoening en vrede met Hem, die zullen gemakkelijk toestaan dat het zeer noodzakelijk is om het te zoeken, te verstaan en te geloven. (1) Omdat wij daardoor weten wat wij van God verwachten mogen, omdat hetgeen wij verwachten, in dit verbond aan Christus als ons Hoofd beloofd is. *Dit deel van velen, en dit delen van de machtigen als een roof,* dat bezit Hij als ons Hoofd. (2) Omdat wij door dit verbond weten, hoe wij die beloofde dingen deelachtig worden, en dat is door *het uitstorten van Zijn ziel in de dood, door onze zonden te dragen en voor ons te bidden;* hetwelk ons begeven tot Hem door het geloof insluit. (3) Omdat door dit verbond de rijke en vrije genade Gods haar behoorlijke eer ontvangt. Want er komt hier niets in aanmerking als de reden waarom de gevangenen worden vrijgelaten, dan Christus' betaling van de prijs; deze wordt ons als een vrije gift toegebracht en geschonken.

II. Merkt meer bijzonder: *Dat ofschoon onze Heere Jezus in het werk van des zondaars verlossing een zware strijd gehad heeft, Hij nochtans een heerlijke overwinning en zegepraal heeft behaald.* Het is de grootste, de zwaarste en geweldigste aanval geweest daar ooit van gehoord is, met welke onze Heere Jezus te strijden had; gelijk de overweging van hetgeen reeds gezegd is, van Zijn *komen in een zware strijd, en Zijn zweten van grote druppelen bloed,* als ook van Zijn bidden, *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan!* enz.; en van Zijn roepen. *Mijn God! Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* overtuigend klaar bevestigt. De rechtvaardigheid Gods vervolgde Hem om de schuld der uitverkorenen, de overheden en machten vielen op Hem aan, de duivel, de overste dezer wereld, had al zijn instrumenten samengespannen en aan het werk, sommigen om het hoofd te schudden, sommigen om Hem te bespotten, anderen om Hem te geselen; en nochtans heeft Hij een heerlijke overwinning gehad over dit alles. Hetgeen wij in de uitlegging der woorden hebben gezegd, verklaart dit enigszins, gelijk ook dat woord, Joh. 12:31: *Nu is het oordeel dezer wereld; nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden;* om zo Zijn overwinning over de satan en de wereld aan te wijzen. Ziet ook Kol. 2:14,15: *De overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld.* Hij heeft dezelve ontkleed, en heeft (gelijk wij gewoon zijn te zeggen) ze geen hele draad aan het lijf gelaten. Hij heeft ze al de uitverkorenen door een sterke hand onttrokken, en niet één daarvan in hun bezit gelaten. Hij heeft

de deur der gevangenis opengebroken, en ze allen in vrijheid gesteld. Dit was waarlijk een grote overwinning. Hij heeft ook een grote menigte van gevangenen geroofd, en grote heerlijkheid ontvangen, zijnde in onze natuur *verhoogd aan de rechterhand van den troon der Majesteit in den hemel,* Hebr. 8:l. *Hebbende een Naam, welken boven alle naam is; opdat in den Naam van Jezus zich zou buigen alle knie,* enz., Fil. 2:9,10. Ook is de plaats, Ef. 1:20, 21, tot ditzelfde einde: *En heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen,* enz. Zien wij op de redenen, zo kan het ook niet anders zijn; want (1) indien wij overwegen wat onze Heere Jezus geweest is in Zijn Persoon, namelijk de Zone Gods, zo kan het niet anders zijn, of Hij moet verheerlijkt worden, Joh. 17:5: *En nu verheerlijk Mij Vader, bij Uzelven, met de heerlijkheid die Ik bij U had eer de wereld was.* Ofschoon Hij door Mens te worden, vernederd is, en over de openbaring van de heerlijkheid van Zijn Godheid voor een tijd een voorhangsel geschoven is geweest, zo bleef Hij nochtans steeds de Zone Gods, en heerlijk in Zichzelven. En het kan niet anders zijn, of Hij Die God is, moet in Zijn verhoging heerlijk wezen, wanneer dat voorhangsel weggenomen is, hetwelk Zijn heerlijkheid verdonkerde. (2) Zijn ambt als Middelaar, en Hoofd der uitverkorenen, bewijst dit ook. Hij Die de gemeente tot een Hoofd gegeven is boven alle dingen, kon niet anders dan groot en heerlijk zijn. En daarom zegt de apostel, wanneer hij de woorden van Ps. 16 aanhaalt, Hand. 2:24 en hoofdst. 13:35, *dat het niet mogelijk was dat Hij van den dood zou gehouden worden.* (3) Het zal ook blijken, wanneer wij het werk zelf overwegen, hetwelk Hem is toevertrouwd, zijnde dat een werk dat van God zozeer bemind en goedgekeurd wordt, zo kon Hij niet anders dan een heerlijke overwinning behalen. Hierom zegt Hij, Joh. 10:17: *Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg, en hetzelve wederom aanneem.* En Fil. 2:8,9: *Hij heeft Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood; daarom heeft Hem God uitermate verhoogd,* enz. Het is het verdrag tussen God en de Middelaar, dat Hij eerst vernederd, en dan verhoogd zou worden, en daarom moest Hij ook zeer verhoogd en heerlijk worden.

1. Dit leert ons om de heerlijkheid van de Middelaar niet gering te achten noch te verdonkeren, uit aanmerking van Zijn lijden; want ofschoon Hij vernederd is geweest, zo is Hij nochtans nu verhoogd; Hij heeft een alleruitnemendste en heerlijkste overwinning en zegepraal over al Zijn vijanden gehad. Er zal niemand van ons allen zijn, of hij zal op de dag des oordeels, wanneer Hij gezien zal worden de Rechter te zijn van levenden en van doden, (hetwelk een deel is van Zijn zegepraal) en wanneer Hij, als het ware, zovele verloste slaven achter Hem zal hebben staan, een getuigenis van deze waarheid in Zijn boezem dragen. En waarlijk, het is geen klein gedeelte van de godsdienst om deze zaak diep op onze harten ingedrukt te krijgen, dat onze Heere Jezus, Die eenmaal laag vernederd is geweest, nu verhoogd is tot zulk een heerlijkheid. Wanneer wij hier op zien, dan zullen wij hier een groot deel van onze dodigheid en onoprechtheid bevinden, dat Zijn grootheid niet behoorlijk op onze harten ligt. Helaas! wij hebben veel te geringe gedachten van Hem. Toen Zijn vernedering voor ons zijnde, zo moest die ons niet te geringer van Hem doen denken, noch de hoogachting die wij van Hem moesten hebben, doen verminderen; maar integendeel ons Hem des te meer doen waarderen en hoogachten.

2. Het is een zeer troostvolle leer, *ten aanzien van alle schuddingen en omkeringen van de tijd, en van alle engten, daar Zijn Kerk en volk in gebracht kunnen worden. Het kan met Christus niet kwalijk gaan, en daarom kan het ook met haar niet kwalijk gaan.* Hij mag betwist en bestreden worden, maar Hij zal, ja, Hij heeft alrede de overwinning verkregen, Hij is eenmaal gestorven, en sterft nu niet meer; al wat Hij nu te doen heeft, is

om van Zijn verkregen verlossing toepassing te maken, en om de roof te delen; om acht te geven (hetwelk Hij ook nauwkeurig doet) wat er nog van Zijn verwerving in de bezitting van de satan is, en om dat te verlossen en vrij te maken. Hij heeft de bezitting ontvangen van het Koninkrijk, en nu moet en zal ook alles wel gaan. Laat dan de wereld razen, de zee en rivieren bruisen, en de bergen geworpen worden in het hart van de zee; welke verwarringen, omkeringen en beroerten er ook zijn mogen, onze Heere Jezus heeft de overwinning verkregen, en Hij deelt tegenwoordig de roof uit. Hij zal geen ander deel ontvangen, dan die de Heere Jehovah gemaakt en Hem gegeven heeft; het zal niet zijn wat duivelen of mensen, wat de groten, de koningen, prinsen, parlementen, potentaten, heirlegers, enz. Hem zullen behagen te geven of te vergunnen. Maar Hij moet het beloofde deel hebben van velen, en de machtigen delen als een roof. Dit zal Hij zeker bekomen, en er zal niemand zijn die Hem daarvan beroven zal, of Hem een stukje daarvan afnemen, ja, niemand zal een voet land bezitten van hetgeen dat aan Hem, of aan Zijn navolgers gegeven is. Hij zal een Kerk en ordonnantiën daarin hebben, daar Hij ze beoogt te hebben, er zullen uit alle hoeken der aarde zielen tot Hem vergaderd worden, daar zij Hem uit gegeven zijn. En al wat de Vader Hem gegeven heeft, zal in spijt van al de boosheid en stoute tegenstand van duivelen en mensen, tot Hem komen, zonder enige mogelijkheid van te kunnen feilen. Zij zullen door alle tegenstand en vervolging niet machtig zijn, om één enige van de gegevenen des Vaders van Hem af te houden; omdat het zo tussen Jehovah en Hem in het verbond besloten is. Het is ook een troostvolle leer voor Gods volk, ten aanzien van hun eigen bijzonder geval. De verdorvenheid is een sterke en een vreselijke vijand; de duivel is een rusteloze vijand, *die omgaat als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden;* de wereld is een bedrieglijke en een verlokkende vijand, die haar dikwijls als overstroomt. Maar onze Heere Jezus heeft de overwinning, en ook het delen van de roof in handen. Zij die thuis blijven, de zwakste jongeling of jonge dochter, zal de roof uitdelen. Dit is het daar Job zichzelf mee vertroostte, hoofdst. 19:25,26: *Ik weet dat mijn Verlosser leeft; en Hij zal de laatste over het stof opstaan;* te weten, als een volkomen en een volstrekte Overwinnaar, de overwinning geheel aan Zijn zijde zijnde; *en als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen,* enz. O! gelovigen, er is een blijde dag te wachten, Hij heeft de overwinning behaald, en die zult gij ook behalen. *De God des vredes zal den satan haast onder uw voeten verpletteren,* Rom. 16:20. Welke verongelijkingen gij nu lijden moet, of onder welke engten gij nu zijt, terwijl de goddelozen in voorspoed zijn, zo zal er nochtans eerlang een nieuwe beslissing van zaken zijn, ja, eerlang zal alles van de goddelozen worden weggenomen, doch uw beker zal overlopen. Er zal geen strijd meer zijn, geen partijen die u de oorlog zullen aandoen, of u enigszins tegenstaan, wanneer Hij alle vijanden uit het veld geslagen zal hebben. Het zal een jammerlijk en een droevig deel zijn dat velen, die op Christus' delen van de roof niet hebben vertrouwd, op die dag ontvangen zullen, wanneer gij, gelovigen, met Hem daarin delen zult.

3. Ziet hier ook, *dat het hard en zwaar zal vallen om tegen Christus te strijden, en om in tegenstand tegen Hem bevonden te worden.* Ik spreek nu niet zozeer van openbare twisten, gelijk als Pilatus, Herodes, de farizeeën en schriftgeleerden tegen Hem gehad hebben, en hoedanig vele groten der aarde nog steeds tegen Hem aanvoeren en onderhouden, welke eerlang de smart van hun tegenstand zullen ondervinden. Maar van al die twist tegen Hem in Zijn ordonnantiën, door welke de mensen in hun praktijk tenminste zeggen: *Laat ons Zijn banden verscheuren, en Zijn touwen van ons werpen,* gelijk er staat,

Ps. 2:3. En Luk. 19:27: *Wij willen niet dat Deze over ons Koning zij.* Doch van dezulken zal Hij zeggen: *Deze Mijn vijanden, brengt ze hier, en slaat ze hier voor Mijn voeten dood.* O! geliefden, de dag nadert, wanneer wij allen staan zullen voor Hem, en Hem de roof zien delen; maar wee! wee hem! die zich aan Zijn heerschappij niet heeft willen onderwerpen. O! wat zal het een vreselijke zaak zijn, voor de voeten van de Middelaar doodgeslagen te worden? En dat de Vorst des levens een heilig genoegen zal nemen in uw dood, omdat gij het met de satan en de begeerlijkheden van uw eigen hart gehouden hebt, omdat gij Zijn Geest hebt weerstaan en uitgeblust, en Zijn weg, om tot u te komen, hebt toegemuurd, en niet hebt willen toelaten, dat Hij in uw harten regeren zou, noch u aan Hem hebt willen onderwerpen? Doch het zal onuitsprekelijk wel met Christus en met al de Zijnen zijn op die dag; dan zullen Hij en zij op de allerheerlijkste wijze zegepralen; de luister, de geestelijke staat en majesteit van die zegepraal zal oneindig alles overtreffen, wat met de grootste verwondering is aangezien in de allerheerlijkste triomfen van de grootste keizers, koningen, en opperveldoversten van de Wereld.

III. Als wij letten *wat deze roof is, namelijk, Zijn zien van een zaad, en Zijn rechtvaardigen van velen*, dat Hij ze tot Zich brengen, en hun Zijn genade deelachtig maken zal, zo merkt: *Dat het een deel van Christus' overwinning, triomf en heerlijkheid is, om de duivel te overwinnen in, en hem uit te jagen uit de zielen der mensen, en om hen te bekeren, te rechtvaardigen en zalig te maken door Zijn bloed.* Wanneer Hij over Zijn vijanden triomfeert, gelijk er in Kol. 2:14,15 staat, wat doet Hij dan? Dan *wist Hij het handschrift uit dat tegen ons was, en neemt hetzelve uit het midden weg,* dat is, Hij neemt onze schuld weg; daarin triomfeert Hij op een heerlijke wijze. Ziet ook Ps. 68:19: *Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd,* enz. Dit is Zijn triomf en roof, namelijk dat een gezelschap van arme slaven door Hem verlost wordt. En 2Kor. 10:4,5 zegt de apostel: *De wapenen van onzen krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten; dewijl zij de overleggingen ternederwerpen, en alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachten gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus.* Dit is de overwinning van Christus, en wat zijn de sterkten die Hij bestormt en inneemt? Hij doet sommige hoogmoedige harten voor Hem buigen en onderwerpen, en anderen, die rebellen waren tegen Hem, leidt Hij gevangen tot Zijn gehoorzaamheid. O! zalige gevangenleiding; het wordt niet gemeend van slaafse dienstbaarheid, maar van vrijwillige onderwerping aan Hem. Dit is een alleredelste, aanmerkelijkste en meest beminnelijke overwinning en zegepraal, welke zowel de onze is, als de Zijne, dewijl het de verlossing is van arme gevangen zondaren, en het inbrengen van vele volgers van het Lam. En daarom wordt het in vers 11 de verzadiging genoemd voor de arbeid Zijner ziel, en het rechtvaardigen van vele. Dit is Zijn buit en roof. In vers 10 wordt het genoemd, het welbehagen des Heeren; en in dit vers, Zijn deel en roof. Wat is het dat onze gezegende Heere Jezus voor Zichzelven neemt, wat eigent Hij Zich toe als Zijn roof, Die de grote Monarch is van deze gehele wereld? Het zijn een deel arme zondaren; tot dezen zegt Hij: *Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van voor de grondlegging der wereld.* Meer heeft Hij niet, of meer zoekt Hij niet, dan even zovele zielen als Hij voorgehad heeft om wel aan te doen. Wanneer de Heere de volkeren verdeelde, zo *heeft Hij Zich Jakob verkoren, Israël tot Zijn erfdeel,* als er in Ps. 135:4 staat. Merken wij nog een weinig meer bijzonder, dan zullen wij bevinden, dat de rechtvaardigmaking en zaligheid van de zondaar Zijn overwinning, zegepraal en roof is, omdat Hij hierin overwint en zegepraalt; als ook, dat Hij hierin de heerlijkheid

van Zijn gehoorzaamheid, getrouwheid, genade, macht en liefde bekomt. De heerlijkheid van de Middelaar schijnt in die alle zeer luisterrijk door:
(1) De heerlijkheid van Zijn gehoorzaamheid, wanneer Hij zeggen kan: *Uit degenen die Gij Mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren,* Joh. 18:9. Hij ontvangt zovele zielen, die Hem van de Vader toevertrouwd zijn om te verlossen, en wanneer Hij het werk volbracht en hen toegebracht heeft, dan heeft Hij de eer van Zijn gehoorzaamheid van Zijn Vader, Die tot Hem zegt: *Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in Welke Ik al Mijn welbehagen heb*.
(2) De heerlijkheid van Zijn getrouwheid; gelijk Hij Zich verbonden heeft aan Jehovah, alzo heeft Hij ook gedaan, en daar is ook noodzakelijkheid voor dat het zo zou zijn, dat *van al wat Hem gegeven is, Hij niet zou verliezen, maar hetzelve voorstellen zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks.* Hierom wordt Hij de goede of getrouwe Herder genoemd, omdat Hij geen van Zijn schapen verliest die Hem gegeven zijn.
(3) De heerlijkheid van Zijn genade en oneindige liefde. Hoe meer er gezaligd worden, hoe meer genade en liefde zich ontdekt en doorstraalt in het betalen van hun schuld en rantsoen, en in ze te brengen om Zijn liefde deelachtig te worden. Hierom zegt Hij, Joh. 17:26: *Opdat de liefde, waarmede Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen.* Hij wil dat de liefde, die de Vader aan Hem heeft medegedeeld, in hen is; opdat het bekend wordt, dat Hij hen liefgehad heeft, gelijk de Vader Hem heeft liefgehad. Er kan geen groter bewijs van liefde zijn dan deze; dit wordt verder bewezen in Zijn verhoging als hun Hoofd, en in dat zij gebracht worden daar Hij is.
(4) Hierin schijnt ook klaar door de heerlijkheid van Zijn macht, die over alle zwarigheden die in de weg stonden van de zaligheid van een zondaar, getriomfeerd heeft. O! wat zijn er niet al zwarigheden in de weg van de zaligheid van een zondaar! De duivel en de wereld van buiten, een bedrieglijk hart en een wispelturige natuur van binnen om te bestrijden; zovele zonden om te doden, en strikken om door te leiden. Nochtans zal *niemand Zijn schapen uit Zijn hand rukken,* Joh. 10:28. Hierom worden zij gezegd in de kracht Gods bewaard te worden door het geloof tot de zaligheid, 1Petr. 1:5. Kortom, gelijk het eertijds de gewoonte was, dat overwinnaars zegepralende inreden met al hun gevangenen voor of achter zich; zo brengt ook onze Heere Jezus, om de heerlijkheid van Zijn genade, getrouwheid en macht te openbaren, zovele zondaren tot de heerlijkheid, en heeft een veel grotere stoet en gevolg, dan ooit enige overwinnaar heeft gehad. Hij rekent het Zijn heerlijkheid, dat Hij vele zielen zalig maakt. *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven; en Ik ben in hen verheerlijkt,* Joh. 17:6. Hoe komt dat nu? Ziet dat in vers 8: *De woorden die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik ze gegeven, en zij hebben ze geloofd.* Hij acht Zichzelf verheerlijkt te worden in des zondaars onderwerping aan Hem, in zijn geloven in Hem, en in zijn ontvangen van vergeving van Hem. Zo moet ik u dan zeggen, indien wij met opzet een leer zouden uitkiezen, om het hart van een gevoelige zondaar te ontvonken, om het ongeloof weg te bannen, en om een onoverwinnelijke grond te geven om het op Christus te wagen, zo zou het deze zijn, dat de Heere Jezus Zijn overwinning, heerlijkheid en roof hierin stelt, dat Hij aan zondaren weldoet, en dat zij het goede van Hem ontvangen. Wanneer de wereld, om zo te spreken, gedeeld wordt, zo is dit Zijn deel, dat Hij een menigte van verloren zondaren ontvangt om zalig te maken. En ofschoon Hij de Erfgenaam van alles, en de Eerstgeborene is, zo bemint Hij dit nochtans boven duizend koninkrijken; wanneer Hij Zijn roof mag delen en ontvangen, dit is het dat Hij verkiest, en anders niets. O! zondaren, is dit een kleine zaak in uw ogen? Indien Hij Zijn heerlijkheid had willen stellen in alle gevangenen der aarde te vertreden, of in de wereld

te vernietigen, wie zou tot Hem gezegd kunnen hebben, wat doet Gij? Maar nu heeft Hij Zijn heerlijkheid en triomf gesteld in de duivel te overwinnen, hem uit de zielen uit te werpen, om arme zondaren te verlossen, en om ze te brengen om Hem te erkennen als de overste Leidsman der zaligheid, en als de Voleinder des geloofs. O! indien gij iets wilt hebben om er u over te verwonderen, hier kunt gij zulks hebben; Hij zal de gehele wereld tot as verbranden, en die verlaten, ja, vele koningen en groten der aarde in de hel werpen; en nochtans vergadert Hij, als het ware, een menigte van uitverkoren zondaren uit dat vuur, als de zaak die Hij tot Zijn roof en deel beoogt te hebben. Hij heeft en Hij zoekt niet anders; en nochtans ontvangt Hij van deze arme zondaren niets voor dit alles.

1. *O! verwondert u hierover, zal het niet een heerlijke dag zijn, wanneer Christus gekroond zal worden, en wanneer al de verlosten achter Hem zullen staan met citers in hun handen, zeggende: De zaligheid, de heerlijkheid en de kracht zij Gode Die op den troon zit, en het Lam?* O! verwondert u, dat er niet alleen een Zaligmaker is, en dat het leven en de zaligheid door Hem verkregen kan worden; maar dat het zulk een zaligheid is, die wonderlijk is in dit opzicht, dat Hij het Zijn heerlijkheid en zegepraal rekent, dat vele zondaren door Hem gezaligd worden, daar Hij Zichzelf verheerlijkt zou kunnen hebben in ons allen naar de hel te zenden; mogen wij ons dan hierover niet verwonderen? En nochtans behoorden wij het te geloven; ja, dat het zo weinig geloofd wordt, veroorzaakt dat het er weinig over verwonderd wordt. De zondaren geloven niet, helaas! dat Christus de zaligheid der zondaren zo hoog waardeert, en daarom verwonderen zij zich daar niet over, en zij zijn er niet over bewogen, noch mee ingenomen.

2. *Hier is een troostvolle en een vaste grond, tot geruststelling en bevestiging van het geloof van gevoelige zondaren, die gaarne grond hadden voor hun geloof, dewijl Christus het Zijn heerlijkheid en triomf acht te zijn, om dezulken zalig te maken.* Indien gij, die gaarne Christus en Zijn gerechtigheid had tot uw behoud en leven, verloren ging, dan zou Christus Zijn heerlijkheid en triomf moeten missen. Is dit dan niet genoeg om u te voldoen, dat uw zaligheid Zijn heerlijkheid en triomf is, welke Hij niet missen wil? Hij moet en zal zondaren hebben om zalig te maken, omdat Zijn overwinning, zegepraal en roof daarvan afhangen. O! wat is dit niet een wonderlijke nederbuiging der genade, (die niet gemakkelijk geloofd wordt) dat deze dingen aan elkander vastgemaakt zijn, namelijk des zondaars zaligheid, Christus' overwinning, zegepraal en roof, en de heerlijkheid van Gods genade, liefde, getrouwheid en macht. Gij verongelijkt gewis Gods getrouwheid, wanneer gij uw zaligheid in twijfel trekt, indien gij uzelf anders maar waarlijk door het geloof tot Christus Jezus begeven hebt.

3. *Waardeert de Heere Jezus de zaligheid der zondaren zodanig, dat Hij die Zijn overwinning, Zijn triomf, Zijn deel en Zijn roof acht te zijn, al wie dan Christus zijn ziel niet geeft om zalig te maken, die doet al wat hij kan, om Christus' deel te verminderen, en om Hem van Zijn heerlijkheid te beroven.* Indien gij dan Christus een aangename dienst wilt doen, zo geeft Hem uw ziel om ze zalig te maken; veracht Zijn genade niet, legt uw zonden op Hem, en verwacht de zaligheid door Hem in Zijn eigen weg. Hij is gekomen om met de overheden en machten te worstelen, om deze te overwinnen, en om door Zijn sterke hand de zielen daarvan te verlossen. Wilt dan maar toetreden tot Hem, want dat is Zijn verzadiging, Zijn deel en Zijn roof. Dit is een sterke en een krachtige beweegreden om in Christus te geloven, sterker en krachtiger kan er niet bedacht worden; het zal Christus' overwinning zijn, om u uit de klauwen van de satan te rukken; en indien gij u niet laat trekken, zo vergunt gij de satan in een zeker opzicht de overwinning over Chris-

tus, hetwelk nochtans onmogelijk is. Maar de satan zal zeker de overwinning hebben over u, en gij zult hem voor eeuwig tot slaven en vazallen zijn. Er is hier ook grond van schrik en vrees voor allen die zich niet aan Christus onderwerpen, omdat zij, zoveel als in hun macht ligt, Zijn overwinning verhinderen. Wanneer Hij door Zijn ordonnantiën komt, *om ze te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God,* dan staan zij Hem tegen. De dag nadert, wanneer deze leer troostvol zal zijn voor sommigen, en verschrikkelijk voor anderen. Dan zal er niemand zijn, of hij zal het met zijn ogen bevestigd zien, dat Hij (gelijk iemand die na zijn overwinning de buit uitdeelt) tot degenen die aan Zijn rechterhand staan, zeggen zal: *Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, dat voor u bereid is van voor de grondlegging der wereld; en tot anderen: Gaat weg van Mij gij vervloekten, in het eeuwige vuur, dat den duivel en zijn engelen bereid is.* Even gelijk als een overwinnaar enige gevangenen nam, en ze tot zonen en erfgenamen maakten, en ze op tronen zette, en dat hij anderen wierp in een eeuwige gevangenis, die de vrijheid niet beminden. Het zal waarlijk de schrikkelijkste gevangenis zijn, in de hel bij de duivel en zijn engelen. Of wij zullen op die dag een deel van Christus' deel en roof zijn, of Hij zal ons weigeren aan te nemen en te erkennen, en ons verwerpen, ons overgevende om een eeuwige prooi te zijn voor de duivel. Gelukkig zullen zij dan zijn, die Hij verkiest; en wee hen voor eeuwig, die Hij als slechte waren verwerpen zal.

Er worden in dit vers twee dingen aan de Middelaar beloofd: (a) *Ik zal Hem een deel geven van velen*, een uitnemende uitgebreide overwinning, en een schone en heerlijke verlossing. (b) En *Hij zal de machtigen als een roof delen*. Gelijk de overwinnaars gewoon zijn een groot en uitnemend deel te hebben in de roof, zo zal ook onze Heere Jezus een grote roof en een kostelijke buit hebben, te weten, vele verloste zielen, een bruid die Hij de Vader onbevlekt zal voorstellen. Deze zijn de roof en de kleinodiën daar Hij om strijdt, en de buit die Hij verkiest. Wanneer de wereld verbrandt, en de anderen naar de hel gezonden zullen worden, zo vergadert Hij er zovelen voor Zichzelf.

De condities of voorwaarden aan de zijde van de Middelaar zijn deze vier. Hij komt tot deze overwinning en zegepraal: *(a) Omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood. (b) Omdat Hij met de overtreders is geteld geweest. (c) Omdat Hij veler zonden gedragen heeft. En (d) omdat Hij voor de overtreders gebeden heeft.*

Ofschoon hier nu niet uitdrukkelijk een verbond genoemd wordt, zo hebben wij nochtans de zaak; omdat, gelijk er in alle verbonden onder de mensen twee partijen zijn, welker verbintenissen van de ene afhangt van de volbrenging van de ander; zo is het ook hier. De Partijen zijn Jehovah en de Middelaar; de dingen aan de Middelaar beloofd, zijn een heerlijke overwinning en een grote roof, namelijk, de rechtvaardigmaking van velen. De voorwaarden aan de zijde van de Middelaar, van welke de volbrenging van de beloften afhangt, zijn deze: *Hij bewilligt om de dood te sterven, om met de overtreders geteld te worden, om veler zonden te dragen, en om voor hen te bidden.* Hier bewilligt Jehovah in om die te accepteren; en hierop worden velen, te weten, alle uitverkoren zondaren, door Hem gerechtvaardigd, gelijk er in vers 11 staat.

Uit de belofte aan Christus gedaan, (daar de Persoon veranderd wordt) *Ik zal Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen*; Ik zal Hem zulk een zaak vergunnen, en Hij zal deze ontvangen. *Wij mogen deze algemene aanmerking als de reden daarvan ontvangen, dat al de beloften, door Jehovah aan de Middelaar gedaan, gewis en zeker zijn; en dat zij dadelijk vervuld zullen worden.* Dit wordt klaar bewezen

uit de samenhang, omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood. Zo ook Ps. 89:35,36: *Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen; en hetgeen dat uit Mijn lippen gegaan is, zal niet veranderen. Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid, zo Ik aan David lieg!* En waarlijk, het kan niet anders zijn, hetzij men de Persoon aanmerkt Die de belofte doet, Hij is de onveranderlijke God, volstrekt getrouw, en kan Zichzelven niet verloochenen. *Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid, zo Ik aan David lieg!* Of hetzij men de Partij aanmerkt, aan Wie de belofte gedaan wordt, *Hij is de Middelaar Gods en der mensen, in Wien de Vader een welbehagen heeft.* De Middelaar nu, hetgeen Hij voor de uitverkorenen ondernomen had, volbracht hebbende, zo is er geen grond om de volbrenging van de belofte, aan Hem gedaan, in twijfel te trekken.

Ziet hier tot uw vertroosting, dat al wat aan de Middelaar beloofd is, ten aanzien van particuliere, bijzondere of openbare zegeningen of weldaden, zeker en onvermijdelijk vervuld zal worden. Christus is de Partij aan Wie de beloften gedaan zijn, en Jehovah kan niet feilen, om datgene hetwelk aan de Middelaar beloofd is, te volbrengen, zo min als de Middelaar gefeild heeft in het volbrengen van hetgeen Hij ondernomen heeft. Nu, aan de Middelaar is beloofd, *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht, in heilige sieradiën. Uit de baarmoeder des dageraads zal de dauw uwer jeugd zijn,* Ps. 110:3. Alwaar deze drie dingen aan Christus beloofd worden:

(1) Dat Zijn volk op de dag Zijner heirkracht gewillig gemaakt zal worden; hetwelk in Joh. 6:44 verklaard wordt: *Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke.* God neemt in de uitverkorenen de hardnekkigheid en de onwilligheid weg, en Hij maakt ze buigzaam en gewillig om Christus te omhelzen en aan te nemen, en om zichzelf aan Hem over te geven.

(2) Dat Zijn volk veel en talrijk zou zijn; de jeugd zijner baarmoeder zou zo talrijk zijn, als de dauw van de morgenstond.

(3) Zij zouden heilig zijn, en welblinkende in heiligheid zijn. Zij zouden gewillig wezen in heilige sieradiën. Nog eens, het wordt aan de Middelaar beloofd, dat allen die in Hem geloven, gerechtvaardigd zullen worden, gelijk er in dit teksthoofdstuk in vers 11 staat. *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken.* En dit is volgens dat woord, Joh. 6:39,40: *Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze. En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.* Een arme zondaar die door het geloof tot Gods belofte de toevlucht neemt, kan de belofte niet missen, omdat de Middelaar wordt aangemerkt als de Partij, aan Wie de belofte gedaan is, en omdat de volstrekte zaligheid en verlossing der gelovigen in deze plaats beloofd wordt. Ofschoon zij door vele zonden, inwonende begeerlijkheden, verzoekingen en strikken, in gevaar zijn om afgetrokken te worden, zo *zullen zij nochtans het eeuwige leven hebben; zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, niemand zal ze uit Zijn hand rukken. Hij zal Zijn zaad zien, en van allen die Hem gegeven zijn, zal Hij niet verliezen.*

Dit moest ons het geloof aanprijzen als een vast en zeker verdrag, omdat de grond van ons geloof tussen God en de Middelaar besloten is, en het alzo onmogelijk is dat het feilen kan, als het onmogelijk is dat God ontrouw kan zijn aan de Middelaar, of dat de Middelaar feilen kan in Zijn verbintenis. Nog eens, zien wij op de beloften van openbare weldaden, gelijk als dat Hij een Kerk zal hebben in de wereld, dat wij bewaard zullen worden, ~~enz.~~ enz., ook deze beloften zullen zeker vervuld worden, gelijk als die van Ps.

2:6,8: *Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid. Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting.* Dat wij nu heden het Evangelie prediken, en gijlieden hetzelve hoort, is een vrucht van deze belofte; gelijk ook van die belofte, Ps. 89:20-34: *Ik heb een verkorene uit het volk verhoogd. Ik heb David Mijn knecht gevonden. Met Mijn heilige olie heb Ik Hem gezalfd. Met welke Mijn hand vast blijven zal. Ook zal hem Mijn arm versterken. De vijand zal hem niet dringen; en de zoon der ongerechtigheid zal hem niet onderdrukken. Maar Ik zal zijn wederpartijders verpletteren voor zijn aangezicht, en die hem haten, zal Ik plagen. En Mijn getrouwheid, en Mijn goedertierenheid zullen met hem zijn; en zijn hoorn zal in Mijn Naam verhoogd worden. En Ik zal zijn hand zetten in de zee, en zijn rechterhand in de rivieren. Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn Vader, mijn God en de Rotssteen mijns heils. Ook zal Ik hem tot een eerstgeboren zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde. Ik zal Mijn goedertierenheid in eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal met hem vast blijven. En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten. Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen, enz., zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen. Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, noch in Mijn getrouwheid feilen.* Hos. 3 is een belofte van de inzameling der Joden; en Jes. 9:6,7: *De heerschappij is op Zijn schouder; en de grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn.* Zie ook Op. 11:15, alwaar wordt uitgeroepen: *De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren, en Zijn Christus.* Al deze en dergelijke beloften zullen vervuld worden, al werd de wereld alle maanden, ik laat staan alle jaren, omgekeerd. De grond van de bewaring der Kerk is niet omdat zulke en zulke personen de regering hebben; want wat zou dan van de Kerk geworden zijn toen de antichrist de overhand had? Maar die belofte is aan de Middelaar gedaan. Hier ligt de vrede van een Christen, wanneer hij met beschuldigingen te worstelen heeft; het is onmogelijk dat een gelovige in Christus verloren kan gaan. Hier is de bewaring der Kerk verzekerd, namelijk in Gods belofte aan de Middelaar gedaan, dat *Hij een zaad zal hebben, dat velen gerechtvaardigd zullen worden, en dat Hij de roof delen zal.* En ofschoon wij maar weinig blijken zien van de uitbreiding van het Evangelie onder de Joden en heidenen, of daar de antichrist de heerschappij heeft, overmits de zichtbare Kerk voor vele jaren veeleer besnoeid, dan uitgebreid geworden is, zo is hier nochtans niet één woord beloofd, of het zal vervuld worden. En dit is beide een grond van onze vrede, en van ons vertrouwen in het gebed; gelijk er staat Ps. 72:15: *Men zal geduriglijk voor Hem bidden; den gansen dag zal men Hem zegenen.* Dit zijn twee aangename oefeningen, dagelijks te bidden om datgene, hetwelk in het voorschrift van het gebed staat: *Uw Koninkrijk kome,* en Hem dagelijks te zegenen voor de komst van Zijn Koninkrijk.

Aangaande hetgeen er gezegd wordt aan de zijde van de Middelaar, houden wij voor zeker dat er niets gezegd wordt, of het is, of het zal volbracht worden. De Vader verbindt Zich om al de beloften te volbrengen, die Hij aan Hem gedaan heeft, omdat Hij volbracht heeft alles wat Hij ondernomen heeft. En ofschoon Jesaja lang tevoren, eer de Messias in het vlees kwam, ervan gesproken heeft als een voorleden zaak, wanneer het nochtans niet dadelijk geschied was, echter spreekt hij er zo van, omdat deze zo zeker is, alsof die reeds geschied was. Merkt hieruit, dat er geen deel van Christus' onderneming als Middelaar in het verbond der verlossing is, of het is reeds volbracht, of het zal volbracht worden. O! wat zijn dat geen twee getrouwe Partijen Die in dit verbond zijn; het is niet God, en Adam die het verbond gebroken heeft; maar het is God aan de ene zijde, en de Midde-

laar, God met ons, aan de andere zijde; en daarom is er zowel getrouwheid in het volbrengen van de Middelaar van Zijn onderneming, als er getrouwheid is in Gods volbrengen van hetgeen Hij tot Hem gesproken, of aan Hem beloofd heeft. Ik zal alleen maar drie getuigenissen van dit stuk voordragen.

Het eerste is Matth. 3:14 en hoofdst. 17:5: *Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb.* Hij heeft op Zich genomen om voor de schuld der uitverkorenen te voldoen, en Hij heeft het ook volbracht, zodanig, dat de Vader daarin een welbehagen heeft.
Een tweede getuigenis is Joh. 17:4, alwaar Hij voor de Vader verschijnt, en het als een argument gebruikt, zeggende: *Ik heb U verheerlijkt op de aarde, Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen. En nu verheerlijk Mij Gij Vader, bij Uzelven, met de heerlijkheid die Ik bij U had eer de wereld was.* Alsof Hij zei, Mij is een werk toevertrouwd, en Ik heb hetzelve volbracht. En dat woord, hetwelk Hij aan het kruis gesproken heeft, is tot dit einde zeer opmerkelijk: *Het is volbracht*, nu is het werk afgedaan, en Ik heb nu niet meer of anders te doen, dan over te gaan tot de overwinning, en tot het delen van de roof.
Het derde getuigenis is de verhoging van de Heere Jezus in de hemel, en de heerlijkheid daar Hij in verschijnen zal op de dag des oordeels, wanneer Zijn Koninkrijk volmaakt zal worden. Dat zal een bewijs zijn, dat Hij van alles wat Hem te doen gegeven is, niets ongedaan gelaten heeft, *dat Hij veler zonden gedragen heeft, dat Hij Zijn rug gegeven heeft dengenen die Hem sloegen, en Zijn wangen dengenen die Hem het haar uitplukten.* En dat Hij Gods rechtvaardigheid gewillig heeft voldaan, en ten hemel gevaren is, gelijk er staat 1Tim. 3:16: *En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest,* (ten volle vrijgesproken, als hebbende alles volbracht wat Hij op Zich genomen heeft) *is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.*
Dit is, ofschoon een algemene, nochtans een zeer troostvolle leer voor het volk Gods, in zoverre zij hieruit weten, dat er niet meer voor de zonden der uitverkorenen te betalen is aan de rechtvaardigheid Gods, dewijl die ten volle voldaan is. De Borg heeft al hun schuld betaald, en nu is Hij in de uitvoering van Zijn ambt, om hun Zijn verdiensten toe te passen. Hij bidt voor hen, Hij heeft het opzicht over hen, en Hij leidt en bestuurt ze, met alles wat hun aangaat. Hij doet alles wel en recht, in de besturing van de zaken van Zijns Vaders huis als een zoon, en Hij kan niet anders dan deze wel besturen. *Ik heb nog andere schapen,* zegt Hij, *die van deze stal niet zijn, dezen moet Ik ook toebrengen, en zij zullen Mijn stem horen,* enz. *En Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid,* Joh. 10:16,28.
Dit moet een sterke grond van troost zijn voor een gelovige, dat zijn eeuwig welzijn tot zijn vastheid en zekerheid heeft, dat de getrouwheid van de Vader en de Middelaar daarvoor verbonden is. Want indien Jehovah de beloften, aan de Middelaar gedaan, vervult, en indien de Middelaar Zijn verbintenissen volbrengt aan Jehovah, en de gelovigen opwekt ten uiterste dage, dan moet het ook noodzakelijk volgen, dat hun zaligheid zeker is. Dit is de voorname grond, waarop de vrede van een gelovige gebouwd is; en dus mogen wij hier zinspelen op hetgeen er in Hebr. 6:17,18 staat: *Waarin God, willende den erfgenamen der beloftenissen overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, met een eed daartussen is gekomen; opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in wel-*

ke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die den toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden. Evenzo zijn ook hier twee onveranderlijke dingen, te weten, Gods belofte aan de Middelaar, welke God wil en zal volbrengen; en des Middelaars verbintenis aan God, welke Hij ook wil en zal volbrengen aan God. En wij hebben waarlijk goed bewijs voor beide deze zaken; want het was deze verbintenis, die de Vader de Zoon van Zijn liefde deed zenden uit Zijn schoot, om Mens te worden, en om het werk van de verlossing van de uitverkoren zondaar te ondergaan. Ook was het deze verbintenis, die de Middelaar deed sterven, en van Wie de Vader de prijs gevorderd heeft, totdat Hij Zichzelven verklaarde voldaan te zijn, en vergenoegd te wezen. Wanneer nu deze dingen, die allermoeilijkst schenen, vervuld zijn, wat kan er nu gedacht worden dat feilen zal? Hier is dan:
(1) Een grond om ons geloof op te vestigen, en wij hebben nodig, dat hetzelve recht gevestigd wordt. De grond daar onze zaligheid en volharding op gebouwd wordt, is niet onze aanhoudendheid in het bidden, in het geloof en in de liefde tot God; maar deze verbintenis tussen de Vader en de Zoon. Ook is deze verbintenis de oorzaak, die de andere dingen teweegbrengt, als noodzakelijke en onfeilbare vruchtgevolgen. Hier moest een gelovige voornamelijk op berusten en vertrouwen.
(2) Dit moest de gelovigen ook ootmoedig en blijmoedig maken, die, hoewel zij in zichzelf zwak zijn, nochtans hier een vaste greep hebben, te weten, het woord van Jehovah en het woord van de Middelaar, tot hun doorhelpen.
(3) Het moest ook grotelijks dienen om het geloof, en de staat van een gelovige aan te prijzen, dewijl er zulk een grond van verzekering is. De grootste monarch in de wereld heeft zulk een goede grond niet voor zijn middag- of avondmaal, als een arme gelovige heeft voor het eeuwige leven. Want de beloften van Jehovah aan de Middelaar, en des Middelaars verbintenis aan Jehovah, kunnen niet feilen; en dit heeft een gelovige als de grond van zijn verzekering om op te berusten.
Doch meer bijzonder zijn de condities aan de zijde van de Middelaar, gelijk ik zei, deze vier: *(1) Hij heeft Zijn ziel uitgestort in de dood. (2) Hij is met de overtreders geteld geweest. (3) Hij heeft veler zonden gedragen. En (4) Hij heeft voor de overtreders gebeden.*
Eerst. Hij moest de dood sterven, hetwelk uitgedrukt wordt in deze woorden, *omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in den dood;* hetwelk drie dingen te kennen geeft:
A. Dat het een artikel is van het verbond der verlossing, en van des Middelaars onderneming dat Hij sterven zou voor zondaren. En dus is het een nodeloos, een nieuwsgierig en een ongeoorloofd dispuut, of het gevallen mensdom op enige andere wijze had kunnen verlost worden, dan of één druppel van Zijn bloed niet genoeg was om het mensdom te verlossen, omdat wij hier zien dat het in het verbond bepaald en besloten was, dat Hij sterven zou. Jehovah wilde dat de Middelaar Zijn leven zou afleggen; en er mag dan voor Gods soevereinheid mogelijk zijn wat er wil, (welke soevereinheid men nochtans niet moet doen strijden met Zijn rechtvaardigheid, en deze ook wederom niet met Zijn soevereinheid) zo moet dit ons nochtans bepalen, dat het in het verbond besloten is dat de Middelaar Zijn leven af zou leggen. En dewijl het besloten is, zo is het vast en zeker: (1) Dat God de mens een wet gegeven heeft, hem bedreigende, dat indien hij die wet verbrak, hij dan sterven zou. (2) Dat alle mensen, en dus ook de uitverkorenen, onder de bedreiging en de vloek zijn. (3) Dat de Middelaar Borg geworden is, en ondernomen heeft om voor de zonden der uitverkorenen te voldoen. Het was noodzakelijk dat Hij sterven zou, omdat Hij ondernomen heeft om hun schuld te betalen, en om voor hun zon-

den te voldoen, hetwelk door de wet voor hen de dood was; en zo is de rechtvaardigheid Gods verdedigd. De Heere kan niet gezegd worden onrechtvaardig, eenzijdig, of onheilig te zijn, omdat Hij niet dadelijk elke zondaar straft in zijn eigen persoon; omdat Gods heiligheid en rechtvaardigheid zich klaar ontdekken, dat Hij veel liever hetgeen dat de uitverkorenen verdiend hadden, tehuis wilde zoeken in Zijn eigen Zoon, dan dat hun zonden ongestraft zouden gaan. En wanneer wij de natuur van de dood van de Middelaar aanmerken, dat deze een gewelddadige en een vervloekte dood geweest is, die gepaard gegaan is met de uiterste angst en benauwdheid, zo toont zulks, dat de Heere met opzet deze weg heeft ingeslagen, om openbaar te maken welk een bittere zaak de zonde is, hoe vreselijk Zijn toorn is, hoe heilig en gestreng Zijn wet is, en om aan allen bekend te maken, hoe schrikkelijk het is om met God in een twist te staan, dewijl Hij Zijn eigen Zoon zozeer vervolgd heeft.

1. *Deze leer, ofschoon wij tevoren daarvan gesproken hebben, is een soevereine leer, ja, de soevereine leer en hoeksteen van de godsdienst, dat Christus voor de zonden van Zijn volk geleden heeft.* Dit geeft ons een toegang om het Evangelie te verkondigen, hetwelk daarom genoemd wordt, *het prediken van Christus de Gekruiste.* Weet en gelooft dan, dat de Middelaar gestorven is, en dat zulks noodzakelijk was, omdat het als een conditie in het verbond der verlossing geëist was, om door Hem volbracht te worden, aan welke Hij ook bewilligd en toegestemd heeft. O! wat is dat niet een liefde om zulk een zaak te besluiten, eer dat de zondaars een wezen hadden? Het was wat anders dan honger en dorst te hebben, en vermoeid te wezen; Hij moest de dood sterven, en een vloek worden. Toen *brandoffer noch zondoffer geëist werden, zeide Hij: Ziet, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen,* Ps. 40:8,9. Ik neem het verdrag hartelijk en gewillig aan.

2. Dit dient *tot verschrikking van alle zorgeloze atheïsten, die geen vrees hebben voor de toorn Gods.* O! wat zal er van u worden, wanneer die toorn u zal overkomen? Indien de zonden de Borg ter dood gebracht hebben, o! welke toorn hebt gij dan niet te wachten, wanneer gij voor uw eigen zonden rekenschap zult moeten geven? Het slaan van de Herder is meer, dan of al de schapen geslagen waren geworden. En ofschoon gij nu de zonden licht acht, zo nadert nochtans de dag, wanneer gij het tot uw smart weten zult, *dat het kwaad en bitter is de Heere te verlaten, en dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God,* Hebr. 10:31.

3. Ziet hier ook *de noodzakelijkheid om van Christus' dood gebruik te maken. Dit zult gij moeten doen, of sterven en onder Gods vloek komen, want er is geen middenweg.* Indien gij zonden hebt, hoe zult gij daarvan bevrijd worden, en voor deze voldoen? Niet door uw gebeden, noch door uw vroom leven, gelijk gij dat zo noemt; Christus had hier oneindig meer van, dan iemand van u allen, en nochtans kon Hij daardoor de zonden niet wegnemen. Wij mogen hier zinspelen op hetgeen wij lezen, Pred. 8:8: *Er is geen geweer in dezen strijd, ook zal de goddeloosheid haar meesters niet verlossen.* Wanneer de dood een commissie heeft, en de toorn Gods deze volgt, o! hoe zal die dan de zorgeloze en stoute zondaar behandelen, als de hand Gods hem voor eeuwig vervolgen zal? Helaas! hoe maken het velen, die nooit de toorn Gods vrezen, die het sluiten van hun rekening, en alle betrachting om de zonden af te sterven en der gerechtigheid te leven, van dag tot dag uitstellen, en die hun dagen doorbrengen als atheïsten, of als formele geveinsden. En zodanigen zijn sommigen van ulieden, die mij heden horen, die nooit zoeken om in Christus gevonden te worden, noch om Zijn dood te gebruiken tot doding van de zonde. Wat

zult gij doen, wanneer gij ter rekenschap gevorderd zult worden? Gij zult de dag vervloeken, dat gij ooit het Evangelie gehoord hebt, en dat het besloten was dat Christus sterven zou. Het zal u een reuke des doods zijn tot in alle eeuwigheid, en het zal het meest zieldoorzoekend en pijnlijk woord zijn dat gij ooit gehoord hebt; ook zult gij wensen dat het werk der verlossing nooit gehoord geworden of ondernomen was.

4. Dit dient *tot vertroosting en moedgeving voor gevoelige zondaren, want dezulken tot Hem komende, mogen verzekerd zijn om het goede van Hem te ontvangen; dewijl Hij reeds de prijs betaald, en Zijn woord gegeven heeft, dat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderven zal, maar dat Hij Hem opwekken zal ten uitersten dage.* Gij moest niet denken, dat het voor de Vader of voor de Zoon onaangenaam zal wezen, dat gij tot Hem komt en Hem aanneemt; want het is tot dat einde dat Hem God gezonden heeft, dat Hij Zijn leven afgelegd heeft en gestorven is. Het zal Hem niet onaangenaam, maar tot verzadiging zijn voor al de arbeid van Zijn ziel, om zijn verdiensten aan u toe te passen. Dewijl het Hem nu niet mishaagt, maar alleraangenaamst is dat gij in Hem gelooft, om door Hem gezaligd te worden, en dewijl het niet geloven Hem, als het ware, onteert, waarom begeeft gij u dan niet tot Hem door het geloof, tot Zijn verzadiging en uw eigen zaligheid?

B. Hij is niet alleen gestorven, maar Hij heeft Zijn ziel *uitgestort in de dood;* hetwelk deze twee dingen te kennen geeft: (l) De inwendige zwaarheid daarvan, het was een wonderlijke en een zeldzame dood, Zijn lichaam is niet alleen verdrukt geworden, maar Zijn ziel is ook uitgestort. (2) Zijn gewilligheid, gereedheid en blijmoedigheid in Zijn sterven; het is alsof Hij zei: Vader, Ik moet sterven, en wilt Gij dat Mijn ziel geheel bedroefd en beangst zal zijn? Ik ben gewillig dat het zo zal zijn. Hij komt niet verzoeken, om zo te spreken, om Zijn leven af te leggen, maar Hij werpt Zijn gezegend leven als neer voor de voeten van Zijn Vader, hetzelve overvloedig uitstortende tot het uiterste toe; zodat Hij, als het ware, niet één druppel bloed wil overhouden, maar hetzelve in grote overvloed wil vergieten, ja geheel uitstorten.

Merkt hieruit: *Dat onze gezegende Heere Jezus Zijn leven zeer gewillig voor zondaren heeft afgelegd, dat Hij zeer blijmoedig is geweest in het ondernemen, en ook gewillig en blijmoedig in het uitvoeren van hetgeen Hij ondernomen heeft.* Hij maakt, om zo te spreken, geen twee woorden in de koop, maar wanneer brandoffer en zondoffer niet geëist werden, *toen zeide Hij: Ziet, Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o! Mijn God, om Uw welbehagen te doen,* Ps. 40:8,9. Er is hier geen staan noch disputeren aan de zijde van de Middelaar, maar een tegenwoordig willen en een blijmoedig ondernemen. Hierom zegt Hij, Spreuk. 8:30,31, dat ofschoon *Hij dagelijks Zijns Vaders vermaking was, te allen tijd voor Zijn aangezicht spelende, Zijn vermakingen nochtans waren met der mensen kinderen.* Eer de wereld was, of enig zondaar een wezen had om verlost te worden, zo verheugde Hij Zich al in een vooruitzicht, dat er zulk een gelegenheid zijn zou, om Zijn liefde, goedwilligheid en genade te openbaren. Wanneer wij nu in het Evangelie zien, hoe menigmaal zullen wij dit dan niet bevestigd vinden? *Niemand neemt Mijn leven van Mij,* (zegt Hij) *maar Ik leg het van Mijzelven af,* Joh. 10:18. En toen zij Hem kwamen vangen, en Petrus zijn zwaard uittrok, zo zei Hij: *Keert uw zwaard weder in zijn plaats; of meent gij dat Ik Mijn Vader niet kan bidden, en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten?* Matth. 26:52,53. Ik heb Mij verbonden om Mijn leven af te leggen, en daarom moet het zo zijn. *Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij,* Luk. 12:50. En wanneer het volbracht werd,

ofschoon Hij bewijzen gaf van Zijn macht, in hen die Hem kwamen vangen, achterwaarts te doen keren, en in hen ter aarde te doen neervallen, zo laat Hij deze nochtans wederom opstaan, en Hij gaat met ze mee; en wanneer zij Hem bespotten, Hem slaan, de kop tegen Hem schudden, Hem brengen voor het gericht en Hem onderzoeken, en wanneer zij zeiden: *Indien Gij de Koning Israëls zijt, kom af van het kruis, en wij zullen u geloven;* hetwelk wij denken mogen dat Hij gedaan kon hebben, ofschoon zij dit zeiden, Hem verzoekende; nochtans was Hij in dit alles stil, en Hij deed Zijn mond niet open, totdat Hij hiertoe kwam: *Het is volbracht*. Hij heeft niet één misnoegd woord gesproken. Het is verbazend om zoveel te lijden en te sterven; maar om zijn ziel uit te storten in de dood, zijn leven in zijn eigen hand te nemen, en er zo heilig kwistig in te wezen om het uit te storten, is nog veelmeer, dewijl er nooit zulk een dierbaar leven, noch kostelijk bloed om uit te storten, geweest is.

1. *Dit toont welke achting men voor onsterfelijke zielen hebben moest, en ook elk voor zijn eigen ziel*. Onze Heere Jezus heeft *Zijn ziel uitgestort in den dood,* voor der mensen zielen; Hij heeft er zulk een achting voor gehad, dat Hij Zijn dierbaar leven daarvoor gegeven heeft. Hierom wordt er gezegd, 1Petr. 1:18,19, *dat wij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijn, maar door het dierbaar bloed van Christus, als een onbestraffelijk en onbevlekt Lam*. Indien Hij de zielen zo hoog gewaardeerd heeft, wat zal het dan te zeggen zijn wanneer gij uw zielen verspilt, en niet weet waaraan? Hij heeft de zielen zo duur gekocht, en gij verkoopt deze zo goedkoop, voor een weinig zilver en goud, of voor hetgeen dat erger en veel minder waard is. O! wat een tegenstelling is er niet tussen Christus' waarderen van zielen, en tussen uw waarderen daarvan? Tussen Zijn kopen daarvan voor zulk een dure prijs, en tussen uw wegwerpen daarvan, voor hetgeen dat minder is dan ijdelheid? Wat ontvangen de meesten voor hun zielen? Sommigen een stukje land, sommigen een huis, sommigen een ijdel vermaak, en anderen enige kortstondige voldoening van hun begeerlijkheden, of een ogenblik zondige vreugde. O! armhartige koop; wat zal er van al die vreugde, begeerlijkheid of vermaak, van dit huis of dat land geworden, wanneer de koningen en vorsten als zovele wormen zullen liggen knielen voor het Lam? Gij zult uw huizen of uw land niet mogen of kunnen meenemen; gij zult uw schone klederen niet mogen dragen, en gij zult geen goud of zilver in uw beurs hebben op die dag. En genomen dat gij zulks had, zo is nochtans de verlossing der ziel te kostelijk, en moet, ten aanzien van zulk een prijs, in eeuwigheid ophouden. Het is een wonderlijke zaak, dat daar Christus de zielen zo hoog waardeert, de zondaren die zo weinig waarderen. Is het dan niet rechtvaardig, dat zulke zielen naar de hel gaan, wanneer zij die zo weinig geacht hebben?

2. *Dit moest ons de Heere Jezus leren liefhebben en verwelkomen.* Welke drangreden is er tot liefde en vertrouwen, of om Hem te verwelkomen, indien het deze niet is, *dat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood voor zondaren? Hoelang zullen wij op twee gedachten hinken tussen Christus en Belial?* Gij wilt geen enkele begeerlijkheid afstaan, uw vreugde en gelag niet nalaten, noch iets van uw eer en achting verliezen, al zoudt gij Christus daardoor verliezen. Maar o! ondankbare dwazen, is dit een behoorlijke vergelding aan Hem, Die Zijn onschuldige ziel voor zondaren uitgestort heeft in de dood, en Die, wanneer Hij in een zeker opzicht in het vuur van Gods toorn als lood versmolten was, bewilligd heeft om Zijn leven overvloedig, uit liefde tot hun zaligheid, te laten voortvloeien? Moest het niet veeleer uw opwekken om Hem lief te hebben, om op Hem te betrouwen, en Hem te verwelkomen; en om, wanneer Hij u daartoe riep, voor Zijn

Naam te lijden? Zult gij door vrees weigeren uw leven voor Hem te wagen, Die Zijn leven voor u uitgestort heeft? Het zou een ziel verkwikken, om te denken hoe gewillig en blijmoedig Hij geleden heeft; maar helaas! hoe wederstrevig en onwillig zijt gij om voor Hem te lijden? Laat mij echter toe, deze drie dingen u aan te prijzen:
(1) Zoekt Hem lief te hebben, want de tollenaars hebben zelfs lief degenen die hen liefhebben. Vergeldt gij dan Christus ook liefde voor liefde.
(2) Gelooft en vertrouwt op Hem, verwacht niets kwaads van Hem; want welke grond is er om Hem te verdenken? Het is Zijn heerlijkheid om aan zondaren goed te doen, Hij rekent ze Zijn overwinning en roof te zijn; en om hen te mogen overwinnen, heeft Hij Zijn ziel uitgestort in de dood, gelijk er zo staat, Fil. 2:7: *Hij heeft Zichzelven vernietigd,* of uitgeledigd, hetwelk op dit woord van de profeet schijnt te zien. En is dit geen genoegzame grond voor u om Hem te vertrouwen, en om het gewicht van alles wat u aanbelangt, op Hem te leggen?
(3) Verwelkomt Hem, hetwelk een vrucht is van het geloof en de liefde. Hij is een beminnelijke Minnaar, Hij is die *goede Herder, Die Zijn leven stelt voor Zijn schapen*, Joh. 10:11, en *Die Zichzelven voor Zijn gemeente heeft overgegeven,* Ef. 5:25.
C. Uit de samenhang van de woorden, *omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood,* zien wij ook dat des Heeren Jezus' gewillige onderwerping alleraangenaamst is aan de Vader; daarom, zegt Hij, *zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen;* omdat Hij zo en zo gedaan heeft. Dit bevestigen ook al de beloften. Het is een wonderlijk woord, hetwelk wij lezen in Joh. 10:17: *Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg, opdat Ik hetzelve wederom neme.* De eniggeboren en geliefde Zone Gods kan niet anders dan bemind worden; nochtans zegt Hij, *daarom,* om deze reden, *heeft Mij de Vader lief;* dat is, omdat Ik de Middelaar en des Vaders Knecht en Afgezondene ben, in dit werk van des zondaars verlossing. En omdat Ik zo gewillig en blijmoedig Mijn leven voor hen afleg, daarom heeft Hij Mij deze overwinning en heerlijkheid gegeven. Zo aangenaam is de gewillige en blijmoedige dood van de Middelaar voor God, dat wij erover verwonderd moesten zijn. Ook moest er van ons dat gewicht op gelegd worden, dat dewijl de blijmoedigheid in de gehoorzaamheid voor God zo aangenaam is, wij deze zochten te betrachten; want Hij heeft een blijmoedige gever lief, gelijk ook de blijmoedigheid in elke plicht. Het is een grote zaak, dat wij dit woord hebben om tot u te spreken. Vele volkeren hebben het nooit gehoord, en daarom moet gij er immers een geheel ander gebruik van maken, dan dat gij het nooit gehoord had. O! wat zal het niet schrikkelijk zijn voor degenen die het gehoord, en evenwel veracht hebben? Hun zielen zullen uitgestort worden in de hel, ja, zelfs door de toorn Gods voor eeuwig uitgewrongen worden. Hebt hier dan geen geringe gedachten van, denkt niet dat de gehele onderhandeling van genade tevergeefs is. Waren wij maar ernstig, dan zouden wij ons verwonderen wat dit alles in had. Helaas! wij hebben weinig of geen gedachten om onze vrede met God te maken, en nochtans is daar zoveel aan vast, voordat deze teweeggebracht kan worden; het is een groot bewijs van de verstoktheid en ongevoeligheid, en van de wonderlijke ongelovigheid van velen, dat zij de zonden, de toorn Gods, en het gevaar daar hun zielen in zijn, zo weinig achten; en dat zij de vrede met God als een lichte zaak aanzien. Maar dan zal eens een dag komen, wanneer het bevonden zal worden een grote zaak te zijn om met Hem bevredigd te zijn, dat de zonden bitter, en dat Zijn toorn zwaar is, en dat met Hem bevredigd te zijn, beter is dan duizenden van werelden.
De *tweede* zaak wordt uitgedrukt in deze woorden: *En met de overtreders is geteld ge-*

weest. Dit onderstelt drie dingen:
(1) Dat Hij waarlijk geen zondaar was. *Hij heeft geen onrecht gedaan, en er is geen bedrog in Zijn mond geweest;* nochtans moest Hij zo laag neerbuigen, om met de overtreders geteld te worden. Gelijk de voorgaande woorden de smartelijkheid van Zijn dood voordragen, zo stellen deze de schandelijkheid daarvan voor. Hij is niet alleen gestorven, maar ook als een verachtelijk Persoon aangezien geworden, ja zo verachtelijk, dat een Baräbbas, een doodslager en een oproermaker, boven Hem geschat werd. Hiervan hebben wij gesproken in vers 3: Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen.
(2) Het sluit in, des mensen ondankbaarheid, dat wanneer onze gezegende Heere Jezus kwam om ze te verlossen, zij Hem het leven niet waardig achtten, maar als een overtreder aanzagen. Dit is ook in de historie van het Evangelie vervuld geworden, gelijk wij zien kunnen, Joh. 18:30: *Indien Deze,* zeggen zij tot Pilatus, *geen kwaaddoener was, zo zouden wij Hem u niet overgeleverd hebben.*
(3) Het sluit in, de lage neerbuiging, en de diepte van de liefde van Christus, die ondoorgrondelijk is; Hij wil niet alleen sterven, maar ook zelfs een schandelijke en vervloekte dood sterven, en met de schuld der zondaren ook hun smaad en schande aannemen. Wanneer zij Hem verachtten, moest de Borg niet alleen sterven, maar ook een schandelijke dood sterven. Sommige doden zijn heerlijk en aanzienlijk, en worden met een soort van ijdelheid bemind van sommige mensen; maar het moest met onze Heere Jezus zo niet zijn, toen Hij Zichzelven tot Borg voor zondaren aanstelde. Hij moest niet alleen sterven, maar ook verachtelijk sterven, gelijk er staat Jes. 50:6: *Ik geef Mijn rug dengenen die Mij slaan, en Mijn wangen dengenen die Mij het haar uitplukken. Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel.* Omdat het zo in het verbond was vastgesteld en besloten, zo heeft Hij *als Hij gescholden werd, niet wedergescholden,* 1Petr. 2:23. O! wat straalt hier niet een neerbuigende liefde in de Middelaar door? Het was veel dat Hij de schuld betaalde en stierf; maar nog meer, dat Hij in Zijn sterven als een overtreder heeft willen gerekend worden. Het was veel om Borg te zijn, maar nog meer, dat Hij de schuldenaar geacht heeft willen wezen; even gelijk alsof een goddeloze en onrechtvaardig rechter een borg aangrijpende, hem niet alleen arresteert voor de schuld, en deze van hem vordert, maar hem ook noemt en acht als de principale schuldenaar. Zo verdraagt de Heere Jezus dit alles met de grootste lijdzaamheid. Dit moest ons leren, om ook voor Hem smaadheid te lijden; Hij heeft voor ons veelmeer geleden, dan wij voor Hem lijden kunnen. Hij is gelasterd, bespot, geslagen, in het aangezicht bespogen; zij hebben Hem in verachting toegeroepen: *Weest gegroet, Gij Koning der Joden.* Zij hebben Hem bespot, hun hoofden geschud, en Hem tussen twee moordenaars opgehangen, alsof Hij de ergste misdadiger van allen was; waarom dan Markus ook zegt, hoofdst, 15:28: *Dat deze Schrift vervuld geworden is, welke zegt: En Hij is met de misdadigers gerekend*. God had het besloten, en de Middelaar had het bewilligd, en daarom moest het zo geschieden. Wij hebben van deze stof tevoren gesproken, en daarom zullen wij er hier niet verder op blijven staan.
De *derde* zaak wordt uitgedrukt in deze woorden: *En veler zonden gedragen heeft.* Dit is hier ook oorzakelijk, gelijk al de voorgaande. Het wordt hier bijgevoegd, om te tonen: (1) Het einde van Zijn sterven, en de natuur van Zijn dood. Zijn dood was een vervloekte dood, doch niet voor Zijn eigen zonden, maar voor de zonden van anderen, namelijk om de schuld van Zijn uitverkorenen te betalen. De *velen* daar hier van gesproken wordt, zijn dezelfde *velen* daar in het voorgaande vers van gesproken was, en die *door Zijn kennis*

gerechtvaardigd worden. Het waren niet de zonden van alle mensen die Christus gedragen heeft, maar de zonden van velen, en de velen, wier zonden Hij gedragen heeft, zijn de velen die gerechtvaardigd zijn. En allen die gerechtvaardigd worden, die hun zonden heeft Hij gedragen, en van niemand anders. Voor zo veler zonden als Christus dan gedragen heeft, worden door Christus gerechtvaardigd, en allen die gerechtvaardigd zijn, die hun zonden heeft Hij gedragen. (2) Het toont ook hoe de zonden van deze velen worden weggenomen. Het is door Christus' dragen van de straf, die dezen verdiend hadden. Dit is hetgeen waarvan gesproken is in vers 6: *De Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.* Kortom, de Middelaar bewilligt om de schuld van der uitverkorenen zonden op Zich te nemen, ofschoon niet hun zonden zelf, formeel aangemerkt. Hij heeft de verdienste, of de last van hun schuld op Zich genomen; hiervan hebben wij tevoren ook gesproken, en daarom zullen wij er niet bijzonder op blijven staan.

De *vierde* of laatste zaak van de conditie van de Middelaar gevorderd, wordt uitgedrukt in deze woorden: *En voor de overtreders gebeden heeft.* Er werd meer van Hem gevorderd, dan te sterven, en ook dan zulk een dood te sterven voor de zonden der uitverkorenen. Hij moet Zijn dood ook toepassen, gelijk Hij zulks dan ook zeker doen zal, dewijl Zijn voorbidding daarop gegrond is. De weldaad van Zijn dood en voldoening zal de uitverkorenen zeker worden toegebracht, en daarom wordt er gezegd, *Hij heeft voor de overtreders gebeden.* Hier moesten wij de gedachten van Zijn nederbuigende liefde met ons omdragen, Die niet alleen bewilligd heeft om voor de zonden der uitverkorenen te voldoen, en om de gerechtigheid en het eeuwige leven voor hen te verwerven, maar Die, wanneer zij in hun tegenstand tegen Hem volharden, ook voor hen bidden wil om de toepassing daarvan aan hen. Er is een zeker getal aan Hem gegeven, wier schuld Hij niet alleen betalen moet door voor hen te sterven, maar aan welken Hij ook dadelijk de weldaden van Zijn dood en verdienste moet toepassen, volgens Joh. 6:39: *En dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uitersten dage.* Deze vier dingen begrijpen klaar en hoofdzakelijk de verbintenis van de Middelaar in het verbond der verlossing, ten aanzien van Zijn priesterlijke bediening. En dewijl wij reeds iets van de drie eerste gesproken hebben, zo zullen wij op dit laatste, rakende Zijn voorbidding, een weinig blijven staan, om deze te verklaren.

Dit is wel ten dele vervuld, toen Hij aan het kruis bad: *Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen,* Luk. 23:34. Maar Zijn bidden voor de overtreders moet tweezins aangemerkt worden:

(1) Gelijk Hij een Mens geweest is onder de wet, en in dit opzicht heeft Hij voor andere overtreders dan voor de uitverkorenen moeten bidden, gelijk Stefanus, Zijn voorbeeld navolgende, ook deed, wanneer hij zei: *Heere, reken hun deze zonde niet toe.*

(2) Gelijk Hij Middelaar is, en in dit opzicht bidt Hij alleen voor de uitverkorenen, als klaar blijkt uit Joh. 17:9: *Ik bid voor hen, ik bid niet voor de wereld; maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt.* Zijn voorbidding, aldus aangemerkt, is altijd krachtdadig, lopende door het kanaal van het verbond der verlossing, en is van een evenredige en gelijkmatige uitgestrektheid, omdat Hij als Mens onder de wet voor Zijn vijanden gebeden kon hebben, die niet uitverkoren zijn. En daarom nemen wij Zijn voorbidding hier in de tweede zin, gelijk Hij Middelaar is; en gelijk als Mattheüs in hoofdst. 8:17 *Zijn op Zich nemen van onze krankheden, en Zijn dragen van onze smarten,* daar in vers 4 in ons teksthoofdstuk van gesproken was, toegepast op lichamelijke krankheden, zo kan er ook

een zinspeling hierop zijn in des Heeren gebed aan het kruis. Wij merken dit onderscheid aan, omdat de Arminianen, die een algemene verlossing drijven, ook een algemene voorbidding stellen. En op deze grond, zeggen zij, heeft de Heere Jezus voor velen gebeden, die naar de hel zijn gegaan. Maar wij zeggen, dat onze Heere Jezus aldaar, indien Hij voor enige van dezulken gebeden heeft, niet eigenlijk als Middelaar, maar als een Mens onder de wet gebeden heeft; even gelijk als in Zijn bidden in de hof van Gethsémané, toen Zijn heilige natuur op een onzondige wijze een afschrik had van die bittere drinkbeker: *Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan.* Maar wanneer Hij in datzelfde gebed als Middelaar spreekt, dan zegt Hij: *Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt*. Zo was het ook, toen Hij als Mens en als een Bedienaar der besnijdenis predikte, dat Hij zei: *Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen bijeen willen vergaderen, maar gij hebt niet gewild,* Matth. 23:37. Daar, indien wij Hem als Middelaar aanmerken, Hij alles doet wat Hem behaagt, en dus niemand roept of Hij komt tot Hem, of niet wil dat iemand vergaderd zal worden, dan degenen die vergaderd worden. De voorbidding dan die hier gemeend wordt, is die, welke een artikel is van het verbond der verlossing, en is een deel van Christus' priesterlijke bediening, aan welke de belofte gedaan is, in het eerste deel van het vers; en daarom hebben wij hier een klare weg; om ervan te spreken, gelijk het Nieuwe Testament deze aan ons voorstelt.

Wij mogen er dan deze lering uit aanmerken: *Dat onze Heere Jezus volgens het verbond der verlossing niet alleen voor de overtreders sterven, maar ook voor hen bidden moest.* Of, *het is een deel van des Heeren Jezus' ambt, hetwelk in het verbond der verlossing besloten is, dat Hij een Voorbidder zou zijn voor overtreders.* Het is op deze grond, dat er gezegd wordt: *De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek,* Ps. 110:4. Hij is een Priester naar Melchizédeks ordening, en niet naar de ordening van Aäron. En in Rom. 8:34 wordt Hij gezegd *te zitten aan Gods rechterhand, en voor ons te bidden.* Zo ook Hebr. 7:25: *Hij kan volkomen zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* En Johannes zegt: *Indien iemand gezondigd heeft wij hebben een Voorspraak bij den Vader, namelijk, Jezus Christus, den Rechtvaardige,* 1Joh. 2:1. En zo wordt het overal in de Schriftuur aan Hem toegeschreven. Vraagt men: *Waarom moest Christus Jezus de Middelaar een Voorbidder zijn?* Zo antwoord ik, om deze drie redenen:

(1) Omdat het welvoeglijk was voor de eer Gods, dat de grote Heere en Stedehouder, Die tot de vergadering van uitverkoren zondaren geschikt was, met dit ambt bekleed werd. Ook wordt Zijn voorbede daarvan afgeleid, Hebr. 7:25: *Hij kan volkomen zalig maken,* enz., *alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Hij kan niet nalaten te tonen dat Hij een volkomen Zaligmaker is, omdat Hij altijd leeft om een Voorbidder te zijn.

(2) Het is ook betamelijk en welvoeglijk voor de eer van de Middelaar, en voor Zijn priesterlijke bediening, dat Hij niet alleen voor een tijd, maar voor eeuwig een Priester zou zijn. En daarom wordt Hij, wanneer Hij als een Priester wordt ingevoerd, gelijk als in Ps. 110:4, vergeleken met Hebr. 7:21, boven de ordening van Aäron verheven, en gezegd *een Priester te zijn in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek. Van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden. En genen zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven; maar Deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onovergankelijk priesterschap.*

(3) Het is gevoeglijk ten aanzien van de verlossing, die de gelovigen in Hem uit deze Zijn

voorbidding hebben. Er zou een gebrek geweest zijn in de vertroosting der gelovigen, indien er geen Voorbidder was geweest; *maar dewijl wij hebben een zo grote Hogepriester over het huis Gods, zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs.* Ook hebben wij nu *vrijmoedigheid om in te gaan in het binnenste heiligdom, door het bloed van Jezus, op een verse en levende weg, welke Hij heeft ingewijd door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees,* Hebr. 10:19-22. En hetgeen ons deze vrijmoedigheid geeft, is, gelijk het in hoofdst. 4:15,16 wordt uitgedrukt: *Want wij hebben geen hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde.* En dan volgt er: *Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.*

Wij mogen er (4) bijdoen, dat het gevoegelijk was om deze reden, omdat het tegenbeeld beantwoorden zou aan het voorbeeld; ziet Exod. 30:10 en Lev. 16, vergeleken met Hebr. 9. De hogepriester had offeranden, *die hij voor zichzelf en voor het volk offeren moest, toen hij eenmaal des jaars, niet zonder bloed, inging in het heiligdom;* hetwelk betekende dat Christus, nadat Hij Zichzelven had opgeofferd, in moest gaan *in den hemel zelve, om te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons,* Hebr. 9:24,25.

Deze leer levert ons vier uitnemende *gebruiken* op, gelijk: I. Tot *onderrichting,* om ons omtrent de voorbidding van Christus klaarheid te geven. II. Tot *vertroosting,* om ons de voordelen te tonen welke daaruit voortvloeien voor de gelovigen. III. Tot *besturing* in plichten, om ons te leren welk gebruik wij daarvan te maken hebben. En IV. tot *bestraffing en overtuiging,* wegens het verzuim en de verachting van dit deel van Christus' priesterlijke bediening.

Belangende het *eerste gebruik,* dat dient, zeiden wij, tot *onderrichting,* en om ons te doen zien welk een uitnemende Hogepriester wij hebben, die niet alleen aan het voorbeeld beantwoordt in Zijn sterven, maar ook in Zijn *voorbidding;* Die gestorven is, opdat Hij toepassing maken mocht van hetgeen Hij door Zijn dood verworven heeft.

Doch om dat *gebruik* wat nader te verklaren en uit te breiden, zo zullen wij enige weinige vragen beantwoorden, gelijk als: *(1) Wat deze voorbidding is? (2) Wie Hij is Die voorbidt? (3) Voor wie Hij voorbidt? (4) Om welke zaken Hij voorbidt? (5) Hoe deze voorbidding volbracht wordt? En (6) welke de gronden zijn daar deze op gebouwd is?*

1. *Wat deze voorbidding in het algemeen is?* Om dit te verklaren, zo moet men aanmerken wat deze niet is; en dan wat dezelve immers is.

(a) Zij is geen vernedering in de Middelaar, bij wege van ootmoedig smeken, gelijk Hij op de aarde gebeden heeft, of gelijk wij bidden, of gelijk de ene mens de andere bidt en smeekt. Deze weg van voorbidden is met de staat van Zijn verhoging onbestaanbaar, dewijl Zijn vernedering nu voorbij is, en Hij nu gezeten is aan de rechterhand Gods.

(b) Dezelve is ook geen woordelijke zaak, het is geen voortbrengen of uitspreken van woorden; er is in des Heeren Jezus' mond niet zulk een taal, en daarom hebben wij deze niet te begrijpen alsof Hij een formeel gebed deed. Er is tussen God en de Middelaar nu zulk een onderhandeling niet meer.

(c) Ook bestaat deze voorbidding niet in enige nieuwe bijzondere daad van Zijn wil, alsof Hij iets deed of wilde, dat Hij tevoren niet wilde. Hierom wordt er gezegd, *dat Hij altijd leeft om voor hen te bidden, en dat Hij Priester blijft in der eeuwigheid.* Zijn voorbidding is een altijddurend werk, als klaar blijkt uit Hebr. 7:24,25, dat Hij in de hemel is, en aldaar in onze naam verschijnt, dat is Zijn voorbidding.

Laat ons nu eens zien wat Zijn voorbidding immers is. Wij mogen deze in het algemeen begrijpen in zulke uitdrukkingen, die de Schriftuur gebruikt om die aan ons voor te stellen, en in de gelijkenis en analogie van welke deze ontleend is. Want het is een ontleende zaak, gelijk ook het verbond der verlossing ontleend is van verbonden onder de mensen, omdat wij de Goddelijke en verborgen dingen niet verstaan kunnen, tenzij deze naar onze vatbaarheid, naar de wijze der mensen worden uitgedrukt. Zodanig is ook deze zaak; het is alsof een koningszoon voor iemand die in ongunst bij de koning staat, zou intreden; of voor welke hij enige weldaad van de koning zijn vader begeert. De gelijkenis schijnt waarlijk hiervan ontleend te wezen, nochtans moet deze daar niet toe bepaald worden. Hierom wordt Hij genoemd *een Voorspraak bij de Vader,* 1Joh. 2:1; en nochtans bepleit Hij onze zaak niet woordelijk, gelijk wij tevoren gezegd hebben. Ziet ook 1Tim. 2:5: *Er is één God, en er is ook één Middelaar Gods;* alwaar de apostel van het gebed spreekt; en hier wordt Hij gezegd voor ons te bidden, gelijk de hogepriester deed voor het volk. Kortom, het is des Heeren Jezus' teweegbrengen, dat hetgeen dat Hij verworven heeft, en hetgeen Hem in het verbond der verlossing bedongen is, krachtdadig gemaakt worde ten behoeve van Zijn volk, alsof Hij hun zaak bezorgde als een Advocaat in de Hemel. Hetwelk zo wordt voorgesteld tot behulpzaamheid van ons geloof, zodat de Middelaar Zijn testament gemaakt, en hetzelve door Zijn dood bevestigd hebbende, nu wel toeziet dat Zijn dood, en de weldaden daardoor teweeggebracht, voor uitverkoren zondaren krachtdadig gemaakt wordt. En Hij is nu als een Advocaat en Zaakbezorger aan het hof, om dit werk te volbrengen, volgens Joh. 17:17,19,20,24: *Ik heilig Mijzelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid. En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen die door hun woord in Mij geloven zullen. Vader, Ik wil dat daar Ik ben, ook degenen zijn die Gij Mij gegeven hebt.* Het is dan dat alles vervuld wordt aan hen, voor welke Hij Zichzelven geheiligd heeft, en het krachtdadig toepassen van Zijn verdiensten aan hen, hetwelk Zijn voorbidding genoemd wordt.

2. *Wie is het Die de voorbidding doet?* Het is niet genoeg dat Christus als Mens voorbidt; maar het is Christus de Middelaar, God en Mens in één Persoon. Het is een dwaling der papisten, dat zij de voorbidding van Christus een zaak willen doen zijn, die volbracht wordt door de menselijke natuur alleen; hetwelk de vertroosting der gelovigen vermindert, en onbestaanbaar is met de vereniging der twee naturen, en het verkleint ook dat gewicht, hetwelk Zijn Godheid toebrengt aan Zijn voorbidding.

3. *Voor wie is deze voorbidding?* Er zijn hier uitersten te vermijden aan weerszijde. Sommigen maken Zijn voorbidding al te uitgebreid, alsof Hij voor de gehele wereld voorbidt. Dit wordt uitdrukkelijk van Hemzelf ontkend, Joh. 17:9: *Ik bid niet voor de wereld.* Zijn voorbidding nu gegrond zijnde op Zijn dood en voldoening, zo moet deze van een gelijke uitgestrektheid daarmee zijn, en moet ook betrekking hebben op het verbond der verlossing, in welke Hem zovelen gegeven zijn, om verlost te worden door Zijn dood. Anderen maken wederom Zijn voorbidding al te bepaald, deze alleen bepalende tot degenen die dadelijk geloven; ook dit gevoelen verwerpt en spreekt de Heere Jezus tegen, wanneer Hij zegt: *Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen die door hun woord in Mij geloven zullen,* Joh.17:20. Het is altijd op deze grond dat Hij voorbidt, namelijk, omdat ze Hem gegeven zijn; zodat het dan voor de uitverkorenen is, hetzij ze bekeerd of onbekeerd zijn, daar Hij voor bidt. De reden waarom wij dit aanmerken, is, om daardoor twee onderscheidingen omver te werpen, welke gebruikt worden om een algemene voorbidding in te voeren, zowel als een algemene verlossing. (I) Sommigen

willen dat Christus' voorbidding algemeen is voor alle mensen; doch wij erkennen, volgens de Schriftuur, geen zulk een voorbidding, die Christus als Middelaar oefenen zou, ofschoon Hij als een Mens onder de wet gebeden mocht hebben voor sommigen, die niet dadelijk zalig werden, gelijk Hij zo de ene mens beveelt te bidden voor de andere, en nochtans niet blotelijk voor alle mensen. (2) Anderen stellen een conditionele voorbidding voor allen, gelijk zij een conditionele verlossing stellen voor allen; maar stellen daar bij, dat die beide volstrekt alleen voor de gelovigen zijn; hetwelk ook een verkeerdheid is. Want wanneer wij het voorwerp van Zijn voorbidding alleen de uitverkorenen stellen te zijn, gelijk dat waarlijk zo is, is, zo werpt zulks dit en het voorgaande gevoelen omver; want indien Hij niet voor allen gebeden heeft, zo is Hij ook niet voor allen gestorven, dewijl het ene gegrond is op het andere.

4. *Om welke zaken bidt de Heere Jezus?* In het algemeen voor alles, dat Hem in het verbond, ten behoeve van Zijn volk, bedongen is. Hij bidt om de vervulling van al de artikelen van het verbond; gelijk als dat al de uitverkorenen, die niet wedergeboren zijn, wedergeboren en gelovig gemaakt mogen worden; dat velen door Zijn kennis gerechtvaardigd mogen worden; dat degenen die wedergeboren en gelovig gemaakt zijn, en door het geloof tot Hem de toevlucht nemen, gerechtvaardigd, de zonden vergeven, en in Gods gunst, vriendschap en gemeenschap opgenomen mogen worden. Dat de gelovigen bewaard mogen worden in de verzoeking; dat de verzoekingen hen niet mogen voorkomen, en dat zij volharden mogen; dat de satan hun geloof niet mag doen ophouden, gelijk hij zulks tracht te doen, waarvan ons de Heere dit bericht geeft, Luk. 21:31,32: Simon, Simon, ziet, de satan heeft ulieden zeer begeerd ziften als de tarwe; maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude. Dat zij, en hun gebeden en godsdienst aangenaam mogen zijn; dat hun smekingen en begeerten, die zij in Zijn Naam opzenden, verhoord mogen worden, opdat zij tegen de vreze des doods gewapend mogen wezen; dat zij bij trappen in heiligmaking toenemende, komen mogen tot het einde van hun geloof, namelijk de zaligheid van hun zielen; dat zij verheerlijkt mogen worden, en zijn daar Hij is, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen. Kortom, Hij bidt om alles wat zij nodig hebben, en om alles wat hun beloofd is, omdat Zijn voorbidding zich zo wijd uitstrekt als Zijn verdienste.

5. *Hoe volbrengt de Heere Jezus dit gedeelte van Zijn priesterlijke bediening?*

(1) Het wordt door Zijn ingaan in het heiligdom in onze natuur en plaats volbracht, als hebbende Gods rechtvaardigheid voldaan, en de dood overwonnen, en nu verschijnende voor het aangezicht Gods voor ons. Zodat wij Christus zijn in de hemel niet hebben aan te merken als zijnde in en voor Hemzelf blotelijk verheerlijkt; maar dat Hij daar is als ons Hoofd en Voorloper, om alles te beantwoorden wat er tegen Zijn uitverkorenen, voor wie Hij alles geleden en voldaan heeft, ingebracht kan worden, gelijk er staat in Hebr. 9:23,24. *Zo was het dan noodzaak, dat wel de voorbeeldingen der dingen die in de hemel zijn, door deze dingen gereinigd werden; maar de hemelse dingen zelf door betere offeranden dan deze. Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons.* Zodat onze Heere Jezus door Zijn ingaan in de hemel, Zijn overwinning (te weten stoffelijk) in onze naam verklaart, en dat Hij aldaar als een openbaar, en niet als een gemeen Persoon verschijnt. Zijn ingang in de hemel moet niet aangezien worden als de ingang van Henoch en Elia, maar als de ingang van

Hem, Die het Hoofd is van de uitverkorenen, en Wiens ingang aldaar een verklaring is van hetgeen Hij beoogt. Gelijk Hij door de kracht van Zijn Godheid Zichzelven daar ingebracht heeft, zo heeft Hij ook de bezitting daarvan genomen in onze plaats, en Hij verklaart ook volgens het verbond, dat zij, wier plaats Hij vervult, tot de heerlijkheid moeten toegelaten worden. Ook moeten wij een zonderlinge kracht begrijpen te zijn in Zijn zijn daar in de hemel, om datgene voor hen teweeg te brengen, hetwelk Hij voor hen verdiend heeft.

(2) Zijn voorbidding wordt volbracht door de kracht van Zijn bloed en voldoening, welke uit de natuur van het verbond voortvloeien, en een zedelijk en dadelijk geroep in zich hebben, om datgene krachtdadig te maken, hetwelk Hij door Zijn dood verdiend heeft. Gelijk zo de apostel, sprekende van het bloed van Abel, en ook van de toepassing van het bloed van Christus, zegt, *dat het betere dingen dan van Abel spreekt,* Hebr. 12:24. Abels bloed had een verdienste in zich om wraak te roepen, en daarop kon niet anders dan een vloek volgen, omdat God degene die het bloed vergoot, vervloekt had. Maar het bloed van Christus, als de prijs der verlossing voor de uitverkorenen aangemerkt zijnde, heeft een onwaardeerbare en een onbegrijpelijke verdienste en waardij in zich, en moet derhalve roepen om de zegeningen, die door hetzelve voor hen verdiend zijn.

(3) Hij volbrengt deze Zijn voorbidding door Zijn aanhoudende zorg en gedurige gewilligheid; dadelijk willende, dat hetgeen Hij voor Zijn uitverkoren volk verworven heeft, aan hen mag worden toegepast. Dat zulke en zulke personen gebracht mogen worden tot het geloof, en dat op hun geloof de zonden vergeven, en zij verlost en bevrijd mogen worden van strikken en verzoekingen; bewaart in de gunst Gods, aangenaam en welbehaaglijk in hun plichten, enz. In Joh. 17:20,24 bad Hij: *Ik bid niet alleen voor hen, maar ook voor degenen die door hun woord in Mij geloven zullen. Vader, Ik wil dat daar Ik ben, ook die bij Mij zijn die Gij Mij gegeven hebt.* En nu volhardt Hij nog datzelfde medelijden te hebben. Zijn weg op aarde is altijd heilig en onzondig geweest, maar nu is deze heerlijk en majestueus gepast naar Zijn verheerlijkte staat. Hij volhardt in Zijn voorbidding, gelijk Hij beoogd heeft, en Zijn dadelijke gewilligheid is een voornaam gedeelte van Zijn voorbidding; hetwelk niet in een vernieuwen van daden (om zo te spreken) bestaat, maar in Zijn aanhoudende begeerte en wil, dat al het goede dat Hij verworven heeft, ook volgens het verbond mag toegepast worden. Want Christus blijft in de hemel steeds een waarachtig Mens, en Hij heeft nu zowel een wil, als toen Hij op aarde was, gedurig begerende dat zij, voor welke Hij voldaan heeft, met Hem verheerlijkt mogen worden. En dit dadelijk willen en begeren, dat zulk een zaak zij of geschiede, wordt Zijn voorbidding genoemd, omdat het niet anders zijn kan, of de vrucht moet daarop volgen, volgens het verbond der verlossing, gelijk Hij Zelf zo zegt, Joh. 11:41,42: Vader, Ik dank U dat Gij Mij gehoord hebt; doch Ik wist dat Gij Mij altijd hoort. Dit kan ten aanzien van Zijn dadelijk willen niet anders dan in de hemel plaats hebben. Hoe het zij, wij zijn verzekerd dat Hij daar is in onze naam, en dat Zijn dood en bloedstorting een krachtdadigheid in zich hebben, om hetgeen dat Hij verworven heeft, toe te passen. En dat Zijn wil en genegenheid nog dezelfde zijn, en een vermogen hebben om de vrucht dadelijk teweeg te brengen; zodat niets aldaar verloren kan worden, alzomin als iemand die een rechtvaardige zaak, en een bekwame advocaat heeft, die groot vermogen bezit om te handelen en te pleiten voor een rechtvaardige rechter, zijn zaak verliezen kan.

6. *Welke zijn de gronden van Zijn voorbidding?* Die zijn (1) de uitnemendheid van Zijn Persoon, *Die, ofschoon Hij Mens is, nochtans ook de waarachtige God is, de Vader even*

gelijk. Dewelke, alzo Hij is het Afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord Zijner kracht, gelijk er staat in Hebr. 1:3. Dit moet noodzakelijk aan Zijn voorbidding een groot gewicht toebrengen, zowel als aan Zijn voldoening, dewijl de Persoon Die voorbidt, God is. (2) Zijn voorbidding is gegrond op Zijn voldoening, want het is uit hoofde van Zijn Voldoening dat Hij voorbidt. Even alsof een borg zei: Ik heb voor zulkeen de schuld betaald, en daarom moet hij ontslagen worden. Hierom worden deze twee dingen tezamen gevoegd, 1Joh. 2:1,2: *Wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige; en Hij is een Verzoening voor onze zonden.* Zo ook Rom. 8:34: *Christus is het Die gestorven is, Die ook ter rechterhand Gods zit, Die ook voor ons bidt*. (3) Het verbond der verlossing is ook de voorname grond van Zijn voorbidding; zulke en zulke personen zijn aan Christus gegeven, en zulke en zulke voorrechten worden voorgesteld, om aan hen besteed te worden, op voorwaarde dat de Middelaar voor hen Borg werd en voldoening gaf; en Hij nu Borg geworden zijnde, en de schuld betaald hebbende, zo is er een goede grond voor Zijn voorbidding, om de toepassing van Zijn verdiensten. Hierom zegt Hij ook, Joh. 17:6: *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven,* enz. Dit geeft Hem recht om te pleiten, en om voor hen te bidden; want dewijl Hij zielenarbeid voor hen geleden heeft, zo moet Hij zaad zien, velen rechtvaardig maken, en van de vloek bevrijden, daar zij aan onderworpen waren, als de vrucht van hun zonden.

Uit aanmerking van deze dingen kunnen wij nu opmaken, wat de natuur van deze voorbidding van Christus is, hoe wij daarvan gebruik mogen maken, en hoe wij ons inzonderheid voor een vleselijke misvatting van velen omtrent Zijn voorbidding te wachten hebben; alsof Hij in de hemel bad als een onderscheiden Partij van God. Het is waar, Hij is een onderscheiden Persoon, van de heerlijke Drie-eenheid, maar geen onderscheiden Partij in Zijn voorbidding, gelijk het sommigen uit onkunde zo begrijpen, en die daarom denken dat het gemakkelijker is om tot Hem te naderen, dan tot de Vader; waarom zij Hem dan ook bidden, dat Hij de Vader voor hen bidden zal. Alsof, wanneer zij tot Hem baden, zij dan de Vader niet aanbaden; even alsof Hij niet een Voorwerp van aanbidding was. Dit vloeit uit onkunde van de natuur van Christus' voorbidding, hetwelk voor een Christen onbetamelijk is. Want gesteld zijnde dat iemand door het geloof op Christus berust, zo is de Vader al zo genegen om hem de zonden te vergeven, als de Zoon, omdat Hij Zich door het verbond der verlossing verbonden heeft om zulks te doen; en indien hij geen gelovige is, zo zal noch de Vader, noch de Zoon hem aanzien. Het gebruik maken van Christus bestaat veeleer in het vestigen van onze hoop, van bij God aangenaam te zullen zijn, op deze, als ook op Zijn voldoening; dan in het opzenden van gebeden aan Hem, om de Vader voor ons te bidden, alsof Hij nu in de hemel bidden moest, gelijk Hij op aarde heeft gedaan, of gelijk de ene mens voor de andere bidt. Dit stuk is zo verheven geestelijk, en zo gans moeilijk en zwaar, dat ik waarlijk vrees om tot enige andere gebruiken over te gaan, tenminste voor tegenwoordig. Gedenkt alleen dat Hij een Voorbidder is, en leert dan recht gebruik te maken van Hem als een Voorbidder. De Heere Zelf doe de weldaden van Zijn voorbidding ons toekomen!

DERTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:12

… En voor de overtreders gebeden heeft.

INDIEN Christus in de grootheid en in de uitnemende uitgebreidheid van Zijn waardij gekend werd, o! hoe beminnelijk zou Hij dan niet zijn! O! wat zijn Zijn ambten niet onbegrijpelijk vol van gronden van vertroosting voor Zijn volk? Maar de geringe en lage bevattingen die wij van Hem hebben, en de armhartige vertroostingen waarmee wij ons voeden, tonen klaar genoeg hoe onkundig wij van Hem zijn, en hoe ongelovig aan die uitnemende waardigheid en veelheid die er in Hem is, en in Zijn priesterlijke bediening in het bijzonder. En nochtans, o! hoe vol van vertroosting is het niet? *Zodanig een Hogepriester betaamde ons,* namelijk Zulkeen als wij nodig hebben. Er is in het voorgaande vers en van dit hoofdstuk van het ene deel van Zijn priesterlijke bediening veel gesproken, en voordat de profeet ervan afscheidt, zo geeft hij ons ook een schets van het andere deel van Zijn priesterlijke bediening, namelijk Zijn voorbidding, welke een voorname aanprijzing is van Christus' volheid. Dit is het, hetwelk Hem bewijst een Zaligmaker te zijn, *Die volkomen kan zalig maken al degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden,* gelijk er staat in Hebr. 7:25. Ook is het een stuk van de vertroosting van Gods volk, dat de Heere Jezus dit ambt bekleedt door des Vaders vergunning, en dat het in het verbond der verlossing tussen Hem en de Vader alzo besloten is; dat gelijk *Hij Zijn ziel zou uitstorten in de dood, met de overtreders geteld worden, en veler zonden dragen, Hij ook alzo voor de overtreders bidden zou.* Hierom wordt er gezegd, Hebr. 7:21, *dat Hij met eedzwering Priester is gemaakt, door Dien Die tot Hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen, Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.* Hij is op aarde een Priester geweest, door Zichzelven tot een offerande op te offeren, en door Zijn voorbidding voor zondaren; en Hij is ook door Zijn voorbidding een Priester in de hemel. En daarom wordt Hij boven alle priesters op aarde verheven, *die door de dood verhinderd werden om altijd te blijven, maar Hij blijft in der eeuwigheid;* en niemand kan Hem zulks beletten.

Wij hebben in het begin van dit vers getoond, dat deze Zijn voorbidding niet bepaald moest worden tot Zijn bidden op het kruis; dit was maar een bewijs, of maar een bijzondere blijk daarvan. Maar Zijn ganse voorbidding wordt hier ingesloten, omdat het oogmerk van de profeet hier is, aan de ene zijde voor te stellen, wat God Hem in het verbond der verlossing belooft, en aan de andere zijde te tonen wat het is daar Hij om bidt. En dus sluit Zijn voorbidding, met betrekking tot het verbond der verlossing, Zijn gehele voorbidding in; inzonderheid gelijk het geoefend wordt in de hemel, uit kracht van Zijn offerande, die Hij, op aarde zijnde, eenmaal opgeofferd heeft.

Wij hebben in de voorgaande predikatie deze lering uit de woorden aangemerkt: *Dat onze Heere Jezus, volgens het verbond der verlossing, voor de overtreders niet alleen sterven, maar ook voor hen bidden moest*. Of: *Het is een deel van des Heeren Jezus' priesterambt, wat in het verbond der verlossing besloten is, dat Hij niet alleen Zichzelven tot een offerande opofferen, maar ook voor Zijn volk bidden zou.* Hij *heeft* voor de overtreders gebeden; of gelijk al het andere in de toekomende tijd gelezen kan worden, zo kan ook dit gelezen worden: Hij *zal* voor de overtreders bidden. Doch om de zekerheid van de zaak uit te drukken, zo wordt het in de voorleden tijd voorgesteld; de Vader hield de Heere Jezus bij Zijn woord, en dus ging het als geschied door in het hof des hemels.
Wij hebben deze lering verklaard, en vier *gebruiken* daaruit voorgesteld, waarvan de eerste was om ons te *onderrichten* van de volheid van Christus, om Zijn onnaspeurlijke rijkdommen te ontdekken, en om ons te doen zien welk een uitmuntende Hogepriester wij hebben, Die steeds onze Voorbidder blijft. Hij heeft niet alleen Zijn offerande eenmaal opgeofferd, gelijk de hogepriester onder de wet dat eenmaal des jaars deed; maar Hij is ook ingegaan binnen het voorhangsel om te bidden, om daardoor de weldaden van Zijn verdiensten krachtdadig te maken, voor degenen daar Hij Zijn offerande voor opgeofferd heeft. Even gelijk de hogepriester, (volgens Lev. 16, alwaar hem de regels van zijn offeren voorgeschreven worden) nadat hij de offerande geofferd had, het bloed daarvan nam, en daarmee inging binnen de voorhang, en door zijn offerande, en zijn ingaan binnen het voorhangsel om te bidden, een voorbeeldige verzoening deed voor het volk. Alzo heeft ook de Heere Jezus, in overeenkomst hiermee, *met één offerande in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden,* en door Zijn ingaan binnen het voorhangsel, verricht Hij dit deel van Zijn priesterlijke bediening, in te *bidden voor de overtreders.*
Wij hebben ook in het behandelen van dit *gebruik* enige vragen beantwoord, welke wij nu niet herhalen zullen. Alleen moeten wij kort nog twee vragen, welke tot verklaring van de voorgaande zullen dienen, beantwoorden, eer wij tot een *tweede gebruik* overgaan. De ene is: *Of de Heere Jezus, voordat Hij in het vlees gekomen is, dit deel van Zijn ambt geoefend heeft?* De reden van deze vraag is, omdat Zijn voorbidding in het Nieuwe Testament altijd, of tenminste gewoonlijk, gevoegd wordt bij Zijn hemelvaart. De andere vraag is: *Hoe Zijn voorbidding nu in de hemel onderscheiden is van Zijn voorbidding voor Zijn menswording.* Of: *In welk opzicht de vertroosting der gelovigen, welke nu uit Christus' voorbidding voortvloeit, sterker is, dan de vertroosting die daaruit voortvloeide voor Zijn menswording?*
Belangende de *eerste* vraag, daarop zeggen wij, dat het niet ontkend kan worden, of de Heere Jezus is sedert dat Hij een Kerk in de wereld gehad heeft, de Voorbidder van Zijn volk geweest, omdat het een gedeelte van Zijn priesterlijke bediening is. Nu is Hij in het verbond der verlossing met een eeuwige eed tot Priester aangesteld, Ps. 110:4: *De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid,* enz. En Hij wordt gezegd *een onvergankelijk priesterschap te hebben,* Hebr. 7:24. En terwijl er maar één weg van toegang voor zondaren tot de hemel is door Christus, Die genoemd wordt *het Lam dat geslacht is van de grondlegging der wereld,* Op. 13:8, zo moet het voor een zekere zaak gehouden worden, dat Zijn voorbidding zo oud is als Zijn offerande. Hij is voor Zijn menswording Voorbidder geweest in deze drie opzichten:
(1) Ten opzichte van Zijn ambt, zijnde aangesteld om Voorbidder te wezen. Want, gelijk wij gezegd hebben, dewijl Hij tot Priester aangesteld is, en ook Middelaar zijnde voor Zijn menswording, zo moest Hij ook Voorbidder zijn. Want daardoor heeft Hij Zijn mid-

delaarswerk geoefend, en de weldaden, die de gelovigen van het begin van de wereld ontvangen hebben, zijn alle vruchten geweest van Zijn voorbidding. Hierom wordt er in 1Tim. 2:5 gezegd: *Er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus.* Er is nooit enige ander ware Middelaar geweest, ofschoon Mozes een voorbeeldige mag genoemd worden.

(2) Hij is een Voorbidder geweest voor Zijn menswording, ten opzichte van de verdienste en kracht van Zijn toekomende offerande. Hij heeft voor Zijn menswording niet voorgebeden uit kracht van Zijn offerande als dadelijk opgeofferd zijnde, gelijk Hij nu doet; nochtans was er een kracht, die uit Zijn toekomende offerande voortvloeide tot het volk Gods, voor Zijn menswording, zowel als nu, wanneer deze al lang geleden opgeofferd is. De zonden van allen die ooit vergeving ontvangen hebben, werden ze vergeven uit kracht van Zijn offerande; gelijk ook de geestelijke weldaden die hun geschonken werden, door Zijn voorbidding, zowel toen als nu, uit kracht van diezelfde offerande zijn toegebracht. Omdat het in het verbond der verlossing besloten was, dat Zijn offerande van dezelfde kracht zou zijn voor en na Zijn menswording; want die dag en ure is bepaald geworden, wanneer Hij die offerande zou opofferen. Hierom wordt er gezegd, dat *Hij te Zijner tijd gestorven, en in de volheid des tijds gekomen is,* Rom. 5:6 en Gal. 4:4.

(3) Hij is voor Zijn menswording Voorbidder geweest, ten opzichte van de vruchtgevolgen die daaruit voortgevloeid zijn voor het volk Gods, zowel toen als nu. Des Heeren volk had voor Zijn menswording gemeenschap met God, en toegang tot Hem, ofschoon niet algemeen, met diezelfde trap van vrijmoedigheid. Zij stelden hun gebeden dezelfde Christus voor, en waren niet minder aan Hem verplicht, om de verhoring daarvan, dan wij, en daarom raakte Zijn voorbidding voor Zijn menswording in deze drie opzichten, zowel tot hen als tot ons. Doch met dit onderscheid, dat Hij deze weldaden voor hen verworven heeft uit kracht van het verbond, en de krachtdadigheid van Zijn bloed, dat uitgestort, en Zijn offerande, die opgeofferd zou worden; en dat Hij nu deze voor Zijn volk teweegbrengt na Zijn menswording en hemelvaart, uit kracht van de krachtdadigheid van Zijn offerande, die Hij reeds geofferd heeft.

Wat nu de *andere* vraag belangt, namelijk: *Hoe Zijn voorbidding nu sedert Zijn hemelvaart onderscheiden is van Zijn voorbidding voor die tijd, ten aanzien van de versterking van de vertroosting, die daaruit voortvloeit tot het volk Gods?* Daarop antwoorden wij:

1. Dat, ofschoon de Heere Jezus zowel voor als na Zijn menswording, Middelaar en Voorbidder is geweest, Hij echter nu na Zijn hemelvaart een nieuwe weg van bemiddeling en voorbidding heeft, die uitnemend tot versterking van de vertroosting van Zijn volk verstrekt. Hierom wordt die ook doorgaans bij Zijn hemelvaart gevoegd, wegens de nieuwe manier tot uitvoering van dit Zijn ambt. Het is waar, er is geen vermeerdering van de genade, die in Hem oneindig is, alsof Hij genadiger kon zijn; of dat er, ten aanzien van het verbond, uitgebreider belofte zijn kon, met betrekking op wezenlijke dingen. Maar Hij heeft, door onze natuur aan te nemen, een nieuwe wijze van bewogen te worden, als ook een nieuwe manier van Zijn beweging en gelegenheid aan ons uit te laten, en is nu bekwaam met een ander mede te gevoelen met de zwakheden van Zijn volk, overmits Hij menselijke ingewanden van ontferming heeft, ofschoon Hij nu verheerlijkt is. En het geloof van Zijn volk heeft daardoor een sterkere grond, waarop het de mededeling van die genade, liefde en goedertierenheid, die in Hem is, verwachten mag. Want ofschoon de genaden, die Zijn volk geschonken zijn voor Zijn menswording, opzicht hadden op Zijn toekomende menswording, zo hadden zij ook hun opzicht op Zijn toekomende voorbid-

ding in onze natuur, zowel als op Zijn sterven en het betalen van de prijs; want zij die in de hemel zijn gekomen voor Zijn menswording, zijn daar op diezelfde wijze ingekomen als wij.

2. Doch indien men nu meer bijzonder vragen mocht: Waarin deze vermeerdering van de vertroosting van Gods volk door Zijn voorbidding, na Zijn hemelvaart, zich ontdekt en openbaart? Zo antwoord ik, in deze zes dingen, welke ook de wijze van Zijn voorbidding verder verklaren zullen.

a. Het openbaart zich hierin, dat Hij in de hemel verschijnt in onze natuur. Nu is de Mens Christus voorbiddende in de hemel, en als een Advocaat voor vervolgde zondaren pleitende, of als een Gezant de zaken bezorgende van degenen die Hem van de Vader gegeven zijn; gelijk wij zien kunnen, Hebr. 9:24, alwaar de apostel (tevoren van de uitnemendheid van Zijn priesterambt gesproken, en Hem met het voorbeeld vergeleken hebbende) ons zegt: *Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld des waren, maar in den hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons.* En dit is een vaste grond van troost voor een arme gelovige zondaar, dat Christus nu in Zijn eigen natuur in de hemel voor hem bidt. Hetgeen Hij tevoren volbracht uit kracht van Zijn ambt, en van de krachtdadigheid van Zijn offerande, die geofferd zou worden wanneer Hij Mens werd, dat volbrengt Hij nu als Mens geworden, en als ten hemel gevaren zijnde. Nu hebben wij God in onze natuur, Die een Mens geworden is, ons *in alles gelijk, uitgenomen de zonde,* om de zaken van Zijn volk te bezorgen, en om, wanneer er zich enige nieuwe zwarigheden mogen opdoen, de onderhandeling te onderhouden, om hun zaak ten einde te brengen, opdat zij in alles, wat hen betreft en aanbelangt, verzekerd mochten zijn.

b. Hun vertroosting is sterker in dit opzicht, dat Hij nu in de hemel is, en daar voorbidt uit kracht van Zijn reeds volbrachte offerande. Gelijk de hogepriester, toen hij geofferd had, het bloed met zich nam tot binnen het voorhangsel, en daar voor het volk bad; alzo bidt de Heere Jezus nu niet uit kracht van Zijn offerande die Hij offeren zal, maar uit kracht van Zijn offerande die Hij geofferd heeft, zijnde nu in de hemel ingegaan, de kracht van Zijn offerande meegenomen hebbende, om deze, als het ware, op te schrijven in het boek Gods. Ja, Hij staat daar Zelf, om het geheugen van Zijn bloed vers en nieuw te bewaren; en er is door elke verschijning van Hem, Die nooit uit het gezicht van Gods Majesteit is, een vertoning van de waardigheid en kracht van Zijn offerande, voor wie, en waarvoor Hij geofferd is.

c. Er is, nu de Mens Christus Jezus in de hemel verschijnt, deze vermeerdering van vertroosting, dat Hij op een andere wijze medelijden heeft met zondaren, dan tevoren; niet ten aanzien van de trap, of de uitgestrektheid van Zijn genade en barmhartigheid, (gelijk ik tevoren gezegd heb) maar ten aanzien van de manier hoe Hij medelijden heeft. Zodat Hij de ware natuur en de onzondige bewegingen van een mens bezit, en dus ook ontfermende ingewanden die bewogen kunnen worden, elk zich ontdekt hebben toen Hij hier op aarde was. Ofschoon wij de wijze hoe Hij bewogen wordt, niet kunnen begrijpen, zo is het nochtans zeker, dat Hij op een andere wijze bewogen wordt dan God, in het afgetrokkene aangemerkt, of ook als een Engel in de hemel bewogen kan worden, gelijk wij zien kunnen, Hebr. 2:17: *Waarom Hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen.* En Hebr. 4:15: *Wij hebben geen hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk*

als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde. Ook kan *Hij behoorlijk medelijden hebben met de onwetenden en dwalenden,* hoofdst. 5:2. Hij Die Voorbidder is, is des zondaars Vriend, ook is Hij zulk een Voorbidder, Die uit de indruk die Zijn heilig en onbegrijpelijk medelijden tot Zijn leden op Hem heeft, gelijk dat Zijn spreken tot Paulus klaar bewijst, Hand. 9:4: *Saul! Saul, wat vervolgt gij Mij?* Achtende dus in Zichzelf te lijden met Zijn volk, hetwelk zeker zijn invloed heeft op Zijn voorbidding, en de vertroosting van Zijn volk vermeerdert; dat al wat Hij voor hen bidt, enigszins op deze grond geschiedt, dat het een gunst is van hun verheerlijkt Hoofd.

d. Behalve dit medelijden, zo heeft Hij ook (om zo te spreken) een verlangen dat al de noden en gebreken van Zijn volk vervuld en geholpen mogen worden, als ook dat al de beloften die Hem gedaan zijn ten behoeve van de uitverkorenen, vervuld mogen worden. Dit is geen verlangen dat in het minste met de heerlijkheid of met de verheerlijkte staat van onze gezegende Heere Jezus onbestaanbaar is, of deze enigszins verkort. Maar gemerkt dat er zulk een nauwe betrekking is tussen Hem en Zijn navolgers, dewijl Hij het Hoofd is, en zij de leden zijn, en dat Hij een medegevoel en genegenheid heeft, die met die betrekking overeenkomt, zo is het ook gevoeglijk, dat Hij begerig en enigszins verlangende is naar de volmaking van Zijn lichaam, namelijk, de gemeente, hetwelk in Ef. 1:23 genoemd wordt, *de vervulling Desgenen, Die alles in allen vervult.* Nu is het zeker, dat Hij, ofschoon een meest zuivere en regelmatige, nochtans een liefhebbende en sterke begeerte en verlangen heeft, dat Zijn lichaam volmaakt mag worden, en dat de uitverkorenen vergaderd en ingezameld mogen worden; even gelijk Hij op aarde een verlangen heeft gehad om het werk te voleindigen, dat Hem gegeven was om te doen. Dit kan nu niet anders dan een gewichtig deel van Zijn voorbidding zijn, en ook zeer vertroostende voor Zijn volk wezen, dat Hij zo verlangt dat zulk of zulk een mens bekeerd, dat zulk en zulkeen meer aan zichzelf gedood, meer en meer volmaakt, en Hem gelijkvormig gemaakt wordt. Er is een woord dat hier grond toe geeft, Hebr. 10:13: *Voorts verwachtende totdat Zijn vijanden gesteld worden tot een voetbank Zijner voeten,* en hetgeen van dit verwachten gesproken, of daar gemeld wordt, mag ook op andere dingen toegepast worden. Hij is zeker verwachtende, totdat al die beloften, rakende Zijn zien van een zaad, en de rechtvaardigmaking en heerlijkmaking van velen, vervuld worden, omdat Hem zulks beloofd was, vers 11 van ons teksthoofdstuk. En Hij is ook verwachtende, totdat Hij de machtigen als een roof dele, gelijk Hem beloofd was in het voorgaande gedeelte van ons tekstvers. Nu onze Heere Jezus Zijn leven afgelegd heeft, wat doet Hij nu in de hemel? Hij is verwachtende dat al deze beloften vervuld worden. Niet dat Hij enig verlangen heeft, dat blotelijk een gebrek in Hem insluit, want Hij is volstrekt verheerlijkt; nochtans heeft Hij zulk een verlangen, als overeenkomt met Zijn verheerlijkte staat, gelijk de zielen in de hemel (indien wij deze gelijkenis mogen maken, ofschoon die in alle dingen niet gepast is) volmaakt verheerlijkt zijnde, nochtans een verlangen hebben naar de vereniging met hun lichamen, naar de volmaking van Christus' verborgen lichaam, en naar de vereniging van al de leden in ziel en lichaam met het hoofd. Zo heeft ook Christus, als Middelaar en God en Mens aangemerkt, in de hemel een verlangen en een heilige begeerte, welke overeenkomt met Zijn ambt, en ook een hoedanigheid daarvan is, die geenszins Zijn gelukzaligheid stremt, dat alles wat Zijn uitverkorenen betreft en aanbelangt, volmaakt mag worden. Hierom wordt er in vers 11 van ons teksthoofdstuk gezegd: *Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden;* te kennen gevende, dat het een nieuwe verzadiging voor Hem is, wanneer een zondaar door het geloof tot Hem

bekeerd wordt, en dat Hij daarnaar wacht en verlangt.
e. Hij heeft ook een dadelijk wachten en een onophoudelijke begeerte, dat alles wat Hij voor zulke of zulke personen verworven heeft, hun dadelijk mag toegepast worden. Dit is niet enkel te willen, want dat heeft Hij op aarde gehad, maar een verklaren daarvan in de hemel; opdat zulke en zulke dingen geschonken en krachtdadig gemaakt worden ten behoeve van Zijn leden, en opdat hetgeen dat Hij in het afleggen van Zijn leven beoogd heeft, geschieden mag. Het is het willen van de Middelaar, God en Mens, Wiens wil als Mens, volmaakt overeenkomstig zijnde met de wil Gods, niet kan (om zo te spreken) weersproken worden, in hetgeen Hij komt te willen voor degenen die Hem gegeven zijn. Dit komt ook overeen met hetgeen wij lezen, Joh. 17:24: *Vader, Ik wil dat daar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt,* enz. Ik wil dat zulke en zulke dingen, aan Mij voor hen beloofd, vervuld worden; dat zulke en zulke personen gerechtvaardigd en doorgeholpen worden; dat zij bewaard worden voor verzoeking; dat hun gebeden verhoord worden; dat zij volharden en verheerlijkt mogen worden. Zodat er geen enkel geval bedacht kan worden, daar Gods volk in komen kan, en geen één belofte in het verbond, of er is een gewilligheid in Christus, dat Zijn volk geholpen, en de belofte van het verbond aan hen vervuld zal worden, volgens de voorwaarde daarvan.
f. Wij mogen hier ook toe brengen, niet alleen dat Christus wil dat zulk een zaak geschieden zal, maar ook Zijn krachtdadig doen daarvan. En gelijk dit een deel is van Zijn voorbidding, zo toont het ook dat Hij een uitnemende Voorbidder is. Vergelijk tot dit einde Joh. 16:13 en 26, met hoofdst. 15:26; en 16:7. En in hoofdst. 14:13 zegt de Heere Jezus: *En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen.* Dit heeft opzicht op Christus als Middelaar, Die als de grote Heere Stedehouder in onze natuur is aangesteld, om de gebeden van Zijn volk te verhogen, wanneer die naar Gods wil opgezonden worden. En hoofdst. 16:26 spreekt van des Vaders zenden van de Trooster; en hoofdst. 15:26 spreekt van des Middelaars zenden van de Trooster; zo ook hoofdst. 16:7. In de ene plaats staat: *Zo wat gij in Mijn Naam begeert, dat zal Ik doen;* en in de andere plaats staat: *Al wat gij van den Vader begeren zult in Mijn Naam, dat zal Hij u geven.* Dit is een en hetzelfde; maar het wordt zo voorgesteld, om te tonen dat al wat de Vader doet, Hij dat doen wil door Zijn Zoon de Middelaar, en dat Hij het dadelijk volbrengen zal. En deze drie uitdrukkingen, *Ik zal den Vader bidden, Ik zal den Trooster zenden, en de Vader zal Hem zenden,* tonen, dat gelijk de Vader werkt door de Zoon, het ook zo een gedeelte van Christus' voorbidding is, om dadelijk datgene te verwerven en aan ons te schenken, hetwelk wij nodig hebben.
In dit alles is er in de Mens Christus Jezus een aanbidding van de Vader, Die, ofschoon Deze niet zodanig is als met Zijn verhoogde en verheerlijkte staat gevoegelijk is, Hem nochtans welgevoeglijk is als Mens, en die Hij aan Gods rechterhand voor God oefent. Ik zal alleen nog maar zeggen, dat ofschoon wij niet kunnen uitdrukken hoe Hij voorbidt, om onszelf te voldoen, dit echter klaar wordt voorgesteld, dat wij alles wat wij nodig hebben, uit hoofde dat Hij in de hemel is, met vertrouwen mogen verwachten, dat het vervuld zal worden van Hem, Die God en Mens is in één Persoon. En dus is Zijn voorbidding bij de Vader, Zijn dadelijk verwerven en doen van zulk een zaak, en dat niet blotelijk als God, maar als Middelaar; en daarom worden deze twee woorden in de voorgemelde teksten te samengevoegd: *Zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen, opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde. De Trooster, de Heilige Geest, Welke de Vader zenden zal in Mijn Naam*; dat is, uit kracht van Mijn verwerving, offerande en

voorbidding. Ook toont het zenden van de Trooster, dat het volbracht wordt van Hem Die God en Mens is, uit achting die Hij voor Zijn leden heeft, en uit hoofde van Zijn ambt, hetwelk Hij uitvoert tot hun opbouwing. Dit is dan genoeg tot beantwoording van de vraag, en tot overvloedige vertroosting van Zijn volk; welk:

Het *tweede gebruik* is, namelijk, *de vertroosting die uit dit gedeelte van Christus' ambt voortvloeit.* O! wat zijn hier geen dierbare en onnaspeurlijke rijkdommen in dit gedeelte van Zijn ambt, dat Hij als Voorbidder voor het aangezicht Gods verschijnt voor ons? Wij zullen hier een weinig spreken van deze *vijf dingen:* (1) Waarin dit al troostvol is; of van deszelfs *uitgestrektheid.* (2) Van de *voordelen* die er uit voortvloeien. (3) Van de *tijden* en bijzondere *gelegenheden*, in welke het volk Gods op een zonderlinge wijze daar gebruik van mag en moet maken tot hun vertroosting. (4) Van de *gronden* van deze vertroosting, welke bevestigingen daarvan zijn. En (5) van de *voorwaarden,* op welke deze vertroosting vergund wordt, of enige waarschuwingen aan degenen die zich op goede gronden daarin vertroosten willen, opdat zij niet trots of verwaand daarop mogen worden.

A. Des Heeren Jezus' voorbidding heeft een viervoudige *uitgebreidheid* van vertroosting, welke deze wonderlijk doet zijn.

1. Ten aanzien *van derzelver algemeenheid, met opzicht op de personen tot welke zij uitgestrekt wordt.* Het is waar, zij wordt niet uitgebreid tot alle mensen in de wereld, maar tot allen die er gebruik van willen maken. En ofschoon deze enkel van een algemene uitgestrektheid was tot alle mensen in de wereld, zo zou niemand enige troost daaruit hebben, dan degenen die er gebruik van maakten. Ook kan de dwaasheid der Arminianen, die de *dood en voorbidding* van Christus uitstrekken tot allen, waarlijk niet meer tot vaste troost opgeven; want zij zijn gedrongen om te zeggen, dat Christus gestorven is, en Zijn dood voor velen beoogd heeft, die er nooit enig voordeel van hebben zullen. Maar wij zeggen, dat allen die Hij beoogd heeft door Zijn dood het goede verkrijgen zullen, ook dadelijk het beoogde goed ontvangen; en nochtans zeggen wij ook, dat allen die van Hem gebruik willen maken, het voordeel hebben zullen van Zijn dood en voorbidding beide. Zo lezen wij, Hebr. 7:25: *Waarom Hij ook volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan.* Ofschoon er de zaak desperaat uitzag, en het vonnis uitgesproken was: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al wat er geschreven is in het Boek der wet om dat te doen,* Gal. 3:10, nochtans kan Hij volkomen zalig maken. Daarom staat er, 1Joh. 2:1: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader;* o! wonderlijke woorden! Hoe, een Voorspraak voor iemand die gezondigd heeft? Ja, voor iemand die Hem maar gebruiken wil. Want ofschoon het waar is, gelijk wij tevoren getoond hebben, dat Zijn voorbidding tot de uitverkorenen alleen bepaald is, zo is het nochtans niet minder waar, dat Hij geen geval weigert te bepleiten, dat Hem oprecht in handen gegeven wordt: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak,* enz. Hij zal tot zulke arme zielen niet zeggen: Ik wil voor u niet zijn, Ik heb alles gedaan wat Ik kon doen, maar het zal u niet helpen, enz. Ook zal Hij (om zo te spreken) met u niet bedingen, Ik wil eerst dit of dat hebben, eer Ik uw zaak onderneem; maar indien iemand gezondigd heeft. Zo iemand zijn nood ziet, en Hem gebruiken wil, hetzij hij groot of klein, rijk of arm, dienstbaar of vrij is; hetzij hij een oude zondaar is, die in zorgeloosheid, geveinsdheid en onheiligheid heeft geleefd, of dat hij een zorgeloze belijder is, jong of oud; indien iemand van u allen, die hier zijn, tot Hem wil komen, zo zal Hij niet weigeren om van u gebruikt te worden. Laat ons dan door Hem (gelijk de apostel vermaant) altijd Go-

de opofferen een offerande des lofs; en bij de offerande van lof, ook die van andere plichten; en deze zullen Hem dan aangenaam zijn. Gelijk nu de aanbieding van het Evangelie algemeen wordt voorgesteld, en niemand uitsluit, dan die zichzelf uitsluiten door het ongeloof, zo wordt ook Zijn voorbidding algemeen voorgesteld: *Indien iemand gezondigd heeft,* en Hem gebruiken wil, dan is Hij een Voorspraak Die voorhanden is. En dewijl het Christus, en wel Christus als Voorbidder voor de overtreders is, waarvan wij spreken als de grond van de vertroosting van een zondaar, zo laat ik u dan in het voorbijgaan smeken om gedachtig te zijn dat Hij ulieden meent. Indien er dan iemand is die een slechte zaak heeft om te bepleiten, enige schulden die hij gaarne betaald had; enige zonden die hij vergeven wilde hebben, of die vrede met God begeert; hier is een Advocaat, en wel de beste, Die Zichzelven aanbiedt om gebruikt te worden. Hij is zulk een Voorspraak, Die, Joh. 11:41, tot Zijn Vader zegt: *Ik dank U dat Gij Mij altijd hoort.* Dit is waar geweest terwijl Hij op aarde was, en het zal waar blijven tot het einde van de wereld.

2. De *uitgestrektheid* van deze vertroosting blijkt *in alle gevallen.* Gelijk Zijn voorbidding geen personen uitsluit die van Hem gebruik willen maken, zo sluit ze ook geen gevallen uit. Ofschoon deze een verloren zaak scheen, en de consciëntie het vonnis uitgesproken had, zo is God nochtans meerder dan de consciëntie, en kan deze daarvan verlossen. Hoewel de zaak volgens de wet was vastgesteld, zo kan Hij ze nochtans losmaken. Hiervandaan die juichtaal des geloofs, Rom. 8:33,34: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is.* Zal de wet, de satan, de consciëntie, of iets anders enige beschuldigingen inbrengen tegen iemand die God rechtvaardigt? O! neen; en waarom niet? Christus is het Die gestorven is. Maar dit is het nog niet alles; want een arme ziel zou mogen zeggen: Helaas! hoe zal ik door Christus' dood het goede genieten? Ik kan mij deze niet toepassen, noch enig gebruik daarvan maken. Hierop antwoordt de apostel, dat *Hij ook is opgewekt, dat Hij ook ter rechterhand Gods is, en dat Hij ook voor ons bidt;* te weten, opdat Zijn verdiensten mogen toegepast worden. Meer is er niet van node, meer zal men niet bekomen, en meer kunnen wij ook niet begeren; en hier wordt het gejuich mee besloten. Er is geen zonde voor of na de bekering, geen zonde uit onwetendheid, geen zonde tegen licht, geen vijand, geen verzoeking, en wat het ook wezen mag, of dit woord beantwoordt het alles: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?* Daar Christus des zondaars zaak in handen neemt; wie zal dan tegen Hem opstaan? Hij is een al te sterke Partij om tegen te twisten. *Indien de satan aan de rechterhand van Jozua de hogepriester staat,* het is *de Heere* Die *hem scheldt*, Zach. 3:2,3.

3. De *uitgestrektheid* van deze vertroosting blijkt ook ten aanzien *van de trap en de hoogte van de volmaakte zaligheid, die door Christus' voorbidden toegebracht wordt aan allen die in alle gevallen van Hem gebruik maken.* Hebr. 7:25: *Hij kan volkomen zalig maken.* Het woord is zeer nadrukkelijk, Hij kan tot de volmaaktheid toe, en tot de hoogte van de volmaaktheid zalig maken; en wat wilt gij dan meer hebben? Hij kan u behouden van de verdorvenheid, en u stellen buiten het bereik daarvan; Hij kan u behouden van de toorn, dat die u niet zal naderen; Hij kan u behouden van al de uitwerkingen der zonden en des toorns; ook zal Hij niet één traan laten aan de wangen van de Zijnen, eer alles geëindigd zal zijn; en de grond daarvan is: *Alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Indien iemand zeggen of denken mocht, dat Hij wel van de ene zonde kan verlossen, maar niet van de andere, of dat Hij wel een eind weegs iemand op de weg naar den hemel leidt;

en hem dan daar alleen laat; dit is dwaasheid, zegt de apostel, om zo te spreken of te denken; want *Hij kan volkomen zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Ofschoon Zijn dood voorbijgaande schijnt, zijnde eenmaal voor altijd geschied, zo kan dat nochtans de toepassing van de weldaden, die daardoor verworven zijn, niet verhinderen; want Hij is de Voorbidder, en Hij Die verworven heeft dat gij op de weg gebracht zijt, zal er u ook op leiden; Hij Die een heiligende overtuiging voor u verworven heeft om te komen, zal die ook doorwerken; Hij Die uw rechtvaardigmaking en vergeving van zonden verworven heeft, zal deze ook toepassen aan uw consciëntie, en bekend maken op Zijn eigen tijd, en u ook heiligen geheel en al. Dit is waarlijk een grote vertroosting voor een zondaar, dat Hij, Die het goede werk begonnen heeft, hetzelve volmaken zal, en daarvan niet aflaten, totdat Hij het tot zulk een hoogte van volmaaktheid zal gebracht hebben, dat het niet hoger zal kunnen begeerd worden.

4. De *uitgestrektheid* van deze *vertroosting* is ook zodanig, *dat die zich uitstrekt tot alle tijden.* Er is niet één gelovige in enige plaats, of onder enig geval, die onder enige zwarigheden worstelt, welke te onpas of te ontijdig tot Christus komen kan; Hij is altijd bij de hand om gebruikt te kunnen worden. Er is nooit een uur of ogenblik, dat Zijn deur gesloten is; *Hij is eenmaal gestorven, maar nu leeft Hij voor eeuwig, zonder ooit meer te sterven; ook leeft Hij altijd om voor Zijn volk te bidden*. Hij heeft de onsterfelijkheid aangenomen, om hetgeen Hij tot voordeel van Zijn volk ondernomen heeft, krachtdadig te maken. Hij is altijd voor de vierschaar, en wanneer de Zijnen Hem menigmaal maar weinig gebruiken, zo behartigt Hij nochtans hun zaken nacht en dag, ze elk ogenblik bewarende. Zie Luk. 22:31, daar de Heere tot Petrus zegt: *Simon! Simon, ziet, de satan heeft ulieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe! Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.* De satan gaf een beschuldiging in tegen Petrus, toen hij daar niet op dacht; doch de Heere Jezus dreef die wederom terug. De allergrootste bedrieger, of listigste vijand, die zijn besluiten op de meest heimelijke wijze zoekt uit te voeren, kan Hem niet verstrikken. Hij is gedurig in de vierschaar, om toe te zien dat er niets inkomt tot benadeling van Zijn volk; of indien er al iets komt, zo verbreekt Hij hetzelve in de eerste beweging. O! hoe vlieten hier de stromen van der gelovigen vertroosting niet uit! *Hij zal niet schreeuwen, noch Zijn stem verheffen, noch Zijn stem op de straten laten horen. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen. Hij zal niet verdonkerd noch verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld,* enz., Jes. 42:2-4. Hij zal niet twisten, of tot u zeggen: Wel mens, hoe komt het dat gij uzelf in het slijk geworpen hebt, en Mij nu verzoekt om er u uit te helpen; dat gij een verloren zaak hebt, en Mij begeert om die terecht te brengen? Hij zal u niet vragen of gij geld hebt; Zijn gehele werk is *om niet*. Ook zal Hij u niet afzetten tot morgen, noch tot u zeggen: Wacht een gelegener tijd af; want Hij is ’s morgens, 's avonds en ter middernacht altijd gereed. Wanneer een uitverkoren zondaar maar weinig om Hem denkt, zo waakt Hij voor zijn noden, vele verzoekingen voorkomende, hem voor vele vallen bewarende, en vele beschuldigingen, die de duivel en de wet inbrengen, over de balie werpende. Zoekt dan om meer en meer kennis te bekomen van Zijn ambten, en ook van deze Zijn voorbidding in het bijzonder. Wij verongelijken Hem grotelijks, wanneer wij daar geen kennis van zoeken te bekomen, opdat wij daarop weiden en leven mogen. O! dat Hij Zelf Zijn Naam voor ons mocht openen!

B. Nu gaan wij over tot het tweede stuk, namelijk: *De bijzondere voordelen, die de*

Schriftuur aan Christus' voorbidding toeschrijft. Wanneer men de Schriftuur inziet, dan zullen wij bevinden, dat alles wat voor een gelovige nuttig is, hetzij ten aanzien van bijzondere, of van meer openbare en gemene zegeningen, aan Christus' voorbidding wordt vastgemaakt.

I. Belangende de *bijzondere weldaden* of *zegeningen*, die zijn:

1. *Het begin en de aanwas van ons geestelijk leven, en de uitstorting van de Geest.* Dit is een vrucht van Christus' voorbidding, Joh. 14:16: *Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid.* En hoofdst. 16:7: *Indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen.* Dit is tot troost voor een gelovige, wanneer hij onder dodigheid des geestes en onvruchtbaarheid te worstelen heeft, dat de uitstorting des Geestes daar een remedie tegen is, en een vrucht van Christus' voorbidding. Dit is het dat de eerste overtuiging des Geestes verwerft voor een uitverkorene, wanneer hij in de natuurstaat ligt. Dit is het dat de aanhouding van die overtuigingen, en derzelver levendmaking door de Geest teweegbrengt, Joh. 16:8: *En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde.* Vraagt men dan: Hoe iemand, in de staat der natuur liggende, enig goed ontvangt? Zo antwoord ik: Het is door de voorbidding van Christus.

2. *Door Zijn voorbidding worden wij ook bewaard voor vele verzoekingen; of indien deze ons aanvallen, zorgt Hij, dat ze de gehele overmacht niet over ons verkrijgen.* De satan is altijd op zijn hoede, en wij zijn menigmaal zorgeloos; doch onze Heere Jezus past altijd op de aanval van de verzoeking, om die af te keren, ten aanzien van het beoogde nadeel en verlies, Luk. 22:31,32: *Simon, Simon, ziet, de satan heeft ulieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe! Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.* Er zijn vele verzoekingen die Hij afweert, opdat zij ons niet mochten aanvallen; en wanneer die ons aanvallen, dan verbreekt Hij de kracht daarvan, opdat de gelovigen daar niet onder bezwijken mogen. Hiervan komt het, dat wij overeind en staande gehouden worden; wat zou anders van ons geworden? Toen David in overspel verviel, en Petrus zijn Meester verloochend had; wat zou van hen geworden zijn, indien er geen Voorbidder was geweest? Er zou voor ons in zulk een menigte van verzoekingen geen leven zijn, indien Hij niet voor ons bad; wat zouden wij van des satans strikken kunnen voorzien? Welke kracht hebben wij zwakke en onwetende schepselen om de verzoekingen te weerstaan? Wat zouden wij tegen de kracht der verdorvenheden kunnen doen, wanneer die als een vloed tegen ons aankomen, en de satan zijn aanvallen met zulk een kracht op ons aandrijft, alsof Hij met menselijke stem ons dit of dat gebood te doen? Maar er is een Voorbidder, Die onze zaak bepleit.

3. *Wij bekomen door Zijn voorbidding de afwering van vele tijdelijke en geestelijke oordelen.* Wanneer de bijl gelegd is aan de wortel der bomen, en deze onvruchtbaar bevonden worden, als de rechtvaardigheid uitroept en beveelt, zeggende: *Houwt ze af, waartoe beslaan zij ook onnut de aarde?* Hoe komt het dan dat de bijl niet toeslaat? Waarom worden zij niet uitgehouwen? Er is in Christus' voorbidding een krachtdadigheid om ze nog een weinig te sparen. *Heere,* zegt Hij, *spaart, laat ze nog dit jaar staan,* enz.; en zij worden gespaard, Luk. 13:6-9.

4. *Alle geschiktheid tot, en hulp in de plichten, vloeit tot ons voort uit Zijn voorbidding.* Dit is het dat ons doet bidden, en vrijmoedigheid geeft in het gebed, en in andere plichten, dat er zulk *een grote Hogepriester is over het huis Gods,* als er staat in Hebr. 10:19,21. Dit is het dat ons grond geeft om tot God te naderen, en een verhoring van onze

gebeden te verwachten; en het is Zijn omgraving en bemesting, die de onvruchtbare vijgenboom vruchtbaar maken moet.

5. *Het is door Zijn voorbidding, dat onze gebeden, ofschoon er veel zwakheid in is, verhoord worden; als ook, dat zij niet als drek in onze aangezichten geworpen, maar aangenaam voor God gemaakt worden.* Hier hebben wij een voorbeeld van, Op. 8:3,4: *En er kwam een anderen engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en Hem werd veel reukwerk gegeven, opdat Hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar dat voor den troon is. En de rook van het reukwerk met de gebeden der heiligen, ging op van de hand des engels tot God.* Het was welriekend en aangenaam voor God, en het maakt ook de gebeden van al de heiligen aangenaam voor Hem. Want de kracht van Gods aannemen van hun gebeden wordt gelegd op de rook van Zijn reukwerk. Hij is het Die de verminkte en halve gebeden van Zijn volk in de hand neemt, en deze voor God brengt; en wanneer die als de verzoeken van een vijand terug geworpen zouden worden, zo komt Hij, als de grote Meester der verzoeken, door Zijn vermogen, hetwelk Hij bij God heeft, deze aangenaam maken. Wij zouden geen grond hebben om met vrijmoedigheid tot God te bidden, noch aangenaamheid vinden, indien er geen gouden wierookvat in Zijn hand was.

6. *Het is door Zijn voorbidding, dat wij een antwoord ontvangen op al onze beschuldigingen.* Wij hebben veel schuld op onze rekening; de wet vervolgt ons hard, ons vervloekende wegens onze hebbelijke vijandschap, en al de bijzondere daden daarvan. Nu is de laatste verdediging, waardoor het geloof langs de andere trappen van Zijn middelaarschap triomfeert, Zijn voorbidding. Rom. 8:33,34: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt.* Is dit omdat er geen beschuldigingen zijn? O! neen; daar is de duivel, de wet en de consciëntie die hen beschuldigt, maar het is God Die hen rechtvaardigt. *Wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.* Wij hebben aldaar een Hogepriester, Die onze schuld betaald heeft, en daar pleit, dat de toepassing van Zijn verdiensten ons mag toegebracht worden. Wie zal nu, bid ik u, in dat hof iets tot onzer beschuldiging inbrengen, daar God de Rechter, en onze Heere Jezus de Voorspraak is?

7. *Onze Heere Jezus neemt door Zijn voorbidding de schuld van onze heiligste dingen weg.* Wanneer wij tot God naderen in Zijn dienst, zo is er een vleselijkheid en onreinheid in onze beste dingen; er is veel ongeloof, oneerbiedigheid, een groot gebrek aan ootmoed, ijver, oprechtheid en tederheid; zodat *al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed,* Jes. 64:6. Maar de hogepriester onder de wet had een plaat op zijn voorhoofd, waarin gegraveerd was: *De heiligheid des Heeren*, Ex. 28:36,38; en zijn ambt was, *om de ongerechtigheid der heilige dingen te dragen, welke de kinderen Israëls geheiligd hadden, en ze voor het aangezicht des Heeren aangenaam te maken.* Hierin was hij een voorbeeld van Christus, de grote Hogepriester, ingaande in de hemel om voor Zijn volk te bidden, Die niet alleen hun ongerechtigheden, maar ook de ongerechtigheid van hun heiligste dingen draagt. Dit deed Aäron als het voorbeeld, maar onze Heere Jezus als het Tegenbeeld, zijnde Hij bij uitnemendheid de Heere *heilig,* hebbende op Zijn voorhoofd de *Heiligheid des Heeren,* en de Heere aangenaam. Hoe weinig ook onze gebeden, dankzeggingen en andere plichten waardig zijn, zo maakt Hij deze nochtans aangenaam; en maakt, wanneer Hij tot dit einde gebruikt wordt, dat ze niet verworpen worden.

8. *Door Zijn voorbidding is het ook, dat wij kracht onder het kruis, en een goede uitkomst en verlossing van hetzelve ontvangen.* O! wat is Hij niet opmerkende, wanneer Zijn volk onder het kruis is! Dan worden Zijn ingewanden bewogen; ofschoon niet als toen Hij op de aarde was, nochtans ontbreken zij hun heilige bewegingen niet, die gepast zijn naar de heerlijke staat, waartoe Hij verhoogd geworden is. Hierom riep Hij van de hemel: *Saul! Saul, wat vervolgt gij Mij?* Hand. 9:4. En Stefanus zag Hem, toen hij gestenigd werd, *staande aan de rechterhand Gods,* (hoofdst. 7:56) dit deel van Zijn priesterlijke bediening uitvoeren; hetwelk ten dele is om het kruis af te weren, en ten dele om de ziel het ter ere Gods te helpen dragen, en hun de overwinning daarover te geven.
9. *Onze volharding in het geloof, en de volmaakte heerlijkmaking is ook een vrucht van Zijn voorbidding;* invoege al de Zijnen niet anders dan volharden kunnen en verheerlijkt moeten worden, omdat Hij voor hen bidt. Dit is het waarvan verschillende reizen gesproken wordt, Joh. 17, en inzonderheid vers 15 en 24. In het 15de vers zegt Hij: *Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze*. Hij bidt voor hen, dat zij bewaard mogen worden van het kwaad der zonden, en niet afvallen van de waarheid. En vers 24: *Vader, Ik wil dat daar Ik ben, ook degenen zijn die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt.* Dat verlangen, en die krachtdadige begeerte van Hem, in de hemel voorgesteld, blijft steeds krachtig voor al de heiligen in de strijdende Kerk. Er is grond van vrede en vertroosting uit Zijn voorbidding, en uit kracht daarvan hebben zij hoop, dat niet alleen geen tegenwoordige, maar ook geen toekomende strikken noch verzoekingen de overhand hebben zullen. Daarom voegt de apostel bij Christus' voorbidding zijn hoogste gejuich, zeggende: *Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen; noch hoogte, noch diepte,* en omdat het niet mogelijk is alle dingen op te noemen, zo zegt hij, *noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere,* Rom. 8:38,39. Wanneer wij nu deze dingen, met vele andere die uit de Schriftuur verzameld kunnen worden, bij elkander nemen, wat is er dan dat een gelovige, ten aanzien van zijn eigen bijzondere vertroosting ontbreekt, hetwelk dit ene woord, dat Christus een Voorbidder is, niet beantwoordt?

~~11.~~ II. *Er is uit de voorbidding van Christus niet alleen vertroosting ten aanzien van de bijzondere staat van een gelovige, maar ook ten aanzien van de openbare zaak en het geval van Gods Kerk.* Er zijn inzonderheid vier dingen, die voor de Kerk en het openbare werk Gods zeer zwaar schijnen, ten aanzien van welke wij uit deze grond vertroosting zullen vinden.
1. *De vrees voor een schaarsheid, of krachteloosheid van een openbare bediening.* Want dewijl dit de grote gave is, die Hij gegeven heeft tot opbouwing van Zijn lichaam, en het een groot nadeel is voor de Kerk, wanneer zij geen leraars heeft naar Gods hart, zo zullen wij, uit vergelijking van Ps. 68:19 met Ef. 4:8,12,14, bevinden, dat Zijn voorbidding deze vrees beantwoordt. In de Psalm staat: *Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen*; hetwelk onderstelt dat Hij die verzoekt; of, gelijk er staat, *Gij hebt gaven genomen in de mens*; dat is, Hij heeft die, in onze natuur zijnde, verworven. En in Ef. 4 staat: *Hij heeft de mensen gaven gegeven.* Vergelijkt verder deze twee plaatsen met een derde, te weten Hand. 1:4, alwaar Hij Zijn discipelen beval, dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden,

maar de beloften des Vaders aldaar verwachten. En terstond na Zijn hemelvaart heeft Hij Zijn Geest over hen uitgestort in de gelijkenis van vurige verdeelde tongen, hoofdst. 2:3,4; waarom er ook gezegd wordt, Joh. 7:39: *De Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.* Dit alles toont de invloed, welke de hemelvaart van Christus heeft op de uitstorting van de Geest, en op de gaven die de mensen gegeven worden, hetzij aan leraren, of anderen. Er is niets dat gewoonlijk minder onder de mensen geacht wordt, dan een bediening. Sommigen willen die in het geheel niet hebben, anderen willen die van zulk een soort hebben als hun behaagt, en het beste met hun zin overeenkomt. Maar onze Heere Jezus heeft gaven genomen, om uit te delen onder de mensen; en Hij, Die zulke gaven onder de apostelen en anderen uitstortte, heeft nog zulke gaven om uit te delen, als Hij nodig ziet tot opbouwing van Zijn Kerk. En dat Hij nu zulke gaven geeft aan zulke mensen, daar Zijn volk niet veel voor bidt; vanwaar komt dat anders dan van Zijn voorbidding? Hierom vinden wij, Op. 1:16, dat Hij in deze eigenschap als een stuk van Zijn geestelijke staat en grootheid Zich verblijdt, dat Hij de sterren houdt in Zijn rechterhand; zodanig is Zijn achting voor hen, en Hem komt het alleen toe bestelling over hen te maken.

2. Het is ook een grote en zware oefening voor de Kerk Gods, wanneer zij die machtige tegenstand ziet van hun vijanden; hoe Mohammed, de heidenen, de antichrist en de valse broederen het kleine kuddeke, de Kerk van Christus, dreigen op te slokken, die als een brandende braambos is, die niet verteerd wordt. Doch hiertegen is er in de voorbidding van Christus veel vertroosting, volgens dat woord Hebr. 10:12,13: *Maar Deze een slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods; voorts verwachtende totdat Zijn vijanden gesteld worden tot een voetbank Zijner voeten.* Dit is Zijn verzoek aan het hof Zijns Vaders, en dit wordt van Hem gedurig vervolgd. Hierop is als een vruchtgevolg, dat al de eerste vervolgingen afgebroken zijn geworden; hierop is het geschied, dat het rijk van de antichrist aan het waggelen raakte, en op deze grond zal zijn gehele ondergang en verbreking zeker vervuld worden. Hierom wordt er zeer nadrukkelijk gezegd, 1Kor. 15:25, dat *Hij als Koning heersen moet, totdat Hij al de vijanden onder Zijn voeten zal gelegd hebben,* volgens de belofte van Jehovah aan Hem gedaan, Ps. 110:1: *De Heere heeft gesproken tot Mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten.* Hij kan geen Voorbidder zijn, of Zijn vijanden moeten er onder; want wie, bid ik u, zal kunnen bestaan wanneer Hij Zijn klacht tegen hen inbrengt? Wie zal de zaak van de antichrist en van andere vervolgers, wanneer Hij tegen hen verschijnt, durven opnemen? En het is zo zeker dat Zijn vijanden tot een voetbank zullen gesteld worden, dat Hij maar wacht totdat Hij het ziet gebeuren; want zolang moet Hij, ten spijt van al de boosheid en het geweld van duivelen en mensen, heersen.

3. Het is ook een grote zwarigheid voor de Kerk en het volk Gods, wanneer zij zien dat er zulke grote verwarringen in de wereld zijn. Er zijn maar weinig regeringen die voor Christus zijn, maar weinige regenten, hoger of lager, die Zijn heerlijkheid beraadslagen of Hem achten. Het zijn geheel andere mensen, die de troon en het bestuur der zaken in handen hebben, dan Zijn vrienden of liefhebbers van Zijn belang. Doch hier ligt onze troost, dat er een gerichtshof in de hemel is, dat gedurig bevelen uitgeeft; daar heeft de Kerk gedurig een Zaakbezorger; maar de duivelen en de wereld hebben er daar geen; Christus Jezus is aldaar de Zaakbezorger en Voorbidder voor de Kerk. Daniël heeft tot dit einde een woord, hoofdst. 10:13: *Doch de vorst des koninkrijks van de Perzen stond te-*

genover mij een en twintig dagen. En ziet! Michaël, een van de eerste vorsten, kwam om Mij te helpen. En vers 21: *Er is niet één die zich met Mij versterkt tegen deze, dan uw vorst Michaël.* De grote Voorbidder was aan het hof, om toe te zien dat er niets verkeerd mocht gaan, dewijl dat besluit genomen werd tot nadeel van de Kerk Gods en van Zijn werk, ten tijde als de tempel herbouwd werd. Zo wordt er ook gezegd, Zach. 6:13: *Hij zal des Heeren tempel bouwen, Hij zal het sieraad dragen, en Hij zal zitten en heersen op Zijn troon.* Hij zal Priester zijn op Zijn troon als hebbende de heerschappij aan Hem toebetrouwd. Welk gevaar kan hier dan zijn, wanneer de Hemel alles bestuurt, wanneer de Kerk een Agent of Zaakbezorger aan het Hof heeft, om toe te zien (gelijk ik gezegd heb) dat er niets verkeert toegaat; wanneer Michaël de Vorst daar is, en al de akten en besluiten van het Hof overziet en leest, ja deze ontwerpt, en wel toeziet dat er niets schadelijks in is voor Zijn Kerk. O! moesten wij God hier niet voor bedanken, en het grotelijks erkennen?

4. *Eindelijk, het is ook tot grote beroering voor de Kerk, de hand over hand toenemende ergernissen in haar, en de verspreiding van dwalingen, die als een vloed haar dreigt te verdrinken.* Er zijn grote stormwinden, die het huis Gods schijnen omver te waaien; de ergernissen en dwalingen, die als een vloed zijn, dreigen (gelijk ik zo even zei) de Kerk te verdrinken. Wanneer de duivel van de troon geworpen wordt, en geen geweld meer oefenen kan, dan slaat hij een andere weg in, en werpt een vloed van dwalingen uit achter de vrouw, om haar en haar Kind te verslinden. Doch onze Heere Jezus heeft ook hier een stem in. Want nadat de heidense vervolgingen over waren, zo ziet Johannes een engel opkomen van het oosten, (de grote Zegelbewaarder en Kanselier van des Vaders raad, de opperste Stedehouder over alle mindere dienaren) hebbende het zegel van de levende God, Op. 7:1,2; er is niets zeker of genoegzaam, voordat het van Hem verzegeld is. Let eens op welke tijd het is dat Hij hier verschijnt; het is wanneer de winden gehouden worden en gereed zijn om te waaien, gelijk wij in vers 1 zien kunnen: *En Hij riep met een grote stem: Beschadig de aarde niet, noch de zee, noch de bomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben aan hun voorhoofden.* Wacht een weinig, (zegt Hij) eer deze winden waaien, die de meesten zullen wegvoeren; er zijn enige dienstknechten Gods, die, voordat die dwalingen voortkomen, eerst verzegeld en getekend moeten worden, en buiten het bereik worden gesteld van het gevaar, en dan zullen die winden vrijheid hebben om te waaien. Welke grond van angstvalligheid is of kan hier dan zijn, indien het vaste en levende geloof, dat deze Voorbidder en Advocaat in de hemel gedurig voorbidt, in onze harten was?

C. Belangende *de bijzondere tijden en gelegenheden, in welke de gelovigen inzonderheid geroepen worden, om van deze grond der vertroosting gebruik te maken, en om hen daarin te vertroosten,* (ik spreek nu niet enkel van de voorbidding van Christus, maar van de vertroosting die daar uit voortvloeit) die zijn:

1. In *hun kwijnende en dodige toestanden.* Wanneer het lichaam des doods op hen aanvalt gelijk een baar der zee, en als het ware gereed is om haar te verdrinken, dan moesten zij zich hierin vertroosten, dat zij een *Voorbidder* hebben Die dit bestraffen kan. Wanneer de verzoeking geweldig is, en de ziel vreest dat het met haar gedaan mocht zijn, zo heeft zij hier een handgreep, daar zij zich aan vasthouden kan: Jezus Christus is een Voorbidder, Hij bidt dat mijn genade niet ophoudt; dat mijn geloof en lijdzaamheid niet mochten vergaan; dat de satan zijn wil niet over mij hekomen mag. De zaak zou geheel wanhopig zijn, indien Hij niet in de hemel was, en aldaar voorbad, maar uit deze grond neemt de

ziel vrijmoedigheid, en zij zegt: *Ik zal niet sterven, maar leven, en ik zal de werken des Heeren vertellen; want Hij kan volkomen zalig maken die door Hem tot God gaan; alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden,* Ps. 118:17, Hebr. 7:25. En daarom, ofschoon ik niet uit de klauw van deze verzoeking los kan komen, zo kan Hij deze nochtans bestraffen, en de kracht daarvan verbreken. Hiervandaan dat troostvol woord, Hebr. 2:18: *Want in hetgeen Hij Zelf verzocht zijnde geleden heeft, kan Hij degenen die verzocht worden te hulp komen.* Dat Hij geleden heeft, zal somtijds op de toestand van een gelovige niet passen, maar wel dat Hij verzocht geworden is. Het is waar, er was in Hem geen verdorvenheid, ook hadden de verzoekingen geen zondige invloed op Hem; doch even daardoor is onze vertroosting des te sterker, en zoveel te machtiger is Hij om deze in ons te overwinnen. Nochtans is Hij door de verzoeking aangevallen en besprongen; Hij is verzocht geweest, en dit is een vertroosting. Wanneer Jozua de hogepriester in de uitvoering van zijn ambt was, en de satan aan zijn rechterhand stond om hem te weerstaan, en hij weinig voor zichzelf doen of spreken kon, zo scheldt de Heere Jezus de satan met autoriteit, opdat hij Zijn dienstknecht niet verhinderen mocht in zijn werk, Zach. 3. Het is een grote vertroosting, wanneer de verzoeking sterk is, en wij zwak zijn, wanneer de satan geweldig is, en wij hem niet kunnen weerstaan, dat er dan een Hogepriester voorhanden is, Wiens ambt het is om zulks te doen.

2. Een andere tijd is, *wanneer de beschuldigingen vers zijn, wanneer de schuld groot, en de wet streng is in haar eisen, als Gods rechtvaardigheid zwaar drukt, en de consciëntie zulks niet ontkennen of tegenspreken kan, en de ziel niets heeft om haar schuld te betalen, en zij als schijnt gesleept te worden tot de gevangenis, en daar niemand is om borg voor haar te worden; dan komt dit woord: Ik schrijf deze dingen, opdat gij niet zondigt.* Ik geef niemand vrijheid om te zondigen; doch *indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige.* Dit is ook de grond van Paulus' triomf, nu al menigmaal gemeld, Rom. 8:33: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is*, enz. Ofschoon de beschuldiging ingebracht wordt, wat zwarigheid? Er is een weg om daarvan bevrijd te worden, er is een Voorspraak aan Gods rechterhand in de hemel, Die Borg geworden is voor de uitverkorenen, en Die hun schuld betaald heeft. Wie kan nu de zaak verliezen, wanneer Hij daarvoor pleit? Hier berust en vertroost zich de ziel in, alle beschuldigingen uitdagende, met alles wat er ingebracht kan worden.

3. *Wanneer een gelovige onder het kruis is, wanneer de wereld tegen hem opstaat, als er grote verwarringen zijn in de openbare dingen, en hij duister is in zijn eigen bijzondere toestand;* dan moest hem dit tot troost zijn, dat hij een Voorbidder heeft in de hemel, Die zijn zaak bepleit, en Die het verzoek van de armen en nooddruftigen niet zal afslaan.

4. *Wanneer wij voor onszelf niet bidden kunnen, wanneer wij wel bidden, maar als onze gebeden zo weinig waard zijn in onze ogen, dat wij ons schamen om daarop te zien;* dan moesten wij ons onderzoeken op welke grond die opgezonden zijn. Indien deze op grond van Christus' voorbidding zijn opgezonden, dan zal de minste zucht, een halfgebroken woord, ja, zelfs een ademing aangenaam zijn. De Voorbidder heeft Zijn eigen reukwerk, om deze welriekende te maken, zodat ze aangenaam zijn door het gewicht dat Hij daaraan bijzet. Al zijn onze gebeden maar als een schaduw van het gebed, indien deze nochtans oprecht zijn, zo is dit tot onze vertroosting, dat ze aangenaam zullen wezen. *Zo wat gij den Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen.* En in Op. 8 zien wij, dat al de

gebeden der heiligen aangenaam zijn, zowel de zwakste, als de sterkste; want de beste gaan niet op dan in Zijn wierookvat, en de zwakke gaan ook op dezelfde wijze op. En er is in een zeker opzicht hier geen onderscheid van gelovigen, of van hun krachtige of niet krachtige gebeden. Indien deze maar oprecht zijn, zo doet de kracht van Christus' voorbidding en van Zijn reukwerk deze opgaan en aangenaam zijn. Omdat de grond van Gods verhoren van onze gebeden niet is in ons, want dan zou Hij geen van deze verhoren; maar die is Christus' voorbidding, welke voor alle gelovigen en hun oprechte gebeden van een gelijke waardigheid en uitgestrektheid zijn. Hij kan volkomen zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, ofschoon zij in zichzelf geen waardigheid of macht hebben, *alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Doch de twee laatste dingen zullen dit nog meer verklaren.

D. De *bijzondere gronden*, *die ons recht geven om Zijn voorbidding te gebruiken, en deze vertroosting daar uit te trekken,* zijn deze vier:

1. *Zijn voorbidding onderstelt een gebrek in ons, als ook een beschuldiging tegen ons, anders hadden wij geen Voorbidder of Voorspraak nodig.* Indien ons pleidooi rechtvaardig en goed was in zichzelf, dan hadden wij geen andere nodig om voor ons in te staan, maar de Rechter Zelf zou ons vrijspreken. Doch de gebreken in ons geven plaats voor dit gedeelte van Zijn ambt. Indien wij geen zwakheden hadden, dan hadden wij geen Hogepriester nodig; waren wij gelijk Adam voor de val, dan hadden wij geen Voorbidder nodig. En daarom staat er in de tekst, *dat Hij voor overtreders gebeden heeft*. En 1Joh. 2:2: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader.*

2. *Het gehele gewicht van Christus' voorbidding, en de gronden waarop Hij pleit, zijn in Hemzelf, en daarom behoeft niemand af te blijven, omdat zij niets in zichzelf vinden. Wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige; en Hij is een Verzoening voor onze zonden.* Christus heeft een volheid in Zich om de schuld te betalen, dat is het daar Hij op pleit, niet op iets dat in het schepsel is. Hij zegt niet, laat hen vergeving ontvangen omdat zij zonder zonden zijn, of omdat zij zulke en zulke hoedanigheden hebben; maar omdat Ik een Verzoening voor hen geworden ben, en hun schuld betaald heb. Hierom wordt Hij de Rechtvaardige genoemd, omdat Hij billijke reden heeft voor hetgeen Hij verzoekt; Hij heeft voor hetgeen Hij begeert, betaling gegeven, en daarom kan het Hem niet geweigerd worden.

3. *Er is een vrijheid in de toepassing van alles, de toepassing is allerwege uit vrije genade.* Dit blijkt klaar uit *de gelijkenis van de onvruchtbare vijgenboom*. Wat kon de boom inbrengen toen de rechtvaardigheid Gods voor deszelfs uithouwen pleitte? Hij had immers niets om een langer uitstel te verwerven; maar de wijngaardenier staat op, en zegt tot God: *Heere, laat hem ook nog dit jaar, totdat ik om hem gegraven, en mest gelegd zal hebben.* De zaken worden hier niet verworpen, omdat de partij arm is, of omdat hij veel schulden heeft, o! neen. *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak,* de zaak wordt verkregen *zonder geld en zonder prijs.* Wilt gij dan een Priester hebben Die gepast is naar uw nood? Zo zult gij Hem hebben, en wel om niet; indien gij Hem gebruikt om voor u in te treden, zo zal Hij zulks vrijwillig doen, en het is ook Zijn eer om zulks te doen.

4. *Deze is ook krachtdadig, zodat Die niet feilen kan.* Want Wie is het Die hier pleit? Is het niet de Zoon? Bij Wie is het dat Hij pleit? Is het niet bij Zijn eigen Vader, Die Hem altijd hoort? Voor wie is het dat Hij pleit? Is het niet voor des Vaders en Zijn eigen uitverkorenen? *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven; en al het Mijne is Uwe, en*

het Uwe is Mijne, Joh. 17:6,10. Het is voor hen, die de Vader zowel lief heeft als Hij. Wat is het dat Hij begeert en daar Hij om pleit? Is het niet om hetgeen dat Hem bedongen is in het verbond? Ook pleit Hij er om op de voorwaarden van het verbond, en daarom is alles zo vast en zeker, dat ofschoon hemel en aarde ondereen gemengd en omgekeerd mochten worden, niemand hier één schakel zou kunnen losmaken; het is niet mogelijk, dat Hij hetgeen daar Hij om voorbidt, niet verkrijgen zou. Hij overwint alles voor degenen voor welke Hij voorbidt, en dat is voor allen die Hem gebruiken willen.

E. *Belangende de voorwaarden, op welke de vertroosting vergund wordt, of de waarschuwingen aan degenen die zich op goede gronden daarin vertroosten willen.* Iemand zou hier kunnen vragen: *Mogen alle mensen zich met de voorbidding van Christus vertroosten?* Sommigen zullen denken dat dit een goede zaak zou zijn, doch zulks zou waarlijk de vertroosting voor allen onzeker maken. Daarom zijn er *vier* hoedanigheden die iemand hebben moet, zal hij zich de vertroosting, daar wij van gesproken hebben, kunnen toe-eigenen.

1. *Hij moet er een zijn die tot de voldoening van Christus de toevlucht genomen heeft.* Er zijn twee delen van Christus' priesterambt, namelijk Zijn voldoening en Zijn voorbidding, en deze kunnen niet gescheiden noch gebruikt worden, dan in de rechte orde. Eerst voldoet de Heere Jezus, en dan bidt Hij voor; en dus moet Hij in deze orde aangenomen en gebruikt worden. (1) In Zijn voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid; op deze grond moeten wij onze gerechtigheid gronden, en onze vrijspraak bepleiten. En allen die dit gebruik van Zijn voldoening gemaakt hebben, die mogen zich (2) in Zijn voorbidding vertroosten. Ziet dat in 1Joh. 2:1,2. Voor wie is Hij *een Voorspraak bij de Vader?* Voor diegenen daar Hij *een Verzoening voor geworden is;* en Hij is een Verzoening voor allen, die door het geloof tot Hem de toevlucht genomen hebben. Dit is de eigenlijke grond van onze vertroosting, dat wij onze schuld erkennen, tot Hem de toevlucht nemen, en op deze grond, volgens het verbond, de zaligheid van Hem verwachten.

2. Die zich op goede gronden met Christus' voorbidding vertroosten willen, *moeten dezulken zijn, die zich in de plichten der heiligheid oefenen en die praktiseren, die met een lichaam des doods worstelen, en de godzaligheid betrachten.* Gelijk wij dit in Paulus zien, die met zijn verdorvenheden te worstelen hebbende, zichzelf aldus vertroost: *Ik dank God door Jezus Christus onzen Heere,* Rom. 7. Ofschoon zij dan door een bedorven natuur mogen afgemat worden, zo mogen zij nochtans, uit kracht van Zijn voorbidding, een verlossing verwachten. Hierom is het (gelijk ik meermaals gezegd heb), dat Christus' reukwerk en de gebeden der heiligen tezamen opgaan, Op. 8. Die lui en zorgeloos zijn, hebben deze vertroosting niet; maar wanneer iemand biddende is, en oprecht daarin, ofschoon hij dan zwak daarin zijn mocht, zo heeft hij een Voorspraak, Die, wanneer er gevraagd wordt wat er van zulk een offerande worden zal, pleit en bidt dat deze aangenaam mag zijn.

3. Die zich in Christus' voorbidding vertroosten zal, *moet er een wezen, die niet alleen de plichten van heiligheid betracht, maar die ook daaraan verloochend is*, daar geen gewicht op legt, geheel wanhopende om ooit de overwinning te bekomen in zijn eigen kracht, of dat zijn gebeden ooit verhoord zullen worden, door enige waardigheid die daarin is, en die ook niet uit aanmerking van zichzelf durft toetreden, maar alles neerwerpt voor de voeten van Christus, om het aangenaam te maken.

4. Dit leidt ons tot de laatste zaak die vereist wordt, namelijk, *dat de ziel, hetzij haar*

plichten waardig of onwaardig zijn, Christus Jezus stelt tot de uitkomst van alles. Hem gebruikende om deze te kunnen verrichten, en om ze aangenaam te maken wanneer ze verricht zijn; zodat alles in haar achting dadelijk voor haar is zonder Hem. Dit werd onder de wet afgebeeld door het brengen van de offeranden tot de priester, om geofferd te worden. En ofschoon het maar twee jonge tortelduiven waren, werden ze zowel tot de priester gebracht als de andere offeranden. Maar zij die de zondigheid en vijandschap in zichzelf niet kennen noch bespeuren, en tot God durven naderen zonder Hem, kunnen zich deze vertroosting niet aanmatigen, die altijd op deze grond staat, Hebr. 7:25: *Waarom Hij ook volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Is hier dan geen grond van vertroosting, en is het wel zonder reden dat wij er een predikatie aan besteden, om ons te leren hoe wij die gebruiken, en daarin dezelve opgeklaard zullen worden? Gij die uzelf van deze vertroosting uitsluit, o! wat bederft gij niet een troostvol leven voor uzelf, en wat stelt gij uw zaak niet in gevaar, die gij zeker verliezen zult, omdat gij deze niet stelt in de rechte hand? De Heere Zelf geve u wijsheid om dit te zien en te verbeteren, en Hij geve ons allen wijsheid om er een recht gebruik van te maken door Jezus Christus!

EEN EN DERTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:12

… En voor de overtreders gebeden heeft.

HET zou een zeer grote vertroosting zijn, als ook een grote bevordering in de godsdienst, om dit vast te geloven, dat Christus Jezus, *Die het Afschijnsel is van des Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid,* nu in de hemel is in onze natuur, en dat Hij tot Zijn werk heeft om voor de *overtreders* te bidden. Wij genieten dagelijks het goede van deze voorbidding, ten aanzien van vele kwaden die van ons afgeweerd worden, en ten aanzien van vele weldaden die wij genieten, daar wij niet eens, of maar weinig om bidden. Ook komen wij nooit een predikatie horen, of wij zijn daar aan verplicht, want het is een bijzondere vrucht van Zijn voorbidding dat de mensen gaven ontvangen, en dat het Evangelie over de gehele aarde gezonden wordt. En indien iemand enig voordeel bekomt door de prediking, zo geschiedt dat uit kracht van Zijn voorbidding, overmits Hij gezegd heeft: *Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster zenden.* Ook moesten wij, zo dikwijls als wij een predikatie komen horen, onze gedachten van Christus' voorbidding vernieuwen, en onszelf opwekken om het geloof daarvan in levendige oefening te krijgen.
Hetgeen daar wij in de voorgaande predikatie van gesproken hebben, is van de vertroosting geweest die uit Zijn voorbidding voortvloeit. En waarlijk, indien anders een leer troostvol is, zo kan deze leer troostvol zijn, dat wij zulk een Vriend in het hof des hemels hebben, Die bekleed is met het ambt van een Advocaat en Voorbidder voor ons. Nu gaan wij over tot:
Het derde gebruik van besturing en vermaning. Nademaal er zulk een ambt is, waarmee Christus Jezus bekleed is, en ook zulk een Bedienaar Die dit ambt bedient, om een Voorspraak te zijn voor zondaren, zo moesten zij vermaand wezen, om van deze Voorspraak en van Zijn ambt gebruik te maken. Heeft Hij zulk een ambt van Voorbidder? O! wilt dan zulk een genade niet verachten, en zulk een voordeel niet verwaarlozen, maar leert toch van Hem gebruik maken, om in uw naderingen tot God in en door Hem te komen en te naderen. De grond van dit gebruik ligt klaar in de woorden en in de natuur van de zaak. Want indien Christus dit ambt bedient, en hetzelve bedient voor ons, dan is het zeker, dat wij Hem gebruiken moeten. Indien Hij een Koning is, dan moesten wij Hem gebruiken om de zonden in ons ten onder te brengen. Indien Hij een Profeet is, dan moesten wij Hem in dat ambt gebruiken tot verkrijging van licht en zaligmakende kennis van Hem. En indien Hij een Priester is, om de Goddelijke rechtvaardigheid te voldoen en voor ons te bidden, dan moesten wij Hem gebruiken in beide die delen van dat ambt.

De noodzakelijkheid van ons gebruik maken van Christus' voorbidding blijkt hieruit,

wanneer wij overwegen in welke betrekking wij met God staan. Hebben wij wel enige vrijmoedigheid in onszelf om toe te gaan? Is niet de deur voor ons gesloten? Is er ook niet een bestaande twist tussen God en ons? En hebben wij wel enige toenadering dan door Zijn bemiddeling? De noodzakelijkheid hiervan blijkt nog verder uit de orde die God heeft voorgesteld in de bedeling van Zijn genade. Waartoe, bid ik u, heeft Hij een Middelaar en Voorbidder aangesteld? Is het niet tot vertroosting en aanmoediging voor zondaren om toe te naderen? Die, wanneer zij maar ernstig beginnen te worden, niet anders dan met vrees aangedaan kunnen zijn om tot God te naderen. Is het ook wel mogelijk om tot God te komen zonder Hem? En zou het niet de grootste ondankbaarheid zijn om Hem niet te gebruiken, dewijl Hij deze verse en levende weg van toegang tot God heeft uitgevonden?

Doch om tot een meer bijzonderder behandeling van deze stof over te gaan, zo weet dat het zulk een zware taak is om er recht van te spreken, en om die behoorlijk te praktiseren, als enig ander deel van de gehele godsdienst. Want somtijds zullen wij nog al gebruik maken van Zijn offerande en voldoening, wanneer wij Zijn voorbidding niet weten te gebruiken. Want of wij willen alles alleen doen, en dus de gehele zaak als hopeloos en verloren opgeven, alsof het tevergeefs was om enig gewicht te leggen op de voorbidding van Christus. En zo wordt Hij, hetzij men zichzelf begrijpt in een betere of in een slechtere toestand te zijn, veel verzuimd en ontkend. Opdat wij dan des te beter weten mogen hoe wij van Christus' voorbidding gebruik moeten maken, zo zullen wij: I. In het algemeen tonen wat het is om daar gebruik van te maken. II. Enige bijzondere gevallen aanwijzen, waarin het op een zonderlinge wijze nodig is om gebruikt te worden. III. Enige tegenwerpingen, die daartegen ingebracht kunnen worden, beantwoorden en uit de weg ruimen. En dan zullen wij IV. enige kenmerken voordragen van een ziel die oprecht en teder is in het gebruikmaken van Christus' voorbidding.

Belangende het eerste, het is waarlijk zulk een zware zaak om een recht gebruik van Christus' voorbidding te maken, dat wij niet gemakkelijk zeggen kunnen hoe wij het recht begrijpen zullen, zijnde het een aanmerkelijk deel van de verborgenheid des geloofs, om tot God te gaan door een Middelaar en Voorbidder. Niettemin zullen wij trachten aan te tonen: (1) Enige misvattingen die wij te vermijden hebben. (2) Waarin het eigenlijk bestaat, namelijk in de oefening des geloofs in Hem, met betrekking op Zijn voorbidding. En (3) zullen wij het door enige gelijkenissen ophelderen, tot verder gebruikmaken daarvan.

A. Wanneer wij van het gebruikmaken van Christus' voorbidding spreken, en van het gaan tot God door Hem, dan hebben wij deze misvattingen te vermijden:

1. *Wacht u van te denken, dat er een komen is tot de Middelaar op een onderscheiden manier, als het komen tot God;* want Hij is God. Of dat wij op de ene tijd tot God mogen gaan, en op een andere tijd tot de Middelaar; alsof wij eerst een tijd tot de Middelaar moesten spreken, en dan tot God; of dat wij eerst onze klacht moesten doen aan de Middelaar, om God voor ons te bevredigen, en wanneer dan God gestild is, dat wij dan met Hem moesten spreken, alsof Hij onze vrede met God moest maken, gelijk een hoveling doet voor een rebel bij de Koning. Hier moesten wij ons voor wachten; want dit verdeelt in onze bevatting het Goddelijk Wezen, hetwelk nochtans onverdeelbaar is. Want indien wij de Middelaar aanmerken als het Voorwerp van aanbidding, zo moet Hij als God worden aangemerkt, ofschoon wij Hem ook mogen en moeten aanmerken als Middelaar, en

van Hem als zodanig gebruik maken. En indien wij Hem als God aanmerken, dan moeten wij Hem als dezelfde God aanmerken met de Vader en de Heilige Geest. Maar wanneer wij deze verbeelding van Hem hebben, dat wij Hem aanbidden als een onderscheiden of een andere Partij dan God, dan stellen wij Hem ook iets anders te zijn; hetwelk onbetamelijk is aan die bevatting en hoogachting, die wij behoorden te hebben van de eenheid van de gezegende Godheid.

2. *Wacht u ook van te denken, dat het veel lichter of gemakkelijker is om toegang te hebben tot de Middelaar dan tot God, of dat het gemakkelijker is om toegang te hebben tot de Tweede Persoon van de heilige Drie-eenheid, dan tot de Eerste of de Derde Persoon*. Wij vrezen dat hier ook vele misvattingen plaats hebben, alsof de Middelaar gemakkelijker was om mee te handelen, dan de Majesteit Gods, en alsof er een veel gemakkelijker toegang was tot Hem; daar Hij dezelfde God zijnde met de Vader, ook dezelfde gronden heeft, waarop zondaren een gelijke toegang hebben tot de Vader, als tot de Zoon. Want indien wij een zondaar aanmerken, die zich bekeert en gelooft, die is de Vader zo aangenaam, als de Zoon; en merken wij de zondaar aan, zichzelf niet bekerende noch gelovende, dan is Hij noch bij de Vader, noch bij de Zoon aangenaam. Het is waar, er is in de Zoon, als Mens aangemerkt, een medelijden, die de Tweede Persoon heeft, als met onze natuur verenigd zijnde, hetwelk in God, volstrekt aangemerkt, niet is. Nochtans is dit niet zo te verstaan, alsof de barmhartigheid van de Middelaar, hebbende die twee naturen zo met Zijn Persoon verenigd, van een meer wijde uitgestrektheid was dan de barmhartigheid Gods, alsof de Middelaar barmhartig kon zijn, wanneer God niet barmhartig was; want er kan geen groter barmhartigheid zijn dan die oneindig is. Nu is die de wezenlijke eigenschap van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest. Alleen moet dit medelijden in de Middelaar worden aangemerkt, om ons geloof te versterken en te bevestigen in onze nadering tot God, dat wij nu tot Hem toegang hebben in onze natuur, doch niet om ons een nieuwe grond van toegang te geven, die gemakkelijker is tot Christus, dan tot God; maar, gelijk ik gezegd heb, om ons geloof te bevestigen in onze toegang tot God. Hierom is het, dat Christus Jezus altijd voorgesteld wordt als het middel, door Welke een zondaar tot God komt; zodat wij de toegang hebben met vrijmoedigheid, niet tot de Middelaar als een onderscheiden Partij, maar in en door Hem tot God. Daarom is er één en dezelfde gemene weg van toegang tot God en tot Christus, hetzelfde verbond en beloften, dezelfde oefening van bekering, geloof en gebeden; datgene, hetwelk ons ook toegang geeft tot God, dat geeft ons ook toegang tot de Middelaar.

3. *Wacht u van dit gebruikmaken van de voorbidding van de Middelaar te plaatsen in woorden of in gebeden, die tot de Middelaar opgezonden worden.* Dit is al het gebruik, dat de meesten van Zijn voorbidding maken, om zulke gebeden op te zenden, die ik vrees te noemen, gelijk als: *O! Middelaar, Gij Die aan des Vaders rechterhand zijt, bid voor mij,* enz., alsof de Middelaar een onderscheiden Partij was van de Rechter, Welke wij verzoeken moeten om met de Rechter te pleiten, en om bij Hem voor te bidden. Hetwelk ons steeds leidt om de Middelaar aan te merken als een onderscheiden Partij, of als andere voorwaarden hebbende, waarop Hij met zondaren handelt, en alsof er een andere weg was van gebruikmaken van, en toegang tot Hem, en ook andere gronden waarop, dan van, en tot God; waarvan wij het tegendeel reeds getoond hebben. Daar het gebruikmaken van Zijn voorbidding veeleer bestaat (gelijk wij in het vervolg tonen zullen) in de gelovige toenadering tot God door Hem, en in het gewicht van in onze personen en plichten aangenaam te zijn, te leggen op Zijn voorbidding, om die te stellen tot de grond van

onze toenadering tot God. En dit kunnen en moeten wij doen, wanneer wij Christus noemen, of tot Hem bidden als God, met opzicht op Zijn ambt als Voorbidder; even gelijk als wanneer wij Hem gelovig gebruiken tot vergeving der zonden, wij Hem dan aanmerken als God, met opzicht op Zijn offerande en voldoening aan de rechtvaardigheid Gods, om welke reden wij de vergeving verwachten.

B. Nu zullen wij tonen *waarin deze oefening des geloofs, in het gebruikmaken van des Middelaars voorbidding, eigenlijk bestaat.* Ten einde wij dit te klaarder mochten verhandelen, zo zullen wij twee dingen aanwijzen: (1) Enige dingen die voorondersteld worden. (2) Enige dingen daar het eigenlijk in bestaat. Doch omtrent welke wij dit met een woord vooraf zeggen, dat wanneer wij spreken van het gebruikmaken van Christus' voorbidding, er twee uitersten te vermijden zijn. Het ene is, wanneer de mensen tot God gaan zonder Christus te kennen, en dus al wat zij doen, zo doen, alsof zij in een gedurige vriendschap met God stonden, en niemand nodig hadden om hun vrede met Hem te maken en te onderhouden. Hetwelk in kracht de weg is van het verbond der werken, toen Adam een vriend van God was. Het andere uiterste ligt in het gebrek, dat is, wanneer de mensen tot God door Christus gaan, en nochtans geen gewicht leggen op Zijn voorbidding gelijk dat betaamt. Wanneer zij niet alleen geen vrijmoedigheid hebben, die de voorgaande heeft, hoewel op een verkeerde grond; en hun gewicht niet leggen op de rechte grond, maar gans moedeloos tot God gaan, als vrezende om zich op de voorbidding van Christus te vertrouwen. Het is nodig om tegen beide deze uitersten te waken; want er moet zulk een gebruikmaken van Christus' voorbidding zijn, dat wij Hem niet durven voorbijgaan; en nochtans een werkzaamheid des geloofs, die ons tot God doet gaan door Hem, en om het gewicht van hetgeen wij begeren en verwachten, op Hem en Zijn voorbidding te leggen. De dingen die tot het gebruikmaken van de voorbidding van Christus voorondersteld worden, bewaren ons voor het eerste uiterste; en de dingen daar het gebruikmaken daarvan eigenlijk in bestaat, bewaren ons voor het tweede uiterste.

1. De dingen die *voorondersteld* worden, zijn:

a. *Een overtuiging van onze natuurlijke zondigheid, niet alleen van de afstand die er is tussen God en ons, maar van de twist en de vijandschap, die er is tussen Hem en ons; zodat wij verdiend hebben dat de deur van toegang tot God rechtvaardig voor ons gesloten is.* Dit is het dat de zondaar naar een Voorbidder doet omzien en van Hem gebruikmaken; even gelijk degenen die een groot persoon beledigd hebben, bevreesd zijn om alleen tot hem te gaan, maar tot dat einde de bemiddeling van de een of ander van zijn bijzonderste vrienden of gunstelingen verzoekt.

b. Daar wordt voorondersteld *een toestemming aan, en een aanneming van de voldoening van Christus, als de grond van onze vrede met God.* Want er is geen toegang tot Zijn voorbidding, totdat deze grond gelegd is, omdat al de kracht die er in Christus' voorbidding is, voortkomt van, en gegrond is op Zijn voldoening, 1Joh. 2:1,2: *Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den Rechtvaardige. En Hij is een Verzoening voor onze zonden.* Hij verwerft niets door Zijn voorbidding, dan door de kracht van dat bloed, hetwelk Hij tot een offerande opgeofferd heeft tot voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid. En daarom moet in het gebruikmaken van Zijn voorbidding deze orde gehouden worden. Er moet eerst een gelovig toevlucht nemen zijn tot Zijn voldoening, als de grond van onze vrede, waarop wij om de vrede, en om alle andere dingen die wij nodig hebben, pleiten moeten. Indien dit niet is,

zo zijn al de inbeeldingen die wij van Christus' voorbidding hebben, (gelijk alsof wij eerst op Christus wilden vermogen, ons inbeeldende dat zulks gemakkelijk kan geschieden, en dat wij dan hoop hebben om bij God te vermogen) ijdel en tevergeefs, indien Zijn voldoening niet gebruikt wordt. Gelijk wij in het eerste gebruik van deze leer zeiden, dat Hij alleen maar bidt voor Zijn eigen volk die in Hem geloven, en zich met Zijn voldoening verenigen. Gelijk wij ook toonden uit Op. 8, dat het alleen de gebeden van alle heiligen zijn, die door Hem worden opgeofferd. Ik meen, niemand kan met troost besluiten dat Christus voor Hem bidt, dan alleen de gelovigen; en daarom kunnen wij, zolang wij op Zijn voldoening niet gelovig berusten, als de grond van onze vrede, geen vrucht of voordeel uit Zijn voorbidding verwachten.

c. Er wordt ook voorondersteld, *een overtuiging van onze onbekwaamheid, om vriendschap en gemeenschap met God te onderhouden zonder een Middelaar, vanwege onze overgebleven verdorvenheid en de kracht der verzoeking.* Zodat, ofschoon wij klaarheid hadden dat onze zonden vergeven waren, zo moeten wij nochtans weten dat deze overtuiging noodzakelijk is, om ons dagelijks tot een gebruikmaken van dit deel van des Middelaars ambt aan te zetten. Want wij kunnen wel klaar overtuigd zijn van het eerste gedeelte, te weten, dat wij niet met God bevredigd kunnen worden zonder de voldoening van Christus, en nochtans gebrekkig zijn ten aanzien van een behoorlijke overtuiging van het tweede, dat is, van de noodzakelijkheid van onze gemeenschap met God te onderhouden uit kracht van Zijn voorbidding, hetwelk is, alsof een rebel door de bemiddeling van de een of de ander groot persoon verzoend en tot een vriend gemaakt zijnde, en nochtans met de koning te handelen hebbende, niet tot hem durft gaan zonder de persoon die het middel van zijn bevrediging was. Of wij mogen hier zinspelen op Absalom, die door de bemiddeling van Joab weer naar zijn huis ging, doch naderhand twee jaren te Jeruzalem was, zonder het aangezicht van zijn vader te zien, en die tot dat einde een nieuwe bemiddeling van Joab nodig had. Zo is het ook voor de weg van genade welvoeglijk, om te tonen, dat ons zijn en ons staan in de genade vrij is, wanneer wij niet tot God durven gaan zonder een Middelaar, zelfs dan niet, wanneer wij bevredigd zijn.

d. Er is na dit alles ook noodzakelijk, *het geloof dat de Middelaar of Voorbidder aan de rechterhand Gods is, gereed zijnde om onze zaak te bepleiten en te bezorgen, door Welke wij een toegang kunnen hebben, wanneer er reden genoeg in onszelf is, waarom Hij buitengesloten zou worden;* en om, ofschoon wij niet alleen durven gaan, het nochtans te wagen om tot God te gaan door Hem. En ofschoon dit nu maar het leerstellig geloof is van de zaak in het algemeen, zo wordt het nochtans noodzakelijk voorondersteld, zowel als al het andere, opdat, wanneer de consciëntie beschuldigt, en tot de ziel zegt: Hoe durft gij tot God gaan? het geloof zou mogen antwoorden: Omdat ik bij Hem een Vriend heb in mijn eigen natuur. Wanneer de zondaar van zonden overtuigd wordt, de consciëntie hem beschuldigt, de wet hem veroordeelt, en hij niet anders verwacht dan de uitvoering van het vonnis, dan is er een daad des geloofs, die van een Zaligmaker overtuigt, Wiens voldoening, indien deze gebruikt wordt, hem met God bevredigen zal. Dit, zeg ik, wordt noodzakelijk tot de gebruikmaking van Christus' voorbidding voorondersteld.

2. Nu zullen wij tonen wat het *eigenlijk is* om van Christus' voorbidding gebruik te maken, of *waarin hetzelve bestaat*. Weet dan:

a. *Dat wanneer het geloof de voldoening van Christus aangenomen heeft tot bevrediging met God, zo is er in het gebruikmaken van Zijn voorbidding een daad des geloofs, door welke wij ons dadelijk bewegen om tot God te naderen, uit hoofde van het gewicht dat*

wij op Zijn voorbidding leggen. Zodat, wanneer de ziel zichzelf uitgesloten ziet, zij echter toetreedt met vertrouwen daarop, zodat indien haar een beschuldiging ontmoet, en haar als inwerpt: Welke grond hebt gij om te verwachten dat gij aangenaam zult zijn bij God? zij daarop antwoordt: Gans geen in mijzelf, maar er is een Vriend, een Voorbidder voor mij, Wiens voldoening ik aangenomen heb tot mijn bevrediging. En ik leg zulk een gewicht op Zijn ambt, en op Gods roeping om Hem te gebruiken, dat ik, op grond van Zijn vermogen bij God, het durf wagen om toe te treden; even alsof een rebel, nadat zijn vrede gemaakt was, enige zaken te verrichten had met zijn prins, en hij hierop te weten komt dat er een vriend van hem aan het hof is, ja diezelfde vriend, die zijn vrede gemaakt heeft, nu oordeelt dat dit een bekwame tijd voor hem is om zijn verzoek in te leveren, verwachtende om door zijn bemiddeling voorspoedig te zullen zijn. Dit doet altijd de eer van alles wat wij begeren en verkrijgen, aan Christus toeschrijven, als Zijn voorrecht, en het maakt dat de mond der ziel gestopt wordt, als niets in zichzelf hebbende om op te roemen; alzomin als een rebel reden heeft om te roemen, dat zijn vorst hem verhoort. En hij geeft de eer aan Hem Die zijn vrede gemaakt heeft, en ook verworven dat hij een verhoring ontvangt. Dit komt overeen met dat woord, Hebr. 10:21: *Dewijl wij hebben een Hogepriester over het huis Gods, zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs;* en zo een verhoring verwachten. Als ook met dat woord, hoofdst. 4:15,16: *Want wij hebben geen Hogepriester, Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest, doch zonder zonde. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd.* Dit is de eerste trap van Christus' voorbidding te gebruiken, wanneer een gerechtvaardigde zondaar wegens enige nieuwe beschuldigingen tot staan gebracht wordt, en tot God niet durft naderen, echter op deze grond, dat er een Middelaar en Voorbidder is aan Zijn rechterhand, het waagt, of liever met vrijmoedigheid toetreedt, om zijn verzoek aan God voor te stellen.

b. Gelijk er een daad des geloofs geoefend wordt in het toenaderen, *zo ook in het wachten op God, ter verkrijging van ons verzoek en begeerte, op grond dat Christus Jezus een Voorbidder is in de hemel, voor dezulken die Hem gebruiken.* Dit bewaart ons voor beide die gebreken, tevoren gemeld, te weten, voor angstvalligheid aan de ene, en voor vermetelheid aan de andere zijde. Voor *angstvalligheid*, omdat er niet alleen een voorstellen is van ons verzoek, maar een wachten naar, en een verwachten van een verhoring van God. Voor *vermetelheid*, omdat de verwachting van bij God verhoord te worden, niet gegrond is op onze gerechtigheid, maar op de voorbidding van Christus. Dit is hetgeen wij vinden Jona 2:4, vergeleken met Dan. 9:16,17. In de eerste plaats zegt de profeet: *Ik zeide, ik ben uitgeworpen van voor Uw ogen; nochtans zal ik den tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen.* Welk aanschouwen een zien was op de voorbidding van Christus de Messias; dewijl de tempel met zijn offeranden een voorbeeld van Hem was, gelijk ook zo het verzoendeksel dat daarin was, een voorbeeld van Zijn voorbidding is geweest. Het is alsof het ongeloof hem had ingeboezemd: O! Jona, wat zal er van u worden, gij zijt een verloren mens, en daarom behoeft gij niet meer te bidden. *Nochtans*, zegt hij, *zal ik de tempel Uwer heiligheid aanschouwen.* En ofschoon hij nu in de buik van de walvis zijnde, niet recht wist waar de tempel stond, zijn geloof nochtans recht geoefend zijnde op de Messias, Die door de tempel afgebeeld was, en zijn zien of aanschouwen een daad des geloofs zijnde, bracht zijn verzoek tot God, hetwelk voor Hem aangenaam was. En waarlijk, dit

is een voorname zaak, door welke een arme neergeslagen gelovige wederom wordt opgebeurd. In de tweede plaats boezemt Daniël, wanneer hij gans ernstig was, en zijn verzoek verdubbelde, deze woorden uit: *O onze God, hoor naar het gebed Uws knechts, en naar zijn smekingen, en doe Uw aangezicht lichten over Uw heiligdom dat verwoest is, om des Heeren wil.* En opdat het geweten mocht worden wat hij gemeend heeft door te zeggen *om des Heeren wil,* zo gaat hij zulks verklaren in de volgende woorden, zeggende: *Neig Uw oor, mijn God, en hoor, doe Uw ogen open, en ziet onze verwoestingen, en de stad die naar Uw Naam genoemd is. Want wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uw barmhartigheden, die groot zijn.* Dat is een recht gebruikmaken van Christus' voorbidding, niet om direct tot Hem te bidden als een onderscheiden Partij, maar te bidden om barmhartigheid, uit hoofde van Zijn voorbidding. Want hetgeen Daniël in de laatste woorden *Uw barmhartigheden* noemt, dat noemt hij in de eerste woorden *om des Heeren wil,* omdat door Hem, en uit kracht van Zijn voorbidding, de barmhartigheid tot ons gebracht wordt. Dit is een voornaam gebruikmaken van Christus' voorbidding, wanneer wij onze verwachting van verhoring bij God daar op gronden.

c. Er is ook in de rechte gebruikmaking van Christus' voorbidding deze werkzaamheid des geloofs: *Dat ofschoon er vele zwarigheden en langdurig uitstellen schijnen te zijn, zo zal het geloof nochtans, uit hoofde van Christus' voorbidding, om de verwachting van verhoring, en van hetgeen verzocht wordt en de ziel nodig heeft, blijven aanhouden.* Welke tegenstrijdige bedelingen die verwachting ook mogen voorkomen, of welke tekenen van gramschap er in de weg mogen staan van die te zullen verkrijgen; evenwel blijft het geloof wachten. Ofschoon Jona in de buik van de walvis was, en het wier om zijn hoofd gebonden; *nochtans*, zei hij, *zal ik den tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen.* Al heeft zulk een ziel geen levendigheid, inwendig gevoelen, of enige drangredenen in de mond, het geloof nochtans oefenende op Christus' voorbidding, zo zal zij haar verzoek niet opgeven, overwegende dat ofschoon zij geen grond van enig goed te verwachten heeft uit haarzelf, zij echter zulks heeft uit Christus' voorbidding. Dit is het gebruikmaken van hetgeen men leest, Hebr. 7:25: *Waarom Hij ook volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan,* enz. Ofschoon er nog zulke sterke tegenwerpingen van het ongeloof en de vleselijke redenen voortkwamen, en er inwendig gezegd werd: Er zijn zulke en dergelijke zwarigheden in de weg van uw zaligheid, en er is niets in u dat tot uw zaligheid te hulp kan komen, zo zal het geloof nochtans zeggen: *Hij kan volkomen zalig maken.* Of, gelijk het woord te kennen geeft, Hij kan ten volle, of tot het uiterste toe zalig maken; en de grond daarvan is: *Alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Dit is de voorname zaak die in acht te nemen is in het gebruikmaken van Zijn voorbidding, dat wanneer een zondaar zijn verzoek of bede aan God heeft voorgesteld door de Middelaar, om dan zijn gemoed gerust te stellen, dat het uit hoofde van Christus' voorbidding beantwoord zal worden. Even gelijk iemand die een zaak te bepleiten heeft, een bekwame advocaat bekomen hebbende, die hem zegt dat hij zijn zaak bezorgen zal, gerust is op zijn onderneming daarvan. Zo wordt er ook voor het geloof een evenredig gewicht op de voorbidding van Christus gelegd, hetwelk de ziel buiten alle angstvalligheid houdt. Deze aanhoudende daad des geloofs koestert geenszins de zonde, maar staat deze integendeel tegen, stellende het gemoed gerust, de ziel ootmoedig makende, en brengt haar kalmte toe, zowel in banden, als in vrijheid, omdat deze het gewicht van bij God voorspoedig te zijn, niet legt op iets in zichzelf, maar alleen op de voorbidding van Christus. Want gelijk

wij uit Op. 8 getoond hebben, dat de gebeden van al de heiligen, de zwakste zowel als de sterkste, gaan in Zijn wierookvat op, omdat Zijn reukwerk deze welriekende maakt.
d. Er is een gebruikmaken van Christus' voorbidding, wanneer er iets ontvangen wordt, hetzij in de afwering van zulke of zulke kwaden, of in het ontvangen van deze of gene weldaden; en dat is: *Wanneer het geloof die weldaden niet afleidt van, noch die toeschrijft aan het bidden van de ziel, ofschoon zij gebeden, en wel ernstig gebeden mocht hebben; maar deze afleidt van, en toeschrijft aan de kracht van Christus' voorbidding, en zich daaraan verplicht rekent, als de Oorzaak van al de ontvangen weldaden, en dan wederom door Christus dankbaarheid bewijst aan God.* Dit is nu een klein vertoog van het gebruikmaken van de Voorbidding van Christus. Wanneer wij somtijds datgene missen, hetwelk wij gaarne hadden, en in engten zijn, dan zullen wij alle middelen gebruiken om het te bekomen; maar wanneer wij het dan bekomen, zo is er weinig erkentenis van Hem daarin, welke erkentenis onze plicht is. Hetwelk te kennen gegeven wordt Joh. 14:13,14: *En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen; opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.* En in deze zin behoorden wij in het gebruiken van elke weldaad te handelen, als hebbende de erkentenis van Christus' voorbidding op onze harten, bewogen zijnde met de liefde Gods. Ook moesten wij een nieuwe indruk hebben van onze verbintenis op elke nieuwe weldaad die wij van de Heere ontvangen, als voortkomende uit hoofde van Christus' voorbidding. Maar integendeel de meeste mensen ontvangen hun weldaden, zonder zich aan Hem daarvoor verplicht te achten. Ook beantwoorden zij die niet met een dankbare erkentenis aan God, wanneer zij deze verkregen hebben. Even gelijk iemand die door de bemiddeling van een ander een weldaad ontvangen heeft, gans ondankbaar zou zijn, indien hij hem vergat. Het gebruikmaken van Christus' voorbidding in dit opzicht, is de gebruikmaking daarvan tot opwekking van onze dankbaarheid, en tot bevestiging van onze verbintenis aan Hem. Indien wij onze ganse leeftijd doorzien, is er dan wel een dag of uur waarin wij niet iets van node hebben, of waarin wij niet iets genieten? Ook zou op deze wijze het gebruikmaken van Christus altijd vers en beminnelijk zijn. Maar wij zoeken, ontvangen en genieten alles, alsof er geen Middelaar in de hemel was. Doch gelijk wij Hem erkennen in tot Hem te bidden in de nood, zo moeten wij ook, wanneer wij iets ontvangen, erkennen, dat wij het ontvangen en genieten uit hoofde van Zijn voorbidding, Die het voor ons verworven heeft.
C. Wij zeiden ook, dat wij dit *door enige gelijkenissen zouden opheldere*n. Daarvan zullen wij deze drie nu maar voordragen:
1. *De vergelijking van het gebruikmaken van Zijn voorbidding, met het gebruikmaken van Zijn voldoening*. Wij maken van Zijn voldoening gebruik, wanneer wij overtuigd zijn van onze natuurlijke zondigheid en vijandschap, en dat wij zelf onze vrede niet kunnen uitwerken; nochtans van Zijn voldoening horende, dat die ons wordt aangeboden, en gelovende dat die genoegzaam is, zo wagen wij het om op die grond met God in het verbond te treden. En ofschoon mogelijk het gevoel van vrede niet voor enige tijd daarna komt, zo verwachten wij die met vrijmoedigheid, omdat de grond daar wij op leunen om deze, ons niet begeven kan. In overeenkomst hiermee maken wij ook gebruik van Christus' voorbidding, wanneer wij onder beschuldigingen zijnde, overtuigd zijn van schuld, en niet durven naderen tot God. Nochtans horende dat er een Voorbidder in de hemel is, Die voor allen in wil staan die Hem gebruiken, zo wagen wij het met vrijmoedigheid, om op die grond onze verzoeken voor te stellen aan God, en verwachten ook, niettegenstaande alle zwarigheden, een goed antwoord. Zo iemand hier mocht tegenwerpen, en

zeggen, dat het hier schijnt alsof er geen onderscheid was tussen het gebruikmaken van Zijn voldoening, en het gebruikmaken van Zijn voorbidding, zo antwoord ik, dat er geen onderscheid is ten aanzien van de begeerde zaken, en ook niet ten aanzien van de werkzaamheden des geloofs, door welke wij van het een en het ander gebruik maken, of ook niet ten aanzien van de gronden waarop. Want Christus heeft de schuld betaald van degenen voor welken Hij bidt. Hij heeft diezelfde dingen verdiend, om welke Hij bidt, en het zijn dezelfde daden des geloofs, die van beide gebruik maken. Het is hetzelfde verbond, en dezelfde aanbieding, die ons recht geven om tot Zijn voldoening te komen om bevredigd te worden, welke ons ook recht geven om gebruik te maken van Zijn voorbidding, om de toepassing van de vrede. Er is alleen dit onderscheid, dat Hij ons door Zijn voldoening de vrede en een recht daartoe verwerft. Onze vrede wordt gemaakt door aan God de prijs te betalen, welke wij door het geloof omhelzen. Doch wanneer Hij voorbidt, dan heeft Hij niets te betalen, maar Hij bidt om hetgeen Hij verworven heeft. Daarom doet de Schriftuur de toepassing van Zijn verdiensten afhangen van Zijn voorbidding. Hij heeft door Zijn dood de vrede, en alle goede dingen die wij nodig hebben, gekocht; en door Zijn voorbidding doet Hij ons deze deelachtig worden. En tot dit einde is het dat de Geest wordt uitgestort. Gelijk het onder de mensen wat anders is de vrede te maken, en wat anders om de beledigende persoon tot gemeenzaamheid te brengen met de beledigde partij, zo is het ook hetzelfde geloof, zich oefenende op Christus' voldoening, als de verdienende Oorzaak om in het verbond gebracht te worden, hetwelk zich oefent op Christus' voorbidding, tot verkrijging van hetgeen hetwelk Hij verdiend heeft. Nochtans onder een onderscheiden aanmerking, ziende op Zijn voldoening als verwervende, en op Zijn voorbidding als diezelfde verworven dingen toepassende.

2. Een andere gelijkenis om dit te verklaren is, des volks gebruikmaken van de Hogepriester onder de wet. Het hogepriesterambt had twee delen; of er waren twee dingen daar het volk hem toe gebruikte. Te weten, om voor hen te offeren, en om voor hen te bidden. De hogepriester ging eenmaal des jaars in het heilige der heiligen, sprengde het bloed, en bad voor het volk; gedurende welke tijd zij buiten het heiligdom stonden te bidden, in hoop dat hun gebeden des te aangenamer mochten zijn. Dit geschiedde door Gods ordonnantie, om op een voorbeeldige wijze des Heeren Jezus' voorbidding in de hemel af te schaduwen. Het is waar, dat de hogepriester voor hen bad, zulks diende geenszins tot voordeel voor hen of zijn ziel, indien Christus niet door hen en door hem beide gebruikt werd. Nochtans was hij een voorbeeld, om te tonen dat zij zowel van Christus' voorbidding gebruik moesten maken, als van Zijn offerande en voldoening. Hierom lezen wij, Luk. 1:10, dat toen Zacharias in de tempel ging om te bidden, *al de menigte des volks buiten was biddende, ter ure van het reukwerk.*

3. Een derde gelijkenis (die wij in het behandelen van deze stof dikwijls gemeld hebben) *is genomen van de praktijk die geoefend wordt onder de mensen, om twee verschillende partijen te verzoenen en tot één te brengen.* Welke gelijkenis, ofschoon wij die niet op zulk een vleselijke wijze begrijpen moeten, nochtans ten aanzien van het wezen der zaak doorgaat. Gelijk alsof een beledigende partij niet alleen tot de beledigde partij durfde komen, maar een vriend met zich neemt, die macht en aanzien heeft om op de beledigde partij te vermogen. Wanneer deze bewilligt om met hem te gaan, ofschoon tegen zijn verdiensten, zo zal hij met vertrouwen een goed antwoord verwachten; en indien iemand tot hem mocht zeggen: Hoe durft gij voor zulk een persoon te verschijnen, die gij zo beledigd hebt? Zo zou hij daarop antwoorden: Omdat ik een vriend voor mij heb, die door

zijn bemiddeling mijn vrede teweeg zal brengen. Wanneer hij nu door de bemiddeling van deze vriend gunstig wordt verhoord en zijn begeerte ontvangt, dan keert hij met blijdschap weer, zijn grote verplichting aan die vriend erkennende en belijdende. Zo is het ook hier ten aanzien van de zaak. Ofschoon wij ons, gelijk gezegd is, te wachten hebben voor alle vleselijke begrippen van God en de Middelaar, alsof zij onderscheiden Partijen waren daar wij toe naderden. Wij zullen ons voor tegenwoordig hier niet verder inlaten. O! dat wij ernstig waren om Zijn bloed en voldoening te gebruiken, om ons te wassen van de schuld der zonden, en onze vrede met God te maken; en om Zijn voorbidding te gebruiken om onze vrede en gemeenschap met God te onderhouden, tot verkrijging van al het goede, dat Hij verworven en beloofd heeft, hetwelk de hoofdsom en het oogmerk van alles is.

Ofschoon het gebruikmaken van Christus' voorbidding een allernoodzakelijkste zaak is, daar wij dagelijks en ogenblikkelijk nood voor hebben; en ofschoon het een van de uitnemendste en meest troostvolle dingen is, daar een Christen in zijn wandel op te zien heeft, dewijl er geen toestand is, of er is hier een gerede hulp voor te vinden; nochtans is onze ellende zodanig, dat wij, of door onze blindheid, of door onze onverschilligheid, grotelijks buiten staat zijn, om zulk een zeldzaam voorrecht recht te gebruiken. Hoeveel wij daar ook van gehoord hebben, zo zijn er nochtans maar weinigen onder ons, die weten wat het is om Christus' voorbidding te gebruiken. Het is zeker, dat indien wij zulks ooit gedaan hebben, of ooit zullen doen, het ons niet dank te wijten is; ook is het waarlijk van zulk een natuur, dat wij bijna niet weten, of het beter is daarvan te spreken, of te zwijgen, naardien wij zo weinig in staat zijn, om van zulk een verborgen, maar nochtans noodzakelijke zaak, iets klaar en duidelijk voor te stellen.

Nu zullen wij in de *tweede plaats enige gevallen aanwijzen, waarin een gelovige op een bijzondere wijze daarvan gebruik te maken heeft.* De voorbidding van Christus moet in zovele gevallen gebruikt worden, als daar een gelovige in komen kan; en daarom moeten wij deze niet tot het ene geval meer bepalen, dan tot het andere, ofschoon er waarlijk enige gevallen zijn, waarin wij op een zonderlinge wijze geroepen worden om deze te gebruiken. Om nu te verklaren dat er sommige gevallen zijn, waarin een gelovige van dit gedeelte van Christus' ambt, te weten Zijn bidden voor de overtreders, gebruik te maken heeft, zullen wij dit volgende voorstellen:

A. Een gelovige is in *vrijheid,* of in *banden*. Nu wordt er een zonderlinge waakzaamheid vereist in beide deze gevallen, opdat de voorbidding van Christus niet veracht worde.

1. *Wanneer hij in vrijheid, en in zijn geestelijke toestand welvarende is; wanneer hij bidden kan, en zijn hart als wegsmelt in het gebed; als hij de wens van zijn ziel heeft, de oefening der godzaligheid hem tot een lust is, en hij geen genegenheid heeft om daarvan afgebracht te worden.* In dit geval heeft een gelovige toe te zien, dat hij niet verleid worde om de voorbidding van Christus te verzuimen. Want dan is hij gereed te denken, dat het niet anders dan wel met hem kan gaan, en dat zijn gebeden niet anders dan verhoord kunnen worden, omdat hij vrijheid en ruimte heeft om deze op te zenden. Nochtans dan is hij in gevaar, om het minste gewicht te leggen op de voorbidding van Christus. Om dan in zulk een geval de voorbidding van Christus recht te gebruiken, hebben wij op twee dingen acht te geven:

(1) Dat Zijn voorbidding erkend worde als de fontein en de verwervende oorzaak van die vrijheid en levendigheid, om dus voor God met een gesloten mond te wandelen, en niet daarop te roemen. Want (gelijk wij gezegd hebben) de uitstorting van de Geest is een

bijzondere vrucht van de voorbidding van Christus; dewijl het uit hoofde daarvan is, dat aan iemand gaven gegeven, en genade geschonken wordt, om God op een geestelijke wijze te dienen.
(2) Wij moeten ons ook wachten van te denken dat onze gebeden geschikt zijn, of dat zij ons in een geschiktheid brengen van toegang tot God, wegens die vrijheid, meer dan of wij niet één woord te zeggen hadden. Er is in ons ongeloof en vermetelheid een verborgen neiging om het gewicht van onze aangenaamheid te leggen op onze vrijheid en ruimte; daar de gebeden van al de heiligen voor God moeten opkomen met de rook van Christus' reukwerk, om deze aangenaam te maken, Op. 8. In dit geval van vrijheid wordt de voorbidding van Christus gebruikt, wanneer wij daaraan verloochend zijn, en niet gesteld wordt tot een grond van ons vrijmoedig toegaan tot God; maar dat die alleen de voorbidding van Christus is.
2. *Wanneer een gelovige op een zonderlinge wijze gesloten en in banden is, zodat hij niet bidden, of een woord tot God spreken kan.* Wanneer hij wel bidt, maar niet voorspoedig is, en zijn gebed voor hemzelf onsmakelijk is; wanneer hij zichzelf aanmerkt als een die wel spreekt, maar niet bidt, zijn hart is niet ontvonkt; ook is er, naar zijn begrip, niet de minste samenhang in zijn woorden, waarop hij gereed is te denken, dat zijn gebed zo goed is als geen gebed, en dat vanwege die neiging, die van nature in ons allen is, om op onze gebeden te rusten, zonder gebruik te maken van de voorbidding van Christus. De reden waarom wij in dit geval het gebruikmaken van Christus' voorbidding aandringen, is, opdat wij in het gebed niet zouden bezwijken, noch moede worden, hetgeen ons zeker moet overkomen, wanneer Zijn voorbidding niet gebruikt wordt. Als ook, opdat wij de hoogachting van de uitnemende waardigheid van Christus' voorbidding niet zouden verliezen; hetwelk grotelijks tot ontering is van Hem, Die machtig is om te verlossen, en bij Wie hulp besteld is. En het is inzonderheid voor zulk een tijd en voor zulk een geval, dat Hij voor de zodanigen als een Voorbidder voorgesteld is. Er wordt nu in dit geval, wanneer een gelovige in banden is, en zelfs niet zoveel als een zucht kan voortbrengen, en alles betwist wordt of het aangenaam is, ofschoon hij ernstig mocht zijn, een tweevoudig gebruikmaken van Christus' voorbidding vereist.
(1) Er is een gebruikmaken daarvan, om datgene te bekomen hetwelk men gezocht heeft. Ofschoon wij niet recht kunnen zeggen wat ons geval is, noch onze zaak voor God open leggen, en Hem onze begeerten bekend maken; nochtans dan moeten wij nog hetgeen wij zoeken en begeren, verwachten uit kracht van Christus' voorbidding. Hoe kwalijk onze gebeden ook samengesteld geweest zijn, indien zij nochtans gegrond zijn op de voorbidding van de Middelaar, zo mogen wij op die grond alleen verwachten, dat deze verhoord zullen worden. Want dewijl het Zijn voorbidding is die onze gebeden aangenaam maakt, zo kan deze ook een zwak gebed aangenaam maken; waarop deze zich dan gerust stelt, en op deze grond verwacht om verhoord te zullen worden, omdat, gelijk wij zeiden, de gebeden van al de heiligen uit Zijn wierookvat en met Zijn reukwerk opgaan, en niet één daarvan, die door Hem en de kracht van Zijn voorbede opgezonden wordt, zal immermeer verworpen worden. Hiervandaan is het, dat somtijds een enkel opzien, blote gedachten, gebroken woorden en zuchtingen, voor God als aangenaam opkomen en verhoord worden. De reden is, omdat door de voorbidding van de Middelaar al de gebeden van al de heiligen aangenomen zijn. Dit is evenals iemand die zijn zaak aan een bekwame advocaat toevertrouwt, ofschoon hij zijn eigen geval geen rechte naam geven, en zichzelf niet naar zijn eigen genoegen uitdrukken kan. Hierom lezen wij dikwijls die

woorden, Joh.14: *En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen.* En hoofdst. 16:23: *Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij doen;* dat is, wanneer gij uw verwachting van verhoring en voorspoedig te zullen zijn in het gebed, op Mij en Mijn bemiddeling grondt; wanneer de mensen hun verwachting van verhoord te zullen worden, opgeven, om hun tekortkomen in het gebed, dan leggen zij ook in zoverre geen gewicht op Zijn voorbidding. Alleen hebben wij hier te gedenken de voorwaarden, op welke iemand recht gegeven is om Zijn voorbidding te gebruiken; want indien wij Zijn eigen weg niet houden in het gebruikmaken daarvan, zo kunnen wij niet verwachten om enig goed daardoor te ontvangen.

(2) Een gelovige in banden en in engten zijnde, moet uit kracht van de voorbidding van Christus een bevrijding en losmaking daarvan verwachten. En dit is een andere wijze van deze te gebruiken in dit geval. Wanneer wij als gesloten en geboeid zijn, dat wij ons in het gebed niet roeren of bewegen kunnen, dan moeten wij een oog hebben op de krachtdadigheid van Christus' voorbidding, want die is van een gedurige kracht, wanneer wij dodig, ongeschikt en levenloos zijn, tot verkrijging van vrijheid en levendigheid. Dit is waarlijk op Hem te zien, en om zuiver de kracht van Zijn voorbidding te gebruiken, wanneer wij niet één woord kunnen spreken, om onszelf te brengen in een geschiktheid voor zulk een werk. Deze twee dingen gaan nu wel tezamen, dat wij Zijn voorbidding gebruiken tot verkrijging van hetgeen wij voor tegenwoordig en in het toekomende nodig hebben; en wanneer wij in banden en in engten zijn, om dan deze te gebruiken tot verlossing en vrijheid.

B. Er wordt een gebruikmaken van Christus' voorbidding vereist, zowel wanneer wij iets zoeken te verkrijgen, als wanneer wij de weldaad ontvangen die wij gezocht hebben.

1. *Wij moesten deze gebruiken wanneer wij iets zoeken te verkrijgen, opdat onze toenaderingen tot God in Zijn Naam mogen zijn, en opdat ons geloof van verhoring gegrond mag zijn op Zijn voorbidding, en niet op die van ons eigen, als ook opdat ons geloof bevestigd mag wezen in de verwachting van de zaak die wij begeren.* Het gebruikmaken van Christus' voorbidding in dit opzicht, leidt ons: (1) Tot de rechte weg om onze gebeden aan God voor te stellen; en (2) het bevestigt en stelt ons gerust in de verwachting van verhoord te worden. En wanneer dit ontbreekt, dan is een Christen of moedeloos, niet wetende hoe hij zijn zaak vervolgen zal; of hij is vleselijk gerust en vermetel, hetwelk heel algemeen is; want wij zijn, gelijk ik gezegd heb, of onder een angstvallige vrees, zodat wij niet weten hoe wij de plicht verrichten zullen met enige hoop van vrucht of voordeel, of anders worden wij traag en zorgeloos in het volbrengen van de plicht.

2. Er is een gebruikmaken van Christus' voorbidding, wanneer wij enige weldaad hebben ontvangen, hetwelk de ziel aan Hem verplicht doet blijven, en haar steeds doet erkennen aan Hem verschuldigd te zijn. Dit doet een Christen, wanneer hij iets ontvangen heeft, nederig blijven, en het helpt hem een geheiligd gebruik te maken van de ontvangen weldaad; daar integendeel, wanneer dit verzuimd wordt, ofschoon zij nederig schijnen als zij iets begeren in Zijn Naam, zij nochtans vleselijk worden wanneer zij wat verkregen hebben, en zo wordt Hij vergeten, alsof zij de weldaad nooit van Hem ontvangen hadden. Maar aan de andere zijde, wanneer er een erkentenis is van de voorbidding van Christus, als wij wat ontvangen hebben, zo bewaart dat, gelijk ik gezegd heb, de ziel in een ootmoedige toestand, en het doet haar heilig vrezen, wanneer zij enige weldaad ontvangt, zowel als toen zij deze zocht en begeerde. Ook doet het haar omzichtig zijn in het gebruiken, en bevreesd voor het misbruiken van een ontvangen weldaad, opdat zij niet be-

vonden wordt Christus en Zijn voorbidding te verongelijken.
C. Wij kunnen verder de noodzakelijkheid van Christus' voorbidding te gebruiken, aantonen, zowel in een *bedroefde,* als in een *blijde* toestand. Met betrekking op beide moesten wij van Christus' voorbidding gebruik maken; dewijl wij gewoonlijk in een van deze twee toestanden zijn, of in een meer droevige, of in een die meer blijde en aangenaam is; zo moesten wij ons schuldig en gebrekkig kennen aan onze plicht, wanneer wij onze weg niet aanstellen overeenkomstig met onze toestand.
1. *Indien het een bedroefde toestand is, hetzij de ziel onder een geestelijke droefheid is, zodat zij door zwaarmoedigheid als weigert om vertroost te worden; of dat zij onder enige uitwendige en lichamelijke troosteloze toestand wordt gevonden.* In beide wordt zij geroepen om van Christus' voorbidding gebruik te maken. Want indien een gelovige in zulk een troosteloze toestand gevonden wordt, zo kan hij uit deze Fontein en Springbron, met betrekking daarop, troost scheppen. En wanneer wij in elk van deze toestanden, zoals die ons mogen voorkomen, geen gebruik maken van Zijn offerande, zo zullen wij angstvallig en moedeloos worden, of wij zullen enige ongeoorloofde en verkeerde wegen inslaan om er uit verlost te worden. Om nu in zulk een droevige en troosteloze toestand van Christus' voorbidding een recht gebruik te maken, zo moest de ziel:
(1) Zich opmaken om te onderzoeken wat er in de voorbidding van Christus nuttig en gepast is voor haar geval. Want er is geen geval, hoe droevig dat het ook bedacht mag worden, of er is in de voorbidding van Christus een remedie voor, op welke de ziel, als op een vaste grond, gerust mag zijn dat zij niet missen zal, ofschoon zij nu in zoveel bitterheid is, omdat Christus Jezus de bezorging van haar geval en zaak in handen heeft. Hierom mag een ziel aldus redeneren: Ofschoon ik onwaakzaam ben geweest, en mij deze toestand onvoorziens is overgekomen, en ik daardoor overrompeld ben geworden; zo is het nochtans voor Hem geen overrompeling. Hij sliep niet, ofschoon ik slapende was; Hij wist wat mij overkomen zou, ofschoon ik het niet geweten heb; en daarom zal deze toestand mijn algemene zaak niet benadelen, omdat mij deze van Zijn hand overkomt.
(2) Er is ook in dit geval een gebruikmaken van Zijn voorbidding, wanneer de uitredding ten aanzien van ons wanhopig zijnde, nochtans uit hoofde daarvan hopende wordt gemaakt. En wanneer dit alleen tot de enige grond van onze hoop wordt gesteld, dat wij een Vriend hebben in het hof des hemels, Die onze zaak redden kan, en deze doen medewerken ten goede van ons, en wanneer dit ons opwekt om te bidden, en dadelijk de middelen doet gebruiken; daar, wanneer wij de middelen niet gebruiken, of deze zonder opzicht op de voorbidding van Christus, de zaak harteloos en hopeloos wordt.
2. Indien onze toestand meer blijde en verkwikkelijk is, zo moet er ook een gebruikmaken van de voorbidding van Christus zijn, opdat onze blijdschap niet vleselijk worde. Hetwelk niet anders zijn kan, wanneer Hij niet erkend wordt voor de Auteur van onze blijdschap en verkwikking. Maar wanneer men van Hem afhangt om de aanhoudendheid daarvan, en wanneer Hem de eer daarvan gegeven wordt, dan wordt het hart bepaald dat het geen gelegenheid ontvangt vleselijk te worden. In welk opzicht die dingen, daar anderen vleselijk in worden, gelijk als gezondheid, kracht, spijs en drank, kleding, schone woningen, de herstelling van zichzelf, van hun kinderen of van andere nabestaanden, enz., voor het volk Gods vergeestelijkt worden, en tot geestelijke blijdschap zijn; omdat zij die aanmerken als hun toegebracht door de voorbidding van Christus, en Hem daarvoor danken en loven. Hierom lezen wij, Hebr. 13:15: *Laat ons dan door Hem altijd Go-*

de opofferen een offerande des lofs. Wij hebben dezelfde reden om te loven in onze geestelijke blijdschap, die wij hebben om te bidden in onze moedeloosheden en zwarigheden. Hij Die de Grond is waarop wij onze gebeden gronden, is ook de grond waarop wij onze lof moeten bouwen; ook is Hij het alleen, Die de een en de ander levendig maakt en aangenaam doet zijn.

D. Het is ook een bijzondere tijd om van de voorbidding van Christus gebruik te maken, *wanneer een gelovige onder beschuldigingen is,* om Hem dan deze in handen te geven, om die voor hem te beantwoorden. Dit wordt gedaan door een gelovig berusten op Hem als Priester, tot verkrijging van een volkomen vrijspraak van die beschuldiging. Ofschoon wij deze niet beantwoorden kunnen, nochtans gelovende dat Hij die voor ons beantwoorden zal, volgens die beroemde plaats Rom. 8:33,34: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?* Wie zal ze aanklagen? Onder andere redenen van de vraag, die de kracht van een ontkenning in zich heeft, is ook deze: *Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.* Dit verschaft hun een antwoord op al hun beschuldigingen. Ook moet Zijn voorbidding gebruikt worden van een gelovige, wanneer hij vrede en gerustheid heeft; want er kan geen geheiligde vrede noch gerustheid zijn, zonder af te hangen van Hem, uit kracht van Wiens voldoening en verdiensten wij deze genieten, en uit kracht van Wiens voorbidding deze onderhouden worden.

De redenen nu waarom wij deze dingen gemeld hebben, zijn deze:

(1) Om u de grote aangelegenheid te tonen van het gebruikmaken van de voorbidding van Christus; er kan geen geval bedacht worden, of een gelovige heeft die nodig.

(2) Om onze grote verplichting aan God te tonen, Die ons voor al die gevallen een Voorbidder heeft verzorgd. In dit ene woord is een schathuis van vertroostingen opgelegd voor alle gevallen daar een Christen in komen kan.

(3) Om u behulpzaam te zijn in uw plicht van gebruikmaken van Hem, volgens de onderscheiden gevallen waarin gij zijt, of in komen kunt. Want ofschoon Zijn voorbidding voornamelijk gebruikt moet worden wanneer wij komen bidden, nochtans daarin niet alleen, maar ook op andere tijden en in andere gevallen, gelijk als wanneer wij enig gevaar vrezen, wanneer wij enig goed nodig hebben, wanneer wij het verwachten, of wanneer wij gemoedigd willen zijn in het genieten daarvan. En wanneer wij onder zwarigheden zijn, en niet weten wat wij doen zullen, dan worden wij gewaar, dat er iets van ons vereist wordt met betrekking op Zijn ambten, en ook met betrekking op dit ambt in het bijzonder.

(4) Omdat dit gebruikmaken van de voorbidding van Christus Hem verhoogt en beminnelijk maakt voor ons. En waarlijk, hetgeen de gelovige Hem zo weinig doet hoogachten, is, tenminste ten dele, het weinig gebruikmaken van Zijn voorbidding, welke gebruikt moest worden zelfs in de allerminste dingen. Wij moesten, wanneer wij maar iets nodig hadden, tot God komen, om hetzelve door Hem te verkrijgen, en onze hoop gronden op Zijn voorbidding. Indien dit de dagelijkse praktijk was van een gelovige, dan zou hij een noodzakelijkheid zien om Hem hoog te achten. O! wanneer zullen wij eens ernstig en aanhoudende zijn in het gebruikmaken van dit gedeelte van Zijn ambt?

(5) Omdat het ook dienen kan tot een grond van overtuiging, voor velen die de naam van Christenen dragen, en die door vele gevallen en zwarigheden worden gebracht, maar nochtans niet weten wat het is om Hem te kennen of te erkennen in Zijn voorbidding. O! wat is het niet een jammerlijke zaak, dat de mensen de naam van Christenen dragen, en

nochtans, wanneer zij enige goede zaak missen, en die elders kunnen vinden, Hem voorbij gaan; en dat wanneer het wel met hen is, en hetgeen verkrijgen dat zij gaarne hadden, dan aan hun eigen garen en net roken, en Hem verachten! Nu zullen wij in:

De *derde* plaats enige *tegenwerpingen beantwoorden, omtrent het gebruikmaken van Christus' voorbidding, op deze wijze als wij ervan gesproken hebben;* waarvan er een menigte in ons vleselijk gemoed zullen opdoen. Doch om die uit de weg te ruimen, zo zal ik enige gronden van besturingen voordragen, die aan elke tegenwerping beantwoorden zullen, welke uit deze leer ontstaat, dewijl het voor sommigen een verbijsterende zaak is te denken, dat zij niet weten hoe zij de voorbidding van Christus gebruiken zullen, of dat zij het nooit recht gedaan hebben. Met beide deze dingen kunnen zij in strijd komen.

1. *Men moest hier gedenken, dat er in de verborgenheid der Godheid, in de verborgenheid van de menswording van de Zone Gods, en in de verborgenheid van des Middelaars aannemen van deze ambten, om ze in onze natuur uit te voeren, een ondoorgrondelijkheid is.* En dat er in ons spreken en denken van deze dingen, een noodzakelijkheid is om stil te zwijgen op datgene, hetwelk onze nieuwsgierigheid zou voorstellen om voldoening in te hebben. Gelijk als: Hoe er in het Goddelijke Wezen drie onderscheiden Personen zijn, of kunnen zijn, en nochtans maar één God? Hoe Een van deze Personen Mens kan zijn? En hoe wij door Hem toegang kunnen hebben tot God de Vader, Zoon en Heilige Geest? Er wordt omtrent het *Hoe* van deze dingen een diep stilzwijgen vereist. Dit leidt ons tot een andere besturing.

2. *Wij moesten voldoening zoeken te bekomen in de waarheid van de zaak, liever dan te willen indringen in de manier of het* Hoe *van de diepe verborgenheden, inzonderheid die, welke de gezegende Godheid raken, welke hoger is dan de hemel, dieper dan de hel, langer dan de aarde, en breder dan de zee,* Job 11:8,9. Dat is, gelijk wij tevoren zeiden, wij moesten liever trachten te weten dat er zulk een zaak is, dan te willen weten *hoe* die is. En in deze bijzonderheid weten wij dat de Zone Gods Mens geworden is, dat Hij onze natuur aangenomen heeft, en dat Hij in onze natuur gestorven, wederom opgestaan, en ten hemel gevaren is, als ook ter rechterhand Gods zit, en voor ons bidt. Deze dingen zijn klaar. Maar indien men vraagt: Hoe kunnen deze dingen zijn, dat God Mens kan zijn, dat de twee naturen in één Persoon kunnen wezen, en God bidden kan? Dit zijn dingen die ver boven ons bereik zijn, en behoren niet eigenlijk tot het voorwerp van ons geloof; (ik meen ten aanzien van derzelver Hoe) ook ligt onze vertroosting niet zozeer in het weten Hoe zulk een zaak is, als wel in het weten dat zij er is. Ik twijfel geenszins of velen bidden gelovig omdat er een Voorbidder is, die nochtans, wanneer hun gevraagd werd, hoe Hij dat werk verricht en uitvoert, niet wel, indien in het geheel iets, daarvan zouden kunnen zeggen. Zij die daar het meest van zeggen kunnen, zijn nog grotelijks onkundig daarvan, en kunnen er maar weinig van zeggen. De Heere heeft in Zijn goedertierenheid de zaak zo bestuurd, dat Hij Zijn volk gronden voor hun geloof gegeven heeft, om in hun plicht te kunnen wandelen, maar Hij wil hun nieuwsgierigheid niet voldoen. En waarlijk, wanneer wij met bedaardheid de dingen overwegen, dan zullen wij bevinden, dat de zaken die ons gewoonlijk het meeste kwellen, kwesties zijn omtrent de manier, en niet omtrent de materie van de dingen. Wij twijfelen niet of de Zone Gods God is; of dat de Heilige Geest God is, en of Hij van de Vader en van de Zoon uitgaat; of de Tweede Persoon van het aanbiddelijk drie-enig Wezen Mens geworden is, enz. Maar de kwellende vraag is: Hoe deze dingen zijn, of zijn kunnen? De Heere heeft het noodzakelijk gemaakt, dat wij geloven zullen dat er een God is, en dat er drie Personen zijn in het Goddelijk Wezen.

Maar om volgens de reden voldaan te zijn ten aanzien van het *Hoe*, of de manier van haar bestaan en werkingen, dit wordt niet als noodzakelijk vereist. Zo is het ook hier gelegen in het stuk van de voorbidding van Christus. En daarom dient deze tweede besturing, om toch te trachten klaarheid te hebben van de gronden, op welke gij te gaan hebt in het gebruikmaken van Christus' voorbidding; maar niet om nieuwsgierig te zijn om voldoening te zoeken in het *Hoe* of de manier daarvan.

3. *Wij moesten ook in onze toenaderingen tot God, en in het gebruikmaken van Christus' voorbidding, ons wachten, om in onze gedachten geen denkbeelden te formeren van Hem Die het Voorwerp is van onze aanbidding, of van de wijze van des Middelaars voorbidding, alsof wij Hem gezien of gehoord hadden met onze lichamelijke ogen of oren.* Dit is een zaak die menigmaal kwellende, zowel als zondig is, en daar wij niet toe geroepen worden. Ja, indien het mogelijk ware dat wij tot enig denkbeeld van dit soort geraken konden, zo zou het nochtans maar een denkbeeld van onze eigen formering zijn, en dus ook een overtreding van het tweede gebod. En daarom moest gij in uw gaan tot God door een Middelaar, u nooit een partij verbeelden, die bij of nevens een andere partij staat. Want dat is maar een afwenden van de ziel, om geloof te oefenen op een zuiver geestelijk en eenvoudig Voorwerp, en een verkorting van de Goddelijke Majesteit. En daarom moesten wij, wanneer zulke vertoningen in onze denkbeelden of verstand opkomen, deze zoeken te verdrijven. Hieruit is het dat veel van onze twijfelingen en kwesties ontstaan; indien het al mogelijk was om een gelijkenis van God te formeren, zo heeft er de Heere nochtans een gruwel van, Deut. 4:15. En in hoofdst. 12:30 worden alle gelijkenissen en vertoningen van God verboden.

4. Wij moesten in onze toenaderingen tot God, door de Middelaar, ons geloof zoeken te vestigen op hetgeen geopenbaard is in het Woord, God en Christus veeleer zoekende te kennen, gelijk Zij daarin geopenbaard zijn, dan om buiten het Woord voldoening te zoeken voor onze nieuwsgierigheid. Wij moesten uit het Woord kennis zoeken te bekomen van de Goddelijke eigenschappen, van Zijn alwetendheid, almacht, alomtegenwoordigheid, wijsheid, genade en barmhartigheid, zuiverheid en heiligheid, soevereinheid en volstrekte heerschappij in de regering van alles; en als zijnde in zulk een oneindige afstand van, en zo oneindig verheven boven alle schepselen, opdat daardoor een behoorlijke indruk van God gewrocht mag worden op uw harten. Gij moest ook insgelijks klaarheid zoeken te bekomen van de beloften, die omtrent Christus en Zijn ambten zijn gedaan. En zo moesten wij in de nadering tot God ons geloof vestigen op die bekende gronden, gelovende dat wij verhoord zullen worden, en daar dan op gerust wezen. Men leest in Ex. 33:18, dat Mozes onder een krachtig verlangen was om God te zien, zeggende: *Toon mij Uw heerlijkheid.* De Heere zei tot hem, dat hij Die niet zou kunnen zien en leven; maar dat Hij al Zijn heerlijkheid voorbij zijn aangezicht zou laten gaan: Hij wil hem zoveel laten zien als hij nodig had. En wanneer Hij hem zijn begeerte geeft, zo is het niet enige zichtbare heerlijkheid en luister die Hij hem laat zien, maar Hij roept Zijn Naam uit: *Heere, Heere God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid,* enz., hoofdst. 34:6. Deze woorden nu met het oogmerk vergeleken zijnde, zo geven zij te kennen, dat er geen zaligmakende kennis van God is, anders dan Hij Zich geopenbaard heeft in het Woord. En op deze wijze moeten wij bevestigd worden in het geloof van Zijn uitnemendheid; en in het naderen tot Hem in het gebed door de Middelaar, moeten wij ons wachten voor alle denkbeelden van Hem, en ons geloof vestigen op Zijn beloften en eigenschappen, gelijk Hij Zichzelf aan ons voorstelt.

5. *Wij moesten ook trachten om liever een bedaarde gestalte des geestes te bekomen, met een heilige eerbied, in de oefening van vrees, geloof, liefde en andere genaden, dan om ons verstand op te vullen met dingen die enkel speculatief, en minder praktikaal en nuttig zijn.* En ondersteld zijnde dat wij enigermate klaar zijn in hetgeen dat van God, van Zijn eigenschappen, en van Zijn beloften geopenbaard is in het Woord, zover als ons geloof zich daarop vestigen kan, en als ons grond geeft om onze begeerten tot God op te zenden door een Middelaar, en dat wij tot Hem naderen mogen met een heilige eerbied, zo hebben wij veeleer onze genaden te oefenen met een oog dat neerwaarts ziet in het beschouwen van onszelf, om klaar te mogen zijn in hetgeen vereist wordt in een ware aanbidder Gods, dan dat wij nieuwsgierig het Voorwerp van onze aanbidding zelf zouden doorsnuffelen. En daarom hebben wij dit te betrachten, dat wij overeenkomstig bevonden worden aan hetgeen daar wij klaar in zijn, en daar wij niet aan twijfelen; gelijk wij in een bedaarde gestalte moeten zijn, in een heilige eerbied, en onder een behoorlijke indruk van de majesteit Gods. Zo zal er des te minder gevaar zijn van verkeerd te handelen; daar, indien wij ons hiervan afwenden, en onszelf zoeken te voldoen in het *Hoe*, of de wijze van God te kennen, wij onszelven maar bevlekken, onze gestalte bederven, en onszelf onbekwaam zullen maken om onze plicht te kunnen verrichten.

Tot dusverre van het *derde stuk* van het *gebruik der vermaning,* waarin wij een matige en een rechte kennis van de Goddelijke dingen toelaten, in zoverre als die nuttig en nodig zijn om ons geloof op te gronden, en om onze praktijk te besturen; maar niet om onze nieuwsgierigheid te voldoen. Want indien wij maar eens zover komen, dat wij vraag op vraag achtervolgen in hetgeen dat het beschouwende gedeelte van deze leer betreft, zo zullen wij onszelf te gronde lopen. Dewijl God nu die dingen, waarin onze plicht noodzakelijk gelegen is, klaar geopenbaard heeft, zodat er geen gevaar is in het eenvoudig en oprecht opvolgen daarvan, zo moesten wij die dingen betrachten welke klaar zijn, (hetwelk een andere besturing zou kunnen zijn) en ons houden bij die dingen, daar wij klaarheid in ontvangen hebben, en niet toelaten dat ons verstand zo uitlopen zou tot ongegronde of onnuttige speculaties. De Heere helpe ons tot een behoorlijke praktijk van deze dingen; Hem zij de eer en de heerlijkheid, tot in der eeuwigheid!

TWEE EN DERTIGSTE PREDIKATIE

over

JESAJA 53:12

… En voor de overtreders gebeden heeft.

HET is een grote barmhartigheid Gods, dat Hij zulk een Middelaar aan zondaren geschonken heeft, dat Hij hun zulk een Hogepriester heeft gegeven, Die medelijden kan hebben met hun zwakheden, zodat Hij voor hen bidt. O! het is een zonderlinge genade, om bekwaam gemaakt te worden om een recht gebruik van Hem te maken. Wanneer deze twee dingen tezamen gaan, te weten, een Zaligmaker, voorzien met al deze ambten van Profeet, Priester en Koning; en een ziel die door de Geest van God geheiligd en bestuurd wordt, in Hem te gebruiken volgens die ambten; dit is een wonderlijke en een onbegrijpelijke genadige bedeling van God. Ook is het zekerlijk een onwaardeerbare goedertierenheid om geholpen te worden, om van dit gedeelte van Christus' ambt, namelijk Zijn voorbidding, gebruik te maken. Dit is het daar wij in enige voorgaande predikaties van hebben beginnen te handelen, en tot beter verstand daarvan, zo hebben wij getracht om enige tegenwerpingen en vragen op te lossen, die mogelijk ontstaan zijn in het gemoed van sommigen, terwijl wij deze stof verhandeld en geopend hebben.

Daar wij nu in de vierde plaats van spreken zouden, is een stof die van zulk een natuur is, dat als wij onze onvatbaarheid en klein begrip aanmerken, wij niet gemakkelijk zeggen kunnen, of het beter is dat wij daarvan spreken, dan of wij niet zullen spreken van enige twijfelingen of vragen hieromtrent, opdat niet de een gelegenheid geve tot een andere. En daarom is het zeker, dat hier veel zedigheid vereist wordt, en een wegdoen van alle zondige nieuwsgierigheid, opdat geen ontijdige en onmatige begeerte, om datgene te willen weten dat niet geweten kan worden, of dat wij niet mogen weten, ons gebruikmaken van datgene bederft en verhindert, hetwelk wij reeds weten of weten kunnen.

Wij zouden hier verschillende dingen kunnen noemen, die gevraagd zouden kunnen worden, doch wij zullen alleen maar een woord tot verklaring van deze vier dingen spreken: (1) Zullen wij iets zeggen van het Voorwerp van aanbidding, en inzonderheid van het gebed in het algemeen. (2) Hoe de Middelaar het Voorwerp is van onze aanbidding, en hoe wij tot Hem mogen bidden. (3) Dan zullen wij meer bijzonder een woord spreken met betrekking op enige bijzondere beden, en wat er volgens het Woord daaromtrent geoorloofd schijnt. En dan zullen wij (4) enige praktikale twijfelingen beantwoorden, die een verbijsterende invloed hebben of kunnen hebben op de consciënties der Christenen, in het gebruikmaken van de voorbidding van Christus. Doch wij hebben nodig, gelijk wij gezegd hebben, in het spreken en horen van deze dingen, om met een diep ontzag van de Majesteit Gods op onze harten bezet te zijn, opdat wij zaken die van een zeer verheven, geestelijke en heilige natuur zijn, niet vleselijk behandelen.

Om dan het eerste van deze dingen te verklaren, zullen wij deze stellingen voordragen:
1. *Gelijk er maar één godsdienst is, zo is er ook geen formeel Voorwerp daarvan dan God alleen.* Dit blijkt klaar, omdat het dienen van iemand met een godsdienstige eer, gelijk als Hem te aanbidden, in Hem te geloven, enz.; Zulkeen onderstelt zulke eigenschappen te hebben van alwetendheid, almacht, soevereinheid, oppermachtigheid, enz., die alleen de Goddelijke Majesteit eigen zijn. Want wij kunnen niet tot iemand bidden, of wij moeten geloven dat Hij ons hoort, en dus ook dat Hij alwetend is. Dat Hij machtig is om ons te kunnen helpen, en dus ook dat Hij almachtig is; dat Hij boven allen is, en dus ook oppermogende. Hierom lezen wij, Rom. 10:14: *Hoe zullen zij Hem dan aanroepen, in Welken zij niet geloofd hebben?* Er kan geen godsdienstig voorwerp van aanbidding zijn, dan daar de wezenlijke eigenschappen van de Goddelijke natuur gevonden worden. En op deze grond is het, dat wij de aanroeping van heiligen en engelen verwerpen, dewijl de aanbiddelijkheid zowel een wezenlijke eigenschap van de Goddelijke natuur is, als de eeuwigheid en onveranderlijkheid zijn. Er kan geen aanbidding of Goddelijke eer aan iemand worden toegebracht, dan daar een aanbiddelijkheid gevonden wordt in het Voorwerp, dat zo wordt aangebeden met die Goddelijke eer. Ook is niemand vatbaar voor een godsdienstige aanbidding, dan God alleen, dewijl de oppermachtigheid Hem alleen toekomt en wezenlijk eigen is.
2. *Dat ofschoon er drie Personen zijn in het heerlijk en gezegend Goddelijk Wezen er nochtans geen drie onderscheiden voorwerpen van aanbidding zijn, maar alleen één Voorwerp*. De Vader is niet een Voorwerp van Aanbidding, de Zoon een tweede, en de Heilige Geest een derde; maar de Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn maar één Voorwerp van aanbidding. Zodat wanneer wij tot Eén bidden, wij die allen aanbidden. De reden hiervan is klaar, omdat, ofschoon er drie Personen zijn in de Godheid, er nochtans maar één Goddelijk Wezen is. Ook zijn de Goddelijke wezenlijke eigenschappen (welke de gronden zijn waarop wij God aanbidden) al de Personen gemeen en wezenlijk eigen. De Vader heeft niet een almacht, en de Zoon een andere; ook zijn er geen twee almachtigen, maar één almachtig God; en zo ook omtrent de andere eigenschappen. Zij zijn de wezenlijke eigenschappen van de Goddelijke natuur, en onmededeelbaar. En daarom is het, dat ofschoon de Vader een andere Persoon is, of gelijk men zegt *alius*, een Ander, nochtans is Hij niet *aliud,* of wat anders; maar dezelfde God met de Zoon en de Heilige Geest. En ofschoon de Personen waarlijk onder elkander onderscheiden zijn, zo zijn toch geen van Dezen onderscheiden van het Goddelijk Wezen, en dus is het maar één Voorwerp van aanbidding. Wanneer dan somtijds al de Personen genoemd worden, zo geschiedt dat niet om enig onderscheid te tonen in het Voorwerp van onze aanbidding, maar om te tonen Wie het Voorwerp daarvan is, te weten, een God in drie Personen.
3. *Dat ofschoon wij in het gebed tot God, de Vader, de Zoon of de Heilige Geest mogen noemen, het nochtans altijd dezelfde ene God, Vader, Zoon en Heilige Geest is Die aangebeden wordt.* En dit volgt zeer wel uit het voorgaande, en het kan daar ook het gebruik van zijn; want indien de Vader God is, en wij Hem als God aanbidden, zo kunnen wij Hem niet aanbidden of wij bidden ook de Zoon en de Heilige Geest aan met Hem, omdat Zij dezelfde God zijn, en dezelfde wezenlijke eigenschappen hebben. En daarom moesten wij:

4. *Wanneer wij de ene Persoon noemen en aanbidden, niet begrijpen dat Die minder*

wordt aangebeden Die niet genoemd wordt. Ook moesten wij ons wachten om te denken, dat in één en hetzelfde gebed, wanneer de Vader eerst genoemd, en een weinig daarna de Zoon genoemd wordt, er dan een onderscheid is in het Voorwerp, of dat iemand die tot een van de Personen begint te bidden, en dan daarna tot een Andere bidt, daardoor een andere Partij zou aanbidden. Want het is altijd dezelfde ene God, Die het Voorwerp van de Aanbidding is. Dit merken wij aan, om u matigheid en bedaardheid des geestes te leren in tot God te naderen; want de ziel moest zich wachten, om in haar verstand en verbeelding niet met nieuwsgierigheid geslingerd te worden omtrent het Voorwerp van haar aanbidding, en hetzelve niet op een ketelachtige wijze te laten uitlopen op de onderscheiding der Personen; maar zij moest haar gemoed zoeken te vestigen op één God in drie Personen, en naar meer niet omzien.

Belangende het tweede, te weten: *Hoe de Middelaar het Voorwerp is van onze Aanbidding? Of hoe wij Hem mogen aanbidden?* Om dit te verklaren, zullen wij deze aanmerkingen voorstellen:

1. Dat het een zekere waarheid is, *dat de Persoon Die de Middelaar is, het Voorwerp is van onze aanbidding, en aangebeden mag worden, omdat Hij God, en de Tweede Persoon van het Goddelijke Wezen is.* En daarom vinden wij, Hand. 7:69, dat Stefanus Hem direct aanbidt, zeggende: *Heere Jezus, ontvang mijn geest.*

2. Wij zeggen ook, dat *deze aanbidding en Goddelijke eer, welke de Middelaar wordt toegebracht, niet van een onderscheiden soort is van die aanbidding en eer, die aan de Vader en de Heilige Geest wordt toegebracht, maar dezelfde allerhoogste Goddelijke eer en aanbidding, omdat Hij dezelfde God is met de Vader en de Heilige Geest.* Want ofschoon Hij Middelaar is, zo wordt daardoor Zijn Godheid in het minste niet verkort; en dewijl de Schriftuur maar van één Goddelijke aanbidding spreekt, zo hebben wij niet te begrijpen, dat Hij met minder vertrouwen, vreze en eerbied aangebeden wordt, dan een van de andere Personen der Drie-eenheid. Hem dan minder toe te brengen, zou de majesteit van Christus Jezus tekort doen, Die dezelfde God is met de Vader en de Heilige Geest. Want ofschoon Hij, als Middelaar aangemerkt, minder is dan de Vader, zo is nochtans de Persoon Die wij aanbidden, dezelfde God met de Vader en de Heilige Geest.

3. *Het aanbidden van Christus Jezus de Middelaar, en het geven of toebrengen van Goddelijke eer aan Hem, is niet het aanbidden van een ander Voorwerp, maar van hetzelfde, te weten, God Die vlees geworden en geopenbaard is in onze natuur, door de vereniging van de Tweede Persoon van het Goddelijke Wezen met de menselijke natuur, welke Hij aangenomen heeft.* Waaruit dan volgt, dat Christus Jezus hetzelfde Voorwerp van aanbidding is, en dat ons aanbidden van Hem, een aanbidden is van God de Vader, Zoon en Heilige Geest. Hier hebben wij inzonderheid acht op te geven, omdat wanneer wij in het gebed de Middelaar aanroepen, de gedachten kunnen opkomen, alsof wij niet zo onmiddellijk en direct tot God spraken, dan wanneer wij de Vader noemen of aanroepen.

4. *Merkt ook, dat wanneer Christus met deze Goddelijke eer, als het enige Voorwerp van aanbidding, wordt aangebeden.* Want er kunnen, gelijk wij gezegd hebben, geen twee Voorwerpen van aanbidding zijn. *Zo moet noodzakelijk volgen, dat Christus Jezus als God wordt aangebeden*. Want ofschoon de Persoon, Die Middelaar en Mens is, aangebeden wordt, zo is het nochtans niet de Persoon als Mens, maar als God. En de reden is klaar, omdat het niet Christus als Mens, maar als God is, Die deze Goddelijke eigenschappen van alwetendheid, almacht, oneindigheid, oppermacht, aanbiddelijkheid, enz. bezit. En daarom, gelijk wij aan de ene zijde zeggen dat Christus, Die God is, gestorven

is, omdat Hij God en Mens in één Persoon was; zo is de Persoon, Die God is, gestorven, ofschoon de Godheid niet geleden heeft, of heeft kunnen lijden. Zo zeggen wij ook aan de andere zijde dat Christus, Die mens is, aangebeden wordt, omdat Hij Die God en Mens is, aangebeden wordt als God. Want ofschoon er een vereniging is van de twee naturen in de Persoon van de Middelaar, en ofschoon de eigenschappen van de ene natuur somtijds worden toegeschreven aan de andere natuur, vanwege die nauwe vereniging, zo moeten wij nochtans de eigenschappen van elke natuur onderscheiden op haarzelf bewaren, en zulks ook in onze nadering tot Hem aanmerken; gelijk als eindig te zijn behoort tot Zijn menselijke natuur, en daaraan moet toegeschreven worden. En oneindig te wezen behoort tot Zijn Goddelijke natuur, en daar alleen aan moet worden toegeëigend. Om dit wat nader te verklaren, (indien het ons anders mogelijk is te kunnen verklaren) zo moeten wij in onze aanbidding van God in de Persoon van de Middelaar een drievoudig Voorwerp aanmerken, want zo zijn de godgeleerden gewoon dit stuk te onderscheiden, en wij moeten ons daar dicht bij houden. (1) Het materiële Voorwerp, of het Voorwerp dat wij aanbidden, dat is, de Persoon Die aangebeden wordt. (2) Het formele Voorwerp van onze aanbidding, of de grond en reden waarom wij die Persoon aanbidden. (3) Het Voorwerp van onze overdenking in ons aanbidden van die Persoon, om die reden. Bijvoorbeeld: (a) De Mens Christus Jezus is de Persoon Die wij aanbidden, of het materiële Voorwerp. (b) Het formele Voorwerp van onze aanbidding is de Goddelijke natuur van Christus Jezus, of wij bidden Hem aan, omdat Hij ten aanzien van Zijn Goddelijke natuur eeuwig, oneindig, almachtig, allerhoogst, enz. is, (c) In onze aanbidding van deze Middelaar mag het gemoed daartoe bewogen worden, uit aanmerking dat de Persoon Die als God aangebeden wordt, ook de Middelaar en Mens is. Dit stelt nu geen nieuw Voorwerp van aanbidding, maar het geeft ons een beweegreden om ons te bewegen om Hem aan te bidden, en het ontvonkt het hart met liefde tot Hem. Gelijk als wanneer wij Hem zullen aanbidden, zo mag het verstand Hem aanmerken als Een Die gestorven is. In dit opzicht nu aangemerkt zo is Hij het Voorwerp van onze aanbidding niet, omdat zulks Hem voorstelt als vernederd en als lijdende; nochtans wordt door Hem, als zodanig aangemerkt, ons geloof versterkt, om hetgeen wij nodig hebben van Hem te verwachten. Ook beweegt het ons om Hem te bidden, en het verbindt de ziel met liefde tot Hem. Even gelijk het volk Israël somtijds in hun gebeden tot God deze titel gebruiken: Onze Verlosser, Die ons uit Egypteland heeft uitgeleid. Nochtans was de grond en reden van hun aanbidding, dat Hij de eeuwige, de oneindige, en de almachtige God was; en de overweging van Zijn werken waren maar drangredenen, om hen te bewegen om Hem aan te bidden, en om hun geloof te versterken in datgene van Hem te verwachten dat zij nodig hadden. Zo is het ook hier; want indien het mogelijk was te begrijpen dat de Middelaar, Die gestorven is, geen God geweest was, zo zouden wij Hem niet mogen aanbidden, omdat God alleen het Voorwerp van alle godsdienstige eer is. Maar wanneer wij overwegen dat Hij God is, en nochtans gestorven is, zulks is een sterke beweegreden om Hem aan te bidden. En het is ook tot versterking van het geloof, wanneer wij aanmerken dat gelijk Hij God is, Hij ook zo een waar Mens is, Een Die gestorven is, en Zichzelf ook in zulk een nauwe betrekking gebracht heeft met ons.

Wat nu het derde belangt, (hetwelk dienen zal om het voorgaande te verklaren) namelijk, *de vorm van zulke beden, welke gebruikt mogen worden in het bidden tot de Middelaar.* Daar behoeven wij des te minder op te staan, indien wij ons maar (gelijk gezegd is) aan deze gronden houden: (a) Dat er maar één Voorwerp van aanbidding is. (b) Dat dit ene

Voorwerp God is. (c) Dat wij in het aanbidden van de Middelaar dat Voorwerp van onze aanbidding niet verdelen. Nochtans zullen wij een woord spreken: (1) Om te verklaren welk formulier hier het meest geoorloofd is. En (2) om iets verder op te helderen, dat wij in de voorgaande predikatie gemeld hebben, rakende een bijzonder formulier.
A. Wanneer wij Hem aanbidden, zo zijn deze dingen klaar:
(1) Dat wij direct tot de Middelaar mogen bidden door Hem te noemen, gelijk Stefanus zo deed, Hand. 7:59.
(2) Dat de Middelaar, wanneer Hij aangebeden wordt, als zodanig van ons mag aangemerkt worden. Want er is een onderscheid tussen hetgeen dat van ons wordt aangemerkt in de daad van onze aanbidding, en tussen hetgeen dat het Voorwerp is van de daad. Nu (gelijk wij gezegd hebben) de drangreden die ons tot die daad beweegt, is ons aanmerken van Hem als Middelaar.

(3) Dat Hij Middelaar en Verlosser mag genoemd worden, en die titels van ons ontvangen, omdat deze dienen tot versterking van ons geloof, en om onze genegenheden te ontvonken tot Hem. Even gelijk als toen de kinderen Israëls tot God baden, toen gedachten zij dat Hij hun Rotssteen en Verlosser was, en dat Hij zo en zo met hen gehandeld had. Deze waren beweegredenen om hen tot het bidden op te wekken, en om hun geloof te versterken in het bidden tot Hem. Nochtans was de grond waarop, en de reden waarom zij Hem aanbaden, Zijn eigen oneindige heerlijke Majesteit.
(4) Het is ook klaar, dat wanneer de Middelaar wordt aangebeden, er iets van Hem begeerd mag worden, dat met Zijn ambt als Middelaar overeenkomt. Bijvoorbeeld, Hij mag gebeden worden om Zijn heerschappij aan te nemen en deze te oefenen, om gaven te geven aan de mensen, om Zijn uitverkorenen in te zamelen, en om Zijn wil krachtdadig te maken om ze te vergaderen, enz. Doch even dan moet men onderscheid maken tussen het Voorwerp van ons verzoek, en tussen de zaak die wij verzoeken, welke tot Hem als Middelaar behoort; nochtans is Hij, als God aangemerkt, het Voorwerp van ons verzoek en van onze aanbidding. Dit schijnt zo te kennen gegeven te worden, Ps. 45, wanneer de psalmist zegt: *Gord Uw zwaard aan Uw heup, en rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid. Uw pijlen zijn scherp, volken zullen onder U vallen; zij treffen in het hart van des Konings vijanden.* Welke dingen klaar hun betrekking hebben op Christus' uitvoering van Zijn ambt als Middelaar; maar ziet nochtans de Naam die hij Hem geeft, en de grond op welke hij zijn gebed opzendt, het is uit aanmerking van Zijn Godheid, *gord Uw zwaard aan Uw heup, o Held,* zijnde dit een Goddelijke eigenschap, die Hem aanwijst God te wezen. *Ook zegt hij: Uw troon, o God, is eeuwiglijk en altoos.* Zie vers 4,7.
B. Wat nu de andere zaak aangaat, indien dit alles toegestaan wordt, zo zou men mogen vragen: *Waarom wij dan niet voldaan schijnen te zijn met deze manier van uitdrukkingen, of formulier van gebeden, die wij in de voorgaande predikatie gemeld hebben*; gelijk als, Heere Jezus, bid voor mij, wees mijn Voorspraak bij de Vader? Terwijl wij zulk een bede als deze is, Heere Jezus, maak mij een deelgenoot van Uw voorbidding, en dergelijke, geoorloofd houden, wanneer deze opgezonden wordt met geloof en eerbied, en hetzelfde Voorwerp aangeroepen wordt?
Daarop antwoord ik:
(1) Dat het gebruikmaken van de voorbidding van Christus niet te bepalen is tot deze manier van uitdrukking of dit formulier; en tot dit einde is het geweest dat wij het toen-

maals aanmerkten. Want het kan niet gezegd worden, dat wij alleen van de voorbidding van Christus gebruik maken, wanneer wij dit formulier gebruiken, en dus is het dan niet volstrekt noodzakelijk tot het gebruikmaken van de voorbidding van Christus. Dit is de fout die er in ligt, alsof er geen gebruikmaken van Zijn voorbidding was, dan alleen wanneer men deze vorm van bidden gebruikt; daar wij getoond hebben, dat het gebruikmaken van de voorbidding van Christus voornamelijk bestaat in de oefening des geloofs, en in het berusten daarop. Want iemand zou dit formulier van woorden kunnen gebruiken, en nochtans geen gebruik maken van Zijn voorbidding; en een ander zou het niet kunnen gebruiken, en nochtans immers van Christus' voorbidding gebruik maken, wanneer hij het geloof daarop oefende. En daarom bestaat het gebruikmaken van Zijn voorbidding meer in de oefening des geloofs en het berusten daarop, dan in enige zulke formulieren van woorden. Ook moest men niet denken, dat de voorbidding van Christus niet gebruikt wordt, wanneer de Vader wordt aangebeden, of wanneer zulk een vorm van woorden niet gebruikt wordt, maar zulks gesteld wordt in de oefening des geloofs.

(2) Wij zeggen, indien zulk een bede wel verstaan en hoedanig deze is, deze dan niet blotelijk zondig of kwaad is, indien onze mening zakelijk dit is: Heere Jezus, maak mij een deelgenoot van Uw voorbidding. Even gelijk men bidden mag, Heere Jezus, maak mij een deelgenoot van de weldaden van Uw voldoening; nochtans, zeggen wij, moest zulks wel verstaan en ~~de~~ verhoedanigd zijn. En iemand die zulk een bede opzendt, moest wel toezien, dat hij tot geen ander voorwerp bidt dan tot God alleen, en of zijn mening wel zakelijk hetzelfde is, dan of hij tot de Vader bad, en zei: Vader, laat ik door de voorbidding van Uw Zoon aangenaam voor U zijn. En zo is het een zowel een gebruik maken van de voorbidding van Christus, als het andere; want ofschoon de verandering van de benaming van de Persoon het geloof versterken kan, zo moet het nochtans nooit zo verstaan worden, alsof er een onderscheiden Voorwerp werd aangebeden, en alsof er minder toegang was tot de voorbidding van Christus en tot de weldaden daarvan in de vorm van woorden, dan in de andere.

(3) Nochtans zeggen wij, dat er menigmaal een gereedheid is om in deze wijze van bidden zich te misgrijpen; en daarom hebt gij te beproeven: (a) Of het niet dikwijls voortvloeit uit een kwalijk onderricht oordeel en verstand, en of het geen aanleiding geeft om de natuur van eenheid van het Voorwerp te verdonkeren, en of het niet gereed is om ons te neigen tot, of zelfs voortvloeit uit deze bevatting, dat het bidden tot de Middelaar wel anders is dan het bidden tot God, alsof er twee onderscheiden voorwerpen van aanbidding waren. (b) Of er niet een gereedheid is om te denken dat de Persoon Die Middelaar is, van een minder heerlijkheid en Majesteit is, dan de Vader; en om te denken, dat de Vader minder barmhartig is jegens zondaren, dan de Zoon; en tot andere dingen van die natuur, welke de mensen bewegen om hun begeerte onder zulk een vorm op te zenden, en die het zo moeilijk maken, om de gedachten van het ene Voorwerp van aanbidding te bewaren onder zulk een formulier.

(4) Wij zeggen ook, dat het gebruikt kan worden, en bij God aangenaam kan zijn, van velen welke die onderscheiden klaarheid niet hebben, om hun gedachten omtrent deze verborgenheid, zoals het behoort, te redden, omdat er een waar geloof kan zijn onder zulk een vorm van woorden, (ofschoon er in het gebruik maken van Christus veel zwakheid is) en dat ziet de Heere aan overal waar het is. Nu kan er onder zulk een formulier twee dingen zijn. Vooreerst, een zielsgevoeligheid, dat er geen toegang is tot God dan door een Middelaar; ten andere, een berusten op de Middelaar, om aangenaam te zijn. En daar

deze twee dingen zijn, ofschoon de vorm gebruikt wordt, zo is deze aangenaam; want als er het geloof is, zo is de persoon aangenaam, ofschoon dit formulier niet gebruikt wordt, dewijl het zeker is, dat velen van Gods volk, zowel voor de komst van Christus, als enige tijd daarna, die onderscheiden klaarheid niet gehad hebben in het gebruikmaken van de voorbidding van Christus, zoals er nu is voorgesteld. Hierom zei Christus tot Zijn discipelen, Joh. 16:24: *Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam.* Zo zijn ook de gebeden van Cornelius, daar in Hand. 10 van staat, en van anderen, Gode aangenaam geweest, ofschoon zij door het geloof op de Middelaar op een meer duistere en verwarde wijze berustten, en die onderscheiden klaarheid in het gebruikmaken van Hem niet gehad hebben, die naderhand veel klaarder geopenbaard is geworden. En daarom zeggen wij eindelijk:

(5) Dat ofschoon wij niet volstrekt en peremptoir willen zijn, om zulk een formulier ten enenmale te veroordelen, wij het nochtans veel veiliger achten, om zich van al zulke formulieren van woorden te onthouden in het gebruikmaken van Christus' voorbidding, die enige schijn in zich hebben van, of aanleiding geven tot de verdeling van het Voorwerp van onze aanbidding, of om de Middelaar af te scheiden van Zijn Godheid, inzonderheid in het bidden met en voor anderen, waarmee zij meer verward, dan gesticht kunnen worden. En wanneer men die gebruikt, zo moest zulks zeer voorzichtig en met veel beleid geschieden, altijd gedenkende dat het gebruikmaken van de voorbidding van Christus meer bestaat in het berusten daarop, en in het naderen tot God door Hem, volgens de gewone wijze als ons de Schriftuur voorschrijft, dan in enige andere zaak of wijze, hoe ook genaamd.

De *vierde* zaak belangende, is om een woord te spreken van enige praktikale twijfelingen, die enige Christenen mogen verbijsteren, en die hetgeen dat wij van deze stof gesproken hebben, opgemerkt hebbende, gereed zijn om te denken of te zeggen dat het gebruikmaken van Christus' voorbidding voor hen *een veel grotere verborgenheid is, dan ooit tevoren. Dat zij menigmaal gebeden hebben zonder acht daarop te geven, en wanneer zij daar acht op geven, dat zij dan geen onderscheiden klaarheid hebben in hun gebruikmaken daarvan.* Doch hierop antwoord ik:

1. Dat gij acht te geven hebt op het wezenlijke van het gebruikmaken van de voorbidding van Christus, en dat moet gij vastmaken. Vraagt gij wat dat is? Het sluit deze vier dingen in, en alwaar die gevonden worden, daar wordt Zijn voorbidding gebruikt, ofschoon er in vele andere dingen veel duisterheid mocht zijn. (a) Dat God aangebeden en gediend worde. (b) Dat onze toenaderingen niet gegrond zijn op iets in onszelf, maar dat er een verloochening is van onze eigen gerechtigheid, gelijk het met Daniël was, hoofdst. 9:18: *Wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uw barmhartigheden, die groot zijn.* (c) Dat er een geloof is van onze aangenaamheid door Christus Jezus. Want ofschoon er een afstand is tussen God en ons, zo is er nochtans een weg door het gebruikmaken van de voorbidding van Christus, om over die afstand heen te komen tot nabijheid met Hem. (d) Om deze reden moesten wij dan ons verzoek voordragen, en onze gebeden opzenden tot God, aan de ene zijde onze eigen gerechtigheid verloochenende, en aan de andere zijde pleitende op Gods barmhartigheid door Christus, gelijk Daniël deed: *Niet om onze gerechtigheden, maar om Uwer barmhartigheden wil, en om Uws Zelfs wil.* Nu stel ik vast, dat ofschoon de ziel niet in staat was om verschillende vragen te beantwoorden omtrent het Voorwerp van hun aanbidding, en van de wijze van het gebruikmaken van Christus' voorbidding; indien zij nochtans God

aanroept, haar eigen gerechtigheid verloochent, geen grond in zichzelf heeft om op te leunen, of om haar verzoek op te zenden, en zij van Christus gebruik maakt, als de grond van haar aangenaamheid bij God, zodat, wanneer haar gevraagd werd: Welke grond hebt gij om de verhoring van uw gebeden te verwachten? Zij dan antwoordt: Dezelfde grond die ik heb om de vergeving der zonden te verwachten. En ik weet geen andere weg om de een of de andere te verwachten, dan door de Middelaar. Zij is dan onder diegenen, die van Christus' voorbidding gebruik maken. En daarom moest zulk een ziel alle andere vragen onbeantwoord laten, indien zij maar hierin klaarheid heeft.

2. *Er kan een waar gebruikmaken van de voorbidding van Christus zijn, en er ook voor gehouden worden, daar veel duisterheid en verwarring is in de bevatting daarvan.* Gelijk uit deze voorbeelden van Cornelius, Hand. 10, en van de discipelen, Joh. 16, blijken kan, die niet gebeden hebben op grond van hun eigen gerechtigheid, of van het verbond der werken, (want zij beleden hun zonden) nochtans werd de Middelaar en Zijn voorbidding niet onderscheiden van hen begrepen, gelijk Christus zegt: *Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam.* Nochtans is er een dadelijk berusten op Hem geweest door het geloof. Ook zijn hun gebeden ongetwijfeld aangenaam geweest bij God, dewijl Hij toen zo onderscheiden niet gekend werd, als nu de Voorbidder. En daarom wordt er nu een meer onderscheiden gebruikmaken van Hem vereist, en niet zozeer een algemene berusting op Hem, maar een bijzondere en een onderscheiden berusting, omdat Hij nu klaar geopenbaard is de Middelaar te zijn.

3. *De gelovigen kunnen somtijds in hun naderingen tot God gebruikmaken van Zijn voorbidding, en nochtans niet onderscheiden weten dat zij zulks doen.* Gelijk wij in de discipelen zien; de Heere Jezus zei: *Waar Ik heenga, weet gij, en den weg weet gij*, Joh. 14:4. Evenwel zei Thomas: *Heere, wij weten niet waar Gij heengaat; en hoe kunnen wij den weg weten?* vers 5. Nochtans zegt de Heere Jezus, dat zij beide Hem en de weg gekend hebben. Evenzo kunnen ook de gelovigen somtijds uit gebrek aan licht en onderscheiden klaarheid, wat het is om gebruik van Christus' voorbidding te maken, of omdat zij die mate van klaarheid niet hebben, welke zij gaarne hadden, denken dat zij de voorbidding van Christus niet gebruiken, en dat nochtans het werk van Gods Geest, ofschoon zij het niet wel weten, hen kan leiden. Want het is in dit stuk, gelijk het in het gebruikmaken van Christus' voldoening is. Een gelovige kan somtijds van Zijn voldoening gebruik maken, en er door gerechtvaardigd worden, wanneer hij niet onderscheiden weet dat het zo is, of mogelijk niet zeggen kan wat het is, om er gebruik van te maken; hetwelk dan ook alle redeneringen moest doen zwijgen, die in het gemoed omtrent deze zaak opkomen.

4. *Wij zeggen ook, dat er tot het gebruikmaken van de voorbidding van Christus niet altijd nodig is, dat men uitgewikkelde gedachten daarvan heeft.* Want gelijk men in al onze ondernemingen de eer Gods als ons hoogste einde bedoelen moet, zo moeten wij ook bidden in de Naam van Christus. Maar gelijk er niet vereist wordt dat er altijd onze gehele verrichting door een dadelijk denken is aan de heerlijkheid van God, maar die gelegd zijnde als het beginsel daar wij uit werken, en de trein van onze wandel daarnaar gericht zijnde, zo is en zal deze aangenaam zijn bij God, ofschoon er niet in elke zaak zulke uitgewikkelde gedachten zijn van Zijn heerlijkheid. Zo is het ook in het bidden in Christus' Naam, en in het gebruiken van Zijn voorbidding. Er kan een hebbelijk berusten op zijn, als er geen dadelijk en uitgewikkeld berusten op is. Wanneer de ziel dit tot een grondbe-

ginsel gelegd heeft, namelijk: Het is niet om iets dat in mij is, dat ik een verhoring verwacht, maar het is door Christus, en al het vertrouwen dat ik heb om verhoord te worden, is alleen door Hem.

5. *Een arme ziel, die niet weet wat zij in dit geval zal doen, moest een oog houden op Gods beloften, om in het gebruikmaken van Christus' voorbidding bestuurd te worden zonder angstvalligheid*, gelijk er staat, Joh. 16:26: *In dien dag zult gij in Mijn Naam bidden.* Alsof de Heere had willen zeggen: Het is uw gebrek en schuld geweest, dat gij tot hiertoe niet gebeden hebt in Mijn Naam, tenminste niet met die onderscheiden klaarheid, als gij had behoren te doen. Maar Ik beloof u, gij zult in Mijn Naam bidden. Wanneer wij nu door onze verwarring gereed zijn om te bezwijken en moedeloos te worden, zo moesten wij op deze belofte zien, om bestuurd te worden in het gebruikmaken van Zijn voorbidding.

6. *Wij moesten ons veel liever leren houden in onze aanbidding van God, aan hetgeen dat praktikaal en dienstig is, om ons te brengen onder een ontzag en eerbied voor de Majesteit Gods, dan dat wij ons begeven zouden tot datgene, hetwelk ons ongeschikt en ongerust maakt.* Kortom, om alles te besluiten met dit ene woord, wij moesten ons verwonderen hoe de ziel gebracht wordt in de hemel, dat wij toegelaten worden om te bidden, en dat God niet tegen ons uitbreekt. Ook moesten wij zoeken om diep vernederd te worden over onze onkunde van God en van Christus, om veel aan Hem verschuldigd te zijn, in ons te leren om een recht gebruik van Hem te maken, daar wij zo gereed zijn om verkeerd te handelen, zelfs dan wanneer wij Hem begeren en trachten te gebruiken.

Het *vierde of laatste gebruik,* daar wij een weinig van zouden spreken, is: *Dat nademaal onze Heere Jezus met dit ambt van Voorbidder bekleed is, het dan zeker tot een grond van bestraffing dient, van allen die Zijn voorbidding komen te verachten.* Want indien het een plicht is om Zijn voorbidding te gebruiken, als ook een grote genade dat wij deze hebben; en indien er vele voordelen door bekomen worden, dan moet het een zware zonde zijn, als ook een stof van rechtmatige beschuldiging en grote schande, dat er zulk een Voorspraak en Voorbidder voor zondaren zou verzorgd zijn, om hun zaak zo vrijwillig op Zich te nemen om ze te bepleiten, en om ze zo verstandig te behandelen, en dat zij Hem nochtans zouden verachten, Hem niet zoveel toevertrouwen, dat zij Hem hun zaak in handen geven.

In het verhandelen van dit *gebruik* zullen wij tonen: (1) Dat er zulk een zonde is, als het niet gebruikmaken van de voorbidding van Christus, en hoe daarin gevallen wordt. (2) De oorzaken daarvan, of waar het vandaan komt, dat de mensen dit deel van Christus' ambt voorbijzien. (3) De grote ongelegenheden die daarop volgen, en de grote nadelen die daardoor geleden worden. (4) Enige blijken en merktekenen, daar deze zonde plaats heeft. En dan zullen wij (5) een woord spreken van de remedie die daar tegenover staat.

Wat het eerste betreft, namelijk, *dat er zulk een zonde is,* dit kan uit deze weinige aanmerkingen blijken, welke in de eerste opslag voor ons allen klaar kunnen zijn.

1. Het blijkt *uit de vrucht.* Wat is de reden dat vele mensen zo weinig voorspoedig zijn in hun gebeden? Dat zij veel en lang bidden zonder verhoord te worden? Zal het in de dag des oordeels niet bevonden worden, dat velen gebeden hebben, en dat *hun gebeden als drek in het aangezicht zullen geworpen worden? Want velen zullen zoeken in te gaan, en niet kunnen,* Luk. 13:24. En de reden daarvan is, dat zij tot God gebeden hebben, zonder gebruik te maken van Hem, *Die de Weg, de Waarheid en het Leven is.* Want daar de voorbidding van Christus gebruikt wordt, zal zeker de vrucht volgen. God heeft dit als

een vaste grond neergesteld, dat *een iegelijk die in Hem gelooft, niet zal verderven.* En de Heere Jezus zegt: *Zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen,* Joh. 14:13. En daarom is het zeker, dat alwaar vele gebeden tot God worden opgezonden, zonder dat ze verhoord worden, een gebrek is van Christus niet te gebruiken; want God is getrouw, en zal Zijn belofte zeker vervullen.

2. Merken wij meer bijzonder al de leden der zichtbare Kerk aan, dan zullen wij *een gebrek in hen allen vinden, ten aanzien van het gebruikmaken van Christus' voorbidding.* Dezen kunnen gebracht worden tot deze drie soorten: (a) Zij zijn of onheiligen, zonder de minste gedaante van godzaligheid; dezen verachten Christus en Zijn voorbidding geheel en al. (b) Of zij zijn geveinsden, die wel een gedaante van bidden hebben, doch nooit tot God komen door Hem; maar stout toetreden en hun begeerten opzenden uit hoofde van hun eigen gerechtigheid. Want gelijk zij daarop, en niet op Christus' gerechtigheid of voldoening hun rechtvaardigmaking gronden, zo zenden zij hun gebeden ook tot God op, uit hoofde van hun eigen gerechtigheid, en niet op grond van Christus' voorbidding. (c) Of het zijn dezulken, daar iets van God in is, en dus ware gelovigen zijn. In dezulken is menigmaal een groot gebrek in deze, gelijk de Heere Jezus tot Zijn discipelen zei: *Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam.* Hij bestraft ze niet blotelijk dat zij niet gebeden hadden, dat onderstelt Hij veeleer, maar dat zij niet gebeden hadden in Zijn Naam; dat is, gij hebt Mijn voorbidding niet gebruikt, gelijk gij had behoren te doen. Ofschoon er nu in dezen niet zulk een gebrek is als in de twee eerste soorten, zo is er nochtans een grote tekortkoming en een niet gebruikmaken van Christus' voorbidding, gelijk het behoorde. En daarom zal het:

3. Nog nader blijken, indien wij de bijzondere gevallen van een gelovige overwegen, waarin wij bevinden zullen, dat de voorbidding van Christus in enigen daarvan nauwelijks van hen gebruikt wordt. Gelijk als:

(l) Wanneer een gelovige ruimte in het gebed heeft, dan is hij gereed om daarop neer te zitten, en te besluiten dat hij niet anders dan verhoord kan worden, omdat hij ruimte en vrijheid heeft. En zo wordt er niet eenvoudig gezien op de voorbidding van Christus. Ook is het menigmaal veel bezwaarlijker om deze zonde te voorkomen wanneer die vrijheid genoten wordt, dan wanneer deze gemist wordt. Want ofschoon de vrijheid en ruimte goed en begeerlijk is in zichzelf, nochtans wordt zij menigmaal door onze verdorvenheid en hoogmoed misbruikt. Evenals wanneer een Christen tot enige goede mate van heiligheid geraakt, het dan veel moeilijker is om op de gerechtigheid van Christus te berusten, dan dat hij tot die mate niet gekomen was. Zo is het ook hier in een zeker opzicht meer moeilijk, om op de voorbidding van Christus te berusten, wanneer men vrijheid en ruimte heeft, dan wanneer wij onder banden en engten zijn.

(2) Zien wij een gelovige aan de andere zijde, wanneer hij in engten is, en het met hem niet welgaat in het gebed, dan is er ook gewoonlijk een groot gebrek in het gebruikmaken van de voorbidding van Christus, alsof deze ons in dit geval niet nuttig kon zijn. En hierop volgt dan angstvalligheid en murmurering, gereed zijnde om te besluiten, dat hij door het bidden niet vorderen zal, en dat het beter is niet te bidden, dan te bidden op zulk een wijze. Daar integendeel een eenvoudig en oprecht zien op de voorbidding van Christus enige kalmte veroorzaken zou.

(3) Wanneer er een enge en behoeftige toestand is, of wanneer er beschuldigingen, bewegingen, en ongerustheden des geestes zijn, dan wordt er weinig op Christus gezien of acht gegeven. Indien er stilte en kalmte is, dan is er ook gevaar om daarop neer te zitten,

zonder te gedenken dat wij het van Hem ontvangen hebben, en door Hem hierin bewaard moeten worden. En waarlijk, het zal gevaarlijk bevonden worden iets te missen, en ook zeer moeilijk zijn om in het een of ander geval een recht gebruik van de voorbidding van Christus te maken. Wanneer ik nu van deze zonde spreek, zo geschiedt dat niet alleen om dezulken te bestraffen die in het geheel niet bidden, hetwelk naar een grove atheïsterij smaakt. Maar ook van hen die Christus aan een zijde stellen, en zo maar tot God toetreden, alsof zij niet door Christus tot Hem komen moesten, zoals wij zien kunnen, Joh. 14:6 en Hebr. 7:25.

Belangende het tweede, namelijk *de oorzaken van deze zonde, en waar het vandaan komt dat de mensen het gebruikmaken van Christus' voorbidding voorbijzien*; die zijn: (1) De grote moeilijkheid van de zaak zelf. (2) De natuurlijke afkerigheid van, en vijandschap tegen de zaak in ons. (3) De gereedheid om zich op iets anders te vestigen, en deze zaak voorbij te zien. Wanneer deze drie dingen bij elkander gesteld worden, dan zullen wij de reden en de weg zien, hoe de mensen in deze zonde vallen.
(1) Ik zeg, er is een *moeilijkheid in de zaak zelf*, want het is een van de allerzuiverste, geestelijk verheven, en meest zelfverloochenende dingen van het ganse Evangelie, een van de grootste oefeningen des geloofs. En nu weten wij, dat al zulke dingen voor onze natuur een grote moeilijkheid in zich hebben; want: (a) Het is moeilijk om een mens maar uitwendig godsdienstig te maken. (b) Wanneer hij uitwendig godsdienstig is, dan is het moeilijk om hem ernstig te maken, zelfs op een wettische wijze, en om enigszins bewogen te worden in de oefening van de bekering en andere plichten, zodat hij geen huichelaar is in die ernst. (c) En wanneer hij dus ernstig gemaakt is, wat is het dan geen moeilijke zaak om hem over die ernst heen te brengen, en niet te rusten op die plichten, daar hij toe gebracht is. Ik zeg, het is een moeilijk werk om een mens tot de volbrenging van heilige plichten te brengen, en niet minder moeilijk, hem daar overheen te brengen, om op Christus' gerechtigheid te rusten tot zijn rechtvaardigmaking, en op Christus' voorbidding, om aangenaamheid in zijn bidden. Hierom is het, dat wanneer de Heere Jezus Zijn discipelen had leren bidden, en zij daarin ernstig en oprecht waren, Hij ze toen onderwees in Zijn Naam te bidden, om zo hun gebeden een rechte hoedanigheid te geven.
(2) Wanneer wij onze natuur aanmerken, dan zullen wij daar *een afkerigheid en vijandschap in vinden daartegen.* Want gelijk er een afkerigheid in ons is tegen alles wat maar leidt om onszelf te verloochenen, en om ons het gewicht van alles te doen leggen op Christus, zo strijdt ook deze zaak tegen onze hoogmoed, zodat er die niet onder buigen wil. Want het gebruikmaken van Christus' voorbidding onderstelt, dat wij van onszelf in een afstand van God zijn; dat wij het verbond verbroken hebben, en niet meer te vertrouwen zijn zonder een Middelaar. Nu is er in onze natuur een heimelijke verachting daarvan, wij kunnen van nature dit niet verdragen. Hierom wordt er in Rom. 10:3 van de Joden gezegd: *Alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen.*
(3) Er is een gereedheid in ons, *om zich op alle andere dingen te vestigen*; en daarom blijven de mensen langer onder deze zonde, dan onder vele andere, en hebben nochtans daarover geen beschuldiging; zij kunnen beschuldigingen hebben wegens hun liegen, zweren, sabbatschending, en dergelijke, en nochtans zorgeloos in deze zonde liggen slapen. Het is een zonde daar gemakkelijk in gevallen, maar daar men niet zo gemakkelijk

uit hersteld wordt, omdat het een zonde is tegen het Evangelie, die het licht der natuur niet bereikt, en daar de consciëntie zulk een ontzag niet over heeft om ervan te overtuigen. Het gebed te verzuimen, of de Naam Gods ijdel te gebruiken, strijdt tegen het licht der natuur; maar het bidden in Christus' Naam, en om al onze toenaderingen tot God te doen door Hem, dat loopt in het kanaal van het Evangelie. Ook kan het zondig gebrek hiervan niet anders dan door het licht des Evangelies ontdekt worden. En wij bevinden door de ervaring, dat velen overtuigd worden van uitbrekende zonden, die nochtans geen beschuldigingen hebben over het verzuim van deze plicht. Even gelijk het gemakkelijker is om iemand wegens het overtreden van de wet te overtuigen, dan hem te overtuigen van niet in Christus te geloven. Velen zullen toestaan, dat de onkunde van God een zonde is, en dat oneerbiedigheid en omzwervingen in het gebed zonden zijn; en nochtans zullen zij hier tegen staan, en niet overtuigd kunnen worden, dat zij niet in Christus geloven, en geen gebruik maken van Zijn voorbidding.

Belangende het derde, namelijk, *de ongelegenheden en grote nadelen van dit kwaad,* die zijn zeer vele. Wij zullen er slechts maar enige noemen; want zij zijn direct tegenover het goede gesteld, hetwelk ons door het gebruikmaken van de voorbidding van Christus toegebracht wordt. (1) Het maakt dat vele gebeden vruchteloos zijn. Ofschoon iemand zichzelf zou afmatten in het gebed, zo is het nochtans alles maar verloren arbeid, en de Heere zal tot hem moeten zeggen: *Ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet,* Jes. 1:5, indien de voorbidding van Christus wordt verzuimd; maar één woord in de Naam van Christus opgezonden, zal genadig verhoord worden. (2) Het maakt dat de gebeden en andere plichten levenloos en dood zijn. De mensen kunnen geen plichten verrichten, wanneer zij Christus verzuimen te gebruiken, dewijl het door het geloof is dat het leven aan ons wordt medegedeeld, en dat wij in alles levendig worden gemaakt. (3) Daar volgt ook veel angstvalligheid op, want dan moeten wij bidden zonder enige verwachting, of grond van verwachting te hebben van verhoord te zullen worden. Indien wij niet verder zien dan op iets in onszelf, zo is dat maar een armhartig fundament van vrede en gerustheid. (4) Het heeft ook dit nadeel in zich, dat het ons aan lage gedachten van Christus doet gewennen, ons van vele dierbare bevindingen berovende, die wij anders van Zijn nut en waardigheid zouden hebben, en het kweekt in ons een verachting aan van de Heere Jezus. Daar het gebruikmaken van Zijn voorbidding integendeel een hoogachting van Hem veroorzaakt, en de gedachten van Hem vers en nieuw doet zijn. Nu gaat het een ziel altijd wel, wanneer zij Hem hoogacht, en het is onmogelijk dat het iemand wel kan gaan, wanneer Hij niet van hem begeerd of hoog geacht wordt.

Nu kunt gij gemakkelijk opmaken, wat door dit alles wordt beoogt, namelijk om u te leren dat gij u niet voldoen moet met de vorm van de plicht, maar om wel toe te zien dat deze recht volbracht wordt, zodat Christus in Zijn ambten, en bijzonder in Zijn priesterambt, en wel in dit gedeelte daarvan, gebruikt wordt. Mogelijk zullen er hier wel wezen, die al over twintig, dertig, of veertig jaar Christenen genoemd geworden zijn; maar ik wilde u eens vragen: Welk gebruik hebt gij van Christus gemaakt in al die tijd? Het verzuim van deze plicht is een zonde tegen de genade, een zonde tegen uw eigen ziel, en de oorzaak van vele andere zonden. Ontvangt dit dan onder vele andere bestraffingen, dat gij niet alleen het gebed verzuimd, in onkunde geleefd, en de naam Gods ijdel gebruikt hebt; maar dat gij zo lange tijd het geloof in Christus beleden, en nochtans van Zijn voorbidding geen gebruik gemaakt hebt. Dit zal een van uw zwaarste beschuldigingen zijn, wanneer gij op een ziek- of doodbed komt, dat gij Christus grotelijks veracht hebt, zelfs

dan toen gij dacht dat gij tot Hem bad.
Nu zullen wij in de vierde plaats *enige blijken of merktekenen voorstellen, waaruit men zien kan wanneer het gebruikmaken van Christus verzuimd wordt.*
1. Deze wordt niet gebruikt, *wanneer men weinig nood vindt voor Zijn offerande, wanneer men met een ongebroken hart wandelt, zonder een behoorlijke overtuiging van die afstand die er is tussen God en ons.* Want de voorbidding van Christus vloeit uit Zijn voldoening, en het gebruikmaken van Zijn voldoening vloeit uit de overtuiging van onze natuurlijke afstand van God. Wanneer de mensen niet gevoelig zijn van hun vijandschap en snoodheid, en geen noodzakelijkheid zien van gewassen te moeten worden; wanneer zij een heel hart, weinig overtuigingen, weinig oefening van bekering en walging van zichzelf hebben, dat is een groot bewijs, dat er maar weinig of geen gebruikmaken van de voorbidding van Christus is.
2. *Daar een diepe zorgeloosheid en veel zelfvertrouwen is, daar wordt de voorbidding van Christus weinig of niet gebruikt.* Wanneer de ziel geen zwarigheid maakt omtrent haar eigen vrede, of omtrent haar bidden, of van verhoord te zullen worden, dit is waarlijk zelfvertrouwen, en vloeit uit het voorgaande voort, te weten, uit onkunde van onze afstand van God. Dit blijkt beide uit de Schriftuur en uit de bevinding; zij die het minste gebruik maken van Christus' voorbidding, en het meeste zelfvertrouwen hebben, hebben doorgaans de minste beschuldigingen. Hierom stond de farizeeër, en bad dit bij zichzelf, zeggende: *O! God, ik dank U,* enz. De gebeden van de meeste mensen zijn een danken op vleselijke gronden; daar een arme tollenaar niet durft, maar die, wanneer de farizeeër stout komt toetreden, van verre staat, en uitroept: *O! God, zijt mij zondaar genadig!* Alsof hij zei: Mij genadig, die op het verbond der genade zie, en dus ook op de voorbidding van Christus. Het is voorzeker een kwaad teken, wanneer de mensen tot hun gebeden kunnen gaan, en daar wederom van uitscheiden, zonder te vrezen dat die hun geweigerd zullen worden.
3. Het is ook een blijk dat Christus' voorbidding niet gebruikt wordt, wanneer de mensen te veel angstvalligheid hebben in hun gebeden, hetwelk een gebrek is daar vele gelovigen licht in vallen kunnen. Wanneer hij geen grond in zichzelf vinden kan, om aan de Heere voor te stellen om verhoord te worden, wanneer hij zijn eigen beschuldigingen niet kunnende beantwoorden, moedeloos wordt; dit is een blijk dat hij niet veel op Christus en op Zijn voorbidding vertrouwt.
4. *Wanneer de plichten van de godsdienst tot een last worden, gelijk als het bidden, het heiligen van des Heeren dag, enz.* Wanneer deze dingen hun lastig worden, zo is dat een bewijs dat zij de last geheel of merendeels op zichzelf nemen, en die niet op Christus leggen. Daar, indien Hij recht gebruikt werd, het een waarheid zou bevonden worden dat Zijn juk zacht, en Zijn last licht was, Matth. 11:30.
5. *Wanneer de mensen niet dankbaar zijn voor de weldaden die zij ontvangen, en zich niet verwonderen hoe het komt dat zij zulke weldaden genieten.* Wanneer zij weinig denken aan hun dagelijks brood, van de ordonnanties, van toegang tot het gebed, enz. Een ziel die van de voorbidding van Christus gebruik maakt, waardeert elke genade die zij ontvangt, omdat de minste weldaad geheel boven het bereik is van iets dat zij verdienen of doen kan, en hun daarom moet toegebracht worden door de voorbidding van een Ander. Zo wordt elke weldaad een dubbele weldaad, en gelijk die aangemerkt wordt in zichzelf, en gelijk die aangemerkt wordt hun toegebracht te zijn uit kracht van de voorbidding van Christus. En daarom verwondert zich een gelovige, die van de voorbidding

van Christus gebruik maakt, over alles wat hij van God ontvangt; hetzij dat hem vergund wordt te bidden of te danken, want hij weet dat het vrije genade is, die hem dit in en door de Middelaar vergunt.

Wat nu de vijfde of laatste zaak betreft, namelijk: De remedies die hier tegenover staan. Tot dit einde zullen wij deze drie zaken voordragen: (1) Enige blijken van een ziel die een recht gebruik van de voorbidding van Christus maakt. (2) Enige besturingen om tot de rechte volbrenging van deze plicht behulpzaam te zijn. En (3) enige drang- of beweegredenen daartoe.

A. *De blijken, dat iemand een recht gebruik maakt van de voorbidding van Christus,* zijn:

1. *Een gedurig gebruikmaken van de voldoening van Christus; wanneer de ziel nooit gerust is, dan als zij daartoe komen kan.* En dit gebruikmaken van Christus' voldoening heeft altijd, of meer ingewikkeld, of meer uitgewikkeld, een gebruikmaken van Zijn voorbidding in zich, het gewicht van al haar plichten en weldaden op Hem neerleggende. Hierom is het, dat een ziel menigmaal, onder overtuiging van haar schuld, ernstige begeerten heeft naar vrede, en ook een verwachting dat zij deze verkrijgen zal door Christus Jezus.

2. *Wanneer een ziel in haar nadering tot God, geloof en vrees tezamen oefent.* De angstvalligheid en vrees, zonder het geloof, zijn niet goed, en het zelfvertrouwen zonder vrees, is al zo kwaad. Maar wanneer het geloof en de vrees tezamen gaan, dan is het goed. De vrees ontstaande uit onze onwaardigheid en ontdekte afstand van God, en het geloof voortvloeiende uit de ontdekking van Christus' volheid, hetwelk het gemoed gerust stelt, zijn eigen onwaardigheid voorbijziende, en alleen op de waardigheid van Christus berust. Zo leest men van Noach, Hebr. 11:7: *Door het geloof heeft Noach, bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid.* De vermetelheid zal met de vrees niet kunnen bestaan, en daarom is het dat een geveinsde, wanneer hij tot schudding komt, angstvallig wordt, omdat de grond daar hij op staat geschud wordt. Ook is datgene, hetwelk voor geloof gehouden wordt, niet goed zonder vrees, want dat verkeert in zorgeloosheid. Maar een vrees die met vertrouwen gepaard gaat, is goed, want die toont dat er iets is daar op vertrouwd wordt, behalve hetgeen dat in de ziel zelf is.

3. Die een recht gebruik maken *van de voorbidding van Christus, begeven zich daarheen, wanneer zij alles als hopeloos hebben moeten overgeven.* Gelijk diegenen waarvan gesproken wordt Ps. 107:6: *Doch roepende tot den Heere, in hun benauwdheid die zij hadden, heeft Hij ze gered uit hun angsten.* Velen hebben een vertrouwen, omdat zij nooit beroerd noch geschud worden, en in deze weg tot rust gekomen zijn. Even gelijk het in het stuk van vrede te maken met God is. Velen zullen belijden dat zij die altijd gehad hebben, zelfs van hun jeugd af, en dat zij er nooit aan getwijfeld hebben, door welke de valsheid daarvan ontdekt wordt. Maar het is een vast en een goed bewijs van het geloof, wanneer de ziel geschud en beroerd zijnde, dit haar vrijmoedigheid geeft dat Christus voldaan heeft, en nu een Voorbidder is, en wanneer zij daar de toevlucht toe neemt.

4. *Daar de voorbidding van Christus gebruikt wordt, daar zal ook een grond van blijdschap en vertroosting zijn.* Wanneer de ziel zelf niets kan doen, maar als besloten is in banden, dan verheugt zij zich, en dankt de Heere, dat zij weet dat zij een Voorspraak heeft. Er zijn er velen, die het nooit tot blijdschap of vertroosting is geweest, dat Hij in de betrekking van een Voorspraak staat, om voor zondaren te pleiten; dezen hebben zeker van Hem geen gebruik gemaakt.

5. Deze wordt gebruikt, wanneer de voorbidding van Christus de ziel dankbaar en ootmoedig maakt, als zij iets ontvangen heeft. Wanneer zij ruimte en vrijheid heeft, en daardoor niet opgeblazen wordt, uit aanmerking dat het een genade is die haar door de voorbidding van Christus is geschonken. Dat zij die ontvangen, en daarom niet te roemen heeft, dat zij die niet verdiend heeft, en daarom aan de vrije genade daarvoor verplicht is.
6. Een ziel die de voorbidding van Christus gebruikt, *zal, wanneer zij niets ontvangt, het daarom niet opgeven, maar Hem blijven aankleven en op Hem wachten, totdat zij verkrijgt hetgeen dat van Hem begeerd wordt.* Het geval van zulk een ziel is nooit hopeloos; is het een zaak die voorwaardelijk is, dan is zij onderworpen; indien deze volstrekt noodzakelijk is, dan is zij afhangende, en wil die niet opgeven, omdat, ofschoon zij ze vandaag niet ontvangt, nochtans weet dat het mogelijk is om die te ontvangen, en deze te zijner tijd ontvangen zal. Zij legt het gewicht van de verkrijging niet op haar gebeden, maar op de verdiensten en voorbidding van de Heere Jezus. En ofschoon de ziel somtijds wordt aangevallen om haar verzoek maar over te geven, en haar geloof betwist wordt, nochtans zal zij zulks niet doen.

7. Het is voor een gelovige een zwaar werk, om recht gebruik te maken van Christus' voorbidding, en om er zuiver van af te hangen, wanneer hij bidt. Dit is hem al zo zwaar, en nog veel zwaarder, dan woorden te kunnen vinden. Hij wordt aan de ene zijde geoefend om in het gebed woorden, beweging en eerbied te bekomen; en aan de andere zijde, om zijn gebed aangenaam gemaakt te krijgen door de voorbidding van Christus. Het gaat hem hier gelijk als in het stuk van de rechtvaardigmaking; hij wordt ten dele geoefend in het verrichten van de plichten, en ten dele om er aan verloochend te worden, zodat hij zich gedrongen vindt om zich alleen te begeven tot de gerechtigheid van Christus, om aangenaam te zijn voor God. Maar anderen, die geen gebruik van de voorbidding van Christus maken, wanneer die maar woorden hebben, en een weinig tederheid daarbij, dan menen zij dat alles wel is. Doch het is een oefening voor een gelovige, om toe te zien dat zijn gemoed zich niet misgrijpt in het gebruikmaken van Christus.
8. *Een ziel die een recht gebruik van de voorbidding van Christus maakt, zal in haar vertrouwen niet op en neer zijn, naar dat haar gestalte, woorden of redeneringen zijn in het gebed;* maar zij zijn op en neer, naar dat zij de zaak die ze begeren, aan Christus kunnen toevertrouwd krijgen, of niet. Hiervan is het, dat somtijds uren achtereen te bidden zulks niet doen kan; want dit is zeker, dat zolang de zaak op onszelf berust, de ziel nooit een troostvolle hoop hebben kan. Ook is hetgeen dat die van onszelf afneemt, en deze op Christus legt, niet de gestalte, noch de menigte van woorden, maar het geloof. En op een andere tijd zal een gelovige van het gebed afkomen, zonder ernstig te overwegen of hij het op Christus gelaten heeft, of niet, maar hij is gerust omdat hij in het gebed geweest is; daar hij anders, wanneer hij de voorbidding van Christus heeft gebruikt, gerust is op deze grond, dat het God is Die hij aangebeden heeft door Christus. Dit is het dat hem grond van vrijmoedigheid geeft om een verhoring te verwachten, en daarop is zijn ziel gerust, wanneer hij gebeden heeft. En daarom prijzen wij u dit aan, in de plaats van vele vragen, welke gedaan zouden kunnen worden omtrent hetgeen gij gehoord hebt, namelijk, om in uw gemoed een klaar en een onderscheiden antwoord om te dragen op deze twee vragen, hetzij wanneer gij tot het bidden gaat, of dat gij gebeden hebt:
(a) Tot Wie zult gij bidden, of hebt gij gebeden? Dat gij dan zeggen kunt: Dat het tot die grote, enige God is, of geweest is, Die de Schepper is van alles, en Die alleen moet aan-

gebeden worden; zijnde Hij het alleen, Die eigenlijk en formeel het Voorwerp van uw aanbidding is, en ook van dit uw gebed.
(b) Op welke grond durft gij het wagen, om uw verzoek tot deze grote God op te zenden; en wat is het dat u vrijmoedigheid geeft om een antwoord te verwachten? Dat gij dan antwoorden kunt: Niet mijn gerechtigheid of enige waardigheid in mijzelf, of in mijn gebeden; maar om de Heere Jezus, om Zijn voldoening en voorbidding.
Wanneer wij uit onze consciëntie een onderscheiden antwoord kunnen geven op deze twee vragen, al zijn wij dan zo klaar niet omtrent andere dingen, namelijk dat het God is Die wij aanbidden, en dat gij om Christus' wil een verhoring verwacht, dan is het recht.

B. Vraagt men, *wat het is dat ons behulpzaam kan zijn tot een recht gebruikmaken van de voorbidding van Christus?* Daartoe zullen deze besturingen behulpzaam kunnen zijn.
1. *Wij hebben te overwegen dat het onze plicht is*. De ziel overweegt menigmaal niet, dat God haar niet enkel geboden heeft te bidden, maar om in Christus' Naam te bidden. Hij heeft u niet alleen bevolen om tot Hem te naderen, maar om zulks te doen in en door Christus. Dit moest van ons overwogen worden, of anders vergeten wij de helft van onze plicht, te weten, de manier hoe wij tot God komen moeten, hetwelk een gedeelte, en wel het voornaamste gedeelte is van de plicht.
2. *Wij moesten onze staat van nature gedenken, en overwegen, dat God aan de ene zijde een verterend Vuur is, en dat wij aan de andere zijde als een droge stoppel zijn, en dat er geen toegang is tot Hem, zonder of buiten een Middelaar*. Er zou des te minder gevaar zijn om verkeerd te gaan, indien de mensen maar wandelden onder een behoorlijke indruk van hun zonden en ellenden van nature; doch het gebrek hiervan veroorzaakt veel stoutheid in het toegaan tot God buiten een Middelaar. En daarom vermanen wij u allen, en inzonderheid wanneer gij tot het gebed gaat, om toch naar diepe indrukken van uw zondigheid en snoodheid te staan. Gelijk wij zien dat het met Abraham was, Gen. 18:27: *Ziet, ik heb mij onderwonden te spreken met den Heere, hoewel ik stof en as ben.*
3. *Wij moesten ook Gods belofte van ons door Christus te willen verhoren, en van ons in alle waarheid te leiden, en dus ook om de plicht op deze wijze te volbrengen, overwegen.* Overweegt, zeg ik:
(1) Gods belofte om ons te willen verhoren. Hij heeft niet beloofd om ons blotelijk te verhoren in hetgeen wij bidden, maar in hetgeen wij met de vereiste hoedanigheden van het gebed, en dus ook met deze in het bijzonder van Hem bidden, dat het in Christus' Naam zij. Hierom wordt het bidden of het begeren in Christus' Naam zo menigmaal gemeld, Joh. 14:13,14 en 16:23,24,26. Te gedenken dat er een belofte van verhoring is, dat trekt een ziel om tot God te bidden; en te gedenken dat de belofte gedaan is aan het bidden dat van zulk en zulk een hoedanigheid is, te weten, dat het in Christus' Naam geschiedt, dat verbindt de ziel om het op deze wijze te doen, omdat zij anders de belofte verbeurt, indien zij de behoorlijke vereisten niet waarneemt. Ik vrees dat de meesten de belofte als volstrekt aanzien. Het is waar, er zijn wel absolute beloften in het verbond, nochtans zijn er ook andere beloften die conditioneel zijn, en hoedanigheden vooronderstellen, waarvan deze van het gebed te verhoren een is, en wij hebben de vervulling der belofte te verwachten, wanneer wij naar de hoedanigheid en de voorwaarde daarvan zoeken.
(2) Overweegt ook de belofte van Christus, door welke Hij Zich verbonden heeft om ons in alle waarheid, en inzonderheid ook in deze waarheid, van uw gebeden in Zijn Naam

op te zenden, te zullen leiden, Joh. 16:24: *En in dien dag zult gij Mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, al wat gij den Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Hij u geven.* En vers 26: *In dien dag zult gij in Mijn Naam bidden.* Deze belofte recht overwogen zijnde, geeft ons enig recht van vertrouwen, om tot de volbrenging van deze plicht te geraken, en stelt de ziel in afhanging van Hem, haar gerust stellende in de plicht van Zijn voorbidding te gebruiken. En waarlijk, dit is een groot deel van de godsdienst. Leert dan deze dingen tezamen voegen: (a) Dat het een grote genade is, dat u een recht en een toegang gegeven is om te bidden. (b) Dat gij een belofte hebt om verhoord te zullen worden. (c) Dat gij een Middelaar hebt om voor u te bidden. En (d) dat u een belofte gegeven is om u te leren, om gebruik te maken van Hem; en dat, ofschoon het rechte gebruikmaken van Hem en van Zijn voorbidding moeilijk is, en dat velen Hem voorbijzien, gij door de belofte te beschouwen, nochtans tot het rechte gebruikmaken van Hem geraken kunt. Gij moest gedurig op de belofte zien, opdat gij niet verkeerd mocht gaan. Mogelijk ziet gij wel eens nu en dan op de verruiming en vrijheid die gij hebt, hetwelk goed is op zichzelf, maar hier kan een gebrek liggen, dat gij niet op Christus ziet om met verruiming te mogen bidden, en om van Hem bestuurd te mogen worden om in Zijn Naam te bidden, zodat gij het gewicht van verhoord te zullen worden op Zijn voorbidding legt.

4. Wanneer wij de belofte dus hebben overwogen, niet alleen om de zaak die wij begeren, maar ook om ons te besturen in het begeren daarvan, *zo moesten wij veel tot onderzoek van onszelf komen in en na het gebed, of wij ook waarlijk bidden of gebeden hebben in Christus' Naam, opdat wanneer de ziel terug ziet, en bevindt dat zij Christus in veel opzichten verzuimd heeft te gebruiken, zij haarzelf in dit kwaad schuldig kennen mocht, en zoeken om recht gesteld te worden.* Kortom, er moest een toezien zijn, dat de Heere Jezus aan de ene zijde de grond is daar wij op bouwen, en aan de andere zijde, wanneer wij Hem beschouwen en op Hem bouwen, dat wij dan niet bevreesd zijn om het op Hem te wagen. Want wij zijn gereed om in een van deze uitersten te vallen, of om op iets anders dan op Christus te vertrouwen, of wanneer wij niets anders zien om op te vertrouwen, en wij genoodzaakt worden om op Hem te zien, om Hem dan te wantrouwen, en onwillig te zijn om het op Hem te wagen.

C. Wanneer wij nu dit alles overwegen, dan vinden wij *veel grond om deze weg aan te dringen, en om u daartoe aan te moedigen, niet alleen om de plicht te doen als mensen onder de wet, maar als Christenen onder het Evangelie, met opzicht op Christus' voldoening en voorbidding.*

(1) Om dit op u aan te dringen, zo overweegt, dat er een noodzakelijkheid voor is, met betrekking op zovele gebeden als er bij God aangenaam zullen zijn. Indien het noodzakelijk is om verhoord te worden, dan is het ook noodzakelijk om in Christus' Naam te bidden. Velen zullen mogelijk denken, dat het een onverschillige zaak is die wij in het verhandelen van Christus' voorbidding gedurig hebben aangedrongen; doch het is waarlijk van veel groter aanbelang, dan dat wij de volbrenging van enige uitwendige plicht aandrongen. Want de uitwendige plicht van het gebed, ofschoon die noodzakelijk moet verricht worden, is maar de romp, doch dit is de ziel en het leven van het gebed. En daarom vermaan en bid ik u, om uzelf nooit te voldoen met een wettische volbrenging van de meest geestelijke plichten in zichzelf, tenzij gij ook deze op een Christelijke wijze volbrengen kunt, te weten, in Christus' kracht op Hem berustende, om in deze aangenaam te zijn. Het is niet minder noodzakelijk om God te dienen in en door een Middelaar, dan het noodzakelijk is om de enige ware God te dienen, en geen afgod. Ik twijfel geenszins, of

de meeste belijders van het Evangelie bederven hier zichzelf, door te rusten op hun wettisch volbrengen, en door hun niet gebruikmaken van de Heere Jezus.
(2) Tot uw bemoediging, zo overweegt, dat het allernuttigst en voordelig is deze woorden van de belofte te overdenken, *zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen.* Zij zijn zeer uitgebreid en vol; ook wordt deze belofte menigmaal in de voorgemelde hoofdstukken van Johannes herhaald. O! wat kalmte, vrede, overwinning over angstvalligheid, wat een lijdzaamheid in het wachten, hetzij in banden of in vrijheid, vloeit er niet al voort uit de oefening des geloofs op deze grond, te weten, dat wij in de hemel een Voorspraak hebben bij de Vader? Overweegt verder de grote grond van vertrouwen, die ons gegeven is om in deze weg voorspoedig te zijn, hetwelk ons op moest wekken en bemoedigen. Hetgeen klaar blijken zal, wanneer wij aanmerken, *dat deze gezegende Voorspraak onze Broeder is; dat Hij ons in alles gelijk geworden is, uitgenomen de zonde; dat Hij een barmhartig en een medelijdend Hogepriester is, Die medelijden heeft met onze zwakheden.* Dat Hij geen verzoeken weigert te geven aan Zijn volk, die tot Zijn eer en hun zaligheid nodig zijn; dat *Hij volkomen zalig maakt degenen die door Hem tot God gaan*, zodat niemand kan zeggen dat Hij ooit geweigerd heeft om haar zaak in handen te nemen. Wanneer zij deze Hem waarlijk hebben toevertrouwd, zo kan die niet anders dan voorspoedig zijn. Want gelijk Hij een waar Mens is, zo is Hij ook de waarachtige God, en Hij wordt in alles wat Hij verzoekt altijd verhoord. Deze gezegende Middelaar weigert (gelijk ik zo even zei) niemands verzoek, en de Vader weigert Hem ook geen verzoek; wat kunnen wij nu meer zeggen om u op te wekken en aan te moedigen om Hem te gebruiken? Het is geen vreemde daar wij toe gaan, en er is een goede grond van vertrouwen, wanneer wij gaan, dat wij voorspoedig zullen zijn. O! gaat dan meer en meer tot Hem, en dankt God, dat Hij zulk een Hogepriester aan zondaren geschonken heeft, *Die volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan,* Hebr. 7:25. Deze God nu, Die ons krachtdadig leren kan om in alles tot voordeel van onze ziel gebruik te maken van de Middelaar, en inzonderheid van Zijn voorbidding; en *Die ook machtig is meer dan overvloedig te doen boven al dat wij bidden of denken,* zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid. Amen.

EINDE